№ 42

Başqortostan JƏŞTƏRE

49

JAĎЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . 80 t.
Өs ajqa . 45 t.
Ber ajqa . 15 t.

Kamsamulьnь Başqortostan Ølkə Kamitetьnьŋ tarьs [illegible] gəzitə

Адрес ред. и конторы: г. Уфа, ул. Егора Сазонова ред. газ. „Баш-йштере“ Телефоны:
редакции . . . 2—33
конторы . . . . 1—61

№ 5 (156) | Pralitarьjat rivalytsejəhenen 13 - jьlь | 13 Dikəber

Tikşerevďə sьqqan jeteşheďlektərgə nьq iqtibar itərgə

Ydək kəmitət tarafьnan ytkərelə torqan Başqortostan kamsamul ojoşmahьnьn eşen tikşerev betəp bara.

Tikşerevgə tyban kamsamul massahь, eşse, batrak jəştərenen qatnaşь kypkenə urьndarda jetərlek bulďь tejep əjtə alabьď.

Tikşerev eşe beďgə bьqa tiklem kyrenməgən jeteşheďlektərďe asь.

Xəďer kendəlek eşebeďďə tikşerev vaqьtьnda əťterəp sьqarqan jeteşheďlektərďe qaqьďďa jaďьp qьna qaldьrmajьnsa, betə kamsamul jəçəjk-lerenen iqtibarďarьn ularďь beterevgə jynəltergə kərək.

Ajrьm ojoşmalarďьŋ jeteşheďlektəre betə başqortostan kamsamulьna habaq bulhьndar. Lakin fakьttar tikşerev eşenə nьqlap iqtibar itelməgənlektəren kyrhətələr.

Ələbəj kantunьnьŋ Şaran vulьsьnda 33 pr. kamsamuldar urta xəllelərďən; kalxuzda barь 19 qьna kamsamul aqza bulьp tora.

Navasejul vulьsьnьŋ qajber jəçəjkəl rendə urta xəll-lərďeŋ 80—90 pr. bulьnďarь, bьlar barhьla kamsamul kəmitəttəre tarafьnan sajuzdьŋ yď eşen Sistimaqa halьp julbaşsьlьq itməvďən kilə.

Kamsamulda batьraktarďьŋ aď bulьvь, jəçəjkələr tarafьnan batьraklar arahьnda eş alьp barmaqanlьqь yďe nьqkyrhətep tora.

Ridaksьjaqa kilgən matirjjaldar urьndardaqь kypkenə kamsamul ojoşmalarьnьŋ, sajəsi uqьvďarьn başlap jebərevgə, alьp barqan xəďerlektərďeŋ bik nasar ikənlektəren kyrhətələr.

Satsьjalizьm teďleşenen xəďerge daverendə, sinfi kərəşteŋ kiďkenləşken ber vaqьtьnda kamsamul massahьnьn sajəsi dərəǯəhen kytərev beďďeŋ bəgenge kendəge ydək burьsьbьď.

Ajrьm jeteşheďlektərgə juqarqь ǯurqьndar tarafьnan tiďlek menən qudьqalьp, tikşerelep alarďь beterev sarahьn kyrev məs'ələhe beďďə bik nasar qujьlqan.

Andaj jeteşheďlektərgə yď vaqьtь menən yk iqtibar itep kankrit fakьttarďa kamsamul kypselegen tərbəjəlev eşe qik hoŋqa qala, bik əkren qudalabьď, qaj berhen kyrməj udьpta kitəbeď.

Jeteşheďlektərďe kyrergə, alarqa ytərgə irek birməjensə, beterev saralarьna kereşev, kamsamul ojoşmalarьnьŋ kendəlek eşendə berensə urьn alьrqa tejeş. Kamsamul ojoşmahьnda praktik eştə, partьja julьn boďqan, kapitalizьm iliminttarьn kyrə almaqan ьuŋ batьrdarьda juq tygelder.

Bigerəktə hoŋqь xuzalьq kampanьjalarь vaqьtьnda andaj narьq tirehe jabьnqan „kamsamuldarďьŋ“ jəddarə asьq kyrende.

Bьl, əlbəttə, kamsamul saflьndaqь qajbərəvdergə vaq burzьva idijalьgьjahьnьn jəqqahьn kyrhətə.

Alda torqan kamsamul saftarьn tadartьuqa nьqlap oďerlənə başlarqa, partьja julьn boďьvsь jaraqhьď vaq burzьva iliminttarьnan tađartьv ytkəngə tiklem arьj başlarqa kərək.

Tikşerev eşe əle betməgən, her ber kamsamul ojoşmahьnьŋ kendəlek eşendə tikşerev vaqьtьnda sьqqan jeteşheďlektərďe beterevgə ajrьm iqtibar itergə kərək.

Kamsamul eşendə yď ara tənqit əle nьqlap urьn alьmaqan. Beďďeŋ betə jeteşheďlektərebeď balşəviktarsa, yď ara tənqit utь aďtьnda teďətelergə tejeştər.

Pralitariat diktaturahьnьŋ 12 jьllьqhaqьsьh

(OGPU jyбələje ajqanь).

Bөgen, eşsə sьjnьf həm eşsən krəhtejəndər VCK-OGPU urqьndarьnьŋ təşqь həm eske kuntьr- rivalytsejə menən 12 jьllьq kərəş həm jeŋev bajramьn betə il dəvmələndə iťkə alalar.

GPU eşsə sьjnьf tarafьnan bik urьnlь erəvetə pralitarijat diktaturahьnьŋ eşənesle haqsьhь həm bajnəlmiləl burzuazijə əsen bəjek dəhşəttip jenmlənə. GPU beďďeŋ ilebeďďəge eşsendər tarafьnan bik urьnlь erəvetə taqdir həm ixtiram itelə.

Kapital iliminttarqa qarşь elektən kərəşep kilgən həm xəďerge vaqьttala unьŋ ilebeďďəge qaldьqtarь menən ularqa beďďen satsьjalizem teďeləşəbeďďe ədərgə tьrьşьvdarьna irek birməj kərəşep kilevsə huqьşsan pralitarijat urqьnьnьn xeďmətən betəbeďďə taqdir itəbeď.

Uŋ apartunistarďьŋ beďďeŋ ilebeďďəge kapitalist iliminttar (nipman həm kuluktar) menən tьnьs həm ďuďtarsa jəşərgə dimləvďərenə qarşь beď, məs'ələgə Lininsə qarap- bьl iliminttarqa qarşь qьrqa kərəş kərək tip qujabьď.

Linin beďgə pralitarejat diktaturahьn mьna bьlaj dəşenergə əjratь:

„Pьralitarejat diktaturahь sьjnьfьj kərəşteŋ betəve tygel balki, unьŋ jaŋь furmala davamьqьna.

Pralitajat diktaturahь jeŋep sьqьvsь həməjəsi vlastь yď qulьna alьvsь pralitarejattьŋ jeŋele se lakin beterilməgən, juqqa sьqarьlmaqan, qarşьlьq kyrhətyďən tuqьďamaqan, kireŋensə ydenen qarşьlьqьn kəsəjtevsə burzuazejaqa qarşь sьjnьfьj kərəş“ tine.

(Linin məzmyqahe XV tum 240- 241 nse bittar).

Beď ydebeďďeŋ betə elkən əştərebeďďə Lininďeŋ oşo kyrhətməhe bujьnsa eş itəbeď.

Uŋ apartunistar „pralitarejat diktaturahь sьjnьfьj kərəşteŋ betəve tygellegen balki unьŋ jaŋь furmala davamь qьna bulьvьn“ təşənmajdər; ular şulajuq, 1917 nse jьlda burzьvazeja beďďen ildə tik „jeŋelgəngenə lakin betqьrmaqanlьqьn unьŋ „juqqa sьqarьlmaqanlьqьn“ həm „qarşьlьq kyrhətevďən tuqtamaqanlьqьn“ da təşenə almanьlar.

Linin tarafьnan kyrhətelgən bьl xəl pralitarejat rivalytsijahenen xəďerge baďqьsьnda bьl tormoş tarafьnan bigerəktə asьq dereŧlənde.

esse sьjnьf parteja jetəkselegendə, krəhtejən tep jalpьlь menən sajuzda betə xalq xuzalьqьn satsijalizem nigeďendə rikanstruksьjalaştьrьv eşenə kereşte.

Pralitarjat, ilebeďďəge kapitalizemi iminttəre qaldьqtarьna qarşь kiŋ hezym alьp barďь, kapitalizm qaldьqtarьn tamarьnan jolqop sьqarьrqa totendo.

Beď kulak, nipmandaŋ beďďeŋ apparattarьbьďqa hьlaşqan kuntьr—rivalytsejanir spitsejalistarďan torqan «juqqa sьqarьlьp betməgən burzьvazejanьŋ» ni təbiə qotorqan erəveştə qarşьlьq kyrhətevďaren kyrəbeď.

Huŋqь jьldarďa GPU urqьndarь tarafьnan-sənəqəttə, tьransportta, kammunal xuzalьqtarda həm başqalarda kuntьr rivalytseja zaqьvьrďarьn asьv tiktəňkə genə tygel. şulajuq, beďďen apparattarьbьďqa hьlaŋqan burzua spitsarьnьŋ SSSR da satsьjalizem teďeləşen jemerevďe burьs itep alьvďarь la juqqa qьna tygel.

Senki beď' pralitarьjatьŋ tarixi dakumintə — 5 jьllьq pьlanda jadьlqansa kapitalizьm qaldьqtarьn juqqa sьqarьv julьnda ifrat ďur eştər eşlajbeď. Teďəv eştərend qe beďďeŋ unьŋ həm alqa kiteştərebeď SSSR daqь „juqqa sьqarьlьp betməgən burzuazejanь“ unь kyŋelenen jaratьp jarďam itevse sit il burьvazejahьn borsomaj, qorqьtmaj tygel ə bitte.

Ular, SSSR daqь satsьsejalizem teďeləşən əďev əsen betə saralarďь kyrələr.

Mьna şunьŋ əsəndə beď ber ildə satsьializьm teďeləşən tə'min itevgə jynəltelgən betə saralarďь kyrev menən bergə, eşsə sьjnьfqa tajanьp kapital iliminttarďьn betə kuntьr—rivalytsejun jaňьď nejəttəren kyď jaďmaj eďerləp barьvsь, ularďьn raqьvьr həm pьlandarьn vaqьtьnda asьp, pralitarьjattьŋ kammunizьmqa qəharmandarsa barьşьna ajaq salьrqa malaşьvsь kuntьr — rivalytseja tilələrenen baş əsondə pralitarejatqьlьsь ujnatьvsь G P U urqьndarьbьďqa ďur həm ixtiramlь rut birabeď.

Bөgen beď, OGPU urqьndarьnda arьmaj — talmaj xeďmət itevselərkadьrьn elkənbajram menən qotlajbьď.

Iv· Şьujra.

سیت ئیلدەردە کاممو نیس بالدار حەرەکەتێ کۆسەیە.

Oşo kendardə barqan KIM deŋ kisajtelgən plinumьnda kammunis baldar xərəkəte turahьnda iptəş Ferjenbirq daklat jahap, yďenəŋ daklatьnda tybəndəge məsə'lələrgə tuqtaldь·

— Beďďeŋ sikəejələrebeď baldar araҫьnda eş'əvgə narьq qujьp betə almajdar. Ə oşo aralaqьna bulqan fakьttar, menən dəreђlanqan maqlymattar bujьnsa ber Amirikalaqьna jallanьp eşləvse baldarďьŋ handarь 4 milionqa jetə.

Kapitalizem ratsьjanalizatsьjahь hedəmtahendə, baldarďьŋ kestere zavьt, fabriktarda kendəlek bulьp əvrelələr.

Italьjala oşondajpridperejatejalerďə osəraj, qajhь ler ki, ularda eşsə kesenəŋ 80 pьratsintь baldar kesenən tora. Şulaj uq Qьtajďьŋ tuqьv pridperejatejalarendə balьardьn kestere asəs eşse kesə bulьp hanala. Bьna oşolaj itep, xəsysi ber keşeneŋ kəkchenə fajďa kiterevďe maqsat itep alqan KAPITALIZЬM RATSЬJANALIZATSЬJAHЬNЬŊ TƏ'SIRE, OLO EŞSELƏRGƏ GENƏ ŞAVQЬM JAHAV MENƏN GENƏ SIKLƏNMƏJ ULARĐЬŊ BALDARЬNA-LA ŞAVQЬMЬ TEJƏ.

Baldardьŋ handarь artqandan arta bara. Bьl kyreneştər baldarďьŋ kesenən fajďalanьv ykendən yk baravďь kyrhətə. Ber hyď beď kammunis baldar arahьnda kiťken saralar kyrev faktь aldьnda torabьď.

Beďďeŋ kammunis baldar ojoşmalarь, baldar əsen bik jomşaq kerəşələr.

Əgərdə beď jəştər arahьndaqь eşte massavaj təňkə jynəldererge hejlajbeď ikən, şulьq saralar baldarqa qaratala jynəldereleрgə tejeş, əlpəttə, jəştər ojoşmahьndaqь eş mitьďdarьn baldar arahьna mixanicəski qenə kysererqə jaramaj, BER HYĎHEĎ, INERGEJƏLE ERƏVEŞTƏ BALDAR ƏSƏN KƏRƏŞTE BEĎĎEŊ EŞEBEĎĎEŊ KƏN TƏRTIBENƏ QUJARQA KƏRƏK.

Kapitalizьm ratsijanalizatsijahь praizvьdstvalarqaqьna qaqьlьpqalmanь ul məktəptərgə qaqьldь.

Xəďerkapital ildərendəge məktəpterďə baldar arahьnan kapitalistarďьŋ sənəqətenə fajdalanьrqa jararlьq pulmaqandarьn hajlap alьv eşlə bar a.

Ular ьnьŋ menəngenə siklənmajďər şulaq vaqьtta baldarďь impirijalizem huqьşь ruxьnda tərbəjələjďer. Baldarďь xəďerdənyk səvittər sajuzь menən huqьşqa əďerləjďər, burzьvazьja, faşizьm, bajskavьttar, ьspurtsьlar ojoşmalarь jardamь menən, eşsələr sinfьnьn baldarьn yď qaidarьna alьrqa tьrьşalar.

Daklat ujanь menən urьndardan kilgən vəkildər, kammunis baldar xərəkətenen batьşьndaqь terle fakьttarďь hanap yttelər, şulajuq, kapital ildərendəge kammunis baldar arahьnda xərəkət timpьnьnda kendən kən hullaşa barьvьn dəlildər menən dəreђlənelər.

Məhələn Bьmbajda (Hindьstanda) zabastufka vaqьtьnda məktəp balalarь eş taşlavsьlar menən tьvqanlьq berekməhe bildəhenə uqьrdan baş tarttьlar.

Girmanьjanьŋ avьl xuzalьqьndaqь eşləvse baldardaŋ oso jьlďьŋ jəjendə 2 tapqьr eş taşlavďarь buldь.

Zabastufka ajrьm peonirďarďьŋ jetəkse ege aďtьnda udqarьldь. Baldar xuzalarьnan eş xaqь arttьrьv, aşavjaqsьrtьv dь talap ittelər həm ularďaŋ horavďarь urnьna jətkereldə.

Italьja kammunis baldarь palitsьja menən kerəşkə akťif qatnaşalar. Ular atalarь menən bergəlektə palitsьjalarďьŋ jortьarьna pakattar jəbeşterep jərajďer. Məsə'lənen iŋ xaraktirlь bulqanь şunda— eş taş aqan eşsələrďeŋ baldarь menən ber yk qatardan, palitsьjaqa qarşь kərəştə kyreşe pridprijatejalardəge eşsələrďeŋ baldarьla qatnaşьlьŋ itələr.

Bьl fakьttarďьŋ betəhele K I M plinumьna Italьja kamsamulьnьŋ iďən aďьь ojoşmalarьnda eşləgən vəkil tarafьnan hejləp birelde.

Bьl fakьttar, eşsələr arahьnda kytarelgən rivalytsьjon kərəşteŋ xərəkəte ularďьn baldarьnala tə'sir jahaqanьn anьqlajďar. Bьl kyreneştər beďďeŋ kammunis baldar arahьnda eşləvďe kesəjtevďe talap itələr.

Həm ularďь, jəqni kammunis baldarďь kamunizьm tə'sirenə alьp betədə horajdar.

Partьjanьŋ timer berlege əsən kərəştə!

Ip. Bobrişьf yď xatalarьn tanьь həm yď ək kəmitətkə qarizaəirďe.

Ip. Bolrişьftьŋ yďəamitətkə birgən Ǯarizahь

Tybəndəgelərde ydək kəmitətkə belderevde yď burьsьm hanajьm:

Partьja həm kamsamuldьŋ teďeləşendə həm partьjanьŋ alьp barqan sajəsəte [jerlьlardь ajьştьrьv] məs'ələ·ərə bujьnsa min ydemdeŋ kypkenə sьqьştarьmda [V L K u M yďək kəmitəte bejuraььrьşьnda, VI — betə sajuz kənfirinsejəhendə həm 7 nse Sint berdə yďək kəmitətkə jebərgən xatьmda] partьja həm kamsamul matbuqatь tarafьnan berek baha birelgən „hul beqeləştə yď fikeremde ajьrďьm həm anь kinejttem.

Mьŋa əxşəşь xatalarьmdan berhe min „Kamsamul Pravdahь“ ridaktьrь bulьp torqan vaqьtьmda şatskin, Stin həm Kastraf iptəştərďьŋ qələlərenurьnlaştьrьvьm həm alar menən ridaksьjanьŋ ber ujďa bulьvьn da ine.

Ytkən dəver tulьhь menən minen partьja menən ajьrьlqan məs'ələlərəmdəŋxata ikənen dərЂlənə.

Min „Pravda“ həm „Kamsamul Pravdahь“ gazittərenen julhabsь maqalərendə bьl jaŋьlьşlьqtarьmdь kyrhətkən tənqittərgə tulьhь menən quşьlam.

Min ridaktьr dəvrendəge „Kamsamul pravьhь“ gazitəneŋ xatalarь turahьnda yďək kəmitətteŋ 8 nse avqьsta sьqarqan qararďarьn bik dərЂ hanajьm.

Minda xəďer bəgengə kən əsən iŋ qurqьnьsь bulqan uŋ appartunizьmqa, trutskizьm nastьranejalare həm „bulqa tavsьlьvderqa„ qarşь kərəş turьnda ber nindəj ikeləněv fikere juq.

I. BOBRIŞЬF.

Ip. Buxarin yď xatalarьn taqь ber qat iqrar itə.

„Pravda“ gəzitendə ip. Buxarindьŋ „Tixnika, həm ikanamika rivalytsejahe, eşse sinьfь həm inžinirďər“ tigən məqələbe basьlьp sьqtь. Bьl məqələ ip. Buxarin tarafьnan Məskəvdə Sakuľo eski rajunďьŋ udarnaj drigadalarь həm inžinirďarə kənfirinsejəhenda hajlanqan daklattan alьp jadlqan. Ip. Buxarin bьl məqələhendə bьlaj tip jada:

Bьl məqələne jaďьvsьvelek xəďergə tarixi dəvrdə xuzalьq jaqьnan beďgə kərəklə bulqan alqa barьv timpьrьn məmkin bulqan tiklem tiďerək ireşevďe tə'min itkən juldarqa janьlьş qarəş nəktəhendə tora ine. Partejanьŋ totqan julь dereť bulьp sьqtь. Ul həm yďək kəmitət mineŋ „Satsьjalizmqa jul“, „Ikanamiszamitkalьrь“ həm „Lininden sajəsi vəsьjatь“ tigən kitap həm məqələlərəmdə, şulajuq yďək kəmitətteŋ huŋqь plinumьnda əjtelgən mineŋ palazinjalarďь tənqit itevdə dereť bulьp sьqtьlar. Parteja yďək kəmitəte avьlьqь itke iqtisadi furmьlarďь nigeďden yk avatьp jaŋьnan qorov turahьndaqь məsə'ələne bik qurqьv erəvştə qujьvь menən də dereť sьqtь. Biş jьllьk pьlanьь bojomqa aşьrьv barьstarь uŋ tajpьlьş həm uqa kilevsə qaravsьlьqqa qarşь qətqi kerəş menən nьq bajlanqan. Partejanьŋ totqan julь kankrit eştə tikşerelde həm bьl tikşerv, ul juldarďьŋ dereŧlegen kyrhətte. Betə parteja menən bergə alqa barьrqa kərək. hər ber keşe ydenen torqan urьnda ilebeďďə satsьjalizьm nigeďenə jaŋьnan qorov julьndaqь bəjek eşkə yď xeďmətən kyrhəterge tejeşle.

پرافینتیرن ئۆدەک سەویتێنک VI - سیسێ یەهێندە.

MƏSKƏV Pьrafintirьn ydək səvitenen VI nsь siesejahenen irtəŋge utьrьşьnda MIRKUF iptəşteŋ eş taşlavďar kereşe turahьnda daklatь tьŋlanda.

— Beďďeŋ dəvərďəgə sьjnьfьj kerəşteŋ ajьrmahь şunda ki iqtisadi zabastufkьlar bajnəlmiləl xaraktir alьp baralar.

Şul ajqan menən, Pьrafintirьn jaqlь keşelər aldьnda xəďer- berdəmlek bajkuttarь, ьstačkalar erəveşendə bajnəlmiləl sьqьştar ojoştьrv məs'ələhe kilep baba.

Pьrafintirьn VI nse kangerisьnьn bajnəlmiləl berdəmlek fundь barlьqqa kilterev turahьndaqь qararь tormoşqa ytkərelergə tejeş.

Daklatsь ydək səvitteŋ iqtibarьn bajnəlmiləl pьraf xərəkət arьnahьnda jetərlek kadьrdar juqlьqqa jynəltə.

Bьl kadьrďarďь pridprijatijalərďən, ьstačkь kəmitəttərenən həm rivalytsejun pьrafxərəkətteŋ aktif kərəşsə ərenən alьrqa kərək tine.

Lazuvski həm Merkuf iptəştərďeŋ daklatь bujьnsa rivalytsijun pьraf xərəkəten Qьtajdaqь va ile Dinungdarďьŋ Qьtajda kapitalizьm ьstabilizatsьja dəvren ytkərə tip dəreblevďəre xata, tь. Qьtaj eşsələre sьjnfьnьŋ xəďergə xələ eş xaqь ədlekheď taşa barьv həm eşkenə edlekheď olaja barьvdan tora.

Məhələn, [Şanxaj menən Uxandaqь ajьrьm gьruppa eşsələrďeŋ eş xaqtarь 1927 nse jьldaqьlьnьŋ fəqət 20 pr. ь tiklemgenə.

Kantandaqь qajьь ber sə aqat farmaqtarьndaqь eşsələrďeŋ eş xaqtarь şul uq vaqьttaqьvьŋ ast n ber eleşənegenə tora kilə.

Şuluq vaqьtta tormoş ifrat qьmbatlana bara. Uxan pridprijatijalərendə eş səqəte 11—12 səqətkə jetə. Jakiə qatьndarqa elek birelə torqan ber ajlьq ulpьrka xəďer beterelde.

Quşma ьştattarьndaqь xəldə ip. FIKKEĽ təsvir itə.

— Amirika Quşma ьştattarьndaqь torqonlьq uďardьn ojşqan kapital turahьndaqь tьrejələren juqqa sьqarь.

Pьrafintirьn mьna bьl Amirika vaqiqahen eşsələr jьlpьhьna tьşьndrergə həm Amirika kapitalizmьnьŋ ьstabilizatsьjahь turahьndaqь xьjalьn tarqatьrqa tejeş.

Bilgejə vəkile ip. Inqdihun Amirikalaqь torqonlьqtьŋ bytən ildərgelə jəjeleven, bigerəktə Bilgejələ xəďer ikasparť aďajьp, eşsələr sinfьnьŋ tormoşo qьjьnlanьvьn həjlaj.

Angelejə vəkile ip. Magan— Pьrafintirьnьŋ sit il eşsələre menən səvit eşsələren berləşterev kəmitəttərenə tejeşle iqtibar birəp jetkerməven əjtə.

— Amьsьt həm sultaki iptəştərdeŋ Angelejədə barьp eşsələr jьjьlьştarьnda 5 jьllьq pьlan turahьnda daklat jahavďarь, xatta rivalytsijun pьraf xərəkətennən sittə torovsь eşsələr arahьndala qəďəqhəndirьv tьvďьrďь, ti.

ESMIT AMIRIKAQA QAJTA.

Amirika—SSSR savďa palatahьnda Amirika vəkile bulьp 3 jьl bujь torqan Esmittьŋ Amirikaqa qajtьp kitevə ajqanьs məsləs buldь.

Xuşlaşьv hyďendə ul:

Min SSSR daŋ izali kesenə eşənəm həm Amirika tixnikahen, kapitalьŋ SSSR da qullanьv əsen pirinsipьttərďen reallьqьnda şigem juq. tine.

SSSR jer eştəre xalьq kamisarь

Jaŋь teďelgən SSSR jer eştəre xalьq kamisarlьqьna narkum itelep ip. Jakəvlef bildələndə.

Ip. Jakvlef Jakef Arkad, jevic 1896 nsь jьlda tyban xeďmətkər qailəhendə tьvqan. 1913—jьldan, 17 jəşenən başlap rivalytsejə jьlьnda aktif eşləj başlaqan. Impirilalizemahuqьşь vaqьtьnda ul eşsələr tygərəklərendə parteja eşe alьp barqan.

Fivral rivalytsejahe aldьnan Kazanski sabər jarьnda bulqan balşaviktar dimanьstratsejahь ajqanь quloqa alьnqan.

Fivralrivalytsejahebulqas ip. Jakevlef bajtaq savit həm qəskəri bylektərďə eşse militsejahe həm haldat kəm tattare ojoştьrьv julьnda eşləne. Unan huŋ partьja eşe alьp barьv əsen Jekatirinьslafqa kamandiravajt itelep, unda parteja ojoşmahь həm eşsələr—jetəkselərenəŋ berehe buldь.

Gьrazdandar huqьşь midgeləndə i. Jakəvləf Ukrajnala ike tapqьr jəşren eşləp jəşren rivalytsejun kəmitəteneŋ rəise bulьp eşləneh əm Xarkef eşsələrenenPitlyraqa qarşь baş kytərep, qalala vlastь yď quldarьna alьvďarьn ojoştorďь.

Ul 1918—20 nse jьldarďa Jakəvlef, unan huŋ Kejef gubkumьdьn rəise, 14 nse armejanьŋ sajəsi şeqba madire bulьp eşləj. 20 nse jьlda partijanьŋ Ukrajna yďək kəmitətenəŋ palitbojra aqzahь həm Xarkef gupkumьnьŋ rəise bulьp eşləj həm jarlьlar kəmi ittəren ojoştorьvďьŋ berense in sejarəsďar ьnan buldь.

Ip. Jakəvləf.

Gьrazdandar huqьşь betkəs i. Jakəvlef Gьlafpalitprasvitta, partejanьŋ yďək kəmitətendə matbuqat bylege madire, unan hun „Bednata„ gəzitenen ridaktьrь bulьp eşləj. 1923 nse jьlda ydək kəmitətteŋ quşьvь bujьnsa „Kerəstej nskaja gazi a“nь ojoştьrьp, şunan birle unьŋ ridaktьrь bulьp tora. Ul ber nisə jьl bujьnsa kalxuzdarďьŋ betə sajuz səviteneŋ rəisəle bulьp tordo.

Ul parteja həm xəkymətteŋ avьlda eşləv məs'ələləren qaraqan ber nisə kamisejəheneŋ rəise həm aqzahь bulьp eşləj, 1925 nse jьldan birle savxuzdar turahьndaqь kamisejaneŋ rəise bulьp eşləp, bьl məs'ələgə diqqət bьl-qьrьv bik kəsəjevgə jardam itə. Unьŋ avьl xəle, avьlda satsьjalizem teďeləşə kalxuzdar teďeləşə həm partьja tarixь turahьnda bajtaq baŋьlqan əhərďərə bar.

Huŋqь jьldarďa ul SSSR RKI x.kamisarьnьŋ urьnbaharь bulьp eşləj ine.

Ip. Stalinqa 50 jəş tulьv ajqanь.

ŞSSR ydək başqarma kəmitəte rəise ip. Kalinin məqələhe.

Ip. Stalin turahьnda hajlav—beđđeŋ partьja tarixьnьŋ iŋ əhəmijətle vaqiqalarь turahьnda hajlav tigən hyđ. Unьŋ tərəəmə xələ beđđeŋ partьja tarixь menən bajləngən həm ərəsəj eşselərenen rivəlytsejən xərəkətendə iŋ əhəmijətle urьnda tora. Partьja jəşərenəp eşləgən vaqьttarьn, yktəber rivəlytsejəhe vaqьtьnda la, şulaj uq xəđerge vaqьtta la—hər dajьm ip. Stalin rivəlytsejən xərəkətteŋ ajьrьlmaħ eləşe bulьp kilə.

Ip. Stalin—ul Lininden iŋ jaqьn iptəşe. Jəşərenəp eşləgən partьjala min ip. Stalindan taşqa, Lininden sajəsi fikerđəren dərəħ aŋlap, unь bujomoqa aşьra alqan bytən berəvđe lə belmejem.

Zagranitsanan, Linin tarafьnan jebərelgən diriktivđarđь unьŋ bujomoq aşьrьvь turahьnda bik kyp miħdar kyrhəterge memkin. Ləkin min ip. Stalinden jəşərep eşləgən vaqьttaqь tərəəmə xələne tuqьramajьm, barь tik ul tərəəmə xəldə ejrənev Məckəvьŋ rivəlytsejən taktikahьn praktik eravestə bujomoqa aşьrьv turahьnda kyđgə kyrenep torqan baj matirjal birasəgen genə kyrhətep ytəm.

Yktəber rivəlytsejəhe aldьnan ip. Stalin baş kytərev (va-tanje) turahьndaqь məs'ələne Linin menən bergə xəl itevselərđen berehe.

Ə, ul vaqьttaqь ydək kəmitət aqzalarь bulqan Zinuvjef həm Kamenefterđən bьl məs'ələne ip. Linin jəşərep xəl itte. Vastanja (baş kytərev) vaqьtьnda ip. Stalin uqa jetəksəlek itevselərđən berev—kereş ştabь bulqan xərbi rivəlytsejən kəmitətteŋ aqzahь. Graždandar huqьşь başlanьv menən ip. Stalin fьruntqa barа, undaqь xərbi rivəlytsejən kəmitəttərđən aqzahь bulьp eşləj, iŋ qurqьnьslь ucaskalarđa, doşman utь aħtьnda qatь ermejəneŋ huqьşь kəstəren ojoşturа. Şunьŋ menən bergə ip. Stalin jadь fьruntqa qьna jebərelmaj. bəlkəm xəđerge tarixi məldə iŋ əhəmijətle fьruntqa jebərelə. Linin vaqьtьnda sajəsi bojrala nisektər ydenən ydə qurqьnьslьq bar, timək ip. Stalinda jebərergə kərək—tigən fikər ydenən ydə kilep sьqa ine. Ip. Linin, ydə iŋ əhəmijətle tip iħaplagən xalьq kamisarlьqtarьnьŋ ip. Stalində quja ine, məsələn: milli səjəsət urgьnь bulqan millətter xalьq kamisarlьqь həm savittar sajuzьnьŋ dəvlət apparatьn ojoşturьvsь bulqan R. K. I. xalьq kamisarlьqь.

Graždandar huqьşь bətev menən ip. Stalin partьja eşenə kyste həm partьjanьŋ ginirəlьnьj sikritarь bulь, ikense tərlə ejtkəndə ip. Lininden turanan tura jardamsьhь bulь həm partьjanьŋ sovit, dəvlətteŋ iŋ əhəmijətle məs'ələlərən xəl itevgə qatnaşa.

Linin ylgənden huŋ ip. Stalin—partьjanьŋ həm rivəlytsejən eşselər sinfьnьŋ jul başsьhь. Bolşəvikter partьjahьnьŋ tөđəvse həm unьŋ jul başsьhь bulqan Linin ylgənden huŋ, həndaj partьjanьŋ başьnda torov iŋ avьr eştərđən berehe bulqanlьqьn hьnda turanan tura ejtergə kərək. Bьndaj avьr eşte başqarьv əlbittə, praktik eşte partьja tarafьnan ip. Stalingə kyrhətelgən đur jardam arqahьnda qьna memkin buldь.

Ə, partьja aldьnda bik đur burьstar tora ine: kapitalizьm uratьşьnda bulqan xəldə ilebeđđə satsьjalizьm teđev. Bьl teđeleş juldarьnda aldan kyrelmagən, ujlanmaqan avьrlьqtar sьqaj. şul arqala partьjanьŋ qajьhьbьr qatlamdarьnda bьl avьrlьqtarđь jeŋa alьvqa şiklənevdər tuvа. Tev başlap partьjanьŋ ildə indystərejaləşterev burьsьn ytəj alьvьnda, unьŋ jetəksəlek itevə dərəħ bulьvda şiklənep trutskistarikələnə başlaŋьlar. Partьja trutskistarqa qatь həm qətqi zarba birđe. Bьnda inde ip. Stalin ydenen xəđmətə menən tanьldь. Xəđer trutskistarđьŋ „Şiklənevdərenen" natizahe kyđ aldьnda: Trutski artьnan ejergən keşelər berehe lə barrikadalar tьşьnda, jəqəsi burьavazeja taqilьnda qaldьlar.

Partьjaqa ikense hьnьv kerəħtəjəndərgə menəsəbət həm ber ildə satsьjalizьm teđev memkinlege məs'ələhendə bulьp Bajtaq jetəkse iptəştər, başlьqtarь Zinuvjef həm Kaminef bulqandarь xəldə trutskistar artьnan ejerđelər, partьjanь—eşselər sinfь menən kerəħtəjəndərđeŋ sajuzьn naqlap, şunьŋ menən avьlda kapitalizьm ilimintterьn nьqьtьp, həm ydeneŋ ber ildə satsьjalizьm teđev turahьndaqь endəvə menən partьjala appartunizьm nastrajenejəlerən tuvđьra, bьlar bətahьlə rivəlytsejən pralitarьjat pazitsejəlerən eoş manđьr qulьna tapşьrьvqa—tirmidurьqqa alьp barа—tip qajeplanələr. Bьl kereş vaqьtьnda ip. Stalindeŋ jetəksəlegenən partьja tulь eravesta qeniqətlənə ala. Partьja esen iŋ đur qurqьnьs bulqan ajьrьlьv (raskul) qurqьnьsь artьq đur qьjanlьqtar tuvđьrmaj ytep kitte. Ulqьna la tygel Kaminef həm Zinuvjef gьruppahь ydđərenen xata juldan barqanlьqьn həm partьjanьŋ ujlь dərəħ bulqanlьqьn tulь eravestanьp, partьjaqa kire qajttь.

Partьjanьŋ taktikahь hər urьnda qatьp qalqan nəmə tygel ul, bьnьŋ kirehensə ul dialiktika nigeđenə qorolqan bulьrqa tejeşle, sənəi sajəsi tormoş alqьj ydgerep tora, bьl ydgəreştər tarixtьŋ rivəlytsejən đəverđərendə bigerektə kesajalər. Bьna nəq oşondaj vaqьttarda inde səjəsəttəŋ, nəvbəttəge praktik həm tep məs'ələlərđə xəl itə alьrlьq bьnь juldar taba belev talap itelə. Ip. Stalində bьl juldarđь taba belev haletlegə bar.

Əle „kuldar" menən kereşev bulьp tə jetməgən ber vaqьtta tormoş jaŋь ber məs'ələne alqa qujьp ejgərđe, ulda—eşselər sinfь menən kerəħtəjəndər arahьndaqь əlemtəne kьŋejtə. Qala menən avьl arahьndaqь, eşselər sinfь menən kerəħtəjəndər arahьndaqь, barь tik kapitalьja arqьrь tavar almaşьv julь menən genə bulqan əlemtələr həm jaŋь menəsəbəttərgə mьvafьq tygel bulьp sьqtь. Bьl tikə pazitsejala torovьnda davam ithe, partьja avьldьŋ prajьzvudstva kəstərenəŋ ykeşənə, avьl xuzalьqьnda satsьjalizьm siktərьnьŋ alqa kitevenə totqarlьq jahaqan bulьr ine. Bьl məs'ələlə partьja qarşь borolьş jahanь, bьl boroloş XV nse parikanfirinsejə qarardarьnda bik asьq kyrhətelgən.

Beđđeŋ satsьjalizьm teđeləşeneŋ uso đəvrendə partьjala uŋ tajpьlьş ifemə menən jaŋь isələnevdər kilep sьqtьlar. Bьl uŋ tajpьlьşsьlarđa inde jeŋelđələr, ularđьŋ jaŋьlьş jul menən barqanlьqtarьn tormoş asьq kyrhətte. Bьna bьnda la ip. Stalindeŋ đur xəđmətə kyrenep tora.

Kisə ip. Stalingə 50 jəş tulđь. Ul xəđer kamunistar partьjahьnьŋ iŋ juqarь jetəkselek urьnьnda tora. Min savittar sajuzьnьŋ hər ber eşsehe, hər ber kerəħtəjəne genə tygel, bəlkəm ular menən bergə sit ildərđəge eşsələrđə ip. Stalinden tormoşonə qьđьqьp qarajdar đьr tip ujlajьm. Pralitarьjattьŋ bytən jetəkselərə kevək Ip. Stalindeŋ də rivəlytsejən kereşten ajьrьm tormoşo juq. Yđ başьna ajьrьm eraveştə jəşəj başlaqan vaqьttan uq ul hər vaqьtta kerəşevsə pralitarьjattьŋ iŋ aldьŋqь saftarьnda bara. Ip. Stalin qatьşmaqan, jetəkselek itmegən bergenələ sajəsi kampanjanь min belməjem.

Bьqa əlbettə ip. Stalindeŋ termalə, hərgendə bulqan vaqьttarь kermaj. Bigerəktə Piterbur pralitarьjatь ip. Stalinden „Pravda" gezitendə eşləgən, 4 nse dumaqa hajlav kampanjahьn ojoşturьp jerergən vaqьttarьn qəniqətlənep iskə təşərələr.

Ip. Stalinden xaraktirьnda kyđgə berelə torqan hər nəmə bulьp, ulda—eşse sinьfьnьŋ kesəne sik heđ hьşanьv; eşse sinьfь ul—bətə nəmənə lə buldьra ala. Ip. Stalindeŋ taqьla ber ajьrьmlьqь marksizьm tiјyrejahьn terən eraveştə belevgə təjanьp, unь rivəlytsejən taktikaqa dərəħ qullana belev; bьl haletlek bik əđ keşelərđə genə bar.

Şulajtьp beđđeŋ iptəşebeđ həm jetəksebeđ bulqan ip. Stalingə taqьla ođaq jьldar bujьna eşsələr sinьfьna həm şunьŋ menən bergə bətə eşsen xalьqqa xəđmət itevən telajek.

HIN „B-JƏŞTƏRE“ ƢƏJAĐЬLDЬŊMЬ?

Plinum qararь jalpьqa

ئۆدەگە كامسامول گەمیتەتێنەگویەبر پلینومە سایوزدەگە ئۆدەگە
مەسەلەلەرنە كانكرێت، بایاۋوی بورشتار تێلەنە كوسردێ.
پلینوم قارارلارێ كامسامولدا خوزالق فرونتندا ئاتنا
ساتسیبالیزم نیگزندە یاكتنانتڵنێدوغە ھەم لینین پارتییا-
ھنێڭ تێپ یولێ ئوسوێ كۆرەشیر اگرامماھێ ئاتنێ ئوێرەنمەگەن
بلمەگەن برگەنە كامسامول قالماسن!

Partьjanьŋ ydək kəmitəte plinumь artьnanuq VLKSM dьŋ ydək kəmitəte plinumь bulьp uđđь.

Bətə xalьq xuzalьqьnda qь kəslə ađьmdar, satsьjalizьm teđeləşeneŋ qьđьv timp menən ykeşe partьjanьŋ tep julьnьŋ dərəħlegen tulьhь menən qьvatlənelər.

Ydək kəmitəteneŋ plinumь kamsamulda barlьq tajpьlьştarqa partьjanьŋ tep julьnan sitkə kitevđərgə batьrьraq kerəşergə ike fruntqa nьqьraq udar birergə saqra.

Massanь bolşəviktar ruxь menən bətə tajpьlьştarqa qarşь, beĝenge kendə rьjal qurqьnьs hanalqan uŋ tajpьlьştьŋ praktikə həm tejurjəle saqьvьna qarşь kereş, jartь trutskizьm beĝeleştəresə nьq atpur birev ruxьnda sьnьqtьrьv məs'ələhe bətə Linin kamsamulь aldьnda torqan məs'ələlərđьn iŋ əhəmijətlehe hana'a.

Qara dinged, Tula, Baku, həm Sakulnik ojoşmalarьnda asьlqan sajəsei jьrtьqtarqa sajuzdaqь „krizis" həm „upadkь" kyrneştərə itep qarav terən xa'a, sajəsei dərəħ bulmaqan ber qaraş bulьr ine.

Alar kamsamul massahьnьŋ sajəsei hidgerlegeneŋ ydeneŋ kamsamul ojoşmahьnьŋ sajəsei jaqtan kytərelevən həm sьjnfьj kereşkə salexejətle bulьvьna şahittər.

Bьl jьrьqtar kamsamul julbaşsьlьq njuqarьnan tybənge qədər jaŋьnan teđərgə, partьjə julьn dərəħ itep praktika la yđ ara tənqit aşa kiŋ massanь qatnaşьrьp ytkərergə kərək ikənen kyrhətevsə signaldar. Jeteşhed jaqtarđь asьvqьna ađ, ularđь aldan kyrep teđətə belergə kərək.

Kamsamul xuzalьq teđeleşeneŋ bətə tarmaqtarьnda məhim elgəşevđərgə ireşte.

Şulajda plinum kamsamul eşendəge timptar satsьjalizьm teđeləşeneŋ ykevenən həm tiđlevenən artta barqanьn ajtep ytte.

Bətə kamsamul massahьn rikənstruksьjaləşьtьrьv sərendaqь ydək məs,ələlərgə jeđmenən qujьvda kitken beroləş kərək.

Kamsamul beđđeŋ xuzalьq teđleşendə 5 - jьllьq plandь rьjallaştьrьvda „hər eştə jardəm kyrhətə torqan həm başlap jebərevse udarnьj gruppa„ (LININ) bulьrqa tejeş.

Kamsamul ydək kəmitəteneŋ nyjəber plinumь başqalardan ajьrьlьvь, ul sajuzdьŋ ydək məs,ələlərən kankrit, bajavoj burьstar telenə kysərđe.

Satsьjalizьm jarьşьn kamsamul udarnьj brigadalarь həm eşse jəştər menən yd qoraqtarьna alьvdarь rvaсьstьva nastьrajenejəlerə menən kitken kereş, avьldan praizvutstьvaqa jaŋь kilgən kadьrdarđь sinfi ruxta tərbejələv, kamsamuldarđь xuzalьq teđleşeneŋ kankrit burьstardь tulьrьvqa mablizavajt itev, bьlar ydək kəmitətteŋ plinumьnda qujьlqan məs,ələlərđeŋ qьħqasaqьna jakyne.

Oşolar menən bergə plinum avьl jəcəjkələren, avьldь satsьjalizьm nigeđendə jaŋьnan teđəđə udarnьj sajuzdarqa ajlənderevđə juldar həm saralar hьđьp qaldьrđь.

1929 - jьldьŋ berense jartьhьnda kamsamul ojoşmahьnьŋ ykeşe bik jomoşaq.

Kamsamuldьŋ massavaj eşen kesəjtev, rikanstruksьja serena jed menən torolьv, eşse jəştarđь 100% menən kamsamulqa ьlьqtьrьvđa asьn qullanma.

Plinum kamsamuldьŋ huqьş belemen ojrənev eşendə qatnaşlьqьn jomoşaq tip ajtep ytte, şuqa kyrə bьl julda nьq hьşalьş kərək.

Kamsamuldьŋ ilđe haqlavđь ojoşturьv eşeneŋ bətə furmalarьnda aktif qatnaşьv, satsьjalizьm vatanь esen nьq həm səjəsej totanaqlь kerəşselər jeteşterev məs,ələlərə, beĝenge kendəŋ ydək burьstarьnan hanala.

Plinum qarardarь kamsamuldьŋ xuzalьq teđleşendə kiŋ rəvştə qatnaşьp, bətə xalьq xuzalьqьn satsьjalizьm nigeđendə jaŋьnan teđev həm LININ julь esen bətьrlarsa kereş pragrammahь.

Jeteşhedlektər tənqit utь aħtьna.

مایبر كورلاو ئاكتیستوراقی كۆزسلو بولملی یەچەیكەلەر بسینفی
دۆشمانغا كیلشوسەتلك یوژدن توتالار؛ ئاكتیفتنی تەربیەلەو یوموشنی
بیمایبر ئالرمنندرقی بیتیم حالدە یەشیتیلەر.
شوڭا كوروالە سرالار ئورنندارقی تەنقیت، ئولرنی ئاكتیبا ئقفتلرو
منڭ برگە ئاكلارقی یوتوروڤە بارلق سارالارقی كورو توقیلە یورلس
بولەن.

Jəcəjkələrđə tikşerev julьnda.

Jaŋьqьna Qoros v. (bolakəj k.) kamsamul ojoşmahьn tikşerev başlandь.

Tikşerev vaqьtьnda vulkumdьŋ kypkən avьrьvьrьndarь asьldь. Ş-larđьn berhe itep Qoroc vulkamulь nьq eşendə kulaktь satsьjalizьmqa aħtərəv tiorejahьneŋ qəməldə saqьlьvьn ajtep ytergə kərək.

MƏĦƏLƏN: Jaŋь Astanka avьlь kulaqь Pavluf xəkemətkə igen tapşьrmaqanь esen avьl şurahь tarafьnan sutqa birelə. Şul uq vaqьtta ku'aktь qotoldorьv esen kamsamul jəcəjkəhe kulaktь maqtap tanьtma birə.

„23 nse yktəberđə bulqan jьjnalьştьŋ 3 nse numirlь pratakul qararьna bina,ən bьl tanьtma Jaŋь Astanka avьl V L K S M jəcəjkəhenən Pavluf qa birelə.

Pavluf 17 nse jьlqa tiklem igenselek menən kən kyrđe. Keşe kesə menən fajđalanmanь yđ kesə menən xuzalьqьn torqođđь.

Qara bandьlarđa qatnaşmanь (? q.) bəlki ydə şularđan qaşьp urman aralarьnda jerene".

Jəcəjkə sərkətibe:
Firsьf.

Oşonьŋ aħtəvenə ber nisə beiora aqzalarь qul qojalar.

Vulkumdьŋ jəcəjkələr əħtənən julbaşsьlьqь ber nəmegələ jararlьq tygel.

Ajьrьm partьja aqzalarь jəcəjkələre kamsamul eħ ənən julbaşsьlьq eşenə barmaq aşaqьna qaraqandar.

Aktiftь tərbejələv, kamsamuldarđь eşkə yrlətev, yrlətkəndəren ejrətev eşe nasar tora.

Şunьŋ nətizəhendə, kamsamuldar eştən qasalar, ydđərə telep kamsamuldan sьqalar.

Bьndaj faktьlar Qoroc vulьsьnda kypkənə dulьp, eştən qasьv, qьjьnlьqqa irek qujьv, qьjьnlьqtan artqa sigevđərđe bətərev julьnda ber nəmələ eşlənmagən.

Bьna bьl jeteşhedlektar Qoroc vulьsьnda qatь tənqit utь aħtьnda asьldьlar.

Xəđer ularqa qarşь Qoroc vulkumь qatь kereş asьp həm aşarqa tejeş ine.

QOROC.

Ike jəcəjkə.

([illegible])

Bələbəj piditexnikum jəcəjkəhe ikmək əđerləv, mədəni paxut kevek kampanjalarđa aktif qatnaştь. Ləkin bьl eştərgenə jəcəjkeneŋ jeteşhed jaqtarьn kyrhətergə unajhьđlajđar. Şuna kyrə bьđgə jeteşhed jaqtarđьla iħapqa alьrqa, ularđь bətərev saralarьn kyrergə kərək.

Urta uqьv jorttarьnьŋ aldьnda xəđerge kendə—jəş belgestər əđerləv burьsь tora.

Ə, Şuŋa qaramaħtan bьl julda piditexnikum jəcəjkəhe juq. Belgestər əđerləv eşeneŋ əhəmijəten aŋlatьv, unь piditexnikum esendə gəvdələnderev nasar tora. Satsijalizьm jarьşьna đogovar teđəlhələ, ul qaqьđđaqьna, unь ytəvđə saralar kyrelməj.

Sajəsi tərbejə eşendə tixnikumda qar tərlə tygərəktər jəşəp kilələr. Ə, ularđьŋ eşe sist mahьđ alьp barьla, kamsamul jəcəjkəheneŋ jetəkselege juq.

Jəcəjkə bojorahь: sajəsi iztimaqi tərbejəne barь sajəsi tygərəktərđə tipkenə aŋlaj: Kamsamuldar arahьnda idьjalugьja tajpьlьştarь la juq tygel.

(„Jəş—juqsьl" da jađьlqan: Atajьm zajьm alma—taqь başqalarj Jьjьlьştarđa: „Jəcəjkəpartьjahьđdarđьrьħa urьħtar tatar—başqorttarqa eşlərgə irek birməjđər... tip sьqьvsьlarđa buldь. Uqьvsьlar arahьndaqь nasar qaraştar bulьp, tejeşle atbur birelmene. Ular şul kəjenəgenə qaldьlar. Estina gezitenda eş barьşьndaqь uŋьşlьqtarn gəvdələndermoj kəqtəlkətle matireja ldar meqəŋgenə qənəqətlənə. Yđ ara tənqit eşenə eslinə gezitendə urьn əđ direlə.

تاتار باشقورت كلوب یەچەیكەسی.

Tatar—başqort klubь ergəhendə teđelgən jəcəjkəneŋ eşe juq. Sajəsi tygərəktər eşkə başlamaqandar. Irekle ojoşmalar joq-ajđar. Kampanjalarqa qatnaşlьq qənəqətlənerlek tygel. Jəcəjkəhən jaqьnan ber urьnda qьna tora. Şəhər kəmitəte bьl jəcəjkə turahьnda ujlaşqanь juq. Səhər kəmitəte bьl jəcəjkələrđeŋ eştəren janlandьrьv turahьnda hylpən qađqala, eştəge jaŋь mitьdtь ejrənev, unь tormoşqa aşьrьv turahьnda kankrit ber nəmələ juq.

Kamsamul eşen tikşerev uŋajь menən bьl mamint tarqa, bьl jəcəjkələrneŋ eştəren tejəşle migedgə halьp, jebərevđə kitken saralar kyrelergə tejeşle.

N. T.

ئاورو ئورندار ئاسندا.

Jьlajьr kantunь, Zьjanenra, Jaŋь Haqmar, Məxəmədejar avьlь kamsamvl jəcəjkələrendə tikşerev bulьp ytte.

Tikşerev vaqьtьnda insьjativьj qьruppalarqa partьja, kamsamul həm partьja hьđ jəştər ьlьqtьrьldь.

Tikşerev nətizəhendə kypkənə jeteşhed jaqtar asьldь.

Bigerəktə kamsamul eşendə jaŋь eş mitьdьnьŋ juqlьqь, sinfi tərbejəneŋ jetərlek dərəzələ bulmavь həm Jaŋь Haqmar Z jancura kamsamuldarьnьŋ satsьjalizьm teđeleşendə jomoşaq qatnaşьvdarь bьlar eştəge ydək kəmselektarđan hanaldь.

Şunьŋ menən bergə bьl kəmselektərđe bətərev esen juldar kyrhətelde.

Kamsamul avьldьŋ mədənileşterevđə qatnaşь jomoşaq, nađanlьqtь bətərev, jaŋalifte tormoşqa aşьrьv eşendə qatnaşь bik hylpən.

Allahьđđar tyŋərəgə, muьr, asьo-avejaxim irekle ojoşmalarьnьŋ eşen janlandьrьvda ađ qatnaştь.

Huŋqь vaqьtta partьja, savit vьlasь tarafьnan ytkərelgən xuzalьq kampanjalarьnda qatnaşь bik nasar buldь.

Jaŋь Haqmar jəcəjkəhendə igen jəşerevse həm 3 nse zajьmqa jađьlmaqan kamsamuldarđa buldь.

Kamsamuldьŋ pьjanirđar menən julbaşsьlьq itməve arqahьnda pьjanirđar eşe nasar torđь.

Ətrəttərđeŋ kendəlek eştərendə julbaşsьlьq itev bulmajьnsa bəlki alatđьŋ xisap daklatьn tьŋlav menən qənəqətlənqəndər.

Alarđь sajəsi kampanjalarqa qatnaşьrьv eştərenə iqtibar itelməgən.

Beĝenge kendəŋ tep huzьnqьlarьnan bulqan satsьjalizьm jarьşь jəcəjkələ tormoşqa ytkərev kyđ aldьnda totolmaqan.

Kamsamuldarđьŋ sajəsi belemdərə bik tьban: oşo kengə xətlem sajəsi tygərəktər eşkə başlamaqandar.

Tikşerev nətizəhendə bьl kyrhətelgən jeteşhedlektər asьldь. Bьlarđь bətərev, kamsamul massahь tarafьnan kypkənə təqdimdər jahaldь.

q. BIKBUF.

Afiris Karam Ƣələjьf

Bajmaq zavьtь kyp keşelərđe tərbejə itep sьqara. Uqa pьraktikaqa ьstudinttar: tixniktar, inzinirđar kilələr.

Qьđьl belgestər taqь əllə nisə pralitarьjat kadьrđarь şul tirələ uqmaşalar. 28 - jьl kəđ ajđarьnda Ɵfə Praf-tix məktəbenən Karam Ƣələjьfta praktikaqa şunda bara.

Bajtaq vaqьttar ytə.

ƢələjefьndaKamsamuleşenə ajlənepte qaramaj unkampanjahь miscəŋqatlamьndaqьşaxstərgə bəjləngən. Rajkamul Ƣələjьfqa şlia sira. Şeltə unьŋ esen ber tərlələ ta'sir itmaj. Bьl vaqьtta inde ul Kamsamul safьnan teşeptə qalqan bula.

Ƣələjef qьđđar artьnan sabьvđan başqa jəməqət eşenə ajlənepte qaramaj.

Bajmaqta elektsьj xəlle torqan keşeneŋ qьđьna la la, Şunьn ejənə inep ala.

Ƣələjef qajьn atahьnьŋ attarьna ultьrьp telagan jergə katatsa itə. Unьŋ esen tormoş marmalatta—Cikalat—. Kamsamulda torьv uqьvqa kerŋandəgenə-jəki uqьv jorttarьnaqьna kərək ul, bьndajurьnda kamsamul eđ mahanda jəşərg bula „tip" həjləp jerej. Timək kamsamulda torьv Praftix məktəbendə uqьqanda kərək bulqanda, unan hun praktikaqa barqas kərəgelə juq

„KAMSAMUL".

Ɵfə T. Qatajdь saqьra.

Ɵfə şəhəreneŋ kamsamul aktifь askamul sərktibe urьn babarь iptəş Astaxьf ıŋ Başqortostan elkə kamsamul kəmitəteneŋ II plinumьnьŋ jomqaqtarь turahьnda daklatьn tьŋlaqandan huŋ plinumdьŋ sьqarqan qarardarьn tulьhь menən dərəħlaj.

Ilebeđđə satsijalizьm teđeleşen taqьla jьldamьraq alьp 5—jьllьqtьŋ ikense jьlьna kysevə, pralitarьjat həm anьŋ ojoşovьnьŋ bətə kesən halьvqa bajlanev menən bergə partьjanьŋ tep julьnan tajpьlьv, Linin julьna qarşь kitevdar, sajuz aldьnda yđ eşen jaŋьnan teđev həm oşo jaŋь burьstarqa qulajlaştьrьv burьsьn kilterep quja.

Kamsamul həm eşse jəştərđeŋ aktiflьqьn kytərev mitьdь bulqan satsьjalizьm jarьşьn kileşəktələ alqa jebərep xəđergə məldə aŋ udarnьj furmьlarьna iqtibar itergə.

Hər kamsamul praizvutstvala, məktəptə' yerizdinejələ aktif qatnaşьvsьqьna tygel, bəlki udarnьj gruppalar, brigadalar həm isixtarđь ojoşturьvsь həm başlap jebərevse bulьrqa tejeş.

Sajuz aldьna qujьlqan jaŋь burьstar kamsamul jəcəjkələrə menən partьja-eşse jəştər jalpьhь menən bajlaneşte taqьla nьqьraq kesəjtevđe, alarđь kamsamulqa ьlьqtьrьv eşen kesəjtevđe həm praizvudstvaqa jaŋь kilgən jəştər arahьndaqь artta qalqan nastьraenijalar menən kerəşep, ularđь praizvudstvanьŋ qəməli burьstarь tirəhenə tuplap, ular arahьnda edləkhed eş alьp barьvđь talap itə.

Sajuz eşendə eşse aktiftarđь batьrьraq yrlətergə həm kiləşəktələ yđ ara tənqitte nьqьraq kiŋəjtə teşev nigeđendə ojoşmanьŋ jetəkselege həm unьŋ sifatьn kytərergə.

Aktif şəhər kəmitətenə jaqьn arala kamsamul səjəsij uqьvьnьŋ sifatьn kytərevgə həm aktifqa uqьv rəveştərə tədđьrьu osenterlə qəməlej saralar kyrevđe tapşьra.

Jəcəjkələrgə sajəsej uqьv menən bəlaşmaqan kamsamuldarqa qьrqa saralar kyrergə.

Uŋ appazitsьjanьŋ ilham sьlarь yđ qaraştьrьnan kire qajtьvdarьqьna uŋ tajpьlьş tejyrejahe həm unьŋ qəməlej eştə kyrenev menən kiləsək elə kereşev kərəklegə qurьsьn alьp taşlamaj.

Jəcəjkələrgə qəməli eştə uŋ tajpьlьştьŋ ajьrьm kyreneştərenən, đləceste v a, rux teşəđərđeŋ ajьrьm kyreneştəren, kyŋ-lheđlənderevđe asьp halьrqa, həm ular menən kerəştə kamsamul jalpьhьn, partьjahьđ jəştərđe partьjanьŋ tep julьn ytkərev esen ojoşturoşulьŋ vaqьtta „kulqa" beĝelevđər menən kerəşevđelə onotmaħqa.

Aktif, kamsamul eşenə Tamjan—qataj kantunьn satsьjalizьm jarьşьna saqьra. Jəcəjkələrđə bьl məsələne tikşerep sьqarqa, ə şəhər kəmitətenə nindəj eştərđə jarьşьrqa ikənlegen eşləp sьqarrqa.

Kamsamul ojoşmahьnьŋ eşen tikşerəvđə ajьrьm jəcəjkə həm aktivistar tarafьnan edev vaqiqalarь bulьvь ajtep kitep, aktif jьjьlьşь şəhər kəmitətenə eştə ajaq salьvsь iptəştərđe kamsamul məsylejətenə tiklem javapqa tarttьrьp, qьrqa saralar kyrergə tapşьra.

Plinum jamqaqtarьn jəcəjkələrđə eşləp ytərgə.

Matur əđəbejət jalpьƣa.

Beđgə proizvudьstьva jьr đarь kərək.

Bəgengə barьş, bəgengə tədeleş avьlda ere xozaiьqtarđьꞑ tarmaqьn kiꞑəjev qalala, sənəqət ydektərendə gigant - gigant tədeləştərbeđđeꞑ alqa jaꞑьnan jaꞑь bьrьstar qujalar, jaꞑьnan jaꞑь bьrьstar jekmətələr.

Ə, yđe prolitarьjat jađь vьhь tip hanaqan, bəgəngə yƀeşteꞑ matiƀьn jьrlap barьvsь şaqir, ədiptər bьl yƀeştən artta qa'a almajđar. Ular yƀeş timpe menən bergə xərəkət itergə, yƀeşteꞑ jerəgendə qajnarqa tejeşlər.

Bəgengə kendən başlap prolitarьjat matur ədəbijəteneꞑ barьşьna ana şulaj boroloş jaharqa tejeşbeđ.

Beđ əle bьl eştən alьƀ torabьđ. Beđ əle bəgengə tədeleşteꞑ esenə inep jetə alqanьbьđ juq. Beđ eştən sittə torabьđ, qьđьv xərəkət menən yƀep barqan, yƀev timpьnьꞑ artьnan qьvьp jetə almajbьđ.

Derəƀ, beddə hoꞑqь jьldarda matur əđəbijət bitendə kyđgə kyrenerlək yđgəreştər bar. Bigərəgendə ularđьꞑ [ədəbi kestərđeꞑ] ədəbijət julьnda boroloş jahaj alьvdarь, bəgengə tədeleştə ədəbijəttə gəvđələndərə başlavdarь,; yƀeş menən bergə xərəkət itə alьvđarьnьꞑ praduksьjahь tip əjtergə bula.

Sənki: berđən jəş jadьvsьlarđьn tormoş esenə ajaq baƀa başlavdarь bulha, ikensenən jəş jadьvsьlarqa qarata partьja, matbuqat urgandarьnьꞑ [BAPP] bɵtə memkinlektərđə buldьra alьvđarь.

Bьna məs'ələneꞑ hoꞑqь tamaqь urahьnda, ytkən jađ „BAPP“ tarafьnan sənəqət jerəgə bulqan: Danbas şəxtьlarь, „silmeşьstьroj“ đarqa jəş jadьvsь'arđьꞑ ikevhen ikeskyrsьjalarqa jebərep qajtarьv his sikhed əlkən uqьştar birđe.

Sənəqət yđəgendə qajnap qajtqan jəş şaqirđarьbьđđьꞑ, yƀeşteꞑ yđen jьrlaqan eş pafusь menən huqarьlqan ber nisə qimmətle ədəbi parsalar birevdəren kyrdek.

Jəş şaqirđarьbьđđan Ə. IXSAN dьꞑ „Silmaşьstьroj“, „Jaꞑь kuban“ „Ilivatьr“ „Danbas“ tigən jađmalarь ana şul tikşervđeꞑ, gigant yƀeşteꞑ esendə qajnaqan, bəgengə yƀeşte şaqirđьꞑ əƀtə, hiđger erəveştə gəvđələnerə alьvьnьꞑ hanap betkəhəd qimmətle praduksьjahь, tormoştoꞑ yƀeşenə ajaq atlavьnьꞑ qimmətle hə dəmtəhe bula alalar.

Bьna bьl matur jaldar pralitarьajtədəbejətendəəspafьsьn arginal başlanqьs byləktəre bulьrqa tejeş. Kilesəktə „PAPP“ bьl eşte ta qьla ken tərtibenə qujarqa tejeş.

Eş bьnьꞑ menən genə siklənmaj. Beđ əle bəgengə tədeleşteꞑ bətə tarmaqьna la alqanьbьđ juq.

Jəş jadьvsьlarđьꞑ kypselegə bəgengə tormoştьꞑ xərəkətenən alьƀ toralar. Beđđeꞑ kyp jadьvsьlarьbьđ haqьnьv, ytkən esən qajqьrьv es boşqandaqьna hьđqalap taşlanqan jarьm lirik jьrđarđan ytə almajdar. Bьl jьrđar bəgengə yƀeş mamintь esən xeđmət itməj ŋ kevek partьja, sov ixəkymətə tarafьnan prolitarьjat matur ədəbijətə aldьna qujьlqan burьstarqala javap birə almajđar. Bəgengə tədeleş eş jьrđarь, tormoştьꞑ ьsьn xərəkəten, yƀeş dinamika xərəkəten jьrlavđь talap itə. Beđ HAQЬNЬV JЬRĐARЬNA: MATUR ƏĐƏBIJƏTTƏN URЬN BULMAĐQA TEJEŞ TEJBEĐ.

Həm dajuş beđgə, bəgeneq yƀeş timpьn gəvđələndergen jьrđar tejbeđ.

Haqьnьv, uftanьv, tormoştan jəm tapmaqan, bəgen esen xeđmət itməgən, mişcanьski ьruxta jađьlqan jьrđarqa kris tarataьbьđ.

— M. TAƵЬJ·

Ə. Ixsan.

Danbas

(Ɵđəmtə)

Danbas gerləj, danbas kinəjə.
Dinamьlar jьrlaj tərəndə.
Vagьnitkalar, bəjəp ytalər
Tanna-tanna kymer tejərgə.
Klit təşə şaxtь təbənə,
Gallirejalar matur kyrenə
Hər ber şaxtyr həpə kinəjtep:
—Valun -valun kymer jemerə,
Biş jьllьqqa ingən xadanja
Kenden, kengə yƀə-duraja.
Zavьtarđa sixtar tartьşa
Şaxtьlarđan, şaxtь hьnala.
Kyk tomanqa aq par bьbalap,
Gudok jьrlaj yƀev kejđeren.
Hulьv timpь beđđeꞑ jərəkteꞑ
Jaqьn quja, kammun kileren.
DANBAS 1929-jьl

⁂

Ana, kalxuz baƀьvь jəjen urьnda,
"Timer ajqьr„ ykrepəjlənə'
Tьraktьrь kalxuz qьrьnda.
Hər ajьrьmlьq,bergəbə jlənə.

——

Jer aqtara, kesle tьraktьrdan,
Əsmə - jalsь, kalxuz sihəre.
Əsmə qemerə şunda səskə ata'
Kymək esən tibə jərəgə.
Tьraktьrsь Əsmə kulaktarđa,
Jalsь bulqan elek, elektən.
Tik, yktəber uqa irek birep:
- Jərəgenə şatlьq berəkkən.
Ə ul bəgen, jaꞑь qьđđar qьđь,
Tьraktьrda eşləj şatlanьp,
Qart tarixtan, qara miras bulqan.
Qart mirastar, nigeđen aqtarьp.

Ƣ. ƏŞƏMBITEF

S. ƏXMYŞ

ATVAL ARAHЬNDA.

Jomqaq, jomqaq tavđar alьƀ jerđən
Kymgək bulьp kyrenep toralar
Qьđьl ruda jabьnьp đur atvaldar
Bylkət, bylkət bulьptoralar.
Kiđəklengən "barit,, rudalar.
Sarьlьşьp əƀtə jatalar,
Qart eşselər kiƀək taştardь
Vagundarqa alьp atalar.
Timer attar jekkən vagundar
Rudalardь tar tьp baralar.
Umьrьlьp sьqqan rudalar,
Odon "Luktao,, gevləp avalar.

——

Eş əƀtendə hьqьlьp tamqan tirđar,
Şul jerđərgə bik kyp tygelgən
Əjterhəndə donja jarьlqanla
Qaja bulьp jarđar ejelgən
Şul atvalda jərəp kyp tiferđem,
Tormoş menən kəkdə
Ə min, kyjdem tormoş jeđənən
Atvaldarda jəşəp ir buldьm
Qart atvalьm;
-nin bit kyptən birle duƀ miꞑə
Kyp belənən mine qotqarđaꞑ
Qara təndə berər eş bodqanda
Ediəv sene qьvalap qajtarđьꞑ.
Rəxmət inde hiꞑə həjek atval!
Ojem juqta hiꞑə arqa terəp
Kalcidandar aƀlap joqlanьm.
Tormoş mine şulaj itte,
Ləkin, uqь asьv totmanьm
Hər bir mənem avьr minьuttarđa
Tik, ul miđgeldeꞑ jəmen tapmanьm

II

Jat keşelər menən keldələr,
Ə duƀtarьm ....
Mineꞑ esen, janьp kejđeler.
Qaj berəvđər utqa taşlarqa,
Đur bələlər jaqьp jerenələr.
Min ylterđemme nejqalə. jəne
Min qadanьmmь nej?
Kykrəgenə ytker xənjərđe.
Tik min tura əjttəm hineke tip'
Kyidən tapqan, sabьj balaq.
Histə kitməj iken duƀ kesələr,
Ber jaqьlha bьsьraq bitenə,
Kyꞑel tađa bula,
Ə şulajđa inde, bər eş bulha
Tura əjtələr hinen jeđeꞑə.
Niştə hen boꞑ məƀken sabьr kykerək,
Barьhьnda jəşərə, hiđđermaj.
Yđ ydendə utqa atьp bulmaj
Jx!
Şulajđa duƀtar tedev qьjьn
Sinfьj doşman hine jaratmaj.

——

Keşe ylterev jaqsь eş tygel,
Ə ys alьv inde!
Doşmanьꞑdь jeꞑep alqa baƀhaꞑ
Sinfьj qaraş şunь jarata.

III

Hoꞑqь jьldar mine hojđələr,
Jemle jьldar menən qosaqlaşьp,
Hytep sьqtьm mixnət kərtəhen.
Irek taꞑь alqa nurьn hipkəs:
-Asьv ujđar hynep qaldьlar.
Xəder şatlьq dəverem savlap aqa,
Saska ata, ujđar qatlavьm.
Sinьftaş tarьmdь tanьj beldem
Quşьla beldem, sinfi juldaşqa.
(Kyptən inde qьđьl antьm birđem
Sьqar esən hunqь kərəşkə)

——

Tərən şaxtьlarđa tykkən tirem,
Rudalarqa quşьlьp bolqanьp
'Jle, menən bergə aqtьlar.
Kammunaqьꞑ qoros nigeđenə:
Jemrelməƀlek bulьp jattьlar.
Taqьla kilde şatlьq dəver,
Atval jemerep jerəgən zavьl ulьn.
Bik alьƀqa alьp kittelər.
Qala kykrəgenə alьp qasьp
Belem baqsahьna japtьlar.
Kykrəgemdə qalqan aqьv qandar,
Jərəgemdən hьqьlьp aqtьlar
Bođoq ujđar, serəgən qədətter
Kyptən inde alьƀ kittelər.
Belem dərte solqap kyꞑel e:
- Eş tulqьnь əƀkə hiptelər.

XI 29 j. ƟFƟ

YTƏ BIRHEN JƏŞLEK JEL kEVEk.

Qaj ber duƀtar haqьna ytep kitkən,
Ojemer taꞑьn - jəşlek səskəhen.
Ə min, kiler qemerem, axьrьn haqьnьp
Duƀtarьma jьrđar səsəmen.
Tərən tedev aşa danlь jьldar,
Alda kətə beđđe tьvqandar.
Min bəxetle:
Kiler qemerem sige
Şul jьldarđь qosaqlap juqalqan.

——

Şul jьldarqa, tiꞑhed şul jьldarqa
Jtə beđđe "kysev kejməhe,,
Şul jьldarđa balqьj tormoş jađь
Keşelekteꞑ urtaq, simjəhe.
Şul jьldarđa kyrəm ytkən qemerem,
Jrtəhenən, keləs irtələr.
Tidme ikən? tidme kammun jьldar:
- Qartlьqьmdь həjəp irkələr.?

⁂

Al səskətəj matur jəşlek qemer,
Ytə birhen əjđə, jel kevek.
Tiꞑhed səskə atar jьldar gelen'
Jьldar jađьn ketəm, jelkenep.

M. ATNAƢOL

F. Tallьdaj şiƣьrь.

KALXUZ QЬĐЬ.

I

MAHЬJ!!
Kyj tən tygel qьrđar kykrəgəndə,
Keltə bьvqan osqor qьđ ine.
Kyrəhenme, begən daklat uqьj.
„Qьđьl abuz tedəjek beđ“ tejep.

——

Kalxuz xalqь unьꞑ hyđen tьꞑ ap,
His berəvđə qarşь kilməne.

——

TiK avьldьꞑ „məqlym“ Səlixqьna,
Jerəgendə ieşeren asьv haqlap,
Mьqьrđandь işek asqanda.
Sənki unьꞑ Mahьj hyđen aşap,
Kse avьrtьp sьqtь jьjьlьştan.

II

Tan - tərəm bik qaranqь,
Kьlup tədrələre qabьndь.
Kelə - kelə avьl jəştəre—
Şul kьlupqa qaraj aqьldь.
Ə.....!
Mahьj jьrsь - kalxuz handuqasь,
Bajqal kevek tərən kyꞑeldən—
Kam. Fazьldьꞑ ujlap kilesəgen,
Qajnar məxəbbətter tygelə...

——

Kisə prikaz kilgən, il haqlarqa,
Kamsamuldь frunt saqьrqan.
Şuqa kyrə kilgən sьbar jəştər,
Odatьrqa, kyrep qalьrqa.
Qьđьl klup tulqan şavmondard ,
Jomoşaq tendeꞑ jьlь jele ala.
Garmun kejən Mahьj jьrь jeꞑə,
— Xuş bul - xuş bul!!..
Klup buş qala...

III

— Havmь Mahьj! hedđe alьƀ taşlap,
Il Xeđmətə mine ajьrdь
Kamsamulsa həjeveꞑ jereg-mdə,
Ontolmaƀlьq eđđer qalđьrđь.
Haqьna Fazьl şavlь saqtarьn,
Mьltьq totopadaƀqan jerendə:
Eş irkəhe - kalxuz qьđьnda,
Haqьnьp xattar jađьp jebərgən.
Odaqlamaj uqa, altь ajđan,
Kene tula ilgə qajtьrqa.
Fazьl şatlan!
Jənle bylək hiꞑə,
Kalxuz kilene - Mahьj batьrđan.
Işetkəndə əjtev xata bulьr,
Tik jađamьn kyđem kyrgəndə.
Il irkəhe
Aq jəjməgə şomort qara kyđle,
Jərək baqaren jьvьp tergənen.

M. TAƵЬJ.

Byləktər.

Tulqьnlanьp jatqan irken jalan,
Beđđen avьl kammun jalanь.
Ana şul jalandar byləklaj:
Şavlap torqan əƀsən qalanь.
Jađqь qojaş ypte jalan əƀtən
Qar hьvđarь şavlap aqtьlar.
Kammun baƀьvьnda tamsьlar
Şьbьr—şьbьr, „akkurt“ qaqtьlar.
Kalxuz jalandarь, aq tundarьn,
Taşlanьlar əƀtən aldьlar.
Ə,
Kalxuzsьlar, qapsьq orloqtarđь,
Terəjergə jəklap haldьlar.
Jađqь avьl əƀtən monan dьrьp,
Terəjerđər akkurt qaqtьlar.
Kammun orloqtarь terəjerđən
Ber, ber artlь şavlap aqtьlar.
Jeđərləqən kammun quldar,
Kin baƀьvqa eşkə sьqtьlar.
Kammun esən kərək tьraktьr
Kyməkləşep aqsa haldьlarda,
Qoros ajqьr hatьp aldьlar.
Şavlap torqan zavьt qapqahьnan,
Binzin eskən himed tьraktьrdь
Kin baƀьvqa qarap odattь.
Kammun aldь jaꞑь tьraktьr.
Qala birgən binzin ajqьr,
Kammun jeren,
Aqtarđьla,
Səjnəp berktə, qara jerđəren
Binzin ajqьr hergən kammun jeren,
Kammun quldar sьqьp urđьlar,
Almaşqa—almaş buldь:—
Kammunsьlar qalaqa:
—Işьlunlap igen birđelər.
Byləklənə qala, avьldь,
Qarşьlanь avьl byləkte.

5X 29—jьl.

Ənə! kammun qьrđar kykrəgenə,
Tьraktьrđar ytə uramdan.
Kamsamulkalarđan tьvqan uldar,
Tьraktьrđar — şufirь —
Kalxuzdarđьꞑ nəƀele bulardar.
Kyrəhedme!
Kalxuz qьrь nindəj himerep yƀə,
Bolot ilap - java jamqьrdar.
Mahьj kevek qьđđar maşinanan,
Maşinanan hьjьr havalar.

TƟNGƟ EŞ.

S. KYL.

Tengə esmina.
Quldar almaşьnqas
Hanlьđ tavьş taqь başlanьr
„99“ kansirь sykeştəre
Timer səjnəp bərkə əƀtəlap,
Şьzьldaşьp iqəp osqon tarьlьp
Tən majdanьn alьp
Tulьqmaj.
Eşkiftərđe jalap
Osqor qajьş
Ul arьmaj jygerə qalьşmaj.

Tən joqlaqan.
Ləkin eş joqobьđ
Dьꞑqьr... doꞑqor.
Tavьş batmaqan,
Vagundarь tejəp
Ьşlak tygə
Taqь tavьş
Taqь əƀtələ.
Tup jarьlqan kevek
Ut balqьtьp
Atvaldarqa ьşlak tygelə
Dьꞑqьr... doꞑqьr... doꞑ—
Əj jygerə vagun jygerə.
Tengə esmina.
Fendər qojaşьna
Eşləv rəxət şundaj kyꞑelle,
Kanvirtarđan uttar qojoldьla
Atvaldarqa jənə tygeldə
„Kalcadan“ dar aşap
Timer təkerəp
Dumnalarđьꞑ uftaj hulьşь
Altьn nurđar berkəp
Səsərəp tora
„Matur“ đarđьꞑ jaqtь qojaşь

„Bьna ellə nisek inde şunda“.

(xikəjə)

— Nəqimə, Nəqimə tim min hiꞑə!

Qolaq japraqtarьnan jarlьp, bermalanьp təşkən qoꞑqor'aş, jelhəđ kendələ jel qoşsaqьna tuşlana.

Matur hьndьꞑ jetəđlegə yđ tirəhendə kəđge sьvaq kender havahьn tulqьnlata.

Nəqimə, tim min hiꞑə! illə, işetməgən bulahьꞑda inde.

— Eşem aşqьs bit. Şunь ujlap, ber nəmə başqa inməj. Sikritar əle qajttь mikən?

— Belməjəm. Əj, Nəqimə qara əle, bьna, inde ber kisə, jə espiktəkəl qujarqa ine. Xəđer xalqtьꞑ eşe juq bit.

— Kit əle bьnan atlaqan bajьn espiktəkel bula timeni. Kisə sabranjala nəmə həjləndə. Uqьv jortə pulnьj xutta. Xalьqqa barьp uqьrqa jetmajme şul xederga.

— Əj, kitsə baxaьsta, min ber nəmə əjthəm, qarьşь teşərgəgene torqan jereꞑ.

— Brigada menən barmajhьꞑmььj?

— Yđ avьlьndaqьnalь, ikmək əđerləj alhaꞑ jarar ine əle. Sitka sьqьv iqəj.

— Quj'aь əle Ƣallem, hiꞑə əjtepte inmənə inđe. Atajьn kətnəhenən əldələ təşərgə telegən juq.

— Nu, jaraj, əjdə min kisa jalajьq tihemdə. Atajqa, kisələ ujnahьnda atajqa jebeştregəđ inde. Heđđeꞑgenə tel əsənən derəƀ bulьp tьvqan....

Nəqimə artьq bejləşmənə. Unьꞑ başьna Ƣallem inep urьnlaştь:

— Ƣallem aꞑlapmь, aꞑlamajmь?....

Jəş hьndьr jaqьn kiləsək təmdəre menən sarđalqan mej qatlamdarь, ujđar kerəşe menən symeldə.

Jomşaq hьndь əsəttelə, jьlьtьla, jьlmajьvdarđa alьp kilgen kevek buldь. Nəqimə sikritar qapqahьn udьp kitkənen hidep kire boroldь. Jəş qaqьlьnьꞑ butalьvьna yđe lə ber keldə.

⁂

— Sattar, qarsqьđ inde jeget. Beđ qajtьvqa avьlda jegerma arba əđerləməhəgəđme...

— Hi i.., sikritar, sikritər.., hiꞑə aldan sikritte asьp bulmaƀ inde!

— Ə, beđ, es brigadanan qьrq...

— Nu, jaraj, kittek, Sattar hin bьnda yđeꞑ qararhьꞑ elə.

Kədgə jomşaq tomandarqa sьrmalьp, arbalarqa tejəlgən jəş hьvьndar qudqaldьlar.

— Heđ Bolaqqa!

— Heđ ajuqa!

— Ə, beđ qara bardegə kittek.

⁂

Kədgə toman jergə jattь. Kin jalandar, bədərə qьvaqtar, abdaqьlar taqьla asьldь. Kədgə həlqьnьs jeldə jəş jərəktərđeꞑ qujьndarьna hьjьrqa telap, sastarđan kilep tarttь, besən kəbəndərenə barьp qaqlьqtь, buldьra almanь. Kin jalandar qosaqьna jejlep, tav bittərən barьp, jalanь.

Avьlqa kilep kergəndə, kyd tultьrьp qaravsьlarđa, jьlmajusьlarđa, jərək itenən asьv teşlavsьlarda kyrendə. Iꞑ başьna kejentəhen halьp, hьv tulqan silektərđe kytərgen avьl sibərđərelə kyđ teşlanьlar... tədere hardьlar.

Ə, huꞑьnan şul sibərlərđe haqlaqan jorttarđan matur ьnlьp beşken bodajđar jьlmajьv qatьş ambarđarqa sьqarьp tygeldelar.

Qajьn təptəre, alasьq ərtarь jer iđəndərđə bьl tulqьndarqa uralьp, jarđəndələr. Qalьn jelkə, himeđ quldarđьn əsər sьnajoqtarьla qьltьranьvdan teşəp vatьldь.

— Zьjan juq Nəqimə. Qalьn jelkə, himeđ quldarđьꞑ qьna sanajaqtarьqьna vatьlьp, iđəndərə jəberləhə.

— Ə, şulajđa sikritar beđ irtən qalaqa.

Nəqimə nəmələr ujlanьla, kinətkenə.

— Huꞑ beđđeꞑ Ƣallem qajđa? tinə.

— Qajtqanь juq. Tanьş-beleş tərəndə mikən. Kis buldь. Jorttar ut aldьlar.

Ənə, avьldьꞑ urta təşe, ere byrənələ, timer tybələ jorttьꞑ şomə kədge kiske artьq jьlmajulь jana. Jortta kəmdərđeꞑder jerevđərə, tədərə perđəhenə sьqlьp, kyrenə. Xuza Ƣallemgə artьq kileşte. Timer tybə, ere byrənə haqlap yƀtergən neskə bujdьr kyđđərə, nisektər uqa jaqьn buldьlar. Saj aldьnda,

— Şulaj qustьm, hirmənek tygel birđek inde.

Ələ, bajala kilep kittegəđ, bьrrikat tihedme şunda, brikatmь.. - əjjə, şunьqьna əjtəhem kilə minen. Iptaştarendə quləqa alə alьrhьꞑ əle, haqlapqьna yƀtergən ber xəzinəm bar;karaxtirđarьqьđ kileşər ele, qьdьm menən həjleşegəđđə, yđegəđ əƀtə betərerhəđ. Ƣallem jьlmajđь. Xuza hyđđərə, jərək itenə jьlьlь, təmdelə bulьp, sornaldьlar. Rizalьq zadatkahь, ikə quldьr haqьnьv qatьş qьƀьşьvь buldь.

Uttar hyndə. Avьl joqoqa taldь. Tik, timer tybələ jortьꞑ əskə jaq bьtmahendə, neskə bujđьꞑ qalqьv kykregenə kemder kymeldə. „Kamsa jəregən“ nindəjđer məxəbbət havьrdь.

Tengə səqət 12.

Tik, məxəbbətteꞑ huꞑqь təmən, kəmdərđer iqək şaqьp, jujđьlar. Ular - Nəqimə menən sikritar inelər.

Taꞑ attь.

Ere byrənələ, timer tybələ jorttoꞑ taqta haraj iđəndərə kamsa brigadahь quldarьnan „jəberləndə“. Ə, huꞑьnan xuzahьꞑ qajnar jəşe, neskə bujlь qьđđьꞑ Ƣallem mujьnьna aƀьlьvđarь aƀtьnda, bojđajđar jektərgə tejəldə.

Brigadalar avьlqa qajtqas xisap birđelər. Tik xisap hunь,

— Brigadanьꞑ ismen bьrattь. „Kamsa“ jərəgə menən kulak jortьnda məxəbbətkə kymeldə Ƣallem.

— Beđđeꞑ safta urьn bulmahьn.! tigən tavьştar, jьjьlьş qararьnan urьn aldьlar.

Ƣallem aqlanьrqa telənə: iđeven sisə, jeꞑen hьđqandь, şulajđa kamsa biliten sikritar aldьna sьqarьp halьv menən siklənde.

Kisten jəktər tejəldə. Brigadalar qajtqan əđđərđən taqьla jəktər kildelər. Alqь arbala ultьrqan sikritar, Səxi, qalaqa qarap, atьna berdə tarttь. Səxi, tuqta əle, atlap kilep arьnьn. Bьl Nəqimə tavьşь ine.

— Ə, ə, tuqta, tuqta əle hin. Minə hin niqə qьl balahьꞑ qьđьj?

— Halьrmьn şul.

— Hi.. i. ikensə terlegənə itep əjt inde unь. Nəmegə „halьrmьn şul“ tipkənə torahьꞑ.

— Andaqanhьꞑ bit, jarar.

— Bьna, mində şulaj inde ulaj beqas. Hinə əllə nəməgə jaqьn... nu, bьna, əllə nisek inde şunda..

M. ŞƏRƏF.

رازدستۋا بايرامڭ ئايقانڭ، روحانيلاردڭ قارا، رئياكسئيون ئشتەرنڭ كيڭ قاتلام ئشسەن يارلڭ ئڭدڭنا ئاسئپهالئنهن.

بل كۆندە، دينگە قارشڭ پراپاگاندا ئشتەرڭ پراكتيك نيگڭگە قويارغا، بل كۆندڭ ئاڭاهڭدڭار ساڭڭ نەتومەتنەڭ قارشڭ ايڭ

Kərək nindəjgenə din bulmahьn ular, bətəhelə eşsən jalpьnьŋ mejehen tomalav nigedenə qorolqandar. Xəđerge kendə bigerəqendə Ildəsatsьjalizьm tedev nidgelendə partьja həm xəkymətten avьlqa qaraşa torqan səjəsətenə din əheldəre qarşь ajaqlanalar, din isemenən eş əsən jalpьnьŋ fikren tomalarqa matəşalar. Partьjanьŋ avьlda eş enep jatqan eşenə ajaq salalar, qara agitatsьja taratalar.

Məđələn: igen iđerlav kampanjahьnda, din ejələre eşsən xatьn qьđlarđьŋ nađanlьqьnan fajda alьp ular arahьnda səjəsi kampanjaqa qarşь qara agitatsьjalar alьp barьv faktьlarьn kyrđek.

Alda torqan din ejələreneŋ jьlqa ber tapqьr ytkərelə torqan "izge, kəndəre razdьstva bajramь unajь menən mullalar, poptar jalpь arahьnda din julьna "xedmət,, itev mitьt nixutqa qujarqa matəşa saqtar. Ə beđ kamsamuldar bьl kəngə qarşь ydebeđđeŋ saftь şulajuq avьldьŋ kiŋ qatlam eşsən jalpьhь arahьnda dingə qarşь tərbej eş toreн kesəjtev menən qarşь torqa tejeş beđ.

Bьnьŋ əsən: uqьv ejə, qьđьl mejeş, kloplarđa, uqьv jorttarьnda, dine bajramqa qarşь prapagandь kisələre ojəştarьp, daklattar jahav dingə qarşь pastanufkьlar ujьv' din tarahьnda 1 kisəjələr uqьv eştəren buldьrьrqa.

Bьl kən unajь menən allahьđdar jəşajkəheneŋ eş'təren janlandьrьv' allahьđda safьna eşsən jalpьnь tartьv eşen kesəjterge. Şunьŋ menən bergə bьl kəndə, il xalqьnьŋ tьrьşlьqь menən məsittərđe, aŋbelem jorttarьna əjləndererge kərək, din əheldərəneŋ əj hajьn nep eşsən jalpьnьŋ aq'ьq ber tinen talavđarьna bajkut iqlan itərgə kərək.

Bьl kən unajь menən jalpь emalar jaharqa' bьl kən de jəmqəjətkə fajdalь eştər eşləvđə kesəjterge. Məktəp, klop uqьv əjə fajđahьna kymək erəveştə omlar ytkərev, və başqalar. Bьna ьlar "izge,, kən bulьp hanalqan razdьstava bajramь unajь menən eşlənerge, bьl eş tirəhenə kiŋ qatlam eşsən jalpьnьŋ fikren tuplarqa, dingə qarşь tərbeja eşenen kesəjevenə jul hьđьp qalđьrьrqa tejeş.

Dini bajramdardьŋ ettenə arqьlь kris hьđarqa, din əheldərəneŋ qara pərđələren jьrtьp taşlarqa tejeş beđ.

Q. MYSINA

Xərəfat jorttarь aŋ—belem usaqьna əjlənderelde.

Kyptən tygel Θfelə yktəber rivəlytsьajhe uramьndaşь sirkav,gьi tabaxtagə grazdandarđan horavь bujənsa jabьlьp, aŋ—bilem jortona birelde.
Nyrəttə Şunьŋ aiqь jaq kyrenese.

xəbərselər kantrule ađtьnda

يڭڭڭ مەسكو ئشسلەرڭنڭ

Ikke japar avьlь (Abrajv) kamsamuldarь həm avьldьŋ jarlь aktiftarь uktəberđeŋ un ike jьlьq bajramьnda qьđьl abuz ejəştьrьp, məkkəx eşsələrenə bulək itəp jbarelasək qьđьl işalunьŋ ęq pot igen tapsьrdьq.
T. SΘXEJ.

beđgə tiŋləşegeđ.

Ikke japar avьlь (Abrajv) deligatkьlarь həm batraktarь osqes funtьna 5 t hum aqsa tapşьrьp, biqes, alboj jana japar avьlь graždandarьn tiŋləşergə saqьralar.
SEF

kursь ytkərđek

Işmə həm abraj jorttarь davmətendə 15 Nojaberdə ber ajnalьq jьbactar kursь ytkərelde.

Kursqa barьbьь 48 keşe saqьrьlьp, şu'ardan 12 ir, 3 qatьn - qьđđardan bulьp, 11 - partьja aqzahь, 5 kamsamuldardan, ə qalqandarь partьja hьđđar ine.

Kursqa kilevsələrđeŋ iztimaqi xəldərenə kilgəndə barьbьla batrak, jarlь, urta xəllelərđən toralar ine.

Kursь ber ajnalьd bulьvьna qaramaštan avьl osən məđənj əşsələr jeteşterevđə bik đur həđəmtələr birđe.

səvit məktəbendə here qerıtar.

Arqajaş məktəbenə bьjьl uqьusьlar qabul itkəndə kəmisejəneŋ iqtьbarhьđlьqь arqahьnda kypkenə sit ilimıttar jarlь balalarь menən bergə məktəptə jьlь urьn alьp qaldьlar.

Məktəpkə ukaznьj mulla balalarьn alьv menənqenə qanaqərlanmaj jarlь, baĝrak balalarь kebek stipindeja menən tə min itelderelər menə alarđьŋ jeđđərenə qaraqьđ.

1 - Θşə kəŋgə tiklem atahьnьŋ mullajkenen jaşerep jergən Irkabajьf nur.

2 - Mullalьqь arqajaş kantonьna məqlum bulqan ukaznьj mulla balahь Alxanьf qəziz.

3 - Meşhur qərbanqolejfter menən ber tabaqtan aşap jergən mulla balahь Xəlimef ənevər.

Uqьusьlardan: «nigə alarđь məktəpkə alahьqьđ» tejəvgə məktəp medire Jaqupьf: "barьber xəkəmət aqsahь tik jata, aşahьndar tip kenə javap birə.

Beđ şul məktəp kamsamuldarь bьl əs mulla balalarьn stipindeja alьvqьnь tuqьl, səvit məktəbe tupьhьnan timer heberke menən qьvarqa kərək.

Q. KIMSKJ

3 ئۆيگە بر گەزيت ئالدرابڭ.

Qьrqьđ mejəkə (Bələbaj k.) jorto, QARAN QUNQЬĐ avьlьnda 100 gə jaqьn xuzaləq bulьvqa qaramaštan ytkən jьl 2 genə dana gəzit aldьrьla ine.

Bьjьl keđ kamsamuldar avьlda gəzit taratьv kampanjahь udqarьp 3 jortqa ber gəzit tuzьnqahьn bojomqa aşьrdьlar. Xəđerge kendə 2 jortqa 1 gəzit aldьrьrqa tigən tuzьnqьnь ytərgə eş alьp baralar. Qinvar başьna tiklem bьl eşte atqarьrqa hyđ birəbeđ.

M. SOLTANЬF.

ميكنڭ ئەحمەد موللا ئالوغ ئولەو، ئەڭ باش تارتا، ئە سيلەسويت سارا كورگەنڭ يوق

Qьrqьđ mejəkə jorto (B. k.) QARAN avьlьnьŋ mullahь Minnəxmət avьl xuzalьqь naluqьn tyləvđən baş tartqanь əsən bətə nəmhenə opis jahalqajnь. Əle ber aj ytep kitte. Mulla naman da naluqьn tyləgəne juq. Ə, avьl səvite bьl turəla ber tərlelə sara kyrmaj.

KAMSAMUL.

Radьjo tьŋlajьbьđ

Qьrqьđ mejəkə (Bələbaj) jorto QARAN QUNQЬĐ avьlьnda uqьtьvsь ip. Nejarqulьfьŋ tьrьşlьqь menən qьsqьrьp həjləj torqan radьjo alqьь apparatь qujьldь. Xəđer avьl xalqь radьjo tьŋlaj.

M. SOLTANЬF.

TABARTABЬĐ

T- Q- kantunь Qataj jorto Sərmən avьlь ŞK.M. ndəge sit ilimint balalarьn tađartьv bulьp ydenen kemlegen jəşerep kilgən 3 uqьvsь məktəptən sьqarьldь.

Q. S.

Mulla qьđь uqьtьvsь bulьp urnaşqan.

T- Tanqavьr jorto Salavat avьlьnьŋ uqьtьvsьhь Minnikamal Məxəmətova Məxəmət avьl mullahьnьŋ qьđь. Maqərif ьjlegə bьl keşene bilgeləgəndə kyđen huqьr inemeni? javap kətəbeđ.

S. Qəjnyllin.

Məktəp asьldь

T- Q. kantunь Ytkəl avьlьnda oşo jьlqa tiklem məktəp juqlьqtan uqьv jəşendəge baldar uram bujlapqьna jerejđər ine. Bьna oşo avьlda bьjьl məktəp asьldь. Avьl xalqь məktəpte utьn menən təmin itələr. Şulaj uq avьldьŋ ber krəstəjənse ydenen ike ьjlьmale jorton məktəp əsən birđe.

Avьl xalqь baldarьnьŋ uqьj alьvđarьna həjenep xəkymətkə rəxmət ajtalar.

S. Qəjnyllin.

ژانڭارم بالاهڭ.

Dəvlətgərəjf kə məktəptə uьrnaulmahьn.

T — Qataj kantunь Qataj jorto Sərmən avьlьnьŋ Dəvlətkirəjef Qəliəxmət qartьŋьŋ əlekke zandarьm, keşe qanь esep jərəvse ьəjarьsta ikənen bik aъьq beləbeđ. Qəliəxmət qart begengə kəndələ borongo nikalajьski qaraşьn taşlaqanь juq. Şuluq avьlda, borongь ьstarşinahь Nuxьf menən hamanda ytkən „ərəxət" jьldarьn haqьnьp həjleşep alalar, ber berenə barьp qunaq ta bulьşalar.

Θ Qəliəxmət qart səvitkə nisk quraj hun?

Dəvlətkirəjef Qəliəxmət qart ul səvit eşe menən bik yk kileşep jetmaj... Hər tərlə kampanjalarqa ike qulь ike ajaqь menən qarşь tora. Ytkən jьl Şərmən avьlьnьŋ məsiten aŋ—beleM jortona əjlənderergə bulqan 20 ləp keşene yđ gruppalarьna jьjьp balta' keraktər menən barallanьp, avьl kamsamuldarьn tenen uram bujьnda haplap jerenə. Bьna Dəvlətkirəjef Qəliəxmət qarttьŋ borьnqo zandarьmdьŋ səvitkə qaraşь şulaj.

Xəđer məs'ələgə jaqьn kilobeddə:-Ulьŋ ul NƏĐER BAJ DƏVLƏTKIRƏJƏF ten Θfeləgə aşьqьs urman eşsələrə jetəştərev kurьsьnda ike jьl bujьna jəşerenepkenə uqьp jatьvьn əjtep qujabьđ. Şunьŋ menən bergə: Neđerbajđьŋ jəj kəndərendə avьlqa qajtьp əsep — iserep, xuliganlanьp jərəvendə əđtajbeđ.

„Sərmənle"

Məsette məktəpkə əjlənderđek

Habьr jorto „Qьđьl taŋ" kalxuzь đurqьna məsette məktəp itep əjlənderđe.

Bьl məktəptə qьđьl mejeş, kalxuzdьŋ kənsələrejəbelə urnaşqan. Qьđьl mejeşkə tərlə zurnal, gəzittər kilə. Xəđer krəstejəndər arahьnda „3 xuzalqqa ber gəzit" luzьqьhьn tormoşqa aşьrьv eşenə kereştek.

Xəmiteva Qilmi.

1. Ridaksijəgə məcələlər nisek, nisə tinlek marka menən jəjbərele.

Ridaksijəgə xəbərđər 10-tejenlek marka menən jəj bərelə. Θgərđə bandirul itep halhaŋ 2 tinlek marka menəndə jerej.

2. Kamsamuldьŋ jaŋьqьna baђьlqan tarixь barmь?

Jaŋьqьna baђьlqandarьn „Başkenigə,, neŋ tabarqa məmkin.

دۆرۆڭلەنەمەڭ

„B- jəştər," neŋ 4 (155) hanьda T-Q- kantunь Qataj jorto Adьaqol avьlь uqьtьvsьhь Soltan Junьsьf turahьnda Jəmaqilef imzahь menən jađьlqan xəbər tikşerelgəndən huŋ jalqan bulьvь belende. Sənki Jəməqilef sit ilimint balahь bulьp kulaktar qotqoho bujьnsa jalqan xəbər jadqan.

SƏVIT RƏIŞE (IMZA)
MƏKTƏP SƏVITE AQZAHЬ
(2 KEŞE QUL QUJQAN)

BAŞQORTOSTAN
PROLITAR JAĐЬVSЬLAR
asatsьjahь 1930 jьl
BAŞЬNAN
—UKTƏBER—
ismendə tatar başqort telendə, səjəsi ədəbi, xuduzьstьva, tənqit zurnalь sьqara başlaj.
Padpiske xaqы
ber jьlqa 5- hum, 6- ajqa 2- hum 55 tin, 3 ajqa 1- hum 30 tin, ajьrьm hanь 45 tin.
Г. Уфа, Зенсова №22 «ВАШ ИЗ.»

Q. Dəvlətşin.
Z. Ajuxan.

JAŊALEP

te əjrənep səfəgeđ

بيشنسڭ هاباق.

بل هاباقتا ئيكى حەرف بيرولە. ئولار:

O, ꞑ

بل حەرفلەردەن «o» ئيسكى ئەلفبێدەگى «ئو» حەرفنە توري كيلە، «ꞑ» حەرفى ئيسكى ئەلفبێدەگى «ڭ» حەرفنە توري كيلە.

O - ئو، ꞑ - ڭ

ئوتكەن هاباقلاردا بيرلگەن حەرفلەر ئوشبولار ئيدى:

A a. Q q. M m. S s. T t. N n. L l. J j. Q q. K k.

بوگون بيرلگەن حەرفلەرگە ئوتكەندە بيرلگەن حەرفلەردەن

ь. ə. đ. j. ь. r. m. ş. q. ə.

حەرفلەرنڭ ئەلفبێ هود ياڭابڭ:

beđ janь tormoş qorabьđ

بز ياڭى تورموش قورابڭ.

[illegible] janь [illegible]

[illegible] qo- [illegible] tormoş [illegible] rabьđ [illegible]

[illegible]

tor, tora, toran, tormoş, aŋ, aŋla, aŋlanьm, tьŋla, tьŋlanьm, jaŋь, jaŋьra, qor, qorabьđ, qoral, qorallana, boronqo:

Beđ tormoşto jaŋьsa qorabьđ. Boronqo aşьq qoraldar jaŋь tormoşqa jaramaj. Beđ qores qoraldar alabьđ. Ikkolek —qaraŋqьlьq, ul beđđe julьnan jađdьra. Beđ aŋ—belem jorttarь asabьđ. Radejo, kino daklattar beđđen iŋ đur tajanesьbьđ. Nađanlьqqa qarşь aŋ—belem jorttarьn qujabьđ.

Aŋ—belem arqьrь ikkolekte tamьrьnan qьrqabьđ.

[illegible]

[illegible]

Oo, Rr, Ꞑꞑ, Ss,
Kk, Dd, Qq.
Radio, kino massaqa.
Iberlkə jorttarь urnьna
aŋ-belem jorttarь.

[illegible]

jađ	id
jal	il
bajmaq	min
almaj	imlə

[illegible] imlə [illegible]

il. n. bit. tid.

[illegible]

Ii. maj. jal.

ئالتنسڭ هاباق.

بل هاباقتا ئيكى حەرف بيرولە. ئولار:

ə y

[illegible]

ə - ئە y - ئو

[illegible] oyl' yђ. [illegible] bul. uq [illegible]

نەزكە	قالن
uq ئوق	ئوث - yђ
bul بول	byl بول

ئوتكەن هاباقلاردا بيلگەن حەرفلەر ئوشبولار ئيدى:

Aa. Qq. Mm. Ss. Tt. Nn. Ll. Ii. Qq. Kk. Ee. Bь. Jj. Dd. Uu. Rr. Oo. ь. d. ş. ђ. n.

[illegible] «e. đ. ђ. a.» [illegible]

beđ yђəbeđ

[illegible] yђəbeđ [illegible]

[illegible]

yђ, yђə, yђəbeđ, yђələr. yd, yde. ydəbeđ. ker. kerə. krəstejən maşina. maşinalaşa. maşinalaştьrьrqa. iligərik ilikterləşə. ьstanьsьjə. məmləkət.

Beđđeŋ məmləkət jəşə—kəstejən ile. beđđən ildə eşsə kradьtejan yde idarə qьla.

[illegible]

bьl	bel
jьl	jel
jađabьđ	yђəbeđ
uđ	yd
ura	yrə
bula	bylə
ul	yl

[illegible]

Yy. Əə

Beđđə maşina yđə Ildə
bajloqь kytərelə Kəbeđ beđ

[illegible]

يتنسڭ هاباق.

[illegible]

θ - ئۆ . ھ - ч

[illegible] e, n, [illegible] ə, ь, o, l, u, q, ђ, [illegible]

Belemhed qul keshed

Θө. Hh.

Belemhed qul keshed

[illegible]

Bel, belə, belem, beləmle, belemheđ, qul, qulь, qulhьd, qulhьdlьq, kes, kesle keshed, kesbeddər.

Beđ belem alabьđ. Belemheđ qul keshed.

Beđ janь tormoş qorabьđ. Janь tormoş belemle keşelər teraj. Belemheđ janь tormoş qora almajbьđ. Şunьŋ əsen beđđeŋ ildə her keşelə uqьmaj nadan qalьrqa jaramaj.

Arьbaqa səkyskə jəfər əsendə oqtalьq kərək bulhь, maşinalar menən eş iter əsən belem kərək.

Beđ ildə maşinalaştьrьbьđ. Ildə maşinalaştьrьrqa belemle keşelər kərək.

Belemheđ qul keshed.

[illegible]

Ss. Hh. Şş. Aa. Ii.

[illegible]

qoş-kən. dul-kyl. bolon-bətən. hul-hul. toton-tətən. huq-hyk. qolon-kəbə. bul-byl. totoş-kəkoş. ul-yl. tođ-təđ. tuđ-tyđ. holo-dət. huđ-hyđ.

6. Imlə [illegible]

Cixslavakijala tirrur đarsa xəkym

Cixslavakjala "Irekle,, hajlavdar unajь menən kampartьja həm kamsamul matbuqattaren sьqarьv tьjьldь. dimanstratsьjalar kammunistar aristqa tartьldьlar.

Sut urqьndarь kammunistarqa qarşь tirrurdarsa xəkym sьqaralar.

Başqa ukrug sutь ber kammunistь ber jьlqa, ikesehen altь ajqa tərmələ utьrtьrqa qarar sьqardь.

Ydək cixslavakja kamsamul kəmitəte aqzahь Ip Kliver dimanstьrasьjalarda xəkymətteŋ "dimakratьja,, furmalarьna qarşь sьqqan həm eşselərde kerəşkə saqьrqan əsən tuqьđ ajqa tərməgə xəkym itelde.

فاشيستار باندالهنڭ گرەڭتڭ بەندەرگە هۆژومڭ.

Ruminejala Vulturin avьlьnda, qorallь faşistar bandahь jьjnalьştan qajtqan kerəstejəndərgə həzym itkəndər həm şul arqa a berike kerəstejan jaralanqan.

Ответ. редактор: С. Бикбов
Javaplь ridaktьr: S Bikbьf

г. Уфа. Типо-лит. „Окт-Натиск" Башглаз № 92

Başqortostan JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Ös ajqa . . 45 t.
Ber ajqa . 15 t.

Kamsamuldan Başqortostan Ölkə Kamitete tarafьnan ьşqarьla torqan adnalьq gəzit.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Башпитаре". Телефоны:
редакции . . . 2—83
конторы . . . 1—61

№ 4 (155) | Pralitarьjat rivalytsejəhenən 13 - jьlь | 4 Dikəber

№ 42

PARTEJA JEŊƏ·

Parteja tormoşonon tele - qaqi fakttar tele, miljundarsa parteja həm esse jalpыhьnьң tele nihajət bankrutlanqan uŋ appartunizьm jetəkselare esen də oşonderyga kilterde.

Parteja bəgengə gəzittərdə i. Buxarin' Rьjkьf həm Tumьskidьң yđərenen hunqь jьl jarьm esendə parteja menən bulqan bota sajəsi həm taktika ixtilaftarьnda xatalarьn tulь iqrar itkən həm ydək kəmitettenң bьl „səvdə" nyjabər pelinumьnda jaqlaqan berđən ber aqzahь bulqan Ugarьftьң xəđər ulardan [illegible] turahьndaqь beldermahen uqьr.

i. Buxarin, Rьjkьf həm Tumeski đьң asьqtan asьq xata həm linlinizemgə qarşь uŋ tajpыlьş qaraştarьn hunqь sikkə tiklem siktən tьş tikkerlənep nьq jaqlap kilgənlektəren kyrhətep kitergə tura kile.

I Buxarin, Rьjkьf həm Tumьski yđđərenəŋ parteja kyptən birle talap itkən eşte eşlahendər esen partejanьң bota satsejalizm tedeləşe fьruntьarьnda sinfi doşmandarđa iqrar itergə məsbyr bulqan ihkitkes đur nəsьətərь bulьv, uŋ tajpыlьş idejalugej hьnьң ildəge səvittərgə həm pьralitarejat qa qarşь bota iliminttarđь mablizavat itkən elemgə ejlənev qəbəxət rəveştə asьq kyrelev, Parteja jalpыhьnьң bik nьq qьbьrьqlavь həm iŋ ьdьqtan nyjabər pelinumьnьң uŋ appartunizьm qaraştarьn taratьv həm uqa jarьşьp qarav partejala torev menən bergə hijьşa almaj, tip ьşqarqan qararь kərək buldь.

Ular kyptən eşlərgə tejeşle bьl eşte yđđəren jaqlavьa bota keşelər tarafьnan taşlanqas, plinumqa yđđərenəŋ bik đur xatalarьn balşəviktərsə iqrar itьđen tьşьla ber tapqьr diplamattarsa tajpыlьrqa, „aqьlqa xilaf, estixejəgə kire" rəveştə asьq bankьrut qaraştarьn jaqlarqa matəşqandar, partejaqa qarşь hər ber qural menən, bьlar esendə iftira (jala) qoralь menəndə kereşkəndəhen qьna eşlənelər.

Hər ber redavaj partejes bьlardьң xəđergə beldermələren tulь qəniqətlənep ьşəqandьlar, i. Buxarin Rьjkьf həm Tumьski yđ eştəren bik ođəqqə tarttьlar, partejanьn tyđemen bik ođəq javab julda qaltьrdьlar" tiz, hara-bakarьn, Rьjkьf həm Tumьski iptəştərđeŋ yđđərenəŋ, partejanьң giniralьnaj julьn bota sitenlektergə, bota tajpыlьştarqa, bigerəktə berense nəvbəttə uŋ tajpыlьşьmenə uqa jarьşьp qarav turьhьnda yđ beldermələrendə obterənə alqan burьstarьn qəməli eştə nьşьtьp kyrhətevđəren kətər. Ydək kəmitət ularqa bota parteja aldьnda bьnь kyrhətergə tulь məmkinlek pirəsək.

Parteja həm unьn giniralьnaj julь jeŋa. Kyptən tygelgənə Tьratskist Malburuk ojathьđ ьtьq burььva tel biktələgə həm maqtanьşqlьqь jəşendərən jəşenlətep, kygen kykrətep partejaqa qarşь şanhьđ pьxьt başlaqajьь. Xəđer şul Tьratskizemdən nəmə qaldь? Beđ, uŋ apazitseja jetəkselərenən parteja aldьnda teđ sygevđərenə bulqan səbəptərđəŋ berhe—bьl eş nitiklem kisegep ebiangən bulhala—Tьratskizьmьnьң jadmьşь, unьŋ qьđqa, ləkin bota partejanьң kyđ aldьnda ytkən həm burđьvazeja matbuqatьnьң harь bitterendə xurlьqlь pьtkən qiberatlь tarixь bigyk balakəj ryl ujnaqandьr, tip ujlajbьđ.

Parteja esen siten mamintta, VX nse sьjьzьn hun parteja aldьnda bajtaq sitenlektər tuşьn nip jьldarьnda nьşьp alqan kulak ikmək zabestufkahь menən səvit vьlasьnьn buqaдьna jebəsergə ьatьlqan vaqtь, əgər, beđ bajtaq jьldarđan hun ađьqьna vaqьtta urta xalie kerəştejendən eşse sinfь menən kulak arahьnьң ikelənə başlavьn asьq hiđgəndə, Buxarin, Rьjkьf Tumьski đa ikelənep, partejanьn giniralьnaj julьnan sitkə kitə başlanьlar. Xəlbyki bьna şul mamintta parteja yđeneŋ bota jetəkselərenən iŋ nьq totorqlьqtь, balşəviktərsə timer nьqlьqtь, hiđ ber sitenləkkə həm qamasavqa qaramaj partejanьң qajroqьn XV nse səьjьz bildələgən juldan sitkə bormavdь kətərgə xaqlь ine.

Ə i. Buxarin, Rьjkьf həm Tumski ikelənə başlap, talis iliminttarqa kiqejtelgən satsejalizem hьzymenə qarşь, kapitalis iliminttar aldьnda teđ sygev taktikahь sajasaten qujđьlar.

Xəđer bьl kapitylənlek julьn naqьtlaştьrev timpьnda appartunisьq menən "tar urьndarqa„ tiŋləşev julьn totьv, libiral "savda menən səbeten narmallaştьrьv„ julь həm başqalar parteja həm savit vьlasь esen xundaj halakatle hədəmtələrgə alьp barasaq buŋqanlьq hər kemgə, şular esendə begen gəzitərgə iqlan itelgən bьl dərmələ qui qujqan keşelərđeŋ yđđərene lə asьq aŋlaşьlьrqa tejeşle.

Xəđer parteja kulaktьn iŋ nьq qarşьlьq kyrhətevenə qaramaьtan ikmək kerizisenən sьqarajaq, yđ ara tənqit nigeđendə pьralitarejat jalpыhьnьң bьqa tiklem his kyrelmagən aişma kevek harep torqan aktifьqьn kiŋajta alqas, sanaqatte alqa jabarevđəiŋ đur rikurtьn iimptardь pojomqa aşьra alqas. pьrajьzvudьstva elemtəhe nigeđendə urta xəlle kerəştejən menən elemtəne nьqьta həm kallikt flaşev turahьnda iŋ kitkes đur xərəkət tьvđьrьp, ul — avьlđьң iŋ kin qatlamdarьn yđ qolasьna alqas iŋ ьььn pьralitarejat jaqlь keşelərgə partejanьn uŋ appartunistarqa qarşь kerəştə xaqlь bulqanlьqь asьq aŋlaşьlьp tora.

Bьna şul səbəple i Buxarin' Rьjkьf həm Tumskiđьң yđ beldermələrendə ajtkan 1 jarьm jьlьq ixtilaftarьnьң qьbqaqьna tarixь parteja esen, partejanьң giniralьnaj julьnan ađqьna bulhala ikelənevnej tiklem qurqьnьslь eş bulqanlьqь, ul nindəj alьdqa alьp barьp jetəkselekte kyrhəta torqan qibrətle habaq bulьrqa tejeşle.

Parteja i· Buxarin Rьjkьf həm Tumskidьң appartunizem tajpыlьşьna qarşь nisek kerəşə bьnan hunda bьndaj həm uqa oşşaqan tajpыlьştarđa şundajьq qatь həm tajpыlьştarđa şundajьq qatь həm qьrqьv rəveştə kire qaqasaq.

Bьl iptəştərđeŋ parteja bik nьq, ƅabatle kerəş menən ala alqan bьl beldermələre partejabьđđaqь, jetəkselərə i. Buxarin, Rьjkьf həm Tumeski bulqan uŋ appazitsejaqa la bajnəlmiləl kammunizem xərəkətendəge, VKP (B) esendəge uŋ appazitsejaqa movafiqlaşьp jөrəgən uŋ iliminttarqala bik avьr zarđa bulasaq.

Ləkin bьl xəl parteja həm Kəmintirendeŋ begen i. Buxarin Rьjkьf həm Tumeski kire qajthala hamanda jəşəvəndə davam itep asьq həm qatqь rəveştə turanan tura sinfi doşmandarđьң xeđmət qoralьna ajlənep barqan uŋ appazitseja idejalugejahьna qarşь iŋ mərxəmətheđ rəveştə kerəşev burьsьn ađqьnala kəmetmaj.

Parteja nyjaber pelinumьnьn uŋ appartunizem qaraşьn pьrapaganda həm uqa jarьşьp qarav menən V K Ь la bulьv bergə hьjьşa almaj, tigən qararьnan kilep sьqqan ojoştьrьv hedəmtələren bota eşənes menən atqarasaq.

Uŋ appazitseja idejalugejahь həm unьŋ qəməli eştə kyrenəşe bьqa tiklem bulqan kevek bьnan hunda partejanьң satsejalizem tedeləşən taqьla alqaraq jebarev turahьnda bildələgən burьstarьn atqarьvqa iŋ đur qamasav bulьp qalasaq.

Uŋ tajpыlьş idejalugejahь tedsykkəndən hun beđ qəməldə, eştə uniьqqa qarşь ajrьm keş menən zarba jajarqa tejeşbeđ parteja, yđen nьq qul menən bota qamasav həm sitenləktar, bota tajpыlьştarđь ytep, jaŋь jeŋevđərgə alьp barqan Linin ьştabь — ydək kəmitət — tirahendə taqьla nьqьraq tuplanьp uŋ tajpыlьştьң idejalugeja həm pьraktikahьna qarşь kerəştə taqьla nьqьraq həm keskerak alьp barьrqa tejeşle.

("Pьravda„ nьң baş maqalahenan).

SSSRDA

Jəş ratsьjanalizatьrđar gruppahь.

DNIPER-PITRAVЬSKI. Kajdakьski rajunь jəş ratsьjanalizatьrđar gruppahьnьn jьjьndarь ytkarelde. Bota zavьt həm sixtarđa ojoştorolqan jəş ratsьjanalizatьrđar gruppalarьnьң eştərendə nik dur unьştar bulьvь ihbat itelde. Pitravьski ismendəge zavьttaqь jəştar gruppahь ratsьjanalizatьr eşenə, bota qart esselərđe tartьp ber nisə ajqa 35.000 hum aqsa ikanamit itə alqandar.

Xarkьf partьja aktifь mərkəz kəmitətteŋ nyjəber plinumь qararьn ьrađlaj.

XARKЬF. Ukrajьn mərkəz kəmitəte giniral sikritarьnьn VKP(в) ydək kəmitətə nyjəber plinumь turahьndaqь daklatьn tьŋlaqandan hun Xarkьf partьja ojoşmahьnьn qala aktif jьjnalьşь, ydək kəmitət həm Ukrajьn kəmmunistar partьjahьnьn mərkəz kəmitəteneŋ nyjəber plinum qararđarьn ber tavьştan ьrađlanьlar.

Xaindar zakundan tьş iqlan itelasəktər

MƏSKƏV. SSSR ydək başqarmahь bьndaj qarar sьqardь:

1) Zagranitsala eş kyrgən SSSR dəvlət mə,əssəsəhenen jəki pridprejatejahenen SSSR gьrazdanь bulqan xeđmət ejahe dəvlət vьlasь urgьndarьnьn SSSR qa qajtьv turahьndaqь təklifen tьŋlamaj baş tartħalar—bьl eş esse sinfь həm kerəştejəndən doşmandarь sajьna sьqьv-dəvlətkə xejanat tip qaralasaq.

2) SSSR qa qajtьvdan baş tartьvsьlar zakundan tьş iqlan itelələr.

3) Zakundan tьş iqlan itelevđən hedemtəhe: xəkem itelevsenən bota milken kanfiskavajt itev həm ede belengəs 24 səqəttən hun atьv.

4) Bьndaj bota eştər SSSR juqarь sulь tarafьnan atьla.

5) Zakundan tьş iqlan itelgən keşelərđeŋ isemlege bota savit başqarmalarьna həm GPU urgьndarьna xəbər itelə.

Bьl zakun ytkəndəge vaqiqalar esendə xəkym kəsəndə bula.

Jaŋь pasazir osqoso

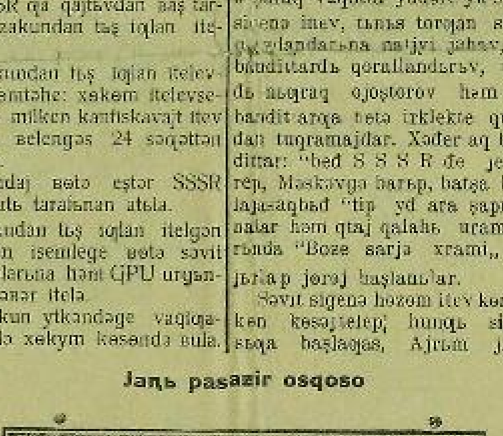

Hyrətta: 10 keşe altьrmalь jaŋь pasazir osqoso.

Kamsamul ydək kəmitətə plinumь

MƏSKƏV. 1 nse dikəberđə kamsamul ydək kəmitətenen pelinumь asьldь. Məskəvgə kilgən Angeleja həm Girmaneja qatnaktarь SSSR tav esselərə ydək kəmitətenə barьp: „sit məmləkəttərđəge pьralitarejattьң xəđergə tep bursьь Səvittar sajuzьna yđenen tedələşen davam ittererga məmkinlek birev. Bota donja esselər sinfь donja rivalytsejahenen keripese bulqan SSSR dь jaqlap kytarelerga tejeştar" tinelər.

* *

MINESKI. Hunqь vaqьtta Bilarusejala Katulik sirkəve betenləj jemerela başlanь. Palak esse həm jarlь kerəštejəndərə allahьđdar safьna tulьvđan tьş undarsa jьldar „alla vəkile" həm savittar tupraqьnda palak faşizemьnьң agintь bulьp torqan kesindьz (katulik puptarь) đa dinde taşlajdar.

لينينيزمدۆ يۆمۆروگە ئێيرۆك قۆيما يۆذ

ئۆكۆئاپپارتونيزمە يۆتەكسلەرۆ - بوحاريۆ، ريكۆف، تومسكي ئێيپتەشتەر حاتالارۆڭ ئێقرار ئێيتەلەر.

Buxarin, Rьjkьf həm Tumeski iptəştərđeŋ qarizahь

MƏSKƏV. Tumьski, Buxarin həm Rьjkьf V. K. P. (в) ydək kəmitətenə bьndaj beldermə tapşьrdьlar:

— Hunqь 1 jarьm jьl esendə beđđen menən V. K. P. (в) ydək kəmitətenen kypseleye arahьnda bajtaq sajasi həm taktika məs'ələhendə ixtilaflar bar ine. Beđ yđ qaraşьвьđđь bajtaq dakumintlarđa pelinumdarđa bulqan ьşьştarda həm V. K. P. (в) nьn ydək kəmitətenen həm ydək kantoryl ka misejəhenen aaşqa jьjьlьştarьnda həjləp birdek.

Beđ bьl davda parteja həm unьn ydək kəmitəte xaqlь bulqanlьqь belderevđe yđebeđđen burьsьвьđ hanajвьđ. Beđđen bildələ dakumintlarđa kyrhətkən qaraştarьвьđ xata bulqan.

Oşonьn menən yđebeđđeŋ xatalarьвьđđь iqrar itep beđ bota parteja menən bergə partejanen tep julьnan sitkə tajpыlьştarqa.

— Berense navbattə uŋ tajpыlьşqa həm uqa jarьşьp qaravqa qarşь qьrqa kerəş alьp barьv həm bota avrьlьqtardьjenep satsejalizem tedələşenen jьldamьraq tulь jenevən tə'min itev esen bota kesebeđđe jynəlderasəkbeđ.

Tumeski N. Buxarin A. I. Rьjkьf

Ip. Ugarьftьŋ qarizahь.

MƏSKƏV. V. K. P. (в) ydək kəmitəte.

Qəđerle iptəştər ydək kəmitətten hunqь ike pelinumьnda min i. Buxarin, Rьjkьf həm Tumьski đe jaqlanьm. Xəđer min ularđьn qaraşь xata bulqanlьqь, şul səbəple mineŋ ularqa jardamlaşьvьm da xata bulqanlьqь aŋlanьm. Min betenləj həm tulь rəvşta ydək kəmitət julь jaqьnda bulьp, unьŋ esen aktif kerəşəsəkmen. V. K. P. (в) ydək kəmitəte aqzahь UĢARЬF.

زينۆۋيێف هەم كامينيێف ئێيپتەشتەردڭ حاتتارۆ

Zinovjьf iptəş V.K.P. (в) ydək kəmitətenə xat jađьp:

— Min kyptən inde ydək kəmitətten totqan julь dereƅ bulьvьn tanьnьm. Buxarin iptəştərgə minem quşьlqanьm juq. Minem partьja menən jaŋanan quşьlqanьmdь həm yđemde anьŋ menən bota məs'ələlərđələ ber hyđđə hiđgənemə ьşanhьndar ine, ti.

Kamint iptəş bьl xattь ikəvləp jađьvđarьn həm Zinovjьf xatьna ььnьnda quşьlьvьn belderđe.

ماتۆۋيێف هەم كۆستڕۆف ئێيپتەشتەر حاتالارۆڭ ئۆڭدەرێنە ئالدڭلار

Kostьrьf həm Matvief iptəştərđə yđđərenen xatalarьn - zarьn ajtep, partejanьn dereƅ juldan barьvьn tanьvđarьn həm bьnan hun partьjanьn tep julьn ьđqarьvđa partьja menən berđən bulasaqtarьn belderep qarьjza birđelər.

قتاي بانديتتارۆ ئۆنۆتلماتلق هاباق ئالعاس..

Səvit - Qtaj davь alegəsə xəl itilmaj kilə əle. Qtaj palactarь səvittər sajuzьnьn tьnьslьq haqlav julьnda kerək bulqan bota saralarđь kyrevgə əđer bulьvьn hyđ menən tygel, ə eş menən kyrgəs, xəđer ikelənevđe taşlap, asьqtan asьq S S S R đe huqьşьrqa məзbyr itev julьn edləj,-pьravakatsьjaqa totondьlar.

Şərqi - Qtaj timer julьn baƅьp alьv kyrneşe başta uq S S S R đe huqьş başlavqa saqьrьv - qara pьravakatsьja bulhala, bьl kyrnəş qtaj palactarьnьn kətkən emettəren buşqa sьqarьp, ularđьŋ başьna avьr tuqmaq bulьp təştə. ular xəđer nisek bulhala yđđərenə aqlanьv julьn eđləjdər, a şuluq vaqьtta yđđərə yk səviŋ sigenə inev, tьnьs torqan səvit qьşlaqlandarьna natjyr jahav, aq bandittarđь qorallandьrьv, ulađь aьqraq ojoştorov həm aq bandit arqa bota irklekte qujadan tuqramajdar. Xəđer aq bandittar: "beđ S S S R đe jemerep, Məskəvgə barьp, batşa hajlajasaqbьđ "tip yđ ara şapьrьnalar həm qtaj qalahь uramdarьnda "Boze sarja xrami„ đьjьrlap jerəj başlanьlar.

Səvit sigenə hьzom itev kəndən kən kesəjtelep; hunqь sikten tьşqa başlaqas, Ajrьm jьraq şəreq qьđьl armeja kamandavanjahь qtaj palactarьnьŋ tejeşle erovşta tuqmaqlap ularqa onotolmaslьq habaq birđe.

17 nse nyjəberđə səvit sigenə baƅьp ingən qtaj atlь həm jəjəvle qəskərđəren tađđьrьp, 8000 qtaj haldatь, 300 dən artьq əfisər qoralhьđlandьrьldь həm tup, pylemint kevek kyp hunqьş qənimattarь qulqa elakterelde.

Səvit jəməqətselege bьl xərəkəttə bota urьndal alqьş menən qarşьlanь.

Tənjaq Amirika ьştattarьnda

rivəlytsəjə nirđərđə qьƅalar.

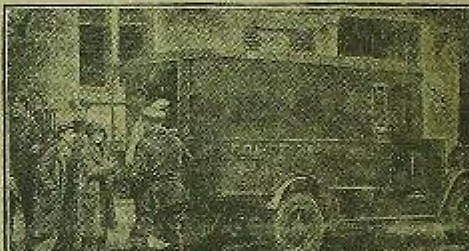

Hyrətta: Neju—Jorьk uramdarьnda pьrsiklmatsьja ta ratqanda qulqa alьnqan kammunistarđь palitseja aftamabilena utьrtalar.

حانكاۋ ئۆۋسۆد كۆرەش.

Cankajşiqa (Nanikn xəkymətenə) qarşь hunqььvьь Fьnjyjsən x der jaqşь uq keslənde. Fьnqa Angeleja, Japunьja impirializmьlь arqa tajanьь bulьp toralar. Fьnjyjsən menən berləşep alqan əle bьnan bernisə aj elgəre Cankajşiđьŋ giniraldarьnan berhe - Jansişan qəskərə ber jaqtan, Fьn qəskərđəre ikense jaqtan Nankindь qьƅьrьqlap kilde, qьtaj xalqьnьŋ Nankinqa doşmanlьqь kəndən kən arta barьvь Nankindьŋ niq đen qaqşata bara. Xankav qalahь yđenen bajlьqь, timer julь bulьvь, tigeđrak jerđə bulьvь jaqьnan bik đur urьn tota. Tьnoђta sajəsi menən Nankindan iŋ ьşanьslь sestəren bьl ajmaqtan kajfьn qalahь ajmaqьna kyserttertep, x-dan xankavqa nьqlь həzym eđerləj. Xankav qalahь esən kereş xəđer iŋ yđəktə tora.

قتايذار سەويت حۆكومەتتۆ منەن كيلێشو تۆراهەندا تاعدلا تەقدىم ئێيدۆرۆلدۆلە.

Mukdin xəkymətə 20nse nyjabərđə SSSR. Tьşqь eştar xalьq kamisarlьqьna kiləşev turahьnda həjləşergə əđər bulьvьn həm bьl eşkə Xarbin qalahьndaqь Qtaj xəkymətenen sajəsi kamisarь Tsaj - Jyn - Zin bilgelənev turahьnda xəbər alьndь. Bьnьa qarşь Tьşqь eştar X. Kamisarlьqь oşo javaptь jebərđe:

— „Səvit xəkymətə davđь tьnьslьq menən xəl itev jaq'ь; ləkin şulaj bulhala Qьtaj xəkymətə yđen 29 nsь avqьsta Girmanija xəkymətə arqьlь xəbər itelgən şarttarđь tavlə atqarmaj torop hejl şə haşlavqa məmkin tapmaj. Bьl şarttar təp oşolar:

1. Qьtajdar Kenьşqьş - Qьtaj timer julьnda davqa tiklem 1924 nse jьlda Pikin həm Mukdin kiləşevenə bina'ən bulqan xəldə torqьđьvqa rəsmi rizalьqьn belderrgə tejeşle.

2. 1924 nse jьlqь Pikin həm Mukdin kiləşevenə binaən Səvit xəkymətə təqdim itkən keşelərđe xəđeryk timer julьdьŋ mədire həm mədir urьn baƅarь xoquqьnda torqьđьv:

3 Dav ajqanь qulqa alьnqan bota səvit gьrazdandarьn xəđeryk azat itev.

Səvit xəkymətə Qьtajdar bьl şarttarđь atqarьp, bьl tьrьla Səvit xəkymətə rəsmi jadma beldermə tapşьrьlqasta yđenenşunduq dav ajqanь qulqa alьnqan bota Qьtajdarđь azat itep, bota bavlь məs'ələlərđe betenləj xəl itev esen Səvit - Qьtaj kənfirinsejəhenə qatьşasaqьn beldere.

27 nse nyjabərđə tiligьraf arqьlь Mukdin Czan - Şyə - Lan qu'damqahь menən bьqь javap kilde. Unda səvit xəkymətenen jebərgən javabьna qarşь bьlaj tejelə:

Hər ike jaqta 1924 nse jьlqь Pikin həm Mukdin kiləşeven her tiged atqarьrqa teləv səbəp'e min heddən 29 nsь avqьsta qujьlqan eş tavgə şarttarьbьqqa həm bьlar ajqanь bulqan ehtalime beldermegəngə ƏSƏSI RIZALЬQЬMDЬ BELDERƏMEN.

Xermətle (savit) xəkymətən bьl şarttarđьn 2 nse matdahьna movafiq eravestə xəđeryk timer julьqa upravljajuşi həm unьn jardamsьhьn bildələvegeđe herajmьn. Ə 1 nse həm 3 nse matdalər ike jaq əsendə ber tiged qaqьlьv səbəple ularđь atqarьv həm bojomqa aşьrьv esen ike jaqtьn'a mos'yl keşelər bildələve kərək.

Şuluq kəndə Tьşqь eştər x. kamisarlьqь Mukdinqa Czan - Şyə - Lan isemenə tiligraf menən bьndaj javap jebarđe:

— Tьşqь eştər x. kamisarlьqь heđđeŋ beđ 22 nse nyjəberđə jađьp tьşqь eştər ministerlegeneŋ Xarbin sajəsi kamisarь Tsaj - Jyj Zin arqьlь jebərgən tavgə şarttarđь tulь qabul itkənlegebeđđe belberep 26 nsь nyjəberđə jebərgən tiligramьqьđ alьndь. 2 nse punktqa binaən sajuzxəkymatə Kenьşqьş - qьtaj timer julьnьŋ mədire itep i. Jemşanьftь, timer jul mədireneŋ jardamsьhь itep Əjesmunttь torqьđьvđь təqdim itə həm heđđeŋ bьnь xəđeryk rəsmi xəbər itevegeđe kətə.

Heđ ber həm 3 nse punkttarđьla qabul itev səbəple savit xəkymətə 2nse punktь atqarьlqasta rəsmi jadma vəkələt menən Xabarufski qalahьna vəkil jebərergə təklif itə. Səvit xəkymətə yđ tarafьnan bьl punkttarđь bojomqa aşьrьv tixnikahen tikşerev həm qьtaj - savit kənfirinsejəhenə jьjьv urьnь həm vaqьtьn movafiqlaştьrьv turahьnda həjləşev esen tьşqь eştər x. kamisarlьqьnьŋ Xabarufeskiđəge agintь Simunufeskiđe bildələne.

Tьşqь eştər x. kamisarlьqь xeđmatən vaqьtlьsa atqarьvsь.

LITVINЬF.

نويەبر پلينومۇ قارارذارنۇ نۇق ئۇيرەنۇگۇذ

ساتسياليزم تۇذۇلۇشۇ پلانۇنۇ دور ئۇكشتار منەن ئۇتەيبۇذ. تۇذۇلۇش ئۇشندەگۇ ئۇكنش فاكتتارنبۇذ، ئۇڭ ئاپپارتونيستارذڭ لعرذامالارنۇ تولۇهۇ منەن يوققا سئارا.

1929 - 30 نسۇ يلعا بۇيۇڭ تۇذۇ ۋش پلانۇ.

ئاقمدۇ يذلۇ پشتارايۇذ

V. K. P. (b) ydək kəm tətenen hunqь plinumь 1929 - 30nsь jьl esen xalьq xuzalьqьnьŋ kanteryl handarь ьraƀlanь.

Udqan jьl esendə satsьjalizьm teđeleşendə zitdi unьştarqa ireşelev, eşse sьjnьftьŋ kiŋ jəlpьhьnьŋ satsьjalizьm jarьşьn kiŋəjtkəndən kiŋəjtə barьvь, əđ ekhed eş ađəalarьna kysev, kerəƀtejən jalpьhьnьŋ tep qatlamьnьŋ kalxoz teđeleşenə kiŋ erəveştə qatnaşьvь yƀev, 1929 - 30 nsь jьlda xalьq xuzalьqьn satsьjalizьmsьl nigeđđə betə kiŋlege menən yƀterevgə pьragramma teđevgə məmkinlek birə. Bьl jьlqь kanteryl handar 5 jьllьq pьlanda ujlanqandan arttьrьp jebərelasək. Xalьq xuzalьqьnьŋ kytəreləşenen barьs udqan jьldaqьqa həm biş jьllьqta bildəlergənden jьldamь aq barasaq.

حالدۇ حوزالعغندا 13 - يلبيارد

1928 - 29 nsь jьlda xalьq xuzalьqьna halьnqan maja 8milejart 500 milejon hum ine 5jьllьq pьlan bujьnsa 1929-30nsь jьlda 10 milejart 200 milejon hum halьrqa ujlanьlqan ine. Ə plinum ьraƀlaqan kanteryl handarđa xalьq xuzalьqьna 13milejart (təvlə ujlanqandan 2 milejart 800mil. hum artьq) halьrqa buldь.

Şular esenən sənəqət həm ilikdifikatsьjaqa 4 milejart hum (5 jьllьq bujьnsa 2 mil-jart 800 mil. hum ujlanqajnь), tьransportqa 1milejart900milejon hum (ə, təvlə $1^1/_2$ milejart hum bilgelənqajne) həm avьl xuzalьqьna 4milejart 300milejon hum (başta $3^1/_2$ milejat ujlanqajnь) halьna.

Məqarif həm havlьq həqlav eştərenə udqan jьl 363 milejon hum tolqan bulhla, 1929 - 30 nsь jьlda 646 milejon hum tolasaq.

پرادوكسنيا يەنشنكاردۇ نلة ئارتا

Betə sənəqətten jeteştergən mehe 1928—29 nsь jьlda 22 milejart 800 milejon humlьq bulqajnь 1929—30 nsь jьlda ul 28 milejart humlьq bulasaq. Plinum pьlanqa qaraqanda la arttьrьp jebərev esen betə saralardь kyrergə kərək tine. Bigerəktə timer rudahь, kymer-kokis tabьv həm mital eşləvđ kytərev, pьlanda ujlanqandan arttьrьp jebərergə tьrьşьv kərək.

Avьl xuzalьqь jeteştergən əmə 1930 nsь jьlda 1929 nsь jьlqa qaraqanda 13 porasintqa arttьrqa tejeş. 1930 nsь jьl səsev kampanьjahьnda adьqqa kitə torqan orloqtarđ səsev $10^1/_2$ pьrasintqa, şunьŋ esendə orloq kyltьrahь səsev kyləme 10 pьrasintqa arttьrqa tejeş. Orloq kyltьrahь bu unьş bireve 8 pьrasintqa kytərelergə tejeş.

Bьna bьlar hədəmtəhendə orloq kyltьrahьnьŋ dəjem ьsьrь $16^2/_3$ pьrasintqa artьrqa tejeş.

Mamьq səsev 49, jeten səsev $12^2/_3$, şəkər səgəndere səsev 77 pьrasintqa arttьrqa tejeş.

Məqəd ere xajvandar kətəve $4^1/_2$ pьrasintqa attar $8^1/_2$ pьrasintqa, sьqьlar 10 pьrasintqa arttьrqa ujlanьla.

Timer julda tavar, narƀə jeretevđə nьq kytərelasək.

Xalьq kilere dəjem alqanda 1928 - 29 nsь jьlqь 28 milejart 534 milejon humdan 1929 - 30 nsь jьlda 34 milejart 363 milejon humqa jetə ($20^1/_2$ pьrasintqa ytə.)

حالدۇ حوزالعغندا ساتسياليزمسل تارماقۇ ئۇستترو - كۇسەيتۇ، برنسۇ سۇرادقا قويۇلا.

سافحوز كالخوزدارڭا يەمبو ئارتا

Xalьq xuzalьqьnьŋ dəjem yƀeşe *unda satsьjalizьmsьl tarmaqtьŋ kesəjeve menən barrqa tejeş.*

1929 - 30 nsь jьl avьl xuzalьqьn kuməkləşterevđə nьq alqa atьv jьlь bulьrqa tejeş. Savxozdarđьŋ səsev kyləmdəre bьjьlqь 1 milejon 800 meŋ giktar urьnьna 1930 nsь jьlda 3mil-jon 300 meŋ giktarqa jetergə tejeş. Kalxozdarđa səsev kyləme bьjьlqь 4 milejon 300 meŋ giktar urьnьna 1930nsь jьlda 15milejon giktarqa jetergə tejeş.

ياكتنات 40 منك تراكتر

1929 - 30 nsь jьlda avьl xuzalьqьna jaŋanan 40meŋ tьraktьr əƀtələrgə tejeş. Bьnan başqa 102 urьnda maşina - tьraktьr ьstanьahь ojəşterelə.

50 ئۇرنندا 43

5 jьllьq pьlan bujьnsa xalьq xuzalьqьnьŋ jəmqejətləşterelgən tarmaqь 1930 nsь jьlda betə tavar igenenen 43 pьrtsintьn birergə tejeş ine. Ləkin 1930 nsь jьl esen plinum bildəlgən pьlandь ytəv bьl handь 50 pьrasinttanda arttьrьp jьbərergə məmkinbek birəsək.

نيكنگ كريزيسنە بوزۇرمۇذ

Bьna əsə erəveşle safxoz, kalxoz teđeləşən həm ulardьŋ səsev kyləmen kybəjtev, qəmymən avьl xuzalьqьnьŋ unьş bireven arttьrьv, səsevdə kantьraklaşьvdь kiŋəjtev juldarь mənən jaqьn jьldarda igen jeteşməv ələktə beterevgə məmkinlek birasək. Bьna bьl, uŋ appartьnistardьn:

— igende jetkerəlməjbeđ şulaj bulqas unь sit xekymətterđ n indererqə kərək tip lьqьrđavđarь beđđeŋ aldьƀьdda torqan avьrlьqtarđь jemerep ytməj unan tyrek taşlap ьsəarqa saqьrьvđarь jaŋlьş həm qurqьnьs bulьvьn tel menən tygel eş menən kyrhətə.

حۇكۇمەت بودزەتە

Xekymət bydzəte 1930 nsь jьlda 5jьllьq pьlanda ujlanqansa bulqanda 9 milejart 200 milejon bulьrqa tejeş ine. Plinum unь 11milejart 300 milejon hum bildəlane.

پلانڭ تۇتۇ ئۇسۇنۇ يەنگەرلەنلەك ھەم تەرلانلق كەرەك.

Plinum bьna bьl bəjək teđeləş pьlanьn ytəv julьnda kyp avьrlьq həm qьjьnlьqtar bar ine. Bedgə ularđьŋ betəhendə jemerep ytərgə kərək. Bьnьŋ esen uŋ appartunizьmsьlar əjtkənsə beđ byrek taşlap, avьrlьqtarđь urap udьp kitev julьn totmajbьđ həm totasaqta tygelbeđ. *Beđđəŋ tep bursь - ul avьrlьq həm qьjьnlьqtardь jemerep ytev.* Ə bьnьŋ esen eşse sьjnьftьŋ parteja jetəkselege aƀtьnda bьl teđeləş eşenə nьq əhəmijət birev həm dur sьđamlьq eşməkərlek, batьrlьq kyrhətev, kammunistar partejahь tirəhenə saftarьn tuplaj teşev kərək.

Bьl bəjek teđeləş pьlanьn ytəvgə kin eşsən jalpьhьn ьlьqtьrьv həm unьŋ aktiƀьqьn kytərev mitəđə—satsьjalizьm jarьşь həm batьr erəveştə yđ ara tənqitte kesəjtev, beđđen bьna uşo minuttan ytələ başlarqa tejeş bulqan tep bursьtarьbьđđьn berehe bulьp qala.

ئۇڭ ئاپپارتونيزمە يەنمرلدۇ

5 jьllьq pьlandь teđegəs burzvazьja:

Bьl balşaviktərđeŋ xejaldarьqьna tigəjne

Ə uŋ appartunistar:

— Bьl məmkin tygel. Heđ bьl pьlandь bojomqa atqarabьđ tip eşse sьjnьfьn əlgənlekkə təşərəsəkheged. Ul tiklem jьldam atlarqa kərəkməj: ađьmdь balajьtətə toşarga kərək tip qьsqьrqajnь.

5 jьllьqtьn təvge jьlь ujlaqandan arttьrьlьp ytəlev bьl ərkevđərđen tepheđ bulьvьn, parteja alqan jul dereƀ bulьvьn eş menən asьq kyrhətte. Uŋ appartunistardьn təqdimdəren qьjrata huqьp, sypьkkə sьqarьp taşlanь;

Ə burzvazьjanьŋ lьqьldavьqa qarşь təvge ber jьllьq unьş menən ytəlev betə donja pьralitarьjatьnьŋ ьşanьsьn taqьla kytərə teşte, ulardь taqьla batьrlata teştə.

5 jьllьq pьlandь ytəv sьrugьn taqьla qьsqarta teşəp beđ bьl unьştardь taqьla arttьrьrbьđ həm şunьŋ menən betə donja pьralitarьjat rivəlytsejəhen jьldamlaştьra teşərbeđ.

BƟTƏ KƟS—5 JЬLLЬQ PЬLANDЬ YTƏVGƏ!

كۇرەك ئۇنۇن يەنيوذى يلداملاترعا

بۇل ئۇشكە قارشۇ كيلوسنلەرگە قرقا كۇرەش ئالۇپ باررعا. كۇرەك ئۇنۇ پلانۇنۇ تولتروعا بۇتە كۇستۇ يەنگەرگە. پلانۇ تولترو ئۇسۇ يارنش ئاسارعا.

Eşsən jalpьnьŋ dur tьrьşlьqь həm nьq jardamь arqahьnda bьjьl igen əđerləv planь sьrugь jetkəngə tiklem arttьrьlьp tultьrьldь. Bьl eştə beđđeŋ avьl kamsamol ojəşmalarьla kyp eşməkərlek həm jegərlelek kyrhətkəndər buldь. Kamsamul ojəşmalarь kulak-sьjnьfьj doşmandarqa qarşь kerəştə aldьŋqь saftarđa bulьp kildelər. Əle bьna uşo aralaqьna Arqajaş kantunьndaqь ike aktivis kamsamuldardьn kulaktar tarafьnan ylterleve bьl kevek vaqiqalardьŋ başqa kantundardala bulьvь kamsamuldьŋ səjəsi imtixandь tota alьvьn asьq kyrhətə ala. Ləkin ajьrьm ojəşmalarla aŋlaşьlmav, kulaktь jaqlav, jalqavlьq kyrhəv kevek jeteşheđ jaqtarda buldь. Ləkin bьl tərlə jeteşheđlektər tarь ajьrьm ojəşmalađaqьna buldь. Şulaj bulhala aldaqь kəndərđə ulardan habaq alьrqa həm eş beđđə bьnan hun undaj jeteşheđlektərđe bulьndьrmav saralarьn kyrergə kərək.

Igen əđerləv pьlanь dəjem alqanda tuldь. Ləkin ajьrьm avьl, vulьs, kantundarda tulьp betməgən urьndarđa bar. Ə kərək onoŋ əđerləv planь 50 pьrasintqьla ytəlməgən əle. Bьna şuqa kyrələ bedgə ələ igen əđerləv kampanьjahь esen jomoşarta teşev furmahьnda ber minutqala ujlarqa jaramaj. Ələ pьlandьŋ adьq kyltьrahь eləşen 60 pr. jetkerməgən, kərək ono planьn tultьrmaqan, kərək onoŋ tapşьrьvda sabatazlьq kyrhətə torqan tirmənselərgə nazim jahavdь bik jomoşaq alьp barqan kantundar kypkenə. Bьna, uşo kamsamul erəveştə eşkə totonьv beđđeŋ tep bursьtarьbьđđьŋ berehe həm selektərđe beterevđə bəjavaj begəndən qaldьrmaj bojomqa atqarьlьrqa tejeşlehe. Kamsamul sьjnьfьj kerəş pьsьnda nьq bulьp kildə həm bьnan huŋda nьq toror.

Igen əđerləv pьlanьnьŋ adьq kyltьrahь eləşen 60 pr. qa jetkerev həm kərək onoŋ 100 pr. menən jьjьp beterevđə satsьjalizьm jarьşьna ьsьqьv, betə jəşajkalərđeŋ yđđərenen igen əđerləvgə misək qatnaşьvdarьn tikşerep sьqьp kamse ektərđen tamьrьn qьrqьv, jənə kavalirejalərđe igen əđerləv esen mьqьraq mabilizavajt itev, kərək ono zadanьjahьn tultьrьvьna jardamьsь kamisьjalar ojəştorьv—bьlar juqarьlaqь bursьtardь bojomqa atqarьv esen pьraktik eştərebeđđan bulьrqa tejeş.

Kulakka jul birmeske, kulaktarqa həm kulak jьrьn jьrlavsьlarqa qarşь eşsən jalpьhьnьŋ bьraq ojəştorarqa, javьz ujđa bulьvsьlardь iđđan hərep jebərev kevek saralardь xatqa qularqa kərək.

ۋ. ك. پ. (ب) نڭ بۇتە كانتون كەميتەتتەرنە

Başqortostan parteja əlkə kamitəte, Savnarkum həm Savđa xalьq kamisarlьqь dikəber ajьnda kərək ono jьjьv ajlьqь ytkərev turahьnda kantkumdarqa tyəndəge aşьqьs tiligramdь jebərđe:

— Kərək ono jьjьv jomoşaq bara. Bik əđ ingən.

DIKƏBER AJЬNDA KƏRƏK ONO JЬJЬV AJLЬQЬ YTKƏRERGƏ QUŞABЬĐ.

Bьl eşkə „Sajuzxelip" kantьrajurdarьn, jortbaşqarmalardь, avьl savittaren həm jəmaqətselegen ьsqlap ьlьqtьrьqьđ. Igen əđerləv vəkildəreŋ kərək ono jьjьv eşenə quşьqьđ. Bьndaj vəkildər teşerəlgən urьndarđa jaŋlьdь mabilizvajt itep eşkə quşьqьđ. Bьl aj esendə iŋ kəm tigandə şul eştərđe eşləgeđ:

1 — Kərək onoŋ narmal itevən tə'min itərđəj aorolos jahьrqa tьrьşьqьđ.

2 — Betə pridprejətelərgə xəbər birelevđe tikşerep sьqьqьđ, xəbərđe almaqandarqa tapşьrьqьđ, kərək ono əđ halьnqan urьndarđa jaŋlьstь tədətəgeđ.

3 — Ytkən jьlqь nidajumkanь şulajuq ьsьjьlqь jьldьŋ ytkən vaqьttarь esen jьjьlqan bursьtardь talьhь menən tylətəgeđ.

4 — Betə administьratsьja həm sut julь menən halьnqan vьziskanja həm ьştьrafiađь jerenə jetkeregeđ.

5 — Kərək ono turahьndaqь palazinjanь ьsdov turahьnda kantun başqarmalarь həm sut urьndarьnda qaralmaj jatqan pratakuldardь qaraqьđ, qarardar sьqarьqьđ həm ul qarardarđь jerenə jetkeregeđ.

6 — Betə pridprejətelərđə jьjьlqan kərək onoŋ oƀatьqьđ.

7 — Uƀal uj menən qarşьqan tirmənselərgə betə milektəren kanfiskavajt itev həm yđđəren Başqortostandan qьvьv julь menən kyrgəđmə suttar jahaqьđ.

8 — Kərək ono menən espikylatsьja jahavdardь tikşeregeđ, betəregeđ.

9 — Kərək onoŋ zakundan tьş həm pьlanhьđ erəveştə totonьv vaqiqalarьn tikşeregeđ. Uƀalьraq nejət menən bulqanda kyrgəđmə suttar tiđendə ytkəregeđ.

10 — Təvək kantьraljurdardьŋ eştəren tikşeregeđ. Jomoşaq bulqandarьn jaqşьlar menən alьştьrьqьđ.

11 — Kərək onoŋ jьjьvdь tikşerep sьqьqьđ. Jeteşheđlekrərđe betərəgeđ.

12 — KANTUN HƏM VULЬSTAR ARAHЬNDA JARЬŞ YTKƏREGEĐ. Kərək ono jьjьv eşendə jalqavlьq həm halqьnlьq kyrhətevselərđe qatь administьratsьja julь qullanьv həm sut menən betərev jajьn qaraqьđ.

ABKUM.
SAVNARKUM.
BAŞNARKAMTURЬG.

22 nujəber, 1929 nsь jьl

Jaŋь danbas- „Amirikanka" şaxtahь

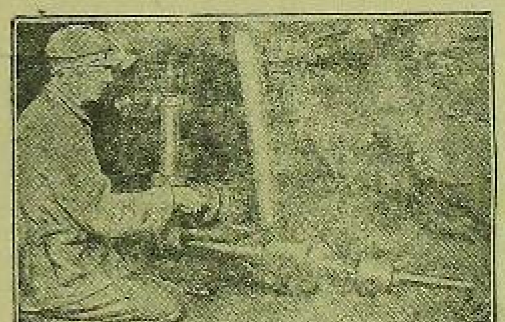

Şaxtyr maşina menən eşləj

يەش بوونعا يۇذ منەن

Xəđerge savit ileneŋ baldarь, jəş yƀmerđər, alqь kəndə pralitarьjat rivəlytsejəhenьŋ həm satsьjalizem teđeləşenen elkən vazifalarьn ytərđər. Begən ular 8—10—15 jəştərdəgenə əle. Irtəgə ular, satsьjalizm esen hunqь həm krƀken kərəşte alьp barьrdar.

Ləkin beđđə əle baldardь, yƀmerđərđe kammunizm ruxьnda tərbejələv bursь menən xəđerge tormoşobьđ arahьnda qəzəp dur aşьqlьq bar. Beđ, hamanda jəş yƀmerđərđe tərbejələv eşenə betə kiŋlege menən iqtьbar itə almajbьđ əle.

بورژوازنيا بالدارعا نق ئەھەميەت بيرە.

Burzuvazьja, jəştərđen jaqьn kiləsək esen bulqan əhəmijəten bik jaqşь aŋlaj həm ulardь yđ ruxtarьnda tərbejələv julьnda, beđgə qaraqanda kyberək praktik eştər alьp baralar. Burzuvazьjanьŋ xekyməte, məktəbe, dine, tьjatьrь, kinahь, məktəptən tьş tərbejə eşe menən şəqilləngən jəđđərsə ojəşmalarь, baldardь kapitalizem sistimьna bəjləp yđ qəref- qađəttəre, yđ idьjalugьjalarь menən huqaralar tərbejələlər. Ular unь, baldardьŋ anь, psixalugьjalarьna bəjləp, şul tikle ostə alьp baralar ki, əle kyp eştə ular menən tiŋləşə almajbьđ.

Yƀmer jəştərgə kammunizm tərbejəhe! məktəp! baldar klubь, tip qьsqьrabьđ, lьzьnqьlar taşlajbьđ. Ləkin bьl tavьştar betə eşse sinfe esən, şulaj uq kammunistarđьŋ kiŋ qatlav esən hamanda nьq jaŋьrap işetelməjdər əle. „Bьl kamsamul eşe bit!" bьl eş menən narkampros şeqellənhen! tigən qarəştar, əle beđđə betə kiŋlege menən xekym hərə.

Jəmaqətselektəŋ kiŋ tulqьnьjaqьjka, partьja ojəşmalarь, savit urgьndarь, prafsajuzdar, aldьnda torqan dəjəm məs'ələlərđe qaraqanda, baldar məs'ələhen haman sittə qaldьrьp kilələr əle.

Beđđen aldьƀьđđa bьl eş hamanda rivəlytsjənen tep praalimalarđьŋ berehe bulьp batqanь juq. Rivəlytsejə, satsьjalizem teđeleşenen kiləsəge jəş ьvьnqa bəjləngən. Ə, beđđen savit jəştəre sinfi kerəş təzrьbələren belməjđər. Kapitalizьmdь kitəp hyđe bujьnsaqьna belələr. Rivəlytsejə davьldarьn ytməgəndər. Ular sinfi kerəşten qatlavь, qьjьn furmalarьn bik nasar kyrələr. Səŋki ular „tьnьs teđeləş" osoronda yƀələr. Baldar aŋьnda beđđeŋ savit tormoşь, eş aqьşьna qaraqanda tьnьsьraq teƀtə yđləterelə.

Beđđen satsьjalizem teđeləşenen kiŋ pirspiktivalarьnan sittə bulqan matirjaldar menən baldarđь tərbejələvđen qurqьnьslьqь, beđđeŋ aldьƀьđqa bьl bursьn taqьla krƀken torovьn kyrhətə. Beđ jəşəgən davьrđa ьvaq burzьva estixejəhe betə kiŋlege menən xəkym hergəndə" kiŋ jalpь esendə iƀke qəref-qađəttər tulьhь menən baldar qaraşьn ajlandergəndə, beđđen aldьƀьđqa kammunizem tərbejə birev məs'əlahen balşaviktərsə qujьvđь horaj.

يەذئە مەكتەپتەر دۇنياعا ئۇيگئسە قاراشتاد ئايدماعاذدار ئەلۇ

Xəđerge kəndə əle beđ, SSSR, dəvmələndə, betə baldardьŋ 50 pьratsintьqьna məktəp menən tə'min itə alqanbьđ. Qalqan 50 pьratsintь, məktəp tьşьnda. pejanirdar xərəkətenə 30 miljun balanan 2 milejunьnqьna tarta alqanbьđ. Qalqandarь Pejanir xərəkətenen tьşьnda. Beđđen miljundarsa baldarьbьđ, xaraktirhьđ, pirspiktivalьđ, idejaheđ ьvaq xuzalьqtarđan torqan kreƀtejən jalpьhь qosaqьnda tərbejələnə. Avьldarđa beđ iƀəpheđ kyp məktəptər ashaqta, ulardьŋ kyp eləşə beđđen xəđerge tələgebeđgə javap birə almajdar. Ul məktəptərđəge uqьvsьlardьŋ kyp eleştərə donjaqa bulqan iƀke qarəştarьnan ajьnmaqandar. Tərbejə eşenə xəđerge etormoş oravьnan sьqьp jaqьnaşə belməjđər. Ə, şəhərđərđə Işse, xeđmətkər baldarьn məktəp həm pejanir ojoşmalarь seltar yđđərenə tarthalarda, ulardьŋ u xərəkəttən tьş bulqan tormoştarьn miscan uramdarь biləjđər. Şəhərđəge miscan uramdarь beđđen birgən tərbejələrebeđgə zarar kitereler, jemerələr.

بالدار ئەشئ، بالدار ئاراھندا قالدۇ كيلە

Bьna bьl qurqьnьs xəldər baldarqa kammunizm tərbejəhe birev turahьnda terivuga huqarqa məzbyr itələr.

Ytkən jaj betə SSSR kyləmendə pejanirdar jьjьnь bulьp ytte. Beđđen Başqortostanda bьl jьjьn artьq əđerlekheđ qarşьlandь. Maqələlər, sirkylərđər jađdьq, qarardar sьqardьq, tizistar tarattьq, luzьnqьlar taşlanьq. Eşten kazunnьj jaqьn betə farmalьnьstarь menən ytanek. Praktikala qəzəp əđ qatnaştьq. Əđ jardam ittek. Pejanirđardь kluptarqa uramdarqa jьjđьq, həjlanek. Ləkin jəməqət fikeren tartmanьq. Ađaqьnda ber praktik heđəmtə kyrmənek.

Xatta vaqьtlь matnoqatta bьl turala turь jomoqaq birə almanь. Baldar eşe baldar arahьnda qaldь.....

Satsьjalizm teđeləşenen alqь əđerlege şulme? Əgərđə beđ hamanda baldar tərbejəhenə şulaj qaraj torqan bulhaq, bьl julda bik dur, xatta qəty itelməlek xata eşləgən bulasaqbьđ.

يەش ئينيرگئيه ئاذڭ ئارتتئاد ئۇذۇ سايا

Ujlap qaraqьđ. Jəŋe keşelek matirjalьnan eşləngən kiŋ matirjal- jəş ьvьndar donjahь davьlь erəveştə yƀə. Ul tere donja yđenə karəgen eđləj. Uŋa jəş inergeja donjahь adьq eđləp telahə qajđa saba. Uram, bulvar tərbejənən tьş bulqan avьl vieriktərenə jerəj.

Atьlьp torqan jəş inergejələre xuliganlьqqa jegə, jəlpьnьŋ ьvaq burzьva estixejəhe menən aldьrьlqan eləşənəŋ nasar qəđəti kileşheđ hyđđər habaqьn ala. Beđđen xəđerge teđeləş, kiləsək kerəş esen baldarđьŋ berchelə beđgə jaraqlь tygel.

Balki beđđen kerəşeheđ, eşeheđ esen qьjьnlьq tьvđьralar.

بالدارعا يۇذ منەن

Məktəp, klup, tьjatьr, kinemyzi, plaşcatka, fizkyltyrə, baldar kitabь, baldar kalxuzь- bьna beđgə iŋ kərəge şular. Ulardь kiŋəjtergə, bulqandarьnda beđđeŋ tələkkə javap birerlek julqa qujarqa.

Bьlarđь qalaj eştərgə? bьl pьrabliməhь qalajьp xəl itərgə?

Bьnь xəl itev esen iŋ elek jəmaqətselek anьŋ qudqatьrqa kərək. Jəmaqət anь şundaj xəlgə kiləhenki, ul balahьnьŋ eşheđ unьşь həm jeteşheđlege menən hər minutta qьđь qьnьrlьq şuqa hər minutta iqtьbar itərlek bulhьn.!

Baldar xeđmətenən fajdalanьv baldarqa nasar məqəmələ itev jьriqьslьq kyrhətev, tejeşle tərbejə birməv kevek avьr kyreneştər beđđen savit jəmaqətselege aldьnda iŋ ьsьraq jenəjəttərđən berehe bulьp tanalhьn!

Baldarqa tərbejə birev eşe, betə savit jəmaqətselegenen dəjem eşe bulьp averelhen!

Xəđer.

— Baldarqa jəđ menən! juzьn qьhьn qujarqa kərək.

DAVЬT JULTЬJ.

بڵ تيگينهكتهرڎ يولقڽ تاشلاعڎ

ئۆفۆ پتهديحنيكوم بۆۆناتۆ بۆندهگڎ بورهنق بالالارڎ

ئسپيگولهنڎ مالايڎ حيساملاديڤ فه-حتديڎ.

Başpiđtixnikumdьn II - kursьnda „ʙatrak" ʙulьp uqьp kilevse Xisamьtdinьf Fəsxytdin dakumintəlnьj tikşerep qarajьq.

Bernse Fəsxytdiđen Tixnikumqa ʙar. esən tultьlьp ʙer kem tьraþьnanda derəŧlənmagənankitasьna hyđ ʙirəʙed (qaʙul itv kəmesejahe nəmə qaraqandьr):

Fəsxytdin происхождениеıtgən punkьtqa „хлиба пашество...tip Чем занимались родители до революции tigən punqtqa с-хозяйством tip „Sam" qьna derəŧləgən. Sular erətenən yk ere xərefŧər menən... ЧЛЕН В. Л. К. С. М. tip ьsemdelə qaldьrmaj jađqan.

Ƅьlь kyrep Qonşaqlьlar — Fəsxytdinen 1921 nse jьlqa qađər ʙatьrək totop, hatьv itep kilgən atahь Qjajnetdin lafkala ylep kitkəs, Žələl həm Xəjretdin aqalarь menən hatьv itep jɵregəndəge prikazciklek ьstьь qajđa ingən....tip unьŋ imzahьna qarşь tavьş kytarelər. Ləkin ʙerđə aşьqmaqьđ. Ul ьstazdьn qajđa kitkənlegen ʙьna 1928 — jьl II nse avqьsta Fəsxytdingə Qonaş aq şurahь tarafьnan ʙirigən 2687 hanlь eşənes jadьvь asьq kyrhəter unda:

„ Xisamytdinьf Fəsxytdin atahь ylevə menən jatim qaldь, 1921 nse jьldan 1925 nse jьlqa qađər ʙatrak ʙulьp eşləgən.. tigən. kyrəheđ „Batrak" ʙulьpta eşləgən ni sekter avьl şurahьnda eşlənetimagən Balki eş ььvalьp' nejtep kithə„ yđe ajtkəndə jađđьn... tigən halləm terəvqə terəler esən şulaj qujqandьr, unьhь ʙeđgə ʙilgehđ. Tik ʙeđgə avьl şurahьnan Fəsxytdingə „jətem" jarlьgь jɵʙeşterep unь „meħkenləterga" tьrьşvь, satsьjal sьqьşьn jəşeregənə asьq fakt Fəsxytdin idijalugьjahь menən savit jaqьnan tьqqan sit keşelər „tavħqhьđ" tygel. Unь kulьk aqahь Jələldə uik jarata.

„— Fəsxtdin ul tьvqanlьqtь onotmaj, jaqьь ʙajlɵneş tota. Maladis ul ʙeđđeŋ, Fəsytdin tuvьqlь.... tipmaq taj.

Taŋ qojaşьnьn ʙerense ai nurđarьn haʙan torqajь nisek zarьqьp kɵthə, Jəlal kulakta prolitarьjat xəkymətenen ʙeteven işeterqə zar intizar ʙulqan, tɵnqi eraveşta vazdanь teləgən" savit ođaqqa ʙarmaŝ ʙetər„.... tigən hyđđərđe hɵjləp unь şatlandьra. Unьŋ şatlьq gelovazahьna miniral hьvđar qaja. Tonoq hьvđь ʙolqatьrqa tьrьşqan ʙalьq sikeile „gazitə huqьş sьqasaqьn jadqandar tip xalьqtьnьŋ tormoşon ʙutarqa mataşa. Xalьq horaqan nəmələrđe anlatmaj, Ƅьna ʙeđđen moron teʙendə kem ikənelə ʙelenməj jəşəp kilgən „Burhьq ʙaldarь" nьŋ ʙer tiʙь şul inde.

ئستارشينا مالاي بوزيكايڤ ئهدومر

Şuluq „Burhьq ʙaldar" eratenə T. Q. kantunь Tunqatar jorto, Malaj mujnaq avьl Buzьkjьfta ʙeđgə ʙilgehed ine. Ul ydenen sьqьşьn urta xəlle krəŧtejən, xəđergə xələn ʙatrak tip atap jɵrɵtə. Đakumintьla şul eraveşta alqan.

Orombor tixnikumьnan hənerelep sьqьv menən„ Japraq aŧtь, jьlь urьn edlap" urta azьjala şatatsa itə. Ləkin jəm taʙa almaj.

Kəđ „Jyngəştьrmь" kejep ʙaş narkomprostьŋ taqdime ʙujьnsa Ɵfe ʙaşpiŧtixnikumьna kilep inə. Beđgə ʙaşqa tixnikudardan inevselərden kyʙehe „ʙurhьq ʙaldarь" ʙulьv arqahьnda tixnikum ʙьnala ьşanmaj urьndan maqlymət horaj. Ə. Unьŋ

— Ul ьstarşina ʙalahь sьqarьqьđ!!, tigən atvut kilə. Kamsamul jəcəjkəhe tikşerev esən saqьrqas.

— Atam Başqьr tereste ojoştorqan, vik rəise həm narsydeja ʙulqan „tip qojoroq ʙororqa mataşhala, tik ulardьn ʙarьlə yktəʙegə qađər ikense isemdə ʙulqan lьqtarь ʙelende. Kulak aqalarь menən ʙəjlɵneş totqanьla ʙelenə Ləkin undьjdardь məktəpkə jeʙərep ejrəngən narkampros ʙer jerđən qьvьlqan ьŧkə almaj totala jeʙorə. Ə ul ʙьnda kilep kridit ala Ɵьtonə səvitten jьlь paltahen kejə.

Raʙfaktaqь aqahьnьda ede şulaj jəşerenderne unьhьn Raʙfak jəcəjkəhenə lapşьrьp ʙeđ, taqь ʙer „ʙurhьq ʙalahьn" jetakləp kyđ aldьqьđ qa sьqarʙьđ.

كولاك مالاي بيكتيميرڤ ئهحتهم

Ul. Estərle kantunь K. Taʙьn kulaqьnьn malajь Biktimiref əxtəm Xađer IV nse kursьnda uqьj. Ƅьnhьla „rəxət ʙne" tapqas tьnьsqьna estiʙndejə kimerə.

Ƅьna durьqajđar!

Sama kritikəne hojovse sinfi ʙeleştar, kyreşelərən hьnə niqađar savit „japraqьna kymelep" jəşerenep kilevse ʙoron teʙendəge „ʙurhьq ʙaldarь" nьŋ jeđđərendəge serle parđalərən asьrqa jardam itələr.

Tik xəđer şularđь/jəşerengən „ondərenən" samakritikə gazь hiʙep herəgə genə qaldь.

Hər xəldə unьhьna jen hьđqanьp Tixnikum yđe „dizinfikter" ʙulьr. Ə ʙeđ „ondər" tikşererga kiltek.

„BALKANSKI"

ئوڤلتوسڎ بۆستانڽڤ ئيگڵڎ منهڎ ئسپيگولهتسنيه ياهاي. كوڎ بوياو ئوسوڎ كالحوزتۆيۆشتۆرڎئا كالحوز يهر. لڵارڵنا يارڎام ئيتمهي يار لڵارڎاڎ كۆتلۆرگهله تارتنماي.

Moraptal uqьtьvsьhь Bostanьftьn jarlьsьqsь krəŧtejən qatlamьnan. sьqqan. Beqenge kəndəge xələ qajtьp qarahaq ikense ʙer kartina kyrəʙed. Unьn ʙeqenqe xəle ʙьna ʙьlə jtora:

2 at, ʙer qara jurtaq, 2 nasel hьjьrь, laʙagrejkə, saʙьv maşinahь, tegen maşinahь, 150 humlьq siparatьr garmafun həm ʙaşqalar. Ɵj jaqsь eş ʙajđarsa. igen səsə, zaʙanja ala. Jađ kənə xəkymətkə tapşьrmaj qaldьrqan holohon ʙo ton 1 ʙot 5 qađaq ʙodajqa almaş tьrьp kesa qoʙartьp jattь.

Uqьtьvsь ʙulqas aŋlьraq ʙula ʙit ul. Jort ʙaşqarmahьnan uqa hyđ ʙuia ʙaşlaqas ul xəjləgə jaʙeşa, avьlda kalxuz ojoştora.

Bostanьf kalxuzda jetəkse ʙulьp ala xađer uqa jel teməj, xuzalьq kəndən kən kytərelə, alqa ʙara.

Ɵs attь jegep kiləhe jьlqa igen əssergə jer hera. Besəndə kasilka menən saʙa: Ə. kalxuz aqzalarь jarlьlar jer hərə almaj ilap jɵrəjđər. Bostanьf jarlьlarqa: „Bajьr ʙulhaqьđ ʙьqa trklem ʙajьr inegeđ inde, tip jarlьlarđan kələ. jarlьlarqa jerđəren herevđə jul kyrhətməj kalxuzda ylenev xekəm hera. Hərəlgən ajrьm səsələ.

Bostanьf ʙajьv artьnan jɵrev menən uqьtьv esenəle „zarar" itməj, ulьndan, ʙesədən qajtьşlaj məktəp janьna tuqьrap, atь aldьna ʙesən qujala dareskə inə. Belem ʙirevđe praktiga ʙajlaj „Uqьtьvsь ʙesən laşьj" tigən kampьlikьь timanь ana şul juldar menən ʙaşqara ul uqьtьvsь ʙьđ Bostanьf.

Jul ьnqajьnda uqьtьv eştəren ʙeterlə; qara jurqanь jegep kalaş menən qunaqqa jyalə.

Ƅьna heđgə savit məktəʙenə ojalaqan uqьtьvsьlьq tunьna ʙer kənep eş kyrgən xesosi milek ejəhe uqьtьvsь Bostanьf.

Qj. Vəliđei.

لينيڎ تيوريهحهڎ ئۆيرهنوگه، تۆشنۆوگه پاحوڎ ئيعلاڎ ئيتهرگه تيگهڎ مهقاله ئايقانلڎ

IDARAQJA XAT.

„Başqortostan jəştəre" nen udqan numirьnda minem „Linin tejorejəhen ejrənevgə, təşenevgə paxot iqlan itərgə" tigən maqaləm ʙaŧьlqajь. Ƅьl maqalanьn maqsat rivalytsejon tejorejəne ejrənmev qurqьnьs ʙulьvьn kamsamul aktifьnь təşendərev həm ʙeđđeŋ jeteş hedlektərebeddə (pьrarьftarđa) sajəsi nadanlьq ni dərəzələ urьn alьvьn, məħəlan: yđək iliktərik ьstansahь, Ɵfe timer jul mastirьskujđarь həm Nifet ьskələtə jəcəjkələre vaqьjqalarьnda, həm sajəsi nadanlьqtьn dilacestьvalə nindaj urьn totьvьn kyrhətev ine.

Ber maqsatqa ireşep, jaqnь ʙьl maqalada siktən tьş sajəsi nadanlьqqa jetərlek əhmejətte ʙirep, unьn şulaj ʙulьvьn 100 tapqьr dərəŧlərgə mɵmkin, ʙьl maqalə eşteŋ ʙarьşьnda yđək iliktərik ьstansahьndaqь kontьr rivolytseşon sьqьştь həm timer jul mastirskajdarьndaqь un tajpьlьştь sajəsi nadanlьq menən ʙujap kitev ʙulьp sьqqan.

Ƅьna əso eraveşta, sajəsi nadannьqqa huqьp, ʙeđ un tajpьlьştь jemerəʙed həm un tajpьlьştьn terlə kyreneştərenən ʙerhe ʙulqan dilacestьvanь jemerəʙeđ, tigən heđemtə kilep sьqqan.

Ƅьl maqalə lə tajpьlьştьn ьzlmaqьj qigeđe — BEĐĐEN ILE BEĐĐƏ ƄVAQ BURŽƄVA ƄSTIXIJƏHENEN KYPSELEK TƏŞKIL ITEVENDƏ (Stalin) ʙulьvь həm ʙьl mamiŧtarđьn ʙeləhendə sajəsi nadan ʙulьv hedəmtəhe itep qararqa jaramavь anqartьlmaj ine.

Dilacestьva məsələhendələ şundaj uq xəl kilep sьqqan. Maqalənen „kamsamul xərəkə endəge qurqьnьstarđan ʙerhe həm un tajpьlьştьn terlə kyreneştərenən ʙerehe - dilacestьva yđenen tamьrьna aŧьqь sajəsi tuparlьqtan (nivizьstvanan) ala"(1) tigən jɵmləhe dilacestьvanьn ьzlmaqьj nigeđen jaŋьlьş aŋlatьv ʙulьp taʙьla. Dilacestьva turahьnda v. l. k. s. m. dьŋ VI nsь ʙetə sajuz kanfirensejəhe ʙik dɵrɵь ajtep kitte.

Unьn qararьnda:

— „kamiinseja dilacestьvanь ʙarь sajəsi nađannьq hedəmtəhegenə tip narьq quju dilacestьvaqa narьq qujьp ʙeterə almav ʙula, ti həm dilacestьvaqa narьq ʙirep ʙetə almav xitti qurqьnьs ikənlegenən signal ʙirə. Dilacestьvaqa ulaj itep ni sьjnfьj tygel, ni sajəsi tygel eraveşta narьq ʙirevđen lninizem menən ʙer terlələ urtaqlьq juq. Sənki dilacestьvanь ulaj lejy unьn ьzlmaqьj nigeđen təşərep qaldьrьv ul.

Ƅvaq ʙurƶʙa estixejəhenen ta'ŧire ʙetə un tajpьlьşqa nigeđ ʙulьp taʙьlqan kevek dilacestьva esendə ьzlmaqьj nigeđ ʙulьp taʙьla„ tejelə.

Ƅьna ʙьl mamiŧtarđь ul maqalələ ajtmaj qaldьrьv - ojoşmaqa un tajpьlьş həm dilacestьva menən kərəşevđə jaŋьlьş jul kyrhətev tigən hyđ. Timək ʙьl şulaj ikən, Minem juqarьla kyrhətelep kitkən maqaləmdə sajəsi jaŋьlьşlaq jeʙerev tigən hyđ. Unьŋ şulaj ʙulьvьn Başaʙkamuldьn pelnumьla ʙik dɵrɵь kyrhətte.

Kamunistarsa səlam menən.

M. ASTAXЬF.

---

(1) Ƅьl jɵmlə gəđəhedđə „kamsamul esendə əđə qurqьnьstardan ʙerehe ʙulqan un tajpьlaş kyreneştərenen ʙerehe dilacestьva yđenen tamьrьna aŧьqь sajəsi tuparlьqtan ala" tip ʙulьrqajь. IDARA.

ئۆرمبور پيدتيحنيكوم ويلدانڤتڎ قايسانعا تيكلم هيمڎرتر ئيكهڎ؟

Orombor pidtixnikumьn telgə alьv menən ʙergə undaqь yđ ara tanqit məs'ələhenen qujьlьşь kyđ aldьna kilep ʙaŧa.

Tixnikum mədire Aʙdullin V. L. K. S. M. jəcəjkəhe sikritarь Ytəşettər uqьvsьlar turahьnda gazitkə jađьlqan xəʙərđərgə əđ iqtiʙar ilələr, ʙarmaq aşaqьna qarajđar. Ulardьn yđ ara tənqit həm jeteşhedlektərđe ʙetərevđə ʙarmaq aşa qьna qaravdarьna II nse kurьь uqьvsьhь Məxəmət Vildanьftьn mulla, kuntьr ʙalahь ʙulьpta məktəptən sьqarьlmaj aŧьrap jatqьrьlьvь, Vildanьf turahьnda jađьlьpta tavьşhьđqьna qalьvь asьq fakt.

Vildanьf yđe qara jerəkle, igen əđerlav kampanjahьna qarşь qotqo taratьvsь. Jajgь kanikulqa qajtqanda jəmaqət eştərenə qatnaşmaj:

— Min jal itərgə qajtqan keşe.. tipkenə javap qajtarđь.

Vildanьf turahьnda Maqar valkamulьna ʙelderelhələ, undalə hedəmtəhed qaldьrьldь.

Vildanьftьn jalqan dakumintьlar menən ʙarьp ineven ʙelə torqan ʙulhalarđa zaf həm prafkumdar kyđ jomalar. Ə, avьl jarlьlarь:

— Beđđen ʙaldar uqьj almaj jatqanda Vildanьf kevek horo qorttar səvit aqsahьn ʙuşqa aşap jatalar... tejđər.

ئۆفۆ پراميكڵنا ئۆيالاعاڎ هۆرڎ قۆرتتارڎڎ باشناركامپڎروس كورهڎ كيلمهي.

Ɵfe promikanьm tixnikumьna ojalaqan horo qorttarđьŋ kemdərikənen ʙelergə teləheqeđ rəxim itep tyʙənđəgelərđen jəđenə qaraqьđ.

1- MOSTAFINA MƏXMDƏ Şərip jorto, Şərip avьlь ьstarşia qьđь. Atahь 27 nse jьlda Ɵfelage aqas jarьv zavьtьnda eşləgəndə rastьrata jahap qastь' Məxmydə nen aqalarь xəkymətkə igən ʙirməvdə qajeplenqənđər, Məxmydə yđen eşse ʙalahь itterep kyrhətkən.

2 - ZƏJNETDINEF RƏŞIT (Estərle kantunь JALQЬĐ QAJЬN avьlь) Atahь həm ʙer tьvqan aqahь məzin ʙulьp toralar. Rəşit atala ь menən elemtə tota. Kanikulqa qajtqanda jəmaqət eşenə qatnaşmaj. Ƅьlar ʙetə ej eştəre menən xoqoqtan məxrəm itilgəndr.

3 - Aʙraj jorto Xəjdr avьlьnьŋ hatьvsь hь ahь - SYNCƏLINƏ SALIXA atahьna indivijd val nalukta halьnqan. Pramik jəcəjkəhe Salixanь pejanirdar kurььna jeʙərep uqьtqan. ə Salixa şuqa javap itep ʙulha kərək jəməqət eşenə ʙarmaq aşaqьna qaraj, qatnaşmaj.

4 - RƏŽƏPЬF VOLID Ƅьnьŋ apahь Milđtixnikumdan qьvьlqanьь Ə Rəzapьfke jel huqьlqanь juq ələ.

5 - MЬLNIKLƏ ALIKSANDЬR Ɵfe hatьvsьhьnьn ʙalahь Aqahь Zim ixnikumdan qьvьlqan, xoqoqtan məxrəm itelgəndr, ə ul tьnьsqьna uqьj ələ.

6 - ЬLVOVA Estərle kantuqь yrəcknin jorto 500 dəsatinə jer ʙiləgən xoqoqtan məxrəm itelgən keşenen ʙalahь. Ə ʙьl pamiş-ik ʙalahьn ŋ məktəpkə kilep inevendə, jəcəjke sikritarь Vavilьva jarđam kyrhəte. Sənki Vavilьva atpuska vaqьtьnda Ьlvovalarqa ʙarьp ʙerər ađna ʙujьna qunaq ʙulьp jərəj. Vavilьva 27 nse jьldьŋ adaqьna tiklem Ɵfelə xəsuьj pastajalnaj dvər totop torovьь ʙer iksplatatьr.

Ƅьnь ʙьl keşelər turahьnda Başnarkamprosqa uqьvsьlar tarafьnan ʙirelgən atvottar ele ʙulha qađqatьlqanь juq.

Narkampros sit iliminttər turahьndaqь atvettarđь, papka esendəngene haqlap jatqьra.

Ə, pramikka ojalaqan horo qorttarđьŋ ojalarь, xərəkəthed gənə jəşəj dire.

Prom ikanum tixnikumь horo qorttarđьŋ jьlь ojahь ʙulьp evərelgən Tejeşlə urgьndarđaьŋ pramikka kyđ halьvđьrьv talap itəʙeđ.

J. K. aqzahь: Ə. SAFIN

Tixnikum idarahь, kamsamul, prafkum ojoşmalarь ʙьl turalə ujlaqandarьla juq. „URAL"

تۆڎهتو

1. Gəzitebeđđen 18 nse nyjəʙerđə sьqqan 2 nse numirьnьn 2 nse ʙitendə tixniceski xata arqahьnda „ʙetə ʙatrak həm jarlь jəştər kamsamul sahьna" tigən luzьnqь kitkən. Kamsamul ojoşmahьnda undaj luzьnqь juq. Ƅarь „ʙetə eşe həm ʙatrak jəştər, kamsamul sahьna" tigən luzьnqьqьna ʙar.

2. Gəziteʙeđđen ytkən numirьnda „Lenin tejorejəhen ejrənevqə, təşenevqə paxut iqlan itərgə" tigən maqalənen ʙerense ʙaqanala aŧtan 15 nse julda ʙaşlanqan:

„Ƅьl qurqьnьs sajəsi uqьvьqa ʙarmaq aşa qarav, ʙigerəktə ʙьl kyreneşten ьvđьrьvqa sajəsi uqьvđa irekle eraveştə alьv julьnan fajđalanьp, aqьrqa ьnlьlmavđan qiʙarət" tigən jɵmləne:

„Ƅьl qurqьnьs sajəsi uqьvđь ʙigrəktə sajəsi uqьvđь ixtьjarlьlьq furmahьn sitkə qaqьvđan qiʙarət „tip uqьrqa. ə ikense ʙaqanala ɵstəge 4 nse juldan ʙaşlanьp kitkən;

SINFЬJ KƏRƏŞIƄN QЬRQЬVLAŞQAN DƏVRE. tigən hyđđe:

—... ə ьsinfьj kərəşten ььrqulaşqan malendəge rikanьstrukььja midgele, tip teđətep uqьrqa kərək.

ئالاهڎلق فرونتڎدا ساتسڎيايزم يارشڎ.

Satsьjalizьm jarьşь allahьdlьq eşendələ alьp ʙarьlьrqa tejeş. Unьn karaklegen allahьđđarđьə huŋqь sajьzь la asьq ajtep qaldьrđь.

Allahьđlьq frontьnda ytkərelə torqan satsьjalizьm jarьşьnьŋ tɵp ike zada cahь ʙar: *ʙerensehe, zavьttar həm avьldarda udqarьla torqan praizvuđьstьva farьştarьna turьnan turь jardam itev, ikenselaj - allahьđlьq eştəren aktiflaştьrьv.* Dimək, allahьđlьq frontьnda udqarьla torqan jarьş turьnan turь satsьjalizьm teđevgə, ʙeđđeŋ đəjem praktik eştərgə jardam itərgə tejeş. Şunьŋ menən ʙergə ul — allahьđđarđьŋ yŧeştərendə jaŋlandьrьrqa, aktiflaştьrьrqa tejeş.

Ƅetə xikmət şunda: allahьđđar sajьzьnda torqan aqza jalpь arahьnda eşlərgə, jalpь esendə qajьarqa, jalpьnьn praktik eştərenə jardam itərgə, xuzalьq həm kyltyrə frontьnda aktif rəveşta kərəşergə, ʙaşqalarqa ƟLGƟ kyrhəterge tejeş. Ƅьl xərəkətte ojoşqan eraveştə alьp ʙarьv esen jarьş asьrqa kərək.

Allahьđlьq frontьnda udqarьle torqan jarьş praktikanьŋ terle kanaldarь, unьŋ terle tarmaqtarь ʙujьnsa ʙarьrqa tejeş. Ƅьŋa mitħal urьnьnda tɵn jaq Kafkaz allahьđđarьnьŋ jarьş dogovarьn kyrhəterqə mɵmkin.

Tɵn jaq Kafkaz allahьđđarь seʙer allahьđđarь menən jarьş ʙaşlaqanda yđđəreneŋ dogovarđarьnda oşondaj zadacalar qujqandar:

1—Allahьddardьn hər ʙer jəcəjkə həm tyŋərəktərendə 5 jьllьq plan turahьnda ʙisidalar ytkərev; 5 jьllьq pьlanь ejrənev həm papylarlaşterev; ə avьldarđa iʙə agraminimum həm avьl xuzalьqьn kalliktifləşterev turahьnda ʙisidalar jahav.

2—Hər ʙer allahьđ—kerəŧtejən xuzalьqьnda agraminimumdь tormoşqa ytkərev jaqnь: xuzalьqьn fən qaşqanьa eşləvđe unan taləp itev.

3 — Allahьđdardьŋ 30% tьn kalxuzqa keretev.,

4—Allahьđđar aqsahьna maşina—tьraktьr kalunahь tьvđьrьv,

5 — Allahьđ krəŧtejəndərđen jađqь həm kyđge səsevđəren 100% kantьraktlaştьrьv.

6—Ƅetə allahьđ - kerəŧtejəndərđe avьl xuzalьqь kapiratsьjahьna inderev.

7—Zavьttardaqь allahьđ eşselər arahьnda praguldarđь ʙeterev, uarđьŋ praizvudьstьva kəŋəşmələrenə qatnaşьvđarьn tormoşqa ytkərev. Kyrəheqeđ, allahьđlьq frontьnda udqarьla torqan jarьştar, turьnan turь ʙeđđeŋ praktik eşeʙeđgə, satsьjalizьm teđevgə, avьldard kalliktiflaştьrьvqa jardam itələr jalpьnь praktika eştərenə mab izavajt itələr, unьŋ aktiflьqьn arttьralar.

Ləkin jarьş dogovardarьn teđgəndə tulь, praktikanьŋ terlə tarmaqtarьn esenə ala torqan itterep teđərgə kərək. Ləkin ul dogovardь ьylmə esendə qerə teđergə kərəkməj, ʙəlki jalpьnьn saʙranjəhьnda tikşerergə, unьn jeteşhed jaqtarьn kyrhətergə, ana punkьttar aŧtьrьrqa kərək.

Məħələn: allahьđ krəŧtejəndər artьq igendəren ʙerense nɵvʙəttə xəkymətkə hatьndar: allahьđ krəŧtejəndər arahьnda uqьj jađa ʙelməvselekte ʙeterev; məktəptər, kətepxanalar, kyperđər, kantьraktьsьja, jaqьь orloq səsev həm ʙaşqalar turahьnda qajqьrьv, ularđь dogavarđarqa inderev.

Ləkin ʙeđđə ʙer avьrьv, ʙik nasar qədt ʙar: imeş... allahьđlьq eşen faqət allahьđđar sajuzьqьna alьp ʙarьrqa tejeş. Ƅьl - tamьrь menən xata həm zararlь qaraş. Əgərđə allahьđlьq eşen fəqət allahьđđar sajuzьqьna alьp ʙarьrqa tejeş ʙulha, ʙьl frontta ʙaşqa ojoşmalar nişlərgə tejeşlər?

Prafsajuz, palitprasvit, səvit kamsamul ojoşmalarь qajđa? Ular allahьđlьq frontьnda qatnaşьrqa tejeş tygeldarmenej? ularda qatnaşьrqa, ularda hьđqanьp eşlərgə tejeşlər. Unьn esendə allahьđlьq frontьnda udqarьla torqan jarьştarqa juqarьla kyrhətelgən ojoşmalar jaqьndan qatnaşьrqa tejeşlər. Sənki *allahьđlьq frontьndaqь kərəş - sinfi kərəş, allahьđlьq eşen kərəş - satsьjalizьm esen kərəşev.* Ƅьnь his ʙer vaqьtta xaterđən sьqarьrqa jaramaj.

Allahьđlьq frontьnda jarьş udqarьv, juqarьla kyrhətelgən məs'ələlər menəngenə siklənməj Unьŋ esenə terlə məs'ələr inə. Məħələn: astьrxan allahьđđarь jarьşqa inqanda: ʙer jьl esendə allahьđđarđьŋ hanьn 3 meŋdən 15 meŋgə jetkerev zadacahь qujqandar. Şulaj uq jarьş dogьvarđarьnda allahьđđarđьŋ jəcəjkələren hər jerđə ʙulđьrьv, ojoştorьv məs'ələlərendə kyrhətələr. Hər ʙer zavьt, fabrikta hər ʙer avьlda kalxuzda, hər ʙer II-ʙaŧqьь məktəp ə qəskəri səstarđa hər ʙer yerizdinjələ allahьđđarđьn jəcəjkələre ʙulьrqa tejeş tigən punkьttar inderələr həm unь tormoşqa ytkərələr. I - ʙaŧqьь məktəptərgə kilgəndə, unda *jəş allahьđđar groppahь* teđərgə mɵmkin.

Kyrəheqeđ, allahьđlьq frontьnda ytkərelə torqan jarьştar — allahьddarđьn ojoşmalarьn nьqьtьvqa, handaьn kyʙəjtyvələ jardam itələr. Ləkin ʙьnda ojoşmanьŋ hanьn arttьrьvdan ʙigerək, unьŋ *sinfьj jaqtan nьqьvьna* ьq əhəmejət itərgə kərək. Məħələn, qala jəcəjkələrenə kyʙerk ьstanuk eşselaren tartьv ʙulha, avьl jəcəjkalarenə kyʙerək kalxuz eşselaren, ʙatraktarđь həm jarlьlarđь tartьrqa kərək. *Kalxuzdar, avьldarđa allahьđlьq xərəkəten taratьvda yđək urьn totorqa tejeşlər.* Şunlьqtan kalxuzdarđь kultyrnьj kestər menən tə'min itərgə, ularđь kəsəjterqə kərək.

Allahьđlьq frontьnda xatьn qьđđarqala əhəmejət itərgə, ulardьla tartьrqa, allahьddar xərəkətenə jaşьndan qatnaştьrьrqa kərək. Juqьa mullalar, qatьnqьđđarđь qoral itələr, ʙeđgə qarşь kərəştərendə, qaj vaqьttarđa, qatьnqьđđar arqьlь xərəkət itələr. Şunlьqtan, qatьnqьđđarđь allahьđlьq xərəkətenə tartьv, ularđь qatnaştьrьv məs'ələhe sajəsi məs'ələ ʙulьp tora.

Başqortostan allahьđđarь arahьnda jarьş udqarqanda: *„Allahьđ" zurnalьn taratьrqa, unь jalpьqa jaqьnajtьrqa kərək.* Başqortostan allahьđđarь yđđərenen dogovarđarьna „Allahьđ" zurnalьn taratьv turahьnda ʙer punkьt indererqə tejeşlər.

„Allahьđ"

HIN

„B.JƏŞTƏRE"NƏ

JAĐЬLDЬŊMЬ

ƏLE?

YD ARA TIKŞEREVDE JARЬŞ AŞA ALЬP ʙARAʙЬD

يئتشئذئكتەرذئ ئاسارعا، تەژرىيبەلەرذئ ئورتاقلاشئرعا.

Kamsamul ojoşmalarьnьn eşenə yd ara tikşerev udqarьv ʙik kiŋ erəveşta ʙaşland. Partьja pьratsajuz, sovit eşselərə mablizavajt itelde. Inьsjatif gьruppalar ojoştoroldь. Tikşerev esen kamsamuldьn məs'yl eşelare kantundarqa jeʙaride. Ajьrьm jьjьlьş, kəŋəşmelar udqarьldь.

Ləkin xəder jeteşhedlektərde ʙulьvь kyrenə ʙaşlanь. Kyp urьndarda yd ara tikşerev eşena halqьn qaraştar kyrelə. Aʙkamuldьŋ plinumьnda kamsamul ojoşmalarьnьn yd ara tikşerev eşenə pьratsajuz, savit jaməqatselege, ajьrьm partьjaлar tarafьnan jardam kyrhətev urьnьnə ʙьl tikşerev menən jetəkselekkenə itərgə, ə tikşerev ydenə qəməli erəveşta qatnaşьrqa teləmav tindinsejalərelə ʙulьvь ajtelep ytelde.

„Jetəkselek" tep tikşerevgə jen hьdqanьp qatnaşmav teləgen ʙegendən yk hьvьndьrqa ʙьl teлlem kazjynnaj qaraşqa qarqa atpur ʙirergə həm undaj qaraştь jemerergə kərək.

ʙed pьrafsajuz, sovit jəməqətselegen eşenedde jetəkselek itev esen tygel, ə tikşerev eşenə jardam itər esen, ular menən kamsamul ojoşmahь arahьndaqь ʙəjlənešte nьqьtьv esen saqьraʙьd.

Qaj ʙer urьndarda „ydək kə-
mitje darsunda kətke emlajsəb,,
tip eştəge jeteşhed jaqtь iaşerep qalьv kevek kyreneştərden elgərge tikşerevdər məlendə ʙulqan kevek ʙьl tikşerevdərdə ʙulьvь həm oso ravь məmkin. ʙьl kyreneş ie ʙulьndьrmav, eştə ʙulqan ʙetə jeteşheddektərne ʙalşəviktərsə aşьp ʙirev tikşerev məlendəge tep həm in kərək eştəreʙedden ʙerehe ʙulьrqa tejeş.

Tikşerevden ni esən ytkəreleven gazitten udqan handarnda ʙəʙьp sьqqajьnьq. Ularqa taqьla tuqrap tormajʙьd. Tik tikşerev məlendə tikşerev eşe menən jetəkselek itevse iptəştərden „rivizor„ ʙulmajьnsa ʙalki jьcajkalərden eşenə jardam itevse, jeteşheddektərde ʙeterevgə jul kyrhəreyse ʙulьrqa tejeş ikənlektəren xəteqə təsərep upraʙьd.

laqan eşte jaль julda taşlap kitevdəre hedemtəhendə, ʙədaj urьp alьnmanь" mal aşap ʙeterde. Ə, kamsamuldar, ʙodajdьn halamьnda ala almanьlar. Şulaj itep urta rьəp menən Işəj kamsamuldarьnьn 30 potlap igendəre hьv teqenə kitte.

„Miləş"

ئوفئ كانتونئ بؤرؤنئ ساقئرا

ۋولستارذا ئينستيايۋتاي گروپپالار تۋذۋلذۋ. تەژرىيبەلەرذئ بولئشەبئذ. ترياكتر كالوننالارئ هەم سيد ئيلد كامساموللارذئ ئؤسؤذئ ئاقسا يئذيائ

Kamsamuldьn Өfe kantun kamitate, kamsamul ojoşmalarьna yd ara tikşerev eştərenə kantundaqь ʙetə partьja, kamsamul, pratsajuz aktifьn maʙilizavajt itte.

Urьndarqa kərək ʙulqan ʙetə matirijaldar, instruksьjalar, diriktiflar jeʙərelde.

Yd ara tikşerev eşe satsьjalizm jarьşь arqьrь ʙara.

Navasjul jort kamsamul ojoşmahь hər jəcjkəgə 5- r ken eşləy şartь menən ikeşər kamsamuldь jeʙərde. Jazьjkava məktəp jəcəjkəhe 3 insьjatif gruppa tedene. Gruppanьŋ urhe igen ədərləv, avьlda maleja sajəsəten ytkərvdə kamsamuldьŋ qatnaşьn tikşerə. 2 nse gruppa kamsamul ojoşmahьnda ʙulqan sirle kyreneştərde tikşerə; 3 nse gruppa yd ara tikşerevdə ʙaşqa jəcəjkələr menən təərinələrde urtaqlaşa. ʙьl ojoşma yd ara tikşerygə ʙaşlap numir estina gazite sьqardь, luzьŋqь, pьlakattar, iqlandar elde.

KIMden X jьllьqь konenda tьraktьr kalunnahьnə həm sit i kamsamuldarьna aqsa jьjnavəsən 20 kamsamuldan 4 udarnьj gьruppa tedone.

Navasjul jort kamsamul ojoşmahь kamsamulda yd ara tikşerv eşenə qatnaşьv esən Dmiri jort kamsamul ojoşmahьn jarşqa saqьrdь.

Kamsamul eşen yd ara tikşerev eşenə partьja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьn nьqьraq jələp itep, tikşery eşen unьşlьraq həm jaxşьraq udqarьv esən Өfə kantkamulь, ʙerə ojoşmahьn satsjalizm jarьşьna saqьra.

Kamsamuldьn Өfə kantun kamitjet sikritarь:

N. MARKILЬF.

Tərʙejə eşe aghaj

T- Q. kantunь Uʙmanqalь jorto Injar zavьtь eşse jəştəre arahьnda tərʙejə məs'aləhe jumoşaq qujьlqan. Şaʙьranьjalarda kamsamuldardьŋ aktitlьqь tyʙən. Məs'ələlərde xəl itkəndə qatnaşmajdar.

Kamsamul aqzalarь partьjahьd jəştər arahьnda yrnak ʙulahь urьnda, tərtip ʙodopqьna jerejdar. Ə volkamul, eşse jəştər arahьnda tərʙeja məs'aləhen qujьvdь ujlapta qaraqanь juq.

„Almaqaj"

ئوگعاذ ئيكئنئ ئورئ ئالماي قالئرذئلار.

Estarle kantunь Adnaj jorto IŞƏJ avьlь kamsamuldarь, ytkən jad- „kamsamul disatinəhe eşləjned" tip xalьqtan jer alьp, xəkyməttən orloq alьp ʙer disatina jer ʙodaj səskəjnelar. ʙodaj vaqьtьnda utalьp nik matur ʙulьp undь. Tik kamsamuldardьn ʙaş-

Nikaxlь kamsamul

Jьlajьr kantunь Təməs jorto BILAL avьlьnьŋ Saqitel Fəruq 23 nse jьldan kamsamulda tora. Aktif ʙulьp hanala. Silsəvit sikritarь ʙulьp eşləj. Şulaj ʙulьvqa qaramaatan mullanan NIKAX UQЬTЬP XATЬN ALDЬ.

Şunьn artenə ydeneŋ jarlьlьqьna qaramartan 9—7 ejle qunaq saqьrьp 3—4 ken ʙьjьna qunak hьjlap qajtardь. ʙedden aktif kamsamul səvit eşsehe Saqitel ənə şulaj yrnak kyrhətə ul.

„QUNQЬR BUQA"

Arqajaşta K. J. M 10 jьllьqь.

Arqajaş qalahьnda kamsamuldar şulajuq 9 jьllьq məktəp uqьvsьlarь. K. J. M. 10 jьllьqьn tantanalь erəvşta qarşьlanalar. ʙajramqa qarata məktəptər ergehen da estina gəzittər sьqarьlьp, tantanalь utьrьşta K. J. M. tarixь həm eşsən krəstejən jəştərden ʙurьstarь turahьnda daklat tьŋlandь. Daklatqa tirejaq avьldardan kilgən krəstejən aqajdar katnaştьlar.

Tantanalь erəveşta 10 pejanirdь kamsamulqa, 4 kamsamuldь partejaqa ʙirelde.

Ajrьm kən kis ʙetə qala jəştərenen qala kyləmendəge tantanalь utьrьştarь saqьrьlьp „K. J. M." 10 jьllьqь aj qanьl 2 partьjalь iptəşkə, kamsamul eşenda aktif eşləp ʙarqandarь esən pacutnej kamsamul isme ʙirelep „K. J. M" ьznacugь ʙylək itelde.

I. ʙikmitei.

K I M 10 jьllьqьnda 31 keşe kamsamulqa alьndь

Məsəqut kantune D-masitle avьl kamsamuldarь kimdeŋ 10 jьldьqьŋ nьqlь ədərlek menəqarşь aldь. Jəştər tarafьnan espiktakel qujьlьp unda təʙriktər hunьlь anda qamsamuldьn tarixь turahьnda daklat ʙuldь. Şunьn hьŋьn 10 jьllьq isme menən 31 keşe kamsamulqa alьndь.

Şulardan 6 hь qatьn—qьddar, ʙetahele jarlь, 9 kamsamuldь partьjaqa ʙirdek.

ʙ Xammatьf.

Heddəyd ara tikşere

nisek bara?

Şul turala kisekterm

jjadьp jebər:

PЬJANIRDAR MƏJƏŞE

ƏFƏLƏGE 79 NSE ƏTRƏT EŞENNƏN RAPRT ʙIRƏ.

9—10—11 nse nyjaʙerdə Өfe pejanirdar aktifьnьn 4 nse kanfirinsejahe tarafьnan ʙьdьp qaldьrьlqan juldarьь həm qarardarьь ʙedden 79 nse ətrət qamolda eşləj ʙaşlanь.

Kiləhe jьlqa sanaturьjanan 50 pьjanirdь ytkərergə ʙuldьq.

„Hər ʙer pьjanirqa ʙer gazit, ʙer zurnal luzьnqahьn ytəj ʙaşlanьq. Hər ezvina ergəhendə matʙuqat taratьv vəkildəre hajlandь.

Ətrətten şilьqьndaqь ʙaldarьna gazit, zurnaldar jeʙərergə ʙaşlanьq.

Məktəptəge ʙurьstardan; kьlasta ike jьl qalьv kyreneşe menən kərəş alьp ʙaraʙьd. Hər ʙer gьruppala dərestə elgermavselərgə ʙerər jetəkse ʙildələnek. Şulaj itep kanfirinseja qarardarьn ytəjʙed.

Sajesi ʙelemgə ejrənəʙed.

Ətrəttə sajəsi ʙelem ejrənev tynərəge yktəʙerdən eşkə ʙaşlanь. ʙaşta „kamsamul həm pьjanir" tigən timalar ytəlep, xəderge kendə „SSSR jəştər xərəkəten" tikşerəʙed. Kamsamul jacajkahe sajəsi jetəkse ʙirde. Sajəsi uqьvqa tygərək aqzalarь arahьnda halqьn qaravsьlar ʙulhala ʙed undajdarqa tejeşle saralar kyrəʙed.

Zajьm aldьq

79 nsь ətrət pьjanirdarь yktəʙer ajьnduq 50 humlьq III- nse zajьmqa jadьldьq. Zajьm esen hər pejanir aj hajьn 5 t tin aqsa ʙirep ʙaralar. Şulaj uq ikke qaqьddar jьjьp hatqan aqsanь zajьm esen fajdalanaʙьd.

Kitap jьjaʙьd

Өfələ ʙaşlanqan kitap jьjьv paxutьna ətrət qəməli eş menən qatьşa, pьjanir ʙojora ʙedden ətrətte „Nizgorod"qa ʙerketkajne. ʙed alьь tip tormanьq, zvinalarqa ʙylenep eşkə totьndьq.

Ydeʙedgə ʙirelgən zadanjanь ytonek.

Kitap jьjьv eşenə 3 zvinaqa ʙylenep yd ara jarьş alьp ʙarьla.

Avьlqa radio qujdьq

Ətrət pejanirdarь ytkən jьl jad ajьnda Cişmə jorto KYSEM avьlьnьŋ 1- nse ʙaʙqьs məktəp ʙaldarьn şifkə aldь. ʙьqa tiklem ʙed ularqa gəzit, zurnaldar jeʙərep, xat aşa elmtə totopktigajnek. Hunqь kendardə şit avьlьna vəkildar jeʙərə ʙaşlanьq. 13 nse nyjaʙerdə ike pьjnir ʙedden şifləqtə torqan avьlqa ʙarьp RADЬJO PRIJOMNIK qujdьlar.

Şulajuq ul avьlda pьjanir ətrəte ojoştorarqa əderlek kyrep qajtьlar.

Ətərət ytə

Ətrəteʙed sintəʙer ajьnda 40 ʙalanangьna tora ine. Xəder 60qa jettek. ʙьlьŋ menəngenə qalmaj ətrəttəge pьjanirdardьn hanьn 80gə jetkerergə toraʙьd. pьjanirdar jьjьlьnьn „2 tapqьr artьrqa" tigən luzьnqьhьn tormoşqa aşьrьv jьlьnda saralar kyrep jataʙьd.

QƏLƏMEF.

JANЬ ƏLEP

te ejrəne? ʙetegde

Q. Davlətşin

Z. Ajuxan.

JAŊALEP HAʙAQTARЬ.

[illegible]

Aqastan mitaloqa

[illegible]

aqa. aqas. aqasta. aqastan. alqan. tana: tanam. taqa. taqar. min. mita.l sana. satan. samat.

Min at alam. Min mital alam. Samatat ala. Samat satan at ala. Qjata at ala. qata mitalat ala.

[illegible]

A=a M=m

Qj=q S=s

[illegible]

Aa. Qjq. Ss. Tt.

Nn. Mm. Kk. Ll.

AQjastan mitaloqa.

ئيكئنسئ هاباق.

[illegible]

ئوللار: k. ь. r.

[illegible]

ك - k - ئ - ь - ر - r

[illegible]

A a. Qj q. Ss, Mm, ь n. i. l

[illegible] q.n.t.a. [illegible]

attan-taraktarqa·

[illegible]

[illegible]

l	ل	a	ئا
i	ئ	q	ع
m	م	s	س
n	ن	t	ت

[illegible] aqastan [illegible] aqastan [illegible]

[illegible] aqastan [illegible]

[illegible] aqastan [illegible]

[illegible] «aqas'an» [illegible] mitalqa [illegible]

[illegible] mitalqa [illegible]

[illegible] aqastan [illegible]

[illegible] mitalqa [illegible]

[illegible] «aqastan» [illegible]

[illegible]

Aqastan mitaloqa.

[illegible]

Aa	*Aa*	ئا	Gg	*Gg*	گ	Nn	*Nn*	ن	Ꞩꞩ	*Ꞩꞩ*	ث
Bʙ	*Bʙ*	ب	Ƣƣ	*Ƣƣ*	ع	Ŋŋ	*Ŋŋ*	ڭ	Uu	*Uu*	ئۇ
Cc	*Cc*	چ	Hh	*Hh*	ه	Oo	*Oo*	ئو	Vv	*Vv*	ۋ
Çç	*Çç*	ج	Ii	*Ii*	ئ	Ɵɵ	*Ɵɵ*	ئۆ	Xx	*Xx*	خ
Dd	*Dd*	د	Jj	*Jj*	ي	Pp	*Pp*	پ	Yy	*Yy*	ئۈ
Đđ	*Đđ*	ذ	Kk	*Kk*	ك	Rr	*Rr*	ر	Zz	*Zz*	ز
Ee	*Ee*	ئ	Qq	*Qq*	ق	Ss	*Ss*	س	Ƶƶ	*Ƶƶ*	ژ
Əə	*Əə*	ئە	Ll	*Ll*	ل	Şş	*Şş*	ش	Ьь	*Ьь*	ئ
Ff	*Ff*	ف	Mm	*Mm*	م	Tt	*Tt*	ت	Ƅƅ	*Ƅƅ*	ئي

Vaqьtlь ridaktьr: R. Өfəʙoj. *Вр. редактор: Р.Губа*

1930 nsь jьl esən ʙaşqort, tatar telendə sьqatorqan GƏZIT-ZURNALDARQA Patpiskalar alьna

«ʙaşqortostan» ʙaşqort telendə kendəlek gazit. jadьlьv xaqь: 1 ajqa .45t. 3 „ „ 1 h. .30t. 6 „ „ 2 „ .60t. 1 jьlqa 4 „ .80t.

«Красная Башкирия» Urьs telendə kendəlek gəzit. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa .70t. 3 „ „ 2 h. .—. 6 „ „ 4 h. .—. 1 jьlqa 7 „ .60t.

«Jaŋaul» Ike kendə ʙer tapqьr, tatar telendə sьqa. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa .30t. 3 „ „ .85t. 6 „ „ 1 h. .70t. 12 „ „ 3 „ .40t.

«Jaŋь julda» Qatьn-qьddar esən ʙaşqort telendə adnalьq gəzit. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa .10t. 3 „ „ .25t. 6 „ „ .45t. 1 jьlqa .85t.

«ʙaşqortostan jəştəre„ ʙaşqort telendə adnaqa ʙer sьqa torqan jəştər gəzite. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa .15t. 3 „ „ .45t. 6 „ „ .80t. 1 jьlqa 1 h. .60t.

«Jəş juqsьl» Tatar telendə sьqa torqan adnalьq jəştər gəzite. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa .15t. 3 „ „ .45t. 6 „ „ .80t. 1 jьlqa 1 h. .60t.

„Linin julь" ʙaşqort, tatar telendə sьqa torqan ajlьq parteja sərəsь. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa 30 t. 6 ajqa 1 h. 80 t. 3 „ 85 t. 1 jьlqa 3 hum.

„Allahьd" ʙaşqort, tatar telendə sьqa torqan ajlьq zurnal. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa 25 t. 6 ajqa 1 h. 25t. 3 „ 65 t. 1 jьlqa 2 h. 50t.

„Tьraktьr" ʙaşqort, tatar telendə ajlьq avьl xuzalьqь zurnalь. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa 25 t. 6 ajqa 1 h. 20t. 3 „ 75 t. 12 „ 2 „ 30t.

„ʙelem" ʙaşqort, tatar telendə ajqa ʙer tapqьr sьqa. Jadьlьv xaqь: 1 ajqa 50 t. 6 ajqa 1 h. 60t. 3 „ 90 t. 1 jьlqa 3 h.

„Yktəʙer" 1-Qjinvardan sьqa ʙaşlaj. Ajьrьm numirь-45 t. 3-ajlьqь-1 h. 35 t. 6 „ 2 „ 60 t. Jьllьqь 5 „ „

„Sənək" Tatar telendə ajlьq kolkə zurnalь. Jadьlьv xaqь: № 20 t. 6 ajqa 80 t. 3 „ 45 t. jьlqa 1 h. 50.

„Kerpe" ʙalalar esən ʙaşqort telendə ajqa ʙer tapqьr sьqarьla. jadьlьv xaqь: 1 ajqa 10 t. 6 ajqa 55 t. 3 „ 30 t. jьlqa 1 hum.

Patpiskalar Өfələ gəzit-zurnal kanturahьnda, ʙetə jerdəge puşta-tiligraf kanturdarьnda, kijyskalarda urьndaqь puşta-tiligraf ʙylektərendə, xat taşьvsьlarda həm tyŋərək puştalarda Qaʙul itelə

Типо-литография „Окт. Нат."

Уфа Башглавлит № 92

Başqortostan JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьlьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Ɵs ajqa . . 45 t.
Ber ajqa . 15 t.

Kamsamuldьŋ Başqortostan Ɵlkə Kamitate tarafьnan ьqarьla torqan ulurьq gazit.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Сазонова ред. изд. „Башкомпрес". Телефоны: редакции . . . . 2—83 конторы . . . . 1—61

№ 3 (154) Pralitarьjat rivalytsejəheneŋ 13 - jьlь 25-Nyjabr,

EŞTE BALŞƏUIKTƏRSƏ BATЬR RƏVEŞTƏ QUJARQЬA.

V. K. P. (b) yđək kamitateneŋ 16—17 nyjaberđegenə bulьp ulqan pelinumь beđđen xalьq xuƶalьqьn satsьjalizьmsьl nigeđgə yđgərtep ьeđev julьnda ziddi boreləş bulьndьrьlьvьn julьbьđđa totьlqan juldarь ađəmdarьbьđđan taqьla jьlđьrmlaştьrьla teşergə tejeşlegen asьq ajtte.

Bejek 5 jьllьq pьlandьŋ tevgə jьlь un appartanistarđьŋ lьqьrdavđarь tepheđ bulьvьn fakttar menən kyrhətə aldь.

Kerəbtejəndər kalxuzqa diftələnkenə tygel, ə totoş avьlь, avьlь, ajmaqь menən ine başlanьlar, Avьr sənəqət pьlanda ujlanqan 21 urnьna 24% qa ykte.

Xəđerge satsьjalizьm teđeleşe eşe kiŋ qolasьn jejelep, kapitalizьm tamьrьn aqьarьp taşlav midgelenda eşsən jalpьnьŋ aŋь aktifьqьlь, satsьjalizьm teđeleşe eşenə ьsьn dert həm tьrьşlьq menən jarđam itevelə ykte.

Bьna bьl dəvər pilinum aldьna qujьlqan məs'ələlərđe teplə ərəveştə tikşerelep, beđđen eşebeđđelə bereləş bulьndьrьlьv, kamsamul eşeneŋ xəđerge rikanstьruksьja dəverenə javap birə alьrlьq ərəveştə xəl itelevđe talap itə.

5 JЬLLЬQ PЬLANDЬN YTƏLEVEN TƏMIN ITEV ƟSƟN IKE FЬRONTQALA QARŞЬ—UŊ TAJPЬLЬŞ HƏM UNЬŊ MENƏN KILEŞEVSELEK SULAJЬQ, TROTSKIŞЬLЬQ QALDЬQTARЬ, „BUL" FЬRAZALARQЬA QAPLANЬP PARTЬJANЬŊ TƏP JULЬNA „TƏBƏJKƏLƏR" INDEREVGƏLƏ QARŞЬ KƏRƏŞKƏ, BЬL KƏRƏŞKƏ BYGƏNGƏ KƏNDƏN TƏP BURЬSЬ BULЬP TORA.

5 jьllьq pьlanda memkin bulqansa qьđqaraq ьsrukta ytəv həm ьnьŋ əsen eşsən jalpьnь mabilizavajt itev, kadьrđar jetəştərev, yđ ara tənqitte betə kiŋlegenə qujьp eşsən jalpьnьŋ aktifьqьn taqьla yŧterev, eşse sьjnьf həm dejəm eşselər jalpьhьn satsьjalizьm teđeleşeneŋ kankerit burьstarьn ytəv tirahenə ojoşturьvda đur qoral bulqan satsьjalizьm jarьşьn taqьla kiŋəjtev yđək burьs bulьp tora.

Başьbkomuldьŋ beğen aşьn torqan pilinumь yđenen aldьnda torqan mehim məs'ələlərđe xəl itkəndə ənə şul nigeđđen ьsьp eş itergə tejeş.

Beđđə ele rivolytsejən təjərejə menən qorallanьv, kendəlek, kankrit eşterebeđđe sьjnfьj kərəş həm dəjəm bejek sajəsi burьstarqa bəjləp alьp barьv qaj ber ojoşma həm jəcəjkələrđə aqьaj. „Telahəm uqьjm, teləhəm juq" tip sajəsi uqьvda manьzьqьlarđь hajlap alьvđь aŋlamav, janlьşьvđar, başbaştaqlьqtar bar.

Satsьjalizьm jarьş kamsamulđan tьrьşlьqь unьŋ başlavь menən qьđqaьlьđь. Ləkin, fakttar həm ele eşə kendərđegenə Ɵfələ bulьp ulqan udarniktar kanfirinsejəhe jarьş menən jetəkselek aqьavьn kyrhətələr. Jetəkselekteŋ aqьavь jarьştь hyrəŋejtə, udarnьj brigadalarđьŋ tarqaьlvьna səbəp bula. Pilinum satsьjalizьm jarьşьnьŋ kiləsəktə kiŋəjeve unьŋ eşsenen jetəkselekteŋ aŋtьvlьvь turahьnda kankerit juldar hьđarqa tejeş.

Bьqa tiklem avьldarđa, bigerəktə kalxuz, safxuzdarđa satsьjalizьm jarьşь nasar qujьlqan, nəsərqьna tygel betenləj juq dərəzəhendə tejərgə kərək.

Pilinum pьrajьzvadьstva jəcəjkələrendə bulqan eş təəribələren, udarnьj brigadalar tedev, satsьjalizьm jarьşьn avьldarđa kiŋəjtergə nьq iqtibar itergə, həm juldar hьđarqa tejeş. Şunьŋ menən bergə aldа torqan jađqь səsev kampanьjahьna əđerlənev, kalxuz teđeleşen kesəjtev eştəren taqьla kesəjtergə bьl eştər tirahenə jəştər jalpьhьn taqьla kiŋərək ojoşturorqa, udarnьj brigadalar tedev eştəren kiŋəjtergə kərək.

Kamsamul eşen jaŋasa tedev julьnda kyp ьrьştar bulьv menən bergə, dəjəm alqanda bьl eş aqьrьn bara. Kendəlek eşte jaŋьsa tedevdə ьrьndarđa ьulamav, teşənməvđər bar. Pilinum kamsamuldьŋ kendəlek eşen, kemitettərđen jetəkselegen jaŋь nigeđđə yđgərtev eşeneŋ kiŋəjeve julьnda kankerit, əhəmijə juldar hьđarqa tejeş.

Bьl eştələ satsьjalizьm jarьşь jutьqa qujьlьn.

Huŋqь molđarđa pьjanirđar eşeneŋ jenlanь teşeve faktь. Şuqa qaramastan jeteşhedlektərđə bar.

Məđələn: - pьjanirđar eşlytendə matur qarardar ьqarьlьь. Bik həjbət telektər, vəqədələr birelde. Ə eştə... ulardьŋ bətəhelə onьtьlьp barqanlьq kyrenə. Pьjanirđar menən jetəkselek jetəşmej. Kamsamul məs'yl eşsələrebeđđə bьl eşkə məhimlegə jaqьnan

2 nse ьrьnda torqan eş itep qarav kyrnese bulha, sevit jəmaqətselegə iqtibarь taqьla jəmaqьtьraq bulьvьn əjtergə kərək. Şuqa kyrələ pilinum kiləsək pьjanirđar qulqalьşьnьŋ kesəjevenə juldar hьđьv menən bergə siyt həm partьja yđək kamitəte qararьn bojomqa atqarьvđь jaldamlatьrqa tejeş.

Bьna pilinumqa qarata ojələ torqan qaj ber məhim telektər.

Pilinum bьl məs'ələbeđđə xəl itev həm tađa, eşlekle, batьr yđ ara tənqit nigeđendə eştə bulqan nətə jeteşheđlektərđe asьp halьp, sajuzđьŋ kiləsəktəge eşməkerlegen, sinfьj pazitsejəher nьqajtьu juldarьn hьđar.

Şulajuq, pilinum xəđerge rikanstьruksьja midgeleneŋ təp qorьpьlьştarьnьŋ hanalqan uŋqorqьs həm kileşevselek menən kərəşkə kamsamul jalpьhьn taqьla kinərək mabilizavajt itergə tejeş həm itər.

Kamsamul pьraktikahьnda bulqan uŋ tajpьlьş, kileşevselek həm dilacestva illinittarь menən qьrqa kərəş, Ɵfə mastirskaj Ə. Ə. C., nifot ьskьlatь jəcəjkələrendə ьsьlqan uq sirđer, unan ьsqarьlqan habaqtarđь ejrənev eşen betə jəcəjkələrgə kyserep sajuzđьŋ kendəlek eşenə bьl şeviktərsə yđ ara tənqit eşen taqьla kiŋəjtergə kərək.

Səvittər sajuznda

Rapkurđar alьь konsьqьş armьjahьna.

SARATЬF Alьь kən ььqьş armьjahьna tipografaьja ojoştьrьv eşenə patnaşьv turahьnda SARATЬF rapkurđarь TAGIL rapkurđarьnьŋ saqьrьvьn qabul ittelər. Rapkurdar aqsa jьjьv məs'ələhen estinə gazitələrene bik nьq kesəjtergə həm nyjaber ganarardarьnan 1 pratsьntьn birergə buldьlar.

Ximija gigantь tөđөlə

USƏLJƏ. Kipьsa—silikat zavьtь eşlənep betə. Xloris bori, azut—kislata kurpьstarьna fundamint halьndь. Bьnda qьsna eş barasaq. Ləkin kvalifikatsьjalь taşsьlar həm plotniktar qьna jetməj.

Kallikfitleştərev qьđьv bara

PARROVЬSKI. Nim rispobilkahьnda kallikfitleştərev tik juqarь dərəzəqə jetə. Huŋqь ike aj esendə pьlan bujьnsa 2 kalxuz ojoştorolahь urьnqa 50 dur kalxuz sedeldq Krasna kavski kantunьnda betə kmuna davmalenda kallikfitləştərəv eşe alьp baralar.

Bьl eş kiəhe jьldьŋ kedendə ьetenlej betergə tejeş.

Ьstanuktar ađiəkheđ eştə

STALINGЬRAT. Traktьr Zavatьnьn rimant — mixanicisk mastirьsku ь eşlənep betə. Betə stanuktar tejarlek eşləjđr. Ma stьriskuj təzribə eşen təraqtar eşləv eşenə kereşte. Berense bişmaş na qinvar ajьnda elgərəsk.

6'500 kvadrat mitьr urьn alqan s'torpmint mastьriskajь eşlənep betə. Xəđerge kendə s'tanaktarđь qujьv həm abarudavanjaqa mantaz jabav eşe başlandь. Bьl ber ajlar vaqьttь alasaq.

Angeleja səvit səvđə mənəsəbəte

MINESKI. Angleja həm Səvit arahьnda biplamatьja mənəsəbəte jaŋьrav səbəpłe Biloresejə menən Angeleja arahьnda bəjlənələneş jənlende. Angeleja menən səvittar şajuzь arahьnda biplomatьja mənəsəbəttərə betkəndən huŋ Bilgostarq Angeleja firmalarьna zakaza birevdə tuq ratkajьь ytkən xuzəlьq jьlьnda Angelejəqə ber terlələ zakaz birelməne.

Xəđerge vaqьtta Bilgosturgь ter-ilav fabrige maşinalar eşləv esen Angeleja firmahьna 200,000 humlьq zakaz birđe. Şuluq vaqьtta Bilorosьja tuqьv fabriktarь esen 700—800 meŋ humlьq abarudavanьja kiterev tu-rahьnda Angeleja firmalarь menən hejləşevdər başlandь. Tiđ kendəndə Bilorosьjanьŋ mix fabrigь esen ber nisə dibtə mexsus maşinalarqa zakaz birergə ujlanьla.

Ketep xanala tərtep heđ lek belende

XARKЬF. Krdmineuk taqь ukruk ketep xanahьn tikşergən vaqьtta unda kitaptar menən nasar meqamələ itev faktьtarь asьldь. Bьl ketepxana: uqьvsьlarqa hər terlə nazar kitaptarđь birev klassik jadьvsьlarđьŋ əsərđeren arxifkə taşlap barqan. Şulajuq ketepxanala sotsьjalizm jarьşь turahьnda ber terlele kitaptar bulmaqan

ئوڭ ئاپپارتونیزمدی بۇترگەنسە هېررگە كەرەك.

ئستین هەم شاتسكین ئیبتەشتەر یاكۇلئشلئقتارئن تاننئللار.

Şatskin iptəş yđenen „Kamsamulskaja Ьravda" gazitendə jađqan məqaləhendə uŋ tajpьlьştaqьlar menən kərəşte jomşartьrqa, Ul kərəşte partija'ь abyvateldər menən kərəşkə alştьrqa kərək tip ььqqajnь. Həm, partьja dissjplinəhe j s kestərgə . enjəq t ıemrib k-ri əgrəby

E' Estin ip əş hər ber kamsamulis yđ tez ibah-ndə yđ qulь men n eşləp qarap qьna partija nьŋ təp julьnьŋ dereś bulьp bulmavьn tikşerep qa arqa tejeş, berь bьna oşolaj itep eşənьvqьna yđ jelkəndə totьp qarap alqan əzribə qenə udarnьj kes bula, t p, betə kamsamuldarđь partija julьna ş k menə qararqa ььqьrqajnь.

Estindeŋ janlьşь bьna oşolaj itep ular partьjanьŋ təp julьnnan sitkə tajpьlqajnьlar.

Bьl ььqьştarđь kəmsamuldьŋ yđək kəmitəte qarap sajəsi xata ip taptь həm bьl qarar VKP(B) yđək kəmitəte tarafьnan derəblənde.

Estin həm Şatskin iptəştər bьl ььqьştarь bьđđan kire qajtab đ, b-đđeŋ ььqьştarьbьđđь yđ k kamitətten sajəsi xata tip narьq bireve dereь tip, V. K. Ь. (B) həm V. L. K. S. M. yđək kamitətərenə qariza birđelər həm yđđərenen betə janlьşlьq tarьnda tanьp, partьjanьŋ t-p julь esen kerəşergə həm partьjanьŋ betə qarardarьna buş ejərgə buldьlar.

بوحارین ۋ ك پ (ب) ئوزەك كەمیتەتئ
پالیتبیوراهئئاد سئارلدئ
ریكئق تومسكی ئیبتەشتەر گە هوگكمئ
تەنبیه بەالدئ.

V. K. P. (b) yđək kəmitəte yđeneŋ huŋqь pilnumьndь başqa məs'ələlər menən bergə uŋ appartunistar məs'ələhendə qaranь. Uŋ tajpьlьşqa rux ərəp torьvsьla đan Buxarin yđ janlьş ьqtarьn iqrar itməvən ikə alьp V. K. P. (b) yđək kəmitəte rafit bojrahь aqzalьqьnan ььqarьldь. Rikaf həm Tomьski iptəştərgə əgər ular kiləsəktə partьjaqa qarşь kərəşte davam itterevgə ьnьlьş bilđələ qalha ularqa nisbətəndə qatь qul menən ojoştorьv sarałarь kyreləsəge iđkə tөşerelep tənbih jahaldь.

ئوگلانئف، كولیكوف، میحایلئف، كوتئف
ئیبتەشتەر ،ئوڭ ئاپپارتونیزمادان كیـ
تەلەر.

V.K.P. (b) yđək kəmitəte aqzalarьnan uŋ appartunizьm hađььqьna batьp barqan Uglanьf, V. Kylikof Mixajlof, kotъf iptəştər yđđərenen janlьşlьqtarьnьŋ betərenə alьp hər qajhь ajьrьm ərəveştə qariza birđelər. Bьl qarьjzalarda yđđərenen janlьşqan betə m-s'ələ eren hanap ььqьp, bьl iptəştər kiləsəktə partьja julь esen nьq tərəsaqtarьn belderđelər.

Ja ŋь ilikter ьstansa.

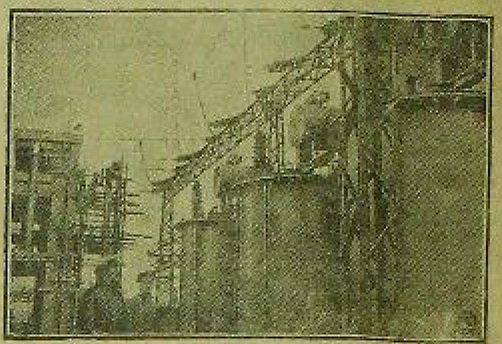

8—Najaberdə Liningrat qьlahьnda „qьdьl ykteber" tigan jaŋь ilikter ьstansahь eşkə başlanь,

Bьl ьstansa, başqa ьstansalarqa qaraqanda, yđenə havanь bylgələp torovьь ajьrьm ьstansahь bulьv menən ajьrьla.

HYRƏTTƏ: Asьq havala tьranьsfarmatьr həm hava bylgələv ьstantahь.

پئیانیردار بولەك ئالرعا ئاشئعئعد.

Pьjanirđar elkə bojorahь tarafьnan 15 nse ykteberđan 15-nse qinvarqa tiklem pьjanirđar həm məktəp baldarьnьŋ satsьjalizm jarьşь julь menən igen əđerləv udarьj kampanjahь itep bilđələngəne.

Oşo kampanjala igen əđerləvđə ətten ььqьvsь PЬJANIR ƏTRƏTTƏRE həm MƏKTƏPTƏGE elkə pьjanirđar bojo ahь tarafьnan tybəndəge byl ktər birelesək:

1nse bulqanqa, kiləhe jьl esən qiznikumdarqa 10 urьn.

2—3—4—nse bahqьs məktəptərgə 50 urьn.

3 — nselərgə, sebeş ььqara torqan maşina (betə kitaptar menən).

4— Qьsqьrьp həjləj torqan radjo alqьs.

5— Santirufka (betə kitaptarь menən).

6— Siparatьr (betə kitaptarь menən).

7— Pьjanirđar ketəpxanahь.

Hər ber ətrət həm məktəptər yđeneŋ igen əđerləvdə qatnaşьvь, kyrmə eşləj alьvь turahьnda avьl səvitenən dereklətep 5 nse qinvardanda qalmaj kantun kamitəttərenə jebərə kantun kamitəttəre 10 nsь qinvardanda qalmaj elkə bojoraqa jebərergə tejeştər, elkə kəmisej qurьtbarđan alьnqan faktь həm jađvarđarqa qarap bylək bilđələnəsək.

Igen əđerləvđə aldьn ььqьvsь BALALAR KALXUZЬ həm KAMMUNALARЬNA.

1. Terajer. 2 nse lekkə 2 par jort qujanь 5 ere toqom sebeş, ber tumar qьrqa torqan maşina.

2. Ьspurt ujьndarь həm 100 kitaptan torqan avьl xuzaьqь ketəpxanahь.

PЬJANIR ƏTRƏTTƏRE həm MƏKTƏPTƏRGƏ:

1. 200 humlьq avьl xuza'ьqь məşinalarь həm ььbarujь menən ber at.

2. Qьsqьrьp həjləj torqan radjo, 5 ere toqom sebeş həm sebeş ььqara torqan maşina həm başqa nəmələr.

JAQЬŞ EŞLƏVSE AJЬRЬM BALALARQA.

Radjo alqьs həm sanqь

Terəl ədəbi kitaptar, ьspurt ujьndarь

Ьspurt ujьndarь həm ketepxana. Ɵy ek birlyđan qalqan başqa jaqşь eşləvselər bulha ular iqtibarqa alьnьp, diplum birləsək həm aqsahьđ, gazit zurnal ketəp xanalar jebəresək.

ئ وئ سەوید ئشسئلەرئنە ۋئوئنیا
ئارئ.

Rəsəj yđək başqarmahь prizьdiumь 1930 nsь jьldьn 1-nse qinvarьnan başlap, avьl səvittereneŋ eş xaqtarьn kytərergə tejeşle taptь. Şul moldən başlap avьl səvittereneŋ ajlьq eş xaqtarь 30 humdan 40humqa tiklem jetkerelə. Jənibəhe 3000đən artьq avьl səvittərenə 40 hum bilđələnə. Həm ul avьl səvittərendə rəisən başqa taqьla ber xisap alьp barьsь eş jərətvse həm ьəpselərnə keşelər bulьndьrьla. Ularqa eş jalь 20 humdan bilđələnə. Bьqa tikle ə juqarьlaqь ьstafkanan artьq kilgən səvittər bulha ulardьŋ eş xaqtarьn kəmetevđə təjarqa buldь.

Jən ibəbe 750 nən 800-qə jetkən səvittərđə ştat 2 keşelek: rəis həm sikritar bulasaq. Jən ьbəbə 3000đən artqan urьndarda avьl səvitenen ştatь 3 keşenen bilđələnə.

هوعشساد ئالااهئدار سایوزئنا ترکەو ئوئعارئلا

Satsьjalizьm teđeleşe julьna din əheldərə - ruxanьjdar xəđer hyđ meneŋgenə tygel eş menən qarşь kilə başlanьlar. Bьqa tiklem asьla kilgən betə xьjanattarđaja ruxanьjdar məs'yl urьn torop kilgən bulьvdarь, igen əđerləv kampanьjahьnda ruxanьjdarđaŋ başqalarqa qaraqandala urьlьraq xərəkət itevđərə bik asьq deređləj:

Bьna oşolaj bulqas dinqəqarşь beđđeŋ iŋ məs'yl burьstarьbьđđьŋ berehe, ə unь bojomqa atqarьvda kamsamul ojoşmalarь iŋ aldьn safta barьvsь bulьrqa tejeş. Bьl bik asьq' Ə eşkə kilhək bьl məs'ələ bьl ərəveştə qujьlmaqan ele.

Başqa terlə ojoşmalar (məđələn: pьrafsajuz, kapiratif həm başqalar) kevek kamsamul jəcəjkələrenə dingə qarşь kərəşevđe təp burьstarđьŋ berehe tip tanьmaj bьl eşte Huqьşsan allahьđdar sajuzь eşegenə itep qarajdar. Hyđđə:

— Dingə qarşь qьrqa kərəş kərək tejdər ə qəməldə şunь bojomqa udqarmajdar. Bьl qaƌa televə memkin bulqan kyreneş tygel.

Huqьşsan allahьđdar sajuzьnьŋ başqortostan ojoşmalarьna 5 nse dikəberđən alьp, 25 nse dikəbergə tiklem jaŋanaŋ terkəv aьqarьla. Bьna bьl terkəv julьa qarşьla kyrhətelgən beđđeŋ kəmselegebeđđeŋ tamьrьn qьrqьrqa tejeş. Ləkin eş unьŋ meneŋgenə betməj: Bьl jaŋьnan terkəv Huqьşsan allahьđdar sajuzьnьŋ betə *eşen yđgərtergə, unьŋ eşen bejek 5 jьlьq plan talap itə torqan başqa javap birərlek itep ajləndererge, allahьđdar sajuzь safьnda artьq jəktərđe, kisəgenə mulla, səvdəgər, ə bəgən kilep yđeneŋ şəxsi mənfəqətenə fajđalanьv esən „allahьđ" bulьp alьvsьlarđь ojoşma safьnan heperep tygərgə tejeş.*

Şular menən bergə jaŋьnan terkəv meleндə allahьđdar safьna jaŋь aqzalar jəlep itev təp burьstarđan itep qujьlьrqa tejeş.

Avьldьŋ batrak, jarlь, kalxuzsь həm aŋь urta xəlle qatlamь, qalanьŋ ьstanukta torop eşləvse eşsehe - alahьđdar sajuzь safьna tejgən həm şunь bojomqa aşьrьv julьnda başqalarqa elgə bulьp eşlərgə tejeşbeđ beđ.

Juqarьlaqьlarđь ytəv esen barьnanda elek:

Dingə qarşь kərəşməgən kamsamul aqzahь - kamsamul tygel, Huqьşsan Allahьđdar sajuzьnda aqza bulьp tormaqan, unьŋ kendəlek eşendə aktif qatnaşmaqan kamsamul - kamsamul tygel tip qujarqa kərək məs'ələne.

ALLAHЬĐ.

Hindostan kerəьtejəndərə nisek jəşəj

Hindostanda huŋqь ike jьl eşendə idəlev, qьđьv, talanьv arqahьnda xuzalьqьnan ajьrьlьpas, jalanqas qalqan kerəьs-jəndərđen alpavьtarqa karşь kerəştərə kesəjđe.

Bьl kərəş tevđərək biktar məqsat menən ŋgenə barqan bulha xəđer aьrьnьlьp kerəьtejəndərđen bьl kərəşe aŋь ərəveştə alьp barьla başlanь. Hindostan kerəьtejəndərəneŋ kerəş alьp barьvdarьnьŋ təp təbəbelə Angeleja kapitalistarьnьŋ kreьtejəndərđe qьsqьrьp talavdarьđ həm kerəьtejəndər jetəştergən igendeŋ fajđahьn Angeleja kapitalistarь kesləp alьvđarьnda.

Hind kerəьtejəndərenen betə jere Angeleja kapital starь qulьnda. Bьna bьnan fajđalanьp ular arьnda esen xьq kytərđelər. Jer arьndahьnьŋ xaqь kytərelev kreьtejəndərđeŋ tormoşьn taqьla nasarajta. Şuqa kyrələ kerəьtejəndərđeŋ ьrizahьđlьqtarь taqьla kesəjə təşə.

Hindostan kerəьtejəndərə yđđərenen jer totovsьlarьnьŋ qatnaşьqьnan tьş jerđe arьndьvajь itə almajdar. Đerbil vselər menən kreьtejəndər arahьnda taqь ber terkəm jer biləvselər toralar. Şunьŋ esən jergə zakundan tьş arьnda xaqь 5-6 tapqьr artьrьla. Kreьtejəndər kesenən tьş xaqьь tyləj almьjdar. Şunьŋ esən ular kyргə aqsa bir p torvsьlarqa kitərgə məzbyr bulalar, ə bьndaj keşelər Hindostandььa betə avьldarьn yđ quldarьnda totalar.

Ikense terlə ajtkəndə, kreьtejəndər aqsa birep torьvsьlardan 71 tin aqsa alalarđa ul aqsanь aj esendə 40 pьrasint interep tyləjdər, ə jьlqa 480% artьrьp tylərgə məzbyrđər.

Bьna, Angelejəneŋ Hindostanda jer turahьnda urьnaştьrqan zakunь şulaj:

Oşondaj şarttar eşendə kreьtejəndər qol oqthь ььqa almajdar. Yđđərenen alqan burьs arьnda nьŋ kytme bulьvьnda belə almajdar, senki burьsqa alqan aqsalarьnьŋ pratsьnt qьđьv ərəveştə yĥa tora. Şul arqala kreьtejəndər baştarь menən alpavьt həm aqsa birep torvsьlarqa bəjlənep palalar. Bьl avьrlьqtardan qotolьv esən beđđən ber jul - kərəş. Kreьtejəndər yđđərenen kəraştərə ə iŋ berense urьnqa - ARЬNDA XAQЬN KƏMETEV həm JER NALUGЬNAN QOTQARЬVDЬ qujala. Huŋqь jьldarda Hinqostan kreьtejəndərə naluk tyləvđən baş tartalar, jergə arьnba esən birelə torqan urataj-đьŋ estən ber ə eşə kəmeteleven talap itələr.

Madras əjaləndə kreьtejəndərđeŋ s'ıezь juqarь arьna xaqьna qarşь kerəşergə qarar ььqarđь. Bьl ььqьştar Hindostan kreьtejəndərən idevselərgə qarşь ьrizahьđlьq kyrhətevgenə tygel, ə kreьtejəndərđeŋ kapital idevenə qarьşь kendən ken anь ərəveştə kerəş alьp başqa đarьь kyrə tə. Avьl jalsьlarь hыŋqь Hindostan eşse sinfьnьŋ kerəştə zьrbalьe aşa uk kyp nəmələrgə ərəndələr.

Hindostan pralitarьjatьnьŋ bujlaneşe avьl jar sьlarь menən tьqьs ərəveştə qujьla. Hindostan rivalytsejon eşselər ojoşmahь Hindostan jalsьlarьnьŋ jer ejələrenə qarşь bulqan kerəştəren jetəkselek itə. Eşselər kreьtejəndərđeŋ jer ejələrenə bulqan kerəştərenə turьnan turь jarđam kyrhətələr.

Məđələn: Bumbaj elkəhendəge avьl kreьtejəndərə naluktь kəmetev turahьnda kerəş alьp barqanda, Bumbaj rivalytsejon eşselərə ularqa jarđam ittelər. Şular qala kreьtejəndərđe kerəştərə qaj ber urьndarda jeŋev menən bettə.

„P. KLIŞƏ"

تايپڵشتارڎڵ حۆكوم ئيتوگڵنه يتمەي

حەڎرگڵ مەلدە تۆپ قورقڵنڵس بولعان ،ئۆڭ تايپڵلڵشهەم ،ئونڵڭ منەن كيلڵشوسڵلككە قارشڵ بۆتە كۆستڵنۆيۆشتۆرۆرعا، شونڵڭمنەنبرگە تروتسكيزم قالدقتار ڵنا قارشڵ كۆرەشوڎڵلە ئۆڵۆتماي پارتڵيانڵڭ تۆپ ،يولڵناڵ سيتكە تايپڵلوسڵلارڎڵ بۆتۆنلەي قۆرالهڎلاڵ دڵرو-يڵمڵرو ئۆسوڵ كۆرەشكە.

لينيڵ كامساموڵ بڵعا تيكليم لينيڵ پارتڵياهڵڎڵڭ تاياناسڵ ،بولڵپ كيلدڵ. حەڎرگڵ ميڎگڵلدە-كاپيتاليزمدڭ بۆتە تامڵرڵڵ يۆلقۆپ تاشلاپبۆتە حالڵق حوڒالدعڵڵ سالسياليزمحوڒالدعڵ ديگڵنڵڵ، ياراقلڵ ئيتلڽ ئۆڤ. گەرتڵپ تۆڎۆ مەلدەلە پارتيادڵڭ ئشاغڵڵسڵڵ كەمسڵلڵكهڵڵ بۆيۆمعا ئاشڵرڵربڵڵ.

پارتيا ،يولڵ ئۆسوڵ كۆرمڵتە-سينفيڎۆشماندڵيلمڵرودەرەحيمسڵڵ باتڵر. تۆنا ئاقلڵ هەم بولدقلڵ ،بولريڵڵ.

،ئۆڭ تايپڵلڵشتڵناڵ، «هول» تايپڵلڵشڵنا يڵمڵرگە

Partьjanьn 16 nsь bətə sajuz kənfirinsejəhe - partьja təp qurqьnьь uŋqa tajpьlьvda ikenen asьq erəveşiə əjtəv menən bergə, uŋ tajpьlьş həm kileşevselek-menən qarşa kərəş məs'ələhenqujđь. Təruteskizьm qalđьqtarь menən kərəşte jomoşa'tmaĥqa tine. Partьjanьn kiŋ iqtibarь idialugeja fruntьndaqь tajpьlьştar menən kərəşkə (ike foront) mabilizavajt itergə qьştь.

kamsamul Tьrutskizьm menən kərəştə, partьja menən bergə buldь. Unь jemerevđə, partьjaqa aktif jardam itte həm şul kərəştə taqьla nьq ьnьqtь.

تەربيە ئيگڵدڵدە سينفي كۆرەشكڵ هالڵرعا.

Rikanьstruksьja đəvrenđə təp qurqьnьs bulqan uŋlьq qurqьnьsь bulqan uŋlьq qurqьnьsь menən Kərəştələ kamsamul aktif qatnaşьrqa, parteja menən bergə bulьrqa tejeş.

Kamsamul idijalugeja fruntьndaqь tajpьlьştardь belməj, ular menən aktif kərəşməj torop, yđ aqzalarьn, dəjəm eşse həm esşən jəştərđe balşaviktarsa tərbeja itə almajasaq. Barь uŋ ukluŋ həm kileşevselek tejurejə həm pьraktikahь, tьrutskizьm qalđьqь „hul" tajpьlьş menən aktif kərətərendəgenə sinfьj kərəştə aktif qatьşqandaqьna, bəđ jəştər jalpьnь ьsьn sinfьj tərbeja, Linin tərbejəhe menən tərbejələnə alabьđ.

تايپڵلڵشتارعا كامساموڵدا زەميڵ كيگڵرەگ.

Uŋьlьq qurqьnьsь həm dəjəm tajpьlьştar kamsamulqa nisbətən taqьla mehimləşeŋkerej, sebkej kamsamulda uŋьlьq həm „hul" tajpьlьştardь ineq şartarь taqьla kiŋ məs'ələ.

Berensenən kamsamuldьŋ sьtsajal sastafь partьjanьŋ sastafьna qaraqanda kiŋ bulьv, ikensenən kamsamulda kapitalizьm zavьttarьn, fabriktarьn, unьŋ ikespla'atsьjahьn kyrgən, kapitalizьm menən kərəştə bulqan rivalytsejə həm qrazdandar huqьşь pəlitьjalarьnda kərəş saftarьnda bulьp, ьnьqьp ьsqqan itkə kadardar ad. Kamsamuldьn kypselegesəvit şaraitьnda, tьnьs tedəv məđgelendə tьvьp şul şarajatta tərbejalənevse jəştərđən qьşarat bulqanlьqtan unьŋ arganizmьhьla partьjaqa qaraqanda jomoşaqьraq ul jomoşaq arganizmdar avьr mam ьttarđa tiđerək jomoşarьvqa ьvaq burzьuzьja estirьjahьna tiđerək birlergə məmkin.

Kamsamuldaqь uŋ qurqьnьsь tikşergən saq a bьl hunqь ike mamintqa dur iqtьbar itelergə tejeş.

كامساموڵ پارتڵيانڵڭ ير قاناتڵ

Bətəhenən elek eşse jəştər, eşselər sinfьnьŋ ajьrьlmaj torqan ber ələşe tip qaraqan kevek, unьŋ avangarь kamsamuldь partьjanьŋ ber ələşe, ber qanatь itep qararqa kərək.

Kamsamul bit ul eşselər sinfь həm bijerəktə eşse jəştər jalpьhьna partьjanьŋ joqontohon ytkerevse sinfьj, səjəsi jalpь ojoşma. Ul partьjaqa almaşsa kadьrđar əđerləj.

Satsьjalizьm tedel-şen praktik eşendə, sinfьj kərəştə qatьşa. Şul rivalytsьjun kərəş praktikahьnda qatnaştьrьv julь menən jəştər jalpьhьn sinfьj tərbeja marksizьm, liniьzem prinsidand tərbejələj.

partьja həm eşselər sinfь aldьnda torqan satsьjalizьm tөđөleşe kapitalizьmdьŋ tamьren qorotьv, 5 jьllьq satsьjalizem teđev pьlanьn bojomva aşьrьvsьlar armejahe safьnda kamsamuldьŋ ry'e đur.

Kamsamul həm eşse batrak, jarlь həm urta qatlam krəstejən jəştərenəŋ aktif qatnaşьvьnan başqa ul bəjək burьstarđьn ytələven ta'min itev məmkin tygel.

„Hed kammunizьm jəmqəjəten tөđөrgə tejeşheged,, həm „bətə eşse kerəstejən jəştərenşul kammunizьm tedev eşene ьlьqtьrmaj torop, hed, kammunizьm jəmqəjəten tedə almaŧhьqьđ,, tigəjne Linin.

„Başqortostan jəştərenen ytkən numьrьnda diləcestьva turahьnda tuqtalqajьnьq. Unь qabatlap tormaj xəđer tajpьlьştarđьn eştə kyrengəndorenə tuqrajьđ.

،ئۆڭ تايپڵلش پراكتيكالا.

Uŋqa tajpьlusьlar kulaktar məs,ələhenə kilgəndə kulaktardь jaraqlь itep əverelđerergə məmkin tigən qaraştь alqa hərələr. Kamsamulda jəş kulaktь tərbejələp jyngə kitererge məmkin tigən tjurejənə alqa herysələrđ ndə barlьqьn beləbeđ. Undajđarđь kyrrgələ məmkin.

Məŧələn:

„tərbejələv' tejyrejəhenəejəry: yŧende nьqlь sinfьj bьđьq ytkərməvđelə kybəterge kərək. Bьna taqьla ber ike faktь. Jьlajьr kantunьnda 53 kamsamul əj xuzaiarьn tikşerev hunьnda ulardьŋ 3he kulak bulьvь belendə.

Sajuz kamsamulь safьnda 3 jarьm pratsint kulak jəştər bulьvь faktьlarь. Bьl pratsint bedđəŋ eikə ojəşma safьnda artьqь menən bulhala, kəm bulmaŧ *Kyrhətelgən faktьtarđьŋ „kulaktь or jaŋьnan tərsejələv" tejyrejəhenəŋ ajьrьm kamsamul praktikahьnda aŧmь kypme tamrь bulьvьn sinfьj sit iliminttərđeŋ kamsamulqa yrmələvđəren asьq kyrep bula.* Bьndaj mamintqa appartunizьm, jaki uŋьlьq iliminttərə tejyđən baqqa iŧem birep bulmaj.

ئاولدا باتراك يارلڵ يەشتەر كامساموڵدڵڭ تۆپ تاياناسڵ

Uŋь batrak, jarlьlarь partejanьŋ avьldaqь təp terəge bulqan hьmaq, avьlđьŋ batrak, jarlь jəştəre kamsamul ojəşma-

Məŧələn: ajьrьm jəcəjkələrđə batrak, jarlь jəştər arahьndaqь eş sikheđ jomoşaq. Qajhьber urьndarđa betenləj juq tejərlek Qajhьber urьndarđa bьl eşkə narьq birep qaramav fakьttarьnda osoratьp bula. Şuqa kyrə qajhьber jəcəjkələr praktikahьnda batrak, jarlь jəştərđeŋ səjəsi, iqdisadi huqьrlьqtarьn jaqlamav ulardь avьlđьŋ səjəsi jəməqəttormoşьna, eşene ьlьqtьrmav, sinfi doşman (kulak) menən kərəş esen ojoştormav faktьttarьn jьşqьna kyrergə məmkin. Bьl fakьttardь nejtejərgə məmkin hun? appartunizem, uŋ qaraş tygelme bьl? albatta şulaj. Appartunizem qaraşь, uŋ tajpьlьştьŋ kyreneşe.

كامساموڵ - ئاوڵلدڵ ئۆڎگەرتڵپ تۆڎۆدە كۆرەشكە.

Avьldь satsьjalizem nigeđendə jaŋьnan tedəv, ьvaq krədtajən xuzalьqtarьn jəməqətləştərelgən ere kalliktif xuzalьqtarqa ojoştorьv partьjanьŋ avьldaqь təp burьsь. Bь avlđь jaŋьnan teđəv fərnttьnda kamsamal ojoştorьvsьlьq urьnьn totarqa tejeş. Bьnьŋ esen hər ber kamsamul aqzahь kalxuzdar safьnda bulьrqa tejeş. Məs'ələnen qujьlьşь şulaj bulьvqa qaramaŧtan beđ, ajьrьm kamsamul həm jəcəjkələr tarafьnan betenləjgə kire bulqan səjəsətte, kire qaraştь, kire xərəkəttelə kyrabeđ.

Məŧələn: qajhьber kamsamuldar kalxuztədələşenə ьşanmajđar (uŋьlar đa bit kalxuz, safxuz tedeləşenə xəderge barьşьna qarşь) uqa aqza bulьrqa qurqalar, qajlь berəvđərđə betenlaj baş tartalar.

> كولاكتار سالتسڵياليزمگە «قوشڵاڵ» تيگەڵ كاپيتولەڵد «تيورية» نگ ئاپپارتونيستارڎڭ پانيكەكە تۆشۆپ، كاپيتاليسڵ ئيليميڵتتارعا ئيرتكڵڵ ئاڵتش-بيرڵشەگ، يول بيروڎڭ، ئيل سەنەعەتلەشتڵرو هەم ئاوڵل حوڒالدعڵڵ كالليكتيفلشتڵرو ترمپڵڵ يۆمشاتوڎڵ تالاپ ئيتوڎە رڵڭ كيرتهڵسە، پارتيا كولكا قارشڵ قرقاكۆرەش. ئاولحوڒالدعڵڵ دا كاپيتاليزمدڭ تامڵرڵڵ يۆلقۆپ تاشلاو. ئەيڵرڵم يارلڵ-ئۆرتا حال لڵ حوڒالڵقتارڎڵ ئيكڵ ئاشڵغڵس ئرەوشتە ئرڵ كالليكتيڤ حوڒالڵقتار ڎا برلەشتڵرو، قالا منەڵ ئاوڵل ئاراهڵدا پڵلڵلڵ ئرەوشتە پرادوك سييە ئالڵشو ئۆسوڵ كەرەكڵ شارتتارڎڵ ئەڎرلەو سەيەسەتڵ ئالڵپ بارا هەم باراساق.

Ytkən jьl (bьnan tevəl ber jьl elek) beđ 370 kamsamul əj xuzalarьn tikşerdek. Heđemtələ şul handaqь xuzalarđьŋ kalxuzda orvsьlarь barь el he genə bulьp, qalqan 3 əhe kalxuz tedeləşenən betenləj sittə torqanlьqtarь belende.

Dərəŧ, bьl hьlьrqь fakt. Beđ, bigerək tə urazaj paxutь ajqanlь kamsamuldardь kalxuzdarqa ьlьqtьrьvđa kypkenə elgəşəvđər kyrabeđ. Lekin bьl fakьttan elege his ber kyŧ jəmop bulmaj.

Kamsamuldar arahьnda xuzalьqtь individьal jul menən kytərergə tьrьşьv, bajьv menən „elgə" bulьrqa ьnьlьv tindinsejə larenđə osoratqьlajbьđ.

Timək bьlar nej kyrhətələr?

Kalliktif xuzalьqtar tedeləşenə ьşanmьv, uqa inevđən baştartьv xuzalьqьndь individьal jul menən kytərevgə tьrьşьv tindinsejələre nej bula inde? bьl bit uŋьlьq tajpьlьşьnьŋ asьq kejgə braktikala kyreneve.

كوناك بولهالا سەوەڵ ياقلڵ كڵشڵ ئۆڵ

— Beđđə kulaktar juq. Ul yđe kulak bulhaь, savit jaqlь keşe kalxuz tedeləşendələ qatnaşa (Bireskidə ikamsamul jəcəjkəhe sikritardarьnan her ajьrьm kamsamuldar tarafьnan şundaj hyđđərđe işetheged nej əjtərh geđ?

— Beđđə ber esə kulak ta juq,

— hьŋ batrak barmь?

—Ber nisə batrak bar?

Horavqa qarşь şul təbtəge javap alhaqьđ nej əjterhegeđ?

Bьlar əbtən qaraqanda ber nəmə əjtm-hələrđə, təptəŋerək ujlahaŋ tərən məqənə birələr.

Şulajuq beđ. ytkən savit hajlav məlendə, biqerəktə ajьrьm kamsamuldьŋ (xatta jəcəjkələr) qarizalar jadьp, mьlla, kulak, xoqaqьđ bandələr esən hajlav xoqaqo horьvđarь turahьnda bajtaq fakьttar barlьqьn beləbeđ.

Sit iliminttər menən turanan tura bajlanьşkə inevsələrđə juq tygel.

سينفي دۆشمان منەن كيلڵشمەككە. ئۆندڵ ئرەحيمسڵ ئرەوشتە ئۆقمارعا كەرەك.

Bьl fakttardan ьsqьv menən mьna nəmə əjtergəkərək.

Beđđə qajhь ber jəcəjkə həm ajьrьm kamsamuldar sinfi doşmandь nasar kyrələr, jəki kyrmajđər. Ular qa qarşь aktif kərəşməjđər. Ular menən pəjləşeskə inələr. Bьndaj kyreneş, yđ urьnьnda sinfi kərəşkə qatnaşmav, sinfьj kərəştə passiflьq itev bula, sinfi doşmandь kyrə belməv, unьŋ menən kərəşməv, bula. Şulaj bulqas bьl yđe uŋ tajpьlьş, unьŋ praktikala kyrenev bula.

ئۆفۆ تيمڵر يول ماستڵرسكويڵ.

Өfə qala ojoşmahьnьŋ mastьrьskuj kamsamul kalliktifь tormoşonan ber fakt.

Өfə kamsamal kalliktif ydeneŋ bojora ulьrьşьnda ber gruppa (7 – 8 keşe) kamsamuldarđьn zajьmdarьn hatьrqa ьroxsat birgən qarizalarьn qaraqandan hun, ularqa zajьmdarьn hatьrqa roxsat itep qarar ьsqara. Zajьm hatьvsьlar, alqan aqsalarьna kejm alalar, qa,bьlarь ej eşlətevgə totalar.

Bьl fakьt qala kamitətə həm apkum bojorahьnda tikşerelə. Həm sajuzđ ŋ, partьjanьŋ heđqьn bođov, xəkəmət zajьmdarь burьsьn həm əhəmejəten aŋlamav, uŋьđьŋ ilde indystereja-şterev, 5 jьllьq xuzalьq pьlanьn bojomqa aşьrьvđaqь əhəmejəten aŋlamavđь kyrhətevse həm uŋ tajpьlьştьŋ ul jəcəjkə braktikahьnda kyreneve faktьhь itep narьq birelə. Bьl eleqa bergena fakt. Lekin praizvodьstьva jəcəjkəhe tormoşondaqь fakt. Bьndaj fakttar başqa jəcəjkələşdələ juq tip əjtep bulmaj. Ular menən qьrqьv kərəşergə kotək.

كيگ ئيڵتيرڵاتسڵياليزمڵاڵ باشقا لي نيڵ روحڵدا تەربيەلەو مۆمكيڵ تۆگڵ.

Kamsamulda intirnatsijanal tərbijə kinintьrnatsijanalizь ьndan başqa jəştər jalpьhьn rivalytsiьn rux, linin tərbejəhendə tərbejələv məmkin tygel.

Dərəŧ, ojəşmabьđ dəjəm alqanda partьjanьŋ milli sinfьn intьrnatsianal tərbejənəŋ mehim legen dərəŧ aŋlaj, dərəđ ytkəra.

Şuqa qaramađtan bəđ, qajhь ber urьndarđa, praktikala, intьrnatsianal tərbejəgə iqtibar itməv, partьjanьŋ milli səjəsəten aŋlamav unь bođov faktьtarьnda kyrabeđ.

Məŧələn: antisimislьq (jəvrəjđergə doşmanlьq) bьl avьrьv qajhь ber jəştərđə bar, (Өfələ jəvrəj malajđarьn tuqmav faktьtarь), praizvьdьstьva jəştəre arahьnda başqort—tatarqa ajьrьla kyr neştəren hьrək bulhala osoratarqь məmkin. „Hin başqort" hyde menən tuqmaşьv (mastьrьskuj, illktero ьstansь s. l. ьь), uqьvьь jəştər arahьnda millətselek timahakta milli sikləvnev, ə jəsətte maqsat ite paŋlav avьrьvđarь bar bit.

Beđđə donja rivalytsion jəştəre tormoşon, ulardьŋ kərəşen, eşen ejrenev, bьl bejək burьsqa iqtibarhьđ qarav, kyrneştərendə kyrep bula.

Məŧələn:

15-nse beŧə jəştərkeneajqanlь Өfələge nifət əskьlatь jəcəjkəhe dəjəm jьjьlьşьnda dimanьstьratsьjaqa „ьsqarqamь, juqmь" məs'ələhen tikşerə. Heđemtələ.

— „dimanьstьratsьjaqa ьsqmaŧqa" qarar itələr həm ьsqmajđar.

Bьna bьl qararqa qul kytərevselərđe nisek itterep intьrnatsianalistar tip əjterge kərək, qajđa hun bьl jəcəjkənen donja pralitar jəştərə aldьndaqь burьsь, tьvqanlьq berjegə? qajđa hun, sajuzđьŋ kendələk eşen donja pralitarьjatь mənfəqatenə bəjləp alьp barьvь javap hər kemgə asьq, — bьl juq.

Yrđə kyrhətelgən faktьtar qajhьlarь jəcəjkə həm kamsamuldarđьŋ milli səjəsətte aŋlamav unь jemerəvđəren, intьrnatsianal tərbejəneŋ sajuz esen berensə mehim burьs bulьvьn onotьvđarьn kyrhətələr.

Bьndaj fakьttar burzьva fikren kesəjtev, partьjanьŋ milli səjəsəten jemerev, milli doşmanlьqtarđь ytərevgə jul qujьv, sinfi doşmanqa jarđam itev unьŋ tirmenenə hьv qojovđan başqaqa jarđam itməjđər. Timək, bьl partьjanьŋ milli səjəsəten dərəŧ ytkərməv, unь bođov, intьrnatsianal burьsь onotov ydeneŋ qurqьnьstьŋ praktikalaqь ber kyreneşe bula.

ئۆڭ تايپڵلش منەن ديلەچەستۆاڵ بوتاڵعا يارامايڵ.

Qajhьber iptəştər (məŧələn Bobrişef) diləcestьvanь təp qurqьnьs itep, uŋ tajpьlьş menən qьrqьv kərəş luzьnqьhьn onotalar. Jaxut partьja həm sajuzđьn uŋ qurqьnьsqa qarşь jynəlderelgən təp iqtibarьn diləceste vaqa jynəldererge tьrьşalar. Qajberavđər (məŧələn Şatьskin partьja abiva ilşinalь menən kərəş fьlagь bьtьnda, uŋьlьq menən kərəşte jomoşartьvqa taŧan baralar.

Bьl iptəştərđeŋ ьsqьştarьn uŋьlьq həm kileşevselek menən qьrqьv kərəşte inkar itevđən, kamsamuldь bartьjaqa qarşь qujьvđan partьjanьn qiniral hьđьqьn „hul", fьrazalar menən „tođətergə" tьrьşьvđan başqa ber nəmələ tygel.

Kamsamul—uŋlьq menən qьrqьv kərəş luzьnqьhьn, diləcestьva həm abivatilşinalьq menən kərəşkə alьştьrьrqa tьrьşьv həm partьjanьŋ təp hьđьqьn „hul" fьrazalar menən qьrqьv tođətergə tejeş.

Dərəŧ, diləcestьvanь sajuz esen qurqьnьs nəmə tygel tip əjtep bulmaj: Ulda qurqьnьs. Lakin ul diləcestьva, uŋ qurqьnьs kevek təp qurqьnьs tygel.

Beđ təp iqtibarđь, qьrqьv kərəşse uŋьlьq qurqьnьsьna jynəldererge tejeşbeđ. Diləcestьva menən kərəştələ onotmajbьđ. Uŋ qurqьnьs menən qьrqьv kərəş alьp barqanda, diləcestьvaqa kesle udar pirabeđ, bi əsəkbeđ.

SƏJƏSI NAĐANLЬQ UŊ TAJPЬLЬŞ TЬĐЬRA TORQAN TƏP SƏBƏP BULA ALMAJ.

Kamsamulda bulqan uŋ „hul" tajpьlьş həm kileşevselek tьvđьra torqan təp 8 bəpse kamsamuldьn səjəsi belemdən tyban bulqanьna kyrevse iptəştər aktif arahьnda kyrenələr. Bьndaj qaraş, bьndaj fikerđər ber vaqьt tala dərəŧ tygel; Səjəsi belemdən tybanlek tajpьlьştardь tьđьrьvđa təp səbəp bula almajđar, Tajpьlьştardь tьvđьra torqan təp səbəptər beđđeŋ ikanumikabьđđa. Ul ьvaq tavar xuzalьqьnda unьŋ tьvqan ьvaq burzьva ęstixijəhe, idijaluqьjahьnьŋ bajlьqьnda. Tədəv estərendə qe eso raqan vaqьtь avьrlьqtar jomşaq arganizьmdarđьŋ şunu kevek yŧ kamsamuldarđьn səjəsi belemdərə tyban torьvđarь, əştalmь səbəpkenə bulalar. Səjəsi belemdən tyban bulqanda tajpьlьştarqa birelev taqьla tiđerək bulьv məmkin.

Heđemtələ:

Uŋ tajpьlьş menən kərəş, hər yk vaqьtta kapitalizem qalđьqtarь, unьŋ tamьrьn qorotov esen kərəş. Uŋlьq qurqьnьsь kamsamul esen taqьla mehim. Sənki kamsamulda uŋlьq qurqьnьsь tьvđьra torqan jaxut kesaj torqan qajhe ber ajrьm şartar bulьvьn beđ əştə əjtep bulaturahьnda əştə əjtep kitkəŋgə qabatlap tormajbьđ.

Kamsamuldьŋ, uŋ praktikahьnda uŋ qurqьnьs (tajp lьq bar. Şulajuq kileşevselek iliminttarla bar. „kamsamulda uŋ tajpьlьş juq" tigən iptəştər xatlaşalar. Şul xatalar menən yđđəre kileşevselek safьna baralar.

Kamsamuldьŋ uŋ tajpьlьşь, unьŋ iliminttarь ajrьm jəcəjkə həm ajrьm kamsamuldarđьŋ praktikahьnda urьn tapqandar tabalar. Kamsamulda uŋ tajpьlьş kamsamul safьna sit iliminttarđeŋ yrmələvđəre partьja aldьnda torqan təp burьstardь aŋlamav, intьrnatsianal tərbejə intьrnatsianal burьstardь onotov, beđđə kevek millijəmhyrejətə jəşəgə ojoşmaqa nisbətən partьjanьŋ milli səjəsəten bođov, milli doşmanlьqtarđьŋ bulьvь partьja həm kamsamuldьn sinfi julьn buđьqan bođov məs'ələlərendə asьq kyrenələr. Avьl ojoşmalarьna nisbətən uŋ qurqьnьsь xuzalьqь satsьjalizem nigeđendə jaŋьnan tedəv burьsьn bulamav, kalxuzdar tedəv, eşenə ьsqьnmaj uqa inevdən baş tartьv, kytərev batrak jarlь jəştər arahьnda səjəsi ojoştorov eştərə alьp barmav, alьp barьrqa teləməv, ulardьsinfi doşman(kulak)menən kərəş frantьnda ojoştьrmav, sinfi doşmandь kyrməv, aŋьq kesə samalamav, dəjəm sinfьj kərəştə passiflьq itev məs'ələlərendə kyrenələr. Hanap ytelgəndənđeŋ jəjtьnьqь uŋ tajpьlьş uŋ uastьrajьnьja həm kileşevselek atalьrqa tejeş.

Diləcestьva uŋ uklunьn ber kyreneşe. Ul ip. Rudzutak ajtkənsə prinsьphьđlьtan qьsьrat kankrit eş sinfi kərəş turьsьn bujhьndьrhьaj. „Ьvaq„ eştəŋ sinfь soşьnьь bətərelə, rivalytsion pirispik tif juqala, rivalytsion tiorьjaqa iqtibar itə'məj səjəsəttən sinfi kərəştə qatnaşьvđa qatnaşьvđan sitkə kitev teləge tьva. (6 - nsь bətə sajuz kamsamul kanfirinsajəhendə Kasarejf) diləcestьva uŋ tajpьlьştьŋ ber kyreneşe bulqanlьqtan-ajьresen ginral qurqьnьs (qabatlajьm uŋqa: uŋ tajpьlьş həm kileşevselektəŋ tajpьlьş menən aktif kərəş alьp barьrqa. dilecestьva il minttarь menən kərəşьvđe onotmav beđđeŋ burьs. Bətə kes uŋ tajpьlьş menən kərəşkə uŋ lьq menən kərəş pilecestьvaqa qarşь kərəş bulasas. Şulajuq di əcestьva sajuzđьs səjəsi belemdən art abulьvьnanqьna tьvmaj. Şuŋa esen bьl təp səbəptə bulalmaj bəlki unьŋ tamьrь şuluq dəjəm tajpьlьştarđь tьvđьra torqan tamanđar menən totaşa.

Ə. XADISEF

Beđđeŋ luzьnqь: hər ber kamsamulqa ber danə «باشقۆرتۆستاڵ يەشتەرڵ».

Partьja, kamsamul eşeneŋ barьşь, xuzalьq həm mədənejət frontьndaqь uŋьştar, kamsamuldьŋ bətə sajuz, kanfirinseja, kəŋəşmə qararđarь həm bətə donja jəştərə xəle menən tulь ьravьşta tanьşьp barьrqa teləhəŋ:

„B Jəştərə" gaziten aldьrьrqa onotma.

„B-Jəştərə" ydeneŋ bitəndə matur ədəbejat, tənqit, fən həm tixnikə jaŋьlьqtarьn tuqravhьđ birep bara.

Hər ber kamsamul, firqahьđ krəstejan jəştəre, uqьvsь, qəđьl məjəş, uqьv ejo ydeneŋ eşendə beđđən ber jətəksə bulqan **„B-Jəştərə"** gaziten aldьrьrqa tejeş.

„B-Jəştərə" ydeneŋ bitendə eşə jьlđaŋ - ديكەبر ئايڵداڵ بەشلاپ يائڵ ئەلئپ گورسڵ بيرە باشلاياچاق

Gazitteŋ xaqь oshod:

1 ajqa 15 tin 3 ajqa 45 t. 6 ajqa 85 t. 1 jьlqa nejbarь 1ь. 50t.

Gəzitkə padpiska hər poşta ьylegendə, xat taşьvsьlarđa idaranьŋ kanturahьnda qabьl itelə.

Plinum uqajь menən

لينين تيوريەهئن تۇيرەنونوگە، تۇشئنوگە پاحود ئيعلان ئيتەرگە!

Kamsamuldarđan ytep kilə torqan kadьrđar satsьjalizьm teđə iləşə barqan ildə həm kapital ildərendə bula torqan vaqajqajardь tiorejə jaqьnan ujlaj alьrlьq sajəsi jaqtan teşenə ble ilek həm ul vaqьjqalarđьŋ şulaj bulmьjsa məmkin tygelelegen ujlaj alьrlьq bulьrqa tejeştər. Rivəljytsejon tejorejənən başqa sinfьj kerəşte tejorejə jaqьnan aŋ aj alьvđan başqa, kamsamul dөnja pralitarьjat rivajysejaçьlarь—balşaviktarđe tərbejəlaj almajasaqtar, tejelqajne V. L. K. S. M. deŋ VI nsь betə sajuz kanfirinsejəhe qarardarьnda.

Başqortostanda dьna bьl diriktif nisek ytələ hunь? tigən horav qujhaq his şikhed unьŋ ytəlep jetməven kyrəbeđ. Məhələn:

— Xəkymət zajьmь abligatsьjalarьn hatьv jetməhə şuqa bojoro jəcəjkənen ahrizalьq bireve (timer jul mastirskujdarь); „Başqorttarđь tuqmaqьđ, ərəsəjđe qotqarьqьđ!“ tigən şavinizьmlьq lozuŋqьhь aslьvь (x. J. ьstanьahь); Beđđen jəcəjk-lə ber terjələ tajpьlьş juq, bulьvьla məmkin tygel, sənki beđđeŋ kamsamuldarьbьđ sajəsi nadan tip, tajpьlьştarđьŋ səbəben sajəsi nađarlьqta tip kyrhəterqə tьrьşvđar; „Jəş juqsьl“ həm „Başqortostan jəştəre“ gəzitenđə „jəş kulaktь tərbejəlav“ tiorejəhe bulqьlavdar; şuluq idarə eşselərenə ahьnda „kamsamulqa inep idejalьqь jamdьqьna bođđьm“ tejvselərbulьvь: gəzit eşselərennən berəvhe yđđerenen xatalarьna alarđan bulmaqan səbəbtər səbəp buldь tip kyrhəterqə tьrьşьvđar (1) həm başqa şularqa oxşaşlь bulqan kyreneştər beđđeŋ ojoşma'arьbьđđa osorajđar ale. Bьl kyreneştar aktif arahьndala bar.

Вьna bьl kyreneştərđeŋ səbəbe ber jaqtan aktiftьŋ sajəsi nađanlьqьn kyrhəthə ikenşe jaqtan jetəkse gəzit eşselərenen sajəsi aŋqьralьqtarьn kyrhətə.

Juqarьlaqь kiltereлgəndər (alarđь teləgəndə bik kyp kiltererqə məmkin) ele beđ VI-nsь kanfirinse jə qarardarьn bojomqa aşьrьv eşenə bьđ bəjləp kereşməgənlegebeđđe kyrhətə. Bьl kyreneştar beđgə kamsamul xərəkətendə ole qurqьnьs barlьqtan signal birəgə xoquq birə.

Bьl qurqьnьs sajəsi uqьvьqa barmaq aşa qarav, bijerəktə bьl kyreneşteŋ tьvđьrьvqa sajəsi uqvđa ijekle erəveştə alьv julьnan fajdalanьp. uqьrqa ьntьlmьvđan qibarət „Tləhəm uqim tləməhəm juq“ tigən nastьrajьnьjanь kamsamuldьŋ başьnan ьqarьp taştarqa kərək. Bьl kyreneş kamsamuldarđьŋ nazarьj belem dərəzəhen taqьla ьqьraq tybənəjtə.

Bətə xalьq xuzalьqьn satsьjalizьmsьq nigeđđə ydgərtep qorьv midgele kamsamuldan sajəsi məs'ələlərđe taqьla ьqьraq beleven talap itə. Senki XƏDERGE MIDGEL RIKANЬSTЬRUKSЬJA MIDGELEGENƏ TYGEL, Ə SINFЬJ KƏRƏŞTЬN QЬRQЬVLAŞQAN DƏVERE.

Beđ jьldan erəveştə alqa barьv menən bergə igen, tavar həm başqalarqa ber nejtklem vaqьtь erəvştə jeteşməveselekkə osorajьđ. Bьl jeteşheđlektər bulmaj qalьvь məmkində tygel. Вьna bьnь kyp vaqьtta beđđeŋ kamsamuldarьbьđ (xətta aktivistarьbьđda) teşenmajđьr. Вьna oşondaj terle nastьrajьnьja, ruxhьđlanьv, uqьvđan qasьv həm başqalar kilep tьva.

Kamsamul eşendə ole qurqьnьstardan berehe bulqan, uŋ tajpьlьş kyreneştərenən berehe — DILƏCEŞTЬVA YDENEŊ TAMЬRЬNA ADЬQTЬ SOJƏSI TUPABЬLЬQTAN ALA.

Kamsamul safьnьŋ tađalьqьn həm satsьjalizьm teđəleşendə qəməli xəzalьq eş aren kiŋ qolasqa qujьđa buldьrьv barь jəştərgə Linin tərbejəhen berevđe bəgengə keđđeŋ kankeritnьj məs'ələhe itep qujlqan laqьna məmkin.

Jp Stalin „Linizem məs'ələre“ tigən kitabьnьŋ 329-330 nse bittərendə:

> Liniņizm-bətə ildərđəge rivolytsejon qəđ qəlaqь qenyəilətərev tigən hyđ.
>
> Bьl terribь pəraktardeŋ kəndəlek eş juldaran jaqparьva həm ularqa jyndəş nirevse jul kyrsətev jəuabьlьr. Əgərđə pəraktiktar şuqa iŋ əđ (minimum) dərəjələgənə ejə bulə almahalar, ulərđəŋ yđ eştərenə tşəmətərь həm ul eşten deretlegen anьvđarь bulьv məmkin tygel. Əgərđə pəraktikaьь eşselər liniņizmde ejrənməhələr bulmahalar, əgərđə ular liniņizmde ejrənergə ьntьlmahalar, əgərđə ular yđđərenen pəraktik eşlərendə iŋ kərək bulqan tejorejə ədəbjəge mənən jarьşterevgə tejəmhələr ularьn jəlŋьşlarь qapqьnьp, qaraŋqьlь qьŋmanьp eşlev bulьp sьqasaq.
>
> Şjənev, liniņizmde uqьv begengə kamsamul aktifь, kyp milajonlь kamsamul jəştəren pralitarьjat diktaturahь həm liniņizьm ruxьnda tərbejələvgə jərəjlь, şunь linin aktifьna əjlənderev əsen iŋ kərək bulqan şart bulьp tabьla,, tej.

His tartьnmajьnsa iptəş Stalindьŋ bьl hyđđərə kamsamuldar tarafьnan ajьrьm alqanda aktif tarafьnan yđ eştərenməgən ele tibəjtep bula.

„Linin“ əsərđəren alđьrьvsьlar kamsamul aktifь, şunduq əlkə kyləmendəge aktifta da aldьrьvsьlar əđ bulha unь uqьvsьlar taqьla ađьraq. Şuqa kyrələ qaj ber malđərđə iŋ bələkəjgenə vaqьjqaladala həm iŋ sajəsi məsələdələ jaŋlьşьvdar bulьvьna qəzəplenepte bulmaj.

Bəgen başlana torqan plinum bьl kisekterelev his məmkin bulmaqan məs'ələgə qaqьlmaj ytə almaj. Bьl məs'ələne qujьvda beđ Başqortosta da artta qalđьq tip ibəplərgə kərək.

Plinum qəməmi eş ju'darь bildəlev menən bergə rivolytsejon Linin tejorejəhen tьşənevgə paxut iqlan ithen.

M. Astaxьf.

---

(1) Idarəneŋ sinfьj jaŋlьştarь bulьvь həm ular turahьnda aşkanal bojorahьnьŋ sьqarqan qararđarь gəzitəbeđđen [illegible] [illegible]. Hara

---

پلينوم ئوگايئ مەنەن

Qьđđarđь kam-samulqa jəlep itevđe kesəjtrgə

قڭڭرڭڭ كامساموليەلني ئيتوو تالارتارامئنا ئئشلەوڭەگى ياقشى تەژرىبەلەرڭڭ باشقا ئايماقتارغا كوستەرگە. قڭڭارڭڭكووڭە ئئشامايوئ سئلدقئ يوتورگە.

Bətə sajuzdь alhaqta, başqortostan jemhyrejəten ajьrьm alhaqta kamsamul jəşendəge qatьnqьđđar irđərgə qaraqanda kypselek təşkil itələr. Şular əħtenə qьđ-qatьndar elqare javьq ađtьnda jəşəp kilep, dini xorəfət menən ьqьraq iđelep kilevđeren, bьl kyreneşten ele bulhala ьrьndarđa osorav kyđ aldьna kjlterep bađьrhaq, qьđ-qatьndar arahьnda eşləvđe iŋ məhim eştərđen, berhe ikənen asьq aŋ'aşь'a. Ləkin.. beđđeŋ Başqortostan jemhyrejətendəge kamsamul ojoşmahьnda mьbarь 6,946 qьđ-qatьn aqza bulьp' ular kamsamul aqzalarьnьn bar bulqanь 19,78 pratsintьnqьna təşkil itevə kamsamulkalarđьŋ kesenə bьşanmaj ularđь məsyl jetəkse urьndarqa ađ yrəətev, jəmaqat eşenə ađ qatьştьrьlьvđarь aktif arahьnda kamsamulkalarđьŋ ađ bulьvь həm başqa şundaj kyreneştər beđđeŋ qьđ-qatьndar arahьnda eşləvđe məhim burьs itep qujьp jetkerməvebeđđe kyrhətələr.

Yđenen iren kalxuzqa aqza bulьp inevđən tьjьv, kalxuzđaŋ sьqьp kitərgə səbəbse bulьv, qьđđar arahьnda uqьj, jađabiməveselərđen kyberək bulьvь, igen aderləv məlendə qьđ-qatьndarđьŋ kulak igenen birməskə tьrьşьp bola sьqarьv (dəvləkən) vaqьjqalarь qьđđar arahьnda sajəsi-sinfьj tərbejə jomoşaq bulьvьn kyrhətə.

Başьbьramuldьŋ bьl sirattaqь plinumь bьna başqa ajьrьvsa əhmijət birep qararqa həm qьđđar arahьnda eş lavđə bulqan uŋьşlь təzribələrđe (ə, ular his şikheđ bar) başqa ajmaqtarqa kyserev, fajđalanьv məsələhen qabьrqahь menən qujarqa tejeş.

ƏSMƏ JULDЬ BAJЬVA

Malsьlq paxutьhəm kamsamul.

Kalliktiflaştьrv urazaj paxutьnda aldьnqь safta darqan kamsamul armьjahe bьl aşta sittə qalmahьn.

Şloђь armijə, kamsamul ərmijəheneŋ urazajdь kytərv həm kalliktiflaştьrv paxutь kiŋ qatlam kamsamul massahьn çəlep itev menen bergə, avьl xuçalьqь saŋьnan satsijalizem nigeđenda tədev eşenə jarlь, urtaxalle krəstijən jəşlərendə əşkə tartьp bьl paxutь ьsьndan da xuzalьqtь tədevđə bu dьqlь xərəkətkə əjlənderde həm đur hedemtələr birde. Oşo paxut vaqьtьnda 5menqə jaqьn kalxuđ bir mengə jaqьn eşləp sьqarьv koopiratsijahь ojoştьrьla. urazajdь kytərv julьnda agranum kəŋəşe menən eş itep aarv kiŋətelə. Kamsamulьbьŋ urazaj həm kalliktiflaştьrьv paxutь juqarьla kyrhətilgən uŋştarqa ireşev menən bergə, xəderge kendə malsьlьq eşen kytərv unь yŋterv həm kalliktiflaştьrv kaopiratsijalaştьrv eşenə iqtidarđь jynəltev hьmaq kyrnştərđə bar.

Xuzalьqtь industrijələştervь eşeneŋ ere ađam dar menən alqa barьvь eşselər sinьfьnьŋ maddi xəlen kytərə. ydək sənaqət təbəktərenŋ malsьlqtan kilə torqan pradaksijaqa horav đarь "потребность„ artaşьq. Xəderge kendə malsьlьqtan ydeve, malsьlьqtan kilə torqan ađьqqa dulajan horavqa qaraqanьb akren ytə həm artta bara.

Kilesəktə kamsamuldan urazajdь kytərv xuzalьqtь kaliktiflaştьrv paxutь malsьlqtan kilə torqan pradyksijani arttьrьv, malsьlьq eşen kalliktiflaştьrьv eşen yđ eşenə alьv burьsь tora.

Bьl eş tereneŋ alqa barьvь ktiftmalsьlq həm xəkymət kalliKifta ejəstorov julь menən bacqatildaqьna oşonьŋ esendə, kiŋ qatlam kamsamul massahь ere malsьlq kalxuzь tədeđə iŋ ađdьqь bulьrqa tejeş. Oşo qalьp agitatsija həm aŋlatьu eşenə rk resjv, kiŋ qatlam şavlь nьtaxəlde kirəstijən massahьn mablizavat itev malsьlq eşenə kytərev esen kereş asьv kərək.

Malsьlьq eşen kytərv julnda tap həm yđək şavь usloviye sinfь hьđьqtь bataj ereveştə haqlav kulacistvaqa qarata bulqan heç əmde ajavьđ ərəvştə dəvəm itterьv.

Ajьrьm malsьlьq kalxuzdarь tədev menən bergə xəderge kendə jəşəp kilə torqan kalxuđdarđьŋ malsьlq eşen jaqşьrtьv kalxuzdarđaqь pradyksijalь maldarьn seneqetləşterev julьnda kalxuzda tьrьvsь kamsamuldar iŋ aldьnqь safta torьvqa bьl eşte insiatьrlьq kyrhətergə tejeştər. Malsьlьq koopiratsijalarь jarlьlarđь virbavat itev, oşo qalapta kampanija asь xəderge kendə iŋ đur həm kiŋ kul-mdə eşlənergə tejeşle eşlərebeđđən hanalalar.

Malsьlq eşen kərəkle noqtahьna menderev, urazajdь kytərev paxutnda bulьnev aqranumdar menən nьqlь sajuzda eş kyrelergə tejeşle.

Muratşьn.

Өs bađьvqa tikləm.

Keşelar es bađьvqa bik tiđgenə kysməgəndər ale. Ular es bađьvđan elek ber bađьvđaqьna arьş səsep jəşəgəndər. Ul vaqьtta səselgən arьştarđьŋ unьşь jьldan-jьl kəmej barqan. Ul vaqьttarđa habandar, huqalar bulmaqanlьqtan tajaq, kərək alьp, qul menəngenə eşlərgə tura kilgən. şul erəveşle jerđe eşləv menən səselgən igeđe undarь almaqas ular jer əşən taşlajđar. Bьl ber ađьqa şul erəveştə qalə.

5-6 jьl ytev menən ular əvvəlge taşlanqan jerdərđe qabattan eşlaj başlajdar. Ular jerđe ber ntsə jьldar baş jatqьrьp qabattan eşləgəndə, jerđeŋ jomşaqlьraq bulьvьn həm igendeŋ unьşь ireve arta barqanlьqьn hiđgəndər. Şuqa kyrə keşelər jerđe ikəgə. ike bađьv majđanьna bylep əs itkəndər. Şulaj itep es bađьvqa tiklem bik kyp tərlə jer formьs'arь bulьp ytə.

Nuŋqa taban urmandardarđь qьrqьp jaŋdralađa, şunьŋ kelenə 4-5 jьl bujьna arьş səsələr.

Bьl alaqtar jerđərđə əđəq betev menən ydm j başlahalar, iqensə, əsənsə ierđərđe şul erəveşle eşləđər. 15-20 jьldar ytkəs, ular qabattan təvge jerđərenə qajtьp hərəp səsə başlajdar. Вьna oşolaj es dađьv əjlənəbə başlanьp kitə.

Matik menən jer eşləv.

Matik menən jerđe eşləv vaqьtь idkə vaxşilek tormoşьn jemerevdə bik đur rivəljutsejunnaj dəver bulьp əvercide. Bьl dəverđə jerđe eşləv bik qađьj formьlaqьna bulьp, eş xajvandarь bulmaj, tik matiktar menən jerđeŋ əđ-ə qatьnqьna soqorlap igen səsələr.

Berense keşelər esen jerđe bьlaj eşləv mədənej jaqqa ajaq badьvda bik đur ryl ujnanь.

Ərəsəjđə matik menən jerđe eşləv dəvere bьnan 4 5 jəd jьldar elek bulьp ydqan. Nuŋqa taban jerđe oşo ereveşle matik menən eşləvđə, keşelər esen pik əđ fajđalьraq bulьvь nidelə başlaqan.

Өs batьv yđ vaqьtьnda xuzalьqqa rivəlutsivn tət birđe.

15 nse bьvattarđa ərəsəjdeŋ jerə đur kyləmdə bulьvьna qaramađtan, unьŋ kypkenə jerđərendə igən igev eşe kybaja-qujьlna bara. Bətə ərəsəj xalqь igen selek eşenə birelgəs, ul aqsa xuzalьqь tьvdьrdь. Aqsa xuzalьqь bulьp, başlanьv menən igendar bik qьjbatlana başlaj.

Şuqa kyrə, krəđtejəndər bik iŀke vaqьttarđa 12 giktar jer biləp kilhələr, şunьŋ 9 giktarьn qaraqurьaqa (saselmьj taşlanьj-re) taşlap, 3 diktarьnqьna hərəp səsep kilələr. Ə, 15 nse bьvattarđa inde ular jerđe es giktarqьna tygel. 4 giktarьn hərəp, 8 giktarьnqьna qaraqurьaqa qaldьra başlajđar. Вьna oşolaj itep, igen igev eşe avьl eşe avьl xuzalьqьnьŋ tavarь bulьp əverelə. Hunqa taba herelmaj qalqan jerđərđə bətə baş'aj. Şuqa kyrə 1556 nse jьldarđa jerđə arindegə birevđər başlana. Вьnan hunьraq arindegə jer birevđər aqsaqa əjlənderelə.

Bьl vaqьttarđa inde jer jetməgəs, ərindegə jer alьvda jarьş (kankyrinsejə) başlanьp, kemđər bajьraq bulhalar, şular kyberək aqsa menən kyberək jer alьp qala ar.

Өs bađьvdanda igen igev eşe julqa halьvьv menən, alьnqan jerterge jə dar kərək bula başlaj. Вьna oşь vaqьttarđa xajvan ađoravsьlьq eşe kesəjə. Ə, jerđər igenlek menən qaplanqanqa kyrə kətev jerterqələ urьndar qalmaj.

Şul erəveşle beđ, 16 nsь bьvattarđa es bađьv formahe menən igen igevđə vaqьtьna kyrə iŋ juqarь xuzalьq formьhь bulqanьn kyrəbeđ. Şuqa kyrə, es bađьv formьhe, yđ vaqьtьnda avьl xuzalьqьn ьqьtьv, jerđe eşləv ađьraq bulhala nьqьşlь julqa halьvđa rivəljutsiun tun inderđe.

B. F.

Angeleja xekyməte Moskavqa Angeleja Ilsehe bulьp Ismund Uvi đьŋ bildələnevən SSSR xekymətenə rəsmi ərəştə belderđe.

Ismund Uvi xəđər 50 jəşenđə, 27 jьldan birle Angelejala diplamatьq xedmətən itə. Uvi urьsasla həjləşə belə. Kyptan tugel ul Angelejaneŋ Brazilijəgə ilsehe bulьp bildələnep şul xedmətən ytəv esen Rejodo—Zanejroqa kitərgə tejeş bulhala, kitevə kiseketerelde.

Hyrətə: Ismund Uvi.

Өđləkheđ eş ađnahь həm eşse jəş tər

Kiŋ qatlam ja'pьnьŋ biş jьllьq plandь tormoşqa aşьrьvqa tuplanqan xərəkət satsьjalizem təđьv eşeneŋ ere ađamdar menən atqa barьv esen bulqan kerəşe bətə pralitarjat jəməqətselege aldьna ađləkhed eşləp sьqarьv ađnahьna kysev fikerən kiltrəp qujđь.

Өđləkhed eş ađnahь 5 jьllьq plaŋnь tulьh nsa tormoşqa aşьrьv məs'ələrengenə təmin itməjnsə unь tiđləterqə kiŋ məmkinlek birəsək.

Yđləkhed eş ađnahь eşselərđeŋ xedmət şaraittaren jaqşьrtьv menən bergə, aŋardьŋ xəl alьv kenđərenen aralarьn jaqьnajtь həm xəl alьv eşen ber nьqlь planqa hala. 6 kən eşləp 7 nse kenenə xəl alьv urьnьna yđləkheđ eş ađnahьna kysev arqahьnda beđ 4 kən eşləp 5 nse kən alьvqa məmkinlek tabahьđ. Yđləkhed eş ađnahьna kysevin qarьla hanap ytelgən uŋьştarqa usratьv menən bergə jьl əjlənəhendə beđđeŋ bətə zavut fabriktarьbьđđьŋ taq rməstəren xərəkətkə kirə şulaj uq eşləp sьqarьv xedmətən ьatqь ereveşte kytərevgə, praduksьjanьŋ sьfatьn jaqşьrtьvqa. əjber ydenə bulqan xaqьv osьhđatьvqa alьp bara.

Өđləkhed eş ađnahьna kysev xəderge kendə julqa qujьla başlaqan eşləp sьqarьla torqan praduksьjanьŋ kytərergə, zavut haldьrrqa hem maşinalar eşləp sьqarьvđь tiđlətevgə đur jarđam itasək.

Hər ber saznatelnьj pralitarjatьlьq bigrəkə jəş'ərđeŋ ađьna torqan ydək məs'ələlərə, ađləkhed eşləp sьqarьv atnahьnьŋ əhəmiəten eşen bulqan bətə unajьlьqtarьn nigedle ereveştə, typle həm tulьhьnsa aŋlatьv udləşterev burьsь bulьrqa tejeş.

Oşьnьŋ esendə eşse jəştəre ađləkhed eş ađnahьna berense mərtəbə başlarqa, xədmətkə kommunistarsa mynəsəbəteŋ berense bađqьsь həm berense tərtibe bulqan ađləkhed eş ađnahьna kysevđən ydək əhəmiəten tyben eşselər qatlamьna aŋlatьv, ilde jaŋьnan tədev həm ađləkhed eş atnahьna kysev eşenə uħal uj menən ajaq salьrqa tьrьşьvsьlarđьŋ bьsraq jəđđəren asьv. ularqa qatь aşpar birev novbatta torqan burьsьbьđ.

Өđləkheđ eş ađnahьna kysev ajqanlь eşse jəşlərə esen ajьrьm gruppalar tədev, ularqa ađləkheđ eş ađnahьna bajlaneşle bulqan məs'ələlərđə xəl itevđə insiatьrьlьq həm xəderlek alьp barьv burьsstarьn jəkmətev beđđeŋ alđьnqь burьstarьbьđđan hanalalar. Barlьq kamsamul jəcəjkələre hegenđən yk yđləkheđ eş ađnahьna kysev eşenə bajlaneşle bulqan məs'ələlərđe tyben qatlam ja'pьqa aŋlatьv həm xəđerlek eşenə kereşergə tejeştər. Hər ber kamsamul jəcəjkəhe ađləkheđ eşləp sьqarьv eşeneŋ əhəmijəten aŋlatьv həm xəđerlek eşen jaqşь ojoştьrьv arqahьndaqьna, ađləkheđ eş kenenə kysevđən xuza'lьq eşqьđə əhəmejəten aŋlarqa tejeş.

Өđləkheđ eş kenenə kysev eşse jəştərđeŋ qaj ber yləşen kvalifikatsialь eşkə kyserev esen mymkinlek bulьvьn asьv, praizvatstvaqa bik nьq birelep, yđ eşendə đur eşməkərlek kyrhətkən eşse jəştəren jaqşь kvalifikasialь eşkə kyserev esen kurьstar ytkərergə kərək.

Өđləkhed eş kenenə kysev məlendə f. z. y. məktəptərenə eşsə jəştəren alьvđь kiŋəjtev şulajuq f. z. y. məktəp uqьvsьlarьn tə'min itev məs'ələləren qujarqa kərək.

Ş. MORATŞIN.

Ojajsa Jusupьf. UCЬRЬK.

Jəşerelgən igendər.

Kəđ ajьnьŋ ilaq kenə. Ber tuqtavhьđ jaŋqьr java. Seberđən iŀkən halqьn jel bo ottarđь qьva. Jel bolottarqa şufьrđa, kamanđьđa.

Uramqa sьqьp jererqə bergə nələ erəь juq, tik qaraŋqь tenđən fajđalanqan qaraqtar təħlə jəqqьrь keŋđən fajđalanьvsьlar qьna xərəkət itələr.

Avьlьŋ urta teşendərək, tьqьrьqtan əjləngəstə uŋ jaqta baqsa menən uratьlqan Səxəj qartьŋ jortonda qьđьv eş başqarьla. Brizin toqqa tutьrьlqan bojđajđarđь aşьqьp jəkkə tejənelərđə, avьldan 15 saqrьm jьraqlьqta jəşəgən urman qaravьlsьhь Tahir qartqa jul tottolar. Əs jək menən avьldan sьqьp kitkənləren berəvđə belməjnelə, kyrməjnelə.

Kesle jel ykerelə, gevləjđə, qart iman, bedera qajьn'arđьŋ altьn təħlə horь jafraqtarьn tuđđьrьp urtanan esendə baş baştaqlьq itə, tilerə.

Ular urman qaraqьna barьp inqəndə kyđ aldь qaralqan ine inde. Urman qaravьlsьhь ularđь ajьrьm şatlьq menən kelə—kelə qarşьlanь. Bişər bot hьjəşlь 15 oqь badqa urьnlaştьrdьlarđohargьll nurьn hirpep jaŋqan sa, lo şəm əjlənəhen ejereləp utьrdьlar. Bьl vaqьtta Səxəj qart yđen şat həm əħtenən tav avьrlьqь jək puşatьlqan təħlə hiđđe ine. Jaqşuq đarqьna ьstakanqa „ruski gurki“ đe tatьrqansa ba'dьla, 8 jьl samalь kesenən fajđalanqan batьraqь Taştimergə qulьn hudьp esərgə təqdim itkən kileş: „Avьđьŋa taş qap, hinbeldə min bei, beđ kyr jəktə. Tahir babajьŋ kyrhen, bьqa saqlь bulqan durtlьq, ber-berebeđgə kyrhətkən xeđmətter həm izgəlektər juqalmaj balki kesəjergə tejeşle.“ ine. Urman qaravьlsьhьla Səxəj qarttьŋ hyđe qevətlene. Senki ul Səxəj qart menən ber hyđle, ber fekerle. Ikmək əđerləv kampanjahь qьđьv barqanda ikəşər—esər jeđ botlap igenen jəşerep tota, qəgende 75 bot pojđajьn haq'arqa hyđ birđe. Şunьŋ şatlьqьnan estelər' yerləştələr' qul qьđ ştьlar, tik Taştimerđeŋ Səxəj qartqa bulqan asьv huŋ sigenə jetkən. saqь bulqanda qulь menən qьbeşhalajerəge menən qьħьmanь. Unьŋ daşьna jaŋь dert jaŋь telək tьvqan, ul hunьŋ menən hateşə, aldьna qujqan fekeren qəmələj eş menən kyrhətev minutьn tyđemhed ek menen kətə. yđ-nə yđe hyđ birə. Ber nisə kən ytkəs teləgənə ireştelə. Bьl qьlaj buldь;

Avьl klubь xalьq menən sьqьrm tulь. Ikmək əđerləv turьnda daklat bara. xalьq jotolop tьŋlaj, Jerəkiordьn jarьp sьqqan jalqьnlь teləktər bergə qu'ьlalar, qala menən avьl arahьndaqь bajlaneşte kesəjtev tu ьnda fekerlər erkelə. Daklatsьnьŋ kykrəgenđən kykerəp sьqqan ytker hyđđar kьlьp jaŋ atьp ta'alalar đa, Səxəj qart hьmaq kulaktarđьŋ jerəktəren qoros ene kevek qađalьp ytələr.

Daklat hunьnan avьl keşeləre ikmək əđerl'ədə jəđ v pьrat'inь mnan ytərgə hyđ birđelər. Səxəj qarttьŋ batьraqь kopsen bilđəvь əħtьna jomarlap qəbtьrđьla, urmandaqь jəşerelgən igenđər tutьnda hyđgə paşlanь.

— Ikmək əđerləvgə tilənđə daq'at jahajđar, ə, bajđar igenđəren jəşerəler. Səxəj qart 300 bot bojđajьnqьna urman qaravьlsьhьnda jata. „почему“ şunь almaьqa alьrqa kərək, kiterep birer tip kətərgələ jaramaj, tarьrqala alьrqa“ tinelə hyđen betərep urьnьna utьđь.

Sabranja şavlanь. Xalьq ber avьđđan Taştimerđeŋ teləge bajьnsa irtəgyk barьp alьrqala, xəkymətkə tapşьrьrqa, Səxəj qartqa bajkyt iqlan itərgə, tigən qarar sьqarьp tarađdьlar. Bьl Taştimerđeŋ kykrəgendə tьvqan teləge sinfьj kerəş fruntьna bađqan tevge ađьmь ine.

ئوڭشلى هەم ئوڭشهنذ ياقتارنبذى تيكشەرەبذ.

كامساموڵ ئويۆشمالارىنىڭ ئشنذ ئوذ ڭارا تيكشەروگە بىلە پرالىتارياتذ يالپذهنذ يەلذى ئيەرگە، يذئشهذلنگەرذ ن گوذ يۆمماي ئاسىڭ هالذرعا.

ƟFƏLƏ TIKŞEREV EŞE JAQŞЬ BARA. BAŞQA URЬNDAR ULARĐAN YRNƏK ALЬQЬĐ.

ئودارنى بريگادە تارالدى. تيكشەرو ئوننڭ سەبەبە رنذ ئاڭ بيرهنذ.

Ɵfələge yđək matbaqala başqort tatar jəştəre 40 - 50 ləp keşe taral....

Ulardan kybəhe kamsamuldar bulьp, pəraizvudstьvanьŋ tərle bylektərendə eşlajđar.

Kamsamuldar xəđerge barьşta olo eşselərdən qalьşmajdar.

Ill - n esajьmdь taratьv kampanjahьnda kamsamuldar 50 nən aşьp 300 hum a iklem jadьldьlar. Igen ədriəv kampanjahьnda la eştər bara.

Jaŋьraq eşselərđen qəmymi sabranjahьnda 6 kamsamulьь terle urьndarqa yrləterqə bulьp qarar sьqarьldь.

Unan başqa, jəştər arahьnda xur, dəram, myzikə kevek ixtejarьj tygərəktarđ... jəşəp kilə. Ləkin, olo jeteşhedlektərdə bar. Məŝələn: kyptən tygel kamsamuldarđan "udarnaj gruppa„ ojoşторolqan bulhala ber ajqala baralmaj - udarniktar naar jaqtan elgə kyrhətep ta aldьlar.

Şulajьq jəştər arahьnda aktif əđerləv eşe nasar tora: xəđergə kəndə ikkə aktiftar jəştər eşenən alьnьp başqa eşkə quşьlqas, eşləj belməvdən kypkenə jaŋьlьşlьqtar kilep sьqqalaj:

Beđđen jəcəjkəne tikşergəndə bьl jaqtarqala kyđ halьrqa kərək.

Q. AJRAT

Beđ eşkə başlanьq

بىزنىڭ گرۇپپا 12 پارتيا ياذنلدى

Ɵfə qarkamulь janьnda tədelgən kamsamul jəcəjkələr n-n tormoş - ken kyreş ... maşala ken tikşerevse insьjativnaj gьruppaqa irekle erəveşsə 32 kamsamul 12 partьjьs jađьldь.

Beđđen gьruppaqa: Savpartşk la. Jno, Muztixnikum, 1-3 aqaşjarьv zavьttarь, Mastirьsk jđər jəcəjkəhenen mixaniceski tsikьn tikşerev jeqmaq...

Beđ yđ-beđđen gьruppalьq betə kamsamul, partьjьstarđь şul jəcəjkələrgə bylgeləp berkettek. Ulardь jəcəjkələrgə jebərevđən elek vaprusniktar tədep alьp jьjьlьşьp tikserep sьqtьq. Bьna begen eşebeđđen berensə ad ьmьn urtaqa halьp tikşerep, jeteşhedlektar kyrenə palha sarala rьn kyrəşəbed. KALIDIN

600 kşe maslizavajt itelde

Kamsamul ojoşmaların yđ ara tikşerev eşenə kantundarđaqь partьja p afsajuz, xuzalьq həm səvit apparatьnda eşləvse mə'yl eşselərdən 500 kşe mablizavajt itelde.

ئوذۆقالاهنذا ئينسىاتيۋناي گرۇپپا تۆذۆلذى.

Başqortostan kamsamul ojoşmahьn n eşen yđ ara tikşerep, ə ta jeteşhedlektərdə asьv' ojoşmahьdьŋ sajasi - sinfьj xələ ni dər zəlo i-an ... Ɵfələ kьŋ təb alьь. xəđerge kendə tikşerevgə qatnaşьrqa teləvse kamsamuldardan be əhe 31 insiativnaj gьruppa təđelde. Bьl gьruppalarđьŋ hər qajhьhьnda 5 - 4 qartiь, məsyl eşselər mablizavajt it lde. Bьlardan eşem nən jeteksələk itev "Baş Jəştere„ həm "Jəş Juqsь„ gəzittəre janьnda tədelgən "Jetəkselek Jtev bьrabь„ na jəkmətelde.

بذلارذڭ ئشنەذ ئوذكۆ ڭالنع ذ

№ 1 Xəkymət zavьtьn jarьşqa saqьrabьđ

Ɵfələge "Yktəber Natiskahь„ tipografjahь kamsamul jəcəjkəhe yđ ara eşte tikşerevgə əđerlək başlanь. 16 nse nyjabeeđđə kamsamul jəcəjkəhenəŋ asьq jьjьlьşь bulьp tikşerevmasalahe qarəldь. Jьjьlьş ber tavьştan tikşerev eşenə partьjahьđ jəş həm olo eşselərđelə jəlep itergə buldь. şunduq tikşerev eşenə jardam itev əsən yđ ixtьjarь menən jađьvьslarđan 10 keşelek insьjativnaj gьruppa ojoştorolđь. Bьl jəcəjkələ "kamsamuldardьn prajьzvedəstьva eşenə qatnaşь həm qadьrđar əđerləv„ məsьləhe tikşerelə. Jьjьlьş yđ ara tikşerev eşenə partьjahьđ eşselərđe kyberək jəlep itev, məsələne ьŋqьraq həm təb ərək tikşerev qemymən, tikşerevde jaqşьraq ydqarьvqa bulьp, jarьşqa Ɵfə № 1 xəkymət zavьtь jəcəjkəhen jarьşqa saqьrьr qa buldь. KAMSA

Jəcəjkə fajdahьna 30hum

Jeldar jorto QANЬQAJ avьl əsoьvjaxim jəcəj əhendəge kamsamuldar jəcəjkə ismenə 30 humlьq besən eşləp hattьlar. Şul aqsaqa 6 terle gəzit - zurnal şulajuq, hər terle kitaptar aldьrьp. Əso avjaxim ketep xanahь tədergə təlabьđ. QƏJNYLLIN

كالخوزدە كامساموڵدارغا كورس ئاستذق.

Məsəqət kantunь yrge - Qьjqь jorto Jaqьr avьlьndaqь kalxuz aqzahь kamsamuldarь arahьnda səjəsi tərbejənen jьmoşaq bulьvьn ikkə alьp, kalxuz kamsamuldarь ə on 2 aj ьq səjəsi kurьs asьldь, kurьs əsən jetəksə kilep eşkə başlanь. X. JANTURIN

كامساموڵدارذڭ ٪٦٠ كالخوزدا تۆرالار

D - MƏSETTƏ (Məsəqət kantunь avьlьnda 1926 - nsь jьl səndə kamsamul tьrьşlьqь menən 3 kalxuz ojoştoroldo. Bьl kalxuzdьŋ berehenə "kamsamul„ ismə birde. Kamsamuldarđьŋ 06 pratsьntь kalxuzda aqza bulьp toralar.

Kamsamuldarđьŋ tьrьşlьvь menən yktəber 12 jьllьqьna tiklem xəkymətkə 5000 petqa igən tapşьrьldь.

Bьŋa tiklem jəşəp kilgən 3 kalxuzdь bergə quşьp, 200 XUZALPQTЬ OJOŞTORORQA UJLƏJ BЬĐ. Beđđən avьl kamsamuldarь ona şulaj eşləp jatalar. M. VƏLEJEF.

uqьtьv urnьna esep jərej

T - Qataj kantunь Qataj jorto Adnaqol avьlь uqьtьvsьhь Soltan Junьs f csep jərev arqahьnda uqьvse ənə haqьn qaraj Esm gən kenendə hunarqa sьqьp 3 - 4 kən jərəp qajta. Dəres vaqьtьnda araj ujnap baldarđ bejetələ qajtara. Xəđerge kəndə uqьv eştərə hyŋ... tip ajtergə ja aj. Jtməhə yđe kamsamul aqzahь bulьp čəv ənə. ISMA'ĞIL SƏLƏJMANЬF.

Hər ojoşma 150 nađandь uqьta

Qьdьl jar (Bərə kantunь) jortonda palitprasvit həm vulkumdьŋ berləşep kamsamul jəcəjkə sikritarđarь həm likvidatьrdarь, qьdьl məjəş eşselərə jeteşterev kurьs astь. Bьl kurьs avьldьn betə aktif qatlamьn yđ esə naldь. kurьs 25 kenlək.

100 - 150 keşenəŋ nađanlьqьn beterev turahьnda zadanja birđe. Şulaj uq Qьdьl jar kamsamul kəmitətenə 100 keşene uqьtьrqa zadanja birlde.

Başqa jort ojoşmalarьn tiŋlərgə saqьrabьđ.

VALKAMUL.

Beđđə yktəʙer

Jomatav avьl xuzalьqьmaktəbendə yktəber bajramьnьŋ 12 jьl ьqьnda Akijun mektəbe menən satsijalizm jarьş dogovorь tədjəv həm alьđ şəreq ermejəhenə keŋelle jađьlьvdar menən ytte.

Ərmejəgə ixtьjarьj erəveştə 50 keşe jađьldь həm şunduq alьđ şəreq ərmejəstərenə 11hum 15 tejen aqsa jьjьldь.

ƟXTƏRI Q.

Məsit ʙelem usaqьna, jarlьlar kalxuz qosaqьna

Ikke Usmən (Abraj jorto) grazdandarь yktəberđ ŋ 12 jьllьqьna qьdьl karvandar menən igen jьjьp, 30 xuzalьqtan kalxuz ojoştorđolar. Məsittəren aŋ - belem jortona əjlənderđələr.

XƏTIP - LIMSKI.

„MAGAR AVЬLЬADN KAMSAMUL OJOŞMAHЬ JƏŞƏP KILEV QƏJEP UL...“

Magar jortonda kamsamul ojoşmahь menən partьja jetəkselege juq. Xuliqanlьq, jenesi totanaqhьđlьqtьŋ tamьrьn qьrqьv urnьna valkamuldьŋ sikritarь yđe şul eştə „aktifьq“ kyrhətep kilgən.

Aşьqьs saralar kyreleven kətəbeđ.

Xəđerge kəndə qurqьnьslь bulqan uŋ tajpьlьş həm unьŋ menən kileşevselekkə qarşь kitken kərəş alьp barьla. Şuluq məldə ajrьm kamsamuldarđьŋ əx aqhьđlьq, sinfьj juldь bodovđarьna qarşь kərəş alьp barьvđь a onotorqa jaramaj. Bьndaj sirđər jəştər arahьnda sajəsej julbaşsьlьq irevdə, eşlagən kamsamuldar arahьndala bar.

Məŝələn: Balabaj kantunьnda bulqan Monaka-ьf vaqiqahь,həm Maqar avьlьnda bulqan vaqьjqalar)

Maqar avьlь (Estərle kantunь) şul jortьŋ yđ qe bulqanqa başqa avьldarqa qaraqanda kypkenə alda tora. Unda bik kyptən birle partьja, kamsamul ojoşmalarь jəşəp kilə. Jəcəjkələrđə aqzalar hanь kyp. aktiftar jetərlek. Bьnda V. L. K. S. M. vulkamulь sikritarь bulьp Soltan Rəfikьf eşləp kilgəjne. ləkin ul bara tora sinfьj jeđeŋ betenləj juqaltqan. Xuliganlьq eşləvđə, avьl gьrazdandarьna yrnək bulьrqan başqa kamsamuldarđьla esərgə əjrətevđə, „jegtlek“ eşləvđər menən qənigətlən əj; avьldaqь ber qьđđьla kesləj.

Ləkin şulaj bulьvqa qaramaştan ul vulkamuldan sьqьrьlmaqan. Şul arqala avьl xalqь kamsamul ojoşmahьna ьşanьshьđ kyđ menən qaraj. Avqьь ajьnda Soltan Rəfikьf qəmymej jьjьlьşqa saqьrьldь. Ul bьnda'a yđen yđe girujđarsa totop kamsamuldar tarafьnan birelgən horavđarqa arьь menən javap qajtarđь.

Niŋə es heŋ? tigəs:

— Yđemdə belmajem, unь horaşьŋ hedgə nej bar, ti. Qьđ kesləv turahьndaqь horavqa:

— Min ir tygelmenej,tip javap birə. Ulqьnala tygel, avьlda aktif hanalqan ike kammunis *(ərehe jort başqarma persidatele, ərehe Magar avьl militsejahe) tege* kesəngən qьđqa təşlandьlar:

— „Soltanda qəjep juq - ir, ir inde ul. Hinen əsəjeŋdə irdər menən kyp jərej, hində əsəŋ balahь bit qьrqa kitmegənhenđər ojathьđ... tigən todhьđ bьsьraq hyđđermenənbetə jьjьlьştь janьrattьlar.

— Soltan aqarđə bed hine kamsamuldan sьqarhaq nьŋьlь əp ujlajhьŋmь» tigən horavqa:

— *Kamsamuldan sьqьvđь heđđəndə horamajьm.*

— *Kamsamol ojoşmahь - ul kyp əjə torqanqьnu ber ojoşma bьnda kamsamul ojoşmahьnьŋ sulьvь Magar avьlьnь oikən jeteşhedlegenən...*

tip ʒavap qajtarđь.

Jьjьlьştu ojoşma əntenə taşlanqan ььsьraqlьqqa qarşь atpur sirelde həm Soltan kamsamuldan qьvьp sьqarldь.

Hьŋqь kyđ:

Bьŋa bьndaj əx'əqhьđlьqqa, sinfьj jeđь juqaltьvsьlьqqa kamsamul aktifьna birelep kitev həm bьqa partejanьŋ aktif eləşenəndə jul quj,bь, kəs bireve u his qafьv itelerlek eş tygel.

Bьnьŋ əsən bьl julda aktiflьq kyrhətevselər jьnajattarь əsən partьjanьŋ timer ramkahь əsenə alьnьrqa tejeştər.

„AVЬL QЬĐЬ“

Beđ nəmələr eşlənek

Qadandaqь «Tatsik» ismenə berləşkən tatar - başqort kamandirđar məktəbe yk əbe đeŋ 12 jьll qьna, kursanttarđь paxutqa əđerləv həm yktəbergə əđerlek eşenə yktəbər ajьnьŋ başьnda q ... otonop, klop həm Linin majoşən jajge əjrənevđərđen heđemt lərə satsьjalizem jarьşьnьŋ heđemtə aren kyrə tkəə dijagramьlar menən bid lde. yktəberđeŋ 12 jьllьqьn Vljanьf qa ahьndaqь "Qьdьl bajraq„ ismenə asьlqan ike aralaqь satsьjalizem jarьşьnьŋ heđemləhen tikşerep qarşь alьndь. heđemtelə jarьştьŋ dogovar bu ьnsa 11 punk ttan 5 punkьtь 100 pransьt menən ytə gene belende. 8 - nse nyjaberđə Qadandьŋ mix fabrikahь eşsələrə menən elemtə kisəhe bulьp: ulardьŋ satsьjalizem jarьştarьnьŋ b rьşьmenən tanьşьldь. Şuluŋ jьjьalьşta yktəber 12 jьllьqь şərəfenə mix fabrigьnda jəş kadьrđar əđerləv əsən ikejьllьq F. Z. V. məktəbe asьldь.

"TAM, JANLЬ„

Yktəʙer kenəndə

Qьrmьbqalь jorto Şəraj avьlьnьŋ 2 məsittən berehe məktəpkə əjləndereldə. Şart avьlьnьŋ məsite, Bişavьl 2 nən be eheh məkrəptkə əjləndeređe.

Saqaj avьlьnda yktəber kenəndə sajuz xlip həm xlipkuptarqa sobbotnik jahalьp, avьldьŋ 200 ləp keşehe qatnaştь. Xatьnqьđđarđa bajlaqqьna buldь. Sobotniktan kilgən aqsa, avь'dьŋ əsə avjaxim jəcəjkəhenə bireldə.

تيذذرەك ,,يەش يوقسل،،

ۋ. ل. ك. س. م. دڭ ئوذەك كەميتەتذ تركەمەدەكە تاتار، باشقورت بيۆرەلذ هەم باشتابكامول ئورگەنذ

«يەشيوقسل»، تاتار تلذە، توقز قالاهنذا، هەر نوشەمبذ كۆذ هايذ بلەنبو تورا.

هيذ ئوننڭ بيتەرنذە يەشتەر حەرەكەتذ تورامنذاغذ بۆنە يتەكشذ ماتيرپالدارذذ ئووبو ئالئونڭ سنەذ بيرگە، مەذذرگذ ميذكذ ئوسوذ ئيگ مؤهيم مەسئەلەلەرذذلە تاپا هەم كۆنذەلذك ئشذەكذه باردامسذ نيتلى فايذالانا ئالدرەنگ.

«يەشيوقسل»

ماتور كەذەبيات بيگترەذتە، حەذرگذ دەورگە تسذ مەننەمذ مەنذ ياواپ بيرە ئالدرلنذ ميگايە، لەتلر، ئوچنرنكتارعا ذيگ ئورنذ بيرە.

«يەش يوقسل»دذ هەر بر ئوقى - ياذا بلگەذ كامسامول ئاكلذ ئشسذ، كرەذتليذ هەم كامسامول ئشنذە، يتەكشذ ماتيرپالە ياكلذقتار، ئذ يولدارذ منەذ تانلشلى يارلرعا تذەگذ پارتيستار، ئوقلتوسلار، سەويت ئشسلەرذ ئالذلرعا تيۋش.

«يەش يوقسل» دلك حاقى بيگرەكذ ئوسهذ.

٣ ئايعا	٦ ئايعا	بر يلعا
٤٥ تين.	٨٠ تين	تيبارى ١ صوم ٥٠ تينگذلە

ياتيريسكا يۆذە بوشتا بولنكەرنذە، حاذ تاشلوسلارذا هەم ئيدارانڭ كانتورنذا ئالنا.

حاذ، حەبەر يشەرو ئوسون ئەدرەس:

гор. Уфа, улица Е. сазонова торг. пл. корпус №3.
ред. «Яш Юксул»

Satsьjalizem jarьşь duguvьrьn tikşerev

Məskəvdəge „Java“ fabrigendə satsьjalizəm jarьşь duguvьrьnьŋ ytəleşen tikşerev bara. Sixtarđa bildələngən tikşerev brigadalarь pradukcejanьŋ sifatьn,eşləp sьqarьv narmahьnьŋ ytəleşen tikşerələr.

Hyrəttə: Gilzə eşləv bylege brigadahь qatьnqьđ eşselər arahьnda tikşerev eşen alьp bara.

Qasanqa qəđər şulaj ʙarьr?

Pidtixnikum javap ʙir

ʙь jəcəjkənen eş təzrisəhe əđ, j... ʙulьvь jetməgən partьja jəcəjke... jetəkselek itməj, valkamul jarđa... laşmaj.

şif Ɵfə pidtixnikum jəcəjkəhe tьnьsjoqlaj ʙir

Ɵfə kantunь, cişmə jorto qarajaqup avьlь jəcəjkəhe 28 - nse jьldьŋ avqьs ajьnda ojoştorolop b ş a eştər jaqşьqь s barqanqa kamsamuldarđьŋ hanьla 18 gə jetkəjne. Xəđer barь 7 kamsamulqa qalqan. Xəđer bьl jəcəjkə bik nəq aqhaj, upa təzribəhe əđ bulqan jəcəjkəgə ber terlelə jardam kyrhətmaj kilgəndər. xatta balkamulda ber mərtebə kilep eş menən tanьşьtьrmaqan. Valkamuldan jardam horap barьlhь:

- Bed buşamaibьđ, buşaqas barьp kilərbed elə - tipkenə javap birelgən.

Bьl avьlđa "BƏĐĐEN KSS„ ismendə estinə gəzitəhe sьqьp kilə. Kamsamuldar bьl gəzittədər insejativa kyrhətələr. Ləkin ulardьŋ jađqan xəbərđəren tikşerevđə ber terlelə sara kyrelməj. Pa t jəcəjkə bulhala ber terlelə jardam kyrhətmaj.

- Partьja aqzalarь beđđen jьjьlьştarqa kilmajdər Şafaref Kabir kevegrəktərđə saqьrhaq;

- "Beđđeŋ Henel eşebeđ dar (kyrəheŋ bьlarđa şəxsi eş aldaraq tora . . . .;?) tip kim j qalalar„ tip zarlanalar kamsamuldar.

Bajьl qara jaqupta uqьt... bulьp Ɵfə pidtixnjkumьn be... gən kamsamulka Bulqaqьva ... hala ber terlelə eş alьp ba... Diligatkalar arahьna jetəkse... bildeləhəktə, başhьnmaj min ... həm kilŋə bed bildələmahəg... eşləjem. Kamsa jəcəjkəneŋ b... ləvə m na Henpuчем - tip ... jebərə.

Beđ Başqortostandьŋ ... zendə bulqan Ɵfə pidtix... məndaqь aqas kamsamulk... jeteşterep sьqarьvьn kətməg... tejđər ular.

Hyđ axьrьnda şunьla aj... kərək - Əfə pid tixnikumь ... avьldь yđqan julda uq şifk... qan bulhala kamsamuldar ... hьnda kyđgə kyrenerlek ərə... alьp bara almaj ələ.

Kamsamuldar arahьnda ... buqat taratьvđa ber terlelə... kyrelmaj. Xəđerge kəndə şif ... qejəte tarafьnan bulhьn, kam... mu darđьn yđ tarafьnan bul... jəcəjkəgə həm ajьrьm kam... muldarqa bergenə terlelə ga... zurnal aldьrmav bьna a... fakьt.

QOT...

Qođqon ʙalahь ojalaqan

Sərmən kreьtejən jəştərə m ktəhendə 28 - nse jьldan birlə Şəfiqə Isxaqьva uqьp jata. Bьnьŋ atahь Basir mulla balahь bulha ikenenən 24 nse jьlqa tiklem altьn mənə batьv itkən keşe. Xəđerqe kəndə unь kalxuzdanda sьqarđьlar. atahьnьŋ səvitkə sit keşe bulьvь, Şəfiqəne məktəptən sьqarьv turahьnda Tunqatar partьja kəmitetьnən qaqьđ kilhələ medir ta afьnan eşkə aşьrьlqanь juq X. URAZ.

Idaranan javaptar:

1- „kulaktar qulьnda jəşəjđ... (Latьf) 2 - „Sərmən uqьv ejen... janь elepsə kitap juq“ (Qəjm... jort başqarmahьnьŋ ərgəhendə sь... rьla torqan estinə gəzitenə ... đьqьđ.

3 - „Eş hylpən tara“ „qođq... baldarь ojalьqan“ (H. Imanh... bьl turala ber tapqьr basьld...

4- X. Urađqulьlqa şuluq java...

Vaqtlь Ridaktьr:. *R. Qəə...*

вр. *редактор: Р. Губайдулл...*

Məktəp ʙalalarь pejanir, yktəʙerəttər əsən əfələ tərtiple erəveştə ajqa ʙer tapqьr, matur hərəttər menən ʙiđəlep

„Kerpe“

zurnalь sьqarьlьp kilə.

„Kerpe“ zurnalь ʙalalar əsən jađьlqan matur xikəjələr, şiqьrđar menən tulьp sьqa. Rivəlytsejə ʙajramdarь əsən midgelendə matirjaldar ʙirə ʙara. Yđuqьv sьlarьn S. S. S. R. həm sit ildərđəge ʙalalar xərəkəte menən tanьştьra. Təʙiqət qьđьqtarьn həjlaj. Məktəptər, pejanir əterəttər tormoşonan jađьlqan xəʙərđərgə ajrьvsa kiŋ urьn ʙirə. Taʙьşmaqtar, şaradьlar, kyŋel asqьstar, ujndar, viktarinalar inderə. Zurnal jeŋel teldə, jaqşь qaqьđđa ʙasьla. S. S. S. Rđa „Kerpe“ nən oshođ zurnal juq.

1 jьlqa barь 1 hum, 6 ajqa 55 tin, 3 ajqa 30 tingenə
Əđris Уфа, Башнаркомпрос журнал „КЭРПЭ“

Уфа, Типо-литография „Окт. Натиск“ Башглавлит № 92

(154) 41

№ 38

Jəşəhen, вөtə donja kammunistar intьrnatsьjanalь.

вaşqortostan JƏŞTƏRE

JADЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Өs ajqa . . 45 t.
Ber ajqa . 15 t.

Kamsamuldьŋ Başqortostan Өlkə Kamitəte tarafьnan sьqarьla torqan ađnalьq gazit.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Сазонова ред. газ. „Баш-йштре". Телефоны:
редакции . . . 2—83
конторы . . . 1—61

№ 39 (152) | kese joma, 7-Nyjaвr, 1929 jьl. | № 39 (152).

Yktəвer jeŋevenə 12 jьl.

Kammunistar partьjahьnьn jetəkselege menən səjəsi, xuzalьq həm mədəni teđeleşeвeđđen 12 jьllьq jeŋev tantanahьna jomoqaq jahajвьđ. Ileвeđđə satsьjalizem teđev, 5 jьllьq xuzalьq planьnьŋ eşse — krəħtejəndər jalpьhьnьn qatnaşlьqь menən partьja hьđьqьnda tiđlek menən tormoşqa aşьrьlьp вarьvь, вeđđeŋ teđeleşeвeđgə ajaq salьvsьlar, eşəneşheđ qaravsьlar, вeđđeŋ frontьвьđđь jomoşatьrqa mataşьvsьlar qarşьlarьn taqь вer tapqьr вuşqa sьqarđьlar.

Вөtə teđev frontь вujlap qobьn jəjgən satsьjalizem jarьştarь өđləkheđ eş ađnalarьnьn partьja jetəkselegendə вegengə kөndə eşse—krəħtejən qatlamь, səvit, prafsajuz, kamsamul ojoşmalarь tarafьnan qəməlgə ytkərelep jatьvь вьlar вarьhьla, ileвeđđə satsьjalizem teđev, 5 jьllьq xuzalьq planьnьŋ kөtkəndən tiđ ytəlev ьmpьnьn zalugь.

Өđləkheđ eş ađnahьna kysev qahьnda, sənəqəteвeđđen eşləp sьqarьv praduksьjalarьnьŋ вildələngən nurmьnan artьq handar menən sənəqət tavarь вirə вarьvь eşləp sьqarьvđa qujьlqan kөntrylь nurmь vaqьtьnan alda ytəlep вarьvь, вьlar вarьhьla —Bergenə ildə satsьjalizem teđev mөmkin tygel, tip qaravsьlarđьn lьqьrđavđarьn вuşqa sьqaralar. satsьjalizem teđev əsən вulqan praduktьlarđьn вeđđə qəməldə əşlənep jatьvьn đereħləjdər.

Dөrөħ, вeđđen eşeвeđđə uŋьşlьqtarьвьđ menən вer ərəttən jeteşheəlektərevđđə вar. Bed ul jeteşhedicktergə, teđeleşeвeđđage osoraqan qarşьlьqtarqa yđ vaqьtь menən saralar kyrəвeđ, yđ jaŋьlьştarьвьđđь eş əħtəndə kyraвeđ, eş əħtəndə teđətəвeđ. Kiŋ qatlam pralitarьjat jalpьhьnьn yđ ara təŋqiteŋ вөtə eş sarmaqtarьвьđđa tə'min itəвeđ.

Yktəвer jeŋevenen 11 jьllьq tantanahьnan huŋ вer jьllьq xuzalьq yħeşeвeđđəge өlgəşevdar, kalxuz, safxuz, kalliktif xuzalьqtarđьŋ ere ađьmdar menən yħeve, ileвeđđə xosysi xuzalьqtarđьŋ вөtə вarьvь — kammunistar partьjahьnьŋ giniral hьđьqьn tormoşqa aşьra вarьvьвьđđь taqьla вer tapqьr eştə kyrhəttelər.

Beđ вegen, 12 jьllьq kөrəş tarxьвьđqa jomoqaq jahajвь, вeđ yktəвer jeŋevenen 12 jьllьq kөrəş вajramьn qarşьlajвьđ həm aldaqь eştəreвeđ əsən вөtə eş tarmaqь вujlap вurьstar jəkməjвeđ.

M. TAĦЬJ.

107 qьđьl aвuz·

Ikmək əđerləv kampanjahьnda urta qara tupraqlь oblьs kamsьmuldarь aldьŋqь safta вaralar. вarlьqь 14 rajun kamsamuldarь 10 kөn esendə kantraktatseja julь menən 3,300 meŋ ikmək tapşьrđьlar. Şulьjuq 107 qьđьl aвuz ojoştorop 1000 pot ikmək təjənelər.

19 вrigada ikmək əđerləv fruntьnda.

Urta idel oblosь Mardovьski kamsamsamuldarь ikmək əđerləv eşenə 10 вrigadanan 50 keşelek ətrət sьqarđьlar 31 qьđьl aвuz ojoştorop 20,643 pot ikmək tapşьrđьlar. Zadanjanьn 91%,tь ytəide.

kalxuz teđəjđər.

Ardamasьski ukrugь Nikalajьfki kamsamul jəçəjkə kamsamulbarь yđ rajundarьnda maşina berekməhe teđəjđər. Berekməgə 5 komsamul aqza вulьp indelər.

A· Xuzalaqь stansaŋь

Samar qalahьnda kamsamullardan berense avьl xuzalьqь stansalarь teđelə. Bьl stansanь teđevđən maqsat: avьl xuzaleqьn alqa jeвərev eşendə xeđmət ittelər. 1929-30-nsь jьl esendə ьstansanь tə'min itev eşen avьl xuzalьqь kapiratsьja ojoşmalarь tarafьnan 31,671 ŋaqəə əbylude.

Yktəвer jeŋevđəren haqlajвьđ.

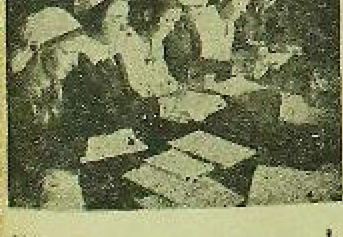

1917- jьlda вalşviktər jetəksegə aħtьnda vьlas alьnqas, eşse-krəħtejəndər xəkymət karaвьlьn rulьn şunđuq yđ quldarьna aldьlar. Minşəviktər вьl səjəsət menən kileşə almanьlar. Ular sit ildərđə oşo kөndərdəla вьl eştəren qaвatlap toralar. Satsьjalizem teđev eşendə kilşev julь menən eş itərgə mataşalar.

Vьlasqa tajanьp həm kapitalizm xəkymətenen kөsə menən, eşse krəħtejəndərgə iksпьlatatsьja həm qolloqtan qotolьv əsən xəkymət teđev eşenə irek вirməjđər. Bьl turala вeđđen alda Germanьja, Angleja ildərendəge kyrekqan təɀriвələr aвьq dəlil вulьlalar. Bьl ildərđə eş вaşьnda satsьjal-dimakrattar toralar. Eşse yđđərenen matirjal xəldəren jaqşьrtьv əsən zaвastufkular ojoştoralar, ə вьna qarşь palitьja utlь qoral javaвn qullana.

Beđđen ildəge eşse-krəħtejəndər minşəvik terđen, вaşta mədəni, xuzalьq jaqьnьn yвərgə kərək, şunьŋ hunьndaqьna vьlas alьv əsən ujlarqa tigən jьrđarьna ьşanmanьlar. Vlastь qulqa alьv əsən вalşəviktər artьnan Linin julь menən kittelər.

Mədəni həm xuzalьq jaqьnan alqa kitev əsən kapital qolloqьnan qotolovđь alqa herđelər yđ tərquldarьna alьvđь ken quldarьna vьlastь aluđь ken tərtiвenə qujđьlar.

Yktəвer kөndərendə minşəviktar:

Jeđə вelməgən keşene dingeđgə taşlanьrqa aqьl ejrətkən keşe yđe aqьlhьđ. keşe вatьvь mem-kin.., tinelər. Balşəviktar es'er-minşəviktərđen вьl hyđđarenə:

Dingeđđə jeđə вlevosen keşene dingeđgə ьrqьtьrqa kərək...... tigən javaptь вirđelər, Balşəviktər eşse-krəħtejəndərgə vlastь yđ quldarьna alьrqa, xəkymət menən idara itərgə ejrənergə kəŋəş вirđelər.

Eşse-krəħtejəndər вalşəviktər julьnan kittelər. 12 jьl inde xəkymət menən idara itələr. Beđđen jaŋь eştəreвeđđə jaŋьlьşlьqtar buldь. Dөrөħ вeđ вer tapqьrqьna jaŋьlьşmanьq jaŋьlьşьвьđđь tөđəttek, jaŋьlьşlьqtarьвьđ aşa ejrəndek.

Beđđen arala əle satsijalizem teđeleşenə eşəneşheđ qaraştar menən qaravsьlar вar. Ular partьja nьn giniral hьđьqьn вodarqa mataşalar, satsьjaltzem fruntьnda dizirtьrlьq kyrhətələr. Donja rivalytsejahe вulmajьnsa вer ildəgenə satsьjalizem teđev memkin tygel tigən qaraşta вaralar. Вьlar partьjanьn giniral hьđьqьna, вeđđen ildə teđəlep jatqan satsьjalizem məsələhenə eşəneşheđ qaravsьlar undar həm „huldar"

Ləkin, вьlar вeđđeŋ julьвьđđь yđgərtə almanьlar həm almaħtar.

Bed, teđeleş eşвeđđə qarşьlьqtar, ađ eşənevselek tər, jaŋьlьşlьqtar вulьvqa qaramaħtanykвerđe huqьşьp alьv menən qal dьrmanьq, mədəni həm xuzalьq eşeвeđđe səvit xəkymətə aldьnda вer nisə mərtəвələr alqa jeвərə alьvьвьđ menən huqьşьp alqan yktəвerđen namьħьn haqlaj aldьq.

Bed yđ ileвeđđe nasar idara itməjвed. Sit il kapitalistəre вeđđen idara eştəreвeđgə yđđərenen utlь kөstərə menən javap вirərgə, вeđđen teđeleşeвeđđe hьnđьrьrqa mataşalar, вeđgə unajhьđlьq itələr. Ləkin вeđđen sit ildərđələ jarđamsьlarьвьđ-eşse-kerəħtejəndər əđer toralar.

Impirjalizem huqьşь grazdandar huqьşь həm rivalytsijə kөndərendə qьjralьp qalqan xuzalьqьвьđđь ajaqqa вaħtьrьv, ilde jaŋьnan teđergə вaşlaqasta, sit il kapitalistərenen вeđgə jarđam kyrhət məvđəren вik jaqşь aŋlanьq. Bed yđeвeđđeŋ matirjal horavьвьđđь sikləjвeđ. Həm tavar вatripnьsьnьn jeteşheđ jaqьn ylsəjвeđ,

вeđ ikke ilde jaŋьnan teđev əsən kөrəştek, вeđ keşe kөsөnən fajđalanьp, вajlьq arttьrьv kevek ikespьlatatsejə juldarьn вөtərev, satsьjalizem jəmqəjəte teđev əsən kөrəşəвeđ.

Bьl eş вer jə ike jьl menəngenə tygel, ə вer nisə 5 jьldar menən.

Bed huqьşьp alqan yktəвerđe, kammunistər partьjahьnьŋ giniral hьđьqь həm Linin julь menən satsьjalizem jəmqejəte teđevgə qəđər alьp вarasaqьвьđđь 12 jьl esendə kyrhəttek. Beđđen вьl julda jeŋep sьqьvьвьđđь вeđđen 12 jьllьq teđeleşeвeđđə qь uŋьşlьqtarьвьđ aŋьqlajđar.

Jəşəhən pralitarьjat rivəlytsejəhe. Jəşəhen donja Yktəbre!

Yktəberđeŋ 12 jlь tulɋanda Linin kamsamulь

Bəgen bejek yktəber rivəlytsejəheneŋ 12 jьllьqь.

Bəgen bed, satsьjalizem tɵđeləşenəŋ 12 jьllьq tantanahьn ytkerəbed.

Səvittər xəkymətenen 12 jьl jəşəv' satsьjalizem esen 12 jьl kerəş tarixьnda Linin kamsamulь kyrhətkən xeđmət, rivəlytsejon eş bik kyp.

Yktəber menən tьvqan yktəber rivəlytsijahь kerəşendə grazdanlьd huqьş frontьnьŋ alđьnqь pazitsьjahьnda bulьp, sьnьqьp sьqqan kammunis jəştər sajuzь kamsamul, ilebeđđə satsьjalizem mədəni tɵđeləv həm pralitarьjat diktaturahьn nьqьtьvđa sikhed kyp kestər sarьf itə. Satsьjalizem tɵđeləşenen bɵtə tarmaqьnda partьja həm səvittər xəkymətenen jaqьn həm ьşanьslь jarđamsьhь ryln ytəj unь praktikala, rivəlytsion eştə kyrhətə kilə.

Kamsamul yktərerđeŋ 10 jьllьqьn ykheđ baldar həm məktəptər fajđahьna ytkərelgən jalpьlь eş əmələre qarşьlanь kamsamul, yktəberđeŋ 11 jьllьqьn, ydeneŋ 10 jьllьqьn satsijalizem mədənejəte esenktif kerəş frontьnasьqьp -mədəni paxut menən qarşьlanь

Yktəberđeŋ 12 jьlьna sьqqanda həm unьŋ 12 jəşe tulqanda Linin kamsamulь-sənəqətteŋ eşləp sьqarьvkesen arttьrьv, tavarьđьŋ ylešə teşev qimməten kəmetev, pragul həm tik torьvđar menən kerəşev, dəjəm satsьjalizem sənəqəte esen kerəş frontьnda-satsьjalizem jarьşьnda, yktəberđeŋ 12 jьlьna sьqqanda [illegible] đarьnьŋ unьş bireven kytərev, avьl xuzalьqь jəməqətləşkən ere kalliktiftarqa ojoştorьv eşen kerəş frontьnda 5 jьllьq satsьjalizem pьlanьn bojomqa aşьrьv esen eşse sinьf həm eşse jəştər menən bergə, partьja jetəkselegendə kerəştə.

Kamsamul eşməkərlege menən başlanqan bɵtə sajuz eş əmələre, dəjəm eşslər sinfьnьŋ kiŋ iqtibarьn jəlep itte.

Bьl satsьjalizem əmələrenə tygel kamsamul həm jəştər jalpьhьna, bəlki, bɵtə eşsələr sinfь eşsəndər jalpьhь tartьldь. Satsьjalizem əmələre eşse sinьf həm eşse jəştərđe satsьjalizem tɵđeləşenəŋ kendəlek eşenə tartьvđa, jəştər jalpьhьn kammunizem tərbejəhe menən tərbejələvđə đur qoral bulьp əvereldelər.

Bьna nindəj juldar menən kamsamul kiŋ qadam eşsən jəştərđe satsьjalizem tɵđeləşenə ьlьqtьra' qatnaştьra. Ilebeđđege satsializьm tɵđleşenə jarđam itə, pralitarijat diktaturahьn nьqьta, partijaqa almaşqa janь kadьrdar əđerləj.

Bьl rivəlytsion eştər, satsijalizьm əmələre barьhьla bit satsijalizьm tɵđev esen, barьhьla, pьralitarijat diktaturahьn nьqьtьv esen xeđmət itələr.

Bьna oşo satsijalizьm kerəşe fьruntьnda, rivəlytsijun eştə Linin kamsamulь ihə nьqaja. Dəgen, yktəberđeŋ 12 jьlь tulqan kendəLinin kamsamulьnьŋ safь taqьlakin. Ul 2,5 milijunlь bijek armjə bulьp əvrelgən. Unьŋ jəđər meŋ menən hanalqan aktifь bar. Ul jəđər meŋle kamsamul aktifь satsijalizьm tɵđleşenen tɵrlə tarmaqьnda aqtif eş menən şəqellənə. Ular səvittərđə, kapiratsijala, jarđam kəmitətendə, ular pьrafsajuz urgьndarьnda.

Milijundar menən hanalqan kamsamul aqьzalarь satsijalizьm sənəqəten yƀterevdə, avьl da satsijalizьm nigeđenbə jaŋьnan tɵđev eşendə, səvittər tɵđleşen nьqьtьv, bojorakьratizьm həm tyrəlek avrьvdarь menən kerəş fьrьntьnda, ular tɵđev eşendə, satsijalizьm esen kerəş fьruntьnda, sinfьj kerəş eşendə qajnajdar, şul kerəştə sьnьqalar, kerəştə yƀələr.

Linin kamsamulь. Linin vəsijəttəren ytəv julьnda, partija jetəkselegendə alqa bara. Linin kamsamulь partijanьŋ ginira burьstarьn bojomqa aşьra. Partijanьŋ giniral hьđьqtarьn bođьvdar, anan sitkə sьqьv kyrneştər menən qьrqa kerəş alьp bara. Kamsamul tьrutiskizьm „hul„ tajpьlьş menən kerəştə partija menən bergə buldь.

Bьl rivəlytsejəgə qarşь bulqan tьrutiskizьm idijalugijahь menən kerəştə ul taqьla nьqьnь.

Kamsamul xəđerge rikanьstьruksija soronьŋ giniral qurqьnьstarьnan hanalqan uŋ tajpьlьş həm kilevşeselek menən qьrqьv kerəşə. Uŋsьlarđьŋ jeđəđren asa.

Juqarьla əjtelgəndərđən heđemtə: Linin kamsamulь ydenen partijanьŋ almaşsьhь bulьvьn satsijalizьm esen kerəş fьruntьnda, rivəlytsejun kerəş menən kyrhətte. Linin kamsamulь şul kerəştə yƀə, nьqьj.

Tɵđev eştərendə, sinfьj kerəştə, partijanьŋ giniral hьđьqtarьn bođьvsьlar; „hul" həm uŋ tajpьlьştarqa qarşь qьrqa kerəş esenkamunizьm tərbijəhe menən tərbijələj.

Kamsamul Linin julьnda, Linin vəsijəttəren ytəv julьnda, partija jetəkselegendə alqa bara, unьŋ sinfьj pazitsijahь nьq.

Xəđer bed, kiŋ rikanьstьruksijə soronda jəşəjbeđ, şul sorda eşləjbeđ.

Rikanьstьrusija dəvre, beđđeŋ alđьbьđqa taqьla javaplь həm avьr burьstar qujđь. Beđđeŋ alđьbьđđa 5 jьllьq satsьjalizьm pьlanь tora. Beđ 5 jьllьq satsьjalizьm pьlanьn bojьmqa aşьrьv eşe menən məşqelbeđ.

Bьl, bejek satsьjalizьm pьlanьn tulьhь menən həm bildələngən midgelenən elek bojomqa aşьrьv esen aktif eş alьp barьv kerəşev həm berense burьs. Şul burьsь ytər esen kamsamul həm eşsən jəştər jalpьhь ьlьqtьrьlьrqa, mablizavajt itelergə tejeş. Kamsamulđьŋ kendəlek eşe 5 jьllьq satsьjalizьm pьlanьn ytəv esen jaraqlandьrьlqan bulьrqa, jaŋьnan tɵđələrgə tejeş. Təzribələ kyrelgən satsьjalizьm əmələre, kiŋ jalpьnь tɵđev eşenə ьlьqtьrьvđa, qoral bulqan satsьjlizьm jarьşьn kiŋəjtergə tejeş. Ulardь satsьjalizьmsa tərbejələvđə kamsamul, ydeneŋ sinfьj kerəştəge aktitlьqьn taqьla arttьrьrqa, ajьrьm jəsəjkələr həm kamsamuldar tarafьnan kyrhətelgən sinfьj kerəştəge passifsьlьq kyrneştəre menən qьrqьv kerəşergə tejeş,

Kamsamul-partьjanьŋ giniral burьstarьn, giniral hьđьqtarьn bođovqa jynəlderelgən bɵtə kyrneştər menən rəximhed kerəşhen. Bigrəktə xəđerge rikanьstьruksьja dəvrendə partьja həm sajuz esen təp qurqьnьs bulqan uŋsьlьq həm kileşevselek menən kerəş luzьŋgьhь hər ber kamsamul həm jəsəjkə tarafьnan qьrqьv erəveştə alьp barьlьrqa tejeş

Kamsamul, uŋlьq tajpьlьşь həm kileşevselek menən aktif kerəşməjensə, sinfьj kerəştə aktif qatnaşmajьnsa həm intirnatsijanal tərbijəhen kesəjtməjensə torьp yd aqzalarьn həm dəjəm jəştər jalpьhьn kamunizьm tərbijəhe menən tərbijələj almajasaq.

Tik Linin julьnan tajpьlьvđar (uŋ həm „hul" menən aktif kerəşkəndə genə tik, sinfьj kerəştə aktif qatnaşqanda qьna həm intirnatsijanalizьm nigeđendə genə kamsamuldar partijaqa ьşanьslь almaşsьlar əđerləj alasaqbьđ, şul saqtaqьna kammunistar partijəheneŋ almaşsьhь, Linin kamsamulь isemlənergə xaqlьbьđ.

Mьna yktəberđəŋ 12 jьllьq bajramь uŋajь menən ikkə alьnьrqa tejeş bulqan qajhь ber mamintlar, kamsamul alđьnda torqan qajhь ber mɵhim burьstar oşalar.

Ydeneŋ kerəş tarixьnda hər jerdə, hər ber eştə partijəneŋ turь jarđamsьhь, ьşanьslь almaşsьhь bulqan—Linin kamsamulь kiləsəktələ partijanьŋ giniral burьstarьn tulьhь menən ytəjəsək.

Kiləsəktələ ul partijanьŋ ьşanьslь almaşsьhь bulьr.

Ə. XƏDISEF.

12 Jьl esendə beđđeŋ mədəni yƀeşeveđ.

Sifьrđar tele.

1897—jьl alьnqan xisap bujьnsa Rusijəneŋ hər 100 keşehenə 33 ir, 11 uqьqan xatьn-qьđ turь kilgen. Yktəberđen 12 jьllьqьnda bьl sifьrđar kypkenə ydgəreşkə osoranьlar. Nətizələ: beđđen xəđerge kendə hər jəd nađan keşegə 59 uqьqan ir, 36 xatьn iƀəplənə.

Mədəni eştərđe kytərev esen beđđeŋ ike mitьtьvьđ bar. Berhe: məktəptərđən tьş səjəsi aŋ-belem birev julь menən bulha, ikensehe məktəptər aşa eş itev.

Səjəsi aŋ—belem

hьđьqь bujьnsa kyđ jərətkəndə huqьşqa tiklem uqьv ejđəre bɵtənləj juq ine. Xəđerge kendə ular 22000 xisaplanalar.

1925/26 nsь jьl kьluptar hanь 6000 bulha, bьjьl 7000 gə qəđər yƀtelər.

Kino-tьjatьr.

1925 nse jьl kysmə kinolar menən berlektə 2546 iƀəplanha 1927/28 nse jьldь 8521 bulьp, bəgəngə kən 8600 gə jetkəneŋ kyrəbed.

Kinolarđьŋ yƀeve, xuliganlьq eskelek esen kerəşten kesajevenə səbəp bula.

Kɵtɵpxanalar·

Kɵtɵpxanalarđьŋ asьq handarь 1925-jьl 28000 bulqan bulha 1928/29 nsь jьlda 30,000 gə ine. Ləkin ular bɵtə kitaptar menen tə'min itelməgəndər, beđđə hər ber 5 keşegə ber kitap turь kilə; bьl bik tyƀən han əle.

TЬJATЬR

— 25-jьl 1200 bulha, xəđer 1600 gə jetə bьnda yƀeş bar.

Nađanlьqtь bɵterev·

Bik şəp barmaj 1925/26-jьl nadanlьqtь bɵterev punkьttarь 1,5 miliun xalьqtь tərbejələgəndər Bьl han 1929-jьl 2,4 miljunqa jetkən 1925/26 jьl elkəndər məktəbendə 64,200 keşe uqьqan bulha, xəđer 122200 gə tula. Dəjəm belem məktəptərendə 1926/27-nse jьl 13200 keşe uqьqan bulha, xəđer 44800 keşe uqьj. Səjəsi belem məktəptərendə 25/26-nsь jьl 166120 keşe tərbejələnhə, xəđer 180700 eş məktəptərendə 9 milijun 69 meŋ uqьvsь balalar hanь xəđer 10 milijun 523 kə jetkən uqьvsьlar hanь jьldan jьl yƀə. Ləkin bьlqьna beđđe qənəqətlənđerə almaj, sɵnki beđđə jəđ balanan 42 he uramda, məktəptən məxrym bulьp qala.

Aqartьv eştəre esən totolqan

Rasxuttar.

Aqartьv eştəre esən 1926/27-jьl 721 milijun hum aqsa totolqan.

Səvit xəkəmətenen 12 nse jьlьnda aqartьv eştərenə 1 milijart 70 milijun hum aqsa bylengən. Mədənijət eştəre bɵtə məktəptər menəŋgenə ylsənməj-bьl barqa sələmətlek haqlav həm nəşerijat eştərelə inə-hun beđđə bьlarqa iqtibar barmь?

— Bar.

1913-jьl 1000 keşegə 34 ylevse turь kilgən bulha, xəđer 1000 keşegə 21 ylevse hanala. Beđđə kendən kən balnistar (266 meŋ 800 jəđ), dispansirđar)517), vьractar (118 meŋ 600 jəđ), hanь yƀə. Sələmətlek haqlav eştərenə 27/26 nsь jьl 552 milijun 200 meŋ hum aqsa totolqan bulha, 12 nse jьlda 634 milijun hum totolqan.

Sələmətlek eştəre jьldan jьl kiŋəjep, boronqь patşalar jəşəgən harajđar sələmətlek urьndarьna əvrelələr.

Kiterelgən kənkerit həm asьq bulqan handar, səvittər xəkymətenen 12 jьl jəşəvendə nindəj uŋьştarqa osoraqanlьqьn kyrhətə. Beđđen bьlar menəngenə vazifa ytəlməgən əle-kiləhe jьldarđa taqьla kinəjtəhe-taqьla đur uŋьştarqa osorajьhь bar.

Bьnь Səvittər ile kiŋ jalpьnьn qatnaşь menən atqarьr.

Yktəber balalarь uqьjđar.

Ikmək əđerləvđər uŋьşlь.

Tambuf kamsamuldarь ikmək əđerləv eşəndə satsьjalizem dogovarь menən eşkə başlaqandar ine. Satsьjalizem dogovьrь bujьnsa 15-nse sintəberđən 15-nse yktəbergə qəđər 75 qьdьl abuz ojoştorop həm 20 — 25 tunna ikmək əđerlənelər.

12 jьllьqta beđđeŋ kalxuzdar.

Bəjək Yktəber Rivəlytsejəhe ydeneŋ jeŋeve menən artta qalqan millətterđe irekkə sьqardь həm ularđьŋ xuzalьqtarьnda qəmymən bɵtə xuzalьq tɵđeleşe tarmaqtarьndarivəlytsejə inderđe. Xəđer beđđeŋ kypkenə urьndarьbьđđaqь krəƀtejən xuzalьqtarь ajьrьm jəşəvđən sьqьp kəlliktif xuzalьqtarqa berləşələr. Nətizələ beđđeŋ Başqortostanda —1928-se jьl 2023 xuzalьqtь 811 kalxuz bulha, ul bьjьlqь inde 36654 xuzalьqlь 1991 gə jetkən. Ə, qadьj şirkəttər ytkən jьl ađqьna xuzalьq menən 22 genə bulha bьjьl -12947 xuzalьqlь 687 bulqan. Dimək bьjl kalxuzdar 109pr.qa, şirkəttər-106 qa yƀkəndər.

Bьlarđь kantundarqa bylgəndə şulaj tora: Jьlajьr kantunьnda -Bьjьl 3058 xuzalьqlь 182 kalxuz həm 1091 xuzalьqlь 63 qadьj jer beregep eşləv şirkəte bulqan Arqajaşkantunьnda-2240 xuzalьqlь 129 kalxuz həm 85 xuzalьqlь 4 qadьl şirkət. Bələbəj kantunьnda-10056 xuzalьq menən 553 kalxuz həm 1489 xuzalьqlь 75 qadьl şirkət. Məseqyt kantunьda-3331 xuzalьq menən 200 kalxuz həm 3942 xuzalьq menən 239 qadьl şirkət. Estərletamaq kantunьnqa-6582 xuzalьq menən 347 kalxuz həm 906 xuzalьq menən 49 qadьj şirkət. Tamьjan qataj kantunьnda-1629 xuzalьq menən 154 kalxuz həm 171 xuzalьqlь 14 qadьj şirkət. Ɵfɵ kaantunьnda-3743 xuzalьqlь 167 kalxuz həm 1840 xuzalьqlь 75 qadьl şirkət.

Jьlajьr kantunьndaqь kalxuz həm qadьjişirkəttərđeŋ ikehendələ—jarlь həm batьraktar-72 pr, urta xəlle krəƀtejəndər-23pr., juqarьjaq xəllelər-4pr. Arqajaşta-jarlьlar-83pr·, urta-14pr.,xəlxəlleraktər 0,8pr.,. Bələbəjđə-jarlь-79pr, urta-19pr., juqarь-18pr. Bərələ-jarlь-92pr. urta-7pr. juqarь-0,2pr. Məsəqyttə-jarlь-72pr. urta-24pr. juqarь-3pr. Estərletamaqta-jarlь-73pr. urta-24-33pr. juqarь-17pr. Tamьjan qatajda-jarlь-72pr urta 32pr. juqarь-5pr. Ɵfə kantunьnda jarlь-90pr. urta-8pr. juqarь 1pr. hanala.

Beđ yktəberđeŋ 13jьllьqьna avьl xuzalьqь bujьnsa şundaj əlkən uŋьştar menən inələbeđ.

B. FƏJZI

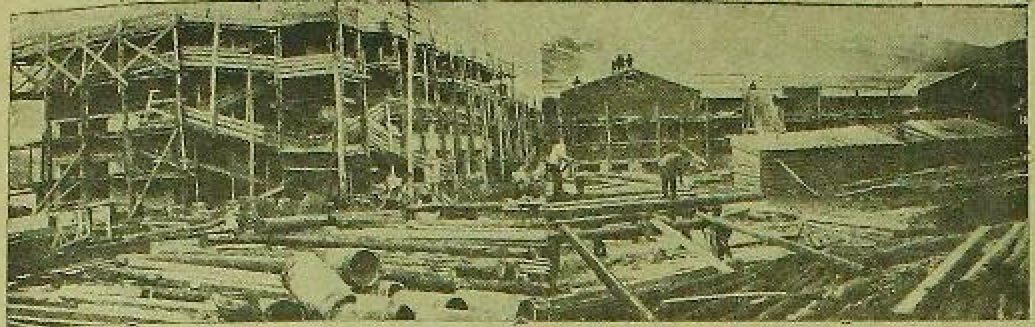

Satsьjalizem jarşь ʙujlap - Indysterləşy frontnda jꞑevđərgə taʙa ʙaraʙьđ.

Qasan ʙeđ satsьjalizem təđərʙeđ

Kapitalis ildəren bed „QЬVЬP JETƏRGƏ HƏM YTƏRGƏ“ tigən luzьnqьnь qujabьđ ikən, beđ ul luzьnqьnь tormoşqa aşьrьrqa tulь erəveştə eş menən kyrheterga tejeşbed. Minşəviktər həm Nimes satsьjal hatlьqtarь „Beddə satsьjalizem esən“ tejđər. Ləkin, ular sastьjalizemde 100 jьldan huꞑ kətələr beşerep birgən əder qađ ite kətkən hьmaq xьjaldanalar.

Beđ, satsьjalizem esən qaqьđđa tygel eştəbed. Beđ tiđ vaqьt həm jaqьn vaqьt qujabьđ. Şunьn esən beđđeꞑ eşse-kreƅtəjən jalpьbьđ his şikheđ·

— Qasan bəđ „QЬVЬP JETƏBEĐ HƏM YTƏBEĐ“ tip horav qujafar. Bьl horavđarqa tulь erəveştə javap birev esən: beđ ularđь iꞑ juqarь kultura həm tixnikə menən qьvьp jetərgə həm ytərqə tejəşbeđ tipkenə əjtə alabьđ·

Qaj ber iptəştər satsьjalizem jəmqejəte xuzalьqь teđev esən 15— jьldan 20 jьlqa qədər vaqьt kərək bulьr tip hьnap qarajđar. Bьl vaqьt bik alьsta tygel bik jaqьndə tygel,

15-20 jьldan huꞑ yđ alдьsьđqa satsьjalizem teđev esen beđ nisek eşterge tejeşbeđ.

Bed eş barьşьbьđđьꞑ timpьn şul qədər qьđьvlatьrqa tejeşbed: eşləp sьqarьv eş·bed **1929-30** jьlda **23** pr., **1930-31** jьl esendə **27** pr., **1931-32** jьlda inde **30**pr.qa yƅərgə tejeş.

5 jьllьqtьꞑ berense jьlьnda 1927—28- jьl esendə jeꞑel h·m avьr senəqətteꞑ eşl·p sьqarьvь 37milijart900milиun humlьq bulqan bulha, Ə bьl handarđьꞑ yktəberđeꞑ 12 jьllьqьna qəđ·r bьl eşləp seqarьv nurmahь 670 humqa jeteven ketələ.

5 jьllьq pьlandь huꞑqь jьldarьnda jəqni 1932—33 nse jьlqa qədərbьl eşləp sьqarьv nurmahь **23** MILIJART **440** MILIJON qa yƅərgə tejeş jəqni eşləp sьqarьvđь 14 prasintqa kytərergə tejeş bulab·đ.

Oşondaj qьđьv xərəkət menən yƅev arqahьnda beđ 15 jьldan huꞑ quşma Amirikə xekymətenəꞑ begengə kendə toran juqarь tixnikahьn qьvьp jetərgə ə, 20 jьldan huꞑ betenləj menən tixnikənən alda torqan kapital ildəren qьvьp ytəsəkbeđ.

Bьl eşkə beđđə kes jeterlek me huꞑ?

BЬL KYRELMƏGƏN EŞ Tixnikə jaqьnan aldabarqan ildərdə qьvьp j·tev həm ulardan uđьp kitev EŞSE—KRƏƅTEJƏN JALPЬHЬNЬꞐ KƏSƏNƏ BƏJLƏNGƏN.

Eşse—krəƅrejən jalpьhьnьn izadi kesenəꞑ kytərleleşe kiləsək təge unьşlьqtarьbьđđьꞑ zalugь bu'a alalar.

Kapitalizem ilendə yđđərenəꞑ begengə kendəge xuzalьqtarьnьꞑ JEGERMENƏN BER ƟLƏŞƟ menən alqa baralar.

Ə beđ begengə barьştь 15jьldan huꞑ **27** jarьm mərtəbə artьq 20 jь'dan huꞑ **100** tapqьr alqa jebərergə ujlajbьđ.

Ni esen bьlaj, beđđeꞑ kəsəbeđ nəmolə huꞑ

Sənki, beddə kapital ildərendəge kevek xedmət menən kapital arahьnda qarşьlqtar juq.

Sit i dardə eşselər kapitalqa qarşь kerəş alьp bara'ar. Sit il kapitalistəre yđđərenəꞑ kilerđəren eşləp sьqarьvđь həm ilde kytərevjulьnda fa dalanudan bigrək, artta qalqan ildəge xalq qrđь qollqqa teşery julьna sarьf itələr·

BEDDDꞐ KƏS ŞUNDA· betə eşl·p sьqarьlqan bajlqtьꞑ betəhelə yđebeđ esən ikənen eşse—kraƅtejəndər jalpьhь bik jaxşь aꞑ'ajđar.

BEĐĐEꞐ KƏS ŞUNDA bed eşse kraƅtejəꞑ jalpьhь ydebeđđeꞑ eşeb đđe yđ teləg-bedsə quja alabьd, bedgə his b·r kmdə tolqarlьq itə a maj. Şunьꞑ esendə bed, sənəqət maşinalarьn eşləp sьqarьvđь arttьrьvjulьnda xedmət ittery—noqtalьнan qarap qorabьđ.

IꞐ AĐAQQЬ KƏSEBEĐ ŞUNDA: bed betə xuzalqtarđь pь'an menən alьp barabьđ. pьlanlь xuzalьq tedəbeđ.

Bed ydebeđđeꞑ jomoşaqlьqьbьđđь jəşerə almajbьđ. BEĐĐEN JOMŞAQLЬQ ŞUNDA: bed mədənı artta bьđ. beđđeꞑ yđ b gs tərebed əd, burzьva qaldqtarь kyp vaqt·a beđđeꞑ eşebeđđe bođop qasalar, beđđə xedmat dısıpniahьn haqlanmav bar.-

Bəđđeꞑ uꞑşlqtarьbьđđь kyrhətə torqan fakьt oşolar

1. Betə kapital ildərenəꞑ sənəqət·dəge kypselek eleşe jьlqa nibarь 300 ken genə eşlajđər.

Kapital ildərendəge sənəqət eşləp sьqarьv ađnahь 5 knə kendən tora. S·nki sinfi qarşьlqtar tьvqan təqdirđə eşləp sьqarqan tavarđь qujarqa urьn qalmavđan qurqalar. Şul arqala kapital ildərendəge eşsel·r arahьnda kənən ken eşheđ xalqtarđьꞑ hanь arta bara. Ular (kapifalistar) eşselərđeꞑ tormoştarьn qajqrtmajđar.

— Beđđeꞑ eşse kəsəbed 100 jьldarqa qedərə j·tərlek tip knə javap birələr,

Ə, beđđə kirehensə, beđ eşləp s·qarьvđь kyterev esən memkin qəđər sənəqət maşinalarьn tieşle nagruzkalar m·nən tə'min itəbed, eşhed qalьvsьlarđь eş menən tə'min itev jaqьn qarajbьđ.

Şunьꞑ esən, bed edləkheđ eş adnahьn udqarabьđ. Mьnьꞑ arqahьnda beđđeꞑ şləp sьqarьvьbьđ, eş kenebed 60 ken arta təşə həm jьl əjlənəhenə eşləp sьqarьv pьraduksiəbed 20 prasintqa kytər·lə.

2. Huꞑqь jьldarda, sənəqət həm avьl xuzalьqь frontь bujlap satsializem jarьşь başlandь· Satsializem jarьşь əşlep sьqarudь kytərev, tavarđьꞑ sifatьn jaqşrtьv, eş dissiplinjahьn nьqьtu n·gedəndə qorlqan. Həm teđeleş eşeneꞑ xerəkətə tidiətev gə dulqьn jahavda đur əhəmiət qadana.

Eşselərdeꞑ başlavь menən 3 nse ildemaşinalaştьrьv udqartьla, ilde indystreriələşterev julьna 700 milijun humdan artьq aqsa jьjьldь

Bьlar eşse sinfьnьꞑ sats'alizəm teđəv eşendə, L·ninden vasijattarьn tormoşqa aşьrьvđa məs'yl tkənlektəren kyrh·tə torqan fakьttar tygelme?

Estalinqьrat tьraktьr zaytьndaqь teđeləşəbeđ, eşebeđđeꞑ barьşь həm tavarđьꞑ sifatь jaqьnan Amirika heltəneve menən heltənevebeđđe isbat itələr.

5. Uđqan jьlqь eş pьlanьnьꞑ satsializem jarьşь həm eđlekheđ eş ađnahь başlanmaƅ aldьruq ytələve taqьla ber tapqьr isbat itte.

Beđ ƅjьllьq pьlandьꞑ berense jьlьnьꞑ ikense ajьnda eşləp sьqarьvđь 19 prasintqa kytərergə nurma qujqanьq, ə xəđer pьlan, 24 pr. menən ytəlde.

Bik asьq tormoş eşse-krəƅtejən tarafьnan tьvđьrqan izat, beđđeꞑ taraftan bildələngən iƅədte qьvьp jetə. Şunьꞑ esən bed, ydebeđđeꞑ aldnqь iƅəbebeđđə xuxa'ьq yƅeşebeđđə 3—4 tapqьrqa teđərgə tejeşbeđ.

(M. Latsis iptəşteꞑ „*Yktəberđeꞑ 12 jьllьqь*“ tigən bьraşurahьnan).

Qigant kammun.

Qajea

Yktəberđeꞑ kerəş-jeꞑev kenə
huqmaq haldь jerək itenə.
Yktəberdən bejək kammunaqa
hyđen jađđьq, tarьx bitenə.
Ul jьldarđa beđđꞑ baƅьvdarđa
Tup təkerđe, avьr puşkalar.
Utlь tel·nhudьp Bylemyttər
Bylemyttər kerəş postolar.

Oşo jьldan başlap avьl keldə
jəd jьlmatьp, irken tьn alьp
Begən dala, bergəqala menən:
Eeꞑəv kenən qotlap, dan ala.
12 - ne ytep 13 jьlqa,
Ajaq baƅьv nindaj kyꞑeldə,
Qьđьv barьş menən səsək atьp
Eş eƅtəndə nurqa kymelev.
Yktəbərgə begən 12 jəş beđđꞑ
kammunala,
Biş tultьrьp kitte altьqa.
Ulejigant kammunala, hər ken
hajьn. Eş kybəjep, kestər artьvđa

Yktəberđə, qəlav pyləmytən,
Eьr - jьrlatьp. kelər kejatte,
Begən bəjek tedev fruntьđa
Maşьnanan notoq həjlətə.
Jьjl·ş, u r r r a a!!
Tantana, jaꞑь kamxuz
Şatla·dьra dala jərəgen.
Nindəj kyrkəm, bergə, bergələp.
Ytəp jəşəv, bьvat telagen-
hər jьl hajьn unьrьp jer jel-
kəhen

Tьraktьrđar əştə, dala'a.
Kammun kesen jaqlap eş yt-
ərgə:

Maşinalar kilə qalanan.
Qьlqan baƅqan jalan aqtarьla
Tun'ap, tunlap orloq hibelə.
Altьnlaꞑqan kammun baƅьv-
darь,
Qojaş nurь menən həjelə.

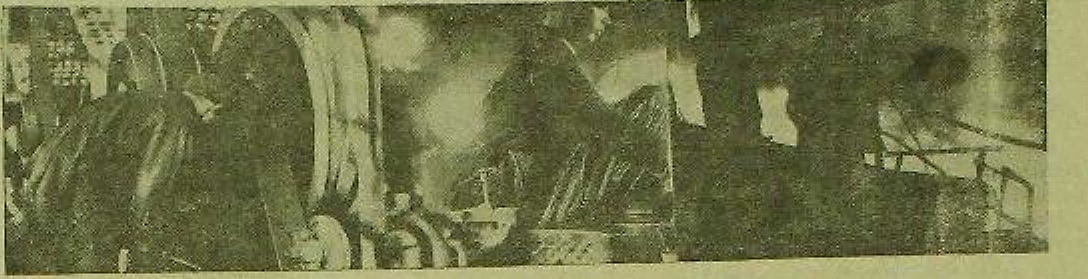

Ytkəndəgelər

Səqon jьldar menən işalundar
„Tup“ „henge“ lər
Tejəp uđđьlar,
Yleş,
Qьrьlьş.
Jlav,
Hьqьranьvdar
Simjələrđə hanhьđ buldьlar.
Ədme aqtь kyđjəş
Qandar qatьş,
Bьsaq qajьraqan kən
Batşalar,
Kamiraqa
Hьvьq padvaldarqa
Juqhьldarđь totop japtьlar,
Jabь'manь tygel
Aƅtьlar
Burzuvanьq hatlьq jalsьlarь
attьlar.

Kemgə kelke buldь?
Kem hьqьranь?
Kəm huꞑ birđe
Milijyn xisabьn?
Kem huꞑ sənste
Yđe qorhaqьna
Juqhьl esen qajrap bьsaqьn?

Taş estina
Halqьn kamirala
Kerəşselər bəjđe utьrqan,
Ə,
Harajđa
Batşa təxetendə.
Qandar eskəs iƅerep qotorqan,
Jьldar taqь işalundar menən,
Timer keşelər təjəp kildelər,
Batşa
Zandarmьlar
Efi·ərđər
„— Qan esəbed taqь“ tinelər.
Ləkin huꞑqьhьnda
Tamqan,
Milijun qanьn
Ut jalqьnь itep estelər
Sənki:
Fabrik—Zavut
Jer—hьv xuzalarь,
Qandar esen xisap ittelər.

Şarapnildar
Tuptər
Uttar səsep
Ykerep
Jəşenəp kilde yktəber.
Ul ken buldь huꞑqь berensehe
Tas estina jemerep ytkəne.
Tsemint uram hanhьd gəvdə-
lərđe
Kykerəgenə qьdьp jadtanь,
Jer upqьnь
Dinged tulqьnь
Jьldar seren odaq haqtanь.
17 nse jьldьꞑ yktəbere
Ul „ser“ dərđe jəşerep
qujmanь.
Kəndər avьđь əjetkən
anttardь,
Donja juqьldarь tьꞑdanь.
Qoldar
Astar
Jemerep divardarđь
Iƅerek harajdarđьꞑ zakunь
Ontap
Tapap
Halьp yttənələr
Təxettərđeꞑ „iman“ altьnьn.
Qandar fantan atьp
Baştar edelep
Qəvdələrđən həjkəl halьndь.
Miljun kerəşseneꞑ eleşenə
Irek—adat kenə alьndь.

S. KYLIBAJ.

Ələlə irtə.

Keđge bьsьraq jaꞑqьrlarđa, jalanajaq, jalanbaş, ꞑьqьraj, hьqraj kulak Şəvəlideꞑ ketəven kətkən saqtar. elelə Şəvəli kulakteꞑ:

„-hiꞑ dinhed, hin beđđeꞑ balalarđь dinhed julqa indərəheꞑ“ tip uqьtьusь janbulat aqajđь et urnьna tuqmap, huꞑьnan təneu ytker qьlьs mənən telgələp jarahьna tođ hipkən saqtar...

Əjje...kulak Şəvəli şulaj qotorđь, ber ulqьna tygel kyp kulaktar qan esendə şaşьndьlar. ləkin tulqьn tuqramanь.

Rlvalytsijə tulqьndarь taşьp donjanь ikensegə əjlənderđe; jeđərlegən, meꞑərləgən kulak Şəvəliđər jьqьldьlar. jaꞑь kendər səsək attьlar.

Jьldar jəgərđe. yktəber 12 jьllьqьn həjrəp kilđe. ə, bed unьꞑ haldattarь.

Jeşəhen 12 jьllьq yktəber bajramь—tip qьsqьrabьđ. Donja riva lytsijəhenə tun birəbeđ.

Şakirьf Ql.

Kyrahedme, qala uramdarьn,
Jəmdar balqьj eşsən qalala.
Kerəştən huꞑ jeꞑey kendərenə.
Bajram itə eşsen balalar.

Uram...majdan...qala...
Şavlaj-
Kalunnalar gerləp ytələr.
Doşmandarqa atpur birev esən.
Jəştər tьva—jəştər ykələr.

Kamintirin beđđeꞑ jeteksebed,
Kamunizьm barьr julьbьd.
Jьldar menən yƅep jəşərer.
Donja yktəbere qorьr bьđ.

Q. Qajnan.

Yktəberđeꞑ qanlь kerəştəre
Aşqьndьra nikter jərəkte,
Bulhan ine
Kerəş utь esəndə:
Halhaꞑ ine mьltьq beləkkə.

Yktəberđe həjəp qarşь alam.
Yktəberđə minem bəxetem.
Ykteberđeꞑ bejək girujlьqь,
Doşman itte bajdar təxeten...

Estarenə hьjmaj qajnar dərettər
Qajnar dərttər taş-hikerə.
Yktəberƅeꞑ qьđьl səsəktəre,
Kerəşse itep mine yđtere...

B. Bikbulat.

Səvittər sajuzьnda

Inzinir həm tixniktər brigadahь

Pirem. „Siparatьr" zavьtьnda okrukta 76 inzinir həm tixniktərdən 1 nse udarnьj brigadalarь ojoştoroldo.

Udarniktardь eşselar brigadahь şif ekkə aidьlar. Zavьttardьŋ sixtərenə radio totaştьrdьlar. Eşselərdeŋ kansoltatsьjahьna 8 keşe bildelande. Inzinirdər brigadahь eş mitьdь eşlərgə kereştelər.

6 kəndə 75 meŋ hum

Dniperpitravşki. Jekətrinski timer julь rimuntь ydlekhəđ eş adnahь julqa quьldь. Xəderge vaqьtta rimunttaqь prastuj paravuz həm vagundardьŋ haнь 25% qa kəmetelde. Şuluq vaqьtta praduksьjanь sьqarьv eşe 34 pr. qa arttь.

Əđlekhəđ eş adnahьna kysev arqahьnda bьl bylek paravuzdarqa rimunt jahap5keneşendə64 meŋ hum, uagundardь tedətevdə 7 meŋ humdan artьb ikanumьja jahanь.

Jaŋь inestitut

Rastuf—don. Rastofta jul eşselərəinestitutьasьldь. Inestitutqa 175 studint qabul itelde. Bьnda labraturьjalar, avditurьjalarabarudьvajt itelep, həm 160 keşelek studinttar esən 4 jataq xana asьlqan.

kamsamuldar rajunь

Kejef. Xəderge vaqьtta tik kamsamuldardan ber militsejə rajunь tedələp jata. Bьlar Stalinski tigən eşselər rajunnda xeđmət itəsəktər. Kamsamuldьŋ Linin rajunь fəqət kamsamuldarđanqьna naluk rajunь ojoştorop jata. Bьlarđьŋ eştəre. Kejefteŋ başqa naluk yerizdinjələrenə elgə bulьrlьq rəvştə qujьlasaq.

Seвerđə səvđə sənəqjete

Navasiвirski, Qьr həm xajvanзьlьq praduksьjalarьn eşləv esən Siberđə berense tapqьr, betəhen 38 meŋ humdarqa teşərep jaŋь fabrik—zavьt, mastirskuj, skьlatttar həlьnasaq.

11 stansa

Pakrovski. 6 jьl esəndə Nimrispublikələ 11 jerđə maşina—tьraktьr ьstansahь həlьnasaq. Bьlar berense jьlda 55,000 giktarđan artьqьraq krəъtejən jerđəren əşləjəsəktər. Xəderge kəndə bьl ьstansalardь həlьv esən əđerlek eştəre alьp barьla başlandь inde.

Faziqalь Ylem

Xarqьf. 20 nse yktəberđə k's menən Ukrajna V.S.N.X. hьnьŋ prizidium aqzahь ip. Andrijanьf tьrambajaъtьnda qalьp faziqale erəveştə ylgən.

Urьndarđan jađalar.

Xəвərselər qələme вujlap, jeteşheđlektərgə вərəвeđ

Məzitef вaldarь səvit məktəвenə ojalaqandar

Işle (Estərle) avьlьnda rivalytsejəgə qədər ataqlь xəlfə bulьp torqan həm 1925 nse jьldarđa kapiratif rəise bulьp eşləgəndə kapiratsьjanьŋ 3,000 meŋ aqsahьnajorttar haldьrqan, rastьratanan qotolov esən yđen — yđe yltergən *Timersaj Məzitefteŋ* qьđь*Saimə Məziteva Estərle tixnikumьnda* Talqat Məzitef, *Ryf'qat Məzitef həm Əsma Məziteva lar Əfə Dzirzinski* məktəbendə uqьp jatalar.

Dzirzinski məktəbe uqьvsьhь Fəjzyllin Şəriften atahьnьŋ hatьvsь bulьvь turьnda „Jəş quqsьl gəzitendə başьlqan xəbərđe kamsamul jьjьlşьnda tikşerev barqanda *Əsma* menən *Saimə* Məzitьvalar jalqanqa вьqarьrqa talaştьlar, jalqan ьspьrafkalar birep mataştьlar.

Jəj kenə, trujka attarđa gylajt itevđəre turahьnda estinə gəzitenə jađьlqanqa;

— Heđđeŋ unda eşeged bulmahьn tipkenə javap qajtarđьlar. „JEL."

Bьlda şulaj

Bələbəj kantunь Byzdək jorto Bəjrəş avьlь rəisen həm yđeneŋ batragьn yltergən esən 10 jьlqa irektən məxrym itelgən Şahisoltan kulaktьŋ malajь Jahydə Jergəzef Işlanqol Ilnse başqьs məktəbenən qьvьlьv darəzəhenə jetkəjne. Ə bьjьl, batraktar isme menən Dəvləkən 9 jьllьq məktəptə uqьp jata. Batraktar ьъəbenə juqarqь katigurijə menən estipindiala ala. Bьl keşenelə tikşerergə kərək bulьr.

S. QOTOJLЬ.

Jomatavđa jeganheđlek

Jьmatav avьl xuzalьqь məktəbendə jensi totanaqhьđlьqtar arqahьnda bala tabьp jatqan uqьvsьlar kyptər belalər. Unь kyptəŋnən yk gəzitə bittərendə kyrđek.

Partia həm xəkymətteŋ aldьbьđqa qujqan đur həm javaplь bulqan igen əđerləv kampanijahьnda bьl məktəptəge 57kamsamuldan 5 knə kamsamul jegelgən.

Bьlar „jađьlqandar"

Kədge səsevgə jəcəjkə uj'ahьptə qaramanь. Zajьm taratьvđa dilbegə bujь rizəlytsijə sьqarьldь. „Hər uqusь 17-r humqa III nze zajumqa jađьldьq tip gəzitə bittəren bьsьrattьla" (Jəş juqsьl № 38 Ə) sьqarьlqan qarar jađьlqan kejgə genə qalpь—qəmələə aşьrьlmanь. Mədəni paxut, dingə qarşь kerəştərđə jəcəjkə ydeneŋ eşe itəp hanamaj.

вeđgə partis kərəkməj

Partija jəcəjkəhe menən kamsamul jəcəjkəhe ajьrьm jəşəjđər. Kamsamulkalar əъtenən jetəkselek itərgə ber partijeskenə part jəcəjkə bildələj. Ə kamsamulkalar: „Beđgə firqəle keşe kərəkməj", tip eşte kiregə qaqalar. Ularsa kem firqəle, kem firqəheđ bula torqandьr. Partja jəcəjkəheneŋ sikritarь kamsamul jəcəjkəheneŋ sikritarь et menən pesəj kəbek jəşəjđər. Part jəcəjkə sikritarь berər kamsamulqa eş quşha „Eşləmə" min eştərgə quşmajьm, beđ bul baqsa eşen eştəməhəktə, blabeđ" tip prikaz birə. Eşləvselərđeŋ julьna kərtə bula. Ə bьl jəcəjkəneŋ sikritarь.

Jəcejkələ jartь tinlektə tərtip-dissiplina juq. Kamsamuldar əjberьvatalar, baqsalaqь yъemlektərđe tuđđьrьp, kihep jeridər, ber berehenə ysləşələr, huqьşalar. Ə bьl əştərđə jəcəjkə sikritarь Parfjonьf başta tora.

Kamsamuldar sajəsi sep—si nađandar.

Bьl tiklem jeganheđlektərgə tejeşle urgьndar kyđ halьr tip tavьş birəbeđ. OKIJANЬF.

Mədənı paxut eşendə

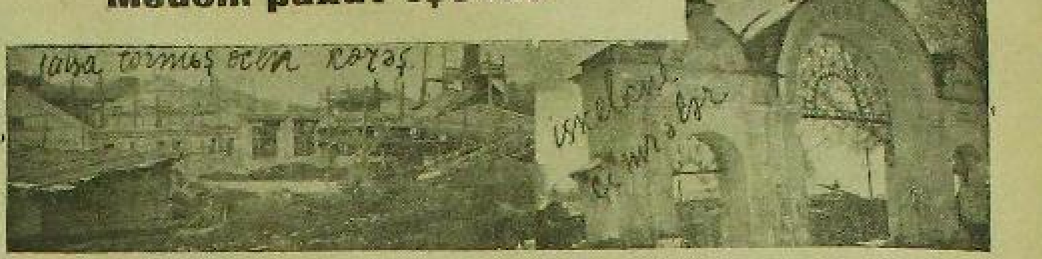

Qьđьl ərmistər đən-avlqa xat.

Qađandaqь вerlьşkən tatar—вaşqort huqьş məktəвe uqusьlarь igen əđrləv eştərənə həm ileвeđđə satsijalizьm teđyđe tə'min itev esən xəkymət həm kammunistar partijahь qujqan вurьstь tiđerək вojomqa aşrьvqa jarđam itev julьnda avьldarьndaqь əşsən krəmijəndərgə tyвəndəgesə xattar jeвərđelər:

Krəъtejən iptəştər

Beđđeŋ xəkymətebeđ, xalьq xuzalьqьn jaŋь furmьla—satsьjalizm jəmqejəte rəvəşndə tedəj. Beđđeŋ bьl julьbьđda kyp avьrlьqtar bar.

Beđđeŋ sənaqətte jaŋьnan teđevdə məqsət, ber jaqtan ul betə eşse-krəъtejən xalqьn tavar menən tə'min itərgə tejeş bulha, ikense jaqtan betə xalьq xuzalьqьna kərək bulqan maşinalardь eşləp elgertergə tejeş. Şunьŋ əъtenə avьl xuzalьqьn jaŋьnan tedgən vaqьtta—babajđar qullanqan huqa menən eşləvđən həm başqa terle iъke furmьlarđan baş tartьrqa, kyp baъьvqa kysərgə, avьl xuzalьqьn maşina menən eşləv erəveşendə jənlənđerergə, jerđe beregep kyməkleşkən xuzalьqtarqa ojoşop eşləv furmьhьna kysərgə kərək.

Bьna bьndaqь betə avьrlьqtarđь beđđeŋ xəkymətebeđ jeŋep sьqasaq, ləkin unь jeŋep sьqьv esən, beđ xəkymətebeđgə həm kammunistar partьjahьna betə avьl həm qa'ala bulqan kiŋ qatlav xeđmət ejələreneŋ jarđəm itevđəre kərək. Xəderge kəndə beđđeŋ in aşьqьs bur·stalьbьđđan bьna şul zavьt—fabrik həm teđev əşterendəge eşselərđe vaqьtьnda, edləkheđ ikmək həm avьl xuzalьqь ađьqtarь menən timənitecjeşetoraBьnьŋesenikmək eđerləv kampanjahьn beđge tulь erəveştə uđqarьrqa həm kyrhətelgən pьlandь vaqьtьnda jьjьp betərgə tejeşbeđ.

Bьna ikmək əđerləv kampanjahьn uđqarqan saqta, bəđgə kulaktar tarafьnan dur qarşьlьqtar kyrhetelə. Ular betə kestəre menən ikmək eđerləv kampanjahьna ni ek bulhala unь eđərgə mataşalar ular yđđəreneŋ artьq ikməktəren jəşerələr, həm şunьŋ əъtenə xalьq arahьnda ikməkte xəkymətkə birevgə qarşь agitatsьja qotqo jahap xəkymət həm xalьq alđьnda đur jьnajattar eşləjđər. Ləkin krəъtejəndərđen tep jalpьbь (urta, tyban xəlle həm batraktar) kulaktarđьŋ bьndaj ojathьđ sьqьştarьna tejeşle atpur birev menən kulaktarqa hezum — bahьm jahajđar. Bьl kulaktarqa bulqan hezəmđe hər urьnda, taqьla nəqlь rəveştə kesəjtergə kərək, senki beđ ul vaqьtta ikməkte vaqьtьnda əđerləvgə đur jardam itesəkbeđ.

Beđđeŋ ikense aşьqьs burьstarьbьđđan xəkymətkə ilde maşinalaştьrьv eşendə jardam itev. Heđ вarьqьđda beləheged, xəkymət tidlek menən ilde maşinalaştьrьrqa, terle zavьt-fabriktar halьp elgertergə kərək bulqan aqsanь yđegenə taba almaj,həm ul saqlь aqsa juqta. Şuluq vaqьtta beđ beləbeđ, Xalьq arahьnda biş jaqtan sərməjə, aqsa,mal, jəki başqa narhələr əlbəttə juq tygel, ular bar, tik ular tarqav xəldə jatalar.

Beđđeŋ burьs enə şul tarqav xəldə jatqan aqsalarđь ber urьnqa jьjьp, ber betenqə ajlənderep, şunьŋ arqahьnda xəđerđə beđđə eşlənep jata torqan maşinalar jeteşterev, zavьttar—fabriktarđь tiđ erəveştə tedərgə jarđam itev.

Şunьŋ esəndə SSSR da bulqan barlьq anlь grazdan, eşse-krəъtejən həm betə xeđmətejələre yđđəreneŋ eleşenə teşkən summala 3 nse indystrejə zajьmьna jađьlьv menən bergə, başqa xalьq arahьnda zajьmqa jađьlьv turahьnda tilmər—əndər eştərə alьp barьrqa tejeşlər. Şul ereveşle ber jaqtan ikməkte tiđ jьjьp, 3 nse zajьmqa barьbьđđa jađьlьp kulaktarđьŋ kuntьr rivalytsejə sьqьştarьn tebe-tamьrь menən qorotop xəkymətkə đur jardam i hək ikense jaqtan ileбeđđə satsьjalizem teđev pьlanьn ytərgə bulьşlьq itəbeđ.

„Krupьskaja" iъme birelde.

Bьjьl Arqajaş şəhərendəge I-numirlь „Yktəber 10 jьllьqь" ismendəge pьjanir ətrəte menən şuluq şəhərđəge 9 jьllьq məktəbendə III-numirlь „Boxkrin" ismendəge pjanirətrətenə quşьlьp „Krupskaja" iъeme birelde.

Bergə quşьlьvđьŋ səpəbe: ətrəttərđegeepьjanirdarđьŋ əđ bulьuvь ə, jsem (deŋ), „Boxьrin" deŋ partьja julьnan tajpьlьvь arqahьnda almaşьndь tip əjtergə turь kile. Timskej Pira.

Ətrətkə 10 hum.

Beđđeŋ „Krupьskaja" ətretenə III-ilde maşinalaştьrьv zajьmь pьjanildər teləge bujььsa 10 hum alьndь. Anь yđđəreneŋ tьrьsьlьqь spiktakel qujьp tyləjesəktər.

Timski pira.

Yktəвerъə

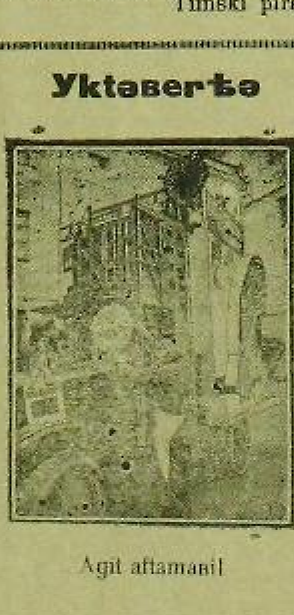

Agit aftamaвil

Şif eđlejвeđ...

Bere pidtixnikumь 28 nse jьlda aq iđel borolmalarь arahьnda ultьrqan Noroşlь avьlьn şifkə aloqajnь. Ləkin kyp ytməne: „aq iđel aşa 2 tapqьr sьqьp jerəjhe bar tip ul avьldь taşlap kitte. „Bьnьbь jaqьnьraq—tip iđelđeŋ bьl jaqьndaqь Caştьq avьlьn şifkə aldь. Ləkin bьl avьlda kypkə barmanь:

— Xalьq iъke fikerle, kulaktar bar, bьl avьl beđgə ni padxadaşci" tip taşlanьlar. 2kalxuzь bar," jaqьnda tip 3 tapqьrqa Ygeđle avьlьn şifkə aldь.

Şulajtьp Bere tixnikyme aq iđel bujlap şif eđləjđə şif əđləj, Ə avьlda mədəni eştər juq.

„ŞIFLE"

Mıdtixnikum eş kə вaşlanь

Midtixnikum kamsamul jəcəjkəhe həm prafkum ydeneŋ ycaskahьndaqь uqьj-jađa belməvselərđeŋ hanьn alьv eşen bettə. Heđəmtələ 108 keşe uqьj jađa belməvselər bulьp 100 e uqьv, jađьrqa ejrəterlek, qalqansь uqьv jəşenən uđqan bulьp tabьldьlar.

12-nse səvit məktəbe ergəhendə 2, bazarnaj druzina ergəhendə 1, Midtixnikum ergəhendə 1 likpunkt asьlьp yktəber ađaqьnda eşkə başlajasaq. Uqьvsьlar arahьnda əđerlek eşe alьp barьla.

M. Qərix

Liniŋьratta mitaldьŋ kygəreveni esən ikənen əjrənev kabinitь asьldь. Ber jьl esendəgenə kygərev đən 75°/₀ timer ərəm bula ikən.

Terle xəвərđər.

Ispanejəneŋ Rame tigən urnьnda Briniştəjen isemle ber keşe aslьqtan ylgən. ylgəndən huŋ jəhatьp qujqan gьrubьn qarahalar, gьruptan 1 milium hum aqsa tabьlqan.

Manzurijənьŋ Aŋşani kymer şaxtalarьnda şartlav bulьp, 19 keşe ylgən, 20 keşe qatь jaralanqan.

Krasnadar ergəhendə tavar pasazir vagundarь bərləşep 10 vagun vatьlqan, 2 bisprizurnьj ylgən, 3 pasazir jaralanqan.

Barabin ukrugь, can qylənəm qaqьđ əđerləv esən hьv yъemlektəre jьjnav eşebettə. Barlьqь 1.700 tunna yъemlek xađerləngən. Bьnьŋ ber niqədəre Amirikaqa, ber niqədəre ydehəđđən qaqьđ fabriktarьna jebərelə.

oşo kəndər esendə Asa avjaxim, alьъ kensьqьş ərmijəhenə 2 nse taqqьr 5000 bylək jebərə.

Latvijala bulqan beten donja vistafkahьnda beđđeŋ „Qьđьl ələm" zavьtьnda əşləgən səsev maşinahьna altьn midal birergə qarar itelde.

Fransijanьŋ Lularski şaxtalarьnda jer qađьqan saqta hьv atьlьp, altь keşe ylgən.

Amirikanьŋ Filadifi palittejələre qulьada meŋərləgən mataksitlar bar, Xađer bьlarđə ьradija baştarьva eştəre bara. Əgərđə mьtaqsitlittərgə ьradija qujьlьŋ palitsija bojorahь menən pik jəhət xəbərləşep pulasaq.

Вр. редактор: Б. Баянов.

Типо-литография „Окт. Нат.", Уфа Башгавлит № 92

Berləşegeđ ʙetə denja pralitarđarь!

ʙaşqortostan JƏŞTƏRE

Bişense jьl sьƣa

JAĐЬLЬV XAQЬ:
Ber jьlьƣь 1 h. 50 t.
6 ajƣa . . . . 80 t.
Ɵs ajƣa . . . 45 t.
Ber ajƣa . . 15 t.

Kamsamuldьŋ Başqortostan Ɵlkə Kamitəte tarafьnan sьƣarьla torƣan ađnalьq gəzit.

Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Созонова ред. газ. „Башяштәре". Телефоны: редакции . . . . 2—83 конторы . . . . 1—61

№ 38 (151) || sişənbe, 28 yktəʙer, 1929 jьl. || №38 (151).

Qara əle! aldaƣь ajdar esən Qara əle!

„BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRENƏ" jađьlmaj qalmaƣьđ. Ƣəzit aldьrьv vaqьtьn ođartьrƣa onotmaƣьđ.

Jađьlьv xaqь bik oshođ ƣьna:

1 ajlьqь	15 tin.	6 ajƣa	80 tin.
3 ajlьqь	45 t.	Jьlьqь nej barь 1 h. 50tin genə.	

Pejanirđar - jarđamƣa

Baldarđьŋ əktif qatnaşlqtarь - igen əđerləy planьn tultьrьuƣa jarđam itə.

Mərkəz pejanirđar bojrahь, Narkampros həm mərkəz ikmək sajuzь qatnaşь menən pejanir ətrəttəre həm mektəptər arahьnda ikmək əđerləv kampanjahьn jaqşь udƣarьv esən jarьş ytkərə. Jarьş 29nsь jьldьŋ 1nse yktbrenən 1930 - jьldəŋ 15 - nsə qinvarьna qəđər bulьp, igen əđerləv kampanjahьna kiŋ eşse—krəstejən baldar jəlpьhьn tartьv, ulardь aktif qatnaştьrьv bursьn ala.

Ɵlkə pejanirdar bojrahь ɵlkə masьştapta narkampros, ikmək sajuzь, ikmək kapiratife həm başqortostan quşsьlar sajuzь menən başqortostan pejanir ətrəttəre h-m məktəptər arahьnda jarьş iqlan itə. Başqortostan ʙetə ojoşmalarь aldьnda yktəber rivəlytsejəheneŋ XII- jьlьna ikmək əđerləv pьlanьn 100% menən ytəv burьsь tora. Məktəp həm pejanir ətrəttəre pьlandь 100 pr. menən ytəvdə aktif qatnaşьrƣa həm jarьştьŋ berense həm ikense ađnahь bьŋa qəđər bulmaqan erəveştə tiđlek, xərəkətlek menən ytəlergə tejeş.

Kankrit burьstar

1- ʙetə jəlpьnь ikməkđəđerləv əhəmejəten aŋlatьv, 100 pr. tirəhenə ʙetə jarlь, batrak həm urta xəllene tuplap, kulaktarđьŋ jalqan agitatsьjalarьn asьv, ulardь tejeşle urgьndar arqьlь xəkemgə tarttьrьv. Aŋlatьv eştəren ьsqlap qujьvda uqьv porttarь - uqьv bylmələre həm qьđьl meјeş, kluptar ydək urьn alьrƣa tejeş.

2- Estinə gəzittəre jьş sьƣarьlьp, igən əđerləv eşeneŋ barьşьn tulьhь menən gə đələndererergə həm igendəren xəkymətkə birməj, igen əđerləv planьna ajaq salьvsьlardь asьqtan-asьq gəzit arqьlь iqlan itep, ular menən kərəş esən ʙetə jarlь, batrak jəlpьbьn tuplarƣa kərək.

3- Avьldьŋ qilmi kestəre menən berləktə, igen əđerləv kampanjahьnьŋ əhəmejəten aŋlatа torƣan agit pьjesəsələr qujarƣa.

4- Pejanir „Jenel kvəlireja" əre aşa igen əđerləv urgьndarьna igen əđerləv parattarьnьŋ jeteşhedlektəren asьv həm ul jeteşhedlektərđe ʙetərevdə jarđam itərgə.

5 Avьl səvittərendə dizurstьva qujьp, jađьvhьđьv eşendəhəm avьl xalqьnьŋ horavьna jarđam itərgə.

Igen halьv punkьttarьndaƣь igende israf itə torƣan xəşərəttər men-n kərəş həm igen kipterev maşinalarьnьŋ vaqtьnda fajđalanuvьn tikşerev, tejeşle ojoşmalar aşa unь fajdalanьvda saralar kyrev, igeŋ esən kərək bulƣan qapsьqtardь tulьhь menən fajđalanьv.

Jarьşqa kemdər nisək jarđam itə.

Ɵlkə pejanirdar bojorahь, narkampros, ikmək sajuzь, ikmək kapiratif sajuzь həm kamsamul gəzite eşseləre menən berləktə kəŋəşmə ytkərep, igən əđerləv kampanjahьn ytkərev jarьşьn berləktə ytkərergə bulьp, ul ojoşmalar uđ tarafьnnan tybəndəge eştərđe eşləjəsəktər:

1- Narkampros—ʙetə pejanir ətrəttəre həm məktəp uqьvsьlarь esən „IGEN ƏĐERLƏVSE JULDAŞ" (спутник) sьƣarьp, kampanjanь jaqşь uđƣarьvsь pejanir ətrəttəre esən uqьv jorttarьna 1930- jьlda II nse baŝqьsqa 50 urьn tixnikumdarƣa 10 urьn birəsək. h ə m kantundarƣa sьqьvsь inestruktьrdarƣa igen əđerləv eştərenə pejanirđ-rdь tartьv esən kənkrit jəkmətmələr birəsək.

2- Ikmək kapiratif sajuzь — urьndardaƣь kapiratiftərgə bьl jarьştь udƣarьv esən qullanmalar birep, ulardь eş ytkərevdə hanap torasaq. Urьndarƣa bara torƣan inestrukt rđarƣa kənkrit eş jəkmətelep, pejanirđardь jarьştь udƣarьvđa inestryktirava t itep torasaq həm kampanjanь jaqşь uđƣarьvsьlardь byləkləv esən 57 hum aqsa bylə.

Ikmək sajuzь—urьndarƣe qatnaşьv turahьnda bergə xat jadьp, byləkləv esəndəsərməjə bylə ək həm inistryktərđəren fajdalanasaq.

Kamsamul gəzit idarahь his toqravhьđ jarьş turahьnda qullanma həm jarьş turahьnda urьndardan kilgən xəbərhərđe gəzit bitendə jaqtьrtьp barьp, hədəmtə sьƣarƣan vaqьtta aktif qatnaşasaq. TIMIRƢƏLINƏ.

Timer jul kamsamol ojoşmalaьrna.

Bajramƣa qarşь həm bajram kəndərendə jək vagundarьna avar tejəv eştəre tybənlnev hidelə·

Bьl kyrneştər tьraŋspьrttan ьratsijanalni fəjdalana almavƣa həm vagundardьŋ narmalnej jərevenə uŋajhьdlьq kitərə. Şuƣa kyrələ Başapkamul bajram aldь həm bajram kəndərendə vagundarƣa jək tejəməvđərgə qarşь kərəş asarƣa quşa.

Bьl eştəjeŋel kьvaliriə aqьzalarьn jəlep itərgə, tьraьspьrt əməqətselegeneŋ insijativahьn kyrhətergə, qajeplelərđe eđarəvge mətbuqat həm sut urgьndarь aşa sara kyrergə kərək,

Başapkamul s'kritarь: ASTAXLF.

Urьndarđan jađalar.

15 Keşəlek ʙrigada

T - Qataj kantunь Qataj jorto sərmən krəstejən jəştər məktəbe kamsamul jəcəjkəhe 15 kamsamuldan 3 brigada ojoştьrьp avьldarqa sьqtь. Brigadalar avьl səvitərenəŋ eştəre menən tanьşьp, yđ ara halьm II - III - nse zajьm aqsalarьn jьjьp qajttьlar. Igen əđerləv eşendə krəstejəndər arahьnda aŋlatьvdar alьp barьv julь qullandьlar. Krəstejəndər artьq ikməktəren xəkymətkə tapşьrьrƣa hyđ birđelər. Tik kəndərđeŋ jamƣьrlь bulьp torьvь igende huqьrƣa uŋajhьdlьq kiltərə.

„X. Jurmatan"

Uqьtьvsьlar qarşь torđolar

Sərmən avьl Ş.K.M. uqьvsьlarь hər terle kampanja həm bajramdardь durxəđerlek menən qarşь alatorqajnьlar. Ləkin bьjьlƣь urazaj bajrəmendə ulaj bulmanь.

Bajram aldьnan xəderlek kyrev esən bərər kən, jə bulmaha bernisə səqət uqьv vaqьtьn plakatta, illysterət sejələr eşləv esən fajdala nьrƣa horalhala, uqьtьvsьlar qarşь tavьş birđelər. Şul arqala bed urazaj bajramьn ber terlələ əđerlekhedgenəytkərđek. Kiləsəktə bьnьŋ kevek səjəsi əhemejəkə ejə bulƣan kampanjalarƣa uqьtьvsьlar qarşь tormaŝqa, balkem yđđəre insьjatьr bulьrƣa tejeştər. X. Uraz.

Nej barь 7 kamsamul

T— Qataj kantunь Sərmən avьlь jort kamsamul jəcəjkəhendə nej barь 7 genə kamsamul. Valkum kamsamul firqəhed jəştərđe kamsamul safьna tartьvđa qəməli saralar kyrməj· Firqəhed jəştər kamsamuldьŋ əhəmejəten aŋlap jətə almajdar. Ə valkamul ber tərlələ eş alьp barmaьj. Şuŋa kyrələ 30 kamsamuldan xəderge kəndə nejbarь 7 genə kamsamulƣa qalƣan.

„X. Jurmatan"

Qьđьl abuzdar, işalundar əđerəlv punktьna aƣьlalar

Kamsamuldarđьŋ ikmək işalunь

RASTLF—DON Kuban kamsamuldarь yktəbrđ-ŋ 12 jilьqьna S. K. V. K P, (b) h-m V. L. K. S. M.ismenə 50 vagunlь ikmək işalunь jebərergə qarar itteler.

Bьl işalun esən kamsamuldar igen əđerləv pьlanьn tultьrƣan raju-dardan i k m ə k jьjьp birevde yđ ɵstərenə alalar.

Tiŋləşergə saqьra

TAM JAN - QATAJ kantunь QATAJ JORTO Ş.K.M. kamsamul jəcəjkəhe tarafьnan avьldarqa birgadalar sьqarьlьp 3000 humƣa jaqьn aqsa həm 500 pot igən jьjьp tejeşle urьnƣa tapşьrьldь. Ş. K.M. jəcəjkəhe başqa avьl jəcəjkələren tiŋləşergə saqьra.

H. Xəkimьf.

Tyrksistə ikmək tejəv ʙaşlandь

Alma—Ata la janlь erəveştə ikmək odatьvđar başlandь. Bьl rajunda yktəber—nujabьr ajьnda ikmek tapşьrьv 20 tunnanan arttьrьlasaq.

Məsəqet

Qalmaqqol jorto 20nse yktəbergə ikmək əđerləv pьlanьn 121 pr· qa ytene. 1nse nujəbrgə qьđьl abuzƣa ikmək tejəvde 140 pr. qa jetkərergə Morzalar jorton saqьrđь.

Bələʙəj

Aqburza avьl səvite ikmek əđerləvdə satsьja izem doqovarьn tulьhь menen tultьrđь. Şulajuq 1,350 sitnir ikmək tapşьrđь. Kamsamul eşselərenə bylək itep igen əđerləv dəvəm itə.

Jьlajьr

QЬVANDЪQ.kamsamuldarđьŋ insejetivəhe menən qьđьl abuzdar ojoştьrьv esən udarnaj brigadalar tədəlde.

Qьđьl abuzdar sirnьj punktqa qarap xərekət başlanьlar yktəberđen 5 kənenə inde 5,000 sitnir ikmək tapşьrьldь.

ʙere

BAVQI 10,000 sintnir gə jaqьn ikmək əđerlənđe. Bьl handьn 5 ɵleşkə jaqьnь qьđьl abuzdar menən odatьldьlarđa inde. Yktəberđeŋ 12 jilьqьna plan 115% tirəhendə ytaləsək.

Jort devmələndə ikmək əđerləv eşe 100 pr qa jaqьnlaj „Artьq ikmək xəkymətkə" tigən luzŋqьlar mənən qьđьl abuzdar əđerləv punkttьrьna aqьlalar.

Səjəsi uqьv kərək.

Qataj jorto dəvmələndəge kamsamulojoşmalarьnda jьldan jьl səjəsi uqьvdar udqarьlmaj.

Sərmən avьlьndaqь krəstejən jəştəre məktəbendəge kamsamuldar arahьnda ber tertələ səjəsi tərbejə eş juq. Şul arqala uqьvsь kamsamuldar səjəsi belemdən nađandar Ə, valkamul bьl eş turahьnda ujlap qaraqanьla juq.

Ƣ. Erəz.

Ukьrajnala militsiə'ərđe hajlap qujьv tərtibe qujarƣa ujlanьla. Militsialər eşsələr jьjnalьşьnda, tavьştan məxrym bulmaƣan, həm sutta xəkym itelməgən kşelər arahьnan 18 menən 50 jəş arahьndaqьlar hajlanasaq.

Nizni - Novgortta juqarь sufefli qorьs eşləp sьqarьv esən qorostь ilikter kəse menən qoja torƣan zavьt halьnasaq.

Iptəş Raskulnikьf sanoqət h ə m ədəbejət eştərenen eraise itep bildələnde.

Estərle kantkamulь taƣьla 4 ʙri gada ojoştorđo.

Kamsamuldьŋ igen əđerləv đə udarnaj 2 ađna uŋajь menən: Estərle kantkamulь jaŋьnan 4 ʙrigada ojoştorđo. Satsьjalizem jarьşь ʙətə jəcəjkələrđe yđ qosaqьna aldь. Igen əđerləv planь yktəʙer 10 jьlьqьna tutьrьlьp ʙətəsək.

„KANTKAMUL"

Məktəptərđən qasьqsьlar-mədəni dizirtirđar.

Bьjьl Ɵfə tixnikumьnan qasqan uqьvsьlarđьŋ hanь 45 kə tula.

Dimək narmal xəldə ber kurs uqьvsьhь tigən hyđ. Bьl qasьvsьlarqa əhivətlidər kydlegenən qaramajьnsa, məs'ələne hər ike jaqtan alьp qarahaq bed, „asьqьp qa-alar... tigən qaraştь buşqa sьqarьrbьđ həm fakьttar menən qasьvsьlardьŋ səjəsi jədđəren asьrbьđ.

Kamsamul jəcəjkəhendə eş alьp barƣan Ƣələjef, Ƣəjnəneva' Birdin, həm Opo medire Jəkşəmbətef kevek aktif qatlamdar bьlar inde qasьv məs'ələhendə ikmək əđerlegən nigeđ məs'ələitep qujmanьlar, bəlkim pralitarьjat xəkymətə həm kamşamul tarafьnan qujьlqan burьstarqa javap birergə teləməvgenə ine. Bьna bьl keşelər yđđəreneŋ səjəsi jəddərən ənə şul jaqqa taban bordolar. Jaqsinbətef kevektər yđenen atьnan ejərtep jərəgən „atvuteganəktaren" ş-l jul menən genə taşlap kitərgə ujlanьlar.

Tixnikumdan qasьvsьlardьŋ handarь 45 kə jetevenə berdə aptьrarƣa jaramaj Sənki 2 jьl bujьna ber klas a ultьrьvsьlar, kamsamul ramkahьn hikerevserergə, qaraqlьq menən eş kyrevselərge, kamsamuldьŋ qatь atpur bireve ulardь şulaj məzbyr ittelə. Alar yđđəren bьl eştə məsyl hanamajlar,kamsamul tənqiten yđđərenə almanьlar, kamsamul ramkahьnan tajpьlьv julьn edlənelər. Bьna şulardь tedgəndə 45 kə tulala inde.

Hədəmtələ tixnikumdan qasьvsьlardь 2 terkəmgə bylərgə turakilə.

1- Kamsamul şulajuq pralitarьjat idijalugьjalagirьnan sitkə sьqьp eşlərgə teləməvse anarxistar jəş kadьrđar əđerləv fruntьnьn, hegenqe xuzalьq həm mədəni teđeloş fruntьnьn dizirtirđəre.

2- Alda torƣan denja rivəlytsejə kerəşendə denja pralitarьjatь qarşьnda, yđ-n ьsьn kerəşse itterep tanьmavsьlar, bələkəjgenə avьrlьqtarƣa baş ejevselər, qurqaqtar.

Bьl ike terkemdeŋ hər qajhьnьŋ idijalugьjahьnda, rivalytsion teđeleşteŋ dinamikahьna gojoroq bulьpqьna barьv, rivalytsion teđeleş dinamikahьnda bergə qajnarƣ teləməvgenə.

M. MARAT.

Bələbəj Pidtixnikumь Aksakьf tan 2 saqьrьm alьŧlьqtaqь „BEREK ALƢA" kalxuzьn şifkə aldь. Kalxuz ergəhendə ololar məktəbe həm avьl xuzalьqь tynərəge asьrƣa bulьndь xəderge kəndə pidtixnikum uqьvsьlarь şif avьlьnda qəməli əşkə başlanьlar.

Ə. Əjəpef.

Donja xəldəre.

Qtajđa huqьş

Işetelgən hyddərgə qaraƣanda Gamin sirjnə vəjeskəhe xinandьꞑ baş qalahьCinzionь alƣandar.

Xinanda ike arala qatь huqьş xərəkəte bulьp, huqьşta Nankinselərđeꞑ 1000 keşehe juqaldь. Xanxay uramdarь qulƣa alьnьp badardar tudđьrьlalar həm badardardaqь hatьv, nəmələre fruntqa ođatь'alar.

Qьştarƣa əđerlənələr

Gamin agintьstvahьnьꞑ xəbər birevenə qaraƣanda, s vit manzurьjə sigendəge qəskərdər esən almaşьnьrlьq urьn juq. Şunьꞑ esən Nankin vьlasь ydeneꞑ vajeskəhen qьşlatьrƣa əđerlek kyrə başlanь.

Magdanald SSSR ƣa qarşь

Lundun daqь eşselər kənfirinsejəhe yktəber rivalytsejəheneꞑ 12 jьllьƣьna SSSR ƣa jeberev esən 7 vəkil hajlanьlar. Kənfirinsejƣə kilgən 120 keşeneꞑ 25 meꞑe eşselərđən ine. kənfirinsejələ eşselər ber tavьştan, səvittər sajuzь arahьndaqь tьvqanlьqtь nьqьtьrƣa, tigən qararƣa kildelər. Magdanald xekymətə tarafьnan kilgən vəkildər qatь atpurƣa osoranьlar.

Afƣanьstan SSSR arahьnda

Afƣanstandьꞑ tьşqь eştər ministre, beđđeꞑ tьşqь eştər xalьq kamisarlьƣьna rəs,mi xəbərđər jebərep, Baca-saqav urьnnan təşərəlep unьꞑ urьnьna Nadir xan ultьrьvьn SSSR menən ike arala dußlьq mənəsəbəttəreneꞑ dəvəm itəsəgenə telək belderđe.

Beđđeꞑ tьşqь eştər xalьqkamisarlege Afƣanьstandьꞑ bьl xəbərđərenə javap birep, ike aralaqь dußlьq mənəsəbəttəren iꞑ jaqşь eravesta dəvəm itterergə həm bьnan huꞑ dußta sa eş alьp barьvđь taqьla tərənəjtə təşrərgə əđer torƣanьn belderđe.

Nadir xanƣa aini urьnbađar bulьp. unьꞑ tьvqan qərdəşe Şahvəli xan bildələngən. Ul ministirđər səvite rəise itələsək, tigən xəbərđərđə jerəj.

—

20 - nse yktəberdə Girmanja eşse xatьn - qьđđarьnьꞑ s'jeze asьldь. S'jez ajqanь menən jahaqan dimanьstьratsejəgə Birlinden bətə təbəktərendəge eşse qьđđar həm eşse xatьndar qatnaştьlar S'jezdə qotlavđar bulƣandanhuꞑ,ƣa ьnqьddьqrivəlytsion qudqalьşь turahьnda Ilina Obirbax tьꞑ daklatь tьꞑlandь.

Səvittər sajvzьnda.

Tazjkestan-sajuznaj jəmhyrejejət.

Tazikestan jəmhyrejəteneꞑ qьdəttən tьş səvittər ьsьjьzь bulьp bьndan Tazkesta sajuzdaş jəmhyrəjət itep iqlan itede·Bьl ajqanlь Tazikestan eşsə dərenə sьqarƣan xitapnamahьnda esjьz: „Bed Səvit Tazikestanьnьꞑ keşьqьş ildəreneꞑ bətə kərəşsə eşsən xalqinaeşənəbeđ yrnək bulasaqьna nьq eşənəbeđ“ ti.

Dysəmde təbəge jarlьlarь həm batraktarьneꞑ təqdime dujьnsa ьsjəz bik nьq alqьş esəndə Dysəmbe qa'ahьnьꞑ isemen Ьsstalin-Abat“ qa al ştьrđь hem i. Ьstalin Tazikestan ydək başqarmahьnьꞑ fəxri aqzahь itep hajlandь. Bьl məldə bətə ьsjьz: „jəşəhen kamparteja! jəşəhen unьꞑ jetəksehe i. Ьstalin jəşəhen Ьstalin — Aabat qalahь!“ tigən tavьştar menən jaꞑqьraj ine.

Tazikestan ydək başqarmahьnьꞑ rise itep i. Nosratu la Maqsum, savnarkum rəis itep Xazibajef hajlandь.

Beđđeꞑ sənəqət yьə.

28/29 nse jьlda SSSR sənəqəteneꞑ pьraduksejahь 27/28nse jь qьnan 23,4 pr. artьp 9,7miljart humlьq bu dь. Avьr sənəqət pьraduksejahь 26.2 pr. jeꞑel sənəqətt ke—21 pr. qa arttь.

jaꞑь bajlьq

Teşlək uralda sinarkь jьlƣahь ergəhendə elekke altьn rudnigьda bik hirək osraj torƣan bik qibatlь bulƣan „tnri“ „siri“həm başqa ilimintlь Manasit tigən miniral tabьldь. Əleqə tiklem səvit sənəqəte bьl nəmələrđe zagranitsanan ala ine.

Avьl xuzalьqь

1929-30 nsь jьlda avьl xuzalьƣьna 2,6 milijart hum aqsa birləsk· Udƣan jьlьa1,4 milijart biregən ine. Bьjьl 85 pr. qa artasaq.

3-meꞑ 50 tьraktьr

Liningьrattaqь „Qьdьl putilivis“ zavьtь bьl jьlda 3 meꞑ 50 tьraktьr eşləp xəkymətteꞑ zadanijəhen ytəne.

Şəkər gigantь.

Kijef ukrugь, Lnxritsa əstansahь ergəhendə, eşləp sьqarьvь menən donjala 3 nse urьnda torƣan dur şəkər zavьtь halьnь.

Bьl zavьtь halьv 6 ajqa hudььp 14 milijun humqa teşlə. Zavьt iꞑ huꞑqь Amirikatixnikəhe bujьnsa tedelgən.

Taqьla ʙer uꞑьş

Biş jьllьq pьlan bujьnsa bilgelengən Mogьbat Osipuvic timer julь eşlənep betə. 107 kilumitьr jerđə pujьzdar jeri başlanь. Bətə jul yktəberdeꞑ 12 jьllьƣьnda eşlənep betəsək.

Jaꞑьnaçaalnik

Jemhyrijət Rivvajansəvite bojorьƣь bujьnsa, SSSR Rivvajansəviteneꞑ cine iptəş Gamarnik qьzьl armija sejəsi idərahьna nacalьnik bulьp bildələnde·

Məskəv əlkəhe Kamsamul ьsьzь

Məskəv əlkəhe kamsamuldarьnьꞑ berense s'jьzь jabьldь. Əlkə kamit tkə berense sikirtardar itep Cumadanьf Ьujkanьf iptəştər hajlandьlar.

Satsijalizem jarşь s'jьzь

Rastuf-Dunda satsijalizьm jarьşь ьs'jьz basьldь. Ьs'jьzƣa. 100 eşse. 200 kərəbijən vəkildərə kilde.

—

Zakafkazijala 3 nse indysteterijə Zajьmьba jadььv 27 milijun humqa artьp kitte.

—

Minskila berense tapqьr tramvaj jeri başlanь.

Donja kamsamulь

Birlin tərʙejə jortonda

Birlindəge Linindiꞑgraf tərbejə jortonda qь jəştər arahьnda sinfi təjƣə ujanьv arqahьnda, jəş yƅmerdərđe hər terlə juldar menən qəjeplejđər. Məƅələn estinə gəzite aşa prapaganda alьp barьv sьlarđь jəkşəmbe kəndərendə jal itevđən məxrym itələr. Tərbejə jortonьꞑ eske tərbejə eşeneꞑ qujьlьşьna qarşь baş kytərgən esən tərbejə jortonьꞑ diriktere tarafьnan 30 kamsamul qulƣa alьndь

Miksikə kamsamuldarьn eđərləjđər

Kamsamuldarđь eđərləv eştəre kendən, kən qьđьv təƅ alьp bara. Mərkəz kəmitətteꞑ cline həm aktif prafsajuz eşsehe ip. Kyroꞑ, qьƅqaƣьna vaqьt esendəs tapqьr aristavajt itelə. Huꞑqь kendə ul mitallurgьj zavьtь aldьnda huqьşqa qarşь mitinge ahaƣanda qulƣa alьna. Mərkəz kamsamul kəmi əteneꞑ inestryktere iaksinьrđar şajkahь tarafьnan ylterelə· Bьl iptəşte ylterevgə qarşь pratis mitingehendə 2 aqza tərməgə alьnalar. Aristavajt itelevselər arahьnda kamsamuldьꞑ giniralnaj sikritarьla bar.

Rivalytsejun jəştər K.I.M. jetəkselegendə kereşte kəsəjtələr.

Eşselərđeꞑ jəştərđeꞑ faşistarƣa qarşь pratistarь kosəjə.

Kamsamuldar faşistarƣa qarşь asьqtan asьq kerəşələr.

VINA „Vinь“ təbəge faşis jəşt reneꞑ jьjьlьşь bulьp, şul jьjьlьşta kamsamuldar bik qьđьv notoq tar həjlənelər. Şul uꞑaj menən huqьş bulьp eşse jəştərđən ber nisə keşe jaralanƣan həm ul jaralьlarđa palitsejəgə totop birgəndər.

„Rotь—fani“ gəzite: faşis jəştəre ydləreneꞑ həjləgən keşelərenə qarşь sьqqan esən kamsamuldarƣa qajьştar tajaqtar menən həzym itkəndər.

Şul faşistar jьjьlьşь udqarьlƣan jorttьꞑ aldьna kyp handa eşsələr jьjnalьp, faşistarƣa qarşь dimanstratsьja başlavƣa, palitsejə eşselərgə erizinkənən jahalƣan kyhəktər menən həzym itkən. Palitsianeꞑ həzymenə qaramajьnsa nimanstratsьja dəvəm itkən. Şulaj itep faşistar menən eşselər arahьnda bik əlkən kərəş bulьp şul balala 2 faşistaldar tuqmaqandrr.

Palitsejə kamsamul dimanstratsьjahьna qoralmenən javap ʙirə

[illegible]-rəlKvytsejyn jəş are, eşhedlərgəbirelə torƣan jardamьnьꞑ kəmetelvenə qarşь həm eşse jəştərdeꞑ iqtisədi nasar xəldən sьqarьvdь talap itep dimanstratsьja jahanь'ar.

Palitsejə dimanstratsьjaƣa qomasavlap, qatnasusьlarđь rizinka tajaqtar menən tuqmap, qulƣa ala başlaƣandar. Şuluq vaqtta faşistarđьn „ьstalnuj şlym“ ojoşmahь parat ojoştьrьp Birlingə paxut jahajasaq. Kammunistar partьjahьnьꞑ Birlin ojoşmahь, eşse'ərde ojoşma eravesta faşistar dimanstratsьjahьna qarşь sьqarƣa, nьqlь atpur birergə sapьra.

Oşo xəđerlektərde heđep, Birlinden palitsьja—prizidente, faşistarđьꞑ həm ularƣa qarşь xəđerləngən kammunistar dimanstrassьjahьn jahamaƅqa əmer birgən.

Şvitsejə kamsamulь uꞑdarƣa qarşь qьrqьn kerəş alьp ʙara

STUKHULM. Şvitsejə kamsamulьnьꞑ ydək kəmitite vrgьnь „Şturm klukkzn“ gəzite, kammunis jəştər intirnadsanalьnьꞑ asьq xatьn iqlan itə həm kamsamuldьꞑ ydək kəmiteteneꞑ aqdaqarьqu tamqaƅь menən şul xattь qotlap rizəlytsejə halьp sьqarьla. rizəlytsejələ, kamsamul kamintirndьꞑ tep hьđьqь esən ŞVIT-EJƏLƏGE uꞑ partьjaƣa qarşь qьrqьv kerəş alьp barasaq tejelə.

Ьstuqhulьm kamsamulьnьꞑ kanfirtnsejəhe bulьp ytkən. Şul kanfirinsejələ KIM dьꞑ asьq xatь uqьlьp 2 gene qarşь tavьştan başqa bətəhelə xattь qabul itev jaqьna qul kytərgəndər

Fransьja kamsamulь Girmanьja kamsamulьn jarьşqa saqьra

K. I. M, dьꞑ X- jьllьqь tulьv ajqanь menən FRANSЬJA kamsamulь GIRMANЬJA kamsamulьn, kamsamul eşeneꞑ qujьlьşьn jaqş rtьv turahьnda jarьşqa saqьrƣan.

—

Yktəber 12 jьllьƣьnda Məskəvьə donjala iꞑ əlkən həm kesle dradiju ьstansahь asьla.

—

Japun jəđevsehe Suruta şəp jəđeve jehətenən beren-selekte aldь. Ul ike jəđ mitьr kinjektəge hьvdь ike minut 45 sikuntta jəđep sьqqan

—

Pylşələge Kamara avьlь ergəhendə donja huqьşьnan jer aƅtьnda qalƣan ber qьranat şartlap 5 bala həm ber elkəa kşe ylgən.

—

Girmanijanьꞑ Kɵlnə qalahьnda Javrupala iꞑ əlkən kytərelep tora torƣan kyper eşlənde.

Kyperdeꞑ bər baqana arahьqьna 315 mitergə tiklem jetə.

Şvitseja kampartьahь nꞑdarđьꞑ sьqьştarьna atpur ʙirə.

Şvitsejə kampartьjahьnda uꞑdarđьꞑ sьqьşь

9-nsь yktəberdə Şvitseja kampartьja bjorahьnьꞑ kamintirin başqarmahь diligatsejəhe menən berge jьjnalьşь bulƣan ine. Uꞑdar gruppahь (bьl gruppa başьnda Clipum tigьn keşe tora) kəmintirin başqarmahь diriktvlerənə bujhьnьvđan baş tarttьlar. Şuꞑa kyrə kəmintirin başqarmahь diligatsejəhe Clipumd uꞑdarđьn başqa liderđəreꞑ eşt n alьv turahьnda qarar sьqardь.

Clipum bьl qararƣa pravakatsьja, palitsejə jardamь menen javap birđe. Eş bьlaj: partьjanьꞑ hul qanatь kamsamul menən berlektə Şvitsejə ydək kəmitəteneꞑ jorton aldьlar, Bьnь kyrep Clipum palitsejəgə merəzəqətitepzartьjagəziten ꞑredak-eja həm tipagrafьjahьn haqlavđь horaƣan.

Palitsьja əlbətte qarşь tormajьnsa, Clipum gə jardamƣa kilə· Ridaksьja həm tipagrafjahь qamap ala, uꞑ'ar ydək kəmitət jorton qulƣa teşerergə mataşьp qarajđar, ləkin eş barьp sьqmaj.

Uꞑdar burzuva gəzittərəndə qəriza baƅtьrьp: partьja esendəge şul əđ esəlekteꞑ kəmintirin diligatsьjahь menen bergə partьjalə faşistar almaşьnьv jahanь tip. iqlan itelər.

Xeđergə vaqьtta kemintirin başqa mahь yđ diligətsejəheneꞑ uꞑdarđь şvitsejə kampartьjahь pal t bjorahьnan həm ydək kəmitəteneꞑ sьqarьv turahьndaqь qararьn raƅlanь·

Şvitsejə kampartьjahьnda uꞑdarđьꞑ bьl alama sьqьştarьna xeđer inde partьja jalpьhь tejeşle atpurđь birə başlanь. Partьjanьꞑ iꞑ dur ojoşmalarьnan bulƣan Gitinburьg ojoşmahь uꞑdarƣa qarşь sьqtь·

Xəđerge vaqьtta partьjanьꞑ kamintirn esən tigən gəzites qa. Şul gəzitteꞑ iqlan itevenə qaraƣanda Stuqhulьm daqь rajun ojoşmalarьnьꞑ kybehe uꞑdarƣa qarşь kamintirinde jaqlap rizəlytsejə sьqarьvdarьn jada. Şulajtьp partьja jalpьhь uꞑdarƣa qarşь kitken atpur. birev jolьnda ydenen berense adьmdarьn atlanь, Tiđ kendə uꞑdar, his şikhed. armijahьđ gini al bulьp qalasaqtar,partьjajalpьhь kamintirin julь menən k təsək.

Başqa ildərđəge kampartьjalarla uꞑdarđьꞑ bьl sьqьştarьna qarşь atpur birəsəkter. Məƅələn: pulьs kampartьjahь ydək kəmintirin başqarmahь qarardarьna quşьlьvьn, Şvitsejə kampartьjahь uꞑdarđьꞑ sьqьştarьna kidkne erəvestə qarşь bulьvьn əjtte.

Əfələ Id yktəsərdə ojoştorolqan vistafkanьꞑ qorotqostar menən kərəşev bylege.

Nifet ьskьlatь, mastirskujđar iliktrstьruj kamsamul jəcjjkələrendə tişelep sьqqan sirđər.

ʙьl өs jəsəjkələge sirđər ʙeđgə, yđ saftarьʙьđđь nьqlap iqtibar menən qararqa eşeʙeđđə məs'ylejətte kөsəjtergə kərəklek turahьnda signal ʙirələr.

Pьraktikala uŋqa tajpalьvsьlar menen rəximheđ kөrəş ʙergenə minutqala xəterđən sьqarьlmahьn.

ʙьl өs jəsəjkənen habaqtarь - yđđərenə ʙөtə ʙaşqortostan kamsamulьnьŋ iqtiʙarьn jəlep itərgə tejeş.

„B.D.J.K. dimanьstьratsьja hьna barmajaьđ.“

Hyđđe Өfe qalahь nifet əskьlatь jəc·jkəhenən başlajьq:

Bətə donja jəş'ər kənə jetə, jəc·jkə qomom jьnalьş saqьra, daklat tьŋlanьla sə aldar aldьar'lь java başlajdar. dəkьlat bujьnsa həjlajdər... Xəder rizəiytsij·gə sirat·

— *Beđ Өfe qalahь nifet ьsklatь kamsamuldarьnьŋ qəmym jьnalьştarь B.D.I.K. dimanstratsjahьna ber tavьştan barmaьqa tavьş birəbeđ*".

tip qar·r sьqaralar.

şulaj itep bьl qarardь 100% menən k·metmajsə ьvtmaj tormoşqala ytkərələr.

„satsijalizьmjarьşь kamsamul eşe tygel ul“.

Ildə sats·jalizьm tədeleşen qьđьvraq, 5 jьllьqtь tiđr·k, uŋь·lьraq alьp barьvđь tə'min itev esən satsijaliz m jarştarьn iq'an itev kən tərtibenen tyrenən urьn aldь. Bьl eştə kamsamul aldьŋqь pazitsejəne alьp barьrqa tejeş ikənen kyptən n beləbeđ.

Kənd·n qajnap torqan burstarьnan art·a qalьp bulmađ, tip ələge ·ifet ьskьlat jəcəjkəhelə „Satsija'izьm jarьşь“ məsələhen, xəl q'lьv esən jьnalьşqa quja. Juq nəmə esen, artьq baş vatьp torm·jdar. Tiđ rəveştə xəl itə ər...đə:

— *„Satsijalizьm jarьşь kamsamul eşe tygel, bulqanьla juq, satsijalizьm jarьşь ul* **чисто** *prafsajuz eşe“...*

tip hyđđe tiđgenə bətdrələr.

Esev tihəŋ sikritər aldan.

Bьl jəcəjkənen sik·itarь UTKIN sajuzdьŋ hьđьq n. kammunistar prinsipen bar tiptə belm·gən, andarqala tel·məgən. Esev tihəŋ sikrit·r aldan. Bьl sikritar ber kamsamulkaqa əjlənə, ike kamsamul aqzahь jaŋь tormьş tedəp, başqalarq· yrn k bulahь urьnda nikaxlap (dinirəveştə) „jaŋь tormoş“ julьna ajaq baьalar.

„Urьđtarđь xəđer qьvalar.“

Hyđ Өfənen 5-6 kilamitьr jьraqlьq taqь jaŋь eşlənep jatqan ydək ilikter ьs'ansahь qarşьndaqь kamsamul jəcəjkəhenə kysə.

Teđləştəge əjberđ·rgə nasar kyđ menənqarav, əjberdərgə baha birməv „BЬL NƏMƏ QAĐNA NЬQЬ BIT, BEĐĐEKEMENEJ ƏJĐƏ ƏRƏM BULHANI DULHЬN“ tigən marka aьtьnan qarav bьnda bьl vaqьtqa tiklem tulьp jatqan. Aqas matirijaldarьn teləhə qajđa avnatьp jərtkən'ər, aqьstar serep jatьv kevek xəldər kyđ a'dьnda eşlən·gəndər ə kamsamuldar „UL BEĐ ĐEŊ EŞ TYGEL“ kyđlegen·n xəl „QЬLЬP“ jata birgəndər. Teđələ tə s·j maldьŋ toroşьn ard·najtьv, eştəp sьqarьvd·ŋ dərəzəhen kyləmen arttьrevlarnь tikşerəhe urьnda:

— – *Kemgə teđəbeđ? Başqorttar esən tygel me? Beđ eşləjbeđ, ə xəđer Başqortostanьn bөten urьntarđь qavьp bətələr. Bьna jegettər kem esən eşləjbeđ, bьna kem esən qapsьqtap qandar qojabьđ“.*

(X. Q) tip kamsamuldar pьrajьzvutstьva məs'ələhen tikşer·h·urьnda pravakatsija tьratьp jərgəndər.

Nəmə bar huŋ ul kamsamulda.

— Praguldь kem?
—Kamsamul.
—Kem esə?
—Kamsamul.
—Kem xuligan?
—Kamsamu',

Bьna bьndaj yrnək kyrhətə beddə kamssmul aqzalarь, tejdər iliktьrьstujdaqь firqəheđ jəştər. Oşь hyđđərđən huŋ andaqь kamsamuldarьŋ nəmələ, nisek qatnaşqan laqtarьn, nisək avangarat bulqanlьqtarьn, bik asьq b·lep bula inde.

Ilək menən hьv taşьv

Өfe timer jul mastirskujđa· jəcəjqəne dəvmələ jaqьnan qala'a berense ur ndь alьp kilde. Aktif tihəŋ bьl jəcəjkələ bьva bьvarlьq.

Alarđa aŋdьlar, səjəsi bel·m jaqьnanda artta tygeldər. Ber hyđmen n əjttkənd·: Mastiriskuj təgərəj, mastiriskuj şavlaj, mastiriskuj gorlaj:

Garkamuldan atnaşi·ja kilə, kalliktifkə, dəjem jьjnalьştala tikşerlə. hedemtələ yđək kə··itət jahaqan təqdim ytə. „Hər ber kamsamul aj jarьmlьq zajьmqa jađьlьrqa“... tip rizalytsejə sьqarьla. 200 kamsamuldьŋ 80-e zajьmqa bətənləj jađьlmaj qalalar. Jađьlqandarьnьŋ ber nej qədərehe aj jarьm eş xaqьna jađьlalar. Ə kybrəge jə jartь, jə aj, jə 5-10 huml·qqa jađьlalar.

kəndər şulaj əkrnləpkenə uđalarda udalar .. ə kamsamul kəlliktife eşte bətkəngə -ytəlgəngə xisaplaj· Rizalytsja qabul itelgəjne bit dim·k eştə ·ytələ·..

Aktiftərđən 7 kamsamul „bedgə jort halьrqa başqalarqa kərək.

Ə, aqsa juq, - tip jəcəjkəgə qa·iza birələr. kalliktif bjorahь „va'akita sypme ul“ şuŋa kyrələ unda eş bik tiđ. ifike zajьmdardь hatьrqa roxsət birərgə“ tigən qarar menən xəl itelə. Şulaj itep kamsamuldar ilde alqa jebərev, yđtərev indysterejalaştervgə itkən jardamdarьn xəkymətəŋ kire tartьp ala'ar.

Rəsajđe qotqarьv esən başqorttarđь tuqmaqьđ!

Mastirskyjdarđaqь kamsamuldar arah·nda bərleştər tulьp jatalar.

Tatar - 'başqrt eşselərən kamhetələr. «Bьlar eşkə I·məhen tip tat-başqort eşselərenen qoraldar·n urь'b kamsamuldarь jəşrep qujalar. Əđəm m sxərəhe bulhьn tip serek kartuf menəm tuqmajdar. Ə yđđəre avьđ kytərep:

- Bej tatar, bej Başkir, cpasəj rosuju! tigən ьnnan 300 jьl elekke Ivan grvznaj luzьnqьlarьn qullanaiar.

Undaqь F. Z. V. nь tultьrqan nqьvsь hər 6 aj hajьn ber rəzrətkə juqarь mənərgə tejeş bula. Urььtar esən bьl zakun - zakun bula jerenə jetkerelə. Şulajda ejyn ajnda ber tatarđь juqarь rəzrətkə kyserergə bulalar, qarar qьlalar ul şul kejgə qararđaqьna qala. Prafsajuz urgьndarь, xuzasьlar, kamsamuldar şulaj itep „zakun əllə ul tatarđar e·enme, ul bit xalьq esen“ tigən luzьnqь menən eşte alьp bara birələr.

Huŋqь hyđ.

Өfenen oşьndaj 3 jəcəjkəhe kevek yk sajuz sьqьrьnan sьqqan kamsamul ojoşmalarь beddə bar. Mas iriskuj, nifet ьskьlat ilikterstroj jəcəjkələre. milli məs'ələne, satsьjalizem teđevđələ kamsamuldьn qatnaşьn, satsьjalizem jarьşьn nьq iqlan itev tərtip, zajьm taratьvđa həmbaşqa tər eştərđələ tik jatmajđar. Ođon, odon dak at, rizalytsejələr qabul itələr. Ə jəcəjkə'ə qabul itelgən qararđarđьŋ 'ormo-qa nisek udqarьlqanьn tikşerməjđər, emutьr jahamajdar. Aktif səj·si nađan aktif hər eştə yđen javaplь hanamaj yđenen nađanlьqь menən uŋ həm apparturizm tajpьlьş arьna avьp bətələr (zajьm hatьrqa rəxsət birev, qala kəmitətendə eşləvselərđ ŋ yđđəre zajьmdarьn hatьvđarь); milli bərl·ştərgə osorajđar, sajuz sьqьrьnan sьqalar. (dimanьstьratsij·gə barmav, jьjnalьştar bulmavь h b.)...

Bьl es jəcəjkələgə fakьttar əfə qala kamsamul ojoşmaşhь həm bətə başqortostan kamsamulь esen đur habaq bula alalar. Ular beđđeŋ ojoşmabьđđala kam·amuldьŋ başqaojoşmalarьnda, (saci, artjm həm başqalar) asьlqan sirđərđəke təьle yk mikruptar barьn, kamsamuldar xətə eşsə kamsamu dar arahьndala sit tə'sirđərđen ojalavdarь kyrhətələr bьlarqьna tygel bьl jəcəjkələrđəge sirđər beđđen alqa səjəsi huq·r bulqan jəcəjkə jetəkselərenen alqa qujьlqan məsələlərđe yь taktikahьnda bətə ojoş ·anь uŋqa təgərətevđərelə ifrat asьq jəjep halalar. Başqa jəcəjkələrđələ tьŋlarqa, əđq nə kyrnep qalqan jeteşheđlektərđen də tamrь·a teşergə, aktif·en, kamsamul aqzalarьnьŋ səjəse aŋьn, sinfi hidgerlektəren kəsəjtergə, jetəkselərđən yđ eştərendə mə'yl ikənselektəren nьq teşəndərergə kərək ikənselege turah·nda bьl sirđər bətə ojoşmalarbьđqa signa' dirələr.

Bьl fakьttardь başqortostostan kamsamuldarь nьqlap əjrənergə bьl habaq tarqa qarap-ydeştərən barlarqa tejeşlər.

Kamsamuldьŋ efə qala kəmitəte, başqortostan əlkə bjorahь bьl jəcəjkələrđeŋ turahьnda yđđərenen hyđđəren əjttələr, qarardarьn sьqardьlar. Beđ ularqa kiləhe handarđa tuqrarbьđ.

X. Qjilmanьf.

Agranum: Z. Sliptiref tan.

Өs baъьvđan kyp baъьvqa taba.

Ajьrьm krəъtejən xuzalьqtarь, beddə əle bulhala təbiqətkə jəqni jьldьŋ kilevenə qarap toralar. Əgər jьl jamqьrlь ki'hə, ular: „— igen yъə bьjьl“, tejdər. Jamqьrđar bulmaqan saqtarda igendər bətenləj qorop ta qala. Bьna oşolaj jьldьŋ kiləvenə qarapqьn tormaъ esen ƏĐ BAЪЬVĐAN KYP BAЪЬV ƏJLƏNƏHENƏ KYSƏRGƏ KƏRƏK. Beđđə əle xəđergə tiklem igende es baъьv menən igələr. Өs baъьvda inde igənlek majdanьn eşkə bylep, berensehen də — arьş, ikensehendə — jađqь aşlьqtar (bojdaj, holo, arpa, tarь, kar'uf həm başqalar...) səsə'ər. Ə, esense iŋ huŋqьhьnda ind· jerđe jaqşьrtьv, xəl aldьrьv ujь menən taşla·qan jer bula. Jerđe bьna bьl erəveşle e·ləgə də jьldьŋ nisek kileven ketərgə turь kilə şul. Şenk· ber jь' hərep səselgən jerđəge tupьraq'ar 3—4 jьldan huŋqьna 'adartьp jaqşьra alalar. Ə, krəъtejəndər taşlanqan jerđerđ· ike jьl ytev menen yk, təvlə səs·lgən kevek orlьqtardь taqьla səsə başlajdar. Bьna, ş·l arqala jer kərəgens· jaqşьrьp jetə almaj' taqь eşkə iotona.

Traktur eldeu.

Jerđe es baъьvqa bylep eşləgə·, jerđeŋ jaqşьrьvьn ketep tormajьnsa, ul jerđe irekheđđən taqь herergə həm taqь səsergə tu'a kilə. Bildəle, jerđe bьlaj eşləgəndə igendən uŋьş alьp bulmaj.

Өs baъьvdardaqь igendeŋ uŋьşь tyhənəjevə me·ən bergə, ul jerđ·rđə bik tiđlek menən ьyp yl·ndəre yъə başlajdar. Bьlar menən kər·şev esən krəъtejəndərđən kypkenə vaqьtьnhəmkypkenə kes horaj. Ə, bьl eştər esen, bildəle i·de, krəъtejəndərđeŋ kesə jetməj.

Bьna oşondaj uŋьşhьđlьqtarđan qotolьv həm jьl hajьn jaqşь uŋь· alьp torьv esən igenlek qьrđarьn biş,altь, jete həm unьnda kyb rək baъьvqa kysərgə kərək. Bьl vaqьt jьldьn nisek ki'evenə qaramajьnsa, kiləs·ktə uŋьş a'ьvqa đur əmət bula.

Өs baъьvđan kyp baъьvqa kysevđe jadьvđan elek jerde es baъьv menən eşleqəndə niŋdəj qьjьnlьqtar, uŋьşhьđlьqtar h·m uqa krəъtejəndərđeŋ nisek kerəşep kit·yđəre turahьnda ađьraq tuqtap yt·rgə k·rək.

Beđđə baъьvsьlьq nisek başlandь.

Xəđerge əs baъьv xəle turahьnda 1921 nse jьlda uq iptə; Linin bik asьp xaraktirlь ça aş birđe. Ul: —

„Sevittər sajuzьnьŋ xa'itahьna qaraqьđ. Valuqьnan S·bergə, Rastuf—Dən həm Saratьftan Kənjaq—Kənььqьşqa, Ьrьmbur həm Umskiđan kənjaqqa, Tumsk đan Sebergə taba đur kyləmdə saxrəler teđelep kit·, qajhьlьrki, undarsa məđəni məm'əkəttə hьjđ·rьrlьq həm bьl saxrələrđeŋ betəhəndə lə ata—babanan qalqan furmьlar, jarьm vəxşilek xəkym hera. Ə, sajuzdeŋ qalqan bətə jerđ·r·ndə bulqan taşlandьq krəъtejən avьldarьnda, qajđaqьna qarahaŋda undarsa saqьrьm nasa· juldar, dərəъ·rək əjtkəndə undarsa saqьrьm julhьđlqtar—avьldь timer jul·đ raan, jəqni mədəne·j·tteŋ matirьjəl baqlanьşьnda, kapitalizmdan,ere sənaqət həm đur qalanan ajьrьlalar.

Bьna bьl bətə urьndarđa la, şul uq ata—babanan qalqan furmьlar, ja'qavlьq həm jarьm vəxşilek eъtenlek itməj menej?“, — ti.

Dərəъ·ndə, igenenən juqarь uŋьş ala torqan unarlaqan məđəni məmlakəttərđe urьnlaştьrьv məmkin bulqan jerđərđə, beđ jarlь'ьq—bə genlekteŋ iŋ avьr kartinalarьn kyrəbeđ.

— Huŋ bьl qajdan kilep sьqqan?

—Ərəsəjdəig·rəelekeşendəelek elekt·n es baъьvsьlьq xəkəm herep k'lgən.

— Өs baъьv krəъtejəndərđeŋ xuzalьqtarьn bəlgenlekkə əjləndərđe.

Vu'qa bujь həm Ərəsəjđeŋ urta eləşen 21 nse j·ldarđa mixnətle qatь aslьqqa osoraтtь.

— Өs baъьv avьldarđь qьđqanьs xəlgə qa'dьrđь. — Өs baъьv beddeŋ qatь doşmandarьbьđ.

Өs baъьvđь be'ərməj torop, jaqşь, uŋьşlь tormoş turahьnda hyđđə bulьrqa məmkin tygel.

Bьna bьnda beđgə, es baъavđь beterev es·n, in elek ul qajdan həm nej esən kilep sьqqan həm şulaj uq kyp daъьvqa kysev menən, ul beđgə nejdər birəsəgen belergə kərək.

(axrь bar)

Beđđə eşkə başlanьq.

Truiski ta'. başqor pidaguqija tixnikum uqьvselərđeŋ iъəben alьp bettələr. Xəđerge kəndə II - həm III nse kurs uqьvsьlarь keşe başьna 25-30 nadandь uqьtьrqa başlanьlar. Balalь xatьndarđьŋ, baldarьn, tixnikum ergəhendəge jəsləgə berketelep daşkulnьjdar tərbejəhenə tapşьrь'dь. Əsələre uqьqan saq-ttarđa ular anda tərbejelənə-əktər.

„Xəbə·se“

Xəвərselər jađalar.

Məsqət kamsamuldarь eştə.

(Yđeseđđeŋ məx'sys xəвərseseđđən).

Məsqət kamsamuldarь xəderge kendə вətə kəstə ikmək əđerləv julьna halalar Ikmək əđerləv eşenə kantun dəvmələndə kamsamuldardьn 26 udarnьj prigadahь tədəlde. Bьl prigadalar tuqravhьđ eş alьp baralar. Ikmək əđerləv eşenen barьşьn estinə gazitələrə aşa gəvđələnderelə Estinə gazitə aşa ikmək əđerləv eşenen əhəmejəte kin qatlam jalpьqa tulь eraveşta aŋlatьv eşe alьp barьla. Ikmək əđerlev eşeedə kankrit zadanja birev juldarь menən eş kyrelə. Kamsamuldar ikmək əđerlev eşendə jaqьndan qatnaşьq itev menən bergə, eşləngən eşkə iђəp alьp barmav kevek kyŋelhed jaqtarđa osoraj.

III-zajьmdь taratalar.

Məsəqət kamsamuldarь başqa kamsamuldar eratenən III-indystrejə zajьmьn taratьv eşendələ sittə torop qalmajđar xeđmətkərđərđən başqa ike avьl kamsamuldarь 76 hum50tin III-nse indysterejə zajьmьna jađьldьlar. Bьndaj eştər başqa urьndarđala eşlenep jatalar Tik valkamuldardьn eşkə artьq əhəmejət birməvđəre arqahьnda eştey đ vaqьtьnda iђəpkə alьp bulmaj. Oşonola əjtergə kərək hunqь kəndərdə kamsamuldar arabьnda III-nse zajьmdь hatьvsьlarda juq tygel.

Pejanirđarđa qalşmaj.

Zajьm taratьv eşendə Məsəqət pejanirđarь kamsamuldarđan qalьşmajđar. Məђələn Məsəqət pejanirđarь 45 humlьq zajьm aldьlar. Başqa ətrəttərđə əđerlek eşe kyrelə.

Kamsamuldar həm pejanirđar arahьnda III-nse zajьmdь taratьv turahьndaqь kəntryl sifьrdьŋ tiđđən ytəlep betəve ketələ.

Səjəsi tyŋərəktər eşkə вaşlanь.

Xəderge kendə вətə urьnđarđa səjəsi tyŋərəktər tədəlep kyp urьnda eşkələ başlanьlar. Kamsamuldьŋ ydək kəmitəte həm VI-nsь вətə sajuz kənfirinsejə qararđarьn ejrənev bara. Tik kamsamul uqьvьna tejeşle ədəbejəttəŋ jetjşməve eşte ber ađ uŋajhьđlata. Hunqь kəndərđə ədəbejət aldьrьv əsən zakazdar birelde. Tiđđən kilep jeteve kətelə. Səjəsi tyŋərəktərđeŋ eşen janlandьrьvda eş mitottarьn er jaŋьnan ydgərtelde.

S. ISXAQЬF
(MƏSQƏT)

Moraptal jortonda kamsamul eşeneŋ aqhavь partьja jetəkselegen kəsəjtevđe horaj.

Moraptal jorto-vulkamulьnda tyləvle kamsamul eşsehe bulmav arqahьnda jort dəvmələndə kamsamuldar eşen batrackum alьp bara. Kamsamul esendə ylek jəndər-kamsamul jəşenən teşep qalьv, pejanirđar menən jetəkselek nasar bulьv, jəş вьvьndь səjəsi tərbejə, kən dələk aqьmdaqь səjəsəttən sitkə qujьv qəməli eşkə tartmavkebek jeteşheđlektər ydək urьndь alalar. Abjektif şarttan sьqьp fakьttardьŋ berhe həm kesəhelə partьja jetəkselegeneŋ hunьq vaqьttarđa jomaşarьvь, almaşsь вьvьnqa kərək qəđər iqtibar birməvđən başqa, sinfьj hiđgerlekte juqaltьp qujьvđarьnda kyrergə bula.

Вьna ber fakьt: valkum partьja tьraktьr eşselərə əđerləv kursьna kuntьr balahь Malik Manqutьftь jebərə. Şulajuq *Өfə Iqtisai tixnikumьna* birelgən bergenə urьnqa urta xəlle ber prikazcik jebərelə.

Juqarьnan diriktiva bulmaj torop, valkum avьldarqa kamsamuldar sьqarьp kamsamulqa tađartьv udqara. Urta uqьv jorttarьnan qajtqan uqьvsьlardь tejeşle nagruzkalar menən fajđalanьlmaj. Partьja, xəkymət qarardarьn rigələr tikşerev, partьja aqartьv eştəre nasar qujьlьp, papylərləşterelgən vaqьtlь matbuqattan fajđalanьvđa jəmaqət fikre tuplanьp jetkerelməgən.

Kamsamuldьŋ kendəlek eşendə yd ara tənqitte kesəjtev nigđendə jaqtьrtьv, ojoştorьv qoralь-kamsamul matbuqatьn taratьv, estinə gəzittəren julqa halьv dəjem kulь paxut jarьşьna sьqьvda, kapiratif urgьndarь mədəni paxut funttarьn buldьrьvđa bik haranlьq kyrhətələr, jort aqartьv bylege kamsamul jəcəjkələrenə əđ jardamqa kilə. Kluptarđa səjəsi aqartьv, kysmə ketəpxanalar kərəgensə eşləməj kilələr.

Moraptal jortьnьŋ kantundan sittə torьvь uŋajhьđlьq tьvđьra. Sənki athьđ tunhьđ kamsamuldar kənfirinsejə, kəŋəşmələrgə bara almajđar. Moraptal jorton kyserev surahьndaqь xəkymət qararь əle qəməldə eşləngəne juq.

Qьsqasa qьna əjtkəndə: Moraptal jorto kamsamul eştərenen ətenən partьja jetəkselegen kəsəjtep, вətə jəməqətselek fikrьn tuplap, yd ara tənqitte julqa qujьv nigeđendə, kultura paxutьnda satsьjal jarьşqa sьqqan kyp jeteşheđlektərđe вətərep, kyp eştər başqarьrqa bulasaq.

Moraptal jort partьja, kamsamulojoşmalarь həm вətə aktif səvit jəməqətselegə eş barьşьnda jeteşheđlektərđe xisapqa alьp, berđəmkəs qujqanda alda torqan burьstardь 100% menən ytəvgə məmkinlekət qasьr.

Вətə kəs kamsamul eşen jənlənderevgə jynəltelhen.

„AVЬLSЬ"

Atav kamsamuldarьnan elge alьqьđ

Məsəqət kantunь Atav avьlь kamsamuldarь həm urta uqьv jorttarьnan jəjge kanikylgə qajtqan uqьvsь kamsamuldar menən berlektə jəjge sizunda oşonda jьn eştər başqardьlar:

— Өs tapqьr kamsamul eməhe jahap: kamsamul klubьn tađartьldь, sil səvitkə besən esləp jarđam kyrhətelde, şulajuq avьldaqь ber jarlь xatьndьn aşlьqьn urьp birelde.

Urta uqьv jorttarnan qajtqan uqьvsь kamsamuldardьŋ kese menən vaqьtlь kurьs asьlьp uqьv jorttarьna jarlь batraktar əđerlənde. Şulaj itep Atav kamsamuldarь jəjge kanikul vaqьtьnda avьlda вətə bulqan kendəlek eşlərđə jaqьndan qatnaşьvsь aldьnqь eştə jetəksə bulьp bardьlar.

R. Qirtan.

Foto mejoşe.

Eşşelər kalxuzdarqa jarđamlaşalar

Teđevselər ərmejəhe saftja

Pijanirđar

jьjьnь

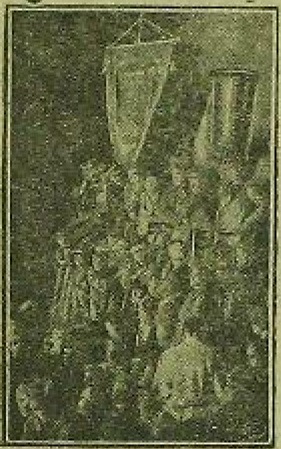

Luganski purdiltarь ilde indysterijalaşteryđə

Yktəвer rivalytsejəhe qaranqь avьllarqala ələm kiterđe

Dəvlətkirəjefte tikşeregeđ.

T-Qataj kantunь T-Tanqavьr jorto 4-nse təвək xalьqь xakimendə sikritar bulьb ƢAFAN DƏVLƏT KIRƏJEF eşlaj. Ƣafandьŋ atahь Qotliəxmət Dəvlətkirəjef rivelytsejə kəndərendə vaxmistьr bulьp xedmət itkən keşe. Şulajuq aqtarđan kyŋelle ətrət tədep, qьđьldarđь atьp jərəvdə aktif xedmət başqarьvsь.

Ƣafandьŋ ydenə kilgəndə lə maqtarьq jeget tygel. Başь xuliganlьqtan sьqqanь juq; Udqan jьldarda Bilərəttə haban tujь vaqьtьnda yđe valkamul sikritarь bulьvьna qaramaђtan esep, iђrep xuliganlanьp jərəgəjne. Вьl məs'ələ vaikumda tikşerelep Ƣafanqa tənbih birelep esməђkə vaqьda alьnqajьnь. Şularqa qaramaђtan Ƣafan hamanda xuliganlьqьn taşlaqanь juq. Вьjьl jəj kenə Asqar avьlьnda esep-iђerep Nəderbaj Dəvlətkirəjef menen et şekelle huqьşьp jərenələr.

T-tanqavьr jorto kamsamul-həm partьja ojoşmalarь ƢAFANdьŋ kem balahь bulьvьn, şulajuq Ƣafandьŋ вegengə kendə yđen nisek totovьn tikşerergə tejeşlər. Səvit apparattarьn həm kamsamul safьn tađartьv barqan vaqьtta Ƣafan kevektərđe ontorqa jaramaj. Tanqavьr ojoşmalarьnan вeđ вьnь talap itərgə xaqlьвьđ.

„SƏRMƏNSKI„

Bələkəj səxnə.

Вegen вeđ.

Bələkəjgenə klup binahь. Divarda yktəвer bajramьna qarata jadьlqan luzьnqьlar. urtala əвtəl, əвtəldə kamsamul sikritarь Ƣəli jadьnьp utьra. Jьraqtan garmun qatь əkrengenə jьrlьjqar.

Вeđ udeвeđ batьrak,
Jərəməjвeđ mal horap.
Yktəвergə 12 jьl,
Kulak jeri qaltьrap...

Ƣəli (dikiamatьrlanьp)

— ənə kilələr, kulak jeri qaltьrap, maŋqalarь jaltьrap, balaqtarь halbьrap, başmiskəj əj şaŋqьrap...

(Işektən qьвьlьpqьna Ƣərifə inə, qarap torop)

— *Ƣəli*, əilə qotorahьŋmь, nigə şaşahьŋ?

Ƣəli (aptьrap)

— Bik irtə qudqalqanhьŋ?

Ƣərifə (kykerəgenə huqьp)

— Tydməj, tydməj jərək aşqьna kiləhe-kyrəhe kilə.

(Jьraq tan jьr kilə)

Hьv bujьna tedelep yвkən
Jəşel japraq tirəktər.
Kulaktarqa ut halaвьđ
Вeđ kalxuđsь jegettər.

Ƣərifə — ix, jьrlajđarđa!

(Işektən quldarьna fьlak, garmun, luzьnqьlar totop kalxuzsь jəhtər kamsamul-kamsamulkalar inələr·

(qarsь вaђьp)

— Jəşəhen „Kim" kalxuzь.

Barьa — urra, urra...

(Berəm— berəm utьralar, yđ ara həjləşələr — saвьrahьja asьla)

Ƣəli: Iptaştər. 12 jьl 12 jьlqa вeđđeŋ bylək ikəv. Berhe вegendən həmməвeđ Blyxirqa qəskər, ikensehe: вeđ xəđerđən barьвьđđa kalxuz jəştəre,

Barda — Bije - bie... (qul sabalar)

Ƣəli: (dəvəm itep)

Ipsəştər вeđđeŋ burьs вьlqьna tygel, вeđđeŋ eşləjhe eştər kyp, вeđ ularđь ytərвeđ, kulaktarqa atpur birəвeđ, uŋqa tajpьlusьlarđь qьrarвьđ. Xəđer вeđ Şafura əsəjgə jort halьşьrqa kitəвeđ.

Barda: Kitəвeđ - kitəвeđ!

(Daklat вetə. Berəm — berəm qudqalьp safqa tedelələr, garmun ujnap uramqa sьqalar)·

вərđə təşə

Səxnə artьnda şaq -şaq eşləjdər, qьsqьrьnalar...

— Вetteme?

— Вetə...

— Hin byrənəne ber ydeŋ kyserəheŋ

— Kakzь...

— Erəxmət baldarьm, erəxmət.

(Kamsamuldar tərlehe tərle qoral totop səxnəgə inələr.

— Kyrenməjđə qaldь.

— Вeđgə ьđajmь huŋ?

Ƣərifə Bəlaktərđə kes, jərəktərđə dərt вar

(Вarьa urьndarqa utьralar, Ƣəli menən qarmunsь inə.

— *Ƣəli*: -əjđə ber kynel asajьq.

— Əjdaŋeđ!

(Ƣarmun ujnla, вerəm-вerəm вejep sьqalar, jьr başlajdar)

Eşse xalьq eşkə вara
qullarьnda qoralь·
Kammuizьm tədev əsən
Вeđ alьrвьđ donjanь.

(garmunqa quşьlьp jьrlajđar' əkerengenə pərđə təşə

ВƏTTƏ.

Tərle xəвərđər

1929 nsь jьldьŋ təvge jartьhьnda Angiejə patribitel kapiratsejahьnьŋ aвarutь 48,5 miljun altьnqa (1 əngeliz altьnь 9hum 45 tin tora) jite. Kapiratiftьŋ yđ qankь bar: bьnda 974 kapiratif. 8650 pьrafsajuz ojoşmahь 699 kьlup həm 10 meŋ ajrьm keşe yđ aqsalarьn haqlajdar.

* * *

Ytkən april -ejjyn ajdarьnda Fьransejala 185 meŋ bala tьvьp 186 meŋkşe ylgən, jəq itab ql jaqtan xalьq hanь kəmegən. Fьransejə havьq ministere вьl ajqanьs: „əgər вьndaj xəl davam ithə kiləsəktə вeđđeŋ başqa nьq yrsi torqan millətter вaђьp kitep kiləsəktə вeđđeŋ kalunejalarьвьđđь tartьp alasaqtar" ti

* * *

Pariz qalahьndaqь aviatsija zavьtьnda şartlav bulьp 6 eşse ylgən, 20 keşe jaralanqan.

* * *

Amirikala ike elkəndiŋqparaxu tьeşlənə başlandь, hər ber henə 30,000 tunna avьrlьqta jək hьjasaq.

16nsь ykteberđə Taşkint qalahьnda jer teterəv bulьp jorttar estinalar qaltьranь.

* * *

Məskəvdə uqьvsьlar jorto tədərgə ujlanьla.

Вьqa berense tapqьr Maksim Gurki 2 meŋ hum aqsa birđe.

Vaqьtlь Ridaktьr: *B. Bajan.*
Вр. редактор: Б. Баяков.

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск"
Башглавлит № 92

№ 38

Berləşegeđ bətə dənja pralitarđarь!

Başqortostan Jəştəre

36

JAĐЬLЬV XAQЬ:
Ber jьllьqь 1 h. 50 t.
6 ajqa . . . 80 t.
Ɵc ajqa . . 45 t.
Ber ajqa . 15 t.

Bişense jьl sьqa

Kamsamuldьꞑ Başqortostan Ɵlka Kəmitəte tarafьnan sьqarьla torqan ađnalьq gəzit.
Адрес ред. и конторы: гор. Уфа, ул. Егора Сазонова ред. газ. „Баш. йәштәре". Телефоны:
редакции . . . . 2—83
конторы . . . . 1—61

№ 37 (150) | sişənbe, 22 yktəber, 1929 jьl. | № 37 (150).

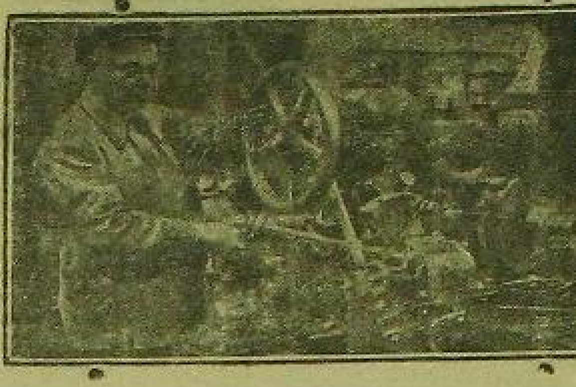

Fəndeꞑ jiꞑьve.

Rivalytsijun timp menən.

Kamsamuldьꞑ igen əđerləvđəge udarnaj ike ađnalьqənьꞑ ber ađnahь ytep kitte. Dejəm aqqanda kamsamul yđeneꞑ aldьna qujьlqan burьstьꞑ bik đur səjəsi əhəmijətkə ijə bulqanьn tiđ aꞑlanь. Kamsamuldьꞑ igen əđerləvđəge xərəkəte qьđьvlandь. Kamsamul yđeneꞑ rivalytsijun insijativahьn ьsьn ьsьn dap kyrhətte.

Bьl ađna beđgə, kamsamul bajavaj totonha, igen əđerləv fьruntьnda natizələ elqaşevđərgə irşep bulahьn, kamsamuldьꞑ əđerləv pьlanьn alqa jebərevdən bik đur jarđam itəala ikənselegen kyrhətte. Bere kamsamulьnьꞑ eş başlьdu uq kesle brigadalar torьь, jəte jeđ jəktən mərəkkəp dəv qьđьl abuz dar ojoştьrьvqa mьvaffaq bulьvь həm başqa urьndardan kilgən suqa uxşaş tilig ram - xəbərđər başta həjəngəndərđe taqьla nьqьraq dərəblajlar.

Lekin xəđer eşlənep jata həm eştəlgən ađnalьq eştərgə jomqaq jahap, tulь qaraş taşlavь siten əle. Sənki beđđeꞑ qulda Başqortostan kamsamulьnьꞑ barlьq eştərenən alьnqan tulь məqlymattər juq. Şulaj bulvqa qaramaƅtan, beđ juqarьlaqlarđь ajtev menən, eştə jeteşhəđlektər barьnda əjtə ala bьđ.

Alƅ mejeştər đəge jəcəjkələrgə kamsamuldьꞑ bajavaj pьrikazь barьp ireşve, ireşkən təlqaj ber urьndarđa unь aꞑ'atьv, unь ytərgə kerşevgə huꞑqa qalьvđar bulmanь tip əjtep bulmaj Eş barьşьnda osoraqan bətə jeteşheđlektərđe səqəte minutь menən beterergə, ojoşmalarđa bulqan [illegible] kiꞑəjtev menən berge yk, pьrikazdь ytərgə teləməgən, fьruntta dizirtirlek itkən kamsamuldarqala, başqalarqalь joqьntь jaharqa tьrьşqan fьruntta tarqavlьq tuđьrьvqa barьp jetkəndərgə erəxim'heđ kerəş menən avьđlьq'arqa, undaj đarđьꞑ sajuz biliten keđələrenən alьrqa kərək.

— Eştə qьđьv rivalytsijun timp tə'min itelhen!

Yktəber bajramь jaqьnlaşa.

Bejək yktəber rivalytsijahьnьn tantanahьna 12 jьl tula. Unike jьl ese də beđ, kyltura həm sənəqət eştər-nən juqarь noqtaqa baƅa aldьq. Vazifa bьnьꞑ menən genə ytalep betməne, əle beđđeꞑ eşləj, başqarьla torqan kyp eştəre beđ bar. Beđ balьşaviktərsə kiləsək kendeꞑ qujqan burьstarьn da atqarьrbьđ.

12 jьl esendə beđđeꞑ sinfьj doşmandarьbьđ barьşьbьđqa tajaq tьqarqa, satsijalizьm əjləneşeneꞑ unьşьna qarşь torьrqa mataşhalarđa, tejeşle atpur aldьlar - ala toralar.

Eşsəndərđeꞑ yđ teləvđəre menən sьqarьlqan 3 nse zajьm sa'sijaizьm teđlevendə xalьqtьꞑ insijatьvahь barlьqьn həjləj.

Beđ yktəbergə.

Yktəberđeꞑ 12 jьllьqьna kamsamul ərmijəhe, ikmək əđerləvđe 100 pasintqa tutьrьv, 3 nse zajьmdь taratьp betev, qьđьl abuzdar teđev menən javap birergə tejeştər. Bьl kengə qarata kiləsələr, janь gəzittər ojoştьrьrqa, jeꞑel kьvalirijənə ikmək əđerləv eştərendəge jəjteşheđlektərđe barlavqa jejgərgə məktəp baldarьnan artьq igənde xəkymətkə tapşьrьv, abuz darь buldьrьrqa, bьl kengə qararta udarnьj gьruppalar sьqarьp ikmək əđerləvđe kesəj ergə kərək.

Avьl dar kalxuzdar ojoştьrьrqa ojoşqan kalxuzdarьđьꞑ unьştarь kyrhətep, xalьq aldьnda daklattar qujarqa, dьl eştə kamsamuldar jetəkselek itərgə tejəştər.

Məktəbtər, kьluptar, uqьv jorttarь ergəhendə bajramdь ytkərev kamisijalare teđəp, xəđerđən eşkə başlav əlkən bajramdь jənle erəveştə ytkərev saralarьn nьq iqtibarlarqa kərək.

B. Fəjzi.

Dənja kamsamulь

Miksikə kamunis jəştər sajuzь apartunizьmqa qarşь.

Miksikə kamsamuldarь arahьnda kyrenqən bəqəze ber tajpьlьştar likvidatьrlьq uklunnarь həm rijaksija keşəjev menən idijənən qajtьvđarqa qarşь ajьrьm diklaratsija sьqarьp Miksikə yđək kamsamuldarь kamitəte kiƅken kerəş asьvdь ken tərtibenə qujdь.

Jəş tav eşselərenen talaptarь.

Girmanijəneꞑ Lujzьj ьrutnigendəge Astafild həm Girman şaxtahьnda eşləvse jəştər sabranija jьjnap jəştərđen ьştьraf tylətev həm eş xaqtarь turahьnda həjləştelər. Sabranijala 200 jəş eşse buldь. Daklat hunьnan sьqarьlqan riza'ytsijələ:

„Hər ber zabuj həm ştirkələ jəş şaxtьsьlar yđđəreneꞑ vəkildəren hajlap, ular arqьlь rivalytsijun jəştər menən berləşep, jəş eşselər mənfəqəten kyđətergə" tijelə.

Sabьranijə hunьnda S SSR dan qajtqan jəş eşse qьđqaqьna atcut jaƅap, beđđəge jəş eşselərđeꞑ tormoşь menən tanьştьra. Şulajuq sabranijələ jəştərđən 17 vəkil hajlana.

Argintinala jəştər zabastufkahь.

Mupirutti firmahьnda zabastufka sьqьp 96 eşse qatnaştь, şular arahьnan jəştər 90 keşe ine. Eşselər eş xaqьn arьttьrьvđь həm pьfsajuzdan qьvlqandarđь alьvđь horanьlar.

Zabastufka vaqьtьnda haldattar menən bərleş bulьp, ber haldat həm unlar jəşlək bala ytrelđe.

RixiSvir kazarmahь aldьnda dimanestьratsijə.

Driznidə bik kyp rivalytsijun jəştər qьđьl flaktar menən Rixisvir kazarmahь aldьndan jərep yttelər. Aranan berəv huqьş kərəkməj tigən daklat menən sьqtь. „Jəşəhen huqьşqa qarşь kerəş jəşəhen kamunistar„ tigən luzьnqьlar uramdь jaꞑьrattьlar.

„Xekymətte alьştьrv„ dərtndə bulqan esen xekem.

Qьđьl jungь frunt başlьqь Ərvin Fişer 4 jьl tərməgə həm 150 markь aqsa tyləvgə xekem itelde. Sənki anardan ni nigəlni bulqan „Palitsijeski" həm „Saldat rixisvira" tigən zurnallar tabьlqan.

Faşistarđьꞑ qorallanьvь.

Sin'əber ajьnda Italijə faşist jəştəreneꞑ huqьş parəxutьnda u ta dingeđđə jəreveđre buldь. Uꞑa 1.093 faşist jəştəre qatnaştь.

Ikmək əđerləv jarьşь.

Kamsamul ojoşmalarь xəđergə kendə, kalxuz həm safxuzdarqa bьl julda bik qьđьv jarđam dar kyrhətəp jatalar. Bьl eştə urta ikməkle elkə kamsamuldarь eşkə başlap 480,000 tunna ikmək xekymətkə jьjđьlar. SSSR đaqь bətə avьl kamsamul ojoşmalarь ikmək əđerləv eşenə başlanьlar.

Səjəsi uqьv jarьşь.

Mədkəv həm Liningьrat kamsamul ojoşmalarьnan ike đur ojoşma səjəsi uqьv esen jarьşqa sьqtьlar.

Liningrat ojoşmahь Mədkəv ojoşmahьn:

— «Nazarijat esen paxutqa» tigən luzьnqь ađtьnda jarьşqa saqьrđь. Ike ojoşmala xəđer jarьşqa əđerlek eşenə başlap, qullanmalar menən tə'min itelgən səjəsi məktəptər ojoştьralar.

Səvittər sajuzьnda.

Allahьđđar fakultitь

Gruzijəneꞑ huqьşsьn allahьđđar sajuzь yđək kəmitəte Tiflis qalahьndaqь eşselər univiristite ergəhendə, allahьđđar fakultitь asa.

Jaꞑь mitallurgijə gigantь halьna başlanь.

Artym ergəhendə jaꞑь mitallurgijə gigantь halьna başlanь. Bьl gigantь halьvqa 75 milijun hum aqsa totolasaq. Tantana vaqьtьnda bətə urьndardan vəkildər buldь.

Şaxtala berense jəkşənbə.

Şaxtinski kymer usaqtarьnda edlekhed eş adnahьnьꞑ berense jəkşənbehe bik matur ytte. Bьl ken esendə 5 şaxta pьragьrammanan tьş 2,460 tonna kymer birđe.

Magnit anamalijə.

Kurski gubirnahь, Bizginsk avьlь 26 kilumiter odьnlьqьndaqь tav qatlamьnan magnit anamalijə tabьlqan. Tikşerev esen ike ikespiditsijə jejbərelde.

Alƅ kensьqьşərmijəhenə sylək.

S.S.S,R asa avjaximьnьꞑ yđək kəmitəte alƅ kensьqьş ərmijəhenə yktəberđeꞑ 12 jьllьqьnda bulək birev esen ajьrьm fund ojoştьrьrqa buldь.

Kulaktar hezemə.

XARKЬF. Paltav ukrugь Apuqnanka avьlьnda səvit apparattarьn tađalav eslegə raisi qьđьl kamandir ip. Zimin ber nisə atьv menən avьr jərəxətlənde. Jərəxəte avьr bulьvь belende. Jp. Zimin səvit apparattarьn tađartьv julьnda rajun dəvmələndə sinfi hьđьqtь nьq haqlap eş alьp barьvsь ber kamunis ine. Ip. Zimin joqlaqan jorttqa qoralь 3 bandit tođerə aşa qoraldan es tapqьr atьp jaralajđar.

Bьnan ber ike adnaelek şuluq avьlda silsəvit rəise ip. MarijaIvanis jaralandь. Paltav həm Xarkьf qьđьl ərmis pulьqtarь iptəş Ziminde jaralavьsь sinfi doşmandarđь eđlep tabьrqa həm səvit sutьna tartьrqa tigən qarar sьqarđьlar.

Jaꞑь nifet fantanь.

Bakuđьꞑ 28 nse pьrmislahьnda jaꞑь nifet fantanь bərə başlanь. Təvlekkə 1500 tunna nifet sьqara; tirə jaqta nifet jьlqa bulьp aqa başlanь. Nifet fantanь vaqьt-vaqьt đur taş kisəktəren ьrqьtьp sьqara.

Jaꞑь uꞑьş.

Miniralugijə inistitutьnda alluid rudahьnan allymin sьqarьv esen jaꞑь ьsul tabьldь,

Tiflistə 1926 nsь jьldь halьna başlaqan sukna fabrige eşləj başlaj. Fabrikta 7 saqətlek eş kene menən 3 sminala 1000eşse eşləjasək

Danbastaqь Makijef mitallurgijə zavьtьnda jaꞑь jahalqan həm S.S.S.R. da iꞑ đur bulqan dumna mıse xutqa jebərelde Bьndaj bumnalar bətə ƣavrupala ikegenə. Ul təvlegenə 200tunna sujьn birə.

Uisvinski zavьtь eşselərе ikense indystərijəkenen uđqarьrqa buldьlar

KABIL QALAHЬ ALЬNQAS

Ber jьl samahь Afqanьstan təx'en totop torqan Xəbibulla (Baca saqav) jeꞑelde; Odaqqьna huqьştarđan huꞑ kabil (Afqanьstandьꞑ pajtexet qalahь) Nadirxan qəskərđərə tarafьnan alьndь.

Nadir xan qəskəreneꞑ Kabilde alьvь həm Baca—Saqavdьꞑ jeꞑeləve menən genə Afqanьstanda *grazdandar* huqьşь tuqramь?

Bьl horavqa xəđergə asьq javap birep bulmaj. Ləkin ber nəmə asьq: huꞑqь məldərđe krəƅtejəndər jarđamьnьn qolaq qaqqajьь inde. Xəbibulla, hər kemgə bildəle, kerьƅtejəndər, bigrəktə Kyhestan qəbiləhe krəƅtejəndəre jarđamь menən savıla burzьvazьjahьna təjanьp eş itkən Amanulla xekymətən bərep teşərə alqajnь. Şunьꞑ menən bergə bьnda Angeleja impirejalizьmь aginttarьnьꞑ jarđamьla đur ryl ujnanь. Amanulla xan, ular ujьnsa, „kərəgenən tьş" qьđьv erəveştə rifurmь ytkərə başlanь. Angeleja impiralizmь a'dьnda Amanulla xandьꞑ iꞑ đur „gonahь" unьꞑ qatь qul menən Afqanьstandьꞑ məstəqil jeşəven jaqlav buldь. Şunlьqtan, Angeleja impiraejalizmь həm Bacasaqavqa Amanullanь bərep təşərergə bulьşlьq itte.

Ləkin bьl jaꞑь əmir krəƅtejəndьrđeꞑ əmətən bik tiđ jemerđe. Grazdandar huqьşь mələndə xuzalьqtьꞑ ajaqtan jьqьlьvь, Xəbibulla xekymətenəꞑ his ber kantrulhed qaqьđ aqsa sьqarьp Afqanьstan aq ahьnьꞑ xaqьn təşərəve, krəƅtejəndərgə bulqan halьmdarđьꞑ artьvь həm elektən kilgən nidaimkьlarđь ajavhьđ erəneştə qьƅьp tylətev, qatь tirror urnaşьvь həm Amanulla jaqlьlarđь qьƅьv—bətə bьlar Xəbibulla qa doşmanlьqtьꞑ artьnьnaqьna səbəp buldьlar.

Şunьꞑ əƅtəvenə kilep, huꞑqь vaqьttarđa Angeleja impirejalizmьnьꞑ Xəbibullaqa jarđamьla jomşarđь; sənki Angelejəneꞑ kiləsəktəge pьlanьn ytəv esen Xəbibula jaraqьh đьraq keşe ine. Amanulla rifurmьlarьna doşman kyđ menən qaraqan krəƅtejəndər, Angeleja impirejalizmьn unan bьlajьraq doşman kyrələr, sənki ular Angelejəne Afqanьstandьꞑ tarixi iđevsehe itep tanьjđar. Bьnda şunьhь bigerək xaraktirlь: Xəbibula təxetkə utrqasta Angeleja Afqanьstandan yđeneꞑ ilselegen kire saqьrьp aldь həm uꞑьꞑ menən asьqtan asьq dip lamatьj bəjlənesə totarqa tjləməne.

SSSR qa qarşь huqьş əđerləgə majđanьna kiterevđən qibarat bulqan Afqanьstan 'ь qulqa təşərevđeꞑ ikensə baƅqьsь esen Angelejaqa ikense tiptəge vlas keşehe kərək buldь. Ul „tərtip" „dissiplina" keşehe həm kerəƅtejəndərđe avьđlьq esendə tota belerlek dulьrqa tejeş ine. Şuqa kyrələ Angeleja Baca saqavqa huꞑqь vaqьtta jarđam jarđam kyrhətməj daşlaqajnь.

Amanulla tarafьnan Javrupaqa hergengə jebərelgən Napir xandьꞑ Hindьstan sigenenən sьqьp Baca Saqavqa hezəm itevendə Angeləjanьꞑ jarđamь bulmaqandьr tip əjtep bulmaj. Sənki unьꞑ jeꞑeven ingliz matbuqatь alqьş menen qarşьlanь. Şunьꞑ əƅtəvenə Nadir xan yđeneꞑ sьqьşь jaqьnan ere fiadal həm kerəđtejəndərđen ađatlьq untьlьşьna doşman keşe.

Bьna bьlar, Nadir xan Magdanald xekymətə esen unьꞑ kalunьja səjəsəten ytkerevđə unajlь keşe bulьp sьqarьrqa tejeş tip ujlarqa məzbyr itələr.

Q. S.

Kuba ukrugьnda avьl səvite aqьzahь bulqan ber batьrakь ytergən esen ike kulak atьlьrqa, iptəştəre ike-10 jьlqa jabьlьrqa xekym iteldelər.

Maldaveja aftanumijələ S.S. jəmhyrijətenə biş jəş tuldь-

Rivelytsion tjyrejə esən kərəş

Kamsamulda səjəsi uqьv turahьnda.

Kamsamulda səjəsi uqьv turahьnda Kyptan tygel iqlan itelgən V. K. P. (b(nьꞑ ydək kəmitəte qararь səjəsi belem eşen nigedle erəveştə jaqşьrtьvdь betə sajuz aldьnda torqan səjəsi məs'ələlərdəꞑ dur hətə ydək burьstar ikənen əjtep ytte.

Sajuzdьꞑ tarixi yƅeşenən begengə itabь, ilde jaꞑьnan satsьjalizem nigeđendə tedəv burьsьnьꞑ qatlamlanьvь, sinьfi kərəşteꞑ kəndən, kən kiƅken təƅ alьvь hər ber kamsamuldьꞑ rivəlytsejun tejyrejə menən qorallanqan bulьvьn ta'əp itə.

Partьjanьꞑ geniralnьj julьnan tajpьlьv hər tərlə uklundar menən ajavhьđ kerəş məs'ələhe, bigerəktə xəđ-rge maminttə uꞑ appazitsьja həm *„Hul“* begəlevdər menən qatь erəveştə kərəşev esən betə sajuz aldьnda səjəsi aqartьv eşen jaqşьrtьv burьsь tora. Ytkən jьl uqьv sizunьnda, səjəsi uqьv eşenen qujьlьşьnda tərən tejyrejənen kankerit həm praktik eş menən bəjlənməve şulaj juq kamsamuldarđь borsolьvqa məzbyr itkən qajhь ber məs'ələlərgə səjəsi tygərək həm məktəpđeꞑ tejeşensə javap birə almavь hьmaq vaq'qьlardan bulьp torьvь, bьl eş tarmaqьnьꞑ təp jeteşhedlektərenən hanalalar.

Juqarьla hanap ytkən səbəbtər tejyrejəne əjrətəv eşen praktik eştən həm tormoştan ədlevgə, jəştərđe səjəsi uqьv menən qьdьqhьndьr mavqa şulaj juq kyꞑelhedlekkə, eştə məs'yljəthedlekkə alьp bardь.

V. K. P. (b) nьꞑ ydək kəmitəte qararь, sajuzdьꞑ səjəsi uqьv eş qujьlьşьnda bulqan jeteşhedlektərđe beterev esən sajuzqa asьq kerəş kankerit həm praktik eş juldarь birə.

Markьsizem həm Lininizem rivəlytsejun teyrejəhe kamsamuldь əjlənderep alqan tormoş abьstanufkahьn əjrətev həm tikşerevđə jarđamsь qoral qьna bulmajьnsa, ajьrьm təbəktərđə turanan tura satsьjalizem tedəv eşendə praktik eştər ojoştorьvda jarđamsь qoral xeđməten ytərgə tejeş.

Şulaj bulqas, bьjьlqь səjəsi uqьv sizynьnda hər ber səjəsi tygərəkteꞑ, məktəpteꞑ aldьnda torqan praktik həm ydək burьsь, ubarnьj bьriga alar, ajьrьm səvit məs'ələləren tikşerev, eştə qulajlaştьrьv tygərəktərə tedəvdə insьjatьrlьq, arganizatьrlьq ryle alьv həm şul eş tarmaqtarьna əjə bulьvdь buldьrьv.

Huꞑqь jьldarda sa uzda jaꞑь aktif yƅeşe, beđđen bajavaj burьs, oso jaꞑь aktivnьj səjəs tygərək həm məktəptərgə alьvi. Bьl qatlam jaꞑь avьr aktivnьj səjəsi uqьvqa tartьv, hər ber kamsamuldьꞑ turanan tura kankerit satsьjalizem tedəv praktikahьna bəjləp, hər ber kamsamuldьꞑ nazari xəđerlegen kytərьv esən məxsys tygərəktər tedəv eşenə əverelep rьjai hedəmtələr bireve memkin.

Oso uqьv sizynьnda səjəsi uqьv seltərđərenen qujьlьşь betən kamsamuldьꞑ qьdьq hьnьvьna şulaj juq horavьna tulь həm təplə javap birerlek bulьp qulajlaştьrlqan-tedelgən bulьvьna, səjəsi tygərək həm məktəptərgə uqьvsьlar kampьlektavajt itev məlendə yk nьq iqtibar itev motlaq kərək.

Mitalis həm tikistel zavьttarьnda eşləvsə jəştər səjəsi tygərək esən tedolgən pragьramdьꞑ beryk qalьpta bulьvь hedəmtəhendə, mitalis kamsamuldarьnьn kylturnьj həm səjəşi xederlekte qatlamьnьꞑ səjəsi tvgərək zanətejəhen taşlap sьqьp kitevdəre, səjəsj uqьv pragьrammalarьnьn qajhь bər jəştərđə tulьhьnsa qənəqətlənderməven ajьrьm asьq kyrhətə. Bьl təzeribə bьjьlqь sizunda səjəsi tygərək həm məktəptər seltərđərenə kamsamuldarđь virbuvajtitev eşenə signal xeđməten ytərgə tejeşle.

Xəđergə kəndə betə bejeklegə həm ydeneꞑ kiƅkenlegə menən sajuz aldьnda torqan ydək burьstan bulьp, kamsamul aktifьn səjəsi uqьv seltərđərə eşenə a'ьv, şulaj juq kamsamul aktifьn Marksizьm həm Lininizьmdьꞑ rivəlytsejun tejyrjəhe nigeđendə tərbejələv burьsь tora. Markisizьm həm Lininizem tejyrejəhen kamsamul aktifь aꞑlav, aꞑьna tərən henderev hedəmtəhendə genə ьsьn məqnəhe menən, satsьjalizem tedəv eşendə dərəƅ jetəkselek itə həm sinьfi kərəştə praktik eşsə bulьp jeteşə alasaq.

Xəđergə kəndə Məskəv' Lininqьrat həm ykrajьna kamsamul ojoşmalarь ajьrьm tejyrejə „Idjə jьjьnь“ məs'ələlərendə „tjyrejə j-kşəmbelərə„ likseja, dakla həm diskyssьjalar ojoştorьv esən, eşteꞑ nazari furmьlarьn eşləjdər. Bьl ojoşmalarđan betən kamsamul yrnək həm elgə alьrqa tejeş.

V. K. P. (в) nьꞑ ydək kəmitəte qararь Markisizьm həm Lininizemde hər ber kamsamuldьꞑ məzbyri əjrəneven talap itevə ajuzdьꞑ səjəsi uqьv eştərenə ajьrta iqtibarьn zəlep itə. Hər ber kamsamul esən rivəlytsejun tejyrejəne əjrənev məzbyri bulьp tanьlьrqa tejeş .senki bьnan başqa ьsьn rivəlytsejənir bulьp əverelevə his memkin tyg l.

Aidan əjtergə kərek; prapagandistar sastafьnьꞑ sifatьn jaqşьrtьv esən kyrgən tarlьq saralar səjəsi uqьvdarьbьđ kətkən bejəklektə hedəmtə birməƅ. Şuꞑьꞑ esən ajьrьm peridperejətejələrđə jьl əjlənahenə ədləkheđ eşləvse eşselərđən prapagandistar xəđerləp sьqarьv đa şulaj juq prapagandistarđьꞑ sastafьn jaqşьrtьv đa kiske tygərəktər təđ v sajuzdьꞑ kyđ uꞑьnda torqan mehim həm jeddi burьstarьnan hanala. Tejyrejə esən qudqulьştьꞑ berense furmьhь, nerense bajraqь itep jalpь səjəsi uqьv selteren kiꞑəjtev həm səjəsi vqьvdьꞑ sifatьn jaqşьrtьvdь alьrqa kərək.

Markьs həm Lininde əjrənmegən ber genə lə kamsamul bulьrqa tejeş tygel. Rjvəlytsejun tejyrejəne əjrəsev eşendə kamsamul jəməqətselegə tarafьnan rivəlytsejun tejyrejəne əjrətevdə məzbyrь ber bylek itep qujarlьq abьstanufka tьvđьrьlьn

Bьl burьs hər ber kamsamuldьꞑ, kəlliktifteꞑ, jacəjkəneꞑ kankerit həm praktik eşendə bajavaj burьs bulьp tororqa tejeş.

Kamsamul dingə qarşь paxutqa.

Dingə qarata beđđeꞑ arala jomoşaq xərəkət itevđər hiđelə. Bəlki kyptər, din menən kərəşev uꞑa qьđьv qullanьvđь qujmajьnsa yƅlegenən betər tip ujlaj torqandьr. Ləkin huꞑqь kəndərđə beđđeꞑ qulьbьđqa siktanttarđьꞑ pьrapagandalarь turahьnda kilgən fakьttar ikense nərƅə hejlərđər. Məƅələn: Məƅkəvđə ber nisə tapqьr kamsamul, kamsamulkalarđьꞑ baptistar safьna səqьrđarь, Tvir qalahьnьꞑ mixanieskej tixnikumьnda tere həm ikun qojьvđar,Məƅkəv gubirnahь, Sirgijef avьlьnda, pejanirđardьn sirkəvđe alьvqa qarşь qul kytərevđərə, sinfьj doşman bulqan siktanttarđьn jəştərgə nisek tə'ƅir jahqrqa mataşьvđarьn dereƅləjđər.

Siktant jəştəreneꞑ hanь kamsamuldar hanьna jeteşə. Boptistarđeꞑ 30 prasint, jьvangilistarđьn 27 prasin tь fəqət jəştərđən genə tora. Siktanttarđьꞑ jəştərđe yđđərenə tartьv mitьttarьnьꞑ iꞑ başlьsalarь xur həm ədəbijət tygərəktərə hanala.

Kulak həm səvdəgərđər mənfəqəten kydətkən bəbtis həm siktant ojoşmadarь, beđgə qarşь jynətelgən səjəsi ojoşmalar ular. Bьlar beten donja dinselərə menən ber tabandan baralar. Amirika kapitalьna berləşələr.

1928 nse jьl Kanadala bulqan allalьlarđьꞑ IV nse es'ezenə SSSR đan vəkil bulьp, babtistar başlьqь Adinsьf (boronqь ere baj) barđь. Amirka impirijalizmahьna, ykt-ber rivəlytsijəhe tustarqa «bəxethedlek», «qazap» kiterđe. tip kyđ jəştəren tykte.

Satsijalizьm tedleşenə zarar kitərə torqan siktanttar pьrapagandahь, eşsən jalpьnьꞑ kesen hьvьtьrqa, ularđьꞑ bejek burьstar qarşьndaqь iqtibarđarьn juqaltьrqa səbəp bulьvь memkin. Şuꞑa kyrə beđ ularqa kiƅken atpur birergə tejəşbeƅ.

Ləkin beđđə dinheđđər tygərəktərə bik jomoşaq xərəkət itələr. Huqşsan allahьđđar sajuzьna jaꞑь kes bulьp quş lqan kamsamuldar bьl julda aktif qatnaşьrqa, aldaqь kađrđar bulьrqa tejeştər.

Allahьđđar paxutь.

«Kamsamul pьravda» hьnьꞑ insijativahь bujьnsa ьrazdьsьva kendərenə qarata ALLAHЬĐĐAR PAXUTЬ OJOŞTЬRЬLA.

Bьl kengə qarata bik nьq erəveştə qorallanьrqa, jəş allahьđđar tygərəktərenen jəşəv-eşləv şarttarьn qararqa, siktanttar maskьhь aƅtьnda qorallanqan sinfьj doşmandь saneskelərgə, jəştərđe sirkəvđərđən, siktanstar safьnan alьrqa, sirkəvđərđe, jabarqa, kalakuldarьn teşerergə (mьnda xalьqtьꞑ yƅ qatnaşlьqьn tь'min itьvjaqşь), siktant mətbuqaten baƅudь, ikundarqojьvdь taşlavđarđь kəꞑ tərtibenə qujarqa kərək. Bьl julda estiꞑa həm mərkəz gəzitələren fajdalanьp, satsijalizьm tedleşenə tormuz bulusь dingə qarşь kiƅken-utal-kerəş bulhьn.

5 jьl esondə 300.000 şufir əderlənergə tejeş!

Buxarin partьja julьna qarşь

Iptəş Buxarindьꞑ partьja qarşьnda bik kyp uꞑьşlь xeđmətterə bulьvqa qaramaƅtan unьꞑ jaꞑlьş julьn asьq əjtergə tura kilə. Partьja ip. Buxarindьꞑ hər ber jaꞑlьşьn kyrhətə kilde. Ləkin inde ip Buxarin ul jaꞑlьştarьn tərənəjtə başlaqas həm partьja hьđьqьnan torqan hajьn alьtlaşa başlaqas, ydək kəmitit tejeşle saralar kyrə başlanь. Iꞑ elek ul „Pravda“ gezitenəꞑ ridaktьrlьq urьnьnan alьndь unan hun kəmintirin deꞑ X—nsь plinumь qararь bujьnsa kəmintirin başqarmahь sastafьnanda sьqarьldь.

Udqan jьlda partьja ydək kəmitətenəꞑ ejyl plinumьnda ip Buxarin ydenə ber jul totto. Ul kulaktarqa qarşь qatь kerəş alьp barьv məs'ələhendə hyđ kerəşterđe. Avьl xuzalьqьn satsьjalizem nigeđendə jaꞑьnan qorov julьna həm timpьna (tiđlegenə) qarşь sьqtь.

Aşlьq əđerləv fruntьnda đur avьrlьqtar sьqqanda, kulaktarqa qatь hahьm kerək vaqьtta, partьja đur kəs menən safxuzdar tedəv, avьl xuzalьqьn kyməkləşterev eşenə kerəşkəndə ip Buxarin ydenə ajьrьm bər jul aldь. Ul bьl qьjьnlьqtarđan sьqьv julьn partьjanьꞑ iꞑ dereƅ saralarьnan edləmənə. Ul undaj julđь avьldьꞑ kapitalis eləşə xuzalьqьn nьqьtьv, kulak xuzalьqьn kytərəv jaqьnan edlənə.

Iptəş Buxarin huꞑqa taban,1928-nse jьldьꞑ kedəndə həm 1929 nsь jьldьꞑ baştarьnda „Pravda“ gezitendə bər nisə sьqьştar jahanь. Ul bьl sьqьştarьnda partьja tarafьnan bildələngən indystrijə timpьna şiklangən ьşanьsьđlьqьn belderđe. Unьꞑ bьndaqь təqtimdərə indystrejələşev tiđlegən jomoşartьvqa jynəltelgəjne.

Unan huꞑ ul avьl xuzalьqьnьꞑ artturahьndala hejləne.

Bьna bьl qaraştarđьꞑ dərəƅ bulmavьn tormoş yđe kyrhətte. Şuꞑa qaramaƅtan ip Buxarin ydeneꞑ jaꞑьlьşlьqtarьn tədətməj, ulardь tərənəjtergə bara.

Ip. Buxerin **„Lininden səjəsi vasьjəttəre“** tigən ricendə yđ pazitsьjahьnda qalьp, kapitalis iliminttərđe qьƅmaƅqa kərək tigən qaraş menən sьqa. Iptəş Buxarin bьl ricendə ydeneꞑ betə qaraştarьn (kulaktarđan qurqьv, avьl xuzalьqьn satsьjalizem nigeđendə jaꞑьnan qorьvqa ьşanmavьn, indystrejələşevđe davlət apparatьn prastujlaştьrьvdan kilgən ikanumijə iƅəbenəgnə ykərev memkin tejeven Linin qaraştarь tip kyrhətergə mataşa. Əjterheꞑ Linin sinfi kerəş turahьnda ber nəmələ əjtməgən. Əjterhendə Linin avьl xuzalьqьn kyməkləştьrevgə ьşanьsьđlьq menən qaraqan, ilikrtifikatsьja, turahьnda ber hyđđə əjtməgən, krəƅtəjən ilen indystrejələ səvit jəmhyrejətenə əjlənderev turahьnda ber hyđđə hejləməgən. Buxain ydenen partьjaqa qarşь bulqan qaraştarьn Linin isme menən qaplarqa mataşa.

Ip. Buxarin: „kapitalizm donjahь nьqьv midgelen udarqa, kapitalizem eşlep sьqarьv həm badar tərtiphedlektəren (anarxьjahьn) beterə“ tigən qaraştarь menən Lininizemdən taqьla alьƅlaşa, satsьjaldimakrattar jaqьna kysə.

Şulajuq kapitalizem ьstablizatsejəhe qarşьlьqtarьn tikşergəndələ ip. Buxarin sa—kapitalis ildere arahьnda tьşqь qarşьlьqtarqьna đur rul ujnajdar. Kəpital menən praliitarijat arahьndaqь eske qarşьlьqtar rul ujnamaj bulьp sьqa.

Partija Buxarindьꞑ elekke xeđmətterən onotmaj. Şunьꞑ menən bergə unьꞑ elekke jaꞑlьştarьnda iƅtən sьqarmaj. Iptəş Buxarin partija hьđьqьna qarşь berense tapqьrqьna sьqmaj inde. Impirijalizem buqьşь vaqьtьnda ip. Buxarin Liningə qarşь sьqьp ydeneꞑ ajьrьm anarxis qaraştarьn jaqlanь.

1918-nsь jьlda ip. Buxarin partьjanь jemrevgə jetə jađqan „hul kammunistər“gə jetəkselek itə.

1919—nsь jьlda Buxarin Linin tarafьnan təqdim itelgən partьjanьꞑ pragьrammahь bujьnsa hyđ kerəşterə 1921-nse jьlda Buxarin Trotski menən berlektə prafsajuzdar məs'ələhendə Liningə qarşь kerəş alьp bara.

Kamintirindьꞑ 3—nsə kangrisə vaqьtьnda kamintirindьꞑ taktikahь məsə'ələhendə Buxarin taqь Liningə qarşь sьqьp jaꞑlьş qaraştarьn jaqlaj. Linin ylgəndən huꞑ iptəş Buxarin kulaktarqa irkenlek biry tjurьjahь sьqa „Bajьqьđ“ tigən luzuꞑь taşlaj

Satsьjalizem xuzalьqь sistməhenə jalqap kulak kapiratiftərə həm kənsisseja pridprijatejalərə yьtryđe memkin hanaj. Bьna bьl qaraştarь unь „satsьjalizem tedeleşeneꞑ taş başqa aƅьmь menən genə barьvь“ turahьnda hejlərgə məzbyr ittelər.

Partьja Buxarin qaraştarь menən his kileşə almaj. Unьꞑ qaraştarь partьjanьꞑ təp hьđьqьna nigeđlənməgən partьja julьn kemgenə bođhala uꞑa qarşь qatь kerəş alьp barьlьrqa tejeş. Beđ eşselər sinfь qarşьnda ip: Buxarin kevək keşelərđeꞑ jaꞑlьştarьn jəşerə almajbьđ.

Ip. Buxarin qa ydeneꞑ jaꞑlьşlьqtarьn tədətərlekgə bar ələ.Ləkin partьja şunan hьꞑda bьl kerəş frontьn taşlamaƅ. Partьja tuqravhьđ kerəş alьp barьr, Lininse juldan tajpalьvsьlarđьꞑ, Linin ismenə qaplanьp partьjanь appartunizem batqaqlьqьna herəvselərđeꞑ ьsьn bittəren asьp kyrhətevndə dəvəm itər.

Uꞑ tajpьlьş pьralitarijət esən jat nəmə-beđ uqa qarşь kənkrit kerəş qujabьđ.

B. Fəjzi şiqьrь.

Irtənge şav.

Kəndəgeləj qojaş begəndə
Kelə-kelə sьqa qьđa'ьp,
Begendə əle hamaь kalxuzsьlar
Jarьş qora L-kin,
belep bulmaj kemdər uđarьn.
Kalxuxsьlar begən irtənyk
Jьjьldьlar „Kamun„ kьlupka
Jьjьldьlarda:
—Aqajdar, tьꞑlaqьđ!
—Nisek ytte jarьş şul turьl
—Beđ qujajsqbegənjomqaqq
Tejdər-şavlaşalar
„Irtənge şav„ muzigu haldьra
Tav əjələ şavđan
Şav-şaulaşa
Dur jarьştьꞑ julьn qararqa
—Juq, tuqtaqьđ, iptəştər!
—Niꞑə kilməj barьla jьjnalь
—Baha birəv esən eş jarşьn
—Bahavdьꞑ bit bulьvь kərəgen
—Dereƅ hejləj Əxməj
—Niꞑəkilməj Bahav bьl kend
—Tahir qustьm
—Hin tiđ jyger!
Kamun jetəkse—Bahavqa
—Beđ qujabьđka ek jomqa
—Tedəv jarьşьn begən bahalav

Agranumъjə kənəştəre

Tuqlьqlь mal ađьqь əđerləv

(Başь yikən handa)

Soqorqa halqan adьqtьꞑ eseve həm vatlьvь narmal xəldə bulhьn esen soqorđьꞑ hava timpiraturahь 40-50°qa bulьrqa tejeş. Adьqtь əsetev timpiraturahьnьꞑ soqqrđa narmal xəldə haqlanьvь, soqorqa tultьrqan adьqtьn halьnьv tədeleşenen narmal xəldə bulьvьnan kilə. Adьqtьꞑ eseve soqorqa tultьrqan adьqtьn ydenen dəvmələnə qarap həm havanьꞑ eđtən ađьqь qatqa qarap qьđьvьnan tora. Dimək soqorđoꞑ eđtən qaplaqan taqtaqa taş jə timerđən bik avьr jək halьrqa memkin tiꞑ şul qəđərehe bar soqorqa halьnqan jəkteꞑ avьrlьqь soqorđьn tərənlege, şulajuq əsetergə halqan adьqtьꞑ jeveşlegenə qarap bulьrqa memkin. Əgərđə soqor bik tərən bula ikən ul vaqьtta jəkte əd halьrqa, sənki soqor tərənlegenə qarap tultьrьlqan adьq, yđe yk jək xeđmətən atqara.

Əgərđə əsetergə tultьrьlqan adьq bik hьvlь bula ikən, ul vaqьttь bik əd bulьrqa tejeş, sənki hьvlь adьqtьꞑ arahьndaqь havanьꞑ jəreş xərəkətən əkrənəjtelə, adьq bed ketkənsə narmal xəldə esei almaj, serev narmal xəldə bulmaj adьq buđьvь memkin.

Mal adьqь əđerləj torqan soqor qalqьv urьnda eşlənergə tejeş, əgərđə tybənhev urьnqa eşləngən bulha ul vaqьtta jamdьꞑ arahьnda bulqan hьv harqьvqa taba aqьp təşeve adьqtьꞑ jeveşləngən arttarьqь memkin şunьꞑ esen soqordь memkin qədər qalqьv urьnqa eşlərgə, hava həm hьvdьn kərəgen artьq dərəʒələ qьđьvnan adьq esetəv saqьn nьq haqlьrqa kərək, şulaj itməgəndə adьq ketkən hedemtene birəsək tygel, tik adьqtьꞑ bodolop, sifatьn juqaltьvьna səbəp kenə bulasaq. Mal aşatьvqa totqan maqsatqa ireşev avьr bulasaq.

Soqorqa halьna torqan tupraq balsьqlь, qoro, ezvisle əd hava ytkərə torqan bulьrqa tejeş. Əgərđə tupraq əđerək jomoşarqan bula ikən ul saqьnda, balsьq menən hьlatьrqa, jə bulmaha soqorđoꞑ estinəhen həm təben avьr nəmə menən təjərgə kərək. Əgərđə soqorđoꞑ eştinəhe balsьq menən hьlatьrqa kərək, sənki balsьq menən hьlatьrqa soqorđьꞑ etsinələrendə hava inep torov esen tişektər bulmaj əsetergə əđerləgen adьqtь bođolьndan haqlap bula.

Ađьqtьꞑ ydenen həm eđtənə halьnqan jəgenen qьđьvь arqahьnda adtan hьv ajьrьla, bьl hьvdar adьqtar arahьndaqь buşlьq urьndarđь tultьralar, əgərđə soqorđoꞑ estinəhe həm təbə nьqtьlmaqanda bьl hьvđar jergə həꞑəp, unьꞑ urьnьna hava tulьp, adьqtь bođovь memkin. Mal adьqь əsetə torqan soqorđoꞑ estinəhe jer eđtənən tigedlegenen juqarь bulьrqa tejeş. Sənki bьlaj bulqanda bed, mal adьqь əsetə torqan soqorđь, juqarьnan aqa torqan jamqьr həm qar hьvьnan haqlaj alabьđ.

Mal adьqь əsetə torqan soqorđьꞑ estinələre tekə bulьrqa tejeş, adьqtar his ber qarşьlьqhьđ jergə taban tьqьđlanьp jatьrqa tejeş, əgərđə soqor juqarьqa taban kiꞑ bula ikən ul vaqьtta adьq soqorđьꞑ estinəhenə genə jəbeşep tora, şulajuq soqorđьꞑ tədeleşe tybəngə taba kiꞑəjep kitə ikən ul vaqьtta hava urьnlaşьp torov esen buşlьq urьnьnda xasil bulalar şulaj uq adьqtьꞑ əseven əkrnəjtelərđə bođalarđa adьqtьꞑ sifatьn kəmetə.

Bьna oşo ravesta soqorđa əsetev juldarь menən tuqlьqlь mal adьqь əđerləv juldarьn krəstejənđərgə təqdim itelə.

Başqortostanda kalxuzdar

Kalxuzdar tədelşenen qьđьv ravesta yđeşe, partьja həm xəkymətteꞑ totqan səjəsəten deređ ikənlegegen kyrhətələr. Dur ađьmdar menən alqa barьvьbьđ kalxuz tədeleşe turahьnda unꞑarđьꞑ tejyrej-ben buşqa sьqara.

Başqortostan dəvmələndəge xuzalьq tədeleşenen udqan həm bьjьlqь xələnə kilep qarahaq bed tybəndəgelərđə kyrəbed:

Avьl xuzalьqь kapiratsьjahьnda udqan jьl krəstejən xuzalьqьnьꞑ 23,3°/₀ təşkil itkən bulha bьjьl betə krəstejən xuzalьqьnьꞑ 50 pьrasint berləşterelə. Tybənge berekmələr bьjьlqь jьlda 2418 qə jetə. udqan jьl bьl han 228 ine şuluq vaqьtta kapiratьftarđa jarlь həm batrak tarđьꞑ banь artьp sit iliminttərđeꞑ ¼ kəmej məđələn: jarlь larđьꞑ peratsint tь yđeşe 28 đđən 33 prasint qa jetə. jaraqlьhьđ ilimimttər 11,4 pratsint 3,3 prasint qa kəmej.

kəlliktifləşterev

Krəstejən xuzalьqьnьꞑ yđeve menən bergə, qadi avьl xuzalьqtarь ere kalxuzdar tədəv eşenə totondьlar. 22-nse jьlda kalxuz tədeleştəre bik qьđьv yđeş menən yđkən bulha 29-nsь jьlda tədelgən kalxuzdarđьꞑ eştəren nьqьtьv barđь. 24-nse jьlda betə krəstejən xuzalьqьnьꞑ 36,7 meꞑe kəlliktifləşterelgən bulhalar ə 1930-nsь jьlda 81,6 meꞑgə artьrqь tejeş. Şuluq vaqьtta kalxuzdarđьꞑ handarь 363 prasint qa yđərgə tejeşle. qadi berek mələr 30-nsь jьlqa qədər 7,6 meꞑ xuzalьqqa artьrqa praiktirivajt itelgən. kalxuzdarđь kridit menən tə'min itev esen betəhe 5879,2 hum aqsa halьna. Şularđan 4195,6 meꞑ humь tybəndəge pridnrijatejələrgə totola: 5538 xuzalьqtь kyserev esen 553,8 meꞑ hum totolьrqa ujlanьla jerđe milərətsejə julь menən huqarьvqa 30 meꞑ hum talap itelə. Mal torlaqь tədəv, ikmək ambarь, maşina harajь həm torlaq jorttarь eşləvev esen barlьqь 482,1 meꞑ hum halь'asaq. 29-30 nsь jьlda kalxuzdarđь maşinalar menən tə'min itev esen 1,375 meꞑ hum toto'asaq. Kalxuzdar esen bətəhe 338 tьraktьr aldьrьv kyđ aldьnda totola bьnьꞑ esen 1438,7 meꞑ hum aq-a totolasaq.

Şuluq summalar menən hanalqan aqsa: avьldь maşinalaştьrv, ilikterləşterev, afta juldar tədəv, jaqşь sort orloq menən tə'min itev, qorotqostar menən kerəşev, haqsasьlьq həm malsьlьq yrsetevđərgə totolasaq.

Bьna bьl nəmələr bedđeꞑ kalxuz həm safxuz teləştərenen nindəj xərəkət menən yđeşeꞑ h-m aldьna nindəj burьstar jəkməven asьqtan asьq kyrhətələr. Kalxuz, safxuzdarđьꞑ jьldan jьl qьđьv timp menən yđeşe, xesesi xuzalьq tar urьnьna satsьjalizem nigd-nə qorolqan kymək xuzalьqtarđьꞑ arta barьvь partьja həm xəkəmətteꞑ totqan giniral hьđьqьnьn doreь ikənen kyrhətələr.

Qalmaqqol avьlь kamsamuldarь menən Ilşekəj avьl kamsamuldarь saqьrьşьp bikşəp məçles udqardьlar.

Qalmaqqolda araqь tabьlmaqas ZALATAVЬS şəhərenə barьp araqь kiterđelər, saqьrьlqan qunaqtar qajtьp barqanda yđđəren tenə bujь hьjlaqan kamsamul Qləjnittinde kəltə təjəp torqanьn kyrep Ilşekəj avьlьnьꞑ es batьr kamsamulь qьjnaj başlajdar.

Şulaj itep kamsamuldar avьl jəştərenə qatьşьp esev jarьşь udqaralar leske menən kerəş urьnьna yđđərə yrnək kyrhətələr.

„URALSKI„

Kadьrđar əđerlərgə kərək.

Sənəqət həm jəməqət xuzalьqьnьꞑ qьđьv tulqьndar menən yđə barьvьbedđeꞑ aldьbьđqa jьldan jьl Inzinr həm tixniktər kesə əđerləvđe kilterep bađtьralar. Şunьꞑ esendə bьl kadьrdarđь əđrləv eşenə betə səvit jəməqətselegenen diqqəte jynəltelgən bulьrqa tejeş. Biş jьllьq pьlandь ytəv sənəqətteꞑ tərə qi iteve avьldь jaꞑьnan tədəv məs'ələhendə oşo mətəxəssistərdeꞑ jeteşməve arqahьnda tətqarlьqtar bulьvь memkin.

5 jьllьq plan bujnsa bedđeꞑ xuzalьqqa 200 meꞑ jaꞑь inzinir həm tixniktər əđrərgə kərək.

Partьja həm xəkəmət tarafьnan satsьjalьstisesk tədələşkə qa.ap bidriəngən 5 jьllьq p a-ьdь, bed, bьl kadrdarhьđ ytəj alma asaqbьđ.

Bьnьn başqa mədəni tədələş 5 jьllьq pьlanьn ytəv esen bed gə ber nisə mindər meaən hanalqan pidaguk həm vrьştar kadьrь əđerlərgə kəpək.

Oşo nəmələr bedđeꞑ alqa urta h.m juqarь məktəptər aşa satsejəlizem tədəv eşendə j ş qabьrdarəđerivməs'ələhen kiterep qujalar.

Oşolarqa qaramađьtan əle kamsamul ojoşmalarь bьl meh m məs'ələgə bik əd iqtibar birep kilderər. Bьl eş tangələndə fəqət Qazan kamsamuldarьqьna e.kən eđəşevdərgə ireştelər, zavьt, fabrik F. Z. U. lar aşa urta həm juqarь məktəptərgə keşeler əđrləvđə ular əlkən eş başsqara aldьlar.

Əgərđə bьl eş eđtəndə betə kamsamul ojoşmalarьla eş alьp barqan bulhalar məktəptərgə uqьvsьlar kampliktavajt itev qьjьnlьqьnan qotolqan bulьr inek Şunьꞑ esendə bedđeꞑ kypkenə uqьvsьlarьbьđ urta uqьv jorttarьna itev esen əđerlektər jetməv a qahьnda hьnav vaqьtьnda nasar xəldə qalalar.

Bьnan başqa Rapfak, Tixnikum həm Vuzdarqa eləkkən eşse jəştərbeđ əđerlek jetməv arqahьnda dərstən artta qalьp şunьꞑ hedemtəhendə urta həm juqarь məktəptərde eşseləşterev eşe ketelgən telekte birə almajdar.

Kamsamul ojoşmalarь betə kestəren eşse jəştərde əđerləvgə jynəltergə tejeşlər. Bətə keste j-ş esselərđe rapfak həm vuzdarqa əđerləv eşenə halьrqa. Kiꞑ qatlam eşse jəştər arahьnda jəş mətəxəssis kadьrđar əđerləv turahьnda endəv eştəre alьp barь rqa həm başqalar.

Iꞑ ziddi məs'ələ jəş kadьrdar əđerləv eşendə esseqьđđarqa jynəltergə tej-ş. Eşse qьdgardan jəş kadьrdar əđerləv məs'ələhe bik artta tora, bьjьlqь uqьv jьlьnda juqarь məktəptərđə eşse qьđdar fəqet 5 prasьntqьna təşkil itələr Bьl məs'ələlə bik nьq borooş jaharqa kərək, eşse qьđđarđan juqarь məkəptərgə keşelər əđrləv eşenə bik nьq əhəmjət birergə, betə keste oşo julqa halьrqa kərək.

Şif jəmqəjəttərə avьl kamsamul ojoşmalarь aşa batraktar, jarlьlar qatlamьnan tixnikum həm vuzdarqa keşelər əđerləv meş'ələhen xəl itergə. Sənki əle bedđeꞑ urta həm juqarь uqьv jorttarьnьa batrak, jarlьlar qatlamь 2 pr tanda artьq tygeldər Batraktarđь juqarь mektəpkə əđerləv esen kurьь buldьrьvđь fəqət jəştərgenə başqaraalasaaar.

Şulaj itterep, pralitarijattan mətəxəssis jəş kadьrdar əđerləv eşe şul vaqьttaqьna xəl iteləsək qasanki bьl eşke səvit jəməqətselege bьl eşkə nьqlap totonhalar. Bьl eş tangələndə kamsamuldar insijatьr bulrqa tejeşlər.

Satsijalizьm jarьşь dugьvrđarьn tikşerev.

Tikşerev brigadalarь eşselərdeꞑ ərak tavar sьqarьvdьꞑ səbəptəren horaşalar.

Mədəni paxuttь kəşəjtegeđ

Ytkən jьl kamsamuldar tarafьnan başlaqan kylt paxut eşe betə səvit jəməqətselege iqtibarьn ydenə tarta aldь.

Partijəneꞑ VIII nse es'ezendə yk iptəş Linin „bed maъsanьn m-dəni arttalьqnan aqhaj bьđ" tigən ine. Sənki satsijalizьm nigedendə xalьq xuzalьqьnьꞑ alqa barьvь—yđev timpьna bedđeꞑ mədəni fьruntta bulqan yđeşe bedđeꞑ elgerə almavь, dejəm tədeleşebedđeꞑ aldьna qarqьnьstar kiterep bastьrat ine.

Şuqaqkyrələ partijəneꞑ XV nse s'ezь beten partija ojoşmalarь həm kiꞑ qat'am səvit jəməqətselege esen mədəni revalytsija məs'ələhe alda torqan iꞑ məhim burьstarđan be he itep qujdь.

Kamsamul ərmijəhe.

Partijə diriktiftarьn tormşqa aşьrьv esen kamsamul ərmijəhe mədəni paxut məs'ələhen kytərep sьqtь həm terle eş tarmaqtarь bujьnsa eşləvde kesəjtte.

Səvit jəməqətselegen mədənilek esen bulqan kerəş safьna tuplap fьruntь tьqьđlanь.

Iꞑ elkən sajəsi məs'ələlərdən berəyhe - uldа bulha nadanlьqtь beterev eşe. Nadanlьqtь beterev tigən hyđ — **„sinfьj məs'ələlərenen tərən məqənəlehe"** tine Linin. Sənki nadanlьq satsijalizəm tədeleşenen qajhьqьna eş tarmaqьnda bulmahьn hər vaqьt kərtə bula torqan nəmə.

HYrelə başlanь

Mədəni paxut eşenen hunqь vaqьttarđa hyrelə başlavьnan kyđ jomarqa jaramaj. Kamsamul ojoşmalarь bьl nəməgə hunqь məldə əđ iqtibar birə başlavlar Mədəni paxut əterəttəre betenləj aqhajđar.

Mədəni paxuttьꞑ başlanqan vaqьtьnda dur intyzijəzem menən sьqqan kamsamuldar arahьnda, hunqь kendərđə yđ pazitsijəhen taşlap mədəni paxutqa qarşь „tavьş" biryselərđe ba. Şunьꞑ esende kamsamul ydək kəmitəte betə kamsamul ojoşmalarьna asьq xat jađьp betə kamsamul ojoşmalarь mədəni paxuttь dəvəm itterev eşenə totonьrqa, qəməli eş jullarьnan itep jarьştar aşa eş kyrevđe qullanьrqa tejeştər tine.

Ike tarmaq.

Kylt paxuttьn ike tarmaqь-berhe: nadanlьqtь beterev, iknsehe, jaꞑь tormoş tədev (Torlaq aşxanalar, jəslə, balalar baqsahь həm başqalar).

Əjrənergə

Kamsamul ydək kəmitətenen mədəni paxut turahьnda jađqan xatьn hər ber jəcəjkə kəmitəttər nьqlь raveşta, əjrənev nigeđendə beten unьşlьqtarđь tuplavje eşhedlektərđe asьv kebek kankrit burьstarđь xəl itergə teştər.

Kamsamul ojoşmalarь nadanlьqtь beterev eştərenen həm mədəni paxut barьşьnьꞑ timpьn hьvьtьrqa jul qujma hьndar.

Kemdə kem ip. Lininden mədəni riva ytsijə „ajьrьvsa sinfьj nəmə" tigən hyđen aꞑlamaj məs' ələne unьnsь nəvbətkə quja - ul keşe satsijalizьm tədeleşenen iꞑ zararlь ilimintь. Mədəni paxuttьꞑ məhimlegen jьvarqa, əhmijətən juqaltьrqa tьrьşqandar menən kankrit kerəş asarqa, ə kamsamuldь mədəni paxuttь dəvamləvse kerəşse itərgə kərək.

DAVЬT. E.

Ximijə sənəqəte.

29-30 nse jьl biş jьllьqtь qəvdələnderevneꞑ ikense itabь. Tədelgən pьrajьkьttarđьn qьđьv timpь menən barьvь biş jьllьq pьlandь dyret jьlda ytərgə memkinlek tьvdьra. Betə sajuz gospьlanь perizidijumьnda qujьlqan V. S. N. X daklatь bujьnsa 1929-30 nse jьlda eşləp sьqarьv 13.290,5 milijun humqa jetərgə tejeş, 28-29 nse jьlda eşləp sьqarьv 10.316,1 milijun humlьqqьna bulqan. Sənəqət alqa barьv menən bergə, ximijə eştərenəꞑ dəyđeven kyrə bed.

Ber jьl esendə avьr sənəqet 1,3% qa kytərelgən, ə ximijə sənəqəte urta xisap menən alqanda 0,5% qa yđkən.

Ximijə sənəqəte ydenə teşven tybənləjtьvdələ saralar kyrə. Betə sanaqəttə xaqardanajьv 9,5% qa jetkən də ximijə sənəqəte 11,5% qa teşerəsək.

Ximijə sənəqəte eđtenə teşkən şulqəđar burьstar (xaqtь tybənlətev, eşləp sьqarьvđь kytərev) unьꞑ kapitalni həm ьstьraitelnaj eştərenədə qararqa quşa.

Kapitalnej pьlan bujьnsa ximijəeştərenə kypkenəaqsa bylenə.

V. S. N. X nьꞑ hunqь pьlanь bujьnsa ximijə senəqətenə 302 milijun hum summa birelərgə tejeş.

1929/30 nsь jьlda ximijə eştərenə byləngən kantьrulnj sifьrlar şularđan qibərət.

Yktəber bajramьna əđerlek kyrəhegeđme!

Xəb~~ə~~eselər qələme.

Beđ saqьrabьđ

Hatь avьlь kamsamuldarь (Arqajaş k. Qonşaq jorto) III nse ilde maşinalaştьrьv zaj mьna 50 humlьq jađьlьp, yđebeđ menən tiŋləşev esən Qonşa, Oalьnbaj, Qaraqaj kyl, Məslim, Təgeş, Qorman jəcəjkələren saqьrabьđ.

ISKƏNDƏREF

Məset mədənijətjortona birelde.

Qunaq baj avьlь (Estərle k. Aşqađar jorto) məsete xalьq ьrizalьqь menen ber tavьştan kьlupka birelde. Kyptən tygel məset esendə tantanalь kisə bulьp, ike avьl aqajьnьŋ baldarьna, isəm quşьv buldь.

Məset kьlupkaqьna əjlənev menən qalmaj „Berense maj" isme bi elde.

Beđ Qunaq baj avьlь xalьqtarь Estərle hьvь bajьndaqь hə tən məsetle avьldarđь yđebeđ menən tiŋləşergə saqьrabьđ.

Q. JƏQEFƏREF

Beđ eştə.

Θfə „Yktəber natiskahь" tipagьrafijəhe ergəhendəge kamsamul jəcəjkəhe aqьza'arьnьŋ dəjem jьjnalьşь bulьp jьjnalьşta: Can-kaj-şigə javap itəp tьraktьr alьv fondьna 140 hum aqsa təşkən ikən, şunь irekle eş menən tylərgə buldьq. Sittən berketelgən kamsamu'dar ter kənlek eş xaqьn birergə buldьlar. Beđđə irekle eş kəne jəkşən be bulasaq. „Irekle eş kənə də kilməj qalьvsь kamsamuldarqa sajuz bujьnsa tikşerev bu asaq" tigən qarar sьqarьldь.

Başqa jəcəjkələr bьl turala ni eşləjhegeđ.

M. VƏLIJEF.

tiŋləşergə saqьram.

I jьllьq „Başqortostan jəştəre" gazitenə jađьlьp yđem menən tiŋləşergə saqьram: 1- Ginbajьf N, 2- Əxmədejef Vahap, 3- Qəbitef J. 4- Nəbejullin, 5- Balьqbajьf, 6- Rəşidef, 7- Islancьf B, (Rabfak)

OLOMBOR TIXNIKUMЬNAN:

1- Birdin Kərim, 2- Θstьbajьf, 3- Qi'azьf-

MIDTIXNIKUMDAN:

1- Bəjezeva, 2- Əmirjanьva, 3- Bikbulatьva, 4- Qəliyllin.

SAVPARTŞKULDAN;

1- Aznabajьf, 2- Josopuf.

MAQAR Ş. K. M. HЬNAN:

1- Abdullin, 2- Birdin Q.

MOKAPTAL JORTONAN:

1- Işbulatьf, 2- Gəltəşef, 3- Bostabajьf, 4- Gəjetqulьf, 5- Birdin Ə. 6- Iskyzin.

Oşo iptəştərđeŋ berər jьllьq „Baş - jəştəre" nə jađьlьvđarь horala.

Ə. QΘBƏJDYLLIN.

Kamsamullьq tygel.

Qunaqbaj avьlь (Aşqađar jorto) Timer qəli Ajdarьf yđeneŋ 1907 nse jьl bulьvь menən ərmijəgə alьnqas butilkələr totop, avьđьn jьrьp jьrlap jərene. Iđke ha đattar qađəten qьvqan bьl kamsamulqa tejeşle jađa birergə kərak.

BATRAK.

Jənheđ tora.

Əsən jorto-(Bərə k.) nda anbəlem jorto bulhala ber nəmələ eşləməj.

Gəzit - zurnaldar aldьrьlmaj. Estinagazitəhe bulhala vaqьtьnda sьqmaj, xəbərselərđe jetəklap bamaj. Bьl jorottь jənnənəprev sarahьn kyrev kərək

Kymək eşkə taBa

Bələbəj kantunь, caqmaqu ş jorto Qara kəsək avьl şurahьna Nur avьlьnda Sulsan Aqbajьf qa'na-lьqь menən 45 jorttan qibərət orloq şirkəte ojoştorolpь.

Ilbaj.

Tiŋləşergə

70 Humlьq 3 nse indysterijəzajьmь taratьp:

1. Qudəşьf Əlzal.
2. irkəjef Əmir.
3. Moratьf Rizvan.
4. Qorbanqulьf Xəbr j
5. Latьjpьf Fatxi.
6. Kamajьva Səqidə
7. Məmləjeva Şəmsijə
8. Zəmi'eva Fatima.
9. Abdьrazakьf Satьjiq.

Şoşь iptəş ьrđe yđəbeđ menən tiŋləşergə saqьrabьđ.

Ə. XƏTIP.

Q. Xəbraj

məktəp kərək.

Estərle kantunь, Qalqas jorto da Mortaza, Karnaj tigən avьldar bulhala his ber mədənl kes juq.

Bьl avьldarđa kyp kenə jəştər bulhala məktəp həm jacajkə teđəlməgən. Nadanlьqqa uralьp jatqan bьl avьldarqa kyđ halьq mədəni jarđam kyrhətev kərək ine.

Q. Kurankalski.

„Qiruj" kamsamul.

Calqak jortonda (Bərə k.) eşləvse Sadьjkьf tigən kamsamul 29 nsь sintəberđə bulqan sabrađjaqa esep kilep — espiktakel oujarqa xəđerlənevse kamsamuldarqa, „əgər bьl kitaptь qujahьqьđ ikən ul vaqьtta yđegeđđe pəke menən sənsermen, ə kitabьqьđđь jьrtьp taşlarmьn" tip jekerende. Bьqa sara kyrev kərək.

Žan.

Jəcəjkə juqaldь.

Bərə kantunь, Əsən jorto, ycbylə avьlь kamsamuldarь betenləj taralьp bettelər. Xəđerge kendeŋ iŋ tapqьr javaptarьnan bu qan, zajьm. igen jьjnav turahьnda bər nəmələ belməjđər. Kantkum VLKSM nьŋ qolaq halьvьn kətəbeđ.

Mənkejef.

Kuвijaz kamsamuldarn saqraвđ

Yrmijaz kamsamul jəcьjkəhe (balьqsь jorto) satsijalizьm jarьşьnda tybəndəge eştərđe eşlərgə hyđ birep jarьşqa sьqa:

1. 15 nse yktəberđən səjəsi uqьvđarđь başlap, betə aqzalarđь 100 pьr. tartьrqa.

Ikmək ederləv kampanijahьnda qəməli eştər başqarьv esən 10 kamsamul aqzahьn vəkil itəp berketəbeđ.

3. Ber qьđьl abuz ətrəte ojoştorabьđ.

4. Jəcəjkəgə 25 humlьq III-indysterija zajьmь alьrqa.

5. Kamsamuldar asa-avjaximda 100 pьr. menən aqza bulьv eštenə kapiratifta aqza itərgə.

6. 50 dana tərlə gəzitəgə patpi k tabarqa.

7. jaŋalif menən 40 belemheđđe uqьtьrqa.

8. Eskelek həm xuliqanlьqtarqa kiđken kərəş asьrqa.

alьp barьrqa.

10. Nadanlьq, dini xərəfəttər menən kərəşev esən „Eske kəçekle" avьlьn şifqa alabьđ.

11. Inirgijə kalxuzьna biş jorttь jəlep itərgə.

Kyrhəelgən əştərđe 15 nse qinvarqa hyđ birep Kybijaz avьl kamsamuldarьn jarьşqa saqьrabьđ.

FAT ΘMMΘT.

Foto meləş.

Biş jьlьqtan faktьlar.

RASTUF - DUŊDA

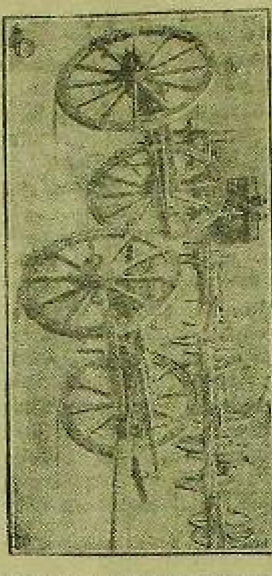

„Silmaşьstroj" đan jaŋь eşkə jəjbaelgən sixь.

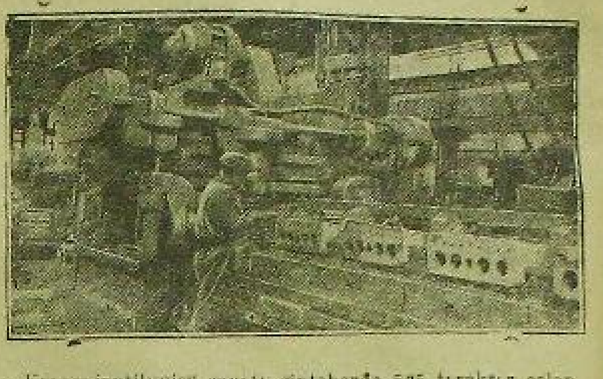

„Krasnajputiluvis" zavьtь sintəberđə 525 tьraktьr eşlap sьqardь- Amirika ьssanugь „Jgrissyl"

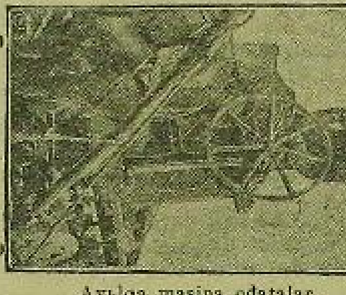

Avьlqa maşina odatalar.

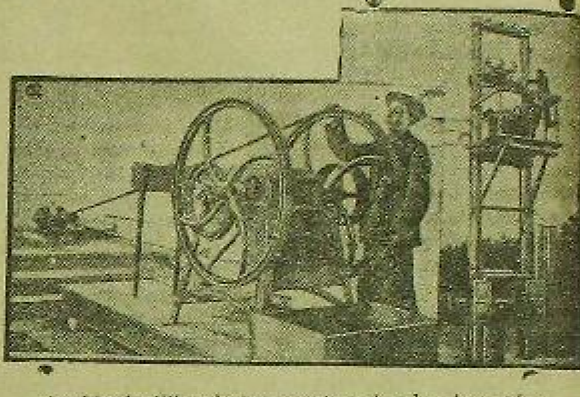

Avьldarđь ilikterləşterev eştərə kendən kən yđə.

Θfə pidtixnikumь satsializem jarьşьnda.

Θfə pidtixnikumь menən Birski pidtixnikumь arahьnda bьjılqь uqьv jьlьnaqarata satsьjalizem jarьşь başlandь.

Jarьş yđenə əsəs itep,:

— akadimik, tərtip, tərbejə həm jəməqət eştəren jaxşьrtьv burьstarьn quja.

Akadimik eştəre.

Dəjem uqusьlarđьŋ dərestən elgərep barьstarьn, xəđerlek sinьftarьnda 70% əsəsj sinьftartarđa 90% qa jetkeđergə.

1 — Xəđerlek sinьftarьnda uqьvsьlarđьŋ, dərestən elgerep barьvđarьn julqa halьv esən ularđь məçbyrj, kəlliktivnj rəveştə kiske zənətiələrgə jərətergə. Həm hər ber ajrьm dərstən əsəsi kurs uqvsьlarьna julbaşsьlar bildələrgə.

2— Əsəsj sinьf uqvsьlar 15 nse yktəberđəndə qalmьj irekle eş sistimahьna kysep betərgə.

3— Səbəp heđ bergenə dərestə qalđьrmaђqa.

4— Bьjьlqь uqьv jьlьn 228 kengə jetkedergə (ytkən jьl 190 ken bulqan)

Bьnьŋ esən dini bajrəmdərđə uqьvđь tuqьratmaђqa. Narkampьrus həm pralitustut menən kileşep keđgə həm jadqь kanikuldarđь jaђamaђqa.

Qьşqь kanikuldь 15 kengenə jaђarqa.

Jəməqət eştərendə hına qədər bulqan jeteşhedlektərde betərep, uqьvđan aqhamaj barqan beten uqьvsьlarđь jəməqət eşt renə jegərgə

1— Betən uqьvsьlarđьŋ kənəşməhen jaђap bьjьl jəjgə kanikul məlendə avьlda eşləngən eştərđen hedemtahen jьjarqa.

Həm şuŋa qarap kiləhe jəjge eşkə pьlan hьđarqa.

2 — Aqьmdaqь səjəsətte əjrənev tygərəktərenə betə uqьvsьlarđь məçbyrj jəretergə.

3— Pьrafsajuz aqza'arьnьŋ belemdəren kytərev esən betə prafsajuz aqzalarьn məçbyri rəveştə pьraf tygərəktərgə jəretergə

4— Xəđergə məldeŋ ber kiђkənme ikənen iђkə alьp, betə kamsomol əsoaviaxim aqđahь bulьp betəgə. Həm ixtьjarj rəyştə Beluxьr bьrigədahьna aqđa bulьp inərgə Tixnikumdьŋ yđenə qaraqan II - nse kult paxut ьştabь menən başqa ьştaptar arahьnda jarьş alьp barьrqa.

Bьl eştərđeŋ qəməlgə aşьrьlmaj barьvьn jarьş ьştabь tikşerep barьp, jađ kene jarьştьŋ beten. həđemtəhen ber jergə tuplarqa

Bьnan başqa tixnikum eseudəge ajrьm kьlastar, ajrьm uqьusьlar, həm ajrьm bylmələr arahьnda jarьş alьp barьv esən pьlan tөđөlep eşkə başlandь.

A. ΘMIN.

Qonaşaq kamsamulь qojroqta

Matвuqat taratьv qaqьđđaqьna.

Urьndarđa jəştər matbuqatьn taratьv tygel, kyp kamsamuldarđьŋ, bigragendə aktif kamsamuldar arahьnda jəştər matbuqatьn aldьrmavsьlarđь kyrəbed.

Məђələn: Qonşaq kamsamuldarьnьŋ jəştər matbuqatьn taratьvđarьna həm aldьrьvđarьna kilhək, jort dəvmələndə nej barь 20 danə gənə tarala. Şulardan Jəş-juqsьl 9, „Baş-jəştəre" 11 dane. Ə inde Qonşaq kamsamuldarь ber nisə jəddər menən hanala. Valkamuldьŋ avьl jəcəjkələrenə jebərgən hər ber prtakulьnda „hər ber kamsamulqa ber gəzitə aldьrьrqa tigən qararь bar. Ləkin bьl qarar qaqьđđaqьna.

kamsamuldar arahьnda vlkum tarafьnan jebьrelgən endəmrler qəməldə eşlənməj. Şuŋa kyəələ Qonşaq kamsamuldarь, kamsamul matbuqatьn aldьrьv həm jəştər arahьnda qojoroqta baralar. Xəđer qьşqь sizun başlana, betə jəştər aŋ-belem jorttarьna aqьlalar. Xəđer jəştərđe vaqьtlь matbuqat menən təmin itev jaqьn qararqa, qəməli eşkə başlarqa kərək.

Q. SƏLƏM.

Tərləhenən əđ məđ,

2 meŋ mitьrđan jьqьl teşkəndər.

Amirikala Niju - miksika tatьnda 2000 mitьr bejekle julsь osqosьna ut qab p jьq lьp teştə, 8 keşe hələk buldь.

—

Hindostan - Afqanьstan gndə jьlqalar bik nьq taş huđa 100 dan artьq keşe hələ buldь. 140 meŋ kər đtejən j rothьđ, malhьđ aъьq haval qaldь.

—

Bakuđa 28-29 nse jьlda868300 tunna nifet sьqtь.

—

Trujski menən urьski arahь daqь timer julь tarmaqь eş nep bette.

—

9 nse yktəberđeŋ tənen Omskida bьjьl berense mərtə qar javdь.

—

Girmanijaneŋ qaj ber qa larnda pijalanan tygərək jortt eşlənə başlandь.

—

Java utьravьnda avqust aj ndaqьna cuma avrьvь keb avrьv đan 500 keşe ylde.

—

Adis putьnda 24590 tun igen hьjarlьq jaŋь ilivatьr lənə başlanь.

—

Indijələ ber məktəp jeme lep 14 bala ylde, 22 bala hə 1 uqьtьvsь jaralandь.

—

Alma - atala berense han „T rik sip" gəzitəhe sьqtь. Gəz qađaq həm urьđ teldərendə b lьp, ađna hajьn sьqьp toras

Vaqьtlь Ridaktьr:. B. Baja

Вр. редактор: .Б .Баяно

Уфа, Типо-литография „Окт. Натиск"
Башглавлит№ 92

Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

Об'единенный экстренный № газет

БАШ.-ЯШТЯРЕ и ЯШ-ЮКСУЛ

(Молодежь Башкирии). (Юный пролетарий).

1929 год Орган Башкирского Областного Комитета Всесоюзного Ленинского Коммунистического Союза молодежи. 19 октября

КОМСОМОЛУ БАШКИРИИ ДАН БОЕВОЙ ПРИКАЗ

к 12-й годовщине Октября 100% годового плана

Телеграмма т. Косарева

От секретаря ЦК ВЛКСМ тов. КОСАРЕВА получена срочная телеграмма об участии комсомола в хлебозаготовках.

— Участие комсомола в хлебозаготовках слабая,—говорится в телеграмме.—Раз'яснительная работа недостаточна. Массы трудящейся деревенской молодежи и комсомольцев не мобилизованы еще для активного участия в хлебозаготовках.

Руководствуясь партийными директивами, надо придать боевой темп этой работе, мобилизуя массы молодежи и актива. Решительно сломить сопротивление кулака.

Организуйте соревнование, создавайте красные обозы. Практикуйте твердые задания местным организациям. КОМСОМОЛЬЦЕВ—ЗЛОСТНЫХ НЕСДАТЧИКОВ ХЛЕБА, НЕМЕДЛЕННО ИСКЛЮЧИТЬ ИЗ СОЮЗА.

Через «легкую кавалерию» устраняйте технические затруднения при приемке, хранении, перевозке хлеба и в снабжении промтоварами.

Мобилизуйте все силы деревни. НЕМЕДЛЕННО ПОШЛИТЕ РУКОВОДЯЩИЙ АКТИВ И РАБОЧИЕ БРИГАДЫ НА ХЛЕБОЗАГОТОВКИ. Созывайте собрания молодежи, ячеек и комитетов.

Обсудите телеграмму. Наметьте совместно с заинтересованными организациями мероприятия в развитии этой директивы. ПРОЯВИТЕ ЖЕСТКОЕ РУКОВОДСТВО. ЗА ПРОМЕДЛЕНИЕ, ПОСЛАБЛЕНИЕ И ВЯЛЫЙ ТЕМП НЕМЕДЛЕННО ПРИМЕНЯЙТЕ ОРГВЫВОДЫ.

Ответственность за проведение в жизнь этой директивы возлагается НА БЮРО КОМИТЕТОВ В ЦЕЛОМ. Шлите еженедельные отчеты о ваших мероприятиях по усилению хлебозаготовок.

ВСЕМ КАНТКОМАМ ВЛКСМ

Копия Канткому партии.

Данный темп хлебозаготовок угрожает невыполнением плана к сроку. Комсомольская масса в движение не приведена. Бюро Башобкомола постановило с пятнадцатого октября по первое ноября об'явить ударную кампанию Комсомола в хлебозаготовках. Все организации являются мобилизованными, мобилизуйте весь актив кантонный, волостной, ячейковый на хлебозаготовки, создавайте ударные бригады женские и молодежи. Организуйте бедняцкую, середняцкую молодежь на сдачу хлебных излишков их родителями, разверните работу организации красных обозов молодежи, школьников, женские. Всем комсомольцам домохозяевам предлагается немедленно сдать свои излишки. Примите суровые меры к комсомольцам, тормозящим хлебозаготовки.

Легкой кавалерии проверить работу хлебозаготовительного аппарата, складочных помещений, сушилок, отгрузку хлебов из глубинных пунктов, особо проверить работу Союзхлеба по взиманию гарнцевого сбора, проверьте работу столовых, больниц, детдомов в экономном расходовании хлеба.

Ответственность за выполнение директивы ложится на секретаря кантокомола, канткому партии предлагается оказать содействие в выполнении данной директивы. О принятых мерах сообщите Обкомолу. Проверять директиву выезжают члены Обкомола.

Отв. секретарь БОК
*В К П (б) **Юревич**.*

Зам. Отв. секретаря БОК
*ВЛКСМ **Астахов**.*

РЕВОЛЮЦИОННЫМ ТЕМПОМ

Не менее 100 проц. годового плана к годовщине Октября

„Легкую кавалерию"—на хлебный фронт.

Добиваться срочной и безусловной сдачи всех хлебных излишков.

Поступающие сведения с фронта хлебозаготовок главным образом не дают еще оснований считать, что комсомол уже по-настоящему вступил в активную борьбу за успешное выполнение хлебозаготовок. Массовой инициативы, массового активного участия комсомола в этой важнейшей кампании до сих пор еще нет. В октябре комсомол обязан развернуть все свои силы всю энергию, весь энтузиазм использовать на хлебозаготовительном фронте. На хлебозаготовки должен быть брошен один из важных отрядов комсомола—„Легкая кавалерия".

Они обязаны разоблачать „зажимщиков" предавать их суду.

Принимая активное участие в хлебозаготовках личным примером, комсомол должен вместе с партийными и советскими организациями привлечь к выполнению этой большой политической кампании всю общественность все активное, честное и инициативное, что есть в деревне.

Беспощадно разоблачая примиренческие, хвостистские, правые настроения в отношении хлебозаготовок, имеющиеся в отдельных ячейках, применяя к таким комсомольцам самые крутые меры воздействия-вплоть до исключения из союза, мы должны добиться подлинно революционных темпов участия комсомола в хлебозаготовках.

Поставленная перед комсомолом задача должна быть выполнена без всяких оговорок, точно, в срок как боевой приказ. („Комс. правда")

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Народного Комиссариата Труда БАССР

17-го октября 1929 года.

Для обеспечения погрузочно-разгрузочных работ рабочей силой Башнаркомтруда по согласовании с Башпрофсоветом ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Обязать всех состоящих на учете Уфимской Биржи Труда трудоспособных безработных в возрасте: мужчин до 45 лет и женщин до 40 лет, а также всех в течение последних трех месяцев снятых с учета Биржи Труда безработных 3-й группы явиться 19-го сего октября в 10 часов утра за получением работы на выгрузку хлеба. Место сбора—двор Биржи Труда.

Неявившиеся будут считаться отказавшимися от принятия предложенной работы и будут сняты с учета Биржи Труда.

Башнаркомтруда Бинташев.

Согласовано: БСПС Бычков.

Завоюем хлебный „Перекоп"

„Данный темп хлебозаготовок угрожает выполнению плана в срок. Бюро Башобкома постановило с 15-го октября по 1-е ноября с. г. об'явить ударную кампанию комсомола в хлебозаготовках. Все организации являются мобилизованными.."

(Из приказа по комсомолу Башкирии за подписями т. т. Юревича и Астахова)

Комсомол является организацией, помогающей партии и рабочему классу во всей работе, он показал свой героизм и во всех трудных моментах, а поэтому на приказ партии комсомол ответил единодушно:

Есть!

До 1-го ноября проводится ударный двухнедельник Башкирского комсомола и весь комсомол об'является мобилизованным. Для руководства ударным двухнедельником на места выехали члены бюро обкома и актива городской комсомольской организации.

Тридцатитысячный Башкирский комсомол, ставя сегодня своей задачей завоевание хлебного „Перекопа" с полной силой, революционным размахом и энтузиазмом, обеспечивающим победу социалистического строительства, приступил к работе.

Ударный двухнедельник комсомола характеризуется совпадением этого двухнедельника, со вторым этапом в хлебозаготовках. **Сейчас в бедняцких и середняцких хозяйствах излишки хлеба невелики. Выполнение хлебозаготовок должно проводиться за счет кулацких и зажиточных слоев; нужно сломить сопротивление кулака и вынудить его дать все излишки государству.** Все это требует еще большей классовой чуткости и железной организованности. Все эти условия у комсомола имеются, но в выполнении задачи завоевания хлебного „Перекопа", требующей громадного энтузиазма, **необходимо удесятерить эти условия.**

Пойти всем комсомолом, проверить работу заготовительных организаций, кооперации, элеваторов, ссыпных пунктов; выявить все недостатки и добиться их немедленного устранения. Беспощадно бороться с теми, кто косвенно или непосредственно пытается тормозить хлебозаготовкам.

Все эти задачи комсомол не должен ни на минуту забывать. Необходимо расшевелить „легкую кавалерию", сделавшую многое в выявлении недостатков в хлебозаготовках, но все еще остающуюся „тяжелой кавалерией".

Фактом является то, что часть выполнения хлебозаготовок, падающая на кулацкие и зажиточные хозяйства, не выполняется. Во многих местах отсутствует достаточный нажим на кулака, а также недостаточно принимаются к пресечению „жульничества" кулака в выполнении хлебозаготовок. (Так, пшеницу кулак на базаре продает по 7-8 рублей, покупая овес за 2-3 рубля) при проведении ударного двухнедельника комсомола, необходимо принять все меры к установлению надлежащего нажима на кулака, к устранению всех недостатков в хлебозаготовительной работе, изжиная перегибы в этой работе.

Комсомол, партия поставила перед нами величайшую политическую и ответственную задачу. При выполнении этой задачи мы лицом к лицу встречаемся с классовым врагом. Для того, чтобы в этой встрече победить, нам необходимо организовать широкие слои батрацкой и трудящейся крестьянской молодежи, вокруг наших железных рядов и тех задач, которые перед нами стоят.

Удесятерим свою классовую мощь и мы обеспечим завоевания хлебного „Перекопа"

Б. Баянов.

Хлебозаготовки на Северном Кавказе.

К 25-му октября—100% годового плана

3-ю пятидневку октября Буздяк об'явил рекордной

БУЗДЯК. (От нашего корреспондента). С целью выполнения плана хлебозаготовок к 12-й годовщине Октября и обеспечения успешного проведения остальных хозяйственно-политических кампаний, создано достаточно здоровое общественное мнение бедняков и середняков вокруг этого вопроса.

Годовой план хлебозаготовок по волости выполнен к 13-му октября на 87 проц. среди бедноты и середняков широко привился метод социалистического соревнования. На ссыпные пункты беспрерывно прибывают красные обозы.

Расширенное заседание волкома ВКП(б) с участием полууполномоченных постановило 3-ю пятидневку октября об'явить рекордной. Она должна будет дать 50.000 пудов хлеба, против 16.000 прошлой пятидневки.

Можно надеяться, что годовой план хлебозаготовок к 25-му октября Буздяк выполнит на 100%.

С. Тимербулатов.

700 новых подвод

БИРСК, 16. Из посланных на хлебозаготовки 35 человек, работают—23. Отозвано по выполнении задания—9. Снято за халатность—3, исключено—2 человека. Вновь посылаем 10 человек. Городским выездом организовано 10 обозов в 700 подвод. Бикбов.

Коммуна им. Коминтерна.

В Альшеевской волости до самого последнего времени жили помещики Ратт, хозяева тысяч гектаров земли, лесов, богатых хлебных полей и до десятка, а в сезонное время до сотни батраков. О них в местной печати уже писалось. Благодаря требованиям бедноты Альшеевской и Давлекановской волостей в этом году их окончательно выселили. На месте их бывших земель организовали коммуну им. "III-го Коминтерна". В коммуне исключительно беднота и батрачество. В этом году в коммуне было больше 33 рабочих рук, 9 рабочих лошадей и 2 трактора. Несмотря на недостаток количества рабочих рук и недостаток с/х. машин, коммуна бедноты показала себя в первом году, дав государству 3.500 пудов излишков хлеба. Б. Дим.

Место комсомола—на передовых позициях

Злостных несдатчиков и тормозящих хлебозаготовки—гнать из комсомола.

Октябрь является решающим и переломным месяцем, он должен быть показателем всей хлебозаготовительной работы, поэтому об'явленный ударный двухнедельник Областным Комитетом Комсомола, в октябре является тем рычагом, которым комсомол поможет партии сделать перелом в хлебозаготовках.

Задача деревенских ячеек—мобилизовать всех комсомольцев, поставить всю работу в боевую обстановку, каждый комсомолец должен знать, что проводится ударный 2-х недельник, знать, какую он работу должен выполнить, чувствуя ответственность за участие в хлебозаготовительной работе. Проверить как выполняют и выполнили комсомольцы свои задания в части сдачи хлеба и как способствуют развитию хлебозаготовительной кампании.

Ко всем злостным несдатчикам хлеба, к людям, которые тормозят работе хлебозаготовок, необходимо немедленно принять решительные меры, снимая с должности и исключая из комсомола.

Решительная борьба должна быть направлена на сдачу хлеба кулацкими хозяйствами. Сейчас можно видеть, что где зажиточнее район или волость, там меньший проц. выполнения плана хлебозаготовок, там труднее его выполнить, поэтому комсомол на этих трудностях должен быть в первых, безбоязненно выявляя все кулацкие хозяйства, которые задерживают хлеб, которые агитируют и всяческими способами вставляют палки в колеса в хлебозаготовительной работе.

Ряд фактов показывают террористические выступления кулаков, которые желая запугать, отомстить, убивают и калечат наших лучших товарищей из-за [illegible] этим [illegible] мы должны противопоставить железный классовый фронт, решительно организованно и безбоязненно борясь со всеми классовыми врагами, привлекая их к строгой судебной ответственности.

Необходимо также обратить серьезное внимание на колхозы. Потребовать от них, чтобы они были примерными сдатчиками хлеба, выявить причины слабой сдачи хлеба и тех людей, которые проявляют недостаточное внимание к скорейшей сдаче хлебных продуктов.

Одновременно выявить причины несвоевременной сдачи хлебных излишков по контрактации, раз'яснить, доказать и добиться выполнения ими подписанного договора.

Имеются случаи безобразных явлений на ссыпных пунктах, небрежное содержание хлебных продуктов (гниение), переполнение складов и непринятие срочных мер для переброски хлеба. Неимение достаточной охраны ссыпных пунктов, формального подхода к сдатчикам хлеба и т. д. На этот участок комсомол должен бросить свои силы, которые бы проверили работу ссыпных пунктов и добились устранения всех выявленных недостатков, как-то: срочно добиться усиления охраны ссыпных пунктов, организуя участковую милицию, не жалея нескольких рублей, когда можно потерять тысячи.

Добиться примерного отношения к сдатчикам хлеба, всячески раз'ясняя положение с хлебозаготовками, уезжающие крестьяне не должны быть обиженными, а заинтересованными людьми, которые по приезде на места будут помогать в работе хлебозаготовок.

В работе хлебозаготовок выясняется, что отдельные работники, в товароснабжении проявляют расхлябанность, халатность, неряшливость, что приводит к слабому снабжению хлебозаготовительных районов промтоварами. Комсомол и легкая кавалерия должны помочь, проверить как идет [illegible] тельно торговые и кооперативные организации осуществляют директиву партии о правильном снабжении хлебозаготовительных районов промышленными товарами.

Первостепенная задача городского комсомола помочь деревенским организациям, посылая для этого в деревни лучшие силы, которые должны помочь деревенским организациям перестраивать работу, мобилизовать комсомольцев и привести организации в боевое состояние.

Легкая кавалерия, как города так и деревни должна заняться исключительно хлебозаготовительной работой выявляя все недостатки и людей, которые с прохладцей работают в хлебозаготовительных аппаратах, тормозят, задерживают хлеб и проявляют явно вредительские отношения к хлебозаготовкам, привлекая их к партийной и судебной ответственности.

Особо важное значение сейчас, когда хлебозаготовки начинают работать развернутым фронтом—является переноска погрузка и выгрузка хлеба из вагонов, пароходов и т. п. Комсомольские ячейки обязаны всемерно помочь в деле своевременного передвижения хлеба, организуя для этого массовые субботники, воскресники и т. п. Практика показывает, что организация красных обозов является лучшим помощником в части скорейшего проведения хлебозаготовок. Поэтому комсомол организации красных обозов, должен придать массовый характер с тем, чтобы ударный двухнедельник сопровождался целыми рядами красных обозов. И только тогда когда кантком волкомы и ячейки ВЛКСМ сейчас без промедления мобилизуют весь актив, всех комсомольцев, поставят перед собой и перед комсомольцами конкретные задачи работу и ответственность в ударном двухнедельнике по хлебозаготовкам когда всю работу поставить в точный и боевой порядок, когда весь ход хлебозаготовительной кампании будет проходить под знаком социалистического соревнования, когда комсомольцы безбоязненно будут вскрывать всех вредителей хлебозаготовок, тогда наш ударный 2-х недельник будет действительно тем рычагом, которым комсомол поможет партии в труднейшей задаче. Первые хлебозаготовительные позиции должны быть за Комсомолом.

А. Махсин.

Правому настроению нет места среди комсомола.

Во многих областях Советского Союза комсомольские организации об'явили ударные месячники по хлебозаготовке. Слабый темп хлебозаготовок и недостаточное участие комсомола на этом фронте заставило Башобкомол об'явить двухнедельную ударную мобилизацию комсомола по хлебозаготовкам.

Поэтому мы, комсомольцы Башкирии с сегодняшнего дня по 1-е ноября должны организовать все силы, всю советскую общественность на этот фронт, под лозунгом: "100% выполнение годового плана Башкирии" давая беспощадный отпор правому течению и делячеству. У нас даже среди актива, не говоря уже об отсталой части деревенского комсомола, правый уклон и делячество, к сожалению встречаются. Факты на-лицо.

Старые комсомольцы Белебея, с средним образованием т. т. Топорков и Циммергакл об'являют:

— Хлебозаготовка является грабежом крестьянина, а мы этого не хотим, мы грабить не пойдем...

Вот это уже конкретный правый уклон на факте.

Второй. Студент III-го курса Белебеевского политехникума Сабирьянов, Мурзагит пишет папаше письмо: "Дорогой папаша. Еще на это, т. е. на 3-й заем, не следует подписываться... силой не заставят—количество голов ульев уменьшайте, ибо налог будет... громадный».

Прочтя это письмо, можно сделать выводы, что парень хочет скрывать все излишки хлеба не сдавать и т. д. Мы перед учащимися поставили вопрос о писании писем в деревню и это помогло деревенской общественности. Сабирьянов тоже писал, но только содержание противопоставляется задачам генеральной линии партии и Советской власти.

Такие [illegible] вылазки у нас встречаются часто.

Комсомольцев, как Циммергакл и Топорков немедленно нужно исключать из союза, а вроде Сабирьянова выгнать из учебных заведений, а чтобы такие не встречались, нужно вести широкую пропаганду.

Х. Гильманова.

Инициативой комсомола - организуем непрерывный хлебный поток!

Организуйте социалистическое соревнование-оно мощное средство выполнения планов.

Все силы комсомольской организации на хлебозаготовительный фронт.

Сдадим экзамен на классовую зрелость комсомола.

Лучшие комсомольские силы брошены на хлебозаготовительный фронт. В частности, Областной Комитет ВЛКСМ 10 человек из руководящих комсомольских работников (членов Обкома) разосланы по всем кантонам Башкирии дав им специальное задание - проверить, как выполняются директивы обкома, и вместе этим помочь местным организациям в их выполнении.

Городская комсомольская организация откликнулась посылкой на места семи комсомольских бригад, причем, одна из них целиком состоит из девушек.

Кантонные комсомольские организации в основном также правильно уяснили свои задачи в области хлебозаготовок, практически участвуя в хлебозаготовительной работе, бросив свои лучшие силы на хлебозаготовительный фронт.

Белебеевский горком ВЛКСМ мобилизовал на хлебозаготовки свой лучший актив, дав в распоряжение Белебеевского хлебкоопа 4 человека, Белебеевского вика - 5 человек, Семеноводному Т-ву - 3 чел., в распоряжение кантисполкома —2 бригады по 3 человека. В то же время дав задание всем городским ячейкам обеспечить полный успех хлебозаготовок в своих подшефных деревнях, памятуя, что за успех хлебозаготовок в одинаковой степени ответственны и деревня, и шефствующая комсомольская ячейка.

В Тамьяно - Катайском кантоне с начала хлебозаготовительной кампании на хлебозаготовках работают 30 комсомольцев, командированных канткомом ВЛКСМ. Отзывы о них с мест самые хорошие.

В Бирской городской организации взяли за правило, что каждую субботу каждая ячейка выезжает в деревню, помогая на месте в работе хлебозаготовительным организациям. Кроме того, 30 человек городского актива специально работают уполномоченными по хлебозаготовкам в различных районах кантона.

Комсомольцы Кипчакской волости, Зилаирского кантона, организовали 8 красных обозов в 500 пудов. На хлебозаготовительную работу здесь привлечен весь волостной актив, как партийно - профессиональный, так и комсомольский. По темпу хлебозаготовок волость идет первой по кантону, дав к 1-му октября 30% годового плана. Всего по кантону работают по хлебозаготовкам 11 комсомольских бригад.

Безусловно, есть факты и отрицательного характера. Как правило, комсомольские ячейки в подшефных деревнях работают слабо. Организации слабо руководят выделенными на хлебозаготовках уполномоченными. Есть факты прямого недопонимания важности хлебозаготовок. Так, например: Бекетовская и Александровская ячейки ВЛКСМ (Зилаирский кантон) целиком выступали, доказывая невозможность проведения хлебозаготовок по кантону. Да и сам Зилаирский кантком ВКП(б) дает на места директиву об усилении хлебозаготовительной кампании, но ни слова не говорит в ней об участии в этой работе комсомола. По этому, не удивительно, что, например, Усергановская волость на 1-е октября с. г. выполнила лишь пол процента годового плана.

Перечень фактов можно было бы продолжить, но и этих достаточно для того, чтобы сделать соответствующие выводы.

Комсомольские организации всколыхнулись. Перелом налицо. Организациями многое уже сделано, но основное, решительное еще впереди. Лозунг стопроцентного выполнения годового плана хлебозаготовок к 12 годовщине Октябрьской революции, должен найти свое практическое преломление в жизнь. Напрячь максимум энергии, мобилизовать все внимание комсомольской массы вопросу хлебозаготовок, дабы с честью выдержать экзамен на классовую зрелость комсомольских рядов. Вся повседневная работа комсомольских организаций должна быть тесно увязана с мероприятиями партии по выполнению хлебозаготовительных планов. Все формы комсомольской работы должны быть использованы на усиление хлебозаготовок. Шире использовать метод социалистического соревнования, как мощное средство выполнения хлебозаготовительных планов. Комсомольцы первые должны сдать хлебные излишки: организуя красные обозы, вовлекая в них бедняцко-середняцкий актив деревни. Шире развернуть массовую, культурно - просветительную, раз'яснительную работу в деревнях. Используя для этой цели конференции батрачества, бедняцкой молодежи, девушек, поставив на должную высоту работу изб-читален, школ, агитпунктов и. т. п. Теснее сплотиться вокруг партийных организаций, давая организованный отпор всяким антисоветским попыткам кулачества.

Вал. Камский.

Вместе с партией и комсомолом—на хлебозаготовки

Лучших пионеров—на хлебозаготовки

Целая серия проводимых партией и советской властью кампаний, как хозяйственных, так и политических показали, что и пионерская организация не остается на задворках общего хода социалистического строительства. Перевыборы советов, посевная кампания, поход за урожай, распространение государственных займов-все это моменты, когда пионерская организация на практической работе показала свое подлинное лицо, как организатора всей пролетарской детворы и верного помощника партии и комсомола в их напряженной работе.

Настоящая хлебозаготовительная кампания на пионерскую организацию, также возлагает целый ряд специфических задач. Каждый пионер должен твердо помнить, что его прямая обязанность (особенно в деревне) раз'яснить родителям, зачастую неграмотным, всю важность хлебозаготовительной кампании, сагитировать их сдать все излишки хлеба на ближайший кооперативный или государственный ссыпной пункт. Использовать каждую свободную минутку родителей или соседей, чтобы прочитать статью, очерк из получаемых газет, о ходе хлебозаготовок в других районах.

Пионерским отрядам необходимо сейчас же приступить к подбору соответствующих инсценировок, песен, декламаций, разясняющих сущность нынешней хлебозаготовительной кампании.

Доклады, беседы, проводимые партийцами, комсомольцами, или специальными уполномоченными о хлебозаготовках, нужно подкреплять художественными номерами, составленными, главным образом, силами пионеров.

Украшение изб-читален соответствующими лозунгами, плакатами, писание ихно в этом отражая основную тему дня-хлебозаготовки, каждый пионер-отряд должен считать своей прямой обязанностью.

Силами школьников пионеров (в первую очередь) выпустить специальный номер стенной газеты, помещая в последней фамилии отдельных примерных, передовых сдатчиков хлеба и бичуя злостных укрывателей.

Помогать партийным и комсомольским организациям в их борьбе с хлебной спекуляцией, исходящей главным образом, конечно, со стороны кулачества, ведя это по линии более чуткого прислушивания к разговорам ребят-пионеров и особенно неорганизованных. Иногда давая специальные задания отдельным старшим пионерам выяснить, проверить тот или иной имеющийся факт.

Каждый пионер должен более чутко прислушиваться ко всяким отсталым настроениям, непониманиям, их записывать, выяснять в местной избе-читальне, партийной или комсомольской ячейке и давать им правильный ответ, раз'яснение.

В избах-читальнях, красных уголках с крестьянами проводится множество различных бесед, докладов на хлебозаготовительные темы. Тот не пионер, который не сумеет сагитировать своего отца или мать сходить на это собрание, сам в это время посидев дома.

Понятно, что все эти мероприятия должны проходить при участии всей деревенской детворы, под идейным руководством комсомольской ячейки.

Кирьянов.

Армия селькоров на боевой фронт!

Для выполнения плана хлебозаготовок мобилизуется внимание всех партийных, комсомольских, советских и других общественных организаций.

Селькоры, как передовые общественники советской деревни, не должны оставаться в стороне от ударной работы, от которой зависит выполнение пятилетнего плана великой стройки.

Чтобы обеспечить выполнение плана хлебозаготовок, прежде всего, нужно сломить сопротивление кулака и организовать бедняцкие и середняцкие массы для борьбы с кулачеством.

Повсюду, в тех местах, где бедняцкие и середняцкие массы были организованы, где им были раз'яснены задачи и значение хлебозаготовок, борьба с кулачеством проходила успешно и правильно, без каких бы то ни было искривлений. В тех же случаях, когда заготовители и советские организации не сумели организовать бедноту и пытались сломить сопротивление кулачества самостоятельно, они часто терпели поражения, не могли узнать о действительном количестве хлебных излишков, имеющихся у кулачества. Поэтому нужно повсеместно помогать через стенгазеты и собрания селькоров партии, комсомолу организовать бедняцкие и середняцкие массы вокруг хлебозаготовок. Мало того, что агитировать других, нужно самому быть застрельщиком сдачи хлеба, организации красного обоза и соревнований.

Селькоры должны быть впереди всех в деле организации бедняцко-середняцких масс, они должны будить деревенскую общественность, должны способствовать ее организации, зорко следить за тем, чтобы бедняцко-середняцкие массы были действительно крепко сплочены. Селькоры должны способствовать быстрому устранению всего того,

к выполнен

Армии се

хлебозагото

КОМСОМОЛЬСКИЕ БРИГАДЫ В ДЕРЕВНЮ

Из доклада тов. Уразаева на комсомольском активе

В результате 3-х месячной работы квартальный план выполнен на 41%, сентябрьский план выполнен на 37%. Если взять 5-ку сентября, то она дала 1.500.000 п. В отд. кантонах план хлебозаготовок идет не вполне удовлетворительно. Аргаяш 42%, Зилаир 43%, Белебеевский к-н выполнил план на 49%, Бирский на 70%, Месягутовский на 84%, на самом последнем месте стоит Там.-Катайский к-н 27,7%. Уфимский кантон 53,7%. По культурам поступило: больше овса, пшеницы и ржи поступило на 25%, к общей сумме что должно дать на 60%. Гарнцего сбора мы должны получить 4 миллиона, а получили всего 16%. Контрактованного хлеба поступило 57% срок 15 октября, данное положение нормальным считать нельзя. От колхозов на 15 октября поступило 50% 500.000 п. хлеба, это тоже говорит за то, что колхозы свои обязательства перед государством выполняют неакуратно. Теперь будем стараться чтоб план хлебозаготовок был выполнен к 7 ноября.

Больше хлеба сдала бедняцкая часть.

Волжские грузчики при погрузке хлебных барж.

Комсомолу надо посылать в деревни бригады, организовывать там красные обозы. Для комсомола работы хватит и в городе и в заготовительных пунктах. Легкая кавалерия здесь свою работу должна развернуть во всю широту. Большую работу комсомол должен вести по борьбе со спекуляцией.

В качестве практических задач собрание постановило:

Послать 10 человек активистов в кантоны.

Организовать бригады во всех ячейках в подшефные деревни и в ближайших деревнях. К 7-му ноября выполнить на 100% план хлебозаготовок и картофеля.

Провести налеты легких кавалерий на станцию, пристань, Башсоюз, Союз-хлеб, Кооп-хлеб и ЦСУ, для чего мобилизовать 50 комсомольцев. Организовать к 7 ноября 4 колхоза.

Полностью собрать средства на тракторную колонну, просить Политпросвет надбавить по 5 копеек в кино на билеты.

Организовать городской воскресник по разгрузке и погрузке хлеба на пристанях и станциях.

Рассказ А. К.

ГОЛУБАЯ НОЧЬ.

(*Перевод с татарского*)

— Смотри, Абкарим, не подводи меня, а то он выгонит из дому—куда я пойду...

Так шептала Зулейха, сидящему рядом и охватившему ее талию комсомольцу Абкариму. С вечера они сидят здесь и не замечают, как проходит ночь. А ночь тихая, осенняя и голубая. И небо ярко-голубое, усеянное неисчислимыми, перемигивающимися между собою звездами. В голубую ночь деревня осенне-спокойна. Лишь изредка, где-то залает порывисто, чем-то встревоженная, собака или зашумят на речке гуси—опять становится тихо-тихо...

Не хочется оставить Зулейху Абкариму. Любит он ее. Любит потому, что Зулейха девка работящая и дочь такого же мужика, как он сам. И поэтому, на ее сомнения он отвечает своей, комсомольской уверенностью:

— Не бойся, Зулейха, не выгонит Хайрулла абзый тебя. А выгонит — так ко мне перейдешь...

От этих слов теплее становится на душе девичьей, еще крепче она прижимается к нему и жалуется сердце девушки, забитой бедностью, суевериями родителей:

— Отец ругает за дружбу с тобой, тебя называет богохульником. Запрещает ходить в клуб, на собрания. А мне так хочется быть с тобой вместе и быть такой всегда радостной... У вас в колхозе очень весело. Я видела, как вы все вместе работаете и ходите все радостные...

Голос такой нежный и любящий у Зулейхи и шепчет этот приятный голос, советует Абкариму:

— Больно несогласно живешь ты с мужиками, милый, и все вы комсомольцы, как-то своей дорогой идете—не любят вас...

— Брось чепуху говорить, Зулейха. Не любят только такие, как Кунакбай. А они—кулаки. Хотят все на чужой спине жить и надувать бедноту. А отец твой, хотя бедняк—несознательный он мужик. Если бы сознательный был—в колхозе с нами работал—бы...

Рассказала еще Зулейха, что Кунакбай спрятал у них в клете 25 мешков пшеницы:

— Кунакбай говорит отцу: не отдам советской власти свой хлеб и тебе советую, Хайрулла,—говорит,—не дают мужику стать богатым... Если продержишь до весны в сохранности—мешок пшеницы тебе даром отдам...

Когда на деревне пропели первые петухи, где-то сильно и протяжно засвистели. И голубая ночь ответила пробежавшим прохладным эхом свистам, Абкарим быстро встал и сказал Зулейхе:

— Я пойду, а ты не думай, что плохо сделала, что говорила о пше-

Из узкого переулка вышли трое. Абкарим подошел к ним. Ребята тихо заговорили:

- Сегодня „они" собирались у муллы и договорились тайком отвезти свой хлеб в город к какому-то спекулянту. Сейчас вот выедут. Кунакбай с двумя подводами, мельник Сафа тоже. Всего 7 подвод поедут...

- Мулла говорил, что, мол, мы сами организуем свой „белый обоз".

Это были товарищи Абкарима, тоже комсомольцы. Абкарим сказал твердо:

- Конфисковать надо, ребята, в сельсовет повезем...

- А ведь говорили, что у них никаких излишков нет, вот черти...

В это время скрипнули ворота Кунакбая. И во дворе муллы, около мечети, зашевелились.

Ребята насторожились. Немного погодя, Кунакбай выехал с двумя подводами хлеба, за ним мулла, мельник Сафа и другие. Под тяжелым возом, телеги скрипели, лошади сыто пофыркивали. Семь подвод дошло до деревенских ворот, в конце деревни. Перед подводами, в самых воротах, выросли четыре человека и кто-то из них скомандовал:

- Стой, вороти назад!

В этом голосе мулла узнал Абкарима и пробурчал:

- А, проклятые...

⁂

Не может заснуть Зулейха, думает свои девические думы, глядя через маленькое окно в тихую голубую ночь. Неспокойно на душе девки, как неспокойна и голубая осенняя ночь. На востоке уже просветлело. Занимается ясная осенняя заря. На деревне поют петухи.

- День будет хороший, - думает Зулейха и воображает, как утром пойдут они сельсоветчики отбирать хлеб Кунакбая... Как отец набросится на нее и может быть выгонит... Вспоминаются слова Абкарима:

- Перейдешь ко мне...

„Инициативный" председатель

Подкулачники тормозят.

Наш классовый враг в деревне, особенно в тех местностях, где партийные, комсомольские и советские организации слабо проявляют свою инициативу, иногда не умеют дать надлежащего, организационного отпора,—в своих попытках сорвать какое-бы то ни было мероприятия советской власти, иногда достигают некоторых успехов. Организации еще слабо прислушиваются к тем антисоветским настроениям, которые исходят из среды кулачества, слабо предохраняют от них бедноту и середняков, недостаточно развернули раз'яснительную работу, по раз'яснению наших трудностей и мероприятий партии и советской власти по устранению этих трудностей.

Ярким примером, подтверждающим это положение, может служить факт из практики Альшеевской волости, Белебеевского кантона. В деревне Катайка крестьяне, под влиянием кулачества, держали хлеб не обмолоченным до того времени пока к ним не пришлось применить репрессивных мер. После чего по инициативе кулачества один из середняков командируется в Москву с жалобой, что их „обирают".

В деревне Нигаматуллино, на общекрестьянском сходе несколько человек открыто выступали против займа, против само обложения, требуя дачи мулле тех же прав, что и председателю сельсовета.

В этих словах не трудно увидеть лицо кулацких подпевал, отголосок кулачества, но этого не видела местная, ни партийная, ни комсомольская ячейка.

Они были заняты своими более „важными" делами, а кулачество этим воспользовалось, прибрав к рукам середняков и даже часть бедноты.

В деревне Чигадаевке (Приютовск. вол.) кулачество до такой степени сумело прибрать к рукам председателя сельсовета, что под его руководством устроили нападение на уполномоченных кантисполкома и волисполкома.

При таком положении за судьбу хлебозаготовок нельзя не беспокоиться, хотя бы и по Альшеевской волости.

Васен.

Стерлитамакский комсомол в деревне.

Сын кулака — во главе красного обоза.

С самого начала хлебозаготовительной кампании ряд комсомольских ячеек Стерлитамакского кантона энергично взялись за проведение в жизнь хлебозаготовительных планов. Лучший комсомольский актив города был мобилизован на хлебозаготовки.

Самая широкая форма участия Стерлитамакского комсомола в хлебозаготовках—это организация комсомольских бригад. Так, например: ячейка пищевиков на хлебозаготовки отправила 3 бригады, несколько бригад организовала ячейка кожевников и ряд других. Часть работающих „легких кавалерий" (правда не все) мобилизованы на хлебозаготовки. Ячейка школы II ст. для работы по хлебозаготовкам выделила 8 человек из среды лучших учеников—комсомольцев.

Самим канткомом ВЛКСМ организованы три ударные бригады из среды общегородского актива, которые уже выехали на проведение хлебозаготовок по Алкадарской и Кальчир-Табынской волостям.

По имеющимся с мест сведениям можно заключить, что и низовые комсомольские организации кантона не остаются в стороне от общей работы в хлебозаготовках. Например, в Буруновской волости, при активном участии всей комсомольской организации, годовой план хлебозаготовок выполнен полностью.

В Макаровской волости по инициативе самих комсомольцев организована Ударная бригада для проведения хлебозаготовок по волости.

Хуже обстоит дело в комсомольской ячейке Стерлитамакского лесозавода. Специального вопроса о хлебозаготовках ячейка не ставила. Среди комсомольцев есть отсталые, хвостистские настроения, комсомольцы недопонимают всей важности проводимой кампании.

Или вот еще: в Кальчир-Табынской волости, крестьяне организуют красный обоз. Вставший во главе обоза комсомолец, сын кулака, чем-то мотивируя, снимает с обоза красный флаг. Безусловно, что этот поступок не мог не подорвать авторитета комсомольской организации перед крестьянами, поскольку он исходил от ячейки комсомола.

Не так давно кантком ВЛКСМ на своем заседании по вопросу об участии комсомола в хлебозаготовках отметил, что:

— Созданные инициативные группы не имеют конкретных заданий со стороны комсомольских ячеек.

— „Легкие кавалерии" в хлебозаготовках участвуют слабо. В частности совершенно недостаточное участие групп „легкой кавалерии" в выявлении недостатков борьбы со спекуляцией.

— Недостаточная работа комсомольских ячеек подшефных деревнях;

—Совершенно недостаточное руководство партийных ячеек уполномоченными по хлебозаготовкам—комсомольцами.

Комсомол ц.

„Яш-юксуа"
т.-б. бюро Ц.К. и
-яштаре" (на башкир-
ан Башобкомола).
Если не подписались спешите подписаться.
Условия подписки самые дешевые.
На 3 м. 45 к., на 6 м. 80 к., на год 1 р. 50 к.
АДРЕС: Уфа, газета „Яш-юксуа".

редколлегия
Ответ.—Б. Баянов

ئيگن ئەزرلەو كامپانىيياسن كامساموللنڭ سينف يۈزنڭ ئاچاچاق

Satsializm jarşlarь ojьştorьqьz - ul plannь tutьruqa zur kөc

ئيگن ئەذرلەو پلانن ،تولتدرو ئۈسۈن، كئم بولوداررنا قاراماتتان ئيگن ئەذرلەوگە توراناڭ تورا ياكي سيتا ەتنپ تاياق تدعوسنلارعا قارشن رەحيمهذ كۆرەش!

ئودارنى ئيكى ئاتنالقتا، جيتش، جيتشزلكلەردەن راپرت.

ئيگن حەزرلەودە كامساموللارنڭ هەم ئشچەن يەشلەرنڭ ئوكش لنياقلارى

ئستەرلى شەهەرى بيشچلۆيك بەدەب-كەسنڭ 3 بريگادا تۆزلپ ئاۋللارعا چعارتپ جيبەرلدى، بو ئشكە ،جيگ كۆزلبريەدە مابيليزاۋات ئيلدى. تارلىچىلەرى 3 نچى باسقچ بەجەيكەلەرىدە، ئيگن حەزرلەو ئوچون ئابروم گروپپا تۆۋزشتودلار.

بەلەبەى كانتكاموللى توبەن تروبسكى دەولەكەن، ئەلشەى-رايغا، شافران، زنامينكى، قاندرال ئەمين، تويماز، هەم پراف ئيتشمولادا مرەەسز يەشلەردەن بريگادا تۆزدى.

پەدتيحنيكوم، قرعز ميەكەش كەسى، ئاكسيون ئاۋل موچالنم مەكتەبى، جانماعوش، كيلم، ئشلانلى كۈن قارعالى، تويەزى، شاران، باقالى، پوعارى تروبسكى ئيكنچى باسقچ مەكتەبلرى، ئوقوپ لاردان بريگادالار ئوزللب ۋەك هەم ۋ-لكوم ۋ ك پ (ب) قاراماعنا جيبەردنلەر. شيققا ئالعان ئاۋللارعا يادرام ئيتو ئوچون ئابروم گرووپپا ئۆزلپ شيق ئاۋللارندا ئيگن ئەزرلەونى 100% بلەن توترعا جيبەرگە هەم ،ئول ئاۋللاردا پلان توترمى ئالعا شيقعا ئالعان بەجەيكەلەر ئۈستونە بوتۆن ماسئوليەت تۈشە دەپ كانتكامول دەقيم ئيتتى.

بەلەبەى كانتكامولنڭ تەقدىمى بوينچا ئكار كامول 5 بريگادا تۆزلپ ئيگن حەزرلەو ئۈرگنشرى قاراعنا تاپشردى.

ئەلشەى ۋولسى ئاقغولالاى ئاۋلى كامساموللارنڭ نقلى ئاتنالقلارى بلەن ئيگن حەزرلەو پلانى بر نچى ئوكتەبرگە ئوترلپ بتدى.

يۆرك، زيلاير، توماي قاتاي ئەكرد قوزعالا ئارعاياش، ئوفاعە سەۋتتەد بر تۆرلدە مەعلومات يوق.

ئستەرلى كانتونى بوراناي ۋولسى كامساموللارنڭ ئاكتيفلارى بلەن ئيگن حەزرلەو پلانى 100% بلەن ئوتەلە.

زيلايردا 4 ،ئودارنى بريگادا ئۆيۆشتۆرلپ 8 ۋولسقا چنپ كيتدلەر. كامسامول هەم پارتيە ئۈيۆشمالارنڭ يوئشتە بيرللپ ئشلەۋلەرى ئارقاسندا قپچاق ۋولسندا ئش ئالدان بارا، 8 قزلل ئابوز ئۆزۆپ 5 مڭ پوت ئكن تاپشرلدى. زيلاير كانتوندا مەدارنى بريگادا ئشلى.

تاميان قاتاي، كانتكامولى ئيگن حەزرلەو ئشنە 30 كشى جيبەرگەن ئالار تورندا ئيك ياقشى مەعلوماتلار كيلە.

بۆرى كامسامول ئۆيۆشماسى 36 ئاكتيفلى كاماندريەۋات ئيتكەن، ئالار ئوس-ۋدە هەر شەفە كون سايىن ئابروم كامسامولا ئاۋللارعا يارتب كيلەلر.

قپچاق ۋولسندا (زيلاير ك.) ئيگن حەزرلەو بلەن برگە ئول كامساموللار 6 مڭ **250** سوم 3 نچى زايم تاراتقانلار؛ هەم قپچاق، حايبوللين، ئوسرگەن ۋولس كامسامول ئۆيۆشمالارى ئيگن ئەزرلەودە بارش ئيلان ئيتكەنلەر.

ئاق-مول ئاۋلدارندا هەر ۋاقتنا ئشلەپ ئسۆروچيلاردان 3 كشنلى دائيمى ئشكە جيبەردى، كامسامولدان 8 بريگادا تۆزلپ ئاۋللارعا چعارتپ جيبەردى. شولارنڭ بوسى قزلاردانعنا ،بولپ حاتن قزلار ئاراسندا ئاليم ئش ئالپ بارالار، هەم باشقالار...

ئيگن ئەزرلەودە جيتشسز ياقلارىمز:

هەر بر ئوقوچى ئاتالارنا ئاۋلعا حات يازپ، ئيگن ئەزرلەو هەم زايم تاراتودا نقلى جەمعەت ئيكون توراسن ئورنعا ئستەرلى پەدتيحنيكومى بر نمرسەدە ئشلەمەگەن. ئستەرلى ليسزاوت كامسامول ئۆيۆشماسنا كيلپ ئيگن جيمەو تورندا زارلانالار، ئە ئۆزلەرى ئيگن حەزرلەودە قاتناشونڭ هەم ئيگن حەزرلەو مەسئەلەسن ئيكشرونڭ نى ئيكەنن‌دە بلميلەر. ئيگن ئەزرلەو تورندا كامسامولنڭ ئستەرلى كانتون كەميتيت بيوراسى توبەندەگى جيتشسزلكلەرنى ئيتە.

يەچەيكەلەردە كانكريت زادانيا بيرلەو بلەن كوپ‌كنە ئوداريكلار ئشلەرن بۇمشاق ئالپ بارعانلار. مجيك كۆلريەدە ئمتودەلرى ئيگن ئەزرلەودەگى جيتشسزلكلەرنى بتروده بۇمشاق قاتناشقانلار. شيق ئاۋللارندا كامسامول ئۆيۆشمالارى ئشنى ناچار ئالپ بارعانلار. كامسامول ئويالناوچيلارى ئۆستونلەن پارتيە بەجەيكەلەرنڭ جيتەكچلكلەرى بۇمشاق. هەم باشقالار.

بيكيت هەم ئاليكساندر يەچەيكەلەرى (زيلاير كانتونى) ،تولسى بلەن كانتونڭ ئيگن حەزرلەو پلانن ئوتەو مۆمكين توگل، ،ئول ديب چالار. قپچاق ۋولسندا (توليباي، ميروبك ئاۋللارندا) 3 تاپقر حاتن قزلارنڭ ئيگن حەزرلەو پلانن جيمروگە جينالشلارى بولا. زيلاير ۋالكامولى سيكرەتارنا ئيگن حەزرلەودە پلسيفلقى ئوچون ئالن شلە بيرلدى. گاۋريفكا ئاۋلى (زيلاير كانتونى) لاريچ ديگەن كولاككا ئيگن حەزرلەودە 61 نچى ئستنيىنى ئولتانلار، ئە، كولاك سيكريتنى پارلنلار جيتالشن چاقرپ ئۆزلنە حوقوق ئالا.

سانلق ئاۋلندا (قپچاق ۋولسى) مولالارنڭ جيتەكچلكلەرى بلەن كولاكلارنڭ يەشرن جيالشلارى بولا. ئارتق ئيگنى بيرو مەسئەلەلەرى قارالا.

بو جيالشقا كامساموللار كرگە تلەسەلەردە ئالارن ئيتيلار. هەم ئيشك تۆبندە قوراللى ساقچى بولعاچ كرە ئالميلار. نەتيجەدە بو ئاۋلنڭ كولاكلارى ئارتق ئيگنەرن بيرميلار.

زيلاير كانتوندا ئيگن حەزرلەو ئيك يۇمشاق رەوشتە بارا.

بۆرى كانتونى پانامار ۋولس كامساموللارى ئيگن ئەزرلوگە ،ئاگان بيرمەسەكز بارميزە ديب ئيلان ئيتكەننەر.

زيلاير كانتون كەميتيتى ئيگن حەزرلەودە ديريكتيۋا بيرە، ئە كامساموللارنڭ قاتناشن ئوزۇق.

جيتمەسە

كالچيير تابين ۋولسندا كرەستيەنلەر ئارافندان ئويوشتورلعان قزل ئابوزنى كولاك ئولى - كامسامول ،توزدرعا ماتاشتپ ۋىلاردان كورلپ بلشلار تورنڭ ئالره ديب قزل ئابوزنڭ فرگن ئالپ تشلى.

ديەش يوفسلەنڭ ئوتكەن نوميرلارندا د. ديميان مەقالەلەرندە، بو سابادا ئيحسان مەقالەسندە كامسامولارنڭ هەم ميرەسزلەرنڭ ئيگن حەزرلەودە جيتشسز ياقلارعنا توگل، قارشلق ئيتكەن فاكتلارنما كورەبز. عوموعن ئالعاندا كامسامولنڭ توپ ماسساسن بو بورجنى تۆشنپ جيتمەگەنى ئاڭلى.

پريكاز يلمرلدى. ،ئول بزنڭ ئوچون زاكون هەم مەجبورى. دايوش، ئوكتەبرنڭ 12 بللنى بەيرم كوننە باشقرتستان بيرلگەن ئيگن حەزرلەو پلانن 100 پرا بلەن ئوتەرگە!

كامسامول ئورتنن باياۋاى فرونتن تاعى كۆچەيتر، ئەمى ئارتورا!

ئاداۋيچ

Milijnndar qatnaşь menən sedda şul tezrisalarde qul-lanajьq. Satsijalizm jarьşьn ikmək ederlevda jaqь eer mitsd itep, ederlar timpnьq yzeven kytaraiek.

حەبەرچلەر ئەرمىيەسن كامساموللار بلەن برگە ئيگن ئەزرلەو فرونتنا!

ئيگن ئەزرلەو پلانن ،تولسن بلەن تونرعاندا، ئيلنى ئيندوستريەلەشترو 5 يللعن ،زور ئوكشلار بلەن ئوترگە مۆمكين. مۇنا ئيگن ئەزرلەونڭ ئەهميەتى‌دە شوندا. شونڭ ئوچون‌دە پارتيە كامسامولعا ئيگن ئەزرلەو يولندا ،زور بورچلار يۆكلەدى. كامسامولعا، پارتيە تارافندان قويلعان بورچلارنى ئوتەو يولندا بوتن جەمعەت ئۆيشمالارى ئيك يقنن قاتناشرعا تيشلەر.

ئە حەبەرچلەر ،بو ئشنە بيگرەكتە ئاق تو ئشلارنى كورسەتسنلەر. ئيگن ئەزرلەو ئشنە ئوكوپ قاراوچلار، كولاك توتنە ترەنوچيلەر هەم ،ئيگننى ئەزرلەمەسە كەمپارى ،ديپ رەحەت لەنپ ئچلپ يۈرۈچلەر ،بولپ يەتالار. حالتا كالحوزلارلىبزدا ئۆزلەرنڭ ئارتق ئيگنەرن تاپشرلپ بتمى (27 پرانسينتقنا تاپشرعانان) تنچعنا يەشى بيرەلەر، كانتراكلاشقان ئيگننى تاپشرلودا يۇنونەى قنەعەتلەنرلك توگل.

،بو جيتشسزلكلەر ئيگن ئەزرلەو ئشنە ئشچەنلەر ماسساسنڭ نق قاتناشووى‌يەكى ئالارنى قاتناشورعا نقلى چارالار كورلمەودەن كيلپ چعا. چونكى كولاكلار قونقوسنا نق جاواب بيرلمى. ئالار يارتنلار ئاراسندا ئوز فيكرلەرن تاراتالار. مەسئولكنە ئشچەنلەرىبزدە (ئاعون ۋرلسن 16 نسى تويەك حالى حەكيمن...) كولاكلار قوبرتنا بيلەر. ئالارنڭ ئارتق ئيگنەرن كومرگە ماتلشالار.

،بو جيتشسزلكلەرنى ئاليپ، ئالارنڭ تامرلارن ئۆزلپ تابودا حەبەرچلەر ئەرمىيەسى جيك سزعانپ دۇنيا تترەتردەى كوچ بلەن توبەندەگلەرنى ئشلەرگە تيشلەر:

1 - پارتيەنڭ ئيك ياقن ياردەمچسى رولن ئوتەو ئوچن هەر بر حەبەرچى ئۆزنڭ ئارتق ئيگنن بۆگۈن ئوك تاپشرب بيرەرگەدە، قالعان ئاۋل كرەۋدانلارى ياقنن ئيپتەشلەرنە بارلش ئيلان ئيتەرگە تيش.

2 - ئسينە گەزيتەلەرندە ئاۋل كوراۋدانلارنڭ يارشلارن، ئورنەك يەكى ئارتتا بارووچلارنڭ ئيسملكلەرن چاعندرعا كيرەك.

3 - كامسامول ئۆيۆشمالارى بلەن برگە قزل ئابوزلار ئويوشترودا ئش كورسەترگە.

4 - كامپانيەگە ئنچقفا قاراوچى كشەلەرگە ئسينە هەم ئۆلكە گەزيتەلەرى. ر. ك. ئى سيكسيەلەرى ئاشا قزو كۆرەش ،ئوتو ئاچارعا.

5 - ئشچەنلەرگە ئيگن ئەزرلەو كامپانيەسنڭ ئەهميەتن ئاكلاتو ئشنى هەر بر حەبەرچنڭ هەر سەعەت ساين ئوتى تورعان توپ بورچى ،بولپ ئيسەپلەنسن.

6 - كامپانيانى ئۆزەرگە ترشقان كولاكلار قونقوسن ئشچەنلەر ئاراسندا كرنمەۋدە ئشچەنلەرنى ،ئويوشترو ،يولى قوللانلسن.

7 - ربت كاليكيەلەر پارتيا يەچەيكەسى بلەن سۆيلەشپ، ئابرم ئاۋلارعا ئوز حەبەرچلەرنن وەكيللەر چەارسن.

حەبەرچلەرنڭ بۆگونگى ،بورجى، بو سەعەتتە ،بوش ،ئۆزمى ئيگن ئەزرلەو كامپانياسن كيك ئادملار بلەن ئالعا جيببەرودە چلن ئشى - كامسامولعا، پارتيەگە ئيك ياقنن ياردم - كورسەتو بولرعا تيش.

ع. ئيشبولات.

،،كيمە،، لڭ كاروانندار.

مۆسليم مارات.

ئەۋەلى سوزنى عەيفى باشلادى
- داۋاى باربق!
بر توشنان باردا دزە بولدلار،
50 بولدى.
عەيفى باشلاپ سالدى ئون ئيكى پوت
ئيكلشرگە يزنى چاقردى،
يۆككە باسب:
- يەكز مينم بلەن ئيكلەشنگلز!
ديپ، ئاقردى.
ئە ماليلار ئانان ئۆزتردى،
عەيفى سيكرپ ئۆشتى، ئاچولاندى،
جيكەسلنە قنلر يۆگردى.
- پاستوى برات، شايارماعز.
كوتيسزدر عەيفى جيكلدى.
- تيت! ديدە، تاعن ئوستەدى.
بابق يۆكنى عەجەب سپەردى.
- ئمعا! ديدى قاراپ ئۆرنپ،
- بودەنە بيت ئكنە كورگز.

مينم يكرمى بيش.
- ئمسنز؟
- 25!
عەيفى شوندا بۆكتەن جيكە كيتنپ،
- شاكۆم ئۆرش!
ديپ قچقردى.
ئورام بويدان چلن، شوعان كيتنە،
ئەگەرمەچلەر، ربلسە سالدلار،
تەرەزە سوزپ جيكگەى، ئاماى-ئتن
كاروان، ئوچان قاراب قالدلار،
كوك ئايعرنڭ يۆكن قويشلانپ،
،كيمە ئوشرگەن ياۋلنى بۆرگەنگەن،
ئەعمەت كولاك بتلاپ معرداتا،
مەعلومنڭ ئاعرى ئۆرتەلگەن،
ئورامنارنى كۆزلەپ، ياكفراتلپ،
مارش باسنب جولاپ كيتنلەر،
كيك بلسونى بارپ، جلبولانپ،
عليكوپعا ئالان ئوتنلەر.

ئاربالار جرليلار

بەلەبەى ئيحنيكومن، كومچەكلەر جرن ئاراسنداد ئيشلگەن تاوشقا قولاعكا سال.

كيچكن تللنى ،بيزلپ ئاربالار جرلادلار. ئون قاراكتللەتنا بولعانلب كۆلمسرو بيلش سوزلار ئيشتلدى.

- بارازمن؟

- كيتنگ...

ياسن تاولار جەبكن توسن يوعالنمەعان ئاباچلار ئوستندەن قزلو-ساريعلت قوياش نورلارى يۆگۆرشلە، كيرەنگن سورەتنڭ يۇمشاقلقنا چمنتوونە ،بيكنلب ئوباعان ئيبراى:

- هەى، يلگنلار، دوعا بوكميزمن؟ ديپ بواتنا يەمرى توش بلن قچقرپ جيبەردى. ئاوش ماليكوللارى هاوانى يارپ ئولقفلانردلار،

- ئەلله سالنڭ ئوچامن؟

- قوقوما، ئاليوزئكەماچوتن ئوشرمسلقە...

- بز ئەيتو بلن ئوشمن ،ئول-كولاكلار قسلماسن...

ئيبراى قالقو بۆك ئۆستندەن ئارن بيرى قاراندى. ئاناك كوزلنە قزل ئابوزنڭ ئيلە ئالدنعى ئارباسنداعى جيلبردەب بارعان فلاك چاعلدى. بوركن بوقلمن سيزدى.

- يكتلەر، بوركن بەشرگەتمز، بوركنى سوزن يالانعا ئاتلادى. كولشدلار. ئوستنە ئوزن چيكمەن كيگەن عەلموى چايو ئاستندان ئيپر جنەردى، ئول ئيبراينڭ بوركنى ئيدى.

- سين عەلەوى، ئنكن كم مالاين كيك چايو ئاستنا يەشرگەنلگ ئيكەن؟

- كم مالاين كيك؟

- كم مالاين كيك؟..

سوزلەر يالەعلار، سوئالەر تودلار..

ئيبراى ساقالن سيپاپ، قولن ئالە سوزدلداد:

- مەننان يراق توگل ئليسلقلار، ئاولار ئاراسندا بەلەبەى شەهەرى بار. ئاندا پيدتيحنيكوم بەنى، ،ئول پيداگوگلار توترا، بز قليحانلر پارتيان بولپ يۆرگەنەدە ئاندا بولعان ئيدى. شوندا سابيرجان‌نى موعاليت توقى، ،ئول ئانسنا حات يازعان ئاتدە.

- مەتتەى... ليكلتى حزگومەتكە بيرپ بيرب ديپ زاپاسز قالما، تاعن ،جو ئاتچك زايسان نيچە سوم سالدلار. ئاۋلعا يارامى، مەجبورى بير، ئاتلاسلار، مەتتەى، قيمارتنلار سالن كيتەرگە كيرەك، كرپ مولونڭ برقايدا سالدا يوق، ئەتتەى، سزنى بيلە ئزەمالم مرتنە يالعز باشك بلەن بەجەيەئتم تيرەنتدەگى چۆترەدان سر تاشيلك، ئيكى ئەتان ئوترونى ترم ترلاق تانتامام يادرم ئيترەنن. ئستەپ بيەنى 12 سومعا ئالرمانالار. بەيگى ئاتپانتلا بيرب يەرمەدئلەر، ئەتى، ميك تەرە، ئومارد بەتەگەنى جييرمەسەكز ياشنى بولار ئيدى...

- چنمن؟

- قويلى قاراماسنن، چلن...

- ۋات، سۆولچو...

- ئاوللاماعز...

- ئوزى ئيگنن ئەزرلەو كامپانيەسن ئوتكەنلى ئوتكەروده، بۆلن كۆچن سالو ئورنانا ئانلسن‌دامن ئارتق ئيگننى حۆكۆمەتكە بيرمەسكە ئۆنندونى ئوتوونعا ئاتيور بيرلەر. بەلەبەى ئيحنيكومنن پنچوالنوچن بو يۆموانا چارا كورلو، ريۋاليوتسيون زاكون بولعە ئيتو.

كوز ئالدندا كوكسل توپلى ئۆزان بيتلەتن. ئاندا يۆزەرلەرگەن ئالار ئۆرمنە ئۆزلار، منگرلەگەن كشلار تابلشالار. ئە. ئوكتەبر قوياشى شايارا،، بلميا..

بو ئەرميە 40 يۆكلى-قزل ئابوزچلار ئيگنى ئالارنى كوكسل بيالار قارشلدلار..

ئ. ئيحسان.

كولاك ئارقاسنڭ كيەبتڭ.

- كولاك پلانلعى 2 نچى 0 نى ئالعەى، ئوننى ئورندا قويلرماڭ ئوسون ئارتشا. ئالمى ئالدەمەن بز شوناك ئارقلنى كيمتەندى.

ئيگن ئەزرلەو كامپانيانى بويلاپ.

بەلەبەى كامسامولڭ ئاراسندا

مارشروت: بەلەبەى، پريبوت، قرعز- مەيەكە، ئسلاق، ئەلشەى دەولەكەن.

(ىلقن بيش يوقسلەنڭ 39 نچى نوميرندا)

كولاك بلەن پرسيدەتل.

بر پويزتل ئاۋل- بلەير پويزدى‌بلەن قوزعالدى.

مينم بلەن برگە ئوك ئيگن ئەزرلەو يارتنلى ئيكشترلپ يۆروچى كانتون كەميتەسى ئامزالارى‌دا بارمين كەميسيە ئالعۇسى، كامسامولنڭ ئۆلكە كەميتيتى چيلينى ئيە، تيمر يۆلاتقى بلن سۆيلەشتم.

- ئو، چوقتمان بو كولاك قارشلابيت.

- كولاك بولسنى‌دا قارشلشنى ئيمتش...

سوزلەر بارلم جيتدى بلا تيمر يولات تەعمن يۆزدە برجى قات ميك تليشلى قسلم بولماولى، ئورنلاردا كولاكقا يونەلتلگەن قسمى كولاكقا ئيلپ جينكرمولەر بارلن سۆيلەدى.

- قاراسن ئالى كولاكنى، ئاۋلداعى ساۋيت ئليپارلنى، ئالاقە، ئەمولتيكلارنى ئوز ئاراقنشلاردا يش ئيلرگەلى بيت قاى چاقتا، جيكادای پوسيلنچلى بلەن، كولاك كوزمينى قارلسن.

دا...

سوز ئوتەلين كيلەك ،مۆندا ئەيتب كيتەرگە كيرەك. جيكاداى ،ئول پريبوت ۋولسندا، كوموچلكنى كولاك حعلى قادلامنان ئزرعان بر ئاۋل، سەۋيت حۆكومەتنڭ هەر بر كورگەن چارالسنا ،ئسول ئاۋلى كولاكلار جيتەكچلكنى ئاستندا قارشى چعا. ئيگن ئەزرلەودەگى كانترول زادانيانى قابول ئيتكەنەدە شولوق حەل قابلالنا.

كانتون ئويالنوچيسى ،بو ئاۋلعا بارالار. ئيگن ئەزرلەو پلانن سابرانيەدا ئوتكەرگەندە ئاۋل ساۋيتى پرسيەتلى نيكالايفى حەقوقسز- كولاك كوزمين، ئيسرلپ-ساۋرانيعا كيلەلەردە قين پوقلارى بلەن بۆلار ئوستنە ئاتلالار

قرعزمەيەكەدە - بزئشليبز ئيندك.

بز، ئورمان ئاراسندان سوزلعان ،يول بلەن بارابز. تيليفون باعالارى ئارتتا قالالار، برم، سەردم ئوچراعان ئيگنن تلييەگەن يۆكلەرگە ،يول بيرلپ ئوزابز.

قرعز-ملييەكەگە بارو بلەن كامسامولنڭ ئيگن ئەزرلەودەگى قاتناشلنعن ئيكشرپ قارادق. ۋولكومنڭ سيكريتارى ياكى ،ئالكشان ،ئول كونەرنڭ بەلەبەى ئالعان.

- برنەرسەدە يوق، پلان‌دا يوق. يەچەيكەلەرگە ۋولكامول تارافندان بركلنە تۆرلى كانكريت كورسەتمەدە بيرلمەگەن. جايسز بولسادا ئەيترگە كيرەك. قرعزملييەكە ۋولكامولى ئيگن ئەزرلەوگكنيك ،زور سديەسى تەعمەيتكە ئيبە بولمان ... ۋولكامول ئوترشندادا قاراپ ساناشماعان.

- ،ۋاك ۋولكوم يزرتيەدە قارالا بيت ئيتدى ،ئول.

- بز ئشليبز ئيتدى.، ديلەر ميكە ۋولكامول حالقلارى، ۋولستعى 22 كامسامول يەچەيكەسنە كورسەتمەلەر بيرونى، ئالارنى براكتيك ئشكە تارتلونى كيرەك مساعلەعانناره.

ئورنلارعا چلعنپ كيتكەن كامسامول، پارتيەلى ئويالنوچيلارعا كامسامول بلەن ئش كورو تورندا بر توزل‌دە واريفالار يۆكلەتلمى.

قسقلشن‌عنا ئەيتكەندە، بر تۆزكلم ۋولس ئاكتيفلارنان باشقالار ئيگن ئەزرلەونى بلمى تورعانلار ديسەكتە ئالا بولماس. كامسامول ماسسانڭ ،بو مەسئەلەدە ئوز دولقنى قورعالماعان.

قرعزملييەكە ۋولسنا ئيگن ئەزرلەو زادانيەسنڭ ئيفرات بەلەكەى (50000 پوت)، ئيەرمت ربيالى بيرلوونە، كولاك حەلى فنلامدا ئيگن زاپسنڭ ،يولوى ماكنسنا قاراماستن، كامسامولار ئاراسندا ئوميدسزلنككە ئۆشو فاكتسى ،پلاننى تونترلپ بولماس، ديگەن قاراشلار بار.

پارتيە ۋولكومنڭ سيكريتارى قاتناشى بلەن بولعان ۋولكامول كيكەشمەسن‌دە ،بو مەنتج هەم حارەكەتسز، رەحملەنپ يوملاولارعە جيك فويلدى دينبيرگە مومكين. كامسامول باياۋاى فوزعالش بلەن ئشكە كرشرگە سوز بيردى؛ براكتيك چارالارعا كرشو ئوچون كانكريت تەقديملەر قەبول ئيتدى.

ئسلاق.

يول ئوتەلين بزنى ئسلاققا كيتولپ كيتتى. ئسلاق حەزر ئيتدى ئيگن پلانى 100 پ. ئوتەدى. شوتلى بۆيمەى ئيلەى ئورلر ئيتدى. ئاچو ديرە تمەس ئيتدى. لەكين ،بو پلانن توترودا كامسامولنڭ قاتناشن بيك زەعيف ،بولوى، هەم پلان ،ئوتولدى ئيتدى، ديپ قول قاشرنپ ،ئۆزو مۆمكين توگللگى بزگە سوزنى ئاچلوعا قوشا.

ئسلاق ۋولسنن‌دا كامسامولنڭ قاتناشى

كەدە، پريبوتنلعى كيك ئوك مۆندادا كانتكامولنڭ ئيگن ئەزرلەودەگى ديكتيۋالارى ،ديلالارنڭ جلى قوچاعينا تكلگەننەر. ۋولكامول سيكرەتارى ئيتەش سامالى هەربر سوزلوعا - بزنە ،ئول تەرسە ئشلەتمەگەن ،شول، ديبودەن باشقا جاواب بيرە ئالمى، هەر سوز سايىن ئوزنڭ ۋولكامول سيكرەتارى يولوونا بارى 3 ئايعنا ئيكەنن قسترلو. مۆندادا كامساموللار ئيگن ئەزرلەو پلانن توترودا پراكتيك ئشكە تارتلماعانلار ،حەتتا قارشى چعوچى كامسامولاردا بۆق توگل. مەسئەلەن، گيە ياماق ئاۋل كامسامول يەچەيكەسنڭ مەسئول سيكريتارى سيرايف زادانياعا قارشى ،مبوز، كوتەرگەن. ۋولكامول كامسامول يەچەيكەلەرنڭ عوموعن تۆزشلارندا بلمى. كانتكومدان ئينسترۇكتر بەرسادا ئاۋللاردا بۆرگەن، بۆرگەندە، يەچەيكەلەرنى ئيكشرو نەتيجەسن ۋولكومعادا، پارتيە ۋولكامولعادا بلدرمى بەلەبەيكە قايتپ كيتكەن.

ئەلشەى - دەولەكەن

ئەلشەى ۋولسندا كامسامولنڭ ئيگن ئەزرلەودە نيندەى چارالار كورولى، نيندى ئش باشقارونى تولسى بلەن ئيشنپ ،بولمى، چونكى ۋولكامول سيكرەتارى ئوزى ئيگن ئەزرلەو بلەن چنعلپ كيتكەن ئيدى. ئالايدا ۋولكوم پارتيە سيكرەتارى ئيپتەش كامسامولنڭ قاتناشى قاراشلا ... ئاۋللاردا كوپچلنڭ كامساموللار ئوبيرقنا سۆيرەلەلەر.

دەولەكەن تورندا ئاچقتان ئاچق بر سوز بلەن ئەيترگە كيرەك:

- كامسامول ئيگن ئەزرلەودە قوزعالما...

لى‌دە كورسەتەلەر بيرمەگەن. حاتتا ئۆل كامساموللارى ۋولكامولنڭ بار ئيكەنن‌دە بلميلەر. كوپكنە ئاۋللاردا كامسامولنڭ بۆزن ئاليرودا جيتنن. ئابرم كامساموللارنڭ ئيگن ئەزرلەوگە قارشى بەمو ماكتللارى بار.

سۆكندا...

ئيك برنچى، كامسامولنڭ ئوز ئشنە ئالپ بارعان‌ئيسەبى يوق. كانتكوم ۋولكوملارنڭ، يەچەيكەلەرنڭ نى ئشلوئن بلميلەر. شوكا كوره جيتشسزلككەرنى تيز بتوروده، ئوكشلارنى كيكەيتوده ئوزاقعا سوزلا.

ئيكنچى، كامسامولنڭ بەلەبەى كانتون كەميتيتى ۋولكوملارنڭ ئيگن ئەزرلەودەگى بو ساليقن تشنج قاراشلارن جيمورگە، كامسامول ئشچەلەرنڭ ،بو يولدا مەسئوليەتللكلەرنى كوتەررگە، جانلى جيتەكچلكنى تەئمين ئيتەرگە تيش بولسا، 3 - نچدەن - ۋولكامولارعادا يەچەيكەلەرنڭ بۆگۈن نەرسە ئشلەگەنلكلەرنى، كانكريت كورسەتمەلەرنى نيچك ئوتەگەنلكلەرنى بلنپ تۆزەترگە، هەر بر كامسامولنڭ ئيگن ئەزرلەو كامپانيەسى كورسەتكەن يۆزنى ،ئنق بلپ، ئشكە زارار كيترۆوچى كامسامولارعا ،جيرە، تارتنرعا ئيرك بيرمى، يەچەيكەدەن تيزلنك بلەن ئاليروى بولدورعا كيرەك.

ديميان.

RIDAKTOR-RIDKOLLIGIƏ
Jauaplь: BAJAN

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиси"
Башглавлит № 02

Berleşegeđ bete donja juqsьldarь!

Igen əđerləvgə вaqьşlanqan aşьqьs numir

Başqortostan JƏŞTƏRE həm Jəş juqsьl

1929. 19 yktəвer № 36, 40.

Bətə sajuz lininse kammunist jəştər sajuzьnьn Başqortostan əlkə kəmitəte urgьnь.

بایاواي پریکاز بیرئلگەن، ئونئ بذ ئوتەربذ!

7 نچئ نویابرگە باشقرتۇستاندا ئیگن ئەزرلەو پلانئ 100 پراتسینتقا توتئررعا!

ئیگن ئەزرلەودە پراکتیک ئش کورسەتمەگەن، ئاکا یاردەم ئیتمەگەن، ئوذئنئڭ هەم یاقنلارئنئڭ ئارتق ئیگنن حۆکۆمەتکە بیردرمەگەن کامسامول، کامسامول توگل، ئول لینین کامسامولئنئڭ ئیسمن توبەنەیتە، ئانئڭ بولدقلئلئعن یۆمئشارتا

Tutьravьz!

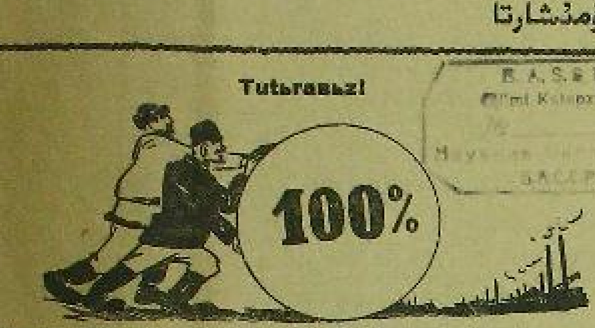

— بتراك، یارلی، ئورتا حەللی کرەستیانەنلر ترشلقن بلەن پلانئ 100 پراتسینتقا توتئرابز.

ۋ.ل.ک.س.م. ئوزەک کەمیتیتئ گنیرالنی سیکریتارئ ئیبتەش کاساریف تیلیگرامئ.

ئارتق ئیگنن تابشرماعان کامسامول نئ سایوزداذ سوزسز چغاررعا،

[illegible]

کامسامول ئوزەك کەمیتیتئنئڭ باش سیکریتارئ: کاساریوف.

هیچ بر ئۆزلۆکسز، ئاروسز کیگ فرونت بلەن جیگولەرگە!

20 ئوکتەبرگە 100 پراتسینت.

[illegible]

شەریپئف، ۋاکولچیك.

* * *

[illegible]

عومیرف ر.

* * *

[illegible]

عومیرف.

* * *

Xlipkup jallaq pьlandь 15 nse yktəbrgə tiklem 101 prasintqa tutьrdь.

Kautьraktavajt Helgən igendər 90 prasintqa qadər jьjnalqan.

JENKIJEF, XAKIMЬF.

* * *

Kizganbaş jorto ikmək ədrləvde 15 nse yktəbrgə 118 prasintqa, zajьmqa jadьləvm 103 prasintqa, naluktar 75 prasintqa tutьrьldь.

PITRUF.

پلانئ توترلئ دیب تۆرمیرز، ئارتق ئیگمەك حۆکومەتکە

[illegible]

ع.ب.

* * *

[illegible]

ە. باسیرف.

قالعانئندا توترابز.

[illegible]

ئە حەتیب.

ئودارنیکلار ئشتە،

[illegible]

کامسامولدئ بۆتە کانتون قالا کەمیتەتتەرئنە

کوپیەهی: پارتیەنئڭ کانتکومدارئنا.

[illegible]

باشقورتوستان ئولکە پارتیە کەمیتەتئنئڭ مەسئول سیکریتارئ: پورییۆدیچ.

باشقورتوستان ئولکە ۋ.ل.ک.س.م. کەمیتەتئنئڭ سیکریتار ئورنباسارئ: ناستحف.

«ئیگنن پریکوپئنە» ئالربز.

[illegible]

بو قەدەر مۆهیم کامپانییادا کامسامول ماسسئنئڭ ئینسئیاتیۋاسی، ئاکتیف قاتناشئ بو واقتقا تیكلئ یوق ئەلی. بو 15 کۆندە کامسامول بۆتۆن کوچئن کیگە یتئرگە، بۆتۆن ئینیرگیەسن، بۆتۆن ئینتوزیزیارماسن ئیگمەك ئەزرلەو فرونتئنا فایدالانرعا تیئش.

ئوکتەبر ئائینئندا ئیگمەك ئەزرلەو ئشئ حەل ئیتەرگە.

[illegible]

ە. تازەی.

Jarlь həm urta xəlelərđen juqarь dərəzələ ausqan sajasi aŋlьlьqtarь kyp вrajundarđь ikmək əđerləv pьlandarьnьŋ vaqьtьnda ytəlməvenə səвəp вuldь

Berləşegeđ bətədonja pralitarđarь!

34

Başqortostan jəştəre

1929-jьl.
11-Yktever
joma
№ 35 (148)

Jađьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksьjanьŋ ədrise:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ, „Баш, яштяре"

5-NSE JЬL SЬQA

Kamsamuldьŋ Başqortostan
elkə kəmitəte tarafьnan sьqa
rьla torqan ađnalьq gəzit.

Еженидельный ор. и Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Kəlliktif dugovar aħnahьna əđerləneged.

Alda torqan kaldugovar ađnahьna kaldugovar bujьnsa zavьt, fabrikđa satsьjalizem jarьşьnьŋ ytəleveu şerev eşenə, şulajuq xuzalьqtьŋ trul sifьrđarьn ytəlevenə heđəmtə av məs'ələhenəqarata, jalpьtulьhь nan mablizavajt itelergə tejeş. msamul ojoşmalarь eşse-kerəħtejən mənfəqəten keđetevđə eşləp arьvđьkytərev, tavarđьŋ yđxaqьn metev həm tavarđьŋ sifatьn jaqşьr julьnda eşte jomoşartmaħqa, dugovar adnahь ajqanь menən eşteqьđьvlatьrqa, eş dissiplinahьn ьtьrqa, xuzalьq meqəmələhen eqətkə halьrqa həm bьl julda ejə eşen kesəjiergə tejeştər, eđđeŋ şaraitta kaldugovarđьŋ ike e jaqtan dur urьn totovьn eşse ergə aŋlatьrqa kerek. Şulardan ehe;

-Xuzalьq ojoşmalarьnьŋ eş esen ş bulqan şarttarđь ьvđьrьvđa 'yl bulьvđarь, ikensenən eşsələr izvudьstьva zadanjalarьn sifat han jaqьnan tulьhь menən torqa aşьrьrqa məs'yljətte yđ eħenə alьvđarь.

lda torqan kaluogovar panjahь kiŋ qatlamđьŋ qatnaşь nən ytərgə tejeş. Sabranja, kaninsəjələrđə məsəlenekamsamuldar gereqeudə eşse jəştər arahьnda şerev menən genə sikləp qaldьrьqa, bəlkim kampanja ajqanь nən ildeŋ xuzalьq həm sənəqət ələşə kalliktif dugovar bujьnsa, əqət planьnьŋ ytəleve bьlar ьhьla nьqlь erəveşte xəl itelergə ştər.

Bьl kəndə sənəqətlənderev eşeneŋ yħeşen jomoşartьrqa həm indystereja eşən eđərgə mataşqan uŋ appartunistərgə nьqlь atpur birevđe kyd uŋьnda totarqa, həm satsьjalizem jarьşьna qarşь torьvsьlarqa ajavhьđ erəveştə javap birergə tejeşbeđ.

Alda torqan kalliktif dugovar kampanjahь satsьjalizem jarьşьn tiđlətevđənьqlь eşkə totonьv həm kalliktif dugovar bujьnsa satsьjalizem jarьşьn tikşerev, kamsamul ojoşmalarьnьŋ iŋ mehim məs'ylejətle burьstarьnan hanalalar. Bьl kampanja yđeneŋ tirəhenə bətə jalpь, mədəni həm sənəqət eştəren bajlergə tejeş, Eşte jaŋь qalьpta arqanizavajt itev, kalliktif dugovar bujьnsa ajьrьm məs'ələlərtirəheneinsijatifterkəmdor ojoştorьv, prafsajuz əştərendəge jaŋь eştəzribələrenurtaqlaşьv vəbaşqalar, kalliktif dugovar kampanjahь uŋajь menən nьqlь erəveştə tikşerelergə, bətə kes bьl eş tirəhenə tuplanьrqa tejeş.

Ildeŋ xuzalьq, səjəsi xəldəre, partьjanьŋ giniral hьđьqь tirəhenə eşse jəştərđe ojoştora belergə, xalьq xuzalьq sifьrđarьn tultьrьrqa, oşo nəmələrđən sьqqan mehim məs'ələlərđe ytevđə eşse jəştərđeŋ vazifalarьn aŋlatьv həm başqalar bьl kampanja ajqanь menən ytəlergə tejeş.

Kalliktif dugovardь jaŋьnan teđev həm satsьjalizem jarьşьna jomqaq jahaqanda, kamsamul ojoşmalarьnьŋ aldьnda torqan burьstarьnьŋ iŋ mehimdəre, iŋ kankrittəre eşolar bulьrqa tejeş.

nse həm II-nse zajьmdarđь haqlaqьđ-

Beđ xəđer satsьjalizьm teđəv vrenə indek. Xalьq xuzalьqьŋ 5 jьllьq planьn qabul itep ьŋ berense jьlьn arttьrьp ytək. Xəđer 5 jьllьq plandьŋ 2 nse ьn ytevgə kereştek. Partьjanьn niral' hьđьqь səvittər xekymənen totqan julьn tulьhь men uŋьşlь ytəv esen eşse sinьŋ həm eşse-kređtejən dərn nьqlь qatnaşьvđarь kərək. ddeŋ alqa qujqan xuzalьq m mədəni yħeşebeddəge bustar menən jalpьnьŋ tulь mənjəte nьqlь əhəmejəte birelev ьngenə ytələsək.

Eşse sinfь həm eşse-krəħtedər il teđevđə yđđəreneŋ nьqqatnaşlьqtarьn kyđətevđə đur ergə kereştelər (urazaj paxu satsьjalizьm jarьşь həm başlar) Bьna şul xalьq xuzalьqьn tərevdə xalьq xuzalьqьndaqь tsьjalizьm majahьn arttьrьv indystreja zajьmdarьla elkən n totalar. II-nse zajьmdar ldarđa ad taraldьlar. Bьnь atьvqa kamsamul ojoşmala artьq əhəmejət birməvne, kyp ajkələr berense həm ikense jьmhьđ totop qaldьlar.

Xəđerge kəndə, avьldarđa 3 nse zajьmqa jađьlьv bara. Hər tərle mejeştərđən zajьm alьrqa, jəсajkalər, kəmitəttər həm ajrьm kamyamuldar, eşse-krəħtejən uqьvsь jəştər, qьđьl ərmistər ber berhen 3-nse zajьmqa jađьlьp taratьrqa saqrьşalar.

Şunьŋ menən bergə, berense həm ikense zajьmdarđь haqlav turahьnda eş alьp barmajđar. Haqlav turahьnda saqьrьvđarđa juq, kirebensə iħke (I-nse həm II-nse) zajьmdardь ajьrьm kamsamuldarqa vaqьtь tulmaħtan elek hatьrqa rəxsət birgən jəсəjkələrđə bar.

Miħal esen Өfə kamsamuldarьnьŋ timerselər ojoşmahьn alьrqa kərək.

Bьl uŋьşlar hyđđə indysterejə timpьn əkrenlətergə həjləhələr, qəməldə bьna şulaj ytkərələr. Bьl ildeaiqa jebərevdə, xalьq xuzalьqьna kyrhətkən jardamьnđь kire alьv tigen hyđ. Bьl kamsamulda sinfьj juldь bođьv. Bьndajqaraştarqa atpur birergə kərək. 3-nse zajьmdь taratьv menən bergə 2-nse həm I-nse zajəmdardь haqlavqa nьqlь əhəmejət birergə kərək.

Tərle xaвərđər

R. S. F. S. R. bujьnşa uqьv ttarьnьŋ hanь 13 mengenə (ə 28 jьldə, ulardьŋ hanь 16 meŋ an) Beđđə xəđer hər ber 4 uqьv ьna 11 dini qibeđət xana turь a, 7200 keşegə ber uqьv jortь ь kilə, 1900 keşegə ber sirkəv a kilə.

Birlindeŋ padvaldarьnda həm ajlarьnda 150 meŋ pьralitarlar alar.

Amirikanьŋ quşma ьştatьnda dər bik qьđьv bulqannan hoŋ, kəndərđə hava bik yđgərdə.

Italija lytcige Birgoni Өsa torqan aftamabil teđegən.

Hьnav bulqanda unьŋ aparatь yđeneŋ şəp jerəven havala 200 killamitьrqa tiklem jetkergən.

29-30 nse jьlda S. S. S. R. da 7800 jeŋel, 25,700 gьruz jeretə torqan aftamabil həm 2 meŋ mataksikьl eşlənəsək.

Girmanijanьŋ ytker səjəsətselərenən Ştizman ylde.

Magiluf ukьrugь, kelimuvie ьrajunь kymekləşev jaqьnan bətə Bilaьrusijaga 1 nse tip iqlan itelde.

Donja kamsamulь.

Latьn Amirika kamsamuldarь.

Latьn Amirika kamsamul ojoşmalarь jamqьrđan hun sьqqan məşkək kyk yħkəndən yħə bara.

Kybi utьravьnda 1949-nse jьlda kamsamul ojoşmahь bulьvь turahьnda xəbər alьnqajnь.

Xəđergə kəndə bьl utravđьŋ bətə urьnьnda kamsamul ojoşmalarь ojoştorьlьp, berense tapqьr kənfirinsəjəgə əđerlek eş alьp baralar.

Bьl kəngə qəđər Kybi utьravьnda pralitarьjat ojoşmahьnьŋ bulmavь, başlap kamsamul ojoşmalarьnьŋ teđələşə bik mehim urьn tota.

Miksikə kamsamuldarь appartunizemgə qarşь.

Kamsamul aqzalarьnьŋ arahьnda qaj berəvđərđəŋ idijalugeja jaqьnan totanaqhьđ bulьp appartunizemgə taban eş alьp barьv arqahьnda kamsamul ojoşmahьna bujhьnmaqan xəldə jəşəj torqan arqanizatsьja teđev eşenə kereştelər.

Miksik kamsamul kəmitəte bьl sьqьşqa qarşь nьqlь kerəş asьp, appartunizemdeŋ tamrьna balta saptь.

Argintejələ jəştər zabastufkahь.

Amirikanьŋ Argintin şəhərendə mixaniciski six eşselərenen əđerlegə menən zabastufka utь qabьndь. Zabastufkaqa 90 eşse 13—25 jəş arahьndaqь jəş yħmerđər həm balalar qatnaştьlar. Zabastufkanьŋ sьqьvьna təp səbəp: eş xaqьn narmal xəlgə qujьv, eş səqəten qьħqartьv həm prafsajuz ojoşmalarь tarafьnan eştən sьqarьlqan eşselərgə eş tabьp birevđe talap itev və başqalar.

Zabastufka vaqьtьnda eşselər menən haldattar arahьnda bəreleştər bulьp, haldattarđan ber keşe həm 13 jəşlek ber bala ylde. Zabastufka ajqanь menən haldattar həm eşselər arahьnda tьvqanlьq eşe nьqьtьrqa tip Razorio KSM ojoşmahь təqtim jahanь.

Huqьşqa qarşь dimanstratsija.

Amirikanьŋ Drizdnəj qalahьnda rivalytsijun eşse jəştərenen militarizьmqa qarşь kazarmalar aldьnda dimanstьratsьjalarь udqarьldь. Jəştərđeŋ huqьşqa qarşь bulqan rivalytsejon jьrdarь haldattarđьŋ diqqəten jalep ittelər.

Dimanьstratsьjasьlar arahьnan berəv: huqьşqa qarşь qatь kerəş alьp barьvđьŋ kerəklege turahьnda notoq menən sьqtь. Dimanьstratsьjaqa qatnaşqan bətə xalьq—Jəşəhen huqьşqa qarşь, kammunistar partьjahьnьŋ totqan julь!! tip ura qьsqьrđьlar.

Dimanьstьratsьjaqa qatnaşьvsьlarđь afisərđər qьvarqa ularqa məşəqət jaharqa teləhələrđə buldьra almanьlar. Jəş dimanstratsьlar rivalytsejon jьrđar menən qalaqa qajtьp kittelər.

Fəndər akadimijahь, akadimink Jpatьjefte Tokijuqa jejbərde.

Jaraslavьldə sirkəv manarahьn hytkən vaqьtta stina esenə jəşerelgən snarət şartlap kitep 4 eşsene ytərde həm 7 keşene jaralanь.

Avьstaljadə kyn eşslərenen zabastufkahь bara. Mylbax ьrudnigendaqь eşselərdə eş xaqьn kytərevne horap kerəş başlanьlar.

Umьskiđə kesle ilivatьr.

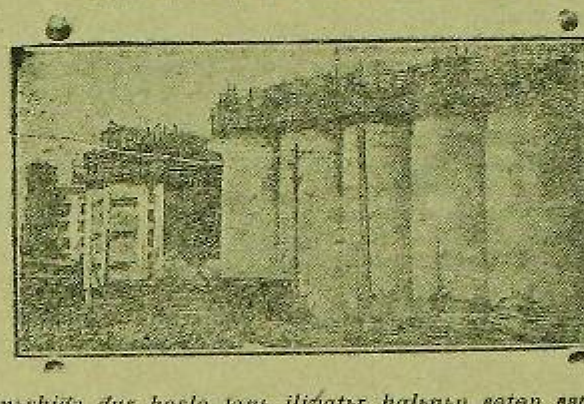

Umьskiđə dur kesle jaŋь ilivatьr halьnьp вətəp вara. Xəđer 35 pr. eşlənep вotkən.

Hyrəttə: jaŋь ilivatьr.

Səvittər saju zьnda.

Bətə sajuz kalliktifləşev əməhe.

Igen uŋьşь həm kəlliktifləşev kenən uđqarьv ajqanь menən kamsamaldьŋ yđək kəmitəte yktəber ajьnda kəlliktifləşevđeŋ bətə sajuz əməhen uđqarьrqa tejeş taba.

Bьl kən ajqanь menən bətə jьjьlqan aqsalar avьl xuzalьqьn kəlliktifləşterev fajđahьna totolorqa tejeş.

kyməkləp igen tapşьralar.

GYMIL. urta həm jarlь xəlle kərəħtejəndər qьđьl abuzdar menən kəlliktif erəveştə ikməktəren kapiratifka tapşьra başlanьlar.

Huŋqь adnala kəlliktif erəveştə qьđьl karvandar menən 500 tunnaнan artьq ikmək xekymətkə tapşьrđьlar.

Ikmək əđerləv eşenə kulaktar tarafьnan qarşьlьqtar bulьp, ajьrьm avьldarđa igen ьndьrđarьn kulaktar tarafьnan jandьrьlqanlьqь belende.

Məzвyri uqьv zakunlaştь

R.S.F.S.R. xalьq kamisarlarь səvite 1930 nsь jьldьŋ 1 nse yktəberenən başlap, məktəp baldarьn məzbyri erəvştə uqьvđь zakunlaştьrđь.

Xəвərsene ylterevselər quiqa alьndьlar.

LININGRAT. Rabkur Miguşanь ylterev turьnda tikşerev eşe bətte. Tikşerev matirjaldarь bujьnsa barlьqь 7 keşe qəjeple tabьldьlar. Bьl keşelər bət helə məs'yl urьnda eşləvselər. Xəđer bьlarđьn eştəre sutqa birelde həm yđđəren jьnajat qanunь bujьnsa məs'ylejətkə tartьldьlar.

Zavьtski şaxtahьnda şartlav buldь

XARKЬF' zavьtski şaxtahьnda Stalin rutnik idarahьnьŋ 5 nse hanlь mejesendə şartlav buldь. Şartlav uaqьtьnda 8 eşse ylde. Bьl mejeste tixnik tikşergəndə eşkə jaramaqanlьqь belenep, eşselərgə bьl mejeste eşkə quşmaħqa tənbih itelgən bulhala eşselər mejeste eşkə jebərgəndər Heđemtələ mejesteŋ eşkə jaramajьnsa şartlaqanlьqь belende.

„Brege" osqoso turьnda xəbər juq.

27-nse sintəberđə Pariz qalahьnan Fransьjanьŋ məşhyr osovsьhь KOSTA osop kitkən ine Kostanьŋ osovьnaн maqsat: Pariz menəŋ Irkytski arahьnda tuqravđьđ osov julьn tabьv ine. Kosta 600 at kesə miqdərendəge matorlь „BREGE" osqoso menən 28 nse sintəberđə 13 səqəttə 32 minutta osop kitkən ine. Unьŋ osop barьvьn Nava sibireski qalahь eħtendə kyrep qalqandar. Oşo kəngə qədər Kosta turahьnda ber tərlələ xebər alьnqanь juq. Oşo kənderđə Kostanьŋ Parizqa avьr xəldə bulьvь turahьnda xəbər alьndь. Bьl eş həm unь qotqarьv xaqьnda tikşerevdər edlənevdər bara.

„Səvittər ile" osqoso Amirikələ

„Səvittər ile" osqoso aləskələge S'JUARD qalahьna osop təşte. Qala xalqь osovsьlarđь alqьşlap qarşь aldьlar. Səvđə palatahь osovsьlar xərmətenə bankit ytkərđe.

Kamsamul kalxuzьn jandьrqandar.

Laşşiŋ avьlьnda, Tevir okruqьnda kulaktar „kamsamulis" ismendəge kalxuzdь jandьrqandar. Kalxuzda fəqət kamsamuldarqьna bulqan.

Utь hyndergən vaqьtta kulaktar bətə kestəre menən hyndeгygə qarşь torqandar.

4 kulak quiqa alьnqan.

Kymer şaxtьlarьnda eş xaqь arttьrla

MƏSKƏV. Tav eşselərə sajuzь menən xuzalьq urgьndarь arahenda jer kymere sьqarьv sənəqətendə eş xaqьn kytərev turahьnda kileşev buldь. Bьl eş esen tav sənəqetənə 18 miljun hum irelə.

MƏSKƏV. Yktəberden 12 nse jьllьq dajramьn ytkərəvgə qatьşьv esən sit məmləkəttərđən bik kyp diligatsejalar kiləsək. Bьlar esendə Amirikanan 60 keşe Angelejanan 50 eşse diligat kilə, Bьlar arahьnda 15tənartьq qaъьqьđ əştelər bulasaq. Bьlar fabrik-zavьttarda lərəp səvit eşsələreneŋ tormoş həm xeđmət şarttarь menən tanьşasaqtar.

Uđqan jьlqь mədəni paxut eştərenen jomqaqь həm burьstar.

(APKAMUL APO MODIREF. AXMIRЬF DAKLATЬNAN).

Uđqan jьlda mədəni paxut eşenə 706 uqьtnvsь 151 uqьvsь qatnaşlьq itte. Nađanlьqtь beterev hьđьqь bujьnsa abetəhe 29meŋ keşe uqьtьldь· Kantrul sьjfьr bujьnsa 46 meŋ keşe uqьtьlьrqa tejeş bulьnhala beđ bьl sifьrđь tulьhь menən ytəj almaьq. Ber jьl esendə 315 qьđьl me eş artqan 600 artьq sirkəv həm məsitte mədəni jortqa əjləndereldə. Şunьŋ menən bergə, kult paxutqa bəjləp əlkə həm kantun dəvmələndə hər tərle kənfirensəjə hem kəŋəşmələr udqarьldь, bьlar urьndarda mədəni paxut eştərenen barьşьna praktik juldar hьdьşьvda jardam ittelər.

II-Mədəni paxuttьŋ ytəleve.

—1 Kamsamul jəcəjkələre həm ajrьm kamsamuldar arahьnda mədəni paxutqa qatnaşьvđa şulajuq mədəni paxut eşenen barьşьna praktik juldar qullanьv đarđa aktiflьq kyrelde. 2-Mədəni paxutqa krəħtejəndərđen yđ jetəkselektəre kesəjde, mədəni paxut eşendə krəħtejəndər aktif qatnaştьlar həm mədəni paxut eşendə krəħtejəndərđen yđ eştərendə insьja'tьrlьq arttь.

Mədəni paxuttь alьp barьvda urьndarđa jaŋь eş mitьtьn qullanьv məmkin ikənlekte kyrhəttelər.

III. Jeteşheđlektər.

1) Kyp ojoşmalar tarafьnan mədəni paxut eşenə qatnaşьvđa halqьnlьq kyrhətelde. Səvit ojoşmaları aŋ-belem urqnndarь mədəni paxut eşenən farmalnaj jaqtan qaranьlar. Məħələn: palitprasvit həm başnarkamprus mədəni paxut eşendə nađanlьqtь betərevđe aqsa juqlьqqa hьltanьlar·

2) Mədəni paxuttь dainl səjəsi ber məs,ələ itterep qaramaj vaqьtlь kampanja itterep kenə qaravđar bulqьlanь.

3-Mədəni eşen begengə səjəsi mamintqa bəjləmej, tik mədəni eş menəngenə ьbalusь ojosmalarda buldь.

4- Mədəni paxut eştərenen barьşьnda planhьđ erəveştə eş kyrev, mədəni paxut eşənen barьşьnda iħəp-xisap kantrullьq eş bulmanь·

Aldaqь burьstar.

Mədəni paxut eştərenen barьşьnda qorə kulturnьjlьq tirəhendəgenə əjlənməj, mədəni paxut eştəren avьldьŋ səjəsi eş barьşьna bəjləp alьp barьrqa.

2)Mədəni paxut eşendə (avьldar arahьnda kamsamul ojoşmaları həm səvit jəməqətselegendə) kiŋ erəveştə satsьjalizem jarьşьn qullanьrqa.

3- Mədəni paxut eşendə kamsamul armijahь jetəkselek itevgenə tygel, bəki bьleştə kamsamuldar aldьŋqь safta bulьrqa tejeştər.

4- Mədəni paxut eşendə, prafsajuz həm kapiratsьja ojoşmaları tarafьnan osoraqan farmalnьstar bjorakratizem menən ajavhьđ kerəşergə.

5- Eskelek, xuliganlьq menən kerəşevdə kamsamul yđ pusьnda totarqa tejeş.

6- Mədəni paxut eşendə jetəkselek xeđmətenə başqarьvsьlarđь qəmemi eştərdən buşatьrqa.

7. Bьjьlqь mədəni paxut eşenə bəjləp; eşselər torlaqь, ьstalavajđar, kapiratsьjalar asьvđь, prafsajuz həm kapiratsəja ojoşmaları aldьna qujarqa.

8- Eskelek xuliganlьq eşkə halqьn qaravsьlar menən kerəşev esen kamsamul jəcəjkələre ergəhendə ətrəttər teđergə.

9- Din menən kerəşev eşendə jalpь təħe birerge.

Kamsamulkalarđь partьja safna ьlьqtьrьvđь kesəjtergə

xatьn qьđđarđь partьja safьna tartьrqa kerək.

Partьja həm sajuzdar tarafьnan kamsamulkalarđь partьjaqa birev turahьnda bik kyp qararđar bulhala, ələ beđđə bьl məs'ələ tejeşensə ytəlgənə juq, kamsakulkalarđь partьjaqa birev ularđь partьja safьna ьlьqtьrьv tengəlendəbik jomoşaq eşalьp barьla. Bьl mehim məs'ələ kamsamul jəcəjkələre həm kamsamul kamitəttərə tarafьnan artqь pьlanqa qujьlьp kilələr.

Dereħ hunqь jartь jьl esendə kamsamulkalarđьŋ hanь partьjaqa birev jaqьna yħə. Ləkin kyp handar menən təşkil itkən kamsamul armьjahьna nisbətən bьl eş qənəqətlənerlek handa tygel. 15 aj esendə kamsamul partьjaqa barlьqь (28-nse jьlda) 14,555 kamsamulkanь partьjaqa birđe şulajđa kamsamuldar esendəge eşse xatьn qьđ kadrđarьnьŋ hanьna qaraqanda bьl eş jetərlek tygel.

Đur praizvudьstva jəcəjkələrenə oşo kengə qəđər kamsamulkalarđь partьjaqa birev həm ularđь partьja safьna tartьv turahьnda ber nəmələ eşləmejđər. Məħələn Məħkəvđeŋ manufaktura fabrigьnda kamsamul kalliktivь barlьqь 206 kamsamulkanь ojoştora, şuluq vaqьtta bьl eşse qьđđar 10 r aj eşləgəndər, şul eşse kamsamulkalarđьŋ 28 nse jьlda barlьqь 6 kamsamulka partьjaqa birelgən ə, inde batrackalarđь partьja safьna birev məs'ələhe taqь nasar xeldə tora. Məħələn: 1927-nse jьlda alьnqan iħəp bujьnsa kamsamulda torqan batrackalarđan partьjaqa ber genə qьđ birelgən, bьl eş hunqь jьldala şul xələnən ytməgən.

Jəcəjkələrđeŋ bьl xəldəbarьvdarьna his şikheđ yđgəreş jaharqa. jəcəjkələrđe ylek xəldə joşavdarenən qotqarьrqa kerək. Eşse xatьn qьđ kamsamulka həm batrackalarđь partьja safьna birevđə eştə kesəjtergə, ular arahьnda kiŋ erəveştə aŋlatьv juldarь alьpbarьrqa, eşselər sinьfьnьŋ mənfəqəten kədətevđə partьjanьŋ totqan julьn nьqlь erəveştə aŋlaqan xatьn qьđđarđь ojoştotorqa, hər tərlə jьjьlьş, ultьrьştarđa nьqlь erəveştə eş kyrergə hər tərlə eş mitottarьnan fajđalanьrqa kerək.

Kymək torlaq həm sixtarda bisidalar ojoştorьrqa. Eş formaları bik kyp tikkamsamul jəcəjkələre, kamitəttərə bьl eştə jьldam bulьrqa.

Tədəvselər zabas tufkahь.

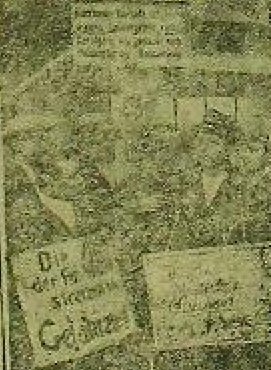

Hyrattə: eşselər, halьnьp jatjorttьŋ işek aldьnda kykerəkkə qujьlqan pьlakattar mьnən pikit jahajđar.

PEJANIRĐAR MƟJƟŞƟ.

Pejanirđar arahьnda rəssamlьq.

Gəzitteŋ ytkən hanьnda pejanirđar arahьnda xeđmət tərbejəhe xaqьnda jađьp „eş bylmələre" həm „eş əħtəldəre" ojoştorov məs'ələhenə tuqrap udqan inek. Xəđer inde rassamlьq həm qul eştərenə tuqtalabьđ. Xeđmət tərbejəhe ber tərlətarmaqmenəngenə barmajьnsatərle tarmaqtarqabylenep bara. Pejanirđarđьŋ tərləhe tərlə tarmaqta eşləvđe jarata. Qajhь berəvđərenen psixalugejalarьna rassamlьq oşahь ikenselərenə mastiriskujlьq eşe oqşaj. Bьna şul arqьla pejanirđar arahьnda hərtərlətəħtəge tyŋərəktər tьvđьrьrqakerəkbula, Xəđergevaqьtta ətərəttər eşendə rassamlьq eşe nьq taralqan. bajramdarđa pьlakattar jađьv, gezittər sьqarьvqa jardam itələr ular. Şulaj uq rassam eşeneŋ inƶinirlьq, tixniklek eşendə lə əhəmejəte đur.

Xədosniktar beđđeŋ tormoşto hər tərlə ƶurnal həm plakattarđa rəsem menən janlandьrьp kyrhətələr. Əgərđə rəsem sənqəte bulmaha ine, ul vaqьtta beđđeŋ betə sənqətebeđ qoro ber eskelit xəlendəgenə bulьr ine.

Şunьŋ esendə pejanirđar arahьnda rassamlьq eşen alьp barьv turahьnda ike tərlə qaraş bulьvь məmkin tygel. Pejanirđar arahьnda rassamlьq eşen „И З О" tyŋərəktərə aşa alьp barьrqa tura kilə. Bьl nəmәgə betə pejanirđarđь məzbyri itterep qujarqa jaramaj. pejanirđarđьŋ yđ teləktərenə qarapqьna eş kyrergə kerək bulasaq, „И з О" nьŋ eşe ber akvaril menən genə siklənməj travarit xərefter jađьv, aplikatsьja, fatumantaƶ həm majlь bujavđar menən plakattar eşləv, viviskalarqa jađьvqa qəđər barьp jetə ala. Tik bьnda tyŋərəkteŋ başьna şul eştə qьđьqhьnqan pejanirđarđь hajlap ƶanatejənə ađnaqa ber kən alьp barьrqa kerək.

Nьqlь ojoşop jetkə's „И з О" tyŋərəge „kyk kylməktər" uqьv jorttarьna, estinə gezittərenə həm başqa ojoşmalarqa jardam itə ala. Ular matirjaldarđь tərlə lafkalarđan hatьp alьrqa həm məħkəvđən jađđьrьrqa məmkin. Qullanmanь krəħtejən gezitenə quşьmta bulьp sьqa torqan „И З О" ƶurnalьnan alьrqa məmkin. Seltər bəjləv, sigev həm tegev eştəren dəjəm qul eştəre tip atajđar. Bьl eş bigrəktə pejanirkalar arahьnda nьq taralqan.

Məħələn: bьjьlqь Boraj jortonda berense başqortostan pejanirđarьnьŋ jьjьnь bьlarđь asьq kyrhətte. Unda qь Qalmaq pejanirkahьnьŋ sigu həm seltərə betə sajuz pejanirđar jьjьnьna qəđər barьp jette. Bьl eştərđe pejanirđar uqьv ejendə eştərgə həm dərəs menən bergə bəjləp alьp barьrqa bula.

Bьl eştə nisek başlap alьp kitev esen həm daimi qullanьp barьv esen oşondajьn kitaptar bar:

1) ручной трудЛеонина ц. 2 р. 60 к.
2) Моя Мастерская Солонина госиздат ц. 65 к.

M. MARAT

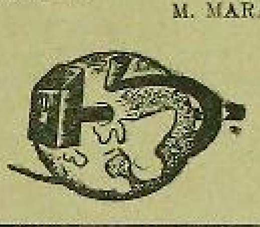

Boranqol məktəben saqrabьđ!

T-Q kantunь T- tanqavьr jorto
Xəmit avьlь 1 nse baħqьs məktəp uqьvsьlarь
3 ajlьq 8 dənə
„Başqortostan jəştəre"
həm 3 ajlьq 8 dənə „Kerpe" 3 ajlьq 8 dənə
ƶurnalьna jađьlьp yđebeđ menən tiŋləşergə:
Boranqol məktəbe uqьvsьlarьn saqьrabьđ.

IV-sinьf uqьvsьlarь.

Ular' kammuna tərbijəhendə jal itevsə balalarьnbarьpqaranьlar.

Pьraizvudьstьva ьstanuktarьnan, şulajuq tərlə ucrizđinijələrđən jal itər esən jьjnalqan eşsə jalpь, yđđərenen balaları, tərqandarь bulqan pьjanirđar lagirьna ikeskursija jaharqa teləganlektəren belderep, lagir mədirenə horav birdelər.

Lagirđьŋ jaqşь jaqtarь.

1. Lagir yđendə jaqşь tərtip urnaştьrqan.
2. Jataq'ları jaqşь, tađa, matur.
3. Betə ujьn,hьv inə barьvđa kamanda menən bara.
4. Qьđьl mejəştə kyp nəmələr ejrənələr.
5. Duxtьr balalarđь hər vaqьt tikşerep tora.

Jeteşheđlektər.

1. Baldarqa eske kijemdərbirəməj.
2. Kujkəlerdə baj baldarьnьŋ əsbaptarь jaqşь kyrenə, qajhьlarьnьŋ nasar.
3. Jalan ajaq jerev arqahьnda baldarđьŋ ajaqtarь bođolqan.
4. Baldarđьŋ julbaşsьlarь qarap totona.

Bьlarđьŋ betəhelə tikşerelergə jəş bьvьnqa,nьq iqtibar qujьlьrqa tejeş.

Ə. VAFIN

Bьl avьldarđь kem qaraj.

Estərle Kantunь, Kəlser tabьn vulьsь mərkəzenən 35 - 40 ьaqьrьmdarđaqь jьraqlьqta ŞUŞЬLЬ avьldarь bar. (Bьl avьldar elek Ɵfe kantunь Arxangil vьlьsьna qaraj ine xəđer Estərle kantunь kəlser tabьn jortonda). Bьlar jort başqarmahьnan jьraq bulьv menən bergə his ber aŋ - belem eştəre alьp barьlmaj.

Uqьv - jorto, Məktəp kebek nəmələr berehelə juq.. Qьş kenə uqьv jəşendəge balalar uram tapap, sana şьvьp, uqьv vaqьttarьn ərəm itep tik jərejđər.

Kəlser - tabьn jort başqarmahьna bьl avьlqa məktəp jəki likpunkьt asьv sarahьn kyrergə kerək bulьr.

Z. TABЬN.

Qtaj həm SSSR.

Kapitalizьm donjahь tixnika həm ikanumika kestərə menən, beđđən aldaraq torhala, əgər SSSR đьŋ xəđergə xələn tiŋləşterep qarahaq, yktəber rivalytsejəhenən huŋ, beđđeŋ jaqta kesteŋ đurajqanьn kyrəbeđ.

Beđđeŋ ildə satsijalizьm teđeleşe kapitalizьm esendə kiħken qarşьlьqtar barqan şartta yħə. Anda, kapitalizьmdь jejmerevsə qarşьlьqtar yħkəndən yħə bara. Şuqa kyrə kapitalizьm donjahь betə kese menən beđđəge satsijalizьm teđeleşenə ьmasavlav iħəbe menən tərlə saralar kyrə. Bьlar esendə iŋ məhime-HUQЬŞLV.

Bьl turala kamunistar intərnatsijanalьnьŋ 10 nsь pelinumь bьlaj tine.

—„Impirijalistar lagirьnda, yđ ara jarьş həm iŋ qatь kerəş barьvqa qaramaħtan, təp qarşьlьq-ber-berhenə qapma qarşь xuzalьq-səjəsi sistimalь kapitalizьm donjahь menən SSSR arahьnda bьl qarşьlьq nьqlap kiħkenləşə bara.

Imperijalistarđьŋ SSSR qa hɵzym itevđəre iŋ đur qurqьnьs bulьp iħəplənələr

⁂

Nankin xəkymətе bandittarsa timer julьn baħьp alьp, 24 nse jьlda teđelgən kileşevde bođđь. Bьl eş ular əjtkənsə „kamunistar endəməhendə" tygel - bəlki, nisek bulhala beđđe huqьşqa tartьrqa teləv ine.

Bьl aldan ujlap eşləneldə. Qьtaj gьniraldarь artьnda his şikheđ başqa, keslerək dəvlət imperijalistarь tordь, ular bьl məs'ələlə beđđe huqьşqa qotortop hedemtələ beđđe huqьş başlavda qəjeptərgə ujlanьlar. Ləkin səvittər xəkymətе yđeneŋ huqьşqa qarşь səjəsəten davam itte. Inde huqьş baştalmaqas, imperijalistar, beđđeŋ keshedlektən kilə, tip aŋlatьrqa. jəqni ikense jaqtap qotortьp, beđđeŋ keste ьsьndanda kyrhətəhelərə jəki kyrəhelərə kilde. Ləkin bьl xəjlələ barьp sьqmanь. Ul jemerelde. Səvittər sajuzь Qtaj turahьnda baştalqan pazitsijahьnan sьqmanь. Şunь davam itterđe həm davam itterəsək.

Qtaj xəkymətе səvittər sajuzьnьŋ qatьlьqьn kyrep, bik kirələnep, ikelənep, yđ hyđen bođьp ber nisə mərtəbə alьştьrьp bulhala, sigenə başlanь. Sənki jul xuzalьqь jaqşь administratьr, belgestər bulmaqas kendən kən jemerelə başlanь.

Kanfelikette betenləj xəl itev esən kənfirinsija jьjqanqa tiklem səvittər tarafьnan upravlejjesi menən unьŋ jardamsьhь bilgelərgə Qtaj ber mərtəbə ьrazьj bulhala, huŋьnan ul təqdimen yđyk yđgərtte.

Nankindeŋ bьlaj qilanьvьna əlbəttə tatьvlьq julь menən bьl kanfelikette xəl qilьv məmkinlegen betərə. Səvittər sajuzь yđ pazitsijahьn birməjəsək. Qtaj tarafьnan beđđeŋ jergə ььqarqa teləvsə aq bandit həm Qtaj qəskərdərə beđđeŋ qьđьl qəskərdər tarafьnan tejeşle javapla aldьlar.

Əgərđə bьndaj xəl qabatlanha əlbəttə beđđə jetərlek həm məxəmətheđlek menən javap birerlek kes bar.

Səvittər xəkymətе yđ teləge menən timer juldь urtaq başqarьvqa ьrazьj bulьv menən unьŋ jartь fajđahьnda Qtajđarqa birep kilə ine.

Beđ xəđer fəqət 24 nse jьldь ike jaqtьŋda yđ teləge menən teđelgən kileşevde jerenə jetkerevđe talap itəbeđ.

Bьl kənfelikət Səvittər ile menən Qtaj arahьndaqь eşkenə tygel, bəlki juqarьla kyrhətelgən səbəptər bujьnsa, donja imperijalizmьnьŋ Səvittərgə qarşь kerəşevđeŋ ber đur ьhəmijəte.

MATUR ƏDƏBIJƏT JALPЬQA!

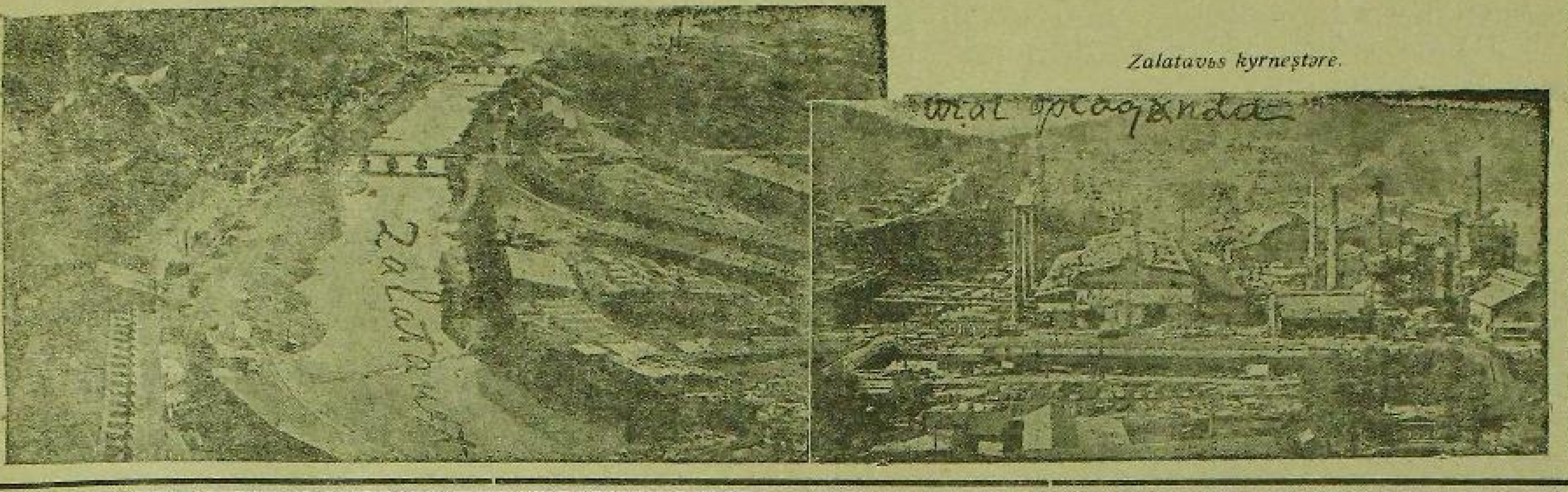

Zalatavьs kyrneştəre.

Jьrsьlar həm ulardьŋ burьstarь.

„Ədəbijət sinfьj qoral„

Yktəber rivalytsijəhe menən
erlektə tulqьnlanьp tьvqan ja-
evsьlar armijəhe-pьralitarijat
lpьhьnьŋ yđ ədəbijate, yđ jь-
barlqьn fakьtar kyrhətr.
Təvge məldərđə „pьralitarijat
əbijatь barmь-juqmь?„ tigən
allər bulqalanь. Ləkin bьl qa-
ştar ydlegenən yddəre kymer-
nep hyndelər.
Beđđeŋ qarşьqa, pьralitarijat
əbijatьn kytərev, unь kiŋ jəl-
şqa jaraqlaştьrv, xuduzьstьva
m estil uđtalьqьn jaqşьlav
urьstarь bađtьlar. Beđ bьlardь
r tiklem ytənek. Ləkin tejeşle
ərəzələ tygel əle. ьruđ jađusьla-
esenən beđ bik jaqşьlarьn
ba alhaqta, ydebeđđeŋ jьrsь-
rьbeđ samalьraq baralar. Bəd-
n kybrək jьrьbeđ, əsərebeđ xə-
ərgə mamintte gəvdələndere
maj, şunьŋ esən massa aldьn-
,jađьvsьlardьŋaftarititejuqala·
Ədəbijat iztimaqьj tormoştь
n andaqь xədisələrđe kyrhət-
gənə ədəm balahьnьŋ pesixa-
ijahьna tə‘ßir itə ala həm
a ьrnxanьj ađьq bula ikənen
d bik asьq beləbeđ. Ləkin, nin-
jđər ber xesysijət arqahьnda
ər iađqanьbeđđa şul mamint-
rdь onotqalьjbeđ. Bьl nəməkəj
grəktə jəş jađьvsьlarđa bar.
eđđeŋ berebeđ vintufka tura-
nda jьrlaha, barьbeđđa şuqa
erep, vintufkaqa „qişьq., tota
şlajbeđ. Ə, ikmək ədərləv, industerijə jьrьn jьrlavđь ujlamajbьđ.

Gigant ađьmdar menən alqa barqan indysterijə, erikanstьrьvksija, beđđeŋ jьrlarьbeđqala jaŋanan tədv mamintьn horaj. Hər jerdə tulqьnlanqan satsijalizьm jarьşь məs‘ələləre həm anьŋ pьraktik eştəre, biş jьllьq plan-beđđe yđenə saqьrhala beđ bara almajbeđ.

Beđ inde kyptərđe kyrđek. Kyptər beđgə hezym jahanьlar. Ləkin partijəđeŋ bejək jul başьlьqь adtьnda jejmerelmənek. Bəlki tədv əßtenə tədv qujьp, satsijalizьm jaqьnlьqьn taqьla ber qat qəməldə kyrhəttek. Bьlar bətəhele ədəbijat məjdanьnda kyrenələrme-min əjtər inem-juq!

Beđđeŋ əle kyp jьrьbьđ qaş·jqtar turahьnda həjləv. Bьl əl bəttə barьştan arьtqa qalьv, xəđergə barьşь kyrməv...

Kiləsək burьstar; ədəbijatta indysterijə barьşьn gəvdelənderev, iztimaqi barьştь kyrhətev bulьrqa tejeş. Şul vaqьttaqьna ədəbijattьŋ həm jađьvsьlardьŋ massa aldьnda aftarititəre yßəsək.

Beđđeŋ ədəbijatebeđđələ biş jьllьq pьlan, jarьşьv, satsijalizьm uŋьşn kyrhətev qəmelgə qujьlhьn.

—Bьl bьvattьŋ qujqan bajavaj burьsь.

JRTYBƏK.

B. Safin.

Qanlь mendər.

Tьnьs əjđə tiged hulьv menən
Berəv joqlaj arьp tьnqьna·
Kulaktarqa qarşь, kərəşəvse
Jəş xəbərse Vəli şul-mьna!
Bьl avьldьŋ batьr eşsehe
Həjəklehe şuşь beləmheŋ.
Mendər balqan, qa'aj tьnьs
joqlaj
Daklat həjləp arьqan kyrəmheŋ...

. . . .

Ə, tegendə durak Qfimaj
Hatьlqanda uđal bajđarqa
Ular birgən arьq başmaq esən
Totonqan ul bьsaq qajrarqa..
Jartь aqьl jarlь Qfimaj
Şul paşmaqtь ujlap qьvandь
Şuqa kyrə qara təndə
Vəli dərgə taba jynəlde.

—

Bylmələ tьn
Bьl tьnlьqtь
Kem batьrlьq qьlьr bodarqa
Tədərənən kemdər inər
Kərəşsegə
Kemdər uj'ar bьsap hudarqa.
Qfimaj-
Ənə, tədrənən
Bьsaq totop eskə jynəlde.
Hujdь, batlьq
Tьn buqađđan
Jьp jьlь qan
Mendə:dərgə aqьp bujaldь...

—

Qfajepləngən jьvan keşelər
Jьvaş-jьvaş sutqa kildelər
Ə, eşsəndər „Qьđьl abuz„ menən
Igen itep javap birdelər·

Hin kərəkməj

Kamsamulkalar
Biđənməj
Innek, kerşən hərtməjđər
Innek kerşən hərtkəndərđe
Kamsamulqa keretməjđər

(Kamsamul jьrđarь)

„Kim“ bilgehe
Taqьp kykrəgenə
Kam bilite totop qulьŋa
Qaş hikertep, kyđ ujnatьp
Aq taraqan kebek pudьrđa-
Jəđeq lərgəs-
Nindəj əđəm
Nindəj vьçdan hiŋa
Kilə alhьn
Nindəj jəđ'e, hьlьv
Kamsamuldar
Dustьm tijep qulьn birəalhьn...
Qaş hikertep
Jeget hajlav
Biteŋ bujav bulha teləgeŋ
Kamsamuldar hiŋə urьn birməj
Kamsamulqa tygel-kərəgeŋ...
Ix..
Jəreşeŋ hinen oşьndaj
Vaq'ьqtarqa irep juqalqas
Taşla qьdьj billiteŋde
Hinkərəkməj beđgə bujalqas...

Z. XƏMITЬVA.

—

Kem ul
Pusta qaravьl
Ulmь-?
It haqlavsь jeget-kamsamul
Tulqьn jarđь jьva
— Jar haqlarqa
— Hin kamsamul
Al vintufkaŋ qulqa,
— Xəđer bul!

F. TATLЬBAJ

Antьn bođqan kamsamulka

Şulmь kamsamuldьŋ
Ismen kykerəgeŋdə
Gigant tađeleş men n
haqlavьŋ?
Avьr kerəş hunqь jeŋevđə
Kiŋ jəşəvđən rəxət tapmavьŋ.
Hər şatlanьv jeŋev kiltere
jьldar menən kirelep kələvđə.
Dur kəmselek
Tybən qaraşta
Namьß jeŋep atьlьp ylevđə.
Yđ jərəgeŋ jarьp
Qan sьqarьv
Kərəşbeđđə bula bulьvьn
Tik isemeŋ qalmaj
Kiŋ fьruntta
Kem irege esən yleveŋ.
Sinьfj doşman menən
Kəs hьnaşьp
Akuptarđa ylhəŋ
Qan jotop.
Kamsamulejə hine
Kymer ine,
Qəberendə mətəm jьlatьp.
Ys alьvqa tьvqan
Asьv menən
Ußal xiştər
Nьqьtьp tiphələr,
Fьrunt aşa kiler keşelərđe
Ygəj kəndər
Alьp kitələr.
Asьja qьđđa kisə
Bik şat ine,
Bojoq ujđar kinət tьvđьlar.
Ul jeŋelde:
Nindəj qərlənevdən?
Şatlьq nirvьlarь tьmdьlar.
„Bьl donjala bulma
Artьq“ tine
Şaşqьn ujdar menən ontalьp,
„Bьl fьruntta barьv
Avьr“ tine,
Jəşəvenə artьq huqlanьp.
Nagan alьp
Terəp kykerəgenə,
Yđ qanьna, yđe bujaldь·
„Rəxət ylem!“ tine
Ber mişcanka
Avьđ jьrьp kələp qьvandь.

—

Qəhərməndərme hunь
Fьrunttarda
Şul ylemde kemdər həjələr·
Xəseratləngən
Zəqif jərək menən
Mişcankalar
Atьlьp yləlеr·

S. KYLEBAJ.

Qьđьl jəksələr

Təbiqət ydeneŋ kyrneşen har-
lt dikarat-ija menən alьştьr-
n. Kədge irtə: qojaş yđeneŋ
rđarьn qьja hirpep ural tavь-
ŋ keskenə tarmqь bulqan „jo-
aş“ arqahьnan qalqьp, kələp
raj.
Məxmyt aqaj turь qonanqajьn
lməkkenə təjəlgən đurqьna
kle arbaqa jegep, qəpqahьn
qьrlatьp asьp, jetəkləp sьqtьla
əgəzəj ergəhenə kilep tuqranь.
nьŋ artьnsьq əßke uramdan,
e tьqьrьqьnan Motahar həm
aqaj aqajđar đurqьna tejəgən
ktəre menən jurtьp kilep tuq-
nьlar.
—Jə jegettər aşьqajьq başqa
ьldarđan aldaraq barьp buşa-
p qalьv jaqьn qarajьq....
—hin tege, kalxuzqa maşina-
r alьvturьndaqьqaqьđđьaldьŋ-
?
Məxmyt aqaj bejələjen, bilba-
na qьßtьrьp, jerən haqalьn
jpap aldьla, keđəhen qarmalap
qaqьđ sьqarьp: mьna ul qa-
d, vat şunьŋ bujьnsa igendə-
buşatqasta tieşle urьnnan
ьp alьrbьđ, tine.
Bьl arala məsit tьqrьqьnan
k at jegep đurqьna jək tejə-
n Minhaz qart, uramdьŋ heđəkləgenə kyrəme, saptьrьp kilep jettelə, hik bođolqan kəjef menən aqhьl haqalьn hьjpaj, hьjpaj asьv qatьş mьßqьlь kələv menən: „vat bьl *Qfysəjdulla,* vat akajannaj.·. yđe salma kejgən, irtəŋge namađđan sьqьp kilə, mine kyrgəs: hytərhegeđ inde, əjđə jekləregeđ menən şəhərđeŋ hapcrə kamundarьn tuđьrьqьđ, kypme fəjđa iterhegeđ ikən, tigən bula„ tine.

Məxmyt aqaj, Minhaz babajdьŋ jelkəhenə Əkeremgənə ađьlьnьp uŋa tura qarap:... Ular əle həjləhendər, bar jgendəren haqlahьndar, vaqьt jetər əle-tejeşle urьnqa bik anhat buşattьrьbьđ, əjtkən hyđđəre esən javapqa tarttьrьrbьđ, vlas beđđə bit, tip qujđь.

Qarşьlaqь qapqanan Əxmədi batьrak jerən taj jekkən beləkəj genə jək menən jelderep kilep tuqtanьla: əđ bulhala itəm-artьq bulqas totmajьm,əj... nixəl Minhaz babaj!, tip Minhaz qart mənən hydgə kereşep kittelər...

Kyp vaqьt uđmanь, jegerme jəkkə jaqьn jək jьjьlьpta elgərđə.

Məxmyt aqaj bələkəjgenə qьđьl fьləqьn arbahьnan alьp, duqahьna bəjlənelə: əjđəgeđ aqaj ene, quđqaldьq!, tip atьn j·lqa borop jək əßtenə menep utьrđьla, əjđə turьqaj, tip dilbəgə qaqьpta elgərmənə,unьŋ turьqajь qьrьq pot jək tejəp əßtəvenə qarьn jatqan xuzahьn jelderep alьpta kitte..

Qьđьl jəksələr alьь-artlь barьla julqa tedelep, şəhərgə igen buşatьv bunkьtьna qarap jul aldьlar....

II

Şəhər yđeneŋ dußtarьn qarşь aldь· Kiŋ uram Məxmyt aqaj abuzь həm başqa avьldarđьŋ abuz darь tьenən tuldь. Jgen buşatьv ьsskьlatь janьna kilep tuqtanьlarđa: Məxmyt aqaj kanturaqa jygerep inep, aldan kilgəndəre esənbuşatьvqa berense sirat alьp sьqьp, tiđ arala igendəren buşatьp, maşinnьj əskьlattan əlege qaqьđь bujьnsamaşinalar alьrqa jeldelər. Barьla buldь· Qьđьl jəksələr yđ kərəktəren, yđ abuzlarьnьŋ torosona kyrə alььlar.

Ular esən ajьrьm dьvur-dum kerastijən: şul jortta jal itep aşap esep aldьlarđa, avьr jəktəre urьnьna jeŋelerək, ləkin yđ tormoştarь-xuzalьqtarь esen berense kərəklələren alьp-oşo kəndərge xətle tьn jatqan, maşina teđən kyrməgən,avьlda maşinalaştьrьv esən belməgən qьđьl jəksələr, yđ ara kyŋelle hyđđər həjtəp, hər berehe yđ esenən jadqь səsev majdanьn arttьram, iđən bulham xəđer by ker bar, aşlьqьmdь tađartьp səsəm tađartqьs bar, tip jəđđəren matur jьlmajtьp attarьna ultьrđьlarđa-igen abvzьn maşina abuzьna əjlənderep yđ avьldarьŋa qarap jeldelər....

Məxmyt aqaj yđ esen buldьrqanьn qьrlanqandaj bulьp, bøker həm siparatьrđar tejəgən arbahьna qьrьn jatьp, jaratьp jekkən turьqajьna dilbəgə qaqьp,əkerengenə ißkən kəđ jelenə arqa qujьp, turь juldan jilgən turьqajьna, duqalaqь jəlberləgən qьđьl fьlakka kyđ tegep, kələmherəp, təmle ujdar ujlap, əkreŋgenə matur kəjləp alda jelə ine.

Unьŋ artьnan başqalar, ə Minhaz babaj kyk atьnьŋ qabьrqa bujьna sьbьrqь menən jьş-jьş qьna səlderep, iŋ artta əlege ber mьßqьllь kələrherəp, jəđənə asьv sьqara birep, məsit quştanь Qfəbəjdulla kulaktьŋ unь mьßqьl itkəne esən qajtqas berər sara kyrevđe ujlap, asьvlanьp, arbahьndaqь aşlьq tađartьv maşinahьna arqa terəp, uŋa jьş, jьş berolop qarap jьlmaja birep; barьla bula ißən bulhaq-beđđeŋ estər janlana tip; taqь bik artqa qalmaßqa tьrьşьp atьna əjləngən hajьn „tьşu-na.., tьşu na. əjđə xajvan!“ tip ulda jeldera bire ine.

Ə. JSƏN[illegible]

Xabərselər kəndəlegenən

Massanьŋ dərəħ kanteryllege, tađa tənqite kiləsək eşteŋ işege. Bətə kəs menən jeteşheđlektərgə kərəş asabьđ!

Eştər jomoşaq zadanjalar ytəlmej.

Qonşaq avьl jəcəjkəhe, (Arqajaş kantunь) gərləttərep eşləj almaj. Jəj kəndərendə sabьranьjalar vaqьtьnda ytməj. Sabьranja bulha aqьzalar kilməj. Ikmək əđerləv eştərenə qatnaşьv bik hylpən bara. 28/29 nsь jь'đa Qonşaqqa ikə meŋ 500 pot igen əđerləvgə zadanija birelhələ, kamsamul ojoşmalarьnьŋ əkren qudqalьvđarь hedemtəhendə barь 1,600 potqьnahь əđerləngən. Kamsamuldar avьl şurahь eştərenələ qatnaşmajđar. Qьş inev menən bətə eşte eratkə halьrqa kərək bulьr.

(PIRA + QƏLƏM)

Hьvьndьq.

Nasibaş avьlь V. L. K. S. M. jəcəjkəhe 22/23 nse jьldarđa bik jaqşь eşləp kilhələ, hunqь kən dərđə partija, valkamul həm kantkamul tarafьnan tejeşle qullanmalar bulmav arqahьnda, kamsamuldar arahьnda aŋ-belem birerlek kestər həm mədəni usaqtar juq. Ular teləhə qajđa tarajьp xuliganlьq qьlьp jərəjdər. Hьvьnьv əħtendə tirbəlgən bьl jəcəjkəgə aşьqьs jarđam kərək.

„KAMSA“

Timer bьqav horaj.

Ərme-erəxim avьlьnda (Estərle k. Maqar jorto) 25 nse jьldarđa kamsamul jəcəjkəhe ojoşorьlьp jaqşьqьna eşləp kilhələ, avьl mullahь Bədri Bulatьftьŋ agitatsijahьna qarap 29 nsь jьl betenləj taratьla. Bulatьftьŋ ike ulь bar, berhe uqьta, ikensehe kapiratsijala eşləj. Bulatьf xalьq arahьna sьqьp „minem uldarьm kamunis bulhalarđa kənenə 1-50 tejen alalar, ə heđđen balalar ber nəmələ fajđa kilterməjdər, beđ ulardь kьluptarqa jebərməgeđ“ - tip uħal ujlь fekerđər həjləj. Ike ulь ikəvhelə atalarьnan ajьrьlqan bulьp jərhələrđə fakticeskej elemtə totalar. Bьl mullaqa həm baldarьna rivalytsion zakun qujьv tejeşbeđ.

M· YTƏKƏJEF.

Udarnaj prigadalar avьldarqa sьqalar

Kantkamul ergəhendəge kamsamul aktiftarь avьldarqa sьqarьldьlar. Dьvan məsetle jortonda kamsamul eştərə joqlaqan bigerəgendə valkamuldьŋ yđ tirəhenə aktif ojoştorolmaqan bik tarqav. Valkamulda Qьlьsbajьf tigən berev eşləj şul uq vaqьtta jort malijə bylegendə eş alьp bara, şul arqala kamsamul eşenə bergenə terlelə əhəmejət itməgən.

Kamsamul aktifьn ikmək əđerləv eşenə mablizavajt itev başta qьjьn buldь.

21-nse sintəberđə jort kamsamul aktiftarь həm ş. k. m. uqьvsьlarьnьŋ jort keŋəşmələre uđqarьldь. kən tərtibendə: aşlьq əđerləv turьhьnda valkamuldьŋ infarmatsьjahь qujьlьp urьndarđan kilgən vəkildər valkamuldьŋ ikmək əđerləv eşendə jomoşaq eş alьp barьvьn kyrhəttelər.

Ş. K. M. uqьvsьlarьnan udarnaj prigadalar ojoştorolop avьldarqa sьqarьldь. Jort kyləmendə 13 jəcəjkə bulьp hər qajьhьnda kamsamul vəkildəre bar. Şulaj uq urьndaqь jəcəjkələrđən ikmək əđerləv kəmisejəhendə 15—16 ləp kamsamul eşləj.

Jort dəvmələndə ikmək əđerləv huŋqь adnala bik jaqşь bara. Zajьm taratьv, naluk jьjьv, ьstьraxavanja jьjьvđar qənəqətlənərlek baralar.

Valkum partьja ultьrьşьnda ikmək əđerləv turahьnda qarəlьp 10-nse yktəbergə pьlandь 100 pr. tultьrьrqa qarar sьqarьldь. Bətə kes ikmək əđerləv eşenə mablizavajt itelgən.

Jort dəvmələnə birelgən 130 meŋ potloq kantrul sifьrqaralьp, 130 meŋgə qabul itelde. Ələ aşlьq huqьlьp bətməgən kəndeŋ javьn bulьvь ber ađ uŋajhьđlaj.

Kulaqtarqa qarşь 61 matdahьn qullanьvdarđa bulqalanь.

Ə. JULDЬBAJЬVA

Tiŋləşergə saqьralar.

Bed Yđərgən jorto, Zijancura avьlь kamsamuldarь jəcəjkə əħtenə təşkən 15 hum lil-nse ilde maşьjnalaştьrьv zajьmьn 55 humqa tiklem aldьq. Idəş, Bikbirde həm Əbləeħ kamsamul jəcəjkələren tiŋləşergə saqьrabьđ.

KAM-JƏCƏJKƏ.

Tipagьrafija jəcəjkəhe nьsek jəşəj.

Ɵfələge tipagьrafьja kamsamul jəcəjkəhe qalalaqь jəcəjkələrđeŋ berehe hanala. Xəđer unьŋ 50 nən artьq aqzahь bar.

Ləkin durqьna jəcəjkə bulьvьna qaramaħtan (ytkən jьldarьn iħьə almaj), keşe arahьna sьqьp hyđ həjlərlek eşe juq.

Bьna hedgə faktьtar:

1 - Jəcəjkə safьnda tarqavslьq; his ber eştə berlek, hajlanqan keşegə bujhьnьv juq. Kem nisek tələj şulaj. Sabranjalar yđ vaqьtьnda jьjnalmaj.

2 - Aktif kamsamuldar arahьnda hylpənlek hiđelə. yđ abrujđarьn yđđəre juqaltalar.

Jaŋьraq ike stazlь qьna kamsamulьbьđ ejlənep, ulardьŋ tujlarь ber terkəm yđđəren kamsamul tip tanьqan iptəştərebeđđeŋ esep, iħerep avnap jatudarь menən ytte (yl turьla estinə gəzitendə lə jađьldь). Xatta jəcəjkəneŋ vaqьtlь sikritarьla şunda bulqan.

Qьħqaqьna itep ajtkəndə jəcəjkə bьl xəldə barha kiləsəktə avrьv taqьla kesəjer. Jəcəjkələge kamsamuldardьŋ 50% kybe başqort, tatar jəştəre; şuqa qaramaħtan sabranjalar bulhьn, bytən nəmələr bulhьn urьħ telendə bara. Sabranjala əđ keşe qatnaşa, qarardь qəməlgə aşьrqanda la şuluq xal kyrenə.

Aqzalar arahьnda eş tigeđ bylenməgən. Ber eşləgən keşe kyptən eşləj həm ul ber nisə eş a'ьp bara. Ə brəvđər bigerəktə başqort, tatar jəştəreneŋ kybehe eşheđ-kerep-sьqьp qьna jerejđər.

Bьna şulardan başlap bulhala avqan eşte jənlənderev julьnda jəcəjkəgə jeŋ hьđqanьp eşlərgə kyptən vaqьt inde.

Q. AJRAT.

Belemgə huhaqan avьl.

Tamьjan qataj kantunь Uħman Qələ jortonda keskenəgenə „FLUJЬR“ avьlь bar. Bьl avьl jort başqarmahьna bik jьraq bulьp, uraldьŋ qatlavlь tavđarь arahьnda utьra. Hьm bik qaraŋqь avьldarđan hanala. Bьl avьlda his ber uqьj-jađa belevse keşe juq.

Məħələn: sabьranja bulьr bulha, pьrataqul jađьvqa keşe bulmaqas 4 saqьrьm Talpar avьlьna sabalar. (Talpar avьlь Estərle kantunьna qaraj)

Irđər xatьndarьn elekke hьmaq teləgənsə iđə birələr. Uqьv jəşendəge balalarqa məktəp juq. Qьş kəndəre likpunkьttar uđqarьlmaj. Uqьv jorto, kətep xanalar eşləməj. Qьħqahь; bьl avьlda ber terlelə aŋ-belem julqa qujьlmaqan. Uħman-Qələ jort başqarmahь bьna bьl avьlqa nindəjđə bulha bjr jarđam kyrhətergə tejeş. Z. TABЬN.

Məsqyt kantunь Urge-qьjqь jorto Laqьr avlьnda kamsamul jəcəjkəhe bajtaqtan ojoştorolhala oşo jьlqa nьqlь eş alьp bara almanь.

Tik bьjьl mədəni kestər artьv arqahьnda kamsamul jəcəjkəhe eşe julqa halnьp, ađa hajьn jьjьlьş bulьp tora. Hər ber kampanja aldьnan kamsamul jəcəjkəhe əđerlek kyrə. Aqzalar arta, bar kamsamuldarđa kalxuzqa indelər.

Uŋьştar bulьvmenən bergə jeteşheđlektərđə juq tygel; kamsamuldar iħke-qəđəttərđe taşlap bətə almajđar məħələn:

Qəjnetdinьf Səxəit həm Fərxəlnef Əxmət tigən ike kamsamu- Sьbar kyl avьlь Qaraqal kalxuzьna artьq jerđərđe arindaqa birergə vekil bulьp bildələnələr. Şul mamintta fajđalanьp Banak xutьrь urьħtarnan vizətkələr alьp, esep jəridər.

KƏRIMEF. MƏQƏLLIM.

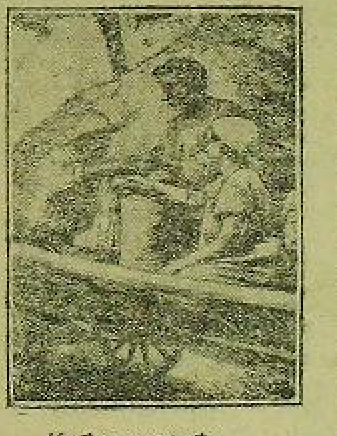

Kədge səsevdə

Fən mejegə.

Hava qьđa.

Bed havanьŋ jeŋel ikənlegen jaqşь beləbeđ. Ul bedđeŋ jəryb avьrlьq kitermej. Şulaj bulha va jer qatlamьna qьđu jahaj.

Tere kəmeş barumitьrьnda, h yđeneŋ qьđьvь menən, tere kəm 76 santimitergə juqarь kytərə.

Bьl nəmə?

Bьl: hər ber kьvadьrat santi tergə havanьŋ qьđьvь, 70 santi ter bijeklektə həm ber kьvad santimiter kiŋlektəge tere kə torbahьnьŋ avьrlьqьna tigeđ b tigən byđ.

1 kьvadьraf santimite gə ber kilugьram.

Kypmə bьl—?

Tere kəməş hьvqa qaraqa 13,5 mərtəbə avьr. Ber kubic santimiter hьv ber gьram av qьnda bulqas, 76 santimiter o loqta, ber santimiter kiŋlekta qan hьv baqanahь 76 gьram a lьqьnda bula. Ə, şundaj tere kə turbahь 1 kilugьram tirəhenə je

Keşeneŋ tən durlьqь 1,5 kьva rat miterdan artьqьraq. Şulaj b qas hava keşenə 15 tonna avь qьnda qьđa. Elekke ylsəv men 1000 potqa tiŋləşə. Bedđeŋ tən tьştanqьna tygel, estəndə hava đa. Sənki təndeŋ tьkanlarьnьŋ jək buşlьqtarьnda hava bar. hava qьđьvь jəhətenən əħtəl əħt qujqan karupkaqa uxşajbeđ. Kar kanь hava juqarь həm eş jaq etorep torqanqa ul bođьlmaj-nar li xəldə tora.

Tərən hьv balьqtarь.

Tərən hьvdarđьŋ toptərendə, gedlərđə balьqtar bulalar. Ul hər jaqtan meŋərləgən kilug avьrlьqtaqь hьv qatlamь qьđьp ra. Ləkin ulardaqь, hava toqь, tьkandarьnda bulqan şьjьq mətd juqarьla həjləgən karupka ke narmal xəldə totalar. Ber jaqta artьq qьđьv bulmaj.

Əgərđə ul balьqtar hьv əħt sьqhalar xəđer şartlajđar, kyđ atьla həm hava toqtarь hьtьla. nьŋ səbəbe; estəge qьđьvđьŋ tьşt qьđьvqa qaraqanda đurajvьnan ki

Tav avьrьvь.

Keşelə bijek tavđarqa meŋgə ajrupьlan həm hava balundarь osqanda, qan sasuttarьnьŋ şarьtl qandьŋ tirə arqьrь tьşqa atlьq kesle baş əjlənev həm narma erəveştə bulmaqan jərək tiby av vь xasil bula. Bьqa „Tav avr tip jəretələr.

Bьl avьrьv elegygə təp səbəp Bed ni tiklem juqarь yrləhək, tiklem havanьŋ şьjьqlanqanьn b bed. Tьştan havanьŋ şьjьqlanь estən havanьŋ nьq qьđьvьna tə ite.

Hedemtələ: ədəm balahьnьŋ qarьda əjtkənsə başь əjlənə, q atьla, jəqni „Tav avьrьvь“ b ələkkən bula.

Atmasfiranьŋ bejekleg

Bьqa qəđər bulqan təzribələr, şarьn uratqan hava qatlamьnьŋ lьnlьqьn kaŋkrit erəveştə əjtə majđar.

Şulaj bulhala: jerđən 12-10 ki miter juqarьda bolottar jerg 1883 nse jьl Karaktav vulqanь tudanь 50 kilumiter juqarьqa k relgəne, 30 kilumitьrđa juqarь kəmeş hьman. bolottar bulqa ber nisə jeđ kilumitьr juqar mitijarittar jaŋqanlьqь bedgə dələ.

Atmasfira kypme avь lьqta bula.

Bedgə hava yđeneŋ qьđьvь men tere kəmeştə 76 santimitьrđa tot qlьqь asьq.

Jer qatlamьna havanьŋ qьđь ber tiged.

76 santimitərdəge tere kəmeş s jьnьŋ avьrlьqь həm şul miqtarđa atmasfiranьŋ avьrlьqь 5,000,000,00 000,000,000 kilugьramqa tiged bu

---

M. Tazьj.

(jarьm ucirik).

Ural arahь qataj avьldarnda

Anav jaqtan ural tavьnьŋ arjaq mejeştərendə, əħtən qalьn urmandar qaplaqan ural tavь aralarьnda, qalьn urmanlь tavqa arqalarьn həjəp kenə ultьrqan başqort avьldarь bar. Tamьjan qataj kantunьnьŋ təp qalahь bulqan Bilərəttən 20 saqьrьm barqasta, hajaqь əjtkən qalьn urmandar qaplaqan tavđar itəgendə kən kyrgən başqort avьldarьna tekələhəŋ. Anaşul avьldar qataj avьldarь bulalar inde.

Qataj urmandarь qalьn urmandar ular. Qataj urmandarьnьŋ bajlьqь, bulqan təbiqi bajlьqtar, bəgen, jə irtəgə bə ə torqan bajlьq tygel, ə, ul bajlьqtar (qataj urmandarьndaqь bajlьqtarđь əjtəm ələ). Əllə nisə bьvьndarqa hudьlasaq.

—„Ulьm urman bəttə, mьnav jatqan QARAQA tavьnьŋ aqasьn aşap bəttələr, urmanhьđ nisek torabьđ inde„tip avьl qarttarьnьŋ hulьv bajьn urman qajqьrtьvđarь, keşe ajaqь baħmaqan, mal jərəməgən, ajьv, byrelər genə tavьş-tьnьbьđ jəşəp jatqan, esenə inep kithəŋ baş borop jərəj almaħlьq qalьn urmandardьŋ beteven, urmanhьđ nistərbeđ ikən tejevđərə, ana şul jatqan qalьn urmandarđьŋ həm ulardьŋ bəgengə kəndərđən təbiqi bajlьqqa ejə bulьvьna narьq quja almavđarь qьna ul'

Əħtən qaraqanda bьl şulajda Babajđar əjtkənsə urmandar bətkən, avьl tirələre jap-jalan, apasьq bulьp qalqan kevek.

Bьna avьl qarttarьnьŋ estəren bosorqan nəmə şul qьna, şul nəmələr genə avьl qarttarьn urman betev venən qurqьtalar. Başqa ber nəmələ juq.

Sənki qataj urmandarьndaqь aqastarđьn hər jьl hajьn 50-60 meŋləp, maşinalarqa tejəp Bilərət Zavьtьna taşьlьvь. jьl əjlənəhenə 500 meŋ kuptar menən utьnqa qьrqьlьp kymer usaqtarьnda jandьrьlьp Bjlərət Zavьtьnьŋ səjen qajnatьv, timer-qađaq eşləv qađandarьna odatьlьvđarь, ul aqastardьŋ buşqa ərəm şərəm bulmavđarьn kyrhətələr.

Qataj urmandarьndaqь aqastardьŋ ber terkəmə ana şulaj praizvutьstva julьna totolalar. Bilərit tav terese qaramaqьndaqь Gigant zavьttarьnьŋ mejeştəren qьđđьralar. Ural tavđarndaqь qađьp sьqarьlqan tav toqomdarьn, qьđqan qađandarđa qajnatalar. Satsьjalizim jeŋeven jьrlaj torqan gigant torbalardьŋ qьlьn sirtələr, şul julda xeđmət itələr.

Ə inde ikense terkəmə, qataj urmandarь arahьnda jəşəgən 100 ləp avьl, meŋdərsə hanalqan başqort xalьqtarьnьŋ xuzalьq yħeştəren, kən kyreştəren tə'min itələr. Urman bajlьqь menən genə kən kyrevse urman başqorttarьnьŋ iqtisadi talaptarьn atqaralar, ulardьŋ kən kyrəştəren urtaqlaşalar. Sənki, qataj urmandarьndaqь keşe ytkeheđ qalьn qaraqaj aqastarь aralarьndaqь jənlektərđe avlav, qataj urmandar estərerđə qalьn-qalьn urmandar arahьndaqь tərbejələngən bal qorttarьnьŋ xuzahьna jьl əjlənəhenə urtasa xisap menən 20-30 pottar menən bal eşləp birevđərə, ьvaq xuzalьqtardьŋ, qataj urmandarьndaqь jykə aqastarьnan jьl əjlənəhenə ber nisə un meŋdər menən arqan işep septələr huqьp Bilərit tav terese paramaqьna tapşьrьlьp avьl kən kyreşe menən sənəqət arahьndaqь iqtisadi həm səjəsi bəjlənəştərđe nьqьtьv julьna xeđmət itələr. Bьlardan tьş qataj avьldarьndaqь halьnqan jorttar, klup-uqьv əjđərə məktəptər. jьlqalar, soqorđar batqaqlьqtar aşa halьnqan ьspaj kyperđər bьlar barьhьla, barьhьla babajdardьŋ:

—„Ulьm aqas bətə, urman ərəmgə qьrqьla, urmanhьđ nisek jəşərbeđ ikən....tip qajqьrtьvđarьn, urman betevđən qurqьp uftavđarьn buşqa sьqaralar. Qataj urmandarьnьŋ buşqa qьrqьlmaj, fajđahьđqa ərəm itelməj bəlkem: bəgengə tədəv dəvereneŋ, gigant tədələşeneŋ avьldьŋ satsializьm jarьşьnьŋ xərəkəten tiđlətev, 5 jьllьq pьlandь jeŋep sьqьv julьna xeđmət itevđəren, şul julqa totolovđarьn xəkəmət həm xalьqtьŋ horavьna javap birep jatqandarьn kyrhətələr.

Qataj uramdarьndaqь tabiqi bajlьqtarь ana şulaj xərəkət italər, qataj urmandarьndaqь bajlьqtar jьl əjlənəhenə ber tuqьravhьđ avьl xuzalьqьna həm sənəqətkə ana şulaj hanap bətergəhed tabьştar birələr.

Bьl kyrneştər bəgengə kəndə qataj urmandarьnda jeşəgən qataj başqorttarьnьŋ, iqtisadi səjəsi həm mədəni yħeştə totqan urьndarьnьŋ nej qəđər dəvməldə barqanlьqtarьn həjləjđər.

Başqort avьldarьnьŋ tьşqь jaqtan qaraqanda bəgengə kən kyrestərə şulaj bara. Ə inde avьldьŋ səjəsi yħeşe həm undaqь bulqan sinfi qarşьlьqtarь, aŋ-belem eştəreneŋ nindəj, timp menən yħeşe həm səvit, partija, kamsamul eştəreneŋ xərəkəttərə, bular barьhьla partьjanьŋ timer dissipelinjəhe, partьjanьŋ totqan julь bujьnsa xərəkət itələr.

Vaqьtlь Ridaktьr: *X. Qilmanь*
Вр. редактор: *X. Гильмах.с*

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск“
Башглавлит № 92

№ 33

Berləşegeđ bətədonja pralitarđarь!

5-NSE JЬL SЬQЬA

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
5-Ykteвer
şəmвə
№ 33 (147)

Jadььv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridakьsjanьn ədrisь:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштяре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan ađnalьq gəzit.

Еженедельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Bətə kəs igen əđərləvgə.

[I]gen əđərləv pьlanьn tulьhь menən
[j]av iđeŋ tədəteşendə đur uŋьştarqa
. Eşsələr avьl xuzalьqandan kilgən
ьq jejtərlek bulqandaqьna, avьl
alьqьna kərəkle bulqan qeraldar
ьan narmal ərəveştə avьldarđь
min itep bulasaq.

gen xəđerləvđeŋ totqan urnь đur
erge kampanjalarđьŋ in məhime
n əđərləv. Ə, i n d e kamsamul
erge kəndeŋ in məhim kampanijada qatnaşmav ul il təđeleşendə
inajat qilьv bulьp hanalьrqa tejeş.
Urьndarđan alьnqan məqlymətterqaraqanda igen əđərləvgə t ə p
amsamul massahьnьŋ q a t n a ş ь p
tmegənlege, jəcəjkələrđeŋ kyptəndə bьleşkə kamsamul intuzijazmane mablizavajt itməgəne, batьrak,
rlь jəştəreŋ bьl eşkə tartьđa eştə
omoşaq alьp barqanьn kyrəbeđ.

uŋ faktьtar nəme hejləjđər.

K a n t u n, vьlьstarđan kamsamul
ktifь upalnamucinnaj bulьp sьqalar
əjlərđə. Ə, avьldьŋ massahьnigen
erləvgə tartьda eştəren iomoşaq
ьp baralar. Qajьь ber avьldarđa
msamuldar kulaktar joqьntьhьna
rlep „ ə đ g ə kantьryl sifьrdar,
utьrьrlьq tygel, beđ bьl eşte aŋlajbьđ. Xalьqtь tartьp bulmaj" tip
laktar jьrьn jьrlapjeriđər. (Estərle
k. Jarmalaj a v ь l kamsamuldarь)
Kamsamuldar igen əđərləvgə ydarqa
joşalar, ə avьldьn firqəbeđ. batьrak
jarlь qatlamьn tartьmajđar (Bələbəj
k.) Igen xəđərləv eşen betenləj jartь
jaqqa taşlaqan valkumdarđa juq tygel
(Roçəp).

Igen xəđərləgendəesoraqanaşьndaj faktьtar bətəp jetməgən ele. BЬLARQA UTLЬ KƏRƏŞ ASARQA KƏRƏK.

Şunьŋmenən bergə igen xəđərləvgə kəsen jaqşь mablizavajt itkən kamsamul ojoşmalarьbьđđa bar. Qala həm jort yđəktərendən eşse, u q ь v s ь brigadalarь təđep avьldarqa jarđam itər esen jebərđelər. (Bələbəj, Bere Estərle. Arqajaş) Şundaj eşte avьldardala kyrəbeđ. Atnaqul avьlь kamsamuldarь udarnaj brigada təđəp 3 qьđьl abuđ ojoştorqan. Bələbəj menən Bere ojoşmahь jarьşqa sьqqan. Estərle qalahь kamsamuldarь kylt p a x u t əterəttərə təđep, mədəni eşte igen xəđərləvgə borьp jejbergəndər. Əlşəj rajьfka jorto, Aqqulaj avьlь kamsamul ojoşmahь bьl eşkə nьqlь totonularь menən 1 nse yktəbergə i g ə n xəđərləvdьn jьllьq pьlanь 100 pr. menən tutьrьrqa itələr.

I g e n xəđərləvgə kamsamuldьŋ bəten kəsen mablizavajt itep, Bьleş tirəhenə firqəbeđ, batьrak, j a r l ь jəştəren tartьv, igen xəđerləvđə tybən ojoşmalarqa jarđamqa qalanan eşse, uqьvsь brigadalarь jejbərə ojoşmalar arahьnda igen əđərləvpьlanьnqujqan vaqьtqa100 pr. menən tutьrьa şartь qujьp massavaj jarьştar ojoştьrv bьl kəngə kəndeŋ bajavaj burьstarь.

Kamsamulda

Ber kamsamul ike zandarьmdьytergən

Kamunis Cillan pujьzda kitep barqan saqta palitsija tarafьnan qulqa alьna həm palitsija bylegenə kilterelə. Palitsija bylegenə kiterelgəs rivalvirьn alala ergəhendə torqan ike zandarьmqa ata. Zandarьmnьn bərəvhe şunduq ylə.

Cillan təđrənən hikrep sьqala əskьlattar arahьna inep juqala, unь tapmajđar. Juqьslavija xekymətenəŋ eske eştər ministьrlьqь Cillandь totop birgən keşegə utьđ meŋ hum aqsa bylək itep birergə bulqan.

Mişa həm Arişki lər. đeŋ yltereleve.

Zagribski palitsijahь xəkymətkə b i r g ə n infarmatsijahьnda, kamsamul Mica həm Arişkinen yltereleve turahьnda bьlaj tejelə:

„Sambur qalahьnda tirraris kamsamuldar gьruppahь barlьqь belenə. Ularđь totьv tejeş bulqanlьqtan beđ irtən 2 səqəttə aftamabil menən barьp ber jorttь uratьp aldьq. Ləkin beđgə kamsamuldar irekle bireləhelərə kilməne, ata başlanьlar. Beđđə 68 tapqьr mьltьqtan, 13 tapqьr erivalvirđən atьp eskə indek. Eskə indek ylqən xeldə 3 keşe jata ine, beđ eđərləv jahap Zagrip qa qajttьq" tip bətə.

Xarbin jəştərenəŋ əatьr sьqьştarь.

Japun gəzittərenəŋ xəbər birydərenə qaraqanda xarbin qalahьndaqь ber terkəm j ə ş t ə r, jaŋьqьna bađьlqan əq gьvardijəsələrenəŋ gəzitəhe „Faşist" jatqan binaqa inep bətə gezitəne alьp sьqьp juqaltqandar.

Pьralitarijat ojoşmahь sama əвaruna [nь kytərev əsən.

Birlin qalahьndaqь faşistarqa qarşь barьsь „jəş ərmijə" bətə eşse jəştərgə"—

Beđ Birlin gvardijə"sьlərə hedgə morəzəqət itep, bətə urьnda faşistarqa qarşь,„yđeŋ də yđeŋ qorallandьrьv" jəmqijətenə ineged" tigən xitabnama tarrtь.

Tərkejəgə avьl xuzalьqь maşinalarь sьqara вьđ.

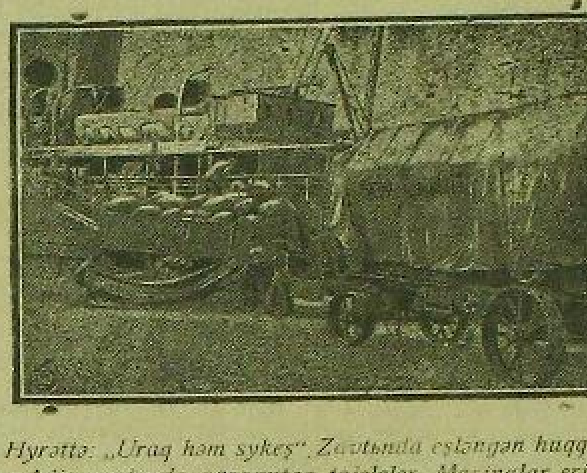

Hyrəttə: „Uraq həm sykeş" Zavtьnda eşləngən huqqьs maşinalar Adis purtьnda paraxutqa tejələr. Maşinalar ərizint menən jasьlqan.

Uŋьşhəm kalliktiflaştьrvkənenə nisek əđerlənergə

(R S. F. S. R narkamzjmь janьnda ojştorolqan məxsys kəmisijanьŋ вajram ytkərev turahьnda eşləp sьqarqan inistesruksijahьnan əđəmtələr)

Bajram itevđən təp tələk.

-Igen uŋьşьn kytərev həm a v ъ l xuzalьqьn kalliktiflaştьrьv julьndaqь eştargə jomqaq jahav, bьl saralarđь kilasəktə davam itterev,kulakka qarşь bulqan həzymdə alьp barv həm bьl eşkə avьldьŋ jarlь urta xəllelərđən torqan kiŋ jalpьhьn nьqьraq ьlьqtьrьv esen oşo jьldьŋ kəđendə bətə jerdə „uŋьş həm kalliktiflaştьrv kənə" ytkərələsək.

Bьl kən hər qaiđa ber vaqьtta 14 nse yktəвerđə ytkərelergə təjeşle.

-„Uşь həm kalliktiflaşьv kenə" jalpьlь avьl xuzalьqь pьraizvudьstьva bajramь təđən alьrqa tejeş"

Bьl əlkən ber səjəsi kampanijanь batьraktar, jarlьlar həm urta xəllelər, kalxuzsь, kapiratьr, kamsamul, agьranumija-jer eşsələrə həm avьldьŋ bətə mədəni kəstərən ьlьqtьrьp kiŋ jəmaqətselek nigeđendə ojoştьrьrqa kərək,

„Uŋьş həm kalliktiflaşьv kənən" nisek ojoştьrьrqa həm nisek ytkərergə.

Bьl kəndə ytkərvgə əđərlek eştəren alьp barьv esən məkəzdə məxsys kamisija təđelə.

-„Uŋьş həm kalliktiflaşьv kenen" avьlda [bulhьn, qalala bulhьn, ojoşqan xəldə ytkərelergə, tejeşle.

Avьldarda bьl bajram kənenə qarata [keskejgenə ьrajundar ə s ə n kyrgəđmələr ojoştьrьrqa, bьlarđa şul tirələge safxuz həm kalxuzdar, [maşina tьraktьr ьstansalarь, təzribə q ь r đ a r ь, a. x. kapiraqiftarь, b. x. tygərəktərə, jer abşьstьvalarə həm ajььm (kyltьrnik) kərəbtijən xuzalьqtarь eştərendəge uŋьştarь turahьnda ikespanttar qujarqa tejeştər.

Bьl kyrgəđmə qulaj tabьlha safxux, kalxuzdarđьŋ yđđərenəyk ojoştorьlьrqa həm kyrgəđmə bьl ojoşmalarđьŋ əjlənələgə kərəbtijəndər menən agьrapьraizvudьstьva mənəsəbəttərə kesəjygə xeđmət itergə tejeştər.

—Bajram kənəndə urьndarđa avьl həm jorat dəvmələndə a, x. pьraizvudьstьva kəŋəşmələrə ytkərelərgə, bьlarđa əlegenə təməm bulqan xuzalьq jьlьnьŋ eşenə jomqaq jaharqa agrammimumdьŋ ytkərely həđəmtələren tikşerergə, igen uŋьşьn kytərv julьnda kyrelgən başqa saralarqala narьq birergə, şul təbəktəgə safxuz jəki kalxuzdьŋ jьllьq xisabьn tьŋlarqa həm kiiehe jьlqa qarata şul turalarđa nindəj saralar kyrelergə tejeşlegen əjtep ytərgə kərək.

-Rajundarda təđelgən a. x. kyrgədmələrendə igen uŋьşьn kytərv həm a. x. xuzalьŋьnkalliktiflaştьrev turalarьnda liksijə həm đaklattar ytkərergə, məxsys kisələr j a h a p bьlarda igen uŋьşьn kytərvđə aldьnlьq kyrhətkən berəkmə həm xuzalьq byləktə eləşergə kərək.

Bьl bajramqa əđərlənev həm unь [illegible] satsijal siktьrytkərev midgə [illegible] avьl jardar kalxuz həm safxuz [illegible] maşinalarьna jer hərəp birev, a. x. [illegible] maşinalarьn tədətev; jəmeş baqsalarь utьrtv... həmaq jarđamdar kyrhətergə, bigrəktə orloq funttarь ojoştьrьrqa jarđam iev kərək.

Bьlar əktenə bajram kənə jətkənsə sulutniktar jaharqa kərək.

Urьnbarđa məxsys əstina gəzittərə sьqarьrqa, gəzit idaralarь həm ьsmutьr kəmisijələrə urьndarqa sьqьp, kərəkle matirijal jejarqa həm mətbuqatta jaqtьrtьrqa kərək. Bajramqa əđərlek həm bajram itv midgelenderenə kalxux-agranumija tygərəktərə a. x. tygərəktərə ojoştьrv, kalxuz həm safxuz həm safxuzdarđa məktəp, balnis, balalar jorttarь, jasla, kər jьvьv urьndarь həmaq jəmaqət ojoşmalarь asьv s a r a l a r ь n kyrev kərək.

satsjalizm jarьşьn qullaniq.

Ikmək əđerləvđe kytərergə.

Kamsamuldьŋ mərkəz kəmitətenəŋ birgən diriktivahьna qaramaђtan ikmək əđerləv eşendə urьndaqь ojoşmalardьŋ hamanda omoşaq xərəkət itevđərə kyrenə.

Jьllьq pьlanь 1930-nse jьldьŋ 15-nse qi ıvarьna tultьrьv eşendə urьndaqь ojoşmalar kiŋ qatlam eşse-kerəbtejən qatlamь h ə m jəştər arahьnda aŋlatьv eştəren bik hylpən alьp baralar.

Ikmək əđerləuselər arahьnda osoraqan yđ ara jarьştar menən kərəşev eşendə şulajuq I k m ə k əđerləv eştərenəŋ barьşьn k i ŋ qatlam jəməqətselek fikre mənən bəjləv turahьndala urьndaqь ojoşmalar ber tərlelə saralar kyrməjđər. Ş u l a j u q partьjaььŋ markəz kəmitəte həm kamsamuldьŋ mərkəz kəmitətenəŋ diriktivahь bujьnsa Ikmək əđerləv eşendə satsьjalizem jarьşь julь qullanьlmaj.

Qalanьŋ ikməkle batьvsьlarь kulaktar menən berləşep ikmək əđerləv kampanjahьna ajaq salalar, ikmək əđerləv kampanjahьn əđərgə matəşalar, partьjanьŋ totqan səjəsəten jemerergə plan qoralar. Bьlarqa nьqlь ərəveştə kərəş asьrqa kərək.

Bьl nəmələr kamsamuldar aldьna ikmək əđerləv eşendə avьldьŋ bətə qatlamьn tuplav, ikmək əđerləv eşe tirəhenə b ə t ə jəməqətselek, fikren t u p l a v burьsьn qujalar. Berđən ber j u l ikmək əđerləv eşen satsьjalizem jarьşь menən bəjləv. Kamsamuldar ikmək əđerləu eşendə avьldьŋ kammunistərə menən berlektə eş itərgə, qьđьl abuzdar ojoştororqa şulajuq başqa xuzalьqtarđь jarьşqa əaqьrьrqa tejeşlər.

Ikmək əđerləv eşendə təp luzьnqь—*pьlandь vaqьtьnan alda tultьrьv həm ikmək əđerləv pьlan kytərev bulьrqa tejeş.* Bьl luzьnqьnь tulьhь menən ytəv eşendə artьq ikməkte kəlliktif ərəveştə xəkemətke tapşьrьp bətəv saralarьn qullanьrqa bьl turala kiŋ qatlam krəbtejən jalpьhь arahьnaendəv eşe alьp barьlьrqa tejeş. Artьq ikməkte xəkemətkə tapşьrьp bətəv turahьnda kamsamul jəcəjkələrə arahьnda yđ ara jarьş ojoştororqa kərək. Bьl jarьştьŋ təbendə krəbtejən qatlamьn ьlьqtьrьv jatьrqa tejeş.

Ikmək əđerləv pьlanьn tultьrьv eşendə kalxuz, safxuz həm igende kantьraktavajt itkən ojoşmalar əktenə t a q ь l a məs'yl barьştar jəkmətelə. Kəlliktif xuzalьqtar yđđərenəŋ aşlqtarьn huqьv menən yk xəkemətkə tapşьrьrqa təjeştər kəlliktif ərəveştə pьlandь tultьrьvđa aldьŋqь safta barьrqa tejeş bulalar. Bьl eşte tulьhь m e n ə n urьndarda atqarьv esən avьldarqa kamsamul aktiftarь eşse brigadalarь sьqarьrqa kərək, ular jarlь həm krəbtejən qatlamdarь m e n ə n nьqlь elemtə alьp barasaqtar.

Ikmək əđerləv pьlanь təđevdə kamsamuldar bətə bulqan saralarđь qullanьp təđelgən pьlandь jarlьlar sabranjahьnda həm aktiftar jьjnalьşьnda avьl ьsxuttarьnda tikşerergə qujarqa tejeştər.

Ikmək əderləv paxuttarьnьŋ tixniciski eş alьp barьştarьn tikşerep torovda *„jenel kvəlirejə„* ətrəttərə sittə qalьrqa tejeş tygeldər, ular ikmək halьv sklattarьnьŋ qulajlь bulьv, ikmək əđerləv apparattarьnьŋ eş qujьlьştarьn, tuqravhiđ eş alьp barьvđarьn keđətergə tejeştər. Ikmək əđerləv punkьtьna kilelgən krəbtejəndərgə totqarlьq jahavdan haq bularqa, tejəv buşatьv eşendə təртip urьnlaştьrьrqa

„JENEL KVƏLIREJƏ„ ətrəttərə bigrəgendə ikmək əđerləv ojoşmalarь arahьndaqь yđ ara jarьş eştərə menən kiђken kərəş asьrqa tejəşlər. Bьl n ə m ə l ə r menən kərəşev esən jalpь fikren quđqatьrqa həm jəmeqətselek məsyləjətenə tartьrьv juldarь menən bьl eşke sik kujьrqa kərək. Şulajuq ikmək əđerləv eşendə alda barqan rajundarđь pramьşlinnust tavarь menən t ə' m in itevđə kamsamuldar nьqlь ərəveştə keđəterga təjeştər.

„Qigant" safxuzнda keđgə səsev.

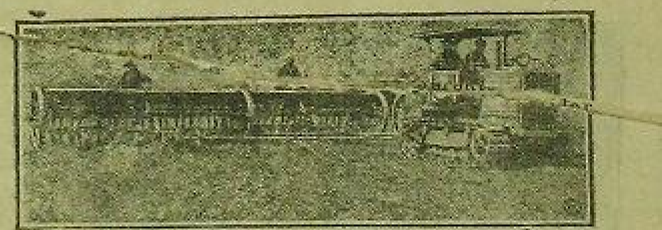

HYRƏTTƏ: „Klaftrak" traktьrь bađьvđa ərətle səskes menən gen səsəp jərəj.

Kabardin kalxuzь Gigant.

Kabardin jerendə Cigant kalxuzьn təđv eştərə bətte. B ь l kalxuzqa 3 kabardin avьlь inde.

Kalxuz esən 25 meŋ giktar jer birelde. Kiləsək j ь l d a taqьla 8 avьldь kalliktiflaştьrьp kalxuz majdanьn 51,000 giktarqa jetkervgiə iђabdenə.

Amrikanьŋ paraxut kampanijahь menən duqьvьr təđelde.

Oşo arala Qaradingez h ə m Atlantik đingeđđər əaşa jək paraxuttarь jəri başlajasaq.

Kulaktar igen əđerləvgə qarşь qotqo taratalar.

Kəd kenə igəndər jьjьlьp kelət, ambarlarqa kerv menən kerədtejən aqajdar yddərenen aşardarьnan həm başqa rasxuttarьnan artqan igəndəren hatur unьꞑ bərəberenə tavar, əd-başqa kejemdər derst xuzalьqьmaşinalarь alьv turahьnda ujlana fiker jərtə başlajdar.

Şuluq vaqьttarda avьldarda iv gen qortqostarь-espikylətlər ekreangenə avьl bujdarьna taralьp, igen hatьv sьlardьꞑ igəndəren yddərenə eləktererqə - əd - məd artьq baha birgən bulьp kerədtejəndərđe aldavqa totonalar.

Ular bьnьꞑ menən berdən hađarđarda igen xaqtarьn qьjbatlandьrьp igen kerizьsь-torqonloq tьvdьrhalar, ikensenən

Ikmək əđerləv plandarьnala đur kərtə bulьp teşələr.

Ə, beđ turьnan turь igəndərebeđđe xokymətkə qatь xaq menən birep şunьꞑ bərəberenə arzan xaq menən jaqşь tavar alьrqa, avьl menən şəhər, eşse menən kerədtejən arahьndaqь duħlьqtarđь nьqьtьrqa tejeşbeđ.

Bnan hunꞑ şunьla xəterđən şьqarmaħqa kərək: Kulaktar-espikyləntlərerta, jarlь, batraktərdan əd-məd xaq arttьrqan bulьp yddərenə eləkterələrđə igəndərđe tiđgenə badarqala şьqarmaj berađ jatqьra teşep badarda igen kerizьsь tьvqas ike-es xaq arttьrьp hatalar. Bьlar barьla heđđeꞑ həm beđđeꞑ esen fakьt.

Tərle kampanьjalarda məħələn: zajьmdar taratьv yđ ara halьm, həm avьl xuzalьqь naluqь və başqalar. . . do tormьşqa aşьrqanda meꞑ tərlə xəjlə qorop barşь torqan, ajaq salqan, qulьnan, lteenən kilgən bətən javьzlьqtar, letektərđe eşləgən kulak-mullmontaqaj bьl ikmək əđerləv kama paьjahьndala jeꞑ hьđqanьp qarşь toşə.

Kyptən tygelgenə Əlşəj jorto tvramiajьş avьlьna zajьm taratьrja qarqan jort vəkilen ber terkəm xatьn-qьddar əjlənderep alьp:

Hin bьdgə ikense tapqьr bьndaj eştər menən kilmə, igen biregəd tigən hyđđe həjləmə, əgərdə şundej eştər menən avьlqa taqьla kilənꞑ ikən barьber ibən hav qalmaħhьꞑ, kələnde kykkə osorrьđ tip kiđəngəndər-hygengəndər'

Hunьnan tikşerep qaraqandan hun avьldьꞑ kulaktarь, bajđarь tarafьnan qotortolqan kulaktar, mullalarđьꞑ qatьn-qьđđarь buldь ular qajhь ber jarlь, urta xəllelərđeꞑ qatьn-qьđđarьn jallap alьp sьqьvđarь yđ fikerđəren ular avьđьnan əjttervđəre belende.

Şulaj bulqas səvit xəkymətenə kemdər duħ, kemdər doşman ikən bьl fakьttardan bik asьq belenə inde. Beđ undaj jatqandarqa qaramaj qullarьbьđđa bulqan igəndərebeđđe pralitarьjat doşmandarьqulьna birməjensə turьnanturь yđbeđđeꞑ xəkymətebeđgə birergə kərəkbeđ.

X. Rasaj.

Baltijq fьlutь manivirđarь

Hyrəttə: Linkrđьꞑ arudijələrə bajevaj ađelekaxlendə.

1928-29 nsь uqьv jьlьndaqь mədəni paxuttьꞑ jomqaqь

1928-29 nsь uqьv jьlьnda Başqortostan şaraitьnda başlanqan mədəni paxut bujьnsa beđ tybəndəge kankrit hədəmtələrđe kyrəbeđ:

1) Kiꞑ rəveştə avьldьꞑ mədəni həm jəməqət kestəren (kamsamul, uqьtьvsь, prafsajuz həm başqalar) mədəni paxut eşenə tartьlqan. Məħələn: 6 kantun Ɵfə kantunьnьꞑ 8 jorto həm Ɵfə məktəptərendəge 11 prafkum aşa mədənej paxutta uqьj jada belməvselərđe uqьtьv esen 706 uqьtьvsь həm 151 uqьvsь tartьlqan.

2) Iztimaqьj ojoşmalarđьꞑ qəmymən palit prasvit eşenə bigerəktə nadanlьq menən kerəş iqtibarь kesəjgən.

3) Jəməqət iħəbenə həm ular insьjativahьna jəşəgən likpunkttarda uqьj jada belməvselərđən 40 meꞑ keşe uqьtьlqan.

Şulardan 24 meꞑ keşe jəməqət ojoşmalarь iħəbenə toşə

4) Bjydzittan tьş palit prasvit mə'əssəsələrə seltərə kiꞑəjgən. Məħələn: Bələbəj kantunьnda 1927-28 jьlda qьđьl mejeştər bətəhe 243 bulha, 1928-29 jьlda 315 bulqan

Estərle-tamaqta 182 nən 329 Məsəqyttə 64 tən 118 gə tiklem yħeş bar.

5) Jalpь arahьnda vaqьtlь mətbyqət həm kitap taratьv eşenə iqtibar kesəjtelgən.

Məħələn 1927-28 jьlda Ɵfə kantunьnda urtsa alqanda 10-15 xuzalьqqa barь bergənə gəzit tura kilhə 1928-29-jьlda urtasa itəpləgəndə 5 xuzalьqqa ber gəzit tura kilə. Estərle kantun kapiratif ojoşmalarь yddərenen kylt fundьnan jort kətepxanalarьna kitap alьv esen 1416 hum 60 tin aqsa byigəndər.

6) Dingə qarşь prapaganda eşe kesəjgən elkə həm kantundar dəvmələndə allahьđđar ьs'jьzdarь ytkərelgən. Prapagandalarđьꞑ hədəmtəhe jьl adaqьna qəmələdə kyrelə. Məsit sirkəvdər jabьlьv tybəndegesə:

Ɵfə kantunьnьn Ciemə vulsьnda mədənej jortqa 19 məset alьnqan. Karasnajar vulsьnda janqan sirkəvdeꞑ ьstraxavaj aqsahьna xalьq məktəp haldьrqan. Krasna-Usul, Bajmaq, Inzər, Tirlən, Bilaritski, Blagavişin həm başqa şundaj eşse rajundarьnda sirkəvdər mədəni jortqa əjlənderlələr.

Allahьđđar sajuzьnьꞑ aqzalar həm bigerəktə allahьđđar tygərəge hanь arttь.

7) Eskelekkə qarşь kerəştə ber tiklem alqa barьş-dimanstratsьjalar ytkərev erəveşendə qajhь ber urьndarda espirtle esemlektər hatьvdь adajtьv (Bajmaq, Tybə rudnige).

8) Jalpьnь kinukartinalar menən tə'min itevdəge ber tiklem alqa barьş avьldarda kinu səltərderenen jaqşь kiꞑəjeve. (Məħələn: 1928-jьldьꞑ berense yktəberenə avьldar esen 36 kysmə kinu bulha, 1929 nsь jьldьꞑ 1-aprilьna ular hanь 78 bulqan.

9) Kamsamul arganizatsьjalarь insьjativahь menən eşse həm avьl jəştərə arahьnda havlьq haqlav prapagandahьnьꞑ bik nьqqьna kesəjgənen kyrəbeđ.

Mədəni paxut ytkərevđə tɵp jeteşheđlektər:

1) Mədəni paxtut aparattarьnьꞑ ojoştьrьlьv jaqьnan hunqa qalьvь (elkə mədəni paxut eştabь barь 1 nse nujaberdə genə eşkə başlanь).

2) Başqortostandьꞑ qajhь ber jerdərendə mədəni paxut barь nadanlьq menən kerəştərngenə qibarət buldь. Urьndarda jalpь arahьnda kitap taratьv kətepxana eştəren jaqşьrtьv esen jəməqət sridstьvalarьn tartьv, iħke tormoş qaldьqtarь menən kerəşte kesəjtev məs'ələlərə bətə başqortostan dəvmələndə nьqlap taralmaqan, ajrьm-ajrьm jerdərdən başlanьp qьna qalqan ber xəl bulьp qaldьlar.

3) Qajhь ber partьja həm səvit urgьndarь tarafьnan mədəni paxut eşenə kərəgensə iqtibar itmənelər, qimmət qujmanьlar.

Şunьꞑ hədəmtəhendə palitprasvit eşsələrenə mədəni paxut esendə eştərgə irek birelmənə. Ularđь kampanjalardan buşatьlmanь.

4) Qajhь ber mədəni paxutta aktif eşləp başlaqan kamsamul ojoşmalarь jьl urtalarьnda uq bьl təꞑgəl eştəren hylpənləttelər.

Kamsamul ojoşmalarьna birelgən ajrьm zadanjalar bojomqa aştьrьlmanьlar. Şuluq məldə birelgən zadanjalarđьꞑ bojomqa aştьrьlьvьn tikşerəv bulmanь

5) Matbuyqətta mədəni paxuttь kiꞑəjtev bьl turalaqь matirijaldarđь jaqtьrta barьv eşenə jetərlek əhəmejət birelmənə.

Mədəni paxut jarьşь elkə gəzitlərdə jetərlek jaqtьrtьlmanьlar.

Mədənejət jorttarьn alьnqan məset həm sirkəvđər mədəni eştə kərəgensə fajđalanьlmanьlar. Urьndarđa ul məset sirkəvđərđe mədənejət eşenə qulajlaştьrьr esen sridstьvalar jebərelmənə. Bьnan başqa mədəni paxut eşendə ojoşmalar həm xuzalьq urgьndarь tarafьnan bulqan jeteşheđlektərđə bajtaq.

Aldaqь mədəni paxut ytkən taçribələrgə tajanьp eş kyrevđe həm kyrhətelgən jeteşheđlektərđe qьrqa betrergə, taqьla elkən əlgəşevđərgə qarap jul alьvđь talap itə.

Bilarusejə manivirđarьnda

Hyrəttə: „Qьđьldar Jaqь“ nьꞑ pytəmittərə „kyktər“gə atalar.

Agranumьja kəꞑəştəre

Tuqlьqlь mal ađьqь əđerləv juldarь

Xəđerge miđgeldə Başqortostan dəvmələndə malsьlьq eşe kyđgə kyrenerlek ber urьnda tora, malsьlьq eşe Başqortostan elkəhendə igenselek eşenə bik nьq erəveştə bəjləneşle bara. Orloqsьlьq eşen alqa jebərevđə mal aħrav məs'ələhe bik đur urьn tota, şulajuq orloq yrsetev məs'ələhe xajvansьlьqtьꞑ yrsevenə bəjləngən. Xajvan aħrav eştəre şul vaqьtta qьna alqa kitəsək qasanki mal ađьqьnьꞑ sifatьn jaqşьrtьlha. Beđđeꞑ sabanlьqtarđan jьjьlqan mal ađьqtarьn beđ, tejeşensə haqlaj almajbьđ bьl ber, ikensenən, bьl ađьqtar tejeşensə maldarđь tuqlandьra almajđar, esənsenən hər tərle jəşelsələrđən qalqan ađьqtar ərəmgə taşlanalar ular sifat jaqьnan nəsar bulьv menən bergə yđ vaqьttarьnda maldarđь aşatьv julьna fajđalanьlmajdar.

Mal aħrav esen kyp vaqьtta beđđə ađьqtar jeteşməjđər ə inde bьl vaqьtta beđđeꞑ mal aħrav eşenə qullana torqan hər tərle yħemlektərebeđ buş jatalar. Məħələn: ksertkən, hьv ylənderə, japraq həm başqalar. Ləkin bьl yħemlektərđe şul kejenə genə aşatьp bulmaj, ulardь max'sus juldar menən sifattarьn jaqşьrtьp aşatьla, bьl jul menən mal ađьqь əđerləvđe:

—„Mal ađьqьn əsetev“ tip jərtələ.

Əđerləv juldarь bьlaj bula:

Tərənlege $3^1/_2$ mit. həm kvadratь 2 miter soqor eşlənə soqorđьꞑ estinələre həm teplərenən hava huqьp tormahьn esen taqta qaqьla həm bik nьq tьqьđ itterep qujarqa. Əgərđə kreħtejən bьl eşte eşləj almaha ul vaqьtta tyꞑərək erəveştə sitən eşlənələ bьl sitənden hər jaqьn balsьq menən hьlatьrqa, ə tɵbən bik nьq itterep tejərgə, balsьq aralarьnan hava ytep torarlьq bulmahьn. Soqor menən sitən arahьna balsьq hibep bik nьq itterep tьqьđlatьrqa kərək. Bьl kyrhətelgən juldar qьjьn bulьp ul juldarđь qullanьv məmkinlek birməgən. Ul vaqьtta turьnan turь soqor qađьrqala, hьv aqmahьn esen soqor ese jeveşlənməhen esen soqorđьꞑ tɵbənestinahьn həm tirə jaqьn bik nьq itterep tejərgə kərək. Bьna oşo soqorqa ođaq vaqьtqa qədər haqlarqa məmkin bulmaqan mal ađьqtarь halьnalar. Məħələn: kartuf habaqь, kəbeħtə japraqь, şalqan, seqendər həm başqalar.

Eskelekkə qarşь.

Iħereklek menən kerəş jəmqejəte tarafьnan Məskəvđəge Taganeski majđanqa qujьlqan pьlakat.

Əgərđə bьl nəmələr bik kyp bulhalar şul soqor esendə serejđər həm əşejđər. Şul erəveşsə malqa turanan tura aşatьrqa jaramaqan qatь ađьqtar nьq baħrьlьv arqahьnda əsejđər yđđərenen elekke xəldəren juqaltalar malqa aşatьr esen sifat jaqьnan jaqşьralar.

Şul erəveşsə (juqarьla əjtkənsə) soqor eşlənep betkəs qojaş qьđьvьnda kipterev məmkin bulmaqan mal ađьqtarьn şul soqorqa tultьrьla la əsetergə başlana.

Bьna bьl erəveştə eşləngən nəmələr mal ađьqь esen sifat jaqьnan jaqşьralar həm tuqlьqlə bulalar. Tik şul qədərhe bar, bьl jul menən mal ađьqtarьn əsetkəndə soqorqa tultьrqan yħemlektərđeꞑ jeveşlege bik nьq bulьrqa tejeş, soqorqa halьnqan yħemlektərđeꞑ 60% hьv qatьş bulьvь şart, senki hьvlь ađьqtar bergə badrьp qujьv arqahьnda tiđ serejđər undaqь bulqan xəşərəttər tiđ arala tərəqqi itələr, yħemlektərđeꞑ serevenə jardam itələr.

Bьndaj juldar menən mal ađьqtarь xəđerləv eşenə bigrəgendə keđ kenđərendə başlanьla.

Soqorqa halьnqan mal ađьqtarьnьꞑ hьvь 70% qa qədər barьp jetə ikən ul vaqьtta əsev əkren bulasaq senki soqorđaqь bulqan jьlьlьq bətə bulqan hьvđь jьlьtьrqa kitələ, ađьqtьn timpiraturahьn ađajtə, bьl saqta ađьqtьꞑ əseve bik ođaqqa huđьla. Şunьꞑ esen soqorđьn jьlьlьqь narmal xəldə haqlanhьn esen soqorqa ađьq tultьrqanda ađьq arahьna qoro halam jə bulmaha məkinə quşьp halьrqa. Senki bьl nəmələr qoro bulьv arqahьnda soqorđaqь hьvđь yđđərenə heꞑderep % tьn kəmetəsək. Bьnan tьş ađьqtarđьꞑ əseve taqьla tiđ bulahьn esen soqorđьꞑ eħtenə bik avьr jək halьrqa la məmkin, bьl vaqьtta soqorđaqь ađьqtar arahь taqь nьq tьqьđlanala ađьqtar arahьna hava ınə almaj əsev şəbajə, ə bьl erəveştə əsegən ađьq malqa birev esen sifat jaqьnan taqьla jaqşьra.

(adaqь bar)

Huꞑqь ađnala donja xəldəre

Qьtajđa.

Manzurьjələ aq ʙandalar

Qьtaj timr julьaьꞑ ken jaq hьdьqьuda huꞑqь kendərđə bik kyp hanlь aq gьvərdejalərđən torqan gruppalar təđeldələr. Bandalar avьldar həm xutьrđarqa hezəm jahap krəđtejondərđe talajdar.

Xərbingə kilevselər, qtaj bandalarьnьꞑ aqsaqьna tygel başqa nəmələrđe ə talavđarь turahьnda həjləjdər. Bandalartarafьnantonjaqmanzurьjala hernisə yrnək xuzalьqtar tuđđьrьlьp, bik kyp bandaqь karavandar talandьlar.

Qьtaj ʙandittarьnьꞑ qorʙanь

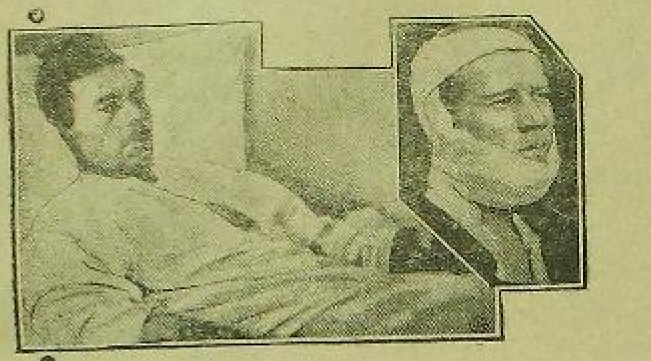

Hyrəttə: "karl Liekenixt„ ismendəge paraxuttьꞑ kapitanь ip. Astrufeski. Ul. paraxut Bьlaguvişşinski gə jetər saqta Qьtaj jaqьnan atьlqan pylə menən jaralandь. Jp. Astьufski đeꞑ jaralanqan ajaqьn qьrqьp alьrqa tura kildь. uꞑ jaqta:

Girujeva avьlь janьnda ʙer tərkəm qьtaj haldattarь həm aq gьvardejasьlar səvit jerenə ʙađьpinərgə mataşqanda ʙulqan ʙərleşə ejəge jaralanqan qьđьl ərmis ip. Zavarin.

Avьstrejə faşizmqa bara.

Vinala eşselər menən faşistar ara hьnda ʙəreleş.

Vinanьn praməşlinnus eşselərə menən faşistar arahьnda berleştər bulьp aldь. Qorallь faşis gruppalarь eşselər heregendə hezəm jahauьlar, Lekin eşselar bьlardьꞑ hezəmderenə qatь ərəveştə javap birdelər həm ber nisəhen ylterep eşselar pasjlьkьnan qьvdьlar. Şul ajqan menən palltsьja 3 keşenə qulqa aldь.

Avьstrьja parlamintь jaꞑь xekəmət hajlap eş başьna Şurirum tigən berəv ultьrđь. Jaꞑь xekemətta kypselek urьndь ministerestvalar həm juqarьqь qatlamdar təşkil itələr,

Angelejə burzьvazeja heneꞑ yltimatumь.

Milli kongris indejənꞑ ʙujhnmavьn talap itə.

Jndejənen Angelejegə bujhьnьvь bujhьnmavь turahьnda millikongrista xeđergə kendə ike aqьş bara:

1) Jndelejəneꞑ ajьrьm xəldə qalьv qalmavьna ike jaqlь qalьvsьlar

2) Radi kal qaraşta bulьvsьlar bьlarь Jndijəneꞑ Britanьjanan bujhьnmavь bulьvьn talap itələr. Bьl ike aqьştьꞑ talabь bujьnsa Angelejə Jndəjəneꞑ ajьrьm xəldə qalьvьna 1929-nsь jьldьn 3-nse dikəberenə qəđər xoquq birergə tejeş, Əgərdə şul vaqьtqa qəđər Angeleja bьl eştə urьnьna jetkermegən teqtirđə, Jndelejəneꞑ tulь ərəveştə bujhьnmaqan xəldə jəşəvə esen kerəş başlanasaq tejelde.

Xəđerge kendə Jndejəneꞑ eşse kerəđtejən jalpьhь arahьnda Jndejəneꞑ tulь xoqoqlь bujhьnmajьnsa jəşəve turahьnda rivalytsijun xərəkət bara. Huꞑqь kendərđə Jndelejələ ytkərelgən eşselar dimanьstьratsьjalarь, Britanьjə impirjalizeme şulaj uq „yđ" burzuvazьjalarь qolloqьnan qotolьv başlanqьsьn kyrhətələr.

Kantun huqьş xəlendə

Kantun huqьş xəlenə iqlan itelde. Qalais 3-hukьş bataljunь ojoştorolde. bьl bataljundar bəjoroq ketep toralar. Gaundьn həm Gauньja siktere ььqьtьlalar. Qьtajđьꞑ begengə eske xəle turahьnda nankin xekymətə qəđettən tьş keꞑəşmə saqьrđь.

Ikense indysterija kene uđqaraʙьđ.

25 nse dikəʙerđə eşləjʙeđ!

Liningьrat kamsamuldarь tarafьnan başlanqan „2 nse indysterija kene" kampanijahь bik jaqşь qarşь alьndь. Betə sajuz dəvmələndə „25 nse dikəberđə eşləjbeđ" qarardarь sьqarьla.

—

Qitanan xəbər biryđərenə qaraqanda indysterijə esen kerəđtijəndər havqan həttaren birələr ikən. Zuqanski jer şirkəte indysterijə esen 1 giktar jer herep bejdaj sesərgə bulqan. Xarkeftaqь-Şifcenko zavьtь, Vujkьf fabrikəhe, Fьrunzь ilikter zavьttarь 25 nse dikəberđə eşləjdər. Hər jaqtan kilgən təqdimdər dur kytərenkelek kyrhətələr.

2 nse sintəberđə Ukьrajьnijala ytkən indysterijə kene betə eşselərđe esenə alьv partijanьꞑ giniral' hьđьqь eşse xalьqqa bik jaqьn ikənen kyrhətte.

Gəzitebeđ turahьnda uqьvsьlar nəmə əjtələr

T-Qataj kautunь Qataj jorto Sərmen kamsamuldarь həm Ş. K. M. uqьvsьlarь gezitebeđđeꞑ xisabь bujьnsa oşondaj teləktər əjttelər:

Kamsamul gəzittəre „Jəş juqsьl" həm „Başqortostan jəştəre" huꞑqь jьldarđa ydeneꞑ tixnikəhe jəkmətkəhe həm yd vaqьtьnda ььqa barьvь jaqьnan udqan jьldarqa qaraqanda uꞑьşlьqtarqa taban baralar.

Avьl kamsamuldarьn səjəsi jaqtan tərbejələvdə, avьl kamsamuldarь arahьnda şulajuq firqəheđ jəştər arahьnda osoraqan jeteşheđlektər həm sit ilimenttər menən kərəşevđə, kamsamul safьn nasar kyrnəştərdən tađartьvđa tuqravhьđ eş alьp baralar. Səvit hajlavđarь, səjəsi həm iqtisadi kampanjalar vaqьtьnda urьndarđaqь kamsamul ojoşmalarь həm avьldьꞑ aktifqatlam jəştərenə jetəkse bulьrlьq matirjaldarđь hər ike gəzit kenə menən yd bittərendə birə baralar. Gəzittər yđđəreneꞑ bittərendə birə barьlqan matur—matur xikəjə şiqьr həm başqa ədəbi barcalarь menən jəştərgə əđəq birələr jəştər arahьnda gəzitkə qьđьqhьnьv tьvđьralar. Bьl jaqьnan hər ike gəzit his şikheđ beđđeꞑ menən bergə.

Oşo jaqtan gəzittər jəştər arahьnda jaratьp uqьlalar, jəştərđen kendəlek eş alьp barьştarьnda osoraqan avьrlьqtarьn urtaqlaşьvđa jəştər gəzittəre his şikheđ əlkən bьrьstar başqaralar. Jəştərgə kammunizem ьroxunda tərbeja birələr, avьl kamsamuldarь həm firqəheđ krəđtejən jəştərən sinfi ьđьqta tərbejələvđər.

Bьlar barьbьlə kamsamul gəzittəreneꞑ totqan juldarьnьꞑ dərəđ barьvьn həm jьldan jьl uꞑьşlьqtarqa taban barqanlьqtarьn kyrhətelər.

Kiləsətkə ʙьlar qaʙatlanmahьndar.

1) Məhim kampanjalarqa qarata jetəkse matirjaldar aldanьraq birelə barhьndar, 2) xəbərselər menən gəzit eşsələre arahьnda elemtə eştərə (xat jađьşьv, xəbərselərgə juldar kyrhətev) julqa halьnhьn, 3) jəş xəbərselərđə tərbejələv eşenə idara ajьrьm iqtibar ithen, jađьlqan xəbərđər baꞑьlmaqanda idaranan tulь səbəptərə kyrhətelhen.

4) „B—JƏŞTƏRENEN" ađnaqa ike tabqьr sьqьvьn təbrik itərgə həm kamsamuldьꞑ başqortostan əlkə komitətenan bьl eşten tiđ arala qəməlgə aşьrьlьvьn horarqa-

M. T.

TЬRAKTЬR AVЬLQA TABA.

S. Kylisaj şiqьrь.

Begengə jarьş.

Altьn tavđarьna təđ ydgərtep
Iliktьrđar janьp jaqtьra,
„Dinamit„tar balqьp
Uttar alьp,
Tavda attьra.
Hər ьntьlьv beđđeꞑ
Taꞑ tьvđьra.
Avьr kysər taꞑda quđqala,
Fabrik,
Zavьt,
Sixtar
Mastirskuj
Tantanalь jarьş uđqara.
Şuqa guduk
Tьmьq tavđarbujlap
Qabalanьp tavьş kytərə.
Senki begen
Eşsən timerselər
Sьxtarьnda jarьş ytkərə.
Qьđьv eş kenendə
Teđəvselər
Quldarьna sykeş aidьlar,
Eş tavьnda qajnap
Jьlqalanьp
„Kalcadan„dar irep aqalar,
Kymer·
Timer
Altьn şaxtalarь
Kejenələr jaꞑь kejemdər
Jarьş guduktarьn
Ykertələr
Tedev taꞑьn
Jahap ejəmdəp,
Eş jaratqan quldar
Timerselər,
Zəbujsьlar
Tajav huqalar,
Timerləngən qatь
Beləktərđeꞑ
Eşənesen anda
Bujalar.
Istanuktьn
Utlь kysərđərə
Kərək-kajləlarđe
Qajrajdar,
Altьn tavdarьna
Batьr bulqan
Jəraktərđe
Bunap qarajdar.
„Kanvirtar„đan
Aqqan altьn-baqьr
Jьlqahьnьꞑ
Qajnar aqьşь,
Zavьttarđьꞑ
Jarьs tantanalь
Guduktarđьꞑ
Zəhər tavьşь,
Kyrhətələr-
Ykerep barьştь.

M. Aədal şiqьrь.

„Kim„ ərtile.

Mazutlanqan quldar
Vinettrər borop.
Mazut hala kipkən urьnqa;
Kəđge bađьvşavlar jottь
Traktьrđьꞑ kesle jьrьnan...
Kyn bijələj kijep quldarьna
Matur bora „kim„le kykerək
Ə, tьraktьr eşhed kyk jeđenə
Tətən tekrə kesle kykrəp.
„Kim„ ərtile qьđьl abuz menən
Aşlьq tyyə səvit qujnьna
Buraznalar tulqan matur orloq
Doşmandarqa javap fundьna.

—

Buraznalar erilis tьraktьrqa
Tьraktьrđar jerđər herələr
Jaꞑь qasьr jьrьn jьrlap
Eş uldarь qerləp kilələr.

Məʙuqat fruntьnda.

Qunaqsaj avьlь (Estərle kantonь, Aşkađar v.) kamsamrl jəcəjkəhe, sintəber ajьnan jaꞑь jьlqa tiklem „Başqortostan jəştəre" Igense, Jaꞑa avьl, jalьь, Qьđьl ərmis, Jəş linince, Traktьr, Sənək, Allahьđ, Azat xatьn, fən həm din gəzitə-Zurnaldarьn jađđьrьp, ydebed menən tiꞑləşergə, Maqar uqьvsьlar jəcəjkəhen həm Kyьər baj avьlь kamsamuldarьn saqьrabьđ.

Jəcəjkə sikuitarь: Q. Jəqfər.

50 hum.

Zur təgəş avьlь (Arqajaş k.) kamsamuldarь III- zajьmdь 50 hum jađđьrьp tiꞑləşr esən kyrşe avьl jəçəjkələren saqьralar.

Q. SƏLƏM.

Kilməjđə-kyrməjđə.

Əsle jorto valkamul sikritarь Japparьf 3-4 aj bujьna ber mərtəbələ jəcəjkələrgə ььqmaj həm ulardьꞑ xəldəre menən tanьşmaj. Jəcəjkələrđe julbaşsьlьq iterlek matirijaldar jejbərelmaj· Qinvar başьnduq ojoştorьlqan „Fanir„ kalzuxь jəcəjkəheneꞑ matirijaldarь kantkumqa jejbərelməgən. Kamsamul aqьzalarьnьꞑ bilittəre juq. Əgər bilit horahaꞑ kantkumdan kilmənə. tej, ə kantkumqa barhaꞑ valkumdan ul jəcəjkə tutahьnda ber nəmələ juq tiđər. Bьl eşkə kyđ halьrqa kərək ine.

BELEVSE.

Joqlar vaqьt tygel.

Qalmaq qulda kamsamul jəcəjkəhe kyptən ojoştьrьlqan. Jəcəjkə jort ydəgendə bulьvьna qaramaątan, oşo kengə tiklem jəştərde ojoştorusь, ularqa sinfьj, səjəsi tərbijə biryse ojoşma bulьp əvreiə almaqan. Barlьq aqьzalarь 14 keşe. Jəcəjkə sikritarь sabьranijələr bulqanьnda belməj. Satsijalizьm jarьşь, kyltpaxut, urazaj paxutь turahьnda ber terlelə xeʙərheđ, jatalar. Igen əđerlav turahьndala ujlamajđar. His ber jaqtan qullanmalar juq. Bьl jəcəjkənə janlandьrьv esən jortkum həm partija ojoşmalarь ujlarqa tejeştər· Joqlar vaqьt tygel.

X·U·

Kem uđa!

Min jorot xuzalьqьnda eştəvse bulьvьma qaramaątan 165 humlьq III-zajьmqa jađьlьp. başqa əj vəkildərendə tiꞑləşergə saqьram.

SAFIJA. JANBAJЬVA.

Bьlarđь tikşeregeđ əle

1) Gəvhər Aqbirdinə Bələkəj kydi jortonda izbac bulьp eşləj.

Gəvhər kem huꞑ?

Atahь Qərban qəlijeffardьꞑ kuntьrivəlytsəjə şəjkəhənə qatnaşьp qьđьldarqa qarşь huqьşьp səjkə gə eş kyrhətkən, ə Gəvhər yđe ucalь ş.kьnhьnda uqьqanda ximiceski qara esep ylərgə adaplanqanь esən məktəptən qьvьlqajьn, aꞑlaşьlmav menən Əfə partьja məktəbenə inep, tađartьv menən heberelgən keşe.

Əfə kanahь avьl izbac itep jebergən, bьndaj jalqьşьv Əfə kantunьnda bik jaş osoraj, ul tege Bələbəj k. Axin v. Nəçmi kulak malajь Min haçđala 2 jьl eştə ađьranьla qəđerləp vuzqa uqьrqa jeberđe.

2) T-Qataj k. Ucalь v. Axun avьlьnьꞑ kontьr rivəlytsəjənir qьđь Şerifə Zəjnikajьva Əfə midtixnikumьnda 2 jьldanbirlejarlьfьmemenənuqьpjata. Kuntьr bulqanlьqtarь esən maldarь qьđьldar tarafьnan kanfiskavəjt itelgəjnə.

Q. M.

Tuqtavhьđ eş ađnahьna.

V,L.K.S.M. ydək kamitəte 1 use yktəberđən əđlekheđ eş ađnahьna kyste.

Səvittər sajuzьnda

500 kamsamul avьlqa

Qadaqьstan kraj kamsamul kəmiəte 1- sintəberđən nujəbergə qədər avьldararahьnda qəməli eş alьp barьvesen kamsamul əktiftələnəь 500 keşelekpaxut sьqardь.

Bьl ətrəttər yddərenen aldarьna XVI-nsь partьja kənfirьnsejəhe həm VI-nsь bətə sajuz kamsamul kənfirensejəhenən qarardar un qəməli erəveştə tormoşqa aşьrьv burьsьn qujalar. Avьl kamsamul jəcəjkələre arahьnda jaŋь eş furmalarьn tormoşqa atsqarьv eşen atqarasaqtar.

Bьl eş tybən qatlam kamsamul ojoşmalarь menən jaŋь erəveştə elemtə bulьv menən bergə, urьndardaqь kamsamul ojoşmalarь aldьna qujьlqan mehim məs"ələlər kendələk mehim burьstarđь xəl itevdə dur uŋьşlьqtar birəsək. Bьl ətrəttər avьldarqa barьv menən 5 keńlek kurs ytkərəsək tər.

Kamsamuldar dumnahь.

Esselərđen dəjəm jьjnalьştarьnьn qararь bujьnsa Dambastaqь Rьjkьf ismendəge zavьttьn ber dumnahь kamsamuldar brigadahь esən xədmət itəsək. Bьl dumna S. S. S. R đa iŋ đur dumnalardьn berehenən hanala. Satsьjalizəm jarьşь ajqanь menən dumnalaqь brigada əlkən əlgəşevđərgə ireştələr đa ind.e

25,000 bala lagirđa.

Bьjьl jьl əjlənəheno məħkəv gubirnalarьnda barlьqь 25,000 pejanir laqirqa jebərelgən. Udqan jьl laqirqa jebərelgən balalardьn hanь 21,000 gə jetkən ine.

Avьl xuzalьqь esen23,000 hum.

Armavurski kamsamul darь sobbutnik həm kyŋelle aqsa jьjьv julь menən tьraktьr aldьrьv esen bajьqь 23,000 hum aqsa eşlənelər. Xeder 9 tьraktьrqa zakaz birelde.

Navacirkas kamsamuldarь tarafьnan jomrandar menən kərəşev esen 83 bigada ojoştoroldь. Barlьqь 10,000 keşe eşkə başlanьlar.

Ribeninski kamsamuldarь 10kalxuz 100 berekmə, şulajuq yrnək baqsalarь ojoştorđolar. Urta həm tybən vulgьla kamsamuldar tarafьnan 300 jaŋь kalxuz ojoştorьrqa bulьndь ul kalxuzdarda 2 tьraktьr birələsək-

Bьlpьlandь kamsamuldar tarafьnan tulьhь menən tormtşqa aşьra saqtar.

Kamcatkala safxuz teđelde.

Koamcatkala berense tapqь kesle safxuz ojoştьrьla. Safxuzqa urьn edley esən aqьranudar həm virtirnarđar ikespiditsijəhe eşkə başlanь. Safxuz malsьlьq həm baqsasьlьq esəsenə tedeləsək.

”Qoralhьđlanьv„ lьqьrđavđarь aħtьnda

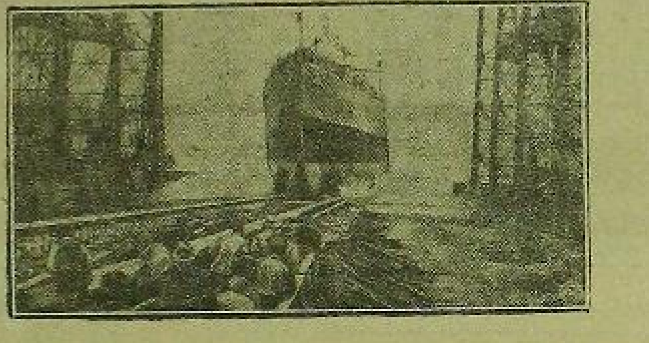

Hyrəttə: Kevinsilə Amirikanьŋ jaŋь đur kerəjsьrьn hьvqa teşərələr. Bьl kerəjsьde eşlətev 17 milejun dollarqa təşkən.

Xəbərselər jađalar.

Ađqьna kərək.

Şyləmi avьlь jəştəre (Məsqut k.) berləşep, xalьqtan məktəp esən tip 300 hum aqsa jьjqan inek. Lekin bьl aqsa jejtəşep bətməj. Başlaqan eşte urьnьna jetkerv esən jorot başqarmahьnan aqsa hurap qarahaqta birmənelər. Nindəj ojoşma bulhala beđgə jarđam ithen ine.

QƏLIKƏJEE

Xoquqhьđ qьđь menən.

Jaŋa qaramalь avьlь (Estərle k.) puşta bylegendə eşləvse Zeferef kamsamul aqьzahь bulьvьna qaramahtan xoquqhьđ espikylən qьđьna əjlənep jortqa tьl delə, xəđer bergə toralar. Bьjegette kamsamul safьnan qьvarqa kərək. BURAN.

Birlində mizrappum jellьqьnda bastəvajt ityselərgə ikmək taratalar;

Jynheđ kamsamuldar.

Jaman sulak avьlь (Jьlajьr k. B qьpsaq jorto) Səxi Raxmatullin menən Qəini jamal Xasanьvalar, yđđəre kamsamul safьnda bulhalarda hər vaqьt avlaq kisələrgə jerep jəştərđe qotortalar. Bьlarqa jəcəjkə ber nisə mərtəbə əjtep qarahala hamanda tьŋdamajlar.

„KALXUZNIK“

40° lь kamsamuldar

T-Q. kantunь Qataj jorto kərtəle avьlь kamsamul jəcəjkəhendələ yd vaziflarьn aŋlamaqan, bətə kestəren eskelek julьna sarf itevse kamsamuldarda juq tygel. Ular səvit eştərendə, səjəsi kampanjalarda jaqьndan qatnaşahь, firqəhed avьl jəştəre arahьnda elge bulahь urьnda 40° tь qosaqlap jərejdər, şul tirələ genə eş kyrələr.

Bьndaj kamsamuldar alar bik jьşqьna osorajdar. Məsələn: TAJЬPЬF SUFJAN həm QƏLIƏXMƏT bьna bьlar kamsamullьq jəden juqaltqan kamsamuldar. Sənki $2\frac{1}{2}$ humlьq krəstejən zajьmdarьn $\frac{1}{2}$ litьr 40° qa hatьp esevselər ular. Uŋqan kamsamuldar bit?! Zajьmdь kalliktif erəveştə haqlajdar şul!... Bьna bьndaj kamsamuldardь tadartьv vaqьtьnda iħkə alьrqa kərək bulьr.

„Firqəhed krəstejən“

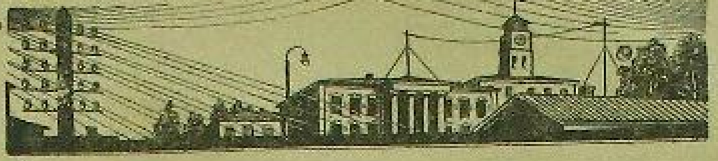

Fən həm Tixnikə

Aqastьŋ jeveşlegen ylsəj torqan qoral.

Aqas kipkən hajьn qьvьrьla təşə. Unьŋ qьvьrьlьvь, esendə bulqan jeveşlegenə qarap tərle miqtarđa bulьrqa memkin. Qajhь ber əjbirđər jahalqand aqastьŋ jeveştek miqtarьn bely kərək bula, sənki kərəkle miqtardan kyp jeveş bulv arqahьnda, bьndaj aqastan jahalqan nəmələr bođolusan bulalar.

Aqastьŋ jeveşlegen bely esən Amirikala Cippinistul tigən inzinir jeŋel jul ujlap sьqarđь. Bьnьŋ esən aqastьŋ iliktirik qьvəten yđe aşa udqarьv sifatьnan fajđalanьla. Bьl qoral ydenən ike timer sьbьq sьqqan, ber jaqьnan „batari“ qa berketelgən ber stərilkalь qadi sifьr bьlattan tora. Aqastьŋ jeveşlegen ylsəgəndə, uqa əlege sifьr bьlatqa berketelgən ike sьbьq kiterep terələ. Aqas iliktrik qevəten nisek ytkəryđe ьstrilkə kyrhətə. Qorь bulqan aqas ilikterik qьvəten ađ udqara. Şulajtьр aqastьŋ qorolьq həm silege belenə.

Mixanikalaştьrьlqan jerəktər.

Kyptən tygel Amirikala hu aħtь kimələrendə qullanv esən bik uŋaj „Mixanikalaştьrьlqan jerəktər“ ujlanьlьp sьqarьldь. Bьl „jerəktər“ gəvdəgə qajьş menən bəjləp torqan kislarutlь erizinkə qapsьqtan həm bitteŋ tybənenə kiderelə torqan „erispiratьr“ dan tora. Erizinkə toq bik đurdan tygel. Bьndan başqa aparat esenə hulap sьqarьlqan hava yty esən natьr tutьrьlqan keskəj ber tarьtmala bar. Natьr hulap sьqarьlqan havalaqь „kymer asьhьn“ ydenə alьp, havanь jaŋanan tьn alьrqa jaraqlь jahaj.

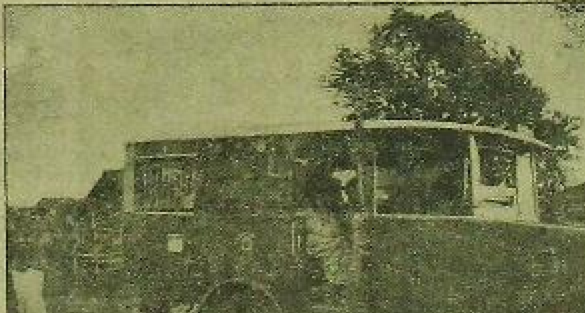

Ɵfe - Estərle arahьnda aftmasil.

Oşonьŋ arqьlь toq esendəge adqьna kislatuttan bajtaq vaqьttar fajdalanьrqa bula. Bьl aparat yđe jeŋel, qullanu esən bik uŋajlь. Hu aħtь kimələre julqa sьqqanda hər ber keşegə şundaj ber aparattь alьp, ese buş xəldə bildələngən urьnda totalar. Kərəge bulu menən mьxsys ballundan 30 sikunt esendə kislaruttь tutьrьp alьrqa memkin bula.

„Beđ hava akijanьtəbendə jəşəjbeđ“

Keđ kilə. Unьŋ menən erəttən hava jereşe ydgərə. Beđđeŋ S.S.S.R əħtenən siklundar jeridər. Unьŋ təp sьqv urьn bulьp hava qьđьvьnьn tybənlənevе hanala. hava ydeneŋ avьrlьqь menən jər əħtenə qьħьv jahaj. Elek vaqьttarđa havanьŋ avьrlьqь juq tip təzeribə jahavsьlarda bulqan.

Aristityteldən havanь ylsəve.

Bejek Gerik filasufь Aristitytel ydeneŋ təzribəhendə erizinkə toqtь ylsəvgə halьp avьrlьqьn belgən, huŋьnьn uqa hava tutьrьp ylsəp qarahala şuluq ber avьrlьq sьqqan. Ul şunnan havanьŋ avьrlьqь juq ikən tigən ujqa kilgən. Aristityldən hun kilgən Gerik qalime Arxьmit - Betən çisem hava həm şьjьq əjbirdər menən tulь bulha, ydeneŋ avьrlьqьn şul tikləm juqalta, unьŋ urьnьna tьqьđlap qaz jəki şьjьq mette-inə tı. Aristitytel bьnь belməj. Şuqa ynьŋ hər ber ylsəvendə hava menən tutьrьlqan erizinkə toq bulqan.

Təbiqət buşlьqtan qurqa.

Kyk buvattar bujьna „betən donja nəmə menən tulqan, ber urьnda buş tygel“ tip ujlaqandar.

Galadiz hu nasusьnьŋ purzinь (beskəge) artьnan hu kytərelgəs „təbiqət buşlьqtan qurqa“ tigəndər. Fьransijala 10 mitьrdan artьq tərənlektə bulqan Galadiz nasusь jahajdar həm huđь kytərtep qarajdar. Hu 10 mitьrđan juqarь kytərelməj. Şul vaqьtta bulqan Italija qalime Galili hu həm paşqa nəmələr ajrьm bijektekkə tiklemgenə kytərelə tigən. Galili uqьvsьhь Taracilli tere keməş menən təzribə jahap unьŋ bik tybən kytərelgənen kyrgən. Tere kemeş hudan 13,5 mərtəbə avьr bulqandan kytəreleve 76 santimitьrqa qьna jetkən.

Taracilli təzribəhe.

Taracilli - 80 santimitьr ođьnlьqьnda torba ala. Unьn ber başьna tere keməş halala, barmaqьn qujьp tybən əjlənderə həm tere keməşle stakanqa utьrta. Hava qьħьvь, ьstakandaqь tere keməşkə tə,ħir itep torbala baqana jaħala - baqananьŋ əħtendə buşlьq qala. Mьnьŋ menən Taracilli:

1. Bik jeŋel buşlьq tabьp bula, 2. bəm hava qьħьvь bar nəmə,

— „beđ hava akijanь təbendə jəşəjbeđ, təzrjbələr havadьŋ qьħьvь həm avьrlьqь barlьqьn həjləjdər“ tigən qimmətle hyđen kiterə.

Tikşerenev.

Kamsamuldar tьrьşa.

Jaŋa jəldək-avьlьnda kamsamul jəcəjkəheneŋ tьrьşlьqь menən 3 ertil ojoştorьldь. Eştər maturqьna bara. Ber jaqtan uŋajhьđlьq bar: ulda hulha ijyn ajьnan birle agьranum kilgənə juq. Bьndaj ьmtьlьр torusь kamsamul ojoşmahьna jarđam kyrhətelv tejeş ine.

MƏSOQUTЬF X.

Sara kyrelmənе.

Imaj utar avьlь (Bərə kant.) erəise Bajazitьf Əxət jađqь ikmək kampanijahьnda artьq ikməgen jəşerep qujьp, ydeneŋ ber tuqan aqahьna birlep badarqa ođatkan vaqьtta kamsamuldar tarafьnan totolhala ber sarala kyrelmənе.

„Qələm“

Beđ barabьđ.

Keləş avьlь (Өfe k.) kamsamuldarь jəcəjkə ismenə 50 humlьq zajьm, hər tərle kamsamul gəzittəre həm 2 zurnal jađdьrьp yđebeđgə tiŋləşv esən Sarajlь avьlь kamsamuldarьn saqьrabьđ. KAMSAMULDAR.

Məkfəptən sьqarьlhьn.

Estərle k. Maqar jorto, Kəpəa avьlь mullahьnьŋ ulь Məxəmət Vildanьf, ike jьldan birle Ьrьmbur pitixnikumьnda uqьр jata. yđe kamsamul. Bьl hərə qorot balahь sьqarьlhьn.

"Maqar.,

JAVAPTAR

A. Əmiref (məqələ), Əzmət Şakir (şьjqьr) Q. Sakaj (məqələ), matьrijaldarь baħьlmaj.

Vaqьtlь Ridaktьr: *X. Qilmanьf*
Вр. редактор: Х. Гильманов

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск“
Башглавлит № 92

KIM deŋ X jьllьqьna

S.S.S.R. xьlьqtarьnьŋ yđək nəşriəte 14 teldə

PLAKAT SQARA.

Ber plakattьŋ xaqь 50 tin. 100 plakattь ber julь alqan kamsamul ojoşmalarьna 30 % skidkə.

Zakaz esən ədris: Москва Никольская, 10. Центриздас.

№ 37

Berləşeged bətadonja pralitardarь!

5-NSE JЬL SЬƢA

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
29-Sintəвer
Jəkşəmвe
№ 37 (146)

Jadьlьv xaqь ber ajƣa 15 tin
Зajƣa 45 tin. 6 ajƣa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridakьsijanьŋ adrise:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьƣa rьla torƣan aðnalьq gəzit.

Еженедельный о-н Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

UQUĐARĐЬ başlaƣanda

Kamsamul səjəsi uqьvdarđь başlanь. Bьl jьl, beđ ytkən jьldarƣa saqьştьrƣanda, səjəsi uquđarƣa xəđerlek eşen aldan başlanьq həm bьl eşkə kin kamsamul jalpьhьnьŋ qatnaşьn təmin itə aldьq. Dojom alƣanda kamsamul həm partijə deŋ bьl jьlƣь səjəsi uqudar aldьna qujƣan burьstarьn kamsamul jalpьhь ydləşterđe, ulardь sabranja, kəŋəşmələrđə eşlənə. Səjəsi uquđarƣa əđerləny həm unь nisek başlarƣa nisek nindej juldar menən alьp barьrƣa kərək ikənseləkte kyrhətkən qullanmalar, ber əđ hoŋlaudarьn ьškə almaƣanda urьndarƣa jibereldelər.

Kamsamul vaqьtlь mətbuƣate səjəsi uquđarƣa xəđerlek məs,ələlərenə tejeşensə yk bulmahala ytkən jьldarƣaqaraƣanda kyp əhmijət birđe, kamsamul jalpьhьnьŋ bьl məs,ələđə fikren tuplaj aldь.

Ləkin, ajьrьm alƣanda səjəsi uquđarƣa xəđerlek eşendə jeteşhedlektər bulmanь, tip əjtə almajbьđ, ular buldь. Gəzitə idarələrenə kendə kilgən xattar qaj ber urьndarđa vulkamuldar həm jəcəjkələr tarafьnan bьl eştə əđ, jəki ber tərlələ sara kyrelməvdələ kyrhətələr. Şuƣa kyrələ, bьl ajьrьm jeteşhedlektər eşpratsisьnda betereləргə tejeş bulalar.

Xəđer beđ əđerlektən ƣəməli eşkə totondьq. UQUDARƢA BAŞLANЬQ. beđ bьl uqu sizunьndajəştərgə RIVƏLYTSEJUN TƏRBIJƏ biry, ulardь sinfi aŋ menən huƣaru həm tiorijəne pьraktikaƣa bəjləvgə iŋ kyp iƣtibarьbьđdь jynəltergə tejeşbeđ.

Moŋa qədər beđ səjəsi uquđardan sitkə kitыse tərlə tip kamsamuldardь kyrdek. Bьl jьl səjəsi uquđan-rivəlytsijun tioriədən qasusьь dizirtirlarƣa nisbəten kerəşte kiŝkenləşterergə tejeşbeđ.

Əđerək hyđ, kyberək eş tigən hyđđe səjəsi uqudar məs,ələhendələ əjtergə kərək. Hər ber kamsamul rivoliotsion tiorijə alu, sinfi aŋьnьqtu julьnda əştəvđə yđen məs,yl hənahьn. Partijə həm kamsamul ojoşmalarьna səjəsi uquđьrđь unьşlь alьp sьƣьuƣa betə jarđəmde kyrhətheн.

Səjəsi uqu barьşьnda ireşelgən uŋьşlar, eş təzribələre mətbuƣat aşa urtaqlaşьlhьndar. Jeteşheđlektərgə vaqьtьnda qətƣi sik qujlhьn.

Finləndija kamsamuldarь sutta.

Amo qaləhьnda (Finləndija) juƣarƣь suttьŋ 3 nse sissijəhe 21 jəş əsseneŋ „xəkəmətkə qarşь sьƣalar“ tip ƣəjepləre qaraldь. Ƣəjeplənyselərden 5-he sutta bulmaƣan. Ƣəjepləy aktьnda „ƢƏJEPLƏNYSELƏRĐƏN ATЬL FINLƏNDIJƏ KAMMUNIS JƏŞTƏR SAJUZЬNDA AƢITATSIJA ALЬP BARVЬ BURЬS ITEP QUJƢANDAR“ tijelgən. Bьl sut jaŋa dakuminttar eşləy əsen eşen tuqьratьp torƣan·

Tuƣandar sajuzь bьl jəş rivalytsijanirlarƣa jaŋanan sut jahavƣa yđđərenen tavьştarьn belderergə tejeştər.

Donja kamsamUlь

Uqьvsьlar kesenən fajdalau

Cixeslavakijaden Brynə qalalahьndaqь ikmək peşerysələr həm uqьvsьlardьŋ jejnalьştarьnda bik qьđьq nəmələr asьlƣan. Bьl qalalaqь pikərnəjđə əjrenysələr (uqьvsьlar) bətenləj eş xaqьn almajđar.

Mastir Vajnirdьn ber uqьvsьhь 120 santimiter oðonlьqta 15 jəşlə, eşse kapiratifьna kilep keneнə 16–17 səƣət eştəve turahьnda əjtkən. Ulda əlkəndər kyvek başьnda avьr-avьr kərzindər jərətə ikən. Şunьŋ əsende unьŋ başьnьŋ uc təbə tjklem jerende səse qalmaj qojolьp betkən.

Uqьvsьlarƣa utpьska birelməj. Krincik tigən ikmək beşerysedəge əjrənysenеŋ vьrac tarafьnan vaqьtlь əraveştə xeđmətkə jaraqhьđlьqь belengən. Əjrənyse əjgə qajtьp kitərgə teləgən. Ə, şul vaqьtta mastir; „ə, kem hineŋ eşeŋde monda alьp barа jaqşь bar, ləkin ikense qat mineŋ kyđemə kyrenmə, barь ber eşkə almam“ tip jejbargən. Bellytingə qul qujьlƣan, ə, jəş yđmer eşkə jaraqhьđ bulhala eşlej birgən.

Eşse jəştər вaş kytərə.

Ƣirmanijanьŋ Duisbergь tigən qalahьndan Dikkilis fimahьndaqь 70 jəşe şse baş kyrtərgən. Zavьt idarahьnьn eşselər menən teđelgən dugьvьrь bula torhala eş xaqьn həm vaqьtьn zavьt idarahь yđ teləge menən eş kyre. Pьrafsajuz idarahь eşselərde eştərgə saqьra. Ə, bastavajt itysələr kamsamulƣa kəŋəşkə barƣandar·

Ƣirmanijələ jəştər xəle.

„Ƣamburьq Falьksitun“ gəzitəhe„ huŋьь 4 aðna esendə 20 nən artьq perijut balahь qastь. Perijuttьn qasьp bьl balalar palitsija tarafьnan jьjnalьp, ytkən vaqьttaƣьdanda nasar şartqa qujьlƣandar„tip jađa.

Quşma Amirikanьŋ eşse ьspurtsьlarь kamunis jəştər internatsanalьna inələr

Quşma Amrikalь ьspurtsьlar sajuzь 1927 nse jьl teđelgən. Xəđer unda 8000 aƣьza bar. Şul ajoşmanan „Sportintirin“ gə K.Ѕ·I safьna inəbed tip xəbər alьnƣan.

Juƣьslavilə jaŋь tirur.

Zaƣiberdan xəbər birylərenə qaraƣanda 1-majđa palitsija qulьna alьnƣan Pavьl tigən jəş eşse Zaƣiber tərməhendə, kyp tuƣmalulardan huŋ qan teşy avruvь menən ylgən-tiđer.

Islandija utьravьnda satsijal-dimakrat jeştər sajuzь.

Islandijala sьƣa torƣan satsijal-dimakьrat jəştəre urgьnь bulƣan „Rote-Jugend“ gəzitəheneŋ xəbər biryvenə qaraƣanda Islandijala satsijal-dimakьrat jəştəre sajuzь teđelgən. Sajuzda 3 siksija, uƣa uqьvsьlar sajuzьla bərləşə. Islandijalaqь S.I.M. neŋ Vinala bulƣan sьytendə ulardan 3 vəkil bula. Islandijalaqь K.I.M deŋ 3 bylege bar. Ul iptəştərgə (k.i.m selərgə) Islandijala eşləvə bik avьr, ular Skandinavija iptəştər sajuzьnьŋ jarđamьna moxtaz bulalar.

Ƣirmanijanŋ qorgllanьvь

Kamunis diputat Ştekker Ƣirmanijanьŋ 1929 nse jьlƣь huƣьş bytzite 1 miljart markanan kəm tygel, ə xəkymət xəbərensə ul 700 milijnan artьq tygel' ti.

Ƣirmanija jəmherijətendə ərmija əsən bik kyp aqsa tygelə. 1927 nse jьlda manivьr həm ejrənylər əsən 20,9 milijun marka aqsa tygelgən.

Səvittər sajuzьnda.

Sirkəy-eşse jəştərden tьjatьrь

Arxangil kamsamuldaь əlkke nimes sirkəyven eşse jəştər əsen tьjatьr birahьn aldьlar.

Bьl binala kamsamuldьŋ ьrajun kanfirinsijahь uđƣarьldь.

Xalьqtь aquлav əsen idge alla tarafьnan jejbərelgən pop hyđđəre urnьna, xalьqqa aŋ-belem birelə başlandь.

Tijurijə əsen kereş.

Kamsamuldьŋ Məskəv Kamitəte Ƣilmi inistitut ergəhendə kamsamuldar əsen univeristit teđene. Univeristit 15 nse sintəberđən eşkə başlanь. Univeristit tyбən kamsamul ojoşmalarьnan sənəƣət əsen jaŋь agitatьrdar kadьrь jeteşterye burьs itep quja. Uqьv məddəte 3 jьl. Pьraƣьrammaƣa iktisadьj, tarixi, filasafija byleklere həm dəjem aŋ-belem đərəstərelə inə.

Başlanƣьs 1000

Tuladьn yđək ьrajun kamsamuldarь auьldarƣa mədəni, səjəsi belem taxutь ojoştьrđь. Paxutka 1000 kamsamul qatnaştь. Ular 5 ьrotqa berkkan 23 xeđmət agitatьr gьruppahь bulьp bylenep barƣandar· Bьl xeđmət gruppalarьna stələr, balta oðtalь, sliser, vьrac, vitirnardar ingən. Bьl paxut kərəđtijəndərgə bik đur tə'sir qaldьrdь. Bьl kamsamuldar 400 kəbən arьş buƣqandar. 12,5 giktar arьş, vika urƣandar, 10 avьlda xuzalьq maşinalarь teđətkendər.

Antan başqa kyper, məktəptərgə rimunt jahьƣandar. Vrac 67 kərəđtijən balahьn, vitirinardar 100 atьь qavalaƣandar.

Şikin avьl şurahьnda kamsamuldar ytkərgən məsəxəbənən huŋ 30 jarlь kərəđtijən 3 nse ƣyjьmƣa jađьlƣandar. Bьl paxut turahьnda 2 ьrajon 400 avьl, 10 kalxuz kərəđtijəndere ƣarləƣan. Tula kamsamuldarь ƣala həm avьl ekmaheн maƣsatьnda bik đur eş eşlənelər.

Donja jarьşьna jarđamƣa.

Dnipirьpitrufьskilaqь kamsamuldar gəzitəhe „Maibutnazmina“ er gəhendə bəinəlmiləl berigada teđelde. Unda 40 ispirantьlar ində·lər. Ular kapital illərendəge eşse jəştər menən xəbərləşep toralar. Bьrigadanьŋ vazifahь donja jarьşьna jarđam itydən tora.

FЬRANЬS JUSIF UTЬRAVЬNDA SƏVIT FЬLAƢЬ.

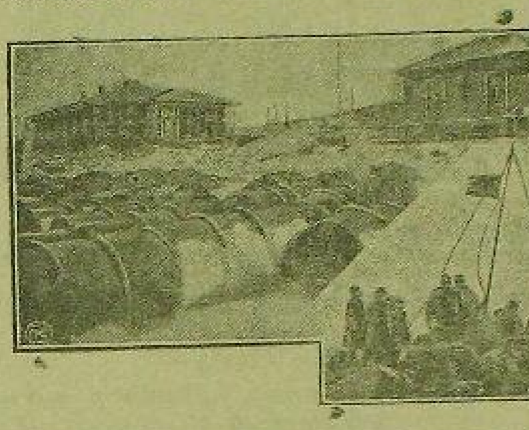

Hyrəttə: Uŋdan — Gykir utьravьnda səvit fьlagьn qujьv həm şuluq utьravđa səvit kalunjahь jorto. Miskələrđə jaqьv nəməhe zapastarь.

Ikense hanlь Blagaviŝşin zavьtь kamsamul jəcəjkəhenə!

Iбtəştər!

Cixьsjavakijadьŋ Muravьrski ukьruƣь Gambuk qala kamsamul jəştəre hedgə ydənen rivalytsija jalqьnlь sələmen jejbərə

Beđ heđđeŋ menən ike aralaqь tuƣanlьq beregen nьqьtьrƣa həm heđđəŋ menen yđebeđđeŋ təzribələrđe urtaqlaşьrƣa teləjbeđ. Beđđьŋ qalala ike đur kyləmdəge mital eşləj torƣan peritperijatija bar. Bьlarda 1800 gə jaqьn eşse eşləj. Mьnda bigrəktə kapital əsəngenə unajlь bulƣan ьratsijanalizatsija nətizəhendə, jəş eşselərgə həm xatьndarƣa đur qьjьnlьqtar sigərgə tura kilə. Sənki jəştərgə tylənə torƣan eş xaqь şul tiklem tybən-xəttə tuƣlanьp toruƣala saq-saq jejtə. Oşonьŋ arqahьnda aðnaƣa 50–100 kьrunđan başqasa eşləj almaƣan jəştərđə bar. Bьl aqsanь alьv menən jьrtьlƣan salbarьь almaştьrьƣamь, əllə berəj kiђək ikmək alьrƣamь tigən se'əlgə qalalar.

Marijantaldaqь zavьt jorьtь kərəktərə eşləhələ huqьş qurqьnьsь bulƣan vaqьtta qoraldar eştərgələ lajьqlь itep qorolƣan. Bьl zavьt esendə Savittər sajuzьna ьsьn kyŋel menən jaqьn həm avьr minutta jaqlarƣa əđer bulƣan eşselərđə kyp. Bьl zavьtta ytken jьlƣьna kamsamul jəcejkəhe teđelhələhedgə jarđam itesən bətə memkin bulƣan eştərđe eşləj· Baxethəđlekkə qarşь bьl zavьtta qurqьnьslь doşmandar-rifarmistarda bar. Ular nьqlь kərəş alьp barьrƣa teləməvdərə menən bergə, kerəşyse erivalytsijun eşselərđe totop birələr. Rifarmis pьrafsajuzdarđьŋ sikritarь ydeneŋ aƣьzalarьn huƣьşqa qarşь kereş kenə 1-avƣus dimanьstьratsijahьna qatnaşudan tьjdь.

Ləkin beđđeŋ dərttər unьŋ menən hynmənе. Ə, kirehensə beđđeŋ rivalytsijun eşselər ike peritperijətijanьŋ eşselərен pьratis zabastufkahenə jəlep itə aldь.

Beđđeŋ aldьbьđđa xəđer iŋ berense məs'ələ ulda ikense peritperijatijala kamsamul jəcəjkəhen bar ity. Bed anda jecejkəne ojoştьrv eşendə bulƣan ber nisə iptəşebeđđe kyrhətə alabьđ: Həm in kərəkle maminttarđan berhe itep beđ pьraizvudьstьva jəcəjkələre kyđ aldьnda totabьđ· Beđđeŋ avьl jəcəjkəhelərbar, mьnda pьraizvudьstьvala eşləməj torƣan jəştər toralar. Unьŋ tep burьsь bulьpt rivalytsijun xərəkət aƣьzalarьnьŋ aktiflьƣьn arttьrv tora.

Beđ huŋ dərəzələ heđđeŋ eş barьşьƣьđ həm kəŋ kyreşeged xaqьnda beləhebeđ kilə. Şunьŋ əsendə heđ beđgə jəhəterək xat jađьp jejbəreged. Beđđeŋ iptəştərđeŋ heđđeŋ jaqqa barьp sьƣarƣa teləktərə đur, ləkin mьnda qalьp pьralitarijattьŋ jeŋevenə tiklem kapitalƣa qarşь kərəş alьp barv bulƣanlьqtan beđđeŋ burьsьbьđ dur.

Balşaviktar sələme menən Gamsuk kamsamul ojoşmahь.

Jarьslavđa đur kambinat halьna.

Rizin-terist Jarьslavda 10 đur fabrik həm zavьttan ƣibərət đur kambinat haldьrьp jata.

Bьlarđa 12 meŋ eşse eşləp jьlƣa 190 milijun humlьq tavar eşləjəsəktər. Bьl qambinsttь həm unьŋ eşselərenə torlaqtar halьv 130 milijun humƣa teşəsək.

Marganьs sьƣaru arta.

Bьl jьldьŋ 10 aj esendə Gьruzijələ 897 meŋ tonna marganьs sьƣarьlƣan. Ytkən jьl 314 meŋ tonnaƣьna bulƣan.

Məskəv-Almata arahьnda turanan tura pujьzdar jəri başlanьlar. Pujьz sastafьna Almaata-Məskəv-Almaata-Simipalatinsk vaƣundarь taqьla.

Məskəv S. S. S. R narkamfinь 1-nse yktəberdən başlap əđlekhed eş aðnahьna kysə.

Tənjaq kafkazda igen əđerləv.

Hyrəttə: Dun ukrugь Ravna, pul avьlь kerəntejəndəre kalliktif erəveştə Matvejef —Kurgan ьstansahьndaqь əđerləv punkьtьna kiterev igen tapşьralar.

Alqa-kyməkləşkən ere jer xuzalьqьna

Aulda satsijalizьm jarьşьnьŋ nətizehen barlarqa əđrləneged.

Bətə kamsamul jaçəjkələrenə. Kamsamoldьŋ jul başcelьqь həm insijativahь aktьnda „bəjək urazaj bajramь“ inde 6jьl ytkərelə. Bьl bajram auldьŋ kiŋ eşsən katlamьnyđenəjəlep,itpunь satsijalizьm nigedendə kytarьşyđə həm bьl turьlaqь məhim so'allərge javap birьve menən đur rol ujnanь.

Partijanьŋ aldьna qujqan avьlqa nisbətən, auldь jaŋanan satsijalizьm nigədendə tedy avьl həm qala eşsendəre arahьnda intuzijazьm menən aktif rəveştə qarşьlandь. Bьl turьla aulda qotorьp ytkən kalxuz, savxuz, maşina tьraqtьr ьstansijalarь, tərlə praizvudstьva, kapiratsija berekmədəre, urazajdьŋ kendən-ken kytərəleve, əəsy kьrđarьnьŋ kiŋəjve, tybən xəlde həm urta krəstijendərden xuzalьqtarьn pьlan nigedendə qorьvđarь bьlar ulьh menən avьldьŋ ənə şul nigeđdə ytkylərnə javьap bula alalar.

Avьldьŋ xuzalьqьn satsijalizьm rilislarьna quju esən, bigrəktə qala həm auldьŋ kiŋ jalpьhьn bьl julqa mablizavajt ity mnən „urazaj kenelə“ yđenəŋ elekke teđendən ььqa, mərkəđ kəmitittьn qararđđarь bujьnsa bьl jьlqь „urazaj bajramь“ ul „kyməkləşy“ bajramь teđendə udqarьlьrqa tejeş.

14nse yktəber „urazaj həm kalliktiflaşьv“ bajramьn ytkəreşydə kamsamul qala həm auldьŋ kiŋ katlamьn bьl julqa tartьvda kiŋ rəveştə qatnaşьrqa tejeş.

„urazaj kalliktiflaşьv bajramьnьŋ təp nigedendə tybən həm urta xəlde krəstijende avьl zuzalьqьn satsijalizьm nigedendə kytəreşydə mablizavajt itərgə həm kulakka qarşь kerəşte kesəjtergə, (mərkəđ kəmitit V. K. P. (b) qararđarđan)

Urazaj həm kalliktiflaşьv kenenəŋ bajavaj lozьnqьlarьnan berensehe: „Avьl alqa kyməkleşkən ere xuzalьqqa!„ məfhymьnda bulьrqa təjeş.

Urazaj həm kəlliktiflaşьv kenendə avьldьŋ satsijalizьm nigedendə jaŋanan tedeləşe,betə jəmaqət ojoşmalarьn barlav, alarqa narьq jahav elkədəge jeteş həm uŋьştьqtarьn ylsəv, kiləşək esen kalxuđar frьnntьnьŋ kytereleş mamintarьn tikşrьv auьldьŋ kapitalizьm nigedendə yŧy qurqьnьsь bulqan kulaqtar mnən kesle kerəş alьp barьv həm auldь satsijalizьm nigeđendə ydy jaqtarьn qarav bulьrqa tejeş.

Taqьla bьndanbaşqa „urazaj həm kalliotiflaşьv„ kenendəge məs'ələrdən esə həm krəstijən elemtəhen nьqьtьv nьqlь ber nigeđdə qujьlьrqa tejeş. Bьl kengə qarata bətə urьndarda kyməkləşy subbotniktar qalalarđan eşselər briqadəlarь ььqarьv, kalxuz savxuz şulajuq aul şuralarьnьŋ xisap daqiəttarьn eşselər həm krəstijəndər jьlьştarьnda tьŋdəv igen jьnav punqttarьn qьđьl abuđđar mnən artьq igende xəkemətke kyməktəşep tapşьrьv kebek paktik eştər başqarьrqa kərək.

Bьl ken uŋajь mnən agranum bellmen həm unьŋ əhemjəten teşəndrevđe bətə əştə aŋlatьrqa kərək. Bigerəkte kalxuz həm savxuz arqьlьqьna bəjək urazajqa elgəşə alьvdь andatьrqa unьŋ mnən bergə kyp praduksija birə torqan maldarđь buldьrьv, alarđь yrəştьv jaqşь matirjal aldь ik kapiratsija həm kyməkləşy arqahьndaqьna məmkindəgen jalpьqa teşəndrergə kərək.

Jəştər arahьnda biş jьllьq xuzalьq planь turьhьnda ahlatudar alьp baru, unь ytəv julьnda eşsən jalpьnь tartu, satsijalizьm jarьşь barьşьnda başqarьv həm „urazaj-kalliktiflaşьv“ kene uŋajь mnən saqьrьşьvlar jahav, igen əđerləv planьn jəhatlətep tutьrьv tura hьnda duqvьrlar tedy, agranumija kulturahen kytərəv turahьnda həm kaşpađar.

Kamsamul arahьndaqь berense jarьş dvgvьrđarьn qarap kalxuz, savxuz həm aul rajundarьnьn yđ ara jarьştarьn tikşerep, alqa ььqqandar na hylaktər biry saralarьn qullanьlhьn.

Kamsamul ojoşmalarь ojьştьru həm „urazaj kene udqarьvdan başda taqьn kamsamuldьn urazaj paxutьnьŋ nətizələren tikşerep uqa narьq bireryə tejeş ul yđənəŋ uŋьştьktarьn bətə massa alđьna asьp halьrqa həm yđenəŋ bejek satsijalizьm tođeləşendə həm javaptь eştərđe eştəj, başqara alьun kyrhərergə tejeş. kamsamuldьn VI kanfirinsjəhьnьŋ diriktivadarьn ytey turahьnda ojoşьr tikşerurgə „hər ber kamsamul jəçəjkahe kalxuz ojoştora, hər ber kamsamul kalxuz aqzahь bulhьn„ tigən lozьnqahьŋ qəməlgə ytəlyen qararqa kərək.

Aul jəştəre esen qьşqь sizunda kalxuz həm aul xuzalьqь beleme ojrəny məs'ələren qujarqa kərək.

Unьŋ esen kalxuz həm aul xuzalьqь ojrəny tygerəktəre kurьs həm krəstijen jeştəre məktəptəre kiŋəitygə iqtibar itergə kərək.

V. K. P. (b) ydək kəmitьnьŋ urazaj həm kyməkləşy „bajramь ytkəry turahьnda qararđarьn qullanьp kamsamul ojoşmalarь bətən kestəren urazaj həm kalliktiflaşьv kenen ojoşqan jalpь menən bergə ytkərergə tejeş.

V. L. K. S. M dьŋ mərkəđ
Kamitəre Sikritarь
RAXMANЬF.

Səjəsi uqьvđar baştalqanda

Ytkən jьl salşaviktarsa əđerlənmənə.

Hər jьldь uđqarьla torqan səjəsi uqьvdar, kamsamuldь partejanьŋ məhim qararđarь menən tanьştьrьp, unьŋ səjəsi əđerlegen eşməkərlegen hem aktiflьqьn kytərergə jardam ithələ, hər jьlda qabatlanьp kilgən jeteşheđlektər, xatalar arqahьnda xəđerge mamint taləp itken tiklem ixtьjazdь qaplap jetkerə almanьlar.

Sejəsi uqьvđarpьraktik eş menən bəjlənep alьp barьlmanь Ularqa aldan nьq əđerlek kyrelmene. Şunьŋ arqahьnda dəreslər əđerlekle jetəkselər menen tə'min itelmənelər. Dəreskə jərəvđər nasar buldь. Qajhь berđəre jartь julda tuqьrap qaldьlar. Eşten barьşьna partija, kamsamul jəçəjkələre kantryllek itmənelər, ulardьŋ jetəkselege tejeşle derəzələ bulmavь həm uqьvđarđьŋ hedemtələren ucutqa alьvdar bulmanь. Səjəsi uqьv tygərəktəren kampliktavait itkəndə „teləhem uqьjьm, teləməjem ikən juq“ tigən uastrjьŋjalarđa kesle buldь. Əlbəttə bьl jeteşheđlektər faqət əđerlənməv arqahьudaqьna tygel bəlki beđđeŋ səjəsi uqьvđarđьŋ əhemejetenə teşenməvebeđ, uqa tejeşle uarьqtь birep betərməvebeđđəndə kilde.

Aldьbьđđa satsejalizem xuzalьqьnьŋ biş jьllьq pьlanьn bojomqa aşьrьv—ilde qьđьv timp menən indystrijeləşterev, avьl xuzalьqьn kyməkləşterev, massanьŋ mədəni dərəzəhen kytərev burьstarь torqan m ldə səjəsi uqьvdarqa juqarьlaqьsa təkerəp qarav qafu itelə torqan eş tygel.

Bьl eşte bojomqa aşьrьv rivəlytsejyn tiyrijə menən qorallanqan bulьv iŋ məhim şarttarđan. Xəđer taqьla səjəsi uqьvđar aldьnda torabьđ. Ytkən jьlqь jeteşheđlektər qabatlanmahьn əsən ulardь ucutqa alьrqa xəterđə torqa kərek.

Bьjьlqь səjesi uqьvđarđь juqarьla hanalqan burьstar kyđleqənən qarap teđərgə kerək, jeqni iŋ berensenən səjəsi uqьvđar Marks həm Linin tijyrejəhen əjrənev, unь xəđergə mamint burstarь menən bəjləp qəməli eşte tatbiq itep baru perinsipe alda totolorqa tejeş.

Səjəsi uqьv kamsamuldь partijanьŋ təp julьn belerlek həm unь kendəlek satsejalizm teđeləşenə qatnaşьrlьq xəlgə kiltererge tejeş.

Ul jeteşheđlektərde buldьrma'ь esən xəđer yk jeteksə'ər sastafьn qararqa, eşkə jarama'ktarьn yđđəren uqьrqa quşьrqa, jetəkselər birev turahьnda partijə jəçəjkələre menən həjləşergə, jetəkselərde valkumdar tarafьnan udqarьla torqan kurstar arqьrь ytkərev sarahьn kyrergə, kərək tiklem ədəbijət həm uqьv pьlanь əđerləp qujьvđьla xəterđən ььqarma'ьqa kerək.

25-nse sintəser həm berənse yktəser uqьv baştala.

Bьjьl ucibniktar huŋqa qalььraq jebərələsək. Ləkin bьl „tik jerergə məmkin əle“ tip eştən qul heltəp tororqa tigən hyd tygel. Xəđer beđđeŋ aldьbьđđa igen əđerləv məs'ələhe tora. Şulajuq unьŋ huŋьnda partijanьŋ 16-nsь kənfirinsejə qararđarь menən tanьşьv xadacahь bar. Bьl eştər kətəp torovđь ketmaj. Şunьŋ esen qala jəçəjkələrendə 25-nse sintəberđə avьldarda berense yktəberđəndə qalmaj şul burьqa totonorqa, şulardь tikşerə başlarqa kərək. Bьl turala mətirejaldar əlbəttə buldь. 16-nse kənfirinsijə qararđarьn əjrəngəndə bigerəktə avьldarđa 5 jьllьq pьlan həm avьl xuzalьqьn kytərev məs'ələhenə nьq iqtibar itelergə tejeş.

Pьragramdan tьşqa ььqarqala kərək.

Əlkə kəmitətenəŋ diriktivь bujьnsa bьjьl, səjəsi uqьv jetəkselərə yđ eştərenə pьlan hьđqan vaqьtta pьragramdan tьş məs'ələlər esən buş urьn qaldьrьrqa tejeştər (¼ hen). Bьl buş urьn pьragrammaqa inməgən səjəsi xuzalьq məs'ələləren tikşerev həm şul eştərde bojomqa aşьrьv esən qəməli eştər atqarьvqa birelergə təjeş. Məđələn: igen əđerləvđe, kaldugьvьr, kampanjahьnda, satsьjalizьm jarьşь, səvit hajlavdarь, kapiratsejalarqa hajlavđar ytkərev eştərendə uqьvsьlar qəməli eştər atqarьrqa, yđđərenəŋ uqьvđarьn qəməldə tətbik itərgə tejeştər. Pьlanqa tərlə tarmaqta eşləvse kamsamuldarđь yđđərenə başqa ajrьm gьruppalarqa bylep eş alьp barьvđьla indererqə kərək. Məđələn: jenel kavalirija aqzalarь menən ajrьm erəveştə bojьrakьratizьm menən kərəşev, udarniktar menen pьrajьzvudstvanь ratsьjanallaştьrьv, kapiratseja məs'ələlərə turahьnda məsəxəbələr ytkərev pьlanda kyrhətelerge tejeş.

Əđerlek jaqşь bulhьn.

Bьna bьl teləkkə ireşev esən əlbəttə uqьvdьr başlanqanqa tiklem nьqlь əđerlek alьp barьrqa kərək.

Kamsamul əlkə kəmitəte yđenəŋ səjəsi uqьvđar turahьndaqь dirtktifьnda bik kyp tərlə juldar kyrhetə.

Unьŋsa:

—Səjəsi uqьvdьŋ kamsamul esen əhemijəte—ul kamsamuldьn rivəlytse un eşe ikənen, kamsamul ustafьnьŋ Linin, Markьs təjyrəjəhen əjrənevdə jəkmətkənen aŋlatu, „teləhəm uqьjьm teləməhem juq“ tijyselərgə qarşь ajavhьđ ьməqət fekerə tьvđьrьv menən bergə hər ber kamsamulqa teləgən uyq rəqenə jađьlьvqa irek birev, səjəsi uqьvđarqa əđerlek eştəren jəştər qьđьqьrlьq furmalarđa uđqarьv kərək.

Əđerlekle jetəkselər əđerlənhen.

Ytkən jьldarđa səjəsi uqьvđarqa jetəkselər sastafьn əđerləvđələ jeteşheđlektər buldь. Şuqa kyrə kypkenə jeteşheđlektər bulьp eştərenə halqьn qaranlar, vaqtьnda jərəmənelər,əđerlekheđđərelə buldь.

Səjəsi uqьvđьŋ furmьlarь.

Ytkən jьlda qullanьla torqan furmьlarnьŋ bətəhendə qullanьv kərək. Ular tybəndəgelər: timalь kьruzuktar, qьsqьrьp uqьvdar, aqьmdaqь səjəsi məs'ələlərđe tikşerev həm başqalar. Şular eđtənə bьl jьldaqь səjəsi uqьvdar barqanda gəzitə tyŋərəktəre, nagruzkalarь kyp bulqan iptəştərgə kamvuz, savpartşkula pragrammalarьnda ejdən torop uqьvdь təqdim itərgə kərak. Şunьŋ menən bergə yk ejdən torop uqьvsьlardьŋ yđđərenə alьnqan pragrammarьn, pragramnan tьş məs'ələlər tikşerelep barьlhьn. Biş jьllьq pьlan səjəsi uqьvdьŋ təp totqьhь bulьrqa tejeş.

Maktəptəge jəçəjkələrđeŋ aqzalarь, məktəp pragrammahь bujьnsa səjəsi nazarьj belemne ytələr. Ular tərən erəveştə aqьmdaqь sajəset məs'ələləren tikşerep həm alqan belemdəren avьlda kanikul vaqьttarьnda qəməldə ytkərergə tejeştər.

Gəzit uqьvđь julqa halьrqa.

Gazitte hər vaqьtta uqьp barьv kypojoşmalar tarafьnan jomşaq qabul itelgən. Nətizələ səjəsi uqьvdardaqь betə kamsamuldar, gəzitəne qaldьrmaj uqьp barьvnь julqa halьrqa kərək. Gəzitə kamsamuldьŋ mədəni telagen başlap ytəvse, səjəsi uqьvdьn ajrьlmaj torqan ber eleşə bulhьn. Ə, bьnь bigerəktə məktəp jəçəjkəlьrenə bəjləv kərək.

Dejem aŋdь kytərev məs'ələhe.

Jaştərdeŋ rivəlytsejun tijoriahь ejrənevdəre qəmymi həm prafissjanal belemdəre menən ajьrьlmajьnsa barьrqa tejeş. V.K.P. (b) ydək kəmitəte qararь məmkin tiklem uqьvđьŋ ikense kenendə yk dejem prafsijanal həm agranumijə belemdəren alьp barьv kərək. Oşonьŋ esendə Narkamprus urьndarь, prafsajuz, kapiratif ojoşmalarь menən kiske məktəptər, dejəm məqlymət alu kurstarь, Ş.K.M. lar ergəhendə kiske agranumija kurьstarь, ađ məqlymətle jəştər esen ajrьm məktəptər ojoştьrьv turahьnda həjləşep, avьl xuzalьqь tyŋərəktəre seltəren kiŋəjtergə kərək.

Səjəsi uqьvđarđьŋ bətə eştəre satsijalizьm jarьşь mitidь menən alьp barьlhьn. (uqьvsьlar—uqьvsьlar menən, məktəp məktəp mənən, vulkum vulkmdar menən) jarьşhьn.

Ytkən xatalar—jeteşheđlektər qabatlanmahьn.

Beđđeŋ kypkenə urьndarda đьl vaqьtqa tiklem səjəsi uqьvda xisap buŋmanь. Mьndaj halqьn qaraşqa qətqi sik qujьp, tərlə jerđəge tərlə təzribələrđe ber—bereŋ menən urtaqlaşьv julqa halьnhьn, nnьn esen hər jərđə xəbərse—infrmatьr bulьp, ul infarmatьr səjəsi uqudzrđьŋ barьşьn gəz tələ həm kamsamul ojoşmalarьna xəbər itep torhьn.

Partija həm kamsamulьnьŋ tejeşle kantrylen julqa qujьp jətəkselərđeŋ məs'ylejətle ikəniektəren kytərev kərək. Kamsamuldь partija uqьv seltərđərenə tarьp, kamsamuldьŋ kiləhe jьl səjəsi uqьudarьn parofkum həm jəçəjkələnreŋ ajrьm kantrylektьna alьrqa“ tigən V.K.P. (b) əlkə kəmitətenəŋ qatnaşqan pьlinumь qararьn qullanmaqa alьp kamsamul səjəsi uqьv sel ərendə partijanьŋ fekre həm mitadieski jetəkselegen tə'min itərgə.

Axmirьf.

Tərkestn-Seser timer julьnda.

Hyrəttə: Tərkəstan - Seser timer julьnan ber kyreneş: estiptə ike ьstansa arahьnda paravuz jaqьndaqь qojonan miskələp kiterelgən hьv menən tə'min itelə.

Bөjөk kileşy.

Nadanlьqtь betery turhьnda BSPS həm Narkamprus prizidjumь. 160.000 tultьrabьđ.

1) Eşsənlər sьjnfь savitlar xəkymatenen aldьna qujьlqan bəjək biş jьllьq plandь başqaru julьnda tybən xəlle krəħtiən menən quləqa-qul totonьp, urta xəlle menən berləşep V.K.P.(b) jul başsьlьqь aħtьnda bojьmqa aşьrьrqa aşьqtь.

Bьl qujьlqan gigant zadacalar xalьqtьŋ aŋьn həm mədənjəten kytərmi torop başqarьp sьqara torqan məs'ələ tygel.

Ul mədənjəthədlek iħke, tormoştьŋ „byləge“ —lideŋ industrejəhen kytəry julьnda dur aŋьrlьq kitrə.

Beđđeŋ kebek artta qalqan milli jəmhyrijəttərdə, mədənijətte həm səjəsi aŋdь kytəry prafsajuz, şulajuq Narkamprus aldьnđa. Başqortostanda bьl məs,ələne xəl ity turhьnda həjavaj ber testə qujudь horaj. Nadanlьqtь betery julьndaqь massanьŋ kytərgən kyltpaxut sьqьştarьn tə'min itep unь bər jьl esendə industrejə eşseləren (1930 j. 1-majьna) həm ike jьlda (1931-j. 1-majьna) safxuz, şulajuq vaqьtlь eşselərne uqьtьp betərlek jaqqa borop jebərergə kərək.

2) Başqortostan prafissianal Şajuz savitь həm Maqarif Xalьq Kamissarjatь bьl julda kərəkle tə'min ity eştəren yđeneŋ əħtenə jəkməj. Nadanlьqtь betery şulajuq tybən belemdələrđe kytəry esən ber jьllьq, əđ belemdelər esən, yđəneŋ esenə səjəsi-jəmqejət tərhejəhe həm praktik eşkə kiŋ urьn birep 15 yktəberđəndə qalmaj eşkə baştarqa.

Linin iptəşteŋ **„Bьl đur eşte janlanđьru esən betə massa başqarьp sьqarьrqa qьna məmkin bulasaq“** tigən kyrhətməhen iħkə alьp, bьl julqa mədəni usaqtarđь jaŋanan tedy, klup, uqьv jorto qьđьl məjəştərđe uŋajqa halьvdarđь Narkamprus həm Başpruf-savit tejəşle saralarđь kyrə.

3) Qujьlqan məs'ələne praktikaqa bəjləv julьnda Narkamprus yđeneŋ əħtenə ala:

a) Ber jьllьq uqьv məktəbe ojoştьru saralarьn kyrev, đurlar esən baştanqьs dəjym məqlymət məktəbe həm əđ belemdelər esən gruppa tedy həm başqalar.

b) Kьvalifikatsьjalь uqьtьvsьlar kesə menən tə'min itev.

v) Məktəpte həm sьjnьftarđь kərəkle uqьv əsbaptarь menən jeteşterep torьv.

g) Məktəp jorto xəđerləv.

d) Məktəp həm sьjnьftarđь tuqtavhьđ ereştə mitadiceski qullanma həm inьstruksijalar menən tə'min itep torьv ular jьl adaqьnda kərəkle belemde həm tejeşle kyneknələrne alqan bulьrqa tejeş.

4) Başqortostan Prafisianal sajuzdar səvitь yđeneŋ əħtenə ala:

a) Bьl bəjek kileşyđe kytəry esən, Өlkə prafsajuz menən 23-sintəberđəndə qalmaħtan şulajuq Maqarif Kamisarjatь menən bьl turьla dugьvьr tədərgə həm ajьrьm sajuzdarđan kypme uqьvqa aqzalar jəlep itelev turьnda kankrit handar alьp, şulajuq O.P.O. həm sajuzdarđьŋ bьl eştə totqan məs'ələləren belep torьv.

b) Məktəpterđe həm sьjnьftarđь iŋ berense əvbəttə, sajuzdarđьŋ əlkə byləge həm mistkum, fabzafkumdarđьŋ kult funttarьndan 20% kyləmendə 1-sintəberđən baştap tə'min itərgə həm barlьq summanь maqarif byləgenə yd vaqьtьnda tapşьrьp bətərgə.

v) Sajuzdarđa bulqan jorttarđь məktəp həm sьjnьftarqa, maqarif idarəhe birgən jorttarqa əħtelmə itep birergə, şulajuq hər ber qьđьl məjəştə likpunkьt esən kəndər bildələrgə.

g) Məktəp həm sьjnьftarđь bilgelangən uqьtьvsьlar menən berlektə kampliktavajt itev, hər vaqьt uqьvsьlarđьŋ jərəşe turьnda tikşerep barьv.

d) Aldьnqь eş kyrgən məktəp, uqьtьvsьlarđь həm uqьvsьlarđь byləktəv esən ajьrьm summalar bildələv.

j) Uŋьş həm jeteşheđlektərđe ylsəp tejeşle julqa halьv esən kanfirinsija, jьjlьş həm kiŋəşmələrđe hər vaqьt daimi rəveştə jahap kilergə. Dərəħ barьştarьn həm avьrđьqtь sьqьv, həm fabzafkum mistkumdar ergəhendəge nadanlьqtь beterevgə jarđamsь kamisejəneŋ eşen kiŋəjtev.

z) Nadanlьqtь betərev həm tybən belemdelərđe kytərevđeŋ əhəmejəten aŋlatьv julьnda, kiselər bisida həm başqasa juldar menən aŋlatьrqa kərək saralarđь kyrev.

5) Maqarif urqьndarь həm prafsajuz ojoşmalarь dugьvьr tədəlgəndən huŋ. kypme nadandar bar, niqəđər ərməjaqə likpunkьttarđьŋ qajđa həm qajsan asьlasaq həm başqa kankrit, dərəħ handarđь kyrhəterge yd əħtərenə jəktəjđər.

Başqortostan Maqarif Xalьq Kamisarь urьn baħarь: (Gnitkuf)

Başqortostan Kəħeptəştər Sajuzь rəise esən: (Kuznitsuf)

Baş Glaf Palitprosvit inьstruktьrь: (Ojimran)

Өlkə Kəħeptəştər Sajuzьnьŋ Kult Atdil mədireneŋ urьn baħarь: (Abdul Safarьf)

Vaqьtь ytməħtən elek tədətlhen.

Huŋqь vaqьttarda ere pьralitərijat ojoşmalarьnda jь kamsamuldar əħtenən partjadьranьŋ kəmeve kyrenə başlanьь. Məskəv qubirnahь bujьnsa29 nse jьldьŋ 1-aprilьna partjadьrь 16,5% tən 16,4% kə, Svirtluf ukьruqьna 13,3% tan 13,1% kə, Tagilьskidə 12,6%-11,8% kə, Artymda11,7%-11,3% kə, Dniperepitrufskidə 12,%-11,3% kə, Luqanskidə 12,7%-12,4% kə,Xarkьftə 13,6%-12,6% kə teşkən. Bətə S.S.S.R. bujьnsa 10,4%tən10,1% ka qalqan. Kyrhətelgən handar V.L.K.S.M. eşəndə partjadьranьŋ yħəlmavь,kamsamuldarđe partijaqa birv eştəreneŋ joməşaq barvьnan kilə. Bьl natizəne kamsamuldarđьŋ partija yħeşenə qaraqanda 1928-jьldьŋ jartьhьna 30,2%, 1929-jьldьŋ I nse kьvartalьna 23,9% ka qalularьlaasьq kyrhətə. Ajrьm ojoşmalarđa V.L.K.S.M. aqьzalarьn partijəgə biry atnasitelni hannardaqьna tygel,absalytnaj hannarđala təşə.Məskəvdə; 28 nse jьldьŋ huŋqь kьvartalьnda partijaqa aqьza itep kamsamul 1321 keşe birgən' 24 nse jьldьŋ 1 nsakьvartalьnda barlьqь 950 keşe. Kamsamuldarđьŋ saqьştьrma avьrlьqь 32,6% tan 32,3% ka kəmegən. *Kamsamuldarđьrpartijaqa biry timpь, partijanьŋ yŋy timpьnan qalьşa*.Hyd unajь menən əjty kərək-ki; kamsamuldьŋ partijaqa birgən keşelərenəŋ satsijalnaj .sastafь nasar bula. Partijanьŋ dajəm yħəşendə 28 nse jьldьŋ 1 nse qinvarьndan29 nsə jьldьŋ 1 nse aprilьna tiklem eşselər 76,6% alhalar, kamsamuldar tarafьnan partijaqa birelgəndər arahьnan eşselər barь 73,6% totalar. Partija yđeneŋ safьna 3,0% xedmətkərdər qabul itə, ə kamsamuldar partijaqa qandidat jahap 62, 2% eşselər birələr. Kamsamuldar kybrək xeđmətkərdərđe partijaqa kandidat itələr. Barь ¼ eleş eşselər birələr.

Şundan kamsamuldьŋ,nujaber pelinumь birgən 80% ka tiklem partijaqa alьnqandar pьraizvudьstvanan bulhьn-tigən diriktivahьn joməşaq ytəgəne kyrenə. Ə, bьl kyreneş partijanьŋ satsijalnaj sastafьn'ybənlətygə səbəp bula. Kamsamul avьlda biqerək nasar eş'əj. Jaqşь batьraktarđь partijaqa hajlap birə almaj.Qьđđar ədbirələ. 1907-1909 nse jьl tuqan eşse həm batьrak baldarьn partijaqa birv bik tybən.

Kyrhətelgən fakьttar barьhьla mərkəd V.K.P.(b) həm V.L,K.S.M. kamitəteneŋ-eşse həm batraktararahьnan jaqşь kamsamul-kamsamulkalarđь partijaqa birergə -tigəndiriktivahьn kamsamul ojoşmalarь iqtibarhьđ qaldьrqandar. Bьqa tiklem batьrak həm eşse baldarьn partijaqa birvđe sistlmalь erəveştə jəcəjkələr həm kəmitəttər alьp barmanьlar. Tik bajram vaqьtьnda (B.D.I.K. yktəber, Linin kendərendə) qьna iħkə alalar. Kamsamuldar inələr. Nujaber pelinumь diriktivalarь ləcəjkələr tarafьnan nasar eşləngəndər.

V.L.K.S.M. kəmitəteneŋ kamsamuldьŋ eşse batьraktarьn partijaqa birergə kərək tigən xatь urьndarqa barьp jetməgən. Jəcəjkələr əlkən kamsamuldar arahьnda partijaqa inərgə tigən agitatsijalar jahamaqandar. Partijaqa biry turahьnda kьluptarda kisələr, məsəxəbələr jahalmaqan. Jəj kenderendə V.K.P.(b) pьragьramma həm ustafьn uqьv kurьstarь eşləməgəndər.

Bьl jeteşheđlektərđe bik jəhət aralabeterep: beten jəcəjkələrđeŋ iqtibarьn partijaqa iŋ jaqşь eşse həm batьrak jəştəren birygə jynəldery kərək.

T.A.

Igen uŋьşь həm kyməkləşev kenenə əđerlek bara.

„Igen uŋьşь həm kyməkləşev“ kenenə əđerlənev betə Savittər sajuzьnda qьđьv başlandь. Kymək xuzalьq'ar sajuzьnьŋ beldərevenə qaraqanda, əđerlek eşe biqrəktə Ukrainada, Liningьrat əlkəhendə həm Uralda jaqşь bara.

Ukrajьnala kyməkləşev bajramьn meŋləgən jaŋa krəħtejən xuzalьqtarьn kymək xuzalьqtarqa tartьv bilgehe aħtьnda ytər. Adissa ukragьnda krəħtejəndərdəŋ 30 lap eşləp sьqarьu berektəre kammuna ustafьna kysələr. Kyməkləşev kenende 3 nse zajьmqa jađьlьv eşe betəp, betə aqsalar bankalarqa tulь kəjənsə halьnasaq. Paltavala kymək xuzalьqtar 10 meŋ giktar jaŋa jerđərđe yđləşterep, betə ikməkte dəvlətkə birđelər.

Igen əđerləv fьruntьnda

Hyrətiə: Dnipu - pitrufski ukrugь, Nava məskəv rajunь. Qusinixa igen əderləv punkьtьnda vaqundarqa igən tejəjđər.

Paltavanьŋ qala xalqь kymək xuzalьqtarđь mədəni eştər alьp barьv esən brigadalar ojoştoralar. Dniprapitruvьski ukrugь krəħtejəndəre bьl jьl itkən tabьştarьnьŋ 2% kyməkləşev fundьna halьrqa qarar sьqarđьlar. Zinavjef ukrugь, igen uŋьş bajramьna Ukrajьnala yrnək rajun tip iqlan itələ.

Liningьrat əlkəhe krəħtejəndəre kyməkləşev kenende 150meŋ giktar jaŋa jəməqət səsevlektəre huqalajlar. Bьl əlkəneŋ səsevlektər majdanьn 8% arttьrьp, 10 meŋ tannalar jaŋa igen birer. Kymək xuzalьbtarqa 10 meŋ krəħtejən xuzalьqь ojoştoralar. Tep iqtibar mal-tьvar ahьrav sьlьqqajynəlteler.Liningьratəlkəhendə 400 dən artьq maj həm sьjr zavьttarь bar. „Igen uŋьşь həm kyməkləşev“ kenende 500 meŋ hum jьjnap 375 jaŋa zavьt halьrqa ujlanьla. Əlkələ urnaştьrьlqan qьđьl ərmistər, jarlьlarqa xedmət menən jarđam kyrhəterđər. „Aftadur“ ojoşmahь juldar tedəv eşen alьp barьp уđendə bulqan betə aftamabildarđь avьldalqa jebərer. Liningьrattьŋ ere zavьttarь həm ular şiflьqьnda bulqan avьldar arahьnda kyməkləşev keneŋ jaqşь ytkərevdə jarьş ytkəreler.

Ural əlkəhendə şinbə eməlere ytkərelep, jьjnalqan betə seridstvalar kyməkləşev fundьna bireler. Əlkələ kymək həm ajrьm xuzalьqtarđьŋ uŋьştarьn kyrhətkən kyrgədmelər ojoştorola. Iŋ jaqşь kymək həm ajrьm xuzalьqtarqa prəmijəler birelər. Bajram kende 3 nse zajьmqa jađ lьvqa həm qьđьl abuđdar ojoştororqa ajrusa iqtibar iteler.

Bilarusijə bajram kenendə yđendəge kyməkləşev xərəkətenə joməqaq jaħar. Huŋqь aj esendə ikeləp arttь. Xəđer unda 1547 kymək xuzalьq bar.

Tatarьstanda kymək xuzalьqtarqa 15 meŋ krəħtejən xuzalьqь kerer. Bəgəlmə həm Minzəle kantundarьnda kymək xuzalьq ustafьna bər nisə jort başqarmahь kysə.

„U. I.“

BURAJVALKAMULЬ EŞLƏMƏJ

Buraj valkamulьnda betəhe 13 kamsamal ojoşmahь bulьp, aqьzalar hanь 200 samaŋьna bara.

Şul tiklem ərmijəne esenə alqan Buraj v. jəcəjkələr əħtenən tejəşle qullanmalar birə almaj. Kamsamuldar səjəsi jaqtan joməşaq hiđelələr. Məħələ: Qalmьq avьlь kamsamuldarь, kamsamuldь tadartьv turahьnda daklat tьŋlajlarđa şunduq ber batьrackanь kijəvgə sьqqan həm ike tapqьr sabьranijəgə kilməgəne esən kamsamuldan sьqaralar.

Buraj həm Qara zirek jəcəjkələrenən başqa jəcəjkələr satsijalizem jarrşьn belməjđər, valkamulda bьl xaqta ber sarala kyrelməgən. Səjəsi uqьvlar başlav turahьnda ujlanmaj, gazittər alьnmaj, kantkamuldan kilgən qararđar ytəlməj, valkamul avьldaqa sьqьp jərməj.

Valkamul əħtenən partija jetəkselek itməj həm eştə jaqьnlьq kyrhətməj.

Bьl barьşqa iqtibar ityse ojoşma bulьrmь?

Q. Murtazin.

satsijalizm jarşь avangarttarь.

Udarnaj Brigadalarđьŋ betə sajuz es'ezdarь.

Nujaber ajьnьŋ jađaqtarьnda V. L. K. S. M. yđək kəmitəteneŋ insijativahь menən udarnaj brigattarđьŋ beten sajuz es'ezь saqьrьla. Eş'ez bulqansь urьndarda kənfirinsijalər ytərgə tejeş.

Bьl es'ez kərəkme?

Udarnaj brigadalar satsijalizьm jarьşьnьŋ avangartь bulьp baralar. Ular eş dərəzəhen yħterydə, tavardьŋ yđenə teşkən xaqьn kəmetvda həm tarle ьvaq nəmələrđe qьħqartuda đur urьn totalar. Ular nisek itep eşkə kamunistarsa totonuqa asьq misaldər birələr. *Udarnik ul-satsijalisticeski eşseneŋ jaŋь tisь satsijalisticeski pьraizvudьstьva nьŋ ьsьn xuzahь.* Aldьnqь eşse jəştər həm əlkən udarniktar parija nьŋ indysteija timpьn yħterydəge giniral hьđьqьn dereħ teşendelər həm tormoşqa atqara başlanьlar.

Şulaj bulhala.

Udarnaj brigadalar eşendə kypkenə jeteşheđlektər bar. Ular əħtərenə teşkən əsəsi vazifalarьn belep betməjđər. Brigadalarqa jaqşь udarniktar–pьraizvudьstevinniktar tartьlmaqandər ajrьm uqarniktar arahьnda nasar ŋastьrajьnijalar bar. Bьlardьŋ səbəbe ularqa qarata tejeşle iqtibar juqlьqtan kilə. Bьl əlgəşməvdergenə alar eşləgən eştər ergəhendə bik keskəj bulьp qalalar. Ular iŋ jaqşь erəveştə satsijalizьm jarьşьn gəvdələnderđelər.

Taqьla kiŋəjty esən

Bətə ojoşmalarьnьŋ iqtibarьn udaunaj brigadalarqa tartьrqa jaqşь qullanmalar biry kərək. Ular six həm zavьttarda yħərgə tejeştər. Ularnьŋ vazifalarь: eşselər ermijahen setsijalizьm jarьşьna tarta alьv bulhьn. Bətə sajuz es'ezь bьl massavaj đur xərəkətkə jul asar. Es'ez sənəqətteŋ yħəv an, rikanьstьrvksija, ьratsijanalizatsija pьlandarьn qarar, satsijalizьm jarьştarьna həđemtə jaħar. Udarniktardьŋ ukьruk kənfirinsijələrendələ şundaj məs'ələlər qujьlьr. Bətə sajuz jə'ezьna ukьruk kənfirinsijalərə đur xəđerlektər kyrergə, jaqşь udarniktardь jejbərergə bərək kulьr. Udarniktar jul başlap, kamsamul tarfьnan ytkərelep jatqan xuzalьq ьemutьrđarьna, satsijalizьm jarьşь pьlandarьna iqtibar itərđər həm es'ezqa tezribələr jejnapkilərđər.

Kamsamnldar

Kamsamul jəcəjkələre jəhət arala beten sajuz es'jьzь turahьnda eşse jəştər menən berləktə udarniktar arahьnda aŋlatv eştəre başlarqa tejeştər. Es'ezqa təlesə xədərlenv furmalarьn yħterergə, jarđamqa pьrafsajuz həm xuzalьq urqьndarьn tartv kərək. Xuzalьq eştərenə, satsijalizьm jarьşь dugьvьrlarьna qarav jahav həm şul erattən betə sajuz es'ezьna xəđerlek kyrv xəđerge kendə kamsamuldьŋ yđək iqtibarlь mes'ələne bulьrqa tejeş.

Beten kes, iqtibar kyrhətelgən mehim vazifalardь ytkərygə junəlderelhen.

R. – A.

Qurqmajьnsa 'yrləteged.

Xəkemət aparattarьndaqь valakitalardь qьđqartv, bojorakьratizьmdь betərv satsijalizьm jarьşьnьŋ jaqşь ytəlyvenə jarđam bulasaq. Xəkemət aparattarь kiŋ qatlam jalpьqa jaqьn kilergə tejeş.

Ularđьŋ xəkemət eşenə qatnaşudarь unajlь, jeŋellek həm arđanьsьlьq kiterə· Səvit aparattarьn tađartunan huŋ, terle juldar menən məəsəsələrgə hьlanqan bojorakьrattardь, sit ilimınttərđe, tajpьlqan keşelərđe alьv menən yk bed,tađa eşselərđən jaŋakadьrdar jetəşteryđe onotmaђqa tejeşbed. Kamsamul satsijalizьm jarьşьnda aktif qatnaşьvь arqahьnda aftarititen kytərđe. Ləkin əle bedđeŋ məs yl urьndarđa eşlərlek aktifhьqьbьđ đur tygel. Jəştərđə kytəry (Выдвыгать) ity jəhətenən eştər bik unajlь tormajđar. Mьna bьqa asьq fakьttar·Məђələn timer jul eşselərə mərkəđ kəmitətə tarafьnan yrlətelgən jəştər 2'5%, mitallistardan 3,1%, tav eşselərenən 7,4% taqьna toralar.

Yrlətyđeŋ jomşaq barvьna tep səbəp qurqaqlьq həm bedđeŋ aparattarqa ojalaqansьt ilimınttərđən kyrhətelgən qarşьlьq həm pьrafsajuz, kamsamul ojoşmaɫarь tarafьnan sistimalь erəveştə yrlətyjuqlьqtaqьna tora. Bəđđə kyberək yrlətyđər ьslucajna kilep sьqalar. Yrlətelgən jarđamhьđ' qullanmahьđ' kanterylhed, avьr xəlgə qalalar.

Jaqьn kiləsəktə.

Aparattardь tađartьvqa bəjləp bed, kenkerit erəveştə jəştərđe yrlətvđe qujarqa tejeşbed. *Tađartv ul-jəştərđe aparattarqa massьvaj erəveştə tartuđьŋ başlanqьsь ulhьn.* Jəştərđe qurqьp yrlətygə qarşь kərəşergə kərək,

Bьl turala Linin.

Julbaşsьbьđ Linin, iptəş Gusefkə jađqan xatьnda „Bedđeŋ arala idijьt Ablumьftar qədətendəj jəştərđən qurqvlarbarmьnьŋ menən bətən keste qujьp kərəş qəđ·

Min eşse juq tigən keşene urьnьnda atьrqa kəŋəş birerinem. *Kiŋ həm qəjvətle erəveştə jəştərđe yrləterge, yrləterge* kərək„ ti· Derəђendə mьrdaj aljot qurqьvdar menən kereş kərək. Kamsamul ojoşmalarь, partija həm pьrafsajuzdar menən berlektə jəştərđe yrləty eşendə đur xəđerlektər alьp barьrqa, jəştərđe yrləty esen kurьstar seltərə tedərgə kərək. Yrlətelqəndərgə kendelek eşendə jarđam ity, ular menən kergə barv·ul jəştərđeŋ eştə uŋьştarьna səbəp bulasьk.

S. A·

Aşlq xəđerləv jarşn kiŋəjtəjek.

Bьjьlqь aşlьq xəđerləv kampanijahьnьŋ pьlanь kən jaq rajunnarda qinvarqa, ə, qalqandarьnda fivralqa tiklem ytəlep betərgə tejeş. Bьjьlqь aşlьq xəđerləv kampanijahь ytkəŋ jьlqьlardan ənə şul burьstardь qujьvь menən ajrьla.

Bьl burьstьŋ ytьleve esen jəştərđeŋ həm kamsamuldarđьŋ jarlь, jalsь həm urta xəlde jəştər arahьnda alьp barьla torqan eşte kesəjtep, kəŋəjtep jejbərvđərə kərək.

Aşlьq xəđerləv eştəren ytkəry esen V· L. K. S. M. ydək həm elkə kəmitətenəŋ kyrhətmədərə buluqa karamaђtan, kamsamul ojoşmalarьnьŋ əle bьl eştə bik əkren qatnaşqanlьqtarь kyrenə. Urьndarda əle xalьqqa aşlьq xəđerləyđeŋ əhəmijəte kərəgensə teşeneldərelməgən həm aşlьqtь jəhəterək tapşьrv esen jarьşta əle xəđergə tiklem bik jomoşaq barqan. Ə, şuluq vaqьtta sotsijalizьm jarьşь qullanv aşlьq xəđerləv kampanjahьn uŋьşlь ytkərv esen əhəmijətle saralardan berhe bulьp tora.

Aşlьq xəđerləv kampanijahь uŋajь menən ojoştьrv-partija eştərə turahьnda V.K.P. (b) ydək kemitətə tarafьnan sьqarьlqan qararđa jarьştь kəŋəjtergə bik nьq əhəmijət birelə. Kamsamul jəcəjkələrə aşlьq xəđerləv pьlanьn jəhəterək ytəv julьnda jarьştь kiŋəjtergə' bьnьŋ esen kamsamuldarđьŋ yđ insijatiftarьnan fajdalanьrqa tejeştər. Kammunistar menən ber ɾrəttən kamsamuldarda aşlьq əđerləv bujьnsa əђtərenə jəkmələgən eşte ytəvđə yrnək bulьrqa, qьđьl jəktər ojoştьruda baştap jerergə həm başqa xuzalardь jarьşqa saqьrьrqa tejeştər.

Jarьştьŋ təp luzьngahь „aşlьq əđerləv pьlanьn jəhəterək, sьrugь jetkənse ytəp betetv" bulьrqa tejeş.

Bьl zadanijanь ytəv tirəhendə kamsamuldar massavəj aŋlatv kampanijahь başlap jejbərergə həm jarlьlar menən urta xəllelərđe, kulaktarqa uђalьq menən aşlьqьn jəşervsələr həm espikulənttərgə qarşь ojoştьrьrqa tejeştər· Jarlьlar aşlьqtь kyməkləşəp tapşьrqan vaqьtta birelə torqan elgyttərendə belep totьrqa tejeştər. Avьldarqa eşse brigadalarь jejbərv jarьştьŋ jəjlep kityvenə bulьşlьq ityse ajьrьsa əhəmijətle sara bularqa tejeş. Bьl brigadalar aşlьq əđerləv kampanjahьnьŋ burьstarьn aŋlatьrlar, urьndardaqь ojoşmalarqa jərdam itərlər həm jarьştь ojoştьrьrqa qatnaşьrqa tejeştər.

Massa arabьnda jarьş idijələrən kerty menən kamsamul, aşlьq əđerləv pьlanьnьŋ vaqьtьnda ytəlevenə bulьşlьq itər.

S. Kyləsaj şьjqьrь

EŞ JЬRDARЬ.

Kyp şul əle duђtar
Ytər burьstar
Kymelep jata tavdar səsəge.
Kərəş menən tьvar kilasək bar
Tik jьrđanьq əle kisəgen.
Həjlənektə maqtap eşse xalqьn
Jьrđahaqta jyњəđ jьrđanьq
Jlaj qatьş monhьđ arkistərđe
Đur kərəşkə tiŋəp tьŋdaьq.
Ə, qajьştar, majđь təgərməstər
„Tuktar"menənsabьp jegergən
Unda sixtar:
Dumna mijestər
Qajnap sьqa eştər sygendən.
Şuqa əgər kərəş simfunijahьn
Guduktarđь quşьlьp maqtalha
Kilər kengə bedđeŋ hyđđər
Jərəktərđə qajnap haqtalьr.

II

Ana!
Həjəlđe qul, alala ul
Avьr sykeş utqa təşerə.
Timer hudьla
Taqьla huqьla
Muskuldь qul unь beşerə.
Jaŋqьđ sykeştotqan timersenən
Un huqhala ber iђ sьqa
Jaŋqьđ sykeşsegə undь quşhaŋ
Timerdərđən kesiə „xur" sьqa.
Sənki kymək qulda kyməktavьş
Eş muzikahь bulьp tьŋdala
Jərəktəge hər jьr qajnar bulha
Kyŋeldelə, mondь jьrđala.

* * *

Xəвərselər вьlaknutьnan.

jəcəjkə eşe aqhaj.

Estərle kantunь. Kəlser təbьn jorto, Mьrdakaj avьlь başqa avьldarqa qaraqanda đurqьna bulhala kamsamul jəcəjkəhe bik nьq aqhaj.Məђələn: bьjьlj əj kenebarь bergenə sabьranjala buldь. Kamsamul jəcəjkəhe ergəhendə ojoştorolqan pijanir ətrətj betərləj hynde.

Jort başqarmahьnan alьđ bulqan bьl avьlqa valkamul his ber tapqьr kilep uramaj.

«MЬRDAQAJ»

Beđ begonnən ərmijələ.

JЬLAJЬR K. Moxammədljar avьlь jəştərə berense sintəberđə B.D.J.K. kenen ytkərep-şul sabranijala 25 keşe is mlek tədep «bəđđe ərmijələ xisaplaqьđ» tip kantvajankamatkaj ej bərdek Ɵsense indysterijə zajьmьn 300% tь menən taratьrqa buldьq,jarlь batьraktardan 14 keşene kamsamulqa aldьq.

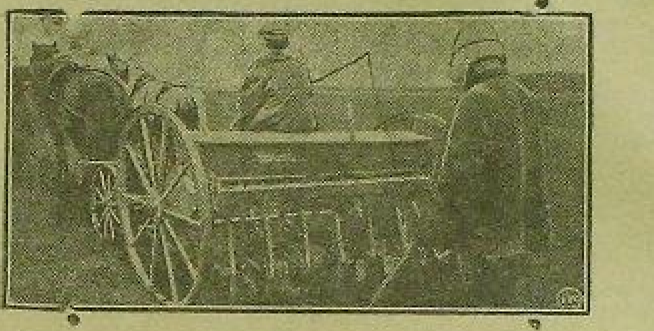

Arьş cəcələr.

Eştər eşlənməj

Estərle kantunь, Qalqaş jorto kyləmendəge kamsamuldar eşe betəhe menən aqhaj.

Valkamul sikritarь Mahira iptəş Fajzullina ber nəmə eşləməj torop xəđer kuьsqa kitte. Unьŋ urьnьnda eşlərlek keşe bulmaqanlьqtan eştər kygərep jatalar.

Valkamul eşləməye arqahьnda kamsamuldar ojoşmanь onotьp esep jeridər. Partijəneŋ kamsamul əђtenən jetəkselege jomoşaq.

Qьş jejtə. Eşte julqa halьrqa kərək.

X, KALKAŞSKI.

Bəjnəlmiləl vuznusь şul kendə 100% menən tyləp bettek. Oşo eştərđe başqarьp yđebedgə tiŋleşev esen betə Jьlajьr kamsamul jəcəjkələren saqьrabьđ.

Ģ. BIKBUF.

Əle jəşьrgə məmkin

Iђke Moraptal avьlьnьn mullahь menən Kejergəđe avьlьnьŋ mullalarь Moraptal avьlьnьŋ mullahьna kəŋəşkə barqandar:

—Xalьq qaramaj, kerəђtejən arahьnda abruj bette, əlle mullalьqьbьđđь taşlajbьđmь. — tigəndər.

Ləkin—tip əjtə ti Moraptal mullahь-min taşlamajьm' əle mineŋ abruj bar. Minen məxəlləge kerəђtejəndər nađandar, allahьđdar jəcəjkələrə juq. Əle odaq qəmer itərgə bular-tigən ti.

Jə əjteged inde Moraptal avьlь kerəђtejəndəre:

—Mullaqьđđь aşatьp, esertep ydegeđđən kelderep torahьqьđmь? TAVЬS.

Qaralhьn.

II-nse qela ьrajqumь kьlubь jəcəjkəhe, jəj kene kamsamuldardь unarqa bylep hər qьruppa yd keşelər·neŋ xəldəren tikşerergə bulqan inə. Oşo qьruppalar esenə inqən kamsamulka Məqəzeva „mine tikşerməgez" tip qarşь tordь.

Jaqşьlap tikşergəndən huŋ unьn Estərle tamaq k. Moraptal jorto, Jamauharь avьlь mullahьnьŋ qьdь ikəne belende·

Yđən tikşerergə quşmaqan bьl qьđđь ьrajkamul nьqьraq qarahьn ine. BULUSЬ

Maset alьndь·

Estərle,k. Maqar jorto, Maqar avьl xalqь dəjəm sabranijahьnda, məsette məktəpkə biry məs, ələhe qaralьp ber məsette məktəpkə birergə buldьlar. Məsette mədənijət usaqьna əjlənderv menən Maqarergəhendəge barlьq avьldardь tiŋləşergə saqьrabьđ.

MORDAQJALIJEF.

Maqarif fьruntsьlarь jarьşalar.

Ɵfeləge Başpittixnikum menen Bərə pittixnikumь satsijalizьm jarьşьna sьqtьlar.

Jarьş pьlandarь tedelde. Bьnьŋ menən genə qalmaj I-kursь uqьvsьlarь III-kursь xalqьna jarьşqa sьqarqa pьlan jahajdər. Jaŋalipte jajьlaştьrьrqa həm əjrənergə hyđ birələr.

T. B.

Paxut ytkərelde

Jumatav avьl xuzalьqь məktəbeneŋ asa avjaxim jəcəjkəhe 70 tən artьq aqьzahь menən Cişməgə barьp, Cişmə kamsamuldarь həm asa avjaxim aqьzalarь menən berlektə 3 kən ujьna vajaŋnaj paxutta jərep terle huqьş eştəren əjrəndelər. Gişmeneŋ betə xeđmə kərdərə, kamsamuldarь menən Atraj v. Satajь avьlьna barьp ular menən taqьla manivir ytkərelde.

«M»

Jaŋь eşselər kadrь əsən kərəş.

Kamsamul xeđmətte satsijalizьm nigeđedne qorovđa, eşselərđe tixnieeskej həm mədənej jaqtarьn yђterevđə, pralitarьjattьŋ jaŋь kadrьn sinfьj hьđьqta tərbejələvđə, pralitarьjat safьn bьsьraђьvsь vaq burzьva ilimınttarьnan tađartьuđa hər vaqьt aktif kerəş alьp bara·

Kamsamuldьŋ qər pragrammahь oşo menən yђep, maşinalaşьp kilgən sənəqət menən bergə bara.

Eşse kenə ul ylek xəldə xərəkət ite torqan maşina təђende saznanьjahьđ eşləj torqan ber nəmə tygel, ə betenləj başqa bulqan sinfьj totanaqlь həm satsьjalizьm praizvudьstьvahьn ojoştorop barьvsь - julbaşьь ryle ujnaj.

Şuqa kyrə xəđerge eşse, ul praizvudьstьvala tixnikanьŋ hər ber tarmarqьna elgəşep unьŋ menən aŋlaşьp, həm undaqь ojoşma eştərendəge ydgəreştər menən jaqьndan tanьşьp barьrqa ul xəđerge mədenej xedmət həm qьđьv eşləv timpь menən tanьş bulьrqa teje.

Inde bьnan F.Z.U. lardьŋ nej tiklem əhəmejətle buloanlьqь aŋlaşьlha kərək. Bьl məktəpətər ber jaqtan jəş eşselərđe jaŋь eş mituttarь menən tanьştьrьp, jaŋь kynegev birhə şulajuq kiŋ kyləmdə mədənej nigeđđə huqara. tixnikə asasendə yђterə, həm sinfьj kammunizьm ruxьnda tərbejələj. Ana şunьŋ esendə kamsamul F.Z.U. həm qemym pьrafissьja birə torqan məktəptər həm jaŋь tərbejələngən, huqarьlqan eşselər seltəren kiŋəjtev esen tuktavhьđ kərəş alьp bara' Ləkin kamsamul aldьna qujqan məsьələlərgə kyp vaqьtta xuzalьq urqьndarь tarafьnan qarşьlьq kyrhətelə.·

Şul uq vaqətta ikense jaqtan iptəş Kujtьjşьђtьŋ 2 jьllьq qemym prafissьjalь massьvaj məktəptər asьv turahьndaqь prikazь bulhala' lar tipiə belməjđər.

Kamsamuldьŋ yđək kəmitətə, xalьq xuzalьqьnьŋ juqarqь səvite parkamtьruttьŋ F.Z.U. həm massьvaj prafissьja məktəptərenə avьl şurahьndaqь prikazdarьna əђtəp 65 meŋ jəş yђmerđe juqarьlaqь kyrhətelgən məktəptərgə avьl qararьo kertte. Şulardьn esenən F.Z.U· məktəbenə 15 meŋdəndə kəm bulmaqan handь həm başqalarьn massavj prafissьja məktəptərenə urьnlaştьrьrqa.

Şundaj asastage əђtəlmə ereveşendə alьnhalaF Z.U. həm qemym prafissьja məktəptəre 1933-nse jьlqa feqət kərəkle jerđərđeŋ 40% tьqьna jaralьq kьvalitikatsьjalь eşselərgenə sьqarasьq. Bьl han əlbittə qənəqətlənerlek dərəzələ tygel.

Kiləhe jьl esen bьl han taqьla 20% qa yђərgə tejeşle.

Bьnьŋ hьnьan əђtəlmə bulьp qabul itelgən handaqь uqьvsьlar F.Z.U. məktəptəren ber nisə esmina menən eşləp həm atnalьq tuqtavhьđ eş mitedьna kyskən xəldə, şulajuq fabrikə kantuđarьn həm kьluptarđь, laşdalana belgəndə, artьqaqsa totma ьnsa başqarьp sьqarьrqa məmkin bulasaq.

Kamsamulda dьŋ bьl juldaqь burьsь nej tiklem đur ikənlege aŋlaşьlha kərək. Kamsamul ojoşmalarь bьl julda betə keste hьlьqtьrьp, məs, ləne xəl itev julьnda jaŋьnan F.Z.U. həm massavaj prafissьja məktəptərenə jьjnav esen betə saralar təplənhьn. Sənkej bьnьj jьllьq xuzalьq plьnь talapьtə (gosplan bujьsa 825 meŋ). Tik şul jul menən genə jaŋь tərbejəle həm belemle sajesь nьqlь aŋlь eşselər kadьrьn xəđerlərgə məmkin bulasaq.

S-J-.

Kьluptarđa radijular nasarlar, şuqa kyrə aqajьmdar qasalar

Vaqьtlь Ridaktьr:X. Ģilmanьf.
Bp. редактор: Х. Гильманов.
Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск"
Башглавлит№ 92

№ 30

Berləşeqeđ bətədonja pralitardarь!

5-NSE JЬL SЬƢA

Başqortostan
JƏŞTƏRE

1929-jьl.
15-Sintəber
Jəkşəmbe
№ 30(144)

Jadьлv xaqь ber ajƣa 15 tin
3ajƣa 45 tin. 6 ajƣa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksijanьn adrise:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьꞑ Başqortostan
əlkə kəmitəte tarafьnan sьƣa
rьla torƣan aďnalьq gəzit.

Еженедельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

Sələm-balşevik „Başqortostan“bьꞑ 10 jьllьƣьna!

„Başqortostan“ ƣa X jьl.

Başqort xeđnət jalpьhьnьꞑ Yktəber rivalytsijəhenə tiklem yđ əsə telendə metbuqatь bulmaпь həm bulьrqala memkin tygel ine.

Yktəber menən bergə tuqan, başqort eşsən jalpьhьnьꞑ metbuqatь „Başqortostan“ gəzitəhe ydeneꞑ un jьllьq bajramьn uđqara.

Un jьl—rivalytsija osoronda qьbьqa qomer tygel. Bьl un jьllьqta başqort xalqьla başqalar menən erattan qanlь fьrunttarda, asьlьq—jalanqaslьq kərəştərendə buldь.

Kulaqsь zəkiselərgə sik quјьp, pьralitarijat dəylətenen batьr ətrətə bulьp, jeꞑ hədqanьp xuzalьqtь nьqьtьrqa, satsijalizem təđəleşenən izadьj eşenə kereşte.

„Başqortostan“ gəzitə tayge jьldarьndaqь zəkiselər qulьnda vaqetta ber tiklem abьnьp, hertenəp, tajpьlьp adaplanhala, uqa partijənen jetəkselegə kesəjve menən ydeneꞑ partijənen satsijalizem teđy burьstarь tygərəgenə jalpьnь ojoştьrusь, unь tərbijələyse, kerəş fьruntьnьꞑ kymək kantьrule bulьp əyrelde.

Partejənen har millat eşsənderen yđ əsə telderendə tərbijələy kərəklege turahьndaqь jekmətkehen atqarđь. Diktalarsə adiptərđe, zurnalistađь həm jeđđarsə xəbərselərđe satsijalizem teđy fьruntьnьꞑ aktif haldattarь jahaпь.

„Başqortostan“-ydeneꞑ un jьllьq xezmət bajramьn udqara, ydeneꞑ uпьştarьna jomoq jahaj.

Aldaqь un jьllьq, taqьla đur uпьştarqa alьp barьrqa tejeş. Bigrəkta kin qatlam başqort xeđnət jalpьhьn satsijalizem teđy fьruntьnьꞑ kendəlek burьstarь-eştərə tirəhenə ojoştьru, ulardь şul izadi eş əđtendə tərbijələy, partejə həm betə eşsələr sinfь aldьnda torqan qьjьnlьqtar menən kereşy, satsijalizem teđeyđeꞑ biş jьllьq pьlanьn bojomqa aşьru, mьna aldaqь burьstar. Ul şul burьstarđь atqarьrqa tejeş. bed uqa eşənəbeđ həm şunь telajbeđ.

X. USMANLЬF.

„Baş rtostan„ hem unьꞑ ərmijəhe-xəbərsələr.

Tuqan kəndərdə.

Bьnan un jьl elek beđđeꞑ ydьnətbuqtebeđ juq ine, „Başqert“ „Başqortostan.“ tiqən zəgalufqalar menən gəzittər 17-18 nse jьldaꞑq sьqa başlahalarda' ular başqorot essəndərə gəzite bulmajsь: kulaksь zəkisələr gəzite inelər.

Xəzergə „Başqortostan„ gəzite 1919 nse jьlđьꞑ sintəber ajьnan başlap sьqtь. Ləkin bьl vaqьttarda ilde jьrtqьstar qulьnan qotolđorop alьp qaluđn qanь kereşə barqanlьqtan şulaju anan honda asьlq' belgenlek jьldarь barqanlektan g-zit jalpь gəzite bulьp kite almanь həm uqa xəbərselər matьjrijldarь inmənə.

Fəqat ilebeddə satsijalizьm tarmaqtarnoꞑ kesəjeve arqahьnda jardamsь kes bulusifatь bulьp xəbərselər ərmijəhe tudь. ə, 1925 nsə jьlda ulardьn hreese betə Başqortostan ьs,ezdarь jejnalьp xərəket nьqlь julqa teşte.

Ləkin beđđeꞑ ilđeꞑ elektən hun dərəzələ arьtmalьqь, industrijalni eşselərđeꞑ bulmaпь, idaralərđeꞑ urьndarqa sьqьp, xəbərsesьrđe ojoştorop jərməyđere həm urьndarda partjə jejtəkselegeneꞑ tejeşleđərəzələ bulmavь arqahьnda xəberselek xərəkətə tejeşle urьnnь ala almanь.

Şulaj bulhala beđđeꞑ jaqşuq uпьştarьbьz bar inde. Xəberselər yđ insijatįvalarь menən zurqьna uпьştarьqa ireştelər. Hiş şikhed jəməqtselek sistimenda yđ urьndarьn aldьlar inde.

Ulər đur eştər başqaralar.

Avьldaqь barlьq ikkelek qaldьqtarь, kəpital ilimintarə kampanijalər məlendəge tejeşhedlektər menən kəraşte, tərlə ojoşmalardaqь həm başqa eştarđəge tejeşhedlektərđe, jenə- jəttərđe asьda zur eştər atqarlar ul xəbərselər.

Xəbərslər menən nindəj eş alьp barьla.

19 nse jьldar ulardьꞑ ber heləbulmahala, xezer ankitə tultьrьp handa torqandarьqьnala 555 keşe. Bьlardьꞑ kypselege avьl xəbərselərə, ulər 28 nse jьlda 352 keşe ine 29nse jьlda taqьla artьtьlar. Inde eşse xəbərselər 33, batьrəktar 78, kypsəlek partijə, kamsamul aqьzalarь.

Bьl zur ərmijə'bьqa tejeşle jetəkselek itygənə kərək. Ləkin Əfenen ydendə tuplanqan tatar-başqorot eşsələreneꞑ adlьqь, xəbərselər kypselegəneneꞑ avьldarqa hьjebьvь arqahьnda ulardə estina gəzittərə ergəhedə ojoştьrьp massavaj eştərđe kesəjtep, səjəsi tərbijə eştəren kyterep jađьlqan xəbarđarđe bigyk həzemtəle jahap, xəbarelər arahьndaqь sit iliminttarđe tađartьp betkənebeđ juq əle.

Betə jejtəkselek (Əfenən daşqa) xattar həm gəzittər sьqarqan, xəbərselər mojeşə, arqьrьqьna ytkəm jьldьꞑ berense yktəberenən başlp, Oşə jьldьꞑ berense ijylenə tiklem 421 xat jađьlqan, 32 tapqьr xəbərselər bylege sьqarьlqan.

Kilasak eştər.

Bьnan hoꞑqь eştər xəberselek eşen massavaj xalqə kiltery julь menən barьrqa tejeş.

Bьnьꞑ esen bьjьl „Başqortostan„ gəzite betə eşteꞑ ydəgen-Əfelə zavьt fabriktarqa kysery, Əfe zavьttarenan rapkurdar kadьrь tudьru, ular esen ajrьm siminarijalər ojoştoru, stina gəzittərə ergəhendə massьvьj eştərđe kesəjty bьđьqьn alasaq.

Alьtaqь rapkurdarđь həm silkurdarđь jetəkselek itydələ eşteꞑ ydəgən stina gəzittərə ergəhenə kysrep, ularqa aj hajьn jetəkse xat jađu hem ular menən har vaqьt jənle bailanьş tototdь quja.

Bьl teləkterđe ytəvqə xəbərse iptəştər yđđərə jardamqa kilhələr (tejeştər) xəberselek eşe ьsьnьanda jəməqatselek sistimeneꞑ taqьla əhmijətle eləştərə partijənen taqьla tura signalizatьrdarь buldьrdar ine.

X.

„Başqortostan“ ƣa jalqьnlь sələm.

Kamsamolijənen bajavaj ьştabь-Başqortostan əlkə kəmitenən partijənen Başqortostan əlkə kəmitəte urgenь balşavik „Başqortostan“ dьꞑ 10 jьllьqьna kamsamul sələme.

„Başqortostan“ dьꞑ ilebeddə satsijalizem tozeləşen tə'min ity julьnda kyrhətkən xezmətterə menən ber erattan yk, eşsən jəştərgə kamunizem tərbijəhe biry julьnda həm məs,ylijətle eştərendə kamsamuldьꞑ əlkə kamitətə taqdir itə. Sijşi kereş kiđkenləşygə bajlьp jəştər eşen bulqan kərəştərđə kiđkenləveꞑ bed kyrəbed.

„Başqortqstan“ partijənen eşsən jəştər eşen alьp barqan kəreştərđə jenep sьqьvьn tə'min itydə, betəꞑ jardamьn kyrhətər əlkə kamitət bьqa tuqlь ьşanьu menən ьşana.

— Jəşəhen partijə əlkə kamitətenen bajavaj urgьnь „Başqortostan“

Kamsamuldar bujlap

Bəjnəlmiləl eşendə saqьrudar.

„Maladuj rabəci“ digən Navasibir krajьndaqь kamsamul gəzitəhe seberđəꞑ ə qalalarьndaqь kamsamullarьnь bajnəlmiləl eştərə turahьnda saqrьşular başlarqa təqdim itə.

3 aj esendə oşə altь qala kamsamul ojoşmalarь yđđereneꞑ bajnəlmiləl eştərə turahьndaqь təzribəlarən kyrhətergə tijoştər.

Saqrьşlar başlandь.

Ukrainam ergəhendə saqrьşьvdь jetək lav seenajrьm kəmisijə tedelde. Həm pritprijətijalər ergəhendə jaş xbərselər berigadalarь tədelde.

Saksun kamsamuldarь menən dugьvьr.

Liningьratьnьꞑ pitьrgьrat təbak kamsamuldarь Girmanijənьꞑ Saksun kamsamuldarь menən satsijalistiki dugьvьr tədenelər.

Liningьrat kamsamuldarь pьraizvatьstva məs'ələləren kerttelər ular praquldardь beterev, pьraizvutstьvalarđa jəşlerneꞑ başьvdarьn beten jerđədə qullanьr ƣa tьsasaqtar.

Bəjnəlmiləl eşen mopьr jəsajkələren nьqətьv menən jaqşьrtasaqtar həm Saksun kamsamuldarь menən hər vaqьt ta elemtə totop torasaqtar inde Saqsьnda hər kamsamul mültьq tota belevnə şart itep qujajadar.

SAKŞUN KAMSAMULDARЬNA TƏBƏNDƏGE NƏMƏLƏRNE QUJAQDAR.

S. S. S. R. ƣa hezym bula qalqanda S. S. S. R. nь haqtarqa impirijalizьm huqьşь bula qalha unь gьrazdanlar huqьşьna əjlenderergə.

Kampartijə safьna eşse ləpđe tartьda aktif qatnaşьp, unь kendələk itep alьp barьrqa.

B. D. J. K. kenendə eşse jəştərə xisabьnan25 prasintqa yđtergə.

PƏJPIN. Uramdarda Bedikko baqьşlap pьraklamatsejalar taratьldь. Balarda gamindan partejəhьnьꞑ eşsandərgə xejanat səjəsətə asьlьp birelьp, ьstudint, eşse həm haldattar zabastufkь jahap SSSR dь haqlav julьnda kerəşkə saqьrьlqajnьlar.

Sit ilderđə XV-BDIK.

Palitsejənen qaraşь toro vьnaqaramatan uramdarđa đur dimanstsьjalar uđqarьldь.

VARŞAV. Eşse jəştər bik đur dimanstratseja jahap səjəsi məxbystər jabьlqan tormagə taban barə başlaqajnьlar bьlardь palisa taratьp, bajtaqьn qulqa aldь.

ЬSTUKHULEM (Şvitseja). Ərbet qalahьnda betə Şvitsejə jəştərenen ьsjezь bulьp dimanstratsejaqa 3000 keşe qatnaşь.

Ьstakhulemdə palisanьꞑ tьjьvьna qaramaj jəştər bik đur dimanьstratseja jahaqajnьlar. Bьlarqa kesle palisa ətrattarə hezym itep kyp keşene qulqa aldь.

BIRLIN. Kamsamuldьn ojoştьrьvь bujьnsa jəştər bik đur dimanьstratseja jahap 1-maj huqьştarь bulqan Najkolen uramьnan ytep ьspurt majđanьna jьjьldьlar; məndərsə eşselər uram sittərenə teđelep jəştər dimanьstratsejahьna alqьşlap ədattьlar. Ьspurt ьstadojunьndaqь mitingəgə 25 meꞑ keşe qatnaşьp, 15 meꞑe eşse jəştər ine. Jəştərđeꞑ Faşesttarqa qarşь kerəş gьvardəjahь həm tьjьlqan jəş qьdьl fьruntsьlar ətrəte bik đur alqьştar menən qarşь alьndь. Kamsamul həm Kampartəja vəkildərə mitingtь alqьşlap faşizemgə qarşь kerəş gьvardejahьna sələm tapşьrdьlar.

PЬRAGA. (Cixeja) jəştərə dimanstratsejahьnda səjem aqzahь kammunis Gьruşka notoq həjləgəndə palisa xalьqqa hezym itep voxşiđərsə xatta qatьn-qьđđarđьla tuqmanь. Başqa kyp kalalardala jəşterđeꞑ dimanstratsejalarь jahaldь.

„Başqortostan" xəbərsələrenən ber tərkəm

ƟĐLKHEĐ EŞ AĐNAHЬ NƏMƏ UL?

SSSR mə'əssəsə həm pridprijatijələrendə ɵđləkheđ tulь adna eşləv turahьnda VKP (b) yđək kəmitəte tarafьnan ьraθlanqan jaŋь dikrit ilebeđ esən sajəsi həm iqtisadьj jaqtan bik əhəmijətle, đur adьm.

Unьŋ təp əhəmijəte ilđe sənəqətləşterevđe həm avьl xuzalьqьn jaŋь edgə-satsijalizьm nigəđendə qujuđь aşьqtьrьvđa.

Bətə SSSR sənəqətendə ɵđləkheđ eşləvđe kertev sənəqət praduksijahь eşləp sьqarьvđь 20% jəqni ydegenələ partijanьŋ XVI nsь kənfirinsejəhe həm səvittər sə'jьzь 5 jьllьq pьlan bujьnsa bilđələgən ɵđləkheđ eş kertev-ber nisə terlə pridprijətijələrgə genə bəjlegəndələ pьraduksijanь 3-4% qa artьrasaq.

Ɵđləkheđ eş kertelgəndə eşselər sinfьna his ber zijan tiđermajensə. Məsələn: ber eşsenen jьllьq xəl jьjьv kenə kəmetelməjensə genə ilđe sənəqətləşterev bik tiđlətelə.

Pritprijatijalarda eşsələr sirutlaşьp xəl jьjьv bilđələnev səbəble pritprijətijələ, tulь eşləhendər esən sənəqətkə bik kyp jaŋь eşse ьlьqtьrьp bьl arqala eşheđđər hanь bik nьq kəmijəsək.

Ɵđləkheđ eşləv iŋ təvlə, jaqьv nəmələrə ruda sьqarьv, qaraltь tedev matirijaldarь eşlьv, qaraltь tedələşə inirgijə jeteşterev, jaŋь timer, taş juldar halьv, kəveŋ xəder iŋ aşьqьs karəkle həm mextazlь hiđelgən təp sənəqəttərđə bulasaq. Bьl xəl dikritta atap anьq kyrhətelgən.

Ɵđləkheđ eşkə kysev arqahьnda aqas əđerləvđe kiŋəjtev, sitkə aqas jebərevđe artьrьp, sittən maşьjna kertevđe kəsəjtergə məmkinlek birəsək.

Kiləsəktə xalьq kyp qullana torqan tavarinarđь eşləvse sənəqətte ɵđləkheđ xeđmətkə kysev kьn eşsən jalpьhьna bik nьq həm avьr hiđelgən tavarqa asьqtь bətərəsək. Dəvlət həm kapiratif savdahьnda ɵđləkheđ eş kertev, eşsən jalpьqa bik đur jeŋellek birəsək.

Kiŋ jalpьqa eşləvse səvit mə'əssəsələrendə ɵđləkheđ eşkə kysev avьl xuzalьqьna bik đur uŋajlьlьq kitrəsək.

Bьl jaŋь zakundьŋ bik đur əhəmijəte-bətə dini bajramdarđь xəl jьjьv kenə sitatь menən bətərevendə (təp rivalytsijun bajramdar bətə eşsələr menən bergə uđqarьlasaqtar), jəqni tormoşta dini xərəkəttər jəşəvendə bik đur zaraba birev bulasaq.

Bьl dikrit dinde xekymattan ajьrqan başlap ytkən midgelda dini xərafatьŋ jəşəvenə iŋ đur zaraba bulasaq.

Eşsələrgə siratlaşьp terle kendərđə xəl jьjьv birev ularqa mədəni xeđmət kyrhətevđə'lə bik jeŋeləjtəsək. Şulajtьp ɵđləkheđ eşkə kysev mədəni rivalytsija julьnda kesle faktьr həm dingə qarşь həlakətle zaraba bulasaq.

His ber şik juq. Ɵđləkheđ xeđmətte xərəkətendə beđgə bətə kuntьr rivalytsijun həm savitkə qarşь ilimintarđьŋ — bigerəktə puptar lagirьnan. uđallьq menən jəšalqan agitatsijahьnan saqtarqa tura kiləsək; şul səbəble partejə pralitar həm eşsən jalpь arahьnda ɵđləkheđ eşləv turahьnda bik kiŋ aŋlatьv kampanijahь alьp barьlьrqa tejeşle. Bьl eş niqađerlep tiđrək atqarьlha, bьl dikrittь tulь kejəmsə tormoşqa aşьrьv həm ilđe satsijalizьm julьnda tedəv həm mədəni rivalytsijanь bojьnqa aşьrьvdaqь uŋьşarđь şul tiklem tiđerək tə'min itep bulьr.

B .D.J. K. kə sylək.

Milaslav (Tulь ukruqь) kamsamuldarь jetəkselege menən B. D. I. K. kə đur bylək birđelər.

Kurbatsva, Dikərkə, Sainka avьlьnьŋ krəstijəndərə eşə kamsamulđarđьn julbaşsьlьqь menən 800 pot igen kiterep tapşьrqandar.

Bьl krəstijəndər bense nujaberge bətə artьq igendərne xekymətkə tapşьrьvqa Milaslif təbəgendəge bətə krəstijəndərne saqrqandar.

Kamsamuldar đьŋ yrnək kamunahь B. D. J. K. kə Arfjym kamsamuldarь 5 meŋ giktar jerlə „gigant" isemle a. x. kə'munahь təđərgə bulqandar.

Kammunaqa 800 kamsamul B. Artjym rajkamul aqzalarь həm Artjum təbəgendəge batrak, kvalifikatsijalь tjəş eşsələr aqza bulьp kergəndər.

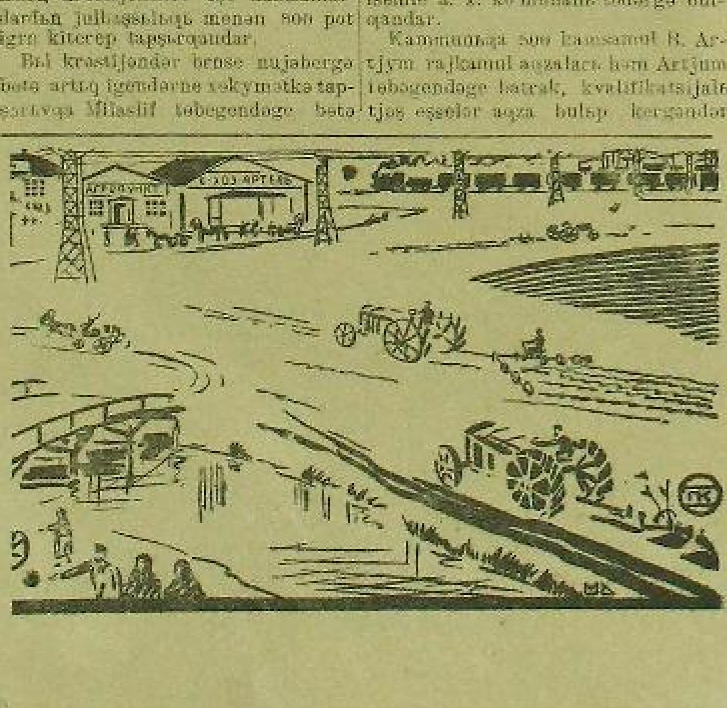

Ə. Ixsan şьjqьrь.

Jjek bujьnda.

Buvьn - buvьn bulьp juqarь
Tezmələngən tavdьŋ jədənə
Mamьq kevek jomşaq tulqьnьn
Hirpə, hirpə jьlqa ẖudsla.
Jьrlap aqqan taşlь jьlqanьn
Almas biten həjep-qьsqlap.
Japraqtarьn jəjep, taratьp
Taldar ytkən qojəş ьşqlap...
Bedrə taldьŋ jəşel japraqьn
Zifer jele həjəp qьvana...
Ə, sal başь kemeş hьdьn
Saf jədenə tijep bulana...

⁂

Tuqajьqtaŋ jьlь qujmьnda
Ijəmle-dərtle jьlqa bujьnda
Zəŋgər təsən kykkə ejrelep
Bolot-bolot bulьp jьjьla...
Hee kylmagen kigan ber jeget
Jьrlaj-jьrlaj uval urata:
Hьdьlьp kitkən uval tavьşь
Haaduqastь uqa qarata.
Taŋ atunan qara kiskəsə
Ijek bujlap şaular jerilar
Tьnş tərqan tuqaj tьnlьqьn
Zavьt itə tuqьn begylər...

⁂

Qara jergə soqor qazьlqan
Qađan qujьp əste jabьlqan
Qađaŋ tulь tuqьn aqasь
Beshen esen uttar jaqьlqan
Eşləj monda jarlь—batrak
kiŋ tuqajđar tora şaŋqьrap
Jьrlaşalar:
—„kulak yđe bedgə kilhen
jərəməjbed mal horap"...

⁂

„Kustar sajuzь" monda erətter
Parniktarьn qujqan bidəklep
Jəşəv şartь qajat kyŋelle
Jeŋel ikən eşlev-kyməklep...
Jjek bujь.29 jьl avqust.

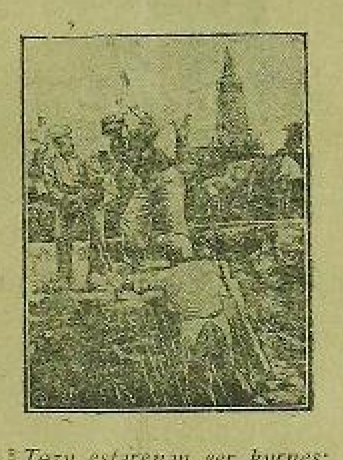

Təzy eştərenən ber kyrneş

Hin. Baş - jəştərenə jazьldьŋmь ele?

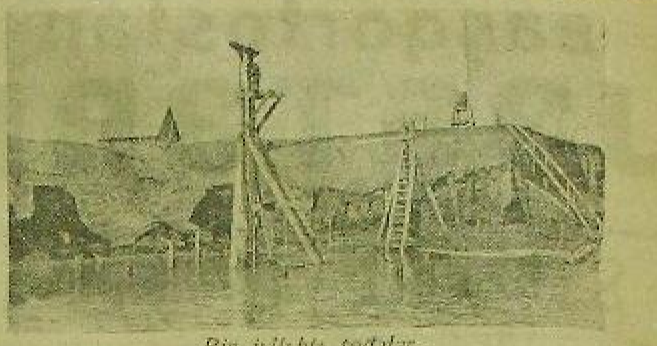

Biş jьllьq tədələr.

Iknse jьlqa ajaq badqanda

Uŋsьlar jьrь.

Uŋsьlarđьŋ başlьqь iptəş Buxarin yđenen dərəs bulmaqan „заметки экономиста" tigən maqaləhendə partijanьŋ industrializaştruda totqan timpь ytalərlek tygel tip əjtergə tьrьşa. Iptəş Buxarin pralitarijatьŋ ilđe industrializaştrudaqь izađьn ьşanmajsa alьnqan timpь jemerergə adaplana. Ləkin iptəş Buxarindьŋ bьl sьqьşьna səvit matbuqatь bik nьq qarsь.

Tormoş yđe uŋsьlarđь tuqmaj.

Bəđ xuzalьqtь alqa jebərydəge—yθtrydəge timpьn elekke kejənsəgenə qalđrmajbьđ, kiresensə həđelqan plandь tiđerək bojьnqa aşьrьv esən hamanda qьdulaterqa tьrьşabьđ. Şuqa kyrələ 29-30 nsь jьldьŋ sənəqət yθeşe 20,2% urnьna 31,2% yθergə tijeşle.

Səsy jerenen kyləme ytkən jьlqь igen uŋmauqa qaramaθtan 7,8% qa arttь.

Kalxuz, safxuz tedy eştərə şul tiklem qьdu bara ki, biş jьllьq planda səsy jeren arttrudaqь kyrhətkən kantьryl sifьrdar ikense jьlqa ytəlep, artьp kitəsək.

Bьl jьlda avьl xuzalьqь esen 3 maşьjna tьraktьr kalunnahь bulha, kiləhe jьlda avьl xuzalьqьna 102 maşьjna—traktьr kalunnahь bulasaq.

Eşsələrđen eş xaqtarь 11%qa, eştəp sьqaru kestəre 23%qa artьrьp si maldьŋ ydenə teşkən bəjəhen 10%qa təşerələsək.

Ytkən xuzalьq jьlьndaqь ytəş kyrhətelgən pьlan ytələrlek, uŋsьlarđьŋ fikerđərə yta xata ikənen asьq kyrhəttə.

Jeteşheđlektərđe bətery kərək.

Dərəs urьn menən xekəmətteŋ diriktivahьn ytəməv, si maldьŋ ydenə teşkən bəjəhen tybənəjtməv arqahьnda eş xaqь arьmav, eşləp sьqaru kestərenen alqa atlamavьn, kyləm artьnan qьvьp, dərəzə (качество) qa iqtibar birməvdərnelə kyrep bula. Ləkin „bьl tar" arudarqa qarap başqalarđь tigellestergə jul tota dərəs jul tygel. BЬL JETEŞHEĐLEKTƏRĐE BƏTƏRRGƏ KƏRƏK.

Tarqau fiker, ikeləny, jat julqa həjrəv dər menən ul jeteşheđlektərđe bətery məmkin tygel, kirehensə ul jeteşheđlektər bьndaj mexittə yθələrgenə. Kyrhətelgən pьlandь ytəy esen xuzasьlarđьŋqьna tьrьşudarь ađ, bьqa bətə eşsən xalьq ьqьlь əhəmijət birergə tieştər.

5 jьldьqtь 4 jьlda ytəjəđ.

Ə beđ, xuzasьlar həm bətə eşsən massanьŋ tьrьşьqь menən ytkən xuzalьq jьlьndaqь timpь qarahaq 5 JЬLLЬQ PЬLANDЬ 4 JAKI 4 JARЬM JЬLDA ytəygə MƏMKINLEK BAR IKƏNEN KYRƏBEĐ.

Dərəs bedgə qaj ber qьjьnlьqtar esərər, sьjnfi kerəş kennən kengə qьqulaşa bara, kapitalis ilimittarь nisktə bulha kirtə bulьrqa ьmtьlalar. KAPITALIS ILIMITTARЬ, KULAKTAR JOQONTOHЬNA BIRELGƏN KEŞELƏRGENƏ ILĐE AQЬЬN YθTERERGƏ KƏRƏK TIP HƏJLƏJBƏĐ.

Əgərđə eşse jalpьhь şundaj intuziazьm menən totьnmaqan bulha, partija, xekəmətteŋ totqan julьna aqьlь jardam itkən bulhalar, bed pьlandьŋ ytkən jьlь şundьj uŋьştar menən atqara almaš inek.

Oşə juqarьlaqь uŋьştar, alqa barьđar, yθydər, ьmtьluđar, pьlandь yθygə məmkinlektər bulqan saqьnda uŋsьlar—ulardьŋ jetəksehe iptəş Buxarinđьŋ krəstijəndərđe kulak buqauьna er jaqьnan alьp barudarьnьŋ xatalьqь turahьnda hyđlə bulьrqa məmkin tygel.

Beđ, 5 jьllьq pьlandь bojomoştulьhь menən atqaruda đur jardam itkən ɵđləkheđ eş atnahьna kysəbeđ.

Uŋsьlarqa qarşь atpur.

Eşse sinfьnьŋ kesenə, izađenə ьşanmausьlarqa ьqьlь atpur birə barđь həm birə həm unь kiləsəktə davom itər. Jebek, hьjьq, qurqaq keşelərđeŋ hyđđərenə qarap tormaьbьđ. Partija eşsələr həm eşsən krəstijəndər menən jeŋevgə—satsijalizmqa bara. Barьqьđđa, partija hьđьqьnan xuzalьqtь kytərygə ьmtьlabьđ.

Kamsamul həm dingə qarşь kerəş.

Linin kamsamulь din-xerəfətkə qarşь mərxəməthed kerəş asarqa tejeş.

Kamsamul partejanьŋ gindral hьđьqьna qarşь jynəlderelgən appartunizem, uŋ tajpьlьş həm unьŋ menən kileşevselekkə qarşь kerəşendə berlek-berđəmlek aşa jeŋep sьqa aldь həm balşiviktarsa kerəş fruntьnda partьjanьŋ iŋ ьşanьslь jardamsьhь ikənen taqьla ber qat anьqlanь.

Ləkin ələ eş bьnьŋ menən genə siktələ ikən tip tьnьsqьna xəldə tororqa jaramaj, senki xuzalьq fьruntьnda kendən ken mohim izađi eştər talap itelgən hьmaq şuluq xuzalьq həm səjəsi tedələşəbeđđeŋ unьslь ađьmdar menən alqa atlavьna qomasavlaj torqan qarşьlьqtarđa ilebeđđə juq tygel. Ulardьŋ iŋ qurqьnьstarьnan berəvhe kapitalizьm mənfəqətən alqa hərəvse—dəvam itterergə tьrmaşьp jatusь kulaktar bulha unanda qurqьnьsьraqь din. Ul din—xərəfət satsejalizьm tedeləşe saralarьna qapa qarşь jynəlderelgən, xatta parteja həm səvit tətbirđərendə terlə eştərendə aktif qatnaşusьlarqa tirrur jəhəvqa barьp jetevdə jardam itkən ber nəmə.

Ləkin bьl avru menən kerəş mes'ələhe bik jomşaq şunьŋ esendə din menən kerəş məs'ələhendə kamsamul ydeneŋ sinьfьj hiđđərlegen arttьrьv aşa eraximhed kerəş alap barьrqa-uqa qarşь ul asarqa tejeş.

Bьl turala iptəş Linin „kamsamulis nindəj aulьrqa tejeş" tigən kitaвьnda şulaj ti:

„Bəđ burzuazijanьŋ alla quşьvьnan kitərep sьqarqan əxləqьna qarşьbьđ həm unь tanьmajbьđ bьl məqənə menən alqanda *əlsettə beđ allaqa ьşanmajbьđ tejəbeđ. Yđđərenen keşe kesənən fajđalanьvđarьn ytkərьv esen rьvxaniđarđьŋ, alpavьttarđьŋ həm burzuazijanьŋ alla isemenən nejđər həjləgənen beđ bik jaqsь aŋlajbьđ. Ular yđđərenen əxlaqtarьn alla quşьvьnan jəki bərbəer şul alla quşьvьnan kilep sьqьuqa bik oqşaj torqan jartьlaş jə bətenləj idialistьq hyđđərenən kiterep sьqarqьnđarьn beđ bik jaqsь beləbeđ. Keşe aŋьna almaqan həm sinfьj kerəş aŋьnan sittə bulqan bьndaj əxlaqtь beđ his vaqьttala tanьmajbьđ. Beđ bьlarđь jalqan, aldaşьu tiaəđ; kapital mənfəqəte esen eşsəndərđeŋ mejələren tomalau tiaəđ.*

Beđđeŋ əxlaq baştan-ajaq pьralitarejattьŋ sinfьj kerəş fajđahьna bujhьna, tejəbeđ. Beđđeŋ əxlaqьbьđ pьralitarьjattьŋ sinfьj kerəş teləgenən kilep sьqa tejbeđ".

Ip. Linin deŋ bьl hyđđərə hər ber kamsamuldьn həm eşsən jəştərđeŋ qolaqьna alqa itep taqьlьrqa tejeş həm Linin də ejrənev aşa kamsamul dingə qarşь kerəşte qьrqulaştьrьrqa tejeş ine.

Avьl pijanirđarь.

Taqьla ʙertapqr „Başqortostan jəştəre“ turahьnda.

Beđdə ber sir bar. Qai ber saqta bed ber nəme turahьnda bik kyp həiləibeđ, ə pьraktik eşkə kilgəndə samanau tьş jalqav xərəkət itəbeđ. Alajьq jəştər deꞑ vaqьtlь mətbuqəttəren taratu məs'ələhen. Bed bit bьl turala əllə niqəder jađdьq, həjlənek. Əllə ni niqədər vəqədələr aldьq. Ə eşkə kilgəndə kamsamuldar ul jađьlqandardь, yđərenen birgən vəqəđələren bik ədgenə aqlanьlar. Mona oşь xəl beđđə bьl məs'ələ turahьnda taqьla ber tapqьr hyđ qudqьtьrqa məzbur itələr.

Hər der ølkənen ydenə kamsamul gəzitəhe bar. Ular şul ølkəđəge kamsamul xərəkəte menən çitəkselek itələr. Kamsamul aldьna qujьlqan burstar đьꞑ ytəleşe tirəhenə massanь tuplajdar. Jiteşhedlektər menən kərəş alьp baralar. Mona şuluq burьstardь yđ əktenə jəkməgən gəzitə kamsamuldьꞑ Başqortostan kəmitəte tarafьndan da 6 nsь jьl inde sьqarьlьp kile. Ul kamsamul massahьnьn kiꞑ kypselegenə tanьş- „BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE“.

Unьꞑ deiəm alqanda başqort, tatar kamsamuldarь həm eşsən jəştərdeꞑ səjəsi mədəni telegenə javap birrlek bulьp qujьlьşьna qaramastan haman jalpьlaşьp jitə alqanь juq.

Xəttə əjatьraq bulhala honqь vaqьtta ul elekkegə qaraqanda da əđ tarala başlanь. Sebəbe nidə?

Əllə, Başqort, tatar kamsamuldarьnьꞑ hannarь artu ulardьꞑ sifattarь jaqşьrudamь? ə. bit bьl jaqtь alqanda gəzit yđərgə, ytkəndege handarьn ber nisə mərtəbə artta qaldьrьp kitərgə tieş ine.

Monda dur səbəp kamsamuldardьꞑ vaqьtlь mətbuqət əhmijəten aꞑlamauđarьnda həm unь kytərsy, jaqşьrtuđь yđərenə tьrьs itep almauđarьnda dьr. Şulaj uq kamsamuldьn kantun, jərt kəmitəttərenen bьl məs'ələdə barmaq aşa qaraularьnda quşarqa kərək.

-Gəzitəne latьjn menən sьqarьp bulmaj...

- Başqortsanь bed aꞑlamaibьđ tigən əkijəttərge kyptən sik qujarqa vaqьt.

Kamsamuldьn jetəkse urgьnnarь, xəttə ølkə es'jьzdarьnьꞑ „jaꞑalifnь belməgən bər kamsamujda qalmahьn“ tigən qararđarьnьꞑ sьquqa ođaqlaməj ike jьl tula. Tatarđar esendə gəzitəneꞑ tele jeꞑel bulьun bik kyp tapqьrlar pьraktika kyrhətte inde.

Qorь vəqəđə, qorь hyđđar həm tophed dimaguqiəlardь beꞑenən taşlarqa. Ə. „BAŞJƏŞTƏRE“NEN tirazьn bьl kəđđəyk 5000 GƏ JETKERERGƏ!

Bargenə başqort, tatar kamsamul jəcəikəhe həm kamsamuldarь Başqortostan kamsamuldarьnьꞑ jetəkse urgьnь bulqan gəzitəheđ bulmađqa tej ştər.

B. BAJAN.

Beđđeꞑ jəcəjkələr jarьşta

Axun vulьsь culpan avьlь jəcəjkəhe aqzalarь qemymi jьjьlьştarьnda 8 nse indystrijə zajmь turahьnda daklat jahap betkes xalьq arahьnda zajmdь taratьp betererge buldьlar, sul jьjьlьşta uq jəcejkə isemenə 35 humlьp zajьm alьnьь qəliaß j zitьf.

donja kammunis jəştəre

Pejanirđar hajlavqa qatnaşalar.

Bilgijə pejanirdəre. Bilgejə kamparjahьna hajlev vaqьtьnda hajlav kampanjahьna qatnaşьralar. Ular hajlav vaqtьnda intirnatsьjanal jьrlap həm plakattar menəꞑ uramqa sьqtьlar.

Yđđərenen pьlakattarьna:

„2 — nse numirgə tavьş biregeđ“ tip jađqandar ine (2—nse numir Bilgejə kampartsjahьnьꞑ isemlegel)

Palitsejeskjđeꞑ bьl qьlamьşьna qarşь torovsь iptəştərđe başqalardan ajьrdьlar. Həm iptəştəren qьđьvqa qarşь torqan əsen ber nisə qьđь iptəştərenən ajьrdьlar. Jegettərđe kanyşnejqa, qьđđardь bylməgə japtьlar.

Aristavajt itəvgə qaramьrđtan ikense kənnə lagirqa kitev jahaldь. Şulajuq, ondav juldarь, elkəə unьşьnqtar aftьnda ytte.

Kalunjaqa ʙalalar jeʙərelə

Angelijə impirjalistəre, ydeneꞑ Avьstьrijaloge kalunjahьna eşheđ jəş yđmerdərđe odatьv menəꞑ qenəgətlənməj, huꞑqь kendərđə 11 — 12 jəş arahьndaqь balalardьla kalunjaqa eşkə jebərə başlanь.

Anglejanən kysərelgən 300 bala əsən kən jəş Avьstrijanьꞑ PINDZRA tigən qalahьnda agьra—kyltьra məktəbe ojəştьrьldь. Kyptən tygel unda taqьla jaꞑь ber tərkem balalar jebərelde. Ьlardьꞑ esendə 11—12 jəşlek 35 eşse balalarь bar.

130 kamsamul qulqa alьndь.

BIRLIN. Jək menən lagirgə kitep barьvsь 130 kamsamuldь palitseja tarafьnan tuqtatьlьp palitsejə prizidiomenə tapşьrьldь.

Tentev vaqьtьnda kamsamuldarđьꞑ qoraldarь tabьlmaqas, palitsejə zikundan tьş kamsamuldarđьꞑ flak' kərək həm tьranьsparanttarьn kanfiskavait itte.

Satsijalistarđan qasalar.

Avstrija eşse jəştəre faşizəm menən kərəşygə tartьlqandan tartьla. Satsijal dimakrat jəştərə sajuzьndan sьqьp kitələr.

Vinanьn Girnaleş təbəgendə appazitsija sajlavlarda kypselek tavьş alqan. Oşьnьꞑ əsendə satsijal dimakrat başlьqtarь mandattar dorəь tygel tip təbək kənfirinsija saqьrqandar. Undala appazitsijanirlar kypselek təşkil itkən.

Oşo vaqьjqađan huꞑ appazitsijasьlardь kirə satsijal dimakrattar ojəşmahьna qajtu əsen agitatsija barhala, ul appazitsianirdar kamsamulqa inələr.

Ьspurt tygel katьr.

Girmanьja eşse jəştəre irtəngə səqət 7 dən eş başlap səqət 4 tə betərələr. Tik hər ber jəş eşse eş başlaqanьь ber səqət eş betkəs 2 səqət gimnastika ujnav məzbyri.

Administratsьja ьspurt məzbyri tygel tip əjtələ, ber ken fizkylturaqa kil məhə ikense ken eşkə inderelməjdər.

Şolaj itep eşse jəştəren kəsləp xərbi ujandar ujnatala.

Hin ʙaşjəştəre turahьnda nəmə eşləneꞑ?

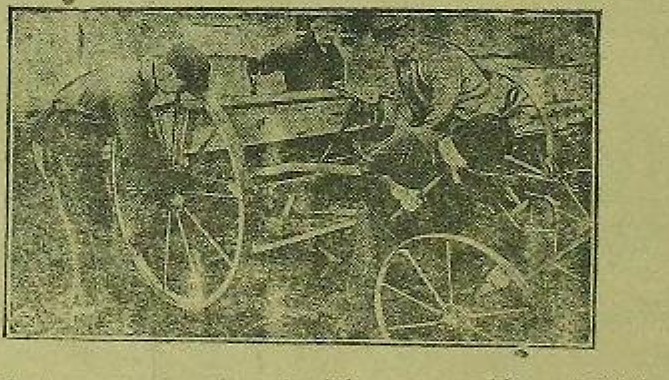

Avьldarqa sьqqan eşsələr srigadalarь eş qoraldarьn teđətələr.

Zajьmdar tele.

Kyđ aldьmda mona zajьm jata
Ulda həjləj, ulda həjləşə,
Sьbarlaqan jəşkelt bittərenən
Industrijə jьrьn eləşə.
Həjləj bedgə zajьm kykrəgendə
Haqlanqanьn, bulqan ni barьn-
Beđđeꞑ birgən danlь humlarьbьđđan
Gigant zavьttardьꞑ tьvarьn.
Həjləj bedgə şunda zavьttarda
Tixnikanьꞑ danlь kestəren,
Şunda tьvqan tьraktьrdьn
Kiꞑ qьrđarda kykrəp eşləven.
Həjləj zajьm birgen humdarьbьđđan
Gigantlardьꞑ qojьlьp tьvarьn,
Beđđen ilebed şalaj qьdьv eşləp
Sit ildərde qьvьp uđarьn.

B. Safin.

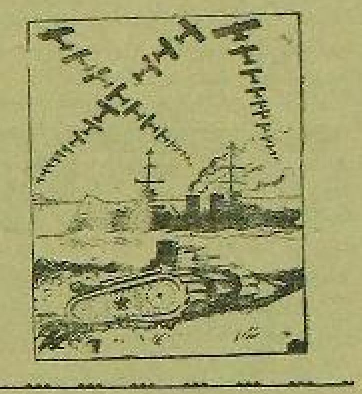

B. Moqamaj.

Beđ, əđer ʙeđ!!

Huꞑqь pylə əle, hьđqьrmaqan·
Huꞑqь tuptarda əle atmaqan.
Athaqьđđa. barь ber jeꞑelmabed,
Sənki
Jer şarьnda· juqhьl telendə:
Huꞑqь jeꞑev hyđe jatlana.
Kiləsəkten. bejek tajanьsь·
QЬĐЬL YRDIN alqan, kamsamul.
Marьş atlar, Lundьn səxrələren,
əgərdə heđ,
Beđđeꞑ ilgə, purьx athaqьđ·
Qanlь kerəştərdə maqtav alqan,
kamsamuldьꞑ jerək tibeşe.
Berđəm tibə,
kamsamuldьꞑ berđəm teləge·
—Jer şarьnda, kapitaldьꞑ tamьrьn
QUBARЬV!!...
Sit ildərdə· şaxtь, zavьttarđa,
kes jьjalar, beđđeꞑ tьvqandar.
Taş harajda mьđqьllanqan,
hьqrav tavşь jaꞑ'aj uramqa.
Beđ, ber tygel, beđ meꞑerlər,
Qorallanqan eşse uldarь.
Beđ, əđerbeđ, həm barьrbьđ,:
kamptьja:
Birhengenə, kerəş sighəlьr·

Ləkin əle beđ bьl fьruntta əhəmejətheđ əkren eşləjheđ. bik jaj qudqalabьđ. Bьnь kamsamuldьꞑ VIII-nse ølkə ьs'jьzь ajьrьm asьq kyrhətep ytte. Sənki juqarьla əjtep ytkənsə, beđđeꞑ eske doşmandarьbьđ (kolak, nipman, rьvxanidar, elekke aq zatlar) ələlə tulha din qoralь aşa eşsəndərdeꞑ sinfьj aꞑdarьn tomalap ytkenderde qajtarьvdan əmət əđgəndərə juq. Ular bьl teləktəren bojomqa aşьrьv esən jəştərgə tə'sir itergə, ulardь yđ quldarьna alьrqa tьrьşalar. „jəştər esən kərəş alьp baralar“. Beđđeꞑ jalpь eştərebeđđen qajhь ber furmьlarьn yđđəreneꞑ teləktərenə xedmət itterev esən, jəştərđe tartuda—ojoştoroda dur urьn totqan tygərəktər teđələr. Qibadat jorttarь janьnda xur tygərəktəre, esevgə qarşь tygərək, xatta hənər tygərəktəre tedəp jul başsьlьq itələr.

Şul tygərəktər aşa yđđərenen tə'birđəren uđqaralar.

Derəđ ravxanilardьꞑ bьl xəjlekərlektəre kamsamuldar həm eşsən jəştər tarafьnan qatь atpurqa osoraj kilələr. Ləkin səjəsi həm idijalugija jaqьnan jomşaq tərbejələngən jəştərđə bьl tə'birgə birlevdərđə osoraj. Məđələn: Bərə pittixnikumьnda ravxanilar jetəkselegendə din tygərəktəre teđələv. şuluq kantun Qjəmər avьlь kamsamuldarь „bətəheneꞑ qul tamqahь balьp“ mulla qa xoquq juldap jərevdəre.

Bələbəj Prijut vulьsь Islambaqtь avьl kamsamulđarьnьꞑ məzingə: „eşsən kerəđtejən hanalu, jallap batrak totmaj, kərək yde-kərək balalarь bulhьn kamunizьm ruxьnda tərbejələngəndər, unьꞑ es atь 4-həjьrь bar, unqa xoqun birerqə jaraj tip tababьđ“ tigən utzьftarь bularqa fakьt bulьp təşələr.

Şulajuq bьl fakьttar kamsamuldar arahьnda dingə qarşь kerəşteꞑ jomşaq qujьlqanьna signal biralər tygelme?

Dərəđən əjtergə kərək, beđđə kyp vaqьt dingə qarşь kərəş təꞑgələndə „min allaqa ьşanmajьm, şulaj bulqas nigə kerəşergə kərək“ tip qaravdar, jəki „alla, din alar barьhьla mif, ə mullalar parazit“ tip qьsqьrьnьvdan uda almav kyrneştərelə, xatta bulqьnala tygel. kamsamuldardьꞑ kendəlek tormoştarьnda dini qədət-qərəftərde ikke jolalardь ytəvdərendə jьşqьna osoratьp bula. Məđələn: gəzittərdeꞑ qajhьnqьna qarahaꞑda, „fələn kamsamul nikəx menən ejləndə, fələn kamsamul balahьna mullanan, azan menən isem quştьrdь fələn kamsamul məhər tyləp eskelek məzlise jahap aqtьq bajlьqьn tygep, xuzalьqьn jemrep kaləşkə quşьldь“ tigən ejəmheđ kyrneştərđeꞑ qabatlanьp torqanьn jьş osratabьđ. Bьlar barьhьla kamsamuldьꞑ-bigerəktə urьndarda praktik eş, jəştərđeꞑ səjəsi belemen-sinfьjhidgerlegen, ojoşьv eştəren, qarqa kerəş furmahьnda alьp barьv bađqьsьna kytərə almaqanlьqtarьnan jəki hylpən eş kyrevđən itp əjtergə kərək. „ƏLE SINFЬJ KƏRƏŞ HUĐЬLQAN SAQTA-YĐEGEĐĐEN BƏTƏ KƏSƏGEĐĐE KƏRƏŞ TELƏGENƏ BUJЬNDЬRЬQЬĐ! ЬPNA OŞO KAMUNIZЬM TƏRBEJƏHE-ƏXLAQЬ BULA INDE“

(LININ)

Bьna bьl hyđđər beđđeꞑ alqa nindəj burьstar qujqanь asьq bulha kərək. (axrь bar.)

Səvittər sajuzьnda

Đur kalxuz

SMOLINЬSK. Sviteskeneꞑ qojaş bajьşь əikəhendə 125 meꞑ giktardьq elkən ber kalzuz teđəv eşenə başlandь. Bьl kalxuzda hetselek həm jetenselek eşe bulasaq.

Timirəzef avьl xuzalьqь akadimejəheneꞑ prafisьrь ip. Vilmas, bьl kalxuzdь 3 bađьvqa kysərev turahьndaqь eşte yđ əhtenə aldь. Kalxuz teđelev ajqanь menən bьl elkəgə timer jul halьv məs'ələhelə qudqatьldь.

Bətə donja jəştəre jarьşь

SMOLINSK. Klinsaxtaqь ip. Linin isemendəge tuqьv fabrige eşse jəştəre bətə donja jəştər jarьşьna başlap, yđđərə menən jarьşqa, yđđərenen Cix-slavakejəlege şif jəştəren jarьşqa saqьrdьlar. Ike aralaqь jarьş dugovarьna qul qujdьlar. Oşo kəndərđə Cix-slavakejə eşse jəştəre Kilinsix fabrigenə kiləsəktər.

150 kamsamul ʙrigadahь

NAVASIBIRSKI. Kamsamuldьꞑ Navasibir Okruzkom kəmitəte rajundarqa 150 kamsamul brigadahь jebərə, ular kəđgə səsev kampanjahьnda qatnaşasaqtar. Hər ber brigada 3 keşenən tora. Brigadalar bar kyznis, slisardar həm timerseiar menən tə'min itelgəndər.

20 brigada xəđerge kendə rajundarqa kitep eşkə başlanьlarđa inde. Jaqьn kendərdь qalqan brigadalarda kitasəktər.

Bьlardan tьş fabrik həm zavьttar qaşьnda brigadarlar teđələp, ularda tiđ kəndərdə avьldarqa taralasaqtar.

„EŞ“ isemendəge zavьt brigadahь xəđerge kendə rajundarqa sьqьp avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt jahav eşenə totondolar.

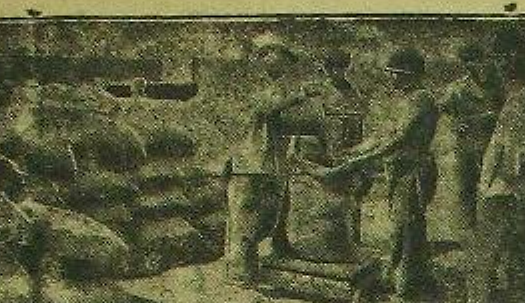

Mına hiŋə rəsem ujlala yđeŋ təşən!

V. L. K. S. M. dıŋ bətə kantun həm ɵfɵ qala kəmitəttərenə.

14 nse yktəberdə jıl hajın udqarıla torqan nəvbattegə „urazaj bajramı" udqarıla.

Bı bajramđıŋ udqan jıldarđaqınan ajırmahı „urazaj həm kalliktivizatseja kəne" buluvındalır. Bıramdıŋ təp maqsatı: kalxuz həm savxuz tədev xərəkəten farsiravajt itev aşa qulakka atpur birev, jəməqətselek agraninınumın tulı bojomdaştırıv aşa səvit qırdarının unışın kytərev:

„urazaj həm kaliktivizatsejə" kenendə kiŋ erəveştə anlatıv eşe alıp barırqa, partejanıŋ avıldı jaŋınan tədev təngəlendəge giniral hıđıqın nıqlı təşəndererqə həm avıldn kapital ilimınttərenə qarqıv hezym jaharqa kərək.

Qəməldə bılaj udqarılırqa tejeş

1) kantun həm jorttarđa kalxuz tədeleştərenə praizvıdstıva kapejratıftarena həm jəməqətsək agraminınıjının bojomdaştırıv turlarenda tikşerevđər udqarılır.

2) Jaqındaqı kalxuz həm savxuzlərqa ikskursıjalar ojoştorırqa anda sabranjalar udqarırqa həm ulardın daklattarın tıŋlarqa.

3) − kalxuz jəcəjkələrekalxuz eşeneŋ unışın asıq kyrgəzmələr diagrammalar tədergə.

4) − mədəni − jalpı eştəren kluptardı xuduzestıvajəqırac nıqlı rəsmiləşterev əspiktakl kansirttar udqarıv unda kalxuz safxuddardıŋ unıştarın kytərəven kyrhəteylər kiŋ udqarıv kərək.

5) - Partejanıŋ giniral hıđıqı turında məs'elə qujıp batraktardıŋ kanfirinsejəhen udqarıv.

6) - Paxuttıŋ 3 nse midgelen esenə alqan xəldə „urazaj paxutında" eşlangan eşlərgə tulı ituk jaharqa həm kədqə sesevđelə esenə alqan xəldə eş unıştarın diagrammalar, sifırđar menən kyrgəderqə.

7) - „Başqortostan kamsamulı Şan-kaj-şi gə javap itep" kamsamul traktır kalunnahı əsen jıjılqan sərmajəqə ituk jaharqa.

8) - Ajırım jəcəjkələrdə jarış mitudın quldanıp 3 nse industrejə zajımın taratıvda kiŋ kampanja udqarırqa.

9) - „Urazaj hem kəlliktivizatsejə" kenen udqarqanda ikmək xəđerləv eşe yđək iqtibardı alırqa tejeş. Şunıŋ əsəndə bətə ojışmalar eşeneŋ yđage itep artıq igendərđe tulıhı menən qıđıl abuzdar menən xəkymətkə birevđe alırqa tejeş.

10) - Qala həm sənəqət ojışmaları bıl kende udqarqanda yđiđərenen şif avıldarına keşelər jebərep, „Urazaj kalliktivizatsija" kenen tulı ytəvde tə'min itərlek qəməli saralar kyrergə tejeştər.

11) - „Urazaj-kəlliktivizatsejə" kenen udqarıv 30 nsı jıl jađqı sesev əsen qəməli juldar hıđıp qaldırırqa tejeş.

B. G. K. V. L. K. S. M. Bojırahı.

Mehim tədətəv

Karriktır xatahı bularaq 29 nsı han 24 nse avqısta sıqqan gəzitəbeđđə X. Qlabitıf şiqırınıŋ 24 nse juında „qıđ qatındar xəder kəlliktifta tormoş qolo bulıp ykəlar" tigənne „qıđ-qatındar xəder kallikta tormoş qələ bulıp ykəlar" dip tədələp uqıvıqıđ yienelə.

Tatar-başqortbalalarınıŋ səvittər sajuzında berđənber

„JƏŞ LININSE"

gəzitəhenə jazıldıŋmı əle?

jađılmeqan bulhaŋ, balaŋdı şatlandırajım, jaqşı tərbejə birəjem tihəŋ tiđerək jađılıp qal!

„JƏŞ LININSE"

pejanir məktəp balalarına pidagugıja, səjəsi tərbejə birevdə dur urın birə. Ətrəttərđə eşləv jəmqejətkə fajdalı eştər jaŋı eş juldarı jađıla. Balalardıŋ kyŋelen asıvđa her haŋında matur, matur xikajə, şiqırdar, ocirık tar jađıla, fən həm tixnika jaŋılıqtarı, donjadaqı terle qıđıqtar, baş vatqıstar, ebistar, matur-matur rəsemder, kəlkə karikaturalar menen biđələp sıqa.

Balalarqa radeju alqıs, qul hənərdəre əjrətevdə jađa. Şul qəđər balalar əsen qıđıqlı-matur, ađna hajın sıqıp barıvına qaramaŧtan hər bala aldırırlıq itep xaq qujılqan.

„JƏŞ LININSE"

Barıqıđđa „JƏŞ LININSE" gə jađılırqa barıqıđđa aşıqıqıđ!

Jađılıv xaqı hər ajqa 10 tin.

Adris: Qazan Cirnişufski 9.

urındardan jađalar

Kamsamolqa Bulaj kileşmi

Məsqyt kantunı Yrgıjqıjqi avılı Jslamıf Niqəmətulla digən kamsamul mulla həm bajlarnı jıjıp hem qıştanrđardı menən esə eştə qatnaşmıj, mənı kamsamuldan sıqarırqa kərək. igl.

35

Ablaj avılı (caqmaqış jortı) kamsamuldarı nađannarnı betereydə qarar sıqarqan ide 35 keşene jaqalifsə əjrətep sıqardıear.

Safa Qodajarıf.

Zajım taratavəđ

Məsqyt kantunı Yrgi qıjqi kamsamuldarı 110 humlıq 3 nse indystrijə zajımına jađıldılar. Hər berkamsamul xalıq arahıdada zajımdı taratuda aktif rəveştə qatnaşa.

M. Zakirıf.

Tiŋ ləşeged.

Maqar a. x. məktəbenbəge hər bər uqusı 2 hum 50 tijenlək 3 nse zajımqa jađıldılar oşqlajuq xedmətkərlərđə ikeşər ajlıq eş xaqına jađılalar.

Başqa a. x məktəptərendə tiŋdəşərgə saqorabıđ.

Qj. əxtəmef.

Bı gəzittər aldırlu buamı?

T- qataj k- ı T-tanqavır jorto 1nse Asqar avılındaqı uqıv əjerdə terlə gəzit zurnaldardı hər vaqıt əŧtəl tultırıp halıp qujalar. Xalıq uqıv əjenə kilə, gəzit, zurnal uqıjdar. Şulaj bulhala jəj kenə uqıv əjenə „Başqortostan joştəre həm jəş „juqsıl„ gəzittəre aldırılmanı vılıs urınlaşqan bınbaj dur avıl uqıv əjendə bıl gəzittər bulmavı eş tyge!. Bıl gəzittər aldırılhalarđa əllə izbactik ışkafta haqlanı mikən. vılpalit pırasuet bıl eşkə kyd hal ele.

Tytek

Harıq tirehe jabınqandar,

Ablej avılı caqmaqoş jortı pamişcıktar nəslennən kilgən s Isənbirdin qıđı Isənbirdinə Zəjnəp Ɵfɵ Dzirzinski məktəbendə uqıj:

Şuluq avıldan sıqqan Bərdəsle pasıdkahı nda turusı elekke ataqlı mədin balahı Safa Isənbirdin do şul uq məktəptə uqıp jata.

Bulardıŋ tirehen haldırıu kərək.

KYRYSE.

Ylem tyşıgendə.

Iske Baltac kamsamulı jəcəjkəhe jəj bujına hıs nəmədə eşləməgən hyngən. Başqa avıl jəcəjkələre jemertep eşləp jatqanda, terək jəcəjkəhe jəj bujına ber jıjılışta udqarmaqan.

Tərbijəvi eşteŋ nasar qujıluvı arqahında iske Baltac avılın nan, dur avıl bulıuqa, qaramavınan, kamsamolqa inyselər ađ. Kamsamuldardıŋ kybrəge xedmətkərđər.yħevdə şular həm uqusılar haŋına yħə.

Səjəsi uquqa əđerlek juq valkamul utırışında jəcəjka sikritarı „nik əle ikmək xəđerləvgə qatnaşmıjm əle irtə" dip javap birđe.

Avıl jəcəjkələre jəmnənep barqanda trək jəcəjkəhe ylgən.

Bıl jəcəj kəne jəmnənderev kərək.

NANЬP.

Mına hiŋə rəsem ujlala yđeŋ təşən!

FƏN həm TIXNIKA

Keşeneŋ arganizmın da altın.

Nimes duktırı Ragnar Birqteŋ tikşerev hedəmtəhendə keşeneŋ arganizmenda altın barlıq belende, keşe hər təvlek tışqa sıqqanda 1,1 milligram avırlıq ta (jılqa 1 3 gıramdan artıq) saf altın sıqara iken. Keşeneŋ hər ber kilagram qanında 0,3 miligram altın jedəp jeri, ə mejneŋ qabıqında hər kilaqa 14 milligram altın tura kilə. Altın keşeneŋ qullanqan aŧıqtarındəla bar məhələn hər 10 litır hıvda 1 milligram altın bar, aşlıqtarđıŋ tışqı jarıhında, vinagrat hıvıpa, salavktə, şulajuq yged bejerendə altın bajtaddına bula.

Jəşendən ilikterik alasaqtar.

jəşen - bik kesle ilikteriktən qibarat: məŧələn hunqı təzribələrgə kyrə kesle jəşendə 1 miljun vult kesengə iliktərik bula.

Xəđer çirmanejalaqı ber nisə qalim jəşen keson totop alıp şunı sənəgəttəfajdalanıv təzribələre jahap qararqa bulqandar. Bınıŋ əsen bılar şıvitsareja məmləkətendə kyk kykrəv həm jəşen jəşnləv bik jış bula torqan ber tavda jəşen kesen totıvsı ıstansa halalar. Bılardıŋ təzribələre uŋışlı barıp sıqıp, jəşen xalıq xuzalıqı əsen bik fajdalı kestarıdan berhenə əjləndereləv kətelə.

Timer tutıqıvđan zıjan kypme.

Qirmaneja tixnikə zurnaldarınıŋ xisabına kyrə hunqı 25 jıl esendə Javrupala sıqarılqan bətə timerđeŋ 40 % tı tutıqıv arqahında halək bulıp betkən inde. Timer tutıqıvđan xuzalıqqa kilgən zıjan bik dur. məŧəlan Cirmanejala timer juldarđa hər jıl timer tutıqıvqa qarşı kerəşkə 25 miljun hum aqsa totola.

Byre-balıq.

Teşlək Aamirikala Aamazınka jılqahı tamaqtarında byre-balıq atalqan ber terlə balıq jəşəj. Ul balıkəj (15-20 santimitır ođonlıqta) bulıvqa qaramadtan: teştəre bik ytken həm byre tese kevek nıq. Ul hıvqa kergən janlek həm keşelərgə hezym itep kyd asıp jomqansa ulardıŋ təndərenen itəren teşləb edəp alıp kitə.

Aftamabil pujızqa qorşı kerəşə.

Fıransejala Pariz-Varsil qalaları arahında pujızdar menən jarışıp tərtiple ərəveştə julsı aftamabildare jərejbaşlanı.

Bılar 830 kilamitırdı tap 24 səqəttə ytələr, pujızdan 3 səqət tiđerək, jərej xaqı pujızdaqı menən ber tiqed.

Eskəgə qarşı dimanstratsija.

Kamsamulka.

Qojaş nindəj jılmajıvlı
Nindəj kələ kyktər əŧtənən.
Hin də qojaş kevek jəđeŋ məŋ
Nur səsəheŋ ildər əŧtenə.
Kitaptarıŋ totop udqan saqta
Kyđem təşe hineŋ jədeŋə.
Jəcəjklə-xalıq jıjınında
Kən də tıŋlajım hineŋ hyđəŋde
Hineŋ jəđeŋ nindəj jılmajıvlı
Əllə əsəŋ hineŋ qojaşmı?
Pudıra hertəlməgən cista jəđeŋ
Cista jəđeŋ ajlı-qojaşlı.
Kisəgenək əle jəcəjkələ
Hineŋ daklatıŋdı tıŋlanım.
Tıŋlanım da (hin qafev it)
Maqənələ hyđeŋ urlanım.
Tik hin gene təge mullalardı
Qaş jıjırıp, avır hulattıŋ
Tik hin qajtqas məset bylməhe lə
„Qudoqal ujan!" jırın tıŋlattı.
Mizalı qır, mizahıđqa əjlənep
Tıraktırdar menən bereldə.
Kymək kəstər beregep, kammunlaşıp
Unış kytərevgə bereldə.
Hineŋ jəđeŋ nindəj jılmajıvlı
Jıvılmaqan hineŋ kyddəreŋ
Hər keşeneŋ qalə jeragendə
Maqənələ dortlə hyddəreŋ.
(Mıqəmaj)

Vaqtlı Ridaktır: B. Bajan
Вр. от. редактор: Б. Баяжоб.

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск"
Баштлавлит № 92

KIM deŋ X jıllıqına

S.S.S.R. xalıqtarınıŋ yzək nəşriəte 14 teldə

PLAKAT SIQARA.

Ber plakattıŋ xaqı 50 tin. 100 plakattı ber julı alqan kamsamul ojışmalarına 30 % skidkə.

Zakaz əsen ədris: Москва Никольская, 10. Центриздас.

Berləşeged bətədonja pralitardarь!

5-NSE JЬL SЬƢA

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
1-Sintəber
Jəkşəmbe
№ 30 (143)

Jađьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Riđakьsьjanьn adrisь:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan adnalьq gazit.
Еженедельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

Jəşəhen Linin bajraƣьn juƣarь kytərep barьvsь, V.K.P.(b) nьŋ mərkəz kəmitəte!

Jəşəhen bətə donja rivalytsejun jəştəren tuplavsь XV nse B.D.I.K. kenə!

KIM BAŞQARMAHЬ XITAVЬ

Bətə donjanьŋ jəş eşselərə kerəŧtejən dəre, haldat həm mətrustarь

Berense sintəberđə esse jəştərđen bajavaj kenə bulqan XV-nsə betə donja jəştər kenen bajram itəbed. Eđərləvđərgə, xərbi suttarqa qaramaŧtan bьnan 15 jьl elek pralitarjat jəştəre jaŋьnan ydđerenəŋ impirjalizemgə qarşь sinfi kerəş bajraqtarьn jəjđelər.

Xəder Qtaj siktərendəge julbaŧarđarsa həzem kendərendə, impirjalis dəvlətenəŋ səvittər ilenə qarşь huqьş əđerləgən şuqa bidgəklə etəveştə qorallanьv kendərendə, pralitarijat ydenen huqьşsan qoralьn yəkerđərgə tejeş.

Frunt siktərə asьlqandan asьlь. Sinьf sinьfqa qarşь bara. Ber jaqtan kapitalistar, ikesplatatьrđar, kapital dəvləttərə burьuva partьjalarь həm faşistər II-nsə intirnatsьjanal. Ikense jaqtan rivalytsion pralitarьjat kammunistar partьjahь jetəkselegendə iđelevsələr. Sinьfi kerəş kiŧkenləşkən hajьn jəştər jalpьhь esen bulqan kerəştə kiŧkenləşə.

Burьuve həm unьŋ jalsьlarь, satsьjal dimakrat jetəkselər betə keştərə menən pralitarьjat jəştəren yđ ləgirđarьna alьrqa tьrьşalar. Senki bit dəhşətle huqьştarđa barь pralitarьjat jəştəregenə fruntarđa it kiŧəge bulьrqa tejeştər, barь pralitarьjat jəştəregenə bit ratsьjanalizktsьja hedemtəhendə praizvudьstva barьştarьnda đur ryl ujnajdar. „Jəştərđe xekymət iŧəbenən tərbejələv" đa betə teŧtəge jəştər ojoşmalarь, esse jəştərgə „kərək bulqan batritizem ьruxь"n jəbeşterergə tejeş bulalar. II-nse intirnatsьjanal đьŋ jəştər ojoşmalarьla satsьjal-dimakrat ministerđər barqan juldan uq baralar.

Vina kungrisь unьŋ asьqtan asьq satsьjal faşizem lagirьna sьqqanьn kyrhəttə. Bьl kerəştə kammunis jəştər intirnassьjanalь bejek burьs bulqan:

JƏŞTƏR JALPЬHЬN RIVƏLYTSEJYN JULDAN ALЬP BARЬV burьsьn ytərgə tejeş.

Beđđeŋ ojoşmalarqa beđđeŋ ьsьn balşavik ojoşmalarqa əjlənev başьnda, jalpь eşkə borolьş pratsьsьnda beđ kerəşkə pralitarьjat jəştər jalpьhьnьŋ kiŋ qatlamьn ьlьqtьrьrbьđ həm ulardь jəştərđen pralitarьjat intirnatsьjanalь — kimđen berđəm saftarьna kьtəbed.

Bajnəlmiləl qьđьl kən bulqan berense avqьs səvittər sajuzьn jaqlav esen, impirjalizem həm satsьjal-faşizemqa qarşь kerəş kenə, jaŋь rivəlytsejyn kerəştərgə əđerlek kenə buldь. Unьŋ dəvəme betə donja esse jəştərenəŋ pralitardarsa berđəmlek həm impirjalizem huqьşьna qarşь, səvittər sajuzь, pralitarьjat diktaturahь esen kerəşkə bajavaj əđerlek kenə bulqan XV-nsə B.D.I.K. bulьrqa tejeş. Bьjьl beđ kimđeŋ 10 jьllьqьn bajram itəbed.

1907-nsə jьldaqь ьştutgart kanfirinsejəhenən 1915-nsə jьlda Birin həm 1919-nsь jьlda Birlin aba ələkheđ erəveştə qahərmandarsa ьđmalь kerəş ьlьrь kilesək kengəsə buŧьla. 10 jьllьq kerəş həm eş esendə beđđeŋ ydebeđđen qoraldarьbьđ ђь ytkerlənek, ydebeđđen dərəŧ tьraditsьjalarьbьđđь qalььq həm aldala bьjavaj pьsьkьđđa torabьđ.

Beđ betə donja esse jəştəren 1-nsə sintəberđe betə donja jəştər kenenə qatnaşьrqa həm satsьjalizem səđevsə səvittər ilen jaqlap dimanьstьratsьjaqa qatnaşьrqa saqrabьđ.

Impirjarlizem huqьşьna qarşь!

Faşizem həm satsьjal faşizьmqa qarşь!!...

Bəjnəlmiləl sinfi berdəmlek jaqьnda.

Eşse jəştьrđeŋ talaptarь jaqьnda!

Kapitalizemdeŋ iđevenə qarşь!

Pralitarьjat diktaturahь jaqьnda.

Jəşəhen kammunis jəştər intirnatsьjanalь.

Kim başqarmahь.

V.L.K.S.M. dьŋ başqortostan əlkə kəmitəte həm ɵfɵ qala kəmitətenəŋ bətə kamsamul aqzalarna, eşse batrak, krəŧtejən jəştərenə mɵrəzəqəte.

Impirjalistər huqьşьnьŋ iŋ qьđьqan kentərendə tьvqan betə donja jəştər kenə jaŋьnan əđerlənep jatьvsь huqьştarqa qarşь kerəşə pratis kenə. Bьl kendə betə donja jəştəre rivəytsejun flak ar aŧtьnda betə donja xalqьnьŋ tьvqanlьq berđəmlege, betə donjapralitarьjat rivəlytsejəhe esen kerəstə əşsələr sinfь aŋena birelqənlektəren, donjala berđən her səvit ilen ojatьd kapitaldar hezəmenən haqlarqa əđer toqanlьqtarьn kyrhətev esen dimanьstьratsьjalarqa sьqalar.

Kamsamuldar, eşse, batrak həm krəŧtejən jəştərel!...

Jaŋь huqьş qorqьnьstarьn xətregeđđə totoqьđ, səvittər sajuzьnьŋ huqьş əđerlegen ьnqьtьqьđ, ьso-avjaxim eştəren keşəjteged qьtaj militaristarь həm aq bandalarьnьŋ ojatьd sьqьştarьna qarşь keslə dimanьstьratsьjalarьqьd menən ydegeđđeŋ kerəşkə həm jeŋərgə əđer torqanlьqьqьđđь kyrhəteged. Sit ildərđəge keşelek xoqoqtarьn ikesplatatьrđar sinfь tarafьnan ajaq aŧtьna halьnьp taptalьvьь, keş ejtməŧlek eştər eşləp idlevse yđ iptəştəregeđđə xəterđən sьqarmaqьđ. Bəjnəlmiləl elemtəne keşəjteged, sit ildərđəge iptəştəregeđđeŋ avьr kərəştərenə jarđəm iteged.

Eşse, batrak həm barlьq eşsan jəştər kammunistar partьjahьnьŋ arđaqsьhь bulьp tanьlqan həm unьŋ julьnan barьvsь Linin kamsamulь heđđə rivəlytsejun Linin aləmə aŧtьnda ilde indy terejəleştərev, səvit jalandarьn jaŋьnan tədəv həm kulturahьđlьqqa taqьla ьnqlь hezəm itev esen yđ saftarьna saqьra. Kamsamul saftarьnan tьşta qalьvsь his ber eşse həm batrak jəştəre bulmaŧqa tejeş.

Eşse jəştər satsьjalizem tedəvdə taqьla ьnqьrьq ojoşqan xəlde qatnaşьv esen rivəlytsejyn xərəkətenəŋ terəge bulqan eşse, batraktar avangartь tirəhenə taqьla ьnqьrьq ojoşorqa tejeşlər.

Satsijalizem barьşьn taqьla keşəjterbed. Ilde indysterejələştərev eşenə qamasavlьq itə torqan betə jalqavlьq, unmaqanlьqtar, jereşheđlektər menən taqьla kiŧkenərək kerəşəjek. Eşləp sьqarьvdarđь keşəjtev həm praizvudьstь valala elgə brigadalarь menən praizvudьstьva barьştarьn tiđləterbed.

3-nsə indysterejə zajьmьn taratьvđь keşəjterbed. Başqortostanqa birelgən 7 miljun jarьmlaqan kantrul sifьr eşselər jalpьhь arahьnda taralьp betərgə tejeş.

Meŋdərsə jaŋь kalxuzdarmenən avьldь taqьla kiŧkenərək erəveştə jaŋьnan tədəjek. Başьu kyterevse kulaktarqa qarşь avьl xuzal qьn kalliktiflaştьrьvđь keşəjtep javap birəjek. Kalxuzdar tədəvdə aldьnqь aktiftardan bulajьq. Başportostanda berense „Başqortostan kamsamulьnьŋ San-kajşi-qa javabь„ ismendə traktьr kalunnahь ojoşьrabьđ.

KAMSAMULDAR EŞSE, BATRAK HƏM EŞSE JƏŞTƏR!!...

Jəş intyzejazьmdь satsьjalizem tədəvdə qəməli eşlərgə kyserəjek, Dajuş eştə taqьla tidlek!

V.L.K.S.M. dьŋ sinfьj huqьşsanlьq hələten kytərəbeđ.

Jəşəhen bətə donja rivalytsejun jəştərenen intirnatsional tьvqanlьqь!!

Batьr kərəşse internatsional bajramь.

B.D.I.K ten XV-jьllьqь unьŋ sajəsi əhəmejəteneŋ artьqь menən elkən ber ɵamə kyrhətə. B.D.I.K tən qədər bulqan ike arьla kapital ildərendə eşselər xərəkəte kesajgəndən kesəjə şuluq vaqьtta jəştər esen kerəş kesəjgəndən kesəjə barь. Şuluq qatarda kapital ildəreneŋ yđ aralarьnda hər terlə qarşьlьqtar yьalər. S.S.S.R qa qarşь huqьş qurqьnьsь lь yьa barь. Şunьŋ esendə XV-nse jəştər kenə, teşlek Javrupa ildərendə, savittər ile Kapital qurqьnьsьnan haqlav kəştəren tuplap, sьnfi frnatqa hьnav jahav kenə urnьn totasaq.

XV- nse jəştər kenendə kimden sikəejələreneŋ iŋ yđək iqtibarđarь sajəsi tə'sir lə ojştьrьv eştərə menən almaştьrьv. Şuŋa kyrələ ular bojlaneşte yđđəreneŋ aqdalarь arahьnda qьuŋ пьqьtьr qalmajьnsa, o jaŋь jəş eşse kadьrđarьn tuplav esendə nьqlь kampanja alьp barьrqa tejeşlər. Bed kenə beten sajuz aqzalarьnьŋ aktiflьqь kesajtev eşendələ sittə torop qalmajasaq, bigeragəndə XV-jəştər kenə ajqanь menən kim yđeneŋ siksəjələrendə sajəsi eştərđə bik aktif erəveşte unьşlьq tabarьlьqьn kyrə, bigerəgendə siksəjələrđeŋ iqtibarđarь, ikesplatatsьjaqa qarşь kitkən kerəş alьp baralar, eşse jəştər yđđəren ikespiatirьvajt itevsələrgə qarşь kuntьriьq sьqьşь jahajdar, bьl ajqьn menən betə urьnda stackalar barь. Girmanijə. Fransejə həm başqa ildərđəge stackalardьŋ başьnda kamsamuldar toralar. Şunьŋ menən ber yk erətten,sistilkamsamuldar yddəreneŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv (eş xaqьn artьrьv, jal kenən fajđalanьv uqьvsьlarđьŋ uqьv eştəren jaqşьrtьv) turahьnda la kerəş alьp baralar. Bьnьŋ menəngenə qujmajьnsa kamsamuldar iqtisadi talaptь sajəsi talapqa bəjləjdər, yđđəreneŋ sajəsi xoququarьn jəştev esen eşse jəştəren aktif erəveştə ojoştorьv eştərə alьp baralar.

Bьl eş taŋgalendə uŋьşlь erəveştə kerəş alьp barьvsь kamsamuldarđьn iŋ alđьnqьlarьnan Fransejə kamsamuldarь toralar, ular hər terlə urьndarđa huqьşqa qarşь, aktif erəveştə jəşren ojoşmalar tədələr., həm elkən əlgeşevđərgə iresələr. Huqьşqa qarşь eş alьp barьv julьnda Fransejə kamsamuldarьnan qala Angdlejə kamsamuldarь toralar.

Kesle eş alьp barьv arqahьnda Angelejə kamsamuldarь ber zavьtta huqьşqa əđerləngən huqьş osqosoŋ qoralhьđlandьrьv esen zabastufka jahaalar. Girmanejə kamsamuldarь, armьja həm palitsejə eşendə huqьşqa qarşь kerəş alьp baralar. Bьl eş tongələndə ədme, kypne Cix-slavjak kamsamuldarьla kerəş alьp baralar.

1-nse avqьs kenə S.S.S.R đь haqlav turahьnda kesle dimanьstratsejə mitingelər menən ytkərelde. Jəştər arahьnda internatsьjanalizm tejqəhe ujatьv, kamsamuldar arahьnda tьqьđ bəjlengən Intirnatsьjanal jəjьn həm qarşь oşoraşьvlar, Cix-slavakejə jəştərə tarafьnan 1-nse avqьs kenendə lə jahaldь.

Burzuva xəkymət apparatьnda eş dimakratьjanьn kesəjeve, kamsamul aldьna, yđ yđende haqlav eşse əttərə ojoştьrьv burьstarьn quja. Bьl eştəŋ unьşьs erəveştə barьp sьqьvsь berdən-ber mehim jul ulda bulha, Jungəstьr'n şulajuq iđən aŧtь ojoşmalarь aşqьь eş alьp barьv fajđa birəsək.

Satsьjal-d. jaŋьŋ faşisьq julьnda keŋ lən, kən kiŋəjeve, kamsamuldar esen ьsьqtan-aşьq, kerəş alьp barьv esen jəşren eştər menən almaştьrьvđь alqa quja həm iđən aŧtь ojoşmalarьnan eş tərbəjələren (BOL'JAKLIA, PULŞь) əjranevdeal'ə qujarqa kərək bulha, qajhьlarki alar faşizьm lьŋ qatь qьbьvdarьna qaramaŧtan yđđəreneŋ eştəren davam itteralər.

Iŋ axьrđa, kalьnja ildərendəge rivalytsəjə xərə'təttərəneŋ kesəjeve, kamsamuldar aldьna. kalьnja ildərenə qarap iqtibarđь jynəlderev vazifahьn quja.

XV-nse betə donja jəştər kenen bed, huqьşsan intirnatsьjanalizem flagь aŧtьnda bajram itəbeđ.

Ul beđđeŋ betə Intirnatsьjanal tərbəjə eştərebeđgə tikşerev esen xedmət itəsək. Ber yk vaqьtta bed kim deŋ un jьllьqьnda yđebeđđen esəbeđdəge uŋьşlьqtarьbьđđь kyrhatə alarqa həm kiləsək eştərbeđđeŋ kesəjevenəmtьlьşbirepqaldьrьrqatejeşbed. Kim 10 jьllьqьnda kamsamuldarđьŋ aldьna eş uŋьşlьqtarьn, eş təzribələren urtaqlaşьv eşenə betə iqtibarđь jynəlderev vazifahь qujьla. Bьnьŋ esen berđən ber jul betə donja rivalytsejun jarьş.

Kamsamul ojoşmalarьnda bulqan betə eş tərmaqtarьn kesajtev, bəjləneş eştərən пьqьtьv, bьna bьlar barhьla betə donja jəştər keneneŋ 15 jьllьqь həm kimden 10 jьllьqьnda kamsamul aldьnda torqan burьstarđan iŋ mehimdərenən herəvhe. Bьl kenden tьqьla ber mehim burьstarьnan: mupьr eştəren kesajtev, betə jəştərđe unьŋ eşe menən jaqьndan tanьştьrьv bulьrqa tejeş.

V.L.K.S.Mdьŋ yđək kəmitətəneŋ səvittər ilendəge eşse həm krəŧtejən jəştərenə xitabь

Bьnan 15 jьl elek kyp ildərđəge eşse pьralitardar beteneŋe ber kən esendə huqьşqa qarşь pratis jahap sьqtьlar. Bьl berensə beten donja jəştər kenə buldь.

Şul vaqьttan başlap bьgen beten donja jəştəreneŋ bəjnəlmilal bəjrəme bulьp kitte.

Donja burьuvahь jaŋьnan huqьşqa əđerlənə. Burzьvazьja bьl huqьştь yđeneŋ iŋ dur doşmanь həm unьŋ jəşəven kyrə almaqan səvittər sajuzьna qarşь əđerləj.

Huqьş qurqьnьstarь menən kerəş mes'eləhe xəđer kendələk sinfьj kerəştəge yđək mes'ələ bulьp əvrelə. Beten donja jəş eşse kamsamuldarь burzьvanьŋ bьndьj jenəjətləreŋə halqьnqьna qarap qalьrqa passiflьq kyrhətergə tejeş tygeldər həm alaj bulmaŧta. Alar impirjalistar huqьşьna qarşь aktif qərəşsələr həm donjala berđən ber pьralitarijat xəkymətə S.S.S.R đьŋ iŋ ьşanьsь haqsьlarь bulьrqa tejeştər.

Səvittər ileneŋ jəş eşse krəŧtejəndərə beten donja jəştər kenendə uramdarqa sьqьp, səvit fabrika, zavьttarьn indystrejə marşь aŧtьnda eşlətev, ьvaq ajьrm xuzalьqtarđь đur kalliktiftarqa ojoştьrьv səvit ileneŋ qьrdarьn meŋərləgən handaqь keslə traktьrđar menən hərev julьnda eştərgə hyđ birerlər.

Kulak, Mulla, Pup Nipman siktant həm başqa sinfьj doşmandar-satsьjalizem tədəv eşendə asьq roveştə qarşь sьqalar.

Beđ sinfьj kerəştər arinahьnda tyđemle Lininselar bulьrbьđ!

Kamsamulbataljundarьnьŋsinfьjkerəş əđerlektərən arttьrьrbьđ.

Beten donja jəştər kenendə səvittər sajuzьnьŋ eşse krəŧtejən jəştərə partьjanьŋ giniral hьđьqь esen kerəşevđən arьvьь, hьđlanьvьь, uŋa əđ ьşanьp qaravsьlarqa qarşь yđđəren birelganlektəren kyrhətəsəktər.

Satsьjalizem tədəv julьnda əsoraqan qьjьnlьqtarqa qarap eşse jəştər his ber terlə tajpьlьş jahamaŧlar həm pissimizemgə birelməŧtər. Ana şundaj qьjьnlьqtarqьna alarnьŋ ьşanьstarьn пьqьtalar alqa alqan təp maqsəten satsьjalizem tədəv xərəkətendə ьььqqanlьqlarьn tьvđьralar.

Partьja menən bergə həm anьŋ jul başlьqь aŧtьnda kamsamul appartunizemgə qarşь kerəştə arьmaj talmaj eşlər. Linin luzьŋqьhь satsьjalizem jarьşь bik qьŧqa vaqьt esendəgenə qalmaj kapitalis illərendəge pьralitarьjat arahьndala səselde.

Anda massanь beten donja rivalytsejə jarьşь tirəhenə ojoştьrđь. S.S.S.R esendəge tsixlar zavьtlar arahьnda satsejalizem jarьşь nisek ytkərelhə beten donja pьralitarьjat armejələre arahьnda massanь kammunislar intirnatsьjanalь burьstarь tirəhenə tuplav ojoştьrьv rivalytsejynnaj đugьvьrlar təđəp jađьvlar bulasaq.

XV BDIK beten donja pьralitar jəştəreneŋ bəjək rivalytsejunnaj jarьşьnьŋ nigeđen hala.

Miljunlaqankrəŧtejən jəştərə kamsamul julbaşsьlьqь aŧtьnda bəjek urazaj paxutьna səvit avьldarьn satsejalizem nigeđenə qorovqa jaŋь safxuzdar avьldь kallikitiflaştьrьvda, kapitalizem qaldьqtarьn tamьrьnan əđeptaşlav həm səvit ilen indystrьjalaştьrьvqa sьqtьlar Şundaj uq luzьŋqьlar menən krəŧtejən jəştərə betə donja jəştər kenenə sьqasaqtar.

Ytkən jьl BDIK kenendə kamsamul uqьj jađa belmevselekkə məđənijətheđlekkə qarşь məđənəj paxut iqlan itte. Ber jьl esendə beđ bьl paxutta kyp jeŋelevlərgə esoranьq. Bь jьl məđənej frantь taqьla kiŋəjtergə taqьnda jaŋь uгьskalarđь alьrqa, jaŋьnan jaŋь eşse. krəŧtejən kadьrđarьn tartьrqa tejeş.

18 nsь betə donja jəştər kenenə bergenələ uqьj jađa belməgən kamsamul qalmahьn.

Betə donja jəştər kenə ul beđđeŋ bəjnəlmilal tuqanlьqьbьđđь hьnav kenə. Beđđeŋ aralarьbьđqa anisimitizem həm mille şavinizьmdarqa urьn bulmaŧqa tejeş. Betə eşebeđđgə bajavaj Linin intirnatsьjanalь ruxьn kertergə. Ydebeđđeŋ aranan betə donjapralitarrivalytsejənirđarьrmejəhe tərbьjələp sьqarьrbьđ,

Xəđerge miđgeldə XV-„Bdjk"tŋ əhəmejəte

XV-nsebetə donja jəştər kenə bьjьl kapitalizьmdьŋ qarşьlьqtarь taqьla пьqьraq kesajgan ber miđgelđa ytkərelə. Kamintirьn ispalkumьnьŋ jaŋьqьra bulьp ytkən X plinumь bьqa tyhəndəgesə baha birđe:

„Aqsa kapitalьndaqь manapьlija berekmələreneŋ betə donja xylamendə ojoşьvđarь (betə donja kartildərə, aqsa menən tə'min itev jəmqejəttərə, Juŋgtьŋ ripartььaj bankahь pьra'iktь huqьş qurqьnьslьqan kometevgenə tygel, kirehensə unь kesəjtə həm alda torqan huqьştь betə donjanь jaŋьnan bylьv huqьšьn ajləndrevdə zəmin hala.

Kapitalizьm ildərendəge xuzalьq sistimahьnьŋ barьь kapitalizьmdьŋ aldьna donjanь jaŋьnan bylev məs'ələhen qujьvđь talap itə. Baj kapitalizьm ildərenə kapitaldь halьv urьndarьn kiŋəjtergə kərək. Eşsə sinьfьn taqьla пьqьraq iđev nigeđenə qorolqan kapitalizьm qolajlaştьrьvь (ratsianalizatsija) jaŋь qanlь kerəşteŋ bilgehe bulqan kapitalizьm krizьsьn tidlətə.

Səvittər sajuzьndaqь satsьjalizьm tədələşeneŋ uŋьşlь barьvь kapitalizьm ildəren tarqata torqan kes bulьp tora- Şuŋa kyrələ kapitalizьm tədələşen ylemgə alьp barьvsь səvittər ilen kapitalizьm xəkymətterə juq itergə tьrьşalar. Bьl turala kamintirin ispalkumьnьŋ X plinumьla: „impirialistarđьŋ S. S. S. R. qa həzymdərə đur həm təp qurqьnьstarđan hanala" tine.

Impirializьm huqьşьnьŋ iŋ qьđьv mamintьnda kilep sьqqan „Bdik" yđeneŋ aldьna huqьşqa qarşь kerəş həm impirializьm huqьşьn qьrazdanlar huqьşьna ajləndrev luzьŋqьhьn qujđь,

Bьna bьnan bedđə həm sit ildərđə „Bdik" tə ytkərev jaŋь huqьşqa qarşь kerəştə nindəj urьn totovь asьq kyrenə.

Şuqa kyrələ „Kim"dьŋ ispalkumь yđeneŋ merəsəqətendə:„Bdik" te ytkərev qađьl kenđeŋ dəvame bulьrqa tejeş, tine. Şulajuq şuqa kyrələ V.L.K.S.M. yđək kemitətəneŋ „BDJK" kə qarata sьqarqan luzьŋqalarь arahьnda „Betə" donja eşse həm eşsen jəştərə! Onotmaqьđ, heđđe S.S.S.R. qa qarşь huqьşqa tartьrqa tьrьşalar, Betə donja pьralitarьjatьnьŋ vatanь bulqan S.S.S.R. đь jaqlav esen „yđ„ burzuazьjaqьđqa qarşь sьqьqьđ"tigən luzьŋqьhь kyrəbeđ.

Kamintirn ispalkumьnьŋ X plinumь ajtkanьsə, betə donja rivlytsejyn xərəkətteŋ xəđergə xələ, rivalytsejyn quđqalьştьŋ kyterələve, eşse sinьfьnьŋ hullaşьvь, iqtisadi həm sajəsi stackalarđьŋ yŧeve menən bilgelənə. Əgənrdə Birlindəge berense Maj vəqiqələren,Ludzdəge qьnymь stackanь həm başqalarđь iŧkə alьp, bьl vəqiqələrgə baha birhək, unьŋ appartunistarđьŋ: kapitalizьm stablizatsejəhe пьqьj. Birlin vəqiqələre eşselərđeŋ həm girmanьja kampartьjahьnьŋ jeŋeleven kyrhətə tip aŋlatьrqa tьrьşьvdarь kelkegenə bulьp qala.

Bьna oşondaj şara'it esendə ytkərələsək 1 nse sintəber betə donja rivalytsejyn xərəkəteneŋ jaŋьnan kesajeve bulьp, betə donja eşsen jəştəreneŋ ikspiatatьrđarqa qarşь kerəşkə həm savittər ilen haqlavqa əđer ikanlektərən kyrhətəsək.

„Kim" dьŋ sit ildərđəge siksejələreneŋ burьstarь betə eşsen jəştərđe satsьjal-dimakrattar tə'sireneŋ rivalytsejun xərəkətkə tartьv bulьrqa tejeş. Bьnьŋ esen „Kim" dьŋ V kuŋqьrьsь ajtkanьsə, betə zavьtfabriktərđə massьvьj eşte kin kyləmdə jajandьrьqa kərək. Ləkin ojoştьrьv həm başqa məs'ələlərdeŋ xəđerge xələ massьvaj eşte jaqşьrtьvđь təlap ithələ, bьl eş aləgə tiklem artьq alqa kitə alqanь juq.

Jəştər arahьnda massьvьj eşte kesəjtev eşse jəştərđeŋ rivalytsejun xərəkəttəreneŋəhəmejəte artьvьmenən taqьla kiskenləşə təşə.

Burzuazəjanьŋ eşse jəştərđe qьŧьvь həm ideve alarđьŋ rivalytsejunlaşьvьna səbep bula. 1927 nse jьldan birle girmanьjalaqь jəştər zabastufkahьnьŋ tulqьndarь bьqa miŧal bula alalar. Şulajuq huŋqь vaqьttarđa kesle jəştər xərəkəten Pylşə, Cixaslavakьja həm başqa xəkymətterđələ kyrep bulə.

Ləkin beđđeŋ kamsamul ojoşmalarь qmymi rivalytsejyn quđqalьştьŋ yŧeşeneŋ artqa qala. Şul arqala, kypkenə rivalytsejyn quđqalьştar stixejə erəveşendə kilep sьqьp, dur uŋьştarqa osoraj almanьlar.

Şulajuq kypkenə xəkymətterđəge (Narvigejə, Angelijə, Avstrejə) kamsamulь ojoşmalarь krizisqa qalьp, qajberđərə đur uŋьşhьđlьqtarqa osoranьlar (Fransьja)

Huŋqь vaqьtta kamsamul aqzalarьnьŋ hanь jaqьnan kamevelə şuqa bəjləngən. Əgərđə „Kim"dь V kuŋqьrьsь barqan vaqьtta, V. L. K. S.M aqzalarьnan başqa, 127000 bulha, xəđer barlьqь 100000 genə aqza hanala.

Əgərđə ajьrьm xəkymətterđe alhaq tyləndəge kartinanь kyrəbed: Fьransьjala „kim" dьŋ V kuŋqьrьsь barqan vaqьtta Kamsamul aqьalarьnьŋ hanь 10000 bulha, xəđer 7500, Cixa-slavakьjala elek 13 meŋ, xəđer 6 meŋ. Angelijələ elek 1400, xəđer 300 genə qalqan. Sit kamsamul ojoşmalarьnan, tik Girmanьja kamsamul ojoşmahьqьna 2000 gə artьp,xəđerge kendə yđeneŋ safьnda 22200 aqza hanaj.

Bьjьl betə donьja jəştər kenen ytkərev-sit ildərđəge kamsamul ojoşmalarьnьŋ eştəren kesəjtygə' həm eşse jəştərđe sajuzqa tartьvqa həm eşse jəştər xərəkəte menən tulь julbaşsьlьq itevgə jynəlgən bulьrqa tejeş. Juqarьla həjləngəndərđən V.L.K.S.M.-dьŋ sit il kamsamulьna jarđəm itevđə nindəj urьn totovь asьq kyrenə. „Bajnəl-miləl 10 tinlek" sit il kamsamuldarь esen kerəştə dur urьn tota. Ə, beđđə unь kamsamul aqzalarьnan jьjьp alьv ifratta пasar tora. Ul jetoşheđlek beđđeŋ kamsamuldarđьŋ ul 10 tejene esen jьjьlqanьn, həm unьŋ qajda kitkənen belməvđərenən, unь kamsamul „talug" erəveşendə qaravđarьnanqьna kilə. Şuqa kyrələ kiləsəktə bəjnəl-milel 10 tinde jьjьvđь sit il kamsamuldarьđьŋ xəldəren tanьştьrьv menən bergə alьp barьrqa kərək. Ikense jaqtan jəştərgə bəjnəl-milal tərbəjə birevđə savittər sajuzьndaqь satsьjalizьm tədələşeneŋ hər-beruŋьşьn betə donьja eşselər xərəkəte menən bəjləp alьp barьrqa kərək Kiŋ xuzalьq eştəren alqa jebərev menən betə donja kapitalizьmьn ylemgə alьp barьvsь satsьjalizьmiliminttarьnьŋkesəjeven hər-ber kamsamul iŧtən sьqarmaŧqa tejeş.

Şulaj uq beđđen kyp millətterđəŋ torqan milli elkələ jəşəvebeđ, jəştərgəbəjnəl-milal tərbəjə birevđe taqьla kesəjtyđe talap itə. Senki, qajber vaqьt beđđeŋ esen đur qurqьnьslь həm zararlь bulqan millətselək məsələhelə beđđeŋ arala bulqalaj. „BDIK"te ytkərev kiŋ kamsameldar qatlamьn sit ildərđəge tuqandar ojoşmalarьnьŋ tormoştarь menən tanьştьrьv, ularqa jarđəm itev, həm Lininđeŋ milli səjəsəteŋ teplə erəveştə aŋlatьvqa jarđəm itergə tejeş.

Jalpьqa bəjnəl-milal tərbəjə birevđe kampanьja erəveşendəgenə aŋlarqa jaramaj. Ul hər-ber ojoşmanьŋ kendələk pьraktik eşe.

Savittər sajuzьnda „XV BDIK"-te ytkərev, kamsamuldьŋ satsьjalizьm tədeləşendəge pьraktik eştərə menən nьqlь bəjləngən bulьrqa tejeş. Kamsamul satsьjalizьm jarьşьn ojoştьrьvda đur qьna uŋьştarqa osoranь. Ləkin bьl eşkə ələgə tiklem betə kamsamuldar jələp itelməgən, kypkenə eşselər həm eşse jəştər bьl eştən sittə qalqandar. Qaj ber urьndarđa satsьjalizьmjarьşьn kampanьja erəveşendə aŋlajdar. Bigerəktə,avьldarđa satsьjalizьm jarьşь jəmoşaq bara. Şuqa kyrələ savittər sajuzьnda „BDIK"-tə ytkəьev-eşən seqarьvđь kytərevđə, kalxuzdar tədəvđə, eş sistimahьn jaqşьrtьvđa satsьjalizьm jarьşьna betə jəştərđe ьlьqtьrьrqa tejeş. Kamsamul „urazajqa paxut„ eşendə təp məs'ələ itep avьl xuzalьqьn kallikitiflaştьrьvđь aldь. Eş hedəmtəhendə agraminimumdь tormoşqa aşьrьvđa đurqьna uŋьştar kyrenə. Kalxuzdar ojoştьrьv, səsev jerđəren kiŋəjtev, uŋьşlьqtь kytərev-kamsamul eşeneŋ uŋьşlь hedemtə bireve. Ləkin, avьldь jaŋьnan tədəvđə, kulaktarđь betərevđə əle alda eştə kyp.

„BDIK" tə ytkərev bьl julda kamsamul ojoşmalarьnьŋ eştəren kesəjtevgə jynəltelgən bulьrqa tejeş. Betə donьja jəştər kenendə kamsamul yđeneŋ eşenə hedəmtə jaharqa, betə batrak həm eşse jəştərđe yđ safьna tartьrqa, jəştərđən jaŋь kestar tuplarqa tejeş. Betə donьja jəştər kenə savittər sajuzь kamsamulь esen jəş həm kesle iairgejəne satsьjalizьm tədələşenə həm betə donьja pьralitarьjat rivalytsejəhe eşenə tygev bulьp xisaplanьrqa tejeş.

Kamsamul eş dissiplinəhendə ølgə, praizvudstvala rivalytsionir bul!!...

Praizvudьstьva jarьştarь bujlap

„Qьđьl prufintirin“ zavьtь kamsamuldarь, 50 udarnьj brigada, 70 jarđamsь gruppa teđenelər.

Sənəqəttəge yђeş turahьndaqь jomqaqtar ber, ber artlь javalar Brənski okrugьndaqь „Красный Профинтерн“ zavatь başqa mitallistər arahьnda berense urьndь başqa qьna alыanь, Bizis mitallistərə yđđərenen Vagun poravuz həm habandarьnьŋ xaqьn 9,2 pr. qa oshodlandьrьv turahьnda qarar sьqarqajnьlar., inde ular yđđərenen məs'ylejəttəren başqarđьlar, pradyksejənə oshodlatьv arqahьnda 4miljun humdь indystrejə julьna ikanamit ittelər.

Praizvudstvalaqь bьl ølgeşevdər kypkenə kamsamul ojoşmalarьna jəkmətelgən.

50 Udarnaj brigada həm 70 jardəmse gruppalardь kamsamuldar ojoştorđolar. Bьna bьl udarniktər praizvudstьvaqa ketəlməgən dərəzələ kəsarf ittelər, şulaj uq bətə zavьttaqь udarnьj eştərđe kamsamuldar yd quldarьna alьp 44 miljunlьq pragrammanь bik jəteđ erəveştə başqarьp baralar Ilikter sixendəge udarnaj brigadalar eşləp sьqarьv kəsen 142 pr. qa tiklem kytərđelər. Kyxnislьq sixendəge 15 udarnьj gruppa yđenen xaqьn 10 pr. qa təşərđelər. Kirbes sxixendəge udarniktər bilgelongən nurmanan artьq hər kəndə 10,000 kirpes eşləp sьqaralar. Kamsamuldar tarafьnan ojoştьrьlqan udarnьj brigadalar praizvudstьva la eşləp sьqarьvdь kytərev, tavarđьŋ yđenə teşkən xaqьn oshodlatьv jaqь menən genə, praizvudstьva massahьna ølgə bulьv qьna tygel, ə ular, praizvudstьvanь kytərev julьnda kymək kəskə kalliktif erəveştə tuplьv julьnda la đur inьsьjatьvlьq eşen başqaralar.

Sənki praizvudstьva eşselərenen arahьnda, sənəqətkə məxəbbət artə eşselərđen ølesə, sənəqəttəgenə eş alьp barьv menən qənəqətlənep qalmajьnsa, ular avьl menəndə nьq bəjlenep alьp baralar. Jəş pralitьrьjat kadьrđarьnьŋ ajьqь praizvudstьvala bulha, ə baştarь səsev qьrđarьnda avьl jaləmnьnda.

Eşhedle-pragolişiktərmenənkereşev ulardьŋ hьnьn kəmetev turahьndala başlap kamsamulbrigadalarь praizvudstьva eşendə ut astь. hədemtələ: sənəqəttə eşhedlek, eş səqətən ərəmgə jebərevselərđən hanь ketəlməgən dərəzələ kəmene. Məђələn: april ajьnda 80, maj-50, ejjyn də 30. Bьna bьl handar praizvudstьva la eşhedlek menən kereşevdə, kamsamul brigadalarьnьŋ nindəj məs'yl eştər başqarь alьvdarьn, həm sənəqəttə jalpь fikren tuplavđaınьsьjatьvlьq alьp barьvđarьn kyrhətələr.

D. DM.

haqlьq kassahь xisap birə.

2 nse indystrejə zajьmьn kəlliktif haqlav, 3 nse zajьmdь 100 pr. taratьrqa əđer torabьđ.

Başqortqstan xəkymət haqlьq kassahьnda oşo jьldьŋ 1 nse avqьsьna 4037 meŋ hum aqsa hanala. Aqsa halьvsьlardьŋ hanь 61340. Şulaj itep Başsavnarkumdьŋ 5 jьllьq planь bujьnsa bildəlngən nurmahь aqsa halьv jaqьna 106 pr. ə halьvsьlar hanь jaqьnan 101 pr. ytəlde.

Avьldarđa—krəђtejəndər arahьnda xəkymət haqlьq kassalarьnьŋ kərəklege turahьnda xəkymət tarafьnan qujьlqan juldar uŋьşlьqtar menən xəl itelde.

Bətə haqlьq kassahьna halьnqan summanьŋ 61,5% tь urьndarqa təşə. Jəqni haqleq kassahьnьŋ 2641396 humьn avьl xalqь ala. Xəđerge kəndə haqlьq kassalarьnьŋ aldьnda iŋ məhim burьs arđan, 2 nse indystrejə zajьmdarьn kalliktif erəveştə haqlav, həm 3 nse zajьmdь taratьp beterevdə jaqьndan qatnaşlьq itev.

Bьna bьl məs'ələlərđe xəl itevđə unь tormoşqa aşьrьvđa urьndardaqь haqlьq kassalar iŋ aldьŋqь erəttə torarqa tejeşlər.

Haqlьq kassalar nej qəđər aŋlatьv endəv eşe alьp barhalar, nej qəđər jəməqət fikeren tuplarqa jalpьqa jaqьn torhalar, şul qəđər 3 nse zajьmdь taratьv eşe urьndarda uŋьşlь ььqasaq.

Ildn maşinalaştьrьv ilde qьđьv sənəqətləşterevdə partьja tarafьnan alqa qujьlqan burьstardь ytəv beddən bik kyp kəs horaj 3 nse zajьmdь tulьhь menən taratьp beterevđe talap itə. Bьl eşte vaqьtьnda tultьrьp sьtevđa adımь, kypme eləş məs'ylejətlek avьldar əђtenə teşə.

Başqortostan avьldarьndaqь krəђtejən jalpьhьn haqlьq kassalarьna ьlьqtьrьvda xəkymət haqlьq kassalarь birelgən zadanjalarđь nis-k ytəgən bulhalar, ilde 3 nse zajьmdь taratьv, şulajuq 2 nse indystrejə zajьmьn kəlliktif erəveştə haqlьq esendə tulьhь menən ytərgə tejeşlelər.

Sa'sьjalizem jarьşьna nigedləp Başqortostan xəkymət haqlьq kassahь arahьnda tədelgən dugovarđь tulьhь menən ytəvdə xəkymət bedđe məzbyr itə.

Timer jul dipo eşselərenən, xəkymət haqlьq kassahьna yrlətelgən inistrykter: ip. K. NAQATKUF.

Oşo dugovar bujьnsa Başqortostan xəkəmət haqlьq kassahь xedmətkərđərə eşləp sьqarьv kantryl plandьŋ 1 nse ejyngə qədər 25% qa kytərelgənen kyrhətələr. Dugovar bujьnsa krəђtejən qatlamьn haqlьq kassahьn tarьv eşe 4% qa jetə

Bьlarđan başqa Başqortostan xkymət haqlьq kassahьnьŋ məs'yl eştərenən berehe bulьp, apparatь eşselər menən tə'min itev məs'ələhe tora. Bigrəgendə bətə Başqortostan ajlьq haqlav adnahьnda haqlьq kassahьndaqь yђeşteŋ kesəjeve, apparattardaqь eşselərđeŋ bьl eştə diqqəteŋ talap itte. Şulajuq bьl qьđьv yђeş məlendə haqlьq kassahьnьŋ xisap eştərendə bulalьsqtarda bulqalanь, tik hunqь kəndərđə eşselərđeŋ bьl eşke əhəmejət birevdərə arqahьnda bьl nəmələr beterelđelər.

Bətə Başqortostan dəvmələndə ytkərelgən pejanir jьjьnь.

Pejanirđar jьjьnьŋ eşenə jomqaq jahalmaqan əle. Şulajđa piianir bojorahьnьŋ birgən məqlymətenə qaraqanda—hədəmtə tybəndəgesə:

Başqortostandьŋ bətə kantunьnan pejanirđar saqrьlqajnь, ular barьla kildelər.

Kantundarđan jьjьlqan pejanirđar 166, qalanan 32, barlьqь 198 pejanir buldь.

Jьjьnqa kilgən pejanirđarđьŋ ıđđimaqi xələ milli jaqtan bylneştərə tybəndəgesə. (Jьlajьr kantunь diligattarь bьnda ђisaplanmaj.)

IZTIMAQI LAQTAN.

Eşselər—30 pr.

Batraktar—15,9 pr.

Jarlьlar—35,3 pr.

Urta xəllelər—8,5 pr.

Xeđmətkərđər—10,3 pr.

MILLI JAQTAN:

Başqorttar—14,6 pr.

Tatarđar—22,6 pr.

Sьvaştar—4,6 pr.

Urьstar—50,6 pr.

Malarustar—2 pr.

Ukrajьnsьlar—2 pr.

Nimestar—0,6 pr.

Həm başqalar—3 pr.

Bьl sifьrđar beđđeŋ pejanir aktifneŋ ıđđimaqi jaqtan arьvqьna uŋьş barlьqьn kyrhətħələrđə, milli jaqtan, əle aqiqaqalьqtь ejtələr.

Bətə diligattar 6-nsь Avqьsta jьjьlьp bettelər, 7-hendə, tedep qujqan plan bujьnsa eşkə başlandь.

Bərense eş dvaris tərudalə kyrgədmə ojoştorьv buldь, kyrgədməgə qujьlqan nəmələr pejanirdarđьŋ yd quldarь menən eşləngən bulьp, qajьv-tegev, tixnikə eştərə, avьl xuzalьqь nəmələrə ine.

Kyrgədmə bətə pejanirđarđьŋ eştərən kyrhətep tərov menən, beđđeŋ əle bik kyp jeteşhelektərbeđ barlьqьn astь. Bigrəktə, avьl xuzalьqь kyrgədmənəŋ madillərgə jarlь bulьv menən avьl xuzalьqь kytərev burьsьnьŋ nьqlь ytəlməve həm bьl eşkə halqьn qaraş menən tərovьna jənne şahit.

Arqajaş kantunь başqakantundarqa qaraqandala artta bulьp, kyrgədməgə qujqan ber gəzitten başqa nəməhelə juq ine.

Tegev-qajьv eştərelə qənəqəttənerlek tygel, fəqət trud-tixnikə eştərəgenə ber ađ jararlьq buldь.

Teştən huŋ pejanirđar jьjьlьşьn qarşьlav uŋajь menən dimanьstratsьja jahaldь, unda partьja, kamsamul jəcəjkələrə,pьrafsajuz başqa ojoşmalarđьŋ qatьşььqь menən dimanstratsja jənne ytte.

8 nse avqьsta teşkə tiklem kanfirinsija asьp təbriktərđən huŋ tybəndəge daklattar buldь:

Urazajđь kytərev turahьnda. Jьlajьr kantunь.

II Mədəni paxut, Tamjan qataj kantunьnan.

III-„Məktəptərđə pejanir eştərə Bələbej.

IV. „Pejanir ojoşmalarь həm alarqa narkamprus jarđamь.“ narkamprusđaklatьnan huŋ terlə muzejlarqa, səməqət jorttarьna,qьđьl ərmejəstər lagirena həm başqa urьndarqa ikskursьjalar jahaldь.

Vicerdər jahav, kinalarqa jərev, fizkyltura-huqьş ujьndarьna, həm terlə hənərđərgə jarьştar buldь.

Ajrьm eş ølkələr menən bercktə terlə eştər turahьnda keŋəşmələr bulьp əjtelde.

Bьnda hejləngən qajьь ber uŋьşlьqtarđь iqtibarqa almaqanda, pejanirđar jьjьnь kətkən hədəmtənə tulьhь menən birə almanь, jomşaq buldь,

Unьŋ səbəbe aldan əđerlekteŋ jomşaq bulevьndan berđən bojora yde əđerlek kyrmegən bulha, ikensenən terlə ojoşmalar həm kamsamul jəcəjkələr eneŋ bьl eşkə halqьn qaravьnan ine.

Məђələn: pejanirđar kilev gə kevartir əđerlənep qujьlmanь, şunьŋ esen 7-hendə ojoşop betərgə tejeşle bulqan pejanirdarđь 10- hьnda ojoştorop beterđktə 11-ndə taratьlьq, unan başqala jeteşhedlektər kyp buldь. Kilesəktə bətə ojoşmalar aldan əđerlek kyrep, bьl jeteşhedlektər qabatlanmaђqa tejeş.

Məktəp həm pejanir.

Məktəptə kəlliktif tərbejəne kesəjtev esən tərbejəvi tygərəktər ojoştorьp uqьa uqьvsьlarđь tartьrqa kərək.

Savit eş məktəbe kammunizem tərbejəhe usьqь bulqanlьqtan unьŋ tərbejə qujьlьşь tulьhь menən tormoş horavьna javap birergə tejeş. Unьŋ esən məktəp həm tərbejəvi eştə đur urьn totqan pejanir ojoşmalarь tərbejəvej eştərđe jənləndərev uqa eşsen həm Jarlь-batrak jalpьhьnь tarьvđь kyđ aldьnda totop, uqьv başlavqa əđerlek julьnda eş planь tedev həm ul plandь tormoşqa aşьrьvđa konkrit saralar kyrə başlarqa tejş. Məktəptərđəge kydgə bərelep torqan kyrnəştərgə qarahaq;

1-Səvit məktəptərendə sit illmiut balalarь eđ bulhala urьn alalar.

2-Jarlь-batrak balalarь məktəptərgə jetərlek dərəzələ tartьlmaj həm ulardь ojoştьrьv eştərə pejanirđar arahьnda jomşaq qujьlьp, uqьvsьlardь məktəpkə qabul itkən vaqьtta aktif erəveştə qьtnaşmav pejanir ətrəttəren də đur jeteşhedlektərđən,

Məktəptərđeŋ tərbejəvej eşendə đur kertə bulqan, ber sinьfta ike jьl ultьrьvsьlar menən kereş məs'ələhe jomoşaq qujьlqan: Məktəp həm pejanir uqьvsьlarь artta qalьvsьlarqa jardam itev esən tyŋərəktər həm ajrьm belevselər arqьlь teşenderev eştərən jomoşaq qujqandar.

4-Bajnəlmiləl tərbejəneŋ qujьlьşь pejanir ətrətndə bulhьı, məktəptə bulhьı qənəqatlənerlek qujьımaqan.

Sit il balalarь tormoşьn balalar xərəkəten ejrənev, balalar arahьndaqь mille ajьrmalьqtar menən kereş mille ajьrьmlьq ьzaqьsь, sifqa alqan pejanir ojoşmahь avьl jəştərə arahьnda eştər hylpən qujьlqan.

5-Hirək bulhala qaj məktəptərđə iђkə jul menən uqьtьv kyrneştərə osoraj, Bьl ølkələ kerəş jetərlek dərəzələ tygel.

6-Məktəp balalarь arahьnda balalar ədəbejəten taratьv, sьqa torqan estinə gəziteneŋ mendərəzələren jaqşьrtьv, gəzit eşenə məktəp balalarьn tartьv kevek eştərđə maqtarlьq tygel.

7-Uqьvsьlarđьŋ vaqьtьn ojoştьra belməv, jəştər arahьndaqь artьq kəstə kərək urьnda qullana belməv. tyŋərək eştərenə ulardь tartmav, uqьvsьlar arahьndaqь xuzalьqhьđlьqqa qarşь kereş dissiplinə eştəren nьqьtьv kevek eştər hylpən jəki betenləj qənəqətlənerlek tygel.

Minemsə bьl kyrneştər bulmahьn esen tybəndəge kankrit eştərđe eşlərgə kərək:

1) Pejanirđar uqьvsьlar qabul itev kəmisejəhendə jaqьndan qatnaşьp, sit ilmint balalarьna urьn birməv,

2) Məktəpteŋ tərbejəvej eşendə jaqьndan qatnaşьv.

a-Uqьvđan artta qalьvsьlarqa jarđəm tyŋərəktərə ojoştьrьv, jarđəm juldarь tyŋərək tedəv həm ajьrьm ejrətevđə bulьrqa məmkin.

b-Balalar ojoşmahьndaqь eştərđeŋ uqьvsьlarqa tigeđ bylenevenə nьq əhəmiət birev. kankrit kəlliktif eş əђtəndə balalardь tərbejələv, artьq inirgejə həm kestə urьnlь urьnda fajdalana belev.

v-Sit il balalar tormoşon ejrənev, sit il balalar məjeşə tedəv, balalar arahьndaqь milli ajьrьlьşьv juldarьn hər terlə juldar menən beterev həm avьl şif ojoşmalarьnьŋ eştəren janlandьrьv kevek eştər menən bəjnəlmiləl tərbejəne nьqьtьv,

g-Məktəptərđə osoraj torqan iђkə sistimala uqьveştərə menən kereşev.

3-Kəlliktif tərbejəne kesəjtev esən hər terlə tyŋərəktər ojoştorop, uqa uqьvsьlarđь tartьv.

Bьna oşo tep burьstarđь jerenə jetkerep ytəgən vaqьtta məktəp eştərə janlanasaq. Həm pejanir ojoşmalarь bьl eştərđe başqarьvđa tulьhь menən javaplьlar,

Ş. TIMIRQJƏLINƏ.

RAZKЬF.

S. Əxmyş

∴

Qьđьv jьldar aşьqьp kilələrđə,
Janьlьqtь alqa hiđələr.
Joş jərəktən urьqьp ьıqqan,
Janь kəstə jьjьp udalar.

Kynel ujnaj bəgən, hynmeђ dorttə,
Keləs jəđđə, bətə keşelər.
Bəgən bajram, şav-şьv quba
Bajram itə, beđđeŋ işelər.
Taqь kyrđem, B.D.I.K. kenən,
Janь jərəktərđən jəştər sьqqan
Jauratalar, sevit ildərən.
Talpьnьşьp kilgən, jəşlek qəmer,
Dəverđərđə qanat hưqalar.
Qьđьl gəldən majaq tedep:
—Tormoş baqsahьna udalar.

Ə şareqtə, Qьtaj ilendə.
Bedđə qarap tuptar atalar.
Miljundarđьŋ, tənen pylə ybə,
Şulьr əsen tibə jərəgəm.

Tiŋləşergə saqrabьđ

T-Qataj kantunь Ucalь jəcəjkə kamsamuldarь, kalliktif erəveştə 50 humlьq 3-nse zajьm alьrqa həm sobotnik ytkərep jəcəjkə ismenə 50 humlьqqa jađьlьp, Ucalь jortondaqь bətə kamsamul jəcəjkələren tiŋləşergə saqrabьđ.

BAQЬJЬF.

XƏBƏRSELƏR MƏJƏŞƏ

Xəbərselərgə bьl jarьştьla başlarqa vaqьt.

Hər tərle səjəsi iqtisadi şulajuq mədəni paxuttarđьŋ iqlan itelgən kənderənən başlap, bьl jarьştarqa avьldьŋ aktif qatlamьn kiŋ eşse-kərəŧtejən jəştəre jalpьhьn şul eş təŋgələnə tuplavđa, şulajuq urьndarđaqь ojoşmalarđьŋ eştərən başqarьşьvđa xəbərselər armьjahь, bergenə ađьmda sitkə tajpalmanьlar. Kirəhensə partьja həm xəkəmət tarafьnan sovit jəmoqətselegə aldьna qujьlqan əlkən mehim burьstarđь talьbь menən tormoşqa aşьrьvda eş alьp barьvsь blarđan buldьlar aldьŋqь safta torđolar'

Bьna bьl juqarьla həjləngən hyđđər bedđeŋ eş barьşьbьđđaqь hər tərlə kampanjalardaqь (jađqь səsəv igən əderləv, aşlьq jьjьv, kolliktef xuzalьqtar kalxuzdar ojoştorьv h,b.) eş uŋьşlьq tarь bьđđeŋ hedemtələren kyrhətələr. Ana şul matur hedemtələrə eştərđə axrьna qəđər dəvəm ittevđə,xəbərselər armьjahьnьŋ qatnaşlь əlkən urьn totqanьn aŋьqlajdar.

Xəđerge kəndə,kin qatlam kamsamul jalpьlь eşse-kerəŧtejən jəştəre aldьnda, bətə donja jəştər keneneŋ XV-jьllьq kərəş bajramь şulajuq bətə donja kammunis jəştəre intirnatsьjanalьnьŋ 10 jьllьq bajramьn qarşь lav kenə tora. Bьl kəndə beđ, bigrəgendə avьldьŋ aktif qatlamь mədəni kəsə bulqan xəbər selər bьl kendə aldьnqь urьndь alьrqa tejeşlər.

Jəştər kenen uđqarqanqala xəbərselər tarafьnan tybəndəgə kan krit eştər başqalarqa tejeş:

-B. D. I. K. kenenə qarap kamsamul kətəpxanalarь ojoştororqa. Firqəheđ avьl jəştəren həm eşse-krəŧtejən qatьn qьđđarьn saqьrьp qьsqьrьp gezit uqьv, ularđь bətə donja jəştərenen tormoştarь menən tanьştьrьv. B. D. I. K. kene ajqanьmenən kyrşe avьl kamsamul jəştəre şulajuq kamsamuldan sittə bulqan kerəŧtejən jəştəre arahьnda, kamsamul matbuqatьn taratьv qa əndəv alьp barьrqa.

Gezittərđə jadьləvsь lar tabьvđa xəbərselərđən yđ arahьnda jarьş asьrqa. Başqa kampanjalarđa armajtalmaj aldьŋqь safta eşləp kilgən xəbərselər armьjahь jəştər kenendə bьl eştələ başlap jeberevsələrđən bulьrqa tejeşlər.

M. T.

Xəbərselər jađalar.

Usmanqəli jortonda kamsamul eştəre jomoşaq bara.

Isemdə toralar.-

T-Q. kantonь Usmanqəli jortonda hər avьlda tejərlek kamsamul jəcəjkəhe bar. Tik bьl jəcəjkələr qorə isemdəgenə jəşəjđər, jəcəjkələrđə səjəsi tərbejə eştəre jomşaq, jəməqət eştəre hylpən qujьlqan, şunьŋ menən bergə kyp avьldarđaqь jəcəjkələr (Qəbduk, Zəjək, Usmaqəli, Asь həm Arьş bar) ylər, ylməs kenə toralar. Jort kamsamul kəmitətenən jebərelgən qullanmalar urьŧ telendə bulьv arqahьnda qəməlgə aşьrьlmaj halьp qujьlalar· Səjəsi tərbejə eştərenen nasar qujьlьvьna qaramaŧtan, səjəsi jaqtan tybən torqan kamsamuldarđь partьja safьna kyserələr·

Kamsamuldar arahьndaeskelek tamьr jəjgən. Bьl eştə bigerəgendə jort ydəge bulqan Usmanqəli jəcəjkəhe „aldь„ tora. Ə jort kamsamul kəmitəte avьl jəcəjkələrenen əŧtənən jetəkselek eşen kesajtev sarahьn kyrməj.

Ƣ ARAL.

Injər kamsamuldarь.

T. Qataj kantunь Usmanqəli jorto Injər zavьtьnda barlьqь 95 kamsamul bulьp şular arahьnda 10 dan artьq tat-başqort jəştəre bar. Bətə kamsamuldarđьn 20 heqьđđar. Şulaj bulьvqa qaramaŧtan kamsamuldar arahьnda aŋ-belem, səjəsi tərbejə məsələhe nasar qujьlqan. Kamsamuldar arahьnda esev, millətselek avrьvьla tamьr jəjgən. Jəştərđeŋ ber tərlələ kyŋel asьrlьq mədəni ujьn urьndarь juq. Tik futbul ujьnь menəŋgenə şoqəllənələr. Ə bьl ujьn tirəhenə firqəhed jəştər tartьlmaj·Sabranjaqa ajrьm ken qujьlmaqan sabranjanь 3-4 tapqьr jьjьlmajьnsa ytkərə almajdar. Vuznьs tyləv eşendələ tərtip juq, kamsamuldar arahьnda jəştər gezitən aldьrьvsьlar juq.

„Ƣ. ARAL„

Bedđə kamsamuldar eşe.

Qazandьqь Tatsik ismendə berləşkən Tat-başqort kamandirđar məktəbendəge kamsamul jəcəjkəhe, lagirgə sьqьv aldьnda əđerlek kyrhələ, kamsamuldarđьŋ kybehe staźirufkaqa kitev səbəple lagirqa kilgən kəndərđə eşər hyrənke bardь. Qaj ber jəştər lagir tormoşo menən bətenləj tanьş bulmaqandar. Tik hunqь kəndərđəgenə kamsamul jəcəjkəhe lagir tormoşona jaqьnlap nьqlь erəveştə eşkə başlanь. Lagirđa kamsamul jəcəjkəhenen 15 kəndə ber tapqьr sabranjahь bulьp' aktif qatnaşь menən bojoranьŋ ultьrьşь ytkərelə. Kamsamul arganizatsьjahь kamandirđarđьŋ daklattarьn tьŋlap, kamsamuldarđьŋ aŋ-belemdəren arttьrьrqa nьqlь saralar kyrələr. Şunьŋ hedemtəhendə kamsamuldar huqьş beleme əjrənev eşendə jaqşь baralar. Ytkeş jaqьna kilgəndə eştər ber ad jomoşaq bara məŧələn: jəcəjkəneŋ jadqь xisap daklatьnda rutta 20 firqəhed jəştər bulhala şularđьn bik əd % tь kamsamul safьna tartьlqan həm xəđerge kəndə 94 aqzahь bulьp şularđьŋ 27 he eşse, 11 batrak, 51-e krəŧtejən jəştəre. Partьjaqa kyserev eştəre jomşaq bara. Jəcəjkənen 30 lap aktifь bar. Aktiftər arahьnda eş bylenəşe jaqşь tip əjtergə bula kamsamuldarđьŋ 75 % tь kamsamul eşenə tartьlqan.

Xalьqtь huqьşsanlandьrьveşendə, ajrьm kamsamuldar Qazandaqь pridprijətejələrgə, berketeləp, kamsamuldar eşselər arahьnda huqьş belemenə əjrətev eştərealьp baralar. Kamsamul jəcəjkəhe avьldaqь kamsamuldar menən elemtə tota, tik avьl kamsamulьarь elemtə eşenə halqьn qarajđar, məŧələn T-Qataj Usalь kamsamuldarьna xat jadьlqan bulhala javap alьnmanь. Kamsamuldarđьŋ səjəsi bl mdəren kytərev julьnda adnaqa ike səqət səjəsi tyŋərək eşləp kilə.

Ө. ZARIF·

Başqortostan pejanirđarьnьŋ 1 nse jьjьnь.

Ata - əsələr, barьqьđđa jəş bьvьn əsən kərəşkə.

Bedđeŋ ətrət.

Estərlətamak kantunь Arьŧlan jorto Arьŧlaŋ avьlьnda 35nse numirlь „Xođajbirdin„ isemendə 1928 nsь jьl pьjanirđar ətrətə ojoştorolqajnь. Ul ətrət ojoştorolqanda iztimaqi jaqь nasar ine həm alarqa „GALЬSTUK„LARĐЬLA kamsamullar espiktakel qujьpqьna alьp birđelər. Həm „şif„ qa ESMAQ kapiratifь aldь. Ləkin alhala 20 humlьq „baraban„dan başqa ber nəmələ alьp birgəne juq· Həm ətrət eşen alьp barьrlьq vazatьjlarda juq. Elek gevləp eşləgən ətrətxəđerhynepbara.Şifhin joqlama jəş bьvьnlarđьla qara kiləəkke almaşьlarqa iqtibar it jəme

„KAM„

Bedđeŋ kəmitət jaqşь eşləj.

Өfə kantunь Qьrmьsqalь jorto ytəgən avьlь jəştərenən ojoştorolqan yđara jardam kəmitəte jaqşьqьna eş alьp bara· Xəđerge kəndə kəmitətteŋ yđ daxutьna alьnqan ber malatilka hь ber sejelkəhe bar·Şulajuq aqiđel aşa sьqa torqan bьrumdьŋ daxutь yđ ara jardam kəmitəte bedzatenə halьna· Xəđerge kəndə jardam kəmitəte krəŧtejəndərgə kedge səsev orloqo alьp tir-v julьnda qьđьvqьna eş alьp bara· Şulajuq qьđьl armis qaila erenə birense nəvbəttə jardam kyrhətə. Oşo kəndə yđ ara jardam kəmitəte barlьqь 95 aqzalь esenə ala.

BAJNAZARЬF.

„Baş-jəştəre“ nə
Jađьlьqьđ!!!
„Baş-jəştəre“ lə

V.L.K.S.M. dьŋ
Başqortostan elkə
kəmitəte urgьnь bulьp,
başqort telendə ađnaqa
ber tapqьr sьqa torqan

„BAŞ-JƏŞTƏRE“

gəzitenə sьqa qəđər jađьlmaqan bulhaqьđ,
jəhəterək jađьlьqьđ.

„Baş-jəştəre“ Uqьvsьlarьn bətə donja jəştər xərəkəte, donja kamsamulьnьŋ eşe həm xalьq ara xəldərə menən jaqьndan tanьştьrьlьp tora.

„Baş-jəştəre“ gəzitə – S.S.S.R. kamsamulьnьŋ eşe, unьŋ barьştarь, kamsamuldьŋ bətə səjuz kanfirinsəjə həm səjəzь, S.S.S.R. da sateijalizem tөđөləşenen barьşь, aldaqь burьstar, kalxuzdar tөđөloşo həm hər, ber səjəsi, iqtisadi, mədəni kampanjalar turahьnda tulь məqlymət birə.

„Baş-jəştəre“
- ajqa ber tapqьr-
- matur ədəbəjət bite sьqara.

„Baş-jəştəre“
- urьn xəbərđərenə, pejanirdar məs'əlahenə.
-kiŋ urьn birə.

„Baş-jəştəre“ nə jađьlьv xaqь:

3 ajqa 43 t.
6 ajqa 80 t.
jьlqa 1—50 t.

Padpiskalar bətə puctь bylektərendə qabul itelə.

Ədris: г. Уфа. дом газет-журналов „Баш-яшляри“.

J. Kylibaj şiqьrь

donja işethen.

Həjlə"gyduk. gevləp, edəp,
jəşren bulqan nindəj seren
Kejlə ьstanuk, jalqьnlanьp,
„Dinama" nьŋ utlь; kesen al
əjt „Dinamint" həjlə zabuьđa
Jer aŧtьnьŋ, kykrək kesen
Tavdar telep teştə jer aŧtьn
—Taştar ontap, gevləp jarьl
Kejlə „Vatьr-zakit" kalcada
Mejestərđeŋ, avьr serđəren.
Kəjlə timer totqan timersene
Tamsь-tamsь aqqan tirđəren.
Kəjlə zavьt berkep gyŋuk men
miljundarđьŋ uŧal hyđđəren.
Qьsqьr ərnap tavşьŋ, donja belh
—juqhьldarđьŋ timer əndəren.
Kəjlə gydьk. berđəm eşse xalq
jer kykrəgen telep, barqanьn.
Kəjlə lə hin, qьsqьr!
—Tьŋla donja!!....
Fəndər tejəp, kəreş barqanьn
Həjlə bьvat, həjlə, aьvьŋ bar'
jerđə kyktə tygel keşelə,
Kəjlə ilap yŗkə, hyđemdə,
Başьŋ qujьp, timer eşsegə.
Həjlə bьvat, ilap həjlə hin,
Tьŋla gyduk, nəmə həjləren!
Qavьrhьnьn alьŋ, qanqa manьp
jьldarqa jad, kərəş hyđđəren.
Qьsqьr gyduq menən miljun av
Həjlə qьţaj, avьr xələŋdə,
tьŋla donja, tьnla tiđđəŋ,
—kamintirin
—Məskəv həjlər, kiler məleŋ
Həjlə gyduk, gevlə etəp,—
Padvalđarđə,—avьr qanundь,
Tьŋla donja!!..
Bьnda indystreja,
Fəndər kese, qulqa alьndь.

Fən həm tixnikə

Jomorqalarđь bođolovđan haqlav

Jomorqalarđь odaq vaqьttar tađa xələndə haqlav juldarьna halqьnajьv tixnikəhe xəđer tulьhь menən ireşə aldь. Jomorqalarđьŋ təmen his yđgərtməj həm ularqa his ber kimijə matdalarь qatnaştьrmajьnsa bođolьvđan haqlap bula. Itte bođolьvđan haqlav esən tuŋdьralar, ə jomorqalarđь haqlav esən barь ber gradьs jьlьlьq jə bulmaha 0° timpiratura jetə.

Ken jaq javrupala jomorqalarđь halqьn jarđamь menən, jə ihə ike havanan buş kimijə tə,strenə birelməj torqan jəşiktərđə haqlajdar.

Fransuz inzinirə „Haskradi“ nьŋ ujlap sьqarqan julь bujьnsa jomorqalar havalь jəşiktərđə tygel, azut həm kyuer əsehe tultьrqan jəşik tərđə haqlanalar. Bьl juliəzinir „Jvri tarafьnan taqьla uŋajlaştьrьldь.

Jomorqalarđь haqlav juldarь bьk odonloqь 21,5 mitьr kiŋlege 2, mitьrlь „aftaglaf" tigən jəşik barlьqь 500,000 samalь jomorqa tьrьla, tultьrqanda jomorqalar k dundan eşlangən karaźlarga ber-h hənə tərəlməjensə tultьrьp qujьla

Tultьrьvđan elek məx'sys ilik jarьpьhьnda jaqtьrьlьp jomorqa zat jəhətenən ajrьlalar.

„Afta klafka" bətə tađa jomorqal qьna hajlana. Bođola başlaqanda ajьrьlьv menən kərəkle julqa qujьl esən taratьlalar. Jomorqalar tult qas „Afta klaf" hava inmaŧlek h tьqmaŧlьq itelep jabьla Bьnan „afta kalf" esendəge hava men tartьlьp bьşatьla, unьŋ urьnьna azut həm 85% kymər asьlь gaz qьţьlьp tultьrьla. „afta klaf" jabьvđan elgəre unьŋ eşendə qorol jahav esən xlurlь kali halalar. Bь ḑaj kislarutlьd gezdar eşendə qal menən jomorqalarnьŋ esendə h tьşqь qabьqьnda bulqan mikrupt bətenləj ylep bətələr. Jomorqa „af klaf" tan sьqarьlьv menən od vaqьttar bođolmaj haqlanalar.

Halqьn jorttar esendə jomorqal halqьn tə'sirə səbəple şulajuq bođ maj haqlana alalar. Halqьndan jь qa sьqarьv menən jomorqalar tir Bьndaj vaqьtta tiđlek menən kip rev esən məx'sys ergəstər men jomorqalar kipterelep, ьstruska jhə halənı ьvkultьrlqan jəşiktər halьnalar. Pikarni həm kanditə kup tar jomorqanь ьvatьlqan xə qullanalar. Sit ilđərđə xəđerge k də jomorqanь hatьlqan xoldə od vaqьttar haqlap totьv esendə məx jul ujlap sьqarьlqan. Unda qaj rəktərgə qullanьv jomorqanьŋ ha hьn həm aqьn bergə quşьp şə tođ hibələrəə məx'sys bitund dalalar. Ə inde qaj ber eş esen j morqanьŋ harьhьqьna kərək bolq da, uqa şəkər halьp boləp bitu darqa tultьrala.

Oşo erovestə əđerləngən sь jomorqanь bik alьŧ jerđərgə jeb bula. Bьndaj jul menən haql jerətkən jomorqalar ćaj bujьna y təməm həm tuqlaqьn juqaltmaj laj ala.

vaqtlь Ridaktьr: B. Baj
ɵр. ot. редактор: Б. Баях

Уфа. Типо-литография „Окт. Нати
Башглавлит № 92

№ 28

БИБЛИОТЕКА

Berləşeged betə donja pralitardarь!

5-NSE JЬL SЬQA

Başqortostan
JƏŞTƏRE

1929-jьl.
24-Avqьs
Şəmbe
№ 29 (142)

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3 ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksьjanьŋ adrisь:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan
ɵlkə kamitete tarafьnan sьqa
rьla torqan aďnalьq gəzit.

Еженедельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

Başqortostan kamsamulьnьŋ Can-kaj-şiqa javьbь.

Kamsamuldьŋ betə kantun kəmitəttəre, qala kəmitəttəre, jortkum jəcəjkə həm kamsamul aqzalrьna.

15nse betə donja jəştər kene betə rivəlytsejyn eşse jəştər həm eşsən krəstejən jəştərenen ber tel-ktelegen kyrhətev. Kamsamul ojoşmalarьnьŋ, şulajuq betə eşse-krəstejən jəştərenen betə donja rivəlytsejahe həm S.S.S.R. dь haqiavda bajavaj əđerlektəren barlav kene. Şuqa kyrələ bьl kən Linin kamsamulь həm səvittər sajuzьndaqь betə eşsən jəştər aldьnda, pralitarijat xekymətenen kesən nьqьtьv, hər ber kamsamuldьŋ xəlьq xuzaiьqьn jaŋьnan tedevđə həm 5 jьllьq planqa bəjləngən betə saralarьь tormoşqa ytkərevdə aktif erəveştə qatьşьvьn buldьrьv bursьn quja.

Avalda həm qalala satsijalizem jarьşьn kiŋəjtev, eşləp sьqarьvdь kytərev, tavardьn xaqьn shodlatьv, kalxuz tedeləşən kyşajtev həm başqa məs,ələlərgə kamsmul ojoşmalarьnьn əhmijət bireve ber vaqьttala zəqiflətməskə, ə kirehensə betə donja jəştər kene, jəştərden kytərenkelektəren satsijalizem tedevđə qəməli eştь kiŋəjtevdə xeđmət itergə tejeş.

Betə donja jəştər kenen ytkərev unajь menən impirjalistərđeŋ qьtaj kensьqьş timer julьn baŝьp alьdarьna qarşь javap ьrnьnda, kamsamuldьŋ başqortostan elkə kəmitete 10 tьraktьrdan torqan

„Başqortostan kamsamulьnьŋ Can-kajşigə javabь„

Ibemle tьraktьr kalunnahь telərgə qarar sьqardь. Kamsamul ojoşmalarьnьn aqsahьna tedelgən traktьr kalunnahь səjəsi həm xuzalьq jaqьnan bik dur urьn tota. Şunьŋ esendə betə başqortostan kamsamul ojoşmalarьnьŋ iqtibarь oşo kankrit eşkə jyŋələrgə teleş.

Bьl bursьtьŋ bojomqaaşьrьvь, kamsamul kəmitəttəre həm jəcəjkələ-eneŋ traktьr kalunnahь fundьna aqsa jьjьv turahьndaqь kankritplandarьnda gəvdələnergə tejeş. Kamsamul ojoşmalarь, əmələr ojoştoroqьđ, saqrьvdar, yd eşegedđe ibəpkə alьvdь ojoştoroqьđ. Betə səvit jəməqətselegeneŋ iqtibarьn tьraktьr kalunnahь tedevgə jynəldereged.

Yd aldьqьđqa bьl eştə hər ber kamsamuldь qatьştьrьv bursьn qujьqьđ. partьjahьđ jəştər jalpьhьn bьl eşkə ьlьqtьrьqьđ.

Başqortostan kamsamulьnьŋ Can-kaj-şigə javabь„ tьraktьr kalunnahь ojoştorovđa qatnaşmaqan bergenə jəməqət ojoşmahьla qalmahьn.

V.L.K.S.M dьŋ başqortostan elkə kəmitete, partьja, səvit həm prafsajuz ojoşmalarь, tьraktьr kalunnahьn tedev bursьn bojomqa aşьrьqa Linin kamsamulьnьŋ tьrьşlьqьn kankrit eş menən kytərerdər tip ьşana kamsamuldьn başqortostan kəmitete bьqa tiklem „igen uŋьşь kytərev paxutь„ bujьnsa dur eştar eştəgən kamsamul ojoşmalarь, paxutьn esənsə baŝqьsьnda-urta xəlle krəstejən jalpьhьnьn jeren eşlərgə kalunnahьn tedev aşa, avьl xuzalьqьn tedevđə dur adьm atlar tip ьşana,

V.L.K.S.M. dьn başqortostan elkə kəmitetten javaplь jađьvsьhь urьnbaŝar: M. ASTAXЬF.

Betə v.l.k.s.m. ojoşmalarьna.

V.l.k.s.m. yđək kəmitəte xitapnamahьnan

Berense sintəberdən eşse jəştərdeŋ kestəren mablizavajt itev m qarav kene XV-nse betə donja jəştər kene ytkərelə.

Eşse jəştərdeŋ jalpь kylamen- impirjalizemhuqьşьna qarşь ratis menən tьvqan betə donja jəştər kene, hər vaqьttь eşse jəştərden sinfi berdəmlektəren yrhətev, impirjalizemqa qarşь nfь. pralitarijat kestəren mablizavajt itev kene bula kilde.

15-nse betə donja jəştər kene ədəttən tьş qatlav xəlьq araldər vaqьtьnda ytkərelə.

Impirjalistər asьq erəveştə nь huqьştar əderləjdər həm S.S.S.R. dь huqьşqa tartьv esən nь kesəŋevdər jahajdar, bьndaj arttar eşendə ytkərelə torqan 5-nse betə donja jəştər keneneŋ p luzьnqьhь-eşse jəştərđe jaŋь mpirjalizem huqьştarь menən raşkə betə donja pralitarijat valytsejahe usaqь SSSR. dь aqlarqa mablizavajt itev, satjal faşizimdь asьp birev, unьŋ menən kerəşev. eşse jəştərden yps legenə kammunizem joqonho jahav, səvittər sajuzьn aqlavdь nьqьtьv bulьrqa tejeş.

Bьl nьqьvdьŋ tьnьslьq haqlav şartь ikənen aŋlatьv ajrьvsa mehim. Bьl bursьtь ytəvđeŋ mehim legen hər ber jəş eşse həm krəstejən aŋlahьn.

Sunьŋ menən bergə kamsamuldarьь həm jəştərđe huqьşsьlandьrьvđь tikşerev bujьnsa 1-nse avqьş kenendə bildələngən saralardь ytkərevde, kamsamuldьŋ asoavjaximđaqь eşen, qьđьl armija həm flut menən bəjləneşen nьqьtьvđь davəm itterergə kərək.

Betə donja jəştər kene eşse jəştərden iternatsьjanal,bajramь. sunlьqtan ul, balşəviklek intirnatsejanalizme esən kampanja uтьn alьrqa tejeş.

Xəderdənyk sajuzdьŋ intirnatsьjanal eşendə kiŋ qarav jahaj başlap, sajuzaqzalarьnьŋ iqtibarьn kammunis jəştər intirnatsьjanalьnьŋ həm unьŋ ajrьm siksejələrenen xəlen tikşerevgə, kammunistər intirnatsьjanalьnьŋ şulajuq jəştər intirnatsьjanalьnьŋ pragrammalarьn, kammunistar intirnatsьjanalьnьŋ unьnsь plinumь qararlarьn tərən erəveştə ejrənevgə, intirnatsьjanal 10 tinen jьjьvqa mablizavajt itərgə yd ara tikşerevdər, jьjьndar həm matbuqatta saqrьvdar ojoştororqa kərək.

15-nse betə donja jəştər kene eşse jəştərđe kiŋ erəveştə satsьjalizem sedeləşenə tartьv kamsamuldar jalpьhь, eşse jəştərde partьjnьŋ giniralnaj julь esən sinfidoşmanmenən kiŝkenkerəşkə mablizavajt itev, jəştərde sinfi pralitarijatsa tərbejələv," 3-nse indysterejə zajьmьn taratьv, satsьjalizem tedeləşən tərle kiŝəktərj esən kađьrdar tedev luzьnqьhь aŝtьnda ytərgə tejeş.

15-nse betə donja jəştər kene həm aətə ederlek eşe 5 jьllьq plan tirəhenə satsьjel'zem jarьşьn jerep jьbərevđe davəm itterev esən fajđalanьrqa tejeştər. Avьl jəcəjkələre qarşьnda yđək kəmiiat uŋьş kytərev paxutьn jəjep jebərev, kyməkləşterev, jaŋь kymək xuzalьqtar ojoştьrьv, 6-nsь betə sajuz kənfiri sejəheneŋ kamsamuldarь kymək xuzalьqtarqa tartьv turahьndaqь qararьn maksimal erəveştə tormoşqa aşьrьv, ikmək əderləvđen uŋьşlь barьşьn tə,min itə torqan saralarđь ytkərevdə partьja jardam bursьtarьn quja.

ӨFӨLƏ: 1 nse avqьs qьđьl kən dimanьstьratsьjahь.

Donja kamsamulь

Avьsterijə jəştəre stackahь

Eşse fabrik eşse jəştəren yd ara meqəmələ jahavđan qurqьp urьndarьn almaştьrьlar. Jəştər bьl eşkə qarşь K.S.M. jetəkselegə aŝtьnda eş taşlajđar. Baş kytərev hedemtəhendə jəş eşsene urьndan sьqarьla. Bьqa javap itep 130 jəş eşse baş kytərdelər. Eşse jəştər eş xaqьn arttьrьv, eş səqəten qьsqartьv, stanuktarqa ajrьp qujьvđь beterev turahьnda talap ittelər həm eşselərđeŋ zavьt sabranjahьnda bьqa qarşь baş kytərevde qabul ittelər. hedemtələ zavut-fabrik idarahь jəştərđeŋ eş xaqtarьn ololar menən tigedlərgə tigən pragram qabul itte.

Şulaj uq fabzafkumqa yđđərenen vəkildəren hajlanьlar. Bьnan hun ike fabrikta ber nisə jəş yŝmerđe eştən sьqarьlqajnь, ləkin jəştərđeŋ berdəm qarşь torьvdarь bьl eşkə zaraba jabanь eştən sьqarьlqan jəştər jaŋьnan urьndarьna alьndьlar.

Şulaj itep, avьsterijə jəştəre yđđərenen səjəsi həm iqtisadi talaptarьn dur jeŋev menən atqarđьlar.

Finləndejə kamsamuldarьn eđərləv

Finləndejə axrankahь Finləndejəneŋ hər terlə qa'a'arьnda eđərləv jahap 15 eşse jəştərde qulqa aldь. Bьl qulqa alьvdar Finləndejə kamsamul kəmitəteneŋ, jəştər əŝtenən jetəkselektə kesajtelev hedemtəhendə kilep tьva.

Litva kamsamuldarьna qatь xekem

Litvanьŋ huqьş sutь kammunislьq eşm-kərlegendə qəjepləp, 11 jəş yŝmerđe qatь erəveşə xekem itte. Jəşe jetmagən 2 balanь kammunistar ədəbejəte taratьvđa qəjepləp 1 şar jьlqa, 2 hen 12 jьlqa tərməgə jabьrqa buldь. Bьlarđan başqa ber qьđdь kamsamulda torovđa qəjepləp 5 jьlqa xekem ittelər. Taqьla ber jəş yŝmer 15 jьllьq tərməgə xekem itelde.

Səvittər sajuzьnda

Qьđьl abuz ojoşmalarь

ADISSA. Krəstejəndər tarafьnan hər kendə qьđьl abuzdar ojoştorolьv turahьnda maqlymattər alьna. Bigrəgendə berense avqьsta bik kyp handa abuzdar kildelər.

AVIDIOPOLSKI rajonьndaqьna krəstejəndər 300 tunnaqa jaŋьn igen tapşьrdьlar. Bьl igendeŋ 2% tь krəstejəndər tarafьnan samaljt halьv esən iqlan itelde.

Bik kyp avьldarda ikməktəren jəşergən kulaktarqa krəstejəndər tarafьnan jəməqət bajkutь iqlan itelde.

XARKЬF kamsamul ojoşmalarь XV-nse betə donja jəştər kenənə əderlənələr. Zavьttarđa qьđьl mejeştərđə betə donja jəştər kene turahьnda daklat həm əŋgəmələr bulasaq. Betə kamsamul jəcəjkələre bьl kenge xaslap estinə gəzittəre sьqaralar. Betə ojoşma pridprijatejələr arahьnda 3-nte indysterejə zajьmьsa jadьlьvqa jarьş uđqarьlasaq.

CITA. Avьldarqa igen jьjьv esən berense xatьnqьđdar brigadahь jebərelde. Brigada urьv qoraldarь menən tə'min itelgəndər. Bьl brigadalar igen jьjьv menəŋgenə qalmajьnsa, kedgəsəsev kampanjahьnda başqarasaqtar. Ular huqьş belemenə saqrьlqan qьđьl ərmis qailələrenə jardam itəsəktər.

Məzbyri uqьv

YL'JANЬVSK. Okroznuj başqarma kəmitəte, betə qala həm fabrik, rajun pasejlkalarđa məzbyri uqьv inderev turahьnda qarar sьqardь.

Şaxmat jarьşь

ӨFӨ. Milli elkələrden şaxmat jarьştarь bulьp ytte. Jarьşta: Tatar, Qьrqьđ həm Başqort vəkildəre qatnaşalar. hedemtələ berenselekte tatar vəkildərenən ip. Jerimin ala.

Pejanirejə rapьrt birə

MƏSKƏV, 19-avqьs. 18-nse avqьsta „DINAMO" ьstadьjunьnda 1-nse betə sajuz pejanirdar jьjьnь asьldь. Asьv vaqьtьnda 12 meŋləp pejanir həm 30 meŋləp olo keşelər qatьştь. Jьjьn asьlqanda jьjьn ьştabьnьŋ rəise Sviranef qotlav hyđe hejləne. SSSR. xekymәte ismenən pejanirdar jьjьnьn ip. Rytzytək qotlap:

—Ololar jəş bьvьndь jəş Lininselərđən, bəjək jetəksebeđ IL'IC jetəkselegə aŝtьnda in jaqsь pralitardar tarafьnan başlanqan eş esən his ber nəmənən qurqmaj həm tajpalmaj kerəşevde talap itə. Heđ uqьrqa, fabrikta, zavьtta, baŝьvđa eşlərgə ejrənergə, fabrik, zavьttar həm betə dəvlət menən idara itərgə ejrənergə nьqь kerəşselər-balşaviktar bulьrqa tejeşheged tine.

V.K.P.(b) yđək kəmitəte ismenən ip. Gaganьvic qotlap: -heđđeŋ ber jəştəş kesle sajuz nigeđe bar, ul-ber nisə ajđan huŋ yđeneŋ 12 jьllьqьn bəjrəm itəsək SSSR. bьl sajuz-nigeged menən heđ LININ deŋ əjtep qaldьrqan vasьjatь-donja rivəlytsejəhen tiđ bojomqa aşьrьrhьqьđ. SSSR. esən kerəşergə, huqьşьrqa, əgərđə kərək bulha, yđegeđđeŋ jəneqedde ajamaŝqa əđer bulьqьđ... tine.

Ip. Kaganьvicteŋ bьl saqьrьvьn pejanirđar kypmeşərləgən:

—„Hər vaqьt əđerbed!!" menən qarşь aldьlar.

Jьjьndь V.K.P (b) nьŋ Məskəv kəmitəte həm Məskəv qala səvite is'menən ip.Pavman, qьđьl ərmejə ismenən ip. Unşьlixt qotlanь. Unan huŋ SSSR đьŋ terlə urьndarьndaqь pejanir ojoşmalarьnьŋ rapьrttarь buldь. Rapьrttar huŋьnda bələkəjgenə ber qьđ pejanir tribunaqa sьqьp, bьlaj rapьrt birđe:

Həjləvđən huŋ pejanirđar yđđəreneŋ donja yktəberenə əđerlektəren kyrhətev esən Məskəv qala joronьa jynəldelər.

XV BDJK — RIVƏLYTSIJYN HЬNAV KƟNƟ — KIM 10 JЬLLЬQЬ

Kyptən tygel kamintirin başqarmahьnьŋ 10-plinumь yđeneŋ eşen bətərdə. Unьŋ qarardarь menən tanьşьv, xəđer hər ber parteja həm kamsamul aqzahьnьŋ məhim burьstarьnan berehe.

Plinum huqьş qurqьnьsь turahьnda nimə tine huŋ?

IMPEREJALISTAR LAQIRЬNЬŊ YD ARA JAKЬŞTARЬ HƏM QЬRQЬV RƏRƏŞTƏRE DƏVAM ITEVGƏ QARAMAЪTAN, DONJANЬŊ IN TƟP. QARŞЬLЬQЬ KAPITALIS DƏVLƏTTƏRE MENƏN S.S.S.R. ARAHЬNDAQЬ QARŞЬLЬQ tine.

Bətə appartunistar Angeleja həm Amirika arahьndaqь jarьştьŋ qьrqьvlaşьvь menən impirejalistardьŋ S.S.S.R. qa qarşь huqьş asьvdarь artqь planqa kyserelə tejdər. Ular bьnьŋ menən. huqьş qarqьnьsь iŋ nьq qabarqan məldə jalpьnьŋ ujavlьqьn tomalarqa teləjdər. Rivəlytseja qurqьnьsь kapitalistardьŋ kən tərtibenən alьnqanь juq.

Kapital dəvlattərenen artьnda yđenen xuzalьq həm səjəsi sistimь menən ularqa qarşь bulqan S.S.S.R. yŝə, alqa bara. Unьŋ tə,sire kendən kən kesəjə. Şunьŋ menən bьrgə kapitl dəvlattərenen S.S.S.R. qa bulqan doşmanlьqtarь la yŝə. Bьnь kyrməv esən dem huqьş bulьrqa kərək.

Imperejalistar S.S.S.R. qa qarşь huqьştь səvittər sajuzьnьŋ bətə granitsalarьnda la xəđerləjdər. Ləkin huqьş vaqьttarđa ul beđđeŋ kən sьqьş siktərebeđđə kesə jə başlanь.

Huqьş qarqьnьsь dur. Şuqa kyrə parteja həm kamsamuldьŋ burьsь jalpьnь huqьşqa qarşь mablizavajt itev həm bulasaq imperejalizem huqьştarьn qьrazdandar huqьşьna ajlanderep. jebərev xəđerləv, bulьrqa tejeş.

Berense avqьsь kənə—donja dəvmalendə kestərđe kyđđən tikşerev-ьsmutar kənə buldь. Ləkin bьl bьr genə kən menən siklənep qalьvđьŋ jaramaqanlьqь yđenən yđe bildəle. Xəđer beđđeŋ burьsьbьđ bətə armejalə, flit, kiŋ qatlam eşse kerəktejardər jalpьhьn imperejalizem huqьştarьna qarşь mablizavajt itev esen kiŋ massavaj eştər atqarьvbulьrqa tejeş. Kamsamul berense avqьstaqь hьmaq bətə bonjajəştər kenendə lə impirejalizьmqa qarşь kerəş luzьnqьhə aьtьnda ykərergə həmbьl kəndə beđđəŋ huqьşqa karşь kerəş eştərebeđđe massavaj nigeđgə kyserev kərək.

Bəjnəlmiləl eşselər xərəkəte.

Huŋqь vaqьttarđa eşselər sьjnьfь bik nьq iđelə ikespьlatirьvajt itelə başlanь, satsejal dimakьrattarđьŋ bulьşlьqь menən bojomqa aşьrьla torqan kapitalizem ratsejanalizatsejahь eşselər sinьfьnьŋ xəlen nasarlattь. Bьnьŋ arqahьnda xeđmət avьrajđь. eş kenə ođajtьldь həm eş xaqь kəmetelde. Bьna bьl eşselər xərəkəten də dur rivəlytsejun kytəreleşte tьvđьrdь.

Imperejalistarđьŋ S.S.S.R. qa qarşь huqьş əđerləvđere, eşselərđeŋ aqtьq tindəren jolqop qorallanьv erəveşen də bara.

Bətə ilđərđə kesəjgən ьstacəkatar tulqьnь, rivəlytsejun kytərleş başlanasaqtь kyrhətə torqan fakьt. Bьl ьstackalar eşselar sinьfьnьŋ haqlanьvđurьnqьna, hezemgə qarşь torqan xəđerlənevən genə tygel, unьŋ turahь turь burzьvaztjaqa hezem başlavьnda kyrhətə,

Mьtalqa-Bvmbəj həm-Sadrala bulьp ytkən zabastufqalarđьqьna alьrqa memkin.

Burzьvazeja, rivəlytsejyn xərəkəttəŋ kesəjevenə ilde faşislaştьrьp javap birə. (Jugьslavejə həm Pryseja) Ere kapital ildərə faşistar mitedьna kysələr, ə sətsьjal dimakьrattar bьl eşte yđ estərenə alalar. (Girmaneja, Angeleja).

Xəđerge vaqьtta satsejal dimakьrattar isemdəre menən satsejalis eştə fьşis parteja bulьp əverelələr.

S. dimakьrattarđьŋ Angelejalə həm bьnan ber jьl elek Girmanьja la vьlas başьna menevđəre eşselər sinьfьnьŋ ularqa bulqan eşənestəren juja başlanь, Xəđer eşselər sinьfь ulardan kitə başlanь.

Şuqa kyrə kammunistar partejahьnьŋ xəđerge burьsь satsьjal faşizьmdьŋ jeđən asьv— bigerəktə yđđərenen hul fьrazalar menən jəşerep jərəvse „hul" satsьjal dimakьrattar menən kerəşte kesəjtev bulьrqa tejeş. Kammunistar partejahьnьŋ ularqa bulqan hezeme nej tiklem qьrqьv bulha, satsьjal dimakьrattardьŋ krizistarьla şul tiklem ulardan eşselər sinьfь tiđerək kitəsək-ajьrьlasaq.

Bьl şarttarđa kamsamul aldьndaqь burьstar.

Kammunis jəştər internatsejanalь aldьnda yđenə başqa ajьrьm burьstar tora. Kamintirindьŋ 10-plinumь kim turahьnda: —bigerəktə huqьş qurqьnьstarь ajqanь aşsən jəştərđeŋ rulь yŝev aldьnda bətə eşse jəştər jalpьhьn rivəlytseja esen mablizavajt itev, ьlьqtьrьv hun dərəzələ đur əhəmejətle məs,ələ bulьp, bətə kammunis partejalarьnda jəştər xərəkətenə əhəmejət bitevđəren kimdeŋ eşenə eşməkər ərəveştə bulьşlьq itevđəren talap itər ine.

Huqьş faktьlar, jəştərđeŋ rulь yŝevđe bik asьq kyrhətələr. Eşse jəştər xəđer zabastufkalarđa qatnaşьv qьna tygel kyp vaqьt zabastufkala ihsejatьrđa bulalar-

Cix— ьslavakejanьŋ kladnu rajunьndaqь zabastufka bьqa mitьal bula ala. Beđ Girmanejala 1927- jьldan alьp hər vaqьt jəştər tarafьnan ojoştorolqan zabastufkalardь kyrəbeđ. Pylşələ burьzva ratsejanalizatsejahь başlanьv menən hər vaqьt jəştərđeŋ qarşьь sьqьvdarь bulьp tora:

Şunьla əjtergəkərək, ki, kamsamuldar jəş eşselərđeŋ rivəlytsejynləşevđəre timpenən artta qalalar. Ular eşselər xərəkətenən kytərelgən midgelendə hullaşqan jəştərđeŋ aldьnda bulьv esen yđ eştəren jaŋь furma həm mitedtarqa kysərə almaj qaldьlar.

Şuqa kamintirindьŋ oşo plinumь la bьl turala kamsamuldьŋ ojoştorov həm massavaj eştərneŋ qənəqətlənerlek tygellegen əjtep kitte.

HYRƏTTƏ: Girmanija pejanir diligattarь Rastuf-dunda

Huŋ bьl jeteşheđlek nimələ?

Berensenən kim aqzalarьnьŋ hanь kəmene. Əgərđə kimdeŋ V nse kungerisьna tikləm bətə aqzahь S.S.S.R. kamsamuldarьnan başqa, 127000 keşe bulha, ə xəđer ul 100,000 gə qalqan. Ajьrьm-ajьrьm ilđərđe alьp qarahaq bьna nimə kyrenə Fransьjala V nse kungerisqa tiklem 10 meŋ aqza bulha xəđer 7¼ meŋ, Cix ьslavakejala 13 meŋ bulha xəđer-6 meŋ Angelejala 1,400 bulha xəđer-900. Fəqət nimes kamsamuldarьnьŋ qьna hanь 2 meŋgə arttь ul xəđer-222000 keşenən tora.

Başta Cix ьslavakejaqa tuqьrajьq. Sənki kamsamul eşendəge krizisteŋ iŋ tərən urьnь şunda.

Bьna ber jьl esendə kamsamul hanь 50 pratsintqa qьŝqardь.

Bьnьŋ səbəbe başta əlbəttə Cix ьslavakejə kammunistar partejahьndaqь uŋ likvidattar bulьv arqahьnda torqan parteja krizisьna bajli.

Kamsmul ojoşmalarь likvidatьrđarqa qarşь kerəştə bik pasif qatnaştьlar' hunqa tabrь kim jarđamь menən bьl xata təđətelhələ eş ytkəjne inde.

Ikensenən unda kamsamul ojoşmahь faberik-zavьt jəcəjkələrenə nigeđlənqən. Ə unan başqa ьsьn massavaj balşəviktərsə əş alьp barьrqa memkin tygel.

Krizistьŋ esense səbəbe aktif məs,ələhe. Bьna aktif, eşselər sinьfьnьndaqь ber tybənəjev, sinьfьj kerəşteŋ əkerenəjev miđgelen də yŝte. Ə bьnьŋ arahьnda aktif bojorakьratlaştь sirkylər menən genə jəşəj başlanь. Ulardьŋ insejativalarь juq ine. Bətə ojoşmanь eşse menən jetəkselek itevgə jynəltevturahьnda ular yđđəren hьnattьlar. Qullarьnan kilmənə.

Avьstereja həm Narvigeja ojoşmahь la şundaj uq krizis xəlen kiserə.

Jəşeren sajuzdar nisek eşləjđər.

Ə bьlardьŋ eştəre turahьnda jaqşьnь həjlərgə memkin.

Bьlardьŋ iŋ aldьnqьhь Pylşə kamsamulь. Faşistar diktaturahьndaqь avьr şarttarqa qaramajsa Pylşə kamsamulь yđenen hanьn kybəjtə, yđ tə'siren əldən əle kiŋ qatlam eşse jəştərgə tarata birə. Ul yđ burьsьn ytəj. Xəđer unьŋ 5000 aqzahь bar. Ludzalə bulьp ytkən zabastufka sajuzdьŋ eştərenə hьnav bulьp ytte. Kamsamul unda aktif qatnaşьvsьlardan buldь həm qajhь ber peridperejatejalarđa zabastufkahь ojoştoruvsь insejatьrda bulьp aldь.

BOLQAREJA sajuzь la faşizьm diktaturahь şaraitьnda jəşəj. Kamsamuldьŋ eşe arqahьnda, Bolqareja faşistarь sintə berđə menđərsə eşselerđe kiđkələganđən huŋ tulь tarqalьv dəveren kiserə. Bьna bьl fakьt unь asьq kyrhətə. Iŋ đur faşis ьspurt ojoşmahь bulqan həm yđendə 1925 nse jьlda 50.000 aqza hanaqan ber ojoşma xəđer 3.700 keşegə qaldь.

Makizьn faşis ojoşmahь 1927 nse jьlda yđendə 17.000 keşe hanalha, xəđer 700 keşegə qaldь.

QЬTAJDA Şankajşinьŋ tirrurьnan huŋ bətə kamsamul ojoşmalarь la tuđđьrьlqajnь xəđer ul bətə ere təbəktərđə lə eşen jaŋьnan ajaqqa baŝtьrdь. Bьl unьŋ dur uŋьşь.

HINDOSTANDA xəđer rivəlytsejyn kytəreleş osoro, hьnda xəđer eşselər xərəkəte hullaşa, Bumbəjdə ike tuqьvsь sajuz bar, berehe beđđeŋ rivьlytsejun sajuza, ikensehe rifarmistar. Beđđeŋ sajuzda xəđer 60,000 keşe hanala. Ə, 1928 nse jьldьŋ zabastufkahьna tiklem nej barьhь 300—400 keşe ine. Ə rifarmistar 5000 keşenəndə artьq tygel. Hindostanda kammunis bulmaqan satsejalis jəştər sajuzь la bar. Ləkin ulardьŋ huŋqь ьs'jьzdarьnьŋ qarardarь unьŋ his şikhed kammunis jəştər intirnatsejanalь pazitsejahьnda torqanьn kyrhətə.

Xəđergə kimdeŋ xəle oşo erəveştə tora. Ligalnьj sajuzdarđa xəl meşkel. Ulardь jəştər xərəkətəneŋ jetəkselek xəlenə kilterev esen kimdeŋ V nse kungerisь əjteve bujьnsa ularđa massavaj eştərđe kesəjtergə kərək.

Intьrnatsьjanal tərbejə.

Xəđer KIM eşe menən kamsamuldar qьna tygel bətə eşse jəştərđendə qьđьqhьnьvdarь kyrenə şunьŋ menən bergə bьl eşkə aktif huŋ dərəzələ halqьn qaraştь. Ə bit başta aktif yđeneŋ bəjnəlmiləl məs'ələlərđəge haj bəqazьn tultьrьrqa həm eşse jəştərđeŋ bəjnəlmiləl rivəlytsejun xərəkəte menən qьđьqhьnьvđarьn qənəqətləndererqə tejeş.

Intirnatsejanal tərbejə ul qəđəttəge səjəsi tərbejə tygel, beđ bit jəştərgə intьrnatsьjanal tərbejə birməj torop, kammunistar partejahьna almaşqa jaraqlь ьsьn sinьfьj kerəşselər tьvđьrьp bulmaj tip juqqa qьna həjlənməjbeđ.

Beđđeŋ alda xəđer XV nse bətə donja jəştər kenə həm kimdeŋ 10 jьllьqь tora.

Inev şarttarь jeŋeləjtelhen.

Uqьv jorttarьna uqьvsьlar al kamisejalare eşkə başlanьlar. Pe piktivahьn juqaltqan, aldьna bi ber maqsat qujmaqan uqьvsь j yerizdinjənən. yerizdinjəgə qa larьn kytərep taqь jerej başlan Bildələ bьndaj, qariza kytərep jer selar arahьnda terlə xalьqtar b Mulla balalarь nisekkenə bul inep qalьrqa terlə saralar kyrə

7 jьllьq məktəp bətergən uqьv lardьŋ kybehe ajrьm təbəp yđə bilgelə bulqan məktəptə hajla almaj. 7 jьllьq məktəptərđə urt uqьv jortiarьna uqьvsьlar ədere eşe jomşaq bara. Şuqa kyrəlә sin bər 'sislaŋь jetev menən tilgr menən urta uqьv jorttarьna sa başlana.

Ydək kəmitəttəŋ ejjyl plin juqarь həm urta uqьv jortt pralitarlaştьrьv esen kypkenə k krit diriktiftar birgəjne. Ular tormosqa aşьrьlьvь beddə ələ hyr bara. Bьl eştərđeŋ qojəbən ur daqь ojoşmalar əhtənəgenə taşla əlbəttə jaulьş fiker tьvar. Bьl BAŞGLAF PRAFUBЬR həm başq kampus esendə avьr meş'ələlərđ hanala.

Beđđeŋ aldə eşse-batrak jəştərđ jaŋь espistər əđerləv burьsь, 5 j lьq pьlandь ytəv keveŝ məhim m ylejatlь burьstar tora.

Şuqa kyrələ, urta uqьv jorttar vqьv jorttarna uqьvsьlar alьv ş tarьnna sinfi hidgerlekte nьq erəve tə qujarqa kərək. Berense nəvb eşse-batrak jarlь jəştərən alьv me bergə. Ularqa (higregendə başq jəştərənə) hanav şarttarьn jomş tьrqa kərək. Sənki jarlь, batr balalarь qьş uqьvlarь, jəj k eştə bulalar, alqan beləmdəren n qьtьrqa, əđerlənergə vaqьt tapmaj Şul arqala ular məktəptərgə i aldьnan kypkenə avьrlьqtar osorajđar.

Uqьv jorttarьna qabul itk farmal qaravđь beterergə k Bьndaj qaraştar hanav vaqьttar uqьvtьsьlar tarafьnda bulqala Partьja prafsajuz, kamsamul oj lare uqьv jorttarьna uqьvsьlar kampanjahьnьŋ barьşьn ьsqiap şerep barьrqa. uqьvsьlar kam tavajtь itev esendəge jeteşheđlekt sinfi hьdьqtan qarap sik quja kərək.

OJ. MANSURЬF.

HYRƏTTƏ: Gaagalaqь ber mok: bьnda məşhyr „ritsar zalь"la bar. Xəđr bьl zalda Gaa kənfirinsejəhe bara.

* * *

Beđđeŋ S.S.S.R. kamsam rь bьl kampanjalardьŋ ə jətən aŋqartьv, jəştər jal nьŋ kapital ildərendəge e jəştərđeŋ tormoştarь menən nьştьrьv həm intьrnatsьja tərbejəne tejeşle dərəzəhenə jьv esen kiŋ kyləmdə eş a barьrqa tejeş.

Xəđer bətə kamsamul arah da jarьştar, kunkьrьstar. s rьştar udqarьrqa kərək. B məs'ələlə jalpьnьŋ insejat jul alьhь esen tejeşle furm mitodtar tabьlьrqa tejeş. Ba ojoşmalar menən bajlanes qьlьrqa kərək.

qorqavsьlьqьn haqlav həm avьl xuzalьqь.

qьş esen đur əhəmiəte bulqan xuzalьq tar maqtarьn kəsəjtergə iqtejbar itərgə kərək.

ьnьsьlьqьn haqlav kestoren yk- esen səvittər sajuzьnь iq huqьş esen đur əhəmijəte xuzalьq tarmaqtarьn kəsəj- iqtejbar itergə kərək. Beđđeŋ da, metəlen bьqa qədər huqьş đur əhəmijəte bulqan JEZ EL həm başqalar. Ydebeđđə ek dərəsələ eşlənməjđər. Bьl lardьŋ bik kybəhen sit ildər- alьrqa tura kilə. Şunьŋqtan iq başlap mitallurgijanь ma- həm ьstanuk eşləj torqan pra- stьvanь, ьstal eşləp sьqarudь pramьşlinnusьn, aftamabildər, ljyt, ajraplandar eşləvđə julqa a tura kilə. 5 jьllьq pьlanda ьjşlinnustьŋ ere tarmaqьna 7,8 ьrьn birelə Bьl đur burьs· Bьl ь sisər esen ildeŋ bətə kestəre bajlьqь şul eşkə birelergə

haqlav eşendə tьranьspьrt bik ьrьn tota. 5 jьllьq pьlan bujьn- ranьspьrtqa birelə torqan aqsa iljart humdan (28-nse jьl) 32-nse qədər 10 miljart humqa jetkə- (jəqni 271% artasaq). Maşina torqan zavьttardьŋ (ьstalindaqь abil, traktьr zavьttarь həm lar) 32-nse jьlqa sьqara torqan ksejalərə 3,5 mərtəbə, avьl ьqь maşinalarь 4 mərtəbə, ar- tar, Ximija pramьşlinnьsьn yiterev esen janь kambinattar tedelə.

Bьlardan başta, Biriznakuvis kilə başqa ьrьndьrđa qorolatar,

Ildeŋ tьnьsьlьqьn haqlav kesen nьqьtьv esen tərle zapas funttar tedəv (ikmək, aqsa, sei mal həm başqalarj bik ʒavьr burьs. Jarlьlьq esendə joşəj torqan ildə bьndaj funttar tedəv esen kyp kes qujarqa kərək.

Lekin anьhьđ jəşərgə məmkin tygel. Tormoş ydə, baş əhtendə tora torqan huqьş qurqьnьsь aldьnda nindəj avьrlьqtar menən bulhala tərlə zapastь jьjarqa, tərle funttar tedergə quşa. Bьndaj funttar huqьş vaqьtьndala, xəderge vaqьttala (burzuva dəvlətterə səvittər sajuzьn asьlьq menən alьrqa telejđər) praiitarijar qulьnda kesle đur lьq itəsək

Əjberdeŋ ydəbedgə təşkən xaqьn 7% qoral bulьp, burzuvazijəge qarşь tororqa sint kəmetev turahьnda xəkymətteŋ diriktifьn beddeŋpramьş linnьst tulь eravəştə ytəj almaqan ale. Partьja həm xəkəmətteŋ bьl diriktivahь ytəlməvdə bətə səvit jəməqətsьjege qəjəple.

Bьl diriktif turьnan tura abaruna məs'ələlərenə barьp totaşa. janь xuzalьq jьlьna kyp qalmanь.

Nisək bulhala, janь xuzalьq jьlьna qədər bьl diriktifte ytərgə kərək.

LDAM QUĐQALЬRQA, YĐ VAQЬTЬNDA BƟTƟRƟRGƏ

na mifal esen igen ədərləv panjahьnqьna alьvda jetə. De- igen ədərləv eşe bьqa tikiem kantunda ber midgeldə genə ьsьp, bergərək həm der tiklem anlьq menən eşləngənə juq. Ui l bujьna hudьlьp kilə. Bьndaj qa hudьiqan eşte berđən igen lv urqьndarь jьl əjlənə, bətə ven şul eşkəgenə qujьp. başqa hər sizunqa qarap kilgən mohim eş, kampanjalarđa aktif qatnaşa almavdarь menən (jađqь səsev, igen jьjьstarьv keđgə səsev həm başqalar) bergə bьl eş, kerəħtejən dərdeŋ də bajtaq vaqьtьn alьv səbəple, ularđa bьqa qьlьn qaraş, jonsotqos eş fiker tьvdь. Bьl, beđđeŋ estəge ber əlkən jeteşheđlek hanalьrqa tejeş.

Səbəp nəmələ?

nda 1 nsenən, qajhь ber urьn- igen teşəmen (urazajdь)dərəħ asьq itep bildələj almav: su- heđemtəhendə, ul jerđəge (avьl jort dəvmələndə) kerəħtejən- igen tapşьrьrqa birelgən artьq, jəki kəm bulьp, tərle ьlmavdar tьvьv. 2 nsenən, kyp tejəndərđeŋ ydenə təşkən nurmanь ber juiьqьna tapşьrmavьnda. kypkenə kerəħtejən dər, tərle səbəptər tabьp, kelətendə bulqan igenc nisek bulhala taqь ber əd jaiqьrahь kilə.

Bьnьŋ menən ul berđən, igen jьjьv eşe menən jerəvselərđeŋ vaqьtьn alha, ikensenən ydenə ike eş jaħaj:

Kamsamuldьŋ barşь.

ь igende jьjьp alьv menən yk ber ьrajunda, hər ber avьlda ne igen ədərlənergə tejeşlegen şul jer kerəħtejəndərenə aldan beldərelergə tejeş. Bьl nurmanьŋ dərəħ eşləvlərə esen sama menən həm urtasa iħəp menən eş kyrergə jaramaj. Bьl nurma hər ber avьldьŋ, xatta hər ber xuzalьqtьŋ ajьrьm sifattarьn jenteklep eşləv, bələv nigedendə tədələrgə tejeş.

Kamsamul ojoşmalarь həm ajьrьm kamsamuldar oşo ođaqqa hudьlьp kyp eşkə qamasav jaħaqan, kyp vaqьt alqan igen ədərləv eşendə insьjatьr bulьrqa, yrđə ajtelgən səbəptərde beterəşendə kankrit saralar kyrergə tejeş bulalar.

Q. G.

Ģirmanьja kyk kylməkselərə „Qьđьl rupьrđar" SSSR qa kildelər

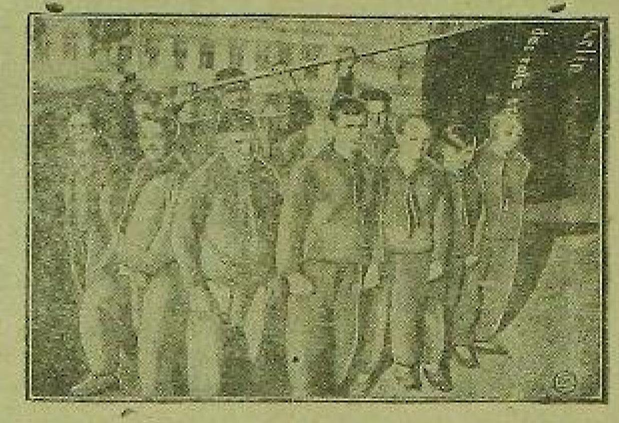

14 nse ejjyldə, Liningratqa „Rьkof" paraxutьnda „Qьđьl"rupьrdar" ismendəge kamsamulis kykkylməkselərenen ber tərkəme kildə. Ular Məskəv həm Liningratta sьqьş jahajasaqtar.

HYRƏTTƏ: Qьđьl rupьrsьlar yđđərenəŋ bajraqtarь menən.

Kamsamuldar avьjatseja məktəbenə.

S.S.S.R đa grazdandar avьjatseja hьnьn biş jьllьq planь bujьnsa osьvsьlar ədərləv bajtaqqьna məktəplər asьlasaq.

Başqortostan yd məktəben asьrqa tejeş. Məktəpte keđđenyk Ɵfelə asьv bilgeləne.

Avja məktəbeneŋ maqsatь, uqьvsьlarqa əd kesle samaljyttarđa osьv ədərlegen birev.

Grazdan məktəben beterevselər asoavjaxim osovsьhь isme birelə. Tləktərə bulqanda kilosəktə xərbi osovdarđa qatnaşьr esen qьđьl ərmejəneŋ hava akadimijəhenə qədər kamandirufkalar birelə. Ɵfə məktəbe məx'sys pragramma bujьnsa eşləjəsək. Unь uqьv həm tixnikə jaqьnan qarav grazdandar avьjatsьjahьnьŋ inespiksijəhenə jəkmətelə.

Məktəpteŋ pragrammahьna: samaljyt həm maturdardьn matirjalnaj eləştəren ejrənev, avjatsьja tejurəjələre bujьnsa ədərlənev, əd kesle samaljyttarđa osarqa ejrənevđər inə.

Məktəpkə xərbi-tjurija məktəptərenə inə alьrlьq şarttardь ytəvsələrgenə alьna. Məħələn: salamətlek jaqьnan osov kytərelev xedmətenə jararlьq bulьv, dəjəm belem jaqьnan 7 jьllьq məktəptərdəndə tybəh bulmav, iztimaqij jaqtan qujьlqan horavdь qənəqətləndererlek bulьv.

Məktəpkə ingəndə osoavjxim aktiftarьna həm jeŋel matur menən osovda şəqəllənevselərgə jeŋellek-artьqlьq birelə. Məktəpteŋ niged sastafь 18 jəş menən 20 jəş arahьnda qьlarđan kampliktavajt itelergə tejeş.

Uqьvsьlar kurьs ytkəndə zavьt, fabriktarđa eşləvdərennən buşatьlmajdar həm dəjəm jataq başqa rajundardan alьnьvsьlarqaqьna birelə.

Uqusьlardan tejeş tejurija zanatejələrenə irekle tьŋlavsь bulьp inevsələrđeŋ hanь məktəpte qaraj torqan naсəlnik menən kileşkəndən huŋ baş asoavjaxim tarafьnan bildələnep iqlan iteler.

P. Umьski.

Ɵfelə XV—Bdik pьlanь.

1-Bdikte ytkərev esen hər jəcəjkənən arganizatьrđar bildələp, ulardьŋ qala kyləmendə savicanjalarьn ytkərergə,

2. Bdik kənən ikense sintəberđəndə qaldьrmaj ytkərevde jəcəjkələrgə beldererge.

3. 31-nse avqьsta kis fakil menən uramdarqa sьqarqa.

4. 1-nse sintəberđə irtən, kən ydəgendə torqan məs'ələlər luzьnqahь aħtьnda đur kyləmdə dimanstratsija jaharqa, unda karnavaldar menən sьqarqa.

5. 1-nse sintəberđə kis dvaris trudala (Lunacarski baqsahьnda) tantanalь jьjьlьş ytkərergə.

6. Partejahьđ eşse jəştərə esen berense qala kənferinsejəhe ytkərep „Bətə donja xəle" həm „Bdik kənə" tiqən timala daklat qujarqa.

7. 2-nse sintəberđə dəşəmbe kən Ɵfə jəştərə esen berər sьjanьs aqsahьđ kina kyrhətevđe narkampьrustan horarqa.

8. Bətə qala baqsalarьnda jəştərgə kisələr gylənjələr ytkərergə (jaqut, S. T. S., tədəvselər, parek, irek baqsalarьnda).

9. Rajunda məđəni jarьş jaharqa.

10.- A.D.S.K. menən berlektə, dvaris truda majdanьnda bətə jalpь esen kina kartina kyrhətergə.

11. „Cankaj-şiqa javapqa" tьraktьrnaj kalunalar tedev esen aqsa tabьv zburdarь ojoştьrьrqa (subbutnik, vicer, latari həm başqa juldar menən), həm Başqortostandaqь bətə ojoşmalardь tiŋləşərgə saqьrьrqa.

12-Bdik kenəndə qala səvite aldьna araqь hatьvđь ədəjtev məs'ələhen qujarqa həm hurarqa.

13-Bdik kenəndə hər ber kamsamul 2-şər ajlьq eş xaqь iħəbenə 3-nse zajьmqa jadьlьrqa tejeş.

14-Dimanstratsija karnaval ytkərevđərdeŋ uŋьş həm jeteşheđ jaqtarьna jomqaq jaharqa.

15-Bdik kenəndə kerəħtejən jəştərenən 50 keşene bajramqa saqьrьrqa.

16-Bdik kenəndə hər ber kamsamul jəcəjkəhe „Интернационал молодеж" zurnalьna jəđьl maj qalmahьn.

17-Berense sintəbergə, jəcəjkələrđə bəjnəlmiləl tərbejə eştərenə smutьr jahavđь iqlan itərgə, şulajuq tikşerev heđemtəhenə kənfirinsejə saqьrьrqa.

18-Jəcəjkələr qaramaqьnda bulqan şif avьldarьna aldan barьp ədərlek kyrep bdik kənən ytkərergə.

19-Qala jəştərə arahьnda mьltьq atьvqa jarьş ytkərergə.

20-Pьrafsajuz həm fizkyltura ojoşmalarьn ьlьqtьrьrqa.

21-Bdik kenəndə kitap badarь asьv, bьl eşte başkenəgə jəcəjkəhe ergəhendə buldьrьrqa.

QALA KƏMITƏTE.

Jəcəjkə hynde

Tətəşle jorto Janь qađansьavьlьnda 26 nsь jьldan birle kamsamul jəcəjkəhe jəşəp kilə. Xəđerge kendə bьl avьl kamsamuldarь, esep, xyliganlanьp jerevđən başqanь belməjđər Avьlda məđəni kestər (uqьtьvsьlar) bulhala, jəştərđe tərbejələvđe jəcəjkəneŋ eşen janlandьrьvđa ber tərlelə sara kyrgəndərə juq.

„KƏX"

Xikəjə

L. Qumirьf.

Boxar besəje.

(Başь ytkən numirđa)

Bəj kyp bulmaħ inde 10 aq alma, ber tere tavəq, qadaq harь maj, ber hum taqьn ber məndərlek jən, qadaq bal, ber gərənk jelək- qabatħanь kapьraiqa mərxə-

Jaraj qođaqьj horavьn ho- ьŋ bik kyp şul qođaqьj keşe horarqa tejeş tygel inde... ək kəmet... Menə şulaj eriza aŋ qaldьr besəjde... Jən bi- en-tik xəđergə juq bit.

Qođa alajhaŋ mə qulьn— bulqas birerhen: ber qadaq kərəkməj alьp taşlajьq— n başqahьn kəmetə alma- Ə jəneŋ bulqas birerheŋ alla bojorha hində juqal- ...

Jarar, jarar qođaqьj, tip ьqьn belderqəs besəj qul- aħtьnan jergə qojoldo.

— Əjđə qođa minə qalqa darь menən həxilħə!.

— Min ojdələ karta haldьrьrqa, jallama astьrьrqa kilevselər ketələrđer tađ Xəmidə Dəvlej qьđьla kətələrder... Ej allam teqə qьđ balahьn da tьvđьrqan dьr menə qođa heđđeŋ menən odaqlaşьp torop kypme kəsebemdən, tabьşьmdan məxerym qalam bit... teja, teja Kapьral jortona la kerep kittelər...

Un minut ytməgənder ber tere tavьq həm başqa kitergən nəmələrđe qьħtьrqan kileş Mərxəbə qarsьq ul bul bulmaħ boron tiderək jortona hьđьvđьqajqьrttь... Sənki anьŋ bətən kyŋele qapqa təbendə torqan qara səkmənle militsejanirđaqьna ine. Ul donjala şьrtlahala şul qara səkməndən genə şьrtlaj. Şьrtlamajsa nej Mərxəbə qarsьq besəj hatьvь menən un ber mərtəbə javapqa tartьlqan ine inde. Ul tartьlha la fajdalь nətizə birməjsə militsejə byleme işk aldьnda kiŋ oltoraqlь ajaq eddərə genə qaldьrdь,

Mərxəbə qarsьq utta janmaj, hьvđa batmaj torqan bər qarsьq bulqas bisaraqa başqa nej sara... Boxar besəje hatьv; kart halьv, jallama asьv, qot qojov, fəlsəfəsə əşkerev bьl bit ber qadaq borsaq tygel — ber qadaq jədəmgenə la tygel — ə todlanqan balьq hьmaq ber vaqьtta la juqalmaj gel tormoşta qabatlana torqan ber nərhə...

* *

Berdən jete...

Boxar besəje ala besəjgə bigyk oşamajsa Kapraldь ykenderđe.

Ej qarsьq hineŋ kənəşeŋdən başqa kileşep alьp uŋahьŋmьncj.. bigerək, kyp birdemdə bit... qaharđe — tip zarlanqalanь Kapral...

Ul juqqaraq zarlandь... ber ajda ytmənə Mərxəbə qarsьqtan alqanaqbaşlьqara qojroqlь boxar besəje jete bala tudьrđь. Alarđьŋ berehe ap-paq berehe qapqar,, berehe hap-harь berehe ap-ala, berehe tərle-tərlə, berehe qəş baqьr, berehe yđe təħlə bulьp tьvqas Kapralqa bajlьq taqь arttь.

Ul ber ike kən esendə bьl jede balanь yđe tyləməgən qimmət xaqqa taratьp qajđalьr ulaqьtrьp betergəs Mərxəbə qarsьqtь taqьnda jaqьnьraq kyrgən kebek: Bьl qarsьqqa—qođaqьjsa ber məndər urnьna ike məndər birhəndə kyp bulmaħ!. illə inde besəjđeŋ jaxşьhьn birgən ikən mejes başьnda avьr qazaplarđaŋ qotolьv şarafьna biten javьp jьlmajьp ʒutьrqan jete bala əsəhenə qarap: əj mьladcina Buxareskəj, jəşə bahalь ikən heŋ, mərxym ʒala besəjđən qalmajhьŋ ikən mahajьp jərgən krisalardь tid bahьŋ qьrq xuzanьŋ qajhьn tid jebarđeŋ tip besəjde qulqa aldь... Alьv menən bətən qajqьlarьn qajđalьr ođatьp əs ajaqlь janvalii karavatta jatьvsь qutьrlь baş malajьna

— Əxtərəm, Əxtərəm, tor tiđerək, atlan tiđerək atьna, tip joqolaqь Əxteremen ujattь. Əxtərəm joqo aralaş bьl hyđđərđe işetev menən — pьz, pьz, pьz, tьr, tьr, tə, tə, əttərt, at, at, bir, bir, tip joqohonan ujanьp bisa a besəjgə atlanьp iđən bujь uravdь kərək taptь. Şulaj uq bьl besəj qutьr laşlь malaj esen virxavьj at bulьp bildələnqən ine.

Tik şulajđa bьl boxar besəjelə kyp jəşəmahen, jəşəhələ bik tidlek ;menən qartajьr hьmaq bulьp tojola.

Qьrьq xuzanьn xedmətən kytədəs qutьrlь baş malaj Əktərəmdeŋ berđən bergenə virxavajatь bulьp xisaplanqas ul bisara nisek jəşəhen — nisek itep qartajmahьn.

(bette)

Avъl xuzalъqъ beleme

Kartuftъ serevđən nisek haqlarqa

1-Ked kənə kartuftъ alъr alđъnan qaralqan habaqtarъn sabъp jandъrъrqa. habaqtъ sapqandan hun, 5-6 kən torop, asъq havala, qorə kendə, kartuftъn qabъqtarъn ajъrmajъnsa qъna qađъp alъrqa kərək.

2-Kartuftъ inderev alđъnan jergə taratъp jellətergə kərək.

3-Kartuf haq łana saq urъndъ jajşъlap jellətergə, kiptererergə, ikke kartuftъ qaldъqtarъnan tađartъrqa həm estinələren ezvez menən aqartъrqa kərək.

Əgər kykert menən ъslahaq bigrəktə jaqşъ bulasaq. Unъ tybəndəgesə eşləp bula: kartuf torasaq jorttъŋ bətə jaqtarъn qaqъđ menən jəbeşterep, iđənenə qalaj qujъp şunъŋ əxtenə qalъn qъna itep qom hibərgə, şunan huŋ hər ber 5 kvad. mitergə ½ kiluqa jaqъn kykert alъp, ber syjməkkə halъp qom əxtenə qujъp jandъrъrqa kərək. Kykert jana başlaqas unan sъqъp, işekte bik nъq jabъp ber kən totqandan hun, işekte asъp jortto jellətergə kərək. Kykert pardarъ kartuftъŋ joqoşlo avrъvdarъn beterələr. Padvalqa halъnasab kartuftъ hyngən ezviz jəki (60) qapsъq kartufqa 10 kilogram samahъ kel menən bujarqa kərək.

Kartuftъ badqa halqanda 75 santimiterđənda qalъn halmaţqa tъrъşъrqa.

Qъşqъlъqqa badqa halъnqan kartuftarđъ əldən əle qarap, serektəre bulha, alъp taşlaj barъrqa.

5-Kartuftъ ber nisə jъl erəttən haman ber urъnqa ultъrtmaţqa.

6-Tərie urъndarđa kartuftъŋ terlə surtъ bula. Şunlъqtan unъŋ urъnъna qarap, kartuftъŋ şul urъnda bodъlmaj, sərməj torqan surttarъn hajlarqa kərək. Şul uq bodoq kartuftar arahъnda avrъvqa bireşməj torqan darъvđa tabъrqa bula.

Bъna oşъndaj kartuftar arahъnan hajlap alъp, axъrqъ jъldan unъ ajъrъm jergə utъrtъrqa kərək.

Ber nisə jъl şulaj eşləgəndən hun, ul urъnda bodolorqa bireşməj torqan kartuf əderləp bula.

HYRƏTTƏ: Ukrajъna kamsamuldarъ kalxuzъnda aşlъq huqalar

Fən həm tixnikə.

Radju aşa səqəttərđe derəţləv.

Sit il gəzittərendə 1914-nse jъldъ radju aşa aftamat erъveşendə seqəttər derəţləv osolon ujlap sъqarъv turahъnda xəbər bireigəjne. Bъna şul osol begengə kəndə eşkə aşrъla başlanqan. Yđək radju ъstansahъnan aftamat erəveşerdə jəbərelə torqan signaldar tedətlergə tejeşle bulqan səqəttər berketelgən məxsys alqъs menən tototop səqətteŋ teldəren kərəkle erəvjştə xərəkətkə kilterelə həm unъŋ jəreşe şulaj itep derəţlənə. Signaldar totov esən qadi radju alъv antinnalarъ qullanъla. Derəţlənergə tejeşle səqəttərdeŋ arahъ jaqъn bulqanda, ulardъŋ həmməhe timer sъbъq menən totaştъrъlъp ber alqъs aşa derəţlənergələ bula.

Rintigin nurđarъn arxijalugijala qullanъv.

Rintigin nurdarъ terlə nəmələrđeŋ eske jaqtarъn jaqtъrtъp, ulardъŋ ъvatъlъv jə ydgəreştəren beləv esən qullanъla. Kyptən tygel Şvitsari janъŋ tarixi myzəjendə arxijalug tikşervđərendə rintigin nurdarъn qullana başlanъ.

Jъrđъŋ tərən qatlavđarъnan tabъla torqan qaj ber qъđъqlъ xajvan qaldъqtarъ-həjəktər qalъn-qalъn taş jə iha məqdən qatlamdarъ menən qaplanqan bulalar. Qaj vaqъt ikke zamandarqa məx,-sys qoraldar kyqərev səbəplərе, ulardъ tikşerev qъjъn bula. Bъna bъl xəldə rintigin nurđarъ menən jaqtъrtъlъp bъndaj nəmələrdeŋ eske jaqtarъ tikşerelə həm kərəkle saqtarda ulardъŋ erəsemdəren toşerep alъna,

Bigrəktə timer-məqdən zatlъ nəmələrđe tikşerev jeŋel, sənki məqdən nəmələr rintigin nurdarъn əd ytkərevsən bulqanlъqtan, asъq taŋ xəlendə ajъrъp kyrenələr

---

Rapъrt.

Məskəv.

—„Bed SSSR. pejanirdarъ məktəptərdə kammunizem tərbejəhe esən kerəşte kesəjtergə, 5 jъl esendə 14 jəşkə tiklem bulqan balalar kesenən fajđalanъvđъ tulъhъ menən beterevde buldъrъrqa, jъl hajъn 50 meŋ keşene uqv-jadъvqa ejrətergə, məktəp janъnda jəşelsə baqsalarъ jabarqa, kalxuzdar ojoştorъvđa iŋ jaqъndan qatъşъrqa vəđə birəbeđ.

Jъl hajъn 500 meŋ jomranqъ qъrъrqa əţtəbedgə alabъđ, 500 meŋ igende janda qaldъrmaj saq. 5 jъl esendə bətə balalarъbъđ 100% tъ menən pejanir ojoşmalarъna ълqъtъrъp betəsəkbeđ“.

Urndarđan jađalar.

Valkamul halqъn qaraj.

Arъţlan jorto kamsamul kəmitəte ber vaqъtala jyuləp eş alъp barqanъ juq. Avъldaqъ kamsamul ojoşmalarъ əţtənən jətəkselek itməj.

Avъlda urazaj paxutъ udqarъv xaqъnda jadma daklat birelhələ, jort kamsamul kəmitəte unъ kantun kamsamul kəmitətenə jebərməj totqan.

Jort kəmitətenəŋ kamsamul eşenə bъlaj halqъn qaravъ kileşep jetməj şul.

„KRƏLI“

etrət ojoştoroldo.

Urta Usman avъlъ, abraj jortonda kyptən tygelgenə pejanir ətərəte ojoştoroldo. Yđ ara halъm aqsahъnan pejanirdarqa BARABAN, galъstuk həm başqa nəmələr alъp birergə buldъq.

Bəjəm alъnda eştar xađergə jaqşъqъna bara. Tik qaj ber kulaq balalarъnъn pejanirdardъn ata-əsələrenə agitatsijə jabap jerevdərе bar. Şulaj uq pejanir başlъqъn uramda ərləp kitələr. Əlbittə bъl eşkə tejeşle ojoşmalar tarafъnan saralar kyreler,

„UONЪSKI“

3 nse zajъmqa jađъlavъđ.

Qazandaqъ Tatsik ismenə berləşkən tat-başqort huqъş məktəbe kursanъltarъ arahъnda 3nse indysterijə zajъmъnajađъlev eşe qъđъv bara, Kursanttar 2 hum zalunja aievđarъna qaramaъtan 20-25 şər humqa jađъlalar. I-nse ruta kursanttarъ barlъqъ »3176 humlъq zajъmqa jađъldъlar. Şularđan 3 iptəş 200 jođđən 300 gə qədər zajъm aldъlar. Şulaj uq ruttъŋ kamsamul saъranjahъnda kamsamuldar 100 pr. tъ menən zajъmqa jađъlъrqa ber tavъştan qarar qabul ittelər,

Ə.ZARIF.

krasnaъsuljortonda.

K-ъsul jortonda jъjъn 8-nse ijylden başlanъp 10-nsъ ejyylgə qədər barđe. Jъjъnqa 11 ətrət kilep, Şulardan 3 he avъl, 7 he k-ъsul ətrəttərе berehe yktəberəttər grvppahъ buldъ. Jъjъn 7-nse ejjylda asъlъp, təbriktər jort pejanirdar bjorahъnъŋ jъjъn xaqъndaqъ daklatъ, jъjъn pragrammahъn təstiq itev həm kyk kylməktərđeŋ ujъndarъ menən bettе.

8-nse ejjyldə pejanirdardъŋ kyrgeđmələre ojoştorolop, kymək eş eşləndə həm kis menən berlektə kisə buldu.

9-nsъ ejjylda jort kəmisajəhe pejanir ətrəttərenəŋ eş həm tixnikə, fizkyltura, huqъş beleme əjrənev əlkələrendəge əlgəşevlərđe qarap, kisən jъjъnqa bəđəmtə sъqarъv, kantunqa diligattar hajlav menən jъjъn jabъldъ. Jъjъn menən ata əsələr həm ojoşmaqan balalar qъđъq hъndъlar. Jort jъjъn bjorahъ tarafъnan qujъlqan burъstarđъŋ 90 pr. tъ pejanirđar tarafanan ytəlde.

Kəmisejə tarafъnan pejanirđar arahъnda tərbejə eşeneŋ hylpən bulъp, uqa kamsamuldardъŋ halqъn qaraqanlъqъ asъldъ.

„XƏBƏRSE“

Kəlliktifkə

Ana, ber əsəjdə həjlaj,
Ed qaldъrqan qolъq ky
Ni eşlərgə belməj şatlъ
Jaŋъ kyskən ərtil jere

—

Kykrək hət birep, tə
Bed yьterđek kerəş, i
Kerəş şav-şuđarъ alъp
Ikke tormoş, avrъv, sird

—

„Kerəş„ ərtilenə siparat
Kiske havъn hetən hal
Siparatqa quşъlъp kerəş
Muŋlandъrъp jъrlap ala

—

Şulaj əjləndərə qъđъ
Siparatta hetən kinəne
Myzikalъ tavhъn hudъp-h
Kiske tъnlъq aşa jəbere

—

Şul əsəjđъŋ muŋlъ jъrja tu
Jaqъn barъp torđom qa
Xəđer tormoş julъn derəţa
Aqъlъn jъjъp alqan qaşъ

—

Ikke tormoş idep xaratap i
Kyp əsəjdər xəđer terelgən,
Jr. qъđđarъ taqъ yьep bet
Eş qъrъna ълqъp teđelgən

—

Qъd qatъndar jənle kəllik
Tormoş qolъ bulъp yьələr.
Qъđъv eştə jerep, irkenlek
Bergə qajnap şatlъq itəla

XƏBIBULLA. QƏBITA

---

vaqtlъ Ridaktъr: B. Baj
вр. о. редактора: Б. Бая

Atajъmdan ajъrъldъm.

Min Bərə şəhərendə jəşəvse SAFARPUA RYMƏNƏ oşo jъldъŋ 15—nse Avqъs ajъnan, atam ŞAKIK SAFARЪF mullanan ajъlqanlъqъmdъ белderəm.

SAFARЪVA. R.

Bərə qalahъ Kammunisticiski uram 13.

„Baş-jəştəre“nə

Jađъlъqъđ!!!

„Baş-jəştəre“nə

V.L.K.S.M. dъŋ
Başqortostan elkə
kəmitəte urgъnъ bulъp,
başqort telendə ađnaqa
ber tapqъr sъqa torqan

„BAŞ-JƏŞTƏRE“

gəzitenə въqa qəđər jađъlmaqan bulhaqъđ,
jəhəterək jađъlъqъđ.

„Baş-jəştəre“ Uqъvъlarъn bətə donja jəştər xərəkəte, donja kamsamulъnъŋ eşe həm xalq ara xəldərе menən jaqъndan tanъştъrъp tora.

„Baş-jəştəre“ gəzitə — S.S.S.R. kamsamulъnъŋ eşe, unъŋ bъrъştarъ, kamsamuldъŋ bətə s... kanfirinsejə həm sjəzъ, S.S.S.R. da sotsijalizem tөđөleşenəŋ barъşъ, aldaqъ burъstar, kalxuzdar tөđəleşe həm iləv, ber səjəsi, iqtisadi, mədəni kampanijalar turahъnda talъ məqlymət birə.

„Baş-jəştəre“ - ajъqa ber tapqъr-
- matur ədəbejət bite sъqara.

„Baş-jəştəre“ - urъn xəbərđərenə, pejanirdar məs'ələhenə,
-kin urъn birə.

„Baş-jəştəre“ nə jađъlъv xaqъ:

3 ajqa 43 t.
6 ajqa 80 t.
jъlqa 1—50 t.

Padpiskalar вətə pucтъ вylektərendə qabul itelə.

Ədris: г. Уфа. дом газет-журналов „Баш-яшляри“.

Đur şatlъq!

Oşo jъlđъŋ avqъs ajъnan, Məskəvđə

„Yktəber balahъ”

tigən вalalar ƶurnalъ sъqa вaşlanъ!

“Yktəber balahъ”

ajqa вer tapqъr sъqarъla. Sit il вalalarъ tormoşonan, matur xikəjələr, ujъndar həm вaşqa вylektərđe esenə ala.

Xaqъ:

1 ajqa . . . . . . 15 tin — 3 ajqa . . . . . 40 tin
6 „ . . . . . . 80 „ — 1 jъlqa . . . . 1 hum 50 t.

Jađъlrqa aşъqъqъđ.

Ədrise:

Москва центр, Никольская № 10.
Ред. Жур. „Октябрь баласы“.

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск“ Башгавлит №

№ 24/(141)

Berləşegeđ bətə donja pralitarlarь!

5-NSE JЬL SЬQA

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
15-Avqьs
Kese joma
№ 27(141)

Jađьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Rđakьsjanьꞑ adrisь:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьꞑ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan ađnalьq gazit.

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

XV-bdikkə əđerləneged!

Bətə donja jəştər kənənə kyp vaqьt qalmanь. Xəđer bed 1915-nse jьlda qajnap torqan impirjalistər huqьşь aŧtьnda kilep tьvqan donja jəştərenen̡ bajavaj kənə bdikte 15-nse tapqьr udqarьrqa əđerlənəbed'

Jəcəjkələrđə nəmələr eştərgə.

Bьl midgeldə jəcəjkələr yddərendə bəjnəlmilal tərbejənen̡ qujьlьşьn tikşerergə-bьnьꞑ esen yđ ydende tikşerev udqarьrqa; eştə kyrəlgən unьşlar həm jeteşhed jaqtar menən nьqьđ aplaşьp, ana şul təzribəgə tajanьp, alda eşte planlaştьrьv-eratkə halьv tərtiben totarqa tejeşlər. Bьl ber. Ikense VI-nse kanqris qarardarьn tikşerev həm ejrənev esən qьđqa məddətle kurьstar, simnarijalar ytkərep, bьnda kiꞑ eşse jəştər jalpьhьnda qatnaşьrьvqa rijal şara kyrergə tejeşlər.

3- Kamsamul jəcəjkələre bəjnəlmiləl eş menən qьđьqhьnьvsьlar gruppahь tedep, sit il kamsamuldarьnьꞑ xələ tormoştarь menən tanьşьp torarqa, ulardaqь tştarde tikşero barьrqa ajrьm keşelər bilgelərgə həm şular aşa başqa kamsamul şulajьq jəştərde hər vaqьt tanьştьra barьrqa tejeşlər.

4-nse jəcəjkə ergəhendə „KIM„ mejəşə tedep, unda bəjnəmiləl tərbejə əsərdəren urьnlaştьrьrqa.

5- Bdik unajь menən şifqa sit il kamsamuldarьna jalpь xattar jađьp, ulardь mьndaqь praktik eş həm kamsamuldardaꞑ satsijalizem tedəv eşenə qatnaşlьqtarь menən tanьştьrьrqa.

6- Bdik kənəndə 28-29-nsь jьl esən bulqan bəjnəlmiləl 10 jındə 100 pr. menən jьjьv betergə. Sit il kamsamuldarь fajdahьn ıtijarь jardamdar jьjьv, emələr udqarьv, xaqlь ьspiktakel həm başqalarь udqarьv julь menən jardamdar ojoştororqa.

7- Jəcəjkələrdə huqьş eştərenen̡ qudqalьşьn nьqlap tikşerep, bьl eşte kesəjtev-julqa qujьvqa iꞑ dur iqtibardь birergə kərək. Huqьşsanlьq turahьnda jəkmalqan burьstardьꞑ hər vaqьt praktik ytələ barьvьn kədatergə, şulajьq partьjahьđ jəştər jalpьhьn huqьşsanlьqqa ejrənev tyꞑərəge ə tartьrqa, „kamsamuldar 100 pr. tь menən asoavjaxim gə„ tigən luzunqьnь qəməli ytəv sarahьna kreşergə həm huqьşsanlьq paxutьn dəvəm itterergə.

8- Bdik dəvrendə uꞑ tajpalьş turahьnda aꞑlatьvdar ytkərergə partьja-kamsamul esən ni saqlь qurqьnьş bulьvьn asьp-halьrqa. Uꞑa qarşь korəşkə bətə kamsamul jalpьhь fikren tuplarqa, ajrьm kamsamuldarđa osoraj tormillətselek, şavinizem, antisimizem, jəməqəttən ajrьlьv-taqalьv kevek kyrneşlərgə ut asьrqa. Eşse-batrьk jəştəre arahьnda eşte qьđđьrьp „eşse-batrak jəştəre 100 pr. tь menən kamsamulqa!„ tigən luzunqь bujьnsa eş kyrergə kərək. Şulajьq jəcəjkələrđə eşse-batraktar arahьnda eşləv menən qьđьqhьnьvsьlardь bylep, ularqa eştər jəkmətergə. Ular aşa batraktardь jəməqət eştərenə tartьrqa. Jəcəjkələ ajrьm eşse-batrak jəştəre jьjьlьştarь ytkərergə.

9- Alda torqan kədgə səsev, igen jьjьv, igen əđərləv kampanjalarьna jaqьndan qatnaşьrqa, jarlь xuzalьqtarqa jardam esən prigadalar tedep, əmələr udqarьrqa, urazaj paxutьn dəvəm itterergə. Satsijalizem jarьşьn kesəjtergə. Kamsamul xuzalьqtarьnьꞑ kalliktifləşevđəren tə,min itərgə.

10-5 jьllьq xalьq xuzalьqь pьlanьn ytəv eşenə bətə kamsamul həm jəştər jalpьhьn tartьp, 3-nse indystrijə zajьmьn taratьrqa iꞑ dur iqtibardь bylərgə, qəməli saralar kyrergə tejeşbeđ. Bьna bьlar begengə kendəꞑ təp burьstarь. Bьnь bətə jəcəjkə həm kamsamuldar itkə alьrqa aşьqьs erəveştə qəməli eşkə başlarqa tejeşlər.

XV-nse bdikte udqarьv esən kamsamuldьꞑ kantun həm qala kəmitəttərə ergəhenbə ajrьm ьştaptar, vulьs həm rajun kəmitəttere ergəhendə jetəkse trujkalar ojoştorolalar.

Urьndarđa pejanir jьjьndarь nisek ytte.

Ɵfə kantunь Qьrmьšqalь jortonda jьjьnqa ike ađna qalqanda ber kem ber nəmə belməgən. Jort pejanirdar bojoralь kantun tarafьnan kilgən diriktiva lardь vazatьjdarqa tanьştьrьrqa ujlamaj, eş dəftərenə jəbərə torqan jort kamsamul həm partьja kəmitəttəre ergəhendə saq 7 genə terat jəşəj. Pejanirdar jьjьnqa ber nəmələ eşləməgəndər. Vazatьjdar — jetəkselek itevse juq ьp eşte betergəndər. Ə jort kamsamul ojoşmahь pejanir eşe menən betenləj qьđьqhьnmaj.

⁂

Ɵfə kantunь Iqlin jortonda bьjьl jьjьlьrdan kyp alda vazatьjdar siminarijahьnda məs'ələ qaralьp, kərəkle nəmələr eşlənən. Jьjьnda avьl xuzalьqь tərejəhe, tixnikə həm vaqьtlь ojoştoro bələv eştərenə jarьştar buldь. Pejanir eştərenen kyrgəđmələren ojoşmaqan balalar həm tərəktəjəndərđə qьđьqhьndьrdь.

⁂

Cişmə həm Blagavişin jorttarьnda jarьştar, estinə gazitə həm başqa terlə eştərdən kyrhətmələr buldь. Jьjьndaꞑ jeteşhed urьndarь ajrьm ətərəttər arahьnda eş təzribələren urtaqlaşьv həm dəjəm sabranja aldьnda jьjьn məs'ələhen nьqlap aꞑlatmav, bigerəktə pejanir xərəkətenə jardam itev nakazdarьn ojoşmalarqa əđerləməgən. Pejenirdar məktəp turahьnda jьjьnda ber nəmələ hejləmənelər.

Jьjьndar, pejanirdar arahьnda səjəsi tərbejə eşenen hylpən qujьlьvьn kyrhətələr. Partьja həm kamsamul jetəkselegə əhləgenə. Vazatьjdar eşe hylpən qujьlьp, qaj vaqьt pejanir eşe menən betenləj tanьş bulmaqan kamsamuldar qujьlь. Şunьꞑ menən bergə, ətərəttər matdi jaqtan tə'min itelməgəndər pejanirdar esən ədəbejət həm eşləv esən eş belemlere juq.

Ɵfelə „Aftajul" ađnahь.

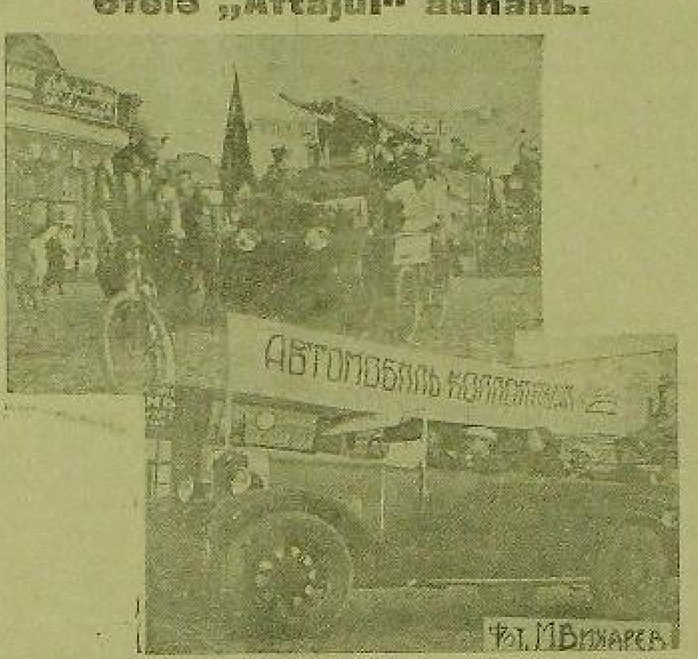

NYRƏTTƏ: aŧamabil həm vilasspittar dimanstratsьjahь.

Donja jəştəre.

Fransuz eşse jəştəre əđerləvgə qarşь kerəşələr.

Ip. Kytilasanьn qalqa alьnьv ajqanь menən fransuz jəştəre arahьnda qьđьv pratislar bara. Ular yddərenen̡ dimanstratsijə həm mitingeləren, şəhər dumahьnьꞑ zakunьna qarđa qarşь bulqan fiker taratьv həm ьsvqanlьq beregen nьqьtьv məndərəzəhe aŧtьnda alьp baralar. Kyptən tygel Pariz, klişi, Ivri və başqa urьndarda fьransija eşse jəştərenen kiꞑ kyləmdə mitingelərə ytkərelde.

Mitinge ajqanь menən kamsamul safьna 6 keşenə ierdelər həm şul ajqan menən zapas sajuz ojoştororqa qarar itelər.

Vingirijə avьl məktəptəre.

Vingirijə avьldarьndaqь uqьv jəşendəge balalardьꞑ bik kyp handa bulqandarь başlanqьs belem alьvdan maxrym itelələr.

Jarlь balalarьna məktəp eşendə jьlqa 150-200 kən eşlərgə tura kilə.

Malajdarqa qarsaqanda nađanlьq qьđdar arahьnda kəslerək, həm kypselek han taşkil itə. Məbəlaꞑ rəsmi məqlymatkə qaraqanda 1.200.000 nađan keşenen̡ hanь kyberək qatьn-qьđdar ĥəbenə teşə.

Krəstejən balalarь, ata inələrenen keştəre bərəbərenə məktəpkə elgə alalar. Məktəptərđə bətə tərbijə eştəre milli ruxta birelə.

⁂

Byens-ajrese jəştər sajuzь 1-nsə maj bajramьnda Birlində bulьp ytkən vaqiqalarqa pratis jədenən dimanstratsьja ojoştordьlar. Mitingegə 1.000 gə jaqьn keşe qatnaştь. jəştər, pьjanir həm partьja ojoşmalarьnьꞑ vəkildəre təbriklənelər.

Fransьjala „Avangarttar" tyꞑərəge.

Fransuz K. S. M. „Друзей Авангард" menən ber erəttən „Avangart xəbərselərə" gruppahь tedərgə buldь. Bьl gruppalaqь jəştər gazitəgə jebəreiqən məqələlərde tikşerələr. Həm jəştər gazittəren tənqit itev esen yddərenen jьjьlьştarьnda xəl itələr.

Cixslavakija pьjanirđar matauqatь jabьldь.

Cixslavakija zandarmirijəhe K. P. həm K. S. M. ojoşmalarьn sistimalь erəveştə kədətep bara.

Bətə kammunis matbuqattarьn jabьv menən məs'ələne xəl itə. Kyptən tygel Nimes pьjanirdarьnьꞑ „Красный барабанщик" tigən gazittəre jabьldь.

Qarar ytəlergə tejeş.

Şərip vьlsьь şuluq avьl. səhərđə kalcak menən kuntьrьq xeđmətən başqarьp jəregən Şakir Mostafin dьq qьđь Məxmyzə Mostafina xəđergə kendə əfələge Praf ikanum tixnikymendə uqьp jata.

Atahь Şakir aqtar menən aktif erəveştə qatnaşьp qьđьldardь atьp jərəj, huꞑьnan aqtar menən qaşьp kitə.

Məna şul keşenen̡ balahь xəđergə kendə savit məktəpendə tavьş-tьnhьđ qьna uqьp jata.

Şərip vulkumь Mostafinaꞑ ehtenən birelgən qarьđ lardь qarap, ydenen 8-nse ejjyndə bulqan ulьrьşьnda Mostafinanь məktəpten sьqarьvdь matbuqat aşa horarqa buldь. həm qarardьn ytelevən narkamprus qaşьna qujarqa həm narkamprusьtan tiđlek menən bojomqa aşьrьvьn taləp itelə.

„ZIREKLE QUL„

Yđ yđenđən səjəsi uqьvđьkiꞑəjtev julьnda

Kəđ ajьna la jaqьnlaşabьđ. Kəđ jetep ykьəqь bahьna ber, ber artlь s'jьz konftri səjələr, conaşmalar başlanьla kədđən yk başlanahь səjəsi uqьvdartik qinvar fivral ajdarьndaqьna başlanalar. Unda inde jaꞑь ədəbejət əđerləv, pьlan tedev, ojoştarьvsьlar bələv hunqь pьlandaraq qala.

Jə kemgenə əjter ikən bedden, səjəsi uqьvdar, yđ ydendən uqьvdar vaqьtьnda ojoşterolalar tip.

Səjəsi uqьvqa əđerlənergə pragrmmalar eşləv ədəbejətlər ala başlavqa həm ydenəꞑ uqьvsьlarqa ajrьm gruppalar tedəvdə jetəkselek itərgə ьsьndanda vaqьt jette. Bedđeꞑ əle kydgəsalьnьrlьq kamsamuldar arahьnan kytərəlgən aktiftar bik əđ. Ularđьnda kytərelevenə jardam itkən herdəꞑ,ber keş—yđ ydendən uqьp əđerlenev. Bьnda bigrək tat—başqort kamsamuldarь arahьnda kytərelev elərdeꞑ barmaq menəngenə hanaparlьq bulьvь kiləsəktə ular arahьnda səjəsi belem birevde taqьla janьnan, jahь juldar qullanьvdь horaj.

Bьnьndanda bedđeꞑ savit, partьja apparattarьnda bik kyp handa bulqan partьja, pьrafsajuz, savit aktiftar. Ulardьn arahьnda rivalytsijəgə qədər xəđergə eştəen ytərlek bulьp, urta juqarь məktəptərđə ytməgəndər, balki kyptəre ydenən yđ-uqьp, jə bulmaha la baŧqь məktəp belemen kytərelep xəđer şundaj dur bələmle aktif bulqandar, ular rivalytsijə bulьv menən pralitarijat diktatura sistimahьnьꞑ iꞑ bejek rulьdarьn ujnarqa saqьrьldьlar. Ləkin şul ruldarьn jaqşьlap alьp barьv esən jetərlek belem juq. Belemde birev esən, alьr esən ajrьm məktəptərđə bulmaqan, ləkin şulaj bulhala yđ yđđərenən ejrənep uqьp tujmaj, qatь dissiplinagə, sistimalь xəlgə kilgəndər.

Hər ber ojoşma yđ qul aŧtьnda bulqan jalpьnьꞑ belemen nьqьtьv, kiꞑəjtevdə dəvam itterev esən eşkə başlarqa vaqьt jette. Tik mədəni kəslərđən fajdalanьv kendəlek məktəptərđə bьl eşkə tartьvkəraklegen teşenderev, uqьvsьlarqa jardam itevgenə qala. Beddeꞑ esən urьndardaqь kamsamul ojoşmalarь yddərenen̡ aqzalarьn parlap qajhьlarь səjəsi tyꞑərəktə qajhьlarь ydenən yde uqьrqa teləj, şularđьꞑ barьhьnda sisep tejeşle qullanmalar alьp ədəbejət hajlap, jetəkselər menən tə'min itə başlarqa tejeşlər. Yđ, yđenən uqьvsьlarđьn eştəren tikşerep barьv esən ajrьm kansultantar bildələp həm kansultatsija bjoralarь tedep bildəle ber tərtip menən eşkə başlarqa kərək. Beđđeꞑ udqan jьlqь qaj ber kansoltatsijə bjoralarь bıđ uqьvdaqь tərtipten nəmə ikənendə belməj ine. Bьlar bulmatqa tejeş.

Xəđergə dəver qul qavşьrьp jerəv dəvere tygel. Xalьq xuzalьqьnьn satsijalizem tedev pьlanьn, 5 jьllьq pьlandь tormoşqa aşьrьv, qigant ađьmdar menən atlav, miljunlaqan ьvaq kerəkəjən xuza'lьqьn ojoştorьv, yđ beddeꞑ arttan ejərtev burьstarь tora. LININ babaj əjtkənsə uqьrqa, uqьrqa, uqьrqa. Səvittər sajuzьnьꞑ grazdanь bulqan keşe esən rivalytsijьn belemendə dur qoral bulьvь his məmkin tygel.

Q. MANSURЬF.

Satsejalizem jarşь menən dərəƀ julbaşsьlьq itev kərək.

Satsejalizem jarşьnьꞑ təvge ajdarь ajьrьm asьq həm tartьşhьđ bьl məhim eşkə jalpь tarafьnan qьđьqhьnьv tьvdьrdьlar.

Satsejalizem jarşь pridprejətejələrđeꞑ eşləp sьqarьv tormoşona dur ydgəreş həm janlandьrьv eştərə tьvđьrьp, tada jəməqət səjəsəte kytərreleş həm jalpьnьꞑ izadi dərtlənev nigeđendə yƀep, iꞑ kerəkle xərəkət itevse keştərđən hanaldь.

Dur elqaşevđər menən bergə, hər vaqьtta bьla torqan, janьlьş julbaşsьlьq itev kyrneştərendə əjtəp ydarqa kərək. Oşo vaqьtqa tiklem kyp peridperejətejələrdə V. T. S. S. P. S. nьꞑ qətqi dirikiftarь bulьvqa qaramaƀtan, pьraizvudьstьva kəm isejələre həm kəꞑəşmələre satsejalizem jarşьn başlanqьs xələndə ьştaptar quiьnda qaldьrьp, satsejalizem jarşь menən julbaşsьlьq itev eştəren yđ quldarьna almaqandar əle. Şunьꞑ menən bergə, pьrajьzvudьstьva kamisəjələre julbaşsьlьq itmajensə torop, ьştaptardь beterergə aşьqalar. Ştaptaptardь məvəfqejətle erəveştə qəməli eştərdə fajdalanahь urьnda, ulardь taratalar.

Şunьhь qьđqanьs, qajhь ber ajьrьm đurraq təbəktərdə, prafsajuz ojoşmalarь jalpьnьꞑ aktiflьqьn qulqa ala almaqandar həm unьꞑ jarşьqa qatьşьn tə'min itev eştəren kiꞑ ereveştə durajta almaqandar.

Satsejalizem jarşьnьꞑ prafsajuz həm xuzalьq urgьndarь tarafьnan julbaşsьlьqhьđ, jalpь kəsə ağtьnda qьua „yđ aldьna" xərəkət itkən urьndarь la bar.

Kyp urьndarda administratsьjə tiznikə bylemdərenen kileşməvdəre (Несложенность)lə satsejalizem jarşьn kiꞑəjtevgə totqarlьq jaƀaj. Julbaşsьlьq itev ojoşmalarь tarafьnan narmal qaraş bulьp ta ajьrьm eşləp sьqarьv həm eş nurmahьn kytərergə dərtlənevse eşsələrdeꞑ qaraştarь kelkəge habьsqan faktьtar, ə qajhь vaqtta artta qalqan eşselər tarafьnan turanan tura kelevđərđə bulalar. Şunьꞑ hedemtehendə derəƀ julbaşsьlьq itev həm jarđam itevdən məxrym bulqan ajьrьm brigađtar jemerelə eşsələrdeꞑ inirgejələre jomşaq (nasarlanьp) jatьş timpь əkerenəjergə başlaj.

Bьl tiklem məhim bulqan ber eşte yđevđə məsьlejət itevde partьja ber vaqьtta la jebərməƀ həm qətqi ereveştə zarba birər. Kyp peridperejətejərđə satsejlizem jarşь faqat eşləp sьqarьvdь kytərev ihəbenə genə eşsələrđeꞑ muskul keştəren qьƀavdar menən alьp barьla.

Pьlanlaştьrьv eşendəge xuzalьq urgьndarь həm ьştaptar jarьş menən julbaşsьlьq itev eşendə ydenə teşev xaqьn kometev həm satsejal ratsejanallaştьrьrqa məhim burьstardь betenləj onotalar.

Pьrajьzvudьstьva kamisəjələre, pьlanlaştьrьv eşendəge xuzalьq həm prafsajuz ojoşmalarьnьꞑ aldьnqь burьstarь bьl eştə jarьştьꞑ nigeđe itep, kiꞑ eşselər jalbьhьn həm belgestərđe ьlьqttьp, udarnьj brigadtarđь ratsьjanallaştьrьv eşenə əjləndererge kərək.

Jarьşta başqa nasar jaqtarda bar. ulardь jaqьn arala betərergə kərək. Pradyksьjanьꞑ sifatьn arttьrьvdaqь bulqan kereş jetərlek tiklem kiꞑəjtelməgən əle.

Kyb urьndardaqь bulqan vaqiqələr jarьş xərəkətendə eşləp sьqarьvdь kyt rev ihəbendə pьraduksьjənen sifatь nasarlanьp, eşkə jaramavlьqь artьvdь kyrhətələr.

Eşkə jaramaqan nəmələr' eşlev, taşlandьq həm başqalar menən kereşev, burьstarь kiꞑ jalpь arahьnda jetərlek tiklem hər kem aꞑlarlьq dərəzələ aralaşmaqan əle.

Satsejalizem jarьşьn kiꞑəjtevdəge jugarьla əjtep kitkən betə qьjьnlьqtar şunьꞑ menən bergə aqьmdaqь xuzalьq burьstarьn ytəvdəge bulqan qьjьnlьqtar qətqi ereveştə beterelergə tejeştər.

Partejanьꞑ eşselər sinfь aldьdna qujqan xuzalьq burьstarьn atqarьv eştərə, prafsajuzdardьꞑ đeređ tertiple həm janьь erveştə juldaşsьlьq itkəndə genə dulasьq. Bьl burьsrardь eşse sinfь partija julbaşlьqьnda nisek bulqasьn atqarьrqa tejeş.

kantryl sifьrđarь

Bьl sifьrđarđь eşkə aşьrьvđa kamsamul aldьnqь safqa tedelhen.

(Başpьravsəvilteꞑ 4nse plinumьnda Başsavnarxuzrəise ip. Jaqudin daklatьnan)

- Sənəqəttəꞑ jьllьq pьradukьsьjahь ytkən jьlqa qaraqanda 7, 2 pьr. artьrqa tejeş. Ajьrьm tarmaqtarqa bylgəndə tybəndəge sifьrđarđь kyrəbeđ: - Zavьttarđa eşləp sьqarьv 1928-29 nsь jьlqa tiꞑəşterqəndə 29/30 nsь jьlda tybəndegesə yƀəsək: jelgərges-29 % qa, pəzar maşinalarь - 75%, pьjala 0, 6%, sukna 5% palьvala - 100%, harьq tireləre ilev - 160%, mətbaqa baƀmahь 30%, tav teriste həm aqas eşlev zavьtь pьraduksьjalarь 200% qa artьrqa tejeş bulə.

Yrđə kyrhətep ytelgən sifьrdar biş jьllьq xuzalьq pьlanьnьn biştən ber eleş midgelendə nəj nəmələr bojomqa aşьrьlьrqa torqanьn kyrhətələr.

Xəderge kendə eş eƀtendə bulqan 3200 eşse urьnьna 29/30 nsь jьl beđđeꞑ sənəqət yđ qosaqьna 3465 eşsene alasaq.

Şulardan 248 kevalifikatsьjalь eşselər ađerlənəsək.

Eşləp sьqarьv artьv menən bergə, eşselərgə, ber jьl bujьna halqanda, 168 hum eş xaqь ehtələsək.

Eşselər esen 1879 kьvadьrat plussatь dorlьqьnda torlaq eşlənəsək.

Kantryl sifьrdarđь, kyrgədmə tixnikə pьraizvudьstvalarьla artьvь kyrenə:

- Pьjala sььjalarь esen totolasaq sьqьmdar 28/29 nsь jьlqa qaraqanda 29/30 nsь jьlda 98, 1%, jelgərgestər esen eşse 88% həm jelgərgestər esen aqas matirьjalь 98, 8% - qa artьrqa tejeş.

Tavarđьn ydenə teşev xaqьn kəmetev 6, 7% iƀəplangən.

Kapital sьqьmdarь, huꞑqь ike jьlda sьqarьlqan 1.575.000 urьnьna 2.684.000 hum bildələngən. Jaꞑь tedevđərəsen 6.314000 hum ajrьlqan. Bьna oşolar, berdgə, 29/30 nsь jьlda 12.424.000 humdan aşьvьraq bahalaqь pьraduksьjarь eşləp sьqarьrqa memkinlek birəsəktər.

Beđđeꞑ qajhь ber pridprijətəbeđđə rimuntqa moxtazlьq 60% - qa barьp jetə. Sənəqət tixnikələre ihkelər. Kevalifikatsьjalь eşselər həm inzinir-tixniktar jeteşməj əle. Sənəqətkə ьvaq millət eşseləren tartьv eşe bik hylpən bara həm başqa şunьꞑ həmaq sənəqət eşendəəlkən jeteşhedlekterebьđ bar.

1929/30 nsь jьlda sənəqət yƀeşe həm tedevđər esen eşlənqən pьlan bik rejalnьj həm 100% menən bojomqa aşьrьlьrqa memkin itep tabьldь.

Ratsьjanallaştьrьv xərəkəten kiꞑəjtəbeđ.

VLKSM VI-nsь betə sajuzkanfirinsejəhe jarьş turьnda

Kamsamul satsьjalizm jarьşьnьꞑ insьjatьrь. Eşse jəştərenen insьjativahь hedemtahendə udarnьj brigadalardan gigant xərəkəttaren kyrđek.

Bьrak pragoldardь betərev naklatnьj rasxutlardь teşərev esən kyꞑelde gruppalardьn kereş xərəkəttəre yƀə kiꞑəjə. Udarnьj brigada gruppalarqa jəştərgenə tyqəl dur eşselərđə aqьlalar, alar şuꞑa ojoşalar. Oşo gruppalardьꞑ eştərə nətizəhendə kyp pridprejjatejələrdə praguldar kəmene, eşləp sьqarьv kestəre arttь. Kənfirinsejə jeteşkən jaqtərdьqьna kyrhətmene jarьştьꞑ kiləsək hьđьqtarьnda əjtep uddь.

Sej maldьn yđ kileren teşərevdə totolqan jul - ytəlməgən xuzalьq jьlьnьꞑ ytkən jartь jьlьndaqь atpuka başlanьv menən bьl eş kərək ereveştə alqa atlamanь, tejep kanfirinsejə əjtep uddь.

Sej maldьꞑ yđ kileren teşərevdəge kantrylnəj sifьrđьlə ytəj almanьq—xuzalьq jьlь betevgə barь 2 aj jarьm qaldь. Ul kendər bьl ьlandьꞑ kiləsəgen xəl qьlьvqьna tygel, biş jьllьq pьlandь tormoşqa aşьrьv fundamintьn jaqьnaştьrqa tejeş.

Bьraktь adajtьv, eş kenen tьqьđlav eş tərtiben kəsəjtev eştəren qotorqan timp menən kiꞑəjtevđe bьl aldaqь 2 aj jarьm tə'min ithen. Oşolar menə bergyk kənfirinsejə jarьştьꞑ kiləsək hьđьqtarьn kyrhətep uddь. Beđ tybəndən kiꞑ đulqьndь (грандиозный массовой) ratsьjanlaştьrьv xərəkəte qьrьnda torabьđ.

„Lebeđđege bьl grandiuz xərəkətendə beđđeꞑ sajuz başlap jebərevse insьjatьr bulьrqa tejeş. Ratsьjanallaştьrьv gruppahь bulmaqan ber nisə bylek, şaxta ueirizdinejələ bulhьn" bьna kənfirinsejənen kankret luzьnqьlarь.

Yđixtьjarьь tərtip məs'ələlə en xəl qьlьv menən bergyk hər ber udarnьj brigada xəderr ydeneꞑ eşen ratsьjanallştьrьv xərəkəten ojoştorhьn.

Hər bər brigadasь ratsьjanallaştьrьv jarьşta ajrьm qatnaşьvsь ydeneꞑ eşenə janьlьq janь tixnika uꞑajlaştьrьv, ydeneꞑ eşen həm eş urььn jaxşьraq ojoştorьv turьnda ujlarqa tejeş.

Hər ber pridprijətejələ praizvudьstьva kabinilarьn ojoştorьvda kamsamul jəcəjkələre insьjatьr bulьrqa tejeştər. Ratsьjanallaştьrьv məs'ələhen xəl qьlьv esən bьl kabinit eştərenə kansultatsьja esən belgeş keştəre jəlep itelhen.

Bьl kabinitərr mətbuqat sit il həm S.S.S.R đьꞑ bьl turalaqь aldьnqь pridprejətejələrenen kyrgəđmələre menən tə'min itelergə tejeş. Bьl kabinittərdə oşo pridprejətətənen prumfin pьlanь, eşləp sьqarьv pragrammahь, xisaplar həm pridprejətejəneꞑ tixnikə həm sьqarьv matirьjaldarь bulhьn.

Kamsamul jəcəjkələrə „jeꞑel kavalirejə" jarđamь menən ber nisə zavьt idarahьnьꞑ ratsьjənallaştьrьvđa kyđđə totqan eşləren tikşerep qararqa tejeştər.

Ratsьjanallaştьrussьlar ydlərenen təqdimləren hanap qarav esən pridprejatejələçe labaturьjarьn matirьjaldarь menən fajdalanhьndar.

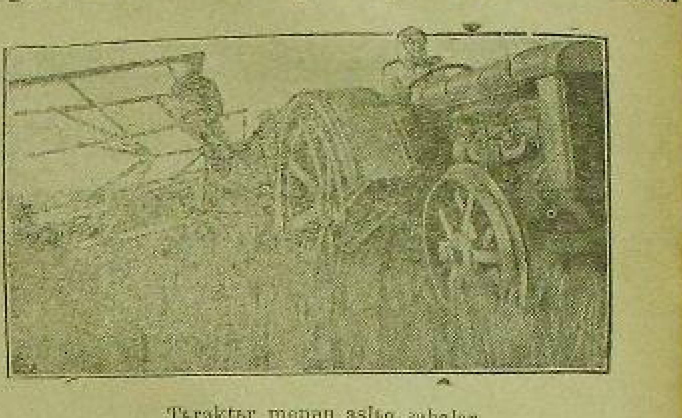

Tьraktьr menən aşlaq sabalar

Tormoşta hьnalqan həm jaraqlь təqdimdərgə qarşь torovsь idara menən jəcəjkə kiƀken kereş alьp barьrqa tejeş.

Fabrika zavьttardь ydləşterevđr ilebeđđə tixnika həm ojoştьrьv jaqьnanda uꞑьşlar bar — mьnь tərənəjtev esən eşte kiꞑəjtevđe tixnikalaqь ujlap sьqarьlqandarqa betə sajuz ьsmutьrьn ytkərevđə kamsamul jəcəjkələre başlap jebərevse insьjatьr rylen ujnarqa tejeştər tine kənfirinsejə

Kanfirinsьjanьꞑ bьl qararьn tormoşqa aşьrьv jəştərđeꞑ eşməkərlegen, insьjativahьn jaꞑь tulqьndarьn jyrej həm sajuz aktiftar kadьrьn xəđerləvđe talap itə.

Bьl qarardarđь ytəv esən hər ber jəcəjkə terle təqdimđərđeꞑ tormoşqa mьvafiqlь jəkej jaraqhьđ jaqь menən xisaplaşьrqa tejeş. Prafsajuzdar menen berlektə sixtarda məx'sys gruppalar tədəlhen.

Fatu jaratьvsьlarhəm jəş belgestər tygərəge bьl təqdimdərđe furmalaştьrьvda ajrьm zadanjalar alьp, belgestə ujlap sьqarьlqan əjber deꞑ madilьnь nisek urьnlaştьrьvđь həm başqalardь teşerep alьrqa tejeştar, həm marđьꞑ natizalaren rəsemdər dьjagьrammalar menən jaqtьrtьrqa tejeş.

Xuzalьq jьlьnьꞑ qalqan kendərenə sej maldьꞑ toroşьn 4—5 pьr—qa teşerergə tejeş bula. Bьdgə ul 500 hum fajda birəsək.

Jaqьn kendərđəge beđđeꞑ burьstar kammunizьm tərbejəhendə — satsьjalizьm tədeleşe esən jədərləyən - meꞑərləgən eşsən jəştərđe kereşkə mabilizavajt itev. Partьjaqa - eşse sinfьna jarđamqa barьv ular eştə kerəştə bergə bulьv biş jьllьq pьlandьꞑ ber jьlьn ytəvđe tə'min itə.

M. KALUN.

Avьl xuzalьqь beleme

Kymək xuzalьqtarđa mal torlaqtarь

Kymək xuzalьqtarđa mal — tьvar jorttarь tedev esən odaq məddətle kriditər birev julь menən dəvlət dur sumьlar tota.

Bьl summalarđь urььna haqlьq menən totov kərək kymək xuzalьqtarđa mal tьvar jorttarь tedəgəndə ike terlə mamint kyđ alda totolorqa tejeş: 1) bələkəjgenə janь eş haşlaqan kymək xuzalьqtar esən. 2) elkən həm xajvan ahьravsьlьq alqa kitkən kymək xuzalьqtar esən. Kymək xuzalьq tardьꞑ hərike terə esən tədəlgəndə la torlaqtardьꞑ tybəndəge bylektərđe buldьrьrqa kərək.

Qьrьv stanqь ergehende.

Ađьq bylege: bьnda xuzalьqta bulqan terle adьqtar tultьrьla həm adьqtar mal - tьvarqa birev esən əđerlanə. Şunlьqtan bьl bylektə tamьr qьrьqqьs, xmix ьvaq laqьs, kartuf jьvqьs, halam qьrьqqьs həm başqa şundaj maşinalar urьnlaştьrьla—əgərđə besən tyşəm ьşьna tultьrьlha bьl bylekt unьꞑ esən ajrьm urьn kərəkməj.

HƏT HAVЬV BYLMƏHE. Xajvandarь eserev esən ulaqtar jəki məx'sys dar havьt — pak. Tireƀ haqlav bylməhe həm tireƀ sьjьlqan urьnlaştьrьp torqan urьn. Xajvandardьꞑ tidəge həm jeveşləgen ber - berhenən ajrьm urьnlaştьrьrqa tejeşlər.

Bьlьꞑ esən tireƀ haqlana torqan urьndьꞑ təbə qьrьn jahalьp jeveşlek anan yđ urьnьna aqa alьr.

Torlaqtardьn idəne jeveşlek kitməhen esən nəq bulьrqa tejeş. Bьlьꞑ esən siminttən başqa qalьn taqtalardan jahalqan aqas idən jaqşь kyrenə.

Torlaqtardь tejeşle dərəzələ aqtьlьq, jьlьlьq hava menən tə'min itjv kərək. Jaqtьlьq, jьlьlьq həm hava oşondaj miqtərdə bulьrqa tejeş: 7½ kv. mittadrə 10—12° hьjьrđar esən 10—8° attar esən jьlьlьq.

Adьq halьna torqan urьndar (karmvşkalar) arahьnda həm xajvundar artьnda tireƀ həm adьq taşьv esən ber mitьrdan kəm bulmaqan kiꞑlektə juldar qaldьrьlьrqa tejeş

Hьjьrdar torqan bylməneꞑ bejekleqe 2½: 3 mitьr, attar esən 3, 3½ bejeklektə bulьrqa tejeş. kymak xuzalьqtarda jəki hətselek alqa kitkən rajundarđa kymək mal - tьvar jorttarь tedəgəndə başlasasul mamintьardь iqtibarqa alьv kərək Dur sьqьmdar betere almaqan kymək xuzalьqtar mal torlaqtarьn tedevdə şunan başlarqa tejeşlər.

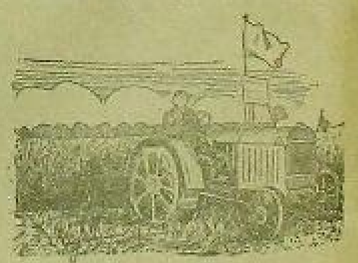

Lotfej Ojumirəf.

Boxar besəje

„Qьrьq kvartirlь jort“ tigən đur xikəjəmdeŋ V-nse bylegenən kiŧəktər.

Jantəfin ala besəjđe lə ylterep taşlanьlar...

Qasandьr - ytkən kəndərđeŋ be endə ten artьq qaraŋqь, bolollo - jaŋqьrlь, jelde ine. Irtənən başlap vaq - vaq qьna hibələp javqan jamqьr, titkəre jaq'an ikkən asьraq jel, qьtaj kyđendəj qapqara ten qaralarьnьŋ edən qaplaqas.

Kyrşe - boronqo xuduznik Larin aqajđьŋ qar badьna qaraqtar kilde:

Ike qьtaj qađьn, ber duŋqьđ balahьn, ike sylmək hətən alьp sьqtьlar. Şunьŋ menən qaraŋqьlьqqa kerep kilgən juldarьna jyneldelər. Qajber. kyđ asьp - kyđ jomqansa barь majđaj qьna ten qaraŋqьlьqьna sumqan kileş edləren qaplap Larinqa durqьna zьjan kilterđelər.

Qaraqtarđьn artьnan „bilge əsən!“ tejr-heŋ qar badь ergəhenə matur besəjdərgə jəşerenep kenə kerep kitərgə ber tişəkle jađalьp qalqan ine.

Kinət qaraŋqь ten qajalьr sumdь. Tanda hiende...

Satan Kapraldьŋ berđən ber jaqьn qərdəşe səgender. Parlьja nərhə menəder avьrьp ylgas nəsel urnьna qalqan ul jentəfin ala besəj ine. Menə ul qaraqtar kilep kitkənden irtəgehenə yk mejəş invalit Fəttəxten qart besəjenə qunaqqa barьrqa sьqqas alege qar badь bilgehenə kyđen teşerđə. Kyđđəre şul jəqqa hirpelgəs qarabesəjgə barьp kəjeflənvlərđə onotoldo. Jaq - jaqьna qaraŋqьlaqas besəj qar badьna kerep juqaldь.

Besəj oraq javьz'arđan nisekter qalqan ber sylmək hetkə başьn tьqьp:

— Menə ul qasan minem telək. Aptьrarthьn inđe bəxet, tigənđej es bertek mьjьqьn jelber đatep qujđь.

Xuduznik Larin đь jəldər bujь ykendergən, qart qatьndьn qalqan dyrt balanьŋ qandarьn hьqqan Drafina ellə nərhə hidgəndəj qar badь tirəhenə jynelde. Anьŋ larьs - lorş itep əbej bat'a zəmənnan qalqan kyn qaluşlarь menən atlap kileve ala beləjdə tьnьsьndьrmaujьrьn. Qomhьdlьqqьna anь badđan sьqarqa əndəmənə.

-„Nərhə bar kem mendə tişek tişkən ellə nindəj edđərđə bar... xarap eş xərap.. bajtaq qьna huqranqas Drafina jortona kerđe. Ber minutta uq—

— bəgen kyberək esevə bilenep torqan qəjefəte Larin ydenə vьşviska jəhatьrqa kilgən keşelə də jьjьp alьp sьqtь.

Bađ tirhendə iđerek Larindьŋ:

— Vurdar, kanalejdər. akjanьjdar tefev, bьl enə tege misət kyđ, jəki Kapralđьŋ qьnьa eşeler... Vut kanaleja, tigən hyđđere aq kybəktər menən qatьşьp jaŋrьlьr.. bьl tavьşqa bisara ala besəj sьqarqa tip işəkkə ьrqьqan ine, sьqa almanь. Anь bik tidiek menən totolar..

Lərin,

— Mnə ikən vur əsvuləş, tigən botaqlь iman tajqь menən besəjgə qundьra başlanь. Ul ylep kygərep - aqarьp qatqan besəj de haman qađьp avьđьnan kybəktərən səsə - səsə qьjnavьnda ine.

Larin tuqtaqьđ inde ylgən bit bisaranь qalđьr, tine ber zakazşik.

Əjđə yter andaj xьjanatsьnь tip qьşqьrđь huqьr Saləj.

Yterelgən besəjđeŋ arjaqьna kyđdər jygeryə qajđan ikənlege tanьldь.

Kapral eşte hiđhə nasar bulasaqь aŋlaşьldь.

Şunьn menən Larin aqtьq hyđen başlap:

— Zəməqət, qəfev iteŋ! Min kem besəje ikənen belep jetməgən inem pratva. Min qьđьv ber nirvьnnьj şul.. Minem bьl qьđьvdьqtarьma jarman huqьşьqьna qьjeple... Nimestərđeŋ jьvan botoma ьştik qađavdarь qьna mine şulaj itelər. Zinhar bratva bьl eşte Kapralqa beldermoqeđ inde. Menə Saləj aqaj hinə ber hum aqsa. Ber kyrenməblek syp-sar aħtьna kymərgə tьrьşa ine. Qurqьv qatьş kyđenən jəştəre sьqьp qujđь. Bьl hyđđərgə jəməqət kynde. Qajhьlarь bik ujlanьp, qajhьlarь bik jьlmajьp kilgən juldarьna jynəldelər...

Bisara ala besəj mərxym bulqas.

Tenə bygen irtənən başlap satan Kapraldьŋ qutьrlь baş malajь ilaj da ilaj Hьbьv battьŋ da qajqьhь artьp kitte.

Kisənən birđe sьqьp kitkən ala besəj əjđə juq julьla juq ul besəjgə xəđerləngən aşamlьq tarđa əħteldən teşmajđər xuzahьn ketkən kevek bisara ala besəjđe kətələr Kapral aqaj ydelə şul barđan ber jan həjgən besəj xaqьnda ujlanьp aşahь aşьnda aşьj almaj...

Hьlьv banat tyđməne jelənenəŋ her jeŋən kejđe ьxrhen kejmənə kisə irtənən juqalqan besəjđe eđləp turь xuduznik Larindarqa kerđe anь qarlegənən byrtep bьđarqan aevlь Drafina

— Əllə grazdanka ala besəjegeđđe eđləjhegeđme nigə hed anь qar badьna teşərgə əjrətəhegeđ beləhegeđme tiđən kileş əħtənə osona osona qarşь aldь. Larindьn jəşergən 'seren Drafina tu-anan turь asqas kьvartirda dur Tavьş qudqaldь bьl tavьşqa kyp kenə kyrşelərđə jьjьldь misət kyđ Qələvi bazarkum Saqajlar, kəkere tanav alkagulik Nisaj. Həzə Qilfan və başqalar. Həmməhelə hulьştarьna qabьna qabьna - Nej bar da nej bar tip Larinqa kilep kerđelər bьlar kilevgə tavьş tьşqь jaqqa sьqьp elgergən. Hьlьvbanat menən Drafina ber berhenən ajьrьla almajsa huqьşalar ine.

— Nərhə bar inde birabrazьja tine Larinda...

III

Əkəmətle qajqь.

Kendər həman aqьldlar berhe artьnan berhe təgərəj, təgərəj qajđalьr kitep juqalьudarьn qьna beldelər.

Larindьŋ besəj tabьp birermen tigən vəqədəhe lə ber-berhe qьvьşqan ken tendər arahьna kerep juqaldь. Qьrьq kьvartirlь jortoŋ tьnьsьlьqь kendən ken bođoldь. Ala besəjđeŋ vaqьtььđ donjanan kyseve qьrьq xuza tormoşonoŋ ber siten kitkən ken bulьp qaldь, betən jortto odon qojroq babьp alarđьŋ ьştabь Kapral aqajda bulьp bilgelənde. Badarkum Saqaj aqajdьŋ berđən ber genə harь qьrqmьş jənhəđ, qojroqhьđ zəŋgər kyđđe etenələ ken qalmanь, ala besəj donjanan kyskəndən birle ul bisara karavat eqtenən təşmaj nisəktə kiləsəktə ber tьnьs jerqə urnaşьv ujь, pьlan qora ine bьl asь tьnьshьđ karavatta joqo xistarьn bajləgən Saqajda kiləsək əmeltəren qьrьq kьvartirlь jortta torovđan eđgən kevek odon qojroqlanь. Teşen qajraj təmle joqohondala sataşьp:

Ytkən tendərđə qolaqьmdь kimerđelər uf.. vf... Xəsbej utьŋ jandьr tip qolaq boron turahьnda qьna qađaplana xьjaldana bik qađaplanьp talsьqьp joqohьnan ujanqas Xəsbykəhenə kyrgən teşen həjləj şunь ikavteşəp idgelekkə jurьjđar jurьqan teştəre biş jьldan ber qabatlanьp un jьlqa ber dərəħ kilə.

Ul qabatlanьp kilə torqan teştərđeŋ kybrəge kadna aqsahь, miskəle bal haman partьja safьnan qьvьlmav nisək bulhala erəxət jəşəp jeŋelerək kəseptə kyp mal tabьv, qьp-qьđьl başlь butilkalar tirəhendərək sьbalьvdar gel şul tirələjenə jərevsən hulalar.

Əle alajda ytkən adnalardan birle betən bulqan teştər odon qojroqlarqa qьna jynələlər, meşulaj bulqas eştəv iŋ kəttəhe iŋ asьhь xədergə şulajraq bulьp barьr.

Ala besəj menən odon qojroqtar vaqiqahь taqьla qujьrđь.

Bigerəktə şalapajьraq qarsьb-qorsoqtar arahьna barьp kergəs bьl vaqiqa turьnda bulqan təp qaraş taqьla un eləş arttь.

Ular yđđərenəŋ fən fəlsəfəle jьjьlьştarьnda:

— Bađarkum tigən ber bəndəneŋ qolaqьn sьsqan kimergən.

— Satan Kapral tege vaqьtta sutьjđь misət kyd Qələvi menən qar badьnda totop yltergəndər ikən tip həjləj həjləj arьqas udqan barqandarqala şulaj həjləp jebərə başlaqandar ikən də şunan huŋ..

Bьl aŋgəməle qot osqos vaqiqa qьrьq kьvartirđa torovsь xuzalarьnda qolaqьna bik tiđiek menən barьp işetelgən menə şul əkəmattər qolaq itev nьqlap kimerə başlaqas xuçalar yđ ara her jьjьlьş jьjьp jьjьlьştarьnda bьl hyđđərđe Merxəbə qarsьqqьna həjləp jərgənder tip ul qarsьqajdь qəjeptərgə ujlaqandar ikəndə telheđ tegevse qarşь teşəp ul bardь juqtь jarьm tele menən:

Test juqtь tejyləjet-ul qartьq alaj tyləməħ. Ul bit bettən jata. Tuqqa qьna anь biterləjđər... menə antan per poxar peħəje şatьp alьrqa kərək.. tin Kapral aqaj ytenđə ujlap qara. tintə bit tьtqandarđьŋ ьstabь, tip bajaqь sittərək ultьrqan Kapralqa bereiep qujđь. Ləkin bьl eşkə prikaşşik Apuş menən Kyjərəsьf aqint qarşь teştələr.

Apuş:

Kərəkmaj jəməqət, beđgə Marxəbə qarsьqtьŋ boxar besəje bьl telhedgə ьşanьp eş qьlhaŋ yđeŋdə telheđ bulьp qalьrhьŋ... Bedgə qapqandь qьna xəđerlərgə kərək.. ul odon qojroqtarqa qarşь bulqan kəraşte yđem asam, tip əjələp torqan syp əħtenə baħьp hyđ aldь, ul kypmə həjlənhələ jəməqət bьl hyđ menən genə qanəqətlənde. Ađaqqь hyđ misət kyđ Qələvigə birelde.

Qələvi ike qulьn keħəhenə tьqьp:

— Iptaştər-bьl Apuştьŋ sьsqandarqa qarşь kərəş asam tip həjləve xatьn-qьđđarqa kərəş asьvqьna bulьp sьqasaq...

Larin bedđe nisək aldaŋь, ul da bedđe şulaj aldajasaq.. ьşanmaqьđ una... min telheđ hyđen qabatlap Marxəbə qarsьqtьŋ besəjen alьvьqьđđь ytenəm anhьđ eş barьp sьqmaħ tej.

Əj barьqьđ inde alьqьđ!.. tip Apuş Kybərəsьf urьndarьnan qudqьlьp hygenə hygenə uramqa sьqьp kittelər. O qalqan jəməqət hunajьp əjtelgən hyđđe dərəħləp Mərxəbə qarsьqtan besəj alьrqa bulđьlar.

Saqaj mənən kəkere tanav Kisajda bьl hyđđe dərəħləpьrizalьqtarьnbeldərgəs satan Kapralda tyđə almanь.

—Besəjđe yđem alam, xaqьn yđem tyləjmen tьnьslanьqьđ boxar besəje ul bireşməħ barьbdьqьnda tləgen qabul itər, tip həjləp taşlanь; menə satan Kapral qutьrlь baş malajь Əxtəmde Mərxəbə qarsьqqa jebərđe. Kyptə ytmənə qnjьn aħtьna boxar besəjeneŋ inəhen qьħtьrьp elege qutьrlь başlь malaj menən Mərxəbə qarsьqta kilep kerđelər.

—Əle jaŋьqьna mamuşit kejəve alьp birgən qьp-qьđьl ykəle sitekle ajaqtarьnsьltьrata-şьltьrata Mərxəbə qarsьqKapralqaqьna kyđen təkəne. Bьl kyđ tekəvđe Kapraldьŋ səgenđərđəj jəđə qarşь aldь.

Kapral qođa hin besəj horatqnhьŋ ikən.. menə alьp uq kildem.. bik jaqьь jort əsəndə, nəsel əsəndə allabь unarsьn.. jaŋьnan ike ajđan xođanьŋ rəxmətə menən balalar, menə hatmaħqa ujlaqan inemdə heđđeŋ xaqьqьđьь haqlap qna bigerektə yđebeđđeŋ qođa keşe horaqas atkazatsa iteə bulmaj.

Holovbanat qođasь tađamь? əj kəpirətiftə lə on bətkən ikən kilьqa kysmənegeđme qođa.. əle kisəgə kejəvem kamusis əllə mərjələr menən bik sьvalaqanqa qьđьmdь taştarqa jerəj.. əj xođəjьm menə şul qьđьl sitektegenə alьp qaldь şul. alaj-brlaj şul.

Mərjələrg əbeşhə ul vaqьt minə kejmlek eləkməj inde. alaj yđə bərđə jəldəməj - əllə mьnə qođa xamunis bulqanqama?.. qajđa kylmək javlьqta alьp birməħ inde. Əna huŋ tege balalar baltnisahьnda ber mərjə qadlьq aşap ylə jadqan - əllə ylgendermenə bьl kəpirətiftən hatьp alqan tej - şunan asьqqas aşap ultьra ikən tej təgərəgəndə kitkən tej... Xođajьm yđeŋ haqla.. əllə.. aqьv halqandar inde.. təvbə - təvbə est-qefirulla.. əj allam menə qođa kypme mərtəbə sixьrlap qaranьm bit kejəvđe əllə şul xamunis bulqanqa joqma, kyrəheŋ.. aptьranьm. Bik rəxət bik ozmax ine inde - qoro qalam kyrəheŋ inde qođa.., tip sixьr menən şьmarьp betkən Mərxəbə qarsaq əllə nejđər həjləp taşlanь, qođabь Kapraldan ber javapta bulmaqas kinət kenə toq aldьla.

—Jə qođa alahьŋmь juqmь, minem vaqьtьm bik tar - tar.

Xəmejđen jen almaştьrqan qьđьna qot qujarqa barahьm bar. Tege Dəvliđeŋ qьđь bala tьqđьra tej.. bitanьŋ kejəve kem ine hun tip əllə ber kemdə juq kevek.. ber qajđala kyrenməj.. yđelə əjtməj... Radilnajqa barьrqa şuna qurqalьr, „əj allaqьnam, əbekəjgenəm zinharqьna kiləkyrse əle, məsxərələrgenə buldьm“ tip əjte tej.. Jərəjđər, jərəjđərđə kilep terələlər, menə min 15 irge barđьm, illa məgər alaj kilep terəlmənem.. Hi, hi, hi.. qara əle qođa tađ Xəmej balahьn əjtəm, başь tubal xatle, ajaqь jep kevek, qorhaqь qap kevek mujьnь jeptəndə nvdek xođajьm qajđan sьqqandьr.. yđđəre ber kən qaraŋqь təndə iħerep qajtqandarđa qalьraq joqlaqandar, tej şunda allanьŋ rəxməte şul balanь jen almaştьrqanda kitkən tej. Qajđa inde ul elekke balalarьn qajdan tabahьŋ,Qaŧ tavь artьnalьr inde meħkenem, tip qujđь.

— Jaraj, jaraj Kapral kyptən bьl qarsьqtьŋ laqьldavьnan arьp betkən qultьq aħtьndaqь besəjđə yđ turьnda həjləgəndeaŋlanь bulha kərək polaqtarьn helkep kyđđeren juldasarđaj jьltьrđatьp qujđь.

Sit ildərđə 1nse avqьs kenə

Anglejə lə.

Berense avqьs kenəndə kampartьjatarafьnanojoştorolqan mitingelər, dimanaştьratsьjalar ANGLIJƏNEN baş qalalarьnda tьnьs ytte. Tik GLAZKO qalahьnda qьna politsejə menən dimanьstьratsьjasьlar arahьnda qatь bərleş buldь. Şulajda dimanьstьraqsьja jahaldь.

AMIRIKƏ.

Tən jak quşma Amirikə kampartьjahьnьn saqьrьvь bujьnsa Amirikanьŋ bətə pramişlənnьs ydəktərendə imprjalizm huqьşьna qarşь kərəşev S.S.S.R. dь jaqlavlarьe qьlarь artьnda dimanьstьratsijalar ođqarьldь.

NЬJO-JORЬKTA bulqan dimanьstьratsijala şap jamqьrjavьvqa qaramaħtan, 15000 keşe qatnaştь. Dimanьstьratsьja jahavsьlar palitsejə keşe menən taratьldьlar.

Saxra la karnaval.

Manqulьjanьŋ ULANBATЬR səhərendə xalьq ara qьdьl ken qajat dur kylamdə ytte. TULЬ jьlqahь ergəhendəge saxrala alpь mitinge həm rivəlytsijyn karnaval jahaldь. xəkəmət, rivəlVtsejyn xalьq partьjahь həm prafsajuz ojoşmahь vəkiđəre, impьrjalistər aħь ken ŧььqьşta huqьş sьqьlьrqa tьrьşqan ber vaqьtta xalьqara qьdьl kəndeŋ đur urьn totovьn əjttelər.

2,000 keşe qatnaştь.

Danijala qojop javqьn jamqьr bulьvqa qaramaħtan, donja huqьşьna qarşь jahalqan dimanastьratsejələ ike meŋ keşe qatnaştь. Berense avqьs kenəndə haldattarqa qadar malarđan sьqarqa ьroxsat birlmənə.

Qtaj.

Pipimə şəhər binalarьna, „Bəthen gamindan“ „Xdmətejələreneŋ vatanь bulqan səvittər sajuzьn jaqlav eşsə-krəħtejəndər berləşeged,, “Eşselər dimanьstьratsьjalarđa qatnaşьv əsən, ojoşoqьđ„ tigən luzьnqьlar jəbeşterelep qujьlqajnь.

Vingirejə.

Budapeşt şəhəre berense avqьs kenəndə huqьş aħtьnda qalqan şəhərgə oqşaqan ine. Bьl kəndə uram xərəkəte hynde. Eşselər jə əgen təbəktərđə atlь həm jəjavle palitsejə ifrat keşlə ətrəttəre ber tuqravhьđ oramđarđь haqlap jərenələr.

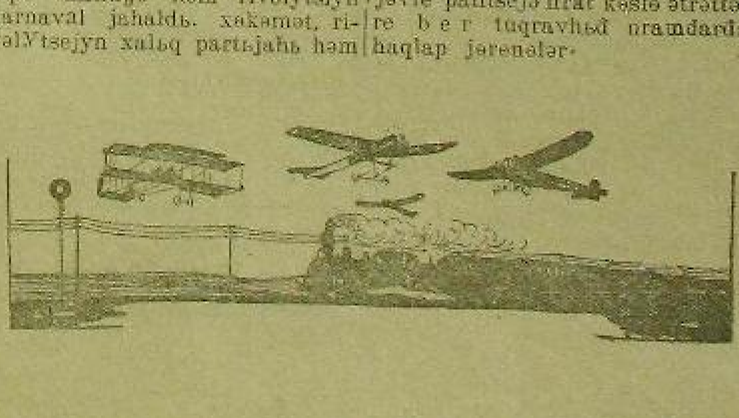

Avьl kamsamul jəcəjkələre arahьnda elemtə

Bətə kamsamuldar ber fьrunt qəskəre bulhalarđa, avьlda:

-Bьl avьl kamsamulь, tege avьldьqь, tigən kevek yđđəren ajrьm hanav xisen jьş tap kiltererge bula.

Bьna bьndaj qaraştarđь bətərep, ber-berenđeꞑ eş təzribələren urtaqlaşьp eşlərgə kyptən vaqьt inde.

1-Nişlərgə huꞑ.

Dərəh, bed jort dəvmələndə saqьrьlqan s'jez, kənfirinsijələrdə, jəcəjkə vəkildərenen daklattarьn tьꞑlajbьđ. Ləkin bьnьꞑ menən genə bətə jaqtan tanьşьp bətərgə məmkin tygəl. Sənki-bьl daklattar xisap erəveşendə genə tar hьqmaqtan baralar, jəşerəhe juq iptəştər, qaj berəvđər farmalnьj qarap gel elgəşevdər genə kyrhətep, nasar jaqtarđь bujap, kyrhətmajdə kitələr. Şuqa kyrə jəcəjkələr arahьnda jənle elemtə totarqa kərək.

Bьndaj elemtələr jaŧarqa bula:

Ber avьlda kamsamuldarđьꞑ kinəjtelgən kyləmdə jьjьlьş jaŧav kenə bildələnə. Oşo turala, aldan kyrşe avьldarđan, ber jəcəjkəgə xəbər birelə həm „ydlerendə eş qujьlьşь" turahьnda daklat menən ber iptəş jebərevđəren horajdar.

Jьjьlьşta-kilgən iptəşteꞑ daklatьn tьꞑlaqandan huꞑ əꞑgəmə (Дискусия) asьla.

Bьl əꞑgəmələ kyrhətelgən faktьtardan tьꞑlavsь avьl kamsamuldarьna yrnək qalqan kevek, kilevse iptəşkə lə əjtelgən nəmələr jaqşь qьna kyrqədmə bulьp qala. Ul qajtqas bьnda alqan eş terlərən yđ avьlьnda əŧtəmə itep inderə ala.

Bьndaj elemtə kamsamul eştəren ber sistimaqa hala həm berləşevgə jul asa.

2-Kamsamul viktarьnda.

Xəđerge kəndeꞑ qьđьv tormoşqa ytkerelep jatqan nəmələren alhaꞑ, məŧələn: 5 jьllьq pьlan, tađartьv, ere xuzalьqtar tođev, bьjьlqь berləşkən avьl xuzalьqь nalugьnda nindəj ydgəreştər bar. Bьna oşo eştərđeꞑ ytəleve həm uꞑь nisek aꞑlavđarь turahьnda jađma erəveştə ber nisə horav jebərəheꞑ şulajuq bьl horav birelgən avьldan javap jađьla. Tik javap birgəndə ber sikritar qьna bylmələ ultьrьp, havanan alьp jađmahьn. Şul eştərđə qajnaqan bətə kamsamuldar qatnaşqьn. Eş barьşьnda təꞑgəl kilgən avьrlьqtar, ulardan qotolьv esen kyrelgən saralar asьq jađьla.

Alьnqan javaptarđь kymək ləp tikşerələr. Bə-ki xatalarь tabьlьr, qalaj ikenen kyrhətep iptəştərsə xat jađahьꞑ.

Bьl viktarinanьꞑ jənə ber fajđahь şunda, -səjəsi, həm tormoş təzribəle sьnьqqan aktif kamsamuldarьbьđ avьl hajьn juq. Şulardan fajdalanьla, ulardьꞑ dereŧ-pьraktik qaraştarь bytən avьl kamsamuldarьna la birelə. Şunьꞑ menən eştə xata jul eləvđən tamьrь qьrqьla.

Bьl jul menən „Бытовой" məs'ələlər đə sisərgə bula. Məŧələn: kamsamuldar arahьnda səjəsi huqьrlьq menən avrьvsьlar bula. Bildələ, ulardьꞑ tormoşqa qaraştarь teşenke, mьna şulardьꞑ qarastarьn viktarina aşa əꞑgəməgə halahьꞑ. Tuplanqan, kymək tađa fikerđər, tura qaraştar səsək ujdarđь tid bərep jьqa ala.

3-Paxut.

Bətəkamsamuldarđьꞑqatьşьvь menən, vajьnizatsijə erəveşendə, ber kənlek paxut ojoştorahьꞑ Barqan avьldьꞑ kamsamuldarь menən kyreşep, əđerləp kilgən tьjatьrđь qujьp jebərəꞑ, kyrgədmə esen estingəzitlər kilterə. Şunan huꞑ kymək əꞑgəmə asьp eş qujьlьştarь menən tanьşьp sьqahьꞑ. Bьl eştə bətkəs futbul həm başqa fizkyltura jarьştarь kitə. Jarьştь ikkesə xəsysi avьl, avьl bulьp səmnənep talaşqa əjlənderelməj tađalьq həm elgəşevđərđe hьnaş təŧən birergə kərək. Bьna bьl eştə kyrgədmə erəveştə ber berenđeꞑ niqədər kytəreleşkə ejə bulqanьn ylsəj. Tik paxut aldьnan barasaq avьl menən hejlaşergə kərək, ularda əŧərlənhendər.

4-Estingəzitə aşa.

Gəzitələ-„kyrşe avьldarda nisek jəşəjđər" tigən bylek buldьrьp. Feker alьşьv alьp barahьꞑ, unda eş qujьlьşь tərtiptəre jađьlqan bula. Qəđəttə, yđ avьlьndaqь bođgqlьqtarđь faş itməv bulьrqa məmkin. Şulardь kyrhən, ajrьm talaş tьvđьrmaŧlьq qьna teşləptə alahьꞑ. Bьl gəzittər avьl arahьnda almaşьnьp uqьla. Berenən bere kyrməkse gəzitəneꞑ tixnikahь jaqşьrtьla, gəzitələr matur tixnikalь ber julqa teşə.

5-Jortkamuldarđa.

Jortkamuldarqa aj hajьn hər avьldan jađma xisap birelə. Bьl xisaptarđь „eş" dəftərenə tegep, kantkamul qaraşьna xisap birev menən genə eş bətkən iŧəptərgə his jaramaj. Yrnək bulьrdaj jəcəjkə eştərenə tulь erəveştə qaraş tьvđьrьp elkə jəcəjkələr gəzitehenə baŧьrьrqa kərək. Bьlaj eşləgəndə aqŧap hynər-hynməŧ kilgən jəcəjkələrgə yrnək kyrenep həm eştəren jənlənderevgə jul asьlьr ine.

Bьl təŧtərək gəzitələrđə jađьlqajnь ləkin unlarđa bətən ber jort jəki kantunda kamsamul eştəre barьşьna turalьp əŧtən genə jađьldьlar. Ajrьm avьl jəcəjkələrenə tulь analiz birelgəne juq.

⁂

Jənə-gəzitə taratьv jarьştarь, asьlhьꞑ; bьnьꞑ tərtibe gəzitə kyp aldьrqan avьl, artta qalьnqьraqan avьl jəştəren saqьralar, bildələ ular tiꞑləşergə tьrьşasaqtar. Bьnan tьş təməke, esk-lekxulig nstьvalər menən kərəş, mədəni-jaꞑь tormoşqa kmtьlьş jarьştarьla kyp.

Bьl eştərđe qəmələdə ytkərev bik qьđьq-həm eşte jənlənderep jebərə. Kymək tormoş, kymək eş yđe yk kyꞑelləlek tьvđьra. Bьl eştərđe tormoşqa ytkərep qarьqan iptəştər gezitəgə jađьrdar tip ujlajьm.

B. DAVЬL.

3-zajьmqa jarьşqa!!

ƟFƏ kantunь BƏLƏKƏJ KYĐI jorto YKEƏJ avьl kamsamuldarь 5 şər huꞑlьq 3-nse indystrijə zajьmьna jađalьp BIKMƏZA IŦKE KYL həm KIMEC avьlь kamsamuldarьn tiꞑləşergə saqьrabьđ.

Q. UMIRKAJЬF

Qazaqьstan dalalarьnda

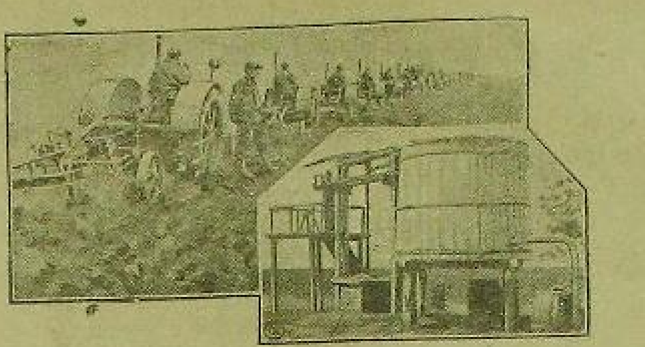

HYRƏTTƏ: Qazaqьstandaqь Caq lь safxusьnda 41 traktьrlь traktьrđar kalunnahь jer hərə. Unda: Safxuz jerendə qađьlqan bik kyp artizjan qojolarьnьn berehe

Urndarđan jađalar

Bьlarqa urьn ʙirelməhen.

Estərle kantunь Maqar jorto şuluq avьlьdьꞑ Apdьraxmanьva Səlimə 23-24-nse jьldarda Estərle 1-nse baŧqьs firqə məktəben bətərep, jəştər arahьnda ber tərlələ jəməqət eştərenə qatnaşmajьnsa, başqorttar isəmenə razvirьska alьp Өfə rapfagьna kilep inə.

Ləkin uqьvqa halqьn qaravь arqahьnda ber klasta ike jьl ultьrala, qьşqь kanikulda qajtьp uqьvьn taşlaj. Şuləj itterep, Rapfak ta ber urьndь buşqa sьqara. Aqahь Jaqup aqtar zamanьnda dabravelis bulьp altьn priskələrendəge eşse başqort jəştəren attьrьp jərenə, şunьꞑ esen 28-nse jьl partьja safьnanda qьvьldь.

Ber tьvqan apahь Şəmsejələ banditkə bulьp, keşe talap jergən keşe. Şuluq avьldьꞑ məzin qьđь Mərjəm Soltanьva 28-29-nsь uqьv jьlьnda sit ilimint balahь bulqanlьqь esen Өfə Myxtixnikumьnan qьvьlqajnь. Bьl bəndələr uqьvsь vaqьttarьnda his ber tərlələ jəməqət eşe başqarmaj, avьldьꞑ sit ilimintterə menən elemtə totop jattьlar.

Qaj berəvđərgə, xatьndarьn ajьrtьrqa təqtim jəhap jernələr. Xəđer bьl bəndələr Qađan, Өfə tirəhenə uqьv jorttarьna urьn eđləp kitkəndər. Maqar jəştəre bьlar turahьnda uqьv jorttarьna xəbər itəbeđ.

„QN"

Yrgen V.L.K.S.M. jəcəjkəhe eşləj.

Jьlajьr kantunь salix jorto yrgen avьlь V.L.K.S.M. jəcəjkəhe 1927-se jьlqьna ojoştorolqan.

Şuləj buhala xəđerge vaqьtta arьvqьna eşləj: Bьjьlqь səsev kampanjahьnda, kamsamuldar yđ kestərə menən avьldaqь jərlь xuzalьqtarđьꞑ orloqtarьn tađarttьlar. Kamsamuldьꞑ urazaj paxutь uꞑajь menən, ber giktar aşlьq səselde. Keđgə səsevgələ əđerlek kyrelep, ber giktar arьş səsergə buldьlar. Kamsamuldardьꞑ xalьq arahьnda la abrujdarь bar: bьjьlqь avьl sevittəren hajlav vaqьtьnda, kamsamul aqzahьn şuraqa rəis itep ytkərđelər. Kamsamuldar jəməqət eştərenə tьrьşьp qatnaşalar. Kamsamuldar barьhьla gəzitə-zurnal aldьrьp, kendəlek tormoş menən jaqьndan tanьşьp baralar.

Əlibajьf. Q.

Işle jəcəjkəhendə.

Estərle kantunь, Yrşəkmin jorto Işle avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe 1926-nsь jьlda başlap tedelə. Təv jьldarđa barlьqь 10 lapqьna aqzahь bula. Kamsamuldar arahьnda tərbejə eşelə artьq şəptən bulmaj, kamsamuldar yđđərenen burьstarьn espiktakьl qujьv tipkenə aꞑlajdar.

Ə inde28-nse jьldarqa sьqqas bьl avьldьꞑ kamsamul jəcəjkəhe, han həm sifat jaqьnan kytərelə başlaj. 29-nsь jьlqa sьqqanda kamsamuldarđьꞑ hanь 32 gə jetep, yŧeş batraktar iŧəbenə kytərelə. Kamsamuldarđьn 2 he avьl səvite aqzahь, partьjaqa barlьqь2kamsamul birelde. Mьnьꞑda səbəbe, kamsamul safьndaqьlarđьꞑ jəş jaqьnan tybən (16-17 jəş arahьnda) bulьvdarь.

Urazaj paxutьnda kamsamuldardьꞑ qatnaşlьqtarь jaqşь ytəlde. Məsələn: jađqь səsevgə qatnaşьv esen kamsamuldar tarafьnan 5 terle insijatif gruppa tedeləp, hər qajьhь yđ təꞑgəlendə eş kyrđelər.

Avmaqajlьqqa qarşь sinfi kərəş asabьđ.

Jьlajьr kantunь Bərjən-qьpsaq jorto Sajnap avьlь V. L. K. S. M. jəcəjkəhe qьđьv igen jьjьv kampanjahьna qatnaşьp eşləp jatqan səqəbenda ularqa qarşьlьq qilьp jalьq jьjьlьştarđь həjləngən hyđđərđe sьqьp həjlap jeregənə, kulaktar hyđenə eşep kamisəjə tarafьnan kulaktarqa halьnqan aşlьqtь tylomaŧku qotqo taratьp, anь bətərergə tьrьşьp jerəgən esən, Sajnap jəcəjkəhe yđenen 13-nse ejjyndə bulqan jьjьlьşьnda yđeneꞑ aqzahь Səqit Rəximefte kamsamul safьnan qьvarqa, ul qarşьlьqtь partьjaqaqьnь qarşьlьq tygel bəlki xəkymətkələ qarşьlьq hanap eşen sut urqьndarьna birergə tip qarar sьqarqajnь, qarar urьnьn jetkerelde.

Xalьq jəcəjkəneꞑ bьl eşenə rəxmət əjtep qaldьlar.

„JƏCƏJKƏ,,

Kəndər menən ʙergə yŧəʙeđ.

I

Dyrt nstinə qьŧtь kykrəktə,
Hulьş aldь kyꞑel, kitaptan.
Ə,
Bed xəđer parta arahьnan,
Baqsalarqa sьqtьq kylməksəp.
Aq majkanan, zəꞑgər trussiktan,
Ьspurtsьlar futbul ujnajbьđ.
Urmandar qa, lagir qorop,
Tybirkyliz təndə tьrnajbьđ.

———

Tađa hava esep, hьvđar jeđep,
Matur kəndər menən yŧəbeđ.
Batqaqtarđa, bьsraq majəştarđa:
-Ilap tьvdьq, jьrlap yŧəbeđ.
Bərələngən beđerə ypkələrđə,
Maxurkanan tətən hibelgən.
Sənki,
Jefaktarqa tərənep, jomoşaqtarđa
Şəkər imep, beđ bit yŧmənek.

II

Jəjge kəndeꞑ matur irtəhendə,
Elek vaqьt, bəjar qatьnь.
Altьn xərefle raman uqьba,
Begngə ken qojaş kelgən saqta
Ьspurt jahaj batьr kamsamul.
Ьspurttan huꞑ qoroş jəcəjkəneꞑ,
Jьjьlьşь asьq havala-
Jьjьlьştь qotlap handuqastar.
Aqastarđan osa havaqa.
Hər ken urman ese gəldər menən,
Ьspurt jəhap kestər jьjabьđ.
Beđđe yŧtergən matur «dacaqa»
Radiju aşa,
Məskəv kykrəgenən il xəbəren,
taqь qujabьđ.
Radijunan kilgən kejđər menən,
Mandalina sirtə kamsamul.
Tađa hava esep,
Hьvđa jeđep:
-Matur kəndər, menən yŧəbeđ.

Mazhar
1929-jьl «daca»

Lagirqa eşselər paxutь.

28 nse ejjyl.....

Taljan garmunьnan rьjrьldap sьqqan eşsən kejfedmələre qolasьn jəjgən aq palatkalarь hərmep tirə jaqqa taralala, əjđə Zьjaŧ əjttər şunь qarap torma! Maksim jьrlaqan kevek siptər.... tigən kələs tulqьndarьna krep juqala. .... 2 nse numir lagir ənə şuləj qajnaj.

Kendər minutьəkremləpkenə alqa yrmələj. Nəq səqət „11"də QAĐAN qalahьnan aqьlqan eşsə kalunnalarь, Qađandan alьp 7 saqrьmlь bulqan lagir arahьndaqь juldarđь sьbarlaj. Saqrьmdarqa hudьlqan eşse kalunnalarь ehtenən kytərelgən muzika, jьr tavьştarь juqarьla əjrmələr jahap, hava borlektəren tulqanlandьra...

Kalunna ehtenən jelberđəgən **rivalytsejə tьvđьra**, kikken jəmlələrđən jađьlqan luzьnqьlar, bьlar barьhьla, iliktirlengən timer jərəkte jarhьtalar....

———

Lagir aldьndaqь kiꞑ pluşcad xalьq dingeđenən tulqьnlana. Odaqta tormaj meꞑləgən eşsetər menən qьđьl armistərđen berləşkən mitingelərə ojlьp; Qađan pralitarljatь dur bajuvaj burьsь satsijalizem barьşьna parat jahap yđeneꞑ kypme hьđqərlegen, yđeneꞑ kypme satsijalizem burьsьn ytəj alqanьna rapьt sirə. Unan qala hejləvse iptəştər: qьtaj məs'ələlərenə qaqьlьp, Qađan pralitarijatь əgərđə S S S R, qa qarşь huqьş ashalar qoral alьvqa 10 minut irivьqa jetə qala, in huꞑqь jeꞑevenə-şana.

Ike səqəttərgə hudьlqan mitingənən huꞑ eşselər palatkalarqa taralьp, qьđьl armis kursanttər tərkəmənə ikeskursьja jaharqa totondьlar.

Piramidələrgə həjəlgən mьltьqtarđь, pylemittərđe qarap, ulardьꞑ bajavaj xərəkəttəren səstəren horaşalar. Linin palatkalarьn, jatqan pastildərđe jenteklep qaramlar. Unan tьr atьrqa bardьlar qunaqtar esen unda qəraicar əđer ine, ular yđđərenen nisek atqandarьn tikşerđelər huꞑьnan atlь kursanttar atlь spurttar ujnanьlar.

Tərle xalьq ujьndarь, tansьlar, kansirtər bulьp, kisen qunaqtarqa espiktakьl qujьldь.

Qьđьl ərmistər, kursanttar eşselər menən əꞑgəmə qorđolar. Qajdaqьna qarama unda tərkem qьđьl armis kələşə-kələşə ber-berenen xəlderen horaşalar.

Z. Tamajanь.

vaqtlь Ridaktьr: B. Bajan
вр. о. редактора: Б. Баяков.

Уфа, Типо-литография „Окт. Натиск"
Башглавлит № 92

№ 26

Berləşegeđ bətə donja pralitarđarь!

5 NSE JЬL SЬƢJA.

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
8- Avƣьs
Kese joma
№ 26 (140)

Jađьlьv xaqь ber ajƣa 15 tin
3ajƣa 45 tin. 6 ajƣa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksьjanьꞑ adrise:
гор, Уфа, ул, Егора Сазонова
ред. газ. „Баш, яштаре“

Kamsamuldьꞑ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьƣa rьla torƣan ađnalьq gəzit.
Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

3-nse Zajьmƣa jađьlmaƣan bergenə kamsamulda qalmahьn

Zajьmƣa yđeꞑ jađьluƣьna jetməj, iptəştəreꞑ həm kyrşelərəꞑdə jađьlmaj qalmahьndar

3-nse zajьm ilebeđđə satsijalizem tөđөləşen tiđləty, eşsəndərđeꞑ iqtisadi jaqtarьn jaqşьrtvđa đur ađьm.

Pejanirđar jьjьnьna ʙətə iƣtiʙar.

Bətə sajuz pejanirđar jьjьnь bətə donja kammunis balalar xərəkətneꞑ tarjxьnda đur səjesi mamint.

Rьjanirdardьꞑ əlkə jьjьndarь bara, Bətə sajuz jьjьndarь 8-nse avqьstan başlanasaq. Jьjьn yđenə S.S.S.R. pralitarijatь, səvit jəməqətsejege həm balalar ojoşmalarьnьꞑqьna iqtibarьn tygel, bətə donja pralitarijatь, bətə donja kammunistarьnьꞑ iqtibarьn tuplaqan. Səvittər sajuzь pьjanirdardьꞑ bьl jьjьndarь bətə donja pralitarijatьnьꞑ jəş bьvьnьqa tə,sir itev əsən bulqan kereşe.

Donja burzuvazijahь pralitarijat balalarьn yđ tə,sire a'btьnda totov, ulardan qьmşanmaj, burzuvanьꞑ „izgi milige„ nə qarşь kilməj torqan tьꞑlavsan qoldar ederlərgə bətə kesen hala. Burzuvanьꞑ bьl eşenə məktəp, məđəni ojoşmalar, SIRKƏV, MƏSET həm RUXANIDAR bətə kestəre menən jarđamqa kilələr.

Bətə donja rivalitsejon pralitarijatь yđ balalarьn sinfi doşman tьrnaqьna tэşləməj, uꞑa tьnsqьna qarap tora almaj, unьꞑ menən kerəş alьp bara. Oşoꞑa kyrələ bьl bətə donja kammunis balalar ojoşmalarьnьn vəkildəre qatnaşь menən ytkərelə torqan pьjanirdar jьjьnь burzuva menən pralitarijat sinfi arahьnda balalarqa tə,sir itev əsən barqan kerəştərđeꞑ iꞑ juqarь dərəzələrənəꞑ berehe bulьp hanala.

Sit il kammunis balalar gruppalarь jьjьnqa əderlek, uꞑa vəkildər jebərəv eştəren burzuva balalar ojoşmalarьnьꞑ yđ jьjьndarьn ytkərgəs; bətə donja qьđьl kennenə qьđьv ederlek alьp barlqan vaqьttarda udqardьlar. Ular bьl kampanjala yddəreneꞑ sinfi doşmandь burzuvanь kyrə almavsь bulьp tərbejənevdəren, S.S.S.R. dь jaqlav eşenə ьsьnьsьndan birelgənlektəren nьq kyrhəttelər, həm sul bildələr a'btьnda ytkərđelər.

Rьjanirđardьꞑ jьjьndarь yđ əbteꞑə alqan burьstardь ytəv oşolar menən bergə yk, pьjanir ojoşmalarьnda bəjnəlmilaltərbejə eştəren kesəjtevđe julqa qujьr, həm sit il kammunis balalar ojoşmalarьnьꞑ eştəren janlandьrьvqa nьq talcuk birir' Senki sit il pьjanirđarьnьꞑ jadmьştarь, ularđьꞑ kerəştə tura hьđьq alьp barьvdarь, səvittər ile pьjanirđardьꞑ eştərendəge uꞑьşlarь menən bik nьq. bəjləngən.

Şuꞑa kyrələ bьl jьjьn ber səvittər ilendəge pьjanir ojoşmalarьndaqьna jaꞑь kytəreleş, jaꞑь dəvertьvdьrqьaj bətə donja kammunis balalarь ojoşmalarьnьꞑ eş məktəptəre yьev, səjəsi aktiflьqtarь kytərelevgə đur səbəp bulьp təşə.

Rьjanir, kamsamul ojoşmalarь bətə səvit jəməqətteleg enə 3-nse bьvьndьꞑ aldьna qujqan bətə burьştarđьꞑ ytəleven tə'min itev əsən, bətə donja pralitarьjatьnьꞑ iqtibar tuplanqan bətə sajuz pьjanirđarь jьjьnьnda siktən tьş đur əhəmejət birergə. bətə saralar menən jarđam kyrhətergə tejeşlər,

Şul vaqьt pralitarijat sinfi tə'sirenə avьl əsən bulqan berense kerəş manivirь uꞑьşlь sьqar.

3-nse zajьm turahьnda.

Kamsamuldьꞑ bəfə kantun həm qala kəmitəttərenə

Səvittər xəkeməte S. S. S. R dь indysterejələşterev də 3-nse eske otoşlozajьm sьqarđь. Zajьmdь eşse həm eşsən jalpь arahьnda tiđrək taratьp, xalьq xuzalьqьnьꞑ 5 jьllьq pьlanьn qəmalgə aşrьvđa đur əhəmejətka etə. Şuꞑa kyrə kamsamuldьꞑ başqortostan əlkə kəmitəte təqdim itə.!

1) Aꞑlatьvdьꞑ bətə tarmaqtarьnan fajdalanьp, jəştər həm đur xalьqtar arahьnđa sьqarьlqan zajьmdьꞑ xalьq xuzalьqьn Indysterejələşterevđə, ilebeddeꞑ qurqavsьlьqьn kytərevđəge burьsь, totqan urьnь turahьnda kiꞑ kyləmdə aꞑlatьna alьp barьrqa.

a) Jəcəjkələrđə insijatif gruppalar, agitatьrlar prigadahь, zajьmdь aꞑlatьvđa uram həm kvartalnaj upalnamucindar bulđьrьrqa.

b) Şəhər həm praizvudьstьva jəcəjkələrendə agitatьrdar gruppahь, kyk kylməktər janь gəzit həm başqalardь şəhərđərgə xedmət itev əsən genə tygel' avьldarqa jebərevesən dəmablizavajt itərgə.

v) Estinə gəzittərenkiꞑ kyləmdə fajdalanьrqa, zajьmqa baqьşlap məx' sys numirdar sьqarьrqa, şulaj uq ber kənlek listufkalar sьqarьvđa la pьraktikavajt itərgə kərək.

Bьlardan əlgə bulьrlьq gruppalarđь, zajьmqa yrnək bulьrlьq zajьm jađьlьvsьlar tabьrqa, jađьlmavsьlardь tikşererga kərək.

g) Klup, uqьv əjə, qьđьl mejəş jəştər siksejəlerđə məđəni aqartьv eştəren kiꞑ jtergə, jalpь eştərđeꞑ bətə tər furmьlarьn fajdalaꞑьrqa (vicer, jahav, kyk kylməktər) sьqьşь, praşuralar uqьv həm başqalar.

d) Zajьmdьꞑ tid taralьvьna jajьđlaqan səbəbtərđe tikşerev eşenə „jeꞑel kvalirejə“ ətərəttəreneꞑ eştəren jynəltergə.

2) Ajrьm iqtibar kamsamuldar həm partьjahьđ eşse krəꞓtejən jəştəre arahьnda zajьmdь taratьvqa jynəltelergə tejeş.

Bьl eştə jeştər arahьnda urtaaj jarьmlьq eş xaqь zaemqa inə krəꞓtejən jəştəre arahьnda **hər ber kerəꞓtejən jortьna ber abligatsijь** tigən burьstь ytərgə kərək.

3) Zajьmdь taratьvđa' ajьrьm gruppalar, jəcəjkə, kəmitəttər həm başqalar arahьnda jarьş mituttarьn kiꞑ kyləmdə fajdalanьrqa kərək,

4) Kəmitəttər juqarьla kyrhətəlgən saralar menən genə siklənməjensə, zajьmdьꞑ uꞑьşlь taralьvьnь tə'minitərlek, jəcəjkəneꞑ eştəren bьl burьstar tirəhenə tuplarlьq bətə saralardь kyrergə tejeştər.

5) Barlьq kəmitəttər ajqa 2 mərtəbə baş apkamulqa xəbər birep tororqa tejeşlər.

V. L' K. S, M-dьꞑ BOK Sikritarь: Ə. XƏDISEF.

APO mədire: J. ƏXMIRЬF.

I nse avƣьs Məskəvđə

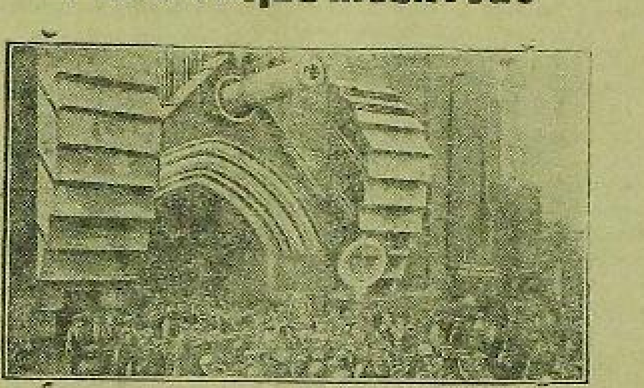

„Iliktьra zavud“ janьnda dimanьstьratsьjasьlar jьjьnь. Zavuttьꞑ

Səvittər sajuzьnda

Samalyt təđejđər.

SARATЬF. „Jəş Lininse“ ismendəge „Нижне волжский камсомолец“ ismendə osqos haldьrьrqa aqsa jьja başlanь.

Pridprijatejələrđə „Саратовский рабочей“ tigən osqos haldьrьv əsən aqsa jьjьv eşe kiꞑ erəveştə tarala başlanь.

Huqьşsan saqьrьv.

SIMFIRUPЬL. Qьtaj timer julьna jьrtqьstərsa həzem jahalьv ajqanь menən, Simfirupьl kamsamul bataljunь ber kənlek manivir jahanьlar.

Sivastvpьl kamsamuldarьn iꞑ jaqşь huqьş eşenə jarьşqa saqьrdьlar.

ADIS. Qьtaj vaqiqalarьna javap urьnьnda Adis kamsamuldarь osbos haldьrьv əsən ike səqətlek eş xaqtarьn bildələrgə qarar sьqardьlar.

3- nse industereja zajьmьna jađьlьv eşe kamsamuldar arahьnda kyꞑelle erəveştə alьp barьla.

3- Nse indystereja zajьmьn taratьv ajqanь menən jahalqan dimanastьratsьjaqa 5,000 keşe qatnaşlьq ittelər.

NIZNEJ—NAVGURT. Niznej—Navgurt kamsamul ojoşmalarь *„Niznej - Navgurt kamsamuldarь“* tigən osqos halьv əsen aqsa jьjьv eşen qьđьv erəveştə alьp baralar. Jəş eşselər urьndardaqь gəzit idarə orenə, yddəreneꞑ teləgən vaqьtta əđer bulasaqtarьn belderep xat jađalar. Həm yddəren mabilizavajt itelgən iꞓəplənevđəren belderələr.

Armьjaqa, kyꞑelle gruppalar.

SARATЬF. Xarbinda bulьp ytkən vaqiqalar ajqanь menən eşse jəştərđeꞑ həm kamsamuldardьꞑ qatnaşlьqь menən 5,000 keşelek dimanastьratsejalarь udqarьldь. Dimanastьratsьjaqa đurdarđa qatnaşlьq itep kytəreꞑke erux menən ytkərelde. Huqьş qurqьnьsь bula qalqan təqtirđə əđer torьv nejəte menən kamsamuldarđьꞑ başlavь a'btьnda kyp ojoşmalarda armьjaqa kyꞑelle gruppalar təđəldə.

Tav iemerelev.

RASTUF—NA DAHU. Taganrugilə skalanan diꞑgedgə 167 jemerelgən avьrlьqьnda balsьq jərəgən ike bala kymelep' ylgəndər.

Jьlajьr kantunь təməs jorto xəlil avьlь jəştəre xalьq arahьnda aꞑ taratьv eşendə nьq aktiflьq kyrhətələr. Xalьq arahьnda şuꞑa ~~kyrə~~ ulardьꞑ aftaritite đur. Ular jьş-jьş tijatьrđar həm terle ujьn kisələre jahap toralar. Yd avьldarьndaqьna tygel kyrşe tirələge qaraꞑqь avьldarqala barьp espiktəkeldər qujalar, bisidalar ytkərələr. Tik his ber jerđəndə tejeşle jarđam kyrhətelməvgenə aptьrata.

Q. Birdin.

Indysterijələşterev zajьmь həm kamsamul

3-nse indysterijə zajьmьn sьqarьv biş jьllьqtaqь xuzalьq pьlanьnьꞑ dəvlət apiratsjьalarьnan hanala.

Senki biş jьllьq pьlanda dəvlət zajьmdarьn maljaləştьrьv eştəre đur urьn totalar. Zajьm taratьvđa jəməqətselek həm malejə urgьndarьnьꞑ aldьnda torqan qьjьnlьqtarqa qaramaꞓtau, motlaq məvafaqijətle erəveştə tulь summahь menən tə'miu itelep taratьlьrqa tejeşle.

3-nse indysterijə zajьmь SSSR kerəꞓtejəndəre arahьnda 200 milljun, jəki 2-nsə indysterijə zajьmьna qaraqanda 4 tapqьr artьq taralьrqa tejeş. Bьl sьfьrdar irekle erəveştə taratьv julьna qorolьp, kampanjanь ytkərevđə jəməqətselek həm malijə urgьndarьnьꞑ jaqьndan qatьşьvdarь talap itelə.

Zajьmdь taratьv həm əndəv eşendəge məs'ylejətlek avьl intiligintsejahe, bigerəktə bedđeꞑ kamsamul həm jəş xəbərseləreбeđ jalpьhь ə'btenə jəkmətelə. Ular yđđəreneꞑ belemdəre menən kerəꞓtejən jalpьhь arahьnda malijə həm keridit məs'ələləre turahьnda aꞑ taratьrqa saqьrьlalar.

2-nse zajьm eşselər arahьndaqьna taralьp, krəꞓtejəndər arahьnda bətənləj nasar tartьldь. Bedđeꞑ bьl zajьm kiꞑ qatlam kerəꞓtejəndər arahьnda kypləp taralьrqa tejeş.

Bьnьꞑ əsen kamsamul ojoşmalarь yđđəreneꞑ aqzalarь həm jalpь arahьnda kypləp taratьrqa sejəştər. Şunьn menən bergə kamsamul aqzalarь yđ ara jarьşьrqa, ber bərehen matbuqat arqьlь saqьrьşьrqa, kerəꞓtejənđərđe saqьrьştьrьrqa kərək. Bьl eştə Məsaqyt kamsamuldarь başlanьlarda inde. Ular 3500 humlьq zajьmqa jađьlьp gəzit arqьrь Jьlajьr, Arqajəş kantundarьn saqьrdьlar. Bьl başlanqьs jaqşьrnəky başqa jerđərđelə alьp barьlьrqa tejeş. Şulaj uq iꞓke zajьmdarđь hattьrmav turahьnda aꞑlatьvđar jahav julь menən qьsqa qarşь kerəş alьp barьrqa kərək.

Estina gəzittəreneꞑ eşen kesəjtep unda kamsamul həm xəbərselər jaqьndan ьlьqtьrьlьrqa tejeştər.

3-nse indysterijə zajьmьn taratьv ixtijarьj. Ytkəndəge şikelle keslə p taratьv, berəvđərđeꞑ aqtьq kəzəhen hattьrьvdar bulmaꞓqa tejeş. Kamsamuldar bьꞑa ajьrta əhəmejət birergə tejeştelər.

Qьtqahь, kamsamuldar həm jəş xəbərselər zajьm taratьvđa partьja həm xəkymətteꞑ birgən diriktivalarьn ytəvgə, yđđəre kyməkləp jađьlьv həm jalpь arahьnda kypləp taratьv menən javap birergə tejeştər.

S. MYSIN

Ķamsamuldar, eşsən jəştər ileвeđđeŋ qurqavsьlьqьn nьqьtьrqa jarđamqa kilegeđ!

Iŋ tađa, nьq sinfьj totonaqlь, aŋlь eşsən jəştər huqьş məktəptərenə inegeъ!

Jəştər huqьş məktəbenə.

Urьndarđa uqьvsьlar hajlav kəmisejəiəre nasar eşləjđər. Birelgən urьndar вuş qalmahьn.

(Başsik xeđmətkəre ip. Dutь menən həjləşev)

Beđđə, Başqort, tatarđarđan qьdьl kamandirđar jetərlek tygel əle. Sunьŋ əsəndə Başqortostan xəkymətə jьl hajьn tərle qalalardaqь qəskəri məktəptərgə jebərer əsən bik kyp urьndar alьp kilə. Ləkin bьjьlqa tiklem beđđə, ana şul urьndarqa uqьvsьlьr hajlav, birelgən urьndarqa tultьrьp jebərev eşe bik hylpən kilde:

Urьndarđaqь uqьvsьlar hajlav kəmisejələre yđđərenə jebərelgən palazinjanь kyrə, belə torop, uqьvsьlar hajlaqanda palazinjanьŋ təp punkьttarьna javap birə almaqan jəştərđe jebərep, ulardь kyp ьrasxut sьqarьrqa, qalanan qalaqa kysep jərergə, iŋ axьrđa həđəmtəhed əjlənep qajtьrqa məzbyr itep kildelər.

Bьndaj fakьttar beđđə jьl hajьn qabatlanьp kildelər həm ular bik kyptər.

Bьnda, əlbattə bətə qəjepte tik uqьvsьlar hajlav kəmisejələre ө̄təneqenə avdarьpta bulmaj. Sənki, ul kəmisejələr uqьvsьlar hajlav eşendə yđək figura bulьp torov menən, əgər ularqa urьndarđaqь tərle ojoşmalar (Asa-avjaxim həm başqalar) đьŋ, partьja, səvit ərgьndarьnьŋ jaqьndan jarđamь bulmaqanda həm qəskəri məktəptərgə inərgə bətə jaqtan məmkinlektərə (satsьjal sьqьş, xəl, havlьq, belem həm [illegible] formanalar, kəmisejələr jaŋqьđ-jarьm matur həđəmtələ eş kyrhətə almajđar.

Bьl jeteşheđlektərđe qьrqa betərergə vaqьt jette. Xəđer, beđ alđaqь uqьv jьlьna huqьş məktəbenə uqьvsьlar hajlav, jebərev eşe ө̄tendə torabьđ.

Bьjьl nişlərgə?

Bьjьlda, tərle qalalarđaqь qəskəri məktəptergə Başqortostan əsən bik kyp vrьndar alьndь. Bьl urьndardь buş qaldьrmav, tejeşle keşelər menən tultьrьv, yrđə əjtelgən jeteşheđlekterđe qabatlamavqa bəjləngən.

Qəskəri məktəptərgə uqьvsьlar hajlav, jebərev əsən Başsik ergəhendə „əlkə uqьvsьlar hajlav kəmisejələre“ teđeldə. Өfe qala səvite ergəhendə lə sundaj uq kəmisejə teđelde.

Urьndarda, hər ber kantun başqarma kəmitəttəre həm qala səvittəre ergəhendə həm hər ber jort başqarmalarь ergəhendə uqьvsьlar hajlav kəmisejələre teđeldel-r.

Ul kəmisejələrđen hər qajhьna, uqьvsьlarhajlavpalazinjahь,uqьvsьlardьŋ məktəptərgə qabul itelev şarttarь, pьraqьramma həm razvirstkalar jebərelde. Ul kəmisejələr ө̄tenə, palazinjaqa tajanьp eş kyrev, satsьjal sьqьş, xəl, fiziciski tađa bulьv həm belem jaqьnan pьrageramma kyrhətelgən şarttarqa javap birerlek jəştərđe hajlaj belev, ulardь iqtisadi jaqtan tə'min itep, bildələngən urьndarqa odatьv vazifahь teşə.

Yrđə əjtelgənsə, uqьvsьlar hajlav eşendə ajьrьm kəmisejələr tьrьşlьqьqьna jetməj. Bьl eştə, urьndtrđaqь bətə jəməqət ojoşmalarь aldan ujlaşьrqa, hajlav kəmisejələrenə hər tərle pьraktik jarđamdar kyrhətərgə tejeş bulalar. Bigerəktə, uqьrqa jebərergə bildəlengən jəştərđe iqtisadi jaqtan tə'min itep jebərev məs'ələhendə partьja, səvit urgьndarь həm sajuzdar (avьldarđa avьl xuzalьqь eşselərə sajuzdarь) nьqlь jarđam kyrhətergə tejeştər.

Qəskari məktəptərgə inərgə teləvselər yđđərenen torqan jerđərenə jaqьn urьnda teđelgən uqьvsьlar hajlav kəmiejshenə betə kərəkdəkəminttəren quşьp qariza birə, razvirьstka horaj. Şul kəmisejə arqьrь eş kyrə.

Şunьŋ menən berg, əgər bar iptəş, uqьrqa kitərgə dərtə dur həm qabul itev şarttarьna javap birerlek bulьpta, qajhь ber səbəptər arqahьnda urьndaqь kəmisejəgə bara almaj ikən, ul yđe qajhь qalalaqь qəskəri məktəpkə inərgə teləj, turanan tura şul mittəren quşьp məktəp idarahьna qəriza birə. Qabul itev şartlarьna javap birə alha şunda uq inə ala.

Başqort, Tatarđar əsən Qazandaqь Tatsik ismndəge qđьl kamandirđar jeteşterev məktebenə bik kyp urьndar bar. Bьl məktəpə uqьv, ejrənevđər Tatar həm urьъ telendə bara.

Bətə uqьv, ejrənev eştərə tik urьъ telendəgenə bara torqan başqa qalalarđaqь qəskəri məktəptərgə lə urьndar kyp. Bьl məktəptərgə barьvsьlarđьŋ millət ajьrmahьnda qaralmaj.

Qəskəri məktəqtərgə 17 menən 22 jəş arahьndaqь hər ber eşse, batьrak, jarlь kərəъtejən jəştərə alьnalar. Məktəptrəge kitevselərđeŋ qailəhenə hər tərle (naluktan. satsьjalnьj ьstьraxavanjanan həm məqarif eştərenən) ь'gutalar birelәsək.

Jəştərgə qəskəri məktəptərgə inev əsən kiŋ jul asьldь.

Kəmisejələr həm urьndaqь ojoşmalar yđ vaqьtьnda bьl eştə dur tьrьşlьq kyrhəthendər. Alьnqan ber urьnda buş qalmaъqa təjeş.

Dərtle, qəjrətle jəştər bьl məmkiulektərđən fajđalanьp qalhьn.

Q. G.

Qajđa nindəj huqьş məktəptərevar

S. S. S. R đa huqьş eştəren ejrətə torqan ber nisə məktəptə kyrhətep ytəbeđ.

Məskəy: vьtsik ismendə berləşkənhuqьş beleme məktəbe bar. Mьnda əs bylek (pixut, kevalirjə həm artilirjə) bar. Uqьv midgele pixuta bylegendə 3 jьl, artilirjə bylegendə 4 jьl.

Tatar, başqort eşse, kerəъtiəndəre əsən Qazanda tatsik ismendə berləşkən tatar, başqort kamndir məktəbe eşləp kilə. Bьnda ike bylek: Pixuta bylege jəjəvle haldattarəsən kamandirđar jeteştərə, ikense kevaliria bylege. Uqьv vaqьtь 4 jьl.

Bьnan başqa ьvaq millətter əsən urta Azjala (Taşkənt qalahьnda) 3 bylektən qibarəthuqьş məktəbe bar (kevalirjə, Artilirjə həm pixut). Pixut, kevalirjə byltərendə uqьv midgele 6 jьl, Artilirjə bylegendə 7 jьl bələm jetərlek bulqanda hər kem teləgən geruppalarьna kerə ala. Şulajuq Jiningerat, Xarkef, Mineski, həm başqa qalalarđa huqьş məktəptəre eştəp kilə-

Qtaj bandittarьna qatqьj atpur birəjek

Qtaj tyrələrenəŋ Qtaj—kənsьqьş timer julьnda julsarsa вnььp alьqdarь ajqanlь вətə S S S R đa kəslə pratist dimanьstratsьjalar вara.

HYRƏTTƏ: Məskəvđə Oso avijaximsьlarđьŋ Qtaj ilsexanahь aldьnda pratis dimanьstratsьjalarь.

Huqьş məktəptərenə kemdər kerə ala.

Qьđьl qəskərgəkamandir bulьv əsən, unьŋ savittar xəkəmətenə savittar xəkymətenə əsьn kyŋeldən birelep, eşse həm jarlь kerəъtejən qailəhenən sьqqan keşe bulьvь şart itelə. Kulak, nipman, səvđegər, mulla malajđarь qьđьl qəskərgə alьnmaqandarь kevek huqьş beleme məktəptərenələ alьnmajđar.

Huqьş məktəptərenə kerev əsən kerəkme, nəvbəttə partja kamsamul aqzahь bulqan eşse, kerəъtjən jəştəre alьnalar. Bьlarđan partjahьddar bətənləj kerə almajđar ikən tigən hyđđe aŋlarqa jaramaj. Savittar teđələşe eşendə aktif qatnaşqan partjahьđ eşse kereъtjən jəştərelə (bigerektəbatьrak jəştər) huqьş məktəptərenə kerə alalar.

Huqьş məktəptərenə berense

kerev əson nəmələr kərək.

1- Huqьş məktəptərenə kerev [illegible] partьja, pьrafsajuz, avьl həm vulьs başqarmalarь tarafьnan birelgən rikamindatsialə, məktəpkə kerergə teləvsenen satsial sьqьşь nindəj eştərđə eşləgənlege savittar xəkəmətenə həm kamunistar partiahьna qaraşь, nindəj jəməqət eştəren alьp barьvь həm başqalar kyrhətelergə tieş.

2- Məktəpkə kerevsenen qulьnda ydenen havlьqь turahьnda duktьr, vьraştan alqan jađьvь bulha kərək.

3 Kerevsenen jəşe 17 nən jəş 22 nən artьq bulmaъqa tejeş. Məktəpkə kerevse şuluq jьldь perizьfqa kerə torqan kese bulhь, [illegible] kəmisjəhenen ydenen huqьş məktəbenə kerergə teləgənlegn iqlan itə. Şunan huŋ prizьf kəmisiəhenen quşьvь bujьnsa eşləj. Perizьfqa tiklem məktəpkə kitərgə teləvselər urьndarđa ojoştorьlqan huqьş məktəptərenə uqusьlar hajlaj torqan kəmisiəqə qariza birergə kərək.

4- Huqьş beleme məktəpterenə kerergə teləvselərđen qəmumi belemdərə qənəqətlənerlek bulьrqa tejeş. Artiliriə həm inzinirnə məkteptərgə kerevselər təbiqət, xisaptan jaqşь belemle bulьvdarь talap itelə. Kevalirjə həm pixutaj bylektərgə kerey ejelerek.

Hьnav miđgelendə nəmələr horala.

1- Urьъ telenən uqьqan nəmənə həjləp birə belev dərəъ jađьv, başlanqьs bulhala urьъ ədəbijatə menən tanьş bulьv.

2 Xisaptan unlь kəserđər, şulajuq pьrasint mitericeski sistima, diaqьramma həm qarafikalar menən jaqşь tanьş bulьv.

3- Tabiqəttən - havalarđьŋ teđeləşen belev, barumiteđar menən eş itə alьv, jьlьlьq, halqьnkeşe həm yъemlek teđeləştərə turahьnda aŋlav.

4- Jaqerəfijənən - jer ө̄təndəge kalunjalarđьn urьndarьn belev, kartala şulardь kyrhətə alьv, đur məmləkəttərđeŋ bətə donja xuzalьqьnda totqan urьndarь, donjalaqь đur diŋgeđ həm jьlqalarđьŋ iъemdəren, qajda ikənlektəren belev həm başqalar.

5- Səjəsəttən - A)Qьđьl qəskər menən burzava ildər arahьndaqь təp ajьrma b) savittar xəkəmətə menən burzava xəkəməttəre arahьndaqь ajьrmlьqtar. V) qьđьl qəskərđeŋ tarixe həm başqalar.

Huqьş məktəptərenə qabul itevđer 15 nse sintəberđən đə huŋqa qalmaj başlanasaq.

Tytski lagirьnan xat.

Tytski lagirь-huqьş mьktəbe, qajhьlьrsi piriminniktarqa bulqan ber vaqьt arahьna iŋ əđ tigəndə, piriminniktərgə tejeşle kynejevđərđe birə ala. Aşav piriminniktər arahьnda qənəqətlənə lek pьraduktalar hər vaqьtta jaŋьnan, jaŋь birelələr.

Kamsastattardьŋ Samar S.R.K stalavajьndaqь aşav eştərenen nəsarlьqtarьnda iъkə alьrqa kerəq,abittər təmheđ qaj vaqьtta iъke bulalar Şapqa xeđmət itə torqan ьstalavajda eske tərtip juq iqtibarhьđ qaraştar bar, bьl nəmələr qьđьl armistər əsən jaraj torqan nəmə tygel, stalav-jđьŋ eske tə tiben ydgərtergə kərək,

S. R. K. lafkahьndala tərtip juq zənətejənən hun arьp kilgən keşelər ketəp toralar, kassa əsьlhaja tavar jebərməj totlar, dimək S.R.K. nьŋ eşke tərtiben ydgərtergə kərək bulasaq.

Lagirđa atьv eşenən qəmili eş barьşьn unьşlьqtarđan hanarqa bula Өfə pulьktarь mьltьqtan atьvđa artьq unьşlьqtarqa ireşə almahala pyləmittən atьvđa unьşlьqtar bar, đərəъ atьv eşendə udqan jьlqa qaraqanda atьv eşendə 15 pьr.qa unьş bar.

Taktieski zənətejələrđe həm huqьş ujьndarьnьŋ juqarь kamanda sastafь tarafьnan naroqlavdь, şulьjuq piriminniktađьŋ yđđərenen iqtibarlьqtarь ьşanьslь bulьrqa, b đđeŋ satsьjalizem teđeləşenə qarşь kilep, beđđeŋ eşte əđergə mat şqan kapitalizildərenə nьqlь ərəvəştə atbur birə alьvъbьđqa eşənəbed.

ŞIF RƏISE: V. JVANЬE

Piriminniktər xatь.

Tytski lagirьndaqь qьđьl armistar gazdan həm aştan aqьvlanalar ikən, tigən jalqan xəbərđərӨfelə taralqajnь. Qurqmanьq, beđ 25-nse ejjyndə Tytski lagirqa kitərgə jьjьv punktьna əđer buldьq. Bьl lagir tygel, ə kurort. Teşkə aş hemed ike havьttan. irtənge aşqa hemeđ aş.

Eştən buş vaqьtta piriminniktər əsən tьjatьr, kinu,futbьl,şaxmat həm başqa tərle ujьndar. Piriminniktər Tytski lagirьnьŋ qujьlьşьnan rizilar· Beđđeŋ huqьş eştərebedgə ajaq salьp qara fikərdər taratьvsьlarqa nьqlь atbur birergərgə toralar.

Piriminnik Kandrətejef jađa: Lagir ejrənevə menə piriminniktər rizalar' Kyp hanba ojoştorolqan tyŋərəktər jaqşь eşləjđər, [illegible] qujьlьşь jaqşь.

Kantundarđaqь osoavjaxim jəcəjkələrendə.

Osoaviaxim jəcəjkəhenen insijətevəhe arqahьnda B-yst,ikinske, Məsəqət kantunьnda, daprizizivniktarđьŋ sabьranjalarь bulьp 56 şəqətlek huqьş beleme ejrənev kursь uđqarьrqa qarar itelde. kamşastaf dimavlizavajt itejevselərđənjьjlqandar. xəđər eştə başlandь.

Mьltьq, prativagaz, granattьŋ bulmavь uniaf və bşqalar qьjьnlьqtartьvđьrhalar, pragramma bujьnsa· Sələvit həm partьja jəcəjkəhe jaqьndanjarđamqa kilələr.

BAJMAQTA. Rajun osoavjaxim jəcəjkəhetarafьnanЗajlьqkursojoştorolьp kamsastaf zapasniktərđən jьjnaldь· Jetəkselər zapasnaj kamandirđərđən qujьldьlar.kurьska jerev vaqьtьnda alьp barьla həm tərtip jaqşь.

Xəвərse iptəş;

Sьđən 3 nee industria zajьmьna jazьlu, anь taratu, həm urazaj çinau, nicek kara. Jazlь, jatim, qzьl ərmies qailələrenə nindi jardəm uər ojoştordьqь.

Kmnər unqanъ kmnər jalqubarnda jazəqəz, pareda!!

Jəş „juqsьl“ sьđən şularь ətə.

PEJANIRĐAR JЬJЬNЬ Jəşəhen pьralitarьjattьŋ jəş buvьn əsən kerəşe!

Jьjьn-bətə donja kamunis balalar ojoşmalarьnьŋ tьvqanlaşьv bajramdarь.

Kamsamul, almaşsьlar kadьrьn tərbejələvđe onotma!

Eşləngən eştərđe iđəpləgənbə.

Başqortostanda pejanirdar quđqalьşь bətə sajuz devmələndə bulqan başqa sənəqət rajundarьndaqь quđqalьş menən beryk jьlda başlandь.

1922 nse jьlda Başqortostanda pajanir ətrattəre iŋ başlap Өfə qalahьnьŋ yđendə anan hu:

Bələbəj, Birski həm Estərle tamaq kantundarьnda tədelələr.

Şunьla onotьrqa jaramaj.

1922nsь jьlda pejanir ojoşmalarь bətə eş furmahь həm mitottar, xaraktire həm ojoşmanьŋ ustaf pьragьrammahь bujьnsa Baj-eskavt ojoşmalarьnьŋ tik ikense isemdəge kyserməhegenə bulьp hanala· Bьnь qulda bulqan Bələbəjđəge ətərətteŋ matirьjaldarь dərələđər. [illegible] 1923"

1922 nse jьlda bətə Başqortostanda 60 lap pejanirhanala.

1924-25 nse jьldarđa inde pejanir ojoşmalarь. ojoşmanьŋ maqsətenə nigeđlənep estə đur borьlьş jahajđar həm yđđereneŋ ojoşьv. şulajuq eş furmalarь menən eskavttarđan ajьrьlalar, rəzrət sistimahьn taşlap itap qa (jьl ajlanahen rivəlytsejə bajramdarьna qarap dyrtkə bylep eşləj başlajđar.

Bьl vaqьtta eş rivəlytsejyn bajramđarđь ytkerevđən tora, ə 27 nse jьldarđa inde ojoşmalar, eştə kankerit zadaneja mitotьna kysələr.

Jьldan jьl ətrattərđeŋ həm ətrattarđa ojoşqan balalarđьŋ hanьla yƀə bara. Pejanirđar hanь təvge jьldarđa 60 qьna bulha, xədergə kəndə ətərəttər hanь bətə Başqortostan dəvmələnəə (1929 nse jьldьŋ bereuse aprilьna) 577 kə, ə pejanirđar hanь 20209 qə jetə·

8 hanьn əjtevegenə anhat bit ul·

8 jьl ber quđqalьş, ojoşma əsən bajtaq vaqьt ul Ytkən 8 jьl esenda Başqotostan pejanir ojoşmahьla han jaqьnanda yƀə həm unьŋ jəkmətkehelə eş barьşьnda asьqlana bara. Pejanir ojoşmahь eştə rəzrət (eskavьttar mitodь), itap, kankerit zadanja mitodьn ytəp huŋqь jьlda balalar arahьnda xeđmət huqьş eşen janlandьrьv, ulardьŋ buş vaqьttarьn xuzalьqь eşendə həm başqalarđa ojoştьrьv, beŋerəktə jəməqətkə fajdalь eştə kyŋelheđ, qorь jьjьlьştar urьnьna qьđьqlь eş furmьlarь həm mitottarь eştə đur urьn alalar.

Başqortostan pejanir ojoşmalarь ytkən osorda eş barьşьnda parteja, səvit vьlasь aldьna torqan burьstarđь tormoşqa ytkərevdə kamsamulka kaŋqerit, qəməli eş menən jarđam ittelər, terlə məhim saralardь ojoştьrьv aşa iltədy eşəndə pejanirđar aktif rəveştə qatьştьlar. Mьnь bьjьl ytkərelgən urazaj paxutь, mədəni paxut, səvittərgə hajlavđa qatьşьv, timer həm qaqьđ lumьn jьjьv həm başqalar bik nьq asьqlajđar. Şunьŋ menən bergə, ojoşmalar bьl eştər tirəhenə ojoşmaqan eşse-kritьeiən balalarьnьŋ kiŋ qatlamьn ojoştьrđьlar.

Dərəƀ, oşo əlgəşyđər menən ber rəttən yk eştə jeteşhedlektərđə juq tygel.

Pejanir ojoşmahь bətə başqortostan dəvmələndəge balalar hanьna qaraqanda bik əkeren yƀə. Ojoşmanьŋ balalar jalpьhь arahьnda eşen kiŋəjtygə. mədəni aqartьv həm balalar xeđmət kyŋegyđəren birev eşen julqa qujuqa jetərlek aqsanьŋ bulmavь, đur kərtə bulьp tora Bildələ bьl xəl beđgə doşman bulqan sьnьfqa jəş bьvьnqa yđ joqontьhьn jəharqa đur memkilek tuđьra. Mьna şuqa kyrələ bьl jeteşhedlektər nəq iqtibarqa alьnьrqa tejeş.

Ildə satsejalizem TӨĐӨLEŞEN DƏGE BURЬSTAR-beđđeŋ alqa jəş bьvьndь tərbejələvđe janь məhim burьstardь kiterep quja.

Eştə bulqan jeteşheđlektərđe beterev aşapejanir ojoşmalarь aldьnda torqan burьştarđь bojomqa aşьrьv səvit jəməqətselrgeneŋ kankrit jarđamь, partьja həm kamsamul ojoşmalarьnьŋ dərəƀ aktif julbaşsьlьqьnaŋ başqa his memkin tygel

Pejanir ojoşmahьnda, kiləhe eş jьldarьna rigđ hьđqanda, bətə səvit jəməqətselege quđqalьrqa tejeş.

Ş. Işknina.

Jьjьn-eşsən balalarđьŋ bajramь.

Jal itev kəndəre pьjanirđar jьjьnьnьŋ uŋьşlь ytevenə zarar kiltererge tejeş tygeldər.

Bьl pьjanirdar jьjьnь, ber jaqtan, bətə pьjanirđardьn jəməqət eşendəge aktiflьqtarьn hanav həm başqortostan eşsəndəre aldьnda kallikti erveştə xisap birev bulha, ikense jaqtan, -ul jəşbьvьndьŋ səvit xekymətə aldьnda roport birev həm jəş yƀmerđe lininizьm julьnda tərbejələvdəge uŋьşlьqtarđь kyđđən kiserev, Oşo alqan hьđьqtan ььqьp bətə məktəptərpьjanirdar jьjьnьnda aktif erəvestə qatnaşьrqa tejeştər.

Bьl turala narkampьrustьŋ kallegejəhe, jьjьnqa aktif erəveştə qatnaşmaqan bergenə məktəptə bulmaђqa tejeş,tip qarar ььqardь. Bьndaj jьjьn bətə sajuz kyləmendə bərenseŋenə mərtəbə ytkərelə. Kantundaqь pьjanirđar jьjьnьnanhuŋ, jьjьn əlkə kyləmdəge jьjьnda balalarđьn hanь 5000 gə tiklem jetəsək. Jьjьn-pьjnirdar ojoşmlarьnьŋ estəge janь ıьuldarь.

Ul- balalar arahьndaqь tatьvlьqtь nьqьtьvdaqь həm jəş bьvьnqa bajnəl-miləl tərheja birevdə pьraktik saralar qullanvđaqь təzrlaalərđe ojoşqanerəveştə urtaqlaşьv, Pьjanir jьjьndarьnьn həm bətə jəməqət ojoşmalarnьŋ aldьnda pьjanirđarđьn, qəmymən eşse-kerəƀtejənbalalarьnьŋ səjəsi aktiflьqьn kytərev, alarđьŋ izadi eştəren kytərevgə əzəmin derləv burьstarь torn,

Jьjьnda əderlek pьjanidarđьŋ urazaj paxutьnda, satsializьm jarьşьnba (qaqьđ-timer jьjьv' məktəp janьndaqь jer ucaskahьnda eşləv) səvit məktəbe əsən kəreşta (ber sьjnьfta ike jьl ultьrьvsьlьqqa qarşь kerəş, yđ ara idara eştəren nьqьtьv, pьjanirđarđьŋ tə,sire) həm jəş yƀmerđərđeŋ, batьrackalarđьŋ xoquqtarьn, haqlavđaqь qatnaşlьqtarьna tikşerev jaharqa tejeş.

Jьjьndь ytkərevfurmьlarь bik kyp terlə. Karnavallьdimanastьratsьjalarđan huŋ pьjanirđar kyrgədmələren, balalar kanfirinsejələren, fizkultura ьspartakьjalarьn asьvđar, tixnika, huqьş eştərenəu jarьş ytkərevđər həm bətə jəs bьvьndьŋ ikьsk·ırsьjalarь bulьrqa tejeş.

Uqьtьvsьlar həm məktəp balalarь jьjьnda qatnaşьv əsən tiđlek menən əderlənergə həm məktəp balalarь arahьnda kanfirinsejələrgə diliqattar hajlarqa, bulqan ikьspanattarđь mastirəkuj- tyŋərəktərdəge terlə matirьjaldardь kyrgədməgə jebərergə, ədəbi kisələrdə qatnaşьrqa həm pьjanir ojoşmalarь əsən janь kadьrđar jeteşterevdə jarđam kyrhətergə tejeştər. Uqьtuьь həm uqьvsьlar bьl başlanqьs eştə nьqlь qatnaşqan vaqьttaqьna, uqtьvsьlьq eşe pьjanirdar arahьnda yđeneŋ aftarititьn kytərer.

E. JENIKI.

Birlin janьnda

Varaşilьf ismenə pьjanirđar lagirь.

Kyptən tygel Girmanьja eşselərə tarafьnan Birlin jaqьnьndaqь ber urьnda Varaşilьf ismenə pьjanirdar lagirь asьldь.
HYRƏTTƏ: nimes pьjanirđarь lagirqa baralar.

Pejanir eşendə jetəkse kadьrđar

Hər terlə eştə jetəkse sastaf insijatьr həm yđ sinfьnьŋ teleqən tormoşqa atqarьvsь bula. Beđđeŋ səvittər sajuzьnda jetəkse sastaf tybendən, kyberəge eşse sinfьnan kytərelə.

Pьjanir eşendə jetəkselər yƀep kilə torqan jəş bьvьndь kammunistərsə tərbejələvse, ul jəş balalar jalpьhьnьŋ təzribələren jьvjьvdь həm şul təzribələrđeeşselər sinfьnьŋ teləgenə jynəldərevse bulьp hanalalar.

Bьl jetəkse sastaf eşse—kerəƀtejən jəştərenenktəyrelep,balalarđьŋ psixalugejəhen belevse həm balalar həjyse bulьrqa tejeş. Balalarhəjməvse həm nađan eşse bьl eşte jemer.

Qaj ber vazatьjdar arahьnda kantun pьjanir bojorahь tarafьnan jebərelgən qullanma matirjaldarđь uqьmaj torqan miƀaldarđa bar. (Marakva həm K. Nikalajьva) pьjanir eştəre turьnda bik əđ beləlar jəki berđə belməjđər. Şulaj uq kyp vazatьjdarđьŋ pьjanir eşendə eştərgə telaktərelə juq.Bьna urьndarđaqь pьjanir eşlare oşo xəldə. Tatar başqort eşselare arahьnda eş taqьla nasar. Ylar arahьnda jьş almaşьv, tybən belemle bulьv həm oşo eşte uneŋ qəvdələndere almavь.

Juqarьla həjləngəndər pьjanir jetəkselərneŋ jəkmətelgən burьsqa javap birə almaqandarьn kyrhətə.

Kiləsəktə nəmələr eşlərgə.

Iŋ ber·nse pьjanir eşen həjəp qaravsь həm pidagugejə tojqoho bulqan jəştərđe berketergə kərək.

Өlkə həm kantundarđaqь jetəkselər sastafьna pidaguk əderlege bulqan pidtixnikumdarđь bətkən iptəşterđe berketergə.

Bьndaj eşselərđe alьv bigerəktə eşse - kerəƀtejən jəştəren pьjanir eşenə tartьv əsən, narkamprus həm başqa terlə ojoşmalar menən həjləşergə kərək.

Bid tixnikum hər jьldь ber nise keşene pьjanir eşenə birer ine: Əlbəttə bьl eşkə alьnqan seşelər matdi jaqtan berđən qanəqətlənderergə tejeşlar.

Bьna oşo təp kadьr tirəhendə urьndarđa jaŋьleşselər əđerləvgə memkin bulьr. Bьndaj təp jəđrahed davamlь eşselər tьvđьrьv qьjьn bulasaq.

Ə. JƏNKEJEF.

Toromь səskələr arahьnda.

Ydegeddə beləheged tuqandar, aulь bit ul jad, jəj sizundarьnda ytə matur, ytə jəmle bula. Anьŋ balarь avьldьŋ kiŋ qьrlarьnan taudarьnan ikkən saf havanь esep. tađь bulьp yƀələr.

Qalanьŋ taqьđ binalarьnda. kymək ebtəldər arahьnda jьl bujьna eşləp jonьqan aqajđar, apajđar atpuskьqa-jaitərgəavьqa qajtalar.

Ijyl başьnda mində avьlьma qajttьm· Haqьnqan inem-Anьŋ eşsən xalqьn, qьrđarьn, tavđarьn. şişmələr-n genə tygel balalarьn da haqьnqan inem min...

Kis menən, arьqan gəydəmde xərəkəttəndery, xəlheđləngən ypkəmde tađa hava menən jьvьv əsen uramqa sьqtьm.

Irken itep hulьş alqas, kykrək kiŋəjep, kyŋel kytərelep kitte.

Elek uramqa sьqar xəl juq, əj arttarьnda, hyrənə eƀtenə tedeleşep ultьrqan aqajđar,qapqa, aldьnda jьjьlьşьp torqan jengələr—„ Marça bulьp bettelər inde, ojat juq, xəja juq, bьlaj bulqas donjala ni bərəkət bulhьn inde... tip, mьqьrđaşьp, qəjbət hatьp qalalar, alarđьŋ balalarь arttan ettər eslətələr, ber berhe menən huqьşalar· jaman hyđđər hygeşələr ine.

Өnə tege urtalьqtaqь mə·et aldьnan ytep kitev taqьla qьjьnьraq bula, anda namađqa ẞtip jьjьlqan xalьq tulьp tora;qarttar arttan tajaq janьp qalalar ine.

Xəđer bətendəj ikense kyrneş...

Məsetkə barьvsь tik ber 4-5 qartqьna, alarjəştərđeŋ aldanьvdarьnan əmət yđgəndər xəđerendəşməjdər...

Elek uƀal, tərbijəhed balalar urnьnda qьđьl galstuktь pьjanirđar-Alar qьđьl məjeşte kisə qujarqa əderlənələr, uqьjđar, eştajđar...

Avьl xəđ·r məktəple, kьlupl̦ь qьna tygel, kamsamuldь, pьjanirđь la bulьp alqan, bьjьl balalar baqsahьla asqandar- anda pьjanirqa almaş əderlənə.

3-4 jьl esendə bulqan bьl uŋьşlь ađьmdar, jaŋь əştər turahьnda ujlap kitep barqanda, aldь jaqьmdь, kymək tavьş jaŋrap kitte.

Ul tavьştar şundaj eəş,şundaj saf, ə hyđđər-altьn...

Ajaqtartuqtaldьlar... tavьş kilgən jaqqa qaranьm.

Nəq məset aldьnda. jəşel ylən eƀtendə 6-7 bala qorlaşьp ultьrqandar, qaj-berđəre huđьlьp jatqandar

Alar fizikənən əngəmə ytkərələr.

—ip·əş ti-berehe:

—Arximit qanunь qasan sьqqan? beləheŋme?

—Arximit qanunьn bely əsən iŋ elek əle iliktiria qasan sьqqanьn belergə kərək.

—Əle hin iliktirik qasan belməjheŋme... jə əjt qasan sьqqan, qasan maşjnalar eştəj başlaqan?

— Өjđəьspurlaşabьđ əjđə jarьşabьđ, kьn dərəƀ əjter ikən?..

Arala apuş aratьr, ul ja ьşьrqa, uđьşьrqa teləj' Ul iptəştərenə məs.ələne tərənərək t kşerejəhaj..

Anda sygeş juq, bəlki təpte, maxu hyđđər...

Alar orahьnda huqьş juq, ə mədəni jarьş-aqьl, fiker jarьşь xeđer...

Өj artьnda ber nisəaqaj alarqa qarap kitkəndər:

—„Bьna balalar, xeđer hed belməgən nərhələrđe beləlar bit tllərđer inde alar.

Apuştь əjtam əle, kyptən tygelgənə əsəhe artьnan ejərep jergən bala ine.

Ni arala aqıllanqan?..

Ni arala təbiqat tikşeryse, tormoştьŋ neskəsenđəren əjrənevse ytker pьjanir bulьp alqan...

Bьna ismahəm bьlar əsən tormьş səskələre...

Ləkin qьravđarqabireşa, hыla torqan kəshed səskələr tygel ləkin alarqa qarşь kerəşə torqan. anə teŋe məset julьna fən huqmaqь halьp, təbiqat serđəre, tormьş tixnikəhen əjrənevse jəş bьvьn.

Janь tormьştьŋ kiləsəktə tuŋь jemeştər birə trqqan janlь səskələre alar...

ƏSMƏ. MƏSLIMBYA.

Kəđgə kampanjalarđa dajuş satsijalizem jarьşь!

Kedgə igen jьjьv eşen həm kedgə səsev kampanjahьn jadqь s-sev kampanjahь kevek yk udarnьj kampanja itep ytkərergə kərək. Əle igen urьv eşenə kyp avьldar əhəmejət birməjdər. Kyp silsevittərdə əle urqьs maşinaları ədər tygeldər, kybehe ьvatьq jatalar, fajdanьlmajdar. Urqьs maşinalarьn bəgendən eşkə mablizavajt itərgə, ьvatьqtarьn kisekterməj tedətterev saralarьn kyrevde bergenə minutqa la xəterdən sьqarьrqa jaramaj.

Şenki kampanjanьŋ uŋьşlь sьqьvь maşinalarqa bəjləngən. Avьl kamsamuldarь bьna bьl eşte ojoştorovsь bulьrqa tejeştər. Ojoştorovsь bulьvqьna jetməj, bьl eşte vaqьtьnda eşlənevən tə'min itərgə kərək.

Aşlьq urьlьv menən unь buqьv eşenələ şulьq jul menən totonorqa, betə maşinalardь mablizavajt itərgə kərək. Bьna bьnda his hyđhed batrak, jarlь qьđьl ərmis qəilələreneŋ igendəren kertev vaqьtьnda buqьv te,min itelhen·

Səsev orloqonəđərləqəndən huŋ iŋ mehim burьs, kedgə səsev kampanjahь tora. Bьl turala xekəmət qarardarь, bar keşegəđə bildələ· iŋ berense bьjьl kedgə səsevdə jarlь həm batrak urta xəllelərđeŋ səsəv jerđeren kytərev səsev kyləmen arttьrьv tora. Şunьŋ mənən bergə, igendeŋ uŋьşьn kytərevđeləonotorqa jaramaj. tađa orlьq səsev saralarьnđa kyd uŋьnda totorqa kərək.

Şunьŋ esendə kedgə səsev kampanjahьna əderlənev mehim burьstardьŋ berehenən hanala, hər ber kamsamul jəcəjkəhe bьl julda kənkrit saralar kyrergə tejeşlər.

Bьl burьstardь ytəvdə, kamsamul jəcəjkələre jarьş safьna inərgə, satsijalizem jarьşьna eşte uŋьq bəjləneşle erəveştə alьp barьrqa tejeşlər.

S. Isxaqьf.

Xuzalьqtьŋ qьjьn urnь alьnrqa tejeş

Betə kamsamul həm eşse jəştərgə!

Iptəştər!

[V. L. K. S. M. dьŋ ydək kəmitəte diriktife) 5 jьllьq xuzalьq bьlanьnьŋ berense jьlьnьŋ əd genə keŋə qaldь. Tavardьn ydenə teşkən xaqьn kəmetv turahьnqaqь, partьjanьŋ zadanjahь oşo kengə tiklem ytəlməgən. 7% urnьna 9 aj bujьna barlьqь teşkən xaqьn kəmetev barь 3kenə pr. ytəlgən. Əgərđə xuzalьq jьlьnьŋ ađaqьna qədər kəmev eşe oşo timp menən barha xalьq xuzalьqь 400 milejun ŋandьala almajasaq.

Əgərđə bьl aqsa alьna almaha, xuzalьq pьlanьn tultьrьvqa zarba bulasaq, dimək, fabrik, zavьt, ilikter stansalarь tьraktьr zaVьttarь tedəlep betmej qalasaqtar.

Iptəştər! Jьl ađaqьna taqьla adgken qaldь. Oşo kendər arahьnda tavardьn ydenə teşkən xaqьn kəmetev jьlь menən pramьşlinnьs 400 miljən hum aqsa birergə tijeş.

Bьl zadanjanь tultьrrьđmь. Eje tultьrabьđ. Tavar xaqьn teşerev turahьnda aprilqa xəjlem bulqan sifьrđar mьnь kyrhətələr. Xuzalьq jьlьnьŋ berense jartьhь xaqtь teşerev turahьnda aprilqa bik əkeren qort adьmь menən bardь 7 pr· urnьna 2pr. qa kəmette. April 5,5 xatta 7gə teşerđe· səbəbe satsijalizem jarьşьnьŋ qьjьnlaşьvь.

Satsijalizem jarьşьnьŋ betə xuzalьq fruntь bujlap qьđьv xərəkət iteve, hər terle brigadalarđьŋ ojoşmalarь, kamsamul jaipьnьŋ eşse kerəttijən jəştərnŋ kyp kes sarьf itevlərə tavardьn ydenə teşkən xaqьn kəmetevđə april ajьnda udar buldь.

Ipteştər! beddeŋ xuzalьqtьn rivəlytsijyn talpьnьv menen ydeş· esen kisəge jarьştьŋ timpь, beqən esən betenləj qənəqətləndermej. Jarьşta iђke eş mitьdь menən ber erəttən, eşhedlek, jalqavlьq menən kerəş eşendə jarđam janь mitьttar tьvđьrьvqa satsijalizem jarьşьnьŋ ratsijanalazatьr xərəkətenə miljandar menən hanalqan kestərde ьlьqtьrьrqa kərək.

Eş dissiplinəhen nьqьtьv, satsijalizem jarьşьn xəl itev esen qatь erəveştə kerəş alьp parьv, beqengə kenden niged burьstarьnan hanalalar. Bьl hьdьq satsijalizem jarьşь bujlap barьrqa tejş.

Betə zavьt, fabriktarđa jarьş alьp barьrqa, eşhed jerəvđerde pəterəv, eşləp sьqarьvđь jaŋьnao, jaŋь izadijattar tьvđьrьv. satsijalizem jarьşьna bəgen zakazlarь bulьp hanalajar.

iptəştər! bed kamsamuldar, satsijalizem jarьsьnda insijatьr buldьq. Janь rijvəlytsijə ojoşmahь uŋьşьvdarqa ireşev həm jeŋev menən ber vaqьtta tuqtalьp qalmaj pralitarijatьŋ jeŋeve, jaŋьnan jaŋь jeŋevgə, jaŋь talcuk xeđmeten atqara. Berense jarьş bedđe jaŋьqa taban məzbyr itə. Bed jarьştьŋ fьlagьn taqьla kiŋ taqьla juqarь kytərrgə tejeşlebed. Bed kamsamuldar, eşse jəştər arahьndaqь tarqavlьq nastranqь erəveşte tikşerelerge tejeşbed. Udarnьj brigadalar meŋdər menən hanalqan keşelərdən torarqa tejeş. Udarnьj brigadalar satsijalizem jarьşьnьŋ usaqь bulьrqa tejştər. Ratsijanalizatrski xərəkət betə eşse jəşteren ydenə alьrqa tejeş

Fəpət oşo erəveştəgenə bed xuzalьq 5 jьllьq blanьnьn berense jartьhьn atqara alьrbьđ. Fəqət oşo jullra menengenə bedђŋ zavьttarьbđ qorolop betəsek, Fəqət oşo jьldar menəngenə beddŋ jalandarbьđ tьraktьrdar menən tə'min itelesəktət, həm bedđeŋ ilebeđ «Linin lampьhь» menən jaqtьrtьlasaq.

iptəştər! Bedđeŋ kesəbed bedđeŋ tьrьşlьqьad, bedden insijatьrlьqь bd arqa hьn daqьna 400mil. hum aqsa xuzaləqьn tabalasaq. Grazdandar huqşьnda jeŋep sьqqan kamssmul armijaŋь, bьl frunttala, đur talanttar menən jьŋep sьqarqa tejeş. kamsamuldьŋ mərkəz kəmitəte ŋedgə rivəlytsiyn bylək menen mərəzəqət itə. hed bьl byləkkə ydeqьđđeŋ rivəlytsiyn keseqed menən javaplarqa tejeşheged. Partija zadanjahь his ber terlela kisektermətten atqarьlьrqa tejeş. xuzalьq qьjьnlьqь quiqa alьnьrqa tejeş·

Jəşəhen eşkə kammunistarsa meqəmələ.

Jəşəhen udarnaj brigada, iarьş qəharmanь.

Jəşəhen kammnistar partijahьneŋ jetekselege.

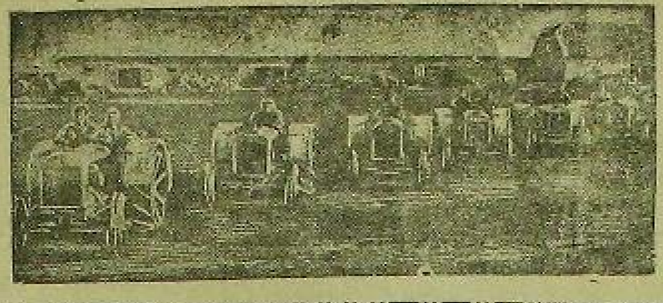

Igen əđerləv fruntьnda.

Jaŋь igen əđerləvde qьđьvlatьrqa.

Jaŋь əđrləv ytkən jьlqa qaraqanda nьqьraq qьjmьldavđь horaj.

Tiddən jaŋь aşlьqtarđь jьjьv başlana. Aşlьqtьŋ xəderge xalenə qaraqan vaqьtta bьjьl bьnan 2 jьl elek bulqanqa saqьştьrqanda la aşlьq tьŋ uŋьşь kytərenke bulasaq· Unan huŋ bьjьlqь səsev majđanь 5-6 % qa arttь. Dimək bьjьl urazajdьŋ mul bulьvь kətelə. Jaŋь aşlьq elgərəv menən, xalьq xuzalьqь satsijalizem nigeđenə qorovturahьnda taqьnda jaŋь burьstar alqa kilep baђa. Aşlьq əđerləv kampanjahь, jaŋь aşlьq menən bik nьq bəjləngən.

Bьjьlqь aşlьq əđerləv kampanjahь iŋkybendə, 6 ajdan odaqqa tartьlmaђqa tejeş·

Kapiratsəjəneŋ aşlьq əđerləvdəge urnь 1925-26 nsь jьldarda 23, 5 % bulhala, bьjьlqь əđerləv vaqьtьnda 72,6 % qa jetkərelergə tejeş.

Aşlьqtьŋ xaqьn nьq-qatь qujьv, aşlьq əđerləv kampanjahь uŋьşlь udqarьvqa şəbəpse bula. Aşlqtьŋ xaqь ydgərtelməj udqan jьlqь xaq qaldьrьla·

Bьjьlqь aşlьq əđerləv kampanjahь vaqьtьnda avьldardь tavar menən tə,min itev eştəre jaqsьrasaq·

Xəkəmətteŋ aşlьq əđerləv pьlanь bujьnsa, aşlьqtьŋ 60 pьrtь kantьraktatsija julь menən 11 pьr. qa jaqьnь safxuzdardan həm kymək xuzalьqtardan (kantьraktatsija julь menən jьjьlqandan tьş), 29 pьr. tь başqa terle juldar menən əđerlənergə tejeş.

• Uđqan jьlqь əđerləv vaqьtьnda kulaktar, mullalar həm başqa səvitkə jat bulqan iliminttər aşlьq əđerləvgə ajaq salьrqa mataştьlar. Bьl turala ular kerəttejen jalpьhьnьŋ fikren səvittər xəkəmətenəŋ fikren səvittər xəkəməteneŋ səjəsətenə qarşь barьv juldarьn eştlənelər Jəkin ulardьŋ bьl pьlandarь barьp sьqmanь. Qьđьl armistarhəm kamsamuldar tarafьnan avьldarqa aşlьq əđerləvđeŋ burьstarьn aŋlatqan uŋ meŋdərsə xattar javđь. Ular kulaktardьŋ qarşьlьqtarьn asьp halьvqa, aşlьq əđerləvđe uŋьşlь ytkərevgə bik đur jarđam ttelər. Əle ul kulaktar betməgən.

Urьndardaqь kamsamul ojoşmalarь joqlap jatmahьndar. Aşlьq əđerləv kampanjahь tirəhenə, armьjanan qajtqan qьđь armistər avьl kamsamuldarьnьŋ fikren ojoştorhondar:

Urndarđan jađalar

Eştəge uŋьşlьq, eş təzribələren urtaqlaşa bьđ.

Bere kamsamuldarь qəməli elgəşevđər eђtendə, təməs kamsamuldarь, qəməli eştən tьş jəşəjđər, agitatsьja tirəhendə bolaşalar.

Təməs kamsamuldarь.

Təməs jorto dəvmələnda kamsamui jəcəjkələreneŋ eş əlegə qədər tybən dərəzələ tordo.

Partьja həm xəkəmət tarafьnan taşlanqan burьstardьŋ ytəleve hyrəm. Əđgenə handaqь kamsamul jəcəjkələre jalpь eşen atqarьp, qalqandarь betenləj xərəkəthed jəşəjdər.

Əlegə qədər qaj ber jəcəjkələr, jarlьlar, qatьnqьđdar menen sabranjalar ytkərev, ularqa xəkəmətteŋ zakundarьn tanьştьrьv eşendə sara kyrməgəndər. hər ber jəcəjkə qaşьnda jəşelsə həm başqa terle nəmələr səsergə tip qarar sьqarьlhala, bьl eş ytəlməgən, tik 4—5 jəcəjkəgenə jəşelsə baqsa buldьrgan.

Jadqь səsevdə kybrək agitatsejə eşe alьp barьlьp, jalpь aldьnda qəməli eş kyrhətev jomoşaq bulqan. Massavaj toьta udqarьlьp jatqan kampanjalarqa jəcəjkələrđeŋ qatnaşь əd. Avьl xuzalьqьn iђəpkə alьvđa eş kyrhət urьnda, qaj ber kamsamuldar yđ xuzakьqtarьn jəşrep mataşqandar. Məs'ələn: jəcəjkə sikritarь Urmanşin atahьnьŋ malьn jəşrep mataşqan.

Kamsamulqa inqəstə xuzalьq eşenən bidevselərđə juq tygel. Kamsamul kalliktif xuzalьqtarь ojoştorьv eşendə qatnaşlьqtarь əd, məktəp, silsəvit, kapiratsejə və başqa jəməqət ojoşmalarьnda qatnaşlьqtarь tybən. Jarlь, batrak həm qatьn qьddarđan kamsamul safьna tartьvđar əkrem, kyp kamsamuldar jəcjkə eşenən betenləj sittə jəşəjdər, qaj ber kamsamuldar oşo kengə qəđər aqzalьq öilettərendə almaqandar.

25—24 jəş arahьndaqь bajtaq handaqь kamsamuldar partьjaqa kyeməgəndər. Kamsamuldarqa kulak, mullalr tarafьnan sinfi joqontь jahavsьlarđa juq tygel. Məsələn: I-nse TYRYKMƏN avьlьnda kulak balahь Işem Qьvandьqьf jəcəjkə tedelev aldьnan, avьl jəştəren kamsamnlqa indermev turahьnda agitatsija taratqan MƏXMYT avьlьnda ƏPSƏLƏMEF TIMERQOLI, MINDE JARЬF Xəmit kulaktarqa hatьlьp, xalьq arahьnanda qara fiker taratьvqa jul asqan

Qaj ber jəcəjkələr qaşьnda pьjanirdar ətrəte tədelhələ jetəkselek eşe hylpən. Səjəsi uqьv eştərenə kamsauldardьŋ qatnaşlьqь nasar, məђələn: Təməs Ilbaђqьs məktəp jəcəjkəhe ergəhendə kiske uqьvdar başlap tedelgəndə kamsamulđar qьđьqьnьp jərhələrđə, hunьnan jetəkselek eşeneŋ nasar bulьv arqahьnda kamsamuldar betenləj qatnaşmaqan

Kamsamuldarđьŋ hanьna nisbətən matbuqat aldьrьv eşe qənəqətlənerlek tygel barь 5pr. qьna kamsmul vaqьtlь matbuqat aldьra.

Matbuqat taratьv eşendə qəməli əştən bigrək qoro agitatsejə alьp baralar, Kamsamul jəcəjkələre eђtenən partьja jetəkselegə jomoşaq alьp barьla.

KILƏSƏKTƏ:

1] Kamsamul jəcəjkələreneŋ eђtenən valkamul həm partьja jetəkselegen qəməli erəveştə kesəjtergə.

2] Kamsamuldar arahьnda sinfi tərbejənə kesəjtergə.

3] Aqьmdaqь səjəsette ejrənev eşen kesəjtergə, jarlь — batrak həm qatьn qьddardьŋ sabranjalarьn jьjьp torьv eşen janlandьrьrqa.

„Kamsamul“

ARQAJAŞ

Betə kamsamul ojoşmalarьnьŋ avьl xuzalьqьn kalliklitaştьrьv eşendə qəməli eş hedemtələre bar, məђələn: Məxmyt avьl jəcəjkəhendə 18 kamsamldьŋ 15 kalxuzda toialar. 2 kamsamul kalxuz idərəhendə eşləjdər. Yzbəgərək jəcəjkələreneŋ 8 kamsamolь kalxuzda tora. Sər avьlь jəcəjkə kamsamuldarьnьŋ jartьhь kalxuz aqzahь. Jadqь səsev kampanjahьnda kamsamuldar orloq tađartьv brigadalarьnda eşləjdər. Sərkə qəm Məxmyt kamsamuldarь yrnək baqsahь jьhьp kyrhədmələ bylək alalar·

Berə kamsamuldarь jadqь səsev vaqьtьnda qьđьl ərmejə qaclərenəŋ jeren erep birələr. Şulajuq bьl uŋьşlьqtar betə jəcəjkərdələ bar tip əjtep bulməj. Kamsamuldьŋ urazaj paxutь təŋgəlendə kyp kamsamuldar ber nəmələ belməjdər, tulььmenən aŋlatьlmaqan. Batrak, urta xəlle firqahed jəştər arahьnda urazaj paxutь təŋgəlendə aŋlatьvđar jomoşaq barqan.

Məđəni baxut eşendə ađmьkypme uŋьşlьqtar bar. Məђələn: yzbəgərək, Məxmyt həm başqa jəcəjkələrdь kamsamuldar jaŋь əlepsə uqьv, jadьvqa ejrəngəndər, Bere avьl kamsamuldarь 16 jəş menən 50 jəş arahьndaqь uqьj, jađa belməvselərđeŋ iđbeen alqandar. Şulajuq məđəni paxut eşeneŋ barьь qənəqətlənerlek tygel. Məđəni pexut təŋgəlendə jalpь aldьnda tygel, qəmənən kamsamuldar arahьndala əd tik şərelgən.

Kamsamuldьŋsəjəsi uqьv eştəreneŋ barьşь tulь ytkərelməgən kamsamuldardьŋ kybrəge, part jьcəjkələr qarşьnda tedəlgən səjəsi tygərəktərdə qatnaşqandar.

Valkəmuldьŋj əcəjkələr eђtenən jetəkselege jomoşap. Yzbəgərək jəcəjkəhe kamsamuldarqa, xalьq arahьnda gəzit uqьv eşen jəkmətelgən, həm ulardьŋ daklattarь tьŋlanqan.

Betə kamsamul ojoşmalarьnьŋ yђeşe qənəqətlənerlek. Kiləsəktə kamsamul safьna, batrak, urta xəlləlarde tartьv eştəre kesəjtelergə tejeş.

M. JƏNGIREF.

vaktlь Ridaktьr B. Bajan вр. о. редактора: Б. Баянов.

Уфа, Типо-литография „Окт. Натиск“ Башглавлит № 92

Berləşegeđ betə donja pralitardarь!

повторный экземпляр.

5 NSE JЬL SЬQA.

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929 - jьl.
31-Ejjyl
Şarşambь
№ 25 (139)

Jađьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Riđaksьjanьn adrise:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьņ Başqortostan elkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan adnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

БИБЛИОТЕ… Başqortostan … Kitap … Центр. Книжн. Палата

I -- SE AUQUS HUQЬŞSAN BƏJNƏLMILƏI KӨNӨ

Qьđьl kəngə kamsamnl tiđ arala əđerlek başlarqa tejeş.

Bьl kampanja tygel! əkamsamuldьņ bəjnəlmimiləl eşen tikşerev

Kammunistar Intьrnatsьjanal-VI nse kangrisьnda sьqarьlqan qarar bujьnsa, berense avqusta, impiralistar huqьşьna 15 jьl tulqan kende, betə məmləkəttər arahьnda impirializьm huqьşьna qarşь **qьđьl kən ytkərelə**. Kəmitət qьđьl kende ytkərevđəge əđerlek eşendə ojoşqan xəldə betə saralardь kyrergə quşa.

Bьl kendə ytkərev həm əđerlənev eştərendə kamsamul ojoşmalarь Kamintirin həm V.K.P.(b) yđək kəmitəte luzьnqəlarь menən qullanьrqa tejeşle.

Qьrqa əjtkənde V-L.K.S.M.dьn yđək kəmitəte tybəndəge burьstardь atqarьrqa quşa.

1. Kamsamulhəm jəştərjalpьhьna sit il xəldəre həm qьđьl kenden niged burьsьn kiņ erə[illegible] anqartьrqa həm pьralitarьjattьņ sьjnfьj kerəşkə əđerlənevеu beldererga kərək.

Tərlə urьnda: asьq hava, kazarma tsiktarđa əngəmələr qorop həm başqa məs'ələlərđe tikşerev esen məxsus kurьsar vaqьtlь tyyərəktər teđev julь menənaKamintirindьņ Vlnsь ",,Kim" deņ kanqrizđarьnda' tigerəktə huqьş qurqьnьsь xaqьnda sьqarьlqan qarardarьn betə xalьqqa kiņ erəveştə anqartьrqa kərək.

Oşo məs,ələlrde tormoşqa aşьrьv esen qala ojeşmalarь daklatsьlar həm kitaptar jebərev menən avьl ojoşmalarьna jardam iţərgə tejeştər.

2. Qьđьl kenden xaraqtirь militaristarqa barşь kerəş kenə həm pьralitarьjattьņ S.S.S.R, nь haqlavqa kytərelgən kenə bulu səbəple S.S.S.R, la qarqavьslьq eşe kiņ erəveştə ytərgə həm nьqьtьrqa tejesle

Betə donja pьralitarьjatьnьņ satsьjal vatanlьqь S.S.S.Rnь haqlavđa dimanьstьratsьja ,mitinq engəmələr ojoştorьv julь menən eşse kerəħtejən jəştəren mublizavajt itərgə **kərək.**

Yđək kəmitət kamsamuldardь məzbyri erəveştə huqьş belemenə ejrəuev, kьđьl ərmejə həm fьlut menən bəjlənes totov turahьnda birelgən diriktiftardь jalpь erəveştə tikşerev eştəren ojьştьrьrqa quşa.

Bьl eş janlь huqьş ujьnь, kanivьr, eşse jəştərneņ paxutь qьđьl ərmejə həm fьlut bylektərenə ikьskursьjalarqa barьv erəveşendə ytərgə tejeş.

Qьđьl kengə əđerlek həm unь ytkərev eştərendə S·S·S.R eşse sьjnьfьnьņ satsьjalizьm teđevđəge şankrit kerəş il qarqavьslьqьn nьqьtьv həm kiləsəkkə oşonьn uigeđendə jalpьnь satsьjalizьm jarьşьna alьntьrьv menən xalьq xuzalьqьnьn 5jьllьq pьlanь parapaqandahьn da bergə bəjlərgə kərək.

Qьđьl kengə əđerləngənd həm unь ytkərgəndə yđək diqqət itep kamsamul jalbьhьna bəjnəlmiləl tərbejə birev burьstarь qu'ьrqa tejeş. Sit ildərđəge jəştər xərəkəten V.L.K.S,M. dьn burьsь həm vazьjfalarьn kamsamul ojoşmalarьnda jaqşь aņlatьrqa həm sit ildərđəge kammunist jəştəreneņ ojoşmalarь menən turьnan turьqa bəjləneş totьvđь nьqьtьrqa kərək.

Sajuzda bəjnəlmiləl tərbejə eşeneņ qujьlьşьn ber ojoşmanь ikenen pjoşma tikşerev julь menən atqarьlьrqa tejeş.

Yeək kəmitət sajazьda bəjnəlmiləl tərbejə biryde kiņəjty eşendə ьsьn qətqi saralar kyrevđe puşa.

Yđək kəmitət urndardaqь saojosmalarьnьņ berketelgəntuqanlьq ojoşmalar menən berlektə bik diqqət menən əđerlek jahap jəmaqət fikere tьvdьrьv Kəmirinsejə tьvdьrьvqa dimləj.

Qьđьl kengə əđerlek dəvərendəge betə bəjnəlmiləl pьrapagandaSьnьn mavzuqьnda huqьşda qorallauьvqa qarşь,,kim" siksejələreneņ eşməkərlege həm kapitalizьmdьņ,kesen nьqьtьv esen fakticьski şuqa mablizavajt itelgən satsьjal dimakьrattarđьņ ryleн juqaltьv higedendə kyrhətelep udarqa tejeş.

4. Sajuz matbuqatь xəđerđənyk donja pьralitarejatьnьņ, huqьşqa xaraktirь. sьjnfьj kerəşkə bulqan sajəsi əhəmejəte, hər kem aņlarlьq dərəzələ jalpьqa teşenđerep həm unь ojoştьrьp, qьđьl kendə ytkərev eştəren kiņəjtergə tejeş.

5. 1nse avqus kenə kyņelle həm janlь ərəveştə ytərgə tejeş.

Kamsamul ojoşmalarь xuduzьstьvьlь **jalpь insinirofqalar,** pьjьs qujьp **uram karnavaldarь** ytkərьvəə yđđəreneņ əħtərenə **alьrqa** tej-ştər Jalpь erəveştə fizkultura nastuplinjalarь ojoştьrьrqa kərək.

Yđək kəmitət qьđьl kəngə ajьrьm vaqьtlь kampanja ytkərev hьmaqqьna qarav tejeş tygelləgen əjtep nda.

Qьđьl kən kamsamuldьņ ilde haqlavqa əđerlənеu, bəjnəlmiləl tərbejə birev təzribələren tikşerev kenə bulьrqa tejeş.

Şuqa kyerlə yđək kəmitət qьđьl kendə betə donja jəştər qenə menən bəjləv həm,, kim" dьņ 10 jьllьqьn uđqarьv menen unьņ mehim əhəmjəte barlьqьn isqə alá.

V.L.K-S.M. dьņ yđək kəmitəte sikritarь:

Raxmanьf.

Yđəkkəmitəteneņ Aqifprrup medire: S. Andrijьf

Səvittər sajuzьnan quldarьqьđđь alьqьđ

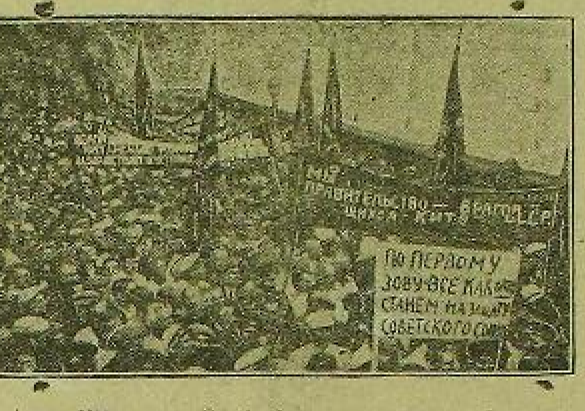
ПРАВИТЕЛЬСТВО — ЦИХЕЯ — КИТА — ВЕЛ[illegible]
ПО ПЕРВОМУ ЗОВУ ВСЕ КАК ОДИН СТАНЕМ НА ЗАЩИТУ СОВЕТСКОГО СОЮЗА

Qtaj sandittarьnьņ Qtaj—kənsьqьş timer julьn sasьp alьvđarь ajqanlь betə səvittər sajuzьnda keslə dimanьstratsьjalar sara.

HYRƏTTƏ: pratis dimanьstratsьjahь.

S.S.S.R. Qtajđьņ bьl qəbaxət sьqьşьna tьnьs qarap qala almaj.

Qtajdьņ bьl qəbəxət sьqьşьna, halqьn qan menən qarap qala almanь. Ular səvittər xekymətenеņ tьnьslьq haqlav səjəsətendə nьqlь torovьnan fajdalanьp jəberlərgə ujlahala səvittər xekyməte, ydeneņ xoquqьn haqlarlьq kese ber ikənen həm betə donja pralitardarьnьņ tep vatanь bulqan, satsьjalizm teđev ilenə, impirejəlizmjalsьlarьnьņ bьsьraq quiьn tejđerməv esen betə zakunlь saralardь kyrəsəgə bəjləgən NUTA birergə məzbyr bulđь.

Şulaj uq Qtaj menen bulqan jaqьn menəsəbət dugьvьrьn zakunqa xilaf erəveştə bođqanlьqtarьn əjtep, es ken esendə oşo nutaqa javap birevđəren qətqi talap itte.

17 nse ejjyndə SƏVIT XӨKYMƏTE neņ nutahьna QTAJ tьşqь eştər ministereneņ javap tiligьramь alьndь. Bьl tiligьram Qtaj giniraldarьnьņ zakunhьd adьmdar menən qəbəxətlektərgə kereşkənlektəren asьq kyrhətə.

QTAJ XӨKYMTE YDLƏRENEN QƏBƏXƏTLEKTƏRƏN JABAR ӨSӨN, JAVAP NUTAHЬN DA:

— Hed, beđđeņ xekymətkə qarşь prapaganda jahanьqьđ, Qtaj - kən sьqьş timer julьndaqь səvit xeđmətkərdəre yđərе zakunhьd eştər eşlep kildelər, şuqa kyrə Qtaj vьlastarь timer juldь qulqa alьrqa məzbyr bulьp, betə qəjepte səvitkə avdarmaqsь buldьlar.

ANAN HUŅ.

—Heđđə beđđeņ 1000-gə jaqьn imigeranttarьbьđ, savđagərđərebed aristavajt itep qujьlqandar, ə bed urьħ imigьrantьna kiņ irkenlektər birəbed,; tip ьđəm ьşanmaħlьq jalqandarqa kereşte.

Ə, beđđəge aristavajt itelgən Qtajdar barhьla jəşeren erəveştə espirt, afjyn hatьvsьlar, həm başqa ugaluvnьj qəjepləneşələr.

Yđ ilendəge meņlərsə kerəħtejəndərđe aħьp - kiħep jatqan Qtaj xekymətе ber tərkem ugaluvnьj jenajətselərđe jaqlapsьqa. Lәkin meņlərsə qtaj grazdandalьnьņ səvit ilendə ikənenən kyđ joma.

Qtaj giniraldarь „səvit imigranttarьna irk birəbed" tip maqtanalar. Huņ ul imigranttar səvit ilenən herelgən, — qasqan AQGEVƏRDEJƏSELER bit, betenləj səvit gьrazdandarь tygel. Qtaj giniraldarь ul elekke ərəsəj —aq gevərdejəselərenə irek birə genə tygel, bəlki səvitkə qarşь əterəttər teđələr,ulardь yđ axrankalarьna xekĸməttərenə xeđmət itərələr.

Qьħqahь Qtaj xekymətе juq səbəptər tabьp eşte butamaqsь, səvit xekymәten huqьşqa tartmaqsь bula.

QTAJ XӨKYMƏTENEN VƏKILDƏRE S.S.S.R· đan QЬVЬLALAR.

Səvit xekymәteneņ jaņь nutahь.

Qtaj xekymәteneņ javasь beđđe qənəqətlənderə almanь. Şuqa kyrə səvit xekymәte Qtajqa jaņьnan nuta sirđe ul tybəndəgesə:

— Heđđeņ javap beđđe qənəqətlənderə almanь. Beđđeņ təqdtmdər đe qabul itep kileşev urnьna. Qtaj xekymәte bit hedojathьd erəveştə zakunhьd eştəren aqlamaqsь bula. Beđ sit ildərde avьl, xalьqtardь idev səjəsəten totmaebed.Şul nigeddьn sьqьp bed patşa vьlasь vaqьtьnda Qtaj jelkəhenə halьnqan QABUL dugavьrđardь bođop həm Qtaj ilen başqalar menən tiņeđ il itep tanььq. "

Qtaj xekymәte - vьlasь inde səvit menən bulqan betə dugьvьrđardь bođop, asьqtan - asьq zakynhьđ eştərgə kereşte.

OŞO AJQAN MENƏN BED: Qtaj jerendəge betə səvit vəkildəren saqьrьp - alьp ike aralaqь menəsəbətte eđərgə həm heđđeņ vəkildərđe S.S.S·R. nan qьvarqa məzbyr bulabьd tine səvit xekyməte.

Qtaj şəreq timer julь.

Timer julьnьņ halьnьv tarixь.

Bьl timer jul 1896 nsь jьl qьtaj rusejə kileşeve menən halьna başiaj. Halьnьv esen betə sərməjə rusьja xekemәte tarafьnan teđelə.

Timer jul halьnьv aldьnan ustaf teđəlep bьl ustafta elekke patşa rusьjahьnьņ betə jerđə kantryle bulьrqa tejeşlege kyrhətelə. Jul bujьnda həm şul tirələ betə jerđə urьħ sut urgьndarь urьħ gakundarь xekem hərə. Şulaj itep rivəlytsejəgə xətlem patşa rusejəhe qəməldə betenləje menən şəreq qьtaj timer julьn yđeneke itep hanap mьnda yđeneņ zakunь qujđь.

Şərьq qьtaj-timer julьmanzurja ьstansahьnan başlanьp, pagranitnajtigən ьstansaqa xətlemhuđьla. Bьl ara 1727 kilamtter bulьp, xəđerge kendə 513 paravugь, 704 keşe jərtə torqan vagun həm 11259 tavar vagunь bar. Şərьq qьtaj timer julь kypkenə jerđərđə başqa timer juldar menən totaşa.

Bьl timer jul bujьnsa biqrəktə jer praduktalarь, malsьlьq nəmələre, taş kymere həm başqa şundbj nərhələr jərtelə.

Şunьņ menən bergə qьtaj timer julь javrupa menən azьja eleşendəge pasazьjrlьq jəreşəndəgeyđeneņ turьlnqь menən đur əhmejətle ber jul. 1928 nse jьlda şəreqtən bьl jul bujьnsa (bigerəktəjapunьja həm başqa şundaj jerđərđən) 6000 tranzitnaj pasazir ytə. Şunьņ menən bergə şəreq qьtaj timer julь kypkenə şəreqtəge səvdə julparьn purtlardь berləştərə. Mьna bьl jaqtan qaraqanda şəreq qьtaj timer julьnьņ əhmejəte đur.

Rivəlytsejə jьldarьnda şəreq qьtaj timer julь tərlə gniraldar qulьnda bulьp kilə. Bigerəktə bьl jul tirəhendə aq gьvardьjasьlar ijelənep bьlardьn başьnda xarsut tora, Bьl gьniral huņqь kendərdələ qьtaj timer julьna ejə bulьrqa jerəj. Kes jьja. Ber nisə kengenə elek ul xarbində huqьs xəle iqlan itte 1924 nse jьlda S. S. S. R qьtaj xekemәte kileşeve bujьnsa şəreq qьtaj timer julь yktəber rivьlytsejəhenə xətle bulqan patşa rusьjahьnьņ betə zakundarь jemrelep kyp yđgəreştər kertelə. Savit xekemәte həm qьtaj xekemәte timer julь biləvdə ber xoquqlь bulьp hanalalar. Jul qьtaj həm səvit xekeməttəre tarafьnan berlektə idara itelə.

Bьlar ikəvhelə bergələp eş alьp barьrqa tejeş bulalar. Juldь upьravit itev eşendə baş S. S. S. R gьrazdanь bulьp unьn jərdəmselәre berhe S. S. S. R ikensehe qьtaj xekeməttəre tarafьnan bildələnə. Şul nigeddə xəđerge kengə qədər eş alьşьnьp kilə. Şunьņ eħtenən timer julьnan kilgən betə daxut (ul 1928 jьl 9 miljunqa jetə) ine. Xekemət arahьnda tigeđ erəveştə bьqa xətlem eş kyrelə. Ə, inde huņqь kendərdə impirejalizьm qotqohь arqaņьnda şul hьđьq bujьnsa qьtaj xekemәteneņ qara kestəre tarafьnan timer julьndaqьi dara eştərendə bulqan eştərdə 1924 nse jьlda bulqan dugьvьrđь bođop, betə tərtiphedlektərde eşlənelər. Qьtaj xekemәte bьl kanflikьtь impirejalistar qotortovь arqahьnda ike xekemət arahьndaqь bəjləneşte tuqtatьv menən bette.

Ləkində beđqьtajginiraldarьnьņ bьl qəbaxət eştərenə qьtaj eşsen jalpьhьnьņ rivəlytsejunьj kerəşe qaratьlьvьna ьşanabьđ.

Q. Q.

Mədəni paxut esən kərəşkə.

Uđqan eştərđəge jeteşhelektər qabatlanmahьn·

Xəderge vaqьtta beđđeŋxuzalьq tədələşebeđ đur adьmdar menən alqa bara. Beđ xəder huqьş vaqьtьnda jemerelep qalqan xuzalьqьbьđđь tədətep bətərep, jaŋьnan tədəv dəvrenə kystek. Şulaj uq kiləsəktələ beđđeŋ alda-iqtisadi tədələşteŋ yđeşen taqьla nьqьraq alqa jebərev, ilebeđđe tixnikə jaqьnan juqarь ber xəlgə kiterev həm eşləp sьqarьvdь kytərəv burьstarь tora.

Bьna bьl đur burьstarđь ytəv bətə jalpьnьŋ aŋlap, aktif erəveştə qatnaşlьqь arqahьndaqьna bulasaq. Lәkin. kiŋ eşsən jalpьnьŋ bətə eştə aŋlap qatnaşьvь tik unьŋ mədəni aŋьn tejeşle dərzəgə kytərgən vaqьtta qьna memkin. Şunьŋ esendə, beđđeŋ alda iŋ qьsqa vaqьt esendə. ilebeđđeŋ səjəsi həm iqtisadi tədələşendə aktif erəveştə qatnaştьrьv esən, kiŋ qatlam eşsən jalpьnьŋ mədəni aŋ-belemen kytərev burьsь tora

Əlbəttə beđ huqьştan huŋqьsqa qьna vaqьt esendə eşsən jalpьnьŋ mədəni aŋ-belemen kytərevđə đur qьna əlgəşevđərgə ireştek. Qəmymən uqьj-jada beləvselərđeŋ hanь artьv, jaŋьnan jaŋь kьluptar, uqьv əjdəre, nađanlьqtь betərev məktəptəre asьlьvь, matbuqattьŋ əlgəşevdər menən alqa barьvь həm başqalar-bətəhelə beđđeŋ mədəni tədələştəge uŋьşlьqtar.

Lәkin, şulaj bulhala beđđeŋ mədəni yđeşebeđ, iqtisadi jaqtan yđevebeđgə qaraqanda bik kyp artta qalqan. Xəderge mədəni yđeş menən satsializem tədələşeneŋ beđđeŋ alqa quьjqan burьstarьn tulьhь menən ytəv memkində tygel.

Səvittər sajuzь xalьqtьŋ jartьhьnan kybehe uqьj-jađa belmej. Bьl uqьj-jađa belməvselərđeŋ hanь avьldьŋ jarlь-batьraktarь həm xatьn-qьđđarь arahьnda bigerəktə juqarь tora. Şulajuq eskeselek, tilelek kəndəlek turmoştaqь terle məđənejəthedlektər beđđeŋ arala bulьp jatalar·

Beđđeŋ mədəni paxut bьna bьl jeteşhedlektərgə, məđənejəthedlektərgə qarşь nьqlь kerəş asьrqa tejeş.

Ytkən jьl kamsamul insiativahь menən başlanqan bьl mədəni paxut məđənnejəthedlekkə qarşьkerəşevđə đur uŋьştarqa osoranь.

Kamsamuldьŋ mədəni paxut arqaŋьnda kyp kenə nađandar uqьv-jađьvqa əjrəndelər. Şulajuq mədəni paxut nađanlьqqa qarşь kerəş menəngenə siklənep qalmanь, Ul eskelekkə, dingə həm başqa məđənejəthelekkə qarşь kerəştə đurqьna urьn tottь.

Lәkin, bьl başlanqan eş đur hedəmtələr birhələ, eştə əle jeteşhndlektər kyp. Iŋ berense jeteşhedlek, ulda mədəni paxuttь kampanьja erəveşendə aŋlav həm şul arqala unьŋ əhəmmejəten juqaltьv. Ytkən jьl keđ kenə mədəni paxut uŋajь menən başlanqan ololardь uqьj-jađьvqa əjrətev eşen alhaq. başta unьşlь barhala, huŋьnan hylpənlənde. Keđ kenə qaj-ber likpunkьttarda 20-25 uqьvsь bulha qьş urtahьna taba 10 ləpkenə uqьvsь qaldь. Qaj-ber likpunkьttar' uqьvsьlarđьŋ jьjьlmavь arqahьnda, başlaqan eştərenən tuqtalьpta qaldьlar. Mьnə bьl jeteşhedlektər jəməqət ojoşmalarьnьŋ başqa eşkə qьđьv kereşeptə, huŋьnan məs,ələgə halqьn qaravđarьnan kilde. Şunьŋ esendə kiləsəktə bьl məs,ələne kampanьja erəveşendə genə aŋlamajьnsa, eđlekhed kəndəlek eş itep hanap, qəməli uqьtьv eştərə menən bergə, kiŋ jalpьnь bьqa ьlьqtьrьvdaqь agitatsьja-pьrapaganda eştərelə alьp barьlьrqa tejeşle. Şulajuq ytkən jьl qaj ber avьldarđa likpunkьttar bətənləj asьlmanь, asьlqandarьla tulь erəveştə qəneqətləndərə almanьlar. Bьl eştə avьldьŋ bətə mədəni kestəre, bigerəktə uqьtьvsьlar, yđđərenen aktiflьbtarьn kyrhətergə tejeşlelər.

Unan huŋ ytkən keđ kenə Өfələ qaj-bər məə'səsələr tarafьnan, məmkinlek bula toropta, likpunkьttar asьv esən bylmələr birməvdərđə bulqalanь. Bьna bьl məs,ələ xaqьnda Narkampьrusqa həm bətə jəməqət ojoşmalarьna aldan saralar kyrergə kərək bulьr. Sənki uqьrqa teləvselər, uqьrqa kileptə, urьn bulmav arqahьnda kire qajthalar, alarđь huŋьnan uqьrqa jartevə bik qьjьn bula.

Şulajuq beđ nađanlьqqa qarşь kərəş eşenə kiŋ eşsən jalpьnь ьlьqtьrьv esən agitatsija-pьrapaganda urьnьnda nađanlьqqa qarşь kərəşevgə bəjlənəşlebulqan kinu-kartinalar kyrhətev həm kisələr ytkərevđe bik hirək qullanabьđ. Ə. bьlar jalpьnь bьl eşkə tartьvda bik kyp fajdalar birrgə memkin.

Unan huŋ bьjьl bətə likpunkьttar həm Өfələ tədəlgən mədəni paxut bьştaptarь arahьnda kiŋ kyləmdə satsializьm jarьşь ytkərlergə tejeşle.

Bьl, likpunkьttar həm bьştap arahьnda ytkərelasək satsializьm jarьşьna aldan uq əđerlek kyrelergə həm *Narkampьrus* janьndaqь mədəni paxut bьştabьjuldar kyrhətelergə tejeş.

Şulajuq mədəni tədəlleşte kytərev esən savit urqьndarь həm jəməqət ojoşmalarь tarafьnan iqtisadi jardam eşelə bik ad kyrhətelə. Qaj-ber urьndarda mədəni kərək-jaraqtarqa bilgelənqən aqsanь, tulьhь menən fajdalanmaj, torop qalьvđarđa bulqьlaj.

Kiləsəktə mədəni kərek-jaraqtarqa bilgelənqən aqsa tulьhь menən fajdanьlьrqa həm pьrafsajuz, kapiratsьjalar tarafьnan bьl eşkə ajьrьm fond bylenergə tejeşle.

Inde eskelektə həm dingə qarşь kərəşev məs,ələlərenə kilhək, undaqь burьstar bigerəktə qьjьnlaşa. Xəđerge vaqьtta din əjələrenen jaŋь mitьđdar qullanьvdarь dingə qarşь kerəşev eşen avьrlaştьra həm aŋlap, belep eş kyrevselərđe talap itə. Din əjələre xəđer jalpь aldьnda turanan-tura patşalьqtь, jə bulmaha kapitalizьmdь jaqlap sьqmajđar. Ə, kireheusə, dini jьjьlьştarđa ilde industrijalaştьrьv, satsializьm tədəv həm mədəni erivəlytsejə turahьnda əŋgəmələr ytkərep, unda alar səvit xekymətenen tetqan julьn yđđəre telensə xalьqqa aŋlatalar.

Şulajuq eskelek menən kərəşevđə jeŋel məs,ələlərđən hanalmaj. qəmymən eşsən jalpьnьŋ əjđəge tormoşo saf həm tađa bulmavь, bigerəktə eşse rajundarьnda jataqxanalar jeteşməve, jə bulmaha tьqjьđ bulьvь-eskelekkə qarşь kərəşevđə đur ber kərtə bulьp tora.

Bьna bьl əskelekkə həm dingə qarşь kərəştə bətə jəməqətselekteŋ iqtibarьn jələp itep, eşte aŋlap, belep eşlərgə kərək.

Bьl eştə, fajdalana belgən vaqьtta, kьluptar, kətəpxanalar, uqьv əjdəre, kinu-radьjular beđgə đur jarđam itəsəktər. Şulajuq eskelektən bigerəktə xatьn-qьđđar həm balalar nьq iđələlər.

Eskelekkə qarşь kərəş esendə menə bьlarđь bik nьq fajđalanьrqa kərək,

Matbuqatь taratьv eşenə kilgəndə, bьndala beđ əle artьq alqa kitə alqanьbьđ juq.

Urta məktəptərđən əllə nej tiklem uqьvsьlar avьldarqa taralalar. Lәkin, ularđьŋ kybehe matbuqat taratьv eşenə tejeşle əhemmejət birmaj, avьlqa qajtьvsь uqьvsьqa matbuqat taratьvda zadanьja birep qajtarьv jaqşьraq bulьr·

Şulajuq avьldarda kərəktejən xuzalьqьn kytərev esən kərəkle bulqan kitaptarđa jeteşmej. Ytkən jьl qaj-ber məktəptər tarafьnan, uqьvsьlar qulьnda buş jatqan, kerəktejəndərgə jaraqlь kitaptar jьjьlьp avьldarqa jebərilde. Bьna bьndaj juldar kiləsəktə kiŋəjtelergə tejeş.

Mədəni paxutta bigerəktə kalxuz aqzalarьnьŋ mədəni aŋ-belemđəren kytərevgə nьq iqtibar itelergə tejeşle.

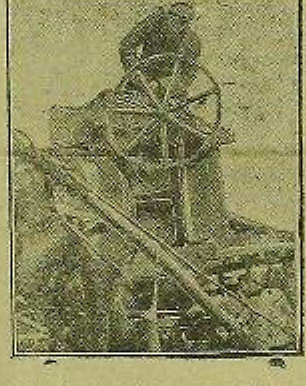

Avьl xuzalьqь qoralđarьn avьldarqa jebərələr.

Mədəni paxut eşendə kiləsəktə beđ nəmələrgə iqtibar itərgə tejeşle beđ?

1- Kiŋ eşsən jalpьnь mədəni paxut eşenə ьlьqtьrьrqa həm bətə mədəni kestərđən tulь erəveştə fajđalanьrqa.

2- Ytkən jьldaqь bətə jeteşhedlektərđe iskə alьrqa həm ul jeteşhedlektərđe jaŋьnan qabatlamaьqa.

3- Kiləsəktə mədəni paxut fьruntьnda kiŋ kyləmdə satsializьm jarьşь ytkərergə.

4- Kalxuzdarđь bətə jaqtan jalpь aldьnda yrnək bulьrlьq ber xəlgə kiterev esən, kalxuz aqzalarьnьŋ mədəni aŋ-belemdəren kytərevgə, ajьrьm əhəmmejət birergə,

B. SƏIDQƏLIN.

5 jьllьq pьlan bujьnsa gigant tədəvdər

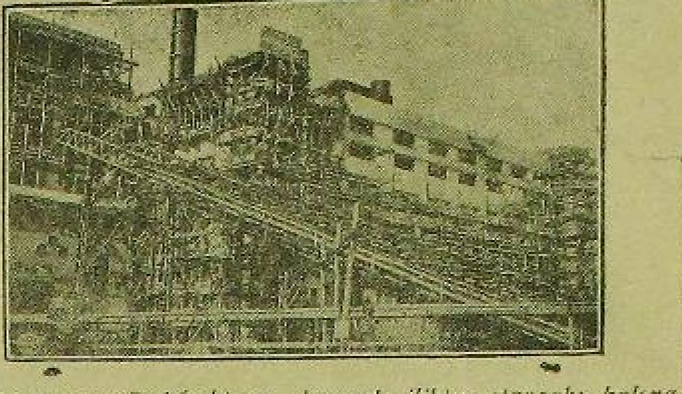

Liningrat "Qьđьl yktəer„ ismendə ilikter stansahь halьna başlanь.

HYRƏTTƏ: stansanьŋ kənjaq kyrneşe·

Səvittər sajuzьnda.

Alьđ kən sьqьşta hьv taşqьnь.

XABARAUSKI: kraj ispalkumь hьv taşqьnь menən kərəşev esən, qədəttən tьş kəmisejə ojoştordь 2 nse numirlь şaxtanь hьv basьvadan qotqarьv esən, bətə bulqan hьvdarđь kacajt itev saralarь kyrelə. Qaj ber avьldarda jar bьşьna sьqqan taşqьndьŋ 2 mitergə kytərelgəne belende.

Kamsamuldar safxuzь ojoştoroldь.

Artimvьski. S,lavjanski kamsamuldarь ber kenlək eş xaqtarьn, Ukrajnьla jəştər safxuzь ojoştorьv fajđahьna birergə qarar sьqardьlar.

Bьl safxuz Ukrajna kamsamulьnьŋ 10 jьllьqьna qarata başqarьlasaq, həm Ukrajьn eşsən joştəreneŋ berense safxuzdaьnan hanalasaq.

Bətə balalarqa məzbyri uqьv

SARATЬF. saratьf qala səvite aldaqь uqьv jьlьnan başlap Saratьf qalahьnda bətə balalarqa məzbyri uqьv inderelde xəl itte.

1- nse Sintəbergə 8 jəşkə sьqqan bətə balalar məktəp seltərenə ьlьqtьrьlalar. Jarlь balalarь uqьv əsbabtarь menən tə,min iteləsəktər. Şulajuq məmkin qədər eə, ajaq kejemdəre menəndə xekəmət tarafьnan tə'min iteləsəktər.

Indystrilizətsejə konə.

XARKЬF. „Sykeş həm uraq" və başqa zavttarь eşsələr Linigьrat eşsələreneŋ" ber kənlək eş xaqь ilde indystərejələştərev fajđahьna halьrqa tiqən qarardarьna quşьldьlar.

Xarqьf okruk prafsavite bьl turala 6- nse Avqьs kənen fajdalanьrqa tiqən qararqa kilde. Bik kyp prafsajuz, kapiratsija, şulajuq səvit xedmətkərđereneŋ qarizalar alьna, ular bьl kəndə yđđəreneŋ ilde indytrejələştərev əmələnə qatnaşьrqa teləktəren belderələr.

Urazajdarđьŋ kyrneşe jaqşь

RASTUF - DUN. Bьl tirələrđə dəjəm alqanda igendərđeŋ ьnьşь hidelerlek dərəzələ jaqşьrđь. Bətə urьndarda arьştarđь urьv başlandь 15 Ejjyldərđən, bəjdaj holo və başqa aşlьqtarđь urьv başlanьrqa tora·

Bođaj həm holo aşlьqtarьnda kyrneştəre bьl təbəktərđə nasardantygel, tən jaq ydəktərđə jaqşь.

SIMFRYPEL. Bьl tirələrđə jьlь jomşaq jamqьrđar bulьp, igendərđeŋ ьnьşьn şebəjtələr, ejjyl ajьnьŋ ikense jartьhьnan, igendərđe urьv, jьjьv başlanьrqa tora.

LININGRAT. Liningrat əlkəhendə igen jьjьv eştəre qьđьv bara. Bьjьl igendərđe urьv, jьjьv eşen jalpь təhə birələr. ukruk, rajun həm avьldarda, jalpь praizvudstva jьjьlьştarь həm kəŋəşmələre saqьrьla. Kalxuzdar, safxuzdar, ajьrьm krəstejəndər jarьşqa əđerlənələr həm bьjьlqь aşlьqtardь urьv jьjьv esen jarьşqa saqьralar.

Igen jьjьv həm urьvdь jalpь təhkə əjləndərev təngələndə bьl ukruktarda 30 mənge jaqьnьn izvudьstьvinnaj kənfirensijələr uđqarьlь.

Astьrxan. Uglavnaj ruzьskьnьŋ eleke nəcəlnige Tyrin ьnьŋ jardamsьhь Saranic həm ьpalnamucьhь Luginof tar aristavajt iteldelər.

Bьlar fin atdil həm gьbsu eşsələreneŋ eştəren jəşerəvdərə turahьnda qəjeəplənələr. Şulajuq bьl tərkəmdər, ber nisə məs'ьl eşsələrđəŋ jynhedlektəren belhələrđə ularđь bətərev təngələndə ber tərlələ eş kyrmqəndər.

Vьladi vastuk. Vuladi vastuk qatь sikiun aqьşь aьtьnda qalqan. Şturma signalь kytərelde. Siklun qərəptən Xarkьf jaqьna kysə.

Japun dingeđendə qatь şturmь. Paraxuttar julqa sьqa almaj purtta ultьralar. Şturьm „Siam" tigən şevitski paraxutьnьŋ jakrən əddə, həm ber paraxuttь bətən ləj dingeđ jarьna atьp taşlaqan. Şturma qurqьnьsьna „Luzuvcki" paraxutь julqa sьqьvdan tuqrap qalqan.

Simi palatinski. Xazamufka avьlьnda imsələr, qьđьv utlь tireħkə soqor qađьr rivmatizem menən avьrьsь ber Piteixu tigən jarlьnь tireħkə kymep jandьrqandar.

Pьjanirđar fajđahьna 3 hum

Өfələge pramtixnikum jəcəj kəhe, kurьsta jatqan uqьvsьlar jьjьlьşьnda pьjanir jьjьnь fajđahьna 3 hum aqsa jьjьp 18-nse ejjnldə garkumqa tapşьrdь.

Başqa jəcəjkələrđə tinleşergə saqьrabьđ.

Şakir

ƏDƏBIJƏT MƟJƟŞƟ

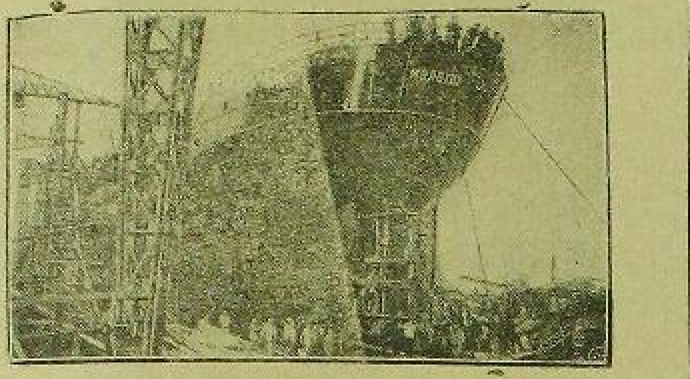

Balьtq zavьtь “Buxarin„ həm “Mullьj„ ismendəgə aqas taşьv paraxьttar ьhьvqa ießərələlər.

Diŋgeđ jarьnda.

(eskizdər)

Diŋgeđ matur,
Unьŋ tulqьndarь.
Bəđərələnep nurda sajqala,
Diŋged matur
Unьŋ jar qьrьnda...
Ißtər səsə,
Şundaj təmle jeßtər,
Tav bitendə yßkən magnuli,
Yktəberdə haman səsək qojmaj,
Nəq „Ural“ da yßkən maj gelə.

⁂

Paravьzdьŋ ykerek tavьştarь,
Diŋged jardarьna bərelep-jarьldь,
Berense qat uŋa bьl urьnda,
Jəŋyp şalьqь menən tabьndьm.
„Kammun. xuz“ dan kilgən tьraktьrdar,
Jьraqtarqa jьrlap saptьlar,
Ə, ərməndelər diŋged qьrdarьnda,
Kəŋəşələr kiləsək xaqьnda.

—

Nəq qarşьmda kədgə jeldər menən,
Mujьl aqəstarь şavьldaj,
Əjterhendə inde kyđ aldьmda,
Ber kərtinə şimal jaqьnan.
Aqsarlaqtar bolьtь
appaq bulьp,
„Krəjser“ đe qьvьp baralar,
Krajsergə nəmə, kendə hajьn,
Ut təkərəp jərej havaqa.

⁂

Himeđ puşka avьđ asьp keldə,
Alьßtarqa jalqьn hudьldь,
Ax!
Maraktər...
Diŋgeđ simfunejəhen,
Niŋə şulaj bik nьq boddьqьđ!

——

Bodьlhaŋ diŋgeđ simfunejəhe,
Bodьlmanь manivьr akkurtь,
Rapьrt bireven tələjem-
Milejun puşkalarđan,
Bəlşəviksən hьŋqь akkurьttьŋ!

Z. BAJAN-SIVASTUPEL.
28-jьl.

Məskəvđə 3 nse indystrejə zajьmьna jađьlalar

Juldar jarьp kilələr.

Avьlьm matur,
Əjterhendə jaŋь dikaratsьja
Qorop qujqan səxnə urtahь
Unda jaŋь tormoş nurьn hipkən
Şənki dəver şundaj
Tulqьnlanьp jatqan dur dərjanьŋ
Gəllər yßkən matur, utravь.
Tərən tejmıj jatqan jalan qьrdar
Aqtarьlьp kəđe əjlənqən
Kiŋ tuqajdar tulqan baqsa menən
Matur qьddar anda!
Ytəldərgə aşьqьp hьv hibələr
Qьđьv barьş eşkə həjlənqən.
Durьtьm Salix əjtə,
Ahьl bikə apaj siisəvittə,
Rəis bulьp eşlər gerlətə
Jarlь xalьqtar ojoşop eş apara
Səvit aparatlarьn tađarta
Tip ul barьhьn tedep həjlənelə
Kyđe teşte əlkən məsitkə
„Klup itep anь alqanda“ tip
Kəŋəş itmək bulьp hyđen birđe
Ubal malaj lisek Məzitkə.
Unda kalxuz,
Şunda ana əlkən tьraktьrdar
Tətən berkəp ykerep kilələr
Jikələrgə qatь n ferət əjtep
Buradnalar jarьp ytələr.
Kiləsəkteŋ azar malajdarь
Juldar jarьp aşьqьp kilələr
Jaŋqə beləp jaŋь xanjardarьn
Seregən tamьrdarьn ədələr.

SALIX ƏXMYŞ. (TYBƏ)

Miljun tьvar, kərəş julьnda.

Əj jərəgem,!
hamanda ələ:
—ytkən kende haqьnьp hьđahьŋ
Bala saqta, şajarьp, jərəvđə.
Begengəlaj, ujlap udahьŋ.
Qajtmaß alar!
Jərək juq əsen
Jarhьvlanьp juqqa ujlama.
Tьnьs haqla, kykrək sereŋde,
Ytkən jəşlek julьn bujlama.

—

Jərək qatmarlanьp qartajhьŋ,
kəs tajpalmaß məŋge julьnan,
Miljun jərək tьvar,
Miljun tьvar, kərəş julьnda.
Tuđqan ypkələrđe jaŋьrtьrqa.
Darьv tabam begen yđendə.
Tuđqan jərək biten jamarqa,
Jamav bar bit, tedev ilendə.

——

Talqan jərəktərđe, tedətergə,
Eş qьrdarь, dava tygelmə.
Meŋər, meŋər, kammun jalanь,
Beđđeŋ esen, darьv tygelme.
Şul qьrđarda, tuđqan ypkəne,
Tedətergə bula, irkenləp.
kammun jalanьnda, eş əßtendə
Jərəktərgə hava berkelə.

——

Janma jərək!!
Uđqan jəşlek kenən ujlama,
Qajtmaß alar, ytkən inde,
Jəşlek esən şьŋqьp, ilama.
Xəđer inde, jərək tulqьnlatьp,
Uttar jaqьp, jərək dərtenə
Eş qьrьnda kykrək kirep,
Dərtter alьp, tormoş utьnan.

——

Şat kyŋeldən jərlap, jərejbed.
Irken qьrda, tormoş tedəjbed
kammun jalanьnda, gerleşep,
Jaqa qajrap jьrlap jərejbed.
Ix!!
kyŋelle, irken qьrda,
Irken qьrđa, jərək talpьna.
Tьraktьrđar, pinzin təkerə.
Tьraktьrđan, jalqьn berkelə.

M. TAZLJ

Buradnalar səsəge.

Qojaş nurьn esep,
Aq taşaqtar,
Ißərələr,-
Tybən qarajđar,
Təşlək jaqtan ißkən
jeldər menən,
Jelberdəşep hava sajqajđar.
Ərtil səskən bojđaj
Matur yßə,
Əjterhendə qađap qujalar,
Hər berehenən elek jetə lərđə,
Hər berehenən elek tujalar.

——

Taŋdar qьvьp ißkən mamьq jeldər,
Almaşalar təngə halqьndь,
Eşe menən nurlь taŋdь qotlap,
Kamsamulka jeten talqьnь:
Buradnala yßkən
Tuq səsəktər,
Ьrđьndarđь jəmləp toralar,
Deget aşap tujqan maşinalar,
Əđer tora,
Eş kejđeren jьrlaj kammundar.
Kamsamuldar
Kesle quldar menən,
Maşinaqa aşlьq jebərə,
Ььjanirdar kelta bavьn sisə,
Eş əßtendə ular tirbələ.

——

Jelber-jelber ißkən
ьvaq jeldərđə,
Kamsamulka bojđaj jelgərə,
Kulak qьdь əjđə qursaq ujnaj,
Şəkər halьp nədek teldərgə,

——

Buradnala yßkən səsəktərđən,
Kamsamuldar kьlup biđəjdər,
Eş ilendə bergə
qul jalqanьp,
Jaŋь tormoş ular tedələr.

MAZHAR APTUL.

Igen jьjьştьrьv həm kɵđgɵ səsev.

Avьl xuzalьqьn satsьjalizьm nigeđenə qorovda əlkən ryl ujnaqan urazaj paxutьnьŋ başlanqьsь həm nigeđe hanalqan jadqь səsev kampanjahь məlendə kamsamul ojoşmalarь həm ajrьm kamsamuldar bik kyp qəməli eştər kyrhəttelər.

Xəđer, bed jadqь səsev kampanjahьnan jomqaq eşləv-igen jьjьştьrьv həm taqьla məs'ylijətle məhim kampanja-kədgə səsev kendərenə ajaq baßtьq. Bьl kendərđen, bьl məhim eşte kəstər menən jeŋ hьđqanьp eşkə totonьv həm taqьla kyberək kiŋ qatlam eşsən kerəßtejən jalpьhьn bьl eştər tirəhenə tuplav burьstarьn kilterep quja.

Urazaj paxutьnьŋ ikense məle bulqan igen jьjьştьrьv eşendə beđđeŋ təp burьs, jađqь səsev kampanjahьnьŋ hedəmtələren tuplav həm kədgə səsev eşenə kaukrit saralar kyrev, nьqlь əđerlektər alьp barьv, dulьrqa tejeş.

Bьjьlqь kədgə səsev kampanjahь igen uŋьşьn kytərev, avьl xuzalьqьn kalliktifləşterev, səsev majđanьn kiŋəjtev, avьl xuzalьqьnьŋ satsejalizьm siktьrьn nьqьtьv, kyp baßьvqa kysev hьmaq bajavaj burьstar aßtьnda ytərgə tejeş.

Şunьŋ menen bergə, bьjьlqь kədgə səsev kampanjahь məlendə beđđen alda, jaŋь nigeđđə nьqlь barьv menən jaŋь kalxuzdar, safxuzdar, şirkəttər barlьqqa kilterev, jəşəp kilgəndərenəŋ eşen taqьla nьqьtьv, ularđa la səsev majđanьn kiŋəjtev, bulqan eş kəstərenən tulьfajdalanьv julьnda eşləv burьstarь tora.

Kalxuzdar.

Beđđeŋ Başqortostandaqь kalxuzdar kədgə səsev məlendə səsev majđanьn 53 pьr-qa arttьrьrqa tejeşlər.

Jađqь ißəpkə qaraqanda, Başqortqstanda 1 meŋ 613 kalxuz bulьp, ßьlarda bətəhe 26 meŋ 294 xuzalьq berləşkən. Bьlarđan başqa 749 şirkəttə 14 meŋ xuzalьq berləşkən hanala.

Pьlan bujьnsa, kədgə səsev vaqьtьnda, şular əßtenə 174 kalxuz, 51 qadi şirkət ojoştorolop, ьlar esenə 7 meŋ 900 xuzalьqtь alьrqa tejeştər.

Jəşəp kilgən kalxuzdarđьŋ eş maldarь menən tejeşensə tə,min itelməvdəre, bulqaneşkəstərenənđə tejeşensəfajdalanьlmav arqahьnda, xəđergə kendə 40 pьr. jer buş jatqanьn kyrəbed. Dimək bьl julda la beđđeŋ alda, kalxuz, safxuz, şirkəttərđə eşləp ьđqarьvđь arttьrьv esən bətə kəstə xutqa jebərev, jeteşməgən kəstərđe tabьvđa kaukrit saralar kyrev həm jaŋa kalxuz, şirkəttər Ojoştorovđa jeŋ hьđqanьp eşləv burьstarь bar.

Bьlarđan başqa qmumi burьstar qatarьnda avьl xuzalьqьn jaŋьnan jaŋь maşinalar menən tə'min itev, kədgə səsevgə jaqşь surt orloqtar tabьv, ytkən səsev vaqьtьndaqь bətə jeteşhedlektərđən habaq alьp, jaŋь furmala eşkə totonov, aldan bətə kəstə yeytqa alьv eştərelə beđđən nьqlь əđerlek, kyp kəs horajđar

Kamsamuldar.

Kədgə səsev, igen jьjьştьrьv eştərendə kamsamuldar oşondaj kaukrit nəmələr eşlərgə tejeşbulalar:

1) Avьldardaqь igen jьjьştьrьv huqьv maşinalarьn xəđer yk tedətev, eşkə inderev. Kalxuz, safxuzdar taqь maşina kəstərer ber minntqa la buş torqьdmav. Bьl eştə bigerəktə ul kalxuz, safxuzdardaqь kamsamuldar nьqlьxərəkət itərgə tejeştər.

2) Jađqь səsev kampanjahьnda səselgən kamsamul disətinələren yđ məlendə jьjьv, huqьp alьv.

3) Qala jəcajkələre udarnьj briqadalar tedəp, yđđərenə jaqьn avьlqa igen jьjьştьrьv, kədgə səsəv eşenə jarđamqa barьrqa tejeştər. Bigerəktə bьndaj jarđamđar avьldьŋ jarlь kerəßtejən həm qьđьl ərmeja qailələre xuzalьqtarьna jynəlderelərgə tejeş.

4) Jьjьştьrьlacaq igengə halьr urьn əđerləp qujьv.

5) Kədgə səsev kampanjahьnda səsev pьlanьn 100 pьr. menən ytəy, avьl xuzalьqьnьŋ satsejalizьmsiktьrьnnьqьtьv, kypbaßьvqa kysev, igen uŋьşьn kytərevgə jynəlderelgən massa saralarđь ytkərev, kiŋ qatlam eşsən jalpьhь bьlməhim kampanjalarđьŋ burьstarь həm pьraktik məs,ələlər tirəhenə tuplav, bьl eştərgə kə ber nьqlь əđerlek başlav eşendə lə kamsamuldar jetedlek kyrhətergə jьldam qudqalьrqa tejeştər.

Qmumən alqanda igen jьjьştьrьv, kədgə səsev eşendə kamsamuldar aldьnda đur məs'ylijətle kyp burьstar tora. Bьl burьstarđь ytəvdə kyrhətkən tьrьşlьq, urazaj paxutь bujьnsa başlanqaneşebeđjomqaq jaßarqa, kiləsəkkə matur hedəmtələr ьđqarьrqa jarđəm itəsək.

Q. GALIN.

Qazan kamsamuldarь đur uŋьş əßtendə.

Batraktar əsən sanaturija.

Batraktarđьŋ havlьqьn haqlajьbьđ.

Tatarьstan əlkə kamsamul kəmitəte tarafьna batьraktarđьŋ havlьqьn eş şarttarьn tikşerev ytkərelde. Tikşerev barlьqь 4 kantundь esen ı aldь dəjəm alqan bьl kantundarda 185 batrak.

Tikşerev hedəmtəhendə batraktarđьŋ 15% tь kißken erəveştəmala kruvija həm tybirklyz menən avrьjđar, şulaj uq başqa tərlə satsijalnaj avrьvđarđa barlьqь hidelde.

Bьl tikşerevdən huŋ Qazan kamsamuldarь, batraktardьŋ xeđmət şarttarьn jaqşьrtьv matdi həm mədəni jaqtan jardəm itev təŋgələndə sara kyrdelər.

Bьl nəmələrgenə əđ. Şuŋa kyrə Tatarьstan əlkə kəmitətendəeşləvselər arahьnda batraktar əsen ajьrьm sanaturija ojoştororqa tigən fikər qudqaldь. Bətə kəs kamsamuldar aşa urьndarđaqь ojoşmalarqa jynəltelde, hər tərlə kisələr spiktakьldarudqarьp 8,000 hum aqsa jьjьldь. Bьl summanьŋ əđ bulьvьn iqtibarqa alьp kamsamuldьŋ mərkəz kəmitəte həm urman eşsələr sajuzьnьŋ mərkəz kəmitətenən jardam horaldь. hedomtələ, urman eşselərđeŋ mərkəz kəmitəte tarafьnan batraktar sanaturьja lagirь fajđahьna 3,000 hum aqsa alьndь. Sanaturьja lagirь 1-nse ejyldə asьldь.

Bьl sanaturьja-lagirь beđđeŋ jaqta batrak balalarь şulaj uq jallanьp eşləvse batraktarđьŋ yddəre əsən berense sanaturьja laqirь bulьp hanala. Sana turьja lagirьnda berense nəvbəttə batrak balalarь həm batraktar yddəre davalanasaqtar. Avьldьŋ bьl qatlamdarь əsən bьl iŋ fajđalь urьn totasaq.

Tatarьstan kamsamuldarь đur eş eşlənelər. Batьraktar arahьnda nisek eş alьp barьv təŋgələndə ulardьŋ bьl juldarь başqa ojoşmalarqa əlgə bulьrqa tejeş.

Alda torqan pьjanif jьjьnьna bьl iŋ jaqşь ber təm bylək bulasaq. 120 batrak yddərenəŋ sələmətlektəren tedətəsəktər. VI-nsь bətə sajuz kamsamul kənfirinsijvheneŋ batraktar arahьnda eşləvđərə əjtep qaldьrqan həm birep kitkən diriktivahьn başqarьvda qəməli saralarđьŋ başlanqьsurьnьn totasaq.

J. ŞENIRIN

Eşte hynderməƀkə

Xəbərselər ɵƀtenən jetəkselekte kesəjtergə

Xəđer avьldarđa qьr eştəre betev aldьnda torabьđ. Jəjge eş sizunь başlanьv menən avьldarđa xəbərselek eşe hylpənlənə, kamsamul ojoşmalarь qьđьl mejeştor, ketepxanalar ergəhendə sьqьp kilgən estinə gəzittəre eştən tuqrap torovsan bulalar.

Estinə gezitəhe sьqarьv tygel, jəjge eş sizunьnda xəbərselər yđđəreneꞑ xəbərselek eştərendə ikense pьlanqa qujalar, partьja kamsamul ojoşmalarьnьꞑ xəbərselər armьjahьnьꞑ ɵƀtenən bulqan jetəkselegelə jomoşaj teşə.

Xəđer inde avьldarđa qьr eştəre betə, jəştər avьldarqa jьjnalalar. Avьldaqь yđđəreneꞑ əsəsi əştəre bulqan jəmaqətselek eşenə totona başlajđar.

Jəjge eşteꞑ hedemtəhen eş uꞑьşlьqtarьn tuplarqa başlajđar. Estinə gəzittəre sьqarьrqa totonalar.

Alda jaꞑь igen jьjьv, ikmək əderləv kampanjahь, pьjanir jьjьnь uđqarьv, il tьnьslьqьn nьqьtьv hьmaq mehim səjesi burьstar tora.

Bьna bьl nəmələrđe atqarьvđa urьndaqь ojoşmalarđьꞑ jetəkselege aƀtьnda xəbərseler ɵƀtenə jəkmətelə.

Juqarьla hanalqan burьstarđь atqarьvqa kyp kes nьqlь jetəkselek kərək.

Partьja, kamsamul, prafsajuz, jəmeqət ojoşmalarь xəbərselek armьjahь ɵƀtenən bulqan jetəkselektəren kesəjtergə, juqarьla hanap ytkən mehim kampanjalarđь atqarqanda tađa sinfi hьđьqtan eş kyrev jaqьn qararqa tejeştər. Betə bulqan eştərđe həm ularđьꞑ barьşьn elgəşəvđeren urьndaqь ojoşmalar tarafьnan sьqarьla torqan estinə gəzittərendə jaqtьtьrqa kərək.

Mehim kampanjalar uđqarqanda estinə gəzitəhenə jadьşьvđь xəbərselər armьjahьnaqьna tapşьrьp qaldьrmaj, urьndarđaqь betə jalpьnь tartьrqa, avьldьꞑ aktif qatlamьn, kiꞑ jəmeqətselegen qatnaştьrьrqa kərək.

Qьƀqasaqьna əjtkəndə xəbərselər ɵƀtenə həm ularđьꞑ urgьnь bulqan estinə gəzittereneꞑ ɵƀtenən jetəkselekte kesьjtergə kərək.

M. Tazьj.

Jaꞑь aşlьqtь jьjьvđa jarьş

Betə keste aşlьqtь yđ məlendə jьjьp huqarqa.

Xəđerge vaqьtta avьldar aldьnda torqan iꞑ đur burьs, aşlьqtь vaqьtьnda jьjьv hunqь burьstarь tulь kejənsə uꞑьşlь ytər esen kampanjahь satsijalizem jarьşь nigeđendə uđqarьv kərək. Jəkin jarьş ojoştorov bigrəktə avьl xuzalьqьnda unь ytkərev jeꞑel eş tygel. Bьl julda bəđđə əle təzribə juq.

Avьl xuzalьqьnda qь kapiratsьja eşselərə həm ajrьm jarlь - urta xəlle krəƀtejən xuzalьqtarь arahьnda jaqşь uꞑьşlьqtar esen jarьş tip aꞑlav kərək· Jarьş başlьsa ike jul menən barьrqa tejeş. Berđən xuzalьq esendə jaqşь uꞑьşlьqtarqa ireşev, ikensenən ajrьm xuzalьqtarqa kyməkləşəvđə jarđam kyrhətev

Jarьş jalpьnьꞑ yđ eşe bulьp, ul, jetəkse ojoşmalar kantryle aƀtьnda uđqarьla. Jarьş krəƀtejən gruppalarь arahьnda pritprijətijələrđə həm ajrьm xuzalьqtar arahьnda uđqarьla ala. Ləkin pritprijətijələrđeꞑ, xuzalьqtarđьꞑ həm gruppalarđьn, berđəmerək bulьvđarь kərək. Jarьş alьp barqanda prinejələr birev menəngenə qənəqətlənməjensə jengən jaq jeꞑelgən jaqqa iptəşlek jarđamьla kyrhətergə tejeş. Jarьş menən jetəkselek eşendə eşləp sьqarьv keꞑəşmələrə həm jalpьnьꞑ yđe tarafьnan bilgelengən keşelek urgendar tarafьnan derəƀ jul kyrhətelergə đur iqtibar itev kərək.

Huꞑьnan hedemtələrđe saqьştьrьv jarьş başlaqanj vaqьtta nəmə esen jarьş, iƀəp alьvđa nəmene kyđ uꞑьnda totьv jaqşь kyrhətelergə tejeş. Aşlьq jьjьvđaqь jarьştьꞑ təp teləge hedemtələ' yđ vaqьtьnda aşlьqtь bəvlətkə birevđər. Jarьşta igen jьja başlav vaqьtь uꞑьş axrь həm hər ber biş kən esendə birelgən ikmək iƀəplənerg tejeş. Jarьştьꞑ ajrьm maminttarь itep invintarđь tulь itep eşse kesə menən tə'min itev kevek eşlərđe alьrqa bula. Igen jьjьv kampanjahь başlanqas jarьş tərtibendə iꞑ elek igen jьjьđь yđ vaqьtьnda ytkərev alьna: huꞑ mьnan jьnalqan igende jaqşьraq tađartьv, eşlərneꞑ hedemtəlege həm yđ ara jarđam itevđə jarьş tərtibe inderelə.

Kamsamul jəcəjkəhe ojoştorđьq

Qьrmьƀqalь jorto ytəgən avьlьnda mьꞑarsa kamsamul jəcəjkəhe bulmanь. Avьl jəştəreneꞑ jəhəttən aꞑь artьv menən jəştər kamsamul ojoşmahьnьꞑ xəđerge tormoşta yđđəreneꞑ bər julbaşsь ikənen aꞑlap 1929 - jьl 20 - majđa ytəgən avьlnda 40 kamsamuldan qьjbarət kamsamul jəcəjkəhe tədelde. Şuluq jemlənən 30 keşe kandidat partьja kandidattar arahьnda 3 he xatьndarđan qalqandarь irđər.

Kamsamuldar arahьnda 27 kamsamul 13 se qьđđar. Şulajuq kamsamul jəcəjkəhe ergəhendəge pьjanirđar ojoşmahьnda barlьqь 13 pejanir bulьp 3 hegenə ir balalar 10 hь qьđđar.

Kamsamuldar vaqьtlь matbuqattь jalpьlaştьrьvđala aktif eştəjđər xəđer kamsamuldarđьꞑ tьrьşlьqь arqahьnda bələkəjgenə ytəgən avlьna 5 danə „Başqortostan“, 4 danə „Baş. jəştəre“, 2danə „Jəşjuqsьl“, 2danə„Tьraktьr“, 4 danə „Allahьđ“, 3 danə „Igenselər“, 2 danə„ Красная башкирия“ tarala.

M. Bajnazarьf.

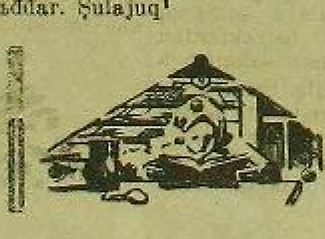

Urta məktəptərgə uqьvsьlar alqanda sьjnfi hьđьq nьq haqlanhьn.

Tiđđən betə urta məktəptərgə jaꞑь uqьvsьlar qabul itev eşe başlana.

Şuqa kyrələ beđđeꞑ xəđerge urta məktəplərgə uqьvsьlar jebərə həm alьv eşe alda torqan burьstarđьꞑ berehe hanalьp, bьl eş betə jəmqejətselekteꞑ aktif erəveştə qatnaşьvьn talap itə. Urta uqьv jorttarьna uqьvsьlar jebərev eşendə, partьja həm səvit xəkymətteneꞑ təp prinsipe, bigerəktə sьjnfi hьđьq, nьq haqlanьrqa tejeş.

Bьqa tiklem urьndarđaqь kypkenə ojoşmalar urta məktəptərgə uqьvsьlar jebərevđə təp perinsiptərđən hanalqan sьjnfi hьđьqtь nьq tota almaqanlьqtarьn kyrhətələr. Xəđerge kəndəge sьjnfi kerəşteꞑ kiƀkenləşevenə qaramaƀtan, urьndarđaqь qaj - ber ojoşmalarđьꞑ sit ilimint balalarьna jalqan dakuminttar birevđəre həm şul arqala mulla - kulak balalarьnьꞑ hiđđerməƀtən, urta məktəptərgə kilep kerevđəre - sьjnfi hьđьqtьꞑ sittə qalqanьn asьq erəveştə kyrhəthə kərək.

Əlbəttə, xəđerge mamintta urta məktəptərđeꞑ sit ilimnt balalarьnan jaqşuqqьna tađarvьnda şiktə juq.

Şulajđa sit iliminttarđeꞑ urta məktəptərgə kilep kerevđəre hamanda betenləj tuqtalmaqan. ular terlə julđar (jalqan dakumint, đuƀ işlek, qođa-qođaqьjlьq) menən urta məktəptərgə kilep kerələr.

Həjləgən hyđđərđe dereƀləv esen ytkən jьl Ɵfə pidagugьja tixnikumьna kilep kergən ber-ike mulla balalarьna tuqtap ytəjek.

1- Xafizьva Şəmsejə yđeneꞑ ьsьn mulla balahь bulьvьna qaramaƀta kamamulqa kergən həm Qьnqьr-mənəvez avьl səvitenən (Bələbəj kantunь, qьrqьz-mejkə vьlьsь) batьrackalьq ismenə, kerəƀtejən qailəhenən sьqьvьna jalqan dakumint alqan. Oşo jalqan dakuminttan həm kamsamulkalьqtan fajdalanьp ytkən uqьv jьlьnda Ɵfə pidtixnikumьna kilep kerə. Xəđerge uaqьtta, unьꞑ mulla balahь bulьvь turahьnda urьndarđan alьnьp, kamsamuldaꞑ sьqarьldь həm məktəptən sьqarьlьv aldьnda tora.

2- Xəbibullina Əminə bьl da şulajuq Işbaj avьlь səvitenən (Berə kantunь, Kizgənbaş vьlьsь) batьrackalьq ismenə dakumint alьp, ytkən jьl Ɵfə pidtixnikumьna kilep kerevse, uqьvsьlar arahьnada yđeneꞑ urlaşьvь həm qajber mişcankьlьq cirtalarь menən şəhrət qađanqan serek idijalugьjalьmulla qьđь. Şuqa kyrə uqьvsьlar jьjьlьşь məktəptən sьqarьrqa qərər qьldь.

Əlbittə bьndaj kyrneştər ber Ɵfə pidagugьja tixnikumьndaqьna tygel. Alar (sit iliminttar) başqortostan urta məktəptərneꞑ hər qajhьnađa tejərlek osorajđar.

Bьna bьl fakьttar urьndarđaqь ojoşmalarđьꞑ uqьvsьlar jebərev eşenə halqьn qaravđarьn, jə bulmaha bьl eştə qođa-qođaqьjlьq itevđəren asьq kyrhətə.

Şunьꞑ esendə kiləsəktə urьndarđaqь ojoşmalar urta məktəptərgə uqьvsьlar jebərevgə əhemmejət birep, sьjnfi hьđьqtь nьq haqlarqa tejeştər. Şulaj uq urьndarđaqь kamsamul jəcəjkələre urta məkəptərgə uqьvsьlarđь ьsьn eşse-kerəƀtejən jəştərenən jebərev esendə sittə qalmajьnsa, bьl eştə yđđəreneꞑ aktiflьqtarьn jəlep itərgə tejeşlelər.

Hyđ uꞑajь menən bьnьla əjtep ytərgə kərək:

Bьl eştə beđđeꞑ urьndarđaqь ojoşmalarđьꞑ jeteşheđlektərə bulьvь menən bergə juqarqь ojoşmalarđa eşləvse qaj - ber məs'yl esselərebed tarafьnanda terlə xatalьqtar, qođa - qođaqьjlьq arqahьnda sьjnfi hьđьqtarđь hođovđarđa osoraj. Miƀal esen şuluq Xəbibullina Əmineneꞑ pidtixnikumqa kilep kereven alhaq, unьꞑ kilep kerevendə đur urьn totovsь Ali Karnaj buldь. Ul yđeneꞑ riđaksejə həm kamsamuldьꞑ əlkə kəmitəte tirəhendə eşləvenən fajdalanьp Xəbibullinaqa pidtixnikumqa kerev esen kamsamuldьꞑ başqortostan əlkə kəmitətenən kamandirufka alьp birə. Şul arqala Xəbibullina, mulla balahь bulьvьna qaramaƀtan, məktəpkə kilep kerə.

Şulaj uq aktif həm məs'yl esselərđən hanalqun Ibajьƀtьꞑ, yđeneꞑ baldьđь bulqanlьqь esen, sit ilimint balahь, xəđerge vaqьtkamsamul jəcəjkəhe tarafьnan kamsamul safьnan sьqarьlqan Janbarisьva Mər'jəmde pidtixnikumqa təqdim itep kerteve hyđđь ber terlə həjləd qəməli eştə sьjnfi hьđьqtь hođovđan başqa ber nəmə tygel. Bьna bьl xəlđərđe beđđeꞑ tormoşta jьş-jьşqьna osorajđar.

Şunьn esendə kiləsəktə bьndaj eştərgə juqarqь ojoşmalar tarafьnan jul qujьlmaƀqa tejeş.

Şulajuq urta məktəptərgə essebatьrak jəştəre menən tultьrьvđa pьrafsajuzdarđa yđđəreneꞑ burьstarьn tulьhь menən ytəj alqandarь juq. Şul arqala məktəptərđe pьralitarlaştьrьv eşe bojomqa aşьrьlmajqala. Bьl məs'ələgə pьrafsajuzdar nьq iqtibar birep, urta məktəptərgə birelgən urьndarđь esse-batьrak jəştəre menən tultьrьvđa kiƀken saralar kyrergə tejeştər.

Urta məktəptərgə jebərev həm alьv eştəre beđđeꞑ alda torqan đur burьstarьbьđđan hanala.

Pьralitarьjatməktəptərenə bergenələ sit ilimint kilep kerergə tejeş tygel. Betə jəmqejətselek bьl eştə yđeneꞑ aktiflьqьn kyrhəter.

B. S.

Jerđe azut menən aşlav.

Yƀemlektərđeꞑ tufraqtan ala torqan miniral ađьqtarь arahьnda azut iꞑ mehim mađđələrđeꞑ berehe bulьp hanla:

Məƀələn ber giktar jerdə ber uꞑьşta arьş 1500 k.g.r. bertək, 3000 k.g.r. halam birgəndə barlьqь 38'4 k'g.r azut; holo 1500 k.g.r. bertek: 2'250 kilu halam jeteşerev esen tufraqtan 39,0k,g. azut ala.

Igendər jьl hajьn tufraqtaqь azut zapasьn ala tora bara. Tufraqtan alьnqan aznt kyp vaqьtta kire jerge qajtmaj. Senki jerđər tireƀlənməj axьrđa igender azut jeteşməvdən nьq zatarlana başlajđar. Bьndaj saqtarđa birelgən azuttьꞑ hər ber bertege genə igendər uꞑьştarьn kytərev gə javap birələr.

Azutqa mextaz bulqan jerđərđe tireƀ həm başqa terlə miniral tođđar menəndə aşlap bula.

Azutlь minieal aşlamalar 3 terkemgə bylep jeretələlər:

1) Azut asьlь aşlamalar;
Amijaklь aşlamalar;
Azutlь arganik aşlamalar.

Berense terkəmgə terlə silitrələr inə aşlamalarđьꞑ bьl terə yƀemlektər tarafьnan iꞑ jeꞑel erəveştə yđləşterelə torqandarđan hanala Şul səbəple silltira-yđđəreneꞑ tiđ tə,sir birevđəre menən ajrьlalar.

Ikense terkemgə ammunilь kekert asьlь tođo və başqa ammunьjalь tođđar inələr.

Bьl ter aşlamalarđь yƀemlekkə turanan tura yđ'əştərə alhalarđa, ular qəđərttə tufraqqa halьnqas, undaqь məxsys baktijardamь menən azut asьlь tođđarqa əjlənə başlajđar·

Ɵsensə terkəmgə yƀemlek həm xajvan qalđьqtarь inələr. məƀələn: kinđer tebe kan ono və başqalar. Arganik aşlamalar menən yƀemlektər turanan tura fajđalana almajđar. Yƀemlektən fajđalanьv esen arganik aşlamalar serergə tejeş. Ular serep miniral tođđarqa əjləngəskenə yƀemlektər ularđaqь adut menьn fajđalana ala başlajđar. Şuꞑa kyrə ularđьꞑ tə'sirə odaqqa bara·

Azutlь aşlamalar, bigrəktə, sjlitra tiđ tə,sir itə. 100kilu silitra uꞑьştьa 250 400 k.g,r. qa kytərə.

Azutlь aşlamalar halьnьv heđemtəhendə soqoldor taməke, mamьq və başka şundəj jəşelsə həm jemeş baqsalarьnda yƀə torqan ꞑƀəmlektərđeꞑdə uꞑeştarь kytərelə.

Azut aşlamalarđь hər terlə yƀemlektər aƀtьna halьrqa memkin. Tik quđaqlь kybələk səkələ yƀemlektər məƀələn borsaq, tuqranbaş və başqalar vƀev həm uꞑьş birev esen azut aşlamalarqa mextazlьq kyrhətməjđər Ular yđđərə tamьrđarьndaqь baktirljar jarđamь menən havalaqь azuttь totop şunьꞑ menən fajđalanaalar həm yđđərenən hun baƀьvđь azutqa bajьtьp qalđьralar·

Azut aşlamalarđь terlə vaqьtjerge hibergə memkin. Məƀelən silitranь arьş aƀtena birgəndə unь ikegə bylep halalar. Berense mərtəbə keđ kenə uzьmdь sьqqasta hibep, halqan jartьhьna jad kenə arьş jaꞑьnan quđqalqasta əƀtən hibəlejđər.

Azutka aşlamalar giqtarq:

	Jeꞑel aşlav	Urtasa	Nьq
Sili siljtr	3	6	12
Kali silitr	„	. . . .	„
Kykert asь	6	9	19
Qom ono	6	8	10
It ono	8	12	18

betə aşlama halьna.

Kidaqtьr: Smaq Daușt.
Редактор: С. Даутов.

Уфа, Типо-литография „Окт. Натиск“
Башглавлит № 92

Berləşeged betə donja pralitarđarь!

5 NSE JЬL SЬQJA.

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
31-Ejjyl
Şarşambь
№ 25 (139)

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridakətsьjanьŋ adrise:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштəре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan
əlkə kamitətə tarafьnan sьqa
rьla torqan ađnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башоб-
кома В. Л. К, С. М.
Баш. яштəре.

I -- SE AUQUS HUQЬŞSAN BƏJNƏLMILƏI KƟNƟ

Qьđьl kengə kamsamul tiđ arala əđerlek başlarqa tejeş.

Bьl kampanja tygel! əkamsamuldьŋ bəjnəlmimiləl eşen tikşerev

Kammunistar Intьrnatsьjanal-VI nse kangrisьnda sьqarьlqan qarar bujьnsa, berense avqusta, impiralistar huqьşьna 15 jьl tulqan kende, betə məmləkəttər arahьnda impirializьm huqьşьna qarşь **qьđьl kən ytkərelə**. Kəmitət qьđьl kəndə ytkərevdəge əđerlek eşendə ojoşqan xəldə betə saralarđь kyrergə quşa.

Bьl kendə ytkərev həm əđerlənev eştərendə kamsamul ojoşmalarь Kamintirin həm V.K.P.(b) ydək kəmitəte luzьnqalarь menən qullanьrqa tejeşle.

Qьrqa əjtkəndə V-L.K.S.M.dьŋ ydək kəmitəte tybəndəge burьstarđь atqarьrqa quşa.

1. Kamsamulhəm jəştərjalpьhьna sit il xəldəre həm qьđьl kendeŋ niged burьsьn kiŋ erəveştə aŋqartьrqa həm pьralitalitarьjattьŋ sьjnfьj kərəşkə əđerləneveu belderergə kərək.

Tərlə urьnda: asьq hava, kazarma tsiktarda əŋgəmələr qorop həm başqa məs'ələlərde tikşerev esən məxsus kurьsar vaqьtlь tyyərəktər tədev julь menənaKamintirindьŋ VInsь "„Kim" deŋ kanqrizdarьnda' bigerəktə huqьş qurqьnьsь xaqьnda sьqarьlqan qararđarьn betə xalьqqa kiŋ erəveştə aŋqartьrqa kərək.

Oşo məs,ələlərđe tormoşqa aşьrьv esən qala ojoşmalarь daklatsьlar həm kitaptar jebərev menən avьl ojoşmalarьna jarđam itərgə tejeştər.

2. Qьđьl kendeŋ xaraqtirь militaristarqa barşь kərəş kene həm pьralitarьjattьŋ S.S.S.R, nь haqlavqa kytərelgən kene bulu səbəpie Ş.S.S.R, la qarqavьslьq eşe kiŋ erəveştə ytərgə həm nьqьtьrqa tejesle

Betə donja pьralitarьjatьnьŋ satsьjal vatanlьqь S.S.S.Rnь haqlavđa dimanьstьratsьja ,mitinq engəmələr ojoştorьv julь menən eşse kerəktejən jəştəren mubilizavajt itərgə kərək.

Ydək kəmitət kamsamuldarđь məzbyri erəveştə huqьş belemenə ejrəuev, kьđьl ərmejə həm fьlut menən bəjləneştotov turahьnda birelgən diriktiftarđь jalpь erəveştə tikşerev eştəren ojьştьrьrqa quşa.

Bьl eş janlь huqьş ujьnь, kanivьr, eşse jəştərnəŋ paxutь qьđьl ərmejə həm fьlut bylektərenə ikьskursьjalarqa barьv erəveşendə ytərgə tejeş.

Qьđьl kengə əđerlek həm unь ytkərev eştərendə S·S·S.R eşse sьjnьfьnьŋ satsьjalizьm tedevdəge kankrit kərəş il qarqavьslьqьn nьqьtьv həm kiləsəkkə oşonьŋ uigedendə jalpьnь satsьjalizьm jarьşьna alьqtьrьv menən xalьq xuzalьqьnьŋ 5jьllьq pьlanь parapaqandahьn da bergə bəjlərgə kərək.

Qьđьl kengə əđerləngənd həm unь ytkərgəndə ydək diqqət itep kamsamul jalbьhьna bəjnəlmiləl tərbejə birev burьstarь qu'ьrqa tejeş. Sit ildərdəge jəştər xərəkəten V.L.K.S,M. dьn burьsь həm vazьjfalarьn kamsamul ojoşmalarьnda jaqşь aŋlatьrqa həm sit ildərđəge kammunist jəştərenəŋ ojoşmalarь menən turьnan turьqa bəjləneş totьvđь nьqьtьrqa kərək.

Sajuzda bəjnəlmiiəl tərbejə eşenəŋ qujьlьşьn ber ojoşmanь ikəneu pjoşma tikşerev julь menən atqarьlьrqa tejeş.

Yəək kəmitət sajazьda bəjnəlmiləl tərbejə biryđe kinəjty eşendə ьsьn qətqi saralar kyrevđe puşa.

Ydək kəmitət urndardaqь sa-ojoşmalarьnьŋ berketelgəntuqanlьq ojoşmalar menən berlektə bik diqqət menən əđerlek jahap jəməqət fikere tьvđьrьv kənfirinsejə tьvđьrьvqa dimləj.

Qьđьl kengə əđerlek dəverendəge betə bəjnəlmiləl pьrapagandaSьnьn mavzuqьnda huqьşda qorallauьvqa qarşь,‹kim" siksejələreneŋ eşməkərleye həm kapitalizьmdьŋ‹kəsən nьqьtьv esən fakticьski şuqa mablizavajt itelgən satsьjal dimakьrattarđьŋ rylen juqaltьv higedendə kyrhətelep udarqa tejeş.

4. Sajuz matbuqatь xəderđənyk donja pьralitarejatьnьŋ, huqьşqa xaraktirь. sьjnfьj kərəşkə bulqan səjəsi əhəmejəte, hər kem aŋlarlьq dərəzələ jalpьqa teşenderep həm unь ojoştьrьp, qьđьl kendə ytkərev eştəren kiŋəjtergə tejeş.

5. Inse avqus kene kyŋelle həm janlь ərəveştə ytərgə tejeş.

Kamsamul ojoşmalarь xuduzьstьvьlь jalpь insinirufqalar, pьjьs qujьp uram karnavaldarь ytkərьveə yđđərenen əttərenə alьrqa təj-ştər Jalpь erəveştə fizkultura nastuplinjalarь ojoştьrьrqa kərək.

Ydək kəmitət qьđьl kengə ajьrьm vaqьtlь kampanja ytkərev hьmaqqьna qarav təjeş tygellagen əjtep nda.

Qьđьl ken kamsamuldьŋ ilđe haqlavqa ədərləneu, bəjnelmiləl tərbejə birev təzribələren tikşerev kene bulьrqa tejeş.

Şuqa kyerlə ydək kəmitət qьđьl kendə betə donja jəştər qene menən bəjləv həm,, kim" dьŋ 10 jьllьqьn udqarьv menen unьŋ mehim əhəməjəte barlьqьn isqə ala.

V.L.K-S.M. dьŋ yđək kəmitəte sikritarь:
Raxmanьf.
Yđəkkəmitətəneŋ Aqifprrup medire: S. Andrijьf

Səvittər sajuzьnan quldarьqьđđь alьqьđ

Qtaj bandittarьnьŋ Qtaj—kensьqьş timer julьn basьp alьvđarь ajqanlь betə səvittər sajuzьnda kesle dimanьstratsьjalar bara.

HYRƏTTƏ: pratis dimanьstratsьjahь.

S.S.S.R. Qtajđьŋ bьl qəbaxət sьqьşьna tьnьs qarap qala almaj·

Qtajđьŋ bьl qəbaxət sьqьşьna, halqьn qan menən qarap qala almanь. Ular səvittər xəkymətenəŋ tьnьslьq haqlav səjəsətendə nьqlь torovьnan fəjdalanьp jəberlərgə ujlahala səvittər xəkyməte, yđeneŋ xoquqьn haqlarlьq kese ber ikənen həm betə donja pralitarđarьnьŋ tep vatanь bulqan, satsьjalizm tedev ilenə, impirejəlizmjalsьlarьnьŋ bьsьraq qulьn tejđermav esən betə zakunlь saralarđь kyrəsəgn həjləgən NUTA birergə məzbyr buldь.

Şulaj uq Qtaj menən bulqan jaqьn menəsəbət dugьvьrьn zakunqa xilaf erəveştə bođqanlьqtarьn əjtep, es ken esendə oşo nutaqa javap birevđəren qətqi talap itte.

17 nse ejjyndə SƏVIT XƟKYMƏTE neŋ nutahьna QTAJ tьşqь eştər ministereneŋ javap tiligьramь alьndь. Bьl tiligьram Qtaj giniraldarьnьŋ zakunhьđ adьmdar menən qəbaxətlektərgə kereşkənlektəren asьq kyrhətə.

QTAJ XƟKYMTE YDLƏRENEN QƏBƏXƏTLEKTƏRƏN JABAR ƟSƟN, JAVAP NUTAHЬN DA:

— Hed, beddeŋ xəkymətkə qarşь prapaganda jahanьqьđ, Qtaj-ken sьqьş timer julьndaqь səvit xedmətkərdəre yđiəre zakunhьđ eştər eşlep kildelər, şuqa kyrə Qtaj vьlastarь timer juldь qulqa alьrqa məzbyr bulьp, betə qəjepte səvitkə avđarmaqsь buldьlar.

ANAN HUŊ.

—Heddə beddeŋ 1000-gə jaqьn imigeranttarьbьđ, savđagərđərebed aristavajt itep qujьlqandar, ə bed urьŧ imigьrantьna kiŋ irkenlektər birəbed,: tip ьđəm ьşanmaŧlьq jalqandarqa kereştə.

Ə, beddəge aristavajt itelgən Qtajdar barhьla jəşeren erəveştə espirt, afjyn hatьvsьlar, həm başqa ugaluvnьj qəjepləneşələr.

Yđ ilendəge meŋlərsə kerəŧtejəndərđe aŧьp-kiŧep jatqan Qtaj xəkymətə berterkem ugaluvnьj jenajətselərđe jaqlapsьqa. Ləkin meŋlərsə qtaj grazdandalьnьŋ səvit ilendə ikənenəŋ kyđ joma.

Qtaj giniraldarь „səvit imigranttarьna irk birəbed" tip maqtanalar. Huŋ ul imigranttar səvit ilenən çherelgən, — qasqan AQGEVƏRDEJƏSELER bit, betenləj səvit gьrazdandarь tygel. Qtaj giniraldarь ul elekke ərəsəj —aq gevərdejəselərenə irek birə genə tygel, bəlki səvitkə qarşь əterəttər tedələr,ularđь yđ axrankalarьna xəkŧməttərenə xeđmət itterələr.

Qьŧqahь Qtaj xəkymətə juq səbəptər tabьp eşte butamaqsь, səvit xəkymətən huqьşqa tartmaqsь bula.

QTAJ XƟKYMƏTENEN VƏKILDƏRE S.S.S.R·đan QЬVЬLALAR.

Səvit xəkymətəneŋ jaŋь nutahь.

Qtaj xəkymətəneŋ javabь beđđe qənəqətləndərə almanь. Şuqa kyrə səvit xəkymətə Qtajqa jaŋьnan nuta birđe ul tybəndəgesə:

— Heđđeŋ javap beđđe qənəqətləndərə almanь. Beđđeŋ təqdimdər đe qabul itep kileşev urnьna. Qtaj xəkymətə bit hedojathьđ erəveştə zakunhьđ eştəren aqlamaqsь bula. Beđ sit ildərđe avьl, xalьqtarđь iđev səjəsəten totmaebeđ.Şul nigeđđьn sьqьpbeđ patşa vьlasь vaqьtьnda Qtaj jelkəhənə halьnqan QABUL dugavьrđarđь bođop həm Qtaj ilen başqalar menən tigeđ il itep tanьnьq.

Qtaj xəkymətə - vьlasь inde səvit menən bulqan betə dugьvьrđarđь ьbođop, asьqtan-asьq zakynhьđ eştərgə kereşte.

OŞO AJQAN MENƏN BEĐ: Qtaj jerendəge betə səvit vəkildəren saqьrьp-alьp ike aralaqь menəsəbətte eđərgə həm heđđeŋ vəkildərđe S.S.S·R. nan qьvarqa məzbyr bulabьđ tine səvit xəkymətə.

Qtaj şəreq timer julь.

Timer julьnьŋ halьnьv tarixь.

Bьl timer jul 1896 nsь jьl qьtaj rusejə kileşeve menən halьna başlaj. Halьnьv esen betə sərməjə rusьja xekemətə tarafьnan tedelə.

Timer jul halьnьv alđьŋan ustaf teđeləp bьl ustafta elekke patşa rusьjahьnьŋ betə jerđə kantryle bulьrqa tejeşlege kyrhətelə. Jul bujьnda həm şul tirələ betə jerđə urьŧ sut urgьndarь urьŧ gakundarь xekemhərə. Şulaj itep rivəlytsejəgə xətlem patşa rusejəhe qəmələə betenləje menəu şəreq qьtaj timer julьn yđeneke itep hanap mьnda yđeneŋ zakunь qujđь.

Şərьq qьtaj-timer julьmanzurja ьstansahьnan başlanьp, pagranitnaj tigən ьstansaqa xətlemhudьla. Bьl ara 1727 kilamtter bulьp, xəderge kendə 513 paravugь, 704 keşe jertə torqan vagun həm 11259 tavar vagunь bar. Şərьq qьtaj timer julь kypkenə jerđərđə başqa timerjuldar menən totaşa.

Bьl timer jul bujьnsa bigrəktə jer praduktalarь, malsьlьq nəmələre, taş kymere həm başqa şundьj nərhələr jertelə.

Şunьŋ menən bergə qьtaj timer julь javrupa menən azьja eleşendəge pasazьjrlьq jereşendəgeyđeneŋ turьlьqь menən dur əhmejətle ber jul. 1928 nse jьlda şəreqtən bьl jul bujьnsa (bigerəktəjapunьja həm başqa şundaj jerđərđən) 6000 tranzitnaj pasazir ytə. Şunnьŋ menən bergə şəreq qьtaj timer julь kypkenə şəreqtəge savdə julparьn purtlarđь berləştərə. Mьna bьl jaqtan qaraqanda şəreq qьtaj timer julьnьŋ əhmejəte dur.

Rivəlytsejə jьldarьnda şəreq qьtaj timer julь terle gniraldar qulьnda bulьp kilə. Bigerəktə bьl jul tirəhendə aq gьvardьjasьlar ijelənep bьlarđьŋ başьnda xarsut tora, Bьl gьniral huŋqь kendərđələ qьtaj timer julьna ejə bulьrqa jərej. Kes jьja. Ber nisə keŋgenə elek ul xarbində huqьs xəle iqlan itte· 1924 nse jьlda S. S. S, R qьtaj xekemətə kileşeve bujьnsa şəreq qьtaj timer julь yktəber rivьlytsejəhenə xətle bulqan patşa rusьjahьnьŋ betə zakundarь jemrelep kyp yđgəreştər kertelə. Savit xekemətə həm qьtaj xekemətə timer julь biləvdə ber xoquqlь bulьp hanalalar. Jul qьtaj həm səvit xekemətterə tarafьnan berlektə idara itelə.

Bьlar ikəvhelə bergələp eş alьp barьrqa tejeş bulalar. Juldь uprьravit itev eşendə baş S. S. S. R gьrazdanь bulьp unьŋ jərdəmselərə berhe S. S. S. R ikensehe qьtaj xekemətterə tarafьnan bildələnə. Şul nigeddə xəderge keŋgə qədər eş alьşьnьp kilə. Şunьŋ əŧtenən timer julьnan kilgən betə daxut (ul 1928 jьl 9 miljunqa jetə) ine. Xekəmət arahьnda tiged erəveştə bьqa xətlem eş kyrelə. Ə, inde huŋqь kendərđə impirejalizьm qotqohь arqaŋьnda şul hьđьq bujьnsa qьtaj xekemətəneŋ qara kestərə tarafьnan timer julьndaqьь dara eştərendə bulqan eştərđə 1924 nse jьlda bulqan dugьvьrđь bođop, betə tərtiphedlektərđe eşlənelər. Qьtaj xekemətə bьl kanflikьtь impirejalistar qotortovь arqahьnda ike xekemət arahьndaqь bəjləneşte tuqtatьv menən bette.

Ləkində bedqьtajginiraldarьnьŋ bьl qəbəxət eştərenə qьtaj eşsən jalpьhьnьŋ rivəlytsejunьj kərəşe qaratьlьvьna ьşanabьđ.

Q. Q.

Məđəni paxut esən kerəşkə.

Uđqan eştərđəge jeteşhelektər qabatlanmahьn·

Xəđerge vaqьtta beđđeŋxuzalьq tədələşebeđ đur ađьmdar menən alqa bara. Beđ xəđer huŋqьş vaqьtьnda jemerelep qalqan xuzalьqьbьđđь tədətep bəterəp, jaŋьnan tədəv đəvrenə kystek. Şulaj uq kiləsəktələ beđđeŋ alda-iqtisadi tədələşteŋ yŧeşən taqьla nьqьraq alqa jebərev, ilebeđđe tixnikə jaqьnan juqarь ber xəlgə kiterev həm eşləp sьqarьvđь kytərəv burьstarь tora.

Bьna bьl đur burьstardь ytəv bətə jalpьnьŋ aŋlap, aktif eraveştə qatnaşlьqь arqahьndaqьna bulasaq. Ləkin.kiŋ eşsən jalpьnьŋ bətə eştə aŋlap qatnaşьvь tik unьŋ mədəni aŋьn tejeşle dərzəgə kytərgən vaqьtta qьna memkin. Şunьŋ esendə, beđđeŋ alda iŋ qьŧqa vaqьt esendə. ilebeđđeŋ səjəsi həm iqtisadi tədələşendə aktif eraveştə qatnaştьrьv esen, kiŋ qatlam eşsən jalpьnьŋ mədəni aŋ-belemen kytərev burьsь tora.

Əlbəttəbeđhuŋьstanhunqьŧqaqьna vaqьt esendə eşsən jalpьnьŋ mədəni aŋ-belemen kytərevđə đur qьna elgəşevdərgə ireştek. Qəmymən uqьj-jađa belevselərđeŋ hanь artьv, jaŋьnan jaŋь kьluptar, uqьv ejđəre, nađanlьqtь bəterev məktəptəre asьlьvь, matbuqattьŋ elgəşevđər menən alqa barьvь həm başqalar-bətəhelə bьđđeŋ mədəni tədələştəje uŋьşlьqtar.

Ləkin, şulaj bulhala beđđeŋ mədəni yŧeşebeđ, iqtisadi jaqtan yŧevebeđgə qaraqanda bik kyp artta qalqan. Xəđerge mədəni yŧeş menən satsializem tədələşenen beđđeŋ alqa qujqan burьstarьn tulьhь menən ytəv memkində tygel.

Səvittər sajuzь xalьqtьŋ jartьhьnan kybehe uqьj-jađa belməj. Bьl uqьj-jađa belməvselərđeŋ hanь avьldьŋ jarlь-batьraktarь həm xatьn-qьđđarь arahьnda bigerəktə juqarь tora. Şulajuq eskeselek, tilelek kəndəlek tormoştaqь terle mədənejəthedlektər beđđeŋ arala bulьp jatalar.

Beđđeŋ mədəni paxut bьna bьl jeteşhedlektərgə, mədənejəthedlektərgə qarşь nьqlь kerəş asьrqa tejeş.

Ytkən jьl kamsamul insiativahь menən başlanqan bьl mədəni paxut mədənnejəthedlekkə qarşьkerəşevđə đur uŋьştarqa osoranь.

Kamsamuldьŋ mədəni paxut arqaŋьnda kyp kenə nađandar uqьv-jađьvqa ejrəndelər. Şulajuq mədəni paxut nađanlьqqa qarşь kerəş menəngenə siklənep qalmanь, Ul eskelekkə, dingə həm başqa mədənejəthelekkə qarşь kerəştə đurqьna urьn tottь.

Ləkin, bьl başlanqan eş đur hedəmtələr birhələ, eştə ələ jeteşhedlektər kyp. Iŋ berense jeteşhedlek, ulda mədəni paxuttь kampanьja eraveşendə aŋlav həm şul arqala unьŋ əhəmmejəten juqaltьv. Ytkən jьl keđ kenə mədəni paxut uŋajь menən başlanqan ololardь uqьj-jađьvqa ejrətev eşen alhaq, başta uŋьşlь barhala, huŋьnan hyipənləndə. Keđ kenə qaj-ber likpunkьttarda 20-25 uqьvsь bulha qьş urtahьna taba 10 ləpkenə uqьvsь qaldь. Qaj-ber likpunkьttar' uqьvsьlarđьŋ jьjьlmavь arqahьnda, başlaqan eştərenən tuqtalьpta qaldьlar. Mьnə bьl jeteşhedlektər jəməqət ojoşmalarьnьŋ başqa eşkə qьđьv kereşeptə, huŋьnan məs,ələgə halqьn qaravdarьnan kilde. Şunьŋ esendə kiləsəktə bьl məs,ələne kampanьja eraveşendə genə aŋlamajьnsa, əđlekheđ kəndələk eş itep hanap, qəməli uqьtьv eştəre menən bergə, kiŋ jalpьnь bьqa ьlьqtьrьvđaqь agitatsьja-pьrapaganda eştərelə alьp barьlьrqa tejeşle. Şulajuq ytkən jьl qaj ber avьldarđa likpunkьttar bətenləj asьlmanь, asьlqandarьla tulь eraveştə qənəqətləndere almanьlar. Bьl eştə avьldьŋ bətə mədəni kestəre, bigerəktə uqьtьvsьlar, yđđərenəŋ aktiflьbtarьn kyrhətergə tejeşlelər.

Unan huŋ ytkən keđ kenə Өfələ qaj-ber mə'səsələr tarafьnan, memkinlek bula toropta, likpunkьttar asьv esen bylmələr birməvđərđə bulqalanь. Bьna bьl məs,ələ xaqьnda Narkampьrusqa həm bətə jəməqət ojoşmalarьna aldan saralar kyrergə kərək bulьr. Sənki uqьrqa teləvselər, uqьrqa kileptə, urьn bulmav arqahьnda kire qajthalar, alardь huŋьnan uqьrqa jərteve bik qьjьn bula.

Şulajuq beđ nađanlьqqa qarşь kerəş eşenə kiŋ eşsən jalpьnь ьlьqtьrьv esen agitatsija-pьrapaganda urьnьnda nađanlьqqa qarşь kerəşevgə bəjləneşlebulqan kinu-kartinalar kyrhətev həm kisələr ytkərevŧə bik hirək qullanabьđ. Ə, bьlar jalpьnь bьl eşkə tartьvđa bik kyp fajđalar birrgə memkin.

Unan huŋ bьjьl bətə likpunkьttar həm Өfələ tedeljən mədəni paxut bьştaptarь arahьnda kiŋ kyləmdə satsializьm jarьşь ytkərlergə tejeşle.

Bьl, likpunkьttar həm bьştap arahьnda ytkəreləsək satsializьm jarьşьnь aldan uq əđerlek kyrelergə həm Narkampьrus jaŋьndaqь mədəni paxut bьştabьjuldar kyrhətelergə tejeş.

Şulajuq mədəni tedelleşte kytərev esen savit urqьndarь həm jəməqət ojoşmalarь tarafьnan iqtisadi jarđam eşelə bik ađ kyrhətelə. Qaj-ber urьndarda mədəni kərək-jaraqtarqa bilgeləngən aqsanь, tulьhь mənən fajđalanmaj, torop qalьvđarda bulqьlaj.

Kiləsəktə mədəni kerek-jaraqtarqa bilgeləngən aqsa tulьhь menən fajđanьlьrqa həm pьrafsajuz, kapiratsьjalar tarafьnan bьl eşkə ajьrьm fund bylenergə tejeşle.

Inde eskelektə həm dingə qarşь kerəşev məs,ələlərenə kilhək, undaqь burьstar bigerəktə qьjьnlaşa. Xəđerge vaqьtta din ejələrenen jaŋь mitьdar qullanьvdarь dingə qarşь kerəşev eşen avьrlaştьra həm aŋlap, belep eş kyrevselərđe talap ita. Din ejələre xəđer jalpь aldьnda turanan-tura patşalьqtь, jə bulmaha kapitalizьmdь jaqlap sьqmajđar. Ə, kirehənsə, dini jьjьlьştarda ilde industrijalaştьrьv, satsializьm tedəv həm mədəni erivəlytsejə turahьnda əŋgəmələr ytkərep, unda alar savit xəkymətenen tetqan julьn yđđəre telensə xalьqqa aŋlatalar.

Şulajuq eskelek menən kerəşevđə jeŋel məs,ələlərđən hanalmaj. Qəmymən eşsən jalpьnьŋ ejđəge tormoşo saf həm tađa bulmavь, bigerəktə eşse rajundarьnda jataqxanalar jeteşməve, jə bulmaha tьqьđ bulьvь-eskelekkə qarşь kerəşevđə đur ber kərtə bulьp tora.

Bьna bьl əskelekkə həm dingə qarşь kerəştə bətə jəməqətselekteŋ iqtibarьn jəlep itep, eşte aŋlap, belep eşlərgə kərək.

Bьl eştə, fajđalana belgən vaqьtta, kьluptar, ketəpxanalar, uqьv ejđəre, kinu-radьjular beđgə đur jarđam itəsəktər. Şulajuq eskelektən bigerəktə xatьn-qьđđar həm balalar nьq idelələr.

Eskelekkə qarşь kerəş esendə menə bьlarđь bik nьq fajđalanьrqa kərək,

Matbuqatь taratьv eşenə kilgəndə, bьndala beđ ələ artьq alqa kitə alqanьbьđ juq.

Urta məktəptərđən əllə nej tiklem uqьvsьlar avьldarqa taralalar. Ləkin, ulardьŋ kybehe matbuqat taratьv eşenə tejeşle əhemmejət birməj, avьlqa qajtьvsь uqьvsьqa matbuqat taratьvda zadanьja birep qajtarьv jaqşьraq bulьr·

Şulajuq avьldarđa kerəbtejən xuzalьqьn kytərev esen kərəkle bulqan kitaptarđa jeteşməj. Ytkən jьl qaj-ber məktəptər tarafьnan, uqьvsьlar qulьnda buş jatqan, kerəbtejəndərgə jaraqlь kitaptar jьjьlьp avьldarqa jebərelde. Bьna bьndaj juldar kiləsəktə kiŋəjtelergə tejeş.

Mədəni paxutta bigerəktə kalxuz aqzalarьnьŋ mədəni aŋ-belemdəren kytərevgə nьq iqtibar itelergə tejeşle.

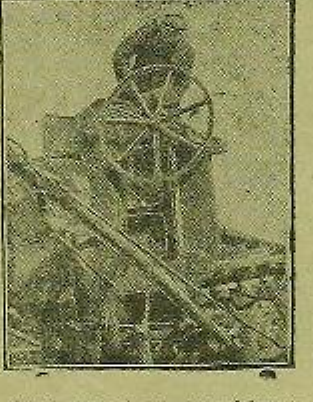

Avьl xuzalьqь qoraldarьn avьldarqa jebərələr.

Mədəni paxut eşendə kiləsəktə beđ nəmələrgə iqtibar itərgə tejeşle beđ?

1- Kiŋ eşsən jalpьnь mədəni paxut eşenə ьlьqtьrьrqa həm bətə mədəni kestərđən tulь eraveştə fajđalanьrqa.

2- Ytkən jьldaqь bətə jeteşhedlektərđe itkə alьrqa həm ul jeteşhedlektərđe jaŋьnan qabatlamaьqa.

3- Kiləsəktə mədəni paxut fьruntьnda kiŋ kyləmdə satsializьm jarьşь ytkərergə.

4- Kalxuzdarđь bətə jaqtan jalpь aldьnda yrnək bulьrlьq ber xəlgə kiterev esen, kalxuz aqzalarьnьŋ mədəni aŋ-belemdəren kytərevgə, ajьrьm əhəmmejət birergə.

B. SƏIDQƏLIN.

5jьllьq pьlan bujьnsa gigant tədəvđər

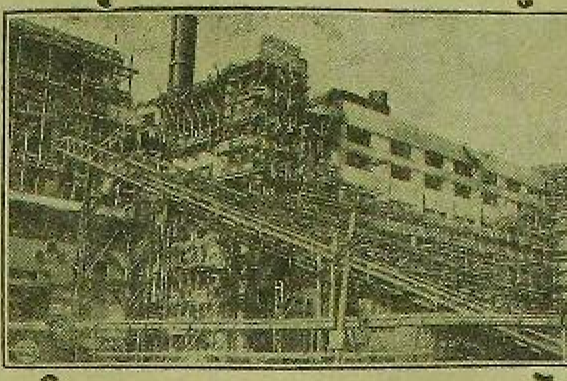

Liningrat "Qьđьl yktəser,, isməndə ilikter stansahь halьna başlanь.
HYRƏTTƏ: stansanьŋ kenjaq kyrneşe·

Səvittər sajuzьnda.

Alьŧ ken sьqьşta hьv taşqьnь.

XABARAUSKI: kraj ispalkumь hьv taşqьnь menən kerəşev esen, qədəttən tьş kəmisejə ojoştordь 2 nse numirlь şaxtanь hьv baŧьvadan qotqarьv esen, bətə bulqan hьvdardь kacajt itev saralarь kyrelə.Qaj ber avьldarda jar bьşьna sьqqan taşqьndьŋ 2 mitergə kytərelgəne belende.

Kamsamuldar safxuzь ojoştoroldь.

Artimvьski. Slavjanski kamsamuldarь ber kənlək eş xaqtarьn, Ukrajnьla jəştər safxuzь ojoştorьv fajđahьna birergə qarar sьqardьlar.

Bьl safxuz Ukrajna kamsamulьnьŋ 10 jьllьqьna qarata başqarьlasaq, həm Ukrajьn eşsən jəştərenəŋ berense safxuzdaьnan hanalasaq.

Bətə balalarqa məzbyri uqьv

SARATЬF. saratьf qala səvite aldaqь uqьv jьlьnan başlap Saratьf qalahьnda bətə balalarqa məzbyri uqьv indereldə xəl itte.

1- nse Sintəbergə 8 jəşkə sьqqan bətə balalar məktəp seltərenə ьlьqtьrьlalar. Jarlь balalarь uqьv əsbabtarь menən tə,min iteləsəktər. Şulajuq memkin qədər əŧ, ajaq kejemdəre menəndə xəkemət tarafьnan tə'min itelasəktər.

Indystrilizotsejə kenə.

XARKЬF. „Sykeş həm uraq“ və başqa zavьttarь eşselər Linigьrat eşselərenen“ ber kenlek eş xaqь ilde indysterejalaşterev fajđahьna halьrqa tigən qarardarьna quşьldьlar.

Xarqьf okruk prafsavite bьl turala 6- nse Avqьs kenen fajdalanьrqa tigən qararqa kildə· Bik kyp prafsajuz, kapiratsija, şulajuq savit xedmətkərđerenən qarizalar alьna, ular bьl kendə yđđerenen ilde indytrejələşterev eməhenə qatnaşьrqa teləktəren belderələr.

Urazajđardьŋ kyrneşe jaqşь

RASTUF - DUN. Bьl tirələrđə dəjəm alqanda igendərđeŋ uŋьşь hidelerlek dərəzələ jaqşьrdь, Bətə urьndarda arьştarđь urьv başlandь 15 Ejjylndərđən, bəjđaj holo və başqa aşlьqtar urьv başlanьrqa tora·

Bođaj həm holo aşlьqtarьnda kyrneştəre bьl təbəktərđə nasardantygel,tən jaq yđəktərđə jaqşь.

SIMFRYPEL. Bьl tirələrđə jьlь jomşaq jamqьrđar bulьp, igendərđeŋ uŋьşьn şebəjtələr, ejjyl ajьnьŋ ikense jartьhьnan, igendərđe urьv, jьjьv başlanьrqa tora.

LININGRAT. Liningrat əlkəhendə igen jьjьv eştəre qьđьv bara. Bьjьl igendərđe urьv, jьjьv esen jalpь təŧe birələr. ukruk, rajun həm avьldarđa, jalpь praizvudstva jьjьlьştarь həm kəŋəşmələre saqьrьla. Kalxuzdar, safxuzdar, ajьrьm kraŧtejəndər jarьşqa əđerlənələr həm bьjьlqь aşlьqtardь urьv jьjьv esen jarьşqa saqьralar.

Igen jьjьv həm urьvdь jalpь təŧkə ajlənderev təŋgəlendə bьl ukruktarđa 30 meŋge jaqьn praizvudьstьvinnaj kənfirensijələr udqarьldь.

Astьrzan.

Uglavnaj ruzьskьnьŋ eleke nəcəlnige Tyrin unьŋ jardamsьhь Saranic həm upalnamucьhь Luginьf tar aristavajt iteldelər.

Bьlar fin atdil həm gybsut eşselərenəŋ eştəren jəşerevđərə turahьnda qəjeeplənələr. Şulajuq bьl tərkəmdər, ber nisə məs'yl eşselərđeŋ jynhedlektəren belhələrđə alardь bəterev təŋgəlendə ber tərlələ eş kyrməgəndər.

Vьladi vastuk. Vuladi vastuk qatь siklun aqьşь aŧьnda qalqan. Şturma signalь kytərelde. Siklun qəreptən Xarkьf jaqьna kysə.

Japun diŋgeđendə qatь şturmь. Paraxuttar julqa sьqa almaj purtta ultьralar. Şturьm „Siam“ tigən şevitski paraxutьnьŋ jakrьn eđđə, həm ber paraxuttь bətən ləj diŋgeđ jarьna atьp taşlaqan. Şturma qurqьnьsьna „Luzuvcki“ paraxutь julqa sьqьvđan tuqrap qalqan.

Simi palatinski. Xazamufka avьlьnda imselər, qьđьv utlь tireŧkə soqor qađьp rivmatizem menən avьrьvsь ber Piteixu tigən jarlьnь tireŧkə kymep jandьrqandar.

Pьjanirdar fajdahьna 3 hum

Өfələge pramtixnikum jəcəjkəhe, kurьsta jatqan uqьvsьlar jьjьlьşьnda pьjanir jьjьnь fajdahьna 3 hum aqsa jьjьp 18 - nse ejjnldə garkumqa tapşьrdь.

Başqa jəcəjkələrđe tiŋleşergə saqьrabьđ.

Şakir

ƏDƏBIJƏT MƟJƟŞƟ

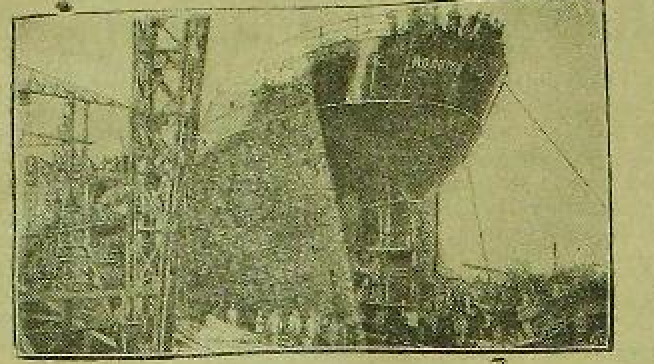

Balьq zavьtь "Buxarin„ həm "Multьj„ ismendəgə aqas taşьv paraxьttar ьhьvqa iəşerələlər.

Dinged jarьnda.

(eskizdər)

Dinged matur,
Unьŋ tulqьndarь,
Bəđerələnep nurda sajqala,
Dinged matur
Unьŋ jar qьrьnda...
Ьtər səsə,
Şundaj təmle jeŧtər.
Tav bitendə yŧkən maqnuli,
Yktəberđə ħaman səsək qojmaj,
Nəq „Ural“ da yŧkən maj qələ.

⁂

Paravьzdьŋ ykerek tavьştarь,
Dinged jarđarьna bərelep-jarьldь,
Berense qat uŋa bьl urьnda,
Jəŋyp şalьqь menən tabьndьm.
„Kammun. xuz“ dan kilgən tьraktьrđar,
Jьraqtarqa jьrlap saptьlar,
Ə, ərməndelər dinged qьrđarьnda,
Kəŋəşələr kiləsək xaqьnda.

——

Nəq qarşьmda kədgə jeldər menən,
Mujьl aqastarь şavьldaj,
Əjterhendə inde kyđ aldьnda,
Ber kərtinə şimal jaqьnan.
Aqsarlaqtar boltь
appaq bulьp.
„Krəjser“ đe qьvьp baralar,
Krəjsergə nəmə, kendə hajьn,
Ut təkerəp jerej havaqa.

⁂

Himed puşka avьđ asьp kəlde,
Alьştarqa jalqьn hudьldь,
Ax!
Maraktər...
Dinged simfunejəhen,
Niŋə şulaj bik nьq bođđьqьđ!

——

Bođьħani dinged simfunejəhe,
Bođьlmanь manivьr akkurtь,
Rapьrt bireven teləjem -
Milejun puşkalardan,
Bəlşəviksən huŋqь akkurьttьŋ!

Z. BAJAN-SIVASTUPEL.
28-jьl.

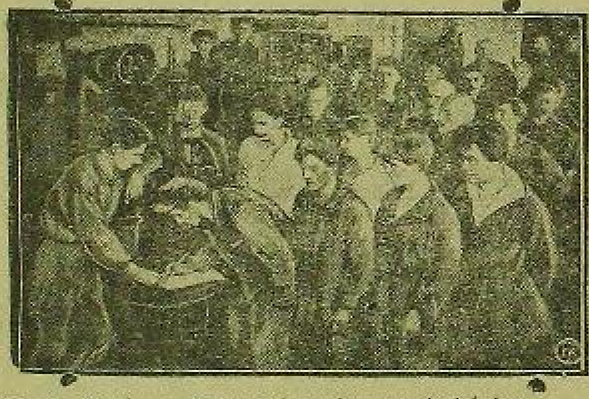

Məskəvđə 3 nse indystreja zajьmьna jađьlalar

Juldar jarьp kilələr.

Avьlьm matur,
Əjterhendə jaŋь dikaratsьja
Qorop qujqan səxnə urtahь
Unda jaŋь tormoş nurьn hipkən
Şenki dəver şundaj
Tulqьnlanьp jatqan dur dərjanьŋ
Gellər yŧkən matur, utravь.
Təran tejməj jatqan jalan qьrdar
Aqtarьlьp kəħe ajlenqən
Kiŋ tuqajdar tulqan baqsa menən
Matur qьđđar anda!
Tytəldərgə aşьqьp bьv hibələr
Qađьv barьş eşkə bəjləngən.
Dahtьn Salix əjtə,
Ahьl bikə apaj silsavittə,
Rəis bulьp eşlər gərlətə
Jarlь xalьqtar ojoşop eş apara
Səvit aparatlarьn tađarta
Tip ul barьbьn teđəp həjlənelə
Kyđe teştə elkən məsitkə
„Klэp itep anь alqanda“ tip
Kəŋəş itmək bulьp hyđen birde
Ucal malaj lisnik Məzitka.
Unda kalxuz,
Şunda ana elkən tьraktьrđar
Təten bərkəp ykerep kitələr
Ьkkelərgə qatь nəfərət əjtep
Buradnalar jarьp ytələr.
Kiləsəkteŋ azar malajdarь
Juldar jarьp aşьqьp kilələr
Iəŋgə beləp jaŋь xanjarđarьn
Serqan tamьrđardь edələr.

SALIX ƏXMYŞ. (TYBƏ)

Miljun tьvar, kərəş julьnda.

Əj jəragem,!
ħamanda əle:
—ytkən kənde haŋььp bьđahьŋ
Bala saqta, şajarьp, jərevde.
Begəngeləj, ujlap udahьŋ.
Qajtmaħ alar!
Jerək juq əsən
Jarhьvlanьp juqqa ujlama.
Tьnьs haqla, kykrək sereŋde,
Ytkən jəşlek julьn bujlama.

——

Jerək qatmarlanьp qartajhala,
Kəs tajpalmaħ məŋge julьnan,
Miljun jerək tьvar,
Miljun tьvar, kərəş julьnda.
Tuđqan ypkələrđe jaŋьrtьrqa.
Darьv tabam begen yđemdə.
Tuđqan jerək biten jamarqa,
Jamav bar bit, tedəv ilendə.

——

Talqan jerəktərđe, tedətergə,
Eş qьrđarь, dəvə tygelme.
Meŋər, meŋər, kammun jalanь,
Beđđeŋ esən, darьv tygelme.
Şul qьrdarđa, tuđqan ypkəne,
Tədətergə bula, irkenləp.
kammun jalanьnda, eş ɵŧtendə
Jərəktərgə hava bərkelə.

——

Janma jerak!!
Udqan jəşlek kenen ujlama,
Qajtmaħ alar, ytkən inde,
Jəşlek esən şьŋşьp, ilama.
Xəder inde, jerək tulqьnlatьp,
Uttar jaqьp, jerək dərtenə
Eş qьrьnda kykrək kirep,
Dərttər alьp, tormoş utьnan.

——

Şat kyŋeldən jьrlap, jərejbed.
Irken qьrda, tormoş tədəjbəd
kammun jalanьnda, gərləşep.
Jaqa qajrap jьrlap jərejbed.
Ix!!
kyŋelle, irken qьrđa,
Irken qьrda, jerək talpьna.
Tьraktьrdar, pinzin təkerə,
Tьraktьrđan, jalqьn bərkələ.

M. TAŽЬJ

Buradnalar səsəge.

Qojaş nurьn esep,
Aq ħaşaqtar,
Ьŧerələr,-
Tybən qarajđar,
Təşlək jaqtan iŧkən
jeldər menən,
Jelberđəşep hava sajqajđar.
Ərtil səskən bojđaj
Matur yŧə,
Əjterhendə qađap qujalar,
Hər berehenən elek jatə lərđə,
Hər berehenən elek tujalar.

——

Taŋdar qьvьp iŧkən mamьq jelđər,
Almaşalar teŋgə halqьndь,
Eşe menən nurlь taŋdь qotlap,
Kamsamulka jetən talqьnь:
Buradnala yŧkən
Tuq səsəktər,
Ьrđьndarđь jəmləp toralar,
Deget aşap tujqan maşinalar,
Əđer tora,
Eş kejdəren jьrlaj kammundar.
Kamsamuldar
Kəslə quldar menən,
Maşinaqa aşlьq jebərə,
Ħьjanirdar keltə bavьn sisə,
Eş ɵŧtendə ular tirbələ.

——

Jelber-jelber iŧkən
ьvaq jeldardə,
Kamsamulka bojđaj jelgərə,
Kulak qьdь əjđə qursaq ujnaj,
Şəkər halьp nədek teldərgə,

——

Buradnala yŧkən səsəktərđən,
Kamsamuldar kьlup biđəjđər,
Eş ilendə bergə
qul jalqanьp,
Jaŋь tormoş ular tədələr.

MAZHAR APTUL.

Igen jьjьştьrьv həm kɵđ gɵ səsev.

Avьl xuzalьqьn satsьjalizьm nigeđenə qorovda elkən ryl ujnaqan urazaj paxutьnьŋ başlanqьsь həm nigeđe hanalqan jadqь səsev kampanjahь məlendə kamsamul ojoşmalarь həm ajrьm kamsamuldar bik kyp qəməli eştər kyrhəttelər.

Xəđer, bed jadqь səsev kampanjahьnan jomqaq eşləv-igen jьjьştьrьv həm taqьlamas‘ylijətle mɵhim kampanja-kɵđgɵ səsev kendərenə ajaq baŧtьq. Bьl kendərđeŋ, bьl mɵhim eşte kestər menən jeŋ hьdqanьp eşkə totonьv həm taqьla kyberək kiŋ qatlam eşsən kerəŧtejən jalpьhьn bьl eştər tirəhenə tuplav burьstarьn kilterep quja.

Urazaj paxutьnьŋ ikense məle bulqan igen jьjьştьrьv eşendə bedđeŋ tep burьs, jadqь səsev kampanjahьnьŋ hedəmtələrentuplav həm kɵđgɵ səsev eşenə kankrit saralar kyrev, nьqlь əđerlektər alьp barьv, dulьrqa tejeş,

Bьjьlqь kɵđgɵ səsev kampanjahь igen uŋьşьn kytərev, avьl xuzalьqьn kalliktiflaşterev, səsev majđanьn kiŋəjtev, avьl xuzalьqьnьŋsatsejalizьm siktьrьn nьqьtьv, kyp baŧьvqa kysev hьmaq bajavaj burьstar aŧtьnda ytərgə tejeş.

Şunьŋ menən bergə, bьjьlqь kɵđgɵ səsev kampanjahь məlendə bedđeŋ aida, jaŋь nigeđđə nьqlь barьv menən jaŋь kalxuzdar, safxuzdar, şirkəttər barlьqqa kilterev, jəşəp kilgəndərenəŋ eşen taqьla nьqьtьv, ularđa la səsev majđanьn kiŋəjtev, bulqan eş kestərenəŋ tulьfajđalanьv julьnda eşləv burьstarь tora.

Kalxuzdar.

Bedđeŋ Başqortostandaqь kalxuzdar kɵđgɵ səsev məlendə səsev majđanьn 56 pьr-qa arttьrьrqa tejeşlər.

Jadqь ьħapkə qaraqanda, Başqortqstanda 1 meŋ 613 kalxuz bulьp, bьlarđa bɵtəhe 26 meŋ 294 xuzalьq berləşkən. Bьlarđan başqa 749 şirkəttə 14 meŋ xuzalьq berləşkən hanala.

Pьlan bujьnsa, kɵđgɵ səsev vaqьtьnda, şular ɵŧtɵnə 174 kalxuz, 51 qadi şirkət ojoştorolop, bьlar esenə 7 meŋ 900 xuzalьqtь alьrqa tejeştər.

Jəşəp kilgən kalxuzdarđьŋ eş maldarь menən tejeşensə tə,min itelməvdərə, bulqaneşkestərenəndə tejeşensəfajdalanьlmav arqahьnda, xəđerge kendə 40 pьr. jer buş jatqanьn kyrəbeđ. Dimək bьl julda la bəđđəŋ alda, kalxuz, safxuz, şirkəttərđə eşləp ььqarьvdь arttьrьv esen bɵtə keste xutqa jeberev, jeteşməgən kestərđe tabьvda kankrit saralar kyrev həm jaŋa kalxuz, şirkəttər ojoştorovda jeŋ hьdqanьp eşləv burьstarь bar.

Bьlardan başqa qmumi burstar qatarьnda avьl xuzalьqьn jaŋьnan jaŋь maşinalar menən tə‘min itev, kɵđgɵ səsevgə jaqşь surt orloqtar tabьv, ytkən səsev vaqьtьndaqь bɵtə jeteşhedlektərđən habaq alьp, jaŋь furmala eşkə totonov, aldan bɵtə keste ycytqa alьv eştərelə beddən nьqlь əđerlek, kyp kes horajđar

Kamsamuldar.

Kɵđgɵ səsev, igen jьjьştьrьv eştərendə kamsamuldar oşondaj kankrit nəmələr eşlərgə tejeşbulalar:

1) Avьldarđaqь igen jьjьştьrьv huqьv maşinalarьn xəđer yk tədətev, eşkə inderev. Kalxuz, safxuzdar taqь maşina kestərer ber minntqa la buş torqьđmav. Bьl eştə bigerəktə ul kalxuz, safxuzdarđaqь kamsamuldar nьqlьxərəkət itərgə tejeştər.

2) Jađqь səsev kampanjahьnda səselgən kamsamul disətinələren yđ məlendə jьjьv, huqьp alьv.

3) Qala jəcəjkələre udarnьj briqadalar tədəp, yđđərenə jaqьn avьlqa igen jьjьştьrьv, kɵđgɵ səsəv eşenə jarđamqa barьrqa tejeştər. Bigerəktə bьndaj jarđamđar avьldьŋ jarlь kerəŧtejən həm qьđьl ərmeja qailələre xuzalьqtarьna jynəlderelergə tejeş.

4) Jьjьştьrьlacaq igengə halьr urьn əđerləp qujьv.

5) Kɵđgɵ səsev kampanjahьnda səsev pьlanьn 100 pьr. menən ytьy, avьl xuzalьqьnьŋ satsejalizьmsiktьrьnnьqьtьv, kypbaŧьvqa kysev, igen uŋьşьn kytərevgə jynəlderelgən massa saralarđь ytkərev, kiŋ qatlam eşsən jalpьhь bьlmehim kampanjalardьŋ burьstarь həm pьraktik məsələlər tirəhenə tuplav, bьl eştərgə kə ber nьqlь əđerlek başlav eşendə lə kamsamuldar jetedlek kyrhətergə jьldam quđqalьrqa tejeştər.

Qmumən alqanda igen jьjьştьrьv, kɵđgɵ səsev eşendə kamsamuldar aldьnda đur məs‘ylijətle kyp burьstar tora. Bьl burьstarđь ytəvđə kyrhətkən tьrьşlьq, urazaj paxutь bujьnsa baslanqaneşebeđjomqaq jaŧarqa, kiləsəkkə matur hedəmtələr ььqarьrqa jarđəm itəsək.

Ƣ. GALIN.

Qazan kamsamuldarь đur uŋьş ɵŧtɵndə.

Batraktar ɵsɵn sanaturija.

Batraktarđьŋ havlьqьn haqlajьđ.

Tatarьstan elkə kamsamul kəmitəte tarafьna batьraktardьŋ havlьqьn eş şarttarьn tikşerev ytkərelde. Tikşerev barlьqь 4 kantundь esen aldь dejəm alqan bьl kantundarda 185 batrak.

Tikşerev hedəmtəhendəbatraktardьŋ 15% tь kiŧken eraveştə malakruvija həm tybirklyz menən avrьjđar, şulaj uq başqa terlə satsijalnaj avrьvđarda barlьqь hidelde.

Bьl tikşerevđən huŋ Qazan kamsamuldarь, batraktardьŋ xedmət şarttarьn jaqşьrtьv matdi həm mədəni jaqtan jarđəm itev təŋgələndə sara kyrdelər.

Bьl nəmələrgenə əd. Şuŋa kyrə Tatarьstan elkə kəmitətendəeşləvselər arahьnda batraktar esen ajьrьm sanaturija ojoştororqa tigən fikər qudqaldь. Bɵtə kes kamsamuldar aşa urьndarđaqь ojoşmalarqa jynəltelde, hər terlə kisələr spiktakьldarudqarьp 8,000 hum aqsa jьjьldь. Bьl summanьŋ əd bulьvьn iqtibarqa alьp kamsamuldьŋ mərkəz kəmitəte həm urman eşsələr sajuzьnьŋ mərkəz kəmitətenən jarđam horaldь. həđomtələ, urman eşsələrđəŋ mərkəz kəmitəte tarafьnan batraktar sanaturьja lagirь fajdahьna 3,000 hum aqsa alьndь. Sanaturьja lagirь 1-nse ejyldə asьldь.

Bьl sanaturьja-lagirь bedđeŋ jaqta batrak balalarь şulaj uq jallanьp eşləvsə batraktardьŋ yđđərə esen berense sanaturьja lagirь bulьp hanala. Sanaturьja lagirьnda berense nəvbəttə batrak balalarь həm batraktar yđđərə davalanasaqtar. Avьldьŋ bьl qatlamdarь esen bьl iŋ fajđalь urьn totasaq.

Tatarьstan kamsamuldarь đur eş eşlənelər. Batьraktar arahьnda nisek eş alьp barьv təŋgələndə ulardьŋ bьl juldarь başqa ojoşmalarqa əlgə bulьrqa tejeş.

Alda torqan pьjanir jьjьnьna bьl iŋ jaqşь berləm byļək bulasaq. 120 batrak yđđərenəŋ sələmətlektəren tədətəsəktər. VI-nsь bɵtə sajuz kamsamul kənfirinsijəhenəŋ batraktar arahьnda eşləvđərə əjtep qalđьrqan həm birep kitkən diriktivahьn başqarьvda qəməli saralardьŋ başlanqьsurьnьn totasaq.

J. ŞENIRIN

Eşte hyndermәƀkә

Xəbərselər ɵƀtenən jetəkselekte kesəjtergə

Xəđer avьldarđa qьr eştəre betev aldьnda torabьđ. Jəjge eş sizunь başlanьv menən avьldarđa xəbərselek eşe hylpənlənə, kamsamul ojoşmalarь qьđьl mejeştər, kətəpxanalar ergəhendə sьqьp kilgən estinə gəzittəre eştən tuqrap torovsan bulalar.

Estinə gezitəhe sьqarьv tygel, jəjge eş sizunьnda xəbərselər yđđərenen xəbərselek eştərendə ikense pьlanƣa qujalar, partьja kamsamul ojoşmalarьnьņ xəbərselər armьjahьnьņ ɵƀtenən bulƣan jetəkselegelə jomoşaj teşə.

Xəđer inde avьldarđa qьr eştəre betə, jəştər avьldarƣa jьjnalalar. Avьldaqь yđđərenen əsəsi əştəre bulƣan jəməƣətselek eşenə totona başlajđar.

Jejge eşten hədemtəhen eş uņьşlьqtarьn tuplarƣa başlajđar. Estinə gəzittəre sьqarьrƣa totonalar.

Alda jaņь igen jьjьv, ikmək əderləv kampanjahь, pьjanir jьjьnь uđqarьv, il tьnьslьƣьn nьqьtьv hьmaq mehim səjəsi burьstar tora.

Вьna bьl nəmələrde atqarьvda urьndaqь ojoşmalarđьņ jetəkselege aƀtьnda xəbərseler ɵƀtenə jəkmətelə.

Juqarьla hanalƣan burьstardь atqarьvƣa kyp kes nьqlь jetəkselek kərək.

Partьja, kamsamul, prafsajuz, jəmeqət ojoşmalarь xəbərselek armьjahь ɵƀtenən bulƣan jetəkselektəren kesəjtergə, juqarьla hanap ytkən mehim kampanjalardь atqarƣanda tađa sinfi hьđьqtan eş kyrev jaqьn qararƣa tejeştər. Betə bulƣan eştərde həm ulardьņ barьşьn elgəşəvđeren urьndaqь ojoşmalar tarafьnan sьqarьla torƣan estinə gəzittərendə jaqtьtьrƣa kərək.

Mehim kampanjalar udqarƣanda estinə gəzitəhenə jadьşьvdь xəbərselər armьjahьnaƣьna tapşьrьp qaldьrmaj, urьndarđaqь betə jalpьnь tartьrƣa, avьldьņ aktif qatlamьn, kiņ jəmeƣət sele gen qatnaştьrьrƣa kərək.

Qьƀqasaqьna əjtkəndə xəbərselər ɵƀtenə həm ulardьņ urƣьnь bulƣan estinə gəzitterenen ɵƀtenən jetəkselekte kesьjtergə kərək.

M. Tazьj.

Jaņь aşlьqtь jьjьvđa jarьş

Betə keste aşlьqtь yđ mələndə jьjьp huƣarƣa.

Xəđerge vaqьtta avьldar aldьnda torƣan iņ đur burьs, aşlьqtь vaqьtьnda jьjьv hunƣь burьstarь tulь kəjənsə uņьşlь ytər esən kampaujahь satsijalizem jarьşь nigeđendə uđqarьv kərək. Jəkin jarьş ojoştorov bigrəktə avьl xuzalьqьnda unь ytkərev jeņel eş tygel. Bьl julda bəđđə əle təzribə juq.

Avьl xuzalьqьnda qь kapiratsьja eşselərə həm ajrьm jarlь - urta xəlle krəƀtejən xuzalьqtarь arahьnda jaqşь uņьşlьqtar esən jarьş tip aņlav kərək· Jarьş başlьsa ike jul menən barьrƣa tejeş. Berđən xuzalьq esendə jaqşь uņьşlьqtarƣa ireşev, ikensenən ajrьm xuzalьqtarƣa kyməkləşəvdə jarđam kyrhətev

Jarьş jalpьnьņ yđ eşe bulьp. ul, jetəkse ojoşmalar kantryle aƀtьnda uđqarьla. Jarьş krəƀtejən gruppalarь arahьnda pritprijatijələrđə həm ajrьm xuzalьqtar arahьnda uđqarьla ala, Ləkin pritprijətijələrđen, xuzalьqtarđьņ həm gruppalarđьn, berdəmerək bulьvđarь kərək. Jarьş alьp barƣanda prinejələr birev menəngenə qəneqətlənməjensə jeņgən jaq jeņelgən jaqqa iptəşlek jarđamьla kyrhətergə tejeş. Jarьş menən jetəkselek eşendə eşləp sьqarьv keņəşmələrə həm jalpьnьņ yđe tarafьnan bilgeləngən keşelek urgendar tarafьnan derəƀ jul kyrhətelergə đur iqtibar itev kərək.

Huņьnan hedemtələrde saqьştьrьv jarьş başlaƣan vaqьtta nəmə esen jarьş, iƀəp alьvđa nəmene kyd uņьnda totьv jaqşь kyrhətelergə tejeş. Aşlьq jьjьvđaqь jarьştьņ təp teləge hedemtələ' yđ vaqьtьnda aşlьqtь bəvlətkə birevđər. Jarьşta igen jьja başlav vaqьtь uņьş axrь həm hər ber biş ken eseudə birelgən ikmək iƀəplənerg tejeş. Jarьştьņ ajrьm mamintarь itep invintarđь tulь itep eşse kesə menən tə'min itev kevek eşlərđe alьrƣa bula. Igen jьjьv kampanjahь başlanƣas jarьş tərtibendə iņ elek igen jьjьđь yđ vaqьtьnda ytkərev alьna: hun mьnan jьnalƣan igende jaqşьraq tadartьv, eşlərneh hedemtəlege həm yđ ara jarđam itevđə jarьş tərtibe inderelə.

Kamsamul jəcəjkəhe ojoştorđьq

Qьrmьƀqalь jorto ytəgən avьlьnda mьņarsa kamsamul jəcəjkəhe bulmanь. Avьl jəştərenen jəhəttən aņь artьv menən jəştər kamsamul ojoşmahьnьņ xəderge tormoşta yđđərenen bər julbaşsь ikənen aņlap 1929 - jьl 20 - majđa ytəgən avьlnda 40 kamsamuldan qьjbarət kamsamul jəcəjkəhe tedelde. Şuluq jəmlənən 30 keşe kandidat partьja kandidattar arahьnda 3 he xatьndardan qalƣandarь irđər.

Kamsamuldar arahьnda 27 kamsamul 13 se qьđđar. Şulajuq kamsamul jəcəjkəhe ergəhendəge pьijanirđar ojoşmahьnda barlьqь 13 pejanir bulьp 3 hegenə ir balalar 10 hь qьđđar.

Kamsamuldar vaqьtlь matbuqattь jalpьlaştьrьvdala aktif eştəjđer xəđer kamsamuldarđьņ tьrьşlьqь arqahьnda bələkəjgenə ytəgən avlьna 5 danə „Başqortostan“, 4 danə „Baş. jəştəre“, 2danə „Jəşjuqsьl“, 2danə „Tьraktьr“, 4 danə „Allahьđ“, 3 danə „Igenselər“, 2 danə „Красная башкирия“ tarala.

M. Bajnazarьf.

Urta məktəptərgə uqьvsьlar alƣanda sьjnfi hьđьq nьq haqlanhьn.

Tiđđən betə urta məktəptərgə jaņь uqьvsьlar qabul itev eşe başlana.

Şuƣa kyrələ beđđeņ xəđerge urta məktəplərgə uqьvsьlar jebərə həm alьv eşe alda torƣan burьstarđьņ berehe hanalьp, bьl eş betə jəmƣejətselekteņ aktif erəveştə qatnaşьvьn talap itə. Urta uqьv jorttarьna uqьvsьlar jebərev eşendə, partьja həm səvit xekymətenen təp prinsipe, bigerəktə sьjnfi hьđьq, nьq haqldnьrƣa tejeş.

Вьƣa tiklem urьndardaqь kypkenə ojoşmalar urta məktəptərgə uqьvsьlar jebərevđə təp perinsiptərdən hanalƣan sьjnfi hьđьqtь nьq tota almaƣanlьqtarьn kyrhətələr. Xəđerge kendəge sьjnfi kerəşteņ kiƀkenləşevenə qaramaƀtan, urьndarđaqь qaj-ber ojoşmalarđьņ sit ilimint balalarьna jalƣan dakuminttar birevđəre həm şul arqala mulla-kulak balalarьnьņ hiđđermə ƀtən, urta məktəptərgə kilep kerevđəre-sьjnfi hьđьqtьņ sittə qalƣanьn asьq erəveştə kyrhəthə kərək.

Əlbəttə, xəđerge mamintta urta məktəptərđeņ sit ilimnt balalarьnan jaqşuqqьna tađarvьnda şiktə juq.

Şulajđa sit iliminttarđeņ urta məktəptərgə kilep kerevđəre hamanda betenləj tuqtalmaƣan. ular terlə juldar (jalƣan dakumint, duƀ işlek, qođa-qođaƣьjlьq) menən urta məktəptərgə kilep kerələr.

Hejləgən hyđđərđe dereƀləv esən ytkən jьl Ɵfə pidagugьja tixnikumьna kilep kergən ber-ike mulla balalarьna tuqtap ytəjek.

1- Xafizьva Şəmsejə yđeneņ asьn mulla balahь bulьvьna qaramaƀta kamamulƣa kergən həm Qьnqьr-menəvez avьl səvitenən (Bələbəj kantunь, qьrqьz-mejkə vьlьsь) batьrackalьq ismenə, kerəƀtejən qailəhenən sьqьvьna jalƣan dakumint alƣan. Oşo jalƣan dakuminttan həm kamsamulkalьqtan fajđalanьp ytkən uqьv jьlьnda Ɵfə pidtixnikumьna kilep kerə. Xəđerge uaqьtta, unьņ mulla balahь bulьvь turahьnda urьndardan alьnьp, kamsamuldaņ sьqarьldь həm məktəptən sьqarьlьv aldьnda tora.

2- XəbibullinaƏminə bьl da şulajuq Işbaj avьlь səvitenən (Berə kantunь, Kizqənbaş vьlьsь) batьrackalьq ismenə dakumint alьp, ytkən jьl Ɵfə pidtixnikumьna kilep kerevse, uqьvsьlar arahьnada yđeneņ urlaşьvь həm qajber mişcankьlьq cirtalarь menən şehrət qađanƣan serek idijalugьjalьmulla qьđь. Şuƣa kyrə uqьvsьlar jьjьlьşь məktəptən sьqarьrƣa qərər qьlđь.

Əlbittə bьndaj kyrneştər ber Ɵfə pidagugьja tixnikumьndaƣьna tygel. Alar (sit iliminttar) başqortostan urta məktəptərneņ hər qajhьnada tejərlek osorajđar.

Вьnь bьl fakьttar urьndarđaqь ojoşmalarđьņ uqьvsьlar jebərev eşenə halqьn qaravdarьn, jə bulmaha bьl eştə qođa-qođaƣьjlьq itevđəren asьq kyrhətə.

Şunьņ esendə kilesəktə urьndardaqь ojoşmalar urta məktəptərgə uqьvsьlar jebərevgə əhemmejət birep, sьjnfi hьđьqtь nьq həqlarƣa tejeştər. Şulaj uq urьndardaqь kamsamul jəcəjkələre urta məkaaptərgə uqьvsьlarđь ьsьn eşse-kerəƀtejən jəştərenən jebərev eşendə sittə qalmajьnsa, bьl eştə yđđərenen aktiflьqtarьn jəlep itərgə tejeşlelər.

Hyđ uņajь menən bьnьla əjtep ytərgə kərək:

Bьl eştə beđđen urьndarđaqь ojoşmalarđьņ jeteşheđlektəre bulьvь menən bergə juƣarƣь ojoşmalarda eşləvse qaj-ber məs'yl eşseləreben tarafьnanda terlə xatalьqtar, qođa - qođaƣьjlьq arqahьnda sьjnfi hьđьqtarđь bođovdarđa osoraj. Miƀal esen şuluq Xəbibullina Əminənen pidtixnikumƣa kilep kereven al-haq, unьņ kilep kerevendə đur urьn totovsь Ali Karnaj buldь. Ul yđeneņ ridaksejə həm kamsamuldьņ elkə kamitəte tirəhendə eşləvenən fajđalanьp Xəbibullinaƣa pidtixnikumƣa kerev esen kamsamuldьņ başqortostan elkə kamitətenən kamandirufka alьp birə. Şul arƣala Xəbibullina,mulla balahь bulьvьna qaramaƀtan, məktəpkə kilep kerə.

Şulaj uq aktif həm məs'yl eşselərđən hanalƣun libajьtьņ, yđeneņ balđьđь bulƣanlьqь esen, sit ilimint balahь, xəđerge vaqь- kamsamul jəcəjkəhe tarafьna kamsamul safьnan sьqarьlƣa Janbarisьva Mər'jəmde pidtixni- kumƣa təqdim itep kerteve hyđ dь ber terlə hejləd qəməli eştə sьjnfi hьđьqtь bodovdan başqa ber nəmə tygel. Вьna bьl xəl dəde beđđen tormoşta jьş-jьş qьna osorajđar.

Şunьņ esendə kilesəktə bьnda eştərgə juƣarƣь ojoşmalar tarafьnan jul qujьlmaƀqa tejeş.

Şulajuq urta məktəptərgə eşse batьrak jəştəre menən tultьrьvđa pьrafsajuzdarđa yđđərenən bu rьstarьn tulьhь menən ytəj al qandarь juq. Şul arqala məktəp tərđe pьralitarlaştьrьv eşe bojom qa aşьrьlmajqala. Bьl məs'ələg pьrafsajuzdar nьq iqtibar birep urta məktəptərgə birelgən urьn darđь eşse-batьrak jəştəre menən tultьrьvda kiƀken sarala kyrergə tejeştər.

Urta məktəptərgə jebərev həm alьv eştəre beđđeņ alda torƣa dur burьstarьbьđđan hanala.

Pьralitarьjat məktəptərenə bergenələ sit ilimint kilep kererg teƀeş tygel. Betə jəmƣejətselek bьl eştə yđeneņ aktiflьƣьn kyrhəter.

B. S.

Jerđe azut menən aşlav.

Yƀemlektərđeņ tufraqtan ala torƣan miniral adьqtarь arahьnda azut iņ mehim məddələrđeņ berehe bulьp hanla:

Məƀələn ber giktar jerdə ber uņьşta arьş 1500 k.g.r. bertek, 3000 k.g.r. halam birgəndə barlьqь 38'4 k'g.r azut; holo 1500 k.g.r. bertek; 2'250 kilu halam jeteşerev esən tufraqtan 39,0k,g. azut ala.

Igendər jьl hajьn tufraqtaqь azut zapasьn ala tora bara. Tufraqtan alьnƣan azut kyp vaqьtta kire jerge qajtmaj. Sənki jerđər tireƀlənməj axьrda igendər azut jeteşməvđən nьq za'arlana başlajđar. Bьndaj saqtarđa birelgən azuttьņ hər ber bertege genə igendər uņьştarьn kytərev gə javap birələr.

Azutqa məxtaz bulƣan jerđərđe tireƀ həm başqa terle miniral toddar mənəndə aşlap bula.

Azutlь minieal aşlamalar 3 tərkəmgə bylep jəretələlər:

1) Azut asьlь aşlamalar;
Amijaklь aşlamalar;
Azutlь ərganik aşlamalar.

Berense tərkəmgə terlə silitralər inə aşlamalardьņ bьl tere yƀemlektər tarafьnan iņ jeņel erəveştə ydləşterelə torƣandardan hanala Şul səbəple silltira-yđđərenen tid tə,sir birevđəre menən ajrьlalar.

Ikense tərkəmgə ammunilь kert asьhь tođo və başqa ammunьjalь tođđar inələr.

Bьl tər aşlamalardь yƀemlekkə turanan tura yđləşterə alhalarđa, ular qəđəttə tufraqqa halьnƣas, undaqь məxsys baktijalar jarđamь menən azut asьlь tođdarƣa əjlənə başlajđar·

Ɵsənse terkemgə yƀemlek həm xajvan qaldьqtarь inələr. məƀələn: kinder tebe kan ono və başqalar. Arganik aşlamalar menən yƀemlektər turanan tura fajđalana almajđar. Yƀemlektən fajđalanьv esən arganik aşlamalar serergə tejeş. Ular serep miniral tođđarƣa əjləngəskenə yƀemlektər ulardaqь ađut menьn fajđalana ala başlajđar. Şuņa kyrə ulardьņ tə'sirə ođaqqa bara·

Azutlь aşlamalar, bigrəktə, sjlitra tid tə,sir itə. 100kilu silitra uņьştьa 250 400 k.g,r. qa kytərə.

Azutlь aşlamalar halьnьv hedemtəhendə soqoldor təməke, mamьq və başka şunđaj jəşelsə həm jemeş baqsalarьnda yƀə torƣan ņƀəmlektərđendə uņeştarь kytərelə.

Azut aşlamalardь hər terlə yƀemlektər aƀtьna halьrƣa memkin. Tik qudaqlь kybələk sakele yƀemlektər məƀələn borsaq, tuqranbaş və başqalar vƀev həm uņьş birev esen azut aşlamalarƣa moxtazlьq kyrhətməjjər· Ular yđđəre tamьrđarьndaqь baktirijlar jarđamь menən havalaqь azuttь totop şunьņ menən fajdalanaalar həm yđđərenən hun baƀьvđь azutqa bajьtьp qaldьralar ·

Azut aşlamalardь terlə vaqьt jerge hibərgə memkin. Məƀələn silitranь arьş adtena birgənd unь ikegə bylep halalar. Berense mərtəbə keđ kene uzьmdь sьqqasta hibep, halƣan jartьhьna jad kene arьş jaņьnan quđqalqasta ɵƀtən hibələjđər.

Azutka aşlamalar giqtarq:

	Jeņel aşlav	Urtasa	Nьq
Sili siljtr	3	6	12
Kali silitr	„	. . . . . .	„
Kykert asь	6	9	1
Qom ono	6	8	1
It ono	8	12	1

betə aşlama halьna.

Ridaqtьr: Smaq Daubt.
Редактор: С. Даутов.

Уфа. Типо-литография „Окт. Натиск“
Башглавлит № 92

Berləşeged bətə donja pralitarđarь!

5 NSE JЬL SЬQЬA

Başqortostan
JƏŞTƏRE

1929-jьl.
19-Ejjyl
Joma
№ 24 (138)

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3 ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksьjanьꞑ adrise:
гор. Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштяре"

Kamsamuldьꞑ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan ađnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

MƏĐƏNI PA XUTQA XƏĐER LEK EŞEN BAŞLAJBЬĐ.

Ytkən jьlqь təzribəgə tajanьp, uꞑьş jeteşheđlektərđe ejrənev aşa qəməli əşkə:

Xalьq xuzalьqьnьꞑ satsьjalizem nigeđendə kiꞑ adьmdar menən alqa barьvь, şunьꞑ menən ber ərattən avьl xuzalьqьnda satsьjalizm ilimintarьnьꞑ kəndən-kən yħə, ьsqьj barьvь (kalxuz, safxuzdarđьꞑ ьsqlь ojoşьvsьlьqь), ьvaq burzьva ilimintarь qaldьqtarьnьꞑ huꞑqь tapqьr buhala, beđđeꞑ təzribələrebeđgə qarşь qotqo jaharqa mataşьvdarь aşa, sinfi kerəşteꞑ qьrqьvlaşьvьna səbəp bula.

Ulardьꞑ bьl sьqьştarь-qotqolarь, mədəni artta qalqan təbəktərđə, şulajuq qajhь ber sənfi tərbejə menən ьsqlь huqarьlmaqan eşse, kerəħtejən jalpьhьna şavqьm jahaj. Şunьꞑ əsəndə beđ bьl avьrьvdarqa qarşь qьrqьv erəveştə begendən kerəş asьrqa tejeş beđ.

Mədəni həm səjasi tərbejəvi eştərđeꞑ qьđьv ber teħ ala torqan miđgele jetə. Mьna bьl məlgə beđđeꞑ məđəni paxut uꞑajь menən eşlənə torqan eştərđeꞑ ojoştorьv, xeđerlek saralarь 100% menən tə'min itelergə tejeş.

Təp surştar nəmələr huꞑ?

Səjəsi tərbejə, aꞑ-belem, bəthen nađanlьq. Mədənejjətheđlekkəreşheđlekkə, bьsьraqlьqqa) qarşь kərəşhьmaq təp eş tar maqtarь bujlap, ytkəndəge bətə eş təzribələren ejrənep, tuꞑьş jeteşheđlektərđe iħəpkəalьpirijal hedemtə birerlek eş plandarь təđergə. Plan qaqьđđa qalьrlьq bulmaj' qəməldə atqarьrlьq bulhьn.

Bьl təꞑgəldə, vulьs, təbək kyləmdərendə, həm qalalarda, kylt paxut ьştaptar tədep, urьndarda ojoştorьlqan ətərəttər menən tьqьđ bəjlənəştə bulərqa, kənkrit jetəkselekte tulьhь menən tə'min itelergə tejeş.

Bьl ətərəttərđe kylt paxuttьꞑ maqsatьn həm əhmejəteꞑ aꞑlaqan jetəkselər menən tə'min itelhen. Unьꞑ esen aldan unь ejrənev, jenteklep tikşerev eştəren tə'min itev menən bergə ətərətteꞑ bətə aqzalarь kiꞑ erəveştə bьl eş menən tanьş bulhьndar.

Kamsamuldьꞑ kəmitətenən başlap jəcəjkəgə tiklem, kylt paxuttьꞑ qəməli eş miđgele jetkəngə saqlь, juqarьđa kyrelgən təp maminttar nigeđendə, praktik saralar tulь tə'min itelhen.

kođgə aşlьqtь jьjnarqa.

Kamsamul urazaj paxutьnьꞑ ber eleşe bulqan, urazajđь jьjnav (urьv huqьv həm başqalar) kampanjahь jaqnajđь. Bьl kampanja lajьrьm kamsamuloj oşmalarьnьꞑ jьjnav eşen iꞑ jaqşь itep julqa halqandar arahьnda jarьş alьp barьv nigeđendə uđqarьlьrqa tejeş. Uđqan jьldardaqь təzribələr urazajđь jьjnav həm huqьv eştərenəꞑ bik ođaqqa huđьlqanьn kyrhətte. Ə ul huđьlьv igendeꞑ bođolьvna həm juqalьnьna hejrəj xuzьlьqqa həm xəkəmətkələ əlkən zarar kiltere.

Urazaj kampanjahьnьꞑ məhimlegen iħkə alьp, bətə jəməgəteelektə urazajđь yđ vaqьtьnda jьjnavqa mablizavajt itərgə, bьl məs'ələnə, batrak, jarlь urta xəlle kalxuz, jəştərenəꞑ kəꞑəşmələren jьjnalьştarьn uđqarьp bьl kampanjanьꞑ totqan urьnь həm məhimlege turahьnda aꞑlatьvdar alьp barьv.

Ajьrьm xuzalьqtarda şulajuq kalxuzđarda pьraizvadьstьva kəꞑəşmələren uđqarьp şularđa igende kalliktif erəveştə jьjnav məs'ələhen xəl itərgə. Şulajuq safxuz, kalxuz, prakat punkьttarь stansalьr həm ajrьm xuzlьqtarda jьjnav həm huqьvda qullnьrqa məmkin bulqan maşinalarđьꞑ iħəben alьrqa. Arьş uraħa başlavqa tiklem jetərlek itep jьjnav həm huqьv maşinalarьna rimunt ojoştьrьv. Şəhər-zavьt ojoşmalarь a, x. maşinalarьn teđəteveşse prigadalarь ojoştorop, jaqьn tirə jaq avьldarqa barьv.

Urazaj jьjnavđa satsijalizem jarьş furmahь, əmə ojoştorьvđarđь uđqarьv esen urьndarđaqь eş kesə bulqan tixnikym, Rabfak, safparişkula, II-nse baħqьs, 7-jьllьq, Ş-K. M. uqьvsьlarьn bьleşkə mablizavaji itev kərək.

Bajram kənenən fajđalanьp şulajuq əmələr ojoştьrьv julь menən urazajđь jьjnavđa, qьđьl qəskər, vaqьtlь erəveştə qəskəri xeđmətkə (ьsburqa kitevse) həm jarlь kerəħtejən qəilələrenə jarđam itev. Şulajuq kamsamul jəcəjkəhe kestərе menən səselgən təzribə kyrhədmə ucaskə disetinələren yđ vaqьtьnda jьjnarqa kərək.

V. L. K. S mdьꞑ başqortostan əlkə kemitəte.

Jьlajьrđan tiligьram

Jьlajьrđa bulqan kamsamul, pьjənir lagirđarь həm Etqol avьlь kerəħtejən fiz kyltyrniktarьnьꞑ qatnaş mitingьhь 1 nse avgusta bulasaq bəjnəlmiləl qьđьl kən ajqanlь kamsamul həm Başqortostan jəməqətselegen qatnaşь menən „Başqortostandьꞑ huqьşqa javabь" isemendə osqos eşlətev turahьnda təqdim jahaj həm osqosto eşlətev fajđahьna 100 hum jьjьp apkamul həm bətə kautkamuldarđь tiꞑləşergə saqьrabьđ.

Jьjьlqan aqsa pucta menən tejeşle jerenə tapşьrьldь.

Lagirđьꞑ quşьvь bujьnsa kantkamul sikritarь: GYLƏJEF

jaꞑь đur ikmek Zavьtь.

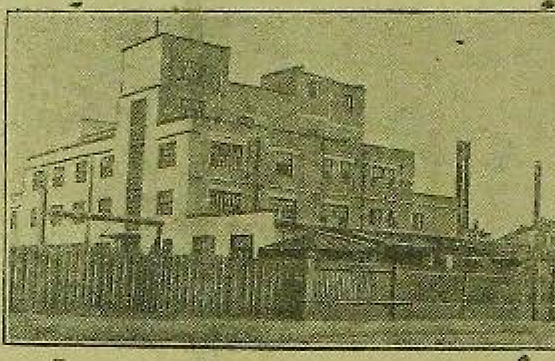

7 — ejjyđə - kapiratsьja kənendə Məskəv patrib — jəməqejjttər sajuzьnьꞑ jaꞑь haldьrqan 3 nse đur ikmək zavьtь tantanalь erəveştə asьldь. Zavьt təvlekkə 200 tunna ikmək beşerep sьqara. Hyrəttə Zavьtьꞑ tьşqь kyrnese.

Donja kamsamulь

.S.S.R. satsьjalizem jarьşьna jarđam.

Şvitsarija kamsamuldarь S. S. S. R. kiꞑ qatlam eşse jəştəre arahьnda Satsijalizem jarьşьn papulaşterevge jaqьndan qatnaşьv esen qarar sьqarđьlar. Oşo maqsat menən sajuz aqsa jьjьv eşenə başlanь, bьl aqsaqa tьraktьr hatьp alьnasaq. Bьl tьraktьrđь Şvitsərejə kamsamuldarь Vətiski kamsamul ojoşmahьna bylək itəsəktər.

Miksika kamsamudarь kapital qьħьvьna qarşь kərəşələr

Miksika burzuvazijahь kuntьr rivəlytsejənən huꞑ bətə keste kamsamuldar əħtenə taşlanь. Kamsamul sikritarь 72 səqətkə aristavajt itelde. 1-maj dimanьstratsьjahьnda ber kamsamul qulqa alьndь.

Oşolarqa qaramaħtan Miksikkamsamuldarьnьꞑ sajuzь qьđьv erəveştə kiꞑəjə. Qala ojoşmahьnьꞑ jarđamь menən avьldarda jaꞑь ojoşmalar ojoştьrьlalar. Sajuz urgьnь qaramaqьnda sьqarьla torqan «Spartak„ gəzite Miksikələgenə tygel, bətə latinski Amirika həm quşma ştattarqa tarala.

Quşma Amirikə kamsamuldarь Miksiki kamsamuldarьnьꞑ gəzite urgьnь fəjdahьna məxsus kisə qujđьlar. S. K. sajuz əjlьq gəzitte 3 ađnalьqqa qalьdrьrqa saməlaj.

Fransuz kamsamuldarь impirjalizemgə qarşь kampanja alьp-baralar.

Fransuz kamsamuldarь jəştərđe xeđmətke saqьrьv ajqanь menən huqьşqa qarşь qьđьv kampanja alьp baralar.

Mablizatsьja uꞑqajь menən kamsamuldarđьꞑ kənfirinsejələre məxsys kiselər uđqarьla, bьl kənfirinsejələrgə jaꞑь xeđmettən qajtьvsьlarda jaqьndan qatnaşlьq itələr. Nava bransьlar qьđьl sbur saqьrьlqan avьldarqa qьđьl flaktar menən baralar.

Ber avьlda kamsamuldarđьꞑ flaktarь zandarьm tarafьnan tartьp alьndь ə, kamsamuldar berđəm torop, palitsejə qulьnan fьlaktarьn kire tartьp aldьlar. Ber nisə zavьt həm fabriktaqь jəcəjkələr pulьktarđь şiflьqqa aldьlar. Fransjanьꞑ bətə urьdarьnda jaꞑь xeđmətkə saqьrьlьvsьlarđь jьjьp, idən aħtь kənfinsejələre uđqardьlar.

Pariz ukrugьnda nava bьransьlardan 100 keşelek idən aħtь kəꞑəşmələrə jəjьlbь. bьl kəꞑəşmələ haldattar kəmitəte tədep, jьjnav erəveştə kerəş alьp barьv juldarь qaraldь.

Zabastufka vaqьtьnda bətə ojoşmalar, mirəprijətijələr menən beđlektə eş kyrev turahnda fiker tuplanьlar, həm eşselər menən bəjlənəşte ьsqьlьqa tigən qararqa kildelər.

Beđđə kamsamuldar eşe hylpən bara.

Arqajaş jorto. Iltaj avьlь kamsamuldarьnьꞑ eşe hylpən bara. Ajьna ber mərtəbə jьjьlьştarь bulqanь juq. Kamsamuldarđьn ber berehenə iptəşlek məqamələlərе nasar. Kamsamul jəcəjkehe kydtən bire jəşəp kilhələ jalpьqa yrnək bulьrlьq ber terlələ eş eşləgənе juq.

Ydenə jəştərđe ьlьqtьra almaj. Qьđьl mejəşkə gəzitə zurnaldar kilhələ, ulardan fajđalana belmajđər. Qьđьl mejəştə tuđьşьp tik jatalar.

Jəştər, uqьv ejə julqa halьnmaqanlьqtan, qьđьl mejəşkə ajaq baħqandarьla juq.

Kamsamuldarqa terlə kampanьjalarđьn əhəmejətə turahьnda aꞑlatmajđar, şul səbəple qajhь ber kampanja vaqьttarьnda belməj joqlapta qalqьlanьlar.

„Osqon"

Barьbьđđa balalar əsən.

Jəş bьvьn əsən kemdər nejđər eşləjđər.

Eşləngən eştərđe parlavqa jeꞑel kvalirejələr jegelhendər.

Xəđerge kendə səvittər ilendəge, ildeꞑ iqtisadi həm mədəni artьqlьqь menən qьđьv kerəş bara. Bətə səvit jəməqətselege ildə satsijalizem rivəlytsejьn tormoş əsən keslə erəveştə kerəş alьp bara. Bьl fruntta meꞑdərsə kerəşsələr armьjahь tьvalər həm eş fruntьnda juqala baralar.

Eşse sinfь, ildə satsijalizьm tedəv eşenə bətə bulqan kesen quja, ləkin kiləsəktə şul tedələştə dəvam itterevse almaşsьlar kadrьn əđerləvgə əđ iqtibar itə 10, 15 jьldan huꞑ xəđerge eşselərđe almaştьra torqan jəş bьvьndь tərbejələv eşe bik tybən. Satsьjalizьm tedəv eşen dəvam itterevselərđe əđerlev eşe hamanda qojroqta.

Beđđeꞑ jəş bьvьn, terlə sinfi qarşьlьqtar esendə yħə. Iħke tormoş qalđьqtarь beđgə sit bulqan qəđəttər jəş bьvьndь aqьvlajđar.

Jəş bьvьndь kammunizьm ruxьnda tərbejələj torqan berđən ber ojoşmabьđ, pьjanirđar ojoşmahьla, bətə balalar jalpьhьn yđ esenə alьp bətə almaj. məħələn: Başqortostandьꞑ ydendə fəqət 20 meꞑ 208 bala pьjanir ətratenə ojoşqan, qalqandarь ojoşmanan sittə toralar.

Pьjanir ojoşmahьnьꞑ esendə bulqan jeteşheđlektər: matdi xəlden tybən bulьvь, mədəni-aqartьv eştərenəꞑ nasar qujьlьvь, pьjanir ojoşmahьnda balalarđьꞑ hanь əđ bulьv sinfi doşmandьꞑ balalarqa bulqan joqontoho və başqalar - qarşьnda, balalar arahьnda eşləvđə bulqan elgəşevđərđə bik əđ.

Bьna bьl xəl, ildə sinfi kerəş qьđqan miđgeldə jəş bьvьndь tərbejələv mes'ələhendə taqьla ьsqьraq kes tygevđe horaj.

Avьlda uđqarьlasaq pьjanirđar jьjьnь almaşsь kadьr jəş yħmerdərđe parlav menən bergə yk, bьl almaşsьlarđь əđerləvđə partьja, kamsamul, pьrafsajuz, kapiratsija həm səvit ojoşmalarь tarafьnan kyrelgən saralar həm eşləngən eştərđe parlavqa, bьl tarmaqtaqь eşməkərlektəren tikşerevgə jarđam itətgə tejeş.

Pьjanirđar jьjьnь ьnь səjsi əhəmьjəte dur. pьjanirđar jьjьnь ildə satsьjalizem tedəv eşendə qatnaşьvda pьjanir ojoşmahьnьꞑ həm hər ber pьjanirđьꞑ səjəsi aktiflьqьn kytərevđə keslə ber qoral. Şuqa kyrə pьjanir jьjьndarьn - pьjanir eşendə bulqan elgəşevđərđe kyrhətevse tar ramkalaqь kampanjaqa, bər paratqa əjlənderevđən ьsq haqlanьrqa kərək.

Pьjanir jьjьndarьna əđerlek eşenə bətə eşsən jalpьnь, jəməqət həm xəkəmət urgьndarьn tartьrqa „jeꞑel ħьbaj"đь fajđalanьp oşo ojoşmalarđьꞑ həm dejəm əsensə bьvьn əsən pьjanirđar jьjьnьna qarata eşləgən eştəren barlarqa, jьjьn bađəmtələren kiꞑ səvit jəməqətselegeneꞑ aktif qatnaşьn bulьndьrьv aşa iħəpkə alьrqa, kiləsəktə eşte jənlənderev turahьnda kənkrit saralarđь bergələp ħьđarqa kərək.

Ş. IŞKININA.

Uraƶaj paxutьnda kamsamul

Jađqь uraƶaj paxutьnda başqa ɵlkə kamsamuldarь nejđər eşləgən.

Kamsamul uraƶaj paxutьnьꞑ iꞑ mehim həm başlanqьs midgelen-jađqь səsev kampanjahьn udqardь.

Başqa ɵlkələrđə, kamsamuldьꞑ şul qьƫqa 3 kenə aj vaqьt esendə, ьvaq xuƶalьqtardь kəlliktiftarqa ojoşterьv, agraminimumdь ytkərev qəmyмən avьl xuƶalьqьn alqa jebərevđə bik ɵlkən qəməli eştər başqarqanlьqь turahьnda asьq məqlymettər bar. Məƫələn, barь şul kamsamul tьrьşlьqь menən 5 ɵlkə (Qadaqьstan, Ural, S. C. Ɵ., Şimalьj kafkaz, tybən həm urta Vulqa) 1ə jađqь paxut mələndə tybəndəge ɵlkən burьstardьꞑ bojonqa aşьrьlqanьn kyrəbeđ: 220 orloq tađartqьs abuz, ber berigada ojoşterolqan. Bьl orloq tađartqьs abuzda 500.700 tsintьr orloq sartiravajt itelgən.

Ikmək kəpirətsejəhenən alьnqan zadanja bujьnsa kamsamul ojoşmalarь kəse menən 62.016 diktar jer kantrakiavajt itelgən. Bьl eşte başqarьvđa ular tybəndəgesə eş kyrgəndər: A) kamsamul arqanizatsьjalarь ikmək kəpirtsejələrenen eş pьlandarьnan 20-25 pьr. ytəvđe yd ɵƫtərenə alqandar đa, şunь ytəvgə bɵtə kɵstəren jebərgəndər.

Ularda (yrđəge ɵlkələrđə) jađqь səsev kampanjahь melendə kamsamul jacəjkələre, eşse jəştər berigadalarь tarafьnan 816 kalliktif ojoşterolqan. Şulardan: 337-he orloq tavarisestьvalarь, 269 kalxuz. (6 hь ərtil, 4 kammun. 81 e maşinasьlar tavarisəstьvalarь həm başqalar). Elekke kalxz həm orloq tavariestьvalarьna 10398 janь aqьza tarta alqandar.

Kamsamul həm eşse jəştərđən torqan 363 keşelek rimunt berigadahe avьldarqa sьqьp, kalxuz həm faqir kerəƫtejəndərđeꞑ bođoq invintardarьn tədətep jərəgəndər. Avьl kamsamul jacəjkələrenə qalanьꞑ aktif kamsamuldarь jarđamqa barьp, kiꞑ qatlam eşsən kerəƫtejən massahь həm jəştər arahьnda uraƶajdь kytərev, səsev majdanьn arttьrьv turalarьnda sabranjalarda nьqlь eraveştə aꞑlatma jabap jərəgəndər.

Tьraktьr kalunnalarьna həm kalxuzdarqa tьraktьrdar alьvqa bьl jьjьvđa la kamsamul kyp eştər atqarqan. Bьl eştə miljun hum samahь aqsa jьjnalqan. Urьndardaqь kamsamul ojoşmalarь tarafьnan kamsamuldьꞑ mərkəz kamitatenə, şul bol (seridstьva) iƫəbenən 263 tьraktьrhorav birelgən. Həm başqa şundaj eştər.

Bьlar kamsamuldьꞑ uraƶaj paxutьndaqь başlanqьs-niged həm rivəlytsejun bajavaj eştərenꞑ faktьrdarь. Bьl faktьrdar, avьldarđa sinьjfь kerəşteꞑ qьđьv osoronda, avьl xuƶalьqьnda kapital ilemənttarьna qarşь eşləngən eştər. Əlbəttə, bьndaj ɵlkən burьstardь atqarьrqa kulak, pup, mulla həm ulardьꞑ ejərsendəre tarafьnan iđ kitkəs qarşьlьqtarđa dulqan. Ləkin, bьl qarşьlьqtarqьna kamsamuldьꞑ bajavaj eştərenə ajaq sala almajdar bit.

Bьl ɵlkələrđəge kamsamuldar avьl xuƶalьqьn satsьjalizьm nigedenə qorovda mehim urьn totqan jađqь uraƶaj paxutьnda ana şulaj eşləgəndər. Uraƶaj paxutь vaqьtlьqьna ber paxut tygel. Şunьꞑ esen ul ɵlkələrđəge kamsamuldardьꞑ bьl eştəre beđđeꞑ Başqortostan kamsamuldarь esen ɵlgə bulьrqa tejeş.

Ƣ. ƢALIN

Jaꞑь aşlьq ɵlgərə.

Jaꞑь igende jьjnavda. Linin kamsamulь aldьnqь safta bulьrqa tejeş.

Bɵtə Başqortostanda 2.500.000 diktar aşlьq səs-lgən.

„Aşlьqtь qьrđarđan jьjьp almaj, ikməgem buldь tip əjtev xata“ tejđər agranumdar.

Səsev kampanьjahьnan huꞑ jaꞑь aşlьqtь bɵten həm tuqlь kejə jьjьp alьv burьsь kərək xəkemət. kərək partьja aldьnda mehim zadacalardьꞑ berhe bulьp xisaptala.

Linin kamsamulьla bьl mehim kampanьjanan sittə qalьrqa tejeş tygel.

Aşlьqtь vaqьtьnda həm bodmaj jьjьp alьvdan aldaqь ikmək xəđerləv kampanьjahьnьꞑ uꞑьşlь barьp sьqьvь kətələ.

Beđ uqa iqtibar itergə tejeşbeđ.

Xɵkymət aşlьq jьjьlьv ajdarьnda ikmək xəđerləv eştəren qьđđьrьrqa xəđerləv esen qara jađqa hudmaƫqa quşьp nьqlь diriktivalar birđe.

Bьjьl kyberək ɵləş ikmək-orlьq safxuz-kammunalardan kətelə.

Xɵkymət savxuz, kalxuz aşlьqtarьn vaqьtьnda, bodmaj jьjьp alьrqa nьq iqtibar itergə quşa. Mьnьꞑ esen Başqortostan xɵkymətelə Başnarkamzim vəkьlatь aşa ulardь jьjьv maşinalarь, tere invintardar menən tə'min itergə buldь. Şulajuq savxuz, kalxuzda. həm ajrьm avьldar ahьnda irtə həm bodmaj jьjьvqa jьjьlьştьr udqarьla. kətep jatmaj, xəđerđən qulda bulqan aşlьq jьjьv qoraldarьn parlap qujarqa, ьvatьqtarьn tədəterqə, aşlьq haꞑьvqa ambardar jynətə torьrqa kərək.

Bьl eş mələndə avьldarda bigeraktə qьđьl əmnejə, invalit, partizan qailələrenəꞑ eştəre qomqa terəlgeləj.

Qulda bulqan bɵtə kestə fajdalanьp bьndaj qailələrđeꞑ aşlьqtarьn şulajuq yđ vaqьtьnda jьjьp birerqə nьq iqtibar itelhen.

Aldan əjtergə kərək, avьl kulaktarь xɵkemətteꞑ bьndaj aşqьs saralarьna ajaq halьrqa, tidlətep xɵkymətkə ikmək hatьvqa bulqan ɵndəvdərgə qarşь yđensə qara agitatsija alьp barasaq.

Avьl kamsamuldarь, avьl partijstarь, avьl jarlьlarь həm urta xəllelərə menən berlektə bьl pьravakatsьjaqa nьqlь atpur birergə əđer bulьrqa tejeşlər.

Dəjəm alьp əjtkəndə, Linin kamsamulь xɵkemət həm partьjanьꞑ bьl saralardь kyrev eşendə aktif qatnaşlьq itərgə, hər ber „haq“ eşendələ jarđamsь eş arganizatьrь bulьrqa tejeş.

Şul vaqьttaqьna xɵkemət həm partьja zadanijahь tulьhь menən qəməlgə aşьrьlasaq.

V. ƢIRFAN.

Xəbərselər armьjahь aldьna taƣьla ber burьs.

Xəbərselər armjahь bьl burьstardь atqarьrđar.

Sinfi hьđьqta eş kyrergə, jalpь fikren urtaqlaşьrƣa kərək.

Jađqь səsev kampanjahь ytte. Xəđer keđgə səsev həm igen jьjьv kampanjahь jetep kilə.

Jađqь səsev kampanjahьn xəbərselər yđđərenеꞑ aktiflьqtarьn praktik eştəre həm matbuqatta jadьşьvđarь menən kyrhatələr. Dəjəm alqanđa hər kampanjala nьq qatnaşьp kilələr, yđđərenen ɵƫtərenə jəkmətelgən burьstardь terlə avьrlьqtarqa qaramaƫtan atqarьp kildelər.

Gəzittərđə bulqan xəbərselərđeꞑ kyp ɵləşe kamsamulь həm partijalьlar. Ular hər eşte jəcəjkə menən başqaralar, kamamul jecəjkələre menən berlektə jađqь səsevđe başqarqan hьmaq şuluq vaqьtta satsijalizьm siktьrđarьn kiꞑəjtev, jemerekte tьđəv, (kalxuz, safxuz) qьƫqahь partija quşqansa eş alьp barьv, menən bergə pьraktik eş heđemtələren gəzitə-matbuqat aşa jalpьlaştьra kildelər.

Xəbərselər armijahe kalxuz, safxuzdarqa kerep ojalaqan sinfi doşmandarqa qarşь sinfi hьđьqtan eş alьp bardьlar.

Xəbərselər ərmejəhenə xəđerge vaqьttan besən, igen jьjьv burьsь jəkmətelə. Bьl eştərđə xəbərselər aktif qatnaşьrqa, avьl xalqьn jaꞑь furmala, vaqьtьnda eşləvgə qьđьqtьrьrqa, teplə həm praktik saralar kyrergə tejeştər.

Aşlьqtь jьjьv həm huqьv vaqьttarьnda jarlьlarqa jarđam itev, aşlьqtardь bergələşep urьv, jьjьv eştərendə jarlьlarqa julbaşsьlьq itərgə tejeştər.

Satsijalizьm nigeđendə qorolqan xuƶalьqtarda jəqni kalxuz, safxuzdarda, kalliktiftarda beređe həm səselgən igende vaqьtьnda jьjьp alьvda kem aldьnqь bulьv turahьna yđ ara jarьş asьrqa, keđgə səsev majđanьn keꞑəjtev, jaxşь surt orloq jeteşterevđə yđ ara jardam kəmitəttəre, partija, kamsamul jəcəjkələre yđ ara jarьş asьrqa, bьl jarьştь ytkərevđə xəbərselər, uqьtьvsьlar, uqьvsьjəştər yđđərenen kestəren kyrhətergə, eş-jarьş heđemtələre turahьnda matbuqat bittərene sьqarqa tejeştər.

Jarьştardьꞑ əh'mejəte igende irtə vaqьtьnda jьjьvđьꞑ fajđalьlьqь turalarьnda estinə gəzittərnə jađьrqa, xalьqqa aꞑlatьlьrqa tejeşle.

Bьl kampanja vaqьtьnda Xəbərselər armijahь qatь kerəş asьrqa kerəşte qьđəvlatьrqa, tejəştər.

Xəbərselər hər eştərendə kyp uꞑьşlьqtar kyrhətkən kevek bьl eştərđə başqarьp sьqarьvdala yđđərenеꞑ kestəren ajamaƫtar, quldarьnaŋ kilgən tikle ɵƫtərenə jəkmətelgən burьstardь ytərđər tip ьşanabьđ,

M. ABDRAZAKЬF.

Bɵtə jəməƣət ojoşmalarьn tartьrƣa kərək.

Alda torqan pьjanirđar jьjьnь uđqarьv eşenə hər ber kamsamul hər ber aktif jəştər qatlamь kiꞑ jalpь jaqьndan qatnaşьrqa tejeş. Bɵtə jəməqət ojoşmalarь bьl eşkə tartьlhьn.

10- nsь avgьsta uđqarьlasaq ɵlkə pьjanirđar jьjьnьna bɵtə jəməqət ojoşmalarь ɵle jetərlek tartьlьp bətməgən. Partьja' kamsamul həm prafsajuz aqzalarьnьꞑ bajtaqь pьjanir jьjьnь nəmə, ul ninə jьjьla həm unь nej esen uđqarьvđa, nindəj jardam itərgə kərək ikənen hamanda asьq gəvdələndərə almajđar. Bɵtə eşləp sьqarьv urьndarda həm dəjem jalpь eşendə aꞑlatma eştəren hylpən qujьlqaꞑ.

Kammunis balalar xərəkətenеꞑ 7 jьllьq eş dəverendə jьjьqan eş təƶeribələrenə heđemtə sьqarьv, balalarđьꞑ jəməqət eştərendəge qatnaştьqtarьn bьuav həm balalar eşenə jəməqət ojoşmalarьn, bɵtə durđar jalpьhьn jaqьnajtьv, pьjanir eştərenеꞑ jeteş həm jeteşhed jaqtarьn tikşerep, kiləsək esən jaꞑь eş furmalarьn edlar esən jьjьlqan pьjanirđar jьjьnьna partьja, kamsamul həm bɵtə jəməqət ojoşmalarь jaꞑь əraveştə qatnaşьrqa tejeştər.

Xəđer bɵtə sajuz pьjanirđar jьjьnьna ɵđerlek julьnda eşləp sьqarьt urьndarь, partьja, həm kamsamul jəcəjkələre jarьs uđqarьlar, həm s'pьrafka ɵƫtəldərə tədəp, jьjьn turahьnda tulь aꞑlatmalar qarala. Beigədə ɵlkə jьjьn uđqarqanda estinə gəzittərə s'pьrafka ɵƫtəldəren aꞑlatma eştərenđə kiꞑ əraveştə fajđalanьrqa kərək.

Ş. TIMRƢƏLINA

Kamsamul, eskelek əməhenə ƣarşь

Iƫkenən qalqan, ata, babalar qəđəte bulqan eskelek, aşamlьq əmələrenеꞑ tamьrьn qorotabьđ, avьldь kalliktif əmələrgə, almaşlap eştəvgə taban alьp barabьđ.

Kymək xuƶalьq, kalliktif tormoş, satsьjalizьmqa taban ajaq atlaqanda' beđđen hər ber eşbeđ hər ber xərəkətebəđ, hər ber eşləp sьqarqan eş pьraduksьjalarьbьđ, barьhьla, barьhьla, avьlda satsijalizem tədeleşenеꞑ barьşьna jarđam itərgə, unь tidlektərgə xedmət itərgə tejeş. Eşse-kerəƫtejən batrak, jarlь kiꞑ qatlam səvit jəməqətselegenеꞑ fikere, həm kiꞑ qatlam jalpьnьn izadi kesə begneqe kenđeꞑ xuƶalьq, səjəsi, mədəni iqdisadi yƫeşe şuqa bəjlənən' unьꞑ hər ber tarmaqь menən tьqьđ əraveştə ber maqsatqa qaratьp jynəlderelgən bulьv şart.

Partьjanьꞑ şulajuq xɵkymətteꞑ alqa qujqan burьstarьn tulьhь menən tormoşqa aşьrьv, kalliktif kes ytələrgə tejeş.

Səvittər sajuzьnьꞑ hər ber mejeşendə satsijalizem jarьşь alьp barьla. Satsьjalizem jarьşьnьꞑ xəđerge kendə, ɵlken adьmdar menən alqa atlaqanlьqьn, heđemtələ eştər başqara alqanьn kyrəbeđ. Zavьt, fabriktarda hər terlə pritprijatejələrđə, satsijalizem jarьşьna saqьrьşьvđar, udarnaj prigədalar tədeləv, eşləp sьqarьvdь arttьrьv, tavardьꞑ yđ xaqьnan eshodlandьrьv taꞑqəlendə qьđьv eş alьp barьla' jalpь-jalpь uꞑьşlьqtarqa ireşelə.

Urьndarđa nəmə eştərgə bula huꞑ?

His şikheđ əjtə alabьđ avьldarđala kiꞑ qatlam jalpь arahьnda satsijalizem jarьşьn udqarьrqa zəmindər bar, jerle şarttarqa qarap satsijalizem jarьşьn iꞑ əđ kyləmdələ atqarьp bulaSaq. Tik, bьl aşkə kymək kes, kalliktif fikerđe, tuplarqa jalpь aldьnda Satsijalizem jarьşьnьꞑ əhəmejəten aꞑlatьrqa, hyđ menəngenə aꞑlatьv menən qənəqətlənep qalmaj əđ tigəndə qəməli eş eşləv juldarь menən satsijalizem jarьşьn jalpьqa jalpьnь jarьşqa jaqьnlatьrqa kərək.

Satsijalizem jarьşьna totonqanda əliə nindəj ɵlkən eştərđən başlarqa ikən, tigən qara ştarda bulьrqa jaramaj' Avьl 'şaraitenda hər ber eştə, avьldьꞑ urta qatlam, jarlь həm batraktar arahьndaqь, kəndəlek xuƶalьq barьştarьn satsijalizem jarьşьna bəjlərgə, satsijalizem jarьşьna xedmət itterergə məmkinlek bar. Məƫələn: xəđer avldarda besən sabьv, uraq urьv kevek sizunlь eştər başlanьv aldьnda torabьđ.

Bьl eştərđe əştəgənđe əlbəttə hejləngən juld rqa xedmət itterev sarahьn kyrrgə, bɵtə bulqan diqqətte şul noqtaqa qarap jynəltergə kərək, bɵtə diqqətte kəlliktif tədeləşkə taban bororqa kərək.

Ƣađəttə besən eşe başlanьv menən avьldьꞑ kulak qatlamь, yđeneꞑ xuƶalьqьn alqa jebərev esən, bɵtə bulqan batrak, jarlь qatlamьn əməgə saqьra--bɵtə kəlliktif kestə yđ fajdahena xedmət ittərə.

Inde begengə kevek sejəsi iqtisadi həm mədəni yƫeşteꞑ alqa barqan, sinfi kerəşteꞑ kiƫkenləşkən ber midgelendə kəlliktif fikerđərđe tuplap xərəkət itev, urta həm jarlь qatlamdьꞑ berđəmlege menən qarşь torov, taqьla begengə burьstardь gəvdələnderələr.

Satsijalizem jarьşьn başlap kytərgən Linin kamьsamul armьjahь, başlanqan eşte axьrьna qəđər dəvəm itterevdə, taqьla ber tapqьr, yđeneꞑ eşməkərlegen kyrhəter.

Kamsamul bɵtə iƫkelek, qaraꞑqьlьqtardьꞑ tamьrьna balta sabьvsь avangart ul. Iƫkenən qalqan, eskele əmelər, aşav, esev menənqenə kulak qarmaqьna ɵləgevse jarlь qatlamdь, kulak tьrnaqьnan tartьp alьvda jeꞑ hьđqanьp eş kyrergə tejeş.

Şəxsi xuƶalьqtardьꞑ mənfəqəten kyđətkən eskele əmələr urьnьna, satsijalizem tədeleşenə xedmet itkən əmələr buldьrьrqa, jarlь qatlam xalьqtardьꞑ xuƶalьqtarьna, bɵtə kestə satsijalizem əməhenə tuplarqa. Kamsamul satsejalizem əməhendə aldьꞑqь safta tororqa tejeş.

Iƫke əmələrgə rəximhed kərəş!

M. TAƵЬJ.

Mində ni eşegeđ bar.

Yƫərgən jorto agranumь (kamsamul aqzahь) Alfirьf, Qoro jul avьlьnьꞑ Kazansьfta torьvsь ber batrackanь alam tip aldap jərətələ xəđer, taşlap kitərgə ujlaj başlaqan. Bьl eş turahьnda batracka xatьn-qьđđar bylegenə mərəƶəqət itkəjne ə Alfirьf „heđđeꞑ mində nej eşegeđ bar tip jebəre. Şunьꞑ menən bergə kamsamul sabranjalarьna jərev, başqa jəməqət eşlərenə qatnaşьv turahьnda ujlapta qaraqanь juq'

„KƟRƟŞ“

Kətəpxana paxutь həm kamsamul.

Mədəni fruntta ytkərelgən 10 jьllьq (Başqortostanda) kəreştə kyp əlgəşevdərebeđ bar. Ləkin, ul əlgəşevdərgenə beđđe qənəqətlənderep bətərməj. Şenki, Manarxьja qolloqьnda nisəmə jəđ jьldar iđelep, uqьv jadьv əjrənevdən məxrym jəşəgən ьvaq mjllrittərđe, batşa mirasь bulqan nađanlьqtan ərsep sьqьv əsən 10 jьllьq kərəş bik ađ. Alda bьl təŋgəldə bik kyp eştər tora.

Partьja həm səvit vьlasь xəđer kəndə kiŋ qatlam eşsen jalpьqa aŋ belem birəv eşen ydək məs,ələ itep qujdь.

Oşo qalьpta kilep sьqqan bəgenge kendeŋ əlkən ber eşe bulha, ulda kiŋ qatlam eşsən jalpьnь kitap menən tə,min itev uŋlardь kətəxanalar tirəhenə tuplav məqsəte menən başlanqan kətəpxana paxutь hanala.

Bьl paxuttь berəvde tьvdьrqanь juq, ul ydenə yde kilep sьqtь, jəki, unь bəgenge tormoş talaptarь kilterep sьqardь.

Nindəj səbəptər aħtьnda kilep sьqtь huŋ ul.

Huŋqь 7 jьl esendə beđ uqьj jađa belməgən ololardan 115 meŋ keşene uqьrqa, jadarqa əjrətep sьqarqanbьđ. Beđđeŋ burь jalpьlь mixaniciski erəveştə uqьrqa, jađarqa əjrətep sьqarьv menəngenə sikləmməj, ə, ənə şul əjrətelgən iptəştərđen belemen taqь arttьrьv, şul beləmdəren kendəlek tormoştarьnda tulьhь menən fajđalandьrьv, səvitteŋ aŋlь gerazdanь itev bar. Bьnьŋ əsən berđən ber jul bulha, ulda, uqьrqa, jadarqa əjrəngən iptəştərđe qumumən mətbuqat menən tanьşlьrьv, unьŋ əhəmejəten aŋlatьv, həđəmtələ kətəpxanalarqa jьlьqtьrьv, kitaptardan fajdalandьrьv şunhьđ, ulardьŋ alqan başlanqьs beləmdəre tiđ vaqьt esendə juqqa sьqasaq.

Likpunkьttar menəngenə kiŋ qatlam eşsən jalpь aŋ-belem tərbejələp bətep bulmaj. Başqa, elektən uqьrqa jadarqa belgəndərđen də belemen arttьrьv jaŋьrtьv, ulardь la aŋlь səvit gerazdanь itev esə bar. Ular əsəndə, berđən ber jul, ənə şul kətəpxanalar.

Xəđerge kəndə beđđeŋ başqortostan avьldarьnda 9 keşegə barь ber kitap tura kilə, ə, 100 keşenəŋ barь 2 genə keşe kətəpxana uqьvsьhь bulьp tora. Şunьŋ əħtəvenə yrđə əjtelgən 275 meŋ hanьndaqь nađanlьq bətergəndərđen xəđerge kəndə barь 25 meŋgenə kətəpxana uqьvsьhь bulьp xisaplanqanьn kyrəbeđ.

Bigerəktə qatьn-qьđđar arahьnda kitaptan fajđalanьv, kətəpxana vqьvsьhь bulьp torov eşe tybən tora, Məħəlan: Məsqyt kantunьnьŋ morđalar jotonda 5269 qatьn-qьđđьrđan nej barь 31 keşe, ə,qalmaqqul jortonda 6357 qatьn-qьđdarđan 26 qьna keşe kətəpxana uqьvsьhь bulьp toralar,

Bьndaqь bik tybən handarđь beđ, başqa kantundarđa la osoratabьđ.

Xəđerge vaqьtta, beđđəŋ qala həm avьldarđa kətəpxanalar seltərə xəthəđ kiŋəjđe Ləkin ulardьŋ bigerəktə avьldarđaqь; parteja, kamsamul mistkym həm kəpirətif kətəpxanalarьnьŋ, tixnişiki həm Başqa jaq eş qujьlьştarь jaraqhьđ, jaŋь matirejaldarqa bik fəqir bulьp qumymən juldarь jəteşməv netiжəhendə alar bəgəngə tormoş talabьna javap birə almajdar.

Bьna oşondaj bik kyp əlkən səbəptər aħtьnda dəvam itep kilgən mədəni paxuttьŋ arqanlşiski ber ber tarmaqь bulьp, xəđerge kəndə başqortostanda kətəpxana paxutь kilep sьqtь.

Bьl paxutta kamsamul nişlərgə tejeş.

Başqortostan kamsamulьnьŋ əlkə kəmitəte kyptən tygelgənə bulьp ytkən ydeneŋ ber kəŋəşməhendə kətəpxana paxutь turahьnda qakьlat tьŋlap, bьndaj qarardar sьqardь:

1) kətəpxana paxutьnьŋ əhəmejkte xaqьnda kiŋ həm nьqlь rəveştə aŋlatma alьp barьv. Unьŋ əsən məxsys jьjьlьş jahap məs,ələne eşsə kerəħtejəndərđeŋ nьqlь tikşerevenə halьv.

2) Bьl eş əsən məsys agitatər, pьrapaqandistar qьruppahь ojoştorop, şular aşa, easelər arahьnda, qađarmalarda uqьv ejə, qьđьl mejəş həm, kapirasiftarđa qьđььv eş alьp barьv,

3) kətəpxana paxutьnьŋ təp burьstarь, həm ul eşteŋ barьşь turahьnda hər vaqьt estinə gəzitələrenə jađьp torьv həm

a) dəjəm jьjьlьştarđa „jeŋe kəvəlirejə" kətəpxananьŋ ydeneŋ ateuttarьn qujьp kətəpxanalarđьŋ xəđergə xəldəre menən tanьşьv jeteşheđlektəren asьv kiləsəkkə kankerit juldar hьdьv bulьrqa.

Eşsən jalpьnьŋ təp iqtibarьn kətəpxana paxutь eşeŋ jynəldərevđə kamsamul insejatь bulьrqa tejeş:

Kətəpxana eştreneŋ eşse, batьrak, fəqir, kalxuzniktərdь, bьlar arahьnan bigerəktə jəştərđe tartьvqa qolajlaştьrьv:

b) idejaluqeja jaqьnan totanaqlь həm avьldarđa xuzalьqtardь kalliktiflaştьrьv, vrazaj kytərevdə qullanmь qulьrlьq kitaptardь aldьrьv.

c) kalxuzdarđa eşse rajundadarьnda həm avьldarđa iaŋь kətəpxanalar [əlbəttə bətə məmkinlektər bulьp əlkən həm hər jəhəttən jeteş bulqanda) jaŋь kətəpxanalar, qьđьl mejeştər buldьrьv

5) hər kətəpxana ergəhendə kamsamul berigadalarь ojoştorop kitap taşьvsьlarqa, kətəpxana uqьtьvьlarьna həm kətəpxananьŋ tixnişiski eştərenə jaqьndan jardam itərgə,

6) 15 avqьstan 15-sintəbergə tiklem kətəpxanalarqa jul jьjьv həm uqьlqan kitaptarđьn xaqьn jьjьv menən kətəpxanalarđeŋ maddi jaqtarьn jaqşьrtьv.

7) 1-yktəbergə hər ber sьqьşta kamsamul insejətivahь menən 3 kalxuzda berər qьđьl mejəş asarqa.

8) qala kamsamul jəcəjkalare şif avьldarьnda, jəki kalxuzda həm bətə sixtarđa berər qьđьl mejeş ojoştororqa.

9) kətəpxanalarđa balalar ədədejətenen jetesməven iqtibarqa alьp, jəşəjkə həm kəmitettər tejeşle ojoşmalar aşa kətəpxanalarqa jaŋь jaŋь balalar ədəbejəten aldьrьv eşen buldьrьrqa tejeştər.

10) kiləhe qydzət jьlьnan ere vьlьstarđa, pьraizvьdьstьvalarđa məxtys balalar kətəpxananь buldьrьvdь nьq qujьrqa,

11) Başapkum aşa başkenigəneŋ başqort telendə balalьrqa məxsys kitaptar nəşeriteven kəsəjtyde juldarqa.

12) „jəş juqsьl" həm „baş jeştəre" gəzitəlerendə dəvamle erəveştə paxut turahьnda jađьp barьvdь jəkmətergə.

Bьna ajьrьm kamsamul həm kamsamul ojoşmalarь aldьnda kətəpxana paxutь uŋajь menən ytələrgə tejeş bulqan təp burьstar

Q. QƏLIN.

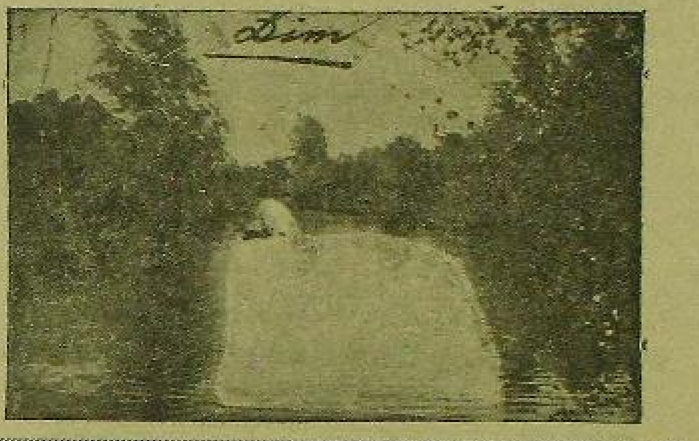

Tavlьqaj jəcəjkəhendə.

Tanalьq jərto (J. kantunь) yrge tavlьqaj avьlь kamsamul jəcəjkəhe xəđerge kəndə yđen xalьq aldьnda, ojoştorьv eştəre jaqьnan tanьta aldь.

Bьl nəmənə jađqь səsev vaqьtьndaqь uŋьşlьqtar həm qaj berfaktьar derəħlajđər. Jəcəjkəneŋ batrak, jarlь joştər arahьnda jetəkselege jaqşь bara, jarlь joştərđeŋ kamsamul safьna jaqьnlavđarь arta, əle oşo arala kamsamulqa inergə 10 lap batrak jəştərə qarida birđələr.

Dəjəm alqanda kamsamuldardaŋ xalьq arahьnda aftaritьtь đur, jəməqət eşendə elgə urьndь totalar. Məħələn I- Etqol avьl səvite tarafьnan 500 potlьq aşlьq jьjьv zađanjahьn ytəvđe kamsamuldar yđ əħtərenə alьp başqardьlar, aşlьq jьjьv kəmisejəheneŋ eşen yđ qaramaqtarьnda atqarđьlar. Beđđeŋ Tavlьqaj kamsamul jəcəjkəhe xalьq aldьnda şulaj eşkyrev arqahьnda, jalpьqa yđđəren tanьta aldьlar, qьđьv eşmamialь udqaralar.

SSMƏQJLEF.

D. Məjərdək

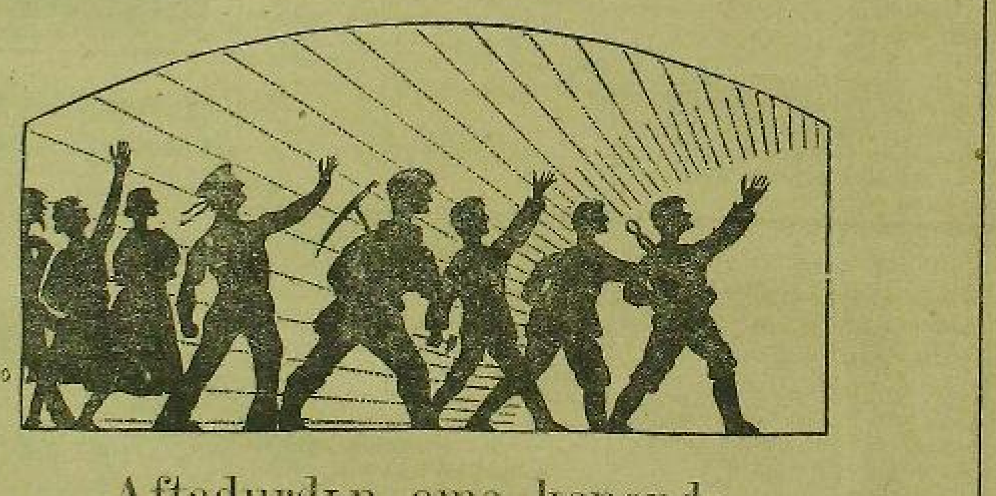

Aftadurdьŋ ɵmə kɵnɵndə.

(Kojle ucirik)

I

Kiŋ baħьvda altьn başnqtar
Sej nəmələr həmdə jaħmaqtar
Bylək əsən qalaqa.
Qalalardan eşse bylek itep
Maşinalar birə avьlqa -
Avьldarda kymək uqmaşьp
Səvit qьrđarьnda gərləşep; —
Eşləhendər əsən jajpьla.

—

Avьl menən qala elemtəhen
Nьqlav əsən jaqşь jul kərək,
Aftadurdar tuplap
Yŋləmləşep! —
Berlek yŋlav, kymək kes kərək

II

Guduk oran birđe qalaqa...
Jьlqьr qojaş jьlmajьp sьqqanda

Timer kərək —
Eşsen beləktər
Qabalan —
qabaln
jəgrə əməgə.

—

7 ise ijyl kənə jəkşəmbe
Ɵmə bula-tedəv ьđanьnda
Tigən ən bulqajnь gəzittə.
Jettə aşьqьp ketkən jal kənə,
Ləkin:..
Kamsa jəştər barhь ber avьldan
Ujnap, kələp, gərləp-jərəp —
Satsializьm nigeden halqan məlde:
Eşləv beđđeŋ əsən jal tine.

—

Şat jəđlələr barhь
Şajan hyđđər menən
Eş bilgehe kyŋel dəftərenən
Asьq jəđđən ular səstelər,
Ujьn kelkə nram gər kilə,
Bətə jəştər, jьjьlqandar garkumqa.

III

Səqət altь tandьŋ jəđənən,
Taqьla guduk!...
Şiringelər rət-ret tedelde
Meŋərləgən handar tuplandь,
Uŋqa borolon!...
Kamandahьn qarkum birđe —
Kalunnalar marьşqa baħtьlar

—

Kiŋ kykrəktən sьqьp
moŋ jьrdarь
Qaqsьldьlar: —
Taş qalanьŋ bejək jorttarьnda
Eş qьrđarьn jəjep jaŋrattь,
Gərt-gert babьp taş uramdan
Tulqьnlandь kamsa ərmejəhe
Kən sьqьşqa taban kittelər.

—

— Tьraktьrđar
„beđ mьndala kərək"
Aftabustar barhь bergələp,
Qьrmьħqalaj xalьq jarьldь
Eş jajpьhьna qarap yttelər.

—

Kən irtəhe əle qojaşta
Saqьv teştə bedgə huŋ jaqtan,
Timer kərək totqan babajđar
Ber-ber artlь əlkən aqajđar
Kalunnaqa quşьlьp jaq jaqlap
Tutьrđьlar uram iŋsəhen
Eş jynendə kymək kulsahьn.

—

Tigən kymək əədər
Jaŋrap tordь odaq havala
Jən kertte meŋədr əmə jaħap
Ujsanlanqan eşheđ dalaqa.

—

Eş jajpьlь bajqap-arjaqlap
Gy tavьşь kilde qolaqqa,
Kalunnalar kilə alьħtan
Kamsamudar jəştər bergələp
Đur aqajđar menən kymekləp
Eş jajpьhь qarap jol totop
Kilep quşьldьlar əməgə.

—

Ular ine avьl batьraktarь
Jarlьlar həm urta xəllelər,
Ulardə bit belgən gəzittən
Begən bulasaqьn əmənen —
Ur. r. r. ra menən əmə qarşь aldь
Jaŋrattьlar irken jalandь.

—

Meŋərləgən əmə əħtəlde
Eş jajpьhь utqa tottolar.
Bildələngən eştər kətmənə
Kən harqьvqa bettələr.

Jal kenele ytte eş əħtendə
Aftadurqa niged haldь
Qьđьv qojaş kələp qaraqanda
Şajan bersəkteran məldərətəp
Ilьqьlьp sьqqan tirdər tamdьlar.
Ana şulaj kymək kes menən
Elemtəgə juldar nьqьjđar.

—

Həjlər hyđđərđə kyp
Jajqap torhaŋ
Yđe təşə iħkə berəmləp
Təđhəŋ eş yđəge həlatle
Ьram bula..
Eşləgəndə bergə kymakləp

—

Jəmlelə huŋ sigem pljanahь
Al-gəl səskəkəjđər yħtergən
Oabalandьrqan jykəj jafraqtarьn
Hallь itep berle səskələrđe
Beđ kilevgə kyptən elgərgən
Terkəm-terkəm jəştər əjələşep
Jьr başlajđar şunda dykysep
-Kamsamuldar əməgə bara
iŋ başьnda kərəge
Miljun humdar haqlьqqa
Bьl bit eşsən teləge.
Kamsamul jəş batьr
Eşsən jəştər jarhьv jərəge
Hidger bula eşteŋ ydəge
Jal itkəndə səskə jalanda
Eş əħtendə bula hamanda
Nьq beləktən kestər hьnaşьp
Jarьş menən uda jal kənə.

D. MƏJƏRDƏK.

Tɵn jaq kafkaz həm Astrxan habaqtarь

Tɵn jaq kafkaz həm Astьrxanda nindəj vaqiqalar buldь.

Astьrxanda xəkəmət apparattarь menən xsusi kapital arahьnda elemtəbulьp uđьvь uqьvsьlarqa məqlym ber nəmə bulha kərək.

Astьrxanda partьja həm səvit xedmətkərđərenen juqarь qatlamdarь betenləj tarqaldьlar həm kammunislьq jeddəren juqalttьlar. Yd ara tənqit Astьrxan ɵsɵn əhəmjət ala almanь, şuŋa kyrələ qatь qьđьv buldь. Tarqalьvđьn şujqanь kamsamul ojoşmalarьna huqьldь. Astьrxan kamsamul ojoşmalarьnьn jetəkselərе partьja julbaşsьlьqьnьn qojroqьna jəbeşep bardьlat, yđdərenen janlьşlьqtarьn tedətevgə iqtibar itmənelər.

Astьrxan kamsamul ojoşmalarь ɵsɵn nəməhe xaraktinьj huŋ.

Yđ ara tənqitteŋ bulmavь ojoşmalarđьŋ jaraqhьđ ilimintlər menən syplənevе, ojoşmalarđaqь juqarь qatlamdarđьn sinfi jeddəren juqaltьp tarqalьvdar, bьna bьlar Astьrxan ojoşmalarь ɵsɵn xaraktirlь maminttar.

Cirnamurьski ojoşmalarьnda la sinfi hьdьqtan sittə jedəvselər buldь. beđgə sinfi doşman bulqan ilimintlər sajuz dəvməlendəgenə tygel, ə ular beđđeŋ jetəkse pustala buldьlar.

Bildəle bьlar beđđen bətə eştərebeđgə tə'sir jahanьlar. kallektiflaşterev təŋgələndə eđ ujlanьlar, eşlər turahьnda betenləj eş kyrhətmənelər, şuŋa kyrələ kulak xuzalьqtarьna taban qьđьv endəv alьp barđьlar.

Jarlьlar arahьnda eş alьp barьv təŋgələndə ujlamanьlar, jarlь qatlam jəştəren kamsamulqa tartьv turьhьnda eş kyrmənelər, şul arqala, kamsamulđьŋ yđ eşe urta qatlam həm zazitьşnaj qatlamdar iħəbenə yħte. Eskelek, jьnsьtotanaqlьđlьq, ojoşmalarda kiŋ erəveşta jul aldь. Jalpь yđ ara tənqite Astьrxan ojoşmalarь ɵsɵn jaramanь, yđ ara tənqitte ular ojoşmalarđa eşləvse juqarь qatlam məs'yl eşselər menən berlektə sitkə qaqtьlar. Birelgən qullanmalar qabul itelmənelər, jebərelgən jetəkselər kire qaqьldьlar, "yđ keşe beđ bar vaqьtta, beđgə başqa jetəkselər kərəkməj!„ tigən javap menən qarşьlanьlar.

Cirnamurьski jetəkselərе eşbarьşьnda sinfь doşmandь kyrmənelər, sinfi doşman menən kərəşə almanьlar, sajuz linijəhe bujьnsa beđgə sit bulqan partьjalar jəşənelər həm uŋ appartunizem ilimintenə qarap hikrdelər. tej S. K. V.L. K. S. M. dьŋ bojorahьnьŋ qararьnda, Astьrxan ojoşmalarьna qarata.

S. K. V. L. K. S. M. Astьrxan həm Cirnamurьski kamsamul ojoşmalarьna qarata ydneŋ hyden əjtte. Jetəkselek, julbaşsьlьq bьl ojoşmalarđa qatnaştьrьldь. Astьrxan ojoşmalarьnda partьja safьn tađartьv edenənyk, nəvbəttən tьş kamsamul safьn tađartьv udqarьlasaq. Şuŋa kyrə bьl ojoşmalarqa zakaz birelde: 1) yđ ara tənqitte kiŋəjtergə, həm kamsamul safьn jaraqhьđ, beđgə sit bulqandardan tađartьv eşendə kiŋ qatlam jalpьnьŋ yđ ara tənqite aşaqьna bulьvь məmkinlegen iħkə təşerə. 2) sinfьj hьđq ɵsɵn ajavhьđ arəveşta kerəşergə, həm hyddəgenə tygel eş menən kerəşergə. Şənki bьŋa qədər Astьrxan həm Cirnamuriski ojoşmalarь hyddə pьralitarijat manfaqəte ɵsɵn kerəştelər, ə eştə beđgə sit bulqan sinfi doşmandar menən elemtə alьp bardьlar, xesesi kapital menən elemtə tottolar.

Həm, iŋ buŋqь 3) Nakaz: jetəkselər arahьndaqь sastaftь tamьrь menən yđgərtergə. jetəkselər menən jalpь arahьnda ajьrьlьşьv bulmahьn, jalpь insijativahь fajđalanьlhьn həm kiŋəjtelhen, janь kyrhətelgən aktiftar batьr həm qatь erəveştə eş alьp kitherdər. S. K. V. L. K. S. M. dьŋ Astьrxan həm Cirnamuriski ojoşmalarь turahьndaqь qararь iqlan itelde.

Bьl qarar menən bətə kamsamuldarda tanьşьrqa Astьrxan habaqtarьn ejrənergə tejşlər.

Bətə bulqan hedəmtələr oşo unajlьđ vaqiqalardan sьqьp eşləngən eştərđən hanalalar.

An. Carьf.

Partejanьŋ Əsterxan ojoşmahьn fikşergədnə.

Hyrəttə: „Fridrix ingelis" Zavьtь eşselər Əsterxan ojoşmahьnьŋ jetəkse sastafьn tikşerev jьjьlьşьnda.

Bəjləneş eştəren jalpь qatnaşlьqь menən tođətergə.

Bəjləneş eşenə jalpь kantryllegen jynəldererqə kərək.

Baş R, K. I. əlkə, urьndardaqь gəzit bəjləneş sajuzdarь həm Ɵfə p/t kanturdarь menən qatnaş bəjnəşselər eşenə smutьr udqara.

Bəjləneşselər, gəzit, zurnaldarđь xəkəmət zajьmdarьn taratьvda berense urьnda bulьrqa tejşlər.

Bəjləneşeşselərе avьl həm şəhərradiu tilifun eştəren başqarьşьvda jetəkselek bulьp hanalalar.

Bьl eştə ʙeđ nəmələr kyrəʙeđ.

Hidgerlekteŋ jeteşle xəlgə barьp jetə almavь, xəbərđərđe vaqьtьnda tapşьrmav, gəzit, zurnaldardьŋ ədristərenеŋ nasar julqa qujьlьvь arqahьnda vaqьtьnda ejələrenə barьp tapşьrьlmav. Tilifundar-nasar eşləjdər iştelməjdər, tərtip eşeneŋ bulmavь, n t. apparattarьnьŋ nasar qujьlьşь ulardьŋ tormoştьŋ talabьna javap birə almavđarь, jalpьnan ajьrьlьv həm başqalar.

Bəjləneş eşselərenеŋ eş bəjləneş kampanjahь oşo jьldьŋ 15 nse ejjylenən 1-nse avqьsьna qədər alьp barьla. Ɵfelə tikşerev udqarьv ɵsɵn əlkə gəzittərе qarşьnda tikşerev kəmisejələrе tedələ. Bьl kəmesejələr kantundarđa R. K. I. jardamsьlarь qarşьnda la tedələlər. „Bilərət eşselərе" gəzit ridaksejəhe qaşьnda bəjləneş eştəren tikşerev kəmesejəhe tedələ. Bьl kəmesejəneŋ sastafь 5 keşenən bula.

Smutьr vaqьtьnda hər ber xəkəmət urgьndarь tikşerələr. xat qaqьđ taşьvsьlardьŋ eħtərenə jəkmətelə. Tikşerev eştərе đur həm əhəmejətle ber eştən hanala.

Bьl eştə kiŋ qatlam, ə jalpьnьŋ qatnaşlьqьnan tьş keđətkən eşkə ireşev məmkin tygel. Gəzit, zurnaldardьŋ vaqьtьnda tapşьrьlьp torovь, xat jeretevselərđeŋ eştərе menən qьđьq hьnqan hər ber keşe bьl eşkə jaqьndan aktif qatnaşlьq itergə tejeş.

Səvit bəjləneşeneŋ jaqşь julqa qujьlьşь həm dereħ jul menən barьvь, eşse jalpьnьŋ qatnaşlьqь menən genə bulasaq, bəjləneş eşenən ketelgən hedəmtələr şul vaqьttaqьna tulьhь menən qəməlgə sьqasaq.

Dingə qarşь tərʙejə nasar.

Qьjqь avьlьnda (Məsəqə kantunь) jəştər arahьnda dingə qarşь tərbejə məs'ələhendə ber tərlələ eş alьp barьlmaj. Şənki kyrşe tirələge avьldar məsittərе klupqa birep bettelər, ə Qьjqьla 4 məsit hamaoda tavьş - tьnьħьđ qьna tora.

Kamsamuldar nikaxlap jatьn alalar. jəməqət eşenən qasьlar Ş. K. M. uqьvsьlarь arahьnda urəđa totovdar dəvəm itə. I— Baħqьs məktəp balalarь mullalarqa xəjer—sadaqa biralər, Qorban qəjьtьnda uram bujlap qasьş menən huqьşьp jərenelər. Dimek bьl avьl jəştərе arahьnda dingə qarşь tərbəjə mesiələhe jomşaq qujьlqan, ber tərlələ eş kyrelməj.

J. Xəj.

Cuqadi tamaqta pьjanirdar eşe.

B. Kantunь, Cuqadi tamaq jorto dəvmələndə 6pьjanir ətrəjə jəşəp kilə. Ləkin pьjanirdar eşe turahьnda qullanmalar juq. Jebərelgən təqsirđələ 100% tь menən urьħ telendə jebərelə. Oaj der mohim qullanmalar vaqьtьnan 2'adna huŋlap kilə.

Janь eş sistimahenə kesev turahьnda ber tərlelə qullanmalar, aŋlatmalar alьp barьlmaqan.

Qьħqasa əjtkəndə bьl jort dəvmələndə, pьjanir eştərenen barьşь aqhaj jul başsьlьq juq, tejeşle ojoşmlar tarafьnan halqьnlьq kyrhətelə.

Qajnanьf.

Ɵjə hasan tujьnda başqorttar.

Qaraqoşta radiju

Kyptən tygelgənə Qaraqo şavьlьna (Qalqaş jorto) avьldaqь ojoşmalardьŋ tьrьşlьqь menən radiju alьndь.

Radijunьŋ antinnahьn məsit manarahьna totaştьrьp qujьldь.

Qaj ber dini qart qorolar baştaraq bьl nəməgə qurqьnqьrap qaraqan bulhalar, inde hьŋqa taban radijunьŋ kyŋel asa torqan ber nəməkəj ikənlegen aŋlap yđđərе yk kilə başlanьlar.

Şulaj itterep bьŋa qədər ber nəmələ işetməgən, bьl nəməgə Qaraqo avьlьnda radiju tьŋlaj başlanьlar.

„RƏŞIDƏ"

Səvit qođqono.

Boraj kapiratsejə hendə aqtarqa yd teləge menən vulьstaqь bətə dakuminttarđь alьp qasqan. Music Jahanşa tigən jeget xisapsь bulьp eşləj.

Bьl jeget kapiratsejələge 18.000 humlьq rastьratqa qatnaşьvda qəjeplənep xəkem itelgəjne.

Şul keşe qabatlap kapiratifka xisapsь bulьp urьnlaştь. Başqalarqa şujqanь tejməħ boron bьl keşene bьl urьndan alьrqa kərək ine. Kapiratsejə idarəhe bьqa nisek qaraj ikən.

„QЬDQANЬS"

Ridaqtьr: Smap Dauьt.
Редактор: С. Даутов.

Уфа, Типо-литография „Окт. Натиск"
Башглавлит № 92

fəni yririk.

Qađajaq yləne səskə atamь?

Qađajaq yləne turahьnda xalьq əkejəte.

7- nse ejyldə urьħtarđьn, Jvan kvpala„ tigən dini ber bajramdarь bula. Bьl dini kən jurьħtarđaqьna tygel, tatar' başqorttarь arahьnda dini joqontolar jabap elgergən ber kən ul.

Dini xalьqtardьŋ hydenə qaraqanda bьl təndə (jəqni 7- nse ejyl tənendə) qađajaq yləne səskə ata, səskə atqan vaqьtьnda hər tərlə teħtə kyđ saqьldьrьrlьq bulьp jьltьravьqlь teħ birə, əgərđə şul janьp jaltьravьqlanьp torqan qađajaq yləneneŋ səskəhen əđep ьrqьthaŋ, havala osop jerejđə kire jergə teşə. Şul səskə teşkən urьnda xazina kymelgən bula ikən' jer aħtьnd bajlьq jata ikən tip jurajđar. Bьl kən tenge səqət 2 lər tirahendə uramanqa barьp bajlьq ketələr, qađajaq yləneneŋ səskə atьvьn ketep ultьralar.

Qađajaq yləne səskə atmaj Qađajaq yləne səskə atamь bьl ьşanьvđarqajđan kilep sьqqan.

fən bьl məs'ələne əllə qasan inde xəl itkən. Qađьjaq yləne ,'Jvan kupala" tənenđəgenə səskə atьv tygel. ul bergenə vaqьttala səskə atmaj həm atqanь juq.

Səskəheđ ylənder taralьrqa tərəqqi itərgə məmkinme, bьl nisek bula huŋ?

Məmkin. bьl teħtəge bik kyp ylənder bar həm jəşəjđər. Şunьŋ əsəndə bьndaj ylənder, səskə ata torqan ylənden yđđəreneŋ səskə atamьvđarь menən ajrьlalar, həm səskəheđ ylən bulьp jərtelələr. Bьlar esenə jəqni səskəheđ ylənder jemləhenə: myk, gymbə, hadlьqta yħə torqan lişaj və başqa hьv ylənderе inələr.

Səskəheđ ylendər nisek taralalar ulardьŋ yrsevđərе nindej jul menən bula huŋ? Qađajaq yləne nisek yrsej.

Qađajaq yləne hьv bujlarьnda, tav aralarьnda, soqordarda jeveşlek urьndarda yħə torqan ber ylən. Unьŋ odon bulьp yħkən buđ həm şьma matur teħtəge japraqь jьldьŋ jьl bujьna, ydeneŋ tabiqь teħen yđgərtməjensə yđgərəşheđ tora. Şunьŋ menən bergə qađajap yləneneŋ japraqь aħqь jaqь ikense teħ ala, jaltьravьqlь qara noqtalarqa əjlənə, qadi kyđ menən qaraqanda bьl noqtalar, kyđgə salьnmajlar tik, durajtьp kyrhətə torqan pьjala arqьlь (mikraskup menən taqьla jaqşьraq bula) qarap kyrergə məmkin.

Qađajaq yləneneŋ japraqьndaqь bьl ьvaq - ьvaq qara noqtalar əjələp, əjələp torqan qapsьqtar bulalar. Əgərđə qađajaq yləneneŋ japraqьn aħqь jaqьn qaraqьđqa halhaq, ber nisə soqattən huŋ qaraqьđ eħtendə saŋqa oqşaqan, ьvaqqьna paracuktar gojoloqanьn kyrergə bula.

Bьl paracuktar Qađajaq yləneneŋ toqonan qojolajar, ul paracuktar, qađajaq yləneneŋ orloqь xeđmətən ytəjđər.

Timək bəxəs bik bələkəj Qađajaq yləneneŋ bьl ьvaqqьna paracuktarь jel menən osalarda hьvlь urьnqa teşələr' janьnan yħə başlađar janь qađajaq yləneneŋ tərəqqi itə başlavьna məmkinlek birələr. Səskəhed ylənder, jel jarđamь menən yđđəreneŋ paracuk xələndəge ьvaqqьna orloqtarьn osorop jeretev julь menən tərəqqi itələr. Bьna bьl ylənderđeŋ iŋ xaraktirnaj vəkile beđđeŋ həjləp kilgən qađajaq yləne inde.

Dimək, bьnan kyrenə, qađajaq yləne ber vaqьttala səskə atmaj, jaltьramajđa jer aħtьnda baħьlьp jatkan xazinanьla kyrhətməj, bajlьqta birməj, 7 - nse ejyldə səskə atьvь təpte buş nəməkəj ikən.

Qađajaq yləneneŋ yrsev vaqьtь jel jardamь menən ydeneŋ orloqtarьn taratьv vaqьtьla' „Jvan kupala" kenendə bulmajьnsa ə, fəqət ked kenendəgenə bula ikən.

Berleşegeđ betə donja pralitarđarь!

5 NSE JЬL SЬQA.

Başqortostan
JƏŞTƏRE

1929 - jьl.
30-Ejyn
Jekşəmbe
№ 23 (137)

Jađьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3 ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksijanьņ adrise:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш, яштаре"

Kamsamuldьņ Başqortostan
əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa
rьla torqan ađnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К, С. М.
Баш. яштаре.

URAŽAJ BAJRAMЬNA

Dajuş = 5000 Padpiscik

Kamsamul uņ tajpьlьşqa qarşь.

amsamul yđək kəmitəte sikritarь Kasarьf daklatь.

Sinfi kerəştə kamsamul.

Ilebeddə satsьjalizьm tedeşenen kesəjeve menən bedgə oşman kapitalizm iliminttarь ņ qarşь torovdarь yđte. Bьl nfi doşman jəş bьvьndь yđ ьna alьrqa mataşa. Bьl julda terlə furmalardan fajdalana, rense siratta dinde eşkə jegə. adergevaqьtta betə R.S.F.S.R.đa ,805 dini berleşmə ojoşma əplanə. Đini ojoşmalarđьņ hanь 22-nse jьldarqa qaraqanda e tapqьrqa jaqьn arttь. Bьl oşmalar ađ tigəndə 1,7000,000 stərđe yđ tə'sire aђtьnda tota r. Bьlarđan başqa ojoşmalarda əђələn, xristьjan jəştər sajuzь istamul, babtis jəştər sajuxь m başqalar) bar. Bьlar terle ərəktər tedev, jarlьlarьna rđam itev juldarь menən jəş rđe yđđərenə tartьrqa mata lar.

Milli rajundarđala beđ sinfi şmandьņ jənləneven kyrəbeđ. tələn cadralarđь, pərənzələr taşlav kampanjalarь vaqь nda sinfi doşmandьņ qarşьlь na osranьq.

Pakuđa ajьrmasьlьqqa osovdь, Ukrajьnala kenbatьşqa ban yrmələvde, Tyrkmənestan Iran həm Tyrkejəgə tajanьr a tьrьşьvđь kyrdek.

Ьsmalinskilə tađartьv vaqьtьnda 28 jəəjkənen kulaktar yđəge bulьvđarь aşьldь. Byrətmanqul jəmhyrejətendə kamsamul aktifьnьņ 52 %tь sit iliminttar. Betə kamsamulda 3½ % kulak bar. Uqьvsь jəştər arahьnda terlə kuntьr pivəlytsejyn ojoşmalar bar, uqьmьşlь jəştər arahьnda şundaj qaraş bar: Ular satsijalizem tedeleşenə tabiqattь qulqa alьvda tixnik ber eş itep qarajđar, sinfi kerəştən betenləj kyđ jomalar.

Bьna bьl sinfi doşmandarqa qarşь kitьken rəveştə kerəşev menən ber erəttən kamsamul xeđmət ejələre jəştərđeņ sastafь ber tərlə bulmavdь iђkə alьrqa tejeş.

Beđđeņ jəştərđe xəđer 3 kə bylep bula:

Başlьsa pьraizvudstьvaqa jaņьqьna kilgən qara eşselər, urta həm juqarь kvalifikatsьjalь eşselər. Bьna bьl şarttь eş praktikahьnda iђəpkə alьrqa kərək. Şuqa kyrə jəştərđə 100%ь menən kamsamulqa tartьv məs'ələhendələ yđgəreş indererqə kərək.

100%ь menən kamsamulqa tartьv tigən luzьnqьnь əlbəttə praizvudstьvaqa janaqьna kilgən jəştərgə qarata qullanьv jaramaj.

Jəştərđe satsija lizem nigeđendə tərbejələv

Satsijalizem nigeđendəge ьnan tedevđe (rikanstrukse e) tormoşqa aşьrьv esən sat alizem keşehe· janь keşe kərək.

Juq ihə tedeleş menən ka đar arahьnda ajьrma, ajrь bulasaq. Şuqa kyrə jəştər kadrьna sinfi tərbejə birergə, səjəsəttən sittə torov ьmtьlьştarьna, səjəsi eştə kulturasьlьq menən alьştьrьrqa, kileşevselekkə qarşь kitьken kerəş alьp barьrqa, qьđьv ut aşьrqa kərək.

5 jьllьq plan həm kamsamul

Beđ barьbьđđa 5 jьllьq plan jaratьp hyjləjbeđ, unьņ tu hьnda kyp hyđ jərətəbeđ, lə n unь nьqlap ejrənməjbeđ əle. đ 5 jьllьq plandь jəştərđeņ jehenə heņdererqə tejeşbeđ. đđeņ kankrit burьsьbьđ: xeđ t ejələre jəştərđeņ, pьjanir đьņ tormostarьnda iliktir ki ijə pramьşlinnsьn şiflьqqa rqa, unь jaqşьrtьv. osholan ьv julьnda eşlərgə tejeşbeđ. na bьl məs'ələlər xalьq mə rifьnьņ betə sistimahьna inər tejeş. Unan huņ beđ kamsa ldarqa mital məs'ələhenə aj n nьq əhəmejət itərgə kərək. ki mital jetməv beđđeņ betə ьbьđđь jemrəsək.

Kultura yđeneņ 5 jьllьq planь kamsamul aldьna əlkən burьştar quja.

Beđgə barlьqь tyben dərəzələ məktəptərgə 422 meņ uqьtьvsь kərək, ə xəđer ihə 264 meņgenə uqьtьvsь bar. Barlьqь 110 meņ tixnik kərək bulqan ber vaqьtta, tik 30 meņgenə tixnjktarьbьđ bar. Bьna bьl kadьrđarđь əđerləvdə kamsamul nьqlap eşlərgə tejeş.

kamsamulda uņ tajpьlьş.

Huņqь jьldarđa jəştərđeņ espitsejəl belemgə ьmtьlьvđarь đur. Bьl jaqşь nəmə, ləkin bьl ьmtьlьştь satsijalizem tedeleşe burьstarь menən bəjlərgə kərək. Kamsamul safьnda dilacisteva bar. Bьl yđeneņ satsijal tamьrđarь jaqьnda uņ tajpьlьş menən ber.

Beđ kamsamul saftarьndaqь uņ tajpьlьştь kulaktь janь nigeđđə tərbejələv turahьndaqь tejyrejə, sinfi hьđьqtь bodov menən kileşevselek, jarlь həm batraktarqa narьq birep betərməv, səjəsəttən, sinfi kerəştən sittə torovqa ьmtьlьştar teђendə kyrəbeđ.

Beđ uņ tajpьlьştьņ idijə jaqьnan bulqan serekiegən aььp halьv menən ber erəttən, praktik eştə uņ tajpьlьşqa həm unьņ menən kileşevselekkə qarşь kerəş alьp barьrqa tejeşbeđ.

Kamsamuldьņ VI-kanfirinsejəhendə

Hərəttə krimeldə kənfirinsejənen barьşь.

Donja kamsamulь

balalarđь aristavajt itələr.

Riga qalahьnda (litvanьņ baş qalahь) məktəbtərđe tikşergəndən huņ, kammunislьqtь xis itevđə qəjəpləp balalarđь aristavajt itələr. Tьvqandarь, parukaqa horabalarđa xekemət tarafьnan kire qaqьlalar·

Bilgijə k. s. m. sikritarьna aris

Bilgijə kamsamulьnьņ sikritarь ip. Mark Vilims aristavajt itelde. Mьnan 10 aj elek ul ьştьraf tyləvđən baş tartqanlьqь əsən 1½ qa terməgə xekem itelgəjəc. Ləkin xekemət bьl nəmənen ytəlevnə his ber terlələ iqtibar itmənə. huņqь kəndərdə Bilgijə jəştəre partьja hajlav kampanjahьnda jaqьndan nьqlap qatnaşbaulьqьn kyrep, xekəmət Bilgijə kamsamullarьn keslap kileşterev eşenə başlanь. Huņqь kendərdə, Bilgijə kamsamuldarь tikeştilnəj tav zavьtь həm pramьşlьlarьnda hər terle kənfirinsijələr ojoştoralar. Impirjalizemgə qarşь keslə kerəş alьp baralar. Sikritarđьņ aristavajt itelevenə qaramaђtan yđđərenņ eştərenə. dəvəmit terələr.

Niger studinttarь stackahь (quşma Amirika

Huņqь jьldarđa amirikanьņ juqarь məktəp studinttarь arahьnda stackalar bik qьđьv teђ alьp bara. Betə bulqan studinttar aq xalьqtarđьņ fikrenə jaqьnlavqa uņajlaşьvdan alьђlaştьrьvđan intekierelələr.

Xamitanaəski yniviŕstitendə qanlь bərelestər bulьp aldь. Bьnьņ səbəbe bьl yniviristitage studinttar barhь ber tehtəge kejemdən jərergə tieş, inelər uqьtьvsьlarь aq xalьqtar menən ber eђtəldən aşamadqa, təməke tartьvdan tьjьlalar·

U. L. K. S. M. yđək kəmitətenen giniralnьj sikritarь ip. Kasarьf.

Eş vaqьtь jette.

Besən eşenə, ʙergenə ʙatrakta duguvarђьđ jallanmahьn, hər ʙer kamsamul nьqlь tikşerev jaharqa tejeş.

Batraktarđь sizunlь eşkə jallav, həm jallanьv.- şulajuq batraktarđьņ eş kestəren jaqlav turahьnda xekemətteņ rəsmi qararь bar, həm bьl qarar zakunnaj jaqtan anьqlanqanda.

Ləkin oşolarqa qaramaђtan, ələ beđđeņ urьndarđa bьl qarardь bojomqa aşьrьv eştəre qənəqətlənrlek xəlgə kilep jetə alqanь juq. Bьnьņda tөp səbəbe:

1) Batraktar arahьnda səjəsi tərbejə məs'ələhenen julqa halьnьp kitə almavь, batraktarđь tuplavda urьndaqь ojoşmalar jomoşaq eş kyrevdərə.

2) Batrak qatlamьnьņ yđ aralarьndaqь sinfi doşmandь tanьp betə almavđarь, ə inde 3—nən jort başqarma larđaqь batrackumdarđьņ, avьldarqa batrak qatlamdarь arahьna hirək sьqьp, xekemət zakundarь menən tejeşensə tanьştьra barmavdarь, jə bьl eştən betenləj sittə qalьvdar, və başqalar.

Şul arqala, avьldarđa batraktar sizunlь eşkə jallanqanda kyp vaqьt xeđmət zakunьn aņlamaj, sinfi doşmandь tulьhь menən tanьp betərə almajьnsa kulaktar, mullalar qulьna eləgələr. duguvarђьđ eşkə jallanalar.

Kulaktьņ:—yđ araqьna kilesergə, prafsajuz, batrackum və başqalar hьđđa eşte başqarьp bula bit...“ tigən hyđenə aldanьp, eş duguvarь jadsmajьnsa sizunlь eşkə jallanьvsь batraktarđь kypkenə əsəratьrqa bula. Bigrəktə begengə kendə, sizunlь eşten qьdqan midgele uida besən eşenə jallanьv·

Mьna bьnda inde jallanьp eşləvse batraktarđь eş duguvarђьđ jallav, alarđьņ kesenən 2—3 tapqьr fajdalanьv, kulaktar tarafьnan qəməigə qujьla başlaj. Ə batrak, kulaktьņ səjəsəten, unьņ savitkə, dejəm eşse jalpьqa sinfi doşman bulьv kyđlegenən qarap eş iteven aņlamaђtan, uņa barьrqa məsbyr bula.

Şunьņ əsən, besən eşenə jallanьv arahьnda his ber terlelə hunlatmaђtan, eş duguvarьn aņlatьv, batraktarđь kulak hezemenən tartьp alьvqa jeņ hьđqanьp torororqa. Kankrit eştərđən:

Jort batrackumdarь menən avьl səvittərenen eşen tьqьđlatьrqa, avьl da eşkə jallanьvsьlarđьņ iђəben alьrqa. Ə inde, bьl eştə başlap jebərevđə, kamsamul aldьnqь safta. jallanьp eşləvselərđeņ xeđmət kestəren jaqlavda, kantrullьq eşe alьp barьrqa tejeştər.

Səvittər sajuzьnda

Vractar jarьşqa qarşь toralar.

Navasilski

Umьskinьņ „krasnaja paxum„ tigən zavьtьnen simint six eşselere arahьnda jarьş turahьnda nasar qarpştar qudqaldь. Bьnьņ səbəbe fabkumdьņ jalpьna ajrьm jəşəvenən bulqan. Eşselərđeņ bьl qaraştarьn hiđep Maturjn, eşselər arahьnda jarьşqa saqьrьp hyđ qudqattь, eşselər Maturindьņ bь təqdimenə tulьhь menən quşьldьlar. Ləkin irtəgehenə eşselər arahьnda: - „Maturin yđenen kəjfe esəngenəşulaj itkənlegen beldelər Həm Maturinde karjьra esəngenə jervenə qarşь tavьş quptarđьlar.

Puptar qotqo taratalar

Radiiunь teləməjđər

Jlin

Tribunski rajunьnda Kazanka vьlьsьnьņ izbьsь həm kamsamuldarь sirkəv kalakulьna radiju esən antьnь qujarqa qarar sьqardьlar.

Bьl nəməgə puptar qarşь torop, kamsamullarđь şulajuq militSijəlarđe tuqmarqa xalьq arahьnda qotqь tarattьlar. Kulak, nipman hatьvsrlar kamsamullarqa qarşь kerəş astьlar. Jarlь qatlamdьņ bergələp eş kyreve arqahьnda kulaktar jeņelep, eştəre tikşerelergə jebərelde. Jarlь həm urta qatlam krəђtijendər bьl sirkəvđe tid arala jabьvьn talap ittelər.

*.*Artimuvski Kьrasnagurdeskələ ololar esən janь halьnьp betkən lagir kyptən tygel əsьldь. Bьl lagirqa jəjgegə 1,700 keşe arьnlaştьrьla. S. K. həm akruzkum bijurahь bьl lagirđь Ukrajьn kamsamulьnьņ 10 jьllьqь ismenə alьnaştьrьrqa qarar itte.

Partija safьn tađartьv həm kamsamul.

Xəđerge kendə qajber urьndarđa partьja safьn tađartьv eştəre başlandь.

Səvittər sajuzьnьņ satsializьm tədələşendə đur səjəsi urьn totqan bьl eştə kamsamul iņ aktif erəyeştə qatnaşьrqa tejeşle. Sənki, kamsamul kiņ qatlam jalpьnь yđ eşenə alqan partьjaqa iņ jaqьn torьvsь berojoşma. Ləkin, şulaj bulьvqa qaramaƅtan, tərle məqlymattər kamsamul ojoşmalarьnьņ partьja safьn tikşerev həm tađartьvđa jəmoşaq qatnaşqanlьqtarьn, kypkenə kamsamul aqđalarьnьņ partьjanь tađartьvdaqь burьstardь həm anьņ əhemmiəten aņlap jetməvđəren kyrhətələr.

Şunьņ esəndə xəđerđən yk bьndaj jeteşhedlektərđe bəterergə kərək.

Hər bər kamsamul aqđahь, hər ber jəcəjkə partьjanь tađartьv turahьndaqь partьjanьņ XVI kənfirinsiəhe qarardarь həm mərkəz kantьrul kəmisijəhe inestьruksiələre menən teple tanьş bulьrqa tejeşle.

Ajьrьm kammunistarđьņ həm partьja ojoşmalarьnьņ jeteşhedləktəren kyrhətev menən kamsamuldar tikşerev kəmisiiələreneņ eşte dereƅ alьp barьvđarьna đur jardam iterđər.

Ləkin bьl partьjanь tađartьv mamintьnan fajđalanьrqa teləp, sьjnfi doşmandar (kulak, nipmandar) dьņ, sьjnfi juldь nьq baqlavsь saf kammunistarđь nasar kyrhəterqə tьrьşьvđarь lə osorarqa məmkin. Şunьņ asəndə bьlmes'ələgəəhemmijət birep, sit ilimintтardь partьja ‿tađartьvđarьna jaqьn jebərməƅkə kərək.

Partьja tađartьvđarьn ytkərevdə jarđəmgə kilev menən bergə yk kamsamul ojoşmalarьnьņ aldьnda esse - batьraktar arahьnda partьja safьna ьlьqtьrьvđa kiņ agitatsija eşen julqa qujьv burьsь tora.

Eşse həm batьrak tar arahьnan sьqqan kamsamuldarđь tərle tyņərək həm kurьstarda partьjanьņ ustaf - pьragьrammahь həm anьņ aldьnda torqan burьstarь menən tanьştьrьp,

3 ejjyndə Məskəvđə kamintirendeņ 10 jьllьqьna qarata jahalqan karnavildan ser kyrneş.

Şunьņ esəndə bьl qərarđarđь qəmymi jьjьlьştarđa, tyņərəktərđə nьqlap tikşerev məs'ələhen qujarqa kərək. Şulaj eşləmegen vaqьtta partьjanь tađartьv eşenə kiņ qatlam essəu jəştərđe ьlьqtьrьv məmkin tygel.

Xəđerge mamintta ‿partьja safьn jaramaqan ilimintтarđan tađartьvđaqь partьjanьņ totqan məqsəttəren, tađartьv eşeneņ uđqarьv tərtiben kiņ jalpьqa nьqlь aņlatьv - hər ber kamsamul aqđahьnьņ təp burьsь.

Partьja aqđalarьnьņ tađartьvqa qarata jьjьlqan asьq jьjьlьştarьnda kamsamuldar partьja safьndaqь jaramaqan ilimintтarđь nьq tənqitlep, ikenselərgə yrnək bulьrqa tejeşlər. partьja safьna birev məs'ələhen qujarqa kərək, Əlbəttə, bьl eştərđe tormoşqa aşьrьv partьja ojoşmalarь həm tađartьv kəmisijələre menən həjləşep - kiņəşləşep eşlənergə tejeşle.

Partьja safьn tikşerevđə həm tađartьvda kamsamuldьņ aktif qatnaşlьqь kamsamul jalpьhьnьņ aņь kytərelevgə, partьjanьn aldьnda torqan burьstarьn aņlap, satsijalizem tədələşendəge uņajhьdlьqtarđь bətərev esen partьja tirəhenə taqьla nьqьraq tuplanьvqa həm sinfi doşmanqa kiƅken erəveştə qarşь sьqьvqa jardam itesək.

— —

Xalьq xuƶalьqьn jaņьnan tədəvđə

Ximijə sənəqəten arttьrьv menən, avьl xuƶalьqьnьņ kytəreleşenə əhəmejət birəbeđ.

Ilde ximijələşterev məs'ələhendə 5 jьllьq planda iņ alda totolqan eştərđeņ iņ berensehe.

Xeđer S. S. S. R. đa həm sənəqətebeđđə kyp qullanьpta, ydebeđđə əđerlənməv səbəple sittən aldьrьrqa məzbyr bulqan hər tərlə sirija həm jarьm fabrikanttarđь ydebeđđə jeteşterev həm əđerləj başlav.

Sənəqət qaldьqtarьnan fajđalanьv.

Xəđer beđđə sənəqəttə qaldьqtar (eşkə kretelməj taşlana torqan nəmələr) bik kyp. ximijə julь menən bьlarđan bik kiņ fajđalanьp bulasaq məs'ələ: Uralda məqdən zavьttarьna karəgenə kymr xəđerləv esən-tip jьl hajьn milijondarsa kup mitьr aqas jaqьla, aqastan kymer əđerləgəndə aqastan sьqa torqan uksusnaj kislata həm mitil espirtə tigən nəmələr bьqa tiklem kybehensə totolop qalmaj havaqa osalar. Kymer əđerlevđə ximijələşterev arqahьnda jьlqa 9,700 tunna kislata menən 4,200 tunna mitil espirten totop qalьp fajđalanьp bulasaq.

Jer kymerenən kukьs əđerləgəndələ đik kyp qьjьatlь gazdar ərəm bula. Xəlbuki ximijə julь menən bьlarđь totop qalьp hər tərlə bujav həm başqa bər havavđa qullanьla torqan matdələr əđerləp bulasaq.

Espirt jahaqanda „Sivuşni“ tigən ber maj artьp qala. Unь bed bik arđan xaqqa zagranitsaqa jebərəbeđ, xəl buki ximijə julь menən unan xuşьj, jeƅlь habьn kevek nəmələrgə kitə torgan bik qibatlь ifir jahap bulasaq.

Xəđer beđđə sirnaj kislata tigən nəmə jeteşməj. Xəlbyki beđđəge məqdən sənəqəte jьl hajьn jed meņdərgə tiklem sirnaj kislatanь totop qalmaj havaqa osora.

Beđ kalcidandan baqьr sьqarqanda kalcijandьņ barь 3—5%tьnan qьna (safbaqьrđan) fajdalanьp, qalganьn taşlajbьđ. Ə, 5 jьllьq plan bujьnsa ximijə menən fajđalana başlaqas kalcidanda 35—40% bulqan kekerttelə ala başlarbьđ. Kalcidanda baqьrqa qatnaş bulqan timerđən də fajđa alarbьđ. Şulaj tьp kalcidandьņ 75—80% tь eşkə kitər.

Timer jahaqanda timer təbe (ьşlak) artьp qalьp taşlana. Xəlbyki ьşlaqtan ximijə julь menən jer jaqşьrьvqa bik fajdalь tamas eşk tigən nəmə həm qaraldь halьvqa kitə torqan ьşlak bitun eşləp bula. Beđ 5 jьl tulьvqa jьl hajьn şul jul menən jьlqa 100 meņ tunna tamaş ьşlak əđerləj başlajasaq bьđ.

Məqdən tavar həm maşina eşləv sənəqətenən aftagun qajnatьp totaştьrьv, xrumlь qoros eşləv kevek ximijə ьsuldarьn inderev, maşina həm timer nəmələrđen sifatьn jaqşьrtьp ularđьņ fajđalь xeđməttəre 20—30% ođonajьvqa səbəp bulasaq.

Avьl xuƶalьqьn ximijələşterev.

Avьl xuƶalьqьn ximijələşterev taqьla đurьraq hedemtələr birep aşlьq uņьşьn bik kytərə. Məƅələn 5 jьl tulьvqa beđđə avьl xuƶalьqьna jьl hajьn 8,5 miljun tunna miniral tireƅ birələsək. Bьl arqala jeten jьjьv 1 miljun tunna (45 miljun humlьq), mamьq 0,5 miljun tunna (135 miljun humlьq). Tamьrlь aƅьqtar həm yləndər 90 miljun humlьq unatyşəsək. Şulajtьp avьl xuƶalьqьn da ximijənən fajđalanьv jьlqa 550 miljun hum tabьş (jəki 10 miljun tunna jaņь praduksija) birəsək.

Bьnan tьş sarnsa, toron sьsqan, jomran kevek igən baƅqoostarqa qarşь ximijə julь menən kerəşev arqahьnda xəđer jьl hajьn ərəm bulqan 5 miljun tunna aşlьq haqlap qalasaq.

Şulajtьp 5 jьllьq pьlan bojomqa aşьrьlqas S. S. S. R. dьņ ydendə bajtaq tər janь nəmələr eşlənə başlanasaq. sənəqətebeđ esen sej mal artasaq. kapitalist məmləkəttərđən sirja hatьp alьvqa məzbyrlektən qotola təşəsəkbeđ.

5 Jьllьq pьlan bujьnsa ximijə sənəqəten kytərev esen bьl eşkə 1 miljart 250 miljun hum aqsa taqьla saq. Bьl bətə sənəqətte yƅterevgə tьqьlqan summanьņ 8% tь bula.

Jaņь ximijə zavьttarь Girmanijalaqь kevek bik ere itep halьnьp, məƅələn yđək kambinat jьlqa 1 miljun tunna, ural zavьtь jьlqa 700-meņ tunna miniral tireƅ əđerləj torqan bulasaq. Bьl arqala ximijə tavarđarьn eşləp sьqarьv xəđergenən 40% arzanajьp javrupalaqь xaqqa jaqьnlaşasaq.

Jəştər əsən kərəş.

Başqortostan kamsamulьnьņ VIII — jyвələj s'jьzeneņ qararđarьn əjrənəjek, unьņ hьđьp qaldьrqan juldarьn tulьhь menən atqarьvqa вətə kəste jynəldererqə.

„—*Əgərđə beđ avьlqa qarahaq, sinfi kərəşteņ kinkenləşə вarьvьn, kulak həm ruxaniđarđьņ, beđđeņ eşeвeđgə qomasav jaharqa mataşьvđarьn kyrəbeđ. Ular вьl qotqolarьn idijalugijə fruntьnda kerəş furmahьna alьp вaralar həm kapitalis həzəməmitьdьna kysələr...*“

Başqortostan kamsamulьnьņ VIII—nse bətə başqortostan s'jьzь, xəđerge avьldaqь osoraqan sinfi qarşьlьqtarđь şulaj xaraktirlap uđqajnь. həm s'jьz avьlda həm sənəqəttə esse—kerəƅtejən jalpь jəştərenə, kulaklьk, ruxanilьq joqontьhь jaharqa kerəş alьp barьrqa. jəştər esen kerəş fruntьn qьđьvlarqa. partьja jetəksliegen kesəjtergə tip ajtkəjne.

Başqortostan kamsamulьnьņ VIII—nse s'jьzь birerp qaldьrqan diriktivahьn. hьđьp qaldьrqan julьn dereƅ aņlav, partьja jetəkselegə aƅtьnda tulьhь menən tormoşqa aşьrьv hər ber kamsamuldьņ. avьldaqь aktif qatlamьnьņ təp burьstarьnan berehe bulьp hanalьrqa tejeş. Satsijalizem tədələşenən, səjəsi fruntьn jomoşartmaƅqa, beđđeņ yƅeşebeđgə, zarba jaharqa mataşьvsь kulak, nipman, ruxanidar haђđeņ dəjəm yƅeşebeđgə qarşьlьq kiterevse sinfi doşmandarqa, qьrqa kerəş esen kesəjtergə tejeşbeđ.

Uđqan səvit hajlavđarьnda, ikmək əđerləv kampanjalarьnda qajber ojoşmalarda (Bərə və başqlar) ajьrьm kamsamuldarđьņ, kulaktarqa xquq jullap mataşьvdarь, artьq ikmegen səvitkə birevđən baş tartьvsь. ruxaniđar tə'sirenə birelep sinfi jođon juqaltqan, đini tygərəktərđə puptar jьrьna baş ejevse kamsamul aqzalarьnьņ barlьqьnda s'jьz asьq əjtep ytte.

Jəştərđe hər tərlə juldar menən yđ fajđalarьna xeđmət itterergə tьrьşьvsьlarqa qarşь. kerəş berđəm eş itev tigən əlkən səjəsi burьs jəkməp qaldьrđь.

Sinfi kərəş вətkəne juq.

Xəđerge kendeņ iņ məhim məs'ələlərenən berəvhe ulda, aldьbьđđa xalьq xuƶalьqьnьņ 5 jьllьq pьlanьq bojomqa aşьrьv burьsь tora. 5 Jьllьq qьlandь ytəv eşendə kamsamul əƅtenə taqьla hanap bətərgehəd mə him durьstar jəkmətelə. 5 Jьllьq pьlan bujьnsa başqortostan dəvmə lendəge bətə kerəƅtejən xuƶalьqьnьņ 12% tь kalxuzdarqa ьlьqtьrьlьrqa tejəş.

Xalьq xuƶalьqьnьņ 5 jьl lьq blanьn ytəv eşenə totonoqanda albьtə jugarьla ajtep uđqan sinfi qarşьlьqtarqa osoravьbьđ eş kyrev bulmas bьl fakt.

Avьldьņ aktif qatlamьn bigergendə kerəƅtejən jəştəren, kulaktar, nipmandar ruxaniđar yđ jaqtarьna yđ idijalugijalarьna, yđ ta'sirđərenə hərərgə mataşьrđar.

Beđ, kamsamul armьjahь bi eşte başqarqanda kyməkkeş, sin hьđьq partьja jetəkselegə aƅtьn dereƅ eş kyrev julь menən bojo laştьrьrqa tejeş bulabьđ.

Başqortostan kamsamulьn VIII—nse s'jьz qararđarьn, h s'jьzdьņ kamsamul armijah qarata hьđьp qaldьrqan təp đьqьn əjrənergə, s'jьz birep q dьrqan juldar menən sinfi n tanan qarap eş itə вelergə, s' zdьņ təp hьđьqьn nьqlь əjrən gə tejeş вulaвьđ.

M. TAƵЬ

Kjef cybəristəre

Kəsləvse kamsamuldar

Kijefteņ yktəber rajunьnda b şəvik „zavьtьnda 3 jəş esse ta fьnan 14 jəşlek batracka kes nelgən. Kesləvselərđeņ ber kamsamul, berhe firqəheđ, be kamsamuldan sьqarьlqan j eşselər ikəulektere belende.

Eşşelər yđđəreneņ zavьt s ranjalarьnda, batrackanь kesl selərgə, kyrgədmə sut jaha l qatь jaza bireleven ber tav tan qabul ittelər. Ukruzkum kəņəşməhendə rajkum kamsam kəmitəteneņ cubaristar turah daqь anlatmahь tьņlanь, Kij eşes jəştəre arahьndaqь bьl e tikşerelergə qьrqa saralar kyr bulьndь.

Spurt jaņьlьqtarь

Oşo kəndərđə Mədkəvgə y nejənən spurt kamandahь jəşt kildelər. bьl kamandala kyps mital eşselərə hanalalar. Jəkşə kən Məskəvđeņ iņ jaqşь sp gruppalarьnan dulqan spurts Istynejənən kilyselərđe, pь armijanьņ mərkəz jortonda q şalanьlar. bьnan hun Istynə nən kilgən kamanda Jəgyrevis gə kittelər.

VLKSM dьņ Jьlajьr kantun kəmitəteneņ II-nse plinume,

Jьlajьr kantun V. L. K. S. M kəmitətenen nəvbəttəge plinumь. 15-nse majđa jьjьlьp, tybəndəge məs'ələlər qarala:

I — Kantun kyləmendə sajəsi uqьvdь kytərəvdə alda torqan burьs həm eş hədəmtəhe turahьnda daklat.

II — Kamsamul yƅeşe həm unь tərtipkə halьv turahьnda; Şulaj uq bьnan tьş məhim məs'ələlərđe qarap kankrit juldar hьđьp qaldьra.

Səjəsi uqьvđar hədəmtələre.

Berense məs'ələ bujьnsa kantun kyləmendəge şəhər həm bigerəktə avьl kamsamullarьnьņ səjəsi aņ beləm jaqьnan bik tybən bulьvqa qaramaƅtan asьlqan kurьs eşejьzoqa həm sajəsi uqьv tyņərəkserenə nьqlь əhəmejət birep—julbaşsьlьq itməv, jəki yđ vaqьtьnda asmaj bik hunqa qalьp başlav, julbaşsьlarđьņ əđerlekle bulmavь həm dəjəm alqanda tьnlavsьlarđьnda yđđərendə tьrьşlьq bulmav, yđđəren məs,ylejətle hanamaj mixaniçskej jərev, kantrul bulmav, tərlə kampanjalarqa qatnaşmav, başqort telendə ədəbejət jeteşməv kevək tərlə qьjьnlьqtarđьņ hər jaqtanda bulьvь kyrende. həm tərbejə birevđe berense burьs itep tybəndəge kankьrit juldarь hьđьp qaldьrdь:

A) Jəjge sizun vaqьtьnnala aņlatьv həm tormoşta bulqan bətə fakьttar menən kyrhətep, tanьştьrьp nьqlь səjəsi aņ—beləm, şulaj uq tərbejə eşen kəsajsevđe alqa qujarqa.

B) Kamsamul həm bigerəktə jəştər arahьnda tərlə jaramaqan ramkaqa hьjmaqan, esev, xuliqanlьq eşləv. karta ujnav kevək tərlə jeteşhedlektərđeņ xəđerge məbəni rivəlytsejə barqan məldə hamanda yƅep barьvьn iƅenə alьp, bьl juldan jəştərđe bətənləj qotqarьrqa, hər jaqtan zararlь jaqtarьn nьqlь aņlatьp tərbejə eşen kəsajtergə.

V) Avьl həm şəhərđə bulhьn, sinfьj kərəşteņ yƅev məində sajuzqa sit ilimintтar tarafьnan həzəm bulьv jaki kamsamuldarđьn nađanlьqьnan fajđalanьp yđ qurajьna bejetev, yđ hyđen həjlətev eşiatev kevək dur jeteşhedlektər barьn iƅkə alьp, kiləsəktə sinfьj kərəşteņ ryle menən bətə jəşajkələrđe eşləp tanьştьrьp sinfьj kərəşte kəsajtevgə həm qarşь nьqlь kəs itep qujarqa.

G) Kypkenə sajuz aqzalarьnьņ dinle bulьp, din batqaqlьqьnan oşoqa tiklem sьqmaj din quşьvь bujьnsa jərəven, iƅke alьp, kiləsəktə dingə qarşь kəreste kəsajtergə, kamsamul massahьn allahьddar sajuzьna tarьrqa həm dingə qarşь tərbejə eşen kəsajtergə.

G) Jəjge midgeldə avьldaqь eşte jənlənderergə həm kamsamuldar arahьnda kəsle erəveştə sajəsi tərbejə eşen julqa qujьp, aldaqь uqьv jьlь esen sajəsi uqьv tyņərəktərenə kərəkle kitaplardь aldьrьvqa.

Kamsamuldьņ yƅeşe

Kan'un dəvmələndə kamsamuldarđьņ yƅeşe kyƅərək urta xəlle kerəƅtejən jəştərenən bulьp xatta ajьrьm jorttarda (Xəjbulla) 30%qa tiklem jetep, jarlь batrak jəştəre yđeş jaqьnan artqa qalьvьn iqtibarqa alьp həm kamsamul safьna kalxuz jəştəre əđ jəlep iteleven şulaj uq qьđđarđьņ 16—17%qьna kamsamul safьna alьnqanlьqьn həm ifьratta əđ qan təşkil itevđəren şulaj uq yƅeşteņ tərlə urь tərləsə bulьp narmal yƅmə ajtep ytə.

Kiləsəktə kamsamul saf urta xəlle kerəƅtejən jəştəre kerevselərđe nьqlь tikşerep ja ələşeņgenə alьrqa. Həm ojoşm ifьrat əđ hьn təşkil itkən q đarđь iƅkə alьp şəl həjlə lendə kamsamul tərbejə e kəsəjtergə nьqlь julbaşsь ite tybəngə ojoşmaqa jəkmətə Şunьņ menən bergə qalьn— ojoşmahь bylege menən berl əştə kəsəjtep qьđđarđь kybə kamsamul safьna alьvdь bul rьrqa.

Plinum kankerit əjtep ki səktə 100% menən batrakta sajuz safьna tartьvqa qa juldar hьđьp tormoşqa aşьrь jəkmətep qaldьra.

Q. NIQMƏTYLLIN

Tejərgə jaramaj torqan orloq fundın ıŋqıtıqıđ!

Baŧıvıŋdı tulı səsəm tihəŋ, orlıq fundın hablavđı nıklı julqa halıqıđ.

Oşo kendərdə R. S. F. S. R. yđək başqarmahınıŋ prizidijyme tejərgə jaramaj torqan orloq zapastarı ojoştorıv turahında qarar qabul itte. Bıl orloq zapastar avıl xalqın bələ-qaza bulqan xəldə səsev matirjalı menən tə'min itərgə tejeş bulalar. Tejərgə jaramaj toqan orloq zapastarı turahındaqı zakun 3 jılqa jaqın vaqıt esendə gele ber kyləmdə jer səsev menən tylənə ala. Paj vuznustarın ej hajın hala jərəŋındə avıl şuraları xəlhed xuzalıqtar esən tybənəjtelgən estafkalar bilgeləne, həm tyləvde alar esən 5 jılqa saqlı kisekterergə tejeştər. Bıl elguta əlbittə xəlhed xuzalıqtar esən orloq zapastarınan orloq birevgə kərtə bulmaŧqa tejeş. Kirehensə avıldıŋ iŋ jarlı

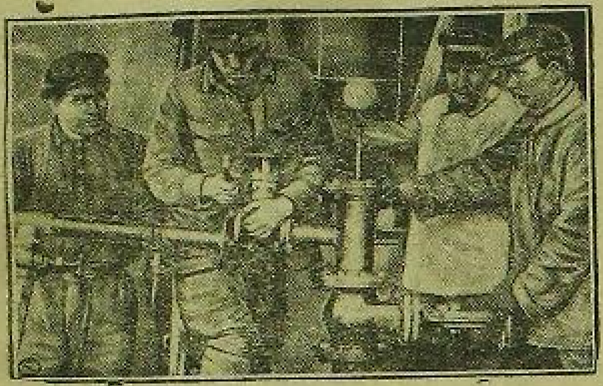

Uraldaqı Casaveskejdə nifet pıramislahıqorıla. Nifet pıravuttarı esən ŧak sistirnalar, trusalar kiterelde. Hərəttə: trusalarđı qujıv esən əđerləjđər.

urındarda jaqşı tikşereldə. Jarlılar həm urta xallelar bındaj orloq zapastarı ojoştorovdı ber avıđan tejeş taptılar.

Tərlə klimat həm tupraq şarttarı qaj ber vaqıttarda avıl xalqın nasar igen uŋışı alıv qurqınısı qaşında tota. Bıl şarttar arqahında igendər səskəndən huŋ uqta hələk bulqan jerđərđe jaŋınan səsev esən kerəktejəndərđə orloq menən tə'min itev məs'ələhe kilep baŧa. Qaj ber urındarda bına qədərđə əsondaj orloq zapastarı bulqalaj ine. Ləkin vlar krəŧiejən yđ ara jardamlaşıv kamitəttəre, jer jəməqəttəre həm avıl səvittəre arahında hibelep jatalar ine. Orloq zapastarınan fajdalanıvda bilgele ber tələk həm kantrulden bulmavı kyp vaqıtta ularđı aşav kərəktəre odata ine.

Jaŋı zakun bıl zapastarđıŋ nəmə esən totolorqa tejeşleqen ularđan fajdalanıv' ularđı ojoştorıv tərtiptəren jaqşa bildələj.

qatlavdarı iŋ berense navbəttə orloq menən tə'min itelergə tejeştər orloq fundına paj, vıznustarın ajırım xuzalıqtar arahında bylgəndə sinfi jaqtı kəđətev məzbyri hanala. Ləkin hər ber ajırım xuzalıqtan anıŋ jeren səsevgə kərək bulqan tiklehenən artıq orloq horav jaramaj.

Tejərgə jaramaj torqan orjoq zapası şul avıldıŋ qırđarın orloqlandırıvqa kərək bulqan orloq matirjalınıŋ 25-50% tarı miqdarında ojoştorola.

Avıl jəjəndarınıŋ orloq zapası ojoştorıv turahındaqı qarardarı kisekterelməj bojomqa aşırılırqa tejeş, Avıl şuralarına avıl jıjılıştarı tarafınan bildələngən, avıl şuraları həm rajun başqarmaları tarafınan dereŧlənjən tərtiptə paj vıznustarı tyləj barmaqan xuzalıqtardan administıratif tərtiptə orloq alıv xaqı birelə.

Jaŋı zakundı bojomqa aşırıv,

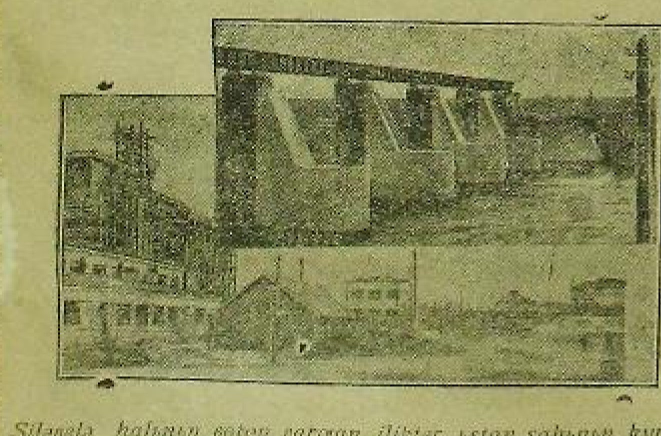

Siləsələ halınıp betep barqan ilikter ıstan sahınıŋ kyrneşe.

Tejərgə jaramaj torqan orloq funttarı ojoştorıv turahındaqı məs'ələ avıl jıjılışında tikşereler. Bələ-qazanan haqlanıv esən ojoştorola torqan funttarđıŋ əhəmejəten xəđer inde hər ber krəŧtejəngə məqlym. Bında tik tejeşle erəveştə eşte başlap ebərə belev həm zakundı jaqşılap anlatıvqına kərək.

Urındardaqı şarttarqa qarap tejərgə jaramaj torqan paj vuznusı natural erəveştə (orloq menən) jəki fund fajdahına bil-

tejərgə jaramaj toqan orloq zapastarın haqlav esən kiŋ kyləmdə beton ii bujınsa kələttar seltəre tıvdırıvdı kiterep sıqarıv. Jəməqət ikmək ađerlav kələttəre ođaqlatmajınsa avıl şuralarına bireler.

Orloq zapastarın haqlavđa həm ularđı tadartıvda bulqan iqtibarhıđlıq, javaphıđlıq xəđer beterelergə tejeş avıl jıjılıştarı tarafınan, orloq zapastarın turınan tura haqlav jıjıv həm ihəp itevđə məs'yl keşe hajlana.

Məktəp həm jı jın.

R. S. F. S. R. xalıq kamisabtjatı tarafınan pianir jıjınına qatışmaqan bergenə məktəptə bulmahın. tigən qarar məktəptər esən asıq bulha kərək, şulaj bulqas bıjıl ytkərelə torqan pıjanir jıjndarı məktəptərđeŋ qışqı tərbijə hedəmtələren tulıhınsa, fajdalanırqa tejştər.

Yđək pıjanirdar bojorahı tarafınan məktəp həm bıjanirđar esən xuçalıq adımı iqlan itelep ul yđ eşenə xəkəmətteŋ aqsahın sertep ber sinıfta ike jıl utrusılar menen kerəş uqtusılarđı jaqşı qujıv fabrik-zavıtta 7 jıllıq məktəptər asıv, məktəptərdə kamsaqul subbotniktarənan jıjındarın aqsa menən mastirs kujđar asıv h-m kamsamuldıŋ xuzalıq adımına, jaqından qatnaşıv burıstarın alqajnı. Məktəp həm pıjanirđar bətə este oşo burıstar tirəhində turlap pıjanirdar jıjının tybəndəge nəmələrđe xədrlərgə məmkin:

1) sinıfta kypme uqusılar şudan kyskən həm sinıfta qalqanda rın kyrhətkən dijagramma həm pılakattar jadıv,

2) Məktəpteŋ nisek eş məktəbendə bəjlenevn kyrhetken diagrqmma həm pılakattar jadıv.

3) Məktəbteh eşləp sıqarıv urındarı menen bəjleneşen həm ulaŋđıŋ ber berenə nisek jarđam itvđeren kyrhəty. bundajın eştər məktəptə bik kyp. şulardıŋ həm məktəpdə jıjında fajdalanıv uqıvsı həm pıjabirdarđıh burıs.

Timrgəlinə Ş.

Rafiqıf məs'ələhe jılı jurqan aŧtında jata.

20 nse qinvarđa «B. jəştəre» gəziteneŋ 3 nse hanında «Jajal» imzahı menən Maqar jorto ərmet Rəxim avılı Soltan Rafiqıf tıŋ Miŋnisa Bakijıva tigən batrac-kanı, esep-iŧrep, xuliqandarsa tuqmap, balahı menən uramqa sıqarıp taşlavı turahında ber xəbər jadılqajnı. Ləkin bıl məs'ələ haman da tikşerelgəne juq ele.

Bınıŋ bılaj tikşerelməveneŋ tep səbəbe ulda bulha, Maqar vulkumı tirəhendə qoda-qođaqıjlıq tıŋ xəkəm jərətevenən kilə. Sənki vulkamul sikritarı Jaxin, Rafiqıf tıŋ jaqın iptəşe jetmələ ikəvhe ber kvartirda toralar. Bına şul arqala Rafiqıf məs'ələhe jurqan aŧtında jata.

Ə inde huŋqı kəndərdə Rafiqıf yđe vulkum sikritarı bulqas, bıl məs'ələneŋ taqıla onotolıvına jul asıkıı. Bındaj xatınqıđđar menən şajarıvsı, qojoroq hıđ kamsamuldar bedđeŋ safta bulırqa tejeş tygelbər. Bıl eştikşerelergə tejeş.

Z. K. TABUNLSKI

Bətə Ukrajın silkur rapkurđarınıŋ kəŋəşməhe

16nsı ejjyndə Xarkıf qalahında bətə Ukrajına silkur rapkurdarınıŋ kəŋəşməhe asıldı. Kəŋəşmələ, satsijalizım təđov eşendə, eşse—kerəŧtejən xəbərselərenen vazifaları tigən timala məs'ələler qarala.

Kəŋəşməgə barlıqı 250 vəkil qatnaşa. Bılarđan tış Ukrajınanıŋ gəzit eşselərenən 70 vəkil qatnaştı.

Ivan—Vaznisinskej.

Kinişimski qala səvite javraj eşselərenen horavı bujınsa, qala sinagogın japtı. Sinagok eşselərgə torlaqqa tapşırıldı.

Berlində 1-nse maj vaqıqaların tikşerev jəməqət kəmitəttəreneŋ xalıq aldında utırışı buldı. Bında həjləgən şahittar Sirgisel Zandarımdarı jahaqan vəxşəttərđe tafsille erəveştə kyrhəttelər.

Şanlı armıjanıŋ şanlı lagirı.

(Ucirek.)

Bəgen, tatar-başqort kamandirđarınıŋ tantanalı lagir asılıv kenə, Irtənən başlap, kiŋ lagir əŧtənən jırlap ytkən maturka tavıştarı «Qaban» kyleneŋ əŧtendə timer balıqtarđıŋ nəmələr taşıvđarın xəterlətə. Nəməgelər jərək jarhıj

Nirvalar bujlap ilikter kəstəre taralala, timerđən qatı beləktərđe qoros xəlenə kitərə. Quldaqı mıltıqtar-puləmettər taqıla nıqıraq, taqıla teđerak totolalar. Teđelep kitkən aq palatkalar kiŋ Ural bujdarındaqı qujı urmandar arahında jəşəgən başqorttar tormoşon xəterlətələr.

Matur itterep jıjılqan palatkalar jılmajqan kevek, jomoşaq jeldər menən jelberđəjdər. Belem ojahı Liŋin məjeştəre, uqıv əjdəre gəzit — zurnaldar menən bidəklənqəndər.

—

Xalıq diŋgede sıbarlana.... Kaluŋqa teđelgən qadan pralitarijatı, kursanttarđı urra tavıştarı menən qarşılajdar. Irekle avıđđardan sıqqan urrr...a...!! tavıştarı kiŋ urmandı taqıla nıqıraq jaŋqırata.

Xalıq əŧtendə hajraqan qoral tavıştarı, ərle-birle jərəgələp nastupajt itevdər, qarap torovsılarđı, kiləsək kəndərgə kilterep bəjləjđər.

Kiŋ jılqa aşa «sabirđar» kyper halalar. Jartı səqəttən kyperđər əđer bulalar.

Avır tup arbaları kalunnaları menən kyper aşa qıvaq aralarına kymeləp, taqıla nıqıraq ut asalar. Anan huŋ hər tərlə xalıq ujındarı başlana.

—

Səqəttər əkerengenə uđa barđılar.

Şavlap torqan lagir kiske qaraŋqılıqqa kymelə başlanı.

Qıđıl armistar, kursanttar, palatka aldında, sıŋlaqan taljan garmun uavışına kymelep bejergə toton ılar. Alda torqan burıstarđı hanaj, hanaj palatkalarqa taralıp jal itev adejaldarına tərendelər.

Lagir əŧtendə iŋ huŋqı signal tavıştarı jaŋıranı.

Əkrengenə iŧkən jeldər menən jıvan tirəktər ber adqına şırıđanılarđa' tərən tınlıqqa kymeldelər.

Ə ZARIPIF.

Qazan 1929 - jıl.

Haqınır qajttım

z. Bajau şiqrı.

Kiparistar ykkən jardar bujlap,
kəndə şulaj tilerep jərəjem.
Əllə „taŋdar xise“
„Əllə diŋgeđ“
Horaj minem tilerp jərəvđe.
Bəgen zəŋgər kyđle, jəş puştaljun
kyk kənvjrtle, ber xat tottordo,
Uqıhı kilde, uqır esən'
kiparistar, iəpənə ultırdım.
-„... zəŋgər diŋgeŧ aj-haj maturđır,
ruza jeŧe, aj-haj tatlılır.
Beđđələ bit duŧım tormoş matur,
qəməreŋ bulha, bəlki, qajtırhıŋ,
Nəmeneler kyŋel hiđgen kevek,
belgən kevek jarhıp, talpındı.
Janır jərək qanı qıdıp kitte,
Atılıp sıqta uŋıŋ jalqını.

II

Vinagrattar' jəşel japraqtarın
kən bajışqa qarap helkələr'
ə, min bəgen qat-qat qarar ittem:
-kiŋ sebergə tidrək kitergə.
Ber ədgəme, əllə kypkəme,
taşlap kitəm qiŋgeđ jardarın
Bik ođaqqa kithəm, yđ tanışın
haqınır ele qırim tavđarı.

III

Ataq-ataq...
Haqındırqan nəmə şul ikən.
Zavıttarđıŋ, bejek trubahı.
Haqındırqan taqı şul ikən:
-„ybə mikən beđđeŋ tıjatır
Taqı...
Balalıqım şunda qalqanqamı?
Haqındırqan ural dalahı.
kəbinitterŧə uqıp jərgəndərđe
haqındırqan „Əfə“ qalahı.
Qojaş nurđarında haman şulaj,
Aqa mikən şadra-əfimkə.
„dambinat“ taz
„gigant s. e. s. “ tar. 1)
Teŧələp bette mikən, juq mikən?..

— —

Başqortostan bəgen qajtım hine,
Tilerergə tygel-kyrergə.
Il tedəvse eşsən dudtar menən:
- Bergə eşləp, bergə jərərgə..

1929 - jıl Əfə.

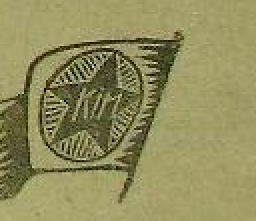

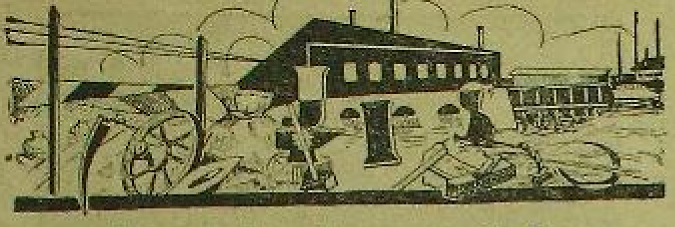

Urьndarđan jađalar.

Xəвərselər qələme вujlap.

Kamsamul əьtənən partəjajetəkselege kəsəjtelhen. iħke, qərəf. qəđəttərgə qatь zarвa. Qođa, qođaqьjlьqtarqa 'ajavhьđ kərəş. sit ilimint qalgьqtarьna, səvit. partьja. kamsamulda urьn juq.

Iħrek puctaljun.

jьlajьr kantunь· tybə pucta medire Baris Raxmanqulьf, kamsamul aqzahь bulhala jal itev kendərendə Təməskə kilep esep, iħьep jərəvđən buşamaj.

Məħelən: Təməstə Ƣərif Vəlijef tigən grazdanda esep, iħergьndə 100 hum aqsahьn yde taşlap, xalьbtan davlap jərenə. Beđđeꞑ pucta mədire, kamsamul Raxmanqulьf şulajaraq keşe inde.

„BELEVSE“.

Jьnazalь sikritar.

Məsəqət kantunь II nse Əjle jorto Qьlbaq avьlьnьꞑ kamsamul jəcəjkəhenəꞑ sikritarь Xisamijuf ylgəndə avьldьꞑ din qodqondarь kamsamul sikritarьn jьnazalap qujđьlar. Ə avьl kamsamuldarь bьl turala ujlapta qaramanьlar, part jəcəjkə tavьştьnhьdqьna sittən qarap tordo.

Part jəcəjkənəꞑ kamsamul əttənən bulqan jetəkselege jomoşaq. Bьl nəməgə kantkum nisek qaraj ikən huꞑ.

„AVЬLDAŞ“

Beđđələ jeteş heđlekfər вar.

Grazdandar huqьşь vaqьtьnda, Maqarđьꞑ ataqlь kuntьrrivalytsijənire Bəxteş karьmişьf menən qьrqьđ dalalarьnda qьđьldarđan qasьp jərəgən Zahida Məxəmədijeva, Maqar valkumьnda aqza bulьp tora. Kuntьr olo atahь Bəxteş menən elemtə totoьь əsən „Məxəmmətqulьf“ ismendəge pьjanir ətrətenən qьvьlqajnь.

Vazatьjlьqtan alьnьp jađma tanbih birelgəjne. Şulajda Məxəmədijьva, kantun kamsamul plinumdarьna barьp jərəj. Bьndaj kuntьr qьddarьna valkamulda urьn birev, minemsə jeteşheđlektərgə sik qujmaqanlьqtan, sit idijalugijanan sьqьp bətməvselərgə barmaq aşa qaravqьna.

„Z. K. TABЬNPSKI“

Eşselər ьspurtь.

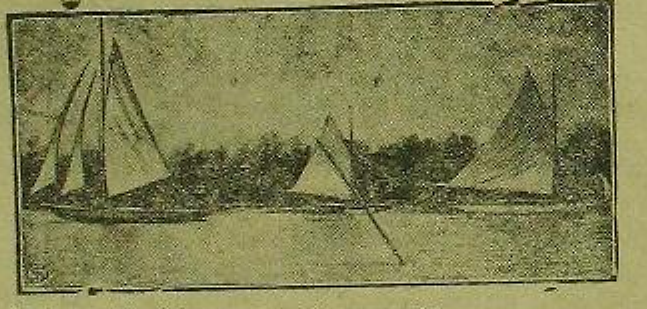

Liningeratta jəjge ьspurt sizunь asьldь.
Hərəttə: ьspurt kəmələre.

Nikaxlь kamsamul.

Jьlajьr kantunь tanalьq jorto Ƣəli avьlьnьꞑ Nurƣəli Seləjmanef yde kamsamul bulьvqa qaramaħtan, 15 jəşlek ber qьđđь məhər birep mullanan nikax uqьtьp qatьnlьqqa aldь. Oromвur tixnikymьnda qьđħar menən şajarьvь arqahьnda uqьvđan qьvьlьp sьqqajnь.

Xəđerge kənde avьlda grazdandar arahьna qotqo taratьp, xalьq menən xəkəmət arahьnda nasar qaraştar tьvđьrьp jərəj.

Kamsamul safьn tađartьv barqanda bьl kamsamuldь la iħkə alьrqa kərək.

«BELEVSE»

✓Klupta

Qojaş sьvьp təşte tav artьna,
Jalqandь nur tavdьn artьna.
Ꞑur qəjarqa, bejek eş jađьna
Jьjьlьş bara klupta,
Dərt qajnata klup, il teđergə,
Kəs tejnərgə bejek uꞑьşqa.
Pьlan hьđьv eşkə kalliktifka
Iškelekkə, datь, kereşkə·
Dərtle jərəkterđən osqa u
hyđđər
- Ньdqanьrqa!! tine beləkte,
- Teđelergə, xeđmət baratьna
Ytkənlergə alqan teiəktə.
Hanhьd jərektərđən osqьn utь,
Aħьlьndь:
- Iħke tormoş nəđək bavьna,
Dəjəmlekte kəster, doros tykte
Janь tormoş, nlgeđ tavnna.
Şomlь jeeek hьttь, şul minutta
Iħke tormos, zəqif gəvđəhə,
Ьqraj - ьqraj ytte kyđ aldьnan:
- Avьr hulap, dara şəvləqe.
Kəs tavьna battь,
şanlь eştər,
Nigeđlənde, tormoş tərəge,
Qojonor telək tygər eş jaħьna:
-Qom jygertte, tormoş jərəzg.

, S; ƢƏLIM

Fən həm tixnikə.

Ukrajnala kavcuk yħemlege.

Kejef inzinire *Vajnuvьskьj* kyp jьllьq təzrlbələrđən huꞑ ber terlə syp ylənenəꞑ hьvьnan (erzinkə jahaj torqan matirijal) kavcuk sьqarьvđa ujlap taptь. Bьl Kejef rajundarьnda bik kyp yħə torqan ber ylən. Oşo Vajnuvьskьj ьsulь menən jaħalqan kavcuk kyp hьnavđarđan huꞑ zat jahətenən jaqşь həm eşkə jaraqlь tabьldь.

Kavcuk sьqarьlqandan huꞑ ylənden qaldьqtarь qaqьđ jaħarqa jaraj. Ber disətinəlek ylənđən 800 - 1000 kiloqram samahь qaqьđ eşləp sьqarьv məmkin.

Bьl syp ylənenəꞑ ber qisme jaħalma jebək eşləvgə jaraj. Kejef qalahьnьa jaħalma jebək eşləp sьqarьv fabrikahьn teđəv bik kərəkle tađьlqan bulhьla, uqa kərəkle sejmal sir'janь sit ildərđən kertev kərək bulqanlьqtan, fabrika bьl kengə tiklem tedelməjensə tora inə Inde janь izattan huꞑ Kejef tə jaħalma jebək eşləv fabrikahь tedeləv ketelə.

Juqarьla həjləngən ylənđən orloqo şьjьq maj eşləvgə jaraj.

Hьnavđar - ber giktar syp ylənenən 50-60 kilogram kavcuk, ber tunna tirəhe (61 bot samahь) jaqşь zat qaqьđ həm 125 - 150 kilogьram jaħalma jebək eşləv məmkinlekte kyrhətte.

Jaħalma kinder sənəqəfe teđeleşe.

S. S. S. R. xalьq xuzalьqь səvite tarafьnan Girmanija, Galandija, Sьx - Ьslavakija, Italija həm Fransьjaqa jaħalma kinder sənəqətenen tedeleşe menən tanьşьrqa kitkən xosusi kəmisijə ajlənep qajttь. Bьl kəmisijə S. S. S. R. da jaħalma kinder sənəqətendə berense zavьttardь iꞑ jaraqlь erəveşta teđəvgə kərəkle bulqan kyp matirijaldardь jьjnap qajttь. Bьl eştə kəꞑəş əsən kəmisije dur belemle 10(un) mətəxəssis tə saqьrđь. Ularđьꞑ kybehe Girmanijanan kiləsək. Bьl mətəxəssistərđen ikəvhe inde S. S. S. R. qa kilde.

Kit вalьqьnьꞑ qьrьlьp вotev qurqьnьsь.

Angelijənen ikespьrttar kəmitətenen iħəbe bnjьnsa ten jaq həm kən jaq diꞑgeđđə ren de 10 - 12 meꞑ samahь baş kit balьqь bulьrqa tijeşle. Huꞑqь jьldarđa kit balьqьna hunarsьlьq eşe bik tərtiphed erəveşta barqanlьqtan, ber nisə jьldardan huꞑ bьl balьqtьꞑ bətənləj qьrьlьp betev qurqьnьsьla juq tygel, senki, bьl tərtiphed honarsьlьq nətizəhendə hər jьl 1500 - 2000 samahь kit balьqь qьrьla. Bьna oşono kyđ aldьnda totop ikespirttar kəmitəte kit balьqьn avlavqa sik qujьvđь horap liganatьstьꞑ ikanumika kəmisijəhenə merəzəqət itte.

Maj əjвerđərenen tuqlь qь turahьnda.

Maj əjberđərenen tuqlьq jəhətenən bulqan əhəmejəte, ularđьꞑ iꞑ tuqlьqlь maj hьjьr majь (atlam maj) hanala. Пьjьr majdar tən tarafьnan jeꞑelerək fajđalanьvsan bula. Balьq majdarь başqa yđemlek həm xajvan majđarьna qaraqanda tuqlьq jəhətenən tybən tora.

Balьq majdarь menən jəş qomoqtarđь tuqlandьrьv təzribalərenən bьl majdarđa tuqlьq kəraktəre ađlьq kyrelgən. Balьq majdarьnьꞑ avьrьvđarqa fajdahь ularđьꞑ tuqlьqlь bulьvьnan tygel, bəlki ularđьn tən əsən kərəkle bulqan *„Vitamin“* iħmendəge fajdalь maddelərenen bulьvьnan kilə.

Tere kəmeş вajlьqь.

Gijalugьja kəmitətenen urta Azija bylege kapitdaq rajunьnda tere kemeşkə baj urьndь taptь. Bьqa tiklem tere kemeş Danbasta Nikltuvьskьj usaqьnda sьqarьla ine. Urta Azijanьꞑ bьl janь usaqь S. S. S. R. qa janь tere kəmeş bajlьqьn kiterьsək.

Barьqьđđa *JƏŞTƏR* **Barьqьđđa**

Əgərdə gigant ađьmdar menən alqa barqan mədəni həm xuzalьq fruntьndaqь əlgəşevđər menən tanьşahьn kilhə -- tormoştan artta qalahьꞑ kilməhə --

„Başqortostan jəştəre“

gəzitəhenə aldaqь ajđar əşən jađьlьrqa onotma.

Jəgeđ! *kənfirinsejə kytərgən - hər вer kamsamulqa вer, hər 3 partejəheđ jəştərgə вərər gəzit tigən luzьnqьnь ytəvđə kem aldьnlьqtь ala.*

Partijənьꞑ aldььbьđqa qujqan əlkən burьstardь ytəv əsən, hər ber kamsamul həm jəştər matbuqat duħь-gəzit uqьvsь bulьrqa tejeş.

Parteja həm xekymətteꞑ aldььbьdqa torop mььy əmət itelgən hedəmtəne qujqan bəjək burьssarьn- biş jьlьq pьlandь (sənəqətte industrialaştьrьv, avьl xuzalьqьn maşinalaştьrьv, kyməkləşterev) tulь erəveştə bojomqa aşьrьv məs'ələhe beđđən armaj talmaj eşləvđe horaj. Bьl məs'ələlərđe tybən jalpьqa ььqlь erəveştə təşəndərməj, mьь ytəv julьnda kənkerit juldar kyrhətməj həm şul eşteꞑ barьşьna qəməli erəveştə qatnaşmaj bireve məmkin tygel. Timək beđ ulardь bojomlaştьrьv uꞑajьnda bulqan betə məmkinlektərđe qullanьrqa tejeşbed.

Unьꞑ əsən nəmə eşlərgə huꞑ?

Bьnьꞑ əsən bilgele jalpьnьꞑ yđ ara bulqan eş təzribələren tuplav, uꞑьşjeteşhedlektərđe kyrə barьv, ulardь uꞑьşlьqttrdь əlgə erəveşəndə qullan belev, bulqan jateşheđlektərđe betə rəv təngələndə yđ mələndə qьrqь saralar kyrev aşaqьna alqa qujьlqa məhim burьstardь tulь ytəj alasa bьd.

Şunьꞑ əsəndə beđ betə nən nan elek unьꞑ ytəlev juldarьn nigeđə menən nьqlap əjrənergəkə bula. Əjrənev əsən berđən ber qo ulda bulha gəzitə paxui matbuqa tirgə kərək. Bьl nərħələrđe iħkər məgən keşe doşman menən tob eş sьqara alaзaq tygel. Səuki jellьq pьlandь ytəv bik kyp əjren həm yđende qilmi aꞑ - belem aderləv aşaqьna eş itevgə baj bulqan ber nəmə,

Şunьꞑ əsəndə beđ jəştər, bugerəktə kamsamuldar partejənьn beđgə bəjləgən ьşanьsьn tulьhь menən ytəv əsən eşteꞑ nigeđe bulqan maminttarđь ber minutqьla iħ sьqarьrqa tejeş tygelbed.

Bьnьꞑ əsən hər вe kaMsamul qulьnda вer gəz hər вer Partejahьđ jəştə đeꞑ əsəvhenə juq tigən вer gьzit tigən luzьnqanь qa də ytərgə, şunьn aşa yđebeđđe m tərbejələrgə tejəşbed.

Xəđerge kəndə başqotostan kamsamul armejəhe barlьqь 15 m artьq hanala.

Ləkin başqortostan jəmhyrəj jəştəre əsəngənə sьqa torqan ber əə gəzit „Başqortostan jəştəre“ taralьvь barь meꞑ menən men jar arahьnda urala. Bьl kyrmeş jəştərđə yđđəren tərbejələv eşendə bəlpa barьvdarьn kyrhətə. Şulaj uq kəm tətterđendə bьl turala ene osola q bьrlatmaqandarьn əjtep ytərgə jara Bьnan huꞑ bьndaj helpan eş barьş na sik qujьp, kəmitəttən başlap j səjkəgə tiklem hər ajьrьm aktif kamsamuldar juqarьlaqь luzьnqanь tul erəveştə bojomlaştьrьvdь yđen ydək burьsь itep belərgə, həm yđe bьl eştə javaplь hanarqa tejeş.

Şulaj uq hər ber kantun bə başlanqьs eş jəkmətkeləren juqarьnan ketməjensə kantkumdar arahь (gəzit taratьv eşendə) jarьş udqarьvđь kyđ unьnda tothьndar. Bьnьn ə sən kənkerit zadanьja julьn aldьs numir gəzitəheđđən jađaşaqbьđ.

MƏJƏRĐƏN.

UQЬQЬZ, UQЬQЬZ

„Jəş juqsьl“ juza „Jəş juqsьl“

Bətən kamsamul, eşcən jəşlər, xəsərcelər, ugucь, uqьtucьlər, izsaclar, qzьl ərmijeslər BARPQЬZDA

FATO JARSЬNA

Urьnnardaqь klup, qьr, şaxta, jul, zavut, faвrik, məktəp, lagir həm вaşqa urnnarda jəşlər вigrəktə kamsamullar eşen kyrnşlərən q u l вlən şulaj uq apparat вlən təzep alьp çivəregez.

Sənək 6-han Sənək

sьqtь

uqьr qalьqьđ.

Javaplь ridaktьr:
ЬSMAQ DAUЬT.
Отв-ред: С. ДАУТОВ

Уфа, Типо-литография „Окт. Нат“
Башглавлит № 92.

№ 22

Berləşeged bətə donja pralitardarь!

№ 22, (136)

5 nse jьl sьqa.

Başqortostan Jəştəre

1929-jьl.
20 Ejyn Kesejoma
№ ~~21~~ 22 (135) /136

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridakьsjanьŋ adrise:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш, яштяре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan ađnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Səvit apparattarьna jəş kestər đe yrlətevđə sistimalь eş.

Pьlanhьđlьqtarqa sik-

Vəvit apparat'arьn tadartьv bəşlana. Səvit apparatьnьŋ tadarьvь, unьŋ eşse jalpьqa xeđmət itevenəŋ jaqşьrьvь, barь apparattarqa eşse həm batraktardь jəlep itev menənqenə tə'min itelasək.

Səvit apparattarь, jəş, janь, jaqşь kestərgə moxtaz. Bьna bьl kestərde jəştər birerçə tejeştər. Ular bedden səvit apparattarьnda eşləvse, bjurakrat' jalqav, sabataznik, tarqalqan, eşse sinfь mənfəqətc esən tygel, ə yđ mənfəqətə esən eşlevselərđe almaştьrьrqa tejeşter. Kamsamuldьŋ 8-nse s'jьzь:

„Jəş pьralitarijat aktif kadьrđarьn, sistimalь erəveştə qarьqmajьnsa səvit, xuzalьq, həm başqa eştərgə yrlətergə" tigəjne.

Şulajuq V.K.P.(B)nьŋ ydək kəmitətelə yđenəŋ qararьnda:

„V.K.P.(B) nьŋ ydək kəmitəte V. L. K. S. M. dьŋ ydək kəmitəte həm urьndaqь V.L.K.Ş.M. ojoşmalarьn jaqьn arala eşse kamsamuldarđь, serense meddəttən kamsamuldьŋ tərle urgьndarьndaqь vəkildəren həm yđđəren „jeŋel kvalirijə" otrəttərendə tanьtqan aktiftarđь, xokymət apparattarьuda eşləv esən jaqьn arala məxsys ьylərgə həm ojoştororqa"... tine.

Ləkin əle kamsamul ojoşmalarь bьŋa qədər jəş pьralitarijat ka rьn apparattarqa yrlətev məs'ələnenə tulьbь menən jaqьn kilə əlqandarь juq. Yrlətevdər pьlanhьđ, sistimahьđ bara. Jəş yrlətevselər kyp vaqьtta, yrlətkən ojoşmalar tarafьnan onotolalar. Eştərendə jarđəm kyrməjdər, „qanathьđ" qalalar. Qaj vaqьt apparattь taşlarqa məzbyr bulьv xələnə kilep jelələr. Əlbəttə xəđer yrlətev məs'ələhe ydək urьn totqan her məlde, bьl xəlgə sik qujьlьrqa tejeş ine, həm kamsamul ojoşmahь şul eşkə totondьla.

Səvit apparattarьn jaraqhьđ iliminttərđən tadartьv, ular urьnьna pьralitarijat kadьrđarьnan torqan jəş kestərde yrlətev məlendə kamsamul yđ əđtendə dur məs'ylijət hiđergə, yrlətevđərde sistimalь, pьlanlь erəveştə alьp barьv menən bergə yk, bьl juldaqь təzribələrde urtaqlaşa barьrqa tejeş.

Qьđьl armijaqa almaştar-

Qьđьl qəskər safьnda bulqan 1905-nse jьlqьlarđьŋ, xeđmət sruktarь tula, ular urnьna 1907-nse jьlqьlar əđer.

Oşo jьldьŋ kedendə qəskəri xeđməttə bulqan 1905-nse jьlqьlardьŋ xeđmət kendəre tulьp, avьldarqa qajtasaqtar, ular urnьna 1907-nse jьlqь tьvqan jəştər almaşqa kilələr.

Armьjaqa kilyselər arahьnda, bigerəgendə avьldьŋ kerəttejən qailəhenən sьqqan jəştər arahьnda'xuzalьqь qalьvqa qajqьrьvsьlar bulqan kevek, qьđьl armija safьna kitərgə aşьqьp torovsьlarđa bula.

Armijaqa kilev menən armijanьŋ qujьlьşьna yđləşev eşendə, ber ađ vaqьtqa qəđər unajhьđlьqqa qalalar. Armija esendə rux təşenkəlek bula' bьl xəl bigerəgendə avьldan kilgən jəştər arahьnda hiđelə.

Avьlda yđ xuzalьqьn yđe teđep, yđe başqarьp kilgən avьl jegete armija safьna kilep inev menən şul qəđətte taşlap betə almajđar. Ləkin armija tormoşo ul yđe ber jəmqejət şulaj bulqas, avьldaqь tormoş andaqь eştər menən mьndaqь eştər, mьndaqь tertip betenləj başqa.

Şunьŋ esən 1905-nse jьlqьlardь almaştьrьvqa kilevse jəştər bьl xəlde betenləj nьqlap belep kilergə, avьlda bulqan, qьđьl qəskər safьnda qajtьvsьlardan horaşьp huqьş tygərəktərendə huqьş dissiplinahьn həm ustaftь nьqlap ejrənep, tikşerep kilergə tejeştər. Şulajuq avьl jəştərenəŋ tərbijə birə torqan urьnь kamsamul jəcəjkələre, bьl eşkə nьqlь iqtibar birep, armija safьna kitevse jəştərgə, zadanjalar birep jebərevđə urьnhьđ bulmaђ.

Ƣađəttə armijaqa kitev aldьnan jəştər arahьnda esevirđerev kevek nasar qəđəttərđə bula, inde bьl təŋgəldə kamsamul jəcəjkələre alдan ođerlek kyrergə, armijaqa kitevse jəştər arahьnda tərbejə eştəren nьqьtьa başlarqa tejəştər. Armija safьndaqь 1905 nse jьlqьlarqa almaşqa kilevse jəştərgə qarata bedđen teləktər şular.

Vəjənkur: QƏRBIN,

Səvittər sajuzьnda.

Pidagugija Vuzdarьna 1000 urьn.

VLKSM ydək kəmitətenəŋ II nse plinumь qararьn ytəv jeđenən ydək kəmitət PID VUZ darqa bьjьlqь uqьv jьlьnda 1000 kamsamuldь kamandiravajt itərgə qarar sьqardь.

Kamandiravajt itelevselər tybəndəge talaptardь ytərlek bulьrqa tejeştər.

1) Satsijal xəle, eşse, eşse balahь, kerəđtijən, jarlь, batьrak, (kalxuz eşselərə) bulьv menən bergə 3 jьldanda kəm bulmaqan eş stazь.

2) 3 jьldanda kəm bulmaqan kamsamul stazь həm 3 jьlqa qəđərə aktif jəməqət eşendə bulьv stazь.

3) Kamandiravajt itelgən məqarif eşselərə 3 jьldanda kəm bulmaqan pidagagiceski stazь bulьrqa tijeş.

4) Məqlymətə urtasa, jəşe 25tən udmaqan bulьrqa.

Razvirska tybəndəgesə bylenə Məskəvgə 100 urьn, Ukrajnaqa 100, Liningratqa 100, Kafkazqa 50, tьban idel əlkəhenə 50, Bilarusijəgə 40, P.C.O. qa 50, Ivan—Vaznisinskigə 40. Başqortostanqa 10, Qazaqьstan, Tatarьstan, Yzbəkstan, Bronski, Jaraslavьlqa 20 şər urьn.

Tyrkmənstan, Vətkə, Smalinski Arxangil, Qьrьm, Rəzəngə 10ar urьn başqalarqa 5 ər urьn.

ƢARIZALAR XƏĐERĐƏN YK QABUL ITELƏ. Uqьrqa kitərgə teləvselər, begendən başlap kamsamuldьŋ əlkə kəmitətenəŋ səjasi aqartьv bylegenə qariza birə başlarqa tejeşlər.

Sit ildərđə.

Ƣirmanija kampartijahьnьŋ s'jьzьnda.

Hərəttə: Ƣirmanija kampartija s'jьzь ajqanь menən jahalqan dimanstrьratsija. Fьlakta: „Beđ səvittər sajuzьn jaqlavsь ьbđ" tip jađьlqan.

Donja komsamulь.

Jəş satsijalistar kamsamulqa kilələr.

Şvitsarija hatlьq satsьjal-dimakratьja partьjahьnьŋ xolqь, Bazil qalahьndaqь satsijal-dimakratija jəştəren, faşizimqa qarşь tororqa məzbyr itte. Şvitsarejanьŋ Bazil qalahьndaqь jəşəvse sotsijalis jəştəre kamsamulqa sьqarqa qarar ittelər. Lukaruola 10 lap satsijalis jəştəre yđđərenəŋ ojoşmalarьn taşlap sьqtьlar.

Faşizim həm jəştər.

1927 nse jьlda Italija la 987 kamsamul, 1000 gə jaqьn jəş eşse, krəđtejən həm ьstudint aristavajt itelgəjne,

1927 nse jьldьŋ berense martьnan 1929 usьjьldьŋ fivralьna qəđər, faşizim sutь bьlar turahьnda 240 qejepləv aktьhь inderep, bətə komsamuldardь 1280 jьlqa tərməqə məxbyslektə totarqa xəl itte. Bьnan tьş 90 krəđtejən, eşse, həm ьstudinttar, pralitarijat derdəmlek kamitəte aqzalarь bььvđa qəjeplənələr.

253 kamsamuldьŋ 8 e tərməqə 14-r j hьlalar, 25-e 9 jьlqa, 14-he 12 jьlqa; 12-he 10jьlqa, 10 hь 9 jьlqa; 25 e 7 jьlqa həm başqalarь 6 jьlqa. Satsьjal byleneştər jaqьnan: 213 jəş eşse, 24 e krəđtejen, 15-e stydint, 18-đe S. K. mul aqzahь, 6 S.K. kandidatь başqalarь aktiftar.

Dallardar ilendə.

Garvardski ynviristite, satsьjal tsudinttarь gəzit sьqara başlanьlar. Daimi eştən sьqarьvdan qurqьp, rivəlytsijə idijahь taraьvdan yđen aqlav nejəte menən pucta jərətevsə baş tarttь.

Gəzitənəŋ baş məqaləhendə Sakku, həm Vansittьlardьŋ vaqiqalarь təŋgəlendə jađьlьp sьqa.

Fransuz kamsamuldarьn kəđətev.

K. S. mь sikritarь (Barinsun) Ljys'jen Karri 6ajqa xəkom itelde. Haldattar sut zalьna kiltergəndə: Bethen burzva sutь, jəşəhen kammunizim!... tip qьsqьrđь. Suttь xaqaratlaqan hanalьp unь şuluq seqəttə taqьla ber jьlqa, tərməqə jabьrqa bulalar. Kamsamul Didic urьndaqь partьja ojoşmahь gəzitenəŋ ridaktьrlьqьndaqьjepləneparistavajtitelde. Valansija kamsamuldarь 4 aj tərmənən huŋ kire zavьtqa qajtarьldьlar. Ulardьŋoshodqьna eş xaqtarьnьŋ kyp ələşe ştraftarьnь qaplavqa totop alьp qalьna.

„Jaŋьlq".

„Jaŋьlq" zurnalьnьŋ 5-6-nsь numirь sьqtь. Zurnal matur tixnikəla sьqьp esenə kypkenə nəmələrde alqan. Bed ədəbi matirijaldarqa tuqrajbьđ.

Ədəbi şiqri matirijaldar.

Bьl numir „Jaŋьlq" ta xaraktirnaj qьna ədəbi şiqiri matirijaldar inderelgən. Sajfi Qodaş iptoş „Persidətel" tigən xikəjəsen đaj ber əđəktər inderelgən. Ədip avьl totmoşьnan maturqьna kyrneştər, xəđrge satsьjal, iqtisadi mənəsəbəttər nigeđendə tьvqan tərən tamьrlь kyrneştər đe birə alqan.

Qamьr jьrь turьnda.

Bьl Təxfəţ Jənəbi şiqьrь. Xađerge jađьvsьlarьbьđ tima tapmajđar. Tima edləjđər. Beđgə bьl julda kyp jəş jađьvsьlarьbьđdan berhe Ə. Ixsanьftьŋ tima edləp Kafkazqa 3 meŋ saqrьm barьvь, anda his ber satьjal əhmejəte bulmaqan məmerçə tişegen tabьp şul turьla jađьp jatьvь bilgele nərhə.

Şul uq hьđьq bujьnsa Təxfət Jənəbi tima tapmaьđandьrьnь qamьr jьrьn tьŋlahь kilə, ul:

Tik şunьhь bar əle begengəsə
Min teləgən ber kəj ujnamaj
(skeripac Ƣ. Ƣ.)
Nindəjgenə muzikant ajter ikən
Qamьr kəjə barmь don'jala.
Qamьr tavşь sьqarьp timer qьldan
Nindəj jerđə muzikant ujnala.
O muzikant barđa pikarniqa
Qamьr beşkən miste tьŋlap tor
Hin andaqь moŋьь (Ƣ. Ƣ.) tьŋlap torđa
Qamьr kəjen bedgə kəjləp bir.
(? Ƣ.)
Qamьr kəjə itke jəmhed tihəŋ
Qalas peşkən kəj tip atarbьđ
Qabarьp peşkən aq qalastь
Jьrlaj, jьrlaj kirelep (!) aşarbьđ.

Aşaqanda la turьqьna utьrьp tygel kirelep aşarqa şaqirdarđьŋ dərte đur,

Mьna bьl siqьr şaqirđьŋ xəđergə tormoşьbьddaqь məhim məs'ələlər turahьnda jadmajьnsa, nindəjđer don'jala bulmaqan qamьr muzikahьn tartьp qamьr moŋьn (? Ƣ.) qamьrdьŋmejestanisek beşkənen, unьŋbyrtengənen muzikanan jьrlatahь kila. Ləkin mьnьŋ satsijal his əhmejəte juq. Beđgə şaqir juq qamьr kəjənən elek xəđergə teđev dəverenəŋ tantana jьrьn, kerəş đert, jeŋev jьrьn jьrlahьn. Tima bit ajaq ađtь tap tulь.

Dalalar bejərendə.

Ьrajan şiqьrь. Ləkində şiqьr esendə kypkenə jeteşhedlektər kyđgə saqьla. Bed ul şiqьrđa Batьr Vəlitef şiqьrьndaqь hьmaq moŋajьv zar moŋdarьn ilap hejdəgən, kevek Batьrđьŋ „Tav balahьn" da jəş ajtelə torqan fьrazalar kyrenə. Şaqir dala kerəşen jьrđaj, ləkində ul kerəşte hejləvđə ikelənep kyrenə.

Ber qaraqan saqta bik şat kevek
Ber qarahaŋ moŋlь kyrenə.
. . . .
Şuqa mikən
Qanlь kerəştər tə

„Qьđьl batьr" bulьp ylələr? ti.

Kereştə, eştə ikelənev, ul beđđeŋ kerəstə kire nəmə, ul ьvaq burzьvaslьq epđəte.

IĐEL JARЬNDA tigən Bikbajđьŋ şiqьrь inderelgən. Matur Şiqrьj jađьlqan. Iđel jarь ađtьnda ul kerəş jьrьn jьrlaj, şulajda . . . . sikelle maminttar kypkenə.

JЬJЬŞ. Jəş şaqirđarьbьđdan—xəđerge tormoşqa jaqьnajьrqa jərəgən S. Aigş şiqьrь.

Ƣomymən huŋqь kəndərđə S. Agiş jəştər tormoşьna jaqьnaja, tormoştьŋ maturlьqьna kyreneştəren birə başlanь. Anьŋ şiqьrđarьnda xəđerge kəndəge məhim—həm qьđьq məs'ələlər kyrenə. Jьjьş şularđan berhe. Ləkində ber bik dur jeteşheđlek bar. Ulda xəđerge kendə sabranjalarьbьđđa qujьlqan qaj ber kazunnajьqtar, jəştər arahьnda qajber məs'ələlərđe xəl itevdəge şav—şьv, hьdqьrьv, qul sabьvdar, şatlьq maskahь ađtьnda aqьravdat itelə.

Anda bed sabranjalarqa hyđ həjləv, qul sabьv esəngenə jergəndə kyrebeđ.

ILLYSTЬRATSЬJA. Xəđerge kəndə nindəj zurnal yđenəŋ illystьratsьjahь menən məhim həm matur kartinalardь birə tip horahalar min dur ber qənəqətlənev menən „Jaŋьlq" zurnalь tip javap birer inem.

„Jaŋьlq" zurnalь huŋqь kəndərdə bik yđte. Anda kypkenə tər illystьratsьja alьp barьla başlanь. Ul kartinalardanda əhmejəte şunda, Bed kartinalarda qoro kartinaqьna tygel, xəđerge dəverđəŋ xərəkəte, aqьşь, talabь menən bəjləngən janlь kartinalar kyrebeđ.

Ƣ. Ƣəzəjeref.

Başqortostan xuzalьqьnьŋ 5 jьllьq pьlanь

5 jьllьq pьlandь ytəvgə kamsamul aldьnda nindəj burьstar tora.

(VIII nse sətə başqortostan kamsamrl es'jьzьnda ip. Gaverilьf həm Astaxьf daklaltarь bujьnsa)

Başqortostandьn 5 jьllьq pьlanь xalьq xuzalьqьnьŋ deten elkələrendə lə qьđьv timp menən çytərev, bigerək təşeşləp sьqarьv kestəren satsejalizem julь menən yđterevgə jynəldergən.

Ilde indysterejələşterevdə həm avьl xuzalьqьn satsejalizem julьnda jaŋьnan tədevdə V. K. P. (b) nьŋ giniralnьj hьđьqьn nigeđgə alьp, 5 jьllьq pьlan bujьnsa başqortostan xalьq xuzalьqьna 366,7 miljyn hum aqsa halьnь. Elek jьl hajьn 18,3 miljyn hum totolha, bьl jьldarđa urta xisap menən jьl hajьn 72,9 miljun hum turь kilə. Bьlardan sənəqətkə 19,5%, jul həm bejlənes eştərenə 26,8%, a. x. 28,8%, mədənej tədeleşkə 7,5% bylənəsək.

28/27 jьl menən saqьştьrьp qaraqanda sənəqət 159,5% qa ilikter 365,6% qa, a. x. 630,3% qa yđkən. Valavaj pьraduksejə 27-28 jьldaqь 331,8 miljun humlьq bulьv urьnьna 32-33 jьlda 534,6 miljun humqa jetə. (61% qa jetə). Şul handan sənəqət 99% qa, a. x. 49,1% qa artasaq.

Tavar eşləp sьqarьv.

28/27-jьldaqь 126,1 miljun urьnьna 32/33-jьlda 237,6 miljun humlьq bulasaq. (qomymən yđev 104,4% qa jetə). Şul uq handan sənəqət tavardarь 76,5 miljun humlьq urьnьnda, 166,6 miljun humlьq a. x. tavardarь 49,6 miljun humqa jetəsək.

JƏK JƏRƏŞƏ 27/28 nse jьldaqь 1028 meŋ tunna bulha 32/33 nse jьlda 1736,7 meŋ tunnaqa, jəki 68,9% qa, tikie yđəsək. Timer jul seltəre 638 kilumitьrđan 1039 kilumitьrqa artasaq. (mьnda Ufa, Oronbur timer julь eşe keresək).

TAVAR ABARUTЬ—180,1 miljun humdan 323,7 miljun humqa, Şul handan vaqlap hatьv 108,8 miljun humdan 1904,4 miljun humqa yđərgə tejeş.

Səsev jəren kiŋəjtev.

27/28 xuzalьq jьlьnda 2512,3 giktar səselgən ine. Ul 32/33 nse jьlda 3204,4 meŋ giktarqa jetəsək. Jaŋь kalxuzdar ojoştorov xisabьna 97,6 meŋ giktar teşə. Kalxuzdarđьŋ səsev jerđere 14 meŋ giktarđan 226,2 meŋ giktarqa artьrqa tejeş.

Kapiratiflaştьrьv.

Avьldarđa 27/28 nse jьlqь kapiratiflaştьrьv 118,1 meŋ kapiratiflaşqan xuzalьq urьnьna 32/33 nse jьlda 378,1 xuzalьq, şəhərđərđə 44,9 meŋ xuzalьq urьnьna 75,5 meŋ xuzalьq kapiratiflaştьrьlьrqa tejeş.

Ildeŋ mədənej yđeşe julьndaqь ber nisə batqьs məktəptərđeŋ kiŋəjeve həm betən keşene lə uqьtьv, şunьŋ menən bergə yk II-nse batqьs, Ş. K. M. pьrafisejanal həm tixniciski uqьv jorttarьn kiŋəjtev, xuzalьqta kərək bulqan kьvalifikatsejalь eşselar, belgestər, uqьtьvsьlar kadьrьn bigerək tə jerle xalьqtan jeteşterevđe, nadanlьqtь betərev həm kiŋ səjəsi jaqtьrtьv eştəre menən bildələnə.

Xuzalьqtь kiŋəjtev elkəhendə kyreləsək kankiritnьj saralardan: jəşəp kilgən ere sənəqət peritperijatejələrđe, urman həm a. x. sej maldarđьn təbiqəj bajlьqtarьna qarap rikanьstьruksejalaştьrьv, jaŋьlardь tədev, qara mitallurgejanь (Bilarit təbəge) kiŋəjtevgə kyberək seridьstьva sarьf itep, eşləp sьqarьv 47/28 nse jьlqь 25 meŋ tunna urьnьna 32/33 nse jьlda 90 meŋ tunna sьqarьlasaq.

Sənəqətkə keretələsək aqsanьŋ 48,1 miljunь sənəqəttəge eşləp sьqarьv seridьstьvalarьn kybəjtevgə totola.

Avьl xuzalьqьnda jer tədev pьlanьn qəməlgə ytkərev, 60 meŋ kerəstejən xuzalьqьn qatlamlaştьrьv, a. xuzalьqьn maşinalar qoraldar menən tə'min itev. Betən huqanь habandarlaştьrьv, 3000 tьraktьr alьv, agranumejə həm vitirinarejə seltərđəren kiŋəjtev, safxuzdar ojoştorov, kalxuzdar tədeləşen kiŋəjtev, komendə betən xuzalьqtьŋ 12%-n kalxuzdarqa jəlep itev. Avьl xuzalьqь peritperejatejələren indysterejələşterev, sej maldь eşləv həm başqalar pьlan bujьnsa bildələnələr.

Biş jьllьq pьlan bujьnsa xuzalьqtьŋ qmymi yđeşə satsejalizm siktьrь iliminttarьnьŋ totqan avьrlьqtarьn artьrьvqa jynəltelgən, satsejalizem siktьrь 28/27 nse xuzalьq jьlьnda 13,6% dulha, biş jьldan huŋ qmymi xuzalьqtьŋ 27,5%-n totasaq.

Betən xalьq xuzalьqьnьŋ valavaj pьraduksejahь 27/28 nse jьldaqь 76'3 miljun hum urьnьna 32/33 nse jьlda 213,8 miljun humqa jyđərgə tejeş.

Tavarsьlьq 64.7 miljun humdan 170,5 miljun humqa (163,3% qa) yđəsək.

Kamsamul burьstarь.

Biş jьllьq pьlan bujьnsa kydəltelgən məhim məs'ələlərđə betən xalьq xuzalьqьnьŋ həm ilebeddeŋ mədənej tormoşon eşselər kadrь menən tə'min itev kamsamul burьsь.

Es'jьz əjtep kitə—Başqortostan şaraitьnda kadьrdar jeteşterevđəge totolqan jul əle xəl qьlьnmaqan, xuzalьq həm tormoştoŋ mədənej yđeşendə xəđerlekle eşselər bigerək tə jerle xuzalьqtьŋ jeteşməve totqarlьq jahaj

Biş jьllьq pьlan bujьnsa sənəqətteŋ horavьna, jəşəp kilgən F. Z. U. larđьŋ kərək qəđərə jeteştərə almajdar həm alarđьŋ kьvalifikatsejalь bulьp xəđerlənevđəre jetərlek tygel. Şunьŋ esendə tejeşle ojoşmalar qarşьhьnda aşaş eşləv sənəqətə məktəbe asьv, „qьđl asqьs" qaqьđ zavьtьndaqь F. Z. U. nь kiŋəjtev, tədevsələr məktəbe asьv, Jьlajьrdaqь urman ximejə məkəben kiŋəjtep anь elkə kyləmendə əhəmejətle jahav. Kьrasna usul pьjala zavьtьnda məktəp asьv, jəşəp kilgən məktəptərđeŋ xəlen jaqşьrtьv, səvđə həm səvit appərattarьnьŋ kəregensə kьvalifikatsejalь eşselər xəđerləvđe es'jьzd elkə kəmitəten jəklaj.

Biş jьllьq pьlan bujьnsa avьl xuzalьqь məktəptərə tixnikumdarđь tultьrьp sьqьvsьlarđьŋ hanь avьl xuzalьqь horavьn qənəqətlənđermaj. Şunьŋ esendə mьnda iŋ məhim urьndь Ş. K. M. lar tota. Alarđьŋ seltərə xəđerge vaqьtta bələkəj genə həm sьqarьla torqan pьraduksejə qənəqətlənerlek tygel.

Kapiratiflaşterev, Kəlliktiflaştьrьv da avьldan 7 jьllьq məktəptəren Ş. K. M. larqa qьđьv erəveştə əjlənđerev dur urьn tota.

Ş. K. M, pьragьrammahьn ytəvđə matdi jaqtь kesəjtev. Ş. K. M. avьl xuzalьqь məktəptəren tixnikumdarьn tultьrьp sьqьvsьlarđь avьl minimumь ytəvdə 2 jьlqa berketevdə, safxuzdarqa eşselər jeteşterev məs'ələhen . . . . . Zirna trist, başsiltrist ojoşmalarьnьŋ . . . . xəqьnda xəl qьlьvdarьn es'jьz elkə kəmitətenə jəklətelə.

Avьlqa mədənej belemle eşselərđe xəđerləv kiskə Ş. K. M. avьl xuzalьqь tygerəge, tьraktьrsь, kalxuzsь kurьstar ojoştorov julь menən barьrqa tejeş.

Ilebeđđeŋ mədənej tormoşo esen tixnikumdardan kadьrdar jeteşterev eşe lə jetərlek tygel.

Uqьvsьlar ydđəreneŋ akadimejə jaqьna xəđerlekled bulьvdarь qьna tygel, alar səjəsi jaqtan da jomoşaqtar. Şulaj uq kamsamul qatlamь lə uqьv jorttarьnda, bigerək tə pidtixnikumdarda jomoşaq. Pidtixnikumdarđьn pьraduksejalarь biş jьllьq pьlan bujьnsa berense batqьs məktəp seltəren qənəqətləndere almaj, Şunьn esen pidtixnikum seltəren kiŋəjtev bigerək tə başlap Jьlajьrda ojoştorov, 9 jьllьq məktəptərđə pidagugeja bьđьqan kerətə, ber gьruppaqa artьrьv, alarđa kamsamul, eşse, batьraktar %-n kytərev həm pidagugeja məktəptərendə jəməqət həm səjəsəttə kesəjtev kərək.

Pidtixnikumdarda matirejalnьj jaqtь berketev, uqьv tərbejəvej yerizdinejələren betəjtev həm uqьvsьlarđьŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv kərəge es'jьzd əjtep kitə. Əfə inuhьu pidagugeja vuzьna alaştьrьvđь es'jьzd təbrikləq menən başqortostanda xəkəmət univirstiten ojoştorov məs'ələhen qujьvđь vaqьtlь hanaj.

Eşsəndərđəŋ belemđəren kytərev esen kerəştə aŋ—belem eştərendə, nadanlьqtь, əđ uqьj-jađa belevselektə betərevđə kamsamul aldьna đur burьstar quja, Bьl turala eştə kiŋəjtev, kiləhe qьştan uq biş jьl esen kamsamuldьŋ qatnaşьn maksimum dərəzəgə jetkerevđe tə'min itev kərək. Unьŋ esen betən kestə tartьp massavaj kult paxuttь iqlan itevđe es'jьz elkə kamitətenə jəklətə. Pьraftix abьrazavanja turahьnda es'jьz apkamulqa həm kantkamuldarqa biş jьllьq pьlandь qəməlgə aşьrьvdaqь kedətelgən saralarđь tormoşta ytkərevđə aktif qatnaşьrqa saqьra.

Elkə kəmitəteneŋ başqortostan şartьnda jarьşqa saqьrьvьna es'jьzd quşьlьv menən bergə yk eslangən eştərđe jetərlek yk tapmaj... Şunьŋ esendə aldaqь biş jьl esendə es tərtiben kesəjtev, sej maldьŋ kileren teşerev, eşləp sьqarьvđь kytərevdə kamsamuldьŋ aldьnda đur burьstar tora.

Pьraizvutьstьvalaqь kamsamul jarьştarьn qmymi eşse jarьşьna alьştьrьv kərək. Satsejalizem esen jarьş eşen kamsamul ojoşmahь başqa ojoşmalarqa taşlarqa tejeş tygel, balki kirehensə. Bьl eştə başlavsь . . . jəştərgə jetəksə bulьp, sənəqət jarьşьnda qatnaşьvqa betən eşse jəştəreŋ mablizavat itev burьsь kamsamul əđtenə teşə.

Es'jьz, pьraizvьtьstьva jarьşь eşləreneŋ timptarn his ber jomoşartmađqa quşa.

Başqortostanda „urazaj esen paxuttь" kiŋəjtevđə, elkə kəmitəteŋ qararьna, kyrgən saralarьna es'jьzd quşьla. Bьl eştə qullanьla torqan mitьđ, furmalarь qmymən ojoşmalar tarafьnan teşenelgən, avьl xuzalьqьn kapiratiflaştьrьv həm kəlliktiflaşterevđə alьnqan tep ustanufkanьŋ barьşьn jomoşartmajsa nьqьtьv kərək.

Şəhər, eşse pasylkalarьn, avьldarđь tədartьvqa jynəltelgən sanitardь jaqşьrtьv eşendə tariaq. tormoş şarttarьn jaqşьrtьv həm fizkyltura ьstadьjundarь, baqsa. hьv, qalapьluşşatkalarь, joştar lagirdarь tədev julь menən tađa pьralitarejat tormoşon ojoştorov eşendə kamsamuldьŋ nьqlь qatnaşь kərəklegen es'jьzd əjtep kitə.

Kamsamuldьŋ matbyqəte, jьjьlьştarь, kəŋəşmələre aşa biş jьllьq pьlandьŋ totqan urьnьn kiŋ eravəştə aŋlatьvqa betən ojoşmalardьŋ iqtibarьn jynəltevgə es'jьzd saqьra. Xalьq xuzalьqьn pьlanlaştьrьv đa kamitəttər nьqlь qatьşьp kiŋ kyləmdə tađa tənqit' yđ ara tənqittə fajdalanьp biş jьllьq pьlandь tormoşqa aşьrьvda kankeritnej saralar kyrergə tejeştar.

Avьl xuzalьqьn kəlliktiflaşterev, safxuzlaştьrьv, ilde indysterejələşterev đə kyrelə torqan saralardь tormoşqa aşьrьvda qьjьnlьqtar həm ikelənevđər bulьvь mekinlegen es'jьzd əjtep kitev menən şul qьjьnlьqtarđь betərevgə ikelənevgə, partejanьŋ giniral hьđьqьnan uŋqa tajpьlьşьvlar menən kitken keręş asarqa saqьra.

Xalьq xuzalьqьn kiŋəjtevđəge biş jьllьq pьlan bujьnsa kyrelə torqan saralarđь đur kəs, inirgejə sarьf itev menən unь rejalnьj ytəj alьrhьđ tej—es'jьz. Şunьŋ esendə partejanьŋ nьqlь jardamsьhь bulqan kamsamuldьŋ məhim burьsь.

Satsejalizem tədev esen kiŋəjtev, nalanlьqtь betərev, urazaj paxutьna satsejalizem jarьştarьna kiŋ təh birev kərək.

Avьl xuzalьqь həm sənəqət elkəhendə biş jьllьq pьlandь tormoşqa aşьrьvda kamsamuldьŋ ojoşov jaqьnan taqь lə nьqьvьn, kamsamuldь nьqlь tərbejələv, satsejalnьj sastafьn nьqьtьv, səjəsi jaqtan huqarьv menən tə'min itep, xalьq xuzalьqьn satsejalizmsa tədevdəge biş jьllьq pьlandь pəraktikaqa aşьrьvda kamsamul aldьnqь urьndь totar.

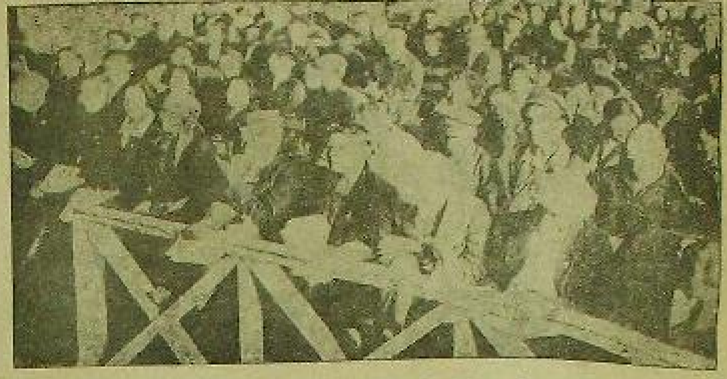

VIII-nse Baş. kamsamul s'jezь kyrneşe.

Məktəp baqsalarьna jardam.

Uear təzribə kyrhətmə baqsahь urnьn totalar.

Krəstejən xuzalьqьnda jemeş baqsalarь hanap betergəđəđ fajđa kilterhələrđə, əlegə qəđər uŋa iqtipar itevse krəstejənpər, bьl eştə uŋьş alьv təzribələren jahap qaravsь qьdьqhьnьvsьlarda juq əle. Nuŋqь ike jьl esendə avьldarđaqь I - həm II - nse batqьs mektəptər ergehəndə tədelə başlaqan jemeş baqsalarьn bьl eştə təzribə, uŋьş texribələren jahavsь qarlьqastaьdьŋ berhe tip əjjergə karek. Bьndaj baqsalar fəqət jemeşnen aqsa alьv esen gənə tygel, balki yđ avьlьndaqь krəstijendərđe baqsalьq eşe menən hьđьqhьndьrьv, ularqa jemeşiən nisk uŋьş alьrqa bula ikenlektə erətə torqan aqra punkt bula alqanlьqьna tybəbəndege ike fakttь hanajьm:

1) Udqan jьl uqьv mənəbə Inse paŧqьđ Idelbaj məktəbe (məsqyt k.) məktəp tortonda baqsa tədep, terlə jemeştərđən uŋьş aldь. Krəstəjəndər şaq qattьlar yđ qəmerđərendə avьldarьnda badsanaŋ bьndaj uŋьş alqandarь bulmaqan. Jemeş hatьь apsahьna kərək, jarrq alalar.

Atav avьl Inse batdьs məktəp udqan jьl qaqtav başьna bapsa təđep avьl krəstijendarьna qaqtav başьndala uŋьş alьp bulqanlьqtь asьq kyrhəttelər. A. x. kyrgəđmahendə qatnaşьp bylək aldь. Jemeşte uqьvsьlarqa taratьp birđelər, ber adьn hatьp gəzit-zurnal aldьrđьlar. Avьl krəstejəndere arahьnda, baqsasьlьq eşenə iqtibar itev kərəklekie asьp haldьlar, krəstejənđərđə pьl eştə jəhətləndrrgə đert inde baqsasьlьq eşe şikheđ kyp uŋьş birə ikən, avьđ jomorqa jaramaj' kiləhe jьlqa jaddan nьqlap jemeş ultьrtьrqa kərək teijeşlər,

Bьndaj uŋьş alьp krəstejəndərgə elgə kyrhətep dərte menən xəđer jьldan jьl, bьl paqsa tədev eşe arta başlanь. Uqьtьvsьlar berensenən balalardь krəstejən eşəne erətevđe tep mədsət itep tothalar, ikensenən krəstijəndərgə eş təzribəhe ektenə eigə kyrtələr.

Şundaj dur əhəmejət qađanqan məktəp baqsalarьntədəşevđə bedđeŋ jardam nisek tora.

Asьq əjtergə kərək, əle gə, qədər bьl baqsalardь tədəşevđə ulardьŋ eş barьştarьna jardam itevđə bed, kərək kamsamul partija jecəjkələre, kərək A x tyŋərəklərə, avьl səvittəre, qьbqahь barlьq ojoşmalar, ber tərlələ eş kyrhətkəndəre juq əle.

Bьl baqsalar alьr şarttar esendə uŋьşqa ireşələr. Məktəpteh uqьtьvsьhь menən balalardan basqaiar tirəgə berərđə qaqьlьp vđmaj. Kyp eştə uqьvsь, uqьtьvsьlar yđbəre alьp barьrqa tijeş bulhalarda, jađ menən bьqsanь herəp, jomoşartьp bireşevđə baqsa kərtəhen tədateşevđə, bedđeŋ burьstarđan hanalalar. Şunьđ ul balalar baqsahь krəstejəngə elgə bula almajasaqtar,

Biŋьektə urazaj uŋьşьn kytərev fruntьnda eş ilep jatqanda, krəstejəndergə təzribə jahap kyrhьevte məktəp baqsalarьnьŋ əhəmeijət qađanьvьn hər berəŋlь krəstejən təşenrgə tejeşle.

V. qirfan.

Bь turalala onotorqa jaramaj.

Başqortostan dəvlət tьjatrь udqan jьldarđa qaraŋqь başqort ilenə sьqьp jərəgəndə qьmьđ esep qunaq bulьp jərəvđəndə qasmaj torqajnьlar. Ə, inde bьjьlqь avьlqa sьqqan kysmə tьjatьr eşselərenən bed alaj qunaq bulьp, təkə hujdьrьp, qьmьđ esepkenə jərəvde horamađ inek.

Aŋ-belem taratьv, tьjatьr qujьv menəngenə qənəqətlənep qalmaj, hər terlə jəməqət ojoşmalarь menən iqtisadi, səjəsi, mədəni kampanjalar udqarьşəvdala jaqьnnan qatnaşьrqa kərək bulьr. Məsələn: Avьl xuzalьqь naluktarь turahьndaqь jaŋь zakundar menen il xalqьn tanьştьrьv, igen uŋьşьn kytarev təŋgəlendə əŋgəmələr jahav, kalliktif xuzalьqtarđьŋ eş barьştarь menən tanьşьp. ularqa juldar kyrhətev və başqalar. Avьl xatьn-qьddarьnьn tormoştarьn əjrənep, ulardьŋ aptьraqan nəmələre turahьnda juldar kyrhətev' bьna bьlar barhьla, bedđeŋ kysmə tьjatьr menən avьldarqa sьqqan aŋь ərtiskələrebeđ tarafьnan ytəlergə tejeşlar.

Tьjatьrqa səjəsi julbaşьlьq itevse bergenə keşegə qarap eş kyrergə jaramađ. Bьl julda hetə sastafta bulqan mədəni kəstərđe fajdalanьrqa kərək bulьr.

„ARTIS"

Matur ədəʙejət jalpьqa

Butalsьq ujđar.

(Xəđerge tormoşьan xikəje)

Xəbiberəxmən begen Qədəttəgenən irtərək tordo. Tid-tidgenə jьvьndь - anan mьnanqьna tədətenep jađьv əьtəle janьna kilde. «Əьtəl dəftəre» nən ber pit qaqьđ aldь la jađa başlanь·

Nazьjfa! min hedgə bik kyptənən birle ber teləgemde əjtərgə jərəhəmdə, qajhьber səbəptər gə bina-an şul teləgemde fəqət begengenə belderergə məzbyr buldьm. Əgər minem teləgəmde kire qaqmahaqьđ min yđemde qajat bəxetle hanar inem.» Xəbiberəxmən. Xəbiberəxmenden qələme aq qaqьddar əьtendə oşo parcalarđь jaъanь.

Ul jađьvđь bəkləp qujьn keъəhenə tьqtьla keđgə janьna kilep səstəren hьрьrqьlanь, əkerengenə hьđqьrьp «Tahir Zəhrəne» kejləp aldь.

Anьŋ hьdqьrqan tavьşьna kyreşe bylmənən estina şaqьldattьlar.

Odaqta ytmənе Nəzip kilep kerđe.

-Ajaj Xəbip nejdə bulha ber xəl bar?

— Nəmə bulhьn inde dazalьsta əllə inde heddeŋsə irtə t0rьrqa la jaramajmь?

— Irtə torov ber nəmə?

—Ə inde hineŋ bьlƶarьlaqь məxəbbət menən iđereveŋ ikense nəmə.

— Подумаешь məxəbbət imeş. Jəne' teləgən: jьlan 'ite aşaqan tejdər. Nəmə teləjem şunь eşləjem·

Xəbiberəxmən həjlənep qaldь. Ul taqь la əllə nəmələr həjləgən bulьr ine əle. Ləkin Nəzip sьqьp kitkən ine inde.

Nazьjanь kimsamuldan sьqarđьlar. Ul ilap - ilap əsəhenə xattar jađđь. Anьŋ başьnda tomanlь fekerđər, tərən, qaranqь ujdar qajnaj ine. Ul xəđer kamsamuldan sьqarьlqan yđeneŋ tiđđən məktəptən də qьvьlasaqьn aŋlaj ine. Ləkin nəmə eştərgə?

Ul nisə mərtəbə əsəhenə Xattar jađhala fajdalь, kyŋeltьnьslandьrьrlьq javaptar ala almanь·

— «Balam Nazьja! min ber nəmə lə eşləj almajьm. Nəzip aqajьna əjtep qara əle' ul fajdalь kiŋəştər birməьme, anьŋ qulьnan eş kilə bit. Aŋa əjtep qara əle bəlki ul jarđam itər. Atajьn da aqtar julьnda jərep ylgəs ydemdə xəđer savđa eştəre menən şəqəllengəs, miŋə lə bik halqьn qarajdar şul: sitkə tibələr. Balam yđ jajьndь yđeŋ qara inde. Nəzip beđđeŋ quida yъkən bala bit bəlki jarđam qulьn hndar. Balam miŋə lə bik qьjьn şul...» Əsəjeŋ Fatima Qəlimьva.

Əsəheneŋ ađaqqь xatьnda ul oşo hyđđərđe uqьqas bətənləj qaltьrap qaldь.

Ul xəđer elekke sir tulьp, irkələnep jərej torqan Nazьja tygel. Yđeneŋ sinьfьj sьqaşьn jəşerep tə, aktif bulьp kyrener esen məktəptch qumymi eştərenə qatьşqan bulьp jərehə le xəđer sьqьlь kərtə qujьlqan.

Məktəptə qedettəgesə altь dəres bətkəs Nəzip kitaptarьn jьjdьla qajtьrqa sьqtь.

Uramqa sьqьv menən unь halqьn jeldər qarьşь aldь. Ul gəvdəhen jьjьrьpqьna alqa atlanь. Aŋa bətən tirə jaq kyŋelhed, bətən şəhər hynərgə, bətərgə jul totqan hьmaq tojolđь. Ul avьr ađьmdar menən kavartirьna qajttь.

Qədəttə Nazьja işek təbəndə galuştarьn qaldьra, ipləpk enə jađьv əьtələnə kitaptarьn kiterep quja, pəltahьn halьp səjgə elə lə zalqa kerep olo kədgelər aldьnda ber aldьn, ber artьn qaraj, pudьralarьn tədətə. Quldarьn, quldarь kəjenə telen şartlatьp bijep ala torqan ine. Ləkin bøgən alar barьla onotьlqan. Kavartirьna qajtьv menən ul nisek kərək alaj galuştarьn halьp ikehen ike jaqqa ьrqьttь. Kitaptarьn divanqa ьrqьtьp bərđe le kьravatьna hudьlьp jatьp ykhep - ykhep ilarqa totondo.

Tərən butalsьq ujdar anь qaplap aldьlar. Anьŋ kyđ aldьnda bøgengeləj ytkən kendər əjləndelər: xəđerge ađat ilde mьnan nisə jьldarqьna elek aqbandalar baъьvь anьŋ əsən ytkən şatlьъ hьmaq tojola, şularđь kyŋel dəftəreneŋ tərən jerđərenən edləp tabьp şatlanьp quja: Ləkin ul şatlanьvđarodaqqa barmajdar. Ul taqьla qaltьrana başlaj. Kyđđəre qajnar, asь jəş menən tulala, pudьra menən hьlanqan biteneŋ pudьrđarьn jьvьp butalsьq hьv bulьp aqa.

Tərən ujđar anь solqajđar. Atahьnьŋ aqtar menən kiteve qьđьldar kileve anьŋ kyŋel dəftərendə dur qajqь bulьp jađьlqan.

Nazьja ykhep - ykhep ođaq ilanь. kyd jəşrəre menən, pudьralarь jьvьlьp teşьp, kygərgən bittəre asalqansa ilanь.

Lkin kyŋel tьnьslandьrьrlьq ber ujđa taba almanь.

Tərən, butalsьq ujdar anьŋ ujen qaplanьlar.

Kinəttən işek qaqьldь.

— Məmkinme?

Nazьja tavьş birmənе. Jaŋaqьna ykhep -ykhep ilaqan ydeneŋ soŋqь maturlьqtarьn jujqan Nazьja oşo minutta nisek keşe kydenə kyrenhen.- Allam haqlahьn, kem bulha la bulhьn, kilgən julь taqьr, kitər əle. Oşo minuttarьnmdь min nisek keşegə kyrhətəjem. Işek taqьn qaqьldь.

Kilgən keşe Nazьja ujlaqansa kire kitmənе' Bəlki əsənsə qaqьv menən atьlьp bylməgə kerđe.

— Nazьja niŋə endəşməj heŋ? huŋ bit min hine beləm in de, nəmə esən ilaqanьŋđь la beləm.

Bьl kьvartir ejəheneŋ qьdь Səqidə-ine.

—Uazьja, qara əle janьm! tor əje, niŋə endəşməjhen? nəməgə inde şulaj borsolьrqa, nəmə tip ilarqa inde.

Nazьja taqьla bьvьlьp, bьvьlьp ilarqa totondь.

—ə,N zьja, menə nəmə! Nazьja ilavьnan tuqtarqa tьrьştь. Bətən kesən Səqidəneŋ hyđđəren tьŋlarqa jynalderđe.

Nazьja janьm, tor indetejem!

Nazьja torop ultьrdь. Anьŋ jəьə kygərgən, bətənləj menə oşo minutta uq yləsək keşeneŋ jedən xəterlətə.

— Nazьja janьm, menə nəmə! min hine bьl qađaptarđan qotqarьr əsən kildem. Nazьja kytərelep uq qujđь.

—Şəqidə, nəmə əjt tiđ bьl!

—Nazьja menə nəmə! hin Nəzip aqajqa əjtep qara, bəlki ul jarđam itər. Min anьŋ hiŋə jarđam itəsəgenə ьsьn kyŋeldən ьşanam.

—Juq Səqidə bulmaj ul minem nisek intekkəndəremde aŋlamaь, bəlki aŋlarđa... Min aŋlajьm, ul yđ hyđendə tora torqan keşe. Minem nindəj jul menən bulhala hiŋə jarđam kyrhətevem pralitarьjat diktaturahьna xьjanat itev bulasaq, miŋə ul vaqьtta Linin partejahь safьnda urьn bulmajasaq, mine pralitar qammahь hatlьq jan tejəsək, tigən bulьr. Ul miŋə jarđam itəsək tygel. Anьŋ miŋə jarđam itəvenə ьşana almajьm şul...

Nazьjanьŋ kyđđərenə taqь la jəş kilep tьqьldь.

—Nazьja nəməgə inde oşolaj ilaqan bulahьŋ? tuqta inde, janьm. Alaj bulqas Xəbibə rəxmən aqajqa əjterbeđ. Beləh eŋme Nazьja, illa ul jaqşь keşe lə inde. Donja la torop kyd kyrgəngə, aqaj enegə jarđam qulьn hudmaqan keşeme ul, tej. Əle ber kengenə beđgə kilep bik ođaq həjlənep utьrđь. Atajьmdar menən bik ođaq ultьrdьlar. Atajьm əjtə- Xəbiberəxmən aqajьqьd bik unqan keşe ul, anьŋ hьmaq keşelər barmaq menəngenə hanarlьq tej. Vaqьtьnda ul aqtarđa kamisarbulьp torqan, tej. Ə,menə inde səvit kilgəs partinnaj keşe.

Səqidə nej qəđərgenə jьvatьrlьq həjləməhen, Nazьjanьŋ fekere haman butal aqьna birđe. Ul tərənenjđər esendə kara vatqa avdь.

—Nazьja» jetər tejem inde janьm tьnьslan inde.

Nazьja bətən kesən jьjьp Səqiđəne tьŋlarqa buldь. Ul bətənləj xəldən tajqan ine inde.

Nazьja menə bьl qađaplanьvdarьŋ aqtьq bilgehe.

Nazчja Səqidə birgən qaqьđđь aqtarьp uqьp sьqtь. Bьl Xəbiberəxmənden xatь ine. Yđe Xəbip qađaqa barьrqa torqan Nazьjaqa bьl jetə qaldь. Ul bilgele oşonь qəna kətə ine· Butalsьq ujđarđьŋ huŋь oşo ŋьmaq kyrende.

Odaqta ytməneNazьja Xəbipkə tormoşqa sьqtь.

—Nazьja Xamiljun duldь.

—Nazьja harьq tirehe jaъьndь, tinelər;

Zamana (bilgele pьral itar) jəştərə.

Ьsьndan da Nazьja Xəbiberəxməngə tormoşqa sьqьp» yđ jajьn, yđe qaraqan» ine inde.

S- JYZƏR.

Traktьrđar kitte azqьrьp

Kisə jьrlaqajnьm guduk menən,
đur şaxtanьŋ bejek advalьn
Bøgəŋ jaъam jadqь xis menən:
- Aq qarđarđьŋ jьlqa aqqa nьn
Jadqь ajđarđьŋ qьđьv ut qojaşь;
aq qarđarđьŋ qoton osorđь.
Gevləp ərep şunda april ajь
Əjəm qarđar tetep bətərъe.
Tən havanь jarьp qaŋqьldasьp
Qajtqan doştar kiləь jettelər.
Jadqь taşqьn menən quşlьp
Halsь aqajdar tirbəp aptьlar.
Halsь duъьm Kamaj estydinteŋ
uđqan qəmre alda ujnanь.
- „Mində şulaj, tirlep aqqanьm“ tip
Şul minutta barhьn həjləne.
Bəten jerđə qьdev eş başlandь
kammunalar eşkə erkelde.
Gər kilələr baъьv, baqsalarda
Eşlərgə!!. tip parhь jelkende.
Binzin jotop, teten təkərep,
Traktьrdar, kitte azqьrьp,
Traktьrsь jeget jьrlaj, jьrlaj
Qьrqa kitte tupraq tuđđьrьp.
Jaŋь avьldьŋ ejemle baqsahьnda
Tytəl jahaj hьlьv qьđđarь,
Ix!!
Kursantka, Xənifə
Eştə həjləj jərək teldəre.
Tyđ Xənifə, jelkenməse,
Beləm, hin bit eşte jaratan.
Ləkjn, bьjьl şəhər kykrəgəndə;
Kiləsəkkə kyŋel aqartah.

У. ƏXMYŞ.

Bogonge avьl

Kisegənə aqas huqa menən,
Biten jьrtqan avьl qьrdarь.
Bøgən inde baъьv kykrəgenə:
- Traktьrdar kilep, jьrlanь.
Kisəgenə:
Jalandarđa, vьzlap saloь tavьь.
Babajđarđьh, jьrьn jьrlanь,

KУgərseudər kiled ojalqan
Manarala, bøgən mullahđ
Radiju daklat həjləj
Xalьq tьnlaj.
Məset - kьlup, bulqan allahđ.
Avьl maŋdajьnda bødərələnə,
Quraj tavьъn, jotqan urmandar.
Sьbar aşjavьlьqtaj, bolonda:
- Qanat huqьp hajraj, turqajdar,

F. Tatlьbaj

Gəlbikə.

—Irtə qalqьp jeted qojaş
Keltə - keltə hibə nurdarьn
Guduk torop qojaş menən:
Hиđьp jьrlaj, eşteŋ jьrđarьn
Guduk tavьştarь, qajnarьlqьp,
Alьъtarqa kitep juqaldь.
Jaŋrap kitte urman bujьna,
Əđələp, hьđьlьp moŋlandь
Kyptə ytməj, qara bluzalь
Eşkə aqtь eşse tərkəmə.
Şat jьlmajьv
Şajan hyđđər menən
Qarşьlanьlar eş kənən

Erət - erət maşinalar,
Ike jaqlap, teđeləp kitkendər
«Iliktьra» maturđardan
Dimidər lilgən hudьlьp
Katukka urap nədek jeptərde.
Tedelgəndər bik kyp şatundar
Bьnda kilgən, eşkə, eşlərgə:
Bik kyp qьđđar. bik kyp qatьndan.
Jygrep qaqtь səqət higeđđe
Eşkə baьtь eşse tərkəme
Taqərməstər əjlənələr.
Dimindər jygrə - jygrə tekeldəj.
Maşinalar əьtə ьvaq katyktər,
Eşpulkalar gəzləp əjlənə
Ьvaq katyktьn
Eşpulkage, jeptər urala.
Jygrep jərej, qьdьv susalar,
Gezləp tora, ьstan tirəhe.
Ujnap tora eşse quldarь,
Ьđlap osa jeptər kərəhe.
Ana ilьv bylegendə,
Eşkə baьqan hьlьv Gəlbikə
Qara qaraqattaj kyđđərenən'
Maşinahьna ejəm hibə.
Kyk bluzь, kylmək kejengən,
«Kim» ьznaqь, kykrək əьtəndə
Irendərən qьjmьldatьr:
Eş jьrđarьn jьrlaj esenən.
Gəlbiko!!...
Hine maqtap kyp jьrsьlar,
Kyp jьrsьlar, maqtap jьrlajđar
Əjləndəge, orsoq tavьştarьn
Əđələp, ədələp ular tьnlajđar
Əđəlgən jeptər, tiđ jalqana,
Eşse qьđь matur Gəlbikə,
Taqь gəzləj, gərləj maşinahь
Maşinahь şatьq nur bərkə.
Gev, gev kilə maşinalar,
Kyrme orsoq taqь əjlənə,
Irtə tandan, kiskə qədər,
Kyrme jeptər bьnda ilənə
Gəlbikə jьrlap, təgərməster menən.
Tavьştarь şavlap əjlənə.
Jaŋь kestər, jaŋь jərəktər,
Jaŋь nurqa kilep jalqana.

·BITALSKI·

Idel əьtəndə.

Jaqa qajrьp kiske jomşaq jelgə,
Baььp torđom idel jarьnda.
Jomşaq jadđьŋ, kiske havahь:
Hьjrap uđa' artьqan bitemde.

Kykhel bolot baьqan jalandar,
Aj nurьnda tulqьn şajara.
Hьv əьtəndə qalqan, qajьndar
Jomşaq jelgə başьn boralar.
Kyd jetkehed, alьь jalansiten,
Kykhel dinged jedə qaplaqan.
Əjəm, əjəm moddar aqalar,
Ninə aqa, ninə jatmaqan.
Aj jaqtьhь!!
Kiske tьnьq, idel əьtəndə,
Aj jaqtьhь hirpep nur səsə.
Tulqьndarqa hərelep aj nurь,
Tyŋərək jahap, hьvđь şajarta.
Idel jarь bujlap tedelgən,
Jar qujnьndaqь əjdər joqlaqan.
Kyd jetkehed, alььtav bujьnda,
Jьlt - jьlt fanar jana ut hirpep,
Jađ jeldəre hьjrap uda,
Hьjrap uda, jedgə ut bərkəp.
Tulqьn jarьp idel əьtəndə,
Jadqь kəndeŋ bodop tьnьqььn,
Garmun kejən muŋqa halьp,
Jəş kyŋelgə dərttər hьdalar,
Đarmun qatьş jьrlap udalar.
Əj!:....
Şul idel tulqьnьnda,
Jəş jərəgem minem şajara.
Varьr inem tavđьŋ ar jaqьna
Kykhel dihgəd, julđь ajьra
Tulqьnlanqan jərək jarhьp tirə,
Jarhьp tibə jərək utьna·
Qatmarlanьp qatqan jərək,
Davььv ala, jađđьŋ xisenən
Jomoşaq jađđьŋ talqьr jelə
Janь kestər tejəp kilələr
Artьqan jərək esen almaşqa:
— Ər janьь, bedgə birəler

M. TAZIJ.

„Kyk kylməktər“ gə iqtibar, jul başsьlьq kərək.

əđip, şaqiđar „kyk kylməktər“ heđđən məqnəvi jarđan, ə prafsajuz ojoşmalarьnan matirjalnaj jarđam kətələr.

„Kyk kylməktər“ jəş ojoşma əle. Bьꞑa qədər „Kyk kylməktər“ avьldarđa ojoştьrьlmaqan.

Başqortostan'da bьl ojoşma berense tapqьr 1922 nse jьldarđa donjaqa kilep, başqot - tatarđar arahьnda 1925 - 26 nsь jьldar tirəhendə ojoştьrьla başlaj. Xəđer efelə betə klup, məktəptər, sajuzđar ergəhendə teđələp kantun qalalarьnda la ajьrьm ojoşma təƀən ala başlanьlar inde. „Kyk kylmək ojoşmahь“ dram tygərəktərenen birgən numirđarьna qaraqanda, hər ber kartinanь kyp mərtəbə jənle, tulь jalpьnь qьđьq hьndьrьrlьq təƀtə birgənlektən, espiktakel dərđə, əđəbi, xuduzьstьva kisələrendə jalpь, „Kyk kylməkselər“ đeꞑ səxnəgə sьqьvđarьn aşьqьp kətə uqa nьq iqtibar jynəldərə.

Uqa iqtibar itevse ojoşmalar barmь, prafsajuz ojoşmalarь nisek jul başsьlьq itələr huꞑ?

Dərəƀən əjtkəndə bьl ojoşma turahьnda əle bьꞑa qədər berebeddendə ber hyddə əjtkənebeđ juq. Şunьꞑ esən „Kyk kylməktər“ xaqьnda ber nisə hyđ əjtəhə kilə. Bьl ojoşma tejeşle matir jal həm rijal jul başsьlьq itev menən tə'min itelgəndə genə unьşlьqtarqa ireşə ala.

Bьnь tormoştaqь faktьtar asьq kyrhətə.

Urьƀ telendə „Kyk kylmək“ tigən ajlьq zurnal sьqarьla, bьnan tьş Şuqa xas kitaptar baƀьlьp tora.

Başqort - tatar donjahьnda barь 1926 nsь jьlda ber nəmə sьqarьlqajnь, ə inde xəđerge kendə bьl kitaptaqь matirjaldar iƀkerep, bəgengə kendə jaraqhьđ bulьp qaldьlar. Şuqa kyrə lə, qabatlanьp ujnap jərəjđər.

Vaqьtlь matbuqatь bьđ bьl turala ujlaşqanьla juq, ədip, şaqirđarьbьđ bьl eştən alьƀ toralar. Şul arqala tatar-başqort səxnələrendə, „Kyk kylməktər“ esən matirjaldar tabьv avьrlaşa. Tatar - başqdrt ədip - şaqirđarь səxnə esən bьl kengə qədər ber nəmələ birgəndəre juq, his bulmaqanda jađьlqan nəmələr, tənqittər, tikşerevđərđən aşa ytkərelməjdər. Səxnəgə sьqьp ujnavsьlardь qəjepləjdər.

Bьna dьl nəmələr beđđə kyk kylməktər eşeneꞑ nindəj xəldə torqanlьqьn asьq kyrhətələr.

Qьƀqahь bьl ojoşmanьꞑ donjaqa kilevenə 5 jьl tula, ləkin tejeşle ber julqa halьp jebərelgəne, juldaşsьlьq eşe əlegə qədər xəl itelgəne juq.

Jalpьnьꞑ məđəni teləgen ytəvđə berđən ber ojoşma hanalqan, kendəlek tormoştaqь unьş həm jeteşhedlektərđe tulь erəveştə gəvđələnderep barqan „kyk kylməktər“ ojoşmahьn jənlənderevđə, unь təplə ber ojoşmaqa əjlənderep jebərevđə eş başlarqa bik vaqьt tip ujlajbьđ. Bьl eştə jul başsьlьq itevđe başpьrafsavit kylt bylege həm başpьrtfsavit burьsь bulьrqa tijeş. Ular eşte başlap jebərgəndə, əlbəttə betə jəməqətselek, fikre tuplanьr ine.

V. Ƣ.

Urьndarđan jađalar.

Jeteşheđlektərgə ut asavьđ.

Ƣəli Səfəref „nutahь“.

„Kiləsəktə bəxetle bulam, uqьjьm, kamsamulka bulam tihəꞑ, miꞑə duƀ bulьp, buntar girujdar menən ber juldan barьrhьꞑ. Əgər kamsamulqa inməjem, tavьştan məxrym itelep qьvьlam tihən, „başqalarqa“ duđ bulьrhьꞑ. Anьhьnda minem eşem juq, hineꞑ eş. Şulajđa irkəm min hine bit həjəm.

Hineꞑ esən lьaqa uqьrqa barqan jerđən kire qajttьm. Qabarьnqь kykrəgenə başьmdь halьp, alhьv irendəreꞑə yreləhem kilə.....

Javap kətəm xuş.....

ƢƏLI.

Bьl Olo aqa, terək məktəbe uqьtьvsьhь Ƣəli Səfərefteꞑ ber uqьvsь qьđqa jađqan cistej əkəmətle məxəbbət nutahь. Aj—haj şəp qatьrqan. Tege qьđ, tavьştan məxrym itlevđən qurqьp sьrazь: „Hiꞑə duƀ bulam“...tip qьsqьrьp jebərgənder inde?!...

Əmmə uƀalda huꞑ Ƣьline əjtəbeđ əle.

Kyptən tygel Mələkəstələ ber qьđđь şulaj qurqьtьp xatьn jahap kitkəjne,

Nəmə ul uꞑa xatьn—qьđđarđь aldavь, berđən ul kammunist—kamsamullьq jaqьnan aldьra, ikensenən ken kyreştərelə jaqşьqьna, tik bьjьlqьna batrakhьđ toralar.

Kyptən tygelgenə heꞑlehe Ƣilmenurđь 80 hum saf aqsaqa hatьp jebərđe bit. Kalxuzqala inməj, „yđ malьbьđ başьbьđđan artqau,kalxuzqa inərgə, bed jorthьđ, jerheđ keşemeni... tip jebərə ul.

Atahьnьꞑ 18-nse jьlda „Başqьrqьvsьlar“ başlьqь bulьp jerəve malajđьꞑ bađarьn teşərer inelə, anь xəđer kem soqop tora huꞑ. Nicava Ƣəli, qajqьrma, eştəreꞑ beşə' qabarьnqь kykrəktəreꞑ hine taşlap ber qajđala kitməƀtər əle. „IKƏV“

Horo qorttarqa kyđ halьqьđ.

Kəlser tabьn (Estərle) vige, həm batrackum Mansurđar hər tərlə kampanjalar uđqarьv hьltavь menən, şul tirələrđəge avьldarqa, ural saskəheneꞑ hьvьn esər esən qьđavlap jərəp alalar.

Qavarđьqa barhalar, Maqaş kapiratsijahь qorttarь, Talparqa barhalar upьtьvsь Moxtarьf, əsegən hьv menən qarşь ala. Ivəntəştala partis uqьtьvsь Məzitef, eşen şьmaqьna alьp bara.

Kamsamul jəcəjkəhendələ bьndaj nəmələr juq tygel.

Məƀələn: aj hajьn bisə alьp bisə tuqmavsь Məhədejef Mexəmətte, 14jəşlek heꞑlehen kejəvgə birgən, yđe 14 jəşlek qьđđь xatьnlьqqa alqan Vəxitef Xismət, Vəxitef dəvlət bьlar barьhьla, ber ojaqa ojalaqan horo qorttar.

Sabatazlьq jahav, Ƣatavьlla xəđrət qulьnda' tərbejələnep, mullalar idijəhenə birelep, eneləre Səqit menən Zəjdə məxzəmđərde jarlь balalarь iƀmenən 3 - 4 jьl səvit məktəbendə uqьtьp sьqarqan' partis uqьtьvsь Məzitefteꞑ kem ikənlege asьq bulha kərək.

Bьlardan başqa Məzitefteꞑ eşləgən alamalьqtarь jetərlek, hanap beterərlek tygel. Anьhьn hanap bəterev tejeşle urgьndar qaramaqьna qaldьrьla.

Tik tejeşle urgьndar, bьl tirəgə ojalaqan horo qorttarđьn ojalarьn tikşerergəgenə kərək.

«ƏSE - JЬLL»

Estərle qala hьnda təđ atьvđa ayləк alnьsьlarđan ser tərkəm.

Jygənheđ kamsamul.

Devən jorto Ɵlkəndə avьlь kamsamulь Ƣəbderəxmanьf F. avьlda bar bulqan alamalьqtarđь eşləp, kamsamul safьn bьsratьp, keraƀtejəndər arahьnda kamsamuldarqa nasar qaraş tьvđьrьp jərəj torqan, jygənheđ ber bəndə.

Bulqan kamsamuldarđь yđ qulьna alьrqa mataşa. Eşləgən alamalьqtarьn tikşerevđe jaratmaj, kamsamul đarđь, sajuzdan sьqarьv menən qurqьta. Şul arqala jəştərđe kamsamul safьna jaqьnlatьp bulmaj. Esep iƀerep, uram bujlap keşe tuqmap jərevđəndə qasmaj. Avьl qьđđarьnьꞑ ismen hatьv, xalьq arahьnda nasar qaraştar tьvđьrьp jərev inde unьꞑ esen qadi ber nəmə.

Ƣəbderəxmənьfteꞑ bьl xuliganlьqьn, jygənhedlegen valkumda, kantkumda kyrməjđə işetməjđə.

„Kyrevse“

Urьƀ jəştəre sittə jəşəjđər.

Teməs avьlь 60 laqan avьldьꞑ mərkəze bulьp bьnda tarar - başqort həm urьƀ kamsamuldarь jəcəjkəhe bar. Urьƀ kamsamuldarь jəcəjkəheneꞑ eşe betenləj hyngən tip əjterlek. Ular arahьnda aqьmdaqь məs,ələlər xaqьnda aꞑlatmalar alьp barьlmaj. Ajьrьm kampanьjalar ytkən məldə urьƀ jəştəre betenləj xərəkəthed torop qalalar. Kьluptarqa ьlьqtьrьlmajđar.

„Kamsamul“

Huqьşpьqьna jərəjđər,

Ɵfə kantunь Arxangil jorto Abdan avьlь kamsamuldarь arahьnda tərbejə məs'ələhe nasar xəldə. Kamsamuldar karta ujnap, uram bujlap huqьşьp jərevđən buşamajđar. Məƀələn: 24-nse majda qьđьl fьlak menən kyrşe avьlqa barьp qajtьşlaj yđ ara huqьşьp fьlaktarьn jьrtьp jərənelər. Niqmətulla tigən kamsamul „fьlaktarьn yđ qulьm menən jьrtьp taşlanьm“ tip uram bujlap maqtanьp jərenə. Beđđeꞑ avьl kamsamuldarь şulaj jərevsənerək şul.

„JAꞐ QƏLƏM“

Fən həm tixnikə.

Ypkələ „rak“ avьrьvь.

Pirfilef tigən vьracтьꞑ ujьbujьnsa hunqь jьldarđa Girmaneja həm SSSRđa ypkələ «Rak» avьrьvь menən avьrьvsьlardьꞑ hanь arta bara. Bьl avьrьvđьꞑ SSSRđa iꞑ kesle vaqьtь 1922—24 nse jьldar buldь. Bьnьꞑ menən kyberək 70—60 jəştəge qarttar avьrьvsan bula. Avьrьvđardьꞑ kybərəge tən kesə menən ken kyrevselərđə bula. Nimes qalimdəre bьl avьrьvđьꞑ tep səbəptəre—Ьspanka jə ihə grip avьrьvlьqь həm aftamabildər xərəkəte kesəjev menən qala uramdarьnьꞑ havavь bodolov, tip ujlajđar.

Vьrac Pirfilef ujьnsa bьl avьrьvđьꞑ SSSRđa kesəjevenə səbəp 21 — 22 nse jьldarđaqь qatь aslьq həm şunьꞑ heđemtəhendə tamaq—tanav avьrьvdarьnьꞑ kybəjeve bulьrqa tejeşle.

Alьƀ şəreqtə latin əlepbahь.

Latin alfavitenuđqarьv eşendə Japunija Tərkejənən qalьşьrqa telaməj bulha kərək. Unda hunqь kendərđə 100,000 dəreslek kitaptarь həm kyp mendərsə tixnikə kitaptarь baƀtьrьlьp sьqarьlqan. Tykjy akadimijəheneꞑ aqzahь pьrafisьr Tanakadateneꞑ belderevensə, xəđerge kendə latiꞑ xəreftəre menən hanhьđ kyp rəsmi dakuminttar baƀtьrьlьp jata. Latin xəreftəre bьqa tiklem Japundar tarafьnan qullanьp kilgən Ijepraqilaftardan kyp darəzələ jeꞑel ikən.

Utrav tirəhendə estinə.

Girmanijəneꞑ tən jaqьnda dinged esendə «Gilguland» tigən ber utrav bar. Bьl utrav donja huqьşьnda Girmanijaqa kyp xeđmətter kyrhətkəjne. Xəđerge kendə unda bijalugija stansahь jahalqan. Bьl utrav şul xəlendə qaldьrьlqan təqdirdələ 70 — 80 jьldan huꞑ dinged tulqьnь tarafьnan jьvьlьp betev ixtimalь bar.

Angelijəneꞑ flotьna bireşməj urьnьnda qalьpta, dinged tulqьndarьnan aşalьp betev qurqьnьsь bulqan hər utravdь haqlav esen

VIII - kamsamul s'jəzь vəkild
ip. Astaxьf menən hojləşələr

Trьş kamsamn
dar,

Məsəqət kantunь yrge Q
qь kamsamuldarьnan Xafizьf
həm kamalitdinьf avьl xalqь
lajuq kamsamuldar arahьn
betə eştələ əlgə bulьp bara
Yđđəre maşina şirkətendə aq
bulьp toralar. Bьjьlqь səsev ka
panjahь midgelendə agramin
memde xalьqqa aꞑlatьvđa,
lajuq səsev orloqtarьn jarlьla
qa eləşevđə, sinfi jaqtan qar
eş jttelər.

Xəfizьf yde avьl şurahь
sikritar bulьp eşləj. Bьna
kamsamuldar xalьq arahь
şulaj eş alьp baralar.

„KERƏƀTEJƏN“

Təvəkən jəcəjkəh
janlana.

Jьlajьr kantunь, Qьpsaq j
to Təvəkən V.L.K.S.M. jəcəjk
25 nse jьl ojoştorolop oşo jь
qədər artьq eştər başqara aln
qajnь. Ə inde 29 nsь jьlda
jəcəjkə hər jaqьnan alqa k
Məƀələn 11 kamsamuldan xəđ
ge kendə 22 gə jette. Şulaj
xatьn — qьđđarđan 5 kə ar
2 kamsamuldь partьjaqa birel

Avьlda janь tormoş qo
julьnda, iƀke tormoş qaldьqt
menən kerəş alьp barьvđ
kamsamuldar sittə torop qalm
đar, jaꞑь tormoştoꞑ əlgelər
avьl jalpьhь arahьnda, qəm
erəveştə kyrhətələr.

Məƀələn: 2 kamsamuldьn q
đьl tuj menən əjləneve, ike a
kerəƀt-jəndeꞑ jəş balalarьna j
jul menən isem quşьvđar, bь
barьhь bьl julda əlkən urьn
talar.

Bьjьlqь səsev kampanjah
da, valkamuldan birelgən zad
janь ytəv julьnda Təvəkən a
lьnda ber kalxuz ojoştorđoq, a
11 aqza bar. Berense bura
bajramьna ber kamsamul d
tinəhe səstak, bьl kendərđə 5
maj matbuqat kenenə tapqьr
eşlənek.

Qьƀqahь Təvəkən kamsa
jəcəjkəhe şulaj itterep alqa ba
qaraꞑqь avьlqa jaꞑь təƀ b

„Qьpsaq—Mьraq“

Girmahija xəderge kendə unь n
estinə menən əjlənderep nьq
tьrqa başlanь.

Vulga—Dun kanavь

Vulga həm Dun jьlqala
arahьnda kanav teđev pьrajь
kedge xətle tikşerelep həm te
lep betev ketelə. Təp pьrajьk
xəđerge kendə nimes qalimdəre
tikşerev həm hьnav esen tapş
rьlqan. Bьl eş esen 1 mil
hum aqsa bildələnə.

Vulga—Dun kanavьn te
eşenə qatnaşьv esən Girmani
nan Birlin yniverstiteneꞑ pьra
sьrьditire həm jul eşe minişt
duxtьr Şiqo kiləsək. Bьl
belgestər SSSRqa ber jьlqa
qьrьlalar.

Ridaktьr urьnbasarь: B. Baj
Зам. редактора: Б. Баяков

Типолитография „Окт. Нат“
Башглавлит № 92

Berləşeged bətə donja pralitardarь!

5 NSE JЬL SЬQA.

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
13 Ejyn Şarşambь
№ 21 (135)

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3 ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridakstsijanьŋ adrese:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштяре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa rьla torqan adnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Alqa alqan burьstar đur. bətə kes ularđь ytəvgə.

Majdьŋ adaq kəndəren bə bulьp ytkən, kamsamuldьn bətə Başqortostan 8nse jybələjes'jьzь, komsamul aldьna, ilebeđdə satsijalizm tədeleşen tə'min itev, bьl juldaqь osьraqan qьjьnlьq həm jeteşhedlktər menən kərəşevdə dur həm javaptь burьstar qujьp qaldьrđь.

Bьl burьstar' başlьsa sənəqəttəsatsijalizm jarьşьnkiŋəjtev, uŋa eşse həm eşse jştər jalpьhьn kiŋ kyləmdə tartьv aşa eşləp sьqarьvđь 17% qa kytərev, tavar xaqьn 7% qa teşerevgə jynəltelenə, avьlda satsijalezьm xuzalьqtarь bulqan kalliktiftardь nьqьtьv, kiŋəjtev, işəjtev həm ularđьŋ eşləpsьqarьştarn kytərev, pьraduksijalarьn jaqşьrtuqa jynəltelgəndər.

oşolar menən ber ;rəttənyk es'jьz komsamuldaqь uŋ tajpьlьş menən qətqi rəvştə kərəşev, kamsamul saftarьn tarqalqan, bođьlqan, partijanьŋ geniralnaj ŋьđьqьna qarşь xərəkət itkən kapital iliminttəre menən qosaqlaşqan iliminttərđən tađartьv turaŋьnda la yđeneŋ hyden ajtte. Bed jaqьn kiləsəktə es'jьz đьŋ bьl turalarđaqь qarardarьn gazitəbeđđə birərbed.

Tik, urьndarđa, kamsamul ojoşmalarь ьs'jьzdьŋ qarardarn əjrənev, ularđь tormoşqa ytkərevđə jeteđ qimьldarqa tijəştər.

— Hər ber kamsamul, hər ber jəcəjkə es'jьz jekməgən burьstarđь ytəleşendə yđenə kantrullьq itheŋ·

Alqa qujьlqan burьstarđьr, ular berdəmlek, nьq kes qujьp eşləvđe talap itələr'

Linin bajraqь aƀtьnda alqa.

Pralitarijat safьna burzuazija idijalugijahьnьŋ inevnə jul qujmaƀqa! Başqortostan pralitar jađьvsьlarьnьŋ berense əlke kənfirinsijəhe merəzəqəte

Başqortostandьŋ bətə ədip zurnalistarьna. eşse həm avьl xəbərselərenə vajьnkurđarьqa həm jukurđarqa

Qəđerle iptəştər!

Ydenen eşen təmemləgən partijanьŋ XVI nse kənfirinşijəhe həm R. S. F. S. R. sajuz səvittərenen s'jьzdərə xalьq xuzalьqь yƀeşenen 5 jьllьq planьn, satsilizem tedeleşenen kin pragramьn qabul ittelər, sajuz pralitarijatь həm eşsəndərnə javapiь burstar tedelştə qatьşudь jəkməttelər' izadi tьrьşlьqtar inirgijəne nьqlь əşlətev eşkə, anlь menesəpəttə bulьv miljuьnlaqan eşsəndər jalpьhьn aktiflaşьrьv plandь bojomqa aşьrьvđьŋ zalugь.

. Satsijalizemdəŋ jeŋşle barьşь, kapital iliminttarь aktif qarşьlьq kyrhətkən, doşman lagjrdьŋ bətə kestərendə uqmaşьv barqan xəldəge, sinьftar kerəşten kiŋəjeve şarttarьnda bara. Pup, mulla. nipman. kulak. bijurakrat, zьjanlavsь (vriditil) rişvətse, kulak jьrьn jьrlavsь. burzuva intiligintə həm antisimis, satsijalizem tedeleşenə qarşь bulqan kerəş aqьmьnda dergəqьşьldьlar.

Beđđen burьsьbьđ, pralitarijat jəməg-tselegenn burьsь, doşman kestərde hьnьrьv, indystrejələşterev, ildə satsijalizm nigeđndə jaŋьnan qorьv eşeneŋ barьşьn tidlətev. ·

Qələm eşselərə xuduzьstьvalь hyđ eşselərə, mədəni rivəlytsijə eşməkərđəre: başqortostan pralitarijat jađuьsьlarьnьŋ 1 nse əlkə kənfirinsijəh heđgə, yđ saftarьqьđqa, pralitarijat saftarьna jahь burzьvazija idijalugijahь inevgə qarşь kerəşerə, kammun partijahь jetəkselege aƀtьnda, pralitarijat həm eşsəndər jalpьhь menən quŋqa qul totoşьp satsijalizm pralitarijateneŋ jemrelməƀlek binahьn torqođorqa saqьrьp merəzaqət itə· Nər ber keşe yđ urnьnda bulьrqa (pustьnda) ber eş esən kerəşergə tejeş.

linin bajraqь aƀtьnda alqa.

Əlkə kamsamul kəmitəteneŋ sastatь.

Başqortostan kamsamulьnьŋ jyəələj s'jьzьnda əlkə kəmitət aqzalarьna tyəəndəge iptəştər hajlandьlar.

Qareinski A., Şakirьf Jamalitdinьva, Nafigin Kucakuva, Serzan, Kulajьf Zarubin, Tjmjrbulatьf ,Idrisef, Aminevə,Masxuf, Qumiref Malcanьf, Vasil jeva, Fattaxьf, Gyləjef' Kərnauxьf, Əmiref, Xəjnyllin, Qotlobajьva. Kylişə, Zininə, Radiunьva, Kinjabulatьf, Laxmastьf· ,Maskavicef' Mizajlьf, luldьbajьva, Başmaqьf, Milnikuva, Fraluf, Vinagrateva, Kurigin, Gribuf, Kuklin, Bajburina, Kytyşef, Apulьf, Junьsьf, Tarasьf, Timirgalina, Əxmiref, Astaxьf.Maksin, Xədisef; Davьtьf, Fioktisef,Moxam'jazьva,Xobinka.

Ularqa kəndiđəttər.

Tazьf, Jakьvlьvə, Jl'jaşьf, Almajьf, Bikeyrin, Gali jьva, Diəglef, Zaripьf, Fiditьva, ip. hajianalar.

Rif kəmisijəgə:

Bavьtьf, Karimьf, Markilef,

Ularqa kəndiđəttər:

Jəhydin, Nikrasьf,

Başqortostan kamsamulьnьŋ əlkə kəmitət sikritarь ip. Ə. XADISEF.

Prizidiymgə:

Əxmiref - agitprup mədire, Maksin - trut ubraz mədire, Astaxьf - ojoştьrьv bylege Modire; Xədisef -javaplь sikritar; Davьtьf „Jəş juqsьl" həm „B. jəştəre" ridaktьrь;

Fiaktistef - pejanirdar bjurahь rə'ise. Kurigin - Kuklin, Bajburina.

Ularqa kəndiđətər:

Fraluf, Tarasьf,Juldьbajьva, Timrgalina, Junьsьf, Kartaşьf ip. yttelər.

Kamsamuldьŋ bətə səjyz kənfirinsejəhenə Xədisef, tavьş birev xoquqь menən, Linin (Bilərəttən) kəŋəş bjrev xoquqь menən hajlandьlar.

S.S.S.R. kamsamuldarь.

ikmək əđerləvđə kamsamuldar.

Ukrajьna kamsamuldarьnьŋ Romin tigən ukruk kənfirinsejəhendə kamsamuldardь ikmək əđerləv frontьna mablizavajt itərgə buldьlar.

KənfirinsejəUkrajьnanьŋ bytən ukrug kamsamamul ojoşmalarьn jarьşqa saqьrdь.

Satsjalizm jarştarь.

Adissa şəhərndə 1 nse majda bik kypkenə pritpriətiələrdə satsializm subbutniktare buldь. Ip. Marti işmndəge zavьtta rajun ap tkum, rajsavit,şifta bulqanbatal jundar qatnaşь menən əməgə 2000 dən artьq keşe qatnaşqan.

Başqortostan kamsamulьnьŋ şifьndaqь qara dinged .. hava iskadriljahь vəkile həm əlkə kəmitətteŋ aqzahь ip. XAMINKO.

Məskəv - Novasibirski - Irqutski arahьnda hava julь asьldь.

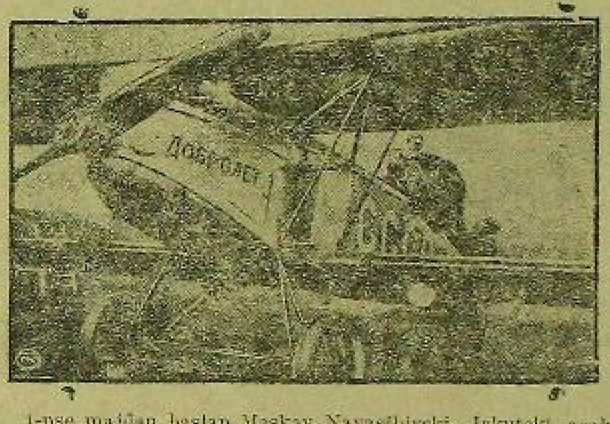

1-nse majđan başlap Məskəv Navasibirski—Irkutski arahьnda Daraljuttьŋ hava julь asьldь. Osovđar tenəndələ jahaloqaŋqa kurə, Məskəvdən Irkutьskiqa tiklem bətə jul 35 səqət esendə ;jereləsək (ikespris pujьzь 115 səqəttə jərəj).

НУКƏТТƏ: Omьski ajradrumьnda Məskəvgə kitəsək berense paştanь ajraplanqa tejəjdar.

KIMdeŋ 10 jьllьqьna əđerləneged.

(Intirnatsijanal elemtəəcən)

Bətə donja kammunis jəştəreneŋ 10 jьllьqь jaqьnlaşa. Un jьllьqtь udqarьvqa əđerlek kyrgəndə iŋ mehim məs'ələlər bulьp xərəkətebeđgə jomqaq jahav həm kiləsəkkə, həm kiləsək kendə yƀev esən juldar hьđьp qaldьrьv. Jybələj kənendə jəştər arahьnda bəjnalmiləl tərbejəne nьqьtьv berense luzьnqьlarđan hanatьrqa tejeş.

Səvittər sajuzь kamsamulьnьŋ kapital ildərə jəştəre menən bulqan elemtəneŋ iŋ jənle bulqan berđən ber julь, Intirnatsijanal tərbejə Məs'ələhe V.L.K.S.M. esən jəş bьvьndь tərbejələv həm ularđь, jəş bьvьndь satsejalizem tedəv eşenə ьlьqtьrьvьqa saqrьlqan. Palitseja, zandarmirijə həm kapital sənəqəteneŋ yƀeşen yđ jelkələrenə kytərep barьvsь. burzьva qul aƀtьnda xoquqhьđ jəşəgən eşse sьjnьf jəştərə beđđeŋ tərbejəvi həm məqnəvi jardamьbьđđь iƀkə alalar, beđđeŋ azatlьq esen bulqan sьjnfьjkerəşebeđgənarьq qujalar.

Beđđeŋ iƀkə alьvьbьđ, sit il kamsamuldarь esən məqnəvi jarđam həm hatlьq satsьjalist burzьva menən kerəş eşendə seritesteva urnьn totalar. Səvittər ilen haqlavđa, bed nisek kerəş alьp barqan bulhaq ularđa beđđeŋ menən səvit ile eşse jəştəre menən berlektə vьlas esən kerəşəsəktər. Xəderge miđgelđə qajhьlьrki burzьva şulajuq dimakratija» ile jəşen qьdьvlьqь menən faşizem diktaturahьna tabə barqan, kamsamuldarđьŋ arttarьnan tikşerev eşe qьđьv xərəkət alqan xəldə, ular V.L.K.S.M.dьŋ jarđamьna moxtaz bulalar.

Bətən donja elemtəhe,beđđeŋ eş təzribələrebeđđe ularqa urtaqlaştьrьvqa, tapşьrьrqa jarđam itə. Şunьŋ menən bergə sajuzda intirnatsijanal elemtə totolmaqanlьqь kedətelə. Ajьrьm jadьşьvđь iƀəpkə almaqanda, irken erəveştə yƀeş juq. KIM başqarmahьna elemtə kəmisəjələrenən urtə xisap menən ajqa 30 xat kilə. Əgərđə bed, sajuz dəvmələndəge 68 meŋ kamsamul jəcəjkəhe barlьqьn iƀəpkə albaq bьl nəmeneŋ bik nasar, hiđelməƀlek xəldə ikənlegen kyrəbeđ. Barlьqь 129 jəcəjkə daimi erəveştə jadьp bara. Başqa ojoşmalar his ber terlələ elemtə totmajdar. Sit ildərdəge bulqan 15 sajuzinde ber nisə jьldar bujьnsa yđ şiftərenən matdi həm məqnəvi jarđam ala almanьlar. Xat jadqan jəcəjkələr. qoro farmalniqa birelələr, ularđьŋ xattarь sit il kamsamuldarьn qənəqətləndermaj.

Bьl fakьttar, sьjfьrdar intirnatsьjanal elemtəneŋ barьşь turahьnda uŋьşlьqtьŋ qənəqətlənerlek xəldə tygeldegen kyrhətələr. Sit il kamsamuldarьnьŋ tormoş şarttarьn, ularđьŋ xəldəren jaqşьrtьv eşendə qьđьqhьnqan kamsamul həm partьja heđ iptəştərgə qarata bьl qьfy itelerlek tygel.

Uŋajhьdlьq nəmələ hun?

Səbəbe şulqьna. Beđđeŋ sit il jəştərə əƀtənən bulqan şif eşebeđ massьvaj təƀtə tygel, tik şif eşeneŋ barьşь sajuz kəmitətegenə belə. Heđ kamsamuldar arahьnda meŋərləgən kamsamuldarđьŋ, unar meŋ menən hanalqan sit il jəştəreneŋ əƀtənən şif itevđəren, həm nisek şif itev turahьnda belməvđərentabьrhьqьđ. Intirnatsijalal elemtə bьna qəđər jalpь insiativahьna nigeđlənməgən.

Intirnatsijanal bəjləneştə eştə nьqlь alьp barьrqa hər ber eş sistimahь kankrit ydgəreş indererge. Kankrit məs'ələlər tirəhendə kyŋelde gruppalar buldьrьrqa, insiatif jədrəhe qьđьqhьnьvsьlar, hejəvselər gruppalarь teđərgə kərək.

Urьndarđaqь ojoşmalar, kamsamul jəcəjkələren iƀəpkə alьv eşenə ьlьqtьrьv əsən eş alьp barьrqa. bergenələ pьraizvudsьtьva sit il menən elemtəhəđ bulmahьnə tigən luzьnqьnь kytərergə. Xat jađьvdan tьş, jəcəjkələr sit ildərge matirijaldar jebərergə tejeştər. Məkələn: fatuqьrafьja plan, fьlak. ьznacuk. pьlakattar, estina gəzittəre. listufkələr həm başqalar. Bьlar ande jənle əndəv xeđməten ytəjəsəktər.

Kamsamuldьŋ VIII nse ʙɵtə ʙaşqortostan sjьzьnda

S.S.S.R. đьŋ eske həm tьşqь xəle turьhьnda ip. JYRIVIC daklatь.

Iptəştər, min yđ qul kəsə menən kən kyrəvseiərđen aldьnqь avangartь bulqan jəştərgə, kamintirinden VI nsь kungerisьndaqь həm parteja qarardarьnьŋ sit il xəldəre turahьndaqь jomqaqtarьna analizejabavdь tejeş hanajьm.

Bьl turala partejanьŋ XV nse s'jьz qararьnьŋ hedəmtəhenə tuqtajьm. Sit il xəldəre turahьndaqь məs'ələlərgə analiz jahaqanda, kamintirin həm parteja qarardarь dərəƀ bulьvqa qaramaƀtan' ajьrьm partьja aqzalarьndala kamsamul arahьndala ikelənevđər bula. PartejanьŋXV-s'jьz qararь əjtə:

«Xisap dəvere sit il dəvmələndəge kapitalizem lagirьnda bulqan yđ ara mənasəbəten həm ulardьŋ səvittər sajuzьna jynəlderelgən qaraştarьn astь.

Kapitalizem dəvlətterenen alqa atlavь pьraizvьdstьva yƀeşe huqьşqa xətlem bulqan xəlgə jetev, tavar abarutьnьŋ ajaqqa haƀьvь yđ ara bəjləneştən „narmallaşьvь“ (artaq xəlgə kileve) tixnikənen qajnь ber tere alqa barьvьna qaramaƀtan, donja jəđə kabitalizem sistimaqьnьn ylsəj almaƀlьq dərəzələ qarьşьlьq nigьdendə, kapitalizem donjahьnьŋ ni jeđhed yƀeşe qьrqьvlaştь. Səjəsi həm iqtisadьj kerəş əsasьnda donjanь bylьv, sitkə tavar sьvarьv, badar esən Intьrnatsьjanal kerəş estirahьna əjlende...».

Donja iqtisatьnьŋ yƀeşendə bed donja iqtisatьnьŋ huqьştan elekke xəldəgenən kisrəbed. Udьvьn badar kanjunukturahьna kyđ halqanba 26 - 30 p. huqьştan elekke xəldəgenən ərtьq yƀeş barьn kyrəbed. Şuqa qaramaƀtan bed beləbeđ, kapitalizemdьŋ donja xuzalьqьndaqь ьstablizatsejahь vaqьtlь həm juqarqь-hunqь noqtaqa kilep jetkənen.

Huqьştan hunqь dəverdəge kapitalizem yƀeşenen əs dəverenə tuqrarqa ərexsət iteq đ.

Bьl əs dəverđe kamintiren oşolaj bylə:

Berense dəverdə kapitalizem qьrqulaşqan-aptьraş esendə jəşəj həm şul uq vaqьtta eşse sьnnfьnьŋ rivəlytsijə xərəkəten kesəjeven kisrəbed, Bətə javьrupa məmləkəttərendə eşse sinfь 8 səqətlek eş xaqь artьv, dəvlət tormoşonda qatnaşьv imkanejatьn aldь. Eşse sinьfь yđenen xquqьn haqlavđa đur hedemtələrgə ireşte.

Ikense dəver — Kapitalizem sistimahьnьŋ vaqьtlь yƀeşen kyrəbeđ. Bьl 1923 — jьldan eşse sinьfьna qətqi eraveştə hezem başlaj. Bьl hezəmdə bətə donja satsəjalistarь sattejal dimakьrattar baş ryldə qatnaşalar· Donja huqьşьnda həm huqьştan hunqь dəverdə satsejalistar yddəren hatьlqan itep kyrhəttelər həm eşse sinьfnn turanan turь haƀьv, kapitalizem sistimahь xuzalьqьnьŋ iŋ jaqşь ximajəsьn bulьp sьqtələr. Oşolar arqahьnda, satsejal dimakьrattarqa tajanьp, burzьvazeja ydenen pazitsejəhen nьqьta həm eşse sinefьna hezem jahaj.

Odon huqьştan arьqan — qaqşaqan eşse sinьfь avьr jeŋelevdərgə osoraj yđen haqlav (Оборона) qa əverelə.

Ɵsənsə dəver — Kapitalizem huqьşqa xətlem bulqan xəlenən sьqa. Ajьrьm həm qmymi dəvlət kyləmendə kapltalistardьŋ berləşevdəre (Kartil həm teristar) yƀə həm kesəjə· Bьl dəver xuzalьqtьn huqьştan elekke bulqan xəlenən sьqьv dəvere. Eşse sinьfьna qətqi rəveştə hezem başlana. Anglijazabastufkahьna hezem jahav, turanan turьqa Italijanь faşistlaştьrьv həm başqa dəvləttərđe faşistlaştьrьv... Mьnda eleqe dimakьrateja ojoşmalarь, parlamint həm başqalar bətəhelə juqqa sьqalar. Kapitalizmdьŋ bьl xəlgə jeteve, yƀeşe menən yđenen serek ikənen bigerəktə xəđer oşo xəldə jalpьnьŋ terekiek itə tərqan minimumьn birə almaqanlьqьn kyrhətə. Bətə sistimьnьŋ eskə qarьşьlьqtarь jemerelevgə taban alьp baralar. Qarbi javьrupa dəvləttərendəge qarьşьlьqtar tixnikənьŋ đur yƀeşenələ kyrenə.

Aftamat maşinalar jahap sьqarьv kenuijer sistimahь-bətəhelə tixnikəgə bəjlənə. Tixnika yƀev menən bergə eşhedlektə yƀə. Jalpьnьŋ teləgen ytəvđə tixnikanьŋ 50 p. fajdalanьlmaj pьraduksejə jalpь esən tygel, ə badar esən əđerlənə.

Bьlardan başqa kapitalizem donjahьnda bulqan qarьşьlьqtarđan yđ ara kerəş huqьş qurqьnьsь tьvđьra. Ulda bulha berđən Amirika həm Ikensehe Angeleja. Angelejə elek başqa məmləkəttər menən hatьv eşendə julbaşsьlьq rulьn ujnaha xəđer anьŋ yđək donja səjəsəte Amirikaqa urьnlaşa. Tixnika eşendə Amirika hunqь kəndə, bigerəktə huqьş vaqьtьnda, đur adьm atlanь. Unьŋ alqa kiteve hedemtəhendə yđ məmləkəte esendə eşləgən pьraduksejalarьn fajdalanьp betərə almaj artьq bulqanlьqtan, başqa jerdən badar eđləj.

Amirika kapitalь Aegintina, Baliveja, Bьrazileja, Kalumba Həm başqalarda 12 tapqьr yƀhə — Angeleja kapitalь yƀeşhađ elekke—ƀke xələndə qaldь.

Amirikala xəđer aftamabil juldarьn bətə Amirika dəvmələndə julqa halьv, radeju ьstanseja, hava seltərđə e qorov turahьnda pьlan eşlənə.

Angelejə elek kanadala eƀtenlek itha, xəđer mьnda Amirikanь osorata. Şəreqtələ şul uq xəl. Qьtajda Amirika menən Angeleja kapitalь arahьnda kerəş bara. Ulda Şankaj - şi həm başqa giniraldarđьŋ yđ ara huqьştarь tygel, ə Amjrika menən Angelejə arahьndaqь huqьş bara.

„Furd“ fabrikahьnьŋ vəkələte qьtajqa kilep jaŋь aftamabildər qorov turahьnda meqəhədələr tedevə. Amirika bьnьŋ menəŋgenə qalmaj, ul Afrika həm javьrupaqala taşlana. Amirika kapitalь kəndən kən đur urьn tota.

Bьnda badar esəngenə kerəş tygel, ber—berehenə tə'sir itev kerəşegenə tygel, bəlki pьraduksejalar ytkərev urьnь elklər, dingeđ juldarь esən kerəş. Igen gigantьnьŋ qьƀqasa analizь şunan qibərət. Kaptalizem sistimahьn ajьrqan başqa qarьşьlьqtarđь qarahaq, ul kalu jalarđaqь rivəlytsejə kerəşe. Rivəlytsejə xərəkəte ber minutqala tuqtalmaj. Ber urьnda tuqtalha, ikense urьndarda taqь qalqa: Hindostan buihьnmь, qьtajdamь, pirsejə.... kalonja xərəkəttəre kapitalizemdьŋ əsasьn edələr qaqşatalar. Bьl nəməgə alьp bara? Bьl səjəsət turanan turьqa jaŋь huqьşqa alьp bara. Huqьşqurq ьnьvь həm unьŋ nətizəhe· uqa xəđerlek eşenə đur seridestьvalar tygelə. Bətə donja huqьşь yđenen dəhşəte menən 14 - jьldaqь donja huqьşьnan ajьrьlasaq.

Burzьvazejanьŋ kabinitьnda nejdər eşləngənen bəd belmajbed. Ə qajhь ber svidinjələr aşa ajrapьlan həm gazdardьŋ keslelegen radiju aşa keşehed ajьrapьlandar jəretev jul başlьq itev, keşehed tixnika menən paraxuttardь atьv təzribələren həm başqalar.

Jaŋьnan jaŋь maşinalar ujlap sьqarьv, ber nisə qat-qat təzribələr jahav bətəhele insanьjattь (keşelekte) juqqa sьqarьv julьna jynəlderelgəndəren belebed.

yđ ara kileşev məs'ələhenə kilgəndə Killuktьŋ paktь həm qoralhьđlanьv kənfirinsejəhenen tetqan julь əs urьn tota.

1) Kapitalistar ilenen qotorqan eraveştə xəđerlektəren bujav teƀen almaştьrьv; 2) Aegeleja həm Amirika tə,sire gigimunejə (əƀtenlek) esən kerəş; 3) Tьnьslьq hyde menən yđenen qarşьlьq səjəsəten səvittər sajuzьnьŋ ьsьn tьnьslьq səjəsətenə qarşь qujьv. Menə kənfirinsejənen kyđatkən nəmələrə oşolar.

Eşselər sinьfь kapitəlizem sistimahьna udar jahaj. Rivəlytsejə qudqalьşьnьŋ kytəreleşe, eşse sinьfь dejəm rivəlytsejə avьnan turanan, turь rivəlytsejə avьna əverelə. Bed kypkene eşselər kytəreleştəren, jaŋьnan rivəlytsəjə qudqalьştarьn (Birlindəge berense maj kəndəre) kyrəbed.

Satsьjal dimakьrateja ojoşmahь faşizem ojoşmahьna əjlənə.

Satsьjal dimakьrattar xəđerge kəndə eşselər xərəkətendə turьnan, turь kuntьr rivəlytsejə rulьn ujnajdar.

Jьjnap əjtkəndə, partejanьŋ qarardarь XVI- part kənfirinsəjənen qararь, kamintirin kungrisьnьŋ pьraizvьdьstьva eşendə huqьştan elekke xəldən uđьvqa qaramaƀtan, kapitalizemdeŋ vaqьtlь yƀeşen, huqьş qurqьnьslьqьnьŋ qьrqьvlaşьvьn kyrhətələr.

Sit il mənəsəbəte turahьnda parteja esendəge həm başqa kampartejalarđaqь uŋdarqa qaraş.

Hedden esen sit il turahьndaqь Lininden tijyrejəhe—kapitalzemdьŋ sereve asьq bulьrqa kərək· Partьja esendəge ajьrьm qaraştar, beddə bulhьn, sit kampartьjalarda bulhьn — uŋdar xəđerge vaqьttaqь kapital ilderendəge kapitalizem yƀeşe menən bujarqa tьrьşalar. Bьl əsəsi məs'ələlərdən hanala.

Şunьn menən bergə, təbiqi, kammunistar intьrnatsьjana'ьnьŋ taktikahьn almaştьralar. Alardьŋ qaraşьnsa kapitalizem ьstablizatsejəhe dəvam itə, his almaşьnьvđar juq. Liniden tejyrejəhe həm kammunistar intьrnatsьjanalь qarardarьna qaramaƀtan kapitalizem ьştablizatsəjhьnьŋ (yƀeşenəŋ) dəvəm itkanen kyrabed. Unьŋ sereve həm qarsьlьqь qьrqьv bulhala, bьnь uŋdar kyrməjdər.

Girman kampartejahьndaqь „Bьrandira“ gruppahь. Girmanəjanьŋ yđək kamparteja kamitəte aqzalarьnan taqьla ber nisavhe kamintiren qararьn ytəvse Tilmanqa qarьşь kerəş kytərdelər. Kamintьrənbe qəjepləvdərendə sit il partəjalardь uqmaştьrьv səjəsəte alьp barmaj, kiƀьv səəsəte alьq bara tejđər. Sit il rivəlytsejə xərəkəte turahьnda uŋdardьŋ əsastarь şul.

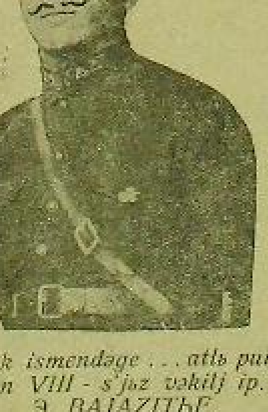

Başsik ismendəge . . . atlь pulьktan VIII - s'jьz vəkilj ip. Э. BAJAZITЬF.

Partejanьŋ eske xəle.

Xəder bed rikanstrukseja dəverendə jəşəjbed. Jaki başqasa əjtkəndə, qaldьq kapitaliz m menən qətqi kerəş alьp barabьd. Bətə xalьq xuzalьqьn jaŋьnan satsejal əsasьnda qorov dəverendə jəşəjbeđ· Bed bajtaq tedəv dəvərdəren udqardьq. Bedqə xəder jaŋь zavьt—fabrktar kərək. Uŋdar, qajhь vaqьtta kamsamuldala, bьl məs'ələ turahьnda vaq burzьva tə,siren haqlavsьlar «nej esen bed qorov ilendə ere zavьttar halьrqa tьrьşabьd həm başqalar.

Nej əsən betə diqqatte ere pьraizvьbьstьva, ere sənəqətkə qarata tuplajbьd. Dereƀme, bьl turalaqь bedden giniralnaj julьbьd?

Iptəştər, bəgen bьnь tikşerergə kərək. Bed məs'ələne bьlaj qujabьd, nej esen? Bedden təp diqqət ilebedđe indysterejələştərevgə jul totarqa tejeşbed.Bьqa ikə səbəp:

1) Əgərdə bedđə ere sənəqət bulmaha satsьjalizem tedəp bulmaj. Ere sənəqət dulmaha avьl xuzalьqьnda tedəp bulmaj. Oşonьŋ esəndə bedqə ike jul bar: Berhe—jaki arьqa kire kapitalizemqa, Ikensehe—jaki alqa satsejalizьmqa barьv. Əgərđə satsejalizьmqa barhaq, bedqə ere sənəqət kərək. Oşonьŋ menən bergə məs'ələnen ikense jaqьla bar. Əgərdə il jer bilev (orpapный) eşenən indusьrejagə kysməgən bulha kapital kalunjahьna əjlənergə məmkin. Şuqa kyrələ bedqə kapital dəvləttəre qul aƀtьnan qotolorqa kərək. Şunhьđ satsejalizem tedej almajbьđ. Menə oşonьŋ esendə partəjanьŋ giniralnaj ustanufkahь — ilde indysterejələştjrev.

Əgərdə kamsamul es'ьzь bьl juldь dərəƀ həm turь tip tapha, unьŋ ytələvən qararqa kərək.

Əlgəşevdər hedəmtəhenə tuqtalajьq. Min bьnda satsejal daxuttarьnьŋ yƀeştəren kapital ildərə menənsaqьştьrьp qarajьm.

His ber talaşhьđ bedđə yƀeş timpь kapital ildərenə qaraqanda juqarь.

Əgərdə biş jьllьq pьlan bujьnsa alqanda valavaj pьraduksejə 125 p. artha, eşləp sьqarьv 85 p., eş xaqь 55 p. arta, ydenə teşev xaqь 30 kəmej. Xaq 20 p. teşergə tejeş. Bьjьlqь yƀeşten nisek ikənen kyrhətevse qьƀqasa handar. xuzalьq yƀeşendə biş ytməklegendəge pirispiktivalarđь ber qajđanda taba almanьqьđ.

Rikanьstrukseja dəvere bətə kəs şişmələren tuplavđa məs'ələne qətqi rəveşsə qujđь.

Avьl xuzalьqь rikanьstruksejahь.

Hed beləhegeđ avьl xuzalьqьnьŋ əkeren barьvь sənəqət yƀeşe menən avьl xuzalьqь arahьnda eđeleş qurqьnьsь tьvđьra. Avьl xuzalьqь şəhərđər esen adьq həm eşlənməgən tavar bazahь. Oşonьŋ esendə beđ oşo bazaqa tajanabьđ.

Bьl xuzalьqtь kytərəv iŋ aldьnqь məs,ələrdən tora. Bed avьl xuzalьqьn ike jul menən kytərə alabьđ: 1) Satsejalizem julь bujьnsa təp kerəƀtejən jalpьhьn kəpiratiflaştьrьv kalxuz həm safxuzdar tөđəv·

VIII-nse es'jьz diligatlarь maudat alalar.

Menə bьlar bedden təp juldarьbьđ. Eske tedeleştə satsьjalizem qapqahьn oşo jul menəngenə asьrqa memkin.

Avьl xuzalьqьn kytəry menən bergə jarlь həm urta xəllelərdelə nьqь'ьrqa tejeşbeđ.

Bьl turьla bed məs,ələne iqtisadьj jaqtan qujarqa karek. Kalxuz həm safxuzdarqa, berləşevđərgə xəkymət kyp seridvstьvalar hala. Urta xəlle menen jarlьnьŋ berləşeve arqahьnda ularđь jaŋь tedeleş xuzalьq furmahьna xəderlajbeđ. Bьqa bed biş jьl ytməklegendə 20 miljart hum aqsa halьrqa tejeşbeđ.

Şafxuzdardьŋsəsev majdanь 5 miljun giktarqa jetərgə tejeş, kalxuzdar səsev majdanьn 20 tapqьr artьrьrqa tejeştər.

Tьraktьr zavьttarь biş jьl adaqьnda jьlda 54 meŋ tьraktьr eşləp sьqarьrqa tejeştər. Menə bedden əƀtə oşondaj avьr burьstar tora.

Agra minimumdь qəməlləş- rev arqalьnda hьs ber kəs ykmaj 35% urazaj alьrqa tejeşbed. Səsev majdanь 140 miljun giktar artьrqa tejeş. Xađerdə beddə miljun, orloq xuzalьqtarьnda valavaj pьradokseja ber miljartqa jetərgə tejeş. Ul beddə xəđer 740 miljun. Partijanьŋ totqan julь oşolar. Şuqa kyrələ kiŋ qatlam yd qulь menən kən kyrevselərden, bigerəktə kamsamuldьŋ diqqəte jəlep ielergə tejeş.

Əgərđə bed satsьjalizem jarəşьn alhaq, bьl məs'ələne kamsamuldar qudqattь, jarьşta kyp zavьttarqa kamsamuldarđьŋ kiŋ rəveşta qatnaşqanьn kyrərbed.

„Jeŋel kavalireja“ eşendələ đur elgəşevđər bar.

Min, xəđer pьlandь y təv məs'ələhenə tuqtajьm. Beđđeŋ pьlan - qьjьnlьqtardь həm jeteşməvlektərđe qaplav pьlanь xəđer beddə finanьs, adьq məs'ələhe kəsənev xələndə. „Nejşləp beddə ikmək həm manufaktura xəle nasar?“ tigən qaraştar bar. Qajhь ber təbəktərdə bьl qaraştar aralaşqan - giniralnaj juldь ytəvdə, hər eştə kəsənergə həm ber tinde haqlarqa tejeşbed. Bьl qьjьnlьqtarьbьŋ mədənej yъeş menən kacistьva yъeşenen ajьrьlьvьnan kilə. Şuqa kyrələ eşləp sьqarьvdь jaŋь tedələşkə hejrəjđər.

Parteja xədərge kəndə dur burьstar qujđь. Ulardan berense tənqit həm yd ara tənqit. Beđđə jetərlek xətləm fajđalanьlmaj.

Parteja linejəhenən tajpьlьvdar, bojorakratizem qaraştarь kyrenə həm başqalar. Partejanьŋ luzьnqьhь bojorakratizem menən kerəş eşendə jetərlek, qənəqətlənerlek xəldə ytəlməj. Eşləp sьqarьvdь kytərev, satsьjalizem jarьşь iŋ kərəkle məs'ələlərđən hanalalar. Bьlar beđđən đur kəs jələp itəvde talap itələr. Oşo kəstə kytərev aldьnqь məs'ələlərđən tora.

Bьlardь atqarьv esən kamsamulqa yđeneŋ tejeşle abьstanufkahьn tьvđьrьrqa kərək: savişanjalar, sabьranjalar.

Qajhь ber vaqьtta pьraguldа jərevse rabutniktardь (eşselərđe) qəjepləjbed, ulardь tərbejələrgə belməjbed, xekemətkə zьjankiltergənen teşendermejbed.

Jaŋь furma elemtələr - bьl ər jaŋь nəmə. Elek bed avьl menən qala arahьnda bulqan elemtəne hejlahək ə xəđer bed terlesə furmala bulqan elemtələrđe udqarabьd. Bed xəđer qadar menəsəbəttərə aşa elemtə-totov eşengenə tygel, maşina həm tьraktьr aşa pьraizvьdьstьva elemtəhen qujabьd. Bьl furmanьŋ qujьlьşь yđeneŋ təzeribəhendə eşse həm jəştərđən pьraizvьdьstьva ojoştorьvь xaraktirьn krəъtejendərgə ydləşterevən talap itə. Bьl parteja, eşse həm kamsamul aldьndaqь torqan đur burьstar.

Bьlar bətəhelə parteja julьnan sitkə sьqьvsьlarqa qarьşь kerəştə kađьrđar jeteşterevde hanaj. Bьl eş xəđer parteja esendəgenə tygel, partejanь tadalandьrьv. Tadartьv eşendə, partejahьđđar arahьndala qujьla.

Kalxuzhəmsafxuzbarđьŋ totqan urьndarьnda narьv birep jetkerə almaj.

Bьl fakticьski pьralitarejat pazitsejahьnьŋ buşavьna alьp bara.

Partejanьŋ burьsь rikanьstrukseja (tədəv) dəverendəge qьjьnlьqtardьjeŋevhəm kapitalizem iliminttarьna qatqi rəvəştə kərəş menənqenə siklənməj ə, diktatura urgьndarьndaqь bojorakrat iliminttar menən kərəş talap itə. Bьnь bed yd qul kesə menən kən kyrevselər berense nəvbəttə eşse sinьfь berga Lininizem nigeđendə kiŋ aktif ojoştorqanda tənqit həm yd ara tənqit arqahьnda bed aparattaqь bojorakьratizemgə qarьşь kiŋ jalpьtь ojoştorqandaqьna jeŋep sьqa alabьd.

Bьl eş partəjanan bejək tərtip talap itə. Hər sitləvsələrgə qətqej kerəş kərək.

Bьqa kamsamul eşse krəъtejən jəştəren ojoştьrьv, bətə kəsən elekke təzribəgə qarap julbaşsьlьq həm tərtip eşen julqa halьvdь partejanьŋ totqan giniral julьn tulьhь menən nьq torop, tormoşqa aşьrьrqa tejeş.

(Qatь alqьştar.)

V. L.K.S.M dьŋ VIII nse Başqortostan es'jezьnda qьđđar tərkəmə.

Heđemtələ partejanьŋ eske uŋ qanatь turahьnda.

Bьl turala nindəj uklundar həm borolmalar barlьqьn əjtep yttem. Unьŋ tamьrь beđđeŋ ьvaq tavar xuzalьqьnda iqtisatta jata.

Bьl uŋ qanattьŋ şişməhe, ьvaq tavar xuzalьqьnda buşaqlьqtar sajqalьvđar, şatanjalar tьvalar.

Krəъtejən də ike uj bar: pralitarijatqa qaraqan jaqtь jəđ, kapitalizьmqa qaratqandala ydgərməj, Yđe aşlьqtь eşləp alьv jaqьnan krəъtejən pьralitarьjatqa jaqьn, ul pьralitarьjat diktaturahь julьnda, burzuvazeja diktaturahьna qarьşь. Ə krəъtejən aşlьq hatьv jaqьnan yđen irekle hanaj kyberək aqsa alьv jaqьn kedətə. Bьl jaqьnan uqa kapitalizem jaqьn. Menə bьl krəъtejən duşahьndaqь uj partьjanьŋ eske tedələşendə həm eşse sinьfьnda sajqalьvdar həm şatanjalar tьvđьra. Başqasa məmkin tygel. Əgərđə kapitalist iliminttarьna, kulakqa qarьşь bulqan hezəmgə kilgəndə, tid aŋlajbьđ qətqej həm sinfьj kerəşte. Uŋdar sinьfьj kerəşteŋ mixanikahьn teşenmajđər. Bьl luzьnqanь majlajđar.

Ular sinьfьj kerəşte ikense donjala tip beləlar.

Beđđeŋ səvit aparatь qajđa jaqşь eşləj, təbiqi,unda jarlь həm əşselərdeŋ mənfəqəttəren kyđətelə. Unda sinьfьj kerəşteŋ qьrqьvlaşьvь artьqьraq kyrenə.

Keşe kəsən ikьspьlatirь vajt itəvse kulak əlbəttə yđenə qьъьm jahav menən riza bula almaj.

Səvit vьlasь, partьja həm kamsamul ojoşmalarьmenən kerəşə. Uŋ qanat menə bьl sinьfьj kerəşteŋ mixanikahьn teşenməj həm sinьfьj kerəşte bujarqa tьrьşa.

Ul partьjanьŋ giniralnaj linejəneŋ yđeneŋ jaŋьlьş ustanufkahь menən bujaj.

Uŋ qanat safxuz həm kalxuz tedələşe həm yъeşenə asьq teşenməj. Yđeneŋ əsasьnda məs'ələne ajьrьm krəъtejən xuzalьqtarьnьŋ qmymi nьqьvьna jynəlderə. Ə bed ajьrьm xuzalьktardьŋ krəъtejən jalpьhь əəsasьnda həm kəpiratifļaştьrьq nigeđendə nьqьvь turahьnda əjtəbeđ.

Uŋ qanattьŋ sit il turahьndaqь qaraşь satsьjal dimakьrateja jaqьna hejrəj, uŋdar qəməlej rəveştə kapitalizem aptьraşь turahьnda hajrajđar.

Uŋ qanat yđ pazitsejəhendə nipman həm kulakka qarşь kerəştə teşenməj.

8-s'jьz diligattarь hejləşələr

Şif eştəre jomoşaq bara.

(BAŞSIK ISMENDƏGE URALSKI KVƏLIR PULЬQЬNAN IPTƏŞ BAJAZITЬF HƏJLƏJ)

Pulьkta tatar-başqort gezitəre juq, pulьktьŋ ajrьm matbuqat esən sərməjəhe juq. Luganski həm Başsik şife bulьp jəşəjbeđ şiftarьbeđ bьjьl ber nisə bertək kitap jebərde, elek berəvdə juq ine, şulajđa hamanda qənəqətlənerlek tygel. Uđqan jьl Başsik beđđeŋ pulьkka 3000 hum aqsa bildələgən bulhala, jebərə almanь. Tatar- Başqorttardan kilgən jəştər, pulьkka kilgəndə 35-40 pra. nađan xəldə kilep inələr.

Qullanmalar juqlьqtan uđqan jьl jəştərđe uqьvqa əjrətkəndə,hər tərle gəzittəđe qьrqьp eş kyrdek. Bьjьl barlьqь 2 kitap buldь, ləkinbьlarqьnaqənəqətlədermejđər, sənki uqьj belhələrdə jađa belməjdər.

Qьđьl ərmistərđe səjəsi jaqtan əđerləv esən ber tərlələ qullanmalar juq, şul arqala əŋgəmə julь menən eş kyrelə' heđemtələ jəştər uqьqandarьn ydləşerə almajlar. Kamsamul matbuqatь bulmaqanlьqtan jəştərđe kamsamul safьna tartьv avьr tora. Huqьş eşenən, qəməli jaqtan tiđ əjrənələr, ləkin nazari belem alьv avьr xəldə, sənki ydtelebeđđə kitaptar juq.

Başsik jьl hajьn vəkil jebərergə hyd birələ jebərməj qala. Səbəbe nəmələ ler. Ləkin ketəp torqan qьđьl ərmitərgə uŋajhьđ tə'ъir itə... tej ip. Bajazitьf.

Estərle diligatь

X. Jurakajьf hejləj.

S'jьzda hər tərlə məjeştən jьjnalqan xalьqtarđь osoratьrqa'alar menən eş barьştarь turahьnda əŋgəmələr huqarqa tura kilə, Məъələn min Arslan jortonaniŋqaraŋqь avьldan kilgəjnem, ,S' jьzqa inər aldьnda, Qara diŋgeđđən kilgən Baminku həm Izjaslav qalahьnan kilgən. Bajazitьf iptəştər menən hejləşergə tura kilde. Ulər asьq jeđ menən yđđəreneŋ kamsamuldarь arahьndaqь bulqan eştəren hejləjđər, qaraŋqь avьl kamamuldarьnьŋ, satsьjalizem tedəvdə qatnaşlьqtarьn horaşalar, eş təzribələren urtaqlaşalar.

Es'jezda Arqajaş diligatsejasь.

8 nse kamsamul s,jьzь aldьnda,il tedəvdə partьja jetəkselege aъtьnda qulqa, qul totop eş itərgə hyd birələr. Əlkən məhim burьstar torqanьn əjtep uđalar.

Qaraŋqь başqort avьldarьna qajtьp, avьl kamsamuldarьna sələm əjtərgə quşalar. Eş təzribələren urtaqlaşьrqa saqьralar...ti.

Kamsamulda uŋ tajpьlьş qurqьnьsь.

Kamsamuldьŋ VIII- sajuz sesezь, səvit xekemətenen eske həm ьşqь, sinьfь doşmandarьnьŋ, beđgə qarşь bulqan xərəkəttəren, kesajtev maqsatь menən beđđeŋ kamsamul safьna yđđəreneŋ vəkildəren indererge bətə saralardь kyrep jatьvđarьn əjtep udqajnь. Başqortostan kamsamul ojoşmalarьndaqь osoraqan faktьttar, barьhьla tormoşta bьl nəmələrđe tulьhь menən deređləjđər.

Məъələn: Bərə kantunь boraj jəcəjkəhe kamsamul safьna sit ilimint bulqan berəvde alьp,batraktь kamsamuldan sьqara.

Əfə kantunь arxangil jort kamsamul kəmitətendə, hatьvsь malajь Setiŋ eşləj, qajhьlьrki yđeneŋ kulaklьq tə'ъiren, jəştər arahьna taratьrqa mataşьp jata.

Oşo maqsat menən ular, yđ eştaren teləgənsə boralar, beđđeŋ eş mitudьn, eş furmalarьn yđ telaktərenə qaratьp qujalar, beđđeŋ eşkə qurqьnьslь bulqan ber jul tьvđьralar. Jəştərđeŋaktiflьqьn sitkə boralar, partьja həm səvit xekemətenəŋ səjəsətenə qarşь toralar. Heđemtələ ulardьŋ eştəre əlgəşevheđ qala, jəş yъmerđər arahьnda sitkə, ikense julqa taban kitevdər başlana. Məъələn: Dəvləkən II- baħqьs nimes məktəbe uqьvsьlar puptar tarafьnan ojoştorolqan „Xristamul“ sajuzьnda toralar. Bьnan başqa oşondajьn xəldərđə, bar, ruxanilar, kulaktar tə'ъire aъtьnda, kamsamuldar, şulajuq ajьrьm kamsamul jəcəjkələre, kulaklьq tə'ъirenə eləgələr. Məskəv jorto (birski kantunь) partьja kəmitətə səvit jəcəjkəhe iđemenən ə kamsamuldьŋ qultamqahь menən, elekə mulla, kuntьr rivalytsejə lagirьnda xedmət itkən aq gьvardьja xedmətsehen jaqlap qəriza birde.

Səvit xekeməte tarafьnan udqarьlqan ikmək əđerləv, yđ ara halьm həm başqa kampanjalarda, ajьrьm kamsamuldar, şulajuq kamsamul jəcəjkələre tarafьnan qarşьlьqtar bulqanьn kamsamuldarđьŋ artьq ikməktəren xekemətkə birməv, A. X. naluqьn tyləvđən baş tartьvdarьla buldь.

Sajuzdьŋ totqan julьn buşqa sьqarьv ikensegə taban borьv eşendə avьl kamsamul jəcəjkələrendəge bulqan mamint ulda bulha avьldь kalliktif, pьraizvadьstьva juiь menən kapiratiflaştьrьv urьnьna yđ xuzalьqtarьn kytərevđe qajqьrtьv, xesysej xuzalьq qorovqa taban ьmtьlьp barьvdarь kalxuzdarqa jaqьn kilməv, kamsamuldar kalxuzqa inəhe urьnda, kirehensə kalxuz tedevgə qarşь əndəv eşe alьp barьvdarđa juq tygel.

Bьnan başqa taqьla oşolarqa əъtərgə kərək: beđđeŋ avьl kamsamul ojoşmalarьnda oşondajdardь osoratьrqa bula qajhьki sinfьj hьđьqtь bik jomoşaq ytkərələr, sinfьj doşmandь kyrə almajđar, partьja hьđьqьn ikensegə boralar.

Juqarьla hejləngəndərđən asьq kyrenə, əgərđə beđđeŋ dakuminttarđa uŋ tajpьlьş juq ikən, ə inde qəməli eşrərđə, uŋ tajpьlьştьŋ maminttarь kydgə berelep toralar.

uŋ tajpьlьştьŋ tamьrь qajđa?

Satsьjalizem tedəv eşeneŋ qьjьnlaşьvьhəm ьvaq burzuvazija qatlamьnьŋ tirə jaqtь əjiənderep alьvь, artta qalqan eşse qatlamьn aqьvlaj, partьjanьŋ nьqlьqьn tarqata.

„Bьl tajpьlьş sinfьj kerəştə sьnьqmaqan, jəştər arahьna nьq tə,sir jahaj, satsьjalizem tedəv eşendəge barьştь jomoşartalar, satsьjalizem tedəv eşendə qarşьlьqtarqa osoratalar“ tip başqortostandьŋ XIII- əlkə partьja kənfirinsejəhe əjtep udqajnь.

Kamsamul bətə bulqan eşte aŋlaj həm bətə bulqan eşte sinfьj noqtanan qarap partьja hьđьqьnda alьp bara. Bətə bulqan tajpьlьştar menən qatь erəveştə, dərəъ jul menən yđeneŋ alqan eşen kyrə, yđeneŋ eşeneŋ sinfьj jaqtan tađa bulьvь turahьnda kerəş alьp bara.

Heđemtələ bьl sinfьj kerəşteŋ dərəъ jul menən partьja hьđьqьnda alьp barlьvь: qəməmej fajdalь sajəsı həm ilebeđđeŋ mədəni tedələşenə bəjlənə.

Məъələn: eşləp sьqarьv jarьşь, uŋьştь kytərev paxutь, mədəni paxut və başqalar.

M. ASTAXЬF.

Es'jezda Jьlajьr diligattarь.

Uqьv həm kampliktavajt itev.

Tikşerev eşendə kamsamuldarđьŋ aktif qatnaşlьƣь.

Başqortostandьn sənəqəte jьldan jьl yꞩə həm nьqьj. Il janьnan tedelə, jaŋь zavьt həm fabriktar qorola. 5 jьllьq xuzalьq pьlanь başqortostan sənəqətenen elkən tedeleşən qaraj,

Bьl nəmələr bədgə şul turala hejləjđər. Beđđə jьldan jьl sənəqət yꞩeşe menən bəjləneşle erəveştə, 5 jьllьq pьlandь tormoşqa uđqarьv eşendə mətəxəssis eşsələrgələ talap kesəjə, həm yꞩə. Mətəxəssis eşselərđe talap itev eşe, ber nisə baꞩqьs artьqь menən alqa kilep baꞩa.

kьvalifikatsejəle eşselər əđerləv təŋgəlendə nəmələr bar hun?

„Bron" uqьv eştəre menən başqortostan peridperijətejələrenen kypselege kamplikavait məs,ələhendə nasar xəldə turalar. Eşten nasar xəldə bulьvь bigrəgendə şunan kilə: xuzalьq həm admintstratsejə ojoşmalarьnьŋ kypselege bəgəngə kən esengenə eş itələr, yđđərenen hər tərlə bulqan ьvaq rasxuttarьn qьꞩqartalar. Bьl qьꞩqartьvđar bigrəgendə F. Z. U. həmK. T. U. məktəptərenə teşə.Ə, inde ajьrьm uqьv brigadalarьna kilgəndə, uqьvdь beterep, brondan sьqqan jəş yꞩmerđər, qьꞩqartьlalar jə bulmaha qara eşkə bildələnələr: mьnьŋda tep səbəbe ulda bulha xuzalьq ojoşmalarьnьŋ, eşse kestərgə bulqan talaptarđь iꞩəpkə almavdarь, yđđərenen nindəj keşelər əđerləvđəre turahьnda belməvđəre,

Kypselek pritperjətijələrđə uqьv eştəre pьraqьram bujьnsa eş alьp barmajđar. Şul arqala bik kyp jəş yꞩmerđər, yđđərenen eştəren kvalifikatsejəgə bulqan menəsəbətkə bəjləneşhed erəveştə ytəjđər.

Bьnan tьş peritperijətejələrđə bron jəştəren uqьv eştərenə kampeliktavajt itev eşendə halqьnlьq kyrhətələr və başqaralar.

Bьna bьl eştər barhьla beđđeŋ sənəqətten həm kьvalifikatsijalь eşselərđen yꞩevenə totqarlьq itələr.

Oşo nəmələrđe, həm jeteşhed mamintlardь iꞩəpləp, xeđmət xalьq kamisarьjatь, eş turahьndaqь zakun kudikьsь tikşrev esən həm born uqьv eştərendə bьl zakundarđьŋ ytəlev, ytəlməven tikşerev esən 1 nse majđan 15 ejyngə qədər, vaqьt iqlan itə. Bьl tikşerev bron jəştəre arahьndaqь uqьv həm kampliktavajt itev eştərendəge bətə bulqan tarmaqtarьnda yd esenə alьrqa tejeş.

Tikşerev, boron uqьv eştərendəge bulqan bətə jəteşhedlektər, həm uŋajhьđlьqtarđь beterev menən bergə, alqь kengə qaraj jul asьrqa tejeş.

Kamsamuldar hər ber pridprijətejələrđə bьl tikşerv eştərenən tulьhь menən fajđalanьrqa, jəş yꞩmerđər tikşerev eştərendə yđđəre qatnaşlьq itergə, jəş yꞩmerđərđeŋ kanfirinsejə sabьranjalarьn uđqarьrqa tejeştər.

Iqtisadi jaqtan jəş yꞩmerđərđeŋ tormoştarьn jaqşь pьlanlь julqa halьv esən bətə bulqan, eş furmalarьn, eş mitьttarьn quja belergə jeŋel kьvalireja, həm jetəkse tərkemdərđe tikşerev eştərenə dereꞩ itterep fajđalana belergə kərək həm başqalar.

Eş furmalarьn tikşerev təŋgələndə sabranjalar, ultьrьştar uđqarьrqa, xeđmət inьspiktьrь menən həjləşep eş itergə, bətə bulqan parteja, kamsamul, prafsajuz ojoşmalarь menən nьqlь erəveştə bəjləneş alьp barьrqa.

Bьna oşo nəmələrđe bron jəştərenen tormoştarьn tikşerev, eşe barqanda jaqьndan qatnaşьp aktif erəveştə eş kyrgəndə, tikşerev kampanjahь şul saqtaqьna jaqşь hedəmtə birəsək.

MAKSIN.

„Başqortostan Jəştəre"

nə jađьlьp qal!

Ul ejjyl başьnan đur farmatta rəsemdər menən biđəlep sьqa başlaj.

Xaqь: 3 ajqa 43 tin, 6 ajqa 80 tin, 1 jьlqa 1—50 tin.

Aso-avjaxim eştəre.

Odaqlamaj kypkenə uqьvsь kamsamuldar, kamsamulkajlar həm uqьvsь jəştər avьldarqa həm dacalarqa taraꞩalar.

Ular bьqa xətlem huƣьş ujьndarь, huƣьş qoraldarь turahьnda nazarьj jaqtan alьularda, qəməli eş kyrə almanьlar.

Avьldardaqь Aso-aviaxim eşe tejeşle dərəzələ tarqalmaqan əle. Qajhь ber urьndarđa Aso-aviaxim ojoşmalarь betenləj juqta, bulhala eş barьştarь nasar xəldə tora.

Menə bьlardь iqtibarqa alьp uqьvsь jəştər tybəndəgelərđe eştərgə tejeştər:

I - Uqьv jorttarьnan dacaqa jal itərgə sьqqan məldə huƣьş beleme ejrənevđe qəməlli roveştə eşkə aşьrьv,

II - Əgərdə urьndarđa, (avьldarda) Aso - aviaxim ojoşmalarь bulmaha, bulьpta nasar xəldə bulha anь tergeđev, xalьq arahьnda unьŋ əhmejəte turahьnda aŋlatьv.

III - Xərbi məjəştərđeŋ eştəren tikşerev, undaqь matirejalдардьŋ ydgərep torovьn həm tərlə liksijələr ytkərev kevektərde, atьvqa ejrənev, kimijə həm başqa ilde haqlav məs'ələlərenə bəjləngən bətə əjberđərđen jeteş bulьv jaqьn qarap, jeteşməgən bulha jort başqarma - vulkum parteja aşa Aso-aviaxim bojorahьnan kərəkle nəmələr aldьrv kərək.

Şunьŋ menən bergə beđđen Aso-aviaxim jetəkselərə həm xəbərselər xərbi tyqəək eşe qajda nisek barьvь turalarьnda, ƣəmymən huƣьş eşe turahьnda gazittərgə jađьşmajđar, ul turala onotalar.

Bьl yđe yk huƣьş belemen ejrənevgə iqtibar itelməgənlektə, unьŋ eşe menən başqalardь tanьştьrьrqa teləməgənlekte kyrhətə.

Kanikulqa qajtьvsь uqьvsь kamsamul kamsamulkajlar, eşkə kereşergə, eş hedəmtələren gazitələr aşa belderep tororqa tejeştər.

ABDRAZAKЬF M.

Es'jezda Tamjan-qataj diligatsьjahь.

Jeteşhezlektərgə huƣabьđ.

Kesək avьl V.L.K.S.M. jəcəjkəhe tarqalьp bətkən.

Aqzalar hanь 25 tən 5 kə qaldь. esev, xuliganlьq xekem hөrə. Tərbejə eşe alьp barьlmaj.

T.-Qataj kantunь K-Tiləv jorto kesək avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe 1925 jьldan ojoştorlьp, aqzalarь kandidattarь menən 20-25 kə tulьp 26 nsь jьlqa qədər jalpь aldьnda jaqşьqьna kyđgə kyrnerlek eştər başqarьp kilde.

Inde 26 nsь jьldьŋ huŋqь eştərenə kilhək betendəj kirehensə kyrəbed. Jəcəjkələ yꞩes betəndəj kiregə taban kitep aqzalar 5 kə qaldь. Tərtiphedlek, jygənhedlek başlandь. Məꞩələn:

Mart ajьnda mədəni paxut ytkərev esən kantkumdan iptəş Abьzbajьf darqan vaqьtta, kamsamuldardь jьjar xəl bulmanь. Senki urada qəjetə turь kilep qəjetkə barьvdan, bal esevđən buşaj almanьlar.

II

Kamsamul isme kytərep jərevse bьl iptəştərđeŋ eştərənə ajьrьm qaqьlьp kitərgə kərək:

1. Ƣabdulla Məxəmətef 1903 nse jьl tьvqan xəđergə kendə jəcəjkə sikritarь. Bьl jeget qьđьl ərmejələ jerep səjəsi tərbejə alьp qajtьvьna qaramaꞩtan aqtь qaranan ajьrmaj, avьl xuligandarь menən eş kyrə. Xuliganlьqь arqahьnda jenəjət qanunьnьŋ 74-nse matdahe bujьnsa fivral ajьnda 3 ajqa xəkem itelgən keşe. Unьhь ul, din, iꞩke tormoş jaqьnda qajьra, məꞩələn: ytkən qьş ber tьvqan heŋlehe Safuranь Qalьv avьlь espikylante Ƣibadulla ulьna birep bev quptarьp ike jaqta məzlis ytkərep, Qalьv avьlьna qunaqqa barqanda huƣьşьp ike kyden 5 itep qajttь.

Urada qajьtьnda qajьtqa barьp Səqit Məxəmədi xəꞩrəttərgə xəjer taratь. Kantkum vəkile ip. Abьzbajьf kilgən vaqьtta atь menən uramdan uramqa iꞩrektərđe taşьvdan boşamanь.

2. Xaq Tahirьf bьl iptəştə iꞩke tormoştan ajьrьla almaj udqan qьş tьvqan heŋlehe Məvzidəne 30 hum aqsa ber hьjьr bərebərenə Bajramqol avьlь Ƣəjnittin qarttьŋ ulьna birep jьjьn udqarьp jebərđe.

3. Vəli Məxərramef 26 jəşle kamsamul, vdqan jьl kyrşehe Mahişərif qarttьŋ qьđьn kejəvgə bireşep 50 humqa tөşerep qalьn atqardь.

4. Mofassal Ƣlyməref bьl keşe bik sufi kamsamuldan hanala. Ƣəjet şəriftərđən, xəjer sadaqa birevđənbuş qalmaj qajhь vaqьtta namadđarqala barqalap quja.

5. Ƣimran Ijaşьf bьl keşe kesək avьlь kamsamuldarьnьŋ başlьqь (jəcəjkə sikritarь) juqarьla kyrhətelgən kamsamuldarđьŋ qunaqtarьn atqarьşьvda jьrlav, bejev jaqьnan berenselekte alьp, esev jaqьnanda eleshed qalmaj.

Abьzbajьf mədəni paxut ytkərev esən kilgən vaqьtta sanaqa tejəlep həjrəlep esevsələr arahьndala qatnaştь.

Bьl tərkem xalьqtar, jəməƣət eşterenələ şojqanhьđ qalmajdar məꞩələn: Kesək avьlьnda 8nse aprilda 8 batrak - jarlь xuꞩalьqtarđan kalxuz ojoştorьlqas, rastьratь jaꞩavь esen səvit apparattarьnan qьvьlqan Ƣajsa Mortazindьŋ qumьđьna ejərep Iljasьf, Məxəmətəftər „avьl səvite, kalxuzdь kulatarđan ojoştьrdь" tip kantun parteja kamitenə qariza birdelər. Tikşerev hunьnda buşqa sьqtь. Qьꞩqahь, bьl jəcəjkəne tikşerergələ, bьl keşelərđe, julqa teşerergə kərək.

„PARTIZAN"

VIII - es'jezqa kilgən tatarьstan vəkile ip. S. XAFIZЬF.

Başqort qьđьna

(Başsik isemendəge [illegible] ..... nse atlь polk qaꞩal armise ip. Ə. BAJAZIT şiƣrь)

Gəlbanьv!
Əle hineŋ menən
Kyreşerbed taqь tid kendə.
Ujnap kələp, il tedərbed
Xəder inde bed bit irkendə.

———

Iꞩendələr!
Bьnan un jьl elek
Zəjnəp apaŋ tormoş jegendə
Başqort jəlalar aşa
Jəp jəş kəjgə, qara kendər
esendə kymelə.
Ul vaqьttar inde dьꞩьm
Andaj kendər kyptən yttelər.
Unar jьldar elek balşaviktər
Heđđe məŋge azat ittelər.
Mində şul xərlektə haqlajьm
xəder.
Pusta toram pulşə sitendə.
Bildə ytker qьlьs,
Quldа mьltьq
Signal ketəm hunqь jeŋevgə.
Apaŋ kenə hinən uđqan inde,
Beđđeŋ kendər undь atlanь
Alqь kendeŋ, taqь unьn ketəm,
Pusta toram, tendər joqlamaj,
Bir qulьndь, ilde tedəvgə
His qajqьrma,
Ajьrьm jəşəv bula inde:
— Kerəş kenendə.
Jьldar bit ul ular bьvat tygel.
Jьldar uda, beđđə qajtьrbьđ:
Bergə, bergə, gerləp,
Tьvqan ilde:
— Başqort ilen jьjnav
bajьtьrbьđ.
1928- jьl Ma jaslavьl.

———

Kulaktar bandahь.

Kejef təbəgeGirkas avьlьnda elkke Ivanjyka tigən bandala qatnaşqan 11 kulak totolqan. Ular qьđьl armejes həm qьđьl partidandardь aqtarqa totop birgəndər. Xəder səvit xekymətenə qarşь keredtejəndər arahьndaagiratsia alьp barqandar.

S.lsəvit prsidətele həm kamsamul jəcəjkəhe sikrtarьna hezym jaharqa bulqandar.

Ridaktьr urьnbasarь: B. Bajan
Зам. редактора: Б. Баяхов.

Типолитография „Окт. Нат"

Башглавлит № 92

Berləşeged bətə donja pralitardarь!

5 NSE JЬL SЬQЬŞ.

Başqortostan
JƏŞTƏRE

1929 - jьl.
3 Ijyn dyşəmbe
№ 20 (134)

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksьjanьŋ adrise:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш, яштярə“

Kamsamuldьŋ Başqortostan
əlkə kəmitete tarafьnan sьqa
rьla torqan aďnalьq gazit.

Еженидельный орган Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштярə.

Kamsamuldьŋ VIII nse Başqortostan jybələj s'jezь mərəzəqəte.

Bətə Başqortostan kamsamuldarьna həm eşse, ʙatьrak jarlь həm urta xəllekerəƀtejən jəştərenə-

Iptəştər!

V I K S M dьŋ VIII-nse bətə başqortostan s'jeze başqortostan kamsamul ojoşmahьnьŋ 10 jьllьq kerəş həm xedməten iħkə alьp ħedgə, kamsamulistarsa jalqьnlь sələmen jebərə,

Yktəber rivəlytsejəhe ʙvattar bujьna hudьlьp kilgən batşalьq, bajar həm burzuva qollьq sьlbьrьn ədep, əşsən jəştərđe donjala berđən ber səvittər ilendə pьralitarijat kerəşe, satsьjalizьm tantanahь julьna qujьp, bətə donja tarixьnьŋ jaŋь səxifəhen utlь xəreftər menən jađđь·

Təđelgən kenənən alьp, başqortostan kamsamulь eşse sinьf, eşsən krəƀtejəndər menən berlektə kamunistar partьjahь jetəkslegendə, gьrazdanlьq huqьştarьnьŋ kyp fьrunttarьnda pralitarijat diktaturahь, millətter ьvqanlьqь, satsьjal səvittər jemherejəttəre sajuzь esen eske həm tьşqь kuntьr rivəlytsejəselərgə qarşь kerəşep kilde·

Linin kamsamulь partьjaqa almaş həm jaqьn jardamsehь bulqan xəldə impirjalistər leŋ iqtisadi plakadahь vaqtьnda aslьq, halqьnlьq, xuzalьq belgənlektərđə alьp taşlap, yđeneŋ bajavaj bajraqь aƀtьnda xuzalьqtь ajaqqa baƀtьrьv, mədəni arttalьqtь betərev, bəjək satsijalizьm tədeləşen aşьqtьrьv julьnda miljunlaqan eşse kerəƀtejən jəştəren berləşterđe.

Başqortostan kamsamulь şanlь tarixьnьŋ 10 jьllьqь, bəjnəlmiləl həm eske toroştьŋ ajrata qьjьnbьr midgelendə satsijalizьm tədeləşendə bəjək burьstarьn bojomqa aşьrьv məlenə tura kilə.

Betə donja pьralitarijat rivalytsejəhe kesle bazahь bulqan səvittər sajuzь-impirijalistar həzeme qurqьnьsьna qarşь yđeneŋ qurqavsьlьqьn nьqьtqandan nьqьta barqan xəldə, jalpь arahьnala mədənijətte kiŋrək inderə, ilde industerijaləşterev həm avьl xuzalьqьn satsijalizьm nigeđendə rikanstryksijalaştьrev nigeđendə kapitalist ilimintarqa qarşь satsijalizm hozomendə kiŋ frunt menən uŋьşlь erəveştə davam ittera.

Bətə donja impirjalizem burzuvazijahьnьŋ bьđge doşmanlьqь artьv, eske sinfi doşmandarđьŋ korəştəren kəsəjtep, qarşьlьq kyrhətevđəre; ələlə bətəp jetməgən iqtisadi həm mədəni arttalьqtar həm bik ьvaq kerəƀtejən xuzalьqtarьnьŋ kypselek alьvь „kapitalist ildərđe tixnikə həm ikanumika jaqьnan qьvьp jetep uđьp kitev“ julьnđaqь qьjьnlьqtarđь tərənəjtələr.

Şuluq vaqьtta-linin partьjahьnьŋ geniralnajhьđьqьn bođovhəm satsьjalizem pazitsьjahьn doşman qulьna tapşьrьvqa jynəltelgən „hul“ bigerəktə uŋ tajpьlьşqa qarşь rəximhed kerəş alьp barьlьrqa tejeşle.

Qьđьl bajraq urnьna kamsamul ydenen qaharmandarsa şanlь tьraditsьjahьn davam ittergən xəldə yđeneŋ qoros safьn taqьla tьqьđlandьrьrqa, bətə qьjьnlьqtarđь alьp taşlav, satsijalizьm tədeləşə burьstarьn uŋьşlь utev julьnda eşse-kerəƀtejən jəştəren taqьla kiŋrək mablizavajt itərgə həm ojoştьrьrqa tejes.

V. I. K. S. M dьŋ 8 use bətə başqortostan s'jze yđeneŋ eş başlavь həm aşlьvьnьŋ 10 jьllьqь kenendə başqortostan jəştərəneŋ eşse, ʙatьrak, jarlь həm urta xəlle kamsamuldarьn bətə qьjьnlьqtarđь juldan alьp taşlav esen jaŋь davamlь kerəşkə satsijalizьm tədv fьruntьnda jaŋь uŋьştarqasaqьra.

Başqortostan kamsamuldarь həm eşsən jəştər! ydegedđeŋ qoros saftarьqьđđь pьrajьzvadьstьva jarьşьndaqь burьstar həm uŋьş esen kerəş, paxutьnda taqьla tьqьđlaqьđ.

Bəjnəlmilul rivalytsejə mərkəzə bulqan S.S. S. R dьŋ qurqavsьlьqьn taqьla jaqşьraq nьqьtьqьđ.

Kamsamul safьndaqь bojrakejattar, sinfi doşmandar həm idialugija jaqьna qaqşavsьlarqa qarşь kerəşte taqьla nьqьraq kəsəjteged.

Ydegedđeŋ bajavaj. linin bajraqьn xedmət, kerəş həm ikense 10 jьllьqqa jaŋь uŋьştar julьnda taqьla juqarьraq kutareged.

V.I.K.S.M. dьŋ bətə başqortostan VIII nse jubələj s'jeze.

S'jьz asьlqanda

s'jьz aldьnan.

25 nse maj kene kiske saq t 5 tirəhendə, başqortostan ilenen hər mejeşenən jьjnalqan; sьjьzd vəkildəre xezmət harajьna qarap aqalar.

Şəhərđeŋ uqьv jorttarьndaqь, kamsamul ərmejalarь, eşse ralundarьndaqь eşse jəştər, partьja səvit, prafsajuz ojoşmalarь vəkildəre, bьl tarixi kendeŋ tantanalь ultьrьşьna taba aşьqalar,

Tərkəm xalьq, hər mejeştən jьjnalqan vəkildər yd ara əŋgəmələr huqalar. qajhь kantundan kilyve turahьnda qьđu horaşudar yd ara eş uŋьşlarь təŋgələndə aŋlaşьvdar bara.

Başqort qьdь. Ural qьdьnьŋ alьħ Tamьjan qatajdan vəkilə bulьp kilyven əjtelər! kamsamuldьŋ yđək kəmitəte vəkile kilə almaj...daklatь tьŋlanmaj tinelər

-Nisek bula inde ul. sika kamsamul xisabь tьŋlamaqas...,...tip qujđь başqort qьđь əsmə iptəş.

Aşьqьp kətkən səqət jette. vəkildər xedmət harajьnьŋ esenə urьnlaştьlar. Səxnə asьq, hər tərlə testəge, şanlь qьđьl aləmdər yddərəneŋ əƀtenə, rivəlytsejə, mədəni yħeş, sinfь kerəş turahьnda jadьlqan hyddəre menən qunaqtar aldьnda qapma qarşь urьnlaşqandar. Şatlьqlь jьrdar, şat jərəkle eşsən, jəştər avđьnan jьrlanalar.

Kətməgəndə artqь işektən, qьđьvlap nəmələr qosaqlaqan urta bujlь artqataban qajrьp halqan harь səslə ber jeget qunaqtar arahьnan alqa uđđь.

„jəş juqsьl“!!

begengeme?

ber nisəminuttaresendə 150 ləp „jəş juqsьl“ qunaqtar qulьnda, uqьla başlanь. sikritarđьŋ qulьnan gezittər, s'jьz qunaqtarь qulьna kystelər.

Şavlap torqan zal tavşьhьđ qaldь. Aşьqьp kətkən kyđđər, qьđьl menən biđəlgən, udon əƀtəlgə qarap qalđьlar.

— Iptəştər!!... tine...

Urta bujlь qara başqort jəgetel kamsamuldьŋ əlkə kəmitət sikritarь iptəş Xədisəf inə xьvanuk şaltьrattьla.

VII s'jьz menən VIII s'jьz arahьndaqь udqarьlqan, sinfьj kerəş səjəsi mədəni, hem xuzalьq fьruntьndaqь uŋьşlar turahьnda, ħeŋərləgən kamsamul armьjahьnьŋ bьl jьl esendə atqarqan xedməttəren berəm, berəm hanap ytə.

Qunaqtar arahьnan berəv səxnəgə sьqьp 31 keşelek s'jьz prizidiumьna iħemlek uqьj.

Prizidium aqzalarь qatь alqьştar qul huqьnьvđartavьşь aƀtьnda, əƀtəl ergəhenə urьnlaşalar.

Başqortostan kamsamulьnьh10 jьllьqudqarqan tarixi keskə eja bulьvь xaqьna iƀtəlektər, partьja, xəkymət vəkildəre tarafьnan qьđьl urdinlь şanlь Linin kamsamul armьjahьnьŋ kerəş xedməttəre təbrik itelələr, 10 jьllьq xedməttərgə narьq qujьlalar. Kiləsək 10 jьlqa qarap đur mehim burьstar jəkmətelələr. Kamsamul armьjahьnьŋ dьl fьruntta taqьla nьqlь berləşkən kes menən armaj talmaj eş başqara alьvđarьna əlkən ьşanьv menən ьşanalar.

S'JЬZDЬŊ ASЬLЬV SƏQƏTE:

-Hər tərlə məjeştərđən jьjnalqan kamsamul vəkildəre partьja, səvit pьrafsajuz ojoşmalarьnьŋ vəkildəre tarafьnan təbriktər tьŋlap, alqь 10 jьlqa uŋьşlar teləp, nьqlь pьlan hьđьv, berđəm eş kyrev turьhьnda tantanalь hyd birev menən kesle alqьştar, muzika aƀtьnda jabьla.

8 nse s'jьzqa rapьrt birə.

Linin kamsamulьnьŋ 8-nsə bətə Başqortostan kamsamul s'ezena ......nse hanlь şif avijatsьja iskadrlijəhe rapьrt birə:

„Bed jəştər, bed jəşlek dəvren kiserəbed. Bedgə barь eskenə jəş, ləkin bed huqьş uqьv əđeriegendə dik đur uŋьşlьqlarqa bajbьđ. Qara dinged hava kəstərəneŋ həm bumba taşьvsь qьđьl flutьn niged kəstərəneŋ berhe bulьp hanalabed.

avijə iskaderijlijəhь sastafьnьŋ inergejəle həm aŋlь raveştə eş kyrevdəre arqahьnda oşo dəverbed bik kyp eştər eşlənek:janь teƀtəgə osqostar menən nьqlь qorallanьv həm alarđь qьđьv jərətevgə əjrəndek bedđeŋ dinged osqostarь qoro jerđələ, alьƀ jərəj ala ikənen həm bedđeŋ osqostar diŋgeđđəgenə tygel, jьlqalardala jədə ala ikənen kyrhətə torqan osovdar ytkərđek· Bьl osov iskədrilijanьŋ licnej həm tixniciski sastafьnьŋ esməkərlegen nьqlьqьn kyrhətte.

Ydebedđeŋ „səvit sebere“ tigən samalytebedđə jahalqan osov, xərbi əlkələgenə tygel, ə hər minutta pьralitarijat fənenələ xedmət itərgə əđer ikənebedđe kyrhəttek.

Bьl dəverdə tulьjьl uqьvqa kystek Jajge sastaftьŋ sifat jaqь kytərelgənen. bedđeŋ avьr bumba taşlavsьlardьŋ, bumba atьv həm ьrqьtuđarь jaqşьrqanьn kyrəbed Θjrənev osovьndaqь ьrqьtьlqan bumba, doşmandar kapitalistar laqirьna la şuluq dərəzələ ьrqьtьla bьŋa s'jezьь ьşandьrabьđ

J qşь havalaqьna tygel, nasar həm uŋajhьđ havalala ,ajqalqan đinged havahьndala osa alabьđ. Iskədrejəlage osovь həm tixnik sastaftьŋ maşinanь jaratьv menəsəbəttəre arqahьnda uŋajhьdlьqqa osoravdar, ədəjde osqostьŋ matdi jaqьnala, jaratьv həm haqlanьv, jaŋьv nəmələrnendə əd totolqanьn kyrəbed.

Ydebed «arlunka» cuxnuviskelər menən maqtanabьđ. Pьralitarijat doşmanь huqьşьnda jьrьp sьqьvqa əder ikənen s'jedqa ьşandьrabьđ. Andaj batьrđarđь ydebedđeŋ hava flutь esendə unar meŋləp hanajbьđ. Bed bьl uŋьşlarđa tuqtap qalmajbьđ. sigebedđe qujmajbьđ ydebedđeŋ osovdь juqarь menderergə tьrьşabьđ. Bətə donja pьralitarijatьnьŋ fьlutь, bətə donja kapitalizmahь fьlutьn jeŋə alьrlьq kesle bulьrqa tejeş ikənen jaqşь beləbed.

Bedđeŋ cəst səjəsi həm axlaq jaqьnan bik tađa, cəsteŋ huqьşsanlьqьna javap birə alьrlьq. Bedđeŋ iskədrilijanьŋ licnəj sastajьndaeşsələr 80% partьjalьlar 15%, ;kamsamuldar 40% təşkil itə Tərtip jaqşьrđь tənqitte iskədritejəneŋ huqьşsanlьqьn tə,min ərlek itep kiŋəjttek. Şunьn menən qьđьl fьlut jalpьhьn cəsteŋ huqьş tədev eşenə jəlep ittek. Bed, bətə armeja bətə fьlut kevek yk bətə jaq udqarqandь, udqarabьđ. Bed tormotan ajrьlmaqan satsьjalizьm qorov eşendə qatnaşabьđ gьrazdandar ojoşmalarь menən nьqlь bəjlənə bed, səvit hajlavlarьnda aktif qatnaştьq. Xisap həm hajlav jьjnalьştarьnda 99% qatnaştьq şəhər səvitendə 3 diputatьbьđ həm aftanumejəle Qьrьm satsьjalsəvittərjəmhyrejəteneŋ yđək başqarma kəmitətendə ber aqzabьđ bar. Drazdandar parteja kamsamul ojoşmalarь menən bəjlənəşte nьq totabьđ. Qьđьl flutsьlar xatь aşa qoilagə tə,sir udqarabьđ. Urazaj paxutьnda qatnaştьq. kyđ dimablizavajt itevselərđe avьlda satsьjalizьm tədev eşenə əđerləjbed. Grazdandar pьraizvudstьva kamsamul ojoşmalarьna menən saqьştьrvьp dararqь saqьrьv taşlanьq. Ajьrьm cəstər arahьnda satsьjalizьm jarşь iqlan ittek.

Begen s,jьzqa basqortdstan kamsamuldarьna catsьjalizьm jarьşьnda bergə qatnaşьrqa saqrabьđ. Kendəlek eştə xəbərləşep torьrbьđ, ləkin beleged, bed bajavaj erəveştə talap irərbed,həm mьnan huŋ hər-ber jeteşhedlektərgə vəjənnaj erəveştə bərlerbed.

Pьraizvudьstьvala 17 həm 7 esen kerəşeged, avьl xuzalьqьna urazajđь kutarev kymək xuzalqtar tədevgə kerəşeged, ə bed ydebedđeŋ huqьşsanlьqьbьđdь nьqьtabьđ,

Səvittər sajuzьnьŋ siftəre ьşanьslь qьđьl armьja qьđьl fьlut qulьnda ikənenitьgedgə təşərəged.

Bed bьl uŋьşlьqtarqa barьhьnda partejaneŋ dərəħ jetəkselege menən ireştek.Bedđəŋ iskədrilejələge partьja ojoşmahь bətə partьja ojoşmahь kevek uŋ tajpьlьştьŋ qurqьnьsьn uŋajь menən đurqьna avьrlьqtar kiserđe. ləkin bed tajpьlmajьnsa, nьqlь torop, bətə avmaqajlьqtarđь şa,tanjalardьjuqqa sьqardьq. Teləhə nindəj gena tajpьlьv bulmahьn kerəş iqlan ittek. Bed partьjanьŋ yđək kəmitəte, partьjanьŋ giniralni julь menən, şul julda kamsamul ojoşmahь menən bergə bara.

Şif həm ajьrьm kamsamul ojoşmalarьnьŋ bedđeŋ əƀtən bulqan şiftəre bed đeŋ eşte jeŋeləjtə, s'jьzqa əjtəm, başqortostan kamsamulьnьŋ şiflьqьnda bed artьq nərħə hiđmajbed, bed başqortostan kamsamuldarьnьŋ,bedgə jaqьnьraq torovđarь, qatnaşьvdarьn talap itəbed' bed iskədrilijəneŋ kərəkle minutьnda başqortostan kamsamulьnьŋ jardam itevenə ьşanabьđ.

Bedđeŋ bumba taşьvsьlar, yktəberđeŋ jeŋevđəren haqlavđa huqьşsan, tulь əđerlegen belderəbed.

(Qatьalqьştar)

VII-VIII s'jьz arahьnda Başqortostan kamsamulь

(Əlkə kəmitəte sikritarь iptəş xədisef daklatьnan qьħqartьp alьndь)

VII nse bətə başqortostan kamsamulь s'jezьnan alьp VIII nse s'jezqa xətlem beddeŋ ojoşmanьŋ təp vazifalarь tybəndəgelər buldьlar:

Ojoşmanьŋ sinfi totanaqlьqьn kesəjtev, satsejal jaqtan saftarđь jaqşьrtьv, idijalugijə fruntьnda nьqlь kerəş alьp barьv, ojoşmanьŋ pьraizvudьstьvanь qulajlaştьrьvda qatьşьn kesəjtev, eşləp sьqarьvđь kətərev, tavar xaqьn tybənəjtev, praguldar menən kərəşev hem eş dissipiinahьn kesəjtev.

Bьnan başqa kamsamuldьŋ yđ esendə jetəkselekte kesəjtəv, dəjəm jəştərđeŋ insejativalarьn yħterev, bətə eştə yđ ara tənqit məs'ələhen tə'min itev əlkə kəmitətenen təp vazьjfalarьnan bulьp kilde.

Bь vazьjfalardь tormoşqa aşьrьvda ilebeddŋ satsьjalizьm tədeləşəndəge qьjьnlьqtarь: iqtisadьj həm tixnikə jaqьnan arttalьq xьsusьj milek nigeđendə qorolqan ьvaq ajrьm kerəħtejən xuzalьqtarьnьŋ kyp bulьvь, bьlar barьla avьlda bulhьn, qalala bulhьn satsьjalzьm iliminttarь menən kapitalizьm ilminttarь arahьnda sinfi kerəşte qьrqulaştьra. Oşonьŋ esendə beddeŋ bəđə eşebeđ, kerəşebeđ sinfi kerəş qьrqulaşqan osorđa bara.

Beđ ydebeđđeŋ barlьq eşebeđđe sinfi kerəşteŋ kiħkenləşev şarttarьnda udqarđьq bьlardan başqa bьl aqьmdaqь dəver beddeŋ partьjabьđ həm kamsamul əsen barlьq tajpьlьştar menən qatь kerəş dəvere bulьp ħəplənə.

Bigerəktə hoŋqь jьldardь bed partьjala bulhьn həm beddeŋ kamsamul saftarьnda bulhьn uŋ tajpьlьş barlьqьn kyrđek. Bьnьŋ menən kamsamul ojoşmalarь qьrqa kerəş alьp barđьlar. Əgərdə beđ xəđer avьlqa qarahaq, bed sinfi kerəştərđeŋ kiħkenləşə baruvьn, kulak həm ruxanilarđьŋ beđđeŋ hər eşebedgə jajhьđlavđarьn kyrəbed. Ular iqtisadi frunt ta igen əđerləv həm səvittərgə hajlav kampanьjalarьnda eş alьp baralar.

Bьnan başqa alar idejalugьja fruntьnda kerəş alьp baralar. Kapitalist həzəme mituttarьna totonalar. Bьŋa, quldarьnda partьja, kamsamul, səvitkə qarşь mьltьq totqan xəldə beđđeŋ vəkildər bəđđe ylterevdərə asьq miħal bula ala. Məħələn: Mart ajьnda Bələbəj kantunь V. Trujski jəcəjkəhe sikritarь iptəş CIRNƏTKIE ILIJANь atьp ylterđelər. Əxmir'avьlьnda (tamjan Q. Kantunь. Q jorto) hajlav kampanьjahьnda aktif eş alьp barqan qьđьl armijes ŞƏJƏXMƏTEFTE ylterđelər. Bьndaj miħaldarđь beđ səvit hьđьqь bujьnsala kyrdek Məħələn: iptəş OJƏLIJEF Ramaşinka və başqalardь ylterđelər.

Beđđeŋ sinfьj doşmandarьbьđ bьlar menəngenə siktənməjlər, alar jəştərgə tajanmaqsь bulalar, jəş bьvьnqa jynəleş alalar. Jəştər əsen kerəş alьp baralar. Sinfьj doşman jəştərđə yħkən aktiflьqьn fajdalanьrqa, unь satsьjalizm tədeləşenə həm səvit vьlasь, partьjanьŋ bьl julda kyrgən saralarьna qarşь fajdalanьrqa mataşa.

Sinfьj doşmandьŋ tuqьravьbьđ aktif eş alьp barьv hedemtəhendə, bed, alarđьŋ qajber eştərende uŋьşlьqtarqa ireşkəndərendə bjeləbeđ rьvxanьjlar jəştrgə te'sir itevdə, inməgən juldarьn qaldьrmajdar bьl jat idijalugija beđđeŋ kamsamul esenə, məktəptrgə kysələr. beđđeŋ səjəsi tybən, sinьfьj kerəştə sьnьqmaqan kamsamuldarьbьđ, urьnь menən jəçəjkələrebeđ, bьl din selər şavqьmьna birelep kitələr. bьl turala ber nisə fakttar bar.

Davləkən məktəbəndəge uqьvsь jəştər, malaiđar əsen ,,jsusm" qьđdar əsen ,,marija" iħempərendə dini tygərəktər tedidər. mullalar xəder xatьnqьđdarđь məsitkə tartьrqa, xatьn qьđđar aşa jəş bьvьnqa tə'sir itərgə, bəđđeŋ tedeləşebeđgə ajaq salьrqa mataşalar, alar anьa kansirt, baklattar udqaralar, sipartьr byleksələre ojoştьralar həm başqalar. beđ aьrьm kamsamuldarđьŋ sinfьj doşmandar tə'sirenə təşev mamintarьnda beləbeđ. məħələn berə.ka. məskvə. jorto aietər avьl kamsamuldarьnan 9 keşe, elekke mulla hem qьđьl armis qajlahen ylterevsene qotqarьvđь talap itep prigavur tedevgəndər.

Əfə kantunь igelin jortь 13 kamsamuldьŋ dini tə'sirdə bulьvdarь asьldь. alarđьŋ qaiderđare məsitkə jeridər. puptar menən ultьrđaş bulalar.

Bьnan başqa beđ, ajьrьm kamsamuldarđьŋ xatta qajber kamsamul jəcəjkələrenəŋ xoqoqhьđdar əsən xoqoq julləv, yđđərenəŋ sinfьj jəđdəren juqaltьv fakьttarьnda beləbeđ. Əxmət avьl səvite jaŋь məskəv jer jəmqejəte kamsamuldarь məzingə xoqovq birevđe talap itələr, qarəjza jađalar.

Jьlajьr kantunьnda bejeşef tigənkamsamul 1000 humlьq peridanь menən kulak qьđьn aldь. Kantun kəmitəte anь javapqa tarttь. Məlkəten kaliktiftarqa birergə təqtimitte. Jetməhə, bejeşef xatьnьn kamsamulqa kilterep tьqtь, tik rajun kəmitəte genə ytkərməj qaldь.

Şulajuq Bikbulatьftьla miħalqa alьrqa kərək. Anь apkamuldьŋ plinьmь sit iliminttər menən bəjləneştə bulqanь əsen urnьnan aldь. Bьl fakьttar bit, qajsaqьnda aktif kamsamuldarđьŋ sinfьj jəđđəren juqaltьv, sinfьj doşman menən kileşydəren alarqa jarđam itevdəren kyrhətələr. Beđ kypkenə jəcəjkələrđe beləbeđ, ularđa eşkə əđ iqtibar jynətelə, kamsamulqa batьrakttarđь əđ jəlep itələr. avьldьŋ jəməqət həm səjəsi tormoşьna əđ iqtibar itələr.

Bed bigerəgendə II - baħqьs məktəptərđə sit iliminttərđeŋ kyp bulьvdarьn kyrəbəd.

Bed bьl un jьlda məktəptərđe sittərđən tadartьvđa kybkenə uŋşlarqa irştek. Ləkin, alar barđar əle Uqьv jorttarьnda kamsamul tə'sireneŋ jomşaq bulьvь hiđələ.

Məktəptərđə jəməqət həm səjəsi tormoştan sitkə kitep "akadimijəgə genə birelevgə teləvsələr bar.

Kamsamuldьŋ kəndəlek eşendə idijalugьja kerəş kəsəjtep ,ojoşmanь sinfьj totanaqlь itev julьnda qь kerəşte kəsəjtergə kərək.

Bigerəktə huŋqь jьlda ilebeđđŋ iqtisadi həm mədəni yħeve arqahьnda bətə satsьjal qatlamdarđьŋ şular jəmləhenən bigerəktə esse, batьrak, jarlьhəm urta xəlle kerəħtejən jəştərenəŋ aktivnьsьnьŋ yħeven, jьldan jьlqa kamsamul ojoşmalarьnьŋ abrujь kytərelgənen kyrəbeđ

Bьlar menən bergə yk avьldьŋ juqarqь qatlam jəştərenəŋ aktivnьsьneŋ yħeven, alarđьŋ kamsamuldьŋ yđ eşendə həm səvit kapiratsьja həm başqa ojoşmalarda jetəkselekte qulqa alьrqa ьntlьvđarьn, batьrak həm jarlь jəştəren qьħьvqa tьrьşьvđarьn kyrəbed. Bьl xəl beđđeŋ ajrьm partьja, kamsamul ojoşmalarь tarafьnan nasar əjrənelə, təjeşensə əhəmejət, narьq birməj Bьqa iqtibar itelməj. Məħələn Tam'jan-Qataj ojoşmahьnda avьl jəcəjkələrendə urta xəlle kerəħtejən jəştəre 48 đən artьqьraq pьratsint təşkel itələr.

Dərəħ, dəjem alqanda bed bik kypkenə əlgəşevđərgə ireşkənbed.

Nigeđđə beđđeŋ ojoşmabьđđьŋ sinfi kerəş eşməkərlege kəslə. Unьŋ jəştərđe LINNIZЬM ruxьnda tərbejələv burьsьn aŋlaj. Şul arqala beđđeŋ kypkenə eştərebeđđə jənlənev həm uŋьştarьbьđđa kyp. Ləkin ajrьm ojoşmalar, jəcajkalarđeŋ ytkərgən xuzalьq kampanьjalarьnda səvit, partьja, kamsamul hьđeqtarьna qarşь qul kytərevđəren kyrđek.

Ьvaq—burzьva jəştəre əđəbejət fruntьndala yddərenəŋ baştarьn qalqьtalar. Hьŋqь vaqьttaqь Oləjnan Xəjrej həm Batьr Vəlideftər sьqьşь bьnь bik jaqşь dereħtəjđər,

Dəjəm alqanda ojoşmala milli səjəsət bereħ ytkərelə həm dereħ aŋlanьla, Ləkin ajrьm milli sьqьştar, Vilikarus şavinizьmь sьqьştarь bar.

Trutьskizьm qaldьqtarь menən kerəşte jomoşatmajьnsa, bəd uŋ tajpьlьş, appartunizьm tajpьlьşьna həm unьŋ menən kileşevselekkə qarşь kerəşte taqьla kəsəjtergə tejeşbed. Ə, bьl tajpьlьştarđьŋ şavqьmь beđđeŋ ojoşmala bar. Bьqa qatь-kiħken zarba birev kerək.

Beđđeŋ pьraktik eştərebeđ.

VIII- bətə sajuz s'ejzь qararьna binə'ən kamsamulda xaqhьđ eşkə kysev məs'ələhe uđqarlьp 75 valkamulda sikritarđar qьħqartьldь. Bьl xəl kypkenə kamsamul həm parteja ojoşmalarь tarafьnan qarşьlьqtarqa osoranь. VIII- Bətə kamsamul sьjьzь qararь beđđə kərəgensə eşlənelməne. eştə jaŋь furma həm mituttar kərəgensə aŋlatьlmanь. Şulajda xaqhьđ aktiftan fajdalanьvda bajtaqqьna uŋьşlarьbьđ bar. ,,Jeŋel kvəlirejə"lər kydgə kyrnerlek ađьm menən yħələr həm ojoşalar.

Başlьsa alarđьŋ burьstarь,səvit apparattarьn jaqşьrtьv əsen kerəş.bjurakratizem'valakita həm səvit apparattarьnda bula torqan dəjem jeteşheđlektər menən kerəş. ,,Jeŋel kevəlţrejə" əterəttəre yđđərenəŋ jaşəv dəverđərendə his şikhed yđđrənəŋ eşməkərlektəren kyrhəttelər. Kyđgə taşlanьp tororloq heđemtə birđelər.

Ber əfə şəhərendəgenə uqьv jorttarьn hanamajьnsala 34 j.k. əterəte bar.hər ber əterət 10 dan alьp 15 kə qədər keşene ojoştora. Tamjan.Q Kant. sənəqəttə 16 j. k. əterəte ojoştorolьp, alaryđ tirələrenə 250 keşene berləşterələr. Şulaj itep, J. K. əterəttəre kiŋəjələr. Anla kamsamuldarqьna tygel, alar menən ber erəttən eşsən partьjahьđ jəştərđə jəlep itelələr.

J. K. eşləgən eşlərenən miħaldar: Əfələge əterəttərđeŋ berehe sirapkup xedmatkərđrenə satsьjalnьj tikşerev ytkəreve heđemtəhendə sit iliminttər barьn astьlar. Jьlajьrda J. K. əterəttəre eşsetərđeŋ eşləp sьqarьv kəŋəşmələrenə indergən təqtimđərenəŋ ytəlevđəren tikşerələr. Bьndaj fakьttar-alar kyp. ,,Jeŋel kьvalirejə"lərgə qarşь qajber atmintsьtьraitьrdarьbьđ ,,Avьr kьvalirejə,, ojoştororqa mataşьvđarьla bar. Məħələn: Bilarətzavьttarьnda R. K. L urgьndarь ,,jeŋel kьvalirijə" menən tejeşensə jetəkselek itməjdər. Eştə jetəkselek itevdə jaŋь mitut həm sistimanь nьqьtьrqa kərək.

Yđ ara tənqit məsələhendə aŋlaşьlmavsьlьq bulhala dəjəm alqanda bьl eş jaqşь bara. Heđemtələr kyrenə. Kiləsəktə bьl eşte kəsəjtergə, meŋərləgən eşsəndər jalpьhьn ьlьqtьrьrqa, bətə kamsamul eşen tənqit itə belevđe julqa qujarqa kərək.

II - Ojoşmabьđđeŋ jəməqət həm səjəsi eşməkərlegenə tuqьraqanda uđqan igen əđerləv kampanьjalarьnan başlarqa turə kilə. Kamsamul jalpьhь igen əđerləvgə jetərlek erəveştə tartьlmaqajnь. Kəmitət bьna şul mamittarđь iħəptə totod tybən ojoşmalarqa igen əđerləvgə kiŋ qatlam kamsamul

Kamsamuldьŋ uŋьş paxutьnda eşməkərlek kyrhəteve, bigerəktə şəhər ojoşmahьnьŋ avьl jarlьlarьna. Kalxuzdarqa bulqan jardamь iqtisadьj jaqtan bulhьn səjəsej jaqtan bulhьn əlkən urьn tota.

- Beđ eşsekamsamuldarđьŋ kesə menən bьjьl 3 tьraktьr aldьq. Bьl tьraktьrđar barhьla kalliktiftarđa pьraktik eştərđə fajđalanalar. Yrazaj paxutьnda avьl xuzalьqьn kalliktiflaştьrьv eşendə đurqьna uŋьşlьqtar bar. Ul uŋьşlьqtarđь nьqьtьrqa, anda eşse jalpьnь kiŋ erəveştə tartьrqa kerək.

Hajlav kampanjalarьndala kamsamul kypkenə uŋьşlьqtarqa ireşte, şunьŋ arqahьnda avьlda bulhьn şəhərđə bulhьn kamsamuldьŋ batьrlьqь kytərelde. Savitkə hajlanьp eşləyse kamsamuldar hanь arttь. Udqan jьl savittərđə 2610 aqza bulha, bьjьl 3678 buldьlar. Avьl səvittərendə rə'islek ityse kamsamuldarđьŋ 2 tapqьrqa jaqьn artьvь həm kamsamul, kamsamulkalarđan jortbaşqarmalarđa rə'islek ityđəre bik nьq dereħləjđər.

Satsьjalizьm jarьşьnda bedjetəkselekte vaqьtьnda nьqьta barđьq. şulajđa qaj ber jomqaqtarqa qaraqanda kamsamuldьŋ bьl julda arьvqьna uŋьştarqa ireşkənen kyrəbed hər terlejarьştar uđqarьv arqahьnda ьsьn maldьŋ kilev xaqьn təşərev, pьraguldar menən kerəşturahьnda bik kypkenə uŋьşlьqtarьbьđbar. xəđerbilarat timer jul mastireskujь kamsamuldarь arahьnda jarьş başlandь. heđemtələ: bilarattə mital sixьna yđenə təşəv xaqьn 6,5p.qa təşerlgən, jarьştь alьp barьv əsen əfelə 15, bilarittə 22 udarnaj berigada tedəlgən. Kiləsəktə bьl jarьştarđь kesəjtergə, ul kiŋ jalpь teħən alьrqa tejeş.

Dəjəm alqanda pьraizvadstьva tormoşondakamsamuldьŋqatnaşь yħte belgestər (speц) həm zavьt idaralarь menən eş itev jaqşьrđь. Qalđuguvьr tedy kampanjahьnda kamsamul,jəştərqarşьndaqь punqьttardьqьna tikşərev menən qənəqətlənmənə ьsьn maldьŋ toroşon təşərev, eşləp sьqarьvđь kyterev məs'ələlərendə nьq qatnaştь.

Kamsamuldьŋ mədəni paxutь kypkenə arьv heđemtələr birđe. ləkin əle bed bьl eşte jə kampanja eşe tip jə bik đur eş tip, kyp əhmijət birep başqa eştərgə qul heltəjbeđ. mədəni paxuttьla alьp barьrqa' başqa eştelə onotmaħqa kərək.

Kamsamuldьŋ tьrьşlьqь arqahьnda unarlap, jəđərləp araqь, piva lafkalarь piva xanalar jabьldь.Alar urnьna unarlap, jəđərləpkeluptar, uqьv əjđəre, məktəptər asьldьlar.

III- Orloq tadartqьstardь tulь nagruzkalar mənən eşlətəvđə đur uŋьşlьqtar bar. Məskəv jortonda 214 kamsamuldьŋ 134he kaljiktiftarđa toralar. Dьvən m. jortonda kamsamuldardьŋ 85 pьrasjntь kəpirətjfləşkən. Barlьq kantundarda kamsamuldardьŋ kalliktiflaşьvđarь jeted ađьm menən bara. Alardь nьqьtьv beđđeŋ burьsьbьd pьŋьrqa tejeş. Şəhər kamsamuldarьnьŋ, urazai daxutь uđqarьvda qatnaşlьqtarьn kyđdən udqarqanda bed, əlkən uŋьşlьqtar barьn kyrəbed. Eşsə jəştərđeŋ avьl xuzalьqь qoralđarьn tedətev d reigadalarь ojoştorolđo. Ber Əfə ojoşmahь mexsys vagun mastjrьskujь ojoştordo. Bjlarьt bajmaq ojoşmalarьla pəriz eştər başqarđьlar.

Bьlarđan hun bed kamsamuldarđan ytkən jьlqa qaraqanda jaqşьraq qatnaşqanlьqtarьn kyrəbed. Aktif igen əđerləvgə kiŋ kyləmdə mablizabajt itelde. Beđđeŋ ojoşmalar udqan jьlqa qaraqanda bьlmas'ələ eħtendə kyp eşlənelər. Kulaktarđьŋ igen əđ-rləv kampapьjahьna qarşь - kerəşev qьđьl abuđdar tedəvdə beđđeŋ ojoşmalarьbь insejativalar kyrhə-

(dəvəme əsənse bittə.)

ateuttьn dəvamь.

ttelər. Başqortostan jəmhevrijattərenen jьllьq pьlanь 18 pьr. qa ytəve həm S.S.S.R. dəvmələnda 3 nse urьndь totovь igen əđerləvdə alьpbarьlqan eşteŋ udqan jьlqa qaraqanda nьq barьvьn kyrhatə. Bьl julda qalqan vaqьttь jaqşь fajdalanьp bьl eştekiləsəktə taqьla kesəjtergə kərəklegen kyrhətə. Bьl eşkə aktiftь taqьla nьqьraq tartьrqa kərək

– Həŋqь vaqьttarqa qədər beđ, avьl xuzalьqьn kytərəv eşendə hyđ menən şəqəldənep kildek. In həŋqь səsev kampanjahьnda həm uŋьş paxutьnda beđ əlkəŋgenə eşməkərlektər kyrhəttek. Avьl xuzalьqьn kalliktiflaştьrьv eşendə beđđeŋ bajtaqqьna uŋьşlьqlarьbьđ bar. 400 jeđđən artьq aktif uŋьş paxutьnda eşləj. Bьl juldaqь jarьştar kantunda bik əlkən uŋьşlьqtьrqa ireşevde kyrhəttelər. Beđđeŋ ojoşmanь tatarьstan uŋьş paxutьna jarьşqa saqьrđь. Bьl julda beđ artьq ber sarala kyrgənebeđ juq əle.

Kilesəktə bьl eşte kesəjtergə həm jarьşta tatarьstan kamsamulьnan udmahaq, artqa qalьrqa tejeş tygelbeđ. Səsevđe kantraktatsьjalaştьrьvda bajtaq uŋьşlarьbьđ bar. Kamsamuldьŋ insejətivahь menən 80 kalliktif ojoştьrьldь.

Səjəsi uqьvđarđьŋ bьjьlqьqujьlьşь qənəqətlənerlek tegəl. ajьrьm kamsamuldar həm jəcəjkələrđeŋ səjəsi uqьvdarđan qasqanlьqtarьn səjəsəttən sittə torərqatələvdəren kyrəbeđ. bьl xəl səjəsi uqьvđan bik kyp kamsamul jalpьhьn sitlətte səjəsi uqьvdar alda torqan vazifalar menən bəjlənməjđər, beđ kyltursьlьqqa, kisələr ytkərevgə birelep, səjəsi uqьvđarđь onotabьđ, hər tərlə qьđьv kampanjalarvaqtьnda səjəs uqьvđer hynep qalalar. Beđđə başqort həm tatar telendə ədəbejət juq.

Dəjəm alqanda səjəsi uqьvđarđьŋ heđemtələre jaqşь tygel. Bajnəlmiləl tərbejə eşe jomşaq.

DINGƏ QARŞЬ KƏRƏŞ EŞE.

Beđđeŋ sьjьfьj doşmandarьbьđ, din keşelərə, ruxanilar kesle. bьŋqa qarşь qujьlqan beđđeŋ kesəbeđ jetərlek bulhala, eşləgən eşebeđ bik nasar, urьь menən juq dərəzəhendə. Bьl julda kiləsəktə kamsamul aldьnda đur vazьjfalar tora. Kərəşte kesəjtev kərk.

XƏRBI ƏŞTƏR.

Beđ arьvqьlьna əlgəşevđərgə ireşkənbeđ. Ləkin asuajaximdaqь eşebeđ nasar, kamsamuldar asьugvjaxim ojoşmahьnda 18 pr.qьna beđ kyp vaqьtta təbriktər, ьstьrujđa jərevdər menəngenə qənəqətlənəbeđ

Şjfьq eştərəbeđ qənəqətlnerlek tygel, Beđ qьđьl fьlutsьlar, qьđьl ərmejə menən tejeşensə bəjləneş totmajbьđ, alarđьŋ tormoştarьn ejrənməjbeđ. Kiləsəktə bьl eştə tamьrьnan yđgəreş bulьrqa janlənergə tejeş.

Yƀeş məs,ə ləhe. Beđ huŋqь bər jəl esendə 9meŋgə yƀtek. yƀeştə eşse batrak qatlamь, qənəqətlənerlek tygel. Eşse jəştərđe 100 pr.ь mənən kamsamulqa aldьq, xəđer batrak jəştəren tarr tahь bar.

Pьjanirđar arahьnda eşləv məsələhendə eş bik jaqşьlardan tygel. kamsamul 9 meŋgə yƀkəndə, pьjanir 2 meŋgəgenə yƀkən. dəjəm alqanda pьjanir ojoşmahь beđđ krizes dəvren kiserđe. Kamsamul julbaşsьləqь bik nasar xəldə.

Parteja jetəkselege dəjəm alqanda jaqşьra; ləkin hamanda əle kazjunnaj fərmalni qaraştar tulьp jata. Urьndaqь parteja ojoşmalarь jetəkselek mituttarьn belməjdər, şuqa kyrə bьl nasar jetəkselek urьnь menən kamsamuldьŋ insejətivəhen hynderə,

Kamsamulda partьja jədrəhe əd, əlkə kəmitəte tarafьnan urьndьrqaьsьqьp, jənle julbaşsьlьq itevməs, ələhen tulьhь menən ytəj almanьq.

Əlkə kəmitət bjurahьnьŋ jetekselek ity hьđьqь 3nse plinumdan huŋ (gikəberđə) jaqşьlandь. bulqan qьtьrşьlьqta tədəteldelər·

HEĐƏMTƏLƏR: jetəkselek eşen ər jaŋь nigeđgə tədəv turьndaqь 8nse esjьz qararьn tulьhь menən tormoşqa aşьra almanьq.

Ojoşmanьn sinfj totanaqlьqь yƀa.

Kamsamuldьŋ səjəsej-jəməqətselege pьrajьzvadstьvala, avьl xuzalьqьn kalliktiflaştьrvda kamsamuldьŋ qatьşь yƀə.

Ojoşmabьđ sinfьj jaqtan kypkenə nьqьnь.

Səjəsi jaqtan ojoşmabьđ dəjəm alqanda sələmət.

Kiləsəktə ojoşmabьđ bulqan əlgəşevđerđe nьqьtьp, yđeneŋ safьn taqьla tьqьđlap 5 jьllьq satsьjalizьmyƀeşebьlanьnqəməli aşьrьrqa aşьqtьrьrqa tejeş.

(QATЬ ALQЬŞTAR)

Başqortostan kamsamulьnьŋ kərəştərđə ytkərgən X jьlь.

Qart kamsamul Bulat Işьmqulьf iƀtələge

Başqortostan başta Dutьf, Kalcak qulьnda buldь. başqortostanda kamsamul ojoşmahь ьvaq purzьva jəştərenen berekmələre bar ine. Alarđьŋ kamsamuldan ajьrьlьvđarьla yđđərenen pьragьrammalarьnanuq kyrenep tora. Anda bьl tygərəktər tik məđəni eş menəngenə şeqellənergə tejeş, alar səjəsət menən eş kyrməhenđər, tejəlgən. Şulaj bulhala baləkəj başqortostanda kamsamul ojoşqanda həm kamsamul yƀkəndə ular bik nьq jajhьđlanьlar.

Başqortostanda kamsamul ojoşmahь başqortostan səvitləşməƀ alьndьlar. eika tarafьnan parteja kanfirinsijəhe taratьlqan vaqiqələ buldь. barđa vəlidefşina eşe ine. Validefselər menən kerəş betkəs partija kamsamulqa nьqlь iqtibarьn birə almavь kamsamuldьŋ berense siezьna xətlem partijəьnьŋ kantun kəmitəttərenə kamsamul menən eş kyrevdə jađьvdarđa jađьlmanьlar. parteja kevek yk ikense səjəsej ojoşmanь buldьrьvurьnlьbulьrmьhuŋ tigən urьndarđa buldь. kamsamul ojoşmahь bik jəş bulьvqa qaramaƀtan tərlə ojoşmalar menən kerəş alьp barđь. estərle tamaqta nindəjđer ber geniral quboron uq tədəldə. R. K, P· nьŋь

əlkə kəmitəte savitlandьrьv julьn başlaqas qulqaalьndь. urьndardaqь parteja ojoşmalarь kulaqь

Başqortostandьsavitlaştьrьvqa qarşь, Validьfsьlьq menən nьqlь rəveştə kerəş alьp barьrqa turь kilhə, partejaneŋ jetəkselegen buldьrьv həm berense s'jьz tarafьnnan bajьskavьttar ojoşmahь taratьvmaqsətequjьldь. 20se jьldьŋ mart ajьnda kamsamuldьŋ yđək kəmitəte vəkile Başqortostanda kamsamul ojoştьrьv maqsate menən kilə. R.K.P[B]neŋ əlkə kəmitəte menən həjləşə. şuluq jьldь ijyn ajьnda R.K.P.(B) əlkə kəmitəte kamsamul eşsələre keŋəşməhen saqьra, başqarma kəmitət tədələ. bьl başqarma kəmitət şuluq jьldьŋ yktəberendə saqьrьlqanbernse sijьzqa xətlem eşləj yktəberđə esijьz saqьrьla. ləkin 18 nse, 19 nse jьldarđan uq jəşəp kilgən ojoşmalarđa bula.

(bajavlinski, Bilaritski, Estərle, bajmaq həm başqalar). berense sьjьz 15 məs,ələne xəl qj'dь 14 daklatsь daklat həjləne ləkin bьl məs,ələlər urьndarđa barqan eştər menən eş itevgə jaramanьsizdan kitkən diligattar urьndarqa qajtьv menən tormoş quşqan məs,ələlər· menəneş kyrđelər. alar ikmek əđerləv, fьruntqa barьv banditijzьm menən kerəşev, Başqotostandьsavitlaştьrьv urndarđa viklər avьl savittarьn, balşvikləşterəv kantun savittar esjьzdarь ojoştorov ine.

Başqortostanda asьlьq başlandь· urьndardaqь ojoşmalar bьl asьlьq menən kerəş alьp barđьlar. Başqortostan kamsamuldarь baqsasьlьq. başqort xalьqtarь arahьnda avьl xuzalьqьn kyterev eşen alqa qujdь. Nьqlь qtibar birđe.

aƀtьnda gimnazislardan bajьskavattar ojoşmahь bulьp alar menən kerəş alьp barьvь bik qьjbatqa təştə.

Ul vaqьtta partija jetəkselege aqhanь, aqhav partija ojoşmalarьnьŋ qəjebenən bulmajsa, ul saqьndaqь tərlə şarttarđan kilep sьqqan nəmə ine. R. K. P. (B) nьŋ əlkə kəmitəte aqьzalarь validsьlar qulьna alьnqanin e, oşonoŋ arqahьnda əlkə kəmitəte kamsamul əƀtenən qənəqətlənerlek jetəksəlek jtə almanь, jarđam itməne. əlkə kəmitətenən kamsamulqa Juldaşьf tigən berəv berketelgəjne, xəderge vaqьtta bьl keşe moselmandarđьŋ dini idarahьnda aqza bulьp utьra. Oşo Juldasьf narkumpьrusta kamsamul iƀmenən dini məktəptərđeŋ jəşeven, anda 8 jəştən balalarđьŋ uqьvdarьn talap itə. Bьna oşo partija jetəkselege nisek bulьvdь asьq kyrhətə. Ul vaqьtta Estərle tamaq şəhər ojoşmahь menən bejləneş jaraqhьd ine. Apkamuldьŋ sastafьnda urьndardaqь ojoşmalar menən bəiləneş totmaqandarđa buldь. Estərle şəhət ojoşmahь yđeneŋ vəkilen apkamulda bulьvьn horanь. şunan huŋ əlkə kəmitətteŋ qaibər aqzalarь şəhər kəmitəte rəis navizьmь menən sirləi tinelər, şəhər ojoşmahь apkamuldь milesir menən avьrьi tinelər. Berhelə bulmanь berehelə avьrьmanьlar.

Şəhər kəmitətendə jaqşь uq kamsamul eşselərə bulьp, şəhər ojoşmahь menən beiləneşe lə bar ine.

Başqortostan kamsamulь yđeneŋ jəşəvendə bajtaq aqzaļarьn juqalttь. valjdefsьlardьŋ beđgeьrqьtьlьvđarь, asьlьq bulьvь bəlakəi başqortostanda eşte kiŋəitergə irek birmənelər. Ləkin ul saqьnda kamsamuldar yđenə teşkən burьstarđь ytənelər.

MƏSKƏV GƏ BARAHЬŊMЬ? ANDA, TURISTARĐЬ QABUL ITEV I-VI nən 15-VIII-gə qəđər-5 KƏNLEK IKSKURSIJA 14-50 t. TORЬV, AŞAV MYZEJDƏRGƏ KEREV, KINA-TЬJATЬRĐARQA JƏREV BARĐA OŞONOŊ ESENDƏ.
Beləşəv esən ədris В. Черкасский пер. 13.

Palit-pьrasvit ojoşmalarьnda ilde ejrənev burьstarь

Beđđeŋ palit-prasvit ojoşmalarьbьđ, avьldьŋ bulqan ojoşmalarьn, mədəni kestəren, kerəƀtejən aktiftarьn yđ tirələrenə tuplaqan kejgə jalpьnь kən kyreş həm mədəni jaqtarđan kytərev, đə yđək ber noqta urьnьn totarqa tejeştər.

Ulardьŋ burьstarь, urьndardaqь partьja ojoşmalarьnьŋ avьlda satsьjalizm mədənijəte qorьv julьnda kyrgən saralarьn halam tybəle əjđər tirəhendə eş jalandarьnda eşləp kyrhəter.

Əlbəttə bьl burьstarđь atqarьv esən palit-prasvit eşselərđeŋ bik tьrьş, eştə uŋqan bulьvđarь əƀtenə đur əƀtalьqtarьla kərək. Ul burьstarđь tulь kejgə atqarьv beđđeŋ beten ber mədəni rivalytsejə dəvere ta ap jtkənlektən bьl fruntqa yđebeđgə fajđahь teievđəj beten kystarđe jegərgə, jegə belergə kərək.

Bьnьŋ esen iŋ elek yđeŋ nьqlь əđerlekle, eş maidanьnьŋ betə jaqtan ylsəngən, şularqa qaraj pьlanьŋ tədelgən bulmaj torop, bildəle, bьl fьrunttan faidalь heđemtələr kətəv avьr. şunьŋ esən beđđeŋ palit-prasvit eşselərebeđ jətərlek dərəzələ səjəsi həm qilmi keskə ejə bulьv əƀtenə, ilde ejrənev minuttarь menəndə jaqşь tanьş bulьrqa teiьeştər.

Beđđeŋ avьldarьbьđđь berđən tərlə jaqlap, mədənej rivalytsьjə tulqьndarь jalmap barhalar, ikensenən ul, sinьfj kerəşteŋ iŋ qьđqan ber osoronala tura kilə. Şunlьqtan, iŋ elek avьldarđaqь tərlə sinьfi qatlamdarđьŋ tormoş şarttarьn belməj torop yđeŋđeŋ kemdər fajđahьna xedmət itevende bildələvđə avьr bulasaq. Beđ avьldьŋ eşləp sьqarьv keseneŋ dinamikahьn iŋ neskə serđərenə xətle belep barьrqa tejeşbeđ.

Beđđeŋ urьndarđaqь səjəsei aŋlь, eşsəlarebeđ avьldьŋ xuzalьq furmalarьn, onьŋ tərđəren, mədəneilek dərəzələrnə, şularqa bik tьqьđ bəjləngən idijaiugijalarьn ylsəj belməv arqahьnda kyp vaqьt jaŋlьşlьqtarđa eşləp qujalar – jalpьnь yđđərenə ьlьqtьrьv urьnьna sitkə tartьlьrqa məzbyr itələr. məƀələn: avьl jzbacь şul arqala uqьv ejən jabarqa məzbyr bula, kyp urьnda likpunkьttar, ađ belemlələr məktəbe tərlə tyŋərəktər tirəhendə ojoşqan kerəƀtejən jəştərə uqьvđarьn jartьlaqasta taraьь betələr.

Bьna bьlarđьŋ barьla tormoş şarttarьna qaraj torqan jalpьnьŋ mədəni horavđarьnьƀəpkə almavđan kilə. Şulajuq ,urьndardaqь təbiqi usluvijalərđa, şularqa qaraьata ul təbəkte xuzalьq tərđəreneŋ nindəj tarmaqtarьn yƀterev juldarьn belməj torop, igeuselek jəki baqsasьlьq xaqьnda ,,likşejə uqьv,, qoro hyđ-şabьlunsьlьqqьna bulьr ine. Şul urьnьa nindəj avrьvdar taralьvsan bulьrьn iqtibarqa almaj' dəjəm havlьq haqlav turahьnda hyđ asьvđa jalpьqa qьđьqhьđ tojolasaq,

Beđđə yrđəge jeteşhedlektərđən tьvqan: jetkerməj ujlavdar jəki həjləj bik avan kytərev arqahьnda aşa huqьvdar jьş uq bulqьlap toralar əle. bьlar beđđən urьndardaqь səjəsi aŋ-belem eşselərebeđđeŋ belem jaqьnanhaj. Eştə təzribəheđ bulьvdarь arqahьnqa tьvhalar, ikense nən urьndarđaqь pьraktik eşselərđən fajđalana belməvđəndə kilə. məƀələn: beđđeŋ palit-prasvit eşsələreneŋ bajtaqь.'' Əle bulha, avьl uqьtьvsьhьna ,,beđgə sitenerək kəşe,, itep jahьnьbьraq qarajđar. Avьl agьranumьn eşheđ jatьvsьlar erətenə quja· Şunlьqtan ular menən his ber bəjləneş ytaməj.

Mьna ulardь jəməqət aşenə tartьv julьnda eşləv (əlbəttə yđebeđgə fajđalь larьn) bergələp eş alьp barьv palit-pьrasvit eştəren julqa qujьvđa bik đur uŋьştar tьvđьrьr ine'

Bьna şul kyrhətep ytelgən fakьttarđan qaraqan Vaqьtta, beđđeŋ palit-pьrasvit eşsələrebeđ tejeşle bərəzələ belemle bulьvdarь əƀtenə il ejrənevse kьrajavistə bulьrqa tejeştər. Əlbəttə il ejərənevđe kyƀtən ylgən tormoştoŋ tarixьi eđđəren tabьv məqnəhendə aŋlarqa jaramai. ular şul julda espitsejalist kьrajavitlar eşe.

Beđđeŋ il ejərənəv julьndaqь matirijaldarьbьđ xəderge tormoştьŋ tere fakьttarьnan alьnьrqa təjeş. Ular avьlda jaŋь tormoş satьjalizьm mədənijəte tədəv eşe menen tьqьđ bəiləneşle bulhьndar.

Juqarьla kyrhətelgən jeteşhelektərđen palit pьrasvit eşselərenə ber urьnda odaqьraq qalьp eşləv memkinlege juqlьqtan tьŋqanьnda, turь kilgəndə əitep ytərgə kerək.

Şunьŋ arqahьnda ular yđđəreneŋ eş pьlandarьnda jort başqarmalarь tirəhenən jьjьlqan svidinijələrgə qarapqьna tədərgə məzbyr bulalar.

Bьnan huŋ avьlbarđa yđebeđđeŋ eştərebeđđe uŋьşlь ytkərev esən bьl tapqьrđala bik nьq uilarqa kərək bulьr.

Oƀqahь xəđerge dəver mədənei rejvalytsejə dəvere səjəsei aŋ-belem eşsələre əƀtenə bik đur jaŋь burьstar kilterep quidь. Beđ ulardь şul burьstarđь tulь erəveştə atqarьrlьq itep əđerlərgə tejeşbeđ.

M. RAJAN

Jadьlqan xəbərđərđə, fakьttar qəməli eş hedəmtələre jaqtьrtьlhьn.

Mətbyqat ul fəlsəfə bata torqan, şəxsi hyđ kərəsterə torqan urьn tygel.

„Matbuqat kymək, əndəvse, kymək ojoştorovsь“ tej iptəş Linin. Xəđerge kəndeŋ məhim məs'ələləre hanalqan, ildə satsьjalizьm tedəv, ilde kəlliktifləşterev kymək xuzalьqtar seltəren işəjtev eştəre tora.

Beđđeŋ bьl juldaqь səjəsi, iqtisadi həm mədəni yƀeşebeđđeŋ qьđьv adьm, tid əlgəşevƀər menən alqa barьvьn, avьldьŋ, beđgə sit bulqan (kulak, nipman, ruxanidar) qatlamь kyrə almaj, yƀeşebeđgə ajaq salьrqa matasalar. Satsьjalizьm yđeşen kirəgə əjləndererge qara pьlandar qoralar, jəməqətselək fekerenə qarşь bluk tedəjđər.

Bьnə oşondaj səjəsi məhim şarttar esendə, mədəni tedəv julьnda beđgə kəndən, kən məs'yl eştər jəkmətelə, partьjanьŋ xəkəmətteŋ avьlqa qarap jynəldergən julьn başqarьşьvda, beđđeŋ xəbərselər armejahe hanap betergehed məs'yl eş jəkməjdər.

HUŊ BEĐĐEŊ XƏBƏRSELƏREBEĐ BЬL EŞTƏRĐE YTƏJ ALALARMЬ, ŊINDƏJ UŊAJHЬĐLЬQTARQA OSORAJĐAR?

1- Bьl məs'ələ təŋgələndə iŋ alda oşono əjtergə kərək: beđđeŋ urьndaqь xəbərselərebeđ xəđerge kəndə han jaqьnan yƀevđəre menən bergə xəbərselek eştərendə əlgəşevdərgə ireştelər. Han jaqьnan yƀeş bərəbərenə sifat həm satsьjal sьqьştarь jaqьnanda tađaralar,

Məƀələn xəđerge kəndə tik „jəş juqsьl“ həm „baş jəştəre“ gazitələrenəŋgenə barlьqь 250 xəbərsehe bulьp dəjəm hanqa nisbətən 70%-65 tirəhendə kamsamul partьja aqdalarь hanalalar.

2- Matbuqatebeđđe jalpьqa jaqьnajtьvda, jalpьnь matbuqatkə jaqьnajtьv eşendələ sittə torop qalmajdar. Matbuqatteŋ əhəmejəten jalpьqь teşenderev xəstəren kyrələr, hər ber aktif xəbərse jəştər mətbyqətentaratьvdь yđeneŋ burьsь itep hanaj.

Matbuqat kenə ajqanь menən bajtaq matbuqat taratьvđa bələkəjgenə bulhala qəməli eş eşləvđəre turahьndaqь alьnqan məqlymattər barьhьla bьnь dərəƀləjđər.

Bьna bьl jaqtan, beđđeŋ xəbərselər armejaheneŋ yđ əƀtərenə teşkən burьstarьn atqarьvda (əlbəttə urьndaqь şarttarqa nisbətən alьna) matbyqattь jalpьlaştьrьvđa, anь jalpь aldьna „kymək ojoştorьvsь, kymək əndəvse“ikənlegen aŋlataalьvđarьn kyrhətələr

JETEŞHEDLEKTƏRGƏ QAQЬLAJЬQ.

Avьldan jadьşьvsь xəberselərgə qarata əs terlə mamintqa tuqьrarqa turь kilə:

1-Kendəlek jəməqət eştərendə bulqan uŋьş həm qarşьlьqtarđь yđ kenə menən matbyqat aşa jaqtьrta barmav. Məhim kampanjalarqa xəđerlek, partьja kamsamul həm başqa aŋ belem taratьv ojoşmalarьnьŋjetəkselege nisek bara. Juqarьla əjtep kitkən terkəm (avьldьŋ kulak qatlamь) xalьqtarđьŋ bьl kampanjalarqa qarşь sьqarqa, kes tuplavđarь, bьna bьlar hər ber səjəsi kampanjalarđьŋ kendəlek barьşьna bəjləngən, andaj qarşьlьqtarđь tejeşle ojoşmalar aşa qьrqa xəl itevđe horajđar. Ə beđđeŋ kyp xəbərselər bьl mamintь kyp vaqьt onotalar. Kampanijanьŋ hədəmtəhe, sinьfьj qarşьlьqtarđьŋ' nindəj urьnqa baьp sьqahьn sittənerək qarap toralar. Huŋьnan, fələn kulak hajlavqa qatnaştь, fələn mulla balahьna xoqoq birđelər tip tavьş quptarьp, qəqьđ valakitahь həjrəp, xəkymət urgendarьna xəbərselek iƀeme menən mərəzeqet itələr.

2- Səvit jəməqərselek eşendə bulqan qəməli uŋьşlьqtarđь urtaqlaşa belməv.

Igen jьjьv, səsev kampanjahь, kalliktif xuzalьqtar ojoştьrьv, təzribə baqsalarь buldьrьv,hьmaq eştərdə. Başqortosandьŋ iŋ qaraŋqь avьldarda bulmahьn bьlar ədme, kypme eşlənələr, qəməli uŋьştar birələr. Ə xəbərselər, qəməli uŋьştardaqь eş təzribələren fakьttar menən hanap kyrhətev urnьna, sabьrnja udqarьv, daklat tьŋlav, xalьq kyp jьjnalqan ine hьmaq fəlsəfələr tirəhendəgenə qələmdəren jərtələr, Bьna bьndaj məqələ xəbərđər eş təzribələren urtaqlaşьv xedmәten ytəj almajdar.

3-Şəxsi qaraş, fakьthьđ sьqьş: bьlardan ələ beđđeŋ kypkenə xəbərselər qotola əlqandarь juq-

Mьnə heđgə ber nisə miƀal:

1-Məxəmətqoloj uqьtьvsьhь turahьnda ber xəbərse: uqьtьvsь, apaj keckenə balalarqa nasar kyđ menən qaraj, firqəhedlektə qəjepləj, stinə gazitəhenə jađqan esən „firqəhed kejgə abrujьmdь teşerəheged“ tip tavьş quptardь. Yđe mulla qьđь bulhala, jəştərđe „hed firqəhed“ tip jebərə tip jađa. Ə Kamsamul sikeritarь, bьl əşteŋ betenləj kirehen anьqlap idaraqa xat jađa. Kemgə ьşanьrqa, xəbərsene şeltələrgəme, əllə mulla qьđьn qanat aƀtьna jəşerep qaldьrьrqa teləgən, sikeritar Sənəqətyllinde qəjeptərgəme.

2-Miƀal: Yrşəkmin jortə, Iƀke Ybьraj avьlь (Estərlə kantunь) uqьtьvsьhь Minnibajьftьŋ kulaktarjьrьn jьrlavь, kulakta kьvartirđa torovь, xquqhьđđardьŋ balalarьn məktəpkə qabul itevturahьnda „Tьrьş“ xəbərse, ber xəbər jađa. Şul uq Miŋnibajьftьŋ eşen, kamsamul aktifь, avьl səvite aqzalarь tikşerep bьl eşteŋ kirehen, Miŋnebajьftьŋ betə jəməqət eştərendə avьl jarlьlarь arahьnda ojoştьrьvsь aldьnqь safta, sinfьj hьđьqtan eş alьp barqanlьqьn, kulak balalarьnan ajqa 4 hum tyləv alqanlьqьn, bajdar, mullalardьŋ, uqьtьvsь Miŋnebajьf turahьnda teş qajьrap jatqanlьqtarьn anьqlap, qarar sьqaralar. „Tьrьş“ imzahь menən jađьvsьnьŋ fakьtьhьn, şexsi qaraş menən jađьvьn, dərəƀləjđər.

Əlbəttə bьl tərdəge, urьndaqь ojoşmalar tarafьnan dərəƀləngən matirjaldarqa nьqьraq ьşanьrqa turь kilə. Bьna bьndaj nəmələr, hanap betergəhed kyptər.

Qьdqasaqьna əjtkəndə: xəbərselər ələ tejeşle dərəzələ, xəbərselek eşendə, qəməli eş uŋьşlьqtarьn urtaqlaşa belməjdər, xəbər jađqanda uŋьşlьqtar, jeteşhedlektər turahьnda teple fakьttarqa nigeđləp eş itməj:

—Qoro hyđđən torqan məqnəheđ fəlsəfəgəgenə kyberək urьn birələr. Tədev eşendə, ojoştьrьvsь xeđmәten atqarьvda, sinfьj qoral, satsьjalizьm tedələşendə dərəƀ julbaşsьlьq itevse partьja mətbyqəte, hyđ kərəşterə, şəxsi qaraştarqa urьn birə oşono atqara torqan ber urьn itterep qaravsьlarda juq tygel.

Bьna bьl hanap uđqan məhim maminttar partьja mətbyqəte, həm anьŋ jarđamsьhь bulqan, eşse kerəƀtejən sinfь tərbejə alqan kamsamul xəbərsələreneŋ hər vaqьtta aldarьnda torqьŋ burьstarь.

Beđ xəbərselərđən oşo nəmələrđe talap itəbeđ. Tulьhь menən atqarьvdarьna əlkən ьşanьs menən ьşanabьđ.

M. Tazьj.

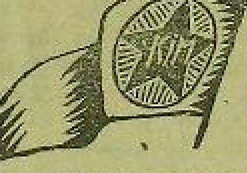

Matbuqat kestəre.

Əƀələ 3 jьlьq, tatar-başqort naburşiktarь jeteşterep sьqara torqan f. z. y. məktəbe jəşəp kilə.

Bьl məktəpteŋ jəşəvenə bьjьl 4jьl. Oşo kendə məktəptə betəhe 19 keşe bulьp 17 şər hum estipindije menən tə'min itelələr. uqusьlardьn kypselege jataqxanala tora.

Məktəpteŋ təp totqan teləge: başqort-tatar jəştərenən matbuqatqa, jaqşь əđerlekle eşselər jeteşterep sьqarьv bulha, şuluq vaqьtta 7 jьllьq məktəp dərəzəheudə belem birep sьqara.

Bьjьlqь jьlda betərep sьqьvsьlarđьŋ: 8 đe başqorot, 11-tatar: satsьjal jaqtan 12kerəƀtejən, 7eşse, həm 100% kamsamu zalarь.

Məktəp uqьvsьlarь, pьraizv destьva eşe menəŋgenə tuqta qalmaj jəmqejət eşendələ jaq ndan qatnaşalar. Məktəp qaşь da “aqьmdaqь səjəsərte əjrənev” Yckum, Kyltkum həm başq ojoşmalar hər qajhьlьr jəmqeja eşen başqaralar.

Məktəptə jaŋь əlep xərakə berense pьlanqa qujьlqan. Ajlьq estinə gəzitəhe betenləje menən jaŋь əlepsə sьqarьla. Uqьvsьlarđa jaŋь əlepkə qьđьqhьnьv, anь xəđerge dəverđen horavьna javap birərlek xəlgə kilterev barhьla qəmələdə eşlənələr. Uqьvsь: Q. Ajrat.

Qarar qaqьđđa, ə qəməli eş juq

Maqar II- nse baƀqьs kerəƀtejən jəştəre məktəbendəge uqьvsьlar kamsamul şulajuquqьvsьlar sabranjahьnda hər ber uqьvsьqa „Jəş juqsьl“ həm „B-jəştəre“ tip qarar sьqaralar, vaqьtlь matbuqat turahьnda daklatta jahajdar, ə qəməli eşkə kilgəndə ber tinektə əş başqarmajđar. Məƀələn 5- nse maj matbuqat kene ajqanь menən daklattar tьŋlanьp anьŋ əhəmejəte turahьnda aŋlatьldь, inde qəməlgə aşьrьv turahьnda eş kyrelməne. Şunьŋ esendə şul maqar II- nse baƀqьs məktəp uqьvsьlarь arahьnda 120 uqьvsьqa 6 „B-jəştəre“ 2 „J-juqsьl“ gəzite aldьrьla.

Timək 120 uqьvsьnan torqa ber məktəptə 8 danaqьna gəzi aldьrьla bit. Uqьvsьlardьŋ kypselege kamsamul-pьjanirđar.Jaŋь əlep turahьnda la nađanlьq ba əle. Qaj ber kamsamuldar, gəzittərđeŋ latьnsa sьqьvь menən qəjepləjđər. Ə yđđəre jaŋьəlepte əjrənevgə əhəmijət birməjđər.

Beđđeŋ maqar məktəbendə, kamsamul uqьvsьlar arahьnda vaqьtlь matbuqattь taratьv, an yđđəreneŋ, səjəse tərbejə bir torqan jetəksehe itep hamanda tanьp beterməvselər kyp əle. Başqa uqьv jortondaqь kamsamuldar bьl kamsamuldar kevek bulmaqьđ taqь.

Z.Kejekbaj

Tьrьşhaŋ bula ul.

Estərlə tamaq kantunь, maqar jorto, Kədən avьlь kamsamuldarь' taşlandьq xeldə jatqan kluptь pьjanirdar menən berlektə qьđьl mejeş asьp, julqa halьp jebərđelər.

Avьl xalqь klupqa jerəp gəzi zurnaldar uqьp aŋ-belemdəre arttaralar Qьđьl mejeşkə 15terlə gəzit zurnal aldьrьla.

Ə. XƏLILEF

Batraktarđь qьvalar.

Olo aqa jəcəjkəhendə eştər (məsəqət k) jaqşьnan tygel. Ələ kyptən tygel nəmə esender batrak Vəlijef həm N. Xəjbyllin dərđe kamsamul safьnan sьqarьp jebərđeler. Ə, inde nipmandar menən qunaqqa jerevse nipman qьđь R. Kaşəpьva turahьndaa vьđđa asьvsь juq, senki anьŋ ire Q. Kaşapьf valkamul aqzahь, partьja qarşьndala dərəzəhe bar, kamsamuldar Kaşapьfqa hyđ əjt almajlar şul. Şuqa kyrələ ind jaqьn tьvqan, kulak nipma qьđdarь Əsma, Safura Əsqətta Antipina; z'Taşkinьvalar kamsamul safьnda, batьraktar urnь biləp toralar.

„AQALP“

Irtə parđa xikmət bar.

Irtə parđьŋ uŋьş kytərevđe əru səbəp bulьvьn betə kerəƀtejəndə belep betermajlər əle. Irtə parđьŋ igen uŋьşьn kytərevdə əhəmejəte bik đur. Irtə par kytərev menən nəməgə ireşep bula huŋ?

Irtə par arqahьnda jerdə dьmlьq haqlana. syp ylənđəre menən bergə' hər terlə xəşərəttər juqqa sьqarьla Yzem səsev, qoroloqqa tid bireşməvsən bula. Uŋьş kəmendə 25%qa kytərelə, ə syplengən jerdərđə uŋьş kytərevdə 50% qa jetə.

Bьna bьl əjtkəndərgə ireşev esən irtə par kytərevđe jerenə jetkerep eşlərgəgenə kərək. Şulaj eşləgəndə juqarьla əjtkəndərgə ireşev məmkin ikənen beđđeŋ təzribəьstansalarьnьŋ eştəre asьq kyrhətə.

Biz nicyk təzribə ьstansahь yđeneŋ kyp jьllьq təzribə eştərendə irtə parđьŋ đur uŋ ş bireven təzribələ kyrgən. Bьl ьstansa arьş uŋьşьn ber giktar jerđən urtasa xisap menən tybəndəgesə alьp kilgən: qara parđan 14 sinitnir, maj parьnaŋ 14sint. ejjyn parьnan 12sinitnir, ejjyl parьnan 8sinitnir, dimək irtə pardan artьq, ejjyngə qaraqanda 18%, ə ejjylgə qaraqanda 68% artьq uŋьş birgən.

—Şuluq “Biz nicyk„ ьstansahьnda qoroloqlь bulqan 1911 nse jьlda irtə par kytərep səskən artьq ber giktarđan 7 jarьm siritnir uŋьş birgən. Şul uq vaqьtta oşo ьstansala bojđaj 2 jarьm uŋьş birgən. Ə kerəƀtejən qьrđarьndaqь huŋ par kytərep səselgən arьştar ber sinitnir həm ananda kemerək uŋьş birgəndər.

Irtə parđь nisek eştərgə huŋ?

Jađqь sesev betəv menən yk hərergə kərək. Hərev 18-15 santimiter tərənlektə bulьrqa tejeş. Həry artьndan uq tьrmalarqakənək, bik kyp kerəƀtijəndər irtə par kytərhələr đəmenə bьl huŋqь şarttь eşləməjđər. ə anь eşləv hisƀydhed kərək senki herev artьnan uq tьrmalaqanda jerđəge dьmlьq haqlanьp qala, ə bьl, beđđeŋ esen iŋ kərəge. oşonoŋ əƀtenə taqь, jəjkenendə kərək bulqan təqdirdə irtə par kytərgən jerđe 2 - 3 mərtəbə tьrmalarqa kərək məsələn jamqьr javьp ytkənden huŋьnda hərgən jer əƀtendə qatqan xasil bulha jəki ylən sьqha tьrmalarqa kərək bula Əgər inde irtə par kytərgən jerdə şaqtaj kyp ylən yƀhə, ul vaqьtta tьrmalavqьna jetməj, ylənde kiƀep ala torqan lucilnik kevek qoraldar, kultivatьrdarqullauьrqa kərək. Ləkin kərəkhedgə tьrmalav, jomoşartudan haqlanьqьđ.

Şulaj itep irtə par kytərepkenə qənəqətlənməjensə anь kirəgensə eşləv arqahьnda beđ, jerdə qьşqь həm jađqь dьmlьqtь haqlap alabьđ. Bьl vaqьtta inde artьq səsev vaq'ь jetev menən, jamqьrdardь ketmejensə ul səsərgə məmkin bula. Oşolar əƀtenə par uzьmdardьŋ səseləs k yƀemlektardьŋ uŋьş birevđərenələ təƀir itə. Senki bьl yƀemlektər syple ylənđərđən tađarqan qara jergə səsel həm irtə par jerdə yƀemlekt esen kərəkle bulqan matdəl jьjьlьp qala.

Uzьmdьŋ həm anan huŋ səseləsək yƀemlektərđeŋ uŋьştarьn kybrək alьv, jerdə dьmlьqtь kybr haqlap qaldrьvqa irtə par kytərgən jerđe tirƀ menən aşlav ky jardam itə. Tirƀ menən jaŋьrta ber giktar jergə 4 sinitnirqa jaq artьq uŋьş birə. Bьlaj eştəv ese ber giktar sintinir tireƀ sьqarь fajđalь bula. tireƀte qar betmə boron uq sьqarьrqa həm jer tigedlep jəjərgə, jadqь səsev tey menən herergə kərək. Bьna başqa taqьla miniral aşlamalar qullanьvđa kyp uŋьk birə. Miniral aşlamalarь iŋ fajđalьhь su pjrfasfat tigən nəmə.

Keđđən herelə torqan qara pa rđa jaqşь təzribələr bjrə. Kerəƀtejəngə keđ herergə vaqьt bu lmaqanlьqtan jađ herev uŋaj lьraq.

Agranum SAFRUNЬ

Ridaktьr urьnbaƀarь: B. Bajan
Зам. редактора: Б. Баянов.

Уфа Типо литография „Окт. Нат.“
Башглавлит № 92

Berlə şeged bətə donja pralitardarь!

5 NSE JЬL SЬQA.

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929-jьl.
25-maj Şəmbe
№ 19 (133)

Jadьlьv xaqь ber ajqa 15 tin
3ajqa 45 tin. 6 ajqa 80 tin.
Jьllьq xaqь 1 hum 50 tin.

Ridaksьjanьn odrise:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

Kamsamuldьŋ Başqortostan
əlkə kəmitəte tarafьnan sьqa
rьla torqan adnalьq gəzit.

Еженидельный орган Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

VLKSM dьŋ VIII-jyвələj S'jezьna jalqnlь sələm.

25-Maj şəmbe kən kis 25-Maj

səqət 5 tə

XEĐMƏT HARAJЬNDA

Başqortostan kamsamulьnьŋ VIII nse jyвələj s'jezь asьla.

səqət 5 tə

Tarixi kəndə mədəni adьm.

Kamsamuldьŋ VIII-başqortostan se,jьzь başqortostan kamsamulьnьŋ X jьllьq jybələi bairamьna turь kilə. Bəgen, şulajuq şəreqteŋ artta qalqan millətterə əsənmədəni rivəlytsjyn qudqalşta əlkən urьn totqan tarixi ydgəreş həm mehim adьm atlajbьd. Beddeŋ bьl jəştər gəzittəren tulьhь menən jaŋь əlepkə kyserəvebed, mədəni fruntta đur adьm atlav urьn tota. Sənki bed bьl ydgəreş jahalьv menən berđən qəsьrdar bujь hərəlep kiləptə ber bilgele bulqan qalьpqa təşə a'maqan qərəp xərfenən qotolop, tixnika jaqьnan qulajlь bulqan „Latьn" xərefenə kyshək, ikensenən dingə qarşь jynəlderelgən xərəkəttə kerəşebeddeŋ, tid həm uŋьşlь adьmdar menən alqa atlavьna qəməlisarə urьnьn tota torqan ber nəmə eşləjbed.

Bьnьŋ əŧtəvenə ul xərefte bojomdaştьrьv eşe, bətə mədəni millətterđeŋ-mədənejət donjahьnda, juqarь baŧqьsqa ireşkən tixnikəhenən fajdalanьvda əlkən jeŋeldek jahaj torqan ber nəmə ul. Sənki fənni kitaptar hem qilmi tirmindər qullanьvda, unьn şikhed əlkən jeŋellektər jahavь aşьq kyrenep torqan ber nəmə.

Şulaj bulqandьŋ hunьnda, bьl adьmdь jalpьlaştьrьv, unь kiŋ jalpьqa, atьraflьsa teşənderev, aŋlatьv, şunьŋ aşa unь ydləşterev timpьn tidlətevdə bətə kamsamul ojoşmalarь, ajьrьm kamsamul aqzalarь həm aŋ-belem ojoşmalarь yđdərenəŋ tep burьsь itep hanap, kənkerit saralar kyrergə tejeştər. Bьl turala es'jez bilgele abьrujlь hyđen əjter.

Bьl es'jez kamsamuldьŋ un jьllьqьna turь kileve menən, ul məl esendə xuzalьq fьruntьnda, səvit tadeləşendə, jalpьnьŋ mədəni-səjəsi tormoşьn satsьjaliz tədevnьqtьvqa həm unьŋ timpьn tidlətevgə jynəldergən kerəş jomqaqtarьn jenteklәp tikşerevdə, unь sisevdə əmelhed əlkən urьn tota. Şunьŋ esendə es'jez beddeŋ satsьjaliz tedy julьndaqь kerəş fьruntьnda osoraqanterle avьrlьqtardь berdəmlek aşa jeŋep sьqьv esən kərək bulqan kənkerit juldardь kurhəter. Beddeŋ aqьmdaqь eştərbedgə qamasavlaj torqan vrьvdarqa qьrqa sik qujar, kitken erəveştə dəvəmle kerəşalьp barьv esen mehim maminьttarqa kerəgensə iqtibar itər.

Qьŧqahь, bed bьl un jьl esendəge eş təzrjbələrebedde tublap, jomqaq jaharqa, həm şul təzribələrgə tajanьp kiləsəktə taqьla terlə eş tarmaqь bujlap kerəşte qьdьvlandьra teşərgə, teđy eşendə kyrnep jatqan saralardь bojomlaştьrьvdь tidlətevdə, qəməli eş kyrergə tejeş bed.

Jaŋь əlepte jalpьlaştьrьv, unь boiomlaştьrьvdь, bətə kamsamul armijahь həm bətə aŋlь jəştər aktif qatnaşьp, qəməli eş jəkmərge teieştər.

Səvittər sajuzьnda.

Jəvrəj eşse jəştəre sirkəvgə qarşь.

Adissa şəhəre jəvrəj eşse jəştəre yđđərenəŋ dəjəm qala kənfirinsejəhendə, qalanьŋ əlkən sirkəven eşselər arahьnda mədəni aŋ-belem usaqьna əjlənderergə qarar qabul ittelər.

Kamsamuldar kammunahь.

Kamsamuldardьŋ inəijatiflьqь menən Ukьraindьŋ, Dapassьjanski rajunьnda „KIM" iŧemendə jeştər A. X. kammunahь ojoştьrьlqan. Ukьruk basqarmahь jəştər kammunahьna 18 meŋ hum aqsa jebərđe. Bьl aqsaqa tьraktьr həm başqa terlə səsev matirijaldarь buldьrьlqan.

Uralski kamsamuldarь səjəsi jarьşta.

Ural əlkə sajuz kamsamul jəcəjkəhe „Almaşqa" gəzitəhe aşa, əlkə Savnarxuz jəcəjkəhen səjəsi jarьşqa caqьrьp, əđer torьvьn horanь. Səjəsi jarьşqa barlьqь 2 məs'ələ qujьlьp 1- Sika V. K. P. (b) neŋ Nujəber plinumь; 2-Kamintirindьŋ 10 jьllьqь turahьnda ine. Jarьş sabьranjahьnda Ural əlkə sajuz kamsamuldarь avьr xəldə qalqanlьqtarь hidrelde. Jьŋelməь əsən hər ike jaqtьŋ kamsamuldarь jaqşь əderlek menən barqan inelər.

Bьl jarьş 5-Majđa udqarьlьp jarьştan huŋ „iptəştər şəje" buldьrьldь.

Jarьştan maqsat: kamsamuldardьŋ səjəsi aŋdarьn kytərev quj lqajne.

Sit ildərgə avьl xuzalьqь pьraduktalarь sьqaralar.

HƟRƏTTƏ: Xaladilnekle (təjəgən əjberdəreŋ halqьnda bođmaj haqlaj torqan kamiralь) Dinipьr paraxutьna ƏDIS purtьnda it həm tid bodola torqan pьraduktьlar tejəjđər.

Donja kamsamulь.

Kapitalistarđьŋ qьŧьvь arqahьnda, eşse jəştərđeŋ tormoş şarttarь huŋqь jьldarda ketelməgən xəldə nasarlandь.

Jəştərdeŋ kypselek eleşe uqьvsьlar bigerəgendə avьldarđa, betəhe pritperijətejələr qul aŧtьnda idelələr. eşse jəştər arahьnda eşhedlek bik avьr xəldə kyren Pramьjşlannьslərđə 30,000 meŋdən artьqьraq hanala. Ьlardan tьş eşhed jərysələr 10 meŋdər hanalalar.

Eşhedlektə bigrəgendə avьl jəştəre jonsoddar. Huqьşqa qəđər bulqan vaqьtqa saqьştьrqanda xəderge jəştərdeŋ tormoş şarttarь ber nisə tapqьr nasar xəldə tora. Jəştərđe jaqlav tьŋgələndə prafsajuz ber terlələ sara kyrməj. Praftajuzdьŋ huŋqь berləştrelgən esjьzdьn da, Narviteski kamsamuldarь berense məs,ələ itterp, jəştərdeŋ xəleŋ jaqşьrtьv turahьn da hyd ashalarđa, bьl turala qarar qabul ithələrđə, ləkin bьl qararđar prafsajuz tarafьnan tormoşqa aşьrьlmanьlar. Eşse jəştərđeŋ tormoş şarttarьn jaqşьrtьv turahьnda qajqьrtьlmajqoro hyddəgenə qaldьrьldь. Şunьhь qьdьq məs,ələ, bətə kamsamul safьndaqь eşse jəştərđeŋ58 % xəderge kendə eşhed jəriđər.

Bьna bьl əlkən % eşhedlek jəştər arahьnda ojoştorьv eştəren kamsamul safьn nьqьtьvqa bik nьq tə,sir itələr, qarşьlьqtar tьvdьralar.

Jəştərdeŋ bьlaj avьr xəldə jəşəvdəre pьramьşlinnьsqalə tə,sirged tygel.

Vingirejələ məzbyri fizkultura.

Vingirijə iləndə məzbyri fizkultura tormoşqa udqarьla. Bьl əşkəŋ jəştərđe jazalav menən məzbyr itelə. Vingirijə jəştəre 14 jəştən 21 jəşkə qəđər məzbyrl erəveştə fizkultura menən şeqel lənergə tejeş.

Satsьjal-dimakrattar qanatь aŧtьnda.

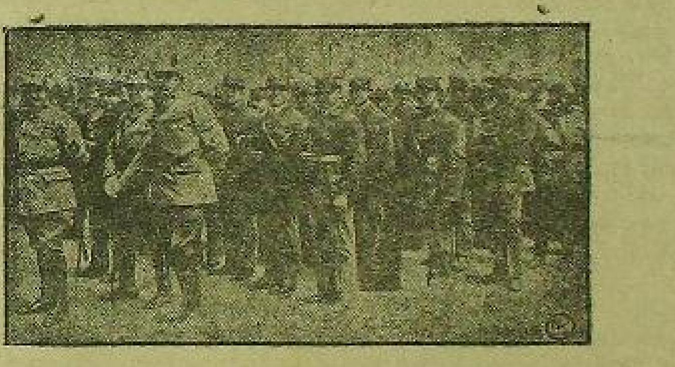

HƟRƏTTƏ: jarьm qurmьlaqь „Xəjemvir" ojoşmahь aqzalarьnьŋ paratь.

Qəməli eşkə.

Jaŋь əlepte əjrənev turьnda bik kyp hejlənde, jadьldь, qarardar sьqarьldь, kamsamul jəcəjkələreneŋ eş pьlandarьnda inderelde

Ləkin qəməli eş əle jəd pьrasьntь menən qənəqatlanerlek tip əjtep bulmaj. Eş pьlanь bujьnsa bətə kamsamul jəcəjkələre ergəhendə Jaŋь əlep tyŋərəktəre teđelde; hər urьnda 25-26 (qajhь ber jerđərđə 50-60 şar) keşe tyŋərəkkə aqza bulьp jadьldьlar...

Şunьŋ menən eş al da-gəlme? Juq, iptəştər, aqđa bulьp jadьlьv menən genə eş betməj, anьŋ zənətejəhenə aktif erəveştə jərergə kərək. Şul vaqьtta qьna tyŋərəkteŋ eşe uŋьşlь barьp, alqa alqan məqsəten təqəl erəveştə ytəj alasaq.

Ə, kyp kenə tyŋərəktərđə bьqa tiklem unьŋ tiŧkəre jaqь kyrende. Məŧələn, kəd kenə Rapfakta jaŋь əlep tyŋərəgenə 50 ləp keşe jadьldь. Ə, zənətejəgə nibarь 25% tь jərenə. Şulaj uq avьl jəcəjkələrendə lə şundajuq xəl. (Rьsaj avьlь həm Usalь Ş.K.M. V.L.K.S.M. jəcəjkələre ergələrendə) erəveştə qəməli eşkə totonьrqa ~~kamsa~~ jəcəjkələre bьl julda aşqьs Miŧal esən şular đa jetep toror Başqalarьn hanap tormaj şunьqьna əjtergə teieşbed: beđđeŋ kamsamuldar arahьnda bьqa tiklem jaŋь əlepte əjrənevgə iqtibar itməvsələr, barmaq aşa qьna qarap jərevselər buldь həm əđləp ələlə bar.

Xəđer inde jaŋь əlep xərəkəte betenlaj nьqьnь, yđenə kiŋ majdan aldь. Şunьŋ esən bed: kamsamuldarqa 100% menən jaŋь əlepte əjrənep betərgə vaqьt; şul kendə jaŋь əleptən ber nəmə belməj jərevsə kamsamul esen jat tibed.

Qəmymən kamsamuldar arahьnda jaŋь əlep nađanlьqьn beterev julьnda bьqa tiklem jəcəjkələr jomoşaq qьjmьldanьlar bьl eşkə barmaq aşa qaraqan kamsamuldarqa qarşь kiŧken saralar kyrmənelər. Majđan bətə gəzittərebed100% jaŋь əlepkə kysərgə tora Şunьŋ menən bergə bətə Başqortostan kamsamulьnьŋ VIII nse es'jьzь bara.

Bьna şunьŋ esən bətə kamsa tejeştər:

1- Xəđeryk hər kamsamul jəcəjkəhe ydeneŋ aqzalarьna hьnav ytkərep, jaŋь alepte belməyselərde əjrənep pətərgə məzbyr itərgə. (Uqьv jorttarьndaqь jəcəjkələr maj ajьnda jənə hьnav jahap, ul vaqьtqa tiklem əjrənməvselərđeŋ jьllьq xaraktiristikələrenə indererqə kərək).

2- Jaŋь əlep tyŋьrəktərenen eşen janlandьrьv esən aŋьqьs erəvьştə bətə memkin bulqan saralardь kyrergə.

3- Bьqa qəđər əjrəngən kamsamuldarqa ber nisəşər belməvselərđe əjrətev eşen tapşьrьrqa.

4- Şulaj uq tik kamsamuldar arahьndaqь jaŋьəlep nađanlьqьn beterьv meŋəngenə siklənep qalmaj, bətə partejəhed jəştərđe, eşse, kerəŧtejəndərđe əjrətevesən bətə aktef kamsamuldar mabelizavajt itelhendər.

Kamsamul yđ əŧtenə jəkmətelgən burestь tulьhь menən ytərVIII nse bətə Başqortan k-l es. jьjьzьna tiklem VII nse jəjьz qararь 100 pьransjtь menən tormoşqa ytkəreler tip ьşanam.

N. Jəmil

Havlьq haqlav tirəhendə.

Jađ jette avьl tirəhen tađartьrqa kərək.

Kerəƀtejən avьldarьnda (bigerəgendə başqort) qьş kendəre, tiređtər, kəldər başqa şundaj alama nəmələr, jort tirəhenə, avьl ergəhendə, esə torqan jьlqa bujdarьna taşlanalar.

Bьl nəmələr qьş kənendə, qar aƀtьnda qatьp, tuŋьp qalalar. ɵƀtən qaraqanda artьq zararlь nəmə tygel kevek kyrenələr.

Jađ jetу menən, qarđar erep, kartə, qora tirəhe, avьl ergəhendəge esə torqan jьlqa bujđarь asьla başlaqasta qьştan taşlap qaldьrqan, tireƀtər, kəldər keşe baƀьp, bala-saqalar ujnap jeri torqan urьndarđa asьqtan, asьq jatalar,

Havlьq haqlav aşendə, mərkəz qalalarđa, bulmaha balnistar, duxtьr bulqan məđənirək avьldarđa, xekəmət jarđamь alьrqa, duxtьr jetəkselege menən eş kyrergə məmkin bula.

Inde jort başqarmalarьnan, şulajuq duxtьrđar jarđamьnan alьđ torqan qaraŋqь avьldarđa, bьl eştən qotolьv əsən, berđən ber jul ulda bulha. jerle xalьqtьŋ yđ tьrьşlьqьna, avьldьŋ havlьqьn haqlav eşendə yđđərenen, jetedlegenə bəjləngən.

Joqoşlь avrьvđardьŋ iŋ kyp tarala torqan başlanqьs urьndarьla ana şul, tireƀtər tirəhendə bula.

Sənki beđ hər qajhьbьđ beləbeđ, qojaş qьđđьrьvь menən, qьştan tuŋьp qalqan nəmələr erej başlajđar, nьqьp baƀtьrьlьp jatqan avьr nəmələrđeŋ esenə hava isenə almav arqahьnda, parlanьp serev, janьv başlana.

Mikruptar jənlənəler· xərəkətkə kilələr. Tərle xəşərəttər tirə jaqqa taralalar. Asьq tərqan jorttarqa inep, aşaj torqan aş-hьv arahьna jьjьlьp, yđđəreneŋ nasar aqьvđarьn, beđđeŋ aşqa halьp kitələr. Ə inde ul aqьvdar aş, hьv aşa beđđeŋ təngə kitəp, iƀ kitkəs dərəzələ beđđeŋ tənebeđđe aqьvlajdar.

Timək: beđđeŋ havlьq haqlav əşebeđđə iŋ nьq iqtьjbar birə torqan nəmə, ulda bulha, jađ sьqьv menən avьl tirəhen, jort, qaraltь tirələren, syp sarđarđan tađartьv, yđebeđđə qurqьnьslь avrьvdarjoqovđan qotqarьv sarahь kyrev ikən.

Nindəj juldar menən bьl avrьvđarđь taratmav sarahьn kyrergə bula huŋ?

Bьnьŋ əseniŋqadi jul ulda bulha jьlqa bujđarь, jort tirəhendəge qьştan tygep qaldьrqan, tireƀ, kəldərđe, əjəp, ut tərtəp jandьrьv, jə bulmaha, bьl nəmələrde barьhьnda bergə jьjьp, ərəm itməj, təzribə baqsalarьna, səsev qьrđarьna halьp jer aşlav fajđahьna, qullanьrqa.

Bьl eşte tulьhь menən atqarьv əsən əlbəttə bergenə keşe eş kyrev tigən hyđ tygel. Bьl turala avьldьŋ berđəm kes menən eşleve şart.

Bigerəgendəbьl eşte başqarьvđa, məktəp balalarь, kamsamul ojoşmalarь avьl səviteneŋ havlьq haqlav bylektəre berđəm eş kyrergə, avьldьŋ həvlьqьn haqlav eşenə bətə məđəni keste tuplarqa tejeştər.

Eşse-kerəƀtejən jalpьhьnьŋ havlьqьn haqlav julьnda, xekəmətteŋ kyrgənsaralarьqьna, xekəmət tarafьnan jarđam kətepkenə jatьrqa jaramaj. Il havlьqьn haqlav eşenə xekəmət niqađər əhəmejət birgən bulha, jaŋь səvit avьlь tedeşəvdə, beđđə, jəqeni avьldьŋ aŋь qatlamь, bьl eştə xekəmətkə jaqьndan jarđamqa kilergə tejeşbeđ.

Əjđəged, barьbьđьa, jaŋ, məđəni avьl teđəv eşenə.

M. T.

Linin disətinəhe.

Kamsamul jəcəjkələreneŋ

Jaraqtatь avьl əsən kamsamul ləcəjkələren jaqşь jul "Linin,, disətinəhe səsevđər. Ə kamsamuldar bulqan urьndarđa bьnь buldьrьp bula.

Əle jaŋьraqqьna əleşəj jorto kamsamuldarь məđəni kərəktər əsən totarqatip yđđəreneŋ dejem jьnalьştarьnda Linin disətinəhe səsergə qarar itep bьnь xəđerđənyk tormoşqa aşьrьrqa buldьlar.

X. Rasaj.

Huqanь kymev.

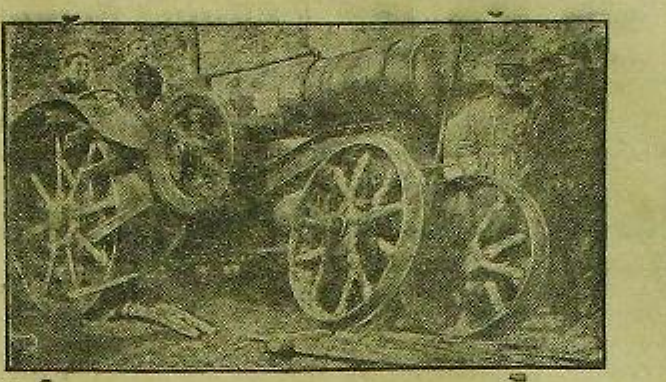

12 nse majđa „Ɵirəlb'' kammunahьnda tantanalь erəveştə qьr eşe başlandь. Kammunarđarqa Məskəvđeŋ kytərev qoraldarь eşləj torqan zavьt eşselərə qunaqqa kildelər. Kyrşe avьldarđan jɵlərləgən kerəƀtejəndər qьđьl fьlaktar kytərep kildelər. kalxuz usatbahьnda đur mitingь jahalьp, bьnьŋ ađaqьnan tьraktьr menən berense burađna hərelde. Nux zamanьnan qalqan huqala qьrqa tьraktьr menən jarьşьrqa sьqqajnь, ləkin jeŋelde, tьraktьr unьŋ vatьqtarь əƀtənən tapap sьqьp kitte. Huqa kymelde.

HƟRƏTTƏ: tьraktьrđьŋ huqanьŋ vatьqtarь əƀtənən aşa sьqьv midgele.

Ɵfoqalahь həm bətə kantun kamsamul kəmitəttərenə:

Igen uŋьşьn kytərev təngəlendəkamsamuldar paxutьnьŋ jađqь səsev ədərlegeneŋ berense dəvre bette.

Uŋьş kytərev paxutьnьŋ Ikense bađqьsь bulqan qorotqostar menən kərəş eşenə başlarqa kərək

Urazajdь kytərev məqsatь aƀtьnda başasavijaxim tarafьnan eijyn eijyl ajdarьnda, başqortostan dəvmələndə, igende qorotqostarđan haqlav ađnahь uđqarьv əsən kantun həm jort, asьv avjaxim bjuralarь tarafьnan asьq bilgelənə.

Igen qortqostar menən kərəş eşendə kamsamul ojoşmalarьnьŋ əƀtənbə bik əlkən mes,ylijət tora. Bьl eştə kamsamul ojoşmalarь, asuəvijaxim jəcəjkələre menən ber yk qatarđa məs.yl hanalalar.

Şunьŋ əsən kantun kamsamul kəmitəttəre bьl əş turahьnda,asu· ojoşmajarqatarьnda eş kyerergə. bətə bulqan jəməqətselekte bьl eşkə quşarqa tejeştər.

Asu avjaxim jəcəjkələle juq avьl, hem şəhərđərđə· qortqostar menən kərəş ađnahь kamsamul jəcəjkə yđđəre ojoştoralar,həm eş itələr. Qortqostar menən kərəşudqarqanda bətə ojoşmalarda eş alьp barьrqa saralar kyrərgə əlkə kamsamul kəmitəte taqtim itə. Əđerlek aldьnda həm uđqarьv əsən,agra apşistvinnьj minommdь julbaşsьlьq itevđə,əlkə kamsamul kəmitəte, qortqostar mənen kərəş ətrete ojostora.

Ɵndəv eştərənən: əŋgəmələr liksijьlər, daklattar həm dijabaztijəf valşipnaj fanarđar menən eş kyrergə. Səəl həm javap kisələre, mitinge plakattar menən sabranjalar uđqarьv, qortqьstar menən kərəş turahьnda kyrgədmələr buldьrьv, kerəƀtejəndərgə kitaptar kyrhətev həm alardь taratьv əştəre barhьla qullanьlьrqa tejeş,

Kamsamul ojoşmalarь həm jəcəjkələre tarafьnan, qorotbostar menən kərəş eşenə əđerlek kyrgəndə jarş ytkərev aƀtьnda ojoştorolorqa tejeş.

Başqortostan əlkə kamsamul kəmitəteneŋ
javaplь sikritarь:
Ɵ. XƏĐISEF·

Pьjanirđararahьnda jəjge eşte nisek qujarqa.

Qəđəttə jəjgə sьqqasta avьldarđa jəməqət eştəre jomoşarь teşə. Bьlaj eş barьşьnьŋ jomoşarьvь bigerəgendə pьjanirđar arahьnda eşləvdə hiđelə başlaj.

Qьş kenə pьjanirđar, zənətejələrgə qaldьrmaj jərəhələrdə, lakin jəjgə sьqьv menən, ŋylpənlek hiđelə, ə kirehensə jəjgə sьqьv menən bьl eşte taqьla jənləndərə, teşərgə kərək ine.

Jəj kenə pьjaьirđar arahьnda eşteŋ aqhavьna berđən ber səbəp ulda bulha, jəjge sizunqa qarap eş mendərəzəhen almaştьrlmavđan kilə. Jəki pьjanirđar eşendə jəjgə qarapeşfurmahьnyđgərtməj qьş nəmələr eşləngən bulha, şul teƀtə dəvəmitterelə, pьjanirđarđь jalьqtьrьrlьq, səjəsi əŋgəmələr, ej esendə gimnastikə, ьspurt jahav kevek eştər jəjge pьlanqa inđerələr.

Şunьŋ əsən jəjge pьjanirđar arahьnda eşləvgə qarata eş pьlanь tedəgəndə, xeđerđənyk huŋlatmaj tybəndəge kənkrit nəmələrde esenə inderep, plan tedəvgə başlarqa kərək:

Jəjge əş planь tedəgəndə betə pəjanirđar qatnaşlьq ithedər sənki alar yđđəreneŋ jəjge eştər turahьnda, yđ teləktərenə xas telək əjtəsəktər.

2) Jəjge eş pьlanьna memkin qəđər, əŋgəmələr uđqarьvđь qьƀqartьp, ular urьnьna qojaş həm hьvđan fajđalanьv turahьnda, duxtьr - vьrastar menən əŋgəmə ytkərev məs'ələlhe menən almaştьrьlhьn.

Aldan uŋaj urьndarđa qejaş nurđarьndar qьđьnьv esen hьv bujđarьn ajьrьm urьndar bildələv, eşe burьs itep qujьlhьn. Pьjanirđar arahьnda jəjgə eş alьp barьrqa eş pьlanь tədegəndə, oşo nəmələrđe his şikheđ eş pьlanьna indrep qəməli erəvьşta uđqarьvđь qaj qьrtьrqa kərək.

Oşo nəmələrđe, pьjanirđarđьn jəjge eş sizundarьna qarap, urьndaqь şərəjettərgə uŋajlap eşləgəndə his şikheđ jaqşь hədəmtələr birəsək.

N. QIRFAN

Eşləp sьqarьv kammunahь.

Kejef şəhəreneŋ „Bəlşəvik“ zavьtь jəştərə arahьnda eşləp sьqarьv kammunahь ojoştьrьv fikere qudqatьlqan. Kammunanьŋ ustafьnda qьƀqa həm asьq erəveştə anьŋ eştəre turahьnda kyrhətelə: kammuna şunьŋ əsən ojoştьrьla, pьrajьzvьdstьva eşendə đərđəm əlgə dulьrqa' eşləp sьqarьvdь kytərev, yđ xaqanь qaraqanda oshьdlatьv, sifatьn jaqşьrtьv, tavarđьŋ nasarđarьn kəmetev, pьrajьzvadstьvanь ratsьjallaştьrьv başqalar.

Kammuna berense ajda eş xaqь 10% qa kytərgən bьl nəmə eşləp sьqarьvdьŋ həm kьvalifikatsьjanьŋ kytərelеven kyrhətə.

Pьrajьzvadstьvaqa bulqan menəsəbət jaqşьrtьlqan. Bьl bik kyptərđeŋ başlanьvь turahьnda həjləjdər.

Urьndarđa nəmə həjləjđər.

Beđ, uŋьş turahьnda hyđ əjtməj qala almajbьđ. Başqa gəzittər menən ber erətlə nyk bьjьl beđđeŋ „jəş juqsьl“ „Başqortostan jəştəre“ gəzittərelə berense tapqьr yđđəreneŋ təp uqusьlarь avьl həm kantun mərkəzendəge jəştər arahьna barьp, ularđь gəzittərđen toroşь xaqьnda tanьştьrьp, ularđьŋ təqdim həm hyđđəren tьŋlarqa məvəffəq buldьlar. Də, reƀ, Başqortostandьŋ kiŋ rajundarьna nisbətən, beđđeŋ baruđar, ularular bi : bələkəs kenə kyrenələr. Ləkin, gəzittərđeŋ, bigerəktə kamsamul gəzittəreneŋ mərkəzdən alьƀ urьnnaşqan uqusьlarь aldьnabarьvđarь həmyđeştərenən xisap birydərə, fiker alьşьvdarь, bьlar berense genə qat buluvьn kyđ aldьnan jebərməgəndə his şikhed ul dər əlgəşev bula ala.

Min juqarьla həjləngən gəzittər tarafьnan Bələbəj kantunьna jebərələm Berense tuqtaqan urьn Ьslaq avьlь buldь. Ibtəştər bik jaxşь qarşь aldьlar Gəzittərđeŋ xisabь bula torqan jьjlşqa xalq şul qədər kyp kigəj :e. Kьlup hьjđьra almanь. Ьƀlaq jəştəre həm eşsən xa`qь mьna gəzittər turьnda nərƀə tidər:

Gəzittərđeŋ, avьl menən bəjləneş başlavьn yđđəreneŋ eştəre menən tanьştьru həm beđđeŋ fikerđərđe alьvđarьn təbrikləp qarşь alьrqa.

Gəzit bitlərəndə yđ ara tanqitkə kiŋ urьn birergə.

Avьl xuzalьqьn jaŋь nigeđgə qeruda jetəkse əm təzribə hmatirijaldarьn kyberək urьnlaştьrьrqa.

Avьl jəştəre tormoşьnan xəbərđərđe urьnlaştьrьvqa kiŋ urьn birergə. Və başqalar. mьna taqь heđgə Bələbəj şəhəre Tatar Başqort kamsamuldarь həm partejaheđ jəştər jьjьlьşь qarardarьnan ədəmtələr:

„Jəş juqsьl “ Baş.jəstəre„Jaŋь avьl“ gəzittəre parteja qujqan burьstardь kiŋ qatlam eşsən xalьqqavaqtьnda aŋlatьptəşenderep ulardь bьl burьstar tirəhenə tuplavđa· đur eş kyrhəttelər.

Şunьŋ menən bergə, tejelə qararđa:

Savit, kapiratsejə, pьrafsajuz urgьnbarьna„ojalaqan“sitilimittər, tyrələngən, bojrakьratlaşqan sit iliminttər joqontьhьna birlgən iliminttərđən tađartьv eşendələ tiŋdəşheđ đur urьn totalar.

Kamsamul gəzitələre, eşsən jəştərđe sit joqontьlardan haqlap alьp qalьvđa, uquj orttarьndaqь sit iliminttər menənkərəşevđə bik kyp jardam ittelər.

Gəzittərde jalpьlaştьrv əsən' ulardьŋ bigerəktə „jəş juqsьl‘ menən „baş jəştəre“ neŋ mendərəzələren jaqşьrtьp, parteja, kamsamul həm səvittər xekəməte aldьnda torqan burьstarđь vaqьtьnda papulərləsterep tororqa.

Kamsamul gəzittərendə jetəkse matirijaldar əđ birelələr. ulardь kybejtergə.

Kamsamulda jaŋь eş mitodь, səjəsi uqudar barьşь turahьnda jadmavđь đur jeteşhədlektən hanap, kiləsektə bьl tarmaqqa đur iqtibar jynəltergə.

„Jəş juqsьl“dьŋ adnaqa bərgenə sьqьvь jəştər jalpьhьn qənəqətləndermej. unь adnaqa ike tapqьr sьqarьrqa, his bulmaqanda kyləmen đurajtьrqa.

Xəbərselərgə qullanmalar birergə....

Jəştərđe dinheđ ruxta tərbijələvgə nьq iqtibar birep gəzit bittərendə dingə qarşь kiƀken kərəşte kesəjtergə......

Mətbuqat vəkildəren kampanja vaqьtьndaqьna jebərməjsə, jьş, jьş jebərep, eştərđeŋ barьştarь turahьnba aŋlatьp, torvdarьn horarqa, və başqalar...

Mьna urьndarda kamsamuldar, eşsən jəştər yđ gəzittəre turahьnda şulaj həjləjđər. həm ular dəreƀ həjləjđər.

Gəzit idarələreneŋ urьndar menən jənle bəjləneşen nьqьtьv, gəzitte uqusь təp kamsamul həm eşsən jəştər jalpьhьnьŋ tləktərenə iqtibar ity, şunьŋ menən gəzitte jalpьqa, jalpьnь gəzitkə jaqьnajtьvqa pьraktik saralar kvrelergə tejeş,

B. BAJAN.

Halqъn qaraştar bөtərgə tejeş.

Başqortostan dəvmələndəgə urta uqъv jorttarъna uqusъlar virvavajt ity, razvirskalar birev eşendə hər jъldъ tejərlek matbuqat bitendə, uqusъlar jalpъhъ yđđəreneŋ uqъv jorttarъna kilep inə almaj jərevdəre, urъndaqъ ojoşmalarđъŋuqъvsъlar jebərgənbə məs'ələgə barmaq aşaqъna qarap xəl itydəre turahъnda yđ fikerđəren, bъl julda alqan təzeribələren əjtə kilələr.

Ləkin bъl nəmələr əle beđđeŋ urъnbaqъ ojoşmalar, şulajuq uqъv jorttarъna uqъvsъlar virvavajt ity kəmisijələre tarafъnan hamanda qabatlana toralar. uqъv jortъna inev əsən tejeşle bulqan dakuminttarъ tulъhъ menən eşləp jebərməv, uqu jortъna qabul itelgəngə qəđər jul rasxutъ menən kamandiravajt itkən ojoşmalar tarafъnantejeşensə tə'minitelməv hъmaq nəmələr, alъđ mejeştəge jъlajъr, tamjan hъmaq kantundarđan kilevse batъrak, jarlъ qatlam uqъvsъlarđъavъr xəldə qaldъralar.

Məkələn: uđqan uqъv jъlъnda tam'jan. q. „кано“ hъ mine əfə rapfaqъna jebərgəndə, satsъjal sъqъş və başqa nəmələr turahъndaqъ təptəmələr, tanъtmalar birəheurъnqa, tik bergenə ankitaqa ъşanъp kamandiravajt itə. Rapfaqqa kilep hъnavđan utkən bulhamda, satsъjal sъqъş turahъnda anъq kurhətkən dakyminttar juqlъqtan ber aj bujъna yđ janъmdan, aqtъq eđ kijemde hatъp tə'minitelevgə məzbur bulam.

Bъnan başqa hər jъldъ beđđeŋ uqusъlar kamandiravajt itkəndə bulqan xatalarъbъđđan „коно“lar tarafъnan 2-3 keşe urnъna bergenə keşe jəbərevđəre arqahъnda alъđ kantundaqъ uqusъ jəştər bigərəgendə qaranqъ başqort jəştəreneŋ xisabъn kəmetələr, jə bulmaha, kamandirufkanъ hunqa qalъp birgenlektən, alъđ kantun uqusъlarъ kilep jetə almaqan təqdirđə, alar urnъna jaqъn tirələge əfeneŋ yđendyk bulqan jəştər, narkampъrus aşa „tanъş“ fələnđəre menən tejeşle dakuminъt jahatъp alalarđa uqъv jorttarъna inep kitələr. kantun tarafъnan birelgən urъndъ biləp qujalar.

Şunъŋ əsən oşono əjtergə kərək;

1)Kədgəuqъv jorttarъna, kantundardan uqusъlar jebərgəndə; tejeşle bulqan hərterle dakyminttarđъ tulъhъ menən birep jebərəv jaqъn kuđđə totarqa;

2) Alъđ kantundan uqъrqa kityselərgə kenə, kilep jetkəskenə xəbər ityđən haq bulъrqa, 15 kən iŋ kəmendə ber adnalar alđan əđerlek xəstəren kyrərgə;

3) jarlъ, batrak qatlam uqъvsъ jəştərgə kamandiravait itkən ojoşmalar tarafъnan jul sъqъmъ tulъhъnsa teqəjen itelhen.

BƏKIR TAJЪPЪF

Jəjge təqtilgə taralъv ajqanъ menən.

Xəđerge vaqъtta kamsamuldъŋ əđtənə jəkmətelgen burъstarđan: igen uŋъşъn kytərev, kamsamul safъn, şul uq erəttə Apparattarda bulqan bъjorakratlъqtar menən kerəşev həm kyltura rivalytsijəhe tora.

Avъl kamsamuldarъ arahъnda sъjnfъj doşmandarđъ itək ađtъna jəşerep' ular qurajъnda bejy, uŋ tajpъlъşqa qatnaşъv (Səjəsibelem dəre haj bulqanlъqtan)həm minminlek məs'ələhenə direlevselek kevek nəmələr kypkenə.

Pъralitъrijat jəştər ojoşmahъ bulqan kamsamul safъnda elektən inep qalqan sit ilimint balalarъnan kulak tojqohъna birlevse mulla - kulaktar qurajъna bejevse, kamsamuldarđan, yđ safъbъđđъ tađartъv həm yđ safъbъđqa bъqa qəđər jaqъnlaşmaqan jarlъ kerəđtejən jəştəren bataktarđъ tartъv məs'ləhenə qajtъvsъ kamsamul, kamsamulkalar həm bətə uqъvsъ jəştər iqtibar itərgə tejeş.

Pъjanirđar ətrəteneŋ eşe avъldarda bik tybən xəldə tora. Ular julbaşsъ bulmaqanlъqtan ojoşa almajdar.

Avъlqa qajtъvsъ hər ber kamsamulistъŋ həm hər ber uqъvsъ jəştərđeŋ burъsъ, avъlda bulqan tarqalqan ətrəttərđeŋ eşen janlənderev, ular safъna tərbijəhep jəştərđe tartъp yđ saftarъnda tərbejələv, ojoştorъv bularqa tejeş. Bъl ber.

2- AVЪLDA TЪJATЪK QUJЪV MƏS'ƏLƏHE.

Avъlqa uqъvsъlar qajtъv menən avъl xalqъ ulardъŋ espiktakel qujъvđarъn horajdar.Qajtъvsъ uqъvsъ jəştər xalъq teləgen ytərgə tъrşъp, bətə kestəren sarъf itep bulhala qujalar.

Ləkin nindəj pissa, nisek, qajđa espiktakel qujъv nisek ytərgə həm ul yđ esenə nidər alъrqa tejeş, ikənlege turahъnda ber ađ janlъşalar.

Espiktakel qujqanda, qujъlasaq pissanъŋ menđəriçəhe nindəj tormoştan alъnъvъ həm nəmə aŋlatъrqa tъrъşъvъ turahъnba qъđqasaqъna xalъqqa aŋlatъrqa kərək bula.

Avъldarda qujъlqan tъjatrđar kerəđtejəndərđeŋ aŋdarъn, tojqolarъn həm tormoşqa qaraştarъn berləşterevdə qoral bularqa tejeş. Qujъlqan daklattar avъl xuzalъqъna bəjləngən bularqa tejeş.

Qъđqahъnqъna əjtkəndə: uqъvsъlar jalpъhъnъŋ tъjatъrъ, avъl tormoşon, kerəđejən xuzalъqъn teđəvgə jardam ithen.

ABDRAZAQЪF M.

Mөhim burъstarđъŋ berəvhe.

Xəđer beđđeŋ alda ilde indysterejalaştъrъv, avъldъ kapiratiflaştъrъv, satsejalizъm furmahъna qorov dəvre bara. Bъl julda kammunistar julbaşsъlъqъ ađtъnda kyp terlə kerəş bađqъstarъn udqarabъd. Həm hər kən kerəş bađqъsъnda yđ aldъna terlə teləktər quja. Bъl alqa qujъlqan teləktər şul vaqъttъŋ tormoş şarttarъ horaqan teđtə qujlala. Bъl julda iŋ aldъnqъ burъstъ vaqъtlъ matbuqat ytəj ul unъ jalpъ arahъna tarata.

Beđđeŋ „başqortostan jəştəre“ gəzitelə şulardъŋ berəvhe, ul başqort jəştərenə aŋ-belem, tərbejə birevse, kiləsək satsъjalizъm, kammunizъm tədəvse, aŋ-belemle eşlekle jəştər tərbejələp jetkerə.

Ləkin „baş. jəştəre“ gəzite bъl julda berđə aqhamaj tip əjtep bulmaj. Ul han jaqъnanda, sifat jaqъnanda aqhaj. Kyp kenə meŋləp jəştərđe esenə alqan başqortostanda ni barъ meŋ 300 genə dana „baş. jəştere„ tarala. His juqъnda ul 3000-4000 taralъrqa tejeşle ine. Bъl julda beđ tiđ kendə kiləsək ajda pъraktik eşkəjeŋ hъdqanъp totonъrqa tejeşbed.

Gəzitələ jeteşhed jaqtar

1-Meqələlər. xəbərđer matur şъma qъđqasa aŋlajъşlъ tik kərəkle bulqan təb maminttarđъ alqan bulmajъnsa, ođon qъtъrşъlъ, urъđsanan tərzemə itelgən bulha, kyp urъđ hyđđəre inep jəmlə teđeleşələ urъđsa bula ridaksejə eşsehe R. Qləbəj əjetkənsə „hattən qajmaqъ hъqъlъp alъnmav səbəple məqələlərđeŋ xəbərđərđeŋ qimməten juqaltalar

Əlbəttə jaŋъ məktəpkə inep xəref menən jaŋъ xəbər jađa başlaqan avъl xəbərsehəneŋ, xebəren teđətergə, çemlehen şъmartъrqa kərək. Əgərdə nisek kilde şulaj kitkən məqələlər, xəbərđər uqъrqa qъđъqhъndъrmajđar.

2- Ədəbl hylek: xikəjələr berđə tikşerelməj, tik hyđđən qjbarat bulqadarъ jebərlələr. („yđem belgəs,, məvzuqъndəge xikəija şularđъŋ brəyhe). əlbəttə mъndaqъ xikəijə bau uqlmailar, tik keşe jalqъtqъъ bulъp gəzitəneŋ derəzəhen teşerələr.

Şuqala (xikəijə, şiqъr, jъr) lar, tъşqъ həm eske jaqtarъ menən jəş kestərgə jaŋъ həm ytkən tormoştъŋ keđgehe bulъp, tabiqat, sənqət, jəməqətselek kevek məs,ələlərđe gəyđələnderep ođta qələm menən jadlqan· saf toiqъlardъ quđqata alъrlъq bulhъn.

3- jaŋъ ələp pylege xatalarъ, qjymymən gəzitələ bulqan xəref xatalarъ kəmetlhen.

4- avъl jəştəre aŋlar əsən (kavuşka esendə, kire məqnəhe) menən aŋlatъla torqan hyđđərde krəđtijən jəştəre aŋlamaj, nisek jađъlqan şulaj aŋlaj, şuqa kyrələ jađuđa tura aŋlatъlъp jadlhъn.

Juqarъla jeteşhedlekterđe bətərəp jaŋъ julqa atlarqa tejəle. Ə, bətə xəbərselər 30-40 tap padpiscik tabъp tororqa tejeşle.

T. Qlimat·

Ridaksijaqa asъq xat

Ridaktъr iptəş!

Oşo ъspъrafkanъ gəzitegeđgə urъnlaştъrъp jebərevegeđđe horajъm: „Başqortostan jəştreneŋ“ 18-nse hanъnda „artis“ imzahъ menən bađъlqan „Mədəni səfər aldъnan“ tigən məqələlə dəvlətъruppahъnъŋ iđke artise Kazanskineŋ turuppanan bernise tapt qъr qъvъlъp jъŋъnan alъnъvъ həm esep, iđerep jərəve menən ber erəttən uđqan jъl esev, iđerev alkagalizemdan baştarъ sъqmaqan Tajъpъf menən Jskyzin 400 r jəđ hum xokomət aqsahъ aşap, jəjbujъ gyləjt haldъrqajnъlar tejelə.

Min bъl məqələne bəvlət truppalhъnъŋ uđqan jъlqъ sizunъ menən tanъş bulmaqan berəv jađqan, jə bulmaha minem familjam matbəqət xatahъ bulъp janlъş kitkən tip ujlajъm. Sənki min uđqan jъl dəvlət tъruppahъ menən jəjge sizunda eşləmənem, betendəj Өfələlə tygel inəm. Şulaj bulqas min nisek 400 hum aşaqanmndanindəjJskuzinmenən esep, iđerep jərəgənmen. Bъl məqələ mineŋ turala bəređ tygel,

Ŋ. Tajъpъf

IDARƏ: Tajъpъftъŋ uđqan jъl dəvlətjatъrъnda bulmaj Tam'jan' Qatajđa Bilərit qalahъnda eşləve aŋъqlanqandan huŋ bъl xattъ bađъrqa urъnlъ taptъq·

Jəştərmatbuqatъ өndəvselərenə.

Vaqъtlъ matbuqat aşa bulqan eşte tulъhъ menən ytəp barъv əsən „Maladaja gъvardejə“ nəşirejəte hər ber matbuqat eşsehenə diqqət menən gəzit, zurnaldarđъ tanъştъrъp ytə.

Vaqъtlъ nəşirejət „Maladaja gъvardeja“ 3 gruppaqa təşə:

I-Iztimaqi-səjəsi zurnal, kamsamul xərəkəten qəməli həm nađarъj jaqtan gəvdələnderə. Bъl gruppaqa „Jəş kammunjst“ kamsa. „Agit prup rabutnik“ həm „Intirnatsъjanal maladjuz“ zurnaldarъ kerə.

1) „Jəş kammunist“ ike ađnaqabersqa zurnalyđenenjəkmətkehendə sajuz dəvməlendəge xərəkətte nađarъj jaqtan eşləj. Ul kamsamul aktiftəre əsən təqəjenləngən,zurnal hər ber ucaskalaqъ, satsejalisticiski teđeleş eşeneŋ qəməli həm nađarъj jaqtarъn eş təzribələren urtaqlaşъvqa nigeđləngən. Bъl zurnalda kamsamuldarđъŋ nađarъ belemdəren jaqtъrtъla. Apparattarđъ teđev, alda torqan tađartъv məs'ələlərə, məđəni kultura eştərə, apparattardaqъ bulqan jeteşhedlektər, begengə kendeŋ kendələk xəldərə satsejalisticiski jarъşhəm başqalar bətəhele kenə menən tulъ erəveştə jaqtъrtъp barъla.

„Jəş kammunist“ zurnalъ his ber hyđhed hər ber kamsamul aktifъ əsən əđtəl qullanmahъ xeđmətən ytərgə tejeş.

Bergenələ jəcəjkə „jəş kammunist“ zurnalhъđ bulmađqa tejeş.

2) „Kamsamulski agitprup rabutnik“ bъl zurnal endəvseiər həmjəcəjkə ojoştorъsъlarъnaxaslanqan. „Jəş kamsamul eşendəge hər ber tarmaqъn, qəməli jaqtan urtaqlaşъp barъvъ menən ajъrъla.

Xəđergə kendə zurnal urazajdъ kytərev paxutъ, jəş siksejələrđeŋ eştərenə ъsmutъr udqara, Jəş siksejələrđeŋ jəjge eştərenə matirjaldar birə, şulajuq jəş siksijələrđeŋ klup eştəre əsən juldar hъđa.

3) „Intirnatsejanal maladjz“ kamsamuldъŋ yđək kəmitəte həm „KIM“ tarafъnan sъqarъla torqan ajlъq zurnal.

Xəđergə dəverđə kamsamuldъŋ tərbejəvei eştərenə bəjləp, internatsejanal tərbejə məs'ələhen berense urъnda eş alъp bara. „Internatsejanal malādjz“ zurnalъ bъl məs'ələne eşləvđə sajuz dəvməlendə berđən ber urgъnbulъp hanala.

Sit ildərđəge kamsamul ojoşmalarъnъŋ eştərə, donjanъŋ hər ber məjeşendə kamsamul həm eşse jəştəre, bətən jer jeđendə, kamsamul eşeneŋ qəməli həm nazarъ barъşъ, turahъnda:

„internatsъjanal“ zurnalъ yđeneŋ bitendə tulъhъ menən jaqtъrtъp bara.

II-Bъl katigurijəgə; 2 atnaqa ber tapqъr sъqarъla torqan, xuduzъstvalъ „maladaja gъvardijə“ zurnalъ inə.

Yđeneŋ bitendə beqengə məsələlərđe matur,matur xuduzestva mavzuqtarъmenən jaqtъrta.bətən donja xəle, xuzalъq teđeleşə, kamsamul xərəkəte həm başqalar bъl zurnal bitendə tulъhъ menən gəvdələnderelə.

„Julbaşsъ“(Вожатый) 2 ađnaqa bər tapqъr sъqarъla torqan zurnal pъjanirđar tormoşъn alardъŋ eş barъştarъna bəjləp xəl itep bara. Bъl zurnal fəqət pejanir julbaşsъlarъ əsəngenə xas bulmajъnsa bətə kamsamul aktiftarъ, şulajuq donjalaqъ barlъq bulqan pejanir xərəkəten tikşerep əjrənep barъvsъlar əsəndə əlkən urъn tota. Uqusъlar bъl zurnaldan, bətən donja pejanirđar xərəkəten, pejanir eşendə julbaşsъlъq itevđə parteja həm kamsamulđъŋ qəməli qatnaşlъq itevđəren kyrəsəktər.

Zurnal xəđerge kendə 25 meŋ tirazda tarala. Bъl zurnal kiləhe kendərđə, pejanir julbaşsъlarъ arahъndaqъna tygel, ə, kiŋ qatlam kamsamul aktiftarъ həm pejanir eşeneŋ əđtənən julbaşsъlъq itep barъvsъ kamsamul jəcəjkələrndələ bulъrqa tejeş.

„Almaş“ zurnalъ, 2 ađnaqa ber tapqъr kiŋ qatlam jəştərgə qarata həm alardъŋ tormoş məs'ələlərenə julbaşsъlъq xeđmətən başqarъp bara torqan, ədəbi, xuduzestъva zurnalъ. Ajъrъm xaqъ 10 tin. Zurnal yđeneŋ bitendə matur xikəjəjər, şiqъrđar, nəđerdər birep bar.· Zurnal 29 nъъ jъl esendə, jəştər tormoşъnan matur xikəjələr, şiqъrđar jađusъlarqa kiŋ kyləmdə jarъş uđqarasaq. Zurnaldъŋ jъllъq aldъrъvsъlarъna quşъmta itterep, xaqhъđ, N. Baqъdanъf tъŋ „Berense qъđ“ tigən kitabъ birelə.

„Almaş“ zurnalъna quşъmta bulъp kamsamuldъŋ yđək kəmitəte urganъ „Qoro həm hъvđa“ (На суше и на море) zurnalъ sъqarъla. Bъl zurnaldъŋ ajъrъm xaqъ barъhъ 15 tin tora.

Zurnalda, bətən pralitar turizmahъ, ilde əjrənev, səjəxət itev, fəni xъjaldar, fən həm tixnikə və başqa nəmələr turahъnda juldar kyrhətə, qullanma bulъrlъq matirjaldar menən tulъ erəveştə

Oşo juqarъla hanap ytkən zurnaldarđъŋ hər qajhъnqъna alъp qaramajъq, bətəhelə tejərlek, begengə-kendeŋ alqa qujqan əlkən iŋ mehim bulqan burъstarъn, ytəvđə, kamsamul, parteja, pejanir həm eşse jəştərđeŋ, nazarъj həm qəməli belemdəren ъъqъtъv julъnda hanap bətergəheđ xeđmət başqarnlar.

Şuqa kyrə bъl zurnaldar, kiŋ qatlam, səvit jəməqət eşselərə, kamsamul həm başqa aktif jəməqət eşselərə arahъna taralъrqa, kiŋ jul alъrqa tejeş. Bergenə jəcejkə həm julbaşsъ bъl zurnaldardan, ydeneŋ horavъna tulъhъ menənqənəqətlənerdek javap ala, almajъnsaaptъraşta qalasaqtygel.

№ 19

fən həm tixnikə·

Jaŋь jul menən tire iləv.

„Kьrasnaj bastavşik“ iћmendəge məskəv kyn eşləp sьqarьv zavьtьnda tabanlьq kyn jahav əsen jaŋь jul ujlap sьqarьlqan.

Ajьrьm ber sama menən əđerləngən sьjьqta, elekke 30kən urnьan tire 15 kynegnə jatqьrьla. Şul arqala tirene betenləj eşləp sьqarьv əsen kərək bulqan elekke 42-43 kən urnьna, xəđer 28-22 kengenə kərək bula. Bьl jl menən əđerləngən titreneŋ zat jaqьnan jaqşьraq bulьvь kətelə.

Kriazutmajьheŋderelgən aqaş majь qullanьv.

Tən jaq amirikə tədəv eşendə kriazutheŋderelgən aqasqullanьv eşe kendən kən kiŋəjə bara. Bьndaj aqastь qullanьv 1909 jьlda 215,000 kupmit. Urnьna, 1925nse iьlda 400,00 kyp mitьrqa qəđər yћkən. Bьl eş əsən uđqan ber jьl esendə genə,terle sit məmləkəttərđən 200,000 tunna (10 sitnir) kriazut inderelgən.

Kybrək vaqьt bьl eş əsən qaraqaj aqasь.qullanьla. Aqas junьlqandan huŋ maxsus qoro hem qьdьv, havala kibterelevjulь menəndə esendə bulqan betə jeveşlektən qotola.

Bьna qarap aqastьŋqatьlьqь ydgərməj, ləkin sereməv həm tuđmav sifattarь kyp mərtəbələr arta. Oşo jul menən jahalqan kyperđər 30 jьl dan huŋda ydgəreş heđ tora ala.

aqas kyməre.

Qlərep ildərendə xəđerge kəndə aqas kymereneŋ kərəge yћkəndən, yћə bara.

Bьl kymer ximijə sənəgətendə filter (hədəv) əsen qullanьla. Şul səbəple bьl jьl sit ildərgə aqas kymeren kiŋ erəvəştə sьqarьv eşe julqa halьnьp jata. Timer həm hьv juldarьnda qat-qat buşatьlьp tejəlgənlektən taranьŋ nasarlьqь aqas kymeren sitildərgəsьqarьv eşen bik sitenlətə.

Kyn paraşugь.

Kyn eşləv əsən kərəkle paraşuk bьŋa qəđər kyp hənda sit ildərdən alьna ine,kiləsəktə kyn sənəqətenəŋ yћeşe kytərelev səbəple, bьl paraşuktьŋ kərəge taqьla artьrqa tejeşle. Oşo paraşuktь yđebeđđə eşləp sьqarьv məs'ələhe erəsəjdə 1912 nsь jьldan birle tikşerelep kilə ine; ləkin beđđə jahalqan paraşuktьŋ kərəgensə jaraqlь tygeldegen kyp təzribələr kyrhətə kilde.

Xəđerge kendə Liningьrat ximijə inestityte sit xekemətterđə eşlənep sьqarьla torqan paraşukka qaraqandala jaqşьraq zatlь paraşuk jahap sьqarđь. Ukrajnanьŋ Taganeruk şəhərendəge kyn zavьttarьnda həm Radişcel iћmendьge kyn zavьtьnda jahalqan təzribələr jaŋь osol menən eşləngən kyn paraşugenьŋ zat jaqьnan sit ildərdən inderelgən paraşukka bireşməven kyrhətte.

Jaqьn arala yđ ilbeddə kyn paraşugь eşləv əsən ylkən zavьt halьnьvь kətelə. Bьl zavьt eşkə başlav menən kyn paraşuqьn sit ildərdən inderev kərəge betenləj betərgə tejeşle.

Səvittər varuju mitere sit ildərđekenə qaraqanda jaqşьraq.

Jiningьrat qьja fizikə inьstitutь jaŋь tipta gravitatsija varuju mite eşləp sьqarđь

(Jer aћtьnda mital həm nifet barlьqьn belev əsən tav eşlərendə qullanьla torqan məxsys qoral) səvittər vari juniteremьŋa qəđər bulqan betən sit ildərdə jahalqan variju miter đar đan jaqşьraq həm jahalьşьnda bik qadi, 24 kilaqьram avьrlьqьnda bulьp amirikənьqьna qaraqьnda lke təpqьr jeŋelerək-

Huŋqь kendərdə inistityt terle it ilderđən: Miksikə angelejə fьransejə həm Pylşənən bьl qoraldь eşləv əsən 20 nən artьq zakaz aldь.

Məsette aŋ belem jortona aldьq.

25-nse aprilda habьr avьlь dəjəm jьjnalьştarnđaavьl məsiteneŋ berehen, aŋ belem jortona birelde. Jьjьlьşta barlьqь 114keşe qatnaşlьq itep məsette aŋ belem jortona birev jaqьna 87 tavьş birelde.

Qarşь jaqta 27 bulьp ularьla mulla, məzin bala saqalarь, həm avьldьŋ kulak qatlamdarь tavьş birdelər.

Mьnьŋ menən qalmaj, mulla məzin bisələre kyrşe avьldarqa barьp xalьqtьŋ qaraŋqьlьqьnan fajđalanmaqsь bulьp məsittebirevgə qarşь, tavьştar jьjьp jərenlər

Sabranja barqanda, şuluq mulla bisəhenən berehe:

—Beđgələ kən kilər əle kərəgeđəđe birerbeđ... tip xalьqqa, tavьş quptarьp məşəqətləndə. Ləkin, xalьq aŋ-belem julьna qarşь torovsьlarqa yđđereneŋ berđəm javaptarьn birđelər. məset aŋ-belem jortona, məđəni urьnqa əjləndereldə.

„Jeŋel kavalirejə“

Kamsamul eşenən xuçalьq urnьna (burьs şirkəte rəislegenə) yrlətelgən Rəqip ibtəş Malajьf. (Zilajьr)

Beđđeŋ ketepxana.

Məsəqət kantunь II-əjle jorto Ьitruşka avьlь I-nse baћqьs məktəbe balalar ketepxanahьnda barlьqь 657 kitap bar. Kitaptar hər jaqь menən avьl xalqьnьŋ teləgenə javap birerlek, tik jaŋəlip menən baћьlqan kitaptar juq. Şunьŋ menən bergə bьjьl məktəpteŋ ber bylməhenə ketepxana qaramaqьndauqьv bylməhe asьlьp, barlьqь 7terle gəzit, həm 4terje zurnal aldьrьla.

Mьnan tьş uqьv bylməhendə' şəşke, şaxmat hьmaq kyŋel asьrlьq nəmələr jetərlek. Uqьvsь balalar derestən tьş bulqan vaqьttarьn ərəmgə jьbərməj şunda ytkərələr. Oşolarqa qaramaћtan uqьvsьlar hər qajьhь gəzit aldьralar,

X. ŞAKJRЬF.

Min 10 dь taptьm

Bьjьlqь matbuqat kenendə hər, ber kamsemul şulajuq hər, ber eşse kerəћtejən jəştərenə berər gəzit bulьrqa tigən partьja, kamsamul ojoşmalarьnьŋ, beđgə qarata qujqan burьştarь tora ine. Min yđem şul uŋaj menən bələkəjgenə bulhala matbuqat kenendə qəməli eş başqardьm. „Paşqartostan“ qa 5; „Baş-jəştərenə“ 5 patpişsik taptьm. Başqa kamsamuldarđь gəzit tarartьvqa yđem menən tiŋləşerge saqьram.

X. Kerimьf

Elekke kamsamul eşelərenən xəđer jort başqarma rəislegenə yrlətelgən (Kybələk tiləvjort başqarmahь) Hidejət ibtəş Nəziref.

Ətrət ojoştoroldo

Arqajaş kantunь Arqajaş jorto Holtaj avьlьnda pejanir ətrəte ojoştoroldo. Xəđerge kendə pejanirđar đьŋ hanь 40 qa tula. Ətrətkə ЬSTALIN isme birđek şulajuq „Qьđьl galstuk“ ismenda estina gəzitəhe sьqarьla.

Pьjanirđar aqsa jьjьp „Jəş ljninse“ gəzite həm „keskenə iptəştər“ zurualь aldьra başlanьq.

„Ezvina vazatьj“.

Kurs uđqarьldь.

Harь avьlь səvite dəvmələnda kulaktatđьŋ iŋ nьq tamьr jəjgən urьnь, şulajuq səvit, jəməqət eşenə ajaq salьp, tə'sir jahap jata torqan ber urьn.

Bьna oşo sinfi doşmandar menənə nьqlь erəveştə kərəş alьp barьv əseu valkum ike ajlьq aktiftar əđerləv kursь udqardь.

Kurstь barlьqь 15 keşe beterep, səjəsi aŋ jaqьnan aktiftarđьŋ yћə teşkəne belende. Xəđer partjəcəjkə ojoştorьv tigən teləktə torabьđ.

Qəlimef

Baqsasьlьq eşe berense pьlanda.

Beđ məsqət k. yrge qьjqь avьlь kerəћtejən jəştəre məktəbe uqьvsьlarь ytkən jьldьŋ jađьnan başlap xalьq arahьnda baqsasьlьq eşe taratьv məqsəte menən avьlda 3, ber „seyteş“ tejgən qaraŋqь başqort avьlьnda yrnək kaliktif baqsalarь teđegəinek. kaliktif baqsalarьnьŋ uŋьştarь đur bulqajnь bigerəktə sit avьldaqь „kammunizьm satqьhь“ jsemle baqsanьŋ əhəmijəte đur jne. baqsanь ojoştьrqan vaqьtta xalьq beđgə keləpkenə qarahala, huŋьnan nьb jqtibarlьq menən qaranьla. yћtergən jəşelsələrne baqsa ijəhe jarlь aqaiqa birgəjnek. nətizələ aŋhьđ başqort xalьqь, jəşelsəne hatьp almaj, yđenələ yđterergə məmkin jkənlekte aŋnanьlar. kiləhe jьlqa taqь beđđeŋ kilep əjrətegeđ, bьl eştərəgedgə rəxmət!. tjnelər.

Bьl jarđam başlap sit avьlđarđa bьl yrnək baqsalarьn kybəitevde kyđ alьnda totabьđ.

Xənif Kərimьf.

Отв. редактор: И. Даут
Javaplь Ridaktьr: ЬSMAQ DAUT.

„Məjərđək“ ycrige

Aşьqьp kəttələr

Sabranьja başlanьr aldьnan uq qьđьl məjəş bylməhe xalьq menən şьqrьm tulqajnь inde. Begən sabranьjanьŋ iqlanьnda kən tərtibe kyrhətelgəngə meler başqa vaqьtqa qaraqanda xalьq kyp artьq kilgən kyrenə. xatta elek berđə sabranьjaqa jərəməj torqan qart eşselərđən baştap partьjahьđ jəştər şulajuq partьja aqdalarьnanda xəthedgenə xalьq kilgən.

Məs'ələ qьđьqlь.

Səqət 5 te huqarqa 10 minut qьna qaldь. Ana unьŋda 5-he uđđь. Xalьq tьnlьq menən sikritar avđьnan sabranьjanьŋ asьq tip iqlan iteleven kətə.

Betə xalьq perizidijym utrahь əћtəlgə teqələgən. Sikritar jajqьna qudqalьp ajaqqa baћtьla. sabranьjanь alьp barьv əsən perizidijym hajlarqa tine.

Hajlanьlar.

Kən tərtibendə bergenə məs'ələ:

— «Tahьl dьŋ kamsamul axlaqьna xilaf eşlərə turьnda tikşerclə» tine sabranьja rəise.

Kymək kyđđər barhьla rəiskə horavlь qaraş menən teŋəldelər.

Sabranьja zalьnьŋ tege jaq məjəşenə tublanьp utьrqan ber terkem jəştər arahьnan 5-6 keşe ber avьđđan —

— «Kyptən tikşerev kərək ine ul məs'ələne. Beđ bit avrьvdь kesəjgəskenə darьvlajbьđ, beđđə qəđet şulaj şul» tigən tavьş zaldь jaŋratьp kitte.

— Zalda ber minutqa tьnlьq.

— Iptəştər tineləsikritarjəcəjkə ber-ike minutqa pavza jahanь.Өћtəldə jatqan bluknuttan jьrtьlьp alьnqan jađьvlь qaqьđq aqaranь.

Moronьn şьşt itterep tarttьla, taqьla əkerengenə hydgə başlap, ydeneŋ qalьn tavьşьna maћajqan hьmaq iŋ baştarьn kytərə, maŋdajьndaqь jьjьrsьqtarьn uŋalta teşep, janьp torqan ytker-zəŋgər kyđləren, avьđьnan sьqqan ber hyđđe aŋşajьp jotarđaj bulьp tьŋlaqan qatnaşьvsьlar əћtənən jərətep sьqtьla:

— Iptəştər! tine.

Bьl məl zalda seben oshala hidelerlek tьnlьq ine.

— „Beđ undaj məs'ələlərde tikşergəndə qəjepləneysegə jaza birevdən elek, ul keşelərgə tərbejə birevđe başqalarđa undaj eştər menən şeqellənməhen əsen yrnək tikşerev erəveşendə udarqa tejeş, həjləgən iptəştər bьna oşo noqtanan sьqьp həjləvgə kərək“ tine sikritar jəcəjkə.

Sabranjala qədəttə bula torqan tərtip bujьnsa persidətel,,kem hyd ala“tiq ntəqdimdə ketməjensə yk-unarlaqan quldar hyđ horap qul kytərđelər. „Miŋə hyd bireqeđ:“ tigən tavьştar rəisteŋ; -„tuqta nəvbət menən barьqьđ da həjlərhegeđ“tigən nəđek həm bahьnqь sьqqan tavьşьn bahьpkitte.

Ber tabaq qaqьđ tulqansa həjləvselər isemlege teđelde. Ular ber-ber artlь həjlənelər.

Həjləvselərđen ber eləşə Tahьldь qəjepləp sьqtьlar, hyd adaqьnda unь kamsamulda qaldьrmaћqa kərək tigən qьrqa təqdimdərđə şavlanьlar.

Tahьldь jaqlap sьqьvsьlarđa buldь, unьŋ batьrak bulьvьn iћkə alьp uqa berense tapqьr tənbih tinelər.

Tahьldьŋ paligraf məktəbendə bergə uqьqan iptəştəre menən asulanьşьp nabur tygve, qajhь berĵqьddbrdь qaranqьbylmələrđə totop qьtьqlavь, ularqa sinzurhьđ hydlər menən horavđar qujьvь, barьhьla həjləndelər. Barьhьla kyptən xeđerlənep kilep tuplanqan matirijaldardь jəcəjkəgə avđarьrqanьsqtarь anьqlanьp tora ine'

Tahьldьkamsamuldan sьqarьrqa, tənbih jaharqa ,vigever birergə, səjəsi sut jaharqa tigən təkdimlər təsbix tojmələre kevek teđeldelər. Səjəsi sut jaharqa qarar birelde.

—„Sabranja jabьla,, tine rəis

Sabranjanan şav kilep taraldьlar s brnjala bulьvsьlar bьl eşteŋ heđemtəhe ni menən botər ikən tigən xьjaldь başьnan sьqara almanьlar. Qajhь berəvđəre unь kamsamuldan qьvardar-qajhьlarь vigьvьr birərđər-qajhьlarь tənbijə menəngenə qaldrrđar ьenki unьŋ brnse şeltəgə eləgyve, br nisə matirijaldь brgə tuplanqandar lkən uqa tahl qajeble mьnь, tigən hьmaq nətizə sьqarb məs, ləne yđensə xəl iteb beterəb qujarqa mataşhalarđa, ul jađalarđьŋ qajhь sut qullanuvь təŋgəlendə turьqьna əjteb uj brketə alьvsь bulmanь.

ikeşər-əsər kşe uram bujlab haman şul məs,ələne tikşereb qajttьlar.

Qajhьlarь bəxəs asьb tьrtvar bujlap səqətlər hanab jerenelər. Qajhьlarь brgə qajtqan ibtəşe menən hyđgə albrqab kvartir təŋgəlenən es-dyrt kvartal udub kitkəndərelə buldь.

məs,ələ qьđqlь, kybkenə jəştər arahьnataralьb; bьl turala jedərləgən teldər meŋərləgən hyđđər həjlənelər. barhьla səjəsi suttь aşьqьp kettələr barhьla anda hydalь pyđđəreneŋ Tahlturahьnda qь qaraştarьn əjtergə xəđrləndelər, qajhьlarь anь qьdqandьlar, qajhьlarь hyktelər. brəvđər bik jaqşь buldь əle bьl, unьŋ yđen tedəter, ə başqalarqa habaq bulr. şunan başqa nəmə bulьr tihen tinelər.

kendər-tendər uđa tordь. səjəsi sutbula torqan ken jaqьnlaşь.

Уфа Типо литография „Окт. Нат.“
Башглавлит № 92

VLKSM dьŋ VIII nse elkə es'jeze

25 nse majđa saqьrьlasaq kamsamuldьŋ VIII nse bətə Başqortostan es'jezeneŋ kөn tərtibe tybəndəgelər:

1) Kamsamul ydək kəmitətəneŋ daklatь. 2) Kamsamuldьŋ Başqortostan elkə kəmitətəneŋ daklatь. 3) Məđəni xuzalьq teđeleşə həm eşselər ađərləv turahьnda daklat. 4) Kammunis balalar bojorahь daklatь. 5) Өlkə kəmitətenə aqzalar hajlav. 6) Rif kəmisejə daklatь.

Ьs'jьzqa 129 tavьş birev həm 34 kəŋəş birev xoquqь menən diligat qatnaşasaq.

Diligattarđьŋ sastafь

	Tavьş birev	kəŋəş birev menən
1. Tamjan qataj kantunь	13	5
2. Məsəqytten „	6	2
3. Estərle „	16	2
4. Өfə „	19	2
5. Arqajaş „	5	2
6. Jilajьr „	10	3
7. Bələbaj „	21	2
8. Bөrə „	19	3
9. Garnizundan	3	2
a) 100 nse pulьktan	1	1
b) Artilirejə divizejəhe	1	—
v) Kavalirejə iskadrunь	1	—
g) Kanvuj ьutahь		
10) „Başsik“ isemendəge iskadrun	1	—
11) Өfə şəhərenən	16	14

12) Tatarьstan, Qьrqьzьstan, Qazaqьstan kamsamul ojoşmalarьnan berər qunaq qatnaşasaq.

مەدەنی سەفەر ئالدئنان

(كوسمە تئياتىر ئاوئلعا)

باشقۇرتۇستان دەولەت تئياتىرى، يا-
داعى عەدەت بويئنسا برنسى ئيئوندەن
قاراڭعى باشقۇرت ئيلئنە مەدەنى سەفەرگە
سئعارعا تۇرا.
كوسمە تروپپا بئيئلعى يەيگى سيزو-
نعا ئوينالاساق سەحنە ئەسەرلەرن، سوفلير
منە، باشقارزعا بر ئايئان بيرلى ئەذئرلئك
ئشى ئالئپ بارا. ئۇزئونلئ ئئسەن بالپئنى
قئشقى سيزونداء بئذئك سەحنە، حئمەت-
ئئبئذئ حال ئيتەلەر، تەنقيت ئوتئنا تۇ-
تالار، بئذئك تئياتىرذئڭ كيلەسەكن تەدبير
ئيتەلەر. بئنا بل نەمەلەر قاراڭعى ئاوئل
بالپئنى قارشئنئالا قوزعاتئلرعا، بالپى ئوذ،
تئياتىرئنا تئيشلى بولعان نارقنى بيرەرگە
تئيش.
بئمئڭ ئۇسۇن، ئاوئلعا سعئب، سەحنە
ئەثەرلەرنى ئوينات بۇرئوگئنە بئذئڭ ئالعا
قويعان ماقساتئعا تولئنئ مئنەن ياواپ بيرب
بۇئۇرە ئالماي. ئالئ_ بلم بولئندا حئمەت
ئيتكەن، قاراڭعى بالپئنى مەدەنيەتكە ئا-
بان ئالئپ بارا ،تۇرعان، بىر ئۇيئوشمانئڭ
باشتا ئوذ ساستافئ هەر ياعئ مئنەن يالپى
ئالدئندا ئۇالگو بولئولئق تورن ئالئوئ
شارت.
هولئ بئذئڭ تئياتىر ساستافئ بئنداى
نەمەلەرذەن ئاذامئ؟
بئنا بئل مەسەلە تورامئندا ئاسئق
ئەيتئرگە كەرەك. ئەلى بئذئڭ تئياتىر
حئمەتكەرذەر بئذئڭ ساستاف ئاراهئندا،
ئەنە شول ئئلەككە ياواپ بيرە ئالئرلئق
كشئلەر قەنەعەتلەنئرلئك توگئل.
مئناوئ، ئسكئسئلئك، ئالكاگولئك
- پراگولشئك دەولەت تئياتىرئ تورپئاهئنئن
بئر نيسە تەنبيە ئالعان نيسەدە قوولعان
-بلاۋ كازانسكيذئڭ 120 هوم وازيعا مئنئن
يەيگى سيزونعا قارانئا، تئياتىر ئادمينستىرا-
تسئياعى ئارائئنان قابانئلاپ، تئياتىر تورپئ-
مئنئا بانئئرئلو، ئەلبەتتە ماقتارلئق نەمە تو-
گئل بيت ئول. تونئڭ ئيئرك باشئ مئنئن
سەحنە بسراتوورئنا شيك قويارعا واقئ
ئيئنئ ئيئندئ.
كورەسەگئنەئ، مەدەنى سەفەرگە، كئ-
لەر سئعارعا تورالار بئل ئوتكش بيت؟!..
ديمەك، ئالكاگولئك، كازانسكيذار
مئنەن سوطيرەئ، تئياتىر باشقارالار، قا-
راڭعى مۇبۇشنەگئ ئاوئل بالپئنئا، دە-
لەت تئياتىرئن ئانئئابئ، تئيئشلى بولعان
نارق ئالاپ بولا ئيئندئ. (!!...)
ئوذعان يئل ئسئو، ئيئنئرو، ئالكاگو-
ليزمدان باشئارئ سئماعان، ئايئيئ مئنئن
ئيسكوژين 400 ر بوذ هوم حۆكوەت
ئاقساهئ ئاشاپ بەي بويئ گولەيت ئالئر-
عايئقلار.
كورەمئڭ ،بئيئلدا كازانسكيذان
ئشسەتدەر تئياتىرن بسئراتئئرو كەرەكتو
كورەمئڭ؟ ئاتئيئ بئ گە حەقرگە قاراڭعى
بەلكيم ،بئل تورالا تئياتىر ئادمينستىراتسئ-
يەمئنئڭ بئر تۇرلئو فيكرئ، مەشهور(؟!
كازانسكيگە نسبەتئن، قۇرۇلعانئئر.
يە بولماعا، تئيشلى ئويۇشمالار، بئل
نەگئگەئلدە بئر هوذ ئيشتكەندەر ذئر. ئيشئ
بئكەن بولماعالار، مەدەنى سەفەر ئالدئنان
ئوذ فيكئرلەرن ئەيتئرذەر... شولايوق پرولە-
تاريات تئياتىرئندا ئوئنداي ئوذەلەمەلئك
ئالكاگولئك- پراگولسئلارذئڭ بولماوئ
شارتئر تيپ ئويلايئقئ.

„Artist.“

ئالالهذار سايوزئ يەچەيكەلەرئ ئيعتيبارئنا.

قوربان بايرامئنا قارانا ياذئلعان ماتيرياللار 1928 - يئلعى «دەهرى»
ژورنالدارئندا باسئلئپ سئقتئلار
بئل هاندار حەذئرگئ كۇندە ئيدارەلە بيك ئئذ قالعانلئقتان، تيئذەن
ئالئپ قالئرعا ئاشئعئقئ.

هاقئ 8 نوميرعا بارئئئ 1 هوم 75 تين تورا.
ئالدئرو ئوچون ئدريس:
Г. Уфа. Редакция журнал „АЛЛАСЫЗ“

Mədənejət julьnda 5 jьl.

Bedđeŋ ere pьrajьzvьdstьva, ilde industerejələşterev, jaŋь il teđev eşe başlandь.

Avьl xuzalьqь rilsəhe bujlap, səgən attar menən 'alqa barabьđ.

Bjьldan huŋ inde S. S. S. R tixnikə həm satsьjal mənəsəbət jaqьnan begengə qaraqanda ikense təĥtə bulьr.

Eşləp ьĥqarьv kөsөneŋ yĥeşe, mədənejət yĥeşe həm tormoş qorьv eşenə tulьhь menən javap birevgə taban alьp bara.

Bedđeŋ inde mədənejətkə taba hьđьlqan juldarьbьđ bar bed bьlarqa şatlanabьđ.

1897 nse jьlqь iĥəpkə alьvđь xəterləp uđarqa kərək, ul jьldarđa qatьn qьddarđan uqьqandar 12% irđərđən 34% bulha, ə 20 nse jьlda bьl han qatьndar arahьna 26% irđər arahьnda 45% kə jette.

5 jьl bujьnsa nađanlьq betererev iŋ kiĥken dərəzə alqa kitəsək. Başlanqьs məktəptərđə xəđerge 60 meŋ bala nrnьna 5 jьl esendə 15 məŋ bala tə'min itələsək. Ə inde kiləsək 15 jьldarđa beten urьnda məzbyrej uqьv tulьhь menən, yđ qosaqьn jəjəsək.

Xəđerge kendə nađanlьq beterevgə $1\frac{1}{2}$ miljvn ololar ььqtьrьlha, 5 jьldan huŋ bьl han $4\frac{1}{2}$ miljun qa artasaq.

5 jьl bujьna məktəptər aşa 18 miljun keşe ytkərelep, bьlar, tixnicьski jaqtanqьna tygel ə, səjəsi jaqtan aŋlь bulьp sьqasaqtar. S.S.S.R davmələndə xalьq maqarif eştərenen elkən ađьmdar menən alqa barьvьn tybəndəge fakьttar menən xəl itep bulasaq:

1927—28 nse jьlda xalьq maqarif eştərenə hər ber keşe başьna 6 hum 84 tin təqəjenləngən bulhə, ə 1932—33 nse jьl bьl sərməjə 15 hum 28 tingə artasaq.

5 jьl esən barlьqь 10 miljart hum aqsa totolьp bьnьŋ 32 miljart humь başlanqьs məktəptərđe tə'min itev julьna kitəsək. Bьnьŋ menən bed əjtə alabьđ: savit maqarif fьruntь rivalytsejəgə qəđər bulqan dəvergə qaraqanda iĥ kitkes qьđьv almaşьv menən bara.

Məktəptərđeŋ birgən məqlymattəre, həm anьŋ (xalьq maqarif eşeneŋ) eş jəkmətkeləre jaqьnan qadi məqlymət alьvqьna məktəp tultьrьp ьĥqьvqьna tygel, ə his tuqtavhьđ pьraizvdьstьva yĥeşe menən berlektə ədləkhed bailəneşle ərəvştə eşlalьp bara bьna oşolarđan ьĥqьp bedđeŋ xəđergə maqarif fьruntь həm bьl julda tykkən sərməjələrebeđ, tik nađanlьqtь betery %tь iĥəbendəgenə yĥməj, məxsys xəđerlek menən yhə tip əitə alabьđ.

Hər ber 100 keşe başьna 8 jəş arahьndaqь jəş yđmerđər 28-27 nse jьl uqьqandar şəhərdə məktəp seltərenən 78,5 pьr., avьldarđa 48,3 ytkərelgən bulhalar, bьl handar inde 32-33 nse jьlda 74,6% həm 86,7% bulasaq. Dejəm alqanda bьl yĥeş hanap betergəheđ elkən yĥeş.

Bьna hər ber 100 eşsegə nisbətən mətəxəsistərđeŋ yĥeşe şul jьl əsendə kьvalifikatsьjalьlar 11 həm 62; inzinirđar 0,98 həm 1,28% tixniktər 0,68 həm 1,5%.

Kerəĥtejən avьldarьnda hər ber 10000 keşegə nisbətən agra kulturnaj ađerlegə keşelər xəđerberəvđə 'juq. Ə inde 5 jьl ađaqьnda 53 keşe bulasaq. Agьranumьja eləşe 1927-28 nse jьl 0,78% ə inde 1932-33 nse jьlda bьl han 1,62 keşegə yĥəsək.

Xuzalьq yĥeşe, mədənejət yĥeşenə taban alьp bara. Mədənejət yĥeşe yđ vaqьtьnba pьrjzvьdstьva tьvđьra.

Bedđeŋ yĥeş, həm mədənej, xuzalьq sənəqət eşebeđđeŋ qьđьv barьşь, bedđeŋ tormoşobьđđьŋ niged taşьn, er jaŋьnan, jaŋьnan, jaŋь, taştar menən пьqьtьvđь talap itələr. His ber aqьl menən ujlap betergəheđ nəmələrđe bьna 10 jьldan huŋ kyrərbeđ, beđ.

Aptьrav juq, bьl jьldarqa. hər tөrlө kapiratiftar tьvar, xөsysej milek alьp barьvsьlar, kalliktif rilsələrenə ajaq baĥasaqtar.

Bedđeŋ dəver jəş bьvьndarьnьŋ idijalugeja həm psixalugija jaqьnan, qьđьv almaşьvnь menən almaşьp, teđev fьruntьnda aktif eşşe bulьp xeđmət kyrhətevđərə turahьndala his ber tөrlө şik totarqa urьn juq.

Beđ xəđer gigant ađьmdar menən alqa kitev iŋenə ьĥqьq bьđ anьŋ qatnaşsьhь, kərəşsehe həm izatsьlarьbьđ,

V. SARABLJANЬF

Salmalь kamsamul.

Jьlajьr kantrnь Уĥərgən vulişan avьlьnda 16-17 aqьzalь kamsamul jəcəjkəhe 24-jьlqa qəđərə mulla bulьp torqan Zəki Iljasьf julbaşsьlьqь aĥtьnda jəşəne.

Şul arqala unьŋ aqahь Sələm Iljasьftьŋ ulь Lotforaxman kamsamul safьna ingən. Sələm yđ e tire jьjьv agintь bulьp jerəj, taqьn ber ulь Өfə avьl xuzalьqь tixnikumьnda xəkymət aqsahьna uqьp jata.

Taqьla Sələm aqahь Fəxerej Iljasьf [xoquqьnan məxerym itelgən espikyləntqa xoquq alьp birergə mataşa.

Ə kamsamul jəcəjkəhe menən şul „Iljasьftar„ salmalь kamsamul Fəsxi qul aĥtьnda jəşəj.

Bьna kyptən tygel şular tə'ĥirenə birelep kamsamuldar Səjet batьraktьŋ ьjьlьşta, enehe uqьp jatьvđa qəjepləp tikşerelər həm Өfələ uqьp jatqan uqusь, batьrak enehen qajtartьrqa tьrьşalar.

Əlbattə' bьl eş fəqət şul kulak, espikylənt həm kamsamul jəcəjkələrendə ьşьqlanьp qalьrqa tьrьşqan „salmalь kamsamul“ Fəsxi arqahьnda tьvqan qьđqanьs xəldər.

Xəđerge dəverđə partьja safьn tađartьv kөsəjgən vaqьt. Bьna inde jşan avьlь jəcəjkəhendə şul-espikylənt, „salmalь kamsamul“ qul aĥtьnda jəşəp kilgən xəldən qotoldorov kərək.

Partьjanь tađartьvđь kulak, nipman, mullalarđьŋ qatnaşь bulьrqa tejeş tygel, Şulajuq partьjahьđđarđa qatnaşmahьnь bəlki partьjahьđđardьŋ [tađa] dərəĥ tənqiten urtaqlaşьrqa tađartьv fьqət pralitar idijalugьjahьnda saq bulqan partьjahьddar qatnaşь aĥtь bulьrqa tejeş.

Tejeşle urgьndar bьqa kyđ halьrqa kərək bulьr. KYDLEK

Kyrgəđmə espiktakel

Başqort muzika-tijatьr tixnikumь uqьvsьlarь tarafьnan:

1- Espiktakel 23 nse majđa Өfə xeđmət harajьnda **„Başqort tujь“** ujnala. udqan jьl elkən uŋьş qadanqan ber əĥər. bьjьl taqьla пьqьraq eşlənep jьr həm muzikalar jađlьp, başqort səxnəhendə berense tapqьr səxnələşterelgən kymэkev(halit) bej nderlep elkən tьjatьr tamaşahь bulьp bara.

2- Espiktakel bulьp 27 nse majđa şuluq xeđmət harajьnda, məşhyr, donja şaqirь Şillir əĥere. **julbađarđar** ujnala.

Berense espiktakel aşa, başqort tormoşo kyrhətlhə, ə inde „Julbađarđar“ əĥəre aşa: javrupa tьjatьrьnьŋ ujьn mədənejəten əjrənev kyđ uŋьnda totola. Əĥərđeŋ tərzimehe baştan axьr teđətelep jaŋь kyrneştər menən tultьrьlьp ujnala.

Hər ike əĥərđə. başqort muzika—tьjatьr tixnikumь uqusьlarь tarafьnan 2 aj ađerlek menən qujьlalar.

Uqьv jortь erətlənməj

Tamjan Q. kantunь. Qataj jorto yđəgendə bulqan uqьv jorto, esen erətlənməj. məđələn: gəzitə znrnaldar veqьtьnda uqьlmaj. Mədir berər ađnalap kamandirufkalar jerəj. kitaptar invintarqa inmoj jatalar. Uqьv jorto qulьnda bulqan radija ber jьl bujь eşləməj jata. Qьĥqahь bьl uqьv jortьn kerəĥtejəndərđeŋ teləgenə javep berərlek xəlgə kiltererge kərək inc. „Ujьski,

Pьlan teđenek

Өs bəgərər (Arqajaş kantunь) kamsamul jacəjkəhe jađqь igendeŋ uŋьşьn kytərev həm igen badьvьn arttьrьv turahьnda avьl səvitə menən berlektə plan teđene. kamsamuldar əjđən, əjgə jərəp kerəĥtejəndərđeŋ səsev esen nisə pet orloqь barlьqьn iĥəpkə aldьlar.

Kulaktarđьŋ; igen iĥəben kyrhətep, artьq naluk halalar ikən... tip qotqьtatьvđarьna qaramaj, uŋьş kytərev, badьvđь artьrьvqa jaqşь kyđ menən qarap, yđ teləktəre menən jađđьrđьlar.

Өs bəgərək kyləməndə alьnqan iđəpkə qaraqanda igendeŋ uŋьşьn 9% qa, badьvđь 18% qa artьrьrqa plan teđelde. xəđer kerəĥtejəndərđən arahьnda igen tađartьv, anь ultьrtьp təziribələr jahap qaravlar başlandь, kamsьmuldar kyrəvşe avьldarqa barьp aŋlatьp qajttalar.

Kredtejəndər kamsamuldarđьŋ bьl eşenə rəxmət əjtep jaqşь kyđ menən qarajdar. T. Qimat

Başqort gəzittəre juq.

Məsəqet kantunь yrge qьjqь avьlь kөtəp xanahьnda urьĥsa gəzittər tulьp jata, ləkin, bьşqьrta gəzittər juq dərəzəhenbə,

Avьlda ike kamsamul jəçəjkəhe bulьvьna qaramaĥtan, Başqortostan, şulajnq „B. jəştəre“ gəzitəhe aldьrьlmaj.

Bьl nəmələr artьq kileşep jetə torqan nəməkəj tygel inde.

„UQЬVSЬ“

Отв. редактор: И. Даут
Javaplь Ridaktьr: ЬSMAQ DAUT.

Уфа Типо литография „Окт. Нат.“
Башглавлит № 92

باشقۇرتۇستان دوموەلندە) بەش. ئول ئودنىڭ تىكتىندىن باكئا مالا، ئەمتنا. مئنا شول سۆزدا، پرالبتارئيات ئەدەبيەتئنئڭ پرئنسئپتارئن ھەم ئونئڭ بۆگۆنگۆ ھەلئن كئڭ ئشسەن بالپئعا ئاڭلاتو-ئەدەبيەت پاخوتئنئڭ ئوزئنە ھەم مۆھيم بورئسلارئنان ھانالئرعا ئئلئمئش. ھەدر ئۆدئلە كوبئكئنە ئورئندارئدا ھەدرگئ پرالبتارئيات ئەدەبئيەتئ، تورامئندا كلاتار قوبئلاباشلانئ. مەسئەلەلەر تئكشئرئلە.

بئز بئل پاخوت ئايقانئ مئنئن پرالبتارئيات ئەدەبيەتئنئڭ پرئنسپتارئن، ئونئڭ ھەدرگئ ھەلئن، ھەم ئونو پراتسئدبارئن ئشئنئ كورەتئبئن بالپئعئنا ئاڭلاتئرعا تئيئشبئز.

ئەدەبيەتتئ ياڭيىعا.

بوعارئلا كورەتئلگئنسە ئەدەبيەتئبئز ئول باكئ ئوزە، ئئمئ. بئزئئڭ ئەدەبيەتتئبئزئئڭ ئئشلەنئشئ كئڭ قاتلام ماسسانئ يەلئب ئيتەرگە تئيئش. بئزئئڭ ئەدەبيەت ئوتومئنئن بئزگە كئڭ قاتلام ئشسەنەردئ كامونئزم ئئدئيالوگئياھئ مئنئن تەربئيەلەرگە تئيئش.

مونئڭ ئوسئون ئەدەبيەتئئڭ ماسساعا نارانلئوئ كەرەك. ئە، نارئوعا كئلگئندە ئەلئ بئزئئڭ ئەدەبيەت ئاز تارالا؛ شونئڭ ئوسئونە بئز ئەدەبيەت پاخوتئندا و كئتاب ماسساعا، ئيتكەن لوزئما مئنئن سئعئابئز. 3 ئنسئ مايئدان باشلاپ بئل بولدا باشكئنگە عەمەلئ ئشكە ئوتئونئئ. كوپ كئيتاپتار ئسكئبئكە مئنئن ھاتئلا باشلانئ.

بئزئئڭ بورئسئ بئل ئشئئڭ، ئوكئشلئ سئعئوئندا ئاكتئيف قاتناشو بولئرعا تئيئش.

بيگرەكتە كانتوندارداعئ ۋولستاردا بئل ئەدەبيەت پاخوتئنا ئئعتئبار بئرەرگە، كامسامول يەچەيكەلەرئ بئل تورالا سارالار كورەرگە تئيئشتەر. سوڭئئ ئەدەبيەت ئئدئيالوگئيە فرونتئندا كورەش، ھەدرگئ سئنئفئ قارشئلئقتار ئوتكەنئ. كورەش كئيئكئنلەشكەن بئر سۆزدا خور قۆرال ئورئئئن ئوتا، مۆھيم ئش بولئب ھانالا.

ع. عۇزەيرۇف.

Sit ildərdə eşselər.

20 keşe jaralanqan

Varşau. Dansiga kammunistarьnьŋ saqьrvь menən Birlin pralitarejattarь menən tuqannьq qьlьv urnьnda dansig eşselərenŋ dimanьstratsьjalarь bulьp aldь·

Dimanstratsьja vaqtьnda palitsьjə menən eşselər arahьnda bərleştər buldь·

Ləkin əşselər qurqьp tormaqanlar, hər ike jaqtanda jaralanusьlar bar. Jaralanusьlardьŋ hanь 20gə jetə.

Narveigeilə eşselərnenŋ pratistarь.

Aslu şəhərendə Birlin palitsejəhenə pratist qьjlu əsən mitingəsaqrьldь, mitingəNarvigejəkammunistar partejəhe tarafьnan saqrьlьp Girmanejə eşselərən həm Girmanejə kampartejəhen təbriktəp rizəlytsejə qabul itkən.

Estykgulьm (Şvitsejə) şəhərendə havalar nasar bulu səsəbtən berense Maj dimanьstratsьjahь jəkşənbə kənne udqardьlar. dimanьstratsьjaqa 15 meŋ keşeqatnaştь. mьnda, Girmanejanьŋ qanlь qul menən xəkem qьjluvьna pratist belderelde. Qabul itelgən rizəlytsejələ, bəten məs,ylijət Girmanejanьŋ eatsьjal dimakrattarьna teşə tejelgən. Oşondaj uq rizəlytsejələr Şevitsejənenŋ başqa şəhərlerendələ qabul itelgən.

Haldattar eşselər menən.

Parizdьŋ"Cikagy-trijubjun,,digən gəzitənen beldryve bujьnsa: Birlinnenŋ vidiŋg təbəgendəge eşselər dimanьstratsьjahьn baђarqa jebərgən palitsejələr yđđərenenŋ palitsejələrenenŋ bojoroqьn ytəmisə, eşljymdarьn halьp qul granattarьn jergə taşlap eşselər menən tuqanrsa əsoraşьp, rivəlytsejyn jьrđar jьrlap jergəndər. Şunьŋ əsən 54 palitsejə əssehe qulqa alьnqan, dip xəbər itə.

Çirmanejə misejəhe aldьnda.

Praga (Cixьlavakejə)la prafrabutniktarđьŋ jьjьlьştarь bulьp anda 200 keşe qatnaşqan·Hunьnan jьragalagь Girmanejə palitsejəhenenŋ vəxşilərsə eşselərgə həzem itydərenə həm Cixslavakijə saisьђal dimakrattar partejəhenenŋ yđək kəmitətenenŋ aldьna barьp pratist beldererge barqan jerđərendə palitsejə bьlardь tuddьrqan. Əsəvhe qulqa alqan.

بئزئئڭ سەبەبئ تابئوئ ئارق ئاور توگئل، مەعارئف ئورگاندارئنان تئكشئروگە بئلدەلەنگەن كئشئلەر، بئل تورالا موبئئنا بوكەتلگەن ئشئئڭ باوابئلئ بر ئش بولعانئن ئارتئپ ئئشكەرئپ تورماي، مەسئەلەگە ئوئتەرئگئنئە قاراپ كازونئاي ئشلەب كئلدئلەر. شولاي بولعاس بئل ئش ئاپئمئ كوزدەتكەن مافئاتئئ بئرە ئالماي.

بئئدا مەكتەبتەردەگئ تەربئيەسئلەردئكئنە لئچئئ ئئنئئر بئگەلەرئ قاتناشئ بارلئعئن ھئتولئقئپ ئوتئرگە كەرەك.

مەعارئف ئورگاندارئ بئئا بئل مەسئەلەگە ھوگئئ تئكشئروخەر ياعاپ، بئئان موك بئورئسئ ئئوبەتئە توكەلئ بئئتمەردئ ئالئو بولئن بوزبوما ئاشئورعا ئئيئش.

ح. عەبئدوف.

ئەدەبيەت پاخوتئ.

بوتە باشقۇرتۇستان پرالبتارئياتئ باتوسئلارئ ئاساتسئيامئ، ماتبوعات كومئو ئايقانلئ ئەدەبيەت پاخوتئ ئوتكەرە.

ئەدەبيەت پاخوتئ بئما تئكلئم باشقۇرتۇستان كولەمئنئە ئوتكەرئلەگەنئ بوق ئئنئ ئەلئ. شوڭا كورەلە بئل پاخوت بئزئئڭ ئوتكە باياقئقئا باوابلئ بورئستار بوكەئ ئول پاخوت ئەدەبيەت، تورامئنداعور ئش. ھەم مۆھيم ئاڭلاتو بولئرعا تئيئش. ئەلئ پرالبتارئيات ئەدەبيەتئ (بيگو. كئە

بالالار ئاكتيفئ ئشتەرئنە قاراتا.

باشقۇرتۇستانداعئ پئيانئر ئويوشمالارئ، VII-باشقۇرتۇستان كامسامول كئيزئئئن ھوڭ ئوتئئش ھەم ئش بوكمەكئئلەرئئئڭ باحشئرئووئ، ھەم دۆيم فايدالئ ئشتەر باشقارا ئالئووئ مئئئن ئالما ئالانئ. بيگرەكئئئە پئيانئردارئئڭ سەوبت ھابلاولارئندا قاتناشلئقتارئ، ھەم يەئئئ ئورموش پاحوتئ ئشئئ ئالئپ بارئودارئ.

ھەدئو ئويوشمالار بوتئن باعئ مئئئن باكئئ ئش فورماھئئا كوسو بولئندا مەشبولئەر، بالالار ئاكتيفئن ئويوشمالارعا، يئتەكسئلئك ئيتو ئشئئدە ئالقئئرئو بولايئا، ئيئدئ بئزئئڭ تەجرئيەلەرئئ يوق توگئل، بار، (گرووپپا ئيئستروكتئردارئ، ۋاۋاتئيئارئ بئيئلشئ ئودعارئو، ھەم ئەترەتەردئڭ سوۋيت ئاعزالارئ وە باشقالار) بئئئ ئوشو ئشئەر تەڭگەلئئە پئيانئر ئويوشمالارئ تئكشئرئودئر، مئئاودار، كورھەنلەر، پئيانئر ۋاۋاتئيئا؟ئئ، ئۆزئ ئشئئە ئابرم ئورموشئە ئش ئالئپ بارئودئ كورەلەر، ئوددئرئن بئل ئشتە بارداسئ حئس ئئەرلەر. ھەدئرگئ كوئدە بئزدئڭ ئالئا پئيانئر ئويوشمالارئئدا بئزدئڭ ۋاۋاتئيئار حوڭا بولئرعا مۆمكئنمئ ئەللە پئيانئردار ئوزئەرئمئ؟ ئيگەن بر مەسئەلە تورا، مئئا بئل موراوعا ئالئا تۆرعان VIII- بوتە باشقۇرتۇستان كامسامولئئڭ ئسيزئ ئالئق باواب بيرەرگە تئيئش. پئيانئر ئوز ئويوشماھئئدا حوۋا ھەم پئيانئر ئويوشمالارئئڭ ئوتئوئئن يئتەكسئلئك ئيتوگە، كامسامول، بالالار ئاكتئيفئ بئلگئلەرگە تئيئش، پئيانئر ئويوشمالارئنداعئ بوتە مەسئەلەلەر پئيانئر ئاكتئيفتارئ ھەم بيورا مئئئن بولئئكئە تئكشئرئلئپ ھەل ئئئلوگە، پئيانئر ۋاۋاتئيئارئئڭ ھەرەكەتئ تئكشئروگە پئيانئر ئاكتئيفتارئنئاولئ ئوروشتە حوقوق بيرەرگە كەرەك. (ھەدئرگە ئالار ئەلئ، تئكشئرئلمەي، ئورعان كئئئئلەر بولئپ ئئشئلەنئپ يۆرويئەر) بيورا ھاستاھئ بالالار ئاكتئيفئ مئئئن ئەنقئيتلەو ئش ئيئدئرئپ، بيورا ھاستاھئئا پئيانئردار ئاراھئئان ئيئك ئاكتئيف بولمانداردئ، ئالئرعا كەرەك. پئيانئر ئاكتئيفتارئ ئاراھئئان، گرووپپا ئيئسترووكتئردارئ بولئرعا، پئيانئر ئشئئدەگئ ئابئرم مەسئەلەلەردئ ئشلەتوعە باردام ئيتو ئوسئون، بالالار ئاكتئيفتارئن ئلتئررعا كەرەك.

پيئانئرۋاۋاتئيئارئئا، موددەيئە ئالماو،، سئلئق حوقوقئ ئالئپ، ئانئڭ ئورئئئا پئيانئر ۋاۋاتئيئارئئڭ ھەرەكەتئئدە، پيئانئردار ئاراھئئان تئلئئ تەنقئيت ئيتو ئشئن قويارعا كەرەك. ئەترەتتەرئئ ۋاۋاتئيئار قاراماھئئان سئەاررعا، ئەترەت، ئوز ئەترەتئئ پئيانئر ئاكتئيفئ ئوزئئ يئتەكسەسئلئك ئيتەون. پئيانئر ئاكتئيفتارئئڭ باردامئ مئئئن ۋاۋاتئيئار، ئولاردئڭ ئولكەن باردامسئ ھئمەتئن ئوتەرگە تئيئش. ۋاۋاتئيئاردان تئش، پئيانئردار ئوزدەرئ پلان ئوزەرگە، ئانئ ئورموشقا ئوتكەرئو ئوز ئالدارئنا رئيئيئەسئيئە ياھارعا، شئيئ ئشتەرئن ئالئپ بارراعا ئيركئن ئروشتە قاتناشلئق ئيتەرگە، ۋاۋاتئيئاردئ ئورئندارئنئان سئعئارعان تەقئيردە بوتە ئشتئ پئيانئردار ئوزدەرئ ئئك ئالداھئئا فەدەر دەوام ئيتتررلئك ھەلدە بولئرعا تئيئشتەر.

بئئئڭ ئوسئون بوتە پئيانئر، بالالار ئاكتئيفتارئ ھەر بئر ئورلئو ئش مئئئن تانئش بولئرعا كەرەك. ئە ئيئدئ بئل ئەمەكەيئئ بولئئئو ئوسئون، ئوشو مەسئەلەئئ نقلاپ ھەل ئيتو ئالئدا بولعان پئيانئردار ئاكتئيفئ قاتئاشئ مەئئن كەئقئيرئسئيئە ئودعاررعا كەرەك.

بئئا ئوشو مەسئەلەلەر تورامھئئدا، يەعئئ قالايئئپ پئيانئردار ئاراھئئان بالالار ئاكتئيفئ يئتئشئرگەلە، ئيەك ئيتئرئپ، بوتە بولعان ئشئئ بالالاردئڭ (ۋاۋاتئيئار قولئ ئاتئئئدا يوروماۋئسە) ئوز ئاكتئيفئ ئيدارە ئيتو حوقوقئ تورامھئئدا ئالداعئ بولاساقئ باشقۇرتۇستان كامسامولئئڭ VIII ئيسيزئ ئاسئق ئيتترگە بولئار منئپ قالدررعا ئئيئش. پيئانئردار ئوز ئەترەتئئەرئئە ،،ئئبە بولالارمئ،، ئيگەن ھوراوعا بئل ئولئئئ مئئئن باواب بيرئپ، پئيانئر ئشئئئئە ئورووئ، بول ئوتقان بولئرئئە، پئيانئر ئشئئدەگئ بولعان ئيتئشئئلئكتەردئ بوئورئپ، كامونئست بالالار ھەرەكەتئئڭ ئەرەقئئ ئيئوئئە موكئئلئك ئابرئئ. بئل ئش ئشلەئئوئ موھكئئ شول ساقئا، قاساندا، ئويوشمالار پئيانئردارئئڭ ھوراوئئا ئولئئئ مئئئن ياواب بيرە ئالالار، سولابوق پئيانئردار ئوز ئويوشمالارئئڭ ئشئەرئن ئوز ئالدارئئا ئالئپ بارا ئالالار شوئداعئئا بئزدئڭ ئشتەر بولعا مائئعان بولئدار.

شولگئئوف.

Kəsək jəcəjkəhenenŋ ьsьn jəđə

Kulak „kuntьr" qojrь- qьna taqьlьvsь „sikritarqa" kəzə bilite biregeđ

Tamjan qataj kantunь k- tiləv jOrto kesek avьlьnda, kamsamul jəcəjkəhenenŋ ojoştoroluvьna 5-6 jьl bulьvqa qaramaђtan kamsamuldar arahьnda aŋ- belem bigrəktə səjəsi tərbejə birev eştəre bik tybən tora.

Ytkən jьldarđa, kamsamuldьŋ jort kəmitəte tarafьnaŋ bьl jacəjkəgə səjəsi tygərəktərojoştorop jetərlek dərəzələ qullanma- kitaptar jebərelgən bulhala bьl avьldaqь kamsamuldarđьŋ kybrəge bьl eşkə siktən tьş qaranьlar. səjəsi uqьvqa jerəmənelər tihəktə xata bulmaђ.

Bьnьŋ nətizəhendə, kəsək avьl kamsamuldarь xuzalьq eştəren kytəry, bigrəktə kalxuz kalliktif xuzalьqtar təđəv, bьlar arahьna kerep eşləvđən sittə toralar.

Bь avьlda parteja aqzalarьla bar. ləkin bьlarđьŋ kamsamuldarqa bulqan tə'sirđəre juq iђəbendə. Kyp vaqьt kamsamul aqzalarьnьŋ tybrəge parteja jəcəjkəhe tarafьnan sьqarьlqan qarardarqa qarşь sьqalar.

MƏЂƏLƏN: ytkən jьlda bьl avьldьŋ jarlьlarь kalxuz ojoştora ləkin kasamuldьŋ səjəsi nadan bulьvь arqahьnda, şuluq avьldьŋ MURTAZIN QAJSA tigən „kuntьrьna" ejərep bьnь taratьvqa qotqo halalar. axьrda kalxuz jemerelə.

29 jьl jađ kənə, şuluq avьlda ber parteja aqđahьnьn həm avьl səvite şulajuq batrak jarlь aktiftardьŋ tьrьşьlqь arqahьnda, „başqortostandьŋ 10 jьllьqь" ismendə taqьla ber kalxuz ojoştorola; bьnda 5 jarlь - batrak xuzalьqtar berləşə. Kamsamul jəcəjkəhe bьl eşkə jaqьndan qatnaşьvurnьna, kamsamuldьŋ kəsək avьl jəcəjkə sikritarь Iljasьђ Qimran Murtazin Qajsanьŋ qotortьvьna qarap bьl kalxuzdь taratьvqa avьldьŋ kerəktejəndərə arahьnda, avьl sabranejalarь bulqan məldə jalqan byđđər həjləj. „Bedgə kalxuz kərəkməj" ti.

Bьnьŋ hyđen qajsa murtazin avьldьŋ dəjəm sabьrbnjahьnda, kalxuz ojoştorop heđ ber eşte sьqar bimaђhьqьd. Heđđeŋ quldan bereşta kilməj, heđđeŋ yđegeđgə hunqь kene avьr bulasaq, kalxuzqa ojoşqandan ojoşmaj joşəv artьqьraq" tip jarlьbatьrak xuzalьqtarđьŋ kyđđeren tumalaj.

„kuntьr" qajsa murtazindьŋ həm qojerьqta butalusь „kamsamuldьŋ kesek avьl jəcəjkə sikritarь" Ijasьђ Qimьrandarđьŋ avьlda kalliktif xuzalьqtar ojoştororьvqa qarşьqotqo taratuđarь arqahьnda, xəđerge kendə jəcəjkənenŋ yđendə 15- 20 lap kamsa buluqa qaramaђtan qalxuzda aqza bulьp torovsь kamsamul aqza şulajuq batrak - jarlьlarđa şul kuntьr Qajsa Murtazindьŋ „jəcəjkə sikritarь" Iljasьђ Qimrandьŋ səvit xəkymətə tarafьnan sьqarьlqan qararđarđь, partejanьŋ avьl xuzalьqьn kytərygə qarata totqan səjəsəten sitkə qaqьvdarь, jalqan qotqolar taratьvđarь arqahьnda jaŋь ojoştorolqan kalxuzda taralьv aldьnda tora.

Səvit xuzalьqьn yђterevdən artqa tartьvqa tьrьşьvsь kulak „kuntьr" Qajsa Murtazindьŋ artьnan-anьŋ qojoroqona jəbeşevse „kamsamul jəcəjkəhe sikritarь" Iljasьђ Qimrandь bəgəndənyk kamsamul safьnan sьqarьrqa, saisьjalizьm xuzalьqьnьŋ tagarməsen şaqarьv tajaq balьvsь Murtazin Qajsa həm jIjasьђ kevektərgə sik qujarqa kerək. rivəljytsejyn zaqunsьlьqtь qullanuđa artьq bulmaђ.

„Qart kamsa"

Taşlandьq balalar kydgə alьnhьndar

يەتيم بالالار ئوسئون ئاسئلعان تەربئە يورتئارئئا كانتونداردان بالالار ئئوعا رازويرسكا يئبەرگەندە يئئل رازويرسكالار كەرەكئئسە ئوتەلمەي كئلەلەر. ئولداردا بوروسئلەرگە بئلدەلئ بوليا كەرەك. ھەر بر ئاولادا ئيپ ئەبئولئكئئ ئاتامئز ئورامعا ئاشلانعان يەتيم بالالارقئ، يوق ئيگەئئە، ئيكو ئوسومەن ئوسورالئرعا تورا كئلە. يئئل بالالار ئوكئلئ يەتيم، ئورامعا ئاشلانعان تەربئيەسئز بالالار بولعانعا ئولاردئڭ كونون ئابئرتوسئلار يوق. ئەگەر ئوزەكئتەن يەتيم بالالار موراپ رازويرسكا كئلەھە، ئوزا-فوزا بئلق مئئئن يە ئاتاھئ بار، ئەسەئئ يوق، يەكئ ئەسەھئ بار، ئاتاھئ يوق يەكئ تەربئيەسئھئ بار ئيپ بالالار رازويرسكەگە ئئلدئئئپ، ئورامعا ئاشلانعان ئوكئڭ يەتئمەر ماھان ھالئن باشمئش قۇئئدا ئوروپ قالالار.

مئئا يئئل ھافئزلئقتارعا قارشئ مەرھەمەن كورەش ئاسئلئرعا تئيئش. بيگرەكئئە يئئل كورمشئئ ئاولداردئڭ لئئئن كامسامولدارئ يئئڭ مئئعانئپ ئالئپ باررعا ئئيئشلئ. ھەدرگئ كوئئە ئوفوداھەم كانتونلقتاردا بولعان يەتيم بالالار مەكتەبئ (ھوئايئردئئ، لئئئئ مەكتەبئەرئ كئلئاك) ئيكشئرئب قاراھاق يئئل ھافئزلئقتار ئاعلا ئئمراق گوھدەلئئپ، بئزدئڭ كوز ئالدئئئعا ياتالار. ئالار باردار.

ئاعاھئ، بئزئئھئ، يەكئ ئاپاھئ سوۋيت ئوچرەدئيئەلەرئئدە حئدمەت ئيتئپ، ئاتويت ئئاوكا ئالعان بالالار، ئوكئئ يەتئمدەر حئسابئئا تەربئيەلئئپ ياتالار. بئعا، بوتەئەن ئئلئڭ شول مەكتەپتەرئ، ئوقئوسئ ئوكئئ يەتئمەر ئوخئەرئ پرايئساوائئ ئيتەرگە، كامسامولدار ئولارعا يول كورھەتئپ باردامعا كئلەرگە تئيئشتەر.

نيسە بئلدار ئيئدئ، مەعارئف كامسارئياتئ يئئل بولدا كورش ئالئپ بارعانئ ئيشئتئيبئن. لەكئئ يئئل كورەشئئڭ ميسئير فاكت بولعان موحوئئەئن كورئپ بولماي. بئزدئڭ سەبەبئ ئەمەلە موڭ؟

Bar kamsamulda aktif bulьrqa tejeş.

Kamsamul jəcəjkəhendə eşhed evse kamsamuldar bajtaq hala.

Jəcəjkəneꞑ betə eşen ajьrьm kemgəgenə tapşьrьla tapşьrь kypselek qul qavşьrьp qarap la.

Bildəle, bьl xəl bulqan vaqь ajьrьm kamsamuldardьꞑ sit jəlugьjaqa birclevlərə kamsa lqa .sit bulqan aqьmdarqa rəp kitevlərə həm terlə qaqanudarđьꞑ bulьvь bik mekin. Bьna şuꞑa kyrələ bedđeꞑ rьs hər ber kamsamuldьꞑ akfiđqьn kytərev, hər ber kamsamuldь jəməqət eşenə tartьv həm oşonoꞑ aşa jəcəjkəneꞑ yđeꞑ hər ber aqđahьna ojoşьv jəlugeja jaqьnan nьq joqonjahav bulьndьrьv đьr.

Bedđeꞑ jəcəjkələr ber jaqtan ə kamsamuldarqa eş hala alaj aptьrajđar, ikenşe jaqtan jəcəjkə bьjurahь ber eş birhə ajь kamsamuldar ul eştən qasa, maj, anь fəqət vigəvar, ojomanan sьqarьp jebərev qurqьtanqa kyrəgenə ixtijarhьdqьna şləj.

Bьl nəmənən kilə hun?

Beđ hamanda kamsamul jəcəjkələreneꞑ eşen kyp tarmaqtarqa leneven aꞑlap jetə almajbьđ. Barbьđqala bildele, xəderge təđev osoro bjk qatlavlь bik tarmaqlь. Şunьꞑ kevek kamsəmul eşelə bik kyp tarmaqtardan tora. Beđ əle bьl eşte jeştərđeꞑ horavdarьna qaratьp quja belməjbeđ.

Jəcəjkə eşendə hər, bər aqzanьꞑ tьrьşlьqьn, eşməkərlegen bulđьrьv esən jəcəjkəneꞑ eşen kamsamuldarđьꞑ betə horavdarьna teləktərenə qaratьp quja belergə, alarđa kamsamul eşəneꞑ terlə tarmaqtarь menən qьđьqhьnьvdь tьvdьrьrqa həm yđđəre teləgən eştarmaqtarь tirəhendə alardь ojoştororqa kərək. Bьl vaqьt eşkə kənkrit zadanja mitotь bujьnsa qujьlьp, hər ber kamsamul əьtənən jəcəjkəneꞑ kəntyrele ьqlь julqa halnьrqa tejeş. Sənki bьl vaqt kamsamuldaryđđəreneꞑ qьđьqhьnqan eştəre bujьnsa ajьrьm tarmaqtarđa ojoşalar. hər ber kamsamul dəjem jəcəjkə eşeneꞑ ber tarmaqьnda eşləj herər zadanijanь tormoşqa ytkərə, həm şul eş esən jəcəjkə aldьnda yđen javaplь hanaj eşte jaratьp, birjlep eşləj, eşte jalpьnьꞑ yđeneꞑ tьrьşlьqь, eşməkərlege eş maqənehe menən təkmin iteler.

Oşoqa bəjlənep hər ber jəcəjkələ ajьrьm eşte ojoştьrьvsьlar arganizatьrđar kadrь bula. Bьl ojoştьrьvsьlar bojora aqzalarь bulьp hanalalar. Sənki bojora şul ojoştьrьvsьlardan tora. Bojoraqa aqzalar hajlaqanda ajьrьm eş tarmaqtarьna ojoştьra alьrlьq keşelər hajlanajar.

Jəcəjkə sikritarь alar əьtənən jul başsьlьq itə. Bьna şul ojoştьrьvsьlar ajьrьm eş tarmaqtarьnda yđđəreneꞑ teləktərenəqarap başqa kamsamuldarđьla ojoştьralar, jaꞑь sistimanьꞑ top nigeđelə oşo.

Dimək eştə teləp, qıđьqhьnьp əşləvse buldьrьv, şul nigiđđə betə kamsamuldarđь jəcəjkəneꞑ ajьrьm eş terđəre dujьnsa ojoştьrьv, hər ber kamsamuldь jəcəjkə eşənə ьlьqtьrьv.

Bьna şul vaqьttaqьna kamsamul ojoşmahьnda passiftar betər, kamsamul ojoşmahь yđeneꞑ hər ber aqzahьna dərəꞓ tərbijə birer.

Ş. IŞKININA.

Jəştər. osьvsьlar məktəbenə ineged.

10nsь majdan baş asu-avijaxim tarafьnan Liningьrat osьvsьlar məktəbenə uqьvsьlar kampliktavaji itev udqarьla. Asu-avijaxim qa, uđqan jьlqa qaraqanda kyp artьq urьn birelde.

Osьvsьlar məktəbenə inərgə teləvselər qarizanь baş asu-avijaxim, kantun asu-avijaxim həm qala, şulajuq. betə asu-avijaxim jəcəjkələrenə birə alalar.

Uqьrqa inyselərdən oşondajьn şarttar talap itelə: 18-25 jəş arahь.

huqьş eşenə jaraqlь bulьv, avьrlьqь 55-58 kilugьram odonlqь 155-157 santimitьr. işety həm kyrev aqđahь jaqşь bulьv jerək həm ypkəheneꞑ bik jaqşь tađa bulьvь, sifilis həm başqa xirurgşьski avrьvdardan tada bulьv.

məqlymət jaqьnan: urьš tele, matimatika, fizikə həm səjəsi belem 7jьllьq məktəp məqlymətə davmalenda talap itelə.

Inərgə teləvselərđən hьnav məxsys pьragьramma bujьnsa bulasaq. Osьvsьlar məktəbenə inərgə teləvselər yđđəre menən tybəndəge dakuminttardь buldьrьrqa tejeşlər:

1- jəşe; 2- huqьş eşenə menəsəbəte; 3- satsijal sьqьşь həm xəle, 4- qomymi həm məxsys alqan məqlymətə turahьnda, 5 - partija həm pьrafsajuz ojoşmalarьnan satsijal xəle həm xarakteristika turahьnda tanьtma.

Kantundarđan jebərelgən kandidaturalardьꞑ jul sьqьmdarь, məktəpkə alьnmaqan təqtirdə kamandiravajt itevse ojoşmalar iđəbenə jəkmətelə.

Aşu-avjaxim tarafьnan osьvsьlar məktəbenə alьnqan kandidattardьꞑ jul sьqьşь baş asьv-avjaxim iđəbenən tylənəsək. Asьv-avjaxim tarafьnan, osьvsьlar məktəbenə təqəjenləngən keşelər hьnav udqarqan vaqьtta yđđəreneꞑ xedmət urьndarьn haqlaj alalar, xedmət urьndarьnan sьqarьvdar bulьrqa tejeş tygel.

Bətə kandidattar baş asьv-avjaximqa 27 nsə majqa10 səqətkə (irtə menən) təqəjen bulьrqa tejeşlər hunqa qalьvsьlar his ber terlə jul menəndə qabul itələsək tygeldər.

Səjəsi jaqtan jaqşь əđerlənən həm sinfьj jaqtan totanaqlь bulqan osьvsьlarqa, qьđьl avьjatsijatsejanьꞑ talabь əlkən, inde bьl nəmələrde tulьhь menən ytəy turahьnda, partьja, kamsamul həm pьrafissijanalnьj ojoşmalar, liningьrat osьvsьlar məktəbenə jnev esən yđđəreneꞑ arahьnan, iꞑ jaqşь jəştərdə bylep birergə tejeşlər.

PITЬRUF UMЬSKI.

VIII-nse kamsamul esize aldьnan.

(Ɵlkə başqortostan kamsamul kəmitəteneꞑ javaplь sikritarь iptəş. Ə. Xədisef məqələhe).

بيۆلمى يلداق برنسى ئاپربلينە (بلايبر هەم ئۆفۆ كانتونلارئدان برنسى عينوارئنا) ئالنعان مەعلومەتتەر بويىنسا باشقۆرئوستاندا 33,679 كامسامول ئاعزاسى هەم 1,214 كانديتات حيسابلانا.

ئالاردق 17,19% ئشسشلەر، 18,8% باتراكتار، 42,02% ى يارلقلار، 14,17% ئورتا حەللىلەر، 1,22% ى كوستاردار هەم باشقالار 5,8% تەشكيل ئيتەلەر.

دۆيۆم ئالماندا سيفردار ئۆزبۆشمانڭ ساستاقى ئاذا بولعوون كورمەتەلەر.

سۆنكى، ئالاردا پرالىتارييات هەم يارم پرالىتارييات قاتلام بەشتەرى ئۆلكەن كوپسلك ئورن ئالالار. (ئشسى باتراكتار 36,72%؛ يارلقلار 42,02%).

شولايدا، ئۆزبۆشمانڭ ساستاقندا ئورتا حەللىلەر، حنەمتكەردەر هەم باشقالارداق % تى ئۆلكەن ئيكەنن ئەيتب ئۆذارعا كەرەك، (20% تار تيرەمتندە).

بل ئورالا ئايوم ئۆزبۆشمالاردى ئالتو ئورنلى: مەءلەن: بۆرۆ كانتون كامسامولدارئنڭ ساتسيالناى ساستاقندا ئورتا حەللى كرەتيەندەر 24%؛ ئارعاياش كانتونى م. قۆلى بۆرتو كامسامولعنڭ 25% ى ئورتا حەللىلەر؛ تاميان-قاتاى كانتونى لاتيش بەچەيكەسندە ئورتا حەللى كامسامولدار 47,8% تەشكيل ئيتەلەر، هەم باشقالار.

باشقا ئۆزلۆرەك حاراكتيرلى ئيكنى ميثال: شولوق، ئۆزبۆشمالار ئۆذذەرئنڭ ئۆزبۆشمالارئنڭ ئوتتش بولعا هالعوذا بيۆمۆشاق ئش كورمەلەر. ئول ئش كوپ واقتتا ئوذ، ئۆذئنەن ئاعش (Саматек) مەنەن بارا. بعالاردان ئيندى ئورتا حەللى بەشتەر ئيندينە ئوتتو كيلب سعا ئولارذان باشقا قايتر ئۆزبۆشمالاردا يارلقلار ماسسامى ئاذئندا نى حەللىلەر هەم كولاك ئيليمينتەرئلە بۆنداق سافقا ئينەلەر.

بل كورنش، بۆندى بل مەسئەلەلە ئاعذلا ئەرەڭرەك ئويلارعا مەجبور ئيتە. نى ئۆسۆن موڭ حەللى هەم كولاك قاتلامدارى بۆنداق سافقا ئيندرگە ئتلالار، هەم نى ئۆسۆن موڭ ئالار قاي بو سافتا كامسامولما ئينە، ئالالايدار؟... ئاۋئلداق دۆيم ئيقتيسادى هەم مەدەنى تۆرمۆشتڭ ئونئشى مەنەن ئاوئلدا ئۆزلۆ ئيۆتيماى ئۆرگۆلمەردكدە ئاكتيفلىقتارى، شونڭ مەنەن برگە بەشتەردكدە ئاكتيفلىقتارى ئوتە. هەم تۆرمۆش بلدارذا بۆندق ساۋۋزدۆڭ بەيەسەت-سەيەسى ئاكتيفلقى ئوتئوذەلە ئۆلكەن ئوكشەلەلارعا ئيرشتك. حەذئو ئاۋئلداق بەيەسەت سەيەسى تۆرمۆشئندا كامسامول هەم بيك مۆهيم رول ئوينئاي باشلاذى.

ئە، ئورتا حەللى هەم كولاك بەشتەرى بل بارشئى كۆذەتەلەر، كامسامولدڭ ئاڭتاريتيتئى مەنەن فايدالانئرعا تلەيلەر، سۆنكى ئالار كامسامول ئاشا بەيەسەت (ئاۋئل سەويتى، كاپيراتيف) ئۆزبۆشمالارئنا ياقتراق كيلە ئالالار، ئاوئلداق مەدەنى تۆرمۆشۆنا تەءسير ئيتەلەر، ئوقئرعا كيتەلەر هەم باشقالار.

ئە، بۆنداق ئايرم ئۆزبۆشمالارئنڭ قاي واقتتا ئۆشۆنداى موهيم مامينتتى كۆذەتمەيلەر، ئالاردڭ «ئۆرۆ دئاكتيف هەم بلتشلاندكتى»، نگتنە ئيتكە ئاللب كامسامولما ئيتب كيلەكتەنەلە قارشى كيلمەيلەر. بعنان باشقا قاييتر پارتتيا ئۆزبۆشمالارى (بەچەيكەلەر هەم توبەن كەميتەتتەر) ئۆتتو هەم ئانى بولعا هالئو مەسئەلەمتندە يتەرلك يتەكسلك يااماسلار، كانترولدڭ ئيتمەيلەر.

ئوتئو باشلاما ئشسى-باترك هەم يارلى بەشتەردى ئۆسئنە ئالئو مەنئعى بويىنسا بارعا تيش. سەيەسى ياقتان مەتالعان، پارتتيانڭ سەيەسەتن دۆرۆت ئوتكەرئوسى هەم يارذام ئيتئوسى ئورتا حەللى بەشتەرذك ئيك ياقشى ئۆلۆشۆنە يەلئب ئيتەرگە كەرەك.

پارتتيا يتەكسلكنڭ كۆسەيتئوو باشلاما پارتتيانڭ، كامسامول ئشنڭ ئۆپ مەسئەلەلەرئنە دۆيم ئيقتيبارئ كۆسەيتئو مەنئعى مەنەن بارعا تيش. مەءلەن: ئوئقۆذۆ يولما هالئو- كامسامولدڭ ئوتئششندە دۆرۆت سينفى مەلقتى ئوتكەرئو هەم باشقالار.

مەنەن ئابانمان بەچەيكەلەردە بار. بل فاكتتار بارمعلا بۆنداق حەتيەنگتنە بەچەيكەلەربندۆڭ يتەرلك دەرەجەلە سينفى ياقتان ئوث ئالئب يتەكسلكتەرن كورمەتەلەر. ئالار پارتتيا هەم ساۋۋزدۆڭ بوورستارئنا، ئوتقان مەنئعنا قارشى حەرەكەت ئيتەلەر. قايعتا قارشى ئاذاى بەچەيكەلەر، ئاذاى كامسامولدار قاى ساعئندا، پارتتيا بەچەيكەلەرى بولعان يەرذەلە بولالار.

هوكمى مەسئەلە كامسامولداعى پارتيەذرە توراهئندا.

بۆنداق قولداعى سيفردار كامسامولدا پارتتيا يەذرەسى يتەرلك بولماوون كورمەتەلەر. 28 نسى يلدڭ برنسى عينوارئنا ئۆزبۆشمالا ۋ. ك. پ. (ب) ئاعزا هەم كانديداتەرئ 1812 كشى بولئب ئول دۆيۆم مانعا نيسبەتەن 6,7 پراسينت تەشكيل ئيتە، 29 نسى يلدڭ برنسى عينوارئنا 2212 كشى بەكى دۆيۆم مانعا نيسبەتەن 6,8 پراسينت ئيكەنلگن كورەبتن.

سيفردار پارتتيا يەذرەمتنڭ ئەكرن ئوتئونن، يتەرلك بولماوون كورمەتەلەر. يوعارئلا كورمەتلگن % قايتر كانتون ئۆزبۆشمالارئندا توبەنتيە، بەلەيى ئۆزبۆشمالاندا يارئى 3,16% پارتتيا يەذرەمى بار. شونڭ مەنەن پارتتيا يەذرەمتنڭ ئۆلكەنگتنە % ى بەشى سنقمان كامسامولدارذا، ئشسى باترك يەذرەمى يتەرلك ئوگتل.

شولايتب كامسامول هەم پارتتيا ئۆزبۆشمالارئنڭ كامسامولدا پارتتيا يەذرەمى ئۆزبۆشمئوذا يتەرلك ئشلەمەۆمەرن ئەيتب ئوتەرگە كەرەك.

بعنا بۆنداق ئۆپ ئش ئۆرذەرلەگەمى قۆپ يتەشەملەكتەر. بل يتەشمەلەكتەرذك ئۆپ سەبەبى پارتتيا يتەكسلكنڭ يتەرلك بولماوئنان كيلئوون قاباتلاب كيتەرگە كەرەك.

ئول ئورالا پارتتيانڭ VIII نسى ئۆلكە كەنفيرينسيەسى كوبەنە ئۆزبۆشمالاردا پارتتيا يتەكسلكتى كامسامول كەميتەتەرئنڭ هەم باشقا ئۆزبۆشمالارذك ئاكتيۋتارن كۆزەونتاى ئۆرەوشە تنقلاو مەنەن بولا: قاي واقت، بل دا بولماى قالا، هەم «پارتتيا ئۆزبۆشمالارئنڭ كامسامول ئشندەگى ميتوت هەم فورمالارن بلمەۆذەرى بار. بيەرەكتە ياڭى ئش فورمالارن يولعا هالئوذا هەم سينفى كۆرەشتى كۆسەيتئوذە كامسامولڭ كۆنذەلك ئشندە يتەكسلك هەم يارذام ئيتئو يتەرلك ئوگتل» تيب ئاسلتق ئۆرەوشتە ئەيتب كيتتى.

ئالعرذا، پارتتيانڭ XIII- ئۆلكە كەنفيرينسيەمتنڭ ئۆپ قارارذارن ئولعى مەنەن ئورموشتا ئوتكەرگەن شارتتا، بۆنداق شئدلكتەرذى بۆئۆرئو، كامسامول ئشن بەيلەنەترئو، كامسامول ئوتئوئنەن پارتتيا يتەكسلگتى كۆسەيتئو مۆمكين بولئووئن ئەيتب ئوذارعا كەرەك.

ئشنڭ بل ئۆرۆئە ئسيذ ئۆلكەن ئەهەميەت بيرو.

V. L. K. S. M.deꞑ ajrьm jəcəjkələrndə sinfi jeь.

بۆنداق ئۆزبۆشمابڭ دۆيۆم ئالماندا، ئشمەنە پارتتيا بورژستارئنڭ سينفى مەنئعن دۆرۆت ئاڭلاى. كامسامول بيگرەكتە موكمى بعلدارذا سينفى دۆشماندى كوررەگە ئونڭ مەنەن كۆرەشەرگە ئۆيرەندى، بل ئەڭكەلە بۆنداق ئوكشەلاريڭ بار. لەكين، قاييتر بەچەيكەلەرگە ئايرم كامسامولدارعا بعنداى دۆيۆم نارقتى بيرئو مۆمكين ئوگتل. سۆنكى، بڭ كوبكتنە بەچەيكەلەرذك هەم كامسامول ئاعزالارئنڭ سينفى مەلقتا بيۆمۆشاق، ئۆرعاندارن ماياذا كورەبتەن، ئالار سينفى دۆشماندى ئاسار كورمەلەر، (ئاتتب بتتە ئالمايدار) موكمەلەلارعا بيك تتق ئەهەميەت بيرمەيلەر، كۆرەشمەيلەر، ئشتە پارتتيانڭ ئۆتقان مەنئعن سينكە بۆرالار. قاييتر بەچەيكەلەر ئوذعارئلا ئۆرعان حوژالقى كامپانيالارئندا، پارتتيا هەم حۆكۆمەتتڭ كوررگەن سارالارئنا قارشى ئۆرذەلار، ئوذ ئارا ئالئم هەم ئيكن ئەذەرلەوگە قارشى قول كوتەردتلەر. ذيەمر كامسامولدار ئوذلەرنڭ ئارتئق ئيگتندەرن حۆكۆمەتكە بيرمەى بەئەرب قالدئلار. ئا. ئه. ئالوگن ئولەردمن، كالحوزعا ئينودمن (ئارعاياش بۆرۆ هەم باشقالار) باش تارتتلار.

حۆقوقتان مەحروم بولعان موللالارعا حۆقوق بيرلەو ئەبەتى مەنەن كالليكتيف ئۆرەوشەنە عاريزا بيرئوسى كامسامول گروپپالارى، «پريكوور» ئوذو ئاشا ئلكەكى كونترريۋولوتسيەتيرذاردى ئاربسنان، قۆتئدئرئوذى ئالاب ئيتكەن ئايرم كامسامول گروپپالارى بولدى (بۆرۆ).

ئونڭ ئۆتتئونە بەچەيكەلەرذك قاييترذەرى باتراكتار ئاراهئندا ئشتى كۆسەيتئوگە، ئالاردى ئاۋئلداق سەيەسى بەيەسەت تۆرمۆشئندا ئاۋئل ئشئنە هەم كامسامولعا قارالئوعا يتەرلك ئيعتيبار بيرمەيلەر (بەكى بردە ئيعتيبار ئيتمەيلەر) بەكى ئول مەسئەلە بۆئۆنتەى سيتتە قالعان بولا. بەشتەرذك «بلملى ئۆلۆشۆنە نقلى «نشانس»،

Berləşegeđ bətə donja pralitarđarь!

5 NSE JЬL SЬQJA.

1929 نسئ يئل
17 ماى شەرشەمبى
№ 18 (132)

يادئلئو حاقئ بر ئايعا 15 تيئ
3 ئايعا 45 تيئ 6 ئايعا 80 تيئ
ييللئق حاقئ 1 هوم 50 تيئ.

ريداكسييەنلڭ ئادريسى:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштяре"

كامسامولدڭ باشقۇرتۇستان ئۆ-
لكه كەميتەتئ تاراڧئنان سئعا-
رئلا تۇرعان ئائئنالئق گەزيت.

Еженидельный орган Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Başqortostan JƏŞTƏRE

SSSR đa

Mistir Trotskeqa kamsamuldar xatь.

Trotskenen zagranitsəgə kitev ajqanь menən kamin-Paduliske kamsamuldarь nьŋ dəjəm şəhər jьjnalьştarь bulьp ber tavьştan oşondaj xat qabul ittelər: „Mistir Trotske, beđ k-Paduliske kamsamuldarь, ydbeđđeŋ şəhər sabranjabьđđa, hineŋ burzuva ilenə sьqьp, eşse ilenə qarap tavьş taşlavьŋa, nəfrət menən xat uqьnьq.

Jəşəv esən eşse kerəđtejəndər milljundar, menən qan tyktelər. Pralitarijat diktaturahь əsen milljundar menən qorban birđelər. Hineŋ burzuva gəzitələrenə hatьlqan məqələŋdə, beđ, səvittər ile əsən aqьv hanajbьđ, hineŋ burzuva ilenə sьqьp kiteveŋ, tarixta osoramađьlьq eşse sinfь əsen hatlьq, avmaqajlьq, ber qađaq strilinge əsen, rivəlysijəneŋ vizdanьn hattьŋ. Tiđđən betə donja rivəlytsejəhe, pralitarьjat sinfьna qarşь bulqan burzuvanь lakjdarь, menən berlektə mosor havьtьna hebrəsək.

Hineŋ zagranitsaqa kiteveŋ menən beđ, 600 kamsamul iđmenən ydebeđđeŋ nəfrətebeđđe jebərəbeđ.

„Kamsamul pravđahь" dirzabьlь.

„Kamsamul pravđahь" iđmenə dirzabьl halьv əsən summa jьjnav eşe qьđьv uŋьşlьq menən bara. Dirzabьldьŋ qabьqь, hava jəđgəs məktəbe uqьvsьlarь tarafьnan jьjьldьla inde.

Kamsamuldar radiju stansahь.

Liningьratta kamunistar maqarif jortonda, eşse jəştər ojoşqan xəldə radiju stansa astьlar. Stansa bətendəje menən 2 adna esendə radeju həjəvsələr kamsamuldar tərkəme tarafьnan qorlqan.

نال ئالدئرئو ئشنده نيسك قاتناشئلئق ئينوده‌رئ توراهندا، قارار بۆكه‌ته‌ب قالدئرعانئ. بئل ئشته ئوذدئرن تائنئوذا، يه‌چه‌يكه‌له‌ر هه‌م بئكل كۆاليريا ئه‌تره‌ته‌رئ ،ئۆتۆنئرعا تئيش ئينئله‌ر.

شول ئايئان مئه‌ن س. ك. فيۆرال ئاذاعئندا، ئوذئنلڭ قارارئن بۆته ئوكروكتارعا تاراتئئ.

1-نسئئن ئوذ ئوكروكتارئنئذا، ژورنال تاراتئو ئشئ توراهندا، نه‌شريه‌ت ئالدئندا حيساب بيررگه؛

2-ژورنال تاراتئو ئشئنه قاراتا ئايرئم ئئسه‌له‌رذئ ئوكروكتارعا سه‌نعارئوعا تئيش ئيئئگئ، له‌كين ،بئل قارار ،بئل بۆبۆروق تاراتئلوعا 3 ئاى واقئت ئوتئئ. ،بئل تورالا بئر ئۆرلۆ ئش كورمه‌ئگئ.

ماتبوعات تاراتئو ئشنده بئنئك كئوك ئه‌كرئئلئك-مولبه‌ئلك عه‌ئو ئيئله‌رذئك بئر ئش ئوئل، بيگوه‌كئه جه‌ذه‌رگئ كۆنده‌ واقئئلئ ماتبوعاتئك ئه‌مه‌يه‌تئ ئوئكه‌نده‌ن ئوئه. گه‌زيته ماسساتئك كۆنده‌لك ئئله‌گئنه ياواب بيرب، بول كورمه‌ئب بارعان بولها، ئه، ژورنال ،بئل ئه‌مه‌له‌رذئ تامئلا ئئراق ئئلئب، كيگئئب بيره. گ‌ازيته كۆنده‌لك بولب بئه‌مه، ژورنال، ئابلق، ئاذنالئق بولئب بئه‌ى.

كامسامول سانسيياليستيچسكى يارش عه‌م ئوراۋاى يارمئنئ ئوذغارا،سايوز كولئورا ريۋه‌لوتسئيه‌ه‌ئ حه‌ل ئيتو ئشئن ياشئارا، يه‌چه‌يكه هه‌م كه‌ميته‌ت، ئاذارئئو ئه‌ذرلئكئن ئوذعارا. سايوز ئاپارئاتارذئ ئوذئو ئشنده مه‌شعول. بئنا بل ئشئئ ئائقارئوذا كۆنده‌ن كۆن سينفى قارشلئقتار ئلوالار، شونلڭ ئۆسۆن عه‌مه‌لى ئه‌ذرلئك كه‌ره‌ك. ئازارى بئلم مئه‌ن ئق هوعارئلو ئالاپ ئيئه‌له. بل ئشئئ دۆرۆث حه‌ل ئيتو ياليئئئ بولباشئلئق ئيئوده بولعان مه‌سئوليه‌تئئ كامسامولدار ئوذ ئۆئه‌رئنه ئالدئلار.

كامسامولدارذئڭ كۆنده‌لئك ئشئرئنه (بيگلره‌كئه كامسامولئڭ ئاكتيڤ قاتلامئنا) كۆسلۆ ياردامسئئئ بولئو ئورئئن ئه‌فئه «مالادايا گۆاردييا» يه‌ش كامونيست» كامسامولسكايا ئاگيت پروپ رابوتنيك» ئينتيرمول» ۋاۋاتئئ» هه‌م ئش مينا» ژورنالدارئ ئوذه‌رئڭ حاراكتيردارئ، ماقساتارئ مئه‌ن بولباشئلئق ئيئه‌سه‌كئه‌ر.

شونلڭ ئۆسۆن رايوندارئئذا،ژورنال تاراتئو ئشنده بولعان مالئلئقتارعا،ئيئباى سارالار كورئگئئ. بئل مه‌سئول ئشكه ئئلاپ، بئڭ مئئه‌عائئپ ئۆئۆئئف.

مئئذئڭ رايوئدا ئۆشۆ كۆنگه قه‌ده‌ر بئل ژورنالدار ئۆشۆلاى ئارالار:

1- «مالادايا گۆاردييا» 32 دانا.
2- «ئالماش» « » 122
3-«ديئگئل هه‌م بئر ئۆئۆئنده» 12
4-«ئينتيرناتسيانال مالاديوژ» 5
5- «كامساگنپرابوتنيك» 78.
6-«يه‌ش كامونيست» 27

برنسئ ئيبونگه ،بئل ماندار ئيكى ئاپقئرعا ئارئئرعا ئئيش. بيگلره‌كئه: «ئينتيرناتسيانال مالاديوژ» ژورنالئن تاراتئوذا كامسامول ئاكتيڤتارئ ئارامئدا ئۆئه‌و ئالئب باررعا كه‌ره‌ك.

Kylt kina əsən.

S. K. V. I. K. S. M. praizvadstьvalarđь berləştərə torqan, berđən, ber, kylt filmə buldьrьv turahьnda təqtim inderđe.

Eştər aqhaj.

Q. jorto (T. Q. K.) botaj avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe 1924-nsь jьlda uq ojoştьrьlqanbulhala eştər bik nasar bara, sənke jort kamsamul kəmitətenen jardamь, julbaşsьlьqь juq.

Jьlqa ber tapqьrđa kilep əjlənməj, qorь qaqьđ jebərev menəngenə qənəqətlənə, jebərgən qaqьđdarь uŋlap kilev arqahьnda kyp vaqьt eşkə aşmaj qala, məhim kampanjalar vaqьtьnda, tejeşle qullanmalar bulmav arqahьnda eşkə uŋajhьđlьq kilterə.

Qataj jort kamsamul kəmitətə qaranqь avьl jəcəjkələrenə kyđ halьrqa kərək ine.

„BOTAJ„

Uŋьş kytərev paxutьnda.

Kamsamuldьŋ əfə kantunь kyləmendə bulqan, kamsamul jəcəjkələrendə jađqь igen səsev kampanjhьnda jaqşь eşləgən jəcəjkələr əsən jarьş iqlan itelgən.

Qala kamsamuldarь tarafьnan yd ara jarđamləşep alьnqan tьraktьrđь kamsamuldьŋ əfə qala kəmitəte əfə kantunь kyləmendə, kamsamuldьŋ urazajdь kytərev paxutьnda əđtenlek kyrhətkən kamsmul jəcəjkə-kalliktifkə bylək itep birev turahьnda qararsьqardь.

Tьraktьr aldьrđьq.

Kamsamuldьŋ jьlajьrqanizatsьjahь partьja səvit həm kamsamul ojoşmahьnьŋ juqarь urqьndarь tarafьnan iqlan itelgən uŋьş kytərev paxutьna qarata qəməli eştər eşləj başlanьlar.

Kamsamuldar jađqь igen səsev majđanьn kiŋəjty, uŋьştь arttьrьv eşenə jaqьndan torop qatnaşalar.

Tybə(jelajьr kantunь)kyləmendə bulqan kamsamul eşse jəştəre urazaj paxutьna qarata yd ara jarđamləşep, tьraktьr aldьrьv turahьnda qarar sьqarqandar ine.

Kamsamuldьŋ başqortostan əlkə kemitəte arqьrь kamsamuldьŋ tybə-jelajьr ojoşmahьna ber tьraktьr jebərelde.

Bьna bь tьraktьr avьl menən qala arahьnda bulqan xuzalьq həm səjəsi elemtəne nьqьtьvqa bilge bulьr.

Bьnь tejeşensə fajdalanьv əsən urьndaqь partьja ojoşmalarь bь eşkə jaqьndan torop qatnaşьr, julbaşsьlьq itydəre, kamsamul aqzalarьnьŋ berđəm erəveşte eş kyrevdəre kərək.

Tьraktьrqa zakaz birđek.

Beđ tamjan Qataj kantunь bilrit kamsamuldarь, başqortostan dəvləndə ytkərelep jatqan, igen uŋьşьn kytərev paxutьna, jađqь səsev eştərenə berđəm erəveştə əđerlənəbeđ.

Bь təŋgəldə qəməli eştərđə eşləjbeđ. səsev eştəre menən avьldaqь kamsamul ojoşmahьna avьl kerəđtejəndərenen səsev eştərenə eş menən jarđamləşev kəvek eştər eşləjdər.

Kyptən tygel bilarit qalahь kamsamuldьŋ sənəqət həm qala ojoşmahь, tamjan qataj kamsamuldarь əsən tьraktər alьrьv turahьnda qarar sьqardь.

Tьraktr aldьrьvqa, kamsamuldar arahьnda aqsa jьjnav eştəre qьđьv bara.

Xəđerge kəndə, kamsamuldьŋ Bilarit - tamjan qataj ojoşmahь esən ber tьraktьr zakazajt itelde.

Tiđ kəndən bьnьŋ kileve kətələ.

Kamsamuldьŋ başqa urьndaqь jəcəjkələre heđ nəmə eşləjhegeđ? Beđ tьraktьr aldьrabьđ!

VIII-Esjьz вьlarqa sik qujar, kiləsəkke eşkə kankerit jul hьđь qaldьrьr.

كامسامولدڭ VII -باشقۇرتۇستان
ئان ئالئب VIII -ئسيزئئا ئيكه‌لم
ئ ئارالاعئ ئش، ئيلئبئئدئڭ دۆيم
دوۋ الئمئئدا ئۆذو (هوعئشقا ئيكه‌لم
ئ دومه‌لئئه يئئكورب)دورن ئوذعارب
ساتسئياليزم ئيگلئئئه ياكتئان
گ ئاياق باتقان، مه‌لى بولئب ئيلئئ
ستئونيه‌لئشتئرو ئوراهئئدا پارئئيا
سوۋيتتار حۆكۆمه‌ئئڭ ئالدئئئدعا
ئن ئۆلكه‌ن بورستارن حه‌ل ئيتئو،
مداش:رودا ئاكتيڤ قاتناشئق ئيتو،
كانكريتله‌شترو ئوموشئنه ئوتكر-
ئل ئه‌گه‌له ئۆلكه‌ن ئوكئئار ئبئئذا

ئدله‌ن: كامسامولدئڭ ياكئئ ئش‌ميتود
يامئئا كوسوئايقانئ مئئه‌ن مه‌نه‌عه‌ت
رئئه حه‌مه‌ت يارشتارئ ئۆيۆشتئرئلب
ئڭ ئه‌مه‌لئئ مۆذۆمه‌له‌ر بيرو ئشئن
ب سئعارودئ كوئه‌رو، ئشله‌ب سئعارو
كه‌مئئو، پراگولدارذئ بۆتۆرو يو-
كۆرمشو ئوسۆن كوكلئئ گرووپالار
ئلب، ئولارذئڭ ذور ئوكئئار مئه‌ن
ئالئب بارودارئن سه‌نه‌عه‌ت هه‌م سه‌ويت
يكه‌له‌رئ ئرگه‌مئئده كامسامولدئڭ
ل كۆاليرئيه‌ه ئه‌ره‌ئتئرئ ئۆئۆلئب،
بۆبۆراكراتيزم، ۋالاكيئا، راستراتا
ياشقا شونداى يارامائان كورئئئه‌ر
ئ مه‌رحه‌مه‌ئئف كۆرهش ئالئب بارودارئ
ذلئ بئل ئشته‌رئئه پارئئيامئئ به‌شئه‌ر
ولارذئڭ ئئذئلهئئيب، قاتذئئلق ئيتو-
ئولارذئڭ گرووپالارئئا يادئئلودارئ
ئئله سانسئياليزم حوۋالئعن ئۆذۆوده،
ئگه‌ن سارالاردان ئش ئوكئئارئئان
رعا ئيشئئه‌ر. يئئئڭ ئۆئه‌و ئئه كامسا-
ڭ ئۆيۆشترو ئشئه‌رئنده هه‌م مه‌ده‌نئ
ئۆلئلئئده، ئولار ئارامئدا سينفى
ئداڭ كۆسه‌يۆوئ ئه‌گه‌لمه‌رئئه
ئن ئوكئئار بولعان مئناق، ئش
ئسپئدا كويكئئه يئئئه‌دلكئه‌رده بار
بئنا بئل ئوكئئارذئ مانو مئه‌ن
يئئئه‌دلكئه‌رگه‌له توقئاب، ئول
ئنتارعالا كامسامولدئڭ VIII نسئ
رتۇستان ئسيزئ ئئيشلئ ئارق قوبار
كيله‌ككه كه‌نكريت بولدار مئئب
ر.

ئلدئڭ كامسامول ئاراهئئداعئ ئيئك
ئسلئ يئئئه‌دلكئه‌ردئن هانالوعا
ئئ بولعان مامينت ئوئدا بولها ئيئبا-
يه ئۆنالئهئدلقتارئ هه‌م سينفى هيئ-
گئن بوعالئقان كامسامولدارذئ،مائئا
ميئت، يه‌چه‌يكه‌له‌رذئڭ ياوابلئ
بئارذارن، ئالوعا مۆمكين.
يدبالوگئيا فرونتندا پارتئيانئڭ ئۆب
ئان ئايئلوئ مئه‌ن ئۆئئ قالامئدا

14-نسئ ئاپرئلدا بولعان قايئئ بر كامسامولدارذئڭ سه‌مئئارئ هه‌م قش كۆئئ پيدئيحنيكومدا بولعان كيسه‌له هه‌م لينين مه‌كته‌بئنده‌گئ ئيحسانوف هه‌م ره‌شيت ئيعمه‌ئيله‌رذئڭ سه‌مئئارئ يه‌له‌يه‌ى ئيحنيكومئ ئوقوسئلارئئڭ ئه‌عئيلگه قابئب كولاكتار مئه‌ن ئسئب حوليگانلائئب قولعا ئالئئوذارئ هه‌م باشقالار بئعا ئائئئق شاهيت بولا ئالالار.

بئنئڭ ئۆئه‌ونئه بۆرئ كانتونئ عۆمه‌ر ئاۋل كامسامولدارئئڭ مولالعا حۆقوق مۆراپ عه‌رئذا بيرودئرئ، يه‌له‌يه‌ى كاپربيوت ۋولئسئ ئيسلامباقئئ ئاۋل كامسامولدارئئڭ:

-مه‌زين ئشسه‌ن، كره‌ئئيه‌ن ماڭلا باللاب ياتراكئار ئۆئه‌اى، كه‌ره‌ك ئوذئ كه‌ره‌ك بالالارئ بولهن كامونيزم روحئندا ئه‌ربيه‌يه‌له‌ئگه‌ئده‌ر، ئوئئڭ 3 ئائئ 4 هيرئ بار ئوگا حۆقوق بيررگه يارای ئيب ئابائ» ئيب ئوئئئ بيرئوده‌رئ، ئ. ق. كانتوئئ ك. ئ ۋ. كۆسوك ئاۋل كامسامول يه‌چه‌يكه‌ئئڭ سيكرئئارئ شول ئاۋلدا كولاك كورئئر عايسا مورئازين فۆئئقئئا ئييه‌رب، گراژدانارذئڭ دۆيم بئلئشئدا -«بئذگه كاللوز كه‌ره‌كمه‌ى» ئيب «ئاذئارربئئئ» ره‌وشئه زاياۋيت ئيئووئ، ئارهئلا سينفى ميئگه‌لئگئ يوعالئئالار دۆشمان لاگيرئئا ياردام ئيئئو ئيب ئالوعا كه‌ره‌ك.

بئنا ،بئل مائالمان يئشه‌دلكئه‌ر ئيئڭ حه‌راكتيرئئ كورئئه‌ر بولعان مئئاق، باشقا ئش ئارماقتارئئدا بئئدابئدار بار. ،بئل كورئئئه‌ر بئذئڭ ئالعا قويعان ئش مۆئده‌ره‌ۋه‌له‌رئئڭ ئاعئلا ئۆلكه‌ئرهك ئيئيبار مئه‌ن حه‌ل ئيئلوون، كيله‌سه‌ك ئش پراسپئدا ئاعئلا سينفى شاوقئمئئ كۆسه‌يئو، ئيئيالوگئيه‌فرونئئداعئ ئابئلو دارعا فرقا سيك قويودئ مۆراى.

حه‌ذرگئ ميئگه‌للئه ئاۋلدئڭ كولاگئ، شه‌هه‌ردئڭ نيپمانئ هه‌م مولالارئ بئذئڭ گيگانئ ئاذمئلار مئه‌ن ئالعا بارعان سانسئياليس حۆۋالئعئ ئۆذۆلۆشئنه ئاياق سالوعا، يه‌شه‌ره‌دئ ئۆذ قولدارئئا ئالب، ئوئئڭ بارئشئ، موره‌ئله‌ئئرگه. ئوذه‌رئئئڭ يه‌شئو واقتارئن نيسكه ئوذايئوعا مائالالار. بئل مامينئقا ئسيز ئايروسا ئيئيبار ئيئه.

،بئل ئاورودارذئ بۆئرو ئۆسۆن بئذ كامسامولدا سينفى شاوقئمئئ كۆسه‌يئو، پارئئيا بولباشئلئعئ كۆسه‌يئو، كامسامولدڭ هه‌ر بر كۆنده‌لك ئش هه‌ذده قائئذاعئئا بۆرۆئو ئرموشئ بۆتوب عه‌مه‌لى ئشكه يه‌يلو ئوئئ كه‌نكريئله‌شترو كه‌ره‌ك بولئر.

ئيپته‌شته‌ر!

عنوارذا 29-يل «كامسامولسكايا
وذا» گه‌زيته‌مئئده كامسامولدڭ ئوذئڭ
ئئلئڭ، «مالادايا گۆاردييا» نه‌شريه-
ئاشئ، سئعارئلا ،ئورعان ژورنالدارذئ

تاراتئو ئه‌گه‌له‌نه قارارئ ئيعلان ئيتئلگه‌نئ.

،بئل ئشئئ عه‌مه‌لگه ئاشئرئودا بۆئه‌ ئوكروك، رايكوم هه‌م يه‌چه‌يكه‌له‌ر، ژور-

Matbuƣat donjahьnda

„Kerpe“

Kyptən həjləp, kət əp torƣan, balalar zurnalь, donjaƣa sьqtь.

Idaranьꞑ baş hyđendə,bьl zurnaldьꞑ totqan təp maqsatь, şyl maqsatqa irəşev esen,şulajuq“kerpe„ zurnalьn jalpьlaştьrьv, uƣa jadьşьvsьlar tuplav, uqusьlar jalpьhь jьjnav... kyk məhim əlkən teləge ajtelgən.

zurnaldьꞑ eske tədeleşenə kilgəndə,zurnal ydenəꞑ esenə şiƣьr kiƅəge, ber xikəjə, «kerpe» məjeşe, bələkəjavjatьrđar ujьnsьƣь, həm ber tərlə balalar tormoşьna jaqьn bulƣan rəsem kiƅəktəren və başqa nəmələrđe indergən.

Şiƣьrđarđьꞑ xaraqtirь (ibьrahimef, maqarьskişiƣьrđarьnan başqalarь) jeꞑel tel, saf balalar tele, jəkmətkehe jaqьnanda balalartormoşьna jaqьn xaraktirđa jađьlƣandar. zurnaldьꞑ tьşьn qarav menənyk ьsьnda uqьv jəşendəge baldlarzurnalьikənlegenkyrhətep tora.

birelgən nəmələrđeꞑ, qьƅqa, qьƅqaqьna balalar tele menən jadьlьv zurnaldьꞑ bьl jaqьntaqьla doroƅlajđər.

Jeteşheđlektət nəmələ?

pidaqugija talabьna nigeđləp qaraƣanda, beđ nindəjgenə nəmələr turahьnda bulmahьn, alьnƣan kyrneş balalarƣa bireləsək nəmələrđeꞑ jəkmətkehen. balalarđьꞑ yđ tormoştarьna, alarđь qatnaşьp jərgən, alarđь əjlənderep alƣan moxitqaqarap alьrƣa tjeştbeđ. balalar yđđare şul nəmələrđe totop yđ quldarь menən ujnatьp jərgən bulьvđarь tejeş.

Ləkin zurnaldь sьƣarьv aldьnan bьl nəməgə nьqьraq pidagugija noqtahьnan qaralmaƣan bulha kərək. şunьꞑ esen zurnaldьꞑ iƅmendə balalarƣa jaqьn bulmaƣan ber nəmənen («kerp»») iƅmen birəv bigyk kileşep jetməgən. Sənki balalar menən kendə bergə ujjap, şajarьp balalarđьꞑ moxitьna aq n torƣan jort xajvandarь bar saqta, urman, tav taş aralarьnda đgə kyrenməj torƣan ber xajvandь, balalar aldьnda gəvdələnderev qьjьn ber nəməkəj. şunьꞑ əƅtəvenə, jaꞑь ələp menən sьqqan zurnalda, əlkən, əlkən karriktьr xatalarь tulьp jata. jaꞑьqьna jaꞑь ələpsə uqьrƣa başlaƣan balalar esen (əlkəndər esendə bьl avьr məs'ələ)bьl nəmələrđe jebərev əlbəttə jaramaj.

hunƣь hyđ itep oşonь əjtergə kərək;

1-«Kerpe» zurnalь berense ađemьn atlav menəngenə, tuqьrap qalmaƅqa tejeş, ul ydeneꞑ tirəhenə, uqusьlar, jadьşusьlar, təzeribəle pidaquktardь elьqtьrьrƣa tejeş.

2Zurnaldь taratьvđa,urta uqьv jorttarь (bigerəgendə pidagugija tixnikumdarьndaƣь) uqusьlar, jəş pidaguktar jaƣьndan qatnaşlьq itərgə padpissiktar tabьşьvda jarđamƣa kilərgə tejeştər.

3-Pigerəgendə balalarədəbijəte zurnalь bulьvьn iƅkə alьp, xuduzьstьva jaqьn başqarьvđa, anьꞑ ydenə məxsys jəş rassamdarь bulьrƣa tejeş. bьnьꞑ esen urta uqu jorttarьndaƣь jəş rassmdarđe ьlьqtьrьrƣa kərək. bьl zurnaldь hər kem alьp uqьrƣa tejeş.

.M .T

Jəcəjkə alƣa вara

Estərle kantunь Morapťal vulьsь, iƅke alla birde avьlьndaƣь V. L. K. S. M- jəcəjkəhe 23 nse jьldarđь uq tedəlygə qaramaƅƣan bьƣa tiklem bik aqƅap kilə ine. xəđer bьl jəcəjkə jənlənə başlanь.

Məƅələn:

Jəcəjkə yđeneꞑ safьndaƣь əşkə halqьn qarap jəryse lərđe, it ilimintarđe sьƣarьp taşlap lar urm n batьrak həm jarlь kerəƅtejən jəşrəre menən tutьrđь.

Oşo kengə xətlem bergenələ kamsamulkahь juq ine, xəđer 4 kamsamulkahь bar. Kiləsəktə bьl an taqьla arttьrьlasaq.

Igen đerləv kapanjəhьnda həm ađanlьqtь beterev fьruntьndala kamsamuldar berense safta torđьlar.

Вьjьlƣь səvit hajlavdarьndala kamsamuldar eşməkərlek kyrhəttelər.

Səvitkə ber kamsamulka həm ber kamsamul ytte, alarđьꞑ berehe sikritar.

Pьrsidətelgə, bernse tapqьr ber qatьn keşe hajlandь.

Вьƣa tiklem avьl Urta idel əlkəhenə qaraƣanlьqtan jəcəjkəgələ qullanmalar urьƅ telendə kilə ine; xəđr avьl Başqortostandьꞑ Morapťal vulьsьna berke telde.

Вьnan hun jəcəjkəgə qullanma əsə telendə jebərelep, vulkum menən bəjləneş nьƣьnha, kiləsəktə aьl jəcəjkənen gigant adьmdar menən alƣa kitep yđen tanьtьv,eşen kyrhətevendə hyđđə juq.

N. ƢAFARЬE.

Eşkə totondьlar

Məsəqyt kantunь d. məsetle S.K.M. pьjanirdarь urazaj paxuьna başlanьlanьlar. Avьl jəştəen jьjьp əꞑgəmə ytkərələr, həm j hajьn jerəp gəzit uqьjđar. đđəreneꞑ plandarьna ber jarlь kerəƅtejənden səsev orloƣon taprtьvđь indergəndər.

Ađnaƣa ber tapqьr avьl jəştəre menən kisə ytkərep, anda səsev turahьnda, avьl jəştərenə aꞑlatmalar birələr. ,d. məsetle pьjanirđarь şulaj eşkə totondьlar, başqa urьndaƣь pьjanirđar nəmələr eşləjheged?

B. X

Erəxmət ejtəвeđ.

Tunqatar jorto (T. Q kantunь) uzaj avьlь, jort dəvmələndəge qaranƣь avьldardan hanala. Вьjьl Sermən Ş. K. M məktəben qajtqan uqьvsь Ƣ. Sitdiqьf, vьl jəştəren ojoştьrьp, kamsamul cəjkəhe tedeşte. Xəđerge kendə barlьƣь 15 kamsamul bar.

Xəđerge kendə qьđьl mejeş ojoştьrьp, hər tərlə gəzttər aldьrabьđ. Ƣ. Sitdiqьf yđ aqsahьmenən 6 ajlьq „B jəştər“ jađđьrđь. Beđ bьl iptəşkə avьl“ jəştəre iƅemnən erəxmət əjtəbeđ

„Uj“

kyđ halhьndar.

Məsəqət kantunь D. məsetle jorto Junьş avьlьnda jəştərđeꞑ kamsamulƣa inev teləktəre bar, tik ojoşьv jaqьn belməj jatalar. Avьl qarttarь jəştər arhana dini joƣьntьlar jaharƣa tьrьşalar alarđь tuqmav menən qurqьtalar. Junь avьlьnda əskenə saqьrьm Seləjman avьlьna kamsamul jəcəjkəhe bulhala, beđđeꞑ avьl jəştərenə ber tərdələ jarđam kyrhətməj. Jəştər arahьnda tərbejə eştəren jaqşь julƣa halmav arqahьn xuliganlьqqa taban baralar Valkamul bьl avьlƣa kyđ halьp, kamsamul jəcəjkəhe ojoştьrьv sarahьn qarahьn inə.

KAMSAMUL.

* * *

Əfə kantunь Nadizdin jorto Jəslek avьlьnda 500 jort xuzahь bar. Вьl avьlda kamsamul jəcjkəhe juq. Barlьq jəştər avьlda kamsamul jəcəjkəhe ojoştorьvƣa halьvđa aptьrap jərjđər. julbasьlьq itevselər. juq.

Betə jəştər tejərlek, nasar julƣa teşəp baralar, əmələrđə esep iƅerep, uram bujlap jərəvdən buşamajdar. Avьl jəştərenen bьl teləktəren iƅkə alьp dьl avьlƣa kamsamul jəcəjkəhe teđəp jəş yƅmərdərđe tərbejələrgəkərəkine. ləkin oşo nəmələrđe, kankamul, şulajuq Nadizdin jort kamsamul kəmitəte bьl nəmənə iƅəpkə alƣandarь juq əle. ABDULЬF.

* * *

Jьlajьr kantunь, yƅərgən jorto Əbis avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe tedelde Barьhь 13 keşe kamsamul safьna inde, kybehe batьrak jəştər şulajuq 5 he qьđđarđan. Xəđerge kendə jaꞑь ələp tyꞑərəge ojoştorьlьp, eşkə başlanьq. Jort kamsamul tarafьnan aꞑlatmalar birelev arqahьnda, jadƣь səsevgə əđerlek alьp barabьđ.

ƢƏBDƟLMƏNEF.

hindestanda jəştər kərəşe.

Hindestanda ajьrьm eş tərə almaƣan, jorthьđ 45 miljun batrak dar. Вьlar arahьnda jəştərđeꞑ hanьla əlkən şul jəştərđeꞑ kybehe uqьj, jada belməjđər, dəjəm hindestan xalqьnьꞑ 3pr. qьna məktəpkə jərj, anda balalar kəsenən bik nьq fajđalanalar.

Hindostandьꞑ betə pralitarijatьn alƣanda estən bere jəş eşselər, bьlardan—eşse kesəneꞑ qьƅqa dəverle ikəne asьq. Estatistika bujьnsa andaƣь eşselərdeꞑ urtasa jəştəre 22-23 tən artmaj, balalar kesənən fajđalanьv turahьnda zakun, xeđmət haqlav juq eşteꞑ hər ber terendələ, atalarьna jarđam itkən balalardь kyrergə bula. Oşondaj şarttardь kyđ aldьna kilterep baƅtьrƣas, məktəp turahьnda, uꞑlarƣa urьnda qalmaj, 8 jəşle eşse bulьv hindostanda ƣadi ber nəməkəj ul.

Ьsьndan alьƅ torƣan, xəkəmət ьstatistikəhen alьp qaraƣandala 14 menən 18 jəş arahьndaƣь hindestan jəş eşsehe 10 səƣətlek eş vaqьtьna (ber kengə) 42 tind n artьq ala almaj, bьl bit urtasa kyrneş. Əgərđə bumbaj qalahьnьꞑ tuqьv fabrigьnda eşləvse jəştərđe alьpqaraƣandala 10 pr. eşse kenenə 16 tin alha, 32 pr. 17 menən 32 tin arahьnda alalar. Jetməhə ere pritprijətejələrd , yƅmerdərđeꞑ eş səƣəttəre 12-14 jetkənendə əƅtərgə kərək. Balalardьꞑ kesen fajđalanьv kendən, ken yƅə, senkj ul ololarƣa qaraƣanda oshođ. kyp pritprijətijəlerdə eşse jəştərdeꞑ hanь kypselek təşkil itə, bьl inde eşse ə-jştərđeꞑ ojoşmalarь yđevgə səbəp bula.

Oşo kengə tiklem ui oloşmalar burzva qulьnda buldь, ə eşselərđeꞑ pьratsintь əđ təşkil itte (hindestandьꞑ ьspurt ojoşmahьnda eşse-kerəƅtejəndər 4 pr. qьna)

23-nse jьldь hindestanda pьrafisijanal xərəkəte qudƣaldь. pьrafsajuzdar, burzuva milli ojoşmahьnan, milli kuꞑgьrьsьnan ajrьldь. Anьꞑ artьnan eşse-kerəƅtejən jəşt reneꞑ ojoşmahь kilep sьqtь. Jəştər jəşeren həm asьq memkinlektərđe faiđalanalar. Xəđer anda eşse jəştərđeꞑ ber nisə urьnda Tylən həm Pistavarđajuƣarь məktəptərelə bar. Eşse jəştərđe rijaksьjasь burzuva ləştəreneꞑ kuꞑgьrьstarьla fajđalandь. Xəđer „pinqal jəştəre berekməhe“ tedəlde. Ləkin ul berekmə milli burzuva joƣontьhьnda jəşəj, uꞑa qaramaƅtan eşse-kerəƅtejən jađrəhe tuqьravhьđ yƅə. Şunьꞑ menən bergə yk eşse-kerəƅtejən partьjahьnda hulsь „jəştər məzlise“ tedəlde.

Kamsamul ojoştьrьv, pritprijətejələrđə jecəjkələr teđəv, betə aldьnƣь mille ojoşmalarđala kamsamul fьraksьjalarь bar ltev, asьq bulƣan memkinlektərđe fajđalanьv—mədəni, ьspurt həm başqasa ojoşmalardь tьvđьrьv, mьna nindəj burьstar hidestan eşse jəştəre aldьnda tora.

Jetəkseвeđ juq.

Məsəqet kantunь Qalmaqqol jorto qaramaqьnadaƣь Urmansь avьlь jəştəre ojoşa almajdar.

Səbəbe eşte nisek başlap kitərgə belməjđar, ə eşte başlap jebərevsь, jul kyrhətevse juq.

Qalmaqqol jorto kamsamuldarь beđđeꞑ jəştərarahьnda eşteꞑ nasar barƣanlьƣьn, jəştərdeꞑojoşьrƣa teləp jərvđəren kyrhələrdə jardamƣa kilev jaqьn qajƣьrtmajdar.

Avьl jəştəre arahьnda vaqьtlь matbuƣat aldьrьv eşe nasarbara, avьlda barlьƣь ikegenə keşegəzit aldьra, gəzitteꞑ ehəmejəten aꞑlatьvsь juq, jəştər gəzit aldьrьvƣa qьđьqhьnmajdar.

Şunьꞑ esen Qalmaqqol jorto kamsamul kəmitəte, bьl avьl jəştərenə iqtibar itep,bьl avьl jəştəren ojoştьrv jaqьn qarahьn ine.

ZAKIRЬF.

J. kantunь Teməs jorto xəlil avьlьnьꞑ kamsamul aqzahь R. Zebajeref, Xəlil majsьlьq şirkətenə avьldarđan maj alьp kilevse kerəƅtejəndərđeꞑ majdarьn miꞑə hatmahaqьđ tottorasaq mьn“ tip kerəƅtejəndərđeꞑ majdarьn qađaqьn 50 tindən alьp, tyba rudnigena alьp barьp qadaqьn 90 şar tindən hatьp, ştabь itep jərəj

Urman kenenə əđerləneged

Urmandarđьꞑ xuzalьqta totqan urьnь hər kemgə bilgele bulƣanlьqtan, urmandarđьꞑ əhəmejəte turahьnda həjləp tormajsa bigerəktə urman kenendəge purьstarьbьđ turahьnda tuqtalam. Вьl jьl urman kene mədəni rivəlytsejə, mədəni paxut qolas jəjgən vaqьtqa turь kilgənlektən beđđeꞑ alda jaꞑьnan jaꞑь đur burьstar tьvđьra.

Вьl kampanja səvittər sajuzь kyləmendə 1923-jьlƅan birle jəşəp kilgənlektən eşse xalьq esen jaꞑь ber nəmə tygel, senki beđ bьl julda kyp uꞑьştarƣa.osoranьq. Partьjanьꞑ 5jьllьq pьlanьnda uꞑьşlьqtь 33% jetkerev bulƣas urmandarđьꞑ xuzalьq eştərenə nьq bəjləneven kyđđə totop bьl fьrunttь kiꞑəjtev esen naturalistar həm başqa mədəni kəstər jaqьndan qatnaşьp, bьl julda eşsən xalьqtьꞑ aktiflьƣьn kytərev gə nьq əhəmejət birergə tejeştər.

Senki huƣьş rivəlytsejə vaqьtьnda ilebeđđəge urmandarđьꞑ kyp dərəzələ kəmeve ilebeđđeꞑ iqtisadi jaqьn kytərevđə kypzarar kitərə Jgen nuꞑьşьnьꞑ tybən bulьvь, jamƣьrđarđьꞑ vaqьtьnda bulmavь, asatkalarđьꞑ ađ teləşeve, hьvđarđьꞑ ađajьvь, bilgele, urmandarđьꞑada jьvьnan kilə.

Urmandьꞑ ikense jaƣь, pazarđan haqlav, tərlə avьrьvđarđan haqlav,qoştar ərsetevđ-đur urьn totalar. Qoştar şulaj uq avьl xuzalьƣьnda đur urьn totalar.

Əgər qoştar bulmaha beđđeꞑ yƅemlektərebeđđeꞑ tərlə qorotqostar hezəmənən qorovdarь memkin urmandarđьꞑ osondaj đur urьn totovьna qaramadtan aƣastardь yrsetev sarahьn kyrməjsə, xatta jađ sьƣьv menən, kustarniktarƣa maldar jebərev, kiƅev həm daşqa şundaj eştər eşlənə.

Oşonoꞑ esen urman kenendə beđđeꞑ burьs, aƣastar utьrtьv, kust arniktardь haqlav, aƣastar arahьndayƅə torƣan nasar ylədərđe beterev həm şul vaqьtta aƣas kiƅevselər menən kiƅken kerəş alьp barьv bulьrƣa tejeş.

Urman kene uꞑajь menən ƣmymi jьjьlьştar jaƅap urmandarđьꞑ xuzalьqta totƣan urьnьn aꞑlatьp, oşo kampanja uꞑajь menən urman turahьndaƣь ədəbjətte eşsən xalьq arahьna taratьvƣa əhəmejət birergə kərək.

Bilgele bьl eştərđe başlap jebərev məbəni ojoşmalar, uqьv jorttarьnan bulьrƣa tejeş.

Məƅələn: Avьldardaƣь həm şəhərđərdəge uqьv jorttarь məktəptər tirəhenə aƣastar utьrtьv, aƣastar arahьnda yƅkən nasar yləndərđe tađartьv jaƣьn tirələge urmandarƣa barьp eşləv həm başqalar.

QЬƅQAHЬ BEĐĐEN BURЬS URMAN KƟNƟNDƏ ĐUR. ƟŞONЬN ƟSƟN BULƢAN EŞSƏN XALЬQ ƢƏMƏLI EŞKƏ.

X. Jaxin.

Отв. редактор: И. Даут
Javaplь Rid. tar: ЬSMAQ DAUT.

Уфа Типо литография „Окт. Нат.“

Башглавлит № 92

MATUR ƏDƏBEJƏT JALPЬQA.

Jađ tupƀahьnda.

Qar tirehe jerđən hujьlqas,
Nindəj bьlbьl gələn haqьnmaƀ?
Jađ maturьn hejməƀ keşelər,
Beđđeŋ jerđə,
Juq şul, tabьlmaƀ!
Senki:
Hər ber jađьŋ qarđь aşavь,
Alqa jaŋь tələk tьvđьra.
Beđtьvьŋьnđan inde un jađ ytte,
Un mərtəbə jərək jьvđьlar.
Tormoş yđe jьvha jərəkte,
Ketkən tələk kelep qarşьlaj.
Jaŋь jađqa kyŋel jelkenhə,
Ytkən jađđar esən jarhьmaj.
Ytkən jađđar inde ytkəndər,
Teləktaren alьp kitkəndər.
Jaŋь jađqa begen
Jьr jьrlajьm,
Tələk menən qьldar sirtkəngə!
Hər ber tupƀa bula işekle,
Jaŋь jađđar asa işekte.
Eş ehtendə ehteŋ tişəlhə,
Jađđar jamap birə tişekte.
Jađđar işek asa,
Tabьrqa—
Huŋqь sikkə jethə bagazьŋ.
Hər ber nirvь jađđь hejgəngə,
Jađđь maqtap jьrđar jađamьn!
Avьlьm!
Kamsamolьŋ kitkəndə,
Đur teləktər hejləp odattьŋ.
Ə—min
Hin byləkkən jərək menən
Aŋ taştarьn mьnda ьvattьm!
Jərək əle talmahala,
Jađ kileven kyrgəs, Jal horaj.
Tьraktьrlь qьrđьŋ əşehə,
Nindəj jərək tyđhed jarhьmaj?
Bьnda tuqtap,
Otqьr nirvьlarđь,
Avьl havahьna halьrqa.

Jəş şaqirđərđəŋ həm gəzitəbeđđeŋ jađəvsьlarьnan S. iptəş AGIŞЬF.

Unda tьraktьrđьŋ binzinenbəj,
Eş dərtendə gerləp janьrqa!...
Begen qarđar hьvqa əjlənep,
Iŋkeş jaqqa taba şьrlajđar.
Qojaş hudqan nur teldəre,
—Jađ kilə!... tip notoq hejləjđər.
Tiddən
Tьvar batьrđarđьŋ ərmejəhe,
Avьl qьrьn haqьnьp qajtьrđa...
Jer aqtarьp yƀkən tađa muskul,
Taqь janьr
Igenselər janqan jalqьnda!...
Mərjəm!
Hində jadqь jelgə quşьlьp,
Mine haqьnьp, ykhep ilama.
Jarqa baƀьp qara,
dingeđgə
Mođ taşьhьn ođon jьlqala·
Şundaqьna utьrьp vagunqa,
Teten qənattarьn qaqьrmьn.
Şimalьna kitkəs qьş halqьnь.
Eş dərtendə bergə janьrbьđ!

RƏŞID NIĞMƏTI

Tamsьlь jьrđar.

Jeldər iƀə,
Tonoq təđerələrgə,
Hipkələjđər jeveş gərəbə.
Inməkselər axьrь mineŋ janqa,
Tađerəgə qanat bərələr.
Ətəs menən bergə kyd asqandar
Hьđqьralar mineŋ turala.
Pьjala aşa miŋə barmaq janьp,
Vьzьldaşьp əjđə urajđar:
Ix, heđ jeldər,
Əjtegedse,
Taş uramdan nejđər eđləjheđ.
Qələm totqan „Kim"le kasamuldь,
Tađerə aşa niŋə kyđləjheđ?
Həjləgeđ heđ!
Əgər alьƀ ildən,
Xəbərselər bulьp kilhəgeđ?
Dingeđ artьndaqь erənjetelgən,
Tuqandarđьŋ xəlen belhəgeđ....
Qurqьnmaqьđ!
Jьltьr pьjalanь-
Jьrtьqьđ đa, bьnda inegeđ,
Əƀtənəqьđьl osqon səskən
Kereş jьrn jьrlap biregeđ.
Min tьŋlajmьn əgər əj turьmda
Kiƀken jeldər kejđər hьđhalar.
Tik şul kejđər minem jərəgemə
Onotolmaƀlьq dərtle ed hala.
Senki:
Ular jьrlaj beđđeŋ qьđьl ildə,
Ilikterle jьrlar kiləhen.
Tiddən, tiddən səvit uramьnda,
Solpan joldođđarь keləhen...

Məslim Marat.

Kərəş taŋьnda

Beđ yƀkəndə ildə kərəş ine
Şuŋa uƀal bulьp yƀtek beđ,
Qanlь kərəş ajqap
Qьlьs sajqap. . .
Jьldar ajđar hanap yƀtek beđ

Xəđerđələ. . . . .
Yktəberđeŋ birgən byləgen
Qorqan səvit ile fьlagьn
Haqlap jarlь jalpь teləgen,
Hьđqandьqta nьqlь beləktərđe
Tađabeđ ildə berlek kymegen

Eş qьđьvь ildeŋ kygendə
Tarix biten asqan:-
Qanlь dəhşət kərəş taŋьnda,
Hьqrap ytkən jьldar bьvattarđь
Hanap sьqtьq bajram kənendə:..
Kiŋ ađьmdar menən tedəvgə!.
Satsьjalizьmqa!.
Taqьla kinerək-
Adьm atlajođ beđ bəgendə

Gəzitəneŋ sikritarь X. iptəş ĞILMANЬF

Unikense jadda!!..
Jekət jeldər iƀep jađ uŋьnan
Qar erjegen hьjpap irkələp—
Jamhaq jađđar kilep jettelər,
Kərəş „simfuonьjahьnan" bukit jəhap
Oşo kəndə qьđьl nurđar menən
Taqьla ber qat biđəp kittelər.

Handuqastar qunьp hajrarqa
Jađ japьraqь jarьr hallanьp,
Mođ turqajьla menep sьrlarqa!..
Qojaş saqьv nurьn hirpərđə
Kəndər ilpəklənər—jəmlənər.

Gəzitə beđđeŋ jađəvsьlarьnan V. iptəş ĞIRFAN.

Jəgərək jeldər jьlqьr jađ uŋьnan
Kuməklekkə ьdan bildələp—
il jalpьhьn qudqap yttelər.
Kamsamuldar—eşsən uldarь
Bejek paxut menən sьqtьlar.
Kalxuzdarđь tedəp avьlda
Səsev mələn bajqap qujdьlar,
Habandarda barhь tedəlgən—
Orloqtarda bətə aqьvlь:—
Alьƀ zavьttarđa eşlənep
Tьraktьrđar kilep jettelər

Jəş şaqir iptəş M. Tazьtdinьf.

Eş gəldərə şьtьp il jajpьhьn
hallandьrьp səskə atqanda,
Barlek tedəp ildeŋ eş uŋьnan
Kammunaqa bara jatqanda.
Jəjlep jatqan jalan—jalpьhьn
Uqmaştьrьp ildeŋ jarlьhьn,
Tьraktьrđar ere maşinalar
Qaplap alhьn ildeŋ barьhьn.
Beđ bit yƀtek kammun bьđьqьl
Barьn kyrə belep eşləjbeđ,
Jəştər—kamsa. berek—kammuna tedep
Ildeŋ kyrgən kənen jyşləjbeđ.
Sinfьj kərəş qьđa il jynendə
Onotmajьq qannь tənendə,
Nipman—kulak haman tьpьrƀuqs]
Şuŋa kyrə...
Nьqlь atpur birep bəgendə
Jelgərəjek barhьn tegendə.
Pratist!
Bajram kenə alarqa
Jul qalmahьn „tirđən" jaharqa
Mərxəmət juq beđrur doşmandarqa
Paxut jahap bətə fьrunt bujlap;
Kərək qarhьn hiperep taşlarqa.
Irekle ildə irken il tedərgə
Qomasavlьq berđə bulmahьn
Gigant ađьmlarqa tajaq tьqьv
Əsen berəvđə qul hudmahьn,
Julqa syp-hələmdər qunmahьn.

JAJЬQ.

Paravьzdan, keslə barabьđ.

Torar esən tьvqas donjaqa,
Ber kemdendə kilməj ylehe,
Jəşəv dərten aŋlaj hər kemdə,
Hər kemdendə kilə torahь.
Donja julь qьvqan ođon jьldьŋ,
Təmen taьp barьv kərəgə.
Tik qaj vaqьt, beđđeŋ julda:
- Kes jetkeheđ jektər eləgə.
Beđđeŋ jərək qanь bergə aqa,
Qərdəşlekteŋ qanь jьjьlqan.
Beđđeŋ jərək, məŋge ajrьlmaƀlьq,
Ber qalьpqa, bergə qojьlqan.
Beđđeŋ bьvat şunь horaj,
Tabandaştan bergə barьvđь.
Xeđmət julьn - bьvqan kərtəne.
Jьjnavlaşьp bergə alьvđь.
Jьjnav kestə halmaj ber teləkkə
Ajьrьm qьvьv tormoş juldarьn.
Tarqavlьqqa qarap jeđ borđora
Sitkə tibə kərəş uldarьn.
Beđđeŋ bьvat, şundaj bьvat,
Jьjnav kestər horaj bar estə.
Şuŋala şul, beđđeŋ kestər:
Bergə bara, bərđəm kərəştə.
Beđđeŋ jərək teđev marşirutь
Kiləsəkte belev kumpьsь.
Ə kesebeđ, utlь paravьz.
Teləgebeđ: jalqьn rudahь.
Jьjnav tibə beđđeŋ jərəktər,
Jьl tedevdə barlьq teləktər·
Kymək quldan, bergə bergələp.
Alqa barьv jьjnav yrmələp.
Paravьzdan keslə barabьđ
Tedev kesən jьjnav halabьđ.
Beđđeŋ jərək keslə marşirut,
Ə, kesebeđ, keslə paravьz·
Dərt qajnaqan jərək utьnan.:
Paravьzqa, uttar, jaqabьđ.
Teləgebeđ jaqьv rudahь,
Jeŋev kesen, şunan alabьđ.

„Taşməxəmmət"

Radiju.

- Tьŋlaqьđ, tьŋlaqьđ!!...
- Məƀkəvđən.
- Kamintiren,
Maj turьnda həjləj daklat·
Sit ildərđə qanlь kərəştər,
Hər maj hajьn bula toralar.
Totop alьp kərəş batьrđarьn.
Tərmələrgə jabьp qujalar.
Xəđer!!...
S. S. S. r đa
Qьđьl ələm jalpь qulьnda
Avьl, qala qulqa totonьp.
Iliktirfikatsija,
Fən, tixnikə,
Maşinizatsьjamenənjarlьxalьq.
Kammunaqa taban jul hala.
Sələm heđgə kərəş batьrđarь,
Kamintirin torqan Məskəvđən,
Maj đarđa!..
Bьqav, sьlbьr, tar-mar kiler.
Uraq sykeş bergə kilevđən
Jəşə!!...
Eş majь,
Jəşə kamintirin,
Jaŋra intirnatsijanal!
Berləşegeđ donja juqhьldarь
Kammunizem tedəlhen.

X. SƏJET.

هۆراعاس: - ئەللە تاعئ ئول تورالا ئەلى بلئلئ ئيشتكەنئيڧ يوق.... تيب يـاواب بيرئوئ ئالاردك ماتبوعاتتان سيتتەرەك تۇرودارئنا ئاسق فاكت.

2 - تيپتار، ئالاردئ بيگەرەكە ئاولداردا ئۇسـوانئب بولا. ئالار گەزيت ئوقئذار، حەبەر يادارعالا ئەئلەكئەرئ ئۆلگەن، لەكين نيسك يادارعا قايئان باشتارعا بئلمەيئنەر. ئاوئل قئندارئنان: - مين حەبەرسئ بولئرعا بيك تئلەيم، بئدە يئتئشئ باقئار كوب يادئب تورار ئينم، قـايئان باشلارعا نيئەر يادارعا، تيب كـەكئشتەر هۇراب ئيدارەگە حاتتار يادالار.

ياواب بيرئلە، يـولدار كورمەنئلە. لەكين ئولعئنا بئتمەى، ئاوئل كامسامول بەچەبكەلەرئ، ئاكتيف حەبەرسئلەر يادارعا قئدلەم تيپئرەئئب تيك قايئان بـاشلارعا عئنا بئلمەگئن ئاوئل ئئندارئن كـورە بئلئرگە، بل يولدا يئنەكـئلئك ئيتەرگە تئيشلەر.

3 - ئۆر تيپتار - بئلار يادالار، قەلەمئەرئلە شئماعئنا، لەكين بل ئشكە ئەھمييەت بيرمەيئەر. مينم بئر ياقئ تانئش قئئم بار. ماتورعئنا حيكايە سەكئەر، ئـارا - ئورە شيعرئارئا يئخعالاب قويا. يادئعان نەمەلەرئ مۇنئەمۇە ياعئنان ماتور، ريئالئى سئمالار.

- گەزيت، ژورنالئارعا ييرب قارا تيپئك:
- ئەيتەگئنئە كورمە، ئۇيالام. . مين. . . ئى.

دبمئك بئلئداي تيپتار حالق، بالپئئى ئۇسئون توگئل، ئە گارزين يـاكئ، مئبس ئۇسئون يادالار.

شولايوق بئحئك قئدار ئـارامئندا حەبەرسئلئك ئاكئيناعئ تولئرئتا، بر ئيكى گئئە حەبەر يادئپ توقراب قالئوسئلاردا بار.

حەبەرسئ بولئو ئۇسئوئن، ماتبوعـاتئئ هۇئو كەرەك. گەزيت ئالماعـان، ئوقئب بارماعان حەبەرسئلەر يادعالاردا، بر سامان ئوتە ئالمايئار، توقراب قالالار.

شوئاك ئۇسئوئنئە بئد:

- بـيامئ مقبوعات كامپانياعئنا هـەر بر كامسامول، كامسامولكاعا هەر بر ئوئئ يادا بئلگئن يئگئكئە، قئعا بر «بەشيوقسل»!! تيپئنئە تاعئلا، ئۇشۇئو ئوئنەيئئئ.
- قئندار، كامسامولكالار - بوعارئ هۇبلەگئن، تيپتارئلق، قابهئئاعئنا ئينەمئئئەر، ئوئذەر ئەتكـحالالارن ئوئدەنەرگە، ئۇبەرەرگە حەبەرسئلەر سافئئا!!
- ماتبوعات باشئرئارئ ئرەتئئا!

ئەسما ئۇسليمۇۋا.

Matbuqat fьruntьndaqь qaj đerjefeşheđlektər.

بەشتەر ماتبوعاتنى، ئول، بـەشتەرگە سەبەبـى تەربيە بيرئو، ئالار ئارامئنداعى بۇتە بتشەلكتەر، ئێنكى قالدقتار مئنەن كۇرەشتە ئيك ئوتكو قۇرال. لەكين شولاى بولۇوعا قاراماتان، قئدار كامسامولكالار ہل فرونتئنا بيك نـق ئاقهاينار، حەبەرسـئلك ئشئنەن بيك ئارتتا تۇرالار.

ماتبوعاتقا بەيلەنئش ياعئنان ئـالاردئ بر نيسە تورلو تيپقا بولرگە مۇمكين 1 - تورلى تيپتار، بئلار حەبەر يادئو توگل، گەزيت مئنەنە قئقئيمايئنار، كۇندەلەك تۇرمۇشتان، ئاناك بر - بر مئنە بـەيلەنب بارعان ئوڭگرشئرئنئن بۇئوئلئ بيئە تۇرالار، بئلداي تيپتاردئ ئولداراعئنا توگل، شەمەردك ئورتا مەكتەپتەرندە ئوقئوسئ قئدار ئارامئندالا كوب ئۇ-ئۇراتئب بولا.

مئنەلئن: - مئدئنەنئكومدئنى ذ الايق: بلدەيم ئيندى، ئاندائ بيك كوب قئندار، كامسامولكالار بينەئو، كولمەك تيكشرئشو، كئتوك ئيك ئواق مەسئەلەلەر مئنئن شوعۇللئنئرگە واقت تاپمالاردا، نيگەئمۇ گەزيت ئوقوعا واقت تابمايئنار، تئباتئو، سئرکتارعا بۇرئوئرگە هەركۇن ئاقسا بار، ئە گەزيت ئالئئرعا ئاقسا يوق. كوبئەن توگئلكئنە ئدئى، بر كامسامولكانئن - ماتبوعات كە مئناساتئنا ئەذلك بارامئ؟ تيب

BERENSE MAJ KƟNƟNDƏ, KAPITAL MƏXBUSTƏRENEꞐ QANDARЬN ESEVSE FAŞIZEM QORBANDARЬNA, DONJA YKTƏBERE ƟSƟN KƟRƏŞYSELƏRGƏ BEĐĐƏN RIVƏLYTSEJƏ SƏLƏME

B- jəştəren taratajьq matbuqat kɵnɵ jetə

Başqortostan kamsamulь organь bulьp sьqa torqan B-jəştəre 5-nse jьlьna ajaq baŧtь. Gəzitə yđeneꞑ 4 jьl jəşəvendə kin qatlam kerəŧtejən jəştəre əsən əlkən xeđmət kyrhətte, satsьjalizem teđevdə, kerəşselər xəđerləp birə aldь, jəştərđə kammunizьm ruxьnda tərbejələvdə, eşməkərlek kyrhətə aldь.

Oşo əlkən burьstarđь başqarqan B-jəştəre gəzitəhe əle beđđeꞑ arala, bigragendə, kiꞑ qatlam, avьl jəştəre arahьnda qənəqətlənerlek handa taralьv, beđđeꞑ araqa inep jetə alqanь juq, şuqa kyrələ B-jəştьreneꞑ hanь bik əkrem yŧə, 4 jьl jəşəgən ber gəzitteꞑ bьlaj ađ taralьvь əlbəttə kileşep jetkən eş tygel.

Şunьꞑ əsəndə bed, jəştər yđebeđđeꞑ, jul başsьbьđ bulqan B-jəştəren taratьv, aꞑa jađьlьvsьlar uqьvsьlar tabьvđь yđebeđđeꞑ təp burьstarьbьđđan hanarqa tejeşbed. 5nse maj matbuqat kɵnendə bьl eştə eşməkərlek kyrhətergə B-jəştəreneꞑ hanьn yŧterergə jeꞑ hьđqanьp eşkə totonorqa tejeşbed.

Kymək kəstə berđəm eşkə quşqanda əlbəttə bьl nəmənə atqara alьrbьđ.

V. Vafin.

Gəziteꞑ aktif jardьmsьlarьnan: Øf. iptəş. ØĐOZƏJEREF

Aldan əđerlek kərək.

Tiđđən tixnikym, rabfaktarđь kampliktavajt itev başlana. Hər kamprus udqan jьldaqь təzribələrgə qarap bьjьlda urьndarđьꞑ kybehen sajuzdarqa hylep birəsək. Bed hər eşkələ tap vaqьtь kilep jetkeskenə totonabьđđa. qapьl-qopьl aşьqьp kampanjanь udqarьp jebərəbeđ, bigerək uqьv jorttarьna jaꞑь uqьvsьlar jebərev eşendə.

Şul aşьqьv, məhim eşkə laqьbarhьđ kyđ menən qarav arqahьnda jarlь balalarьn hajlap jebərev urьnьna, urta məktəptərgə sit ilimint balalarьn jebərevdərđə bula, eş ytkəs hiđep qalьp zarbuj huqabьđ.

Hər kampьristьꞑ 30-ьsь martta sьqarqan inestrykseja bujьnsa, xəđer urta məktəptərđe tađartьv kamisejələre bətereldə, tađartьv udqan jьldaqь kevek kampanja təŧən almajasaq. Şulaj bulqas bьjьlqь uqьv jьlьna beđgə jaraqlь bulqan ilimint balalarьn jebərev eşe bigrəktə məhimləşə. Bazardan huꞑ kykes qaşьvdan ber nəmələ sьqmaqan kevek, urьndarqa ojalap bətkəs zarbuj halьv fajda birməjəsək.

Avьldarda botə jaljanьp eşləvse batraktar sajuzь aqzalarь timək alar sajuz aşa məktəptərgə irken inə alalar. Ləkin bedđeꞑ bьl məs'ələlə kyptən zarlanьp kilgən jerebeđ bar, ulda bulha, batraktarđьꞑ beleme haj, şul arqala məktəptərgə jararlьq bulmavđarь inhələrđə ber nəmələ aꞑlap uqьj almavđarь. Bьna oşonьꞑ əsəndə məktəptərgə uqьvsьlar hajlap jebərev məs'ələhen irtə, xəđerđənyk başlarqa kərək tejbeđ.

Ni əsən?

Qorь batrak, sajuz aqzahь bulьv jetmaj, tejeşle belemdə kərək. Ə bit batrak, jarlь balahь başqalar kevek kərəkle belemde alьrlьq odaq avьl məktəbendə uqьj almaj. Ə inde beđ kamsamuldar, avьldaqь tybən sajuz urgьndarь ulardь (batrak, jarlь kerəŧtejən balalarьn) qьnaurta məktəptərgə jebərev kərək ikən tejbeđ, ularđь məktəpkə inərlek beleme jetərlek belem birevgə, ərətevgələ jardam itərgə tejeşbeđ.

Ədime, kypme belem birev əsən məktəpkə jebərev əsən, məktəpkə jebərevđən alda qalqan ber adna vaqьt ber nəməgələ jekmaj əđ tigəndə ike, əs aj bujьna belem birə barьrqa kərək. Udqan jьl Øfe rabfagьnьꞑ ber uqьvsь Atav avьlьna qajtьp (Məsəqət k) ber batracka, ber batraktь ber aj esendə kərəgensə belemgə ejrətte, şul arqala ular ikehelə urta məktəptərgə jeꞑel inə aldьlar.

Xəđerđən yk irtə tip tormaj uqьrqa kitərgə teləvse batrak, jarlь balalarьnьꞑ xisabьn alьp kamsamul jəsəjkələre, avьl uqьtьvsьlarь menən bergə məmkin fəndərđən uqьta, əđerləj başlarqa, ə, tybən sajuz urgьndarь əđerlənevselərgə, matdi jardəm itərgə tejeştər.

Gəzitəbeđđeꞑ jđəşsьlarьnan SƏXI iptəş MYSIN.

Ađnaqa ike tapqьr ikeşər səqət kene uqьta barqandala, ber, ike aj esendə kypkenə məqlymət birergə məmkin. Ə, inde uqьrqa teləvselər yđđərelə tik jatmaj, yđ aldarьna alqan dərestəreneꞑ tejeş bulqan belemdəren tərənəjtərđər, jarlь, batьrak, uqьrqa kitərgə teləvse uqьvsь jəştər əlbəttə aldanuq bьl nəməneꞑ xəstəren kyrə başlarqa tejeştər.

„V. Qirfan"

Qaraꞑqьavьl jəştərenə avьl kamsamuldarьnьꞑ jarđame kərək

Kasarselektən yrnəkləgən xəđergə kandagьstanəqridaktьrь uran sanarь Bisləş BAJAN.

بىزنىڭ باشقورت-تاتار ئاۋۇللاردا ئاۋۇل يەشتەرنىڭ يەيانىپ لەسىت ھاتا تۇرغان ئاۋلاق ئۆيلەمرى بولا.

ئاۋىو يەشمىنى تۇدان ئاۋۇل يەشتەرى ئىشتەن قايتىپ ئاشاب-ئىكەس شول ئۆدھەرنىڭ ئۆيەگى بولغان ئاۋلاق ئۆيگە بىلىپ تەھكى ئارتالار، كزىباغاش بارالار، كرت ئوينايدار، تۈرلۈ ياراماغان ھودەر مىنەن موگىنەلەر. قاي ساعندا قىندار تۇراسىدا ھود قودغانىپ شول مودەردىن (ئودەرنسە) قىلىنىق، لەززەت ئالار. ئىيتىدىن تويشەنگە ئۆلگىشىپ تورغان ئۆتۈن ئاراسىدا بىرلاپ كۆكۈل ئالار. بىل كۆكۈل ئاسودار ئاعىلا كوكلىلىشىپ كىتىپ باراء بارا بىر، ئىبكى بوئىلكىنى ئالما ئۇتتىرتىپ، ئونان ھولك ئاعىلا كوكىلىلەنەلەر. ئىش شولاي قىلىئىقا ئىيلىنگىس ھەر بىر يىگىت ئاپقان بر ئاقسامدىن ئونا ,شول «كوكىلىلى مەزلىس» كە بولۇلەك ئىتە. شولاي ئىيتىپ بىزدا يىك كويكىنە ئىشلەب ئاپقان ئاقسالار شول ئاق شىشەلەرگە كىتىپ بوعالالار. لەكىن ,شول ئىيتىپكە تالىتىماي، قىلدو تىيگەن بۇزەكتىردىن دىرتلى «ياشاتايم بەمر كەيم» بردارلىلا ماۋاغا ياكراب كيتە. قايى بىردەرى ئۆب ئۇمالىلا ھود كۆرمشتۇرە ئۆرغان يىلكە، ئارقالاردا ئوترتىلاشپنا ئالالار. قاي ساعندا ياتا، بىشاق كۆكۈك نەمەلەردە قوللانىلىپ قويىللا.

بىزنىڭ بىلىدانى يەشتەر ئاراسىدىكى نادانلىق بىسىرلىقلىق ئامزىرمى تۇرغان عەدەتلەردى قاراڭغى ئاۋۇللاردا يەنە يىلىش ئۆسۇۋراتقىب بولا. بىزنىڭ كېلمەك تۇرمۇشىمىز ئىش ھۇزۇراي، يەشتەرنىڭ تاكلى، تاغا بۇزەكلى، ئىشەكەر بولۇۋون ئالاب ئىتە.

ھۆكۈ بىزنى نىيەك بۇزتۇردۇرگەم؟

بىزنى يەتشەنلىككە سىيات قويىو ئىشتىك تۆب نىيگىدىنى ئاۋۇل كامسامولدارنىڭ ئۆتتىۋە يۈكلەتتى. ئۇلاردىك ئىرشلەمى ئاراسىندىكىنا بىلەن يەمتىھىدىلىك ئاتك نامىرنى قورۇۋبالىق. بىزنىڭ ئۆسۈن ھەر بر تاۋۇلدىكى كامسامول يەچەيكىسى قاراڭغى ئاۋۇللارغا بارىپ ئۇندىكى يەشتەرگە ھەقىرگى دەۋرنىڭ ئۇتقان ئاكتىكامىنى ئاڭلاتتو، ئولار ئاراسىدا يشتەر گەزىتىن ئاراتىپ ئولاردىكى زىھنىمرن شول گەزىتكە يادلىغان تۈرلۈ مەدەنى ھەم سىياسى مەسىلەلەرگە بونەلتو ياكى قاراتى، ئولاردىكى يانكى تۇرمۇش مىنەن ئانىشتۇرۇپ تەھكى ئىپرلكلىك ئىتك داراۋن بىرلى تۇرمۇشىنە ئاكلاتىپ يانكى مەدەنى تۇرمۇشقا ئۆتتىمەن. تۇد ئارا ئالىم ئاقسامىدا قاراڭغى ئويدار تورننى ئولاردىك يەشمىلەرىنى كىڭەيتو، قىكىر تويانوغا ئوكاتلى بولغان شاشكى شادمات ئالدىرىو ئىشىندە يەك تاق ئىبىتيبار ئىيتىلىشى. بىل بولدا ھەر بىر ئاۋۇل كامسامولى بۇنە مۇمكىنلىكتەر مىنەن ئاراى، ئالماى ئىشلەمى ھەم بىزدىك تۆب بورۇنسىبتىدا شول ئارتقا قالغان كەرەتتىيەن، باتراك يەشتەرىنە ئاك، بلم بىرىب ئولاردىكى يانكى تۇرمۇشىنىك ئاۋاكارتى ئىبىپ بىشتىرو. شولاي ئىيىكەندە ئولار ئاراسىداغى نەشەكى، ناسار عەدەتلەر ئىيت يوعالتىردى، ھەم ئۇنىڭ ئورنىدا ئاۋنلدا يانكى كولتورالى تۇرمۇش قۇرۇپ بولاساق.

KƏRIMƏ.

دوگۇۋر تۆزۈۋ كامپانىياسى باشلاندى. باتراكىلارنىڭ دورۇت ھىسابىن ئالايق. ئىش دوگۇۋرى تۈزۈلمەگەن، ئىشتراخاۋايت ئىتىلمەگەن بىر كىشىدە باتراك قالماسىن.

ئالدىمىزدا ھەقرگى كۆزدە باتراكىلارغا ئىش دوگۇۋرى تۈزۈو كامپانىياسى ئوتكەرو بورىستارى تۇرا.

ئاۋۇللاردىكى ھەر بىر كامسامول ئامزاسى بىل ئورالاغى زاكوندار، قوللانىلارمەن ئوزتۇنگەندە ئانلىشو مىنەن سىكلەنىيشە، بىلمىگى ئاۋۇلداكىلىك قالام ياليىقىدا، يەك ركتە باللانوسى - باتراكىلارغا ئۆيلو تۇرمۇشتا تۈشۈندۈرۈرگە تېيش.

تۇد-ان بىلىدارتا دوگوۋور ئۆزدۇو ئىشلەندە ئالغان ئەزەلەكتەر كورلەو ئارقامىزدا كامسامولنىڭ ئاۋۇلىلىكى تەربىيەسىنىڭ كوپرەكگى بىل ئىشتەن-سىتتەتورپ قالدى.

بىلىڭ نەتىجەسىدە يەك كوپ باتراكئار دوگوۋوردىن ئىشلەپ، يال ئىنو كۆندەرندە يال ئىيتە ئالماي بالاۋسىلار ئاراسىدان ئىشلەپ بولغان ئىش ھاقلارنى تولىق ھەم ئۇز ۋاقتىدا بىرلەمەي باللانوسى مىنەن باللانوسىلار ئاراسىدا يەك قور ئاكلاشىلماۋدار بولدۇلار.

ئەگەردە دوگوۋورلاردىن ئىشلەنوسى باتراك باللانوسىلار بار ئىكەن، ئولاردى شول كۆزدەنوك ۋول باتراچكومغا راياچكومدارغا خەبەر ئىتەرگە بىلدىرۇرگە كەرەك.

بىلمى دوگوۋور كامپانىيامىزنى ئوتكەرگەندە، بر كىشىلە باتراك دوگوۋورسىز ئىشلەمەكە ئىيش ئىكەن لوزنىمنى ھەر بىر كامسامول ئودىنىڭ تۆب بورىسىنان ماناردا ئىيش.

ئىش بىزنىڭ مىنەنكىمە بۆتمەي.

بىزنىڭ باتراكىلارنىڭ ئالا بىلمەسى نويەن، بەلاردان ئاكتىبفتار ئاد. شونىڭ ئۈسۈندە يوبارىتان بىيولگەن كورھەتمەلەرگە ئايانىپ ئىش كورو، كامسامول تىيرەمىنە باتراكىلارنى ئاعىلا كوبەرەك ئالقترو ئولاردىك كۆندەلىك تۇرمۇشىتارنا ئەمەلى ئىش بار-دا باراى كورھەتتو، بىكوۋدىكتە باتراكىلارنىڭ ئىبك ئاورتقان بىلودەرى ھائالغان ئويەندەگىلەردىن ئىتىقاي ئىيتىبارغا ئالىپ ئىش كورۇرگە كەرەك بولاساق.

ئورنىلاردىكى كامسامول يەچەيكەلىرى بەيلمى دوگوۋور كامپانىياسى ئالدىنا ئورد ئۆيەكتەردە بولغان باتراكىلارنىڭ دوروت مانىدارىن ئاللو، باللانوسى باتراكىلارنىڭ بارھەمالا ئىش دوگوۋورى ئۆزدو، ھەلاردى 100% تى مىنەن پروفسايوز ئۆيۈشمالارىنا ئارتو، ئودەرنى ستراخاۋايت ئىيتىرو، ئۆزۈلگەن ئىش دوگوۋورلارنىڭ ھەر ئىيكى ياقتان (باللانوسىلار ئاراسىدان) بۇزۇلماۋىنا كانتروللىق ياساۋ مىنەن بىرگە، ئولاردى كاپىراتىف ئۇيۇشمالارىنا كەلەكتىف خوجالىقلارغا (كالخوز، سەرتىلەرگە) ئارتىو تۇراسىندا، پارتىيا، سوۋيت ئورگانلارى ئاراسىدان سەمارلىغان دىرىكىتىفلاردى، ئولتۇرى مىنەن بۆيۈمە ئاتقارو بورسە ارنى قويارغا بەلاردى مىس شىكەلك ئۆيلەرگە ئىيىش.

ئ. فەيزى.

ئىيك تور بىزنىڭلىك بولاي، ئىيكىنىشىن، كامسامولدارنىڭ ئودىنىك بىلىمىن ئارتتىرو بوئاغى مىكرەلەنوى يالقاۋلىقى ئىب ئالرغا كەرەك.

كامسامول ماتبوعاتى، بىگرەكتە ئاۋۇل كامسامولدارى ئۈسۈن، ئول كامونىزم روھىندا تەربىيەلەۋسى، ماياقى ھەم يەتەكسى ئول. كامسامولدارنىڭ تىبىز، كەنكرىت ئىسلىھ قارارلارنى ئۆيرەنو ئۈسۈن قوللانما، كۆندەلىك تۇرمۇشتا تووتۇپ تۇرغان ئىش ئوكالەرنى، يەشتەر ئالدىنداغى كورھەتۇسى، كەكەشسىتەر... ھەم بادىتىپ بۆتورە ئالدىلقى باشقا ۋاقىتلار كىلتىروسى ئەول.

شونىڭ ئۈسۈن گەزىتەرنىڭ سىپات ھەم مۇندەرجە ياقتان ياشى سىفتىنى بۆنە ئوقۇغۇچىلارنى ئۈسۈن تەمسىيەلى بر نەمە ئىيكەنى شىكسىز بوق. نە، ئول گەزىتنىڭ ئىقتىسادى ياقتان، تىرازىنا سىيكھىت نى بەيلەنگەن بر نەمە تىرازىنىڭ ئوتتووى گەزىتنىڭ بۇنە ياقتان ياشتتىروىنا بىك نى باردام ئىتەسەك.

بوغارىلا مۇيلەنگەندەرنىڭ بارىسىندا ئىيىكە ئالىپ: كامسامول ئودىنىك كەمىيەتى ئاراسىدان ئاشلانغان ھەر بىر توقى باغدا بىلگەن كامسامولغا بر گەزىت ھەم توقى بىلگەن ئۆز كىلەرتتىيەن يەشتەرتە بىر گەزىت ئىيگەن لوزنىمى 5-نىسى ماى ماتبوعات كۈنۈندە ئوتتوۋن بۇيە كامسامول ھەم ئىشچى يەشتەر ئودەرنىڭ تۆب بورسى ماتارغا ئىيشتەر،

ھەم بىل لوزنىمى تۇرمۇشقا ئاتقارلىرغا ئىيش. شونىڭ مىنەن بىرگە كامسامول، يەشتەر ماتبوعاتى پارتىيانىڭ يەشتەر ئاراسىدالا ئاراتودى ئىشەن يەشتەردى سىيائىلىمەنتلار شاۋقىنىنا يىرلمەتلىك ئىتەبە بىرالىتارىيات ئىدىيالوگىياسى مىنەن تەربىيەلەۋدى كۆندەلىك ئىشىعانارغا ئىيش.

بىزنى بىلاردى ھەم پارتىيانىڭ ماتبوعات ئاراتودا كامسامول ئۆتۈۋە يۈكمەتلىگەن بورىسىن ئولھەمسا ئوتەۋ ئۈسۈن، ئىيك ئىلك ھەر بر كامسامول مۇتلاق ئودى گەزىت ئالدىررغا، ئىش مىنەن ماسىغا ئورىندە كورھەترگە ئىيش، شول ۋاقتتاغىنا ماسى ئاراسىدا ئىش ئۆكۆلى ھەماسى.

ن. يەميل.

Kamsamul urazaj kytərevđə kəlliktifləşterev paxutьna.

S. S. S. R. jalandarьn jomoşartьv, kamsamul tьraktьr menən herergə tygel, jaŋь kəlliktif xeđmet teđeleşe tьvđьrьp, avьl tormoşonьŋ ʙətə iђke qərfə-qəđəttərən, orloqtarьn jemer.

Eşse jeştərgə.

aьq xatьm praizvadstva jeştəre matʙuqat kampanijalarьn ytkeryđə yđgeđđen ʙurьstarьqьđьn onotmaqьđ.

تربە، سيباي، بايماق بولاي هەم باشقا رودنيكتارداعى هەم بىلاربت ئۆكرگەنا كۆرگەن ئشنى بەشتەر مەندە بۆل كامپانيالە بلاڭ مەنەعانب ئشكە كرشلگەنە، مانبوعات كامپانياسن عەمەلى ئش مەنەن قارشى ئالدلەر.

Xezərsə eşse jərrnslərdan SALIX iptəş AXMYŞ.

شونڭ مەنەن بەرگە ئودگەندەنڭ نيرە ياقتارعەندەعى باقى بياتقان قاراڭعى باشقۆرت ئاولدارندا ماتبوعات كامپانيە مەنەن ئوتكەروەنى ئودگەندەلڭ بونسى بررسەهك ئينتەب قويەمەن.

شيفا ئالقنعان هەم ئاللاماعان ئاولداردان بارئب ماتبوعات حاقندا داكلاتتار ئوتكەرگەندە.

ئاولداعى ئينكەنى كيتاپتار هالئب قويلعان كشتەلەردن بباڭى ژورنال گەزيتەلەر مەنەن تولتئرو سارامن كورەگەن. گەزيت ژورنالداردى هەم ئۆيەم مانبوعاتنى نيسك ئالدرو يولدارن كورمەگەن.

ئاوئل كولاكى هەم موللا موناعنيندارذڭ تويدەلارنڭە مۆكگۆ بولئب قالعانداى مودەر بادىلەن «ئالداتە دسمن» هەم باشقا ژورنالداردى بەشتەرگە ئالئب ئوقترعا تەقدىمدەر باماعان.

Kamsamul jaŋь ələp fruntьnda.

Şejdi ÖYWSQ ... Xəzərsetəkən yrtəlgən xəđerge kəndə qəđi-

بەلەبەى كانتون باشقارما كمىتەتى 4 نچى تاپرىلدا، كانتون دومەلتندە ياڭى ئەلىپ كاپانياسن باشلاو، ئاڭى تولئەق مەنەن ئوندو ئۆسۆن، بۆل تورالا ئاپرئم مەسئەلە قويئپ، قالالاى هەم ئاولداعى كامسامولا ئارمىيان بۆل ئشكە زەاتپ ئيتو تورامندا ئاپرئم قارار سعاردى.

بنداڭ مەنەن بر گە، كانتون قاراماعندا بولعان پارتيا-كامسامول هەم پرافسايوز شولايوق ئوقئتئوسلار قاراماعندامى ياڭى ئەلىپ مەنەن ياقتدان تانئش بولمان باڭى ئەلىپ مەنەن ئوقئتا ئالعانداى ئاكتيفتاردى بۆل ئشكە مابلىزاۋيت ئيتوگە قارار بيرگەننى.

حەدزگى كۆندە بەلەبەى كامسامول ئويوشماعى بۆل قارارنى هەم يومارى تورگەندار نارئشان بۆل تورالايرلگەن ديريكتيف كورسەتمەلەرنى نيگكەلئ ئيتئب ئالئب عەمەلى ئشكە باشلانتلار.

ياڭى ئەلىپ مەنەن ئوقئتو ئشندە مابلزاۋايت ئيتلگەن كامسامولتەتلارى شولايوق باشقا ئاكتيفتارداڭ، شول ئش مەنەن شۇغەللەنگەن كۆندەرندە ئالئب ئورارلز بسەعەت ئشتەرندەن، برگەرەكتە حەدزگى كۆندە ئۆمبەتى ئاذ بولعان ناگروسكالارنڭ بوشاتلىنى.

كامسامولداڭ ئاولداعى شولاي وق قالالارداعى ئارگانيزاتسيالارنڭ بارمعلا ياڭى ئەلىپ فرونتعاما بلزاۋايت ئيتەلمەنى.

بەلار بۆل ئشكە بيك ئاكتيف ئرەوشتە قاتناشالار.

حەدز بەلارداڭ ئشتەرنڭ مۆوفەقەلەرلە كورەنە باشلادى.

مەثەلەن: هەر بر ئاولدا تيپ ئەبترلنڭ كيك ئشنى-كرەتقيەن يالپەيى، بەلاردڭ قاتنشلدارئلا ياڭى ئەلىپنى ئىوردە و ئشتەرنە باشلاتتلار.

بەلار حوكومەتنڭ سعارەن قاراردارن بويومعا ئاشقاروعا رئيال سارالار كورەلەر.

شول بۆملەدەن ئاتنامول ۋولسكومئودەنڭ بۆتە ئش بۆرنوقاعتدارن ياڭى ئەلىپكە كوسترەنى.

مەتنا بۆل پارتيا كامسامول هەم برافايوز ئاكتيفتارنڭ بۆل ئشكە ياقتدان تۆرۆپ قاتناشودارن كورەتە.

ئشتەرندەگى ئۆلگەشۆدەرداڭ برنسى ئادەدارنان مانلا.

كامسامولداڭ بەلەبەى كانتون ئويوشماعى بلداڭ حئلعاتب ئشكە باشلادى. بەلارداعى شولايوق باشقا ئويوشمالارداعى ئش تەژربەلەرن بولنتوى كەرەك.

Xəzərsə həm jədusslərəsədđən N iptaş ÇƏMIL.

Balalar əđəʙi jəte həm kətəp xanasьlartur ahьnda.

ئەدەبىيات. بالالاردا حيال، ئيژاديەت ئەحلاق، ئئل كۆنكەلەرى، كلونڭ ياقتاردى ئوئشتروگە بردەنبر يول. شولاي بولئوعا قاراماستان، بنداڭ ئاتار، باشقۆرت بادئوسلارى ئاراسندا بالالار ئەدەبىياتى مەنەن شۇغەللەنئوسى ئيبتەشتەر يوق.

Qazan tat. ʙaş xərʙi qamandirđar jeteşterv məktəʙendə uqъvsь aktif xəzərsəđə AXMƏT iptaş ZARJPЬF.

حەدزگى ئوقئتو ميتودتارى ئەدەبىياتكە نق بەيلەنگەندەر. بالالار ئوتكەن دەرستەردى بيگرەكتە، ئەدەبىيات ئارقلى نق ئوذلەشترە ئالالار. ئە ئولار سينفتا ئەدەبىيات دەرسى ئوذعارعاندا، ئيئشلى كيتاپتاردى نابا ئالماينسا ئاپتراپ سعالار، هەر حالدە 7—8 بەشلەك بالاعا ئاقتاش شيعرداردن بيرئپ بولماى بيت. ئسنلاپ قاراعاندا، ئوقئتوسلارداڭ ئەدەبىيات مەنەن تانشودارنڭ برسى ياتقاسى، ئانا شول برنسى ياتقى مەكتەب ئشندە بولعانلعى بارئنعالا بيلدەلى، شولاي بولا تۆرۆيتا، مەكتەبكە كۆتۆپە نا ئۆسۆن ئاقشا بيرئلمەى، بيرلگەن واقتتاردا، ئول ئاقسانى باشقا ئورنعا ئۆتۆپ قويالار. ئالئنعان كيتابتاردى تەرتيبكە يۆرئتو، پەعالئو كتەبك ئشتەرە، نيندە تورالاى.

كيتاب مەنەن ئش تيتە ئالئرلق كيتاب نانئەن، بولعان كيتابتاردان باليڭى دۆرۆث فايدالاندئرا بلوسلەردى تابئرووى بيك بەگلەل ئش توگل. عەدەتتە بندە كۆتۆبەانامى هايلاودا، ئوكئتوسى ئالنودا بيلگلى برسيستيما يوق، شول سەبەبلى كۆتۆبەانالارعا كم تورا كيلە شونى ئالئو، بولعاندارنڭ كۆاليفيكاتسيەلەرن كۆتەرەرگە سارا كورلمەو، كۆتۆبەانا ئشتەرن هان هەم قات باعتنان نق ئاذاتا.

شونڭ مەنەن بر گە بندە كۆتۆبەاناسلار 2—3 ئايدان ئارتق بر ئورندا ئشلەمەيتەر، بر يلعا 4—5 كشى ئالماشا. (بۆل ئش بيگرەكتە ئاولداردا بيك ئوسراى) شول ئارقالا كۆتۆبەانالار بارلقلانا، ئواق ميللەتتەر ئاراسندا كۆتۆبەعانەلق ئشتەرى تيكشرلمەى. ئش ميتوتنى نورمالارن ئوبلاوسى بيك ئەذ.

بنا بۆل يقتشيدلكتەرگە سيك قويارعا هيس بولماعاندا، ئيڭ ئلك شەهەردەگى بالالار كۆتۆبەانەسلارنڭ ئشتەرن ئەرتيبكە سالو كەرەك.

هانئالار. بەلار ئشتەرن ئورمۆشقا ياقتنايتئپ، بۆر ئۆرلۆ ميتودقا هالتب، ئاوئل كۆتۆبەانەلارى مەنەن ئشتەرن ئورتاقلاشرعا، ماتبوعات ئاشا ئوذ تەژربەلەرن بولشوگە، ئە باليت پراسۆيت، بۆل ئشتە بسيتيمالى يقتەكسلەك ئيەرگە تئيش.

Ravza Mysina.

Gezitcеədgə aktif jərusьƏSMƏ iptaş MƏLIMƏVA.

Jəştər arahьnda səjəsi tərbejə eşe ньqlь ber рьlanqa halьнhьn.

Vaqьtlь matbuqat uqьmav-tormoştan artta qalьv. matbuqat kənənə «jəşjuq sьl» «başjəştəre» aldьrmaqan bergənə tatar-başqort kamsamulь qalmahьn!

ئيامەڭ كۆندەن كۆن ئيقتيسادى ياقتان تلعى. سەنەعەت هەم ئاول حوژالعى كوتەرلە. شەهەردە بولهن، ئاولدا بولهن باكثنان ياڭى -انسيباليزم ئيليمنتلارى سەسەك بارئپ سعا، كيثثەبە هەم ئوئە تۆرالار. شونڭ مەنەن بر گە بۆتە ئشسەن بالپەنڭ ئاڭى ئوئە، ئيل ئسۆذو ئشندە ئاكتيفلمى ئارتا بارا. بۆتە فرونت بويئسا ذور ئوكشەنار مەنەن ئالعا، سانسيباليزمعا ئابان بارعان بر مەلدە، بنداڭ ئسكى دۆشماندار (كولاك، نيپمان، موللا هەم باشقا ئواق بورژوا قالدقتارى) بندە، تنئس قتا قاراپ تورا ئالمايدار. ئولار، بنداڭ سانسيباليزمعا قاراي بورلگەن ئوكشەلدى، ئلئنئلشلەعا قارشى بۆتە كۆستەرن يونەلدترەلەر. بەشرۆن هەم ئورنى مەنەن ئاسئق ئرەوشتە بولئنلعا كەرتە بولئب ئۆشەرگە ترشالار. ئشسەن-ئالق ئاراسندا حوكومەت هەم پارتيانڭ سيەسەتنە قارشى سەيەسى يالعان، قارا پراۋاكاتسيالار تاراتالار. ئش ئۆتندە كيلب سعقان ئەدگلنە بلشيبلكتەن فايدالانئپ قالوعا، بنداڭ ئوكشيلەنعا قارشى نەمە ئيتلپ كوره تركە ترشالار...

ئولار بيگرەكند بەشتەردى ئوذتە ئشير دەرنە ئالرعا، ئوذ ئيديالوگيالارى مەنەن كاموونيست بەشتەر سابوزنا قارشى تەربيەلەرگە ترشالار. بۆل يولدا ئولاردنڭ بەشرون ئرەوشتە عەمەلى ئشكە ئوتونماقلارن كورەنڭ: 28 نچى يلدان بيرلى قازان موللالارى هەم سەودەگەرلەرى تاراتقان «ئيسلام بالاسى» ئيسملى بەشرون ژورنال عەمارلئپ ياتقان. ژورنالعا قوشمتا ئينتەپ ئاپرئم براشورالاردا سعارلعان. ئولار بنداڭ مەندەنگەندە توقتاپ قالماعاندار 27 يلداڭ ئاپربلندە ژورنال ئرگەمندە 36 كشەدەن ئورعان «حەقيقەت يۆلدۆذى»، «سەبەسى» ئويوشمالار ئويوشتورعاندار.

بنا، ئيبتەشتەر، بنداڭ دۇشمانداربڭ نيندەى ئشتەر ئشلەپ ياتالار. بيلدەلى، بندداى ئشتەر، بنداڭ سەبەبى تەربيە ئشلەبەن يۆمشاق بولعان تورنداردا عنا بر ئاذ شاوقەم مۆمكين.

ئەگەردە بۆ ئاولداردى ئالئب قاراساق، كوبكندە ئورنداردا پارتيالمى بەشتەر ئۆكتەل، كامسامولداردا سەيەسى بلملەرى توبەن. قايبر مولەر پارتيە هەم حوكومەتنڭ ئوتقان حەدزگى سەيەسەتى مەنەن تولى ئرەوشتە تانئش توگل ئيكەنلگنەن كورربز. ئونڭ ئارقاسندا ئورنداردا ئۆرلۆ سەيەسى هەم ئيقتيسادى مۆيم كامپانيالار (ئاشلق يئبو، زايم تارانو) مەلندە، ئاولداڭ كولاك قاتلامى شاوقەمنا بيرئلئب قلو بارعان ئشكە قۆماعاولق ئوذرعاندارن گەزيت بيتەرندە كور گەلەب ئوتنك. دۆرۆث، بندداى كورنشتەر بالپى ئوت ئالعان بر نەمە ترگل. شولاي بولهلا ميرەكلەب ئۆسۆرا عتلاى. هەم بنداڭ دۇشماندارنڭ سيستماتيچسكى، بندگە قارشى ئش ئالئب بارالار، بەشتەر ئاراسندا ئوذ يۆعۆنتولارن كيگەيتەرگە، بەشتەر ئارقلى ئشنەگە زارار كيلترگە ترشالار.

بنا شونڭ ئۆسۆن بەشتەر ئاراسندا سەيەسى تەربيە ئشنى نقلى بر پلان مەنەن قويئلرعا تئيش. بۆل يولدا بندە يقتشيدلكتەر كوب ئەلى. كوپكنە يەچەيكەلەر بعا تيكلئم سەيەسى تەربيە ئشن پارتيامڭ بەشتەر ئاراسندا توگل، كامسامولدار ئاراسندالا ئيئشلى بيكلگنە قويا ئالماعاندار ئەلى.

بعان مولڭ بۆل ئشكە ئوذداڭ ئيعتيبار يونەلدترلگە تئيش.

حەدزگى كۆندە پارتيا، كامسامولداڭ بلمەن كوتەرو يولندا ئۆرلۆ سارالار كورە، ئيئشلى كورسەتمەلەر بيرە. ئۆزا. شولايوق بۆل يولدا كامسامولداڭ يومارعى ئويوشمالارئلا توبەن ئويوشمالاردى قوللانمالار مەنەن يعەكسلك مەنەن ئەذمين ئيتو سارامن كورەلەر. لەكين بۆلعنا بلمەى يالپەنڭ ئوذ ئينسيپاتيۋامن كوتەررگە كەرەك. ئونڭ ئۆسۆن بيلدەلى بەشتەردى ماتبوعات مەنەن ئەتمين ئيتەرگە، ئولارداڭ مەتبوعاتنى هومەلى ئوقئب باروون بوليررعا كەرەك.

بەنديچيكە كورسەتكەن ئشتى ئشلەو، تۆگەرەككە يۆرۆو مەنەنگنە سيكلەنو عەدەت بولئب كيتكەن. بنا شونڭ ئارقاسندا كيلئپ سعقان ئۆلگەن بر يقتشيدلك بار، ئولدا بولهاواقتلى ماتبوعاتنى دائيمى ئر ئوشتە ئوقئب بارماو. كوپ كامسامولدار، بيگرەكتە ئاكتيف هاناللماندارئلا، گەزيت ئالدرمايدار، هەر واقت ئوقئب بارمايدار. شونڭ مۆذۆمتەندە كۆندەنڭ مەسئەلەلەر مەنەن تانئش بولماو، ئورمۆشتان ئارتتا قالوسلق، بيگرەكتە كامسامولداڭ ياڭى ئش ميتودى مەنەن ياقتى تانئش بولماوسلق هيئاتلمەى. بنعى بيگرەكتە كامسامول مانبوعاتنڭ قنەنەتلەنرلك ئارالماوئ ئاسىق كورەنە. بۆزا، باشقۆرتۆستاندا 15 مڭدەن ئارئق ئاتار، باشقۆرت كامسامولى بارئە، «يەشيوفسل»، «باشقۆرتۆستان بەشتەرى» ئاڭ ئينكەنيڭ تيراژى 4—6 مڭ تيرەمئنەدە ئۆيۆۆلە. بنا بۆل كورنئش بردەن، پارتيانڭ: «مانبوعات بالپقا» تيگەن لوزنگەن ئورمۆشقا ئوتكەرودە

IGEN UꞐЬŞЬN KYTƏRƏJEK, KERƏЪTEJƏN XUŽALЬQTARЬN KƏLLIKTIFTƏRGƏ OJOŞTORAJЬQ, JƏMƏƢƏTJERE ƟЪTƟNDƏ KYMƏKLƏP EŞLƏJEK.

Kətevselər jallau

Avьldan đaxəder kətevselər jallav həm jallanьv eşe şaşlьnьv aldьnan, kətəvse bulьp avьldьꞑ batьragь, jarlьhь jallana.

Jađ qəđəttə avьlda jarlь, jabaqa adьqqa nьq aptьraj, alьr jere bulmaj. Qara jaddan əd xaqqa bulhala eş edləj başlajđar. Şul eş edləvselərdeꞑ berehe ulda bulha kətevselər terkəme inde. Ular jaꞑь aşlьq jeteşkəngə qəđər aşarqa kyp kərək bit, oshođьraq bulhala jallanьrqa kərək tip kyptəre zakundan tьş tybən xaqqa, qьъьnqь xaqtar menən avьl xalqьna kətevgə jallanalar.

Bьl eştə beđđeꞑ təp ьurьstarьbьđđa, jallanьvsьlarđь, kəmhetməъlek şarttar menən mal ejələre arahьnda duguvьr iđđəşevđən bulьrqa tejeş. Jallavsь avьl xalqь arahьnda, qomhođlьqqa barьp, kətəvsene tybən xaq menən jallarqa tьrьşьvsь, kulak, mullalarđьꞑ jəđən asьp halьrqa, ularqa həm đəjem kerəъtejəndərgə, kətəvselərđeꞑ, vazifahь, xoquqь xaqьnda xəkemət tarafьnan təqəjenləngən tərtip, qaqiđələre bar, ul zakun, qaqiđələrđe bođop, dugavar tədməvgə tьrьşьvsьlarđь pralitarijat sutь qьđqanmaj xəkem itəsəgen aꞑlatьp ytərgə kərək.

Dugavarđь eъtən. eъtəngenə tədəv arqahьnda, jamqьr, əđəm ьъqmaъlьq kəndərdə kətəvsene maldar menən qьrqa ьъqьvqa, keslevđər, tərtiphed qasqan maldarđь kətev menən tabьp ejənə kilterevđər eş miđgelendəkypkenə osoraj torqan kyrneştər. unan zakun bujьnsa kətəvsegə jallavsь, ьlac, hađ itektəre alьp birərgə, kətəvsene aj hajьn jerəp aşavqa keslev bulmaъьqa tejeş. Bьjьlqь dugavar tədəv meləndə beđ kamsamuldar bьqa ajьrьa iqtibar itərgə, dugavarqa bьl punkьttarđьꞑ bətəhendə indererge tьrьşьrqa tejeşbeđ.

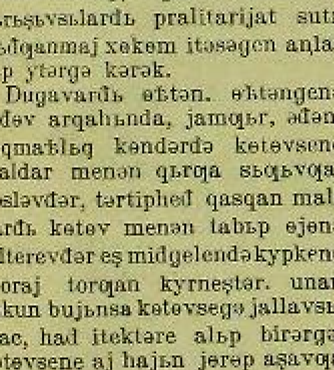

Əiptəşə FƏJZI.

Kətəvseneꞑ iꞑ zar ilaqan jerelə, eş xaqьn vaqьtьnda jьjьp ala almavь. Bьqa beđđeꞑ jallavsь kerəъtejən aqajdar əđ iqtibar itələr, xatta qaj berəvđər tyləməjđə qalalar.

Zakun bьl turala bьlaj tej:

— «Eş xaqьn jьjьp alьv, kərək vaqьtta aşarlьq eş xaqьnan hoꞑaqan nəmənə jььv, kətəvsene ьstьraxavajt itev, kətəvsegə jekmətelməj, bəlki jallavsьlar arahьnan ber xaslap vəkil hajlanaъ» ti.

Dimək jallavsьlar arahьnan eşməkərle, kətəvseneꞑ mənfəqəteꞑ kyđəterlek, ber eşməkər keşe hajlarqa kərək. V. ƢIRFAN.

Tixnika kylturalarьn kantraklaştrьvda kamsamuldar qatnaşьrqa tejeş.

باشقورتوستان ئودەك ستاتيستيكا ئوپراۋلينيەسئنئڭ كورهەتئوئ بويئنسا، 1267 نسئ يئلداعئ بۇنە سەسئو مايدانئنئڭ 0،7 پراتسينتئنا كيندر سەسئلگەن ئەبئئن 0،42 پراتسينت بولعان.

بئنا يئل كولتورالار ئوكٔش بيرئو باعئنان ئيڭ يافشئ ئوسئملكتەردئن هانالالار. مەڨەلەن: ئورتاسا ئوراژاي بولعان يئلدار ڨان 6 سينتنر ئوكٔش بيرە. يئتئنئڭ ئوڔلوعئون هاتئب 300 هوم داحوت ئالب بولا. شولايوق يئئن ئورلوعئوناندا شول تيكلم ئوكٔش هەم داحوت ئالئنا.

كورهەتئب ئوتكەن كولتورالار يافشئ ئوكٔش هەم داحوت كيترو مئندئنگەنە سيكلەنمەينسە، كٔرەشئيئن حوڨلئعئنئڭ ئش كٔوستەرئنئن تيگئ ئورنوشتە فايدالانوعا ،ئونئڭ ئود حوڨلئمن هەم سەنەعەتئنئ سيرئيا ،مئنەن تەمين ئيتئوگە بيك ذور بارذام ئيتە. كەرەكلئ تاوارلاردڭ حاڨلارئن ،ئوسهەلاندئروعا مۆمكينلكتەر تئودئرا.

لەكين ئشنئڭ شولاي بولووئنا ڨاراماستان. يئنە تيحنيكە كولتورالارئن سەسئو تشەئرئن، باشقا يافتارعا ڨاراعاندا بيك كوب ئارتئا تورا. ئەگەردە 28 نسئ يئل سەسئلگەن كيندر هەم يئئن ئوڔلوڨلارئن ئالب ڨاراساق، يئلاردڭ سەسئو مايدانئ هەم ئوكٔش بيرئودەرئ 27 نسئ يئلداعئنان بيك ئاڨ ئايرئلا.

ئانا شونئڭ ئوسئون بئئ يئئل باشقورتۇستاندا يئئن هەم كيندر سەسئودئ كانتراكلاشئروب، شونئڭ مايدانئن كيگەيتئو هەم ئوكٔش ئارتئروعا ئوشئرعا تيئشبئز. لەكين باشكوپحليبسايوز ،يئل تيحنيكە

Qəzitəbeđđeꞑ elekke javaplь ridaktorь xəđerge honda kamsamuldьꞑ Başqortostan ɵlkə kamitətь javaplь sikritarь iptəş ƏXMƏT XƏDISEF.

كولتورالارئن كانتراكلاشتئرو ئشئنە هوكٔما ڨالب باشلاندئ.

يئنداعئ عەيب بر باشكوپحليبسايوز عاعئنا ئوشمەي. يئل تورالا بولعان ئش بولدارئن كورهەتئو- كەرەك بارافتار مئنەن تەمين ئيتئو، كورهەتمەلەر بيروەدە ئوذەكتەلە عەيب بار.

باشقورتوستان حوموماتندە ،يئئل ئاۋانس بيرئو بولئ مئنەن تيحنيكا كولتورالارئن 1500 گيكتار كانتراكلاشتئروعا ئويلانئا.

،يئل ئشتئ تولتئهئ مئنەن بۇيۇمعا ئاتقارو ئوسئون باشكوپحليبسايوز ئودئنئڭ ئاپپاراتئن كيگەيتئو مئنەن بوگە ،يئل ئشتەگئ بۇنە بلگەنەردئ يارذامعا سافئوا. يئما تئيشلئ بولعان ئش سارالارئن كورە.

باشكوپحليبسايوز ئودئنئڭ ئش يئلانئ بويئنسا، ئاۋانسلئ كانتراكتاسيياغان تيئش، تاعئئلا ئاۋانسهد 1650، گيكتار يئئن كانتراكلاشتئرعا تيئش.

بر نسئ ئاپريلگە ئالئنعان مەعلوماتكە ڨاراعاندا، يئئن 35،3 پراتسينت، كيندر 9 ،5 پراتسينت كانتراكلاشئولعان.

ۇ) ڨاڨارئلعان-ئاڨلبافئش ئوڔلوڨفئا عئنا سەسئو؛ هەم يانقا ئورلئ ئاگرانوميا سارالارئن فوللانو كەرەك. (ئاگرانوميا يارذامدارئ بوشلاي كورهەتئلەسەك).

Təzribəucaskalarь ojoştrьla.

تيحنيكا كولتورالارئن، سەسە ئورعان بيرەردئڭ كانتراكلاشتئرو ئشئ مئنەن بوگە، 36 ئورئندا كيندر هەم يئئن ئورئنئڭ هەم كورگەذمە ئوچاسكالارئ ئويوشتئروعا ئويلانئا.

يئلار يافشئ ئوڔلوق مئنەن سەسئلە هەم مينيرال ئاشلامالار مئنەن ئاشلانئاڨتار.

ئاشلامالار ئورئندارعا يئبەرلدئ. تيئ كوندەن ئاڨارئلعان ئوڔلوڨتاردا يئبەرئلەسەك.

kamsmauldьꞑ uꞑьş

Paxutьnda jort kamsa muldarь.

بيگنگەكنە كامسامولدڵ ،ئوكٔلش كوتەرو پاحوتئن ئوذعارئوعا تەذئرلئك، پاحوت ئالدئندا ئورعان مۆهيم بورستار مئنەن كامسامول هەم پارتئياعئڵ يەشتەر ياللپئن ئانئشتئرو، ،يئل يولدا كيڭ يەمەعەت فيكرئن ئويلاب، پاحوتقا ياللپئ حاراكتير بيرئو بولئندا يۇرت كامسامولئ مۇڭلاعان.

ئودەك كامسامول كەميتەتئنئڭ پاحوت تورامئنداعئ حاتئ، ئولكە كەميتەتئنئڭ ديريكتيفئ، يەمەعەت ئاگرانومئا سارالارئ ـ يەچەيكەلەرگە يارئب يئتمەگەن ئيئنئ ئەلئ. (ئاپريل باشتارئندا) پاحوت تورامئندا ديريكتيفتار، يەچەيكەلەردە ئوكٔئل، يۇرت كەميتەتئنئڭ ئوذئندەئنقلاب تيكشئرئلمەگەن، ئورنداعئ ئش شارايئتتەرئنە ئوكٔايلاندئرئلماعان. (ئورۇۋت ئوۋئوم سەسئو كامپانيامئ تورامئداعئ ۋالكامول پلينومئندا مەسەلەلەر قويلعان، لەكين ئاندا پاحوت تورامئندا، سەسئو ئوكٔايئ مئنەن يەچەيكەلەردڭ كانكريت ئشتەرئ تورامئندا، ئاسئق تەفسيلئ ئاذ كورمەتئلگەن. سئعارئلعان، فارارذار، ئش بولدارئ شولايوق يەچەيكەلەرگە بارئب يئتمەگەنلەر).

8-9 نسئ ئاپريل كوندەرئندە بولئب ئوذعان كامسامولدڵ يۇرت، كەنفيرەنسيەسئ پاحوت تورامئندا بيك ئنقلاب سارالار كوردئ. پاحوت ئالدئندا ئورعان كانكريت بورستار، ئايكامول ئوذئوگەن ئاگرانوميا سارالارئ، كەنفيرەنسيە دەليگاتلارئ مئنەن كيڭ كولەمدە تيكشئرئلدئ، ئورنماڨاب ئوكٔايلاندئرئلدئ.

شولوق مەسەلەلەر يۇرت حومەلئندە ئوۋقئب يانقان كوڅئئيەئتەر كورئتئمندا، پراكٔرامالئ زەنئيە سەعەتئ فورماسئندا، كورسانتارعا ئاكٔلانئلدئ. شونئڭ ئوسۇئدە، ئوكٔلش پاحوتئ تورامئندا ئوتكەرئلرگە تيئش بولعان ئاكٔلاتئو ئشئن هەم پاحوت ئالدئندا ،ئورعان بورستاردئ

Raskur ŞƏMSETDINEF.

عەمەلگە ئوتكەرئو يرلەدارن ئنقلاب تيكشئرئو، ،يئل بولدا يوعارئ ئورگئنداردان يئبەرئلگەن ديريكتيفتاردڭ ئاكتيف مئنەن ئنقلاب تيكشئرئلئوئن، ئوئشو يۇرت كەنفيرينسيەسئ ئوتكەن كوذئمن هانارعا تورا كيلە. ۋالكامولدڭ ئسن يئتەكسئلەگئندە، شول كوذئمن باشلانئئ ئئيەرگە تورا كيلە.

ئشتە بولعان قايبر ئوكٔشتاردئ هانايبئز.

پاحوت ئوذعارو ئشئنە هوڭ باشلاو، يئل يولدا كانكامول يئتەكسلەگئنئڭ يۇمشاق بولئووئنا ڨاراماستان ئايوم يەچەيكەلەر ئشئندە قايبئ بر مۆهيمگەنە ئوكٔشتار بولئووئندا كورپ بولا ئالار مئنا نەمەلەر:

سەسئو كامپانيامئ ئالدئندا ،ئورعان مۆهيم بورستاردئ ماساعا ئاكٔلاتئوذا، ئايوم يەچەيكەلەر ئئن كورگەندە، (سابرانيا، ئەكٔگەمەلەر) ئوڔلوق ئاڨارئئو ئشئن ،ئويوشتئرو ذا، بولعان ئورلوڨتاردئ ئاڨارئئوذا ئايوم ئشئ كەرلكتەر بار. مەڨەلەن: مەسكئو، ئالبارئ، ڨاراسا يئلما يەچەيكەلەرئ، ئوڔلوق ئاڨارئئو ئشئندە كامسامولدار گروپپالارئ ئوذئوپ ئاولئئ كولارئالدارعا بولئب ئش كورگەندەر سابوزدار ذا ئشلەگەندەر. بولعان ئوڔلوڨتاردئ ئاڨارئلئپ يۇتوگە باردام ئيتكەندەر. هوڨوملەلە، كوبكئنە ئاولئدارذا بولعان ئوڔلوڨتار ئاڨارئلئپ يۇتكەن دەرەۋەمئندە.

كالليكتيفتار ئوذئو، ئاوئل حوڨئعئ كانتراكتاتسيياسئ قايبر يەچەيكەلەردڭ ئولكەنگئنە ڨاتناشلئقتارئ بار.

سەسئو كامپانياعئ هەم پاحوت ئوكٔايئ مئنەن كامسامول هەم يەشتەر ماساسئندا كالحوزدار ئوذئولوشئنە بولعان حەرەكەت ئونە. هوكٔمئ ئايئارذاعئنا 100 لەپ كامسامولدڭ كالحوزدارعا ئاعزا ئيئتئلئب يەلئب ئيئنلەرئ يەما فاكت. (حەذئر كامسامولدڭ 62% نئ كالحوزدا) يئنا بئنداي ئوڤەگئ فاتناشودار هەر بر يەچەيكەلە ئيئلەيكئنە بولهالا بار.

ئە. حەديسئف.

بئلدئرو

4- ماي 4 سەعەتتە موزتيحنيكوم يينامئندا ت.ب. يشتەر فاكتئفئ ئيئلئشئ بولا. كٔون تەرتيبئ: يشتەر هەم ئينترناتسيانال تەربيە مەسەلەسئ.

Pьraizvadьstьva kantraktatsьjahь

باشقورتوستاندا باشكوپحليبسايوزدڭ بئلانئ بويئنسا، يئل يول ،مئندەنە (ئوذەكئنئ بيرئلگەن ئاقسا ئيئەبئنە) يئئن 410

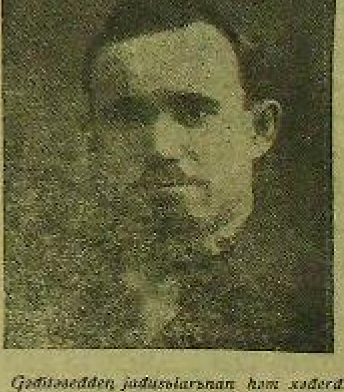

Gəzitəbeđđeꞑ jađusьlarьnan həm xəđerđə aktif jađьsьsьhь QƟMƏR iptəş ILBAJ.

گيكتار، كيندر 400 گيكتار كانتراكلاشتئرئلعا تيئس ،بولئب، حەذئرگە تيكلئم، يئئنئ 6 پر. كيندر 3،5 پراتسينت قئنا كانتراكلاشتئرئلعان.

يئلاردان ،ئش، باشكوپحليبسايوز ئوذ ئيئبئنەن تاعئلا بو گيكتار يئئن، 424 گيكتار كيندر كانتراكلاشتئرعان ،بولئب ئولكەگە تيكلم پرائيزۋودستۋينئ كانتراكتاتسيياسئنئڭ ئافئرئن بارووئنئڭ ئوب سەبەبئ، كەگەرئتەنئدەرگە كانتراكتاتسئئوسئون بيرئلە ئورعان كريديتتاردڭ ئەرتيبلئ ئورونشنە بيرئلمەوئ؛ يئگكەركنە بئر ئشلو ئوسئون بئئنردڭ كەرەك بولعان ئورالدارڭ بئئنردڭ حەرەۋلە يئبەرئلمەوئ ،بولدئ.

Kantraktatsьja esen kypme aqsa birelə.?

كيندر سەسە ئورعان بئئردئ كانتراكلاشترعان حوڨلئقتارعا، كيندردڭ هەر بر گيكتارئنا 42 هوم 50 بين يئئنڭ هر بئر گيكتارئنا 12 هوم پراتسينت ئاقسا بيرئلە.

بئنئڭ ئوستئنە، بئئن هەم كيندر ئوڔلوڨتارئ بولماعان يارلئ حوڨلئقتارعا، كانتراكتاسيياعوسئون بيرلگەن ئاۋانس. ئاقسادان ،ئش، حوكٔومەت ئارانئنان قويلعان ئارزان حاق مئنەن ئورلوڨتاردا بيرلەسەك.

Kantraklaşьv eşe aldьnda torqan burьstar.

تيحنيكە كولتورالارئن كانتراكلاشتئرو ئشئ سەسئوسئلەر ئالدئنا بيك كوب بورستار قويا.

مەڨەلەن: ئا.) سەسە ئورعان بئئردئڭ ئيرئنە هۇرو هەم شول واقئتئوق ئورماتئو؛

ب) هۇرگەنئنە باقسا-ئامئق ئشتەرئنە زارارلئ ،ۋاسان ئوڔلئ قورۋئتسئارذئ ئولتئرئولك هەم سوب ئولئندئر قالئپ سفاتلئق ئيتب ئەرئڨتەرەك هۇرو؛

Berləşegeđ bətə donja pralitarđarь!

ƄNSE JЬL SЬQA

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929 نسى يىل
1 ماى شەرشەمبى
№16-17 (130-131)

ياذىلو حاقى بر ئايعا 15 تيىن
3 ئايعا 45 تيىن 6 ئايعا 80 تيىن
يىللىق حاقى 1 هوم 50 تيىن

رېداكسيەنىڭ ئادرېسى:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштяре“

كامسامولدڭ باشقۇرتۇستان ئۆ-
لكە كەميتەتى تاراتا سنعا-
رعان ئۆرعان ئاذنالىق گەزيت

Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Jəşəhen S. S. S. R. đь haqlav ɵsɵn impirejaliz huqьşь menən kɵrəş kɵnɵ. Jmpirejaliz jəberenə qarşь, iđelgən şəreq xalьqtarьna pьralitarьjat sələme.

Berense Maj rivəlytsejyn kɵrəş bajramь

بىرنسى ماى بايرامى، بورژووا حۆكۆمەتەرىنىڭ كوره ئالعان، حەسرەت مىنەن كاپىتال تاراھىندا سىنفى كۆرەش ئوذعىرا تورعان، رېۋالوتسىيون كۆرەش كۆنۆ بىل كۆن سىنفى كۆرەشتىڭ فىذلو بىرتوت ئالا تورعان كۆنۆ. ئە ساتسىيال دېماكراتتار بىل كۆرەشتى نىسك بولهالا توقتاتو، مورەللەندىرو ئۆسۆن تورلو سارالار كورەلەر. مېنشېۋىكتار بىرنسى ماى بايرامى دېمانستراتسىياهىن بىيالار، ئە پاليتسىيا، فاشيستار، فاشيستار دروژينالارى رېۋالوتسىيون حەرەكەتتەرذى ئاتالار، كيسەلەر، ئوتىرەلەر. بىلارى ئىيىندە بورژووا سىنفىنىڭ عالى وەناپلىمىن مافلاوسى، مانلىقى، باللانسان تولاردىڭ مالدانتارى.

بۆتە دۆنيا پرالىتارياتى 1- ماى كۆنۆ ئوندىرىنىڭ بۆتە كۆستەرن ئۆيۆشتىرا، رېۋالوتسىيون ئەرمىيەهىن ئىسنا هەم ئىشلەلاي، بىبانۋى ئسپوساپوسى، ئىشلەمىن مىناي هەم شونىڭ مىنەن بۆگۆنگو بالفىلى كۆرەشكە حەذرلەنە.

دۆنيا موعىشلان هولڭ بىرنسى ماي ئول ئيلڭ ئاسفق سينفى دۆشماندارى بولعان بورژووا مىنەن كۆرەشكە حەذرلەنو كۆسەن بارلاو مىنەنگەنە بىكتەنەي. بەلكى تۆذ ئشندە بولعان «رېۋالوتسيەل»، ساتسىيال-دېماكراتتارى هەم ئۆيۆشقان ساگلاشاتىلەرگە-ئانلقتارعا قارشى ئوت ئاسنو قاتي كۆرەشكە ئالپ بارو ئىيگەنە ئونكەرلەلەر.

رېۋالوتسىيون پرالىتارىيات كامونيستار پارتيامى يتەكسلگەنە ئتنال ئەلەمەسى، رېۋەليوتسىيون لوزنىلار مىنەن هىس بر فورمتودارعا قاراماي، ساتسىيال-رېۋەليوتسىيون كۆرەشكە بۆتە ئشسى بالپىهن ساقرب دېمانستراتسىاعا-ئالار. تولار مىنەن بىرگە، ئشسى سىنفىنىڭ رېۋەليوتسىيون كۆرەشنە ئاقلى بارذامسى هەم ترەگى بولعان كامسامولدار يتەكسلگەنە پرالىتار يەشتەرذە ئالدىنعى سافقا تىنلىلەلەر.

شوعا كورەلە بىذ تولاردىڭ رېۋەليوتسىيون كۆرەشتەرن قوتلاپ كامسامولدار سەلەمىن يىبەرو مىنەن بىرگە، بەشەمىن بۆتە دۆنيا پرالىتارذارنىڭ رېۋەليوتسىيون كۆرەش بايرامى ئىيىف.

بىذىڭ سەوېت ئىلىندە بىلگەلى، ئسكى دۆشماندار (كولاك نىپماندار، موللالار) ئلواق بورژوواسلىقفا قارشى بونەلترلگەن فترقلو كۆرەشتە كامسامول ئارمىياهىنىڭ يتەكسلگى ئاتنىدا بۆتە ئشسەن يەشتەرذىڭ سينفى هىل كورلگن ئارتىرو، تولارذى، تۆشۆ تەگەلەلە قوراللاندىرو، مىنەن ئوتەرگە تىيش.

بىذ بىرنسى ماى كۆنۆ پارتيانىڭ ئالدىندا قويعان بىيك بورستارن، بەعنى ئىندوستريە تىيىن تىذلەتو، ئاول حوژالىعىن ماشينالاشتىرو، كەللىكتىۋلەشتىرو، ئونىڭ توراۋايلىعن كوترو هەماق مۆهيم بورستارذى ئالعا قويب، تولارذى كىتكويتلەشترو، ئونى حەل ئىتوگە ئاولدىڭ باتراك بارلىعن، هەر كيىك قاتلام تورتا حاللىلارن تارتو، تولى قاتناشترو ئرەوشندە ئونكەرگە تيش بذ.

بىذنا يىل ئشسەرذى بۆيۆمعا ئاشىروذا ئىلىك ياقن قورال بولعان ماتبوعاتنى، يەشتەرذى تەربيەلەوسى يەشتەر گەزيتەرن كيىك قاتلام باليالا باقنايتوذا عەمەلى سارالار كورەرگە، ئونى تاراتوذا باقندان قاتناشرعا تيش بذ.

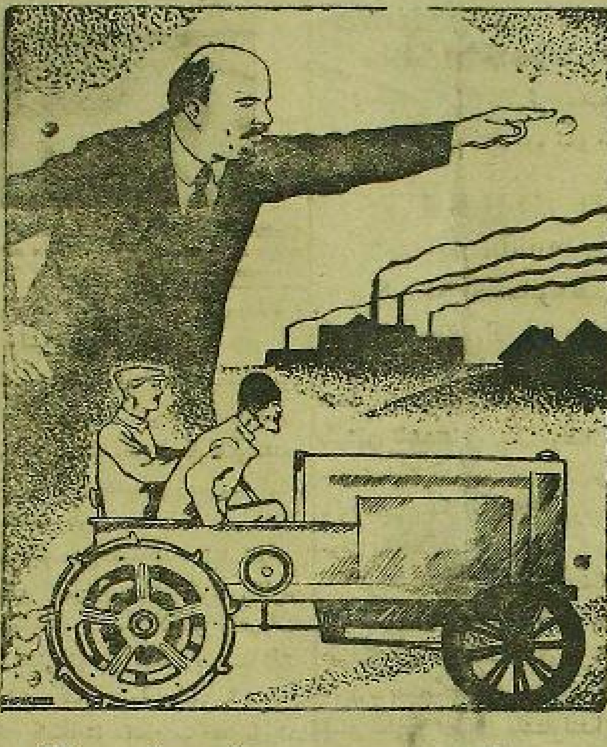

Donja kamsamulь

ئاق تېررورذىڭ كۆندەن كۆنگە مۆئۆمى كۆسەيوگە قاراماستان كامپارتيا يتەكسلگى مىنەن قىتاي كامساموللى ئونەئلعى. ئوزى پريدپرئياتيەلەرذە كامسامولاردىڭ تەئثيرى يەش ئشسىلەرگەنە توگل، ئۆلكەن ئشسىلەرگەلە ذور. كوبەن توگل ترانسىيە كەنېسسىيەمندە زاباستوفكا بولب ئوتكەنى. ئۆشۆ زاباستوفكالا كامسامول ئشسىلەر قودعالشى يتەكسلك ئىتتى.

كانتون-حانكاو كوك ئۆرى سەنەعەت ئۆذەكتەرنى كامسامولدىڭ ئۆيۆشمالارن توذذرو بيك تقلي ترموشتە بولهالا، ئۆيۆشمانى بولعا مالرعا كامسامول بولدرا ئالدى.

حەذرگى واقتىعى، قىتايدا بارعان گىنېرالدار موعىشى قىتاينى تەمام بۆنسنۆتى: كوب ئورنداردا ئشسى-كترەئتيەتەر ئاسىلالار. قىتاينىڭ كرەستيەندەرلە حەذر يل ئاسلقتارعا توذە ئالماي كۆرەش ئاسارعا مەجبور بولدلار. ئاندا كامسامولدار يتەكسلك ئىتە. حەذرگى واقتتا قىتايدا يەش ئونمرذرذىڭ كۆسن مافلاوذالا كامسامول ذور ئوكشلقدار كورەتب توذن سەيەسى يتەكسى، كامپارتيەنڭ يارذمسنى بر ئۆيۆشما ئيكەنن تاسق ترموشتە كورهەتتى.

بورژووا يەشتەرى تارالا

بۆلعارئيا كامسامولدارنڭ ئشسى-كرەستيەن يەشتەرنە سەيەسى تەئثيرذرى زلمى. بۆتە دۆنيا يەشتەر كۆنن ئوذعارندا بۆلعارئيا كامسامولى «ئيمپېرئياليزمعا قارشى كۆرەش» تيگەن يەشتەر گەزيتەمن سلعاردى. ئۆشۆنىڭ تارفاهندا بيك كوب ئورنداردا يەشتەرذىڭ كەنفيرنسيەلەرى ئوذعارلدى. «ص.س.ص.ر.ذى هاقلاو» كامپانيامىلا فەنعەتلەنرلك ئوتتى.

لەكين، كامسامولدارذىڭ ئشى كوذگە كورنرلك بولهالا، ئش شارتتارى بيك قىين. موكمى واقتتا بولعارئيا حوكومەتى ئاق، تيرروره مىنەن كامپارتيانى، كامسامولدڭ پرافسايوزدار ئۆيۆشماهى، ئشسلەر ئۆيۆشماهىن، يەش ئشسلەرسايوزى، كرەستيەندەر ئۆيۆشمالمىندا يتەكسلەرن توقتاومى قولعا ئالا.

بورژووا يەشتەرذىڭ ئشتەرى هونە بارعان هان باعنانىدا كەمى بارعان كورەبذ. ميللى ئسپورتسلار ئۆيۆشماهىندا 25 مڭ ئاعزا ئىنى حەذر بارى 6 مڭگنە قالدى. ديماكراتلار يتەكسلگى مىنەن ئش ئالب بارعان يەشتەر ئۆيۆشماهى تارالعان ديب ئوذذرى توك ئىعلان ئىتتىلەر. ئستوديېنت هەم ئستوديېنتكەلەرذەنگىنە حيسابتان ساتسيال ديماكراتتار ئۆيۆشماهىنڭدا يەشتەرگە، شولوق ئستوديېنتتارعالا بردە تەئثيرذرى يوق. «بوتنق»، «ئيلنى مافلاو» تيگەن فاشيستار ئۆيۆشمالارئلا تارالو ئالدندا بۆتە بولعارئيانىڭ كۆن سەعش باعنداعى يبلشارندا بارى 800 ئاعزامى قالعان.

ئشسى يەشتەرنە سايوزدڭ تەئثيرى تارتا. ئول ئوذىنڭ سينفى مەنفعەتن ئالعا قويب ئش ئىتە. قىتاعا واقت ئسندە 2 مڭ ئاعزاعا يتكەن. فاشيستار مىنەن كۆرەشتە ذور ئوكشتار بار.

بولعارئيا كامسامولنڭ سەيەسى كۆرەشىنى ئيكلم ذور بولهالا ئيقتيسادى حەلى يومشاق. كرەستيەن يەشتەرى ئاراهىندا تاروعنا ئش ئالب بارلها عۆمومەن ئاولداعى ئش يۆمشاق. پرافيزوونستوا يەجەيكەلەرئلە هان باعنلا ئاذ. ئاكتيف سارالار عۆمومى ياليى ئاراهىندا پرافسايوز هەم مانتى ئش تەرذى بولعا مالامى بار ئەلى.

كامسامول ماتبوعاتى ئشسەن يەشتەرگە.

ئىلىمىذذە ساتسياليزم ئۆذو ئشندە ئشسەنلەر ماسسانى ئاكتيف ئىلقترو هەم تولارذى ئۆيۆشتىرووذى ئوذئنە بورئس ئيتۆوب ئالعان پارتيا، سەۋيت ماتبوعاتى 5 نسى مايىنى بايرام ئىتە. ئونىڭ مىنەن بىرگە بۆذەر مىلەگەن حەبەرسلەر ئارمىياهى هەم ئشسى كرەستيەن ماسسامى لا بايرام ئىتە. تولار ماتبوعاتىڭ س.س.س.ر.ذا ساتسياليزم ئۆذولشى تيرەمەنە ئۆيۆشترو بولىندا، ئوذ ئۆذىنە يوكمەگەن بورستاردىڭ نى ترموشلى بۆيۆمعا ئاشىرلوون كوذذەن ئونكەرەلەر.

تولكە گەزيتەرذڭ باشلاوى مىنەن يل يىل ماتبوعات كۆنۆ «5 نسى مايى-مەدەنى ياحوت» ئيتەنە بر ئايلق كامپانياعا ئەورئلدى. ئىلىمىذذىڭ ساتسياليزم ئۆذولشندە عايات ذورمسئوليەتلى بر دەورگە ئينووى مىنەن ماتبوعات ئوذئنە يوكمەلگەن بورستاردىڭ ئاورلاشووى، تاعىلا ئلسواق مەسئولليەتشووى هەم ماتبوعات كۆنۆنىڭ دينى بايرام «پاسحا» مىنەن بر واقتقا تورا كيلووى-ئۆشۆنداي ئوذاق واقتقا تارتلعان مەذەنى كامپانيا ئىعلان ئيتودى ئالعا كيلترئب باستردى. بىذنا ئۆشۆگا كورەلە ماتبوعات ئايلقى ئايەرم ئەهميەتلى توت ئالا.

يل ياحوتتا، ماتبوعاتنى باليالاشترو؛ ماتبوعاتنى ئلسنو هەم ئونى يافشرتو بالشويك ساۋيت ماتبوعاتى لينين هوذى مىنەن ئەينكەندە كالليكتيف ئونەدەوسىگىنە توگل، كالليكتيف ئۆيۆشتروسى لا. ماتبوعاتنىڭ ئاكتيف قاتناشوسىنى بولعان هەر بر ئشسى-كرەستيەن حەبەرسەيى 5 نسى ماى ياحوتندا ئوذئنىڭ ئاول، پريدپريەتيەمىنە بيك كيسكەيرگەنە بولهالا، بوەر مەذەنى سارانى ئشتە ئونكەررگە تيش. ئينى لينين، تيمەك، گەزيتەلەرذىڭ ساتسياليزم ئۆذولشنىڭ ئاكتيف قاتناشسىلارى بولعان حەبەرسلەر 5 نسى مايىنى موذ مىنەن، داكلات مىنەنگىنە هيياب ئونكەرمەينسە، ماتبوعاتنى يافشرتو. ئونى تاراتوعا بيلەنگەن بوەر پراكتيك ئش كورهەتترگە تيشتەر.

باشقورتوستاندا واقتلى ماتبوعاتنىڭ تاراتلشى يىلدان يل ئوتە، 1928 نسى يىلدىڭ مارتندا 48 مڭ 604 دانە تارالها، يل يىلدىڭ مارتندا ئونىڭ هانى 69 مڭ 323 گە يىتتى. ئۆشۆنان يەشتەر ماتبوعاتى ئايعرب ئالىب كورهەتكەندە، «باشقورتوستان يەشتەرى» 1,500، «يەش يوقسل» 3,250 تارالا. لەكين نەسمە ئوزار مىڭ تاتار-باشقۇرت يەشتەر ئارمىياهىنا قاراتب سنعارلعان يل گەزيتەرذىڭ بىلاي تارالودارى هىس شيكهىذ فەنعەتلەذرلك بولا ئالماى. تۆرۆت ئوتكەن يل مىنەن ساعشترعاندا بذ ئيكى ئابقعا ئوتو كورەبذ، هەم كامسامول ماتبوعاتى ئيتەعر كوپ تارالها، يەشتەرذى ساتسياليزم ئۆذوگە ئاكتيف ئىلقتروذا كۆسەيە ئيگەن موذ. 5 نسى ماى ياحوتى كامسامول ماتبوعاتن ئشسەن يەشتەرگە باقنايتوذا پراكتيك نەتيژەلەر بيرەرگە تيش.

هەر بر كامسامولعا بر كامسامول گەزيتەمى، هەر بر ئوقى-ياذا بلگەن ئوئسر پارتياهىذ يەشكە بر كامسامول گەزيتەمى-تيگەن لوزنگا ئوتەلەرگە، كامسامول ماتبوعاتى ئشسەن يەشتەرگە، ئە، ئشسەن يەشتەر كامسامول ماتبوعاتىن يافشرتو، باليالاشترو ئشنە باقنايتلهن!

ماتبوعات كۆنۆ ئوتتى، ئش بۆتتۆ، تيب قاراوذارعا ئورن قالماهن، ماتبوعاتنى تاراتو هەر واقت سيستيمالى روشتە بارعا تيش.

Xəʙərse iptəş!
Aldьʙьđa đur səjəsi, dəvəmle kampanja-vaqьtь matʙuqattь taratьv eşe tora·ə hin ʙaş-jəştəre„n taratьtvđa nəmələr eşləneŋ -əle

Kamsamul jəcəjkələre həm jəməƣət ojoşmalarь.

Matʙuƣat ajь ajqanь menən heđđə gəzit, ƶurnaldar, kitaptar həm ʙaşqasa ədəʙijətte taratьv əsən ajrьm daimi eşselər ʙildələndeme əle? ular xəđer pьraktik eşkə totondьlarmь? totonmahaƣьđ tiđerək ʙaşlaƣьđ.

Kamsamul, xəʙərse, uqьtьvsь, paljt-prasvit həm puşta eşseləre:

Heđ kiꞑ qatlam eşse krəƀtejəndər jalpьhь arahьnda matʙuƣattьꞑ əhmijəte turahьnda əngəmələr, daklattar uđƣarahьƣьđmь?
yđegeđ matʙuƣat taratьv eşendə njndəj praktik eştər eşləjhegeđ?
Kantundar, heđ gəzit-ƶurnal taratьvđa aldьnƣь avьldarđa jarьş iƣlan jttegeđme? itməhegeđ eşkə ʙaşlaƣьđ!
Raskurđar, silkurđar heđ gəzit-ƶurnal taratьv eşenə totqarlьq itysələrgə qatь kerəş asьƣьđ.

Səsevgə əđerlek bara.

T-Q. kantunь qataj jorto Ser- ən avlьnda jađƣь səsevgə əder- k eşe jaqşь bara. Jort baş- qmahь kerəƀejəndər əsən 5jel- rgəs maşinahь aldь. Şulajuq loq tađarьqsь maşinahьna ri- ant ja'bap, sanaƣa ultьrtьp krə- ejəndər orloq tađartьv əsən, r kən hajьꞑ almaşlap alьp rətələr.

Kamsamuldardьꞑ bьl eştə qa- şlьqtarь jaqşь. Kyptən tygel rəƀtejəndər menən berlektə ike ixuz ojoştьrьldь. Bьl eştə avьl msamuldarь jul başsь urьnda baralar. Şulajuq Sermən kerəƀtejən jəştər maktabe uqьvsьlarь arahьnda səsevgə əđerlek alьp barьla, şul ajqan menən uqьvsьlar ber nisə avьldarƣa sьƣьp xalьq arahьna səsev paxutь uđƣarьp qajttьlar. Kyptən tygel ber ađnalьq jal itev kənən, səsev kampanijahьna bəjləv, uqьtvsьlar ajьrьm zadanьjalar alьp avьldarƣa taraldьlar. Şunьꞑ menən bergə mətbuƣat taratьv eşendə bergə alьp barabьđ.

Ƣ. Jəhanşin·

Kamsamuldar paxutta

Usalь jorto kamsamuldarь igen s- ьn kytərev paxutьna jaqьndan maşlьq eşe alьp baralar. Usalь lьndaƣь Ş. K. M. kamsamuldarьn sev kampaꞑjahьna qarata avьldar- sьƣarƣajьn ƣьnь tikşerevđərgə qaraƣanda rđьꞑ avьldarda uꞑьşlьƣьna eşələp ƣanlьqtarь belendə. Ikeasenən l avьlь kamsamul jəcəjkəheneꞑ şlьƣь arqahьnda ƣinvar ajnda sьqa orloq tađartqьs kiltərelep 15 fivralьqa qədər, səsev orloƣьn tađartqьstan ytkərelep bətəlde. avьl kyzuisendə hər kən hajьn igen qoraldarь tađatьlə.

Dəjem alqanda səsev paxutьnda Usalь kamsamuldarьnьꞑ qatnaşlьqtarь jaqşь bara bьl eştə kamsamuldar, kamsamul ojoşmalarь tarafьnan birelgən biriktiftərđe vaqьtь menən tormoşqa atqarьv tongəlenbə əktif eş alьp baralar. şunьꞑ menen bergə əle kamsamuldarđьꞑ kaliiktьifkə ojoşьvđarь artьq qənəƣətlənerlek tygel. bьl turala eşləhe bar əle.

Kam + jul

Beđđə səsev paxutь

Bьjьlƣь səsev Kampaꞑjahьna, qa- p T- Tanqavьr jortona kantun ka- samul kamitəte tarafьnan sьqarьl- a vəkildər qatnaşlьƣь menən, həm rigən diriktivtər bujьnsa hər ber msamulƣa səsev turahьnda qəmə- zьbaꞑjalar jəkmətelde.

Kedemtələr 5 orloq tađartьv əte- te 5 urьnda məktəp balalarь me- n berlektə jəgelsə boqalь, həm qsaslьq artilə ojoştьrьldь.

Mьnan təş jađьꞑ səsev kampanjahьnda qьđьl armis qailələrenə, jer hərəp, səsep birev, burazna bajramьna əđerlek, igen baƀьvьn arttьrьv, urazajđь kytərev, paxutь turahьnda, xalьq arahьnda nьqlь rəveştə aꞑlatmalar alьp barьla.

Qьƀqahь, kamsamuldar, paxut eşendə, kərək xalьq arahьnda aꞑlatьvđa, kərək qəməli eş alьp barьvđa yđđereneꞑ barьştarьn 100% menən bulmahьla, tejəşenə ytənələr.

Mirxəjđəref

Beđđə jaꞑьəlep xərəkəte.

T. Q. kantunь Q. jorto Sermən alь tirəhendəge kamsamuldar ꞑь əlepkə kysəl r. „B-jəştəre“ zitələreneꞑ 75% jaꞑь əlepkə sevenə jəştərđeꞑ qaraşь jaqşь. j ber jəcəjkələrđə jaꞑь əlepte 0% menən ytkərə başlanьlar inde.

Jaꞑь əlepsə uqьrƣa, jađarƣa belevse kamsamuldar belməvselərđe yrətələr, şulajuq qajhь kamsamuldar uqьtьvsьlarđan əjrənələr. Qьƀqaqьna əjtkəndə beđđeꞑ Qataj jorto tirəhendə jaꞑь əlep xərəkəte alƣa bara.

„Ƣ. Jəhanşin“

Beđđə eşkə ʙaşlanьq

Estərle kantunь maqar avьl· ker- tejən jəştər məktəbe uqьvsьlarь sev başlanьq. Uqьvsь kamsamul- r ihmenən agarut tədenek. kerəƀtjənderđeꞑ orloqtarьnьn sьqьşьn tikşerəbeđ. şulajuq avьl kamsamuldarь, agarut tədəp eşkə başlanьlar.

Ƣ. Jəƣfər.

XƟKYMƏT QARARЬ BUJЬNSA
JAꞐЬ ƏLEPSƏTIDERƏK BELERGƏ
TEIƏHƏꞐ „JAꞐЬLЬQ“
ƵURNALЬNA JADЬL

Başqortostanda ʙerđən ʙer jaꞑь əlepsə sьƣa torqan əđəʙejət həm xuduƶьstьva ƶurnalь

„JAꞐЬLЬQ“

Hər ʙer məktəp uqьv jortь, xekymət yserizdjnjələre həm ʙətə eşse-kerəƀtejən jalpьhь uqьrƣa tejeş

Xaqь oshod: Ajlьqь — 30 t., 3 ajƣa — 80 t., 6 ajlьqь — 1 hum 50 t., 1 jьllьqь — 3 hum.

Jьldar menən bergə jujьlƣan.

Xəđmət jьrьn jьrđap ođon torba,
Jьldar bujь bardь berkəhen
Ьsьn tormoştьꞑ dərtlə menən hejdəp
Pьkelərgə nəfrət hirbərhen.
Vaqьt ketəp torqan moꞑlь gəduk
Eşkə saqьrьp əmər tarata,
Eşse xalьqtar barьhь jəgerəp kilə
Sonki alar eşte jarata,
Fabrik atvalьna jəgerəp kilep
Beđđə gerđəp eşkə totondьq
„Jyktən“ aşa hirpep rudalarđь
Tunnap, tunnap, ejəp əlgərđek
—Əlkən „şəşe“ esendə đur bigundar
Ber, bere, artlь sabьşьp jərejđər
Debər şatьr kilep hikereşep
Zavalşitələrđə tiergəjđər.
Şul bigundar taşьu idep taptap
Şaşelərgə hьjmaj jəndənə,
Tulqьnlanqan hьvđar jurpattana
Qatь taştar kylgə əjlənə,
—Fabrikta juq tьnlьq anda tavьş
Matьr kevđəp qapьş əjđəngəs
Bьl tormoşqa ular xeđmət itə
Jaꞑь fongə kestər bəjləngəs.
—Fabrik, hinen bejek atvalьnda
Qatь taştarьꞑdь ьvattьm
Zavalkala torqan eşsə qьđđь,
Lyktən kyrep kyꞑel ьnattьm
Lyktən ytə inep fabrikaƣa
Zavalşitsə qьđđь qarattьm
Əjələp jatqan rudalarƣa baƀьp
Şajan hyddər qьdƣa həjlənem.
Ulda tiren hərtəp fartugьna
Kyđen hirpep miꞑə qaranь,
„Eş əƀtə bit vaqьt hьlməjek“ tip
Əjtkən kevek ьndar jahanь.
Ul minutta uƀal nəretşiktə
Ayьrajьp hyđđe bylderđe
„Hyđeged bulha ađaq bəjləşeged!
Tigən kevek asьvьn hiđđerđe
Mində bejek atvalьma
Ƣəjə telənep eşkə totondьm
Bik kyp hiƀtem təne, rudalarđь
Taştar menən lyktə tultьrdьm.
Ana şunda kyrđem Bibekəjđə
Eş əƀtendə tirđər tykkənen
Ikemđə juq xeder ajtə almajьm
Ul esminə nisek ytkənen,
Ber ad əymer ytte fabrikala
Kyp qəjrəttər eşkə taşlanьq
Qьl tirđərđe quştьq milijyn tirgə
Eşsə bulьp yƀtek jəştənyk.
Ikeəđme Bibi ikəv bergə
Kamsamulqa Ankit tultьrdьq
„Kim“ de baƀtьq eşse kykrəktərgə
Jeꞑ hədqanьd eşkə totondьq.
Eşkə evrəp jəcəp belməj qaldьq
Ul jьldarđьꞑ sabьp ytkənen
Hiđđeꞑme hin beđđeꞑ qaralьqtar:
Ana şunda jujьlьp bətkənen.

S. ƏXMUŞ.

Məset qoştarь.

Usalь Ş. K. M· şulajuq II nse baƀqьs məktəbe uqьvsьlarь, jađƣь səsev kampaꞑjahьna zadaꞑjalar alьp taraldьlar. Ləkin qaj ber uqьvsьlar kampanja ytkərevgə qajtьvđь «qəjet uqьrƣa qajtabьđ» tip beldelər axьrьhь. Məƀələn: T. Q. kantunьnьꞑ Qađaqqol II-nsə baƀqьs məktəbendə uqьvsьlarđan kulak balahь Məxəmətjarьf Iskəndər həm Məxəmətjarьf Zəlqərnəjdər, Rəsyl avьlьna qajьtqasta, səsev kampaꞑjahьn ikense pь'anƣa qujьp, mullalar, kulaktar menən bergələp qəjetkə baralar.

Sənki alarđьꞑ atalarь səvitkə qarşь kəraşevse xoqoqhьđ kulaktar. Bьlarđьꞑ sit keşe balalarьn səvit məktəbenə ьlьnlaşьp jatьvđarьn iƀkə alьrƣa kərək bulьr.

B. F.

Kulaktar jьrьn jьrlaj.

Estərle kantunь Yrşəmin jorto, Idke ibraj avьlь uqьtьvsьhь Ƣəfyr Miꞑlebajьf, yđe kamsamul aqzahь bulhala sit iliminttər menən elemtə tota. Nindəjgenə eş bulmahьn sittər fajdahьn kydətə. Jarlь baldar uqьj almaj jərəjđər, ə montaqaj balalarь məktəpteꞑ tyrenə ojalaƣandar. Miꞑlebajьf yđe avьldьꞑ kulak mullahьnda fatirda tora, simejələre menən hər vaqьt qunaqta bula. şunьꞑ əsendə ul mullalar menən elemtəne nьq tota şul. Məƣərif byleqe bьl uqьtьvsьƣa nisek qaraj ikən.

“Tьraş„

Ajaq salьp jerəj.

Axun jorto Şifajqulьf avьlь Zahit Əxmətef yđe kamsamul bulhala aꞑ-belemgə qarьşь kilə hajlav kampaꞑjalarьna qarşь kilə sabranjalarьnьꞑ avьđьn qaplap qajttьm tip jebərə. Kamsamul sabьranjalarьna ajьna ber tapqьrđa jərenəj. Kamsamul aqzahь ana şulaj eşləj inde.

“Kyrevse„

*\
*

B. kantunь, jeldər jorto Ulьqman pasьjulkahь, Səjet Vəlejef kamsamul bulhala urađa tota. Başqalar klupqa jьjnalьşьp aꞑbelemgə tьrьşьp jatqanda, ul ajьna ber tapqьrđa barьp əjlənməj.

“Bərkət„

Dərəƀ tygel.

B-jəştərenəꞑ 7-sehanьnda „Jəcəjkə joqlaj“ tigən xəbər dərəƀ tygel. Sənke xəđergə kendə jəcəjkələ barьhь 22 kamsamul aqzahь bar, partьja kandidəttəre gruppahь tэđəlde. Jəcəjkə ergəhendə 30 keşelek aşьvjaxim ojoşmahь bar. 30 balalьq pьjanir əterətena, 4 dana gəzitə aldьrьla,

25 diligatka bulьp alar arahьnda ber kamsamul aqzahь dajimi rəveştə eş alьp bara. Mьnьꞑ əƀtənə jəcəjkə ergəhendə radiju hojovsəlar tyꞑərəge tađelep 28-ləp aqzahь bar. Bьl nəmələr jəcəjkəneꞑ tik jatqanьn tygel, ə anьꞑ aꞑ-belem eşendə tьrьşьp eşləp jatqanьn kyrhətələr.

“Arьmbajьf„

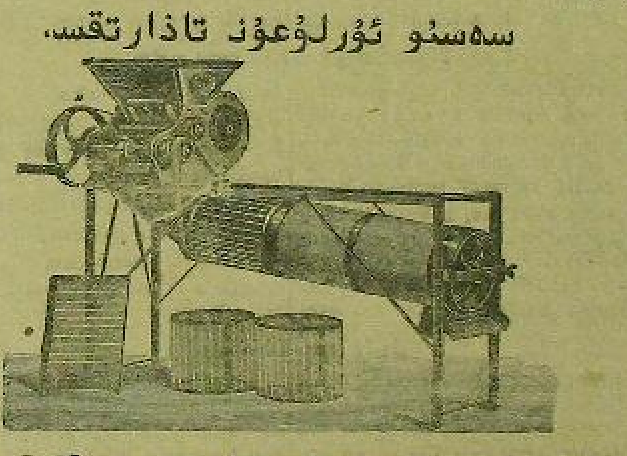
سەسئو ئۈرلۈغۈن تاذارتقس.

Pejanirđar mətbuqatь turahьnda

Jəştərđe ojoştorьv, ularđь Lininizm ruxьnda tərbəjələv, jəş aktiftar sьnьƣqan kadьrdar jetəştərv, heđđeꞑ kyđ aldьnda torqan iꞑ əlkən məsələneꞑ berhe. Şunь iƣtibarƣa alьp jəştər (Pejanirđar) ətrəte ojoştorьldь.

Vaqьtь menən jəştər ətrətəneꞑ eşe firqəhed jəştərđe yđ ojoşmahьna qьđьqhьndьrьrlьq, dejəm alƣanda qənəƣətlənerlek erəveştə eş alьp barьihala, hьnqь vaqьttarda ber adaqhaj teşte.

Pejanir arahьnda zakun-qađatkə buj honmavsьlar, birelev, galьstuk taqьv həm saljut birevđe onotьvsьlar hanap bətə rgəhed.

„Lininse“ jəş yƀmerđar matbuqatьna kilgəndə Pejanirdar balalarьmatbuqatь betənləj onotalar tip əjtkəndə his xatalanmabьđ.

Dərəđ, qajhь ber jađьvsьlarьbьđ jəştər ətrətə tađəlev bəvərendərək tərlə kitaptar, şiƣьrđar, jьrđar· həm ađ bulhala pissalar jađhalarđa, hьnqь vaqьtta yƀep jetkən jəş jađьvsьlarьbьđ bulhala· jəş pejanirdarƣa qarata pissa kitap tarь, şiƣьr-jьrdar həm diklamatsьjalar jađmajdar, ularđь betənləj kyđđən təşərəp qaldьralar. şul arqala jəştər yđđəreneꞑ ajrьm dьram həm başqa tygərəktərən hynbererga məƣbyr bulalar.

Şulajuq jəş pejanirđar arahьnda. yƀep jetkən kesle osle qələmdərəbed barlьƣь bigyk iƀkə alьnmaj. ođon hyđđeꞑ qьƀqahь itep yđ tarafьmdan tybəndəge taləktərđe əjtər inem:

1-Pьjanirdar yđ gəzittərə bulmavь arqahьnda əterətendəge həm başqa urьndardaƣь jeteşhedləktərđe kyrhətə almajdar. şunьꞑ əsəꞑ, jaꞑьqьna donjaqa kilgən „Kerpə“ ƶurnalьnьꞑ kyləmen đurajtьp, uꞑa tərbejəvj: baş vatьv, ədəbəj, təꞑqit, bylemdərə keretergə.

2- Jəş yƀmerđərđe səxnə tirəhenə tartьv, şunьꞑ aşa tərbejəhed jəştərgə tərbejə birev, ularđь yđ saftarьna tartьv kevektərđe iƀkə alьp jəştərgə qarata pissalar, şiƣьr-jьrdar, diklamatsьjalar jađьvđь jađьvsьlar yđđərenəꞑ burьsь itep alьrƣa, Həm başqalar..

Beđ juqarьlaqьlarđь qəməldə aşьrqandaqьna jəştərđe sьnьqqan kəs itep tərbejələrbeđ.

ABDRAZAQЬF. M.

Отв. редактор: И. Даут
Javaplь Ridaktьr: ЬSMAQ DAUT.

Уфа Типо литография „Окт. Нат.“
Башглавлит № 92

Səsev kampanjahь jomqaqь

1929- jьldьn̦ Berense aprilenə qəđər bulqan arala, Başqortostan kamsamul ojoşmalarьnьn̦ səsev kampanjahьnda eş alьp barьvđarь oşo ərəveştə gəvđələnderelələr.

Xəđerlek həm ojoştьrьv eştəre.

1- Birski kantunь Isməqil jortonda jort kamsamul aktiftarьnьn̦ ken̦əşmələre uđqarьldь. Urazajđь kytərevđə kamsamuldarđьn̦ qatnaşlьqtarь turahьndaqь đaklattan tьş ajrьm jəcəjkələr esen kankrit zadanjalar təstiq itelde bьl zadanjalar tybəndəge kankrit nəmələrđe yđ esenə alalar:

a) partinnaj, kamsamuldardan kammuna ojoştьrьv (in̦ jaqarqь furmala berekmə) kammunaqa 16 keşe qabul itelə. Bьqa isemlek təđəlde.

b) Başqortostandьn̦ 10 jьllьqьna, səsevselər berekməhe təđev, mьnьn̦ esen ustaf qabul itev;

v) 48 jarlь xuzalьqtьn̦ qatnaşlьqь menən 48 disatinə jer hərev.

g) Jort dəvmələndə, dəjəm jerđen̦ 32% tь parqa hərev eşen ytkərergə.

d) Kamsamuldarđьn̦ jort qaraitьlarьn 100% menən jьlьtьv həm aşatьvđь jaqşartьv.

j) Ьđandarđь 100% menən beterev;

z) Bər təzribə ucastkahь halьv.

12 dana Tьraktьr zurnalь jađđьrьrqa.

i) Jort agra kursь arqьlь 26 kamsamuldь kurьstan ytkərev.

k) Barlьqь 12 disotinə jerđe 48 men̦ pot tireŧ menən tireŧləv.

2) Səsev kampanjahь uđqarьv esen jort dəvmələndə 13 kamsamul mablizavajt itelep „trujka" təđəldə. Bьl 13 kamsamuldь qəməli eş alьp barьv esen avьl jəcəjkələrenə jeberelde.

3) Urьndarđa paxut ojoştorьv esen, kantun kəmitəte 9 keşe sьqardь. bьlar in̦ kəm tigəndə urьndarđa berər ai bulasaqtar.

4) Kantun kamsamuldarь, ajьrьm sistimala, avьldarđa eşələp barasaqtar xəđergə kəndə qaj ber şəher (birski) kamsamuldarь, şif avьldarьnda eşkə totonđolarđa inde.

5) birski gərkumь həm askinski timer jul jəcəjkəhe avьldarqa sьqьp avьl xuzalьqь maşьjnalarьna rimunt jahav briqadalarь ojoştьra.

6) Asikinski vulьs kamsamuldarьnan 20 jort aktifь urazaj paxutьnda qoməli eştərđə avьl kamsamuldarьna jarđam ity esen avьldarqa sьqarьlqan jəştər qatnaşlьqь menən, şulajuq timer jul əşselərən ьlьqtьrьv julь menən avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt jahav bьrigadahь təđəlde.

Bələbəj kantunьnda.

1- Ađnaqol jorto II- baŧqьs məktəp uqusьlarьnan, səsev kampanjahьnda qəməli eş alьp barьv esen 12 keşe mablizavajt itelde.

2- Səsev turahьnda, Bakalinski vьlьst jəştərenen̦ jort dəvmələndəge kənfirinsijələre uđqarьldь.

3- Qьrqьđmejkəə jortonda 5 kənlek səsev kampanijahь, həm urazajđь kytərev tən̦gələndə kurьs uđqarьla. Bьl kurьsqa barlьqь 200 keşe alьnasaq.

4- Berense marttan 10- martqa qəđər kalxuđ jəştərenen̦ kənfirinsijələre uđqarьla.

5- Rajьfka ьstansahьnda kamsamul jəştər qatnaşlьqь menən, şulajuq timer jul əşseləren ьlьqtьrьv julь menən avьl xuzalьqь maşinalarьna rimunt jahav bьrigadahь təđəlde.

6- Davləkəndə avьl xuzalьqь maşinalarьn təđətev bьrigadahь təđəlep 13 nsə marttan eşkə başlanь.

7- Şuluq jort dəvmələndə kalxuzsь jəştərđən jort dəvmələndəge kənfirinsijələre uđqarьldь.

8- Şafran jorto kamsamuldarь kereŧtejəndərđen̦ ejđərenə jərəp ədəbejət uqьv eşen başqaralar. şulajuq kereŧtejəndər arahьnda jađqь səsevgə, qarata 2 tapqьr əngəmə ytkərelgən.

Məsəqyt kantunьnda

1) Dəvən jortonda urazaj paxutьna bətə jaqь menən urazaj paxutь jaqtьrtqan estinə gəzitə sьqarьla, şuluq jort dəvmələndəge kamsamuldar, barlьq kestərđə tuplaqan xəldə ərloqtarđь tađartьv, həm sartiravajt itev eşəndə avьl jarlьlarь arahьnda eş alьp baralar.

2 - r. Məsitle jortonda urazajđь kytərevgə xaslap ajьrьm ərəveştə sabьranjalarda daklattar qujьlьp məxsys ultьrьştar uđqarьldь. Şuluq jort dəvmələndə taştybə avьlьnda kьvartalьnaj qьđьl mojəş ojoştьrьv eştərə uđqarьla. Qьđьl mojəş ydenə maqsət itep; jađqь səsev kampanьjahьna xəđerlek eşəndə, kin̦ qatlam jalpь arahьnda pьrapaqanda eşlərə alьp barьvđь quja.

Jьlajьr kantunь.

1) urazaj paxutь turahьndaqь pьlan jьlajьr kantunьnьn̦ barlьq vulьsьnda tulьhь menən ytələ tip əjtergə məmkin Səsьv kampanjahьna qarap hər vьl hajьn vəkildər jebə relgən.

2) urazaj paxutьn kytərev - tən̦gələndə jort dəvmələndəge firqəhed jəştərđən, jort kanfirinsejələre uđqarьla.

3) Jьlajьr kantun kamsamul kəmitəte əstərlə həm arqajaş kantun kamsamul kəmitəttəren səsev paxutьna jarьşqa saqьrqan.

4) Bajmaq rajkumь əstərlə kantunь krasna usul kamsamuldarьn kalliktif urazajđь kytərev, paxutьna jarьşqa saqьrqan.

5) yŧərgən, qьpsaq, xəjbulla, başьm səlix jortь arahьnda aqьraminemum zadanьjahь qəməli ərəveştə uđqarьv tən̦gələnə jarьş alьp barьla.

6) Jalpьqa an̦latьv julьnda kamsamuldardan 80 keşe mablizavait itelep, bьlar avьldarqa jebərelələr. Jьlajьrqalahьnda 30 keşenən agitatьrđar berigədahь təđəlep, bьl keşelərgə 3 kənlek kurьs uđqarьldь.

7) Tanalьqtan 11 keşelek agitpьrьpaqanda təđelgən.

Bajmaq kamsamuldarь tьraqtьr əsen ydarə aqsajьjp xəđergekəndə barlьqь 400 hum aqsa jьjьlqan. Bьl tьraqtьr kamsamuldar kammunahьna jebərelə-sək.

8 nse marttaqe mymizavьt eşselərenən tьraqtьr aldьrьv esen sobutniktarь uđqarьlqan.

8) Bajmaq tav zavьtь uqьv jortь jəcəjkəhe rimunt brigadahь ojoştьrqan. Bьl brigada berense tapqьr tanalьq jorto iđelbaj avьlьnda, eş başlaqan Jьlajьr jəcəjkəhe pьraftix məktəbe qarşьnda rimunt briqadahь ojoştorqan bьl brigadalar timərselek eşen ejrənələr.

9) Habьr jortondaqь uđqarьlqan kanfirinseja, urazaj paxutь tən̦gələndə nəqь juldar hьđьp qaldьrqan, xəđer barlьqь kamsamuldarđan 811 keşe ьlьqtьrьlqan.

10 urьndar menən qoməli ərəveştə julbaşsьlьq ity esen kantun kasamul kəmitəte tərafьnan 51 aktif avьldarqa sьqarьlqan. Bьlar in̦ kəməndə 2 şər adna, avьldarda eş alьp barasaqtar.

Tamjan qataj kantunь:

Kybələk tiləv jortonda jađqь səsev kampanjahь turahьnda sabranja uđqarьlьp anda, kamsamuldarđьn̦ bьl kampanjaqa qatnaşlьqtarь turahьnda qoməli taqtimlər inderelgən. şulajuq səsev kampanjahьnda jarđьlarqa jarđəm ity, orloq tađartьv eşenə qarata zadanjalar birelgən.

Kybələk tiləv jorto dəvmələnbəge es avьlda baqsasьlьq ərtile ojoştorolqan. Bьl ərtildə kypsełek kamsamuldar, taşkil itələlər.

Estərle kantunьnda.

Estərle tamaq kantunьnda barlьq' jortdəvmələndə tejərdək kanfirinsejə zavişsanjalar, əngəmələr uđqarьlьp-səsev kampanjahь turahьnda, şulajuq urazajđь kytərev eşəndə kamsamuldardьn qatnaşlьqь turahьnda tulь ərəveştə kin̦ qatlam jalpь həm avь kamsamuldarь arahьnda an̦latmalar julь totolqan.

Ofo kantunьnda:

Şişmə jortonda kamsamuldardьn uqtьvsьlar menən qatnaş jort kanfirinsejələre udqarьlqan, kamsamuldardan 80 kşe qatnaşlьq itkəndər, şulajuq barlьq jort dəvmələndəge uqtьvsьlar jaqьndan qatnaşqandar.

2 -Şərip jortь dəvmələndəge bətə mədəni kestər, səsev kampanjahь uđqarьv eşenə mablizavajt itelgəndar.

Bьnan tьş məsəqyt kantunь turahьnda taьqla oşo nəmənə kyrhətep bula: dvən jorto, taş tybə avьlьnda 4 orloq tađartqьs maşьjnahь eşlənə, bьl eşte kamsamuldar, julbsьlьqnda alьp barьldь sop. səsev ərloqtarь taratьlqan. Şuluq avьlda kamsamuldardьn̦ insijativahь arqahьnda səsev ierdərendə məl kətəveen jərətevđe qьrqa tьjuturahьnda qarar sьqarьldь. Şulajuk mizalardь bəterb səsev jerđerenə tireŧ tygərgə saralar kyrelə.

Tybən qьjqь qьjqь kamsamuldarь tarafьnan barlьqь 404 pot, qьjqь Ş. K. M. jəcəjkəhe 500 pot dyşənbək 205, liydə kəmsamnldarь tarafьnan 100 pot orloq tađartьlqan.

Arqajaş kantunьnda:

1) Galikijva avьlьnda orloq tađartьv eşe 100 menən udqarьlqan. Estərlə kantьnь zirgən jortonda qaj ber avьldarьnda orlqktarđь tađartьv eşətulьhьmenənudqarьlqan. Şuluq jort dəvmələndə orloqtь tađartьv turahьnda kurs ojoşterьlqan.

Jьlajьr kantunьnьn̦ jьlajьr jortonda kamsamuldarđьn̦ 4 orloq tađartьv abuddarь eşloj. tero jerđe eşləy esen kamsamuldarqa 10 kşelek qurs ytkərelgən.

orloq tađartьv abudь tevlekkə 2080-qət eşləp, hər tevlektə 200 pot orloq tađartьp sьqara.

2) kamsamuldarь jetəkselege aŧtьnda jelajьr jortьnda abuz tarafьnan barlьqь 10 men pot orlop tađartьlqan.

3) habьr jorto kamsamul jəcəjkəhe qarşьnda 6 orloq tađartqs ətratə ojoştrьlqan. şulajuq qьpsaq, kana-nikul həm tanalьq jorto kamsamul jəcəjkələre qarşьnda berər, orloq tađatqs atuđdarь eşlej.

برنسى بورازنا بايرامى.

يەر ئاشلو ماتېرياللارن ئالماينى... كورگەندە ئورنلاشتۇرلمان باقسا كالليك تېفلاشتروغا، ئا. حوزالمن مەدەنى ئرموشنە ئالئپ بارئوغا، سەسئو بئرەرن ئارتئروغا ساقرعان لوزنەتلار مئەن بىنەلگەن ئىدى.

شولوق باقسالا كوزگە كورئپ تۇرعان ئورنىدا ئاوئل حوزالمنى تەدەبىيەتن ئسئنە ئالمان مۇيۇش ئورنلاشترئلمان. كەرەتئەيەندەر بئلارعا قاراپ، نيسك بل كولتورالاردى پراكتىك ئرموشتە ئاوئل حوزالمئنا ئيندەرئو ئوراھئندا ئوذ ئارا قئتو قئتو مۇيلەشەلەر.

بايرامىڭ برنسى بولئگى يۇتو مئەن ماسساواى يۆرتو دەر باشلاندى. ئاوئل ئوتۇن ئۆندەبەشتەرلەك شات ياكراوقاي ئاوشتارى گۆزلەى، كوڭئللى بئرذار. ئۆل ئارالا بولماي، بئر، موزيكا مئەن ئالتشتئرئلا.

– ئاوئل بايرامئيتە، ئە، كەرەتئيەنەر ئوذ ئارا بئش – پشئقئنا

– ئەبيى، ئسئئلاپتا، مئنا بئئنئك بايرام تيپ مۇيلەشەلەر.

ئوست، گارىيفسكى كامساموللارى برنسى بورازنا بايرامن نيسك ئوتكاردئلار؟ برنسى بورازنا بايرامئن كۆتئو ئالار كەرەتئيەنەر مئەن سەسئو بايرامى حوزالقئى نيسك ئالئپ بارو، يئتشئيلكئەرەمن نيسك، قۆئولئو ئوراھئندا ئەكگەمە ئالئپ باردئلار.

سپورت ئويئندارى هەم ئانا هوكئەدا شەهەر كامساموللارى هەم پئيانىرلار بانراچكالاردئك كالليكتيف باقسلارئنا بارئپ، ئالارعا يئمش، ئوتكرئو هەم بقسا قاراودا يارذام ئيتتئلەر.

پىسكوف ئوكروگئى، موروالى ئاوئلئندا برنسى بورازنا بايرامى كۆرئۆندە كورشئ كامموناذان تراكتر ئاوئل ئوراملارئنا كەرسىن ئوتئوئو يۆركەۋئپ، يئر ملئكئئلئپ كيلئپ ئيدى. كامساموللار قوناقتاردى ئالمان ساقرعانلار ئيدى. كوب هاتلئى كەرەتئيەن ماسساهئ برنسى مەرتەبە، يئردە رېۋالوتسىيە باھارعا ئاوئلدئ ساتسيالىزم نيگئذئندە ئوزدەرگە سئئقئان نەمەنئى كوردئلەر.

قوياشنئڭ ئوتكر نورلارى ئاقتئ، ئاق قار يۆرتوكئەرن هئوعا ئەيلەئئوپ يۆت كەس باھالار باردارئنان ئاشئپ ئاعا باشلاعاسئدا، كەرەتئيەنەر ئائتارن ئاشاتئپ، قۆرالدارئن ئۆذەئئپ ئاشئعا - ئاشئعا باتئو قايقامئن سئعالار...

سەسئوگە سەمودئڭ برنسى كۆنئو - حوزالقئى حئمئت ئۆرەمۆشئندا ئوتكئن واقيعا. بل كۆن ئاشئڭ ماتېريالئئاى حەلئ تەمىن ئيتئلوگە بەيلەنگەن. لەكىن، بئنا بل برنسى بورازنا بايرامى بئڭقدەر بر كم ئارائئناندا ئيئكە ئالنماى. ئۆشۆڭا كوره كەرەتئيەن حەمەتئنئڭ ئۆلكەن بايرامى - عادى كۆن بولئپ كورئنە.

موگئى واقتاردا عئنا كامسامول يەچەيكەلەرى بل ئش ئارتئنان يونەلدئلەر. سەسئوگە، موروۋگە سەمودئڭ برنسى كۆنئدە ئالار، برنسى بورازنا بايرامى ئوذعارئلا، ئاوئل يالپئمى حوزالئقى هەم سەبسى بورسئار مئەن قانشئرذئلار. بل بورسئار تيرمەمئئە ئشسى كەرەتئيەنەرذئڭ نيعتيبارذارن بەلئپ ئيتتئلەر. بئل ئوذئئ بئئئدئڭ ئوقئوسئلاربئذى بئل ئشئە ئايرم يەچەيكەلەردئڭ ئش تەۋرىبەلەرى مئەن ئائئشتئررعا تئلەيئۇ.

پالازنين يەچەيكەسى.

پيرم ئوكروگئى پالازنين كامسامول يەچەيكەسى، ياذ كۆنئۆنئڭ ئاسئق بر كۆنوندا برنسى بورازنا بايرامن ئوذعارذئ بل بايرامعا ئاركيسئەر مئەن زاۋوتئان 24 كامسامول كيلدئلەر.

بايرام، ئاوئلدى ساتسيالىزم نيگئذئندە ئوذئو لوزنەلارى ئائئئئاعى ديمانستراتسىيە مئەن باشلاندى. بايرام مئەن تيرە ياق ئاوئل كەرەتئيەنەرئە قئذئقئدئلار. ئالار 10 ساقئرم يئردەن پالازنين عا كيلئپ ديمانستراتسىيەلە قاتئناشتئلار. ئاوئلنئڭ ساقئ - سۆقئرلى ئوراملارى بويلاب برنسى بورازنا بايرامئندا 800 كەرەتئيەن هەم كەرەتئيەن يەشتەرى ديمانستراتسىيەدە يورۆدئلەر.

ديمانستراتسىيە هوكئنان قاتئاشوسئلار، بايرامعا ئاسئئئان ئاوئل حوزالئعئ كورگەزمەسە بونەلدئلەر. كورگەزمەدە ئوذ ئئسئئە ئا. ح. ماشينالار، ئرئ، ئۆرلئق،

(باشى ئىككىنچى بىتتە)

ئارەباش كانتونى ئالا بوعا ئاوئلئندا كالحوز ئوذئولئپ بارلئعى 34 يۆرت ئيئگەن. قارايول يورتئنا بارلئعى 8 كالحوز ئويۆشترئو ئوسئۆن رازۆيرسكا بيرلگەن بولسالا، مەذئرگى كۆندە بئل يۆرت دەوەلەئئدە بارلئعى 11 كالحوز ئويۆشترئلماندا ئيدى.

ئىستەرلى ئاماق كانتونى باكئى كاناش ئاوئلئندا، كامسامولداردئڭ 2 كالحوزى هەم 1 كامئنالارى ئويۆشتئرلعان كامپانىيا ئوذعارئو ئەكگەلئندە قئئئو ئش ئالئپ بارالار. زيرگەن يۆرتئندا شولوق كامسامولدارذئڭ ئينسيئاتئولئعى ئاستئندا «بيدنەك» كالحوزى ئوذولگەن. بۆتە بئلايەر كانتونئندا 25 نچى مارتقا قەذەر بارلئعى كامسامولدار ئاراھئنان 12 كالحوز هەم 7 عادى بركمە ئويۆشتئرئلئپ، ئالاردا 6 كالحوز ئويۆشتئرئلئپ 126 حوزالئقئى ئسئئە ئالا.

بئلاردئڭ 33 كامسامول حوزالئقتارى. شولوق يۆرت دەوەلئندە كامسامولدار ئاراھئنان 2 ماشينا بئر كەمەسى ئويۆشترئلعان. هابئر يۆرتئندا بارلئعى 5 كالحوز ئويۆشترئلئپ، بئل كالحوزدا كامسامولدارذان 49 كشى ئاعزا بولئپ ئۆرالار. بۆتە يۆرت دەوەلئندە كالحوزسئلار 43% تەشكيل ئيتە.

– يوراى يۆرتو، موناسيپ يەچەيكەسى 3 هەزتسئولئاڭ تەرتيبى ئويۆشتئرذئ. كانانيكول يۆرتئندا «قئئل بالان» ئيئملى كالحوزعا ئاعزا بولئپ ئيندئلەر، قويلعان پلان بوينسا بارلئعى 7974 گيكتار يئر كانتراكتالاشترئلعان. ئوئئرگەن يۆرتو كامسامولدارئنئڭ كۆسئۆ مئەن ئابشئو-يئنى يئر ئئلو ئوسئۆن كالحوز ئويۆشترئلعان. 2 مالسئلق بر كەمەسى هەم 2 ئواق كالحوز. شيشمە يۆرتو كامسامولدارئنئڭ زاهوزلارى ئويۆشترئلدئ. بئل زاهوز بۆتە بارانلاردئ ئويۆشتراساق. مەذئرگى كۆندە بارلئعى 25 يۆرت ئويۆشترئلعان. كامسامولدار قاتئاشلئعى مئەن چىرنيگەكا ئاوئلئندا 46 كشى بئرگەلئپ ئيگن، ئيگوستلەر بركەمەسى ئويۆشترعاندار. شيشمە يۆرتو كلئش كامسامولدارى كانتراكتاتسىيەعا 50 يۆرت كەرەتئيەن حوزالئ ۋيرباۋايت ئيتئرگەنئەر.

Jetşheđlektər turaahьndaqь fakttar:

1 – مينكىنسكى يۆرتو دەوەلئندە (بيرسكى كانتونى)، ئۆشئۆ كۆنگە قەذەر بر ئوردۆلە عەمەلى ئرموشتە يارذام ئئى گورھئتئينە ريزالوتسىيەلەر ئيندئرئو ئشئلئەگئئدە تيلرسئئئپ بارالار. شونئڭ ئوسئۆن بل ۋولكوم كامسامول كەمىتئتى كانتكاموللارئنئان قاراقتاعا ئيندئرلدئ.

2 – شولوق كانتون، بايكينكى يۆرتو، كلئش ئاوئلئندا ئەرەيەر بايرام ئوكئايى مئەن 3 كۆن بويئنا بر سەبەپسئز ئئئئن توقرالئپ قوينلعان.

3 – قالماقتول، بئلوقاۋاي (مەسەعوت كانتونى) يۆرت كامسامول كەمىتەتئرى يادئئ سەسئو كامپانىيا ئوراھئندا ئۆشئۆ كۆنگە قەذەر بر ئۆرلۆك ئش كورمەگەن.

4 – ئوراۋايلئى كوئرئو پاحوتئنا يۆمۆشاق قاتئاشئئلئارى ئوسئۆن بئلايەر كانتونئنان، 2 ۋولكوم سيكرتارى يۆرتئان ئالئندى.

TƏƵRIBƏLƏR PAXUTTЬŅ UŅЬŞLЬ ADЬMЬN KYRHƏTƏLƏR.

ORLOQTЬ AƢЬVLAP SƏSEV, AVЬL XUƵALЬƢЬNЬŅ UŅЬŞЬN KYTƏREVÐƏ BERÐƏN-BER ƢƏMƏLI EŞ JULЬ.

Kamsamul: „uņьş kytərev“ paxutьnьņ ƣəməli eş midgelendə ydeneņ eşməkərlegen taƣьla arttьra təşərgə, qulda buloƣan orloqtardь tulь səsterevđe tə'min itərgə. Qorotqьstar menən kərəşev juldarьn aldan əjrənev „Aƣraminimumdь“ tulь bojomdaştrьv. turalarьnda kənkrit saralar kyrergə tejeş.

Səsev jerđəreņ kiņəjtev.

Səsev jerđəren kiņəjьtev, urazajđь Kytərev, praizvadstva nigeđendə avьl xuzalьƣьn kəpirətifləşterev-kəlliktifləştrevđə taƣьla nьƣьraq ƣəməlj eşkə:

بەلەبەی کانتونی، تەلشەی بۆرتۆ کامسامولدارئنا تەۆریبە گیکتارئ ئۆیۆشتئرلو ئوراهئندا زادانیالار بیرئلگەن. بیل ئشتە کامسامولدار هەم پارتیاهئدار بٶرگەلەب ئشلەیەسەکتەر.

مەسەعوت کانتونئنك دۆەن ئاوئلی کامسامول یەچەیکەهی تەۆریبە دیسەتینەهی ئوچاسکاهی ئۆیۆشتئرئلعان.

ئۆفۆ کانتونی چیشمە بۆرتۆ، یاڭی میحایلوفکا مەکتەبی ئۆگەمئندەگی ئوچاسکانی تەۆریبە یاقسامی ئۆیۆشترئلعان.

URAZAJÐЬ KYTƏREV.

بۆرۆ کانتونی، ئۆزلۆق تادارتئو تابوزئندا بارلئق ئشتەردی کامسامولدار کۆسۆ مٶنەن ئالئپ بارئلا. تاکسیون ئاوئلی مەکتەپ ئوقئوسئلار، ئۆزلۆق تادارتئو ماشینامئندا، تادارتئو ئشن ئۆدعارالار. 100 پراتسینتی مٶنەن ئۆزلۆقتی تادارتئو تۆبلانئلا.

بەلەبەی کانتونی قرعئ منیەکە کامسامولدارئنان بٶر نیسە گروپیا، ئۆزلۆق تادارتئو ئۆسۆن یاقن تیرە یاقتاعی ئاوئلدارعا سئعارئلعاندار. تورایسکی بۆرتۆ میحایلوفسکی یەچەیکەهی تیرئتەردی سەسئو قئرئدارن ئاشلاو ئۆسۆن فایدالانئرعا بۆنە ئاوئل حالقئ ئۆیۆشتئرعاندار. رایئسکی کامسامولدارئ، ئۆزلۆقتی 100 پراڨ. مٶنەن تادارتالار. ش. ك. م. یەچەیکەهی ئوراۋایئی کوتەرئو تەڭگەلئندە ۋالشیبنی قانار مٶنەن بارلئعی 10 ئاوئلدا ئەڭگەمە ئۆدعارعان.

. سەعوت کانتونی د. مسنلی ئاوئلئندا، کامسا دیسەتینەهئنە تیرث توگئو شەمپەبی (субботник) ئۆیۆشتئرئلعان.

کامسامولدارئنك ئینسیەتیۋاهی ئارقاهئندا توفرگەن بۆرتۆداعی 3 ئاوئل حالقئ کوپ باتئرعا کوسەلەر.

ئۆفۆ کانتونی شیشمە بۆرتۆندا قئئل ئابوز ئۆیۆشتئرئلعان. بٶل ئابوزعا 3 ترەیقتر هەم 3 ئۆزلۆق تادارتقئس ئاوئل حوۋالئعی ماشینالاری حئلمەت ئیتە.

شەریپ بۆرتۆ دومەلئکئندە سەسئو ئۆزرلۆعن تادارتئو تودئنك ئشن بۆتۆرتۆ ئالدئندا تورا. بٶل ئشتە 6 ترەیقتر مایلیزاۋایت ئیتئلئپ؛ کامسامولدار نەوبەتسئلئگی ئاتئقتا توقتاوهئز ئشلەپ کیلەدی.

شیشمە بۆرتۆ یاڭی میە بیلوفکی ئاوئلئندا، کامساولدارئنك کنتراکتاتسییە بولئی مٶنەن 3 دیسەتینە تادا ئۆزلۆق سەسئوبئلانی بیلگەللەنگەن.

Praizvatstьva julьnda kapiratiflaştərьv həm kalliktiflaştьrev,

ئیسمەعیل بۆرتۆندا ئیگئنسئلەردئنك 2 ئۆیۆشماهی، ئۆزئولئی، برنسی ئۆیۆشماعا ئاعزا بولئپ 86 کشی، 2 نسئهئنە 140 کشی ئیندئلەر. بٶل ئۆیۆشمالار ئودەرئنە، ئۆیۆشما ئوستاڤئ قابول ئیتەئئلەر.

مەسکەۋ بۆرتۆ دومەلئکئندەگی کامسامولدارئنك 70 پراڨ. کالحوزعا ئلقتئرئلعان، بٶل بۆرتنا بۆتۆنلەیی مٶنەن کاسامولدار کالحوزئ ئۆیۆشترئلاساق. چورای بۆرتۆندا 2، تەسەتنە 1، قیمی باهی بۆرتۆندا 1، کامسامول کالحوزئ ئۆیۆشتئرئلعان. کامسامولدارئنك ترئشلئعی مٶنەن بۆرای بۆرتۆ دومەلئکئندە بارلئعی 4 کالحوز ئارگانیزاۋایت ئیتئلگەن.

ئادنائول بۆرتۆندا (بەلەبەی کانتونی) مەر ئۆزلۆمٶنەن 6 کاللیکتیف ئۆیۆشترئوعا تەدئرلك ئالئپ بارئلا. شولاردان ئاوئلئنك بارلئی قانالمئنك 2 کالحوزئ ئۆیۆشترئلعان. شولوق بۆرتندا مۆتسئلئنك فۆرتسئلئق تەرتیبی ئۆیۆشتئرئلعان.

مسەعوت کانتونی دۆەن ئاوئلی کامسامولدارئ، ئودئرئنك سەسئو یئرئعەرن ئابانسامئنئ 100 % مٶنەن کانتراکتاتلاشترئلار.

دوان مە. بۆرتۆ کامسامولدارئ، پارتیالئعلارئ بٶرگەلئکتە بٶر ئئلو ئاوارئشتئسئۆاهی ئۆیۆشترعاندار.

دۆەن مەسئلی کامسامولدارئ کالحوز ئۆیۆشترئپ، کامسامولداردان 23، پارتیالئلاردان 11 کشی کالحوزدا ئورالار.

کامسامولدارئنك قاتناشئوی مٶنەن دۆەن بۆرتی تاشتوبە ئاوئلئندا سەسئو یئرئنك 60% ئابانسامئنئ کانتراکتاتلاشترئلعان. شولوق کانتون یوعارعی قیمی بۆرتۆ کامسامول یەچەیکەهئنك ترئشلئعی ئارقاهئندا تورعازلئی ئاوئلئندا، ئاوئلئنك بارلئی ئورنا قانالم کترئشیەنلەرئنك کالحوزئ ئۆیۆشتئرئلعان.

(دەوامی 3 نسی بیتتە)

Orloqtardь aqulavdьņ fajđahь həm unьņ juldarь.

بۆیدای، تارئش، هۆای هەم باشقا شونئنك هئماق کوبکئنە ئیگئندەرنیڭ تورۆندی بولالار.

بٶل تۆرۆندار باشقالاردان بیك تیز ئۆیۆلالا، زارارلانعان باشاقتارعا یەبەشە هەم ئالاردئلا زارارلایدار. قایهی ساقتاردا ئولارقای کۆیۆنسە، یەکی بٶیو کۆینەسە، شول باشاقتاردا قالالار. هەم تیگئن یهماندا تادا ئۆرلۆقتار مٶنەن برگە یٶینالالار. شولوق ئونئلکتەرئنك یاپراقتارئندا هەم هابافتارئندالا ئۆروئندار بولالار.

تادا ئۆرلۆقتارعا قوشلعان بٶل تۆرۆندار، ئۆزئنئك تەمئن ئالالار. هەم حاقئ توبەنەیئدەر، هاتقاندا ئاندای ئیگئندئی ئۆیئتۆ ئالمایدارئدا. سۆڭئکی بەئتدای ئۆندار سەلەمەتلئگئ ئۆسۆندە زارارلی بۆلالار. ئۆروئندار ئیگئندئنك ئۆکئشئن 10% قا کەمئتە هاتتا، یلدان-یل ئۆرۆئلی ئۆرلۆقتار سەسکەندە ئوکئشئنك بۆتۆندی بولماوئلا مۆمکین. شونئنك ئۆسۆندە ئۆرلۆقتاردئ سەسکەن واقتتا ئاعولاپ سەسەرگە کەرەك بولا. بٶندا ئورلۆقتارعا میس زارار کیلەدی.

jebetp aqulav juldarь.

بٶنە بٶیئب ئاعولاو ئۆسۆن ئیك کوپ فارمالین مٶنەن کوکئاراز قوللانئلا. بٶل ئاعودار تارئشئنك یئووش هاباعئندا بولا تۆرعان شولابوق بۆیدایئنئك یئووش هاباعئندا بولا تۆزعان ئۆرۆئندارئن، هەۆلۆ هەم تارئنئك قاشلی ئۆرۆئندارئن ئولترەلەر.

یەنی ئاعولاو ئۆسۆن 100 لیتر موعا بٶر کیلاعرام فارمالین قوشئلئپ، توقتا یەکی سیتەوکەگە هالئنعان 15 - 25 کیلاگرام ساماهئندا ئۆرلۆق 2 مینوت ساماهئ شول هوۋدا تۆتئلا. تانان، هوڭ یئبتئلگەن ئۆرلۆقتار ئینئنگە بوشاتئلارلا 2 سەعەت بویئنا فارمالین مٶنەن یئبتئلگەن ئۆق یەکی باشقا برەر تورلی سٶیرەك مٶنەن قابلانئب قوئئلالار. شول کۆینسە ئۆرلۆقتار کیبەکس باشقا فارمالینعا مائلعان تۆقتا، تولترب قویارعا کەرەك.

ئەگەرەدە کوبرەك ئۆرلۆقتی فارمالینەلاو مەقسەت ئیتئلەسە، ئۆرلۆقتاردئ 30-40 سانتیمیتر قالنلئعئندا ئۆیۆپ قۆیارالا فارمالین قاتئناشتئرئلعان هودئ هئبئرتکی ئاشا هیبرۆرگە کەرەك. ئانان هوڭ فارمالین مٶنەن یئبئشلەنگەن سٶیرەك مٶنەن ئۆرتۆن یاپئپ کیبترورگە کەرەك.

فارمالیندئ هاتئپ ئالعاندا، ئۇنئ ئشانئلی هەم بیلگلی یئردەن هاتئپ ئالرعا کەرەك. یوقها، ئونئنك یور مٶنەن قوشئلعان هیولووئ مۆمکین. ئول فارمالیندئ هالمٶئنتا ئۆتارعا یارامای. سۆڭئکی، ئول هالمئنتا ئۆرعا قۆیرالا ئۆرلۆق مٶنەن بر کەمەی باشلای. بٶندا قۆیرعان فارمالیندئی یئلئنترعا کەرەك بولا. ئانان، هوڭ ئلککی حەلئنە فایتا.

ئۆرلۆقتاردئ فارمالینلاعانتا سەسئو کەرەك. ئەگەرەدە ئولار شول یول مٶنەن فایئلانئف قالا ئۆرعان بولهالار، ئۆرۆئندار دئنك یاکئئنان ئورگئلوئ مۆمکین بولئپ، تیك کۆسئنك (ئشئنك)، فارمالیندئنك ئەرەم کیئتئوئ مۆمکین.

کوککاراز مٶنەن ئاعولاو ئۆسۆن400 گرام کوکئاراز، ئالب12 لیتر هئوهئنەن قوشارعا کەرەك. بیل ئیکی هئلەهە تیدئرۆك قوشئلئندار ئۆسۆن کوکئاراردئ، یئلی هئوعا قوشارعالا، ئانان هۆلك هالقئن هئو هالئرعا کەرەك.

هودا مٶنەن ئاعولاو هئماق ئاعئولانا لەکین بٶندا ئۆرلۆقتاردئ تۆقتا ئیکی مینوت تۆتئو ئاۋئواق بولا. تیمەکە، هودا مٶنەن ئاعولاعاندا 5 مینوت ساماهئ تۆتارعا کەرەك بولا. ئونان، هوڭ ئۆرلۆقتاردئ یۆقاعئنتا قاتلاۋ ئیتب ئیدئنگە یەیئپ کیبترەرگە کەرەك. کوکئاراز ئەۆرتەمەن مۆمکین تیکلم ئاعاس هاوتتا یاهارعا توشرعا کەرەك. سۆڭئکی، ئۇل مئتالدان یاهالعان هاوتاردئ بۆزا هەم یاراقهز ئیتب قالئرا. بر تونتا، ئۆرلۆقتی ئاعولاو ئۆسۆن 2 یارم لیتر کوکئاراز ییئتە

Orloqtardь qorь kəngə aqulav.

مۆگئمی میڭگئلمەردە سیت ئیلئمەردە هەم بٶندە ئۆرلۆقتاردئ قۆرئ کۆیئگە ئاعولاو ئئتقتا قوللانئلا باشلاندئ. بٶل یول یٶبئت. ئاعولاوعا قاراعاندا بر نی تیکلم ئۆڭایلئعئ مٶنەن ئایرئلا: یٶبئب ئاعولاعان ئۆرلۆقتاردئ هوڭئلاتئماي سەسەرگە کەرەك بولا. ئە، قۆرئ کۆیئگە ئاعولانعان ئۆرلۆقتاردا یٶل یٶل هالئنئ کورمەیئنە، ئولار کیرئیئنسە، ئۆزاق واقتتارعا تیکلم هاقلانئا ئالالار.

قۆرئ کۆیئگە ئاعولاو ئۆسۆن کیبئترئلگەن باقر کوکئارازئ تیب ئەیتئلگەن هالئە قوللانئلا. بر سینتنیر ئۆرلۆقتی ئاعۆلاو ئۆسۆن سیبرەك کیلا قۆرئ کوکفارائز یەکی 200 گرام —(yglьj kislьj) باقردئ ئالب ئواق پاراشوك هالئنە کیلاگەنگە تیکلم تۆیەرگەلە، بٶنی ئۆرلۆقتار مٶنەن قوشارعا کەرەك. شول ئۆئتالعان پاراشوکتار هەر بر ئۆرلۆق مٶنەن برگە قوشئلئپ یاقئنی سئلانعاندان هوڭئندا ئۆرلۆقتار ئاعولانعان بولا.

— ت ئیلەمرەدە، ئۆشئی یول مٶنەن ئاعولاو ئۆسۆن بیك کوپ تۆرلۆ ئاپاراتتار بار. شولار ئارامئندا ئیك پراستوی ئاپپارات، یولب کون یەکی ریزین تۆق ئاهئا هەم ئول ئۆقتا ئۆن-ئونبیش کیلو ئاعو هیبلگئس ئۆرلۆقتی، تولترئب ئیکی-ئۆس مینوتتار سامی هئلکئتب ئۆرتلا. ئەگەردە بٶندای کون ئۆزۆق بولماسا، ئۇل واقت ئەمە ئیتب موعلعان کینعدر ئۆزۆق مٶندەندە فایدالانرعا باراي. تیك، ئۇل ئۆزۆق ئاودئن هٶلاکتتر ئاللنشان بیك ئەققتا ئیتب بەیلەرگە کەرەك. بٶنان باشقا، بیل ئشته حوۋالقتاردا بولعان میسکەلەر بارداميی مٶندەندە ئۆزلۆق ئاعولاب بولا، تیك ئۆزلۆقتاردئ هالعاندا تیکلم، مٶیسکەنك بر باعئتان ئاسارعالا ئیکنسی ئستیندلارئنا بر ڤات بۆالعتا ئاقتالار موعارعا کەرەك، بومیە ئۆرلۆقتار میسکەنك ئستیندلرئنە بەیئشتب ئاعولانماي ڤالوداري مۆمکین.

بل میسکەنك بارنهقتا ئاعو میبلکەن ئۆزلۆقتی تولترعا، ئاوئدئن ئەقتتا بایب ئۆن-ئونبیش مینوت ساماهی تەگەرەتب بۆرترگە کەرەك.

سٶبرە ئۆرلۆقتاردئ پارێز زیلیئی مٶنەن ئاعولابئنار. ئولار شول یشلسەئی ئۆزلۆقتار مٶنەن برگە، ئورنی سەسئو ماشیناهتا هالالار. سەسکەندە، ئول ئۆزلۆقتار ئاعولاب سەسئلە بارالار.

Beđđeņ tələk

Xəđergə vaqьtta sinfьj kerəş kesəjə sinfьj kerəş kiskenləşə, tip hər gəzitə hajьn qьsqьrabьđ hər gəzitə hajьn jađa kiləđeđ. Şulajuq sit ilimintərđendə məktəptərđə, partьjala həm sevit apparattarьnda ojalaqanlьqьuarđьņ beđđeņ arala bulьrqa tejeş tygelləge turahьnda jađa kiləbeđ,

Ləkin bьlqьna beđđeņ əsən əđ. Sit ilimintterđen tele, tьmьrь menən beđđeņ arasьnbeđerəp tygev essukyp vaqьttar, kyp berđem kestər kerək.

Sit ilimittarđь beđđeņ saftau tađartьvda başapkum V.L.K.S.M urqanь tarafьnan ьqarьla torqan „Başqortostan jəştərə“ həm „Jəş juqьsь“ gəzitələrə jaqьrqьna ьrьn totalar. Ləkin bьl gəzittər beđđeņ tələkte ytəjəlməj. Bьl gəzittər adьalьnьa ber tapqьr ьqarьlьq, ydenə kərəkle bulqan matirijaldarđь tulьqьna erovəşte alьp bulmaj.

Taqьlь bik bələkəjgenə bulьp ььqa. Məsələn: beregəse bitte sit il xəbərđərə jađьla ikən ikənsə jəki əsənsə bitterđə sevittər ilendəge ongəmələr jađьla, şulaj itep avьl xuzalьqь, sit ilimintter, bigerəktə xəđergə vaqьtta jəştərđə qьđьqtьra torqan „Radijo“. əđəbijət bylege, tənqit həm başqa tərle kərəkle nəmələr turahьnda jađьrqa urьnda qalmaj, bulhala bik tar kyləmdə jaqtьrtьla. Bьna şulaj itep beđđeņ jəştər gəzite bik qьhьnqь revəştə həm tar kyləmdə ьqa.

Bьna bьnan, Başqortostandьņ 10 jьllьqь tulьp 11 jьlьqьna ajaq baђqanda qotoloqa vaqьt. Jəştər gəzite ydebeđđeņ arala bulqan tərle jeteşhedlekterđe ajavhьđ asьp birə torqan iņ jaqşь ber qoral ikənen hər kem belə hər kem aņlaj.

Beđđeņ mart ajьna "başqortostan jəştərə„ gəzitəneņ tirazь 1450 gə jetkən tigən luxьnqьbьđ bar ikə. Ytəldeme? əlbəttə juq.

Bьnьņ səbəbe nəmələ huņ

Bьl hər kemgə bilđele inde. Ulda bulha gəzitəbeđđeņ jəş hьvьnđarđь tulь erovəştə matirijaldarь menən tə,min itə almavь, həm gəzitəbeđđə jəştərđə qьđьqtьra torqan matirijalđarđьņ bulmavь, jəmşaq bulьvь.

Bьna tiddən matbuqat kenə bulqan 5-maj jetə. Urьndaqь jəştər, xəbərsə iptəştər! davaj berđəm kes menən şul kengə gəzitə taratьv eşənə. Hed gəzitə taratьv eşendə aktif qatьşqandaqьna gəzitə beđđeņ tələktə ytər. Şundaqьna kərəkle matirijaldar menən tə'min itelerbeđ. S. BAJTYRIN.

Brelәşeged ʙәtә don'ja pralitarđarь!

1929 نسى يئل
20 ئاپرېل شەمبى
№15(129)

يازئلئو حاقئ بر ئايعا 15 تين
3 ئايعا 45 تين 6 ئايعا 80 تين
يئللئق حاقئ 1 هوم 50 تين.

رېداكسيەنئڭ ئادرېسى:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш, яштаре“

كامسامولدئڭ باشقۆرتۆستان ئۆ-
لكە كەميتەتى ئارا ئئناذ سئعا-
رئلا تۆرعان ئاذنالئق گەزيت
Еженидельный орган Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

5 نسى يئل سئعا

Başqortostan JӘŞTӘRE

AVЬL XUƵALЬƢЬN KYTӘREVĐӘ ʙEĐ LININ VASЬJATЬN UTӘJʙEĐ.

„ʙeđ jer eştәreneꞑ iꞑ jaqşь juldarьn qullanьrƣa hәm Әrәsәjđeꞑ agranumeƣa kestәren şul eraveşle eşkә ьlьqtьrьrƣa tejeşʙeđ ki, oşo kengә tiklem ajьrьm keşelәrđe sajьtьv, kapitalizьmdьꞑ, jaꞑь ʙьqavđarьnьꞑ tereleve, jallanƣan eşselәrđe jaꞑьnan totqonloqqa teşev sişmәhe ʙulьp kilgәn jaqşь qujьlƣan ʙәtә xuƶalьqtarđan fajđalanьp, xәđerge kendә jergә satsьjalizatsьja jahalьp jatqan ʙer mәldә, jergә xesusi milek ʙәtenlәj ʙәterep jatqan ʙer mәldә, jergә xesusi milek ʙәtenlәj ʙәterelep jatqan ʙer vaqьtta, ular avьl xuƶalьqь ʙeleme tarata torƣan, miljunlaƣan ʙәtә eşsәndәr әsәn eşlәp sьqarьvđьꞑ şişmәhe ʙulьp xeđmәt itәrgә tejeştәr“ „Xәđer ʙeđđeꞑ aldьʙьđđa iꞑ qьjьn mas'alәlәrđeꞑ ʙerehe-әşse kerәƅtejәn sajuzьn nьqьtьv, ʙьnьꞑ әsәn kyp miljunlь kerәƅtejәn jortta rьna seselgәn, tuđƣьlaƣan avьl xuƶalьƣьn kalliktiflәşterev,... ʙьnьꞑ әhtәnә maşina praizvutьstьvahь qujьp, xәđerge fәn şarttarьna javap ʙirerlek itep tөđәrgә kәrәk“. **V. I. LININ.**

Sәsevlektәrđe kantьraktatsьjaqa jaddьrьv eşe kәsәjde.

Igenselek sajuzь 1 nse aprilqa qәđәr 587 meꞑ giktar hәm ikmәk sajuzь 53 meꞑ giktarqa qәđәr jadqь sәsev baƅьvđarьn kantьraktatsьjaqa jaddь.

Huꞑqь vaqьtta sәsev orloqtarьn birev tәrtiben yđgәrtev, jәqni orloqtь aşamlьq orloqtarьna qьna alьştьrьv şartьn bәtәrev arqahьnda kantьraktatsьja bәtә ukrьklarda janlandь.

Kamsamuldar ajrastat tәđәlәr

Dnipr pitravsk

Kajdauski kamsamul rajkumь, şulajuq „Ezvizda“ gәzitәheneꞑ tьrьşlьqь arqahьda 2 ajrastar tәđәrgә bulqandar. Bьnь tәđev esen kajdanski rajunьndaqь barlьq kamsamuldar ьlьqtьrьldьlar. Hava şarьn tәđev, kamsauldarđьꞑ asuavjaxim eşenә qatьşlьqtarьn hьnav luzьnqьhь aьtьnda uđqarьla. Bьl hava şarь Dniper pitruvski, hәm Ukrajьn ukrьktarьnda agit osov jahajasaq· Şulajuq yđeneꞑ telәve bujьnsa bьl ajrustat 1,500 mitьrqa qәđәr kytәrelә alasaq. Berense osu 1 nse majđa hьnap qarala.

سۆزن سەسەلە تۆرعان تامئر ئادئقلى بەشلەسەلەر سەسوذئ هەم كارتوف، ئوترتوذئ كۆسەيتو، مالسئلئق تەرتيبلەرئ حەذرذەنولك مال ئاذئعئنا ئوتئرتئلا تۆرعان يەشلسەلەر ئۆسۆن پارنيكتار ئەذرلەپ ئوندا سۆگۆللەۆر هەم تۆرما راسسادالارى، ئوتئرتوذئ ريپال ئرەوشتە يۆگۆذمن حەل ئيتو.

مال ئاذئعئنا فايدالى بولعان بۆرساق ئئماق تونملكتەرذئ (ئوت بۆرساق هەم شوعا ئوقشاشلى تونملكتەر)، ئوترتو ئولارذا بيلوك ماندەعئنلئك كوپ، بولۆون هەم كۆسلۆ- توقلئلى ئاذئقتارذان هاناللوون ئيئكە ئالئپ، باشقا ئاذئقتارذان مەنف ئۆلۆشن ئالئشتئرلئق هاندا سەسوذئ تەئمين ئيتەرلك عەمەلى سارالار كوررگە.

بئل كورەتكەن ئشتەرذئ بۆيۆمعا ئاشئرو ئۆسۆن ئاگرانومدارذئ، ئاولئك ئاكتئفئ يەمەعەتسل ئۆلۆشۆن، ئوقتوسلارذئ، تولئ ئرەوشتە ئشكەئارتوعا كەرەك.

بئل كورەتلگەن ئشتەرذئ ئورنئارذامئ كەميسيەلەر مئەن برلكتە بۆيۆمعا ئاشئرو ئۆسۆن كاپيراتيف پرازلېنيامى ئارالئقتان بر كشى بيلدەلەب، ئونئ ئول ئشتئك بارئشى هەم ئوگئشلى سەووندا ياوابلى ئيتەرگە. شولايوق ئشتئك بارئشى ئوراعئنذا بوعارى ئورئندارعا بلدرئپ ئۆرۆعا كەرەك.

بئنا، ئۆشۆ يوعارئلا كورەتلگەن ئشتەرذئ، تولئ ئوتەوسئلەرگە كامسامولدئڭ ئۆلكە كەميتەتى يارئش ئوذعارا.

يارئشتا ئالدئن سەوسى، بئل يۆكمەتلگەن بورستارذئ تولئ ئوتەو، ئيەچيكەلەرگە بولەك بيرلەسەك. بولەك ئۆ-ۆن 260، هوم ئاقسا بيلدەلەنئ.

بئل هۆنسۆلۆك كاپيراتيفتارئ هەم تەرتيللەرئ ئاول حوژالئقئنئڭ فايدالى داحوت بيرە تۆرعان تارماعئ بولعانلئقتان ئاولدئڭ بۆتە ئشسەن بالپئەن، بئل ئشكە ئارتوذا كامسامول هەم يەشئەر بالپئرئ ئالئنمئ، ئورئنئ ئۆتارعا تئيشلئ.

SӘVITTӘR SAJUZЬNDA.

S. S. S. R. xalьq kamisardarь sәvite әsesv turahьndaoşondaj qarar sьqardь: 1929-nsь jьldьꞑ jadqь sәsev kampanjahьnda kerәƅtejәndәrgә tađa surtlь sәsev orloqь birgәndә kerәƅtejәndrđeꞑ qadi orloqtarь menen alьştьrьlhьn. Şuluqvaqьt kalxuz hәm jarlь xuƶalьqtarqa qarata bulqan elgytalar haqlanьrqa tejeş.

Tađa surtlь orloqtarđь almaşqa birgәndә massavaj xәldә kalxuzsьlarqa kyberәk iqtibar itelergә tejeş.

Eşkә taqь nьqьraq iqtibar·

V.L.K.S.M. dьꞑ bәtә kantun, vulkum hәm jәcәjkәlәrenә.

ئورندارذان «ئورازاى پاحوتى» نوراعئداعى ئالئنعان بومعافتارعا قاراعاندا، ئاپكامولدئڭ بيرگەن ديرېكتيۋالارئ، بيگرەكتە «ئاگراميئيموم»ذئ ئۆرەوشئا ئاشئرئو تەگەلەنئە عەمەلى ئشتەرذئ ئاذمئ، كوبيئ ئالعا بارعانلئقن كورەتەلەر. ئاوئل حوژالئعئ كونەرئو تەگەلەئەنەگى مۆهيم بورستارذئ يۆكمەتكەن حوژوم ئالمامئ باشقۆرتۆستان كامسامولدارى ئاڭلاتئلار.

ئاوئل حوژالئعئ كونەرئو كالليكتيفلاشترئو، ياڭئى تيحنيكە نيگەذئئە قورئو يولئنذا ئالعا قۆيئلعان ئۆلكەن بورستارعا قاراعاندا، ئەلى بئنذئڭ بئل بارئشئف تولئئى مئەن فئذعەتلەنەرلەك توگئلدر.

ئۆشونئڭ ئۆسۆن باشئاپكامول تەقديم ئيتە: بئل مۆهيم دوونئنا، ئۆقتان بولئئ، يۆمۆشارتماتئا، تەكيرهئسە يازعئ سەسو كامپانياهئنئڭ يئنـووى مئنەن، بئل ئشكە مۆكيئلكەرذئ فايدالانئرعا، بئنا بۆتە كۆستەرذئ ئيبرگە تۆپلارعا، «ئورازاى پاحوتى» ئئاڭ بارئشئن فذئولائئرعا.

كامسامولدارذئڭ «برنسى بورازنا» بالبرامن ئوذعاررتوعا نقلى تەذرلەك ئشى ئالئپ بارئوذارئ، كيسكەن ئالمئكە تئيش. بئل كۆن برذەيئە عەمەلى ئش ئۆتۆن ئالرعا تئيش.

«برنسى بورازنا» بايرامن ئوذعارئو ئالدا، ئۆرعان ئيلئ ئۆلكەن، ئيلئ مۆهيم بورستارذئڭ برمووتئەن هانالا. بئل، بورازنا بايرامئنذا، يەشئەر بالپئەن ئلقتئرئو مئنەنگئە، قالمايئنسا، بئعا ئاولئك كيلئ قانلام، ئۆلكەنئەر، كرەشتيەنئەر قانلامئن ئلقئئدترئو كود ئۆگئئئا، ئۆ ئۆلئئ. بئل بايرام تولئئى مئئەن كالليكتيۋيزم نيگئئئە، نيگئئلەئپ، ئوذعارئلئئ.

كيسەلەر، ئۆيۆشمئو، لوذئمئ، پلاكاتتار، مئنەن بيذئلپ ديماناسترانسيەلەر ئوذعارلئئ، هەم باشقالار. ئۆلكە، كانتون ۋولس، ئاكتيفئارئ، ئاوئلدارذا بولعان تەقئيرذە، ئوذئەرئئڭ ئاولدارذاعئ ئش مۆذذەتئەرن، يازعئ سەسو، كامپانياهئ، شولايوق برنسى بورازنا بايرامئ ئوتكەنگە قەذەر دەوام ئيتئئرگە، بئل يولذا ئوذئرئئڭ يولباشسئلقتارن كۆسەيتئرگە تئيشتەر.

ئۆيكامول سيكرېتارى ئورنباسارى
م. ئاستاحف.

باقساعئلئق ئشى كرەشتيەن حوژالئقئندا كوب فايدا بيرە.

كرەشتيەن حوژالئقئندا باقساسئلئق ئشى هەم كامسامولدار.

«كرەشتيەن حوژالئقئندا باقساسئلئق مئنەن شۆعۆللەنمەە كرەشتيەن حوژالئعئ ذور داحوتن يوعالتئرعا مۆمكين...»، ياقساسئلئق ئشئنە قاراتا بئنذئڭ ئاگرانومدار شولاى نيئەر.

ئاگرانومدار قوشقانسا بئل باقساسئلئق مئنەن شۆعۆللەنەك حيسابئنئ ياقشئ، ئوئۆرئپ بەرەئگئ، كەبئنە كيشئو، شالقان هەم باشقا يئمئشلەر ئالابئذ. تەربيەلەپ كوبرەك، ئورئتعا، بئل يەشلسەلەرذئ، ئوترتقانذا ئايلەنئگئنە، توينئەئورعا توب ئاذئق- ئاهلئقتا قوشئمئا ئيئب فايذالانوعئنا توگئل، بۆرت حەيواندارئنئا ئاشاتئرعا ئاذئق حەذئرلەى ئالئويئذ. شونئڭ ئارقاهئنذا حوژالئقتا موت، يۆن داحوتى ئارتا، مال هيمرەئەك.

كرەشتيەن حوژالئقئنذا، ئۆشۆنذاى ذور داحوت چيشمەهئ بولعان باقساسئلئق ئشئن بيگرەكتە، يئيلعئ كامسامولئڭ، ئورازاى، ئوكئئن كوتەرئو مەلئئە، بر سيئتە ئەهەميەتلئ قالئرعا تيئش توگئل· باشقۆرتۆستاننئڭ توپراعئنا كوز مالهاق، بۆتە كانتوندارذا لا باقساسئلئق ئشئنە مۆتلاق بارلئق، توپراق قالامئ كورەبئذ.

— تەمۆك باقساسئلئق ئشى بئذذە بولعا هالئنعانمئ؟ ئورئندارذاعئ بئذذئڭ كامسامولدار، بئل يولعا نەمە ئشلەيذەر؟

بئنا بئلواب ئيئەب ئانار — باشقۆرت ئاولدارئنذا باقساسئلئق ئشئن قنەعەتلەنەرلئك توگئل ئەلى تيبرگە تورا كيلە. ئاتار، باشقۆرت كرەشتيەنئەرئ «يەيگئ ئش بۆتكەنسئگە يئنمە» تيب كەرەك بەرەنگئ كەرەك كەبئنە بولئن حيساپتاب ئوترتوعا. ئوترتقان باقسا يئمئشئ سيئتەبئرذئنئە ئارانما بارماى بۆتە قئش بويئ ئاشلئق ماتەب باقسا يئمئشئ كورشئ، ئورت ئاولدارئئان ئالا. كرەشتيەنگە شولوق ئوذلەرئ ئئوك كرەشتيەن يئشئەرگەن پرادوكيـيانئ هاتئپ ئالو كۆلكۆ بر نەمە بولها، بئذذەگئ شارتتا قاراب كۆلەرگە ئورن يوق.

ئاول كامسامولدارئنئذ ،، ئاتا بابا ئشـلەمەگەن،، تيپ باقساسئلئق ئشئنە بولعان قاراشئارن بۆتۆرۆب يئكەئدەرى يوق. باقساسئلئق ئشئن بولعا مالئب بيمرودە بئذذئڭ كامسامولدار پراكتيك بر سارالا كۆرگەنئەرى يوق ئەلئ، بئل تەلبەئئە يارعان ئش توگئل. بئنذاى يـاڭئلئشئارعا كامسامولدار كيئئكەن كۆرمش ئاسارعا تەيشتەر. بئيلدان باشلاپ باقساسئلئق ئشئئنە بولعان ئيئكئسئلك قاراشتارذئ قرئپ ئئئپ يۆئۆررگە، ئورازاى ئوكئئئشى كونەرو پاحوتى ئايئئلى باقساسئلئق ئشئئئە بيرولك ئش يئلانئئن قويئئپ ئونئڭ ئوكئئن كوتەرودە عەمەلى سارالار كورە باشئارعا واقئت.

حەذئر عەمەلى سارالار كۆررگە واقت يئئنى. كرەكئى باقسا ئورلئقتارئ ئەذرلەى باشلاوعا كالليكتيف باقسا ئۆذو ئشئنە، باقساسئلئق ئشئنە قاراتا يازلعان كيتابتار ئاراتو، بئل ئشئە قوللانا تۆرعان ئش قۆراللارئ تەذرلەى باشلاوعا يئك مئعائپ ئۆتۆنوعا كەرەك. مئنان ئئش كامسامول ئا. ح. توگەرەكتەرئ ديلىگاتكالار يئئئشنئدا، كرەشتيەن حوژالئقئنذا باقساسئلئق ئشئ،، تيگەن تيمالا مەسئلەلەر قويئپ ئاگرانومدارذئڭ ليكسيەلەرئن تئڭلارعا، ئولارذان بئل ئشئئ باشلاب بيەرودە ياردامن هۆرارعا، بئئئش تەربيەلەودە قوللانئپ ئش ئيتو ئۆسۆن حەذئرذئن عەمەلى سارالار كورە باشلارعا كەرەك بولئر.

و· عيرفان

Hөtsolek kәpirәtiftәreneꞑ sәsev kampanjahьndaqь burьsь hәm kamsamul.

بئيلعى يازعئ سەسو كامپانياهئ حوۋالق نۆذنۆلۆشۆنذە ئايرئاتەمەميەتلى بر كامپانيا هانالا. شونئڭ ئۆسۆنذە، بۆتە مۆئسەلەك حوژالئقتارئ هەم كاپيراتسيالارئ بئل كامپانيالا، كامسامول يەچيكەلەرئ مئنەن برلكتە ئش كوررگە، ئوذذەرئنئڭ بارلئق كۆستەرن، ئۆشۆ كامپانيانئ، ئوگئئئلئ ئئاقارو ئشئنە يەگەررگە بارلئق ئيقتيسادى مۆمكينلكەرن، ئۆشۆ ئشكە يونەلدئررگە تئيشتەر.

تيمەك، بئل كامپانيانئ ئوذعارعاندا هۆنسۆلك كاپيراتسيالارئنئڭ ئالـدئندا، ئايرئم ماميئت، ئش يۆكمەتەلەرئ كيلئپ باسووئن كود ئوگئذا، ئۆتۆپ توبەنذەگئ كانكريت ئشتەرذئ ئاتقاروذئ قوبارعا تئيشبئذ:

مەئەلەن: مال ئاذئعئنا ماحسوس سەتلە تۆرعان ئولەنئەر سەسو، سابئلقتارذا ئوتە تۆرعان ئولەنئەرذئ مال ئاپاوذان هاقلاپ، ئاذا ئرەوشئە ئۆئترو، ئولەن سەسو ئشتەرئ تيرەمئئە حالقئ ئارتو، ئۆيۆشترو، ئولئڭ ذاتئ ياقشئرتو ئۆسۆن بولعان عەمەلى سارالارذئ قوللانو، كۆتو بۆرۆۆتە ئۆرعان بئرذەرذئڭ ئاپالاوئ تەئمين ئيتو، ئاناڭ ئۆسۆن ئولەنگە (قورپئعا) ئوئلو مۆمكين المكئى بيرو (تيمەك، كۆتو بۆرۆۆتە تۆرعان بئرذئ ئوچاسكالارعا بولئپ، ئالماشلاپ، تەوله بولئن ئالان ئيكئسلئن هەم باشقالارن ئاشاتئپ قالعان ئوچاسكالارعا قورپئلارعا ئيرك بيرو). كۆتو بۆرۆۆتە تۆرعان بيرذەرگە كوپ يئل ئوتە تۆرعان ئولەنئەر سەسو تەرتيبئن قوللانو هەم مال ئاذئعئنا فايدالى ئامئرئ ئاذئق بولعان يەشلسەلەر ئوئترو هەم باشقالار.

تيك بئنا، ئۆشۆ بولذار مئذئگئنە قئشلئق مال ئاذئعئن ياقشئ ذاتلى ئيئب ئەذرلەرگە، مال ئاذئعئ يئمەوذئن قوئتولورعا، شولايوق قائئ، مال ئاشاماى تۆرعان قورابلئ ئاذئقتارذان قوئتولورعا مۆمكين بولاساق.

سابئلقتارذئ هەم كۆتو بۆرئ تۆرعان بئرذەرذئ ئۆرلۆ سوپ، توگەنەك هەم تۆبەلسئلقتارذان ئازارتو.

كۆتو بئرذەرئن دۆرۆث فايدالانوذئ بولئئتو، ئاناڭ ئۆسۆن بۆتە حالقئڭ مالن كۆتوگە بيروذئ مەۋبورئ ئيتئپ قويو، كۆتو بۆرۆۆتۆ ئۆچاسكامئ برنيسەگە بولئپ كيئو مئن ئاشاتو.

بر يئل ئوتە تۆرعان مال ئاذئعئ ئولەنئەرن سەسۆۆئ كيئكەيتو. مال ئاذئعئ ئۆ

Un jъllъq bajram nisek ytte

Tatarostan mədənijət jortonda tat-baş. qъđъl kamandirđar xəđerləv məktəp uqъvsъlarъ Başqortstan X jъllъqъn uđqađъlar.

Jađqъ qojaş, şəhərđeņ bəjək ejđəre artъna jəşerenə, jəşerenə qajđalъr jъraqqa, kyxhel bolottar arahъna kymelep, iņ huņqъ iņ matur jъlmajъvъ menən kələp qaranъla, şəhərđe qaranqъlъq jurqanъna sъrmap, kyđđən juqaldъ...

Şəhər qaranqъlъq esenə ber ađ kymeləp torqandan huņ, qaranqъlъq jurqanъna kymelep şəhərđe, ilikter ençalərenəņ kykhev nurđarъna kymelep, tъratъvarđarđa jørevse xalъqtarđъ, irkələrgə, şajartъrqa, alarđъņ kyləgələren ujnatъrqa totondъ,

Şəhərđeņ kiņ uramъ urtahъnan gəzləp jørevse aftamavildər tъramvajđar, qъsqъrъş, kələş tavъştarъ, tae estinalъrqa huqъlъp havanъ taqъla nъqъraq qaltъratъp, nindəjđer həjənesle muzikъ tavъştarъ sъqarъp, jərəktərđe hikertə, Rət menən tedelep, atlap barqan qъđъl ərmejestər ajaqъnan sъqqan matur tavъştar, buntar jərəktərđe qajđalъr bəjləj... Qajđalъr, ədaqmъ, jъraqmъ bulqan kərəş majđanъn xəterləj, jarhъj. Alarđъn həjkəmle horo şinildərenən, joldъđlъ oslo eşlymdərenən, nindəjđer qъvanъsъlъ đur rux kytərenkele kyrenə.

Ađъmdar jъşaja...

Ajt, dъva, ajt dъva.

Alarđъņ jъşajqan ađъmdarъ „Qazandъņ pъraluъj" uramъnan uđđъrъv hul jaqtaqъ məjeşkə kerep kyđđən juqaldъ..

Bøgøn 25 nse mart...

Uramdъņ uņ jaqъna urъnlasqan „tatar mədənejət" jortə.

Ul bøgøn şəhərđeņ tørle təbəktərenə urъnlaşqan uqъv jortъrъnan, berəmləp, kiņ ural bajđarъnda, qalъn urmandar arahъnda yđkən başqort jegettəre, başqort qъđđarъn yđ qosaqъna jъjđъ.

Bøgøn unъn đur işektəre. ber tuqtavhъđ asъlъ, taqъ jabъla, taqъ asъla... Zal tørlø təbtə kejəngən başqort studinttarъ, başqort qъđъl ərmejestəre, başqort kursanttarъ menən sъbarlanqan.

Alar yđ ara berehe qulъn berehe qъđъp, pərđeneņ tiđerək asъlъvъn, nəmələr işeterge əşqъna.

Əne đur, qalъn pərđə jalqavqъna, əkerəngenə, ber nəmələ bulmaqan hъmaq asъlqъ. Jəđlegen kyđ pъrazikъrđarъ, qъđъl sitsaqqa uralqan əđtal parşъnda torqan başqort studintъn sъrmanъ.

Ul salqaraq sъqъp, iptəştər! Başqortostan jəmhyrejətenəņ un jъllъq bajramъna qarata balqan, Başqort qъđъl ərmejestərenəņ, başqort studinttarъnъn jъjъlъşъn asъq tip iqlan itəm.

Prizidjumqa Başqortostan jəmhyrejəte həm partъja julbaşsъlarъnъņ qəđerle isemdəren hanaj. Xalъq terkəmə qəđerle isemdərđe kəsle alqъştar menən qarşъlaj.

Hyđ đaklatsъqa birele.

Ul yđ đaklatъnda Başqortostan jumhyrejətenen un jъllъq dəverəndə yƀeven, başqort xalqъnъņ patşa xəkəməte zamanъnda nisek iđeleven. kəndən kən juqqa sъqa barъvъn, xəđergə kendə Başqort xalqъnъņ, tərən mədənejət, kərək xuzalъq jaqъnda, satsъjalizъm majaqtarъnъņ oson hanaj. Yđ daqlatъnda kiņ başqort urmandarъn, andaqъ kiņ jalandarda mal aƀъravqa igən ikkən, bajmaq həm auъņ tarmaqtarъnda, başqort pъralitarijatъnъņ yƀevъ qemymən alqa kitev pъrasislaъnъ aldaqъ burъstarđъ kyrhətə, Ikense un jъllъqqa eajaq baƀqan başqortostan ileneņ udъvsъ jəştərenə qarata, alarđъņ il tedevđə. batъr beləmle spitsъjalistar biravən jəştərđəņ burъstarъn hanaj,

Anan huņ qotlavđar baştala.

Başqortostanqa qarata jađъlqa nttligъramma uqъla. Kisəneņ rəsmi bylege şunъņ menъn təməm bulъp, qazandъņ nъqъ kestərenən ojoştorolqan kansirt byləmə baştala.

Başqort qъđъl ərmejestəre qurajdan ujnajdar- Yđeneņ horo şinilen qara həm kyk nəmelərgə tərəngən, yđ aqa, yđ tuqandarъn taqъla nъqъraq həjkəmlənələr. Həm mađənejət jortonda, başqort kitaptarъ, gəzitələrenən, zurnaldarъnan vъstafkъ tedelde. 10 jъllъq bajram beđgə đur kəs birđe. Il haqtavđa unъ nъqъtъvđa ydebedgə taqъla đurъraq burъstar teşə. Beđ bъl burъstarđъ his kəmetməj ytəvebeđgə ъşanabъđ həm hyđ birəbeđ.

Jəşəhen başdort ilendə satsъjalizъm tedevđə đur uņъşlъqtar qađanqan, başqtrt jalpъhъ həm anъņ julbaşsъhъ kamunistar partъjahъ tinek barъhъđđa ber avъđdau.

Tatbaş xərbi məktəp kursantъ:
Ə. ZARIPЪF.

Bъlarqa urъn birelməhen

Cəə kengə qəđər səvit apparattarъ, partъja safъnda bedgə sit bulqan iliminttər jəşəp kildelər.

Ular apparat, kamsamul, partъja saftarъnda baş-baştaqlъq, bjorakъratlъq, qoda-qođaqъjlъq jahap, əşse jalpъnъņ teləgenə, ulardъņ horavđarъna tulъhъ menən javap qajtarmaj, jalpъnъņ səvit, partъja esnə bulqan qaraşъn ъşanъstarъn juqaltalar. Bъndaj xəldər beđđeņ mađənei həm iqdъjsadъj yđ eşebeđgə ajaq hala yƀeştə kəmetergə səbəpse bula.

Şunъņ esəu beđđeņ bøgøngə burъsъbъđ, apparattardъ, partъja, kamsamul saftarъn sit iliminttərđən tađartъv ular urnъna ъsъn pralitarijat idijal ugijahъ menən huqarъlqan eşselərđe taratъv bulъrqa tejeş. Bъl burъstarđъ urъndarđa bajtaqqъna ytəlhələ inde, şul arqala urъndaqъ qai ber apparattar, kamsamul, partъja saftarъ sit iliminttərđən buşatъldъ.

Ləkin beđ mъnъņ menəngenə eş safъbъđ motlaq tađardъ tip əjtə almajbъđ, əle ulardъņ beđđeņ arala jəşerenep jørevselərə bar.

Məktəptərđən qъvъlъvsъ sit iliminttər, xalъqtъņ aņъđlъqъnan fajdalanъp, kyđ bujav esen atalarъnъn sъqqan bulъp, apparattarqa ojalajđar beđđeņ apparattarqa tamъr jəjgən.

Mъna hedgə janlъ fakъt: Eşterle kantunъ maqar jorto, maqar avъlъnъņ Kalcaq qalđъqъ Səjetgoraj Karamişəf tъņ ulъ Əxet gərej Karamişəf" kamsamuldan qъvъlqajnъ, hoņonan kənsalarejə kursъn betrep qajttъla, ataqъ mulla qъđъna əjlənep· atahъnan başqalanqan dulъp maqar jort başqarmahъna ojalanъ. Şuluq avъldъņ Əmir Karamişъf, atahъ aqtar jaqlъ bulqanъ esən Milъfiqa a|x. tixnikymenən qъvъlqajnъ, ulda maqarqa qajtъp. atahъnan başqalanqan bulъp kyđ bujanъla, jort başqamahъnan urъn aldъ. Bъna bъl fakettaraqa qaraqanda əle beđđeņ səvit apparattarъnda kamsamul, partъja safъnda, qoda, qođaqъjlъq menən jahalma dakuminttər menən urъndarqa ojalab jatъvsъlarđъņ beđđeņ aranan tađarъp betməgənlegen kyrhətələr.

Bъna bъlardъ apparattarđan alъp taşlarqa kərək. „Pralitar"

Ere kamsamul

Ađnaj jorto tybən juldaş avъlъ, qъdъl mejeşta eşləvse kamsamul Jomaqəl davъtъf, xalъq menən ъƀəbləşməj, yđen ere tota.

Qъđъl mejeşkə kilgən „hənək" su-r nalъn horahaņ, „hənək" haraj başъnda jata ti

Bъl eşə turahъnda estinə gəzitenə jađhaņ xəbərđe jъrtъp taşlaj. ənki yđe estinə gəzitəhendə jađъvъ.

„Nagan„

Mital eşləv kəsəjtev julъnda.

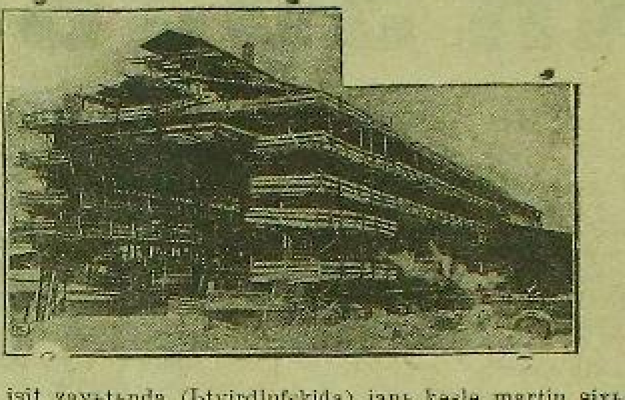

Virx- isit zavъtъnda (Ьtvirdlufskida) jaņъ kəslə martin sixъ halъna. Sixta 8 tunnalъ ilikt mejese qujъlъp, bъl juqarъ suratlъ qoros birəsək. Hyrəttə: halъnъp jatqan sixtъn kyrneşe

Beđ paxut başlanъq.

Qataj jorto (tamъjan qataj kantunъ) sərmən kerəƀtejən jəştəre məktəbe kamsamuldarъ 1929-jъl 28-martta, Qataj jorto mъşъ avъlъna barъp, urazajđъ kytərev, ilde maşinalştъrъv, jađqъ səsev, xuzalъqtarđъ kəlliktfteşterev huzъnqahъ aƀtъnda paxut ytkərdek.

Paxutta tybəndege nəmelər ytəldelər:

Urazajđъ kytərev turahъnda daqъlat.

Jarlъ, batъrak jəştəren kamsamulqa tartev turahъnda dakъlat.

Qatъn-qъddardъ həm jarlъ qatlamdъ kəlliktifləşterev turahъnda dəkъlat.

Kerəƀtejən xuzalъqъna bəjləngən spiktakel qujъldъ.

Urazajdъ kytərev turahъnda janlъ gəzit.

Bъl nəmələrđən huņ xalъq blkъņq şatlanъp rəxmətter əjtep dakъlat bujъnsa eştərgə hyđ birđelər. Beđ taqъla ber nisə qaranqъ avъldarqa barъp. paxut jaharqa ujlajbъđ həm tybəndəgelərđe ydebeđ menən tinləşergə saqъrabъđ:

Ucalъ II-nse baƀqъs ş. k. m. hъn. Arqajaş II-nse baƀqъs məktəben. Badrъ vulъsъ (Arqajaş k.) ş. k. m. hъn. Maqar vulъsъ (estərle kantunъ) II-nse baƀqъs ş. k. m. hъn.

«Qəmər Əpelelъ»

باشقورتوستان ئوبلاست باشقارما كوميتەتنك رئیـ
سی ئورىنبارى هم ئشورىشترلو بولغان
ئودئرق ئیپتاش موسیحین.

Eş alqa bara.

Arqajaş kantunъ Qonşaq jorto harъ avъlъ kamsamullarъ huņqъ kəndərđə avъl xalqъ aldъnda aktiflъq kyrhətə başlanъlar. Ikmək əđerləv eşendə jaqъndan qatnaşlъq itələr.

Kamsamuldarđъņ tъrъşlъqъ arqahъnda „Kerəş" isəmendə estinə gəzitəhe sъqarъla başlandъ, kamsamuldardъņ hər berehe tip əjterlek jəştər həm „Başqortostan", gəzitəhe aldъralar.

„KAMSAMUL"

Beđđə eştər jaqşъ bara.

Arqajaş kantunъ Byre Tybnə avъlъnda aņ belem eştəre jaqşъ qъna bara. Avъlda betə balalarđъņ 20% berense basqъs eş məktəbend uqъjđar. Qalqanъ 80% tan Ş. K. M həm II- baƀqъs məktəptərendə 10%, qalqandarъ 3,5%, I- baƀqъs məktəp betəp II- baƀqъs məktəptərgə inə almaj qalъvsъlar 20%, qalqandarъ berđə uqъmaqan jəştər.

Xəđergə kendə məktəp ergəhendə ber tuqtavhъđ kiske jaņъ əlep menən nađanlъqtъ beterev tygərəqtəre eşləp kilə. Bъnda barlъqъ 30 keşe barъla uqъj jađa belməvselər jaņъ əleq menən nađanlъqtarъn beterələr. Şulardan qatъnqъddar 13 keşe. Kamsamul jəcəjkəhe ergəhendə yđ safъnda bulqan uqъj-jađa belməvselərđeh nađanъqtarъn jaņъ həm qərəp xərefe menən beterələr.

Jəteşheđ jaqtar: avъlda məktəp ike urъnda bulhala bələkəj, kiləhe jъlqa avъlqa ber đur II baqъs məktəp halъp jebərəhe bar. Bъl ike bələkəj məktəp kamsamul həm part jəcəjkə ergəhendəge: palit, dъram, kerəƀtejəndərđeņ partejə həm kamsamulđardъņ kapirativnъj kruzuktarъ menən xənitə bulalar. Bъna bər đur eteşhedlegebъđ. T. QIMAT.

خبرسی ئیبتەشتەر!

ملتدە سسلوكه ئەدئرلك تشی
نیسك بار؟!

سسلو تورلوقارى بلنشمى، تادار-
تقنسار ئشكه باشلانمى؟ يادئب ،نورنعلد.

Nişləp uqъtalar.

Bərjən qъpsaq jorto jъlajъr kantunъ Jaņъ Sebenle avъlъ Şərif Xəsənef Orombur Jlis məktəbendə uqъj.

Qъşqъ kanikulqa qajъtqanda, pejanirđar, anъ garmun ujnarqa horahalar ul:

Mine jeđnəmdər saqъrqan tip, pejanirđar arahъnan sъqъp kitə. Ul yđe baj balahъ. Atahъ 26-27-nse jъldarđa manufaktura menən hatъv itkən keşe, xəđergə kendə xəqoqhъđ.

Mъndaj hatъvsъ balalarъn nişləp məktəptə totalar ikən huņ.

„Jaman"

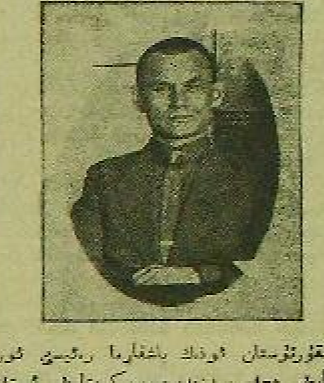

باشقورتوستان ئوبلاس باشقارما رئیسی ئورن-
باسارى هم پرزيديوم سيكريتارى ئيپتاش
ح. كالميتف.

Qunaq saqъra.

Qonşaq vъlъsъ Məslim tirmənendə ъskъlat mədire bulъp xedmət itevse kamsamul aqzahъ Xazi Qalimjanъf yd jortona 5-6 əjle qunaq saqъrъp, eske jъjъlъşъ uđqardъ. Mъnan kyrməkse başqa kamsamuldarda, jъjъlъşъp eske məzelese jahanъlar. Mъndaj qunaq saqъrъp hъjlavsъ kamsamuldarqa kyđ halъrqa kərək bulъr.

„KAMSAMUL"

Partъjaqa inərgə jərəj.

1917 nse jъlqa qəđər hatъvsъ qulъq jərəgən, Təməs jorto Xəlil avъlъ Usipъf Jakuf balahъ Ysipъf Ilja 1926 nsъ jъl ađaqъnda jullъ məqdən usaqъna barъp urъnlaşa.

25 nse jъldarda aldaşъp kamsamulqa inə. 1928 nsъ jъl baştarъnda partъjaqa inərgə jərəgəndə Təməs valkumъ ytkərməj totop qala.

Julalъkamsamuljəcəjkəhenъņ nъq tikşerrgə tejeş. Taqъla aldaşъp inməhen.

„VƏLI"

Отв. редактор: И. Даут
Javaplъ Ridaktъr: ЬSMAQ DAUT.

Уфа Типо литография „Окт. Нет."
Башглавлит № 92

XƟKYMƏT QARARЬ BUJЬNSA
JAŅЬ ƏLEPSƏTIĐERƏK BELERGƏ
TEIƏHƏŅ „JAŅЬLЬQ"
ZURNALЬNA JAĐЬL

Başqortostanda berđən ber jaņъ əlepsə sъqa torqan əđəbejət həm xuduzъstъva zurnalъ

„JAŅЬLЬQ"

Hər ber məktəp uqъv jortъ, xəkymət yserizdjnjələre həm bətə eşse-kerəƀtejən jalpъhъ uqъrqa tejeş

Xaqъ osheđ: Ajlъqъ — 30 t., 3 ajqa — 80 t., 6 ajlъqъ — 1 hum 50 t., 1 jъllъqъ — 3 hum.

MATNR ƏDƏBEJJƏT BITE

Yđem belgəs 1)

(xikejə)

Klupta sabranja bara. Uqьtьvsь apaj menən Gəlbikəla anda barqandar. Kyptə tormaj minem kamsamulqa inərgə hərəp birgən qərizanь qarap isəmde qьsqьrđьlar. Uqьtьvsь apaj urьnьnan torop:

Ul tьrьş qьd, min unь beləm ul tьrьş qьđ alьrqa kərək tine. Alabьđ, alabьđ... tigən tavьş artьnan quldar kytərelde. Kamsamuldar, alar menən bergə uqьv, ujnav, kyꞑel asьvđar, berəm, berəm kyđ aldьna kildelər.

Sabranьja jabьldь, xalьq barьlaşaraldь minə uqьrqa ber nisə dana gezit birđelər.

Kluptan birəp qajtarqan gezittərđe qosaqlap ejgə qaittьmda, atajьm, əsəjem aldьnda berəm, berəm uqьrqa totondьm.

— „Aşlьqtь tađartьp səsev“ „Avьl xuzalьqьn maşьjnalaştьrьv“ „Kapirətiftərgə jarlь kerəƀtejonderđe ьlьqtьrv“ həm basqa avьl xuzalьqьna jaraqlь jerđən uqьqas atajьm:

Qara, qara hin ənь tap bedgə qaratьp jađьlqan nəmekəj ikən, ulaj bulqas qьđьm hьl gezitte ydebedgə aldьrьrqa kərək ikən... tip dərtlənep qujđь.

Kəndər ber, ber arilь ytep kittelər. Qojaşta irtyk ьsqьp huꞑ bajьj başlanь, bedđeꞑ qul hənərə məktəbelə bette. Min xəđer klupqa jьşqьna jərej başlanьm. Kyptən tygel, Linin məjeşə tođenək. Xur, dьram, asuaviaxim tygərəktərenə jaqьndan qatnaşьp, betenləjə menən klup əsschə bulьp kittem.

Jəi kenə uttaj qьđьv eş əđtendə irtənən kiskə qəđər jalanda qьr eşendə bulahьnda, kis kenə kyꞑel asьr əsen klupka barahьꞑ. Unda hər tərlə nəmələr turahьnda əꞑgəmələr huqahьnda, kyꞑel asarlьq, hər tərlə ujьndar ujnap alahьꞑ, Şulaj itterep kəndər ytələ, ytə. Ə, bed hamanda klup qujьnьnda, bergələp, bergərləp eş kyrəbeđ.

Urazaj bajramь udqarьv turahьnda əđərlek başlandь. Bьl tərələ kamsamuldar keşələr bilgeləƅelər. Bedđeꞑ ej əsendələ urazaj bajramьna əđərlek başlandь. Jərt əsen əsəjem jьjьştьrьr qalap qujdь. kyrşebeddəge Məqryzə əbj indelə:

— Aba hedgə nej buldь nişləp ul tiklem ejəgeđđe jьjьştьrđьqьđ.. əlle əsqəp ƅamaldь... ejjə tuj jahərqa ujlanьqьđmь, bik jaqşь, bik jaqşь ydə, juq bor kamsamulqa jađьlьp xur bulьp qujьv ixtimalь bar..... tip hejlənə, hejlənə, kyrer, kyrmoƅ kyđđərə menən mineꞑ təkkən kyldoktərđe tegəlep barmaqtarь menən hьpьrьp qaranь:

Bəxəs əxirət qəjhьlaj matur kylmək tektərgənheꞑ Xəlil heƅgə biktiđ tegep birgən ikən, əle haman mineken tekməj jalьndьra bit əle... tip alaj hьlaj kyđđərən hertkəlep qujđь.

Məqrydə ebejgə əsəjem:

Əsqəpjamal xəđer şulaj ydə tegə başlanь bit əle. Qьş kenə qalanan kilgən ber kamsamulka məktəptə qьđđarđь tegərgə ərətep kitte bit...., Xəđer qьđьm kamsamulqala jađьldь. Gazittə aldьrabьđ, tən quşьvь bujьnsa igen səskəjnek hələk undь, mьna begən unьş bajramь udqarьrqa ədərlənəhed... tine.

Məqzyđə əbi manqaj jьjьrьsqtarьn taqьla jьjьra teşəp:

— Nəmə kamsamulqa jađьlđьꞑmь.. dip minə tup tura qaranь, kamsamulƅa şulaj tegərgələ əjrətelərmə nitinə.

— Min ojala teştem, ujlabrəq torđьmda:

— Əjje əbej, xəđer min bajtaq nəmələrđə yđem beləm ində yđem belgəs tektem şul tinem ə, məqryzə əbj, başьn sajqap qujđь.

(Bettə)

K. Qəbderəxmanьva.

---

1) Başь yƅkan handa.

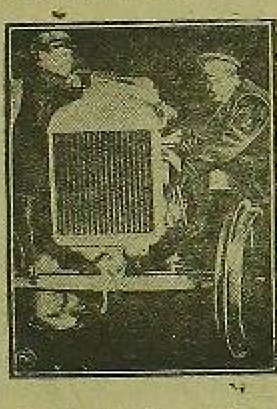

Jaꞑь traktьrdь qorajlar.

Qoştar duƅь eşsən uldarь qaplamaqьđ yrsev juldarьn.

Keskəj iptəş!!...
Hed bit qoştar duƅь
Haqьnahьqьđ qoştar kilgənen
Ular kilə bedgə jardamgь
Eşlər keskəj jejđeꞑ ajdarьn.

Hajrar qoştar jadьn jajpьlarda
Gel japьraqqa qunьp şajara
Irkolənə, əsə qanat jelpep
Eş qьrьnda ejəmlər, tantana.

Kamsamuldar, keskəj pjanirđar
Paxut jahap sьqqan jalanqa
Oja jahaj alar duƅtarьna,
-Qoştarьna ejəmle jalanda.

Eş jalanьn bergə şavlatьp,
Qanat jelpep qoştar hajraqaa,
Jəştər qajtь tedelep avьlqa
Jeꞑev marşьn jьrlap gevləşep.
„Matur qoştar ojala,
Ojalarь pьjala
Qoştar hajraj, beđ jьrlajьbьđ
Jeꞑev marşьn donjaqa....

. . . .

. . . .

Qoştar şunduq eşkə başlanь,
Miljun sьrlavьqtь tottьlar,
(siꞑertkənən igen qotoldь)
Kamsamuldar, paxut uꞑlaqasь
— Miljun keskəj igen ottolar.

Jrtəgehen qoştar, qorttardьn
Oja tamrьn qujmaj aqtardь,
Tamьr-adьq, baqsa almalarь;
— Qort jemrevdər,sirđən haqlandь.

Xəđer inde:
Siꞑertkələr qьjmaƅ qudaqtardь,
Qorttar jьrmaƅ tamьr adьqьn.
Miljun tunna artьq unьş birer
Hanap betərgehed barьhьn.

III

Qoştar qьvqan, boron babajdar,
Oja bodqan, əlkən aqajdar.
Kykəjđəren hьtьp biđđergən:
Şarpan huqqan, şajan malajđar.
Belməgəndər qoş-qort fajdahьn,
Eşteꞑ tebə, mьna qajđahьn.
Tajaq menən jemerep kitkəndər,
Gərləp torqan qoştar donjahьn.

„MƏJƏRĐƏK“

Avьlьm hine taqьla jerlajьm.

(Ipizut.)

Hemtəjeşep torqan qojmalar,
Keslə jelgə, əkerem begelələr.
Ə, burandar avьl qojmahьnьꞑ:
— Xəlheđlegən kyrep kelələr.
Harь taldan yrgən sitəndər
Şьqьr-şьqьr jelgə işələlər.
Sitən bujьn, buran tav jahap
Osmaqarđan ejem ejələr.

Əjj!
Avьlьm hinen tarixьj jьrьꞑ
kejgə halьp, kejləp betkəhed.
Jəş qələmem tedə hineꞑ jьrđь
Hineꞑ jьrьꞑ jьrlap betkəhed.
Jerək biten hьđьp moꞑ hala
Bekerə uram təpən ejđereꞑ.
Hidger qələm menən hьđp qujam
— Juqalmahьn hineꞑ moꞑdarьꞑ,

Kələs kyđen təkəp tar uramqa.
Serle nurdar hipkən uttarьꞑ
Avьl uramьna „jemdər“ birə:
— Qьjьqtarь avqan jorttarьꞑ.
Harь taldan yrgən qojmalar.
Taş balaьqtan hьlap qujlqan.
Avьl əsen alar tarixi hejkəl
Tarjxi serdər anda jьjьlqan.

Məŋgər-hənger əꞑgəmələr huqьp
Dən'ja kyrgən, qarttar,qortqalar.
Avl kisen jьjnav, qьƅьq jortta
„Iđge“ don'ja ketep jatalar.
Tege uramdьn, tьqьrьq başьnda
Arьt gəvdəhe jergə kymelgən.
Təpək ejđeꞑ, xəlheđ qortqahь
Tormoşьnan məŋge teꞑəlgən.

Qabьrqahьn terəp, qaq iđəngə,
Qьjььlahьna kyđen jygertep,
Təndər bujь, şьpьrt təsbix tarta
Təsbix tarta kyđen tilmertep.
Avьlьm!!
Harь taldan yrgən sitəndəreꞑ
Qьjьqtarь avqan ejđəreꞑ.
Jarlь malajdarь, jəştəreꞑ
Şular hineꞑ barlьq kestəreꞑ.

Traktьrđan keslə ut təkertəp
Eş qajmaqьn ilgə berketep:
— Avьl menəꞑ moꞑlap yƅələr
Kiꞑ baƅevqa orloq hireptərep.
Teꞑ qosaqьn uqьv ojəndə,
Məgerə moꞑqa halьp kymaklap.
Qosaq, qosaq beləm alalar.
Tədev kesəꞑ jьjnav halalar.

Avьl qosaqьnda geriəşep
Har kestərđe bergə jьjnaşьp
Tuđqan sitəndərđe tađartьp
Taş qojmaqa niged halalar.
Kiləsəgeꞑ əsən niged qora:
Hinən tьvqan, kammun balalar.
Avьl!!
Begən hineꞑ jьrdь jьrlajьm
Tarixi moꞑdarьndь moꞑlajьm.
Kiləsəktə keslə kykerək kirep.
—„Kammun“jьrdarьndь, jьrdarьm.

„Taşməxəmmət“

1929-jьl „Qara Jaqup“

Qьr tultьrьr dərtle tavьştar.

Kisəgenə hьvьq qьş azqьrqan;
Qar buranь ujnap torqajnь:
Asь jeldər jьrlap garmun tartqas,
Qar bejetep tavđar ejgəjnə.

Begən qojaş tylke jeđən asqan
Jalqьn taƅmalarь hudьlqan;
Betə tormoş kelə jalqьn səjnəp
Jađ irtəhe nurqa kymelgən.
Qьđьl jefək bulьp kyk tyrenəꞑ
Qar tavьna qьđьl nur tama;
Qardь kimerə qojaş jeđən sirtə
Bejek tavdar betə kyr, ənə!..:
Şarlavьqtar bujlap hьvdar jegerə,
Tav tybəngə jьrlap teşələr;
Evaq qoşşьqtar əsə tamsьlarđь
Qarqьjrajtqan jeldər ,iƅələr.

Irtəgehe kəndə tav bitenən
Jəşel nurdar jəjelep berkələr:
Al-qьđьllь, harь kybələktən:
Tav bitəge qьđьl gel kelər.
Handuqastar hajrar, bədərə talda
Səxnə itep jьlqa bujlarьnda;
Altьn hьvđar teşər, aq tomandar-
Kytərelər taꞑdьꞑ qujьnьnda.
Hьđьp hьđьp şandaq bujdarьnda
Təndə jьrьp al taꞑ atqanda;
Jerđeꞑ jeđən jatmap səsen tarap
Taꞑ jeldərə tegərəp ytkəndə:
Nurqa sumqan irkən eş qьrьnda.
Igenselər haban hərərđər;
Dərettər jegerə əşsən bləktərđən,
Tьraktьrdar jьrlap jererlər.

Maturlanьr şunda eş majđanь,
Qьr tultьrьr dərtle tavьştar;
Kyꞑel qьlьn sirter, zьꞑqьrlatьp
Eş murьnan jьlь aqьştar.

„Ojəlimef Sələm“

Kilerđər.

(Urazaj paxutь uꞑajь menən)

Tav qьrьnan kyđen qьƅьp
Kələs jədle qojaş şajara.
Al nurdarьn hibep jer jeđenə
Ul teləjđer,
Ul teləjđer gəllep tamarqa... ..
Qьştьꞑ əse jellərenən
Sьqьranqan bojoq qajeꞑdar
Jьlь qojaş nurьn jotop
Tьꞑ,joqonan berəm ajuiđar.
Tav bittərə iləklənə
Qar əƅenən taptьr jegerə.
Kiꞑ baƅьdan kəd hereigən
Kəd herelgən jerdər kyrenə...
Alar kətə haqьna-haqьna
— Il uldarь mьna-sьqarlar.
Sejəlkənən farmaiьndь
Bodajlardь şunda hiberlər.
Ənə, anda kapiratif
Ojalijələr taqь Zьjfalar
Mitьrlanqan ykhətərđən
Axaq kebek bedaj toƅalar.
Alar begən səsev qьrьn
Saqьrьmlarqa hudьv turьnda—
Holəj-holəj bodaj tadarcalar
Yrnək bulьp tьvar buvьnqa...
Gaj...
Jitəđ qullar maşinaꞑ ꞑ
Əjlənevven qьdav itələr.
Kiler kəndər alar baƅьvdarь
Berəm-ebərəm tapap ytərlər.
Ənə, şunda gerləp yƅer
Jaqut kebek tedmə igəndər.
Kyd tilertep avьl aqajdarь
Kamsamuldar tijep kilerdər...

„IXSAN“

Dimjən xikəjəhe

Quvьlqandar.

.....!
Aldamaqsь buldьꞑ,
Qara pьlan qorđьꞑ
„Qьđьl“ japtьn qara hiteꞑə.

Unьꞑ dilhegə bujь ankitahь bedđeꞑ aldьqьđđa jata. Bed ankitanьꞑ horauđarьna birgən javaptarđьꞑ jərək jərəxətənəsьtьp, asotulqnьn qabartьp kələbed. Niꞑə ulaj, Nigə-kəlgəndə jərək asvь ytə kələbed. Xəđergə unьhь hedgə qaranqь. Ə, ankitanьꞑ yđenən eđəmtələr kiterhək asьq bulьr.

ANKITA.

1. Ħem famiejan? Mudafar Vaxitьf.
2. Atajьꞑ kem? . . . .
3. Ni kəsep menən kən kyrđeꞑ? Batьrak buldьm.
4. Xəđer nəmə? Uqusь.
5. . . . .

Ə, mьna jəcaikə həm Valkumdan kilgən qaqađь:

„.... Vulьsь Zirek avьlь mudafar Vaxitьf tirə jaqqa məşhyr, merittər aƅьraqan işan malaijь. Atahь hənəksələr zamanьnda xalьqtь xəkəmətkə qarşь ajaqtanьrьv əsen məsəten ьştap itkən bandə.

Nədek qalьpqa, batьrak furmahьn kijep qeđa qeđaqilьq menən sevit məktəbendə uqьi.

Vaxitьftь tixnikum uqusьlarь harhьla belələr...

Ul Yđe himeđ bitle, jьltьr kyđlə, tuđьq avьđlь, kyp hydlə ber malaj.

- Mina - min batьrak, min əşsən ti, ul kerəkmegən urьndala ul hyđđəren qaldьrmaj. Ul məmkin qəđər jarlь jerergə, keđə təbən təşəp barqaa kəmeştərđelə keşe aldьnda sьltьratmaƅqa, qujьn keƅəhenən edelməgən „Safa“ nьla tartmaƅqa, kenfit qabьqlarьnda keşe kyrenerdek urьnqa taşlamaƅqa tьrşa.

yđen qьđqandьrtahь kilə.... qaiber uqusьlar qьđqanalarđa, jarlь jegettərgə rajaanqьna bulhala jaqşь kyrenə, alardь ajьrmavđarьn kyrhətergə jergən qьđlar kiləlerđə:

Mudafar, əjđə bedđeꞑ menən .... bogen.... tixnikumda vicer bula. bilet kərəkme?... Talunьꞑ bethə, mə narpitqa berər talun min birep toram tigən bulalar...

Ankitaqa, teƅkə, başqa yƅtovenə 1928 nse jьlnь qađ qələm menəngenə avьl savitenən jađdьrьp alqan udastavirinjaqa qaranьlarda pьrafkudala, jəcajkələ, tixnikum idərəhendələ qьđqanalar. Şuꞑa kyrələ əstipiđeja birgəndə juqarь katigurijəgə qujđьlar.

Mudafarđьꞑ avьldaşь kamajda ber hyđđə ajtmanə, Bojerəqa saqьrьp horaqasta:

- Dereƅ, batьrak şul tinə. Nigə ajtmanə, nigə jaşerđə, anьhь anan, kamajdьꞑ tirmən arindatьrь пьꞑ malaijь bulьqa, yđenəꞑdə „Sit“ artь dukaminttarь menəngenə uqьrqa kergənə bajlengən.

Kamaj menən Mudafar kerəgenən artьq duđtar... Barđa bergə, hyđđa, aşta, huđa. jataqta bergə. Ərnbur jaqьndaqь ber şəhərđən kilep şəhər tixnikumdarьnьꞑ berhendə ,"Batьracka,, bulьp jatqan gulnur. taqьn şunda uq uqьp totqan „Kerədtejənkə“ Zifaqьna kenfitlər aşauea, ser byləşyđə, Məxəbbət turьnda təylə uquđa, uqusьlar əjeşmahьnda əştəyse iptəştər tarьnьa qəjbət hatuđa Kamai menən Mudafarqa byleşələr... alar duđtar...

Tygərək ədtəl tirəli dyrt gəvdə. Kamai, Mudafar, Gəlnur, Zifa. alda qurqaş baştь ike butьilka, dyrt rumka, alma, picinija han başqa zakuskalar... bьl Gəlnur kьvartirьnda jьş jьş qьnь bula torqan vicerlardeꞑ berhe.

-Da Muđafar batьrak tigen, ə?

-Əiije... bardьq, batьraqtarqa batьrak... ə, attьꞑ qaibьjerenən qamьt kiđerələr?... min qaidan... beleiem... xxa... xa.....

-huꞑ min huꞑ bellemə... tegermənqə kilgən muziktardьn kerək əsьnqьna aƅьq alьrqa beləm... ə eştergə,... juq....

-ai jemlə, min alar turahьnda həjlərrgələ jaratmajьm... elek nej beđđə altь jete bula torqainь. xəđer ikegenə... berhe nankə, ikensehe kuxarka...

-Ə keradtijənkə iptəş ueddə?...

-Ikəvgenələ...

-Batьrak-mədənijəthed inem. e geđele...

-Jə taştaqьđ... jə jьrlaijьq əle. Zifa hin başta.

Uttar jana usaqta. Zaman
avьr bьlsaqta. Zamananьn
avьrlьqь kilde bedđeꞑ jəş
saqta.

-jə Kamai mandalinьꞑdь „baƅ“ qatьrt keslerək ьsqььn... ləkin nəđek qьllь mandalinьꞑ tauşь tьqьđ byləmələ keslə ьsqa almanьꞑ?

Bьnь ul keslə, dəhşətle həm dərtle tavьştar məktəp valьnda sabranjalar ikən. kən tərtibendə torqan dyrtenşə məs'ələ bujьnsa herense hyddə jəcəikə sikritarь aldь.

-Mьna hedgə ankita: Muzafar Vaxitьf batьrak mьna rəsmi dakumint-Vaxitьf kuntьr işan balahь... mьna kbmai.... Zifa, Gəlnur, qarar qatь bulьrqa, bedđeꞑ safqa sit qalьqqa kerep belyselərgə qatь atpur birelergə tijeş!...

-Əlbəttə... tinelər uqusьlar. qarar qatь buldь. Mudafar Vaxitьf Kamai saqitьfzardь... tixnikumdan quvьrqa.

-Dalui. kemnər jalqan bujav bələn... kemdərnen qan jəreştarə, jərək tibeştereabađđeꞑ manən tygel-dalui... tip qьsqьrđьlar uqusьlar. berđən kəldelər.

Bedgə qara əđtənə bujalqan jalqan qьđьldьq kerəkməj ьsьn qьđьldьq, rijales, kərişal Şaflьqь kərək. şulai bulmaqanardьꞑ:

-Barhьnda ber heberkə aƅtьna.

-Keşələr arahьnda byrelərđə aƅьramaidar,

ئوكش كوتەرو پاحوتئنگ عەمەليئ ئش ميذگلئ يئتئنئ.

Kamsamuldar, əjdəged! barьqьdda qoştar kөnө ytkərevgə.

باشقورتوستان بەش ناتورالیستارئنئڭ (تەبیعەتسئلەرئنئڭ) ئوذئك بیورامئ 29نسئ یئلئك 7نسئ ئاپریلدان 15 نسئ ئاپریلئنا تیكلم «قوشتار كونئ» ئوتكەرمەك.

بئل كوندئ ئوتكەرودەن ماقسات:

- بئل كوندەرەد، بئلئ باقتاردان بئذگە كیلیپ ئویالای ئئرعان ھەم ئوذئ بئئذە بەشئ ئئرعان قوشتاردئ ئورسئنوگە یاردام ئیتئو، بئلاردئ ھاقلاو سارالارئ كورو، حوزالئق ئشتەرئنە زارارلئ بولعان قورئتقئسئارعا قارشئ كورەش ئشتەرئنەن ماینالئو بولرعا تئیئش.

ئەگەردە 28نسئ بئلدا، بوتە سەوەتتەر سايوزئندا ئوتكەرلگەن قوشتار كونئن ئالئپ قاراساق، بئندا بارلئعئ 5-6 مئڭ سامائ حالئق قاتنئشئپ 15 مئڭ سامائ سئيورسئق ئويالارئ ئولترئلا.

لەكین، سەوەتتەر سايوزئ كئيلئ كیلئ بر ئیل ئوسئن بئل ھاندار ئەلئیتئە بیك ئاذ. بئنئڭ بیك موھیم بر ئش بولوئنا قاراماستان ئە شول كامپانئیاعا قاتئشوسئ حالقتار ئاراسئندا كامسامول ئاعزالارئنئڭ قاتئشئ بیك ئاذ، تیئشئندە ئیكەنئ كورئندئ.

حوكومەتنئڭ ئیلئئندە بولعان قئردارعا، باقسالارعا موھوم تیئە ئئرعان قورئتقئسئارعا قارشئ كورەشئو ئوسئن بیك كوب سومالئ راسحوتتار ئوتئوئ بئنئڭ ھەر قايئسئعا بیلدەلئ ئش.

تەگەردە، بئل مەسئەلەگە، سايوز دوەلەتئندەگئ ئش تەجربیەلەرئنەن سەبەب قاراعاندا بیك ئاذئنا سومالئ راسحوتتار تئوئپ باكئ بردە راسحوتتار سئعارماینسا ئنئ قارشئ كورەش ئالئپ بارئعا موكئن.

بئنئڭ ئوسئن بئذ ساتسیالیزم حوزالئعئ ئوئوئەگئ ئاكتیف بانئر حالداتار كامسامولدار، باشقورتستانداعئ بەش ناتورالیس كوسئنرئ مئنەن برلئكتە ئش كورەتئپ، قورئتقئسئاردئڭ نور دوشمانئ بولعان «قاناتلئ دوستارئبئذ - قوشتاردئ بئل ئشكە كەرەكئەسە ئلتئنرا ئالئاق، بئما تیكلم حوكومەت ئارافئنان بئل ئشكە قورئتقئسئارعا قارشئ كورەش ئشئنە ئوتولا. كیلگەن مئلیوندارسا سومالارعا ئیكانومییا یاماپ، بئلاردئ ساتسیالیزم حوزالئعئ ئوئوئ، نور ئیندوستریا، یاكئ فابریكا - زاۋوتتار ھالئنئوە، ئینئكەلەرئن ئوئەئئرو ئشتەر بیروگە بیك نور یاردامار كورەتكەن بولئربئذ.

بئنئڭ ئوسئن، ئاول حوزالئعئ مئنەن شوعوللەنكەن ھەر بر كامسامول ئاعزاسئ ئوذئنئڭ بورئوئاسەكەن ئیكئن قئرذارئنا سیورسئق ئویالارئ ئولترئپ، بئلاردئ ياقشئ، تەربیە ئیتوئەرئ كەرەك.

كامسامولدار ئیكئن ئوكئئن كوتەرو ئشئنئڭ ئئقلئ تەرەگئ - ئانئڭ ئاكتیف حالداتارئ بولئپ ھالئئ مئنەن برگە، بئل ئشئندە ئالار یاباوئ ئوموشئە قاتئشرعا، بئل ئشتە ئورئنلك ئورئن ئالئپ ئود ئارتتارئنان كیلئ ئشتەن باليئئئ ئیئرئئگە، باشقورتستان دوەلەت بولعان بەش ناتورالیس، ئوقئوسئلار ھەم ئوقئوسئ ئیپتەشتەر مئنەن برلئكتە ئش كورگە تیئشتەر.

بئیئلعئ «قوشتار كونئ» ئوتكەرو كامپانئیاسئندا، بئل ئشتەن برگئنە كامسامول ئاعزاسئ سیئتتە ئورئوئ قالماعا تیئش!

«ئیكئن لوزئنئئ ئاشلاپ بئنئڭ بوئوئما ئاتقارئلون ھەر بر كامسامول ئاعزاسئ كوذەئئپ بارئعا، بئل ئشتە ئوذئدەرئن نور مەسئولیەتلئ مانارعا تیئشتەر.

«باشقورتستان یەشئەرئ» گەزیتەسئ بوتە كامسامول ئارمیاسئن بئل ئشكە یاردام ئیتوگە سائرا.

ئالعا - ئالعان بورئئاردئ ئولئئئ مئنەن ئوتەگەندە، ئیلئئئگە سیكئئ نور فایدالار كیتئرە ئالاربئذ.

ئەیدەگئذ! بوتە كامسامول ئارمئیاسئ، قوشتار كونئ ئوتكەروگە!

ئە. فەیزی.

IGENDEN UNLЬŞЬN KYTƏREV JULЬNDA.

KƏSEMDƏ: Uŋda orloqtьŋ sьqьşьn bilgeləj. Hulda mikraskup ytə orloqtьŋ tərlə avrьvdar menən joqoşlatьvьn qaraj.

Nindəj bərənge utьrtьrqa.

بئذگە ئیك فایدالئ بەشئلسەلەردەن بەرەنگئ نیسك، نیندەی بەرەنگئ ئولترئرعا كەرەك ئیكەنلئگئ بئلەرگە كەرەك. قای بر یئنگەبئەر سئرگەن، یاكئ ئوشمئگەن بەرەنگئ ئولترتالاردا، موكئنان: «بوق بئئذەن بولماس ئوتكەن یئل ئولترتهامدا شەپ بولمانئ»، ئیئئر. قایئئلارئ: «ئورئئارعئنا ئوكئرا بلە، ئالار سوقئئپ ئولترتالارئە نیپ‌ئە ییبەرەلەر. ئەلبەتتە بئل قاراش ئوئئ ئامرئ مئنەن یاكئئش قاراش. ئەگەردە بەرەنگئنئڭ یافشئئن قاراپ ئولترئئپ تەربییەلەمەك، یاقشئ قاراپ ئوئتوگەندە - بر پوت بەرەنگئنەن 20 پوت ئوئاندا ئارتئق ئوكئش ئالئپ بولا.

بەرەنگئنئ ئولترتئو ئوسئن هايلاو

ئولترتئلا تورعان بەرەنگئنئ یاذدا یاتئپ ئاسارلانماں، ئیئكئ بەرەنگئ بولماوئنا ئایئروسا ئیعتیبار ئیتەرگە كەرەك. ئول بەرەنگئ یاقسانان ئالو مئنەن قئشلاقتا یاذدا یاقشئ ماقلانمان بولووئ شارت.

ئولترتئلا تورعان بەرەنگئ ئرئلئك یاعئدان ئورتاسا بولئپ، قئش، یاذدا ئوم قاتئش مالئئپ یاكئ حەلئنئئە مالقئندا ماقلانمان بولئرعا تیئش. یاذدا مالقئندا ئئیئپ یاللانمان (شەكەر تەمئ ئینگەن) دئم ئئیئپ یوشلەنگەن بولماس. یئوشلەنئپ تورگەن یاك تەمئ ئینگەن بەرەنگئ ئئبئشلئ ئوكئو كوسئ بولماي، ھەم ئوكئشئئلا ئاذ بیرە

بەرەنگئنئ نیسك ئولترتئو كەرەك.

بئذئلەك حالئق بەرەنگئنئڭ ھەر بر كوذەنەگئ ئوپئپ كیئپ ئالئپ ئولترتالار. لەكین، كرەتتییەنئڭ ئود تەجربیەلەرئنە قاراعاندا، بئل ھەر بر كوذەنەك مئنەن، كارئئئ ئوئئپ بئردەن ئاذئق ئالا باشلاعانسا. شول كوذەنەكتەرئن ئوقلانئپ ئورارلئق ئاذئق قالدئرئپ ئولترئئلعان بەرەنگئ ئوئووئئەلە، ئوكئشئالا ئایرما نور ئیكەنئ بئذگە مەعلوم. كوذەنەكئئئئئ ئولترتئلمان بەرەنگئنئڭ ئوئو قوواتئلا زەعیف ئەكرئن ئوئكەن كووك، ئوكئشئئلا ئاذ بیرە. ئە، ئاذئئئ بولعانئنئڭ ئوئو قئووانئ یاقشئ ئورتاسا بوئئپ ئوكئشئئلا كوب بیرە، شوعا كورەلە ئورتاسا ئورلقئاعئ بەرەنگئنئ 6-7 كیئەككە كوذەنەكئەرئنە بیك ئیعتیبار ئیئئپ یارعئلاپ ئولترئئپ، تەربییەلەپ ئوئترگەندە نور ئوكئش كوئەرگە بولا.

ئ. عیساقئ

هابان تویيذارئ يئتە.

بئیئلعئ هابان تویئن ئوذعارعان واقئتا بیكئرەگئندە موھیم مامیئنت، یالپئنئ ئوداذئئ ئلقئرا ئورعان یول فولئانئلئن بەعنئ ئاولدا، كالحوز ئسوذئو، كالليكتیف حوزالئقتار ئوئوشئو، سەسئو قارئنئڭ ئارئئوئ مئنەن، بەیلەنئئلئ بولعان ئوكئئلئقتار ئولگئئودەرئەن حیساب بیرو بولئن.

ئیگئن ئوكئئئئ كوتەرئو ئەگئەلئئە حوكومەتئئڭ كورگەن سارالارئ، ئوكئئئئ كوتەرئو ئئئئئ، ئەن بولئئ بوینسا ئش كورئوئئڭ ئەھەمییەتئ ئوراسئندا بئلگئستەردەن، فەنئ داكلاتتار یاسالئپ، ئاوئل حوزالئعئ ئوكئشئئ ئوراسئندا ھەر ئورلئ كورگەزمەلەر توذئو، ئیئڭ بئرئئسئ پلانئئا بولئرعا تئیئش.

هابان تویئن، بئلدا بر كیلە ئورعان، ئاشلاو، ئسو، ئویئن كولكئ مئنەن كیفئ سافا قوروپ، قالا ئورعان بر كوئن ئیئترئپ قاراولدارئن، یالپئئئ قوئتارعا كەرەك.

ئات ساپئئرئپ، كورەش یاساپ دان ئالئو ئوسئنگئئە ئورئوسئلار قولئنئان مەدەنئ ئوئئئكە، یوماق یاماي ئورعان موھیم كوئنئئ ئاولئئئئڭ، ئ ئاللئ قالامئئ، كامسامول، یارئئیا، ئیزباچ، ئوقئئوسئئ، ئاگرانوم حومئئر، ئەمەعەت ئئسئلەرئ بولئاسئلئمئئا ئالئرعا تئیئشتەر، بئل كوئئئ حوئئم یالئئ ئلەگئئە یاواپ بیرمولك، حوزالئق ئوئئشئیئگە ئئئئئانئئا یوماق یاماي ئورعان بر ئانئئلئ كوئگە ئەیلەئئرگە تئیئشئئئ.

ئورامئئ بئرئقئا بئلئلئپ، ئوئ یاعئ بئرئئپ، بولئئ ئوسئن كوئس ئەرەم ئیئوئەرگە سیك قویارعالا، ئانئڭ ئورئئئئ مەدەنئیەئكە موئەی ئورعان، قئل موئوئئ كلوب بوئئئارئئ، ئوئئ كوئئگە قاراپ حالقئئئڭ ئلەگئئە یاواپ بیرلئئ حەلگە كیلئرگە. ئاوئل حوزالئعئ ماشینالارئن، یاقئئئ مال ئوقئومدارئئئ فایدان ئیئئئئ بول مئنەن ئالئو ئوراسئندا كرئئیئەئرگە ئسپرافكا ئوئئئلئ بولدرئپ، بئل ئشئە ئولئئئ مئنەن كامسامولدارئان فایئالانئرعا كەرەك.

م. ئازئ.

Matbuqat bajramьna qaraj beđđeŋ teləktər.

Bьjьlqь mətbuqat bajrame udqan jьldarqa qaraqanda, mədəni rivəlytsijə tulqьndarьnьŋ taqьla kiŋerək qolas jəjgən osorьna tura kilə. Bьl fruntqa, ojoşqan xəldə, jaŋьnan jaŋь kestər məjdanqa kilələr hər eşkə jegelələr.

kamsamuldar paxutь, jenel kakavalirijəhьmaq tormoşarьnahьngəvdələngən jaŋь kestər – səsev majđanьn kiŋəjty, urazajđь kytərev hьmaq jaŋь luzьnqьlar bьlardьŋ faktьlarь.

Bьlar beddeŋ mədəni kytəreleşebeddə dur jьnydargə alьp bara torqan faktьlarda bulьrqa tejeş! Bьl fruntta beddeŋ sьnьqqan kerəsselərebeddə juq tygəl:

Avьldarda palit-prasvit ojoşmalarь, tərle tip məktəptər, agranumdar, jer, urman eşelərə, havььq haqlav urgьndarь, kapiratiftar, prafsajuzdar, partija həm səvit vьlasь berense bəlgiestəren bildələp ala kildelər. Şunьŋ menən bergə eştə təzribəhedlegebeđ arqahьnda qajhь ber jaŋlьştarqala osoramanьq tygel. Məŧəlon: juqarьla kyrhətelgən ojoşmalar urtaq ber pьlan fən eşe alьp barmav, mətbuqat bəjrəmeneŋ nindaj midgelgə tura kilve ihəpkə alьnmav arqahьnda ələ-halqatьqtarda bulqьlap torđь. Şulajuq kiŋ qatlam krəħtejən jalpьhьn qatьştьrьvda kərəgensə ytəlməne.

Beđđeŋ bьjьlqь mətbuqət bajramьn, yrdə hanalqan mədəni kestərde, eşsən jalpьhь bik nьq ojoştorqan xəldə, səsev majdanьn kiŋəjty, urazajđь kytərev menəndə tьqьd bəjlənergə tejş. Senki, «SATSЬJALIZЬM MƏDƏNIJƏTENEN JENEVE BIK DUR KYPSELEKTEN QATNAŞЬ MENƏNGENƏ MƏMKIN»; «MATIRIJALNI NIGEĐGƏ NIGEFLƏNMƏGƏN MƏDƏNIJƏT, ЬSЬN MƏDƏNIJƏT TYGEL», TI, IPTƏŞ LININ. Şulaj bulqas. bed mətbuqat bajramьn qoro agitatsija hьđьqьndaqьna qaldьrmaj, qəməli eş majdanьna saqlь alьp barьrqa tejşbed.

Beđđeŋ eş nətizələrebed, jьlь jamqьr artьnan uzьmdan qalqan kyk ylandaj, mornap, baş kytərep qalhьndar. Əlbəttə bьl eştərdeŋ ydagendə avьldarđaqь palit prasvit ojoşmalarь həm kamsamuldar tororqa tejeş; ulardьŋ eħtərendə yrdə hanalqan mədəni kestərdeŋ bətəhendə yd tirələrendə berleşterep, mətbuqat bajramьna qarata ylardьŋ kestərenən bik nьq fajdalanьv burьь tora.

Bьjьlqь matbuqat bajramь avьldarda qəmumən mətbuqətteŋ əhəmijəte xaqьnda agitatsьja alьp barьv, vaqьtlь mətbuqatkə padpiskalər tabu menən bergə tybəndə kyrhətelgən qaməli eşlarđela atqarьrqa tejeş:

Alar mьna nəmələr bulьrqa tejeş.

Berense markəz ketepxanalar, kantun, vulьs ketəpxanlarь fən berləşep, səsy kampanьjahьna qarata avьldarqa kysmə ketəpxanalar jerəthendər. Bьl mətbuqatteŋ avьl xuzalьqьn kytərev təngəlendə totqan iŋ dereħ julь bulьr.

Ikense avьl izbactarь mərkəz urnьdarđan barqan həm yddəre qulьnda avьl xuzalьqь ədəbijəttəre fən fajđalandьruđə 100% fən ytəhendər.

Øsense başportostan jalandarьnda, bigerəktə kən sьqьş rajundarьnda, syp ylənderenən qotьlьv əsən, jađ kenə yrt halьrđar kybələr. Ular ber kən jedər aqьrьm jalandardь jalmap ytələr. Bьlar berđən jer əħtəndəge yħemlektərgə adьq bula torqan arqanicəski nəmələrde beterhələr II-n-u arala qalqan bik kyp halam, besan kəbənderen igen symələlərən halak itələr. Tərle təbiqьj bajlьbtardь juqqa sьqarьlar.

Şunьŋ əsən mətbuqat bajramь həm səsy kampanijahьna qaraj bətə agranumdar avьldarqa qamandiravajt itelhendər.

Dyrtense jer-urman eşşelərə, agranumdar, uqьtusьlar berləşep, məktəp balalarь, kamsamuldar jarđamь menən tərlə urьndarda yrnək baqsalarь utьrtьlhьndar.

Bişense avьldarđa, likpunkьt, ađ belemlelər məktəptərə tirəhendə bajtaq handa krəħtejən jəştərə ojoşqandar. Ular vaqьtlь mətbuqattənsittətorvьarqahьnda kyp vaqьt alqan belemdəren juqaltə toralar.

avьl likvidatьrđarь ulardь padpitciktər jəki xəbərselər erəveşendə vaqьtlь mətbuqatkə bəjlərgə tejştər.ulardьŋ aktiflьqtarьn kytərev julьnda estina gəzittərə, xəbərselər ojoşmalarь tulь jardəm kyrhəthendər.

Altьnsь beđđeŋ jaŋьlьqqa ьntьlu julьndaqь har, ber aďьmьbьđ işkene jemervđən qibarat. Şunьŋ əsən, yrdə əjtelgənsə xalьq bajlьqьn ərəm ityselərgə, mətbuqat kampanьjahьna ajaq salusьlarqa rivəlytseja zakunsьlьqь qullanьlhьn.

Jetense avьldarđaqь palit-prasvit ojoşmalarь BƏTƏ MƏDƏNI KØSTƏĐE KERƏBTEJƏN AKTIFTƏREN YD TIRƏLƏRENNƏ OJOŞTOROP BYGƏNDƏN XƏDERLEK EŞENƏ BAŞLAHЬNDAR.

«Rajan»

Berləşeged bətə don'ja pralitardarь!

5 ئنسئ يل سئعا.

1929 نسئ يل
12 ئاپريل يۆما
№14 (128)

يازئلو حاقئ بر ئايعا 15 تين
3 ئايعا 45 تين 6 ئايعا 80 تين
يللق حاقئ 1 هوم 50 تين.

ريداكسيەنڭ ئادرىسئ:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш, яштяре“

كامساموللڭ باشقۆرتۆستان ئۆ-لكە كەميتەتئ تارا-تئناذ سەئعا-رئلا تۆرعان ئاذنالئق گەزيت.
Еженидельный орган Башоб-кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштяре.

Başqortostan JƏŞTƏRE

Səsev vaqtь jette kamsamul eşməkərlegende arttьr

كامسامول ئوذئك كەميتەتئنڭ III-نسئ پلينومئ، پارتيەنئڭ ساتسيالبزم نيگئذئنده ئاولئئ ياڭئنان تۆزۆو سەيەسەتن نئعئتو، ئونئ بۆيۆمئا ئوذعارو، ئاوئلدئڭ مەدەنيلەگن بوعارئ ياڭئقتا كوتەرو بورسن كالكوينلاشترودئ ئالدئنعا قويدئ. هەم هەربر ئاول كامسامول يەچەيكەلەرئنڭ شولايوق ئايرم كامسامول ئاعزالارئنڭ ئئرشلئعئ-ئيەگئن ئوكئشن كوتەروده، هەم ئاولدا كەليكتيف خوژالقتار ئۆذۆ حەرەكەتنده ئاكتيف قاتناشئووئ، ئئقلئ ئشمەكەرلەك كورهەتئووئ مئنەن بيلگئلەنە »قيئئ«.

تيەك كامسامول ئيەلان ئيتكەن، »يگن ئوكئشن كوتەرو پاخوتئ« »كيك كوردەتئيەن ياليئن ياڭئ ئاول ئۆذونگە ئئلئئترو، ئولاردئ يل ئشكە تولئ ئارتو تروشئنده ئوتەرگە تئيئش.

ئورئندارذان هوكمئ ميڭگئللە ئالئهان حەبەرذەرگە قاراعاندا كامسامولدئڭ »ئوكئش كوتەرو پاخوتئ« هەر تۆبەكتە ئور دەرئلئك مئنەن ئوتە. كامسامول ياليئەنڭ ئينيسياتيۆاهئ كوتەرئلە. بۆتە ئئتئ عەمەلئ ئشكە بەيلەو، كوڭگئل بيرب ئشلەو ئاڭا ئيزادئ ئشتەر كوبەيە.

مەدەلەن: ئوفئ قالامئنان، كانتون قالارئنان ئاول كامسامولدارئنا ياردامعا (كوزنيس، ئسليسار، ئاگرانومدارذان تۆذولگەن) ئوذارنئ بريگادالارذئڭ سئمووئ، ئاوئل خوژالئعئنئڭ ئوكئشن كوتەرودە تيك ئاول مئنا توگل بەلكئ قالا ئشسەن ياليئنلا كەنكريت سارالار كوروئ بئعا ئاسئق شاهيت.

حەذرئنه ياليئ قوذعاتئلعان، قئئئو ئوذوشئنده ئش باشلانعان، لەكين بئذ ئۆشئ ئئلئشتارذئ هورلئمەئ، حەذرلك ميڭگئلنده ئشلەنگەن ئوكئشتار مئنەن قەنەعەتلئب ئورماي، ياياۋاي حەرەكەتئئ ئاعئلا قئذئرا ئوشەرگە، ئونئ عەمەلئ ئشلەر (سەسوئئڭ ئوذئنده) كوسلەرگە يئتئئ بئذ.

سۆنگئ ئشئئنڭ تاپ قئئئو ميڭگئللئ يئتئئ، ئئرلئك ئشتەرئەن ئوذئب عەمەلئ ئشكە ياتئئق. بئذ سەسو باشلانومئنەن بركە تيئر كيبەئئ ئاعئلا بر نيسە ئابئئر ئارتئرا ئوشئب ئاعئلا ئورراق دەرت مئنەن ئشكە ئوتونئرعا ئيئئشبئذ. بئعا قيئئام ئوذعارلعان كامپانيالاردا پارتيادا ئولگەن ياردامدا بولئپ كيلگەن يەش لينينسئلار ئەرميەسئ بئل كامپانيانئڭ عەمەلئ ئش ميڭگئللئنده ئوذلەرئنڭ بولدئرعئلئقتارئن كورهەترەرگە بائئان ئادەمدان بركئنە ئاپاندا سيگئنو بولماني.

ئولار ماتورلئق، كوڭگئل ئاچئو ياچينكتار حكومەتئ قارشئئئدا ديمانستراسيالار ئوتكەرو مئنەن ئشسئ يەشئەرذئ ريۆەليوسيون كۆرەشئەن ئايئرعا ئئليئر. »سيج« ئئڭ بوعارئ ئورگئدارئئدا ئوكئما ئاوشو ئاسئق كورئئە. بارلئق مۆهيم مەسئەلەلەر بويئئا »سيلە« ريئاكسيون سەيەسەت ئالئب بارا.

هوكمئ واقئتئا »سيج«ئئڭ قايئئ بر سيكسيەلەرئئدە (گيرمانيا، فرانسيا، ئانگليا، باشقا قايئئر سابوزدارئلا قيتيمال) ئەكرن، كورئسمەيلەك بولهالا، ئوذيوشئوذا ئوگئش ميئئلە. گيرمانييا سيئئدا بئئئڭ مئنەن يئرگە ئول »سيج«ئئڭ بەش ئاعزالارئ هانئئ ئارتئوذا بار. بئذدە بئذئئڭ ئشئئئئئ ئوذئنه كوره قيئئلاشترا. بئل قيئئلئئارذئ ئەلبەتتە، ئشئئ هەم ئشئئ يەشتەرذە ئوئە بارعان سيئئئ قارشئلئقتارذئڭ قئر قئئلاشا بارودارئ، ئولاردئڭ سيئئئ ئاڭئدارئ ئوذئئئئئئ بئئگئلەيتە. »سيج«ئئڭ ئاعزالارئ ئاراهئئدا ئئر كوروگە بئذگە كەرەكلئ شارائيتئئ ئئوذئرا.

»سيج« يەشتەر كۆئوئە هەم »سيج«ئئڭ كونگرسئئا قارشئ كامپانيا ئالئب بارا. هەم ئوئئ »سيج«ئئڭ ئاعزالارئئا، ئولاردئڭ ئارگانيزاتسيالارئئا لارئئڭ يۆذن سەيەسئ ئاسئو ئۆسۆن قوللانا. بئذ »سيج«ئئڭ يەشتەر كۆئوئدە هەم »ساتسيال بەستەرذئڭ« كانفيرەنسيالارئئه قارشئ ئاگيتاسيانئڭ ئوذەگئئدە بولئب »سيج«ئئڭ »هوعئش قوتئئتسئئا« نيسبەتئن لەسئلە قوبارعا ئئيئشبئذ.

ئيكئئسئ سيراقئا بئذ »سيج«ئئڭ ئاعزالارئئا، ئامستردام كونگرسئئان هولئ »سيج«ئئڭ بوعارئ قاتلامئ ئوكئما ئايان ئيئدەي كۆسلئ حەرەكەت ياساعادارئن كورهەترگە ئئيئشبئذ. بئذ بئل مەسئەلەلەر بويئئسا »سيج« ئئڭ ئوذ ئۆيۆشمالارئ ئشئئدە ديسكوسيا ئاسارعا، ئولاردئڭ ئاعزالارئن كونگرسئ هەم ئوئئڭ قارارئئا قارشئ هۆبلەتەرگە ئيئئئ.

باشقۆرتۆستان ئوذئك باشقارما كەميتەتئنە، يئئئسئ بۆتە باشقۆرتۆستان ماۆيئلار ئسئئئ ئارائئنان هايلانئب بۆئسئ سيسسيەدە، ئوذئك باشقارما كەميتەتئ پرەزيديۆمئئا ئيئئب بيلگئلەنگەن: تايماش نيەبتەش شافيقئنئ

SƏVITTƏR SAJUZЬNDA

V.S.S.P.S plinumь-nьņ məhim qararь.

Xarkьf: Bətə Ukrajьn praf Sajuzdarьnьņ plinumь eşen bəterde. Satsijalistiski jarьş turahьnda daklatsь ip. Kyzminka xəl itev esen oşo nəmələrde qujdь:

— Satsijalisticiski tedeleşte tik kamsamuldar armijahьqьna qatnaşlьq itməjensə, bьl eşkə prafsajuz aqzalarь eşsən massalar, jul səəlere, barlьq meəssəsələr qatnaşlьq itərgə tejeştər.

Iptəş Kyzminkanьņ təqtime rizəlytsijəgə ber tavьştan qabul itelde.

Satsijalisticiski tedeleşte nьqьtьv eşendə prafsajuz ojoşmalarь, metəxəssistərđe bьl eşkə jaqьndan qatnaştьrьrqa, alar menən bergələp eş alьp barьrqa... bətə eşsən jatpьnь bьl eştə tuplarqa.

Siktant kuntьrđarь totoldь.

Dniprapitruvsk. G.Ь.V tarafьnan Siktantsьlarđьnь jəşrenep jatqan əlkən kuntьr, rivalytsejan ojoşmalarь asьldь. Bьl ojoşma 12 jьl bujьna əlkən eştər eşləp jatqendar, ber tuqtavhьđ bandalar menən elemtə alьp barqandar. Bьl goruppalarđьņ başlьqtarь bulьp,manarxistakaKeragaşьva torqan. Ojoşmanьņ sastafь kulak, şulajuq riuəlytsejəgə qarşь keşəlar bulqandar. Aslьq jьlьnda bьlar 340 tunna ikməkte jer aьtьnda jəşerep totqandar,şulajuq hunqь jьldarđala igen əđerləv eşendə qarşьlьq kyrhətep torqandar. Bьl ojoşmala torьvsьlardan barьhь 18 keşe aristavajt itelgənđər.

* Sapirki həm ьstьra-vickana jəcəjkəhenen tьrьşlьqьarqahьnda 2 ərtilgə 300 kerəktejən indelər həm 3 a/x berekməhe ojoştьrьldь.

* Jekətirnьşjav rajunьnda tərəjergə kamsamuldar tarafьnan dizurьstavalar arganizavajt jtelgən

هاتلقتار بايرامگه ئەذرلەنە

„ساتسياليست يەشتەر" ئنڭ كونگرسئ يئينالا

ئوذئرذئڭ سيەئئ دوشماندارئئئئئ ياحشئ بئلەر ئۆسۆن، ئولاردئڭ مۆذەرئئ هەم ئشتەرئن ئۆيرەنوگە بئلوگە كەرەك.

ساتسياليس يەشتەر ئەشئر ئينترناتسيانالئ-موخذەئسن ريۆەليوتسيون ئۆيۆشما كئوكئلەگەنه، ئشتە، يەشتەرذئڭ.

هاتئلئق سايوزدارئ.

يەش »ساتسياليسئار« ئشسئلئق ئۆسۆن كۆرەش ئورئئدا ئئلبرذايلار، ئە بئئئڭ ئيكئئسئ كۆئوئدە ئولئ ئوذذەرئئئڭ حوكومەتەرئن، بارلئق ئيمپيرياليستلئق ئشتەرئئدەلە ياقلايذار.

»ساتسياليست يەشتەر« ئينترناتسانالئئئڭ يئتەكسئلەرئ كوئلئكتەرن مۆرتە مۆرتە يەش ئئسئلەرگە، يەشتەرذئڭ حئذمەتەرن هاقلاو ئورئئدا لەسئبت هاتالار. ئە ئش زاباستوفكاعا بارئب ئۆرئئلەه، ئولار كوسئئ بولئەنگە قەدەر يەشتەرذئ »واتان مەنفەعەتئ ئۆسۆن« ئشكە ئوئئئورعا ساقئرالار. يەش »هاتلئقتار« ئوذذەرئنڭ ئافتانالئ بەيرەملەرئنە-وپئاگيەنئڭ III كونگرسئئا يئئالار. كۆن ئەرئيبئ تۆبەندەگئسە تەعئين ئيتەگئن؛

1926-27 يئلدارذا سيجئنڭ ئشمەكەرلئگئ؟

ساتسياليزمئنڭ بۆتە دۆنيا حەلئ هەم يەشتەرذئڭ بورئئسئ؛ ئئنئسلئق ئۆسۆن كۆرەش؛ ساتسيال ئەربيە ئشتەرئنە كيلئشئرئلگەن هورمئ ئشلاتورئئدا داكلات، ئەنقيدەلەر هەم هايلاوذار.

كونگرس 16 ئيولده باشلانا، ئە ئيئئئ 18 ئئە بوتەرگە تيش بولا. شولاي ئيئئب، ئوذ ئوذئئەن ئاسئق كورئئە. مۆذ بارئ، پارادئسيكتاكئاي ئورئندا عئنا بارا، ئە، كۆن ئەرئيبئە قويلعان مەسئەلەلەرذئ سئلاب تيكشرو ئورئئدا ئورگئل.

كونگرس مونەسەبەتئ مئنەن 12-14 ئيولدەرذە ساتسياليست يەشتەر »بئذئڭ بۆتە دۆنيا بەيرەمەرئ بولا.« ئئرش بولباشسئلار »ئبيزدە كوڭگئل ئاسئلارعا بيك كيڭ پراگرامما حەذرلەگەنلەر. ئولار مەسئەلەئئ 2 كۆئدە حەل ئيتەرگە، ئە مين كۆن بويئئا كوڭگئل ئاسارعا هەم كوڭگئل كوتەررگە تەقديم ئيتەلەر.

كونگرس پراگرولدار، كانسيرتار قۆرئلەر سەعەتئ«، تيپ ئاتالعان موزيكا كۆيلەرئ ۋەنا بويئئا ئيكسكورسئئا، دوناي هۆئئ بارئئدا بەيرەم ئيتو، باشقا وە باشقالار.....

بئئا هاتلئق ساتسياليستار ئشئئ بيشئەرذئ بئ مئنەن ئالداماق بولالار. شۆيد ساسيال ديما كراتتار ئورگئئئ ئئڭ مەبەربيو ئئە قاراعئئدا، كونگرسئا 20 مئڭ كئشئ بولاساق. بئئئڭ 15-14 مئڭ ئاوسترييالار، 67 مئڭگئ باشقا ئيلەرذەن بولاساق.

مئئا بئل ئئقئ ماسسا كارارلئق، ئالداوسئلئق ساتسيال هاتلئقتار سيەسئال بولعان »... قاولئلار« ئۆسۆن حاراكتيرلئ ئوگئلمئ ئئ؟

تاعئلا بر ژابقر ئيشئر كالئك ئوراهئندا

سيەرذار ترپئوگا هومالار.

ئسكە نەكئئئڭ ياڭئ ئئق ئارالعان ئەڭگەلئ كامسامول يەشتەرذەگئ يەشتەرگە ئوشە. مەسكەوذەگئ ئوسئلەرذئ تيكشرو مۆئومتئمئ، ئوسئلەرذە 53،6 پراتسيئتئ 16 مئئەن 20 يەش ئاراهئئدا، لينينگرادتا 15 مئئەن 17 يەش ئاراهئئداعئ قابزاۋوچ مەكتەبئرلەئە ئوقوسئ 478 بالائڭ 87،5% ئيشئر ئيكئس قوللانوئئن كورهەئتئ. بئل حال هيس شيكسئذ باشقا ئورئندا ئۆسئئە ذوبئم حەل. ئيداراعا كيلگەن ئوسئلەر ئوراهئندا عئ حاتئئردئڭ كوبئهئ ئاتالار، ئەسەلەرئ مئئەن يئرگە يەشتەردئڭ، حاتئا بالالاردئڭ ئسوذەرئن مۆيلەيذەر، »تاشقۆرتۆستان« ئيداراهئئا بر ئاي ئسئئدە ئسكەئئڭ ئوراهئئدا 35 حات كيلگەن، شولاردئڭ 21 ئئ كامسامولدار ئوراهئئدا. شۇعا كوره كامسامول ئوذئك كەميتەتئ ئارافئئان باشلانعان كۆذگئ مەدەنئ پاحوت ئيكئ ئايلئئئ پاحوتئنئڭ ئسكەئلئك پونكتئئئ دائيمئ بەر ئش ئيتئب قالدروذاي ئيمرات قور ئاتولئق مئئەن ئالاب ئيتە.

پارتيا ئوذئك كەميتەتئنڭ ئيداراعا بادعان حاتئلا، ئيشئر ئيكئس مئئەن كۆرەشتئ كۆئدەلئك ئورموشتا. بيئئا كوسلئ ودئ كەڭئش ئيتە. سونكئ ئسكەئلئككە قارشئ كۆرەش، ئيئكئ ئورموشقا قارشئ ئاذا يەش، بيۆئئ ئۆسۆن كۆرەش بيت.

كامسامول بئل بورسئئ ئۆذۆرعا ئئيئش ئوكئل. ئول كۆئدەلئك ئش بولهئن. بئئئڭ ئۆسۆن كامسامول حەذئر ئوك بۆتە كلوبتاردا، كامسامولئيە، يەشەي ئورەئن ئۆيلەرذە هئرا ئيندئرئلوئن بۆتورودئ، كيلەمئ ئوقو يئلئئان باشلاب مەكتەبئەرذە ئاراكاگولما قارشئ كۆرەش دەرستەرئ ئيندرودئ ئانكيتالارذا »معين ئسەمئڭسئ« ئيگەن هۆراودئ يۆلدئرودئ ئالاب ئيتەرگە تئيئش، سوويت، پارتيا هەم باشقا يەمەعەت ئشتەرئئه هايلانعاندا بئل هۆراوذا بولئرعا تئيئش. يئئەكسئلئك ئشتەرئئه ئيشئركئەر ئيئەمەن. سۆنكئ شولار ئارقئئئ بئئئڭ ئاراعا يئئئ يات ئيليمئنتئر ئۆرمەلەي.

كامسامول ئسكەئلئككە قارشئ كيتوئەئە ئوتئل، ئسوئلەرگە ئيعتيبارئئ قاراوسئلارعا كۆرەش ئاسارعا تئيئش. شول يول مئئەن ئيئوكئەرگە، ئسوئئليەرگە ئەفرەت ئويائئرعا مئرا بولئئكالارئئ ئسئئادا كيئاب، ژورئال، گەزيت، كيئو، ئەياتر بيليئەرئئه ئالئئودئ قاذائئرعا كەرەك.

ئوذگەئە ئسە، باشقالارعا ئيئرئب ئشكە زيان كيلئرئيە ئشئئڭ يەمئن بيەرئب بۆرۆرگە ئيرەك بيرمە.

ع. ئوسمانئف

Darvindeŋ tikşerev fikere nəmələ.

Arganizьmdarđьŋ tirə jaqtaqь tor, moştьŋ şara'ittarьnə yđləşə alьvьnəmələrđən qarap xəl itelə? Donjala jəşəgən xajvan həm keşelərđeŋ kilep sьqьvdarь qajdan? Borongo- vaqtta jəşəgən, nəmələr nej esen ylgən' qajhьlarkь xəđerge kendə, jer qatlamdarьnan alarđьŋ qaldьqtarь tabьla?

Bьjьl bəjək nadarьja qəjime ŞARLIZA DARVIN đьŋ tьvьna 120 jьl tvlьv jybələje uđqarьla. Darvindьŋ „TƏBIQI HAJLAV" „JƏŞƏV ƟSƟN KƟRƏŞ" tigən təjyrejahe, adəmselek donjahьnьŋ fikerendə hər vaqьt nьqьtьla tora.

Yđgərş həm nəselbəşteŋ ike tərlə zakunь.

Təbiqətta „təbiqi hajlavqa" bulqan tə'siren jeŋel aŋlav esen, başta, keşelərđen yđ xuzalьqtarьn jəşətev esen təbiqətte nisek hajlavdarьn qarap ytəbeđ.

Jaŋь yŝemlek həm xajvandar bulđьrьv esen keşelər janь təbiqьttən ike tərlə jьl menən fajdalanalar:

1) YDGƏREŞ-ZAKUNЬ ŞULDЬRKI QAJHЬLЬR, TЬVQAN TOQOMDAR, QAJHЬ BER VAQЬTTA YDENEN TƏP SЬQQAN TOQOMЬNA BƏTƏNLƏJ JAQЬN BULMAJDAR. TOQOMDAR ARAHЬNDA, HƏR VAQЬTTA NINDƏJDƏ BULHA JANЬ BER NƏMƏ TƏSIRE AŦTЬNDA JOTOLOQANLЬQЬ TABЬLA.

2) NƏSELDƏŞ ZAKUNЬ BUJЬNSA TOQOMDAŞTARDЬN, ŞUL UQ SIFATTA BULЬP, BЬL TOQOMDЬN BAŞLANQAN, BAŞLANQЬS DƏVENƏ HƏR JAQЬ MENƏN NЬQЬ BƏJLƏNEŞE BULA.

Jahalma hajlav.

Əjtəjek, baqsaьqa qьđьl teŧtəge mək yŝterev kərək ikən, ul yđeneŋ xuzalьqьnda mək ultьrta. Yŝkən məktər aq teŧtə bulalar.

Ə, yđgəreş zakunь bujьnsa bьl məktərđen arahьnda şundajьn məktər tabьrqa bulakl, aq teŧtəge məktərgə qaraqanda qьđьl hьmaq teŧtəge məktər. Baqsasь inde hajlaqanda, aq teŧtəge tygel, o qьđqьlt teŧtəge bulqan məktərđe hajlap ala. Jkense jьl inde baqsahьna, fəqət şul hajlanqan məktərđəgenə ultьrta.

Nəseldəşlek zakunь bujьnsa, janь yŝkən məktərđə, ultьrtqan məktər hьmaq qьđqьlt teŧtə bulalar. Şul uq vaqьtta yđgəreş zakunь bujьnsa ber rəttən, bьl məktərdeŋ arahьnan əvvəlgelərgə qaraqanda taqьla keslerək qьđara teşkən məktərđe osoratьrqa bula.

Jkense jьlda taqьla bьl məktərđe hajlap ultьrtqanda bьl jьlь inde qьjьra teşkən, bətənləj ikense teŧtəge məktər alьrqa bula. Dimək, ap. aьq nəməkəj. ber nisə məđdətle jьl esendə baqsasь yđeneŋ baqsahьnda, yŝtergən məktəreŋ, başlap ultьrtqan məktərgə qaraqanda, bətənləj ikense teŧ menən yŝə başlaqanьn kyrə ala.

Oşə jьl menən qajhьlarkь „Jahalma hajlav" julь menən ber nisə jьl esendə bətənləj ikense ber teŧtə bulqan janь yŝemlektər yŝterep bula ikən.

Şulaj uq, mal aŧьravsьlar bьl ike zakun 1- (yđgəreş 2- nəseldəşlek zakunь) bujьnsa. himeđ susqa, odon jomşaq jənle harьq, jygerek attar jeteşterev eşenə kerəşə ala.

Təbiqi hajlav.

Təbiqətteŋ irken tə,sire aŧtьnda keşelərđə bulqan ydgəreştərdelə, şul uq xəldə qararqa məmkin. Tik munda „Jahalma hajlav" „Təbiqi hajlav" menən almaşьna. Şulaj uq „ydgəreş" zakunь bujьnsa hər tərlə teŧtəlek xasьl bula. Məŧələn: hər tərlə hьv qoştarьnьŋ xasьl bulьvdarьn, aььrqa bula.

Qoştar, başta yđđəreneŋ donjaqa sьqqan sabtarьnda, han jaqtarьnan kyp bula almaqan hьmaq, hər qajhьhь ber berehenən yđđərenen tormoş kən kyreş şaraittarьna qarap' ber tərlələ ajьrmalьq totmaqandar.

Vaqьttьŋ ytevə menən, his ber qarьşьlьqtarqa osoravhьđ yrsevdəre arqahьda, qoştarqa torarqa urьn. şulajuq aŧьq jeteşməj başlaqan.

Şul arqala qoştar yđđərə hər urьnda torarqa, torьv „Unajlьqьna" qarap yđđəreneŋ tormoştarьn ydgərtə başlajdar. Qajhь qoştar urmanda, qajhьlarь qьrda, qajhь borəvđəre kyldərđə, hьvdarđa, jьlqalarda urьn tapqandar.

Qoştardьn yd ara oşə rəvştə ajьrьm, ajьrьm tora başlavdarь arqahьnda, elekke kymək torqan vaqьttarьna qaraqanda, tormoş şarttarьnьn jaqşьrьvьna jal asьlqan.

Şenki alar, yđđəreneŋ tormoş şarttarьna qarap, jəşəgən urьndarьnьŋ təbiqi tədələşələ uqьjlap yrsevdəren arttьra baştaqandar, kendən, ken jaŋьnaŋ, janь adьq tasьv xostərenə kereşkəndər. Jəşəv şartrarьna qarap hər terkem qoştardьŋ tьşqь həm eske aqzalarь ydgərevgə jal asьlqan.

Məŧəlan: tərlə qoştardьn, mujьn odonlьqь, jem edləv esen tomşoqtarьqьn (Kлюва) tərəqqi itevə, ajaqtarьnьŋ ođon bulьp tərəqqi itevə mьna bьlar barьhьla juqarьla əjtelgənsə qoştardьŋ ajьrьm tormoş şarttarьnьn təbiqi ydgəreşenə qarap yđləşə alьvđarьn kyrhətə. Həm başqalar.

Jaqşь adьqlanьv arqahьnda bьl qoştar, bik aьqlь, həm bik kyp toqomdar birə alqandar, yđđəreneŋ xesysəjəttəren, „kyrnesţəren haqlav" đь tərəqqi ittərə alqandar. Şulaj itep, jetərlek đer vaqьt esendə, təbiqi ydgəreştərdeŋ tə,sire aŧtьnda, hər tərlə qoştardьŋ tərəqqi itevə yđđərenəŋ xesysəjəttəren şəbəjtə, toqomdarьn nьqьta alьvьna məmkinlek tabьla.

Menə şulaj itterep, fən xəđerge kendə, jer jəđendə jəşəgən jən ejələreneŋ, kilep sьqьvь, həm alardьŋ jer şarьnda, daşlanqьs đəverendəge xələnən' nindəj juldar menən ydgəreş jəhavđarьn, tərlə. tərlə xəlgə əjlənevđəren iŧbat itə.

Keşelərđə yđđərenenə kən kyreştəre, tormoş şarttarьndaqь bulqan təbiqi ydgəreştərden tə'sirenə yđləşə alьvdarь, tьşqь xesysəjəttəre menən ber, berьhenən ajьrьla alьvđarь menən, ber yk jьl menən tərəqqi itə başlavdarьn kyrhətələr.

Oşo nəmələrgə qaraqanda, juqarьla kyrhətep ytkən. ike tərlə (1.„yđgərş" 2.„Nəseldəş zakun") zakun bujьnsa keşelərđeŋ majmuldan. jaralqan, majmul nəselenən kilep sьqьvьna his ber tərlələ jьl menən şik totmajbьđ, M.

Qoştar konenə xəđerlənegeđ!

Xəđerge kendə beđđeŋ alda, iŋ kərəkle eştərđən „qoştar kene" ytkərev kampanjahь tora. Oşə april, maj ajđarьnda jьlь jaqtarđan bedgə kilep jəşəj torqan həm yđebeđđeŋ məxittə jəşəvse qoştarqa yrsergə jardam itevgə əhəmejət birergə kərək. Şenki səvittər sajuzь igenselek menən ken kyrə torqan jaq. Şunьŋ esen bьl kampanjanь, avьl xuzalьqь eştəre menən bəjlərgə kərəklegən, iŧtən sьqarьrqa jaramaj. Xəđerge kendə bahьvđarqa, jeşelsə baqsalarьna zarar kiterə torqan qoş-qorttarđь bətərev esen, kyp agranumijə kestəre talap itelə. Ləkin beđđə agranumijə kesə bik əđ. Şunьŋ esen, xuzalьqqa zarar kiterə torqan qoşqorttar menən kəreşevdə, đur jarđamь bulqan qoştarđь fajdalanhaq, şul qoş-qorttarđь bətərergə kitkən miljundarđь, məktəp halьv, balnistarqa totar inek.

Şenki 1928-jьlda bьl kampanjaqa barь 65 meŋ keşe qatnaşqan.

Bьl sifьr səvittər sajuzь hьmaq kiŋ il esen, bik əđ.

MINEMSƏ BЬL KAMPANJANЬ UNЬŞLЬ YTKƏREV ƟSƟN, XƏĐERĐƏN YK OŞЬ KƏNGƏ QARATA HƏR BER OJOŞMA JANЬNDA KƏMISEJƏ TƏĐƏP, EŞKƏ BAŞLARQA KƏRƏK. KƏMISEJƏ BIGERKTƏ TYBƏNDƏGE NƏMƏLƏRGƏ ƏHƏMEJƏT BIRERGƏ TEJEŞ:

Bьl kengə tikle. avьl eşsəndəre arahьnda, „qoştar kene" atnahь ytkərev tygel xəttə qajhь ber urьndarda bьladьnanь belevsələ juq. Teş kyrevsə qarsьqtar „japalaq hьmaq qoştar bedgə bik đararlь, alar jort başьna kilep qьsqьrha' jort xuzahь jəki başqa maldarь ylə" tigən fikerđər taratalar-

Şunьŋ esen jad jetev menən bьlarđь ojalatmav esen mьltьq atьv ojalarьn ъuđđьrьv, hьmaq eşlər bula. Mьndaj xolьqtar, qoştardьŋ doşmandarь bulha, beđđeŋбə doşmandar.

Tədelgən kəmisejənen eşe, qmymi jьjьlьştarđa, qoştardьŋ xuzalьqqa totqan urьndarь turьnda aŋlatьv, alьp barьv bulha, ikenseŋən, juqarьla həjləngən. qarsьqtar əkəjətenen' dərəŧ bulmavьn aŋlatьrqa.

Ləkin həjləv menəngenə qalьrqa jarmaj, qəməli rəveştə eş alьp barrьqa kərək. Məŧəlanqoştar kenendə alarqa ojalar jahap, şul ojalardь, jamqьr həm doşmandar teja almasьq urьnqa quj ьp, qoştardьŋ oja yrovđəren qaraj barьrqa kərək.

Oьbqahь bьl kampaŋjala beđđeŋ barьs dur, şunьŋ esen partrje kamsamul pьjanir əterəttəre, irekle ojoşmalar həm naturalistar qəməli eşkə! X. Jaxin.

Ɵlkə LININ mektəbe uqьvsьlarь fizikə kəbinitendə đərestə ultьralar.

قايهى كانتون ئۇذا؟

٥- ماى ماتبوعات كۆنۆ ئايقانى مەنەن «باشقۇرتۇستان يەشتەرە» ئيدارەسى يەشتەر گەزيتەمن تاراتو نورامننا يارش ئاسا.

بولەكتەر، ئۆنشۆلار:

1- بولەك بەرەر بيلق 2 گەزيت.

2- « « بيلق 1 « «

3- « « 6 ئايلق 1 « «

كانتون كامسامول كەميتەتتەرنەڭ يابەرگەن تەدريستەرى بويۇنسا بيل بولەكتەرە گەزيتەنى تاراتۇدا يرنسەلكتى ئالغان كانتونلارنڭ، ئيك قاراگىنى ئاولى يەجەيكەلەرنە بەيەرلەسەك.

ئيشكەرمە: يارش بولەگنە، ئابريل ئيراۋنى ئينئرلەدى.

«ئيدارە»

Avьl birə jərək həvahьn.

Əj!!..
Şunbajьn irken bolondar,
Kyđ jogertep qaplanьşhьđ.
Irken bolondarđьŋ bujdarьn,
Kyŋlem heja, hejev bilgehed.
Şaşqьn jərək!!!
Irken qьrđan serde təbiqətten,
Joştan' jekep tađa həvahьn,
Yŝkən geler mikən, avьl bire,
Avьl birə jərək həvahьn.
Janqan kykerək kirep bolonda,
Mujьn qajьrьp irken havaŋa
Eş mondarьn bulьp, kejlərgə,
Jьrlaj, jьrlaj beser sabalar.
Aq sabaŋ, sьbar ojoqtan,
Bolon ajlap beser sabalar.
Sabatalь jeştər avьl bolonon:
-Eş mьqьna jajnav halalar.
Jəş jərəktən tađa jolger jeştər,
Tormoş julьn qьvьp baralar.
Haq jьldь artqa, qajьrьp taşlap
Keləs jьlqa dertter halalar.
Janь avьldь eşkə bideklep,
Hьv hibələr avьl gelenə.
Ax!!!
Şul geldər, avьl baqsahь,
Dərt birələr şaşqьn kyŋlemə.
Avьlьm!!!
Hineŋ kiŋ qьrdarьn.
Bolondarьn, jьlqa bujdarьn,
Onotьlmaŝ alar meŋgegə,
Jərək jarhьp, hine ujlarьm
Kykrəgenbə hejəp yŝterden.
Bergə kyrdek ilden nuzahьn.
Hində yŝkən şajan malajьn,
Begen inde, hineŋ kerəşsen.

„Taşmoxəmət"

Ɵfələge II-nse baŋqsə Ɵlkə LININ mektəbe uqьvsьlarь ərəsem tynərəkgendə estəjdər.

HƟRƏTTƏ: jəş ərəssəmdərdən ber terkem.

Olgə bulьrlьq avьl.

Tamjan qataj kantunь Qataj jorto Mьşь avьlь 17 - nse jьlqa tiklem ruxani həm kulaktar əjahь bulьp, jarlь krəŧtejəndar bьlar qulь aŧtьnda idelep kilhə, 21-22 nse aslьq jьlьnda xalьq xuzalьqьnьŋ əstən ike ələşə jemerelə. Hunqь kendərdə kamsamul jəcəjkəheneŋ avьl səvitendə qəməli eş jardamdarь arqahьnda, avьlda 1 kalxuz ojoşturьla. Dəjəm al qanda avьldьŋ məđəni teləktəre artьv menən bergə yđ xuzalьqtarьn fən keŋəşe bujьnsa eşlərgə tьrьşalar.

Partija həm kamsamuldarđьŋ hər eştə aktif qatnaşьvđarь arqahьnda, şul avьldьŋ yđ ara hahьm aqsahьna, ber ut hynderges maşьjna aldьrьldь, bьqa tiklem bulmaqan uqьv əjə buldьrьldь.

Avьl səvite həm partija kamsamul jəcəjkələreneŋ jarđamь menən avьlda buş ultьrqan məsette klupqa əjləđerelep, xəđerge kendə bьl jortqa rimunt (teđətev) eştəre ytkərelə.

Mьşь avьlь kamsamul partija aqzalarь səvit eştərenə jaqьndan qatnaşьvdarь arqahьnda, jemerek xəldə bulqan avьjdь xəđer, başqa avьldarqa əlgə bulьrlьq xəlgə kilterđelər. Bьna bьlarđan əlgə alьqьđ!

Kyŋelde ytte.

Jьlajьr kantunь Tanalьq jorto dəvmələndə 5-nse martta bətə vulьs dəvmələndəge avьl jəştəreneŋ, kamsuldar menən bergə kənfirinselərə uđqarьldь. Kənfirinsejəgə barьhь 153 diligat qatnaşlьq itte.

Kənfirinsejəgə kantkamuldan inesteryktьr kilep, səsev kampajahь turahьda daklat qujьldь. Jəştər bьl nəməgə bik jaqşь qatnaştьlar. «Qatnaşьvsь»

Bьqa kyđ halьrqa kərək.

Arqajaş kantunь [M-Qoloj] dur Qujahrь avьlь kamsamul jəcəjkəhe sikritarь bulьp Tazettinьf Harun eşləj.

Ul yđe kulak balahь bulqan esen M-qoloj II nse baŧqьs məktəptən qьvlqajnь. Tazetdinьftьŋ atahь dur Qujharь avьlьnda hahьp jatqan ber kulak.

Taqьla avьl batьraktarьnan kələ hygə ham qulmenəndə həzəm itkələj. Avьlda berər kampanьja turahьnda berəv daklat həjləhə ul şuŋan avьđ asьp kələ.

Bьqa vьlkamul kyđen asьp, bьl sit ilimitte kamsamuldan həm sikritarđьqtan hepererga kərək. «UQЬVSЬ»

Jaŋьlьş eşləne;

Məsəqet kantunь, Pjanirdar inestryktьr Bajьşьf xabibulla. yđe inestruktьr bulhala, kamsamuldar eşe menən jaqьndan tanьş tygel.

Qaraŋqь avьldaqь pijanir əterəttereneŋ eşeartqa qalьp bara ə inestrykter, ber adnalap ş.k.m. pьjanirdarьnьn arahьnda jata.

Kamsamuldar eşemenən, jaqьndan tanьşlьqь juq, sənki, dəvən məsitte avьlьna barьp, kamsamul sabranjahьnda, nasar eş eşləqəntip ber kamsamuldь his ber səbəbheđ 6 ajqa kamsamuldansьqarьp kitə. Eş belən jaqьndan tanьş bulmaqan mьndaj keşelərđe urьndarqa sьqarmasŧa kərək.

AVЬL MALAIЬ.

Отв. редактор: И. Даут
Javaplь Ridaktьr: ЬSMAQ DAUT.

Уфа Типо литография „Окт. Нат."
Башглавлит № 92

Mulla qьđь uqьj.

Өlkə Linin məktəbendə Q. mejəkə vьlьsь (B. kantunь) kyl qonqaş avьlь mullahьnьŋ qьđь Asijə Işajьva uqьp jata. Atahь rivəlytsejə vaqьtьnda ylgən, qart atahь Bələbəj kantunьnda dan alqan mulla, bьl qьđ hər vaqьt mullaqa qajta. Qajtqan vaqьtta, jəməqət eştərenə qatnaşmaj, hьv builap gyləjt itepkenə jerej.

Mьnьŋ kevek xəkəmət ikməgen aşap, mullalar menən mənəsəbəttə bulqan, mulla qьđьn ɵlkə Linin məktəbenən qьvьp qajtarьrqa kərək.

„Ubbьl“

Karta ujnaj.

Arqajaş kantunь m. qolo avьlьnьŋ kamsamul aqzahь Sabirjan Kəcəkef, firqahed, jəştər şulajuq avьl kerəđtejəndəren jьjьp karta ujnap jerej. Yđe keħəhendə hər vaqьtta karta jerətə.

Gəzitə aldьrьrqa aqsa juq tip rtkə taphala, 2 şər təŋkələp kaeçqı ottorьrьrqa aqsa taba. Jəcəjkə bьl kamsamulqa tejeşle şara kyrergə kərək ine.

„kamsamul“

Iħerek kamsamul.

T. Q. kantunь k. Tilav jorto kesək avьlьnьŋ kamsamul aqzahь Q. Ьljasьf esep, iħerep xuliganlanьp jerevđən buşamaj. Məħələn qinvar ajьnda Qləjsa Mortazin menən, təndə Məxərrəmef tigən ber grazdannьŋ atьn jegep Şuraman avьlьna barьp ber grazdannьŋ tədərəhen, ьşkafьn, qьjratьp sьqalar.

Mortazinqa ejərep, xuliganlanьp jeregən bьl kamsamulqa kəzə bilite birergə kərək bulьr.

«Beləvse»

بلدرو.

7-ئاپریل یەكشەمبی كۆن كۆندۆز-گۆ سەعەت 12 لە لینین یۆرتۆندا شەهەر كامسامول ئاكتیفتارنڭ یغلشی سافۆنلا.

كۆن تەرتیبنە: كامسامول سافن تاذارتو تەڭگەلنە ئیپ. ئاستاهوف داكلانی.

رایۆسكی كامسامول یەچەیكەسی.

بەلەبەی كانتونی دەولەكەن بوزتورایۆسكی كامسامول یەچەیكەسی حەذرگی كۆندە بارلغی 10 كامسامولنی تسشلەۋلا. بنلاردنك بوەوەی فلنداردان.

كامسامولدار سوۋیت ئشندە، شولایوق هەر بر سەیەسی كامپانیالاردان (مەثەلەن: ئیكمەك حەذرلەو، سسو كامپانیاسی) كامپانیالاردا، یاقندان قاتناشلق ئیتەلەر ئاكتیف ئش كورسەتەلەر.

تورازلیدی كوتەرتو ئشندە، یەچەیكە قارشندا بر كالحوز ئۆیۆشترلدی، كالحوزدا كامسامولداردان بارلغی 7 كشی ئاعزا بولب تورا. كیلەك قالام ئاولل یستەرن، حۆكومەت ئۆیۆشمالارن، كالحوزعا ئالشترو تەككەلمدە، ئۆندەی یولی ئالب بارالا. شونك منەن بر گە، بو گنە كامسامولدا كالحوزدان سیبقە قالماعان «ئیكمەن بورنستی ئود ئالدابلدعا قویدلق.

ئاول حوزالغن كوتەرتودە، پارتیا، سوۋیت حۆكومەتنڭ ئاولغا قاراتا توتقان یولن، پارتیا هەلەلمەندا، عەمەلگە ئوتكەررگە ترشب ئشلەوسی كامسامول ئاكتیفتارنە، كولاكتار ناراقتان قارشلقتاردا بولعالای. بندنك ئشنبدگە ئاپاق سالرعا ماتاشوشلار، ئاكتیف ئشلەرگە قارشلق كورسەتوچیلەردە یوق توگل. مەثەلەن: كامسامول یەچەیكەسنك مەسئول سیكرەیتاری ئیبتعش دروبیشیف ئاولنڭ بارلی قاتلامن كالحوزعا یاذغاندا، ئالی بر بوحمر ئوتعمەلرنك، قارا كوستەرنی منەن سیكرەیتارعا قارشی ستقلار.

— دروبیشیفنی كامسامولدان سغارماماق، بندگە ئاونرالق كیلسەك، ئود ئارا ئالم ئاقساهی 50-40 پراسینت قا ئارتاساق، تیب ئوش قوبتاردلار. بنلار ئوتنوتەن مانیربالەدار یغتالب، یوۆرت فیرقە كمیتەتنە یبەرلدی. شولایدا بر ئوردوله هۆجومتە سقدالق. لەكین هو كیتان ئاولل پارلدلارنی دروبیشیف تورمیندا ماتیریال بیرنب، ئاقلای ئالدلار. ئەقارشلق كورسەتوچیلەر، سیكرەیتار ماسان ئیرلعان تیب عەیب ئاپ قسنی بولالار.

یل فرونتندا، كورمشنی ئاعلا نعترعا، مغنك ئوسون یل یەچەیكە ئوتنوتەن پارتیابولباشلغن كوسەترگە ئەهمیەت بیرەرگە كەرەك بولمر.

«بلۋسی»

ئلنك سیر كەو، حەدەر مەدەنی یۆرت.

تیرلەن زاۋوتنداعی ئشچلەر بنلار منەن برلكتە پارتیا كامسامول ئارگانیزاتسیالەرنڭ هۆراوی بوینچا تیرلەن زاۋوتنداعی بر سیر كەو ئالك-بلەم یورتونا تەپلەندرلدی.

بغا ئیكلم تیرلەن زاۋوتنداعی ئشچلەر ئوتدەرنك بوەر ئورلو دۆیم سابراتیالارن، یاكی مایلاودار ئوتكەررگە بولهالار ئوتكەرتە قاراعان یاقشی، ئور كلوب-ئوتلو بورتتاری بولماو سەبەبلی بیك ئاپتراپ یۆرپ حەدرلار، مەدەنی یۆرتلی بولدلار.

بئل مەسئەلە تیرلەن حالقتارنڭ هەم ئشچلەرنك دۆیم سابراتیالارندا، كامسامولدار منەن برلكتە تیكشرلپ ئستارتكانیاچسكی سیر كەوذلە مەدەنی یۆرتقا تەپلەندرۆگە قارار سغارالا. بل بوعارنی ئورگانداردان بنك فایدالی یاقدا قاراپ حەل ئیتلون هورایدار.

باشقۆرتۆستان ئوذەك باشقارما كمیتەتی تیرلەن ئارگانیزاتسیانك ئشچلەر منەن برلكتە هۆراعان هۆراودارنا، ئورنداردان قارشلقتا بولماوی ئیحتیبارعا ئالب مەسئەلەنی تیرلەن ئشچلەرنڭ هۆراوینا قاراپ حەل ئیتە، ئلنك سیر كەو، بولها ئه... حەدەر مەدەنی یۆرت؟

حەدەرگی كۆندنك مۆهیم مەسئەلەلەری تیرەهندە.

بوعارنلا كورەتلكەنسە، بنڭ هیس ئلر ئیندەی ئاورلقتارعا، ئیمپەریالیزم ئیلەرنڭ بنگە ئیقتیسادی بلاكادالار یاماوێنا قاراماستان گیگانت رەوشتە تۆزۆ ئشن باشقارابنز. بئل ئشنبذ بندنك ئشسەن یالپنەنك ئود كوسی منەن بارا.

منا بندنك بئل تۆزۆ ئشنبندەگی تۆپ مەقسەق، بندنك ئیلەسە توراق حوزالقتار، كرەنتیەن حوزالقتارن، فبادال فالدقتارن، بئل حوزالق فورمالارن باكی حوزالق فورماهی منەن ئالشترو بویغا بارا. بنڭ ئیلدەنك حوزالغن كوتەرگە ئیلشبنز. لەكین بئل كوتەرو پلانلی، ئوزبوشقان، كالليكتیف فورمالا بارعا تیش.

بغا بئل فرونتتا یەشتەر ئاكتیف كورمشلەر. یەشتەرنك، كامسامولداردڭ ئوذەك ئیعتیباری توكابونلەرگە تیش. ئیبتش بوحارین «یەشتەرنك ئیدیە فوینلشتاری: حەذر تەرەقن» عبارەت.

1- سەنەغەتنی راتسیونالیزاتسیالاشترو بولها،

2- ئاولل حوزالغن كالليكتیفلاشترو بولرعا تیشەنی.

بئل تەڭگەلدە VIII نچی كامسامول ئسیزدی بنگە شولایوق توبەندەگی سارالاردنی بیلدەلی.

كالحوز تۆزۆلۆشندە قاتناشو سایوز ئشنك ئوذەك ئورننا توررعا تیش. باكی كالحوزدار تۆزو، عادی ئشلەپ سغارو كاپیراتسیالارن ماشینا، میلیاراتسیا، برگەلەپ یر ئشلەو بركمەلەری ئۆیۆشترو، هەربر یەچەیكە ئۆیۆشمانڭ مۆهیم ئشی بولب حیساپلانرعا تیش.

هەر بر كامسامولدی، ئوی حوزامی كالحوزدا بولونی، مەجبور ئیتب قویا. ئیمەك ئاوللاردا كالحوزدار ئۆیۆشتروذا، كامسامولدار-ئوی حوزالارنی كالحوزدار مانیرتەسی ئیتوسنلەردەن بولرعا تیشلەر.

بغا شوڭا كورەلە بنڭ هەر بر كامسامول- ئوی حوزامی كالحوزدا ئاعزا بولوعا، كالحوز بولماعان یرذەرذ ئونی ئۆیۆشترو سارامن كوررگە تیشلی تیبذ. بئل بندنك ئاول حوزالغن كوتەرودە، یاكی ئاول تۆزودە، باكی پراكتیك ئش بوكمەتكبذ.

كامسامولدار-كالحوزنیكتار، كالحوزداردنك حوزالق ئشندەئاكتیف قاتناشو منەن برگە ئالار كالحوزداردنك مەدەنی تورموشاردنی تۆذوذە (یەسلەلەر، تستالاوایدار، تورلاق ئورندارنی یاقشرتوذا) ئالدان بارو-چلار (застрельщики) بولغوعا تیشتەر.

منا بندنك پارتیا هەم سوۋیت حۆكومەتنڭ ئالعا قویعان مۆهیم حوزالق تۆزۆوی تەیەرلەرن بۆیۆملاشترو تەڭگەلندە ئالعا ئورعان بورستارثیبذ. شونك ئوسوندە-ئاور سەنەغەتنی كوتەرو، سەنەغەتنی راتسیونالیزاتسیالاشترو، ئاول حوزالغن كالليكتیفلاشتروذا بنڭ بوتە كوستیز مابلیزاۋایت ئیتەرگە تیشبذ.

ع. عۆزەیرف.

Duqavarhđ batraktar bulmahьn.

Tiđđən jəjge eş sizunь jetə. Batraşkalar jallanьp əş eştərgə toralar. Eşkə jallanьvsьlar arahьnda, bajđar, kulaktarđьŋ aldalavьna eşanьp dugavar jađьşmajьnsa eşkə jallanusьlarđь osoratьrqa bula. 13,14 jəşlek jəş yħmerdər eş dugavarьnьŋ nəmə ikənendə belməjdər. Şul arqala bajda ođon kən bujьna eşləptə eş xaqьn tulьhь menən ala, almaj jərejdər. Ө qaj berəvdər, ber nisə jьldar dugavarđьŋ əhəmijəten aŋlap, bajqa eşkə ingəndə, dugavar jađьşmajьnsa eşləməjem tihə, baj anь hər jaqtan aldalap, yđ araqьna kiŋeşməkse bula Mьna bьndaj xəldər avьldarđa bar.

Məħələn: ytkən jьl Qonşaq avьlənьŋ Xafizьf Məxəmətrəxim ber batraktь ber nisə jьl dugavarhьđ aldap eşlətkən. Hunьnan batrak —dugavarđьŋ beđđeŋ esen fajđahь juq „tip mine ber nisə jьl buş eşlətte, xəđer dugavarđьŋ əhəmijəten aŋlanьm. tip batraşkumqa barьp yđe jađьştь..Mьna mьndaj xalьqtar beđđeŋ qaraŋqь avьldarđa tulьp jatalar.

Batraşkum bьlarđьŋ harhьnda kyrəp betə almajđa. Kamsamuldar, jallanьp eşləvselər arahьnda aŋlatьv eşen kesəjtergə, bьl eştə, batraşkumdarqa jarđamqa kilergə tejeştər. Bьjьl batrak, batraşkalar dugavarhьđ eşkə inməhendər.Şulaj itkəndə beđ batraktarđь, kulak,nipmandar tьrnaqьnan qotqara alьrbьđ.

Ş. XƏBILЬF.

Yđem belgəs.

(Xikəjə)

Tən bujь jəmqьr javьp bətə avьldь batqaqqa əjləndergən. Tən jaqьnan hьvьq jeldər erep, qьşqь kejemdərde tiđđən kejenə başlarqa vaqьt ikənen aldan xəbər itələr..., Min tegevse Xəlil dərgə barьp indemdə, minem bişmətte tegep bettoqme, inde tip horanьm. Ul endəşer endəşməđkenə:

—Juq, elek baldьđьmdьŋ kejemdəren tegəm tine, Min:

—Hun minem birgonemə ber aj tula labaha, aqsahьnda kyptən birdem bit tinem.

— Eşem bar bit, əgərđə agaj enekiltermə hə bərər adьnan tegərmen-

Minem esəm poştь. Xəlildeŋ" elək baldьđьmdьŋ kejemdəren tegəm də anan hun hineken tegərmen» ...... tigən hyđen esəmdəngenə ber qat qabalanьmda kyŋlem tulьp ojgə taba jynəldem.

Avьldьŋ kənhalqьn buləsnoqalьrьn ber keşe kyrenmaj. Jəldərdə qotorьnmaj, erələrđə, taqьla ber nisə vaqьtqa uqrap toralar. Qapьlqьna jьrlaqan, kəlgən malajdar, qьđđar tavьşь qolaqqa salьndь. Klup aldьnda əjeləşep torqan jəştər kydgə taşlandь. Alardьŋ berəvhe kildele:

—Jəgeđ idtəştər eşkə başlajьq, jəgər kejə, kəle nigeđ taştarьn eratlaj başlanьlar.

—Ix !!... Şul kamsamulkalardьŋ berehe niqə min bulmanьm ikən kamsamulqa mində jađьlьr inemdə, atajьm əsəjem artьq đini keşelər şul "kamsamul„ tigən hyđ sьqha atajьmdьŋ səstəre yrə tora.

—Imanhьđdar, ularqa nəđel nəđəben əşəmahьn... tigən hyđđərə jьşqьna işetelə.

Alar aldьnda min, kamsamuldar tigən hydđə əjtergə qьjmajьm. Kyrsegə sьqhamda əsəjem fransus javlьq menən, qьđьl şələmde jabьndьrala, tiđ genə qajtьrqa quşa.

Şulaj tiep kəndər, ber, ber artlь ytələr...

II

Kisəgenə tubьqtan bьsьrap jatqan uram begen, tuŋьp qar ađtьnda qalqan. Avьldь ikense jəm alqan. Kən kis bulьp kilə, atajьmda besəndən qajtmaqan əle. Əsəjemdə ojdə bulmaqas maldardь hьvqa sьqarьrqa tora inem kyreşe qьđь Gəlbikə kildelə jaqtь sьraj menən:

— Bьgentьjatьrqabarahьŋmь,unda qьđьq bulasaq tine

— Unda indererdər mikən, əle minem bişmətemdə tegelep betməgən... tinem

Qalanan tegəvgə ejrətə torqan keşe kildə, ejrənev məktəbenə jerəhəŋ bar nəmənələ yđəŋ tegərhəŋ tine. Başta ьşanmanьm, huŋьnan ьşanmavьma ojaldьm

— Ix şul Xəlil tegevse kevek bulham, bar nəmənelə ydem tegep, yđem eştər inem... tip qujdьm.

Gəlbikə:

— Ulaj bulha irtəgə barьp jadьlьrbьđ tine. Atajьmdarđьŋ bьl nəməgə ьriza bulmavđarь qьlt itep iđemə teşte. Bьl nəmənən artьq dərəsələ kyŋelheđləndem, tik Gəlbikə genə: irtəgə yđem atajьŋdan horap alьp kitərmen... tipp jьvatьp, qaitьpkitte.

III

Bəgen min irtə torđьm, əsəjem, menən atajьm ber nəmələ pelməj joqlajdar, ə minem jerəgem aşьqьp, aşьqьp tibə. Jort eşen başqardьmda, irtəngə səjđe esəp betevgə, kən ber ađ jaqtьra teşte.

Iptəşemden atajьmdan horap alьp kiteven qabalanьp kətə başlanьm. Gəlbikə kilep indelə atajьmdarqa bьl xaqta hejləp minə alьp kitevdə horanь. Atajьmdьŋ javap bireven, ber həjənep, ber qurqьp kətə başlanьm.

Atajьm: belməjem şul qьđ balanь sьqarьp jerətev qurqьnьsь bar... tip ьrizahьđlana, əsəjem unьŋ hyđenə quşьlьp:

—Əjjə şul, qьđ balanь sьqarьp jerətev qurqьnьs atahь! tip eħtəp qujđь. Min ularđьŋ jьlьnьp horaj başlanьm. Gəlbikələ horaj, keskə kynderdek. atajьm:

—Qьđьm haq jerə, məktəptən başqa ber jorgələ barma, turь ojgə qajt... tip qaldь. Min əsəjemdeŋ alama kəpəhen kojđemdə məktəpke jegerđem.

IV

Məktəpkə barьp ingəndə xalьq şavlap tora ine. partalarqa ultьrqan qьđđarqa kyđ jygertep sьbtьm. Min tanьqan qьđđardьm: Xosnej, Minnəjamal, Almabikə lər bar ine. Ular minə kyrgəstə:

Qara, qara qomərđə ojđən sьqmaqan Asqəpjamalda kilgən ... tip şьpьr həjləşep qujđьlar.

Kyptə ytməj bedgə qarşь işekton mujьnьna buj, buj hьđьqlь qajьş elgən berəv kilep səqtьla iħemdərđe jađьp aldь. Ul bedgə qarap:

- Iptəştər bьjьl min hedđe kenenə ike səqət kiħev, tegev eşenə ejrətep uqьtasaqmьn... tip hyđ başlanь. Min Qəlbikəgə... Əj! yđebeđđeŋ məsəlinən ikən tinem, ul minə qarap kelde.

Şulkeədən başlap, kiħev tegeveşenə başlanьq.

Uqьtьvsь apajđa jaqşь keşe bulьp sьqtь.

Өjgə qajtqas apaj kyrhətkəndərđe yd aldьma ejrənəm. Apajđьŋ tege mujьnьndaqь, hьđьqlь qajьş ylsəj torqan „metr" bulqan ikən, artьq qurqьnьslь nəmə bulmaqan labaha tinem.

Ana şul mitergə qarap ylsəp, şuŋa qarap qьrqьp tegə başlajhьŋ. Şuŋa qarap ultьrqas kypkenə təndər ytep kitkən saqtar bulqalaj.

Qaj vaqьtta əsəjem:

Juq menən ultьrahьŋ məktəptələ elgərərhəŋ ələ tip huqranьp quja torqajьnь.

Apajđьŋ quşqandarьn tьrьşьp eşləj torqas bətə qьđđardan alda bara başlanьm. Uqьtьvsь apaj minem tekkən nəmələrgə qarap:

- Bьna Əsqəpjamaldan elgə alьqьđ, ul bik əjbət, kenə tegə... tip minem tekkən nəmələrđe qьđđarqa kyrhətep yđe mine jaratьp qujđь. Şunan huŋ min taqьlь ьnqьraq taqьla kyŋeldənəberək ejrənə başlanьm. Berənse tapqьr başlap enem Đərəjgə kylmək tektem.

Atajьm menən əsəjem, mьnь kyrep minə maqtarqa totondьlar. Atajьm : Qara, qara əsəjeŋdən uđđьrьp kitəheŋme.. qьđьm? tine əsəjemdə jerəgəŋ taş şьmara!.!

Min qьđ saqta bьlaj qələmət bulmanь şul əjđəgenə biklənep yħtem, şuŋa kyrə ber nəmələ belmənem, tьrьş qьđьm minem kevek nađan qalma tine.

Əsəjemden şulaj jumşaq həjləgənen işetkəs ulardan kamsamulqa jađьlьrqa horanьm. əsəjem atajьma jьlmajьp qaranьla: atahь, jađьlha, jađьlhьn, bəlkim, anьnda fajdahь aulьr tine. Atьjьm; Şulajuq qьđьm kamsamul bulьrqa ujlajhьŋmь, jarar xəjerle bulhьn inde.... tip kelemherəp qajđь.

Min şatlьqьmdan nişlərgə belmənem, əstəŋgenə bьl nəmələ buldь!! tinem. minem ketkənem şulqьna inəşul.

(Betməne)

KƏRIMƏ

کامسامول سافن تیکشرو، تاذارتو توراهندا.

حەبەرسەلەر کەگەشەهەندە ئیبتەش حەدیسەتڭ یاهاعان داکلاتئنان قئشقارتئب ئالندی.

کامسامول تودئنئڭ سینفی هیذگەرلئگی، سانسیالیزم ۋوذوده پارتئیانئڭ تیك یاقئن یارذامسەی ئیکەنئن ئشتە کورهەتتی. ئول حەذر دور بئو ماساۋای ئویوشماعا ئورئلدی.

ئونئڭ سانسیال ساستاۋئ پارتئیاعا قاراعاندا کیڭگەرەك. لەكین كامسامول تەربیە ئویوشماهئ بولعانلئقتان توعا تورلو قاتلام بەشتەرئ ئینە. ئەبل حەل كامسامولدا سیت شاوقئمئڭ بولووئ ئوسون زەمین ئەذرلەی.

ئول ئوذ ئشنەدەگی یاتارذئ كوره بیك نئق سینفی هوقئرلئق هینلگەن ئایرم ئویوشمالاردا بلو. مەئەلەن: بر ئاولدا كامسامول ئویوشماهئنان - هئنده كولاك بارمئ تیگەن هوراوعا:

یوق تینئلەر. باترالئ بارمئ؟ تیگەن هوراوعا بار تیگەن یاواپ بیرلئئ.

ئەلبئتە كولاكینئ باترالئ بولماو بیئەلئی. بئنا بئل كامسامولداعئ هوقئرلئق سینفی دوشمانئن كوره بلمەو.

كامسامول تیك تەربیە ئویوشماهئ عئنا تیب قاراۋذار بار. تەربیە ئویوشماهئ بولماس ئوندا كولاك موللا هەم باشقا سیت ئیلیمینتتەردئلە تەربیەلەوذئ مومكین هاناۋسئلار ئولار ئوسوون كامسامول ئینئەگن كیلئ ئاسوذار بولعان ئورندارذا یوق توگئل.

قالالا پرائیزۋودستوا - پرالینارئیات بەشتەرئنئن ئورعان كامسامول ئویوشمالارئ بولومئن برگە سەۋیت ئوقو یورتئ بەجەیكەلەرئلە بار.

بیكرەكتە موڭگئ، نیپ بەجەیكەلەر سافئندا سینفی سیت ئیلیمینتەرذئڭ ئورمەلەو فاكتئلارئندا كورەبئ. ئاۋئلدا كامسامول سافئندا كولاك، موللا بالالارئ ئورمەلەوذەر فاكتئ بیكرەكتە كوب.

شوندایلارذئڭ یوعونتوهئ ئارقامئندا قایهئ بر كامسامولدارذئڭ پارتئیا دیرەكتیفئلارئنا قارشئ سەرو واقیعالارئ بولدئ. مەئەلەن ئیگن تەذرلەو هەم ئوذ ئارامئم بئیو كامپانیاهئ مەلئندە قایبر كامسامولدار كامپانیاعا قارشئ قول كوتەرذئلەر، كولاكتار تەقدیمن یاقلاپ سەوئەلارذا بولئئلار، هاماندا بارذار ئەئ.

حەذر بئندە گوا ئلار موعاشئ مەلئنده فئنئل ئەرمیە سافئندا بولوپ تەجریبەلە سئنقان كامسامولدار هانئ ئەد. حەذر كوب تەجریبەلەر كورمەگەن، ئشتە سەنقماعان یاق بەشتەر كادئونئ ئوتئ. شونئڭ ئوسوونده بئلا موڭگئ شارائیت ئسنده بەشتەرذئ سینفی تەربیە مئنەن تەربیەلەو ئشئ ئاعلا ئاور. بئنا كامسامول سافن تیكشرو هەم تاذارتو توراهندا مۆبلەكەندە شول مامیلئتارذئ كوذ ئوڭئندا تۆتارعا كەرەك.

كامسامولدا پارتیالاعئ كوولك گیبیرالئئ تاذارتو ئوتكەرلمەئ. سوذنكی كامسامول سینفی تەربیە ئویوشماهئ. ئش پراسیسئندال تیكشرو تاذارتو مومكینلئگئ بار. كامسامولدئڭ پرالینار ئولوشن تیكشئرو مەنگئلئ قئنەعئتلەنەیئ تە پرالینار بولماعان (كرەستئیئن حئنمەتسئ ئوفوسئ هەم باشقالار) ئولوشن تاذارتایئ، ئسن ئوروشنە تاذارتو موڭگئ قاتلام بەشتەر ئوسوون بولمارعا تیئش.

كامسامولدا تیكشرو هەم تاذارتو، كامسامولدئڭ سەیەسئ یەمەعەت ئشئندە ئاكتیفلئعئن تیكشرو ئونئڭ سەیەسئ بلم دەرەجەهئن ئول بلمەئ كمگە حئنمەت ئیتئروون، ئونئڭ سینفی یولئدئ نیك ئائلاۋئن هەم سینفی یولئئ نیەئ ئوتكەرووئن تیكشرو بولاساق.

تیكشرو هەم تاذارتو واقتئلئ ئویوشترو ساراهئنئعئنا توگئل ئول ذور سەیەسئ ئەهمیەتلئ كامپانیا: بئل ئشكە بوتە كامسامول یالئحئ ئلئفترئلوعا تئیش.

تاذارتو مەلئند سەیەسەتكە بەیلەنەمەگەن قوروۋ «كولتورسئلئق» مئنئن بولئشوسئلارعا ئیحتیبار ئیتەرگە كیرەك سوذنكی كوبكئنە ئورندا كامسامولدار سەیەسەتئن ئالئئ ئوزعان «كولتورسئلئق» مئنئئكئنە بولئشالار، ئولار سەیەسئ ئاذان، بئل كورئشئەر ئاوئلدارذا هەم ئوقو یورتارئندا بولمەلای. مەئەلەن: میدتیحنیكومدا یاذمئ سەسو قوراهئندا داكلات هوڭئندا بیرلگەن سوئەلەر ئاراهئندا:

- نیگە ئیكمەكئئ ئالاپ ئالالار.

- نیگە سیرایكوب ئیكمەكئئ ئەمذ بیرە. كوولكسپسئ ئاذان مۆراوذار بولئئ. كامسامولدا سینفی بورسقابەیلەنمەگەن ئش یوق. هەر بر بەلەكەیگئنە ئش سینفی بورئسقا بوئ مۆنارعا تیئش.

كامسامولدا ئورتا حەلئلەر حئنمەتكەر بەشتەر كوب شرئئڭ مئنئن برگە ئولار پرائیزۋودستوا بەشتەرئنە قاراعاندا كامسامولعا تیذرەك كیلەلەر. مەئەلەن قایهئ بر پرائیزۋودستوا بەجەیكەلەرئ پرائیزۋودستوا بەشتەرئنئڭ نیبارئ ٪ 30-28 عئنا كامسامولعا ئلقترا ئالهالا، قایهئبر سەۋیت حئنمەتسئلەر بەجەیكەهئ ئسود قورمئنده شوندای بەشتەرذئڭ ٪ 60 ن ئلقترو قاكتارئ بار. قایهئ بر ئاولدا كامسامولدار كالخوزدارذئڭ نعئوئنا ئشنامایذار.

كامسامولدئڭ سینفی سانسیال ساستاقئن بئسرائو مئنئن ئوندا سیت ئیذیالوگیانئڭ ئینوولئ تورلو ئوتنەگئ تایئلئش هەم كیلئشوسئلئكتەرگە یول ئاسئلا. بئل كامسامولداعئ ئیك ذور قورقئنس.

كامسامولدا میللەتسئلەر شاوقئمئ.

باشقورتوستان كامسامولئ بیك كوب تورلو میللەتتەرذەن تورهالا ئوندا میللئ بئرلئك نئق بئنئ، ئویوشقان میللەتسئلئك یوق.

لەكین میللەتسئلئكئنئڭ یوعونتولارئ بار. بەئش باذوسئلار ئاراهئندالا نئق میللەتسئلەر بولماهالا میللئ شاوقئمدار، بیوراكراتلئق، میشچانلئق كیك كولەمدە ئلئفترئلوعا تئیش. تیكشرو هەم تاذارتو مەلئئدە شولایوق دوبمەئش بارئشئندا ئورتا قاتلام بەشتەرگە «قارشئ» ئاستراینەلار بولئوعا تئیش توگئل. سوذنكی بئئ قایهئ بر ئورندارذا كامسامول VIII نسئ ئسیز قارارذارن بلمەو، ئولكە كەمیتئ قارارذارن ئویرەنمەو ئارقامئندا ئورتا حەللئلەرگە قارشئلئقتار بولئون هینەیئ بئ. ئورتا حەلللەرذئ سینلەتەك ئویوشمانئڭ تەربیەرولئن كیمئرەیتكەن بولو ئینئك. شولایوق كامسامول سافئنان بەشئئن ئوتكئنەمەرذئلە شول سەبەب مئنئن كامسامول میحانیچئسكی سئعارئب یابەروذەرذەن هاق بولورعا كەرەك. بئنا بئلار بارئمئلا كوذ ئوڭئندا تۆتولورعا تئش مامیلئتار.

یارذامسەلار - حەبەرسەلەر توراهندا.

حەبەرسەلەر بئلدگە بوتە ئش تارماقتارئندالا ذور یارذام ئیتئب كیلەلەر. ئولار تاذارتو-تیكشرو مەلئندە لە ذور ئورن توتارعا تئیشتەر.

كامسامول سافئن، كامسامولدئڭ ئوذ كوسئ مئنەنگئنە تیكشرو هەم تاذارتو بیك قیین بولاساق. شونئڭ ئوسوون بئل ئشكە پارتئیاعئ بەشتەرذئلە، حەبەرسەلەرذئلە ئلئفترئورعا كەرەك. كامسامولدئ تاذارتقاندا، بەجەیكەلەر تورمئشئن یاقشوئوعا، بەجەیكەلەرئڭ سینفی سافئن، ئوئڭ نیسك ئشلەوئن، ئورنداعئ بات ئیلیمینتتارذئڭ شاوقئمئن، ئول شاوقئمئڭ قایذا، نیسك كیلئوون بەجەیكەلەرذئڭ سەیەسئ یەمەعەت ئشتەرئن، تیكشئرگە كەرەك. ئەلبئتە حەبەرسئ، بەجەیكەگە نئق بیلدەلئ بولماعان ئایرم كامسامولدار تورموشئ، ئولارذئڭ ئشتەرئ تورمئشئندا ماتیریالدار بیررگە تئیش. تاذارتو مەلئندە هۆذئڭ بەجەیكەلەر نیسك ئوتئئوون كم ئیئەئنە ئوتئئوذئ یاذئب تورو كەرەك.

بئل تیكشرو هەم تاذارتو مەلئندەئشئ، باترالئ بەشتەرذئڭ یارذامئ، رابسیلكورلار ئەرمیەهئنئڭ بولئشلئعئ مئنئن ئوذ سافئنئئداعئ سیوذەرذئ یوئقئپ تاشلاو مئنئن برگە، ئول ئورندارذئ ئاذا ئشسئ، باترالئ بەشتەرئ مئنئن تولئئرئب پارتئیا ئالئئنداعئ سانسیالیزم ئوذو یوریستارن ئستئلئندا بویوۋمەا ئاشئروسئلار یولئسئعارعا تئیشئئ.

Jaŋь ələpte əjrənev ajlьqьnda kamsamuldarđьŋ durьstarь.

ۋ.ل.ك.س.م. دئڭ VII بوته باشقورتوستان ئسیزدی:

- یاڭی ئەلیفبە ئوقی-یاذا بئلمەگەن بئرگئنەلە كامسامول قالماسئن!» تیگەنئئ. VII نسئ ئسیزعا حەذر بئر یئل ئوتئئ. بئئذئڭ كامسامولدارئئئ بئل دیریكتیفئئ نیسك بویوۋمەا ئاشئرذئلار هۆڭ؟ یاڭی ئەلیفبە ئوقئتو ئشتەرئ بویوۋمەا ئاشئرئلعان مەكتەپتەر، ئیحنیكومدارذا ئوقئوسئ كامسامولدار توراهئندا هوذ یوق. سوذنكی ئالار مەجبورئ ئورموشتا یاڭی ئەلیپكە ئویرەنەلەر. بئل ئاوئلدارذاعئ، سەنەعەتتەرذەگئ، توچیریزدینیالارذاعئ كامسامولدارذئ ئالایق.

بئلارعا نیسەتەن ئوذاق توقتالئرعا تورا كیلەر. بئلار ئەلئ بئل بولدا پراكتیك ئش ئشلەئ ئالمایئار. ئاوئل، سەۋیت، پرتییرییدتیە بەجەیكەلەرئندەگی كامسامولدارذئڭ، هی ئ تیكشئلئسئ ئەیتە ئالام، كوبئهئ ئەلئ یاڭی ئەلیفبە ئوقئ-یاذا بئلمەیئر. بئنذای هالئئلئق، بئنذای ئیحتیبارهئذلئق كامسامولدار ئوسوون عەمو تیئنلرلك توگئل.

یاڭی ئەلیپتئ بویوۋمەا ئاشئروذا پارتیا هەم حوكومەت قەنئی سارالار كوره. كوبئەن نوگئل، باشقورتوستان ئوذئك باشقارماهئ ئرگەنئنە ئوبوشئئرلەئن یاڭی ئەلیپ یوبئسا ئذانئلئقتئ بوتورو حوكومەت كەمیسیەهئنئڭ ئوتئرئشئ بولدئ. كەمیسیە ئوذئنئڭ شول ئوتئروشئندا 10-نسئ ئاپریلدان باشلاپ 10-نسئ مایعا تیكلم «یاڭی ئەلیپ ئایلئعئ» ئوذعارعا قارار بیرذئ. بئل ئایلئق یاڭی ئەلیپتئ بویوۋمەا ئاشئروذا پراكتیك سارالارذئڭ ذورئهئ؛ بئل ئایلئق كولتوراۋولئنەداعئ بئلئگئلوەرذئڭ ئیك موهیمئ. شونئڭ ئوسوونده لینین كامسامولئ بئل ئایلئقتا روسیا بئلئئلئك مئنئن ئشمەكەرلئك كورهەتئرگە تئیش.

ئەمەلەر ئشلەنەمەك.

«یاڭا ئەلپ ئایلئعئ» نەذا عەرەمەسە ئوقی-یاذا بلگەن هەم بلمەگەن كشئلەرذەن 100 مئڭ كشئ یاڭا ئەلپكە ئویرەتئلەسەكتەر. شولارذئڭ 52 مئڭئ باشقورتتار، 48 مئڭئ تاتارذار.

بر ئاي ئسئنده 100 مئڭ كشئنئڭ یاڭا ئەلیپسە ئاذانلئعئن بوئورو ئەلبئتە یئڭگئنە بولماباساق. عومومایا ئوقئئوسئلار، ئوقو ئەسباپلارئ كەرەك. بئل كامپانیا كامسامولدئڭ نئقلئ یارذامئندا ئایانا. كامسامول بئل ئایدا ئایروسا ئوشلق مئنئن قاتئلئق ئیتەرگە تئیش.

ئوقئوسئلار ئلقئترو، بینا، ئوقئئوسئ ئابو، ئوذ ئاعزالارئن بوتەهئئندە ئویرەنووگە یەلب ئیتو كامسامولدئڭ ذور بوریستارئنئن هانالا.

كەمیسیە ئوذئنئڭ قارارئندا، یاڭا ئەلیپكە نوبەتەن ئش بوتە كامسامول ئاعزالارئ، پرافسایوز ئاعزالارئ ئویرەتئلورگە تئیش تئ. بئئئ حەتوذەن سئعارمائقا كەرەك. بئل ئایلئق بردەن یاڭا ئەلیپتئ بویوۋمەا ئاشئروذا پراكتیك سارا بولهئ، ئیكئلئئذئن كامسامولدئڭ VII نسئ ئسیزئ قارارذارن بویوۋمەا ئاشئروذا قەئی ئاذئم بولاساق.

10 نسئ مایعا تیكلم یاڭا ئەلیپسە ئوقئ-یاذا بئلمەگەن برگئئە كامسامولدا قالماسئن!

كامسامول یاڭا ئەلیپتئ بویوۋمەا ئاشئروذا پراكتیك ئشكە!

عومەر

Halqьn qaraj-

Məs-qət kantunь yrge qьjqь kerəbtejən jəştəre məktəbendə qьş bujь sajəsi məktəp bulmanь. Kamsamul jəcajkyhenen məs'yl sikritarь, bьl turala ujlapta qaramanь.

Ə kamsamuldar qьş bujьna uram bujlap jərenelər. Sikritar halqьn qaraqas ber nəmələ eşlap bulmaj şul.

„SAN„

تۆزەتو.

«باش بەشتەرىنەڭ ئوتكەن هانئنذا «كامسامولدار مەسئول ئشئردە» تیگەن مەقەلەنئڭ. تیلەو كامسامولدارئ ئوذ ئالدارئنا قوبعان بوریستارن ئوتەمەنی...» تیب كیتكەن ذورونئ... ئوذ بوریستارن ئوتەنئ. شولوق مەقەلەلە ٧١ كامسامول تیگەن موذذئ ٧ كامسامول تیب ئوذەتئب ئوقوعا كەرەك.

Berləşterelgən Tatar-Baqort xərbi məktəptərenə qabьl itev şarttarь.

Qədьl armijəgə kamandirdar həm sajəsi jetəkselər əderlav burьstarьn jəkməgən tat-başqort xərbi məktəbenə qabul itevdər 15 nse Sintəberdən başlanьp, berense yktəbergə qədər dəvam itə. Qədul hьnavdartьna qьdьl ərmistər, sьruşnaj həm sьruktan trə xedmət itkən bələkəj kam sastaf həm eşse, batrak həm jarlь qatlamdan bulqau 17 jəşkə jetkən tat-başqort jəştəre inderelələr. Başqa jəşter barь armijə sastafьndaqьna qabul itelələr.

Qjaskəri xedmettərdən kynelde bulьp xedmət itevse redavaj tastaf 23, tybən nac sastaf 25 jəştəndə tybən bulmahaqьna alьna. Qabul itkəndə qəmymi belemdən əderlekle həm saləmət bulьvqa iqtibar itelesək. Avrьv həm qəripselek menən jədəvsələr' qədьl armijənen kadьr castorenən xedmət itevdən qotьldьrьlqan keşelər, qabul itelməjdər. Şulajuq, vinirieiski avruь bidgok menən avrьvsьlarda qabul itelməjdər.

Məktəpkə alьvdьn typ prinseptərə kankurs, kem jaqşь ederlənhə şularga kyp məmkinlek alьr. Əgər belem jaqь ber tigeð bulha jeneldek eşse, kreðtijən-jarlь həm batraktarqa birelə. Belemdərenə qarap kursanttar teləhə qajhe kursqa bulhala alьna. Barь 4 kurs bar. hьnav tybəndəge fəndərdən ytkerelə: tat-Başqorttar əsen əsə telə xisap, təbiqət, joqerəfejə həm istimaqijəttən (juqarqь klastarqa inevselər əsen şulajuq xərbi dissiplinənəndə) Təp kursьstardan başqa, məktəptə ədərlək sinьfьla bar. Anda barь dəjem belemhən ьderiegə jomoşaq bulqan tatar-başqorttarqьna alьnalar.

Tatar-Başqort məktəbendə atlь həm jəjəvlə ike pulьk bar. atlь kəvalirejə bylegenə kerev əsen xəssi teləkkənə jetməj. Atlьla xedmət itьrgə jaravlьqь şul pulьktьn kamanda sastafь həm məktəptən vьracipnaj miditsina kəmisijəhe tarafьnan bilgelənə.

Qabul itev vaqьtьnda inevselərdən barьhьnala jataq həm ədərək tyjəv menən adьq birelə. Məktəpkə hajlav kampanjahьn ytkerev əsen gubirna həm ojad (ukrug) başparma komitettərə qarşьnda hajlav kəmisejələre tədelə. Ul mart ajьnan Yfənen əsen başlaj. Tatar-Başqort xərbi məktəbenə inərgə teləvselər xəðərdənyk qarizalarьn, jə iho urьndaqь hajlav kəmisejəhenə birelər, Şulajuq qarizalarьь yddərenen partьja kamsamul, prafsajuz ojoşmalarьna birevdə jaraj.

Məktəpkə inergə hərber keşe mitbəmaturdan ytərgə tejeş. Anьn əsen urьndaqь kantьrul naj-vьraşipnaj kəmisejəgələ, vəjənkamattar qarşьndaqь kəmissejəgə kyrenev məmkin

Qabul itev vaqьtьnda kamandiruj_itelavselərdən tybəndəge dəkəmittar talap itelə: xərbi xedmətkə nisbəbelderəvsə də kəmint havlьqь turahьnda kəmisejə birgən ьsp'rafkahь məqlemətə turьnda (əgərd' dulha) partьja.kamsamul pьrafsajuz ojoşma arnen utzaf, partьja-kamsamul dakaimnttarь(kerəhtejənəərəsən vьl başqarmalardьn satsьjal sьqьştarьn kyrhətkən utzьftarь).

Hajlav kəmisijəlre həm xərbi videmestьvalar tarafьnan jəki alardan başqa kamandiravajt itelgən dabravilistardьn qabul itelv turahьnda xəbər itelgəngə jəki ojlənep qajtqanqa qədər xedmət urьndarь haqlana. (Ləkin ber ajdanda artьqqa tygel) Kerə almaqanda qajtьv rasxuttarьn kamandiravajt itkən ojoşmalar ibəbenə tylənelə. Ə kamandirufkahьddar yddərenen xisaptarьna qajtalar.

Bьl turala kyberək məqlymattь hajlav kəmisijəhendən alьrqa bula,

Əderise: г. Казань татара - башкирская школа ИМ. „Т. Ц. И. К.а„

Ber ləşegeđ bətə don'ja pralitarđarь!

5 نچى يل سئعا.

1929 نچى يل
6 ئاپريل شەمبى
№13 (127)

ياذئلو حاقئ بر ئايعا 15 تين
3 ئايعا 45 تين 6 ئايعا 80 تين
يللق حاقئ 1 هوم 50 تين.

رەداكسييەنئڭ ئادرىسى:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре“

كامسامولدىڭ باشقۇرتۇستان ئۇبلكەمىيتەتئ ئارا ئنان سئعا-
رئلا تۇرعان ئاذنالئق گازيت.
Еженедельный орган Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

Başqortostan JƏŞTƏRE

ماتبوعات كۇنۇ يتە.

ماتبوعات كۇنۇ ئالدئندا كيلب باتئ.

باشقۇرتوستاندا سئعا تۇرعان ئۇلكە گەزيتەلەرئ ئشسەن يالپئنئ ئيلبئف تالدئندا تۇرعان سانسياليزم تۇذئو بورسانئ تيرەسئندە تاعئلا ئئقراق تۇپلاودئ مافسات ئيتئب 5نسئ ماي پاحوتئ ئيعلان ئيتتئلەر.

5نسئ ماي پاحوتئ «... ئاگيتاترعنا توگئل ئۇيۇشتنووسئلا» بولعان ماتبوعاتئ ئشسەن يالپئما، ئە يالپئنئ ماتبوعاتكە ياقئنايتودا پراكتيك نەتيجەلەر بيررگە تئيش.

بئئ يئل پاحوتتا ئشسەن بئشتەردئ، سانسياليزم تۇذئولئشئنە ئالئنترودا، ئالار ئاراهئندا بولعان تۇرلئ يتشهمئنلكتەردئ بۇتۇرودا، كۇسلئ قۇرال بولعان بەشتەر گەزيتەلەرن سئفات هەم هان ياعئتان باشقئلاندئرونئ تودنئيئ گەئۇب بورس ئيتيب تۇيابئئ. بئئل بورستئ بويۇنعا ئوتكەرودە بئذە كامسامول هەم ئشسەن بەشتەر ماسساهئ تئئلئ ئوموشتە يارذەمگە كيلەرگە تئيش. سۇنكئ، بئذئك كامسامول گەزيتەلەرئ تەلئ كەرەككنسە، كامونيستار پارتئياهئنئڭ «سايوزئ»، هەم حوكۇمەتئنئڭ بەشتەر ئالدئنا قويعان بورستارئ تيرەهئنە بەشتەر ماسساهئن تۇپلاي ئالماندارئ، ئالاردئك كۇندەلئك ئشتەرئندە بئئدكئنئك ئيتە ئالماندارئ يوق-سەبەبئ ئالاردئك ئئذ ئارالوذارئندا. كامسامول هەم پارتئيانئئ بەشتەردئك ئولاردئ ئالدرماوذارئندا، ئۇلاردئك سئفات ياعئن بئرگەلەب كوتەرشمو، ياقشئلاشترماولارئندا ئالئر. بئئال ئۇسۇن بئئ «باشقۇرتوستان بەشتەرئ» گەزيتەهئن ئالايئق. باشقۇرتوستاندا 33مئڭ هانلئ كامسامول ئەرميياهئ بار. ئۇنئئك كوب ئۇلۇشئ باشقۇرت-تاتار بەشتەرئ تەشكيل ئيتەلەر. ئولار ئۇسۇن ئۇيۇشمانئئ ئالدئنا قويعان مۇهيم بورستارذئ هەم كۇندەلئك ئشتە يئئئكسەلئك ماتئريياللارئ، ئۇتئونە كامسامولدار هەم بەشتەر ئاراهئندا ئۇسۇراشترعالاعان سيرحەردئ بۇتۇرو مافسادئ مئنەن كوب ماتيرياللار ئيتيب سئععان «باشقۇرتوستان بەشتەرئ» نئ بارئ 1,500 دانا تاراالا. بئئل ماكت ئۇيئئگئلئدە بيت. كامسامول هەم بەشتەر ماسساهئنئك ئود ماتبوعاتتارئن تاراتوعا بارماق ئاشا قاراپئتئنا ئش كورودەرئن كورمەئە. بەشتەر ماتبوعاتئنئك ئەهمييەتئن ئاڭلاب ئش كورگەندە ئەلبەتتە ئونار «مئئئلئ كامسامول» بر نيسە ئودار مئئئئەر مئنەن ئيئەيئئگەن ئشسەن بەشتەرئ بولعان باشقۇرتوستاندا سئعا تۇرعان كامسامول گەزيتەهئ مئئداى بەلەكەى هانئعئئا ئيەيە بولئب ئۇرمات ئيئئ. مئنا ئوشو يتئشهئلئكتەرئەن بئئدئ 5نسئ ماي پاحوتئ سئعارعا تئئيش. ئانئك ئۇسۇن ئورئداعئ كامسامول ئۇيۇشمالارئ ئود گەزيتەلەرن يالپئلاشترودا بۇئە پراكتيك سارالار كوررگە، كامسامول ئۇيۇشمالارئندا واقئلئ ماتبوعاتئ تاراتوداغئ كوررو ئۇسۇن ئايئرئم كئشئلەر تەعەينلەب ئالاردئك ئشمەكەرلەكتەرئنە بەعەئ كانتروللئق قويارعا؛ كامسامولدار هەم پارتئياعئ بەشتەر ئاراهئندا بەشتەر ماتبوعاتئنئك ئەهمييەتئ هەم ئونئ تاراتودا بەشتەردئك بورسئارئ ئورئندا بيسيدالار ئوتكەررگە تئيشتەر. تاعئ بر قابات ئەبئرگە كەرەك ئش موذدەگئنە توگل، ئە، ئشتە پراكتيك سارالار كوررو مئنەن كورهئتئلرگە تيئش. سۇنكئ، بئذە كوب واقت بئئل تورالا هوذ مئئنگئنە قئئدەعەلئئئب قالوذاردا بولا.

5 نسئ ماي پاحوتئ بەشتەر ماسساهئن ئيلئبئدە سانسياليزم تۇذئو بورستارئ تيرەهئنە ئئقراق تۇپلاودا ئش كورگەن بەشتەر ماتبوعاتئن سئفات هەم هان ياعئنان ياحشئرتودا پراكتيك نەتيجەلەر بيرەهئن.

سەويت يۇمهورييەتتەرئ سايوزندا.

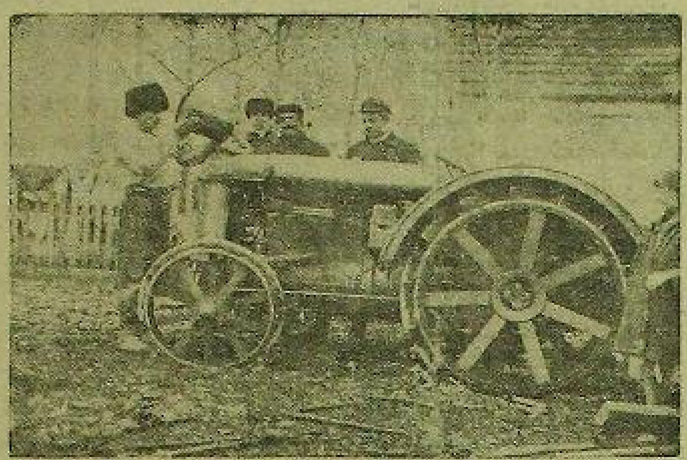

يەشتەر كالحوز تۇذەلەر.

شيمالئ كافكاز- «سانسياليزمعا ئادئم» كالحوزئ بارلئعئ 13 بەش تونمردئ ئۇيۇشترا. بئلاردئك 12 هئ كامسامول بوڑهئ فيبرە ئمئ يئل كالحوز بەشتەرئ كالحوزدئك كۇندەلئك ئشتەرندە، بئ رئەملئك مئنەن ئش كورەلەر. بارلئق بولعان مەسئەلەلەردئ ذۇيم يئيلئشتاردا حەل ئيتەلەر. كۇندەلئك ئشتەردئ حەل ئيتو، شولايوق كالحوزدئك ئئكئ ئشتەرئن داوەملئ ئرموشتا ئاللئب بارئو ئۇسۇن 3 كئشئدەن عيبارەت ئيدارە هايلانئئ. شونئك ئۇتئئونە ئيدارە ئوركەهئنە ربۇزبيە كەمئسييەهئ ئئلەئ.

كالحوزدئك تاعئلا بر مۇهيم ئشتئئن ئولا بولها، كالحوزداعئ بارلئق ئاعزالاردئك ئشتە بر نيگئئ قاتئاشاق ئيتوورئ، شولايوق ئايئرم ئاعزالارعا زادانيالار بۇكەتتلە.

كۇدگئ سەسئودە كالحوز بارلئعئ 10 گيكتار بوذاى سەستئ. ئۇرلۇقتار، تەرەبر ئوتە تادارئئلئئب فارمالين مئنەن ئاعئولانئئ. ئۇشئۇنداى بولعار مئنەن سەسئو حەذئرلئگئ بئلرايونداعئ بۇئە كرەشتيەن حوزۇلعئندا ئالماشترئلا.

بادعا ئۇشۇ يول مئنەن ئاريا هەم مەدەنئ ئولەنئەر سەسئرگە بيلگئلەندئ. حەذئرگئ كۇندە بارلئعئ كالحوزدئك 20 گيكتار يئرئ بار. بئئل يئرذەردئ سەسئو مايدانئندا ئەيلەندرب بۇتەرگە ئويلانئلا.

تيك قاي بىر ئيقتيسادئ قارشئلئقتار بئل ئشتە ئوكايهندلئق ئوتدۇلار. تاعزالار تاهئنان بىر موماندان باياۋاي ۋزنوسئار يئيلئب حەذئرگئ كۇندە 30 هوم ئود كاپيتالئبئئ بار.

تۇرموش «سەلەمئندە» كالحوز بەشتەرئ مەر ياقتان، شولايوق مەدەنئ تۇذۇلئش ئشئندە باشقالارعا ئۇلگئ بولئرلئق ئورن ئوتالار.

باشتا بئل نەمەگە ئشانئشئئ كودمئئئن قاراوسئلاردا بولعالانئ. ماشينا بئر كەمەنئ ئاشلاب كيتوسئلەر بولدئ. كالحوزدئك ئرشلئمئ هەر بر ئشتئ باشقالارعا ئۇلگئ بولئرلئق ئيتئب بولعاالا ئالعووئ، ئارقاهئندا، ئاشلاب كيتكەن بەشتەر قايتانان، كالحوزعا ئيندئلەر. بئل ئش بئذئڭ باشلانعئس ئشئبئئ. كيلەسەكتە بئل كالحوزئ بئئ بەشەتركە، ئوئشابئئ. ساسياليزمعا يول ئيكەنلئكئن، يالپئما ئانئئنا ئالا ساقلئد.

ئيگن ئوگۇشن كوتەرنو پاحوتئ ئوگشلئ بارا.

كامسامول قئذئئو ئش ئۆتتۆندە

مامادش كامسامولئ بادئئ سەسو كامپانياهئنا قاراتا ئۇلكەنگئنە ئشتەر قوذعاتقان، ئيك تول باشلاعان ئشتئ ،تولئ كۇيۇنە يئرئنە يئئئكررگە كئلئنە كەرەك.

كالحوزسئلار مئنەن بئرگە كامسامولدارذئڭ كانئون دومەهئندەگئ كەكئەشمئئئ ئوئئرئلعان. كامسامولدئڭ ئرشئب يۇرئوئ ئارقاهئندا، كانتوندا 16 كالحوز ئۇيۇشترئلا. هەر بر كالحوزدا كامسامول يەئرەمئ بولئرعا تئيش. بئل كالحوزدارذئك قايئرذەرئ ،ئۇيۇشتئرئلعاندا ئيندئ، يادعا سئعو مئنەن يئر بولئب ئالئرعا ،ئورالار. كەرەكلئ ئاوئل حوۇاللئعئ ،قورالدارئ قايتارالار. قايئر ئاوئللاردا كامسامولدار كالحوزدارعا ئيئرگە ئئلوسئلەردئ يئئيئب باتالار.

ئيگن ئوگئشئن كوتەرنو پاحوتئن ياقئئ ئوتكەرئوسئ كامسامول ،ئۇيۇشماهئنا يارش ،ئوددئرئلا. حەذئرگە ياقئول مئنەن ئەيدئ ،يۇرئئو كامسامولدارئ ئالدا بارالار.

شەمەردەن ،يۇرئئو كامسامولدارئ بودس بيرو ئبر كەئمئنئك ئاوئل حوۇاللئماشينالارئ واقتئندا ذ ايئارلئونا هەم كيسكەمەئ تاراتئلوونا ئالبوت ياعاماندار.

مامادش براشينيكئ مەكتەبئ كامسامولدارئ بارلئ كئئومئئيەن حوۇاللئقتارئنئك ئاوئل حوۇاللئعئ ،قورالدارئنا حاقئئ رمونت ياماو ئۇسۇن، كامسامول بريگاداهئ ئۇذعۇ گەندەر، بارلئلار ،هابان، ئئرمالارئن ئالئب كيلئذ رئە، كامسامولداردان رمونت ياهاتئب ئالئب كيتەلەر. كۇكارا مابريكەئئئڭ ميعانيكئ-يحئئداعئ كامسامولدار، يادئئ سەسو كامپانياهئ ئوگئئلئ ئوتكەرئو ئۇسۇن، ئاوئلئا سئعارعا ئەذئرلەئئب باتالار.

واسيئئق، ئەبئى، كوكارا هەم باشقا يۇرتئاردا ئيرتەگە هابانئا سئعائ ئيگئن كۇندئئ، كامسامولدار ئاتئئ كئشئلەردئڭ يئرذەرن مۇرب بيرسەكتەر. مامادش كانتونئ كامسامولدارئ ئرشلئمئ مئنەن يارلئ حوۇاللئقتارعا 675 هابان، 12 سەسو ماشيناهئ تاراتئلا.

كامسامولدار ماشينالار تاراتئودئ ئيگئن كانئراكتاسيياهئ مئنەن بەيلەيئلەر.

Qьvьlьrqa tejeş.

T- Q. kantunь usalь jortь Urađ avьlь səvite rəiese Ƣəli Ƣilmanьf kyptənge kamsamul, Xəđerge kəndələ partьjala kəndidat bulьp tora. Şulaj bulhala ul əllə nindəj bьsьraqlьqtar eşləp jata. Məъələn 26-nsь jьl yđ avьlьnan ber krəъtejən qьđьna ejlənə. Ləkin ul anь jьjьlьstarqa, jerətməj, yđ əjendə bikləp totala, hunьnan ajьrьp jebərə.

28-nse jьlda Ş. K. M. la zafxuz bulьp torqanda yđenen tyrə bulьvьnan fajđalanьp ber nisə kamsamulkanь aldap jerej.

Şulajuq 58-nse jьldь kəđ kene usalьla avьrьjьm tip „qajtala urađ avьlьnda berense kulak hanalqan Səlim bajđa ber nisə ken qunaq bulьp jatala. eşen ikənse pьlanqa quja.

29- ьsь jьl yđ avьlьna silsəvit bulьp hajlanqasta ikense avьldan bisə ala· Partьja, kamsamul aqzahь bьluvьna qaramaъtan qьđ alqan avьlqa 10 lap sana menən qunaq jebərə. Unьŋ mьnan başqala eştəgən eştəre hanap betergehed, juqarьla hanaqandarđa kem ikənen asьp birələr bit.

Oşьrdaj alamalьqtar eşləp jatьvsь Ƣilmanьf, tejeş ojoşmalar tarafьnan tiđlek menən tikşerelergə tejeş.

Kamsamul, partьjaqa tađartьv barqanda bьndaj keşelər iđkə nьqlap alьnhьndar. „Qotop“

ئوراۋاى پاحوتئندا برئنسئ كورئنئشتەر.

ئوراۋاى پاحوتئندا ئشلەوسئ-شەهەرذەن ئاوئلعا كيتكەن كامسامول ئاكتيۋلارئنان ئالئنعان ياعودار بيك كوب. ئول حاتتار، پارتئيا هەم حوكومەتئنئك ئاوئل حوۇاللئعئ تورامئندا قويعان بورستارئن ئۇتەودە كامسامولداردئك عەمەلئ ئشكە باشلاودارئندا يانلئ ئشانئستار.

ئوان ئاوئلئ(مسەعوت كانتونئ) كاسامولئ ئيئەئش ،توزف: 1- كامسامول يەچەيكەهئ كورگەندە توچاسكا ئۇيۇشتوردئ؛ 2- كورگەندە ياقساعا ئيوت توكو ئومەهئ تودعاردئق؛ 3- يۇرت حوجاهئ كامسامولدار كالحوزعا ئيندئلەر، 4- تايانسامئ كانتراكتاسييا ئشئن، كامسامولداردئ كۇاولداعا بئركلئپ، كيكئەبئلئب يئبەردئك. كامسامولدار ئودذەرئنئك سەسئودەرن 100 پراسينئ مئنەن كانتراكتالاشتئردئلار، 5- 4 ئۇرلۇق تادارتقئس مئنەن ئۇراوئق تادارئئو ئشئ كيئكەن ئۇت بالدئ.

- يئردئ بئرگەلەپ ئشلەو بئركەمەهئ ئۇذئوگە، كامساولدار ئۇذاو ئشئندە يئئەكسئ بولدئلار... تيپ شولوق كانتون، ۋازنيسينكا ئاوئلئنان حەبەر ئيتەلەر. 26-كالحوز، عادئ بئركەمەلەر، 20 ئۇرلۇق تادارتو يۇكتەرئ ئۇيۇشتۇررعا مۇمكينلك بار... نئ.

بلايەر يۇرئئونان نيكراسئف ئيئەئش: 4 ،ئۇرلوق تادارتو بريگاداهئ توقراومئئ ئشتە... تيپ حەبەر ئيتە.

ئاگراميئيمومدئ ئوتئودە ئايئرم كامسامولدارعا زادانيالار بيرمئئئە شارئئيئقا قاراپ مۇمكين قەدەر ئۇرموشقا ئوتكەرەلەر... تيپ يۇرئۇ كانتونئ يەرمەكەى ئاولئنان ياينورن ئيئەئش يازا. ئالئعان حەبەرذەرگە قاراعاندا كوبرەك ئاكتيار كيلمئلەرگە بولا. كامسامولدئك ساۋيت يالاندارئنان ئۇلكەن ئوگئش، ئاوئل حوۇاللئعئن كەللئكتيۋلاشتئرو... ئيگەن موذئ، ئاوئل كامسامولدارئنئك عەمەلئ ئشئە ئوتەوذەرن بئئل ئاكتئار كورمەتەلەر.

بئئل ئشكە بر قەدەر يۇمعاق ياماو قيين.

ئاوئل حوۇاللئعن ياكئئان ئوذئئوەگئ ئۇلكەن بورستارعا ساعئنئترئپ قاراعاندا، بيك بەدەكەبكئنە كولەمدەگئ ئوكئئتاردا ئوقراب قالئو زارارلئلا. شونئك ئۇسۇندە ئوراۋاى پاحوتئ بارئشئنئك تيمين كوئەرو، كۇسئئ تاعئلا ئارتئررعا بۇئە ئۇيۇشمالاردئ ئۇلكە كەميتەتئ ئشكە ساقرا. سەسئو ياقئنايا. شونئك مئنەن بئرگە، بولعان حەذئرلكتەردئ عەمەلئ ئرموشتە ئوتكەرودئ ياوابلئ واقتئ بئئە. بادئئ سەسئوگە قەدەر قالعان واقتئ تولئهئ مئنەن فايدالانئرعا كەرەك.

كانتونداردان كيلگەن برئنسئ كورگەنمەلەر، ئاوئل حوۇاللئعن ئالعا يئبەرودە ئۇتئونە ئۇشكەن مۇهيم بورستئ ئوگئشلئ ئرموشتە ئوتئودئ ئشانئرالار.

ئەستاحنئق ميحايلل.

JAꞐЬ MASTЬRđAR

Jaꞑь doverđeꞑ gigant mastađrarь alьp tuqan jəştər arahьnan tormoş- ьꞑ hər ber uƀьlьstьnda sьnьqьp ələj torqan iptəştər sьqalar. Alar ydlareneꞑ əlkən uƀtalьqtarь menən ş arinahьna taşlanalar.

Sənqət, ədəbijət, jьr, muzika həm ađusьlьq eştərendə; beđđeꞑ teigə ьp hanarlьq keşelərebeđ bulqan əvek, əle jaꞑьqьna səskələnep gelənevselərđə bar.

Oşolar arahьnan:

-PUBLITSIS JAĐЬV-SЬLAR-

Gəzitə zurnaldarđa xəbərseiek sanan kytərelep, xəđerge kendə ydərəneꞑ qələmđərə menən tanьlqan: ƀantaj, Xədisef, Davьt, B. Bajan, Ƣ. Ƣəzəj, Mansurьf kevək iptəştərđe ьnajalhaq əle tulqьn kevək qajnap ilgən xəbərselər armijahьn kyrəbeđ. Bьlar metbuqattьꞑ nejqədər jalpьa jaqьnьqьn həm jaꞑь kəstərđeꞑ atbuqat donjahьna atьlqanьn kyrtə. Bьl jəş keşelər tormoştьn iꞑ rən təbənən sьqьv menən bergə şə, batrak qatlamьna qarap yƀələr. ik beđđə xəbərsəlek eşendə tulь lbəşsьlьq juq əle, alarđьꞑ tərləhe rlə jaqqa hibelgəndər. Ridaksijələr aƀьnan 100% menən xəbərselərgə l kyrhətelməj, mьnьꞑ satsьjalnaj əbtəre barlьqьnda hyđđə juq.

2-JƏŞƏRTISTƏR.

Avьlđarđa bulhьn qalalarđa bulhьn luptar asьldь. Kyp məsəttər tamaşa tьna əjlənderelđe. hər ber məktəp gəhendə nqьv əjđərə menən erətn jьl itev urьndarь kьluptar barqa kilde.

Ul kьluptarđa ujьn kyrhətevər pьrafsьjanal ertistər tygel, iki jəş kəstər buldь. Alar jərəktođə bulqan talanttarьn xalьqqa

səstələr. Hər ber urьnda dьram tyqərəktər tədələp eşkə totonьlьlar. Mьnə heđđeꞑ alda Ɵfeneꞑ Linin məktəbe səxnəhe, anda kəstərə menən yđđərən kyrhətkən Ƣ. Mirzagildina, Ƣəripef Xəmit həm Zaripьf Xaristarđь hanahaq. Başpittixnikymdan Fəjzi, B. Ƣədelşin, Davlatşinalarđe alabьđ. Bьlar əƀtenə tərtiple rəveştə dərəs alqan muztixnikym uqьvsьlarьn kyrhətev jaraj. Mьnda səxnələ eştəvsələr jəştər əle, alar ber Ɵfelegenə tygel, Başqortostandьꞑ bətə mejeştərenə taralqandar.

3-MUZIKANTTAR.

Beđđə juqarьlar menən erəttən jəş muzikanttarđa bar. Qarşьqьđđa „10 jьl“ kejən sьqarьvsь Rəximьf iptəş muzikant tygelmeni? Alar ber Rəximьf kenə tygel kyptər, muztixnikymda avьldьꞑ qaraꞑqь kəndərən taşlap kilgən avьl jəştəren əjrətələr, məktəptər esendə mandalinasьlar eskeripactar tərbəjələnələr.

JЬJЬP ALƢANDA:

-Beđđeꞑ jəştər arahьnan tormoştьꞑ hər ber bylegendə eştərgə tьrşьvsь iptəştər kyrenə. Mьnən hun alarqa əhəmijət birep, izattərьn jalpьlaştьrьv julьna indererga, anьꞑ əşən juldar kyrqətergə kərək. Beđđə, bulqan kəstərđə kyrməvselek, huqьrlьq bar bьl qьđqanьs nəmə.

Mьnan hun „B- Jəştəre“, „Jəş juqsьl„ bittərendə bələkəj, bələkəj insinirufkalar, sinabluzalar jəbərergə, qьƀqə, qьƀqaqьna kojlər, nutalar berərgəvaqьt. Başqortostanьƀьꞑ10jьlь, Jəştər gəzitenen 4 jьl qəmərrndə bьl turalala hojlop kitev jaraj. Beđđə kəstərđe tərbjələp dunja arinahьna baƀarlьq xəlgə kilterev đəverə başlarqa zəmin tьvdь inde!!....

Ə. Jxsan

Radijo jaqşь ləkin...

Kyp vaqьttarđa, Ɵfə rapijo atqьs ydək ьstansanan kyꞑel ajqən nərƀələrđe tьꞑlap bulmaj. Məƀələn: Beđđeꞑ qađaqqol avьnda 4 lampalь radijo apparatьr. Bьnan kyrşe tirləge avьl ajlarь kilep fajđalanalar.

Eş bьnьꞑ menəngenə siklənelj. Şul apparat arqьrь Qađaqqal ьlьnьꞑ kamsamuldarь həm ьlarьla, bətəhe 20 keşe yđ tarьna nauşnik kerttelər. Bьn başqaQorbaqьş həm Məskəv aьndaqь kamsamuldar avьlꞑ kerəƀtejən aqajđarь menən lektə başqortostandьꞑ 10jьlьq jramьna baqьşlap radijo aldьrqa sərmaja tuplanьlar həm az birdelər.

Obьqahь, kamsəmuldьꞑ şulajuq kerəƀtijən jalpьhьnьꞑ radijoqa bulqan qaraştarь jaqşь, bьnь aldьrьvqa teləktərə đur.

Ləkin başsavnarkum radijo taratqьs ьstansahь tarafьnan bьqa tiklem birelə kilgən diklamatsьja, karəƀtijən aqajđьr aꞑlamaqan teldə bulqan daklat butqalarьn bətərep, bьlar urьnьna əsə telendə aꞑlajьşlь daklattar, fən kiꞑəştərə həm muzьq-larđь kyberək bireven hərajbьđ.

Sənki radijo arqьrь birelgən diklamatsьjalarđь avьl xalqь jaratmaj. Bьl fəqət vaqьttь buşqa ytkərə tiđər.

Bьlarqa ber sik qujqanda radijo həjəselərđeꞑ hanь taqьla arta təşevenə, şulaj uq avьldarda rabijo seltərđəreneꞑ kiꞑəjəvenə, ьşanьsь đur.

„FƏJ“

Sara kyrehen

Məsəqət kantunь morzalar jorto II-Jđelbaj avьlьnda aꞑ belən eştərer qujьlqan. Avьlda məktəp, qьlmejeş bulhala, jəştərđe aꞑ belemgə rtьv eşendə hylpənlek kyrhətə. lər arahьnda esev, kərt ujnav, erən kisələrgə jərev tamьr jəjgən. Əşə nəmələrđe estinə gəzitəhenə anəsən estinkyrđe tuqmav xələnə barьp jettelər. Bьlnəmələrđeꞑ bьlaj bulьvьna, jəştərđeꞑ kyꞑel asa torqan kluptarьnьꞑ halqьn, anda jьjьlьşьp eş itə almavdan kilə.

Jəştərđe tərbəjələv julьnda kerəş barqan ber miđgeldə U.L. balit prasvit bьl eşkə sara kyrergə kərək ine.

YƀONLE

Javap kətəbeđ.

Ɵləgə Sənəqət həmiqtisat tixnikumьqa eşьndaqь, məktəpteilimittərđən rtьv kamisejəhe nasar eşləj. ikymdaqь sit ilimint balalarьn ydь horap ber nisə tapqьr jađьlь. kamsamul jəcəjkəhe bьl eşkə aq aşaqьna qarap kilə. Məsələn: Bərə kantunь vəxitef ejđe 28-nse jьl maja jьnda mozinhь bulьv turahьnda (k.başkirija) ьlqajьь, ikense tapqьr bьjьl dikəajьnda „Jəş juqьlda“ taqьla lar. Ɵləneꞑ ydendə torьvsь Jənekəjef Qasimdь kulak balahь, bulьv turahьnda „Jaꞑavьl“ gəzitəheneꞑ (№126) bitendə, Səbxanqolьf xəbipteꞑ mulla balahь

ikənlegen dikəber ajьnda „B-jəştəre“ gəzitəhendə jađьp ytte.

Ləkin bьl xalьqtarđь, Tixnikymdan qьvьv turahьnda kamsamul jəcəjkəhe əle bulha ber nəmələ eştəgəne juq bьlarqa tejeşle saralar kyrərgə vaqьt jətte bit' Beđ mьnь kətəbeđ.

Jəştər.

Ujanьrqa vaqьt.

Tiđ vaqьt esendə bətənləj jaꞑəlefkə kysep bətərgə torabьđ. Ləkin, beđđeꞑ Ufa savit partьja məktəbendə jaꞑəlep xərəkətə artta əle.

Bьjьl sьqa torqan kurstarđaqь uqьvsьlar bətənləj təjərlek latьnsa uqьj, jađa bolməjđər. Halqьn qarap uq v, jađьvqa ojrənev sarahьn kyrmajdər.

„Qьđьl qələm“ „Satqь“ tigən estinə gəzitələrendə ikehendələ jaꞑalepsə mejeş asьlmaqan. Rəs'mi xəkəmət əlefbahь bulqan, jaꞑь əlepte əjrənergə vaqьt inde. „ЬSPARTAK“

Səjəsi məktəp astьq

Uƀmanqəli vulьsь (T. Q. k.) şuluq avьldь 1-nse baƀqьs eş məktəbe ergəhendə səjəsi məktəp asьlьp eşkə başlanь.

Səjəsi məktəpkə jaqьnajьvda berđən, bər jul, məktəp qaşьnda qьđьl mejeş asьlьp kilgən jəştər, şunda gezit, zurnaldar uqьp toralar.

Uqьvqa jərvselər: partьja, kamsamul həm partьjahьđ jəştər, pьjanirđar. Xəđergə uqьvđar kyꞑelđe bara.

V- SƏJFI

Yrnək kyrhətə

Bajquza avьlь kamsamulь Xəliulla Tahirьf estərlegə barьp ike ken jatьp araqь esep qajtьşьlaj, Ərtilgə kilep şul təudə Morđaqol Abirđin tigən kamsamuldь 10 saqьrьm kyrşe avьlqa araqь alьrqa jebərđe. Yđe „Başqortostan“ gəzitəhendə xəbərsə bulьp tora.

Kamsamul bula torop firqəheđ jəştərgə nasar jaqь menən yrnək kyrhətə.

M. J·

Məktəptən qьvьldь, kamsamuldanda hərəlhən.

Jamaşьf məktəbendə uqьvsь Xəl mə Burhanьvanь məktəp idarahь tikşergəndeꞑ huꞑьnda atahьnьꞑ mulla bulьvьn asьp məktəptən sьqarqan ine. Ul məktəpkə jaraqhьđ ilimint bulьp məktəptən hərəlhələ, ni esəndər əle bulha kamsamulda tora.

Bьna bьndaj qođa, qođaqьjlьq xəjləkərlek julь menən beđđeꞑ araqa ıьqьlqan Xəlimə tutaş kevek mulla qьđđarьn kyptən kamsamuldan sьqarьp jebərergə vaqьt inde.

„Usalь“

Pamişcikqьđь uqьj.

Olo aqa II-nse baƀqьs eş məktəbeneꞑ II-nse gьruppahьnda Olo aqa avьlь Moxmitьva Naçejə uqьp jərəj. Bьlarđьꞑ atalarь-əsəlәre, şulaj uq bətə nəsel nəsəptərə tuqandan başlap 1917 nse jьlqa qədər pamişelk bulьp, jarlь xalьqtarđь iđep əlle ni qəđərlek jorttar halьp, xəđer şular menən fajđalanьp toralar.

Bьl uqьvsьnь məktəp kəꞑəşməhe bəlhələ uqьvьnan sьqarmanь.

„Ƣ. Ƣajnanьf“

Beđđeꞑ jьrđar

Uttar bərkəp tora batьr çəket
Ut ьşlaxtar şavlap aqalar
Baqьr taştar avьr kalesdandar
Gazdar menən gyləp janalar,
Tunnap-tunnapbaqьr rudalarđь
Đur mejestər jotop bətərə
Rudalarđь aşap jytkerələ
Baqьr, kəməştərđe təkərə
Ana, anda jəjərək təgərməstər
Ber berehen sabьşьp qьvalar
Tilereşep şunda hikereşep
Rudalarđь tapap idələr
Şajan ertyt şunda jalmap totop
Altьn bərtektəren jomarlaj.
Barьhьn bergə quşьp jomar-
laqlap
Iltəđərgə altьn xəderləj.
Şavlap aqqan qьđьv ut jьlqalar
Miljun tirđər quşьlьp aqalar
Vagundarda şunda sabьşьp ba-
rьp
Apьrakittan ruda tygələr

Ana, anda tərən şaxta əşendə
Ođon itep arkь huqalar.
Jəş şaxturđar şunda tav tete-
rətə
Serek klitkələr avalar.
Eş tojqoho jaqtь nurьn birep
Jaꞑь tormoş eđen kyrhətə.
Dajuş jaꞑь tavsь, tixniktərđe
Şul signaldar jərəkte ujnata.
Perikegə bajthaꞑ şul şaxtьlar
Torbalarьn kəjləp jьrlata'
Aşьqьp, aşьqьp beđđe kətkən
Eske xistərende ujata.
Beləm matur şaxtь fabrikalar
Jəş kəstə đən eştər kətəheđ.
Qьđьl inçinirđər, đur belmdər
Jəş bьvьndan əmət itəheđ·
Kem jərəge tyđhen alqь kendə
Belem qьlьsьn fəngə qajramaj
Nisek tyđep toraꞑ bьl miđgeldə
Jəş şaxturđar jьrьn jьrlamaj.

S. ƏXMYŞ.

Qala menən həjləşəbeđ.

K-tiləv jorto Qaraquza avьlьnьꞑ jarlь-batьrak həm kamsamuldarđьꞑ tьrьşlьqtarь arqahьnda, şul avьl laqь yđ ara halьm aqsahьna dyrt lampalь radijo aldьrđьq.

Kiləsəktə bьnan tej-şensə fajđalanьv əsən, şul avьldьꞑ yđendəge kamsamul partьja aqzalarь radijo həjəvsələr tygərəge ojoştorьvqa, məmkin bulqan eş səralarьn kyrələr.

„Fəjzi“

Kilep torhьndar

Ɵfənən kantundarqa sьqarьlqan inistərektьrşalarđan, ber iptəş Məsqət kantunь Y- qьjqь Aƀьlь pьjənirđərə eşən tikşərəp, bьꞑa qəđər hylpən bərqan pьjənir eşenə juldar kyrhətep kitte.

Mьnan huꞑda şulaj itep kilep torьvdarьn kətəbeđ. „kamsamul“

* * *

ئيپتەشا!

«باشقۇرتۇستان يەشتەرى»

گەزيتتنه يازلدڭمڭ؟

Kantkamul qolaqьna.

Başqorttar kvpəelek han təşkil itkən, başqort eşsələre arahьnda bətə eş qaqьđđarьn əsə telendə jərətergə tihəktə, əle bьl nəmələr beđđeꞑ kyp urandarđa julqa qujьlqanь juq. Hamanda bətə eş qaqьđđarь satnap torqan urьƀ telendə jərtelə, sənki juqarqь ojoşmalar qullanmalarđь jebərələr.

Məƀələn Estərlekantkamulьbətə eş qullanmalarьn vulkamuldarqa 100% urьƀ telendə jebərə. Kyptən tygel maqar vьlkumьna jaꞑь eş sistimahьna kysev turahьnda ike tabaqlь urьƀ telendə qullanma jebərđe, ə valkamul sikritarь keskə başqortsaqa əjləndərep aldь. Şulajuq 8-nse mart turahьndaqь qullanmanь uqьtьvsьnan əsə telenə əjlənderep aldь.

Qьƀqaqьna əjtkəndə başqort eşsələre arahьnda eş alьp barьvsьlarqa, mьnan huꞑ juqarь ojoşmalar eş qaqьđđarьn əsə telendə jebərev sarahьn kyrhendər·

K. „TABINESKI“

Avlaq həjəvselər.

Estərle kantunь Ađnaj jorto Bajquza avьlь pьjanirь ətrət vazatьjь M. Xəsənьf, V·L.K.S.M. aqzahь Ƣ. Zajnitdinьvalar qьş bulha avlaq əjgə jərevđən buşamajđar. Məƀələn 17 nse Martta ber avьl gьrazdanь qunaqqa kitkən ken, bьlar anьꞑ əjenə barьp ultьralar kamsamul sikritarь, bьlar qarşьna barha Xəsənьfte urьndьq aƀtьna jəşerep kamsamul sikritarьn indermej qajtarar.

Ə avьldaqь pьjanir eştəre kəndən ken hynə, vazatej avlaqtan buşamaj. kamsamul jəcəjkəhe bьlarqa berər sara kyrergə kərək bulьr ine.

„NЬQ BELEVSE“

Bьlaj jaramaƀ ine

Jьlaiьr kantunь habьr valkamulь, avьl jəcəjkələrenə, hamaris kilə asьlqan kursqa ikeşər kamsamul jebəreged tip qaqьđ jebərə. Avьl kamsamuldarь bьl nəməgə həjənep at jallap uqьrqa kitələr.

Ɵs ken jatqandan huꞑ beleşhələr „Bьl kurs tьraktьrsьlar əsən asьlqan kurs„ tip kire qajtarьp jebərələr. huꞑьnan tьraktьr kursьnqa uqьvsьlar hurap, saqьrьv kilhələ „aldajhьqьđ“ tip ber keşelə barmanь.

Bьlaj itep aꞑ-beləmgə hьvhap jatqan jəştərđe aldap qaldьrьv jaqşь nəmə tygel bit. „Hiđger“

Qajtanan yrmələj

Ytkən jьl qьş esep xuliqanlьq eştəgənə əsən T. Taꞑqavьr jorto 1 nse Asqar terək məktəbe uqьtvsьhь Biktaşьf kamşamuldan sьqarьlьp urьnьnan alьnqajnь. Əllə nisek jaj tabьp jenə şul vulьs eptəlqəzi avьlьna uqьtьvsь bulьp kilde. Jetməhə taqьla terək məktəbenə inərgə jul eđləp mataşa. Anьvulmiskumda eşləvsə Iljasьf qanat aƀtьna alьrqa mataşa.

Iljasьftьꞑ kem ikənlegə „Jaꞑь avьldьꞑ“ „Biktaşьƀьn qilqan eştərə“ „B-jəştəre“ neꞑ 28-nse jьl 5-nse hanьnda jađьlьp ytkajnə.

„Qadmaşlь“

Отв. редактор: И. Даут
Javaplь Ridaktьr: ЬSMAQ DAUT.

Уфа Типо лито графия „Окт. Нат.“
Башглавлит №92

ئۇرلۇقتارنى ئاعولاۋنىڭ فايداھى ھەم ئانىڭ يولدارى.

بۇيداي، ئارىش، ھۇلى، يارما ھام باشقا ئۇنىڭ ھەماق كوبكنە ئيگندەرنىڭ ئورۇنىڭ بولالار. بىنداي ئاشلقتارنىڭ باشاقتارىندا ئۇرلۇق ئوتوماي تۇرعان بۇۋەكتەردىن عيبارەت.

بىل ئوذانىار باشاقتاردان بيك تيز قويىلالا زارارلانماعان باشاقتارعا يەبىشە ھەم ئولاردىڭ زارارلاي. قايھى ساقتاردا ئولار قاتى كۆينسە، يەكى يىبو كۆينسە شول باشاقتاردا قالالار، ھەم ئيگن ييعاندا زادا ئۇرلۇقتار مەنەن برگە يىئالالار.

شولوق ئوتىلكتەرنىڭ ياپراقتارندا ھەم مايافتارندالا ئورۇنىار بولالار.

ئادا ئۇرلۇقتارعا قوشلعان بىل ئورۇنىار ئۇزنىڭ تەمن ئالالار، ھەم حاقن توبەسىنەلەر. ماقتاندا ئاندای ئيگندىنىڭ بۇتۇۋەمى ئالاپنارذا. سۆنكى بىنداي ئۇزنىار سەلمەتلك ئۈسۈن‌دە زارارلى بولالار. ئورۇنىار ئيگندىك ئوكشن $10\,^0/_0$ قا كەمتەلەر. بىلەن‌بىل شول ئورۇنىنىڭ ئۇرلۇقتارنىڭ سەسكىنە ئوگىشىنىڭ بۆتۆنەمى بولماۋلا مۆمكين. شونىڭ ئۈسۈنىە ئۇرلۇقتارنى سەسكىن واقتتا بىلگلى ئاعولاپ سەسرگە كەرەك بولا. بىندا ئۇرلۇقتارعا ھيس زارار كىلمەى، تيك ئورۇن شىنىارنعتا ئوترب، ئۇرلۇقتارنىڭ ئادا سىعو ونا يارذەم ئيتە.

يىبىب ئاعولاۋ يولدارى.

بىف، يىبىب ئاعولاۋ ئۈسۈن ئيك كوب فارمالين مەنەن كوكفارز قوللانىلا. بىل ئاعوذار ئارشتانىڭ يىرش ھاباعىندا بولا تۆرعان شولايوق بۆذاينىڭ يىنوش ھاباعىندا بولا ئۆرعان ئۆرزندارن، ھۇلى ھەم يارمانىڭ ئاشلى ئورۇنىارن ئوتوەلەر.

بىتى ئاعولاۋ ئۈسۈن 100 ليتر موعا بر كيلاگرام فارمالين قوشلب، ئۇنقايەكى سيتوكەگە ھالنعان 15 - 25 كيلاگرام سامالماعى ئۇرلۇق 2 مينوت ساماھى شول موذا ئوتۈلا. ئونان ھۇڭ يىبىلگەن ئۇرلۇقتار ئينەنگە بوشانلالارذا 2 - سەعەت بويىنا فارمالين مەنەن ييلگەن ئوق يەكى باشقا بومر ئۇرلى سىپرەك مەنەن قاپلاب قويىلالار. شول كۆينسە ئۇرلقتار كيبكەس باشتا فارمالينعا مانلعان توقعا ئوتوب قويارعا كيرەك.

ئەگەرذە كوبرەك ئۇرلۇقنى فارمالينلاۋ ماقات ئيتىلىە. ئۇرلۇقتارنى 30 - 40 سانتيميتر قالنلعندا ئۆيۆب قويارعالا، فارمالين قاتشترلعان موذنى ھىپركى ئشا ھيسبرگە كەرەك. ئانان ھەوك فارمالين مەنەن بووتشەلگەن سپرەك مەنەن ئوتشن ئاپ كيترگە كەرەك.

فارمالينىڭ مانب ئالعاندا ئونى ئشنانستى ھەم بيلگلى يىرذەن مانب ئالوعا كەرەك. يوق ئيھە ئونىڭ بوو مەنەن قوشىلعان بولوونى مۆمكين. ئول فارمالينىڭ ھالقنندا ئوتارعا يارامای. سۆنكى ئول ھالقنندا ئورعا قويلرالا ئۇرلۇق مەنەن بر كتمەى باشلاى. بىنداي قويلرعان فارمالينىڭ يىاترعا كەرەك بولا. ئانان ھوك ئول ئىلىككى ھەلىنە قايتا.

ئۇرلۇقتارنى فارماليندا عاستا سەسرگە كەرەك. ئەگەرذە ئولار شول يول مەنەن ئاينامىنى قالا ئوعان بولىالار، ئورۇنىارنىڭ ياكتان ئورگىلماوى مۆمكين بولىب تيك كۆستك - ئشنىڭ فارمالينىڭ ئەرم كيتۆنلە بولعالاى.

باقر كوكفارز مەنەن ئاعولاۋ ئۈسۈن 400 گرام كوكفارز ئالىب 12 ليتر مو مەنەن قوشارعا كەرەك. بىل ئيكى ماتلە تيذرەك قوشلعان ئۈسۈن كوكفارزنىڭ يىلى موعا قوشارعالا. ئانان ھوك ھالقن موعا مالرعا كەرەك.

سودا مەنەن ئاعولاۋذا فارمالين مەنەن ئاعولاۋ ھىماق ئاعولانا. لەكين بىندا ئۇرلۇقتارنى توقتا ئيكى مينوت ئوتۇ ئازراق بولا. تيمەك سودا مەنەن ئاعولاعاندا 5 مينوت ساماھى ئوتارعا كەرەك بولا. ئونان ھوك ئۇرلۇقتارنى يوقاعىتا قاتلاۋ ئينب ئيدەنگە يەيىب كيبترگە كەرەك.

باقر كوكفارز ئترتمەمى (راستۇۋورن) مۆمكين قەدەرم ئىعاس ماوتتا ياھارعا نرشرعا كەرەك بولا. سۆنكى ئول ميتالدان ياھالعان ماوتتارذى بۆذا ھەم باشقا

پارنيكتار ئوتىذرترعا واقت.

بەشلەلەرذى پارنيكتار ئوترتو، حوۋالىق ئۈسۈن فايدالى بر نەمە. بەشلەنى ئيرتە ئۆلكۆرنو برذەن حوۋالقنىڭ ئۆذ كەرەكتەرن ئوتەو ئۈسۈن كەرەك بولا، ئيكىنسەذەن ئولار كوب ئوالا كيترەلەر. سۆنكى ئيرتە يىتشكن بەشلەنىڭ حاقتارى قيمەتترەك بولا.

پارنيكتارذى تىۋن ياق يىلەرنەن ئىلشقلانعان، قۇياشقا قارشى بولعان يىرذەرذە ياھارعا كەرەك. ئولارذى يىرذەى قاذىنا ھەم قاذىمايىنا ئوتوتب بولا. يىرگە قاذىب ئوتىترقاندا ھەم ئيرتەرەك سەسرگە توري كيلگەندە پارنيكتار 80 - 90 سانتيميتر ساماھىندا ئشلەنە. ھوگەلراق قالعاندا مايىراق قاذو ياقشى بولا. پارنيكتارنىڭ كيكلگن عەدەتتە بر ميتر ساماھىندا ئشلەيذەر. ئوذونلىعى كوبىھى بولىالا يارای. قۇياش نوردارى بر تابغر ئوشۆب ئتىلەنۆمەن پارنيكتارنىڭ ئون ياق قابرعاھن كوتەرنكى، كۆنياق قابرعاھى لەبە گرەك ئيتەلەر. قاذب بۆتكەننىڭ ھوگنندا پارنيكتانىڭ تبلەنەمن ئاعاس مەنەن بوراب قويو كەرەك.

بىنان ھوك پارنيككا 35 - 40 سانتيميتر قالنلعندا تيذك توشەلە. ئات تيذەگى بولووىى ياقشىراق ھانالا، سۆنكى ئول يىلىلقنى كوبرەك بيرە. ئات تيذەگى بولماعاندا ھارق، كەزە ھەم قوش - قۆرت تيذەگلە يارای. يىلىلق كوبىرەك بولعن ئۈسۈن تيذەكتىڭ يىبورەگن ھايلاو كەرەك. بىنان ھوك تيذەك ئۆستنە 3 - 4 ۋرشوك قالنلغندا قارا توپراق ھالنا. شول ئشتەر بۆتكەننەن ھوك تيذەك يىلىق بيرە باشلاب 3 كۆن ئوتكەندەن ھوك پارنيكتارعا قويى عىنا تيتب ئۇرلۇق سەسلگەنەن ھوك پارنيكتارنىڭ ئۆستن بىيالارامعار ياحوت تەذرەلەر مەنەن قاپلاب قويارعا كەرەك.

پارنيكتىڭ ئۆستن ھەر واقت يابق ئوتو يارامای. ھالقن واقتتارذالا، ئارا - تيرە ئاستىق قويعالارعا كەرەك. كۆنەر يىلتقاس بۆتۆنەمى ئاستىق ئوتۆلرعا تيىش. تيذەكتەن سىققان گازدار پارنيك ئسنە يىالب، ئوندايعى ھاواني بۆذعانعا كورە پارنيكتارذى ئاستىق قويو مۆھيم. سۆنكى ئونداعى ئوتملكتەر ئتن ئالو ئۈسۈن ياقشى ھاواعا مۆحتاج. بيك ھالقن كۆنەرذە، ھەم ئونەرذە پارنيكتى ھالامدان ئشلەنگەن ھبىئالار مەنەن ياپارعا كەرەك.

قاذماينسا ياھالعان پارنيكتارذالا ئيىلگەن ئەرمەن يىتمكلەب ئشلەو كەرەك.

بر نيسە ئاذنا ئوتكەندەن ھوك، ئوتملكتەر ئيكنسەر ياپراقنى بۆلعاس پارنيكتاردان ئالب ئارالارن بىرەر ۋرشوك قالدرب ئوتىرتو كەرەك. ئوترتو ئالدنان ئامرذارنىڭ ئۆستارى قىرقلرعا تيىش. 4-5 ياپراقنى بولعاس كۆنەرذە يىلتقاس ئوتملكتەر پارنيكتاردان ئالب بۆتونلەيگە ئوتىرتىلالار.

باقساسى.

ئشلەرگە يارافنف تيتب قالدىرا.
بر تونتا ئۇرلۇقنى ئاعوو ئۈسۈن 2 يارم لبر باقر - كوكفارنزى يىتە.
ئتيود

فەن ياكلىقتارى يولىندا ئيگنسىلەرذىڭ ئاۋلدارذا ئويلاپ سىعارىو ئشتەرى

Jp. Şərefetdinef (Mari əlkəhe kylbaş avlь) janь aşlьq hьvrqьs maşinahь ujlap sьqarqan. Mьnь askar-ula qalahьnda 22-nse qinvardaagranumija belgestəre hьnap qaraqandar. Bьl maşьjna esko tədeleşterenen jahalьvь qadi hьvьrqьstardьqьna qaraqanda, bajtaq ydgərgən.

Yde maxavik kəpsek həm prabildar bulьşlьqь menən xərəkətkə kilep, qul menən əjlenderelə torqan maxavnikte iliktir kəsenə əjlenderevdə bik jenel ikən. 40 kilageram holonь 4 - kilagьrm kəbək menən quşьp, şunь 4 minut esendə maşьina hьvrьp sьqarqan. Mьnьŋ əhtenə holьhь 4 surtqa bylep sьqarьp, kəbəkte saf kejenəə ərsi ikən.

Maşьjnanь taqьla jaqşьraq hьnav əsen arьşqa qara bojdaj həm kəbək quşьp hьvrьp-qaravda jaqşь hədəmtə birgən. Jptoş Şərəfitdinefte həm anьŋ maşьjnahьn Qadanqa terle maşьjnalar hьnav ьstansahьna jebərgəndər.

Kerəbtejən Katkuf. (Jarьslav gubirnahь karuşil avьlь) „Dəidə" terjerenəŋ silinderen ydgertken. Şunьn arqahьnda bьl terjerdəŋ eşləp sьqarьvь 30-40 pr. qa artqan.

Ip. Katkufxualьqxrzalьqs sovitenən ydenəŋ ujlap sьqarqan eşə əsən maqtav qaqьdь alqan.

يىتىن ئوگىشىن كوتەرو توريندا.

يىتىن توپراقنى بۆنە توقلتقلى نەرسەلەرذى ئالا. ئە ئوذى توپراققا بر نەرسەلە بيرمەى. ئونىڭ ئۈسۈندە ئوس ياتوذارذا يىتىندىڭ ئوگىشى يىلدان‌يىل كەمى. شولايوق يىتىن ئاعىتنا سەسلگەن باشقا ئيگندەرذكنە ئوگىشى كەمى بارا ھەم ئوس باتولى يىرگە سەسكەندە بۆلگۆنلكتەن باشقا فايداھى يوق. ئەگەر ئيتندىڭ توقران باش ئولەنى ئارتندان سەسەلە ئوگىشى كوبرەك بولا. شولايوق باشقا ئاذفقارعالا يىتىندىڭ باشقا زارارى بيكوك تيمەى.

تيمەك يىتندەن ئالو ئونش ئالئو ئۈسۈن كوب ياتولى يىر، ئولەن سەسلە ئورعان ئورن كەرەك. يىتن سەسلە ئورعان يىرذىڭ كۆذذەن ئيكى قات ھۆروب قالدرعا كەرەك. برنسى قاتنى ھابراق (بر يارم ۋرشوك) ئيكنسى قاتنى،

مۆمكين ئيكم تەرەنرەك ھۆرو كەرەك. كوب ئۆگشن ئالوعا يىقشىراق سەسودە يارذام ئيتە.

مەھلىن كوب يىلدار بويى سەسب قاراپ توبەندەگى ئۆگشتى ئالعان.

سەسلگەن	ئۇرلۇق ئالنعان	سوس ئالعان
5 پوت	18	15
7,5 ,,	23	20
10 ,,	21	21
12,5 ,,	21	25

ديسەتينەگە 5 پۆت سەسكەندە قاراعاندا 12,5 پۆت سەسكەندەن 10 پۆت سوس ئالنعان. تيمەك ئۇرلۇقنى قويراق سەسودە ئۆگشنى كوتەرە تيگەن ھوذ بولا.

يىرذى ئاشلاۋ.

كوەتثيەن حوۋالقندا ئۆتكن كۆلن كوبكنە يىبارعا بولا. بىندا ئۆشى كۆل مەنەن يىرذى ئاشلاۋ يىتندك ئوگشن كوتەرە. مەنكو تەجريبە ئستانسامى يىتن سەسە ئورعان يىرگە كۆل ھيبب 2 پۆت ئۇرلۇق 3-پۆت سوس ئارتق ئالعان.

ئۇرلۇقنى ئاذارتب سەسودە ئۆگشنى كوتەرە.

سەسو واقتى.

مەنكو تەجريبە ئستانساھى ئۇرلى واقتتا بروك...اما سەسب توبەندەگى ھۆذۆمتەنى ئالعان.

سەسو واقتى	ئالنعان ئۇرلۇق	سوس
12 ماى	21 پۆت	34 پۆت
22 ,,	15 ,,	25 پۆت
31 ,,	12 ,,	24 ,,
9 ئيىون	8 ,,	19 ,,
18 ,,	4 ,,	28 ,,

بىنان كورنە، ھوك سەسلگەن يىتندىڭ ئۆگشى توبەن بولا ئيكەن. شونىڭ ئۈسۈن ئيرتەرەك سەسرگە ترشرعا كەرەك. سەسو واقتى ھەر بر ئۆيەك ئوذنە ھايلارعا تيىش.

سوپ ئولەندە سقىا ئالارذى ئوتاۋذا ئۆگشنى كوتەرە. سوبتى يىتن 3-5-ۋرشوكتار ساماھى ئوتكەس ئوتارعا كەرەك. يىتندىڭ يىرەنگى ھەم باشقا ئامر ئاذفقارى ئارتنان سەسو فايدالى. ئەگەر يىرەنگى ئالدىتان ئينەك مەنەن ئاشلانعان يىر بولىا ييگلرەكتە ياقشى بولا.

Bьlar hərəldələr.

بۆرۆ تيحنيكومندە ئوقوسى پوپ، موللا، مۆئەزين ھەم باشقا شوندای يەتنىڭ بالالارنان: 1 - ئاعلوبلينا، 2 - شەريپۆا م، 3 - حانۆا ك. 4 - حانۆا ع. 5 - بەشيرنوف ف. 6 - سابيتۆا ن. 7 - مۆحەمەتيتنف ر. 8 - شەريف ح. 9 - تيمرنۆا م. 10 - موللاباريف، 11 - موللابارنۆا رازيا، 12 - موللاباريف ف 13 - گەرەيف عابىوللا، 14 - گەرەيۆا م، 15 - سولتانف ع، 16 - كيلمەتۆا، 17 - ئيدحاتف س. 18 - گايانۆا ع، 19 - كىراساپوراۆا. 20 - كيلباي ف يە، 21 - شامراتف س، 22 - سپونكبناۆ، 23 - ئانذريىذۆات، ھەم باشقالار عاكزە بيلتنى بيرلدى.

بىل حالقتار ئاتعن قايتا يارتب كۆرەمەلەر كوذەتە تورعا كەرەك.

قتاعىدا ئەيتكەندە يىلذاق ئالىئيىنذا تورعان بۆيۆك ھەم مۆھيم زاداچالاو شولار. بىل مۆھيم زاداچالارذى يىنە مۆوەففقيەتلى ئۆرمۆشكە كورعەتلگەن واقتتان بەلكى يەھە بۆك ئوتەرگە ئيتشبذ.

يىنى ئوتو ئۈسۈن يىرذەم ئش يىرذەم كوس كەرەك.

ئۆلكە پارتيە كەميتەتى ياگى ئەليفتى ئۆرمۆشقا ئاشارئوذا بولعان قيرقە ھەم حۆكۆمەت قارارذارئن عەمەلگە ئاشرئو بولندا پارتيە ئاعزالارنا توبەندەگى بورئسارذى يۆكلەى:

1. رابكوم ھەم كانتكومدار ياگى ئەليفنى حۆكۆمەت ئارافندان كورەتلگەن واقت ئستندە $100\,^0/_0$ مەنەن عەمەلگە ئاشرئرعا بۆتە ئيشلى سارالارذى كورر گە تيشتەر، بىل بىرە ئيكنسى ئوذئمرئنىڭ ئاپپاراتتارئن حەذئرذن ياگى ئەليف مەنەن ئش يۆرتورگە قۆلايلاشترئرعا تيشتەر.

2. كاسەل ئارگ نيزاتس بالارى ياگى ئەليفنى ئۆرمۆشقا ئوذمارئوذا ئيك ئالدئنى ئورۆنىنى ئۆرارعا تيشتەر، شولايوق ئوذئمرئنىڭ ئاپپاراتتارئندا ئش يۆرتولۆئن حەذئرذئنوك ياگى ئەليف مەنەن قويارعا تيشتەر.

3. باشپرافسايوز، ھەم پرافساويت بولنكتەرئنىڭ ياننداعى كامپراكتسيالار تيذ كۆنىدە بۆتە پرافسايوز ئاعزا ياگى ئەليفسە ئوقى ياذا يىلموذەرئن بۆتۆرو تورامئندا بۆتە سارالارذى كورر گە، ھەم پرافسايوز ئويوشمالارئندا ئش يۆرتوذى حەذئرذئنوك ياگاليف مەنەن قويارعا تيشتەر.

4. بۆتە حۆكۆمەت كاپيراتسيا ھەم باشقا مۆئەسسەسەلەر شولايوق پرافسايوز ئويوشمالارى ياننداعى كامپراكتسيالار، مۆئەسسەسەلەرذەگى ئش يۆرتولۆشۆن حەذئرذئنوك ياگى ئەليفكە كوسرئوگە ئاذناق ئۈسۈن تيذ كۆنىدە ساتروذنيكتار ئارامئندا ياگى ئەليفسە يىلموسلكنى بۆتۆروگە تيشتەر.

5. ياگاليفتى ئۆرمۆشقا ئاشارو توراھئنداعى بۆتە كامپانيالار باشقا كامپانيالار مەنەن بر ئوك ئەھەمييەتلى ھانالئرعا تيش.

6. ياگاليفتى تيذ كۆنىدە ئۆيرەنئو ھەر بر پارتييا، كامسامول ھەم پرافسايوز ئاعزالارئنىڭ شولايوق حئنمەت ئتيەلارئنىڭ بوريسى بولئب ھانالئرعا تيش.

7. ياگاليفتى ئۆرمۆشقا ئاشارئوعا قارشى پارتيە ھەم كامسامول ئاعزاھى كولتورنى ريۋاليوتسيەنى ئۆرمۆشقا ئاشارئوعا قارشى كيلوسى بورژوئازئيا ئيدياھئنا قاتناشوسى كئنى بولئب حيسابلانئرعا تيش.

بۆتە پارتيە، كامسامول ھەم پرافسايوز ئاعزالارئنا ياگاليفتى ئۆيرەنئو ئۈسۈن 1 نسى مايعا تيكلەم واقت بيرئلئب، 1 نسى ماينان ھوگئا ماساواي تيكشرئو ياھالئرعا تيش. شول واقتقا تيكلەم ھەر بر پارتييا، كامسامول ھەم پرافسايوز ئاعزاھى ياگاليفتى ئۆيرەنئب بۆتكەن بولئرعا تيش.

ئابكوم نئق ئشانا:

ريۋاليوتسيە يولئندا بۆتە فرونتتارذا يىكئنب سئققان پارتيە، كامسامول ھەم پرافسايوز ئاعزالارئ شولايوق حئنمەت ئتيەرئ بئل بئ ۋۆيۆك كولتورا ريۋاليوتسيەھئندا ئوذمئرئنىڭ بولدئقلئقتارئن كورە تئرذەر.

بۆتە سايوز كاموونيس (ب) تار پارتيەھى

باشقورتوستان ئۆلكە كەميتەتئنئڭ ياۋاپلئ سيكريتارئ: يۆ. بۆيج

(Sit il xəbərđərenen dəvamь).

Hindestanda eşse jetəkseləren qulqa alalar.

LUNDЬN. Eşse gəzittəre matbəqalərendə, ridaksejələrđə, tenylər bulьp həm başqa eşse rajunlarьnda bik kypkenə gəzitə zurnal kitaptar kanfiskəvəjet itelgən.

Qulqa alьnqandarđь ylem jazahь bireve qəmərlek həm 10-jьlqa jabьv bula.

«Dəjli tiligraf» (burzьva gəzitəhe) Məskəv etlekləren baћuđa Angeleja - Indeja xəkymətə bik kylpənlek kyrhəttə, xəđer bik kişken saralar kyrev kərək» tej.

Oşo qulqa aluđarqa qaramaћtan 12 tuqu fabrige eşselərə taqьla zabastufka jahanь. Kyp qalalarđa qulqa aluđar bik qьđev ara, tikş-ryđərđə kamynistar mətbyqətelə sьqqan.

Girmanьjala irekle mətbyqat.

BIRLIN. 22 nse martta xəkymət ərlə ojeşma vəkildərenen qatnaşьqь menən „nimes kitaptarь isne" bulьp uđđь.

Jevirineq-(eske eştər ministere) byđen «beđđen baћtьrьlmaqan kitəbtərđen irken qajtarьvđь», «Girmanьjanьn rizinna tajaqlь dimakratejəhe», «eşselərgəikməktə kybe ək bireged ul saqьnda alar kitapь kyberək qьsqьrьp bylgəndər.

Prizidejumdьn qьşuvь bujьnsa Prafisr, Kləber, Gynbereg, Vajner həm Pitersen tigən p. ralitarьjat jadusьlara zaldau səqarьlьp jebəđelgəndər.

GIRMANЬJALA EŞHEĐĐƏR ES'JEZЬ.

BIRLIN. Oşo ajda bətə Girmanьja eşheđđər es'ejьzь bulasaq. Bьl kendə bətə Girmanьjala eşheđđərđen dimanьstьratsьjahь udqarьlasaq. Dimanьstьratsьjanь qyddə totqan nəməhe eşselərđen bətə jamaqətselegenəđə eşheđđərđen horavđarь menən tanьştьrьv həm alarđьn kerəşteren bətə Girmanьja eşse sinfь kerəşenə əjlenderev.

Olkələrđə eşheđđərđen es'jьzlarь udqarьlalar. Girmanejənen ber BUR elkəhendəgenə 43 eşheđđər kəmitəte bar. Eşheđđərđen 14,000 analь ajьrьm gəzitlərə sьqarьla.

ئوراۋايئن كوتەروذە يئلايئر كامسامولئ.

ئوراۋايئنئ كوتەرو ئەگگەلئندە ئونبيشئنسئ ئيۋالدان باشلاپ برنسئ نەوبەتتە ئويەئلەگئ كانكورسئ يولدار مئنئلدئ.

بوگئنە كامسامولدا ئوراۋايئنئ كوتەرو پاهوتئنان سيتتە قالمائئا. كيلئ قاتلام ئاوئل باليهئن ئوراۋايئنئ كوتەرو ئشئنە تولئهئ مئنەن قئقهئنئرو، ئالار ئارامئندا بئل ئشتە يولباشسئلئق ئشئ ئالئب بارئعا.

ئوشو ماقسات مئنەن: هەر بر ۋولستا برەر كامسامول ئاكتيفئ مابلي-زاۋايت ئيتئلدئ. بئل كئشئلەر هەر بر ئاوئلدا، كامسامولدار، هەم پارتئياهئ باليئ قاتناشئئ مئنەن كەنفيرينسيە ئوئكەرئئلەر.

يئورت دومەلئندە ئورلوق ئاذارتئو ئوسئون 3-4 ئابرز ئويئشتئرئلئب (يئلايئر يئورتئندا) ئورلوق ئاذارتئئ ئەرلئككە 20 سەعەت ئئلەپ، 220 پوت ساماعئ ئورلوق ئاذارتا. كانتون دومەلئندە بارلئعئ 24 كالحوز ئويئشتئرو ئشئنە ئەذئرلك ئالئب بارئلا. بئل كالحوزدارذئڭ برئهئ ئويئشئلدئ. شولايوق بر كامسامولدار كامونائئ ئوئئلدئ. بايماق ئئسئ رايون كامسامولدارئ، كامسامول كامونائئنا شوفئيرئ مئنەن بر تراكتور بيرەلەر، شوفئير حەئرگئ كوئندە كورس ئوئە.

ئاوئلدارعا 30 كئشئلئك بر بريگادا سئعارئلدئ. شولايوق داوامئئ رەوشتە 3 بريگادا (بايماق يئلايئر تويينسكئە) يئبەرئب ئورئلاساق. بئلاردئڭ برئهئ ريمونت (ماستيرسكويئ) دەوامئئ رەوشتە بايماقتا بولاساق.

ۋولس يەچەيكەلەرئنە ئاوئل حوۋالئعئ ماشئنالارئ ئوسئون 1,600 هوملئق بارئش ئوئكەرئلە. بئل بارئشقا 5 ئورئن بيرئلە ئوقئوسئلار، لاگير ئشسئ يەشئەرئ قاتئناشالار. بارئشقا قاتناشئرعا، ئستەرلئ، ئارعاياش، كراسناتوسول، بايماق بلايئر 2 بائقس-مەكتەبەرئ شولايوق ئومبور ئوكروگئ كامسامول ئويئشمالارئن ساقرئلا. لەكين، بئل ساقئرلعان ئويئشمالاردان ئەلئ بر ئوراۋلە ياۋاب ئالمائئ يوق.

ئوراۋايئنئ كوتەرو پاهوتئنئڭ ئئ بارئشئنداعئ يئتئشهئلكتەرئ، بئل يولدا كامسامولدارذئڭ ئئذ فئقهئنودارئ، پريبە پريبەئئيەلەر ئارامئندا ئئئلەو يولئنئڭ يومشاق ئالئب بارئلوئن كامسامولدارذئڭ بئل ئشتە ئوذذەرئن مەسئول ماناماۋدارئن ئەئيتئب بولا.

يو. ئەحميرف

بەلەبەي كامسامولئ ئوراۋاي پاهوتئندا.

بەلەبەي كامسامولئ ئوراۋايئنئ كوتەرو پاهوتئنا عينوار ئايئ ئاذاعئندا ئشكە باشلائئ. ئويئشمالار ئالدئنا- ئوراۋاي پاهوتئنا قاتناشئاعان برگئنە كامسامولدا قالماعئن ئيگەن لوزئمئ قويئلدئ، ئوگئنئشتئ ئەئمين ئيتو ئەگگەلئندە هەر ئورلئ عەمەلي سارالار ئوئكەرئلدئ. كانتكامول ئارافئنان 41 كالحوز ئويئشتئروعا، شولايوق ئشينالارذئ ئوذەتئو ئوسئون 9 بريگادا ئوذئرگە يالگاللئندئ.

ئەسئو ماينالئئئڭ كيگئموئئ تورا-حئنئنا دئيئم ئيسەلئ ئوئئو حيساب ئالئو ئشئنە قاتناشئئق ئيتەرگە. ئاوئل حوۋالئعئ مالئنئڭ ياڭئ زاكرئئارئ مئنەن كيلئ قاتلام يالپئئئ ئانئترو ئش ئالعا قويئلب ئاوئلدارعا 10 كئشئ يئبەرئلدئ، ئاعئلا 10 كئشئ يئبەرئ ئالدئنا ئوروالا. ۋولئس دومەلئندە كالحوز يئشئەرئنئڭ كئنفيرئنسيەلەرئ ساقرلپ، مئندا ئوراۋايئنئ كوتەرو پاهوتئنداعئ بولعان ئاورلقتار حاقئندا فيكر ئوپلائئ.

7 نسي مارتتا كامسامولدارذئڭ كانتون تسيزدئنا ئوراۋايئنئ كوتەرو ئەگگەلئندە مەسەلە قويئلئپ 14 ۋولستان يئنالعان 39 وەكئل، ئوراۋاي پاهوتئنا ياقئندان قاتناشئئق ئيتەرگە، ئورئنداعئ ئويئشمالارعا يولدار كورەئئوگە ئوذ مەسئوليەتئەرئنە ئالدئلار.

بەلەبەي كانتكامولئ ئوراۋايئنئ كوتەرو پاهوتئنا ياقئندان قاتناشئئئئ ئيئوسئ، كامسامول ئويئشمالارئنا بئوئئ سابرز دومەلئندە، شولايوق باشقئرتوستان دومەلئندە بيلگئلئنگەن بارشئان ئئئ، ئوذ ئارافئنان بارشقا قاتناشئوسئ ئويئشمالارعا بولەكەر بيرگە ئوبلائئ.

«بەلەبەي كانتكامولئ»

كامسامولدار مەسئول ئشتەردە.

تامىيان-قاتاي كانتونئنئڭ ئيلەو يئورتئندا كامسامول ئويئشماهئ (رەسمي رەوشتە) 1923 نسي يئلدئڭ 10نسئ مارتئندا ئويئشتئرئلا.

يئئل ئارگانيزاسئيا ئويئشقان، ئشكە باشلاعان مەلدە، بيگئرەكتە 24نسي يئلعا تيكلئم ئوذئنئڭ ساسئاعئ بيك ئاذا بولماو، ئشەكەرلئكئ ئوبەن بولئووئ ئارقاهئندا، باليئ قارشئهئندا ئارقئ ئيتيبار قاذانا ئالماعلا هئگئئ يئلدارذا يئلاردئڭ كەرەك سەويت كەرەك پارتئيا كامسامول ئشئەرئنە بولعان قابيلئياتئەرئ ئارتقاندئقتارئ، حيك كورشئبەن باپئئ ئالدئنا ئورعئنا ئشانئستار قدائئدارئن كورەئئ.

ئوذ ئارامئنان فارئ كامسامولدارئ پارتئيا، هەم سەويت، پرافسايوز، كاپيراسئيا هەم كالحوز ئويئشمالارئنا يولباشسئلئق، مەسئول ئشتەردە بيرەلەر.

حەئرگئ كوئندە لئ. تيلەو كامسامولدارئ ئيئئن پارتئياهئئئ ساسئيالئزم حوۋالئعئ ئوئو فرونتئندا ئوذ ئالدارئنا قويعان عەمەلي يوزعارئئئ ئوئەئ. هەم ئيلەسەكتەلە ئو ئيئسئئ.

بئنا، بيلەي سەويتتەرگە مايلاو كامپانياهئندا كامسامول ئاعزالارئنئڭ ياقئنئنان ئورب قاتئئودارئ ئەتيجەهئندە، ئاول سەويتتەرئنئڭ كوبرەكئندە، شولايوق يئورتباشقارمامئنئڭ پلينوم ساسئاهئنا بارتئهئ ئئيەرلئئ كامسامول هەم كامسامول يەشەشئنە بولعان يەشتەرذئڭ مايەئئووئ؛ بيگئرەكتە، يئورتباشقارمامئنئڭ پريزيديوم ساستاهئنا 71 كامسامولئئڭ مەسئول ئشكە ئالئئودارئ، ئاول سەويت رەئيسئنە 3 كامسامول، شولايوق كالحوزدارذئڭ بر ئيسەهئندە، پارتئيا، پرافسايوز، كاپيراسئيا ئشتەرئنە فارئ كامسامولدارذئڭ مەسئول ئشتە بولئودارئ بئعا شاهئت.

بئنا، شول شارايتتا، لئ. تيلەو كامسامولدارئنئڭ مانئ يئلدان يئلعا ئوئە، سەبەسي بوعارئلئقتارئ ئارتئادان ئارتا.

حەئرگئ كوئندە يئورتتا 20 يەچەيكە، يئئندا 300 لەب ئاعزامئ بار. يئلار ئاراهئندا قئئذاردا بايتاق هان ئالا. 26 نسي يئلدئڭ عينوارئندا شولوق يئورتتا قاراعوۋا ئاولئندا بر قئئذار يەچەيكەهئ ئويئشتئرئلا.

يئلار 26-27 نسي يئلدارذا بيك ئور ئئرشئلئقتار مئنەن ئورئناق-سالارئ ئولتئرئالار. هەم ئاروعئنا مئذئمئە سئعارالار.

يئتئشهئلكتەردە بار.

يئنئڭ برئسي سەبەبئ:

كانتكامولئئڭ، يئئل يئورتتا بولعان، ۋولكامول سيكريتارذارئن بيك يئش ئرەوشتە ئالمئشتئرئوئ، يئ ئورنا بيك ئوبەن مەعلومەتلئ، ياكي كامسامول ئشئنە ئەجريبەهئ بولماعان ئيبتەشتەرذئ ئشكە بيلەلەوئ؛ شولايوق جانئ يەيلەئئشئڭ ئيئئشلئ دەرەلە بولماوئ ئيئئ.

يئئڭ ئوئئئە ئورئنداعئ كامسامول يەچەيكەلەرئ ئوئئوئن پارتيانئڭ يولباشسئلئعئ يومشاق بولئووئ.

بئنا بئل يئتئشهئلكتەرذئ يەئوئرو مئنەن برگە، ئيئشلئ ئويئشمالارئئ كامسامولدارعا بولعان يولباشسئلئقتارذئ كوسەيئرگە، بيگئرەكتە سەويت ئاپپاراتئارئنا، كاپيراسئيا هەم كالحوز ئشتەرئنە بولعانلارئنا ئئلئ بارذام ئيئو كەرەك بولاساق.

يئئئ ئيئشلئ ئوكئەمئنە قويعانلا، لئ. تيلەو ئارگانيزاسئياهئ ئاعئلا ئوذ ئارامئنان يوذەلەگئن يئش كوئستەرذئ ئەذرلەيەسەك.

ساسئيالئزم حوۋالئعئ ئوذئوگە ئشەكەر هالدارئئ بيرئوئە ئشانئس ئور.

ئە. فەيزي.

Hajlav jomqaqь.

Bьjьlqь hajlavdarda Esterlo kamsamuldarьnda tybəndəge unəşьqtərđь kyrəbeđ:

—Ytkən jьl sovit sastafьna kamsamuldardan barlьqь 150 keşe ytkən bulhə, ə bьjьl bьl han 319 qa jetə.

Şulajuq ytkən jьl sovit rejestere kemsamuldardan 8 keşe bulha bьjьl 18 keşe. Mьnnan təş vulьs kantun es,jьzdarьna hajlanqan kamsamuldarььq handarь jьldan - jьl arta bara. Şul qədərhe barytkən jьlqь hajlanqan kamsamuldar arahьnda qaj berəvđərđen sovit siksejələrendə eşləp bara almavdarь.

Bьjьl ləl nəmələr gə ajьrta iqtibardь jynəltergə tura kilə.

QJU MIRЬf.

قەدئرلئ ئيبتەشتەر!

ئشسي، ئوذ كوئسئ مئنەن كوئن كورئوسي كرەشتيەنلەر، پارتئيا، كامسامول هەم پرافسايوز ئاعزالارئ!

هوگئمئ واقئتتا كولتورا فرونتئنئڭ ئور مەسەلەلەرئنئن برئهئ بولئب يالپئ ئالدئندا ئەلئفبا مەسەلەهئ كيلئب باسئئ. بئعا تيكلئم قوللائئب كيلگەن ئيئكئ عەرەب ئەلئفباسئئڭ ساسئيالئزم ئوئئوروئدا حوۋالئ، كولتوررئ هەم تيحنيكە هورلودارئنا ياۋاب بيرە ئالماعانئ بلئندئ. شونئڭ ئوسئون بئعا تيكلئم عەرەب ئەلئفباهئن قوللائئب كيلگەن شەرئق حئذمەت ئيەلەرئ ئارامئندا عەرەب ئەلئفباهئن بوئولەي ئشلاب ئيئكئسي بر ئەلئفباعا كوسەرگە ئيگەن كوئساو قارئش ئئئوذئ.

يئئل ئورالا بولعان كوئسلو حەرەكەت سەويتتەر سايوزئنئڭ بارلئق شەرق يومهوريەتتەرئندە بارالئب، شونئڭ نەتيجەهئندە عەرەب ئەلئفباهئن ئاشلاب لاتين ئەلئفباهئن قابئل قئئۋعان ياڭالئفكە كوسئو، حئذمەت ئيەلەرئ ئارافئنان شاۋق مئنەن قارشئ ئالئندئ.

ياڭئ ئەلئفنئڭ حئذمەت ئيەلەرئ ئارامئندا كئسلو ئوە شئە ئارالئب باروئن كورگەن موللا، كولاك، ئسبيكولئنت هەم ئوئشولار كئوئئئ حئذمەت ئيەلەرئ مئئفەعەتئە قارشئ كئشئلەرذئڭ ياڭئ ئەلئف حەرەكەتئە قارشئ ئاياق سالئرعا ئئرشوذارئ بار. حەئتا قاييئر ئابئرم پارتئيا، كامسامول هەم پرافسايوز ئاعزالارئئڭ دا ياڭئ ئەلئف حەرەكەتئئن سيئتە قالئب، ياكئي ئەلئفئئ ئورمئشقا ئاتقارودا سابئئازلئق فئلودارئ ئو ئورانرعا ئورا كيلە.

بئنا يئئل حالئەر ئشسي، كرەشتيەن فايداهئنا قارشئ بولعانلئقتان بوروۋازئيە ئارئئنان ئيەرو ئيب قارالئو مئنەن برگە كاموئيستلئق ئيديەهئنئە حيلاف ئيئئب حالارعائئيش، سوئكئ شەرفئەسئ رذان ئئش حالئقتار ئارامئندالا (ئوركئيە، ئاۋمانئستان هەم باشقا ئيلدەرذە) ياڭاليف حەرەكەتئن كورگەن ئانگلئيە هەم باشقا بوروۋانا ماتبوعاتئارئ ياڭاليفكە قارشئ كامپانيا ئاسئئلار، ئولار. قئزئان ئيئكەن حەرەكەتئ بوئئرو، يئئل بئلشيوبكئەر ئشئ قئب حئذمەت ئيەلەرئنئڭ كئذئن بويارعا ئئرئشئلار. هەم ئەلئلەرئنشالار. سەبەبئ:

ئانگلئيا شەرق حالئقتارئنئڭ ئالما كئتوەرئنئن، شول ئارقالا ئشسئەئدەرذئڭ بئئە ئيمپيريالئزم بوعاوذارئن ئوذذەلەب ئيمپيريالئزم قولئعئنان قوتئلوذارئنان قورقا. ياڭاليفئئڭ ئەهمييەتئ ئورامئندا، كوب ئوقئوالئب ئورودئڭ ئارەق كەرەكئ يوق. سوڭعئ كولتورعا ئئەئئلعان شەرئق حالئقتارئنئڭ ياڭا ئەلئفئئ شائلئق، مەن قابول ئيتودەرئ ئوذئلە يئئرلئك. يئئل يئئ، ئيكئسئ، ئوذعان ئئلكە پارتكانفيرينسيەمئلە ياڭا ئەلئفئئڭ ئەهمييەتئنئڭ ئورلئمئن ئاسئق كورهەتئپ، ئابئكومعا ياڭا ئەلئفئئ ئيئ كوئئمئن ئورمئشقا ئوذعارعا قوشئب قالئرذئ.

يئئ حەئئر ياڭئ ئەلئف ئيديياهئ قئرامئندائكئ دئنيا دوئرئن ئارئئا قالئرئب، پراكتئكائئ ئش دەورئنە، ئانئ ئورمئشتا ئوذعارئو دەورئنە كوستئك.

حەئرگئ كوئندە س.س.س.ر.دا بولعان بئئە شەرئق ميللئ يومهورييەتتەرئندە ياڭئ ئەلئف قئئا مئئدەت مئنەن ئوذعارئلئب ياتا، يئئمئلئئن - ئەذئر يئئمئن يەڭئي ئەلئفكە يئئوئئەئ كوئب يئئئئو ئيئئئ.

باشقئرتوستان حئكومەتئلە ياڭئ ئەلئفئئ قوللانودئ ئورمئشتئڭ بئئ ئارماقتارئ بوئئسا 1930- يئلدئئڭ برئسئ عينوارئنا عەمەلگەقويئارعا، ئوشئو واقئتتان هوئئ عەرەب ئەلئفباهئن قوللانودئ بوئئە حوكومەت، كاپ، وانسئيە هەم باشقا موئەسسەسەلەردە يئئئرئرگە، ئيگئن قارارئئ سئعارذئ. ئەئيەئئە ئشسي-كرەشتيەن ئئلەگئ ئيگئلئئئە قاراتئپ سئعارلعان بئل قارارذئ واقتئندا هوكما قالدئرلماي 100 پراسيئئ مئنەن ئورمئشقا ئاتقاررعا ئيئش.

ئيبتەشتەر! بئنئڭ ئالدئنئذا بيك ئەهميەتلئ هەم بئرذە، هوكلاتماي قئئا واقئ ئسئئدە حەل قئئلئئرعائئيش وازيفالار ئورا.

مەئئلەن: برئسي نەوبەتتە بئل باشقئرئئ ئار حئذمەت ئيلدارئئ ئيئ كوئندە ياڭئ ئەلئف مئنەن ئوقئ-يازا بئلئرلئك هەلگە كيلئررگە ئيئشئئ. شونئڭ ئوسئون حوكومەت ئوئشو يئلدئئڭ ئاپ يئل قايئندا 100 مئڭ حەلقئئي ياڭئ ئەلئف مئنەن ئوقئئرعا-يازارعا ئويرئئرگە كيرەكلئگئن ئالعا قويئئئ. شولايوق 29نسي يئلدئئڭ ئاحئرئندا مەعاريف حالئق كەميسارلئعئنا 100 مئڭ حالقئئي ياڭئ ئەلئف مئنەن ئوقئئرعا-يازارعا حەئرلەرگە قوشئئ.

2نسي-بئئە باشقئرت، تاتار ئوقئئو يئورتلارئندا بئيئلئانوئ ياڭئ ئەلئفئي ئوقئئرعالا، كيلەسي ئوقئئو يئلئندا مەكتەب ئەرذەن عەرەب حەرئفئئئ سئعارئئپ ئەئئئ ئوقئئو ياڭئ ئەلئف مئنەن گئئە قالئرئئيش.

مەعاريف حالئق كەميسارلئعئ بئوئ دەرئئئئڭ كيتابتارئن كيلەسئ ئوقئ يئلئنا ئيكلئم ياڭئ ئەلئف مئنەن حەئئرلەرئئيش.

تيپاگرافئيا قيئيكاهئ ياڭئ ئەلئف ئئلەگئئە قولايلاشتئرئلعا ئيئش.

3 نسي حەئئرحەئوئ كوئئەلئك ماتبوعاتتارذان: «ئاللاهئئئذار»، «يئئم» «سەسئن»، «لينين يولئ»، «ئايماق» ۋورنالدارئ، «يئش بوئهئل»، «باشقئرتوستان يەشتەرئ» گەزيتتەرئ 100 % مئنەن ياڭئ ئەلئفتە سئعارئلا باشلارعا ئئيش.

«ياڭئ ئاوئل» هەم «باشقئرتوستان» گەزيتتەرئ ئاپريل ئاحئرئارئنا 50 % ياڭئ ئەلئف مئنەن سئعا باشلارعا ئيئش.

4- باشقئرت، تاتار ئەئلئ عەمەلئە قويئلعان بوئئە موئەسسەلەر حەئئرحەئئرا ئش يئورئئودئ ياڭئ ئەلئف مئنەن ئالئئ بارئئرعا ئئيشەر.

Berləşeged bətə don'ja pralitardarь!

4 ئنچئ يل سئعاى

1929 نچى يل
30 مارت شەمبى
№ 12 (126)

ياذئلو حاقئ بر ئايعا 15 تيئن
3 ئايعا 45 تيئن 6 ئايعا 80 تيئن
ييللق حاقئ 1 سوم 50 تيئن.

ريداكسيەنئڭ ئادرىسى:
гор, Уфа, ул, Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре“

كامساموڵدڭ باشقورتوستان ئۆلكە كەميتەتئ تارابئنان سئعارئلا تۇرعان ئادنالئق گەزيت
Еженедельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

Başqortostan JƏŞTƏRE

يەش يوقسل‌دان تەبريك.

كۈرمشتەش‌ئيبەشئىبەن «باشقوتوستان يەشتەرى» «يەش يوقسل»دان ياڵقئنلئ كامساموڵ سەلەمى.

باشقورت يەشتەرن سانسياليزم تۆذۆلئشئنە ئئلئقتئروذا، ئ. الارذئ 4 يئل بويئ تەربيەلەو ئشئن ئالئب‌بارئوذا كورەتكەن حلمەتكەرگەنئ تەقدير ئيتو مئنەن بوگە، كيلەسەكتەلە كامساموڵ، پارتيا هەم ساۋيتتەر حۆكۆمەتئنئڭ بورئسلارن ئوتئوذە ئيذور ئئشتەر باشقاروگئنئ تەلەيئب.

«يەش يوقسل»

VII--Başqotostan jybələj es'jəzь tarafьnan:Başqort xalьq jьrsьhьlьme birelgən ip. OJOZIZ ƏLMƏXƏMƏTEF.

ۋ.ل.ك.س.م. دگ باشقورتوستان ئۆلكە كەميتەتئندە:

ۋ.ل.ك.س.م. دڭ باشقۆرتوستان ئۆلكە كەميتەتئنئڭ III-پلينومئ ئۆلكە كەميتەتئنئڭ ئاپپاراتئن هەم بيوراعا ئاعزالار ئۆتئتەوذئ توبەندەگئسە تەسديق ئيتتئ:

ئاپكامولدئنڭ ەسئول سيكريتارئ-ئە. حەديسەف.

ئۆيۆشتئرو بولئگئ مۆديرئ هەم سيكريتار ئورنباسارئ ئاستاحف.

ئاگيتپروپ مۆديرئ-نەحيمرف.

تروت ئوبوز مۆديرئ-ماكسين.

يەش پئيانيرذار بيوراهئ رەئيسئ-شولگئنئف.

«يەش يوقسل» هەم «باش يەشتەرئ» ريداكتورئ-ئساق داوت.

ئاپكامول بيوراهئنا ئاعزالار:

حەديسف، شولگينئف، ئاستاحف، كوريگين، قۇتوشف، گئنيدكوف، پليحانف، بافايف.

كانديداتتار: ش. ئيشكينينا، ئالبوتين، تاراسئف.

پلينوم ئاپكامولدئڭ ئۆيۆشتئرو بولئگئ مۆديرئ-ئيپ. پليەانف، ئاگيتپروپ مۆديرئ ئيپ. بافايف ئارذئ كامساموڵ ئشئنەن بئيەروذئ تەستيق ئيتتئ.

ۋ.ل.ك.س.م. دڭ بۆتە باشقۆرتوستان VIII ئسيزئ.

ۋ.ل.ك.س.م. دڭ نەوبەتتەگئ VIII- باشقۆرتوستان ئسيزئ 1929- يل 18-مايذا ئۆفۆ قالاهئندا ساقرئلا.

كۆن تەرتيبئندە:

1- ۋ.ل.ك.س.م. ئۆذەك كەميتەتئ حيسابئ.
2- باشقۆرتوستان ئۆلكە كەميتەتئ حيسابئ.
3- ريف كەميسيەه داكلاتئ.
4- پئيانير ئويوشماهئ ياشئ هئقئنا.
5- حوۆالق هەم كولتورا ئۆذئلئشئنئڭ يۆمەعئ هەم كامساموڵدئڭ ئانئا قاتناشئ.
6- هايلاوذار.

ماتبوعات كۆنۆنە 5,000 گە تۇلترايق.

بئذئڭ بورس 5- ماي ماتبوعات كۆنۆنە «باشقۆرتوستان يەشتەرئ»نئڭ تيراژن 5,000گە يئتكورو. بەنئڭ ئاكتيف حەبەرسئ، ئوقئوسئ، كامساموڵ يەشتەر، ئەلە برنسلئكتئ ئاتلئعا كەم هوذ بيرە.

«باشقۆرتۆستان يەشتەرئ»نە 4 يل.

«باشقۆرتوستان يەشتەرئ» ئودئنئڭ 4
ئن تولترذئ. ئول 4 يللق عۆمرۆندە
ذئنئڭ تيرەمئنە باشقۆرت يەشتەرئنئڭ
سەن قاتلامئن توپلاي ئالدئ. ئول 4
ل بويئ باشقۆرت يەشتەرئن تەربيەلەو،
رذئ سانسياليزم تۆذۆلئشئنە ئاكتيف
ۆرەشسئ ئيتب ئئلقتروذا بئتەكسئلئ ئيتب
يلەذئ. حورت يئل كوب عۆمر توگئل.
كين، بئيۆك ريۆالوتسيون ماقساتئنا
سمەت ئيتكەن، ئودئنئڭ يالسالارئندا
شەرذئبۆتەمت ئيئتوز بەزمالارن ئئيئب
قان «باشقۆرتوستان يەشتەرئ» ئانا ئۆشئ
د عۆمر ئسنەدە ئوكئنبرگە قەدەر ئوذ
بوعانئ بولماعان باشقۆرت يەشتەرئنەن
ەرلەب مالاعان قاتلاملار ئارئئنەمئ،
ۆيت، پارتيا، كامساموڵ، كاپيراتيف
م يەمەعەت ئويوشمالارئندا ئئشەرلەك
ئ كۆستەريەنئنترذئ. «باشقۆرتوستان
شتەرئ»نئڭ بيرگەن پراكتيكەهئ ئانا
لارذئ كورهەتە.

«باشقۆرتوستان يەشتەرئ» ئستانوكتەهەم
قاذان باذوسئ يەش حەبەرسەلەر ئارمئيە-
ئ تودرذئ. ئالاردا يۆذدەر مئنەن هالالار...
ئوئلتقتە سانسياليزم تۆذۆ هەم بئذ
لار مئنەن گەزيتەبئذ ئوذ ئالدئنا قويعان
رستارذئ تولئهئ مئنەن ئوتەنئ ئيئدئ
ەيئذ. گەزيتەنئڭ ئالدئندا ئەلئ بيك
ر بورستار تاوئ تۆرا.

كامساموڵئك باشئنان ئالئوب، پارئشنا-
ئنا باشقورت يەشتەرئن ئاكتيف ئئلئقترو،
كامساموڵ ئويوشمالارئنئڭ كۆندەلك ئئشئ-
ئندە يئتەكسئلئك ئيتوذئ كۆسەيتو، توبەن
شتەر يالپئنا ناعئلا ئەعراق ياقئنايو،
ەبەرسئلەر ئارمياهئن پراليتاريا هەم
بانذان بولعان ئشئ، ياتراك، يارلئ
شتەر حيسابئنا ئوئتئرو، ئولارذئ تەربيە-
و ئشئن كۆسەيتو، گەزيتەنئ توقئوسئ
بئ مئنەن بەيلئنئش ئوذئتو بارئئلا ئوتە-
رگە تئئيش بورستار.

هيس سيك ئوتمايئنە، بئل بورستار
شتەرذئڭ ئوذذەرئنئڭ ئاكتيف قاتئشوذارئ
مئنەن ئوتەلئردەر.

بئذ، 4 يئللئقتا ناعئلا بر مەسئەلەگە تئلئ قاعئلب كيتەلك بولابئذ، ئولدا بولها «باشقۆرتوستان يەشتەرئ»ن كيئڭ قاتلام باشقورت يەشتەرئنە نەعراق باقئنايتودئو.

باشقورت يەشتەرئ ئوذ گەزيتەرئن يارئتالار. ئونئ ماقتايذار. بارئتب ئوقئيذار كۆندەلك ئئشەرئندە ئوذذەرئنە يئتەكسئ ئيتەلەر. مئنئ بئذگە ئيدارەگە كيلەگەن تئلەك هەم حاتتار ئاسق كوحەتەلەر.

شولاي بولئوعا قاراماتان ئەلئ بئذ «باشقۆرتوستان يەشتەرئ»ن يالپلاشتروذا كۆزئلگەن هەم كەرەك بولعان ئۆلگئشوذەرگە ئيرئشە ئالعاتئب يوق. مەسەلەن، گەزيتەنئڭ كوب تارالووئ، ئانئڭ ئوقئوسئلارن هەم ئونئ برگەلەب كوتەروسئلەرذئ كوبەيتە. هولئ «باشقۆرتوستان يەشتەرئ» كوبئمئ تارالا؟

ئۆيات بولهالا ئەيترگە كەرەك 4 يەشئن تولتئرعاندا ئەلئ ئونئڭ تيراژئ 1500 تيرەمئندە ئئيلەنە. بئذئڭ بئل فاكت توبەن كامساموڵ ئويوشمالارئ هەم حەبەرسەلەرذئڭ گەزيتەنئ تاراتئوذا ئونئ بالپلاشتروذا ئيئرات سامالئ قوذعالتوذارن كورهەتە.

گەزيتە بيتئمئسئ يەشئنە سئقتاندا يئل سامانئقتار بۆتەرگە، ئونئڭ هانئن كەم ديگەندە 5000 گە يئتكئررگە كەرەك. ريال مۆمكينلئكتەرگە تايانئب بئذ ئالئئئذعا ئوشئ بورستئ قويابئذ:

لينين كامساموڵئنئڭ باشقورتوستان ئۆلكە كەميتەتئ ئورگئنئ «باشقۆرتوستان يەشتەرئ» 4 يئل بويئ باشقورت يەشتەرن ئيديالوگيا يامئنان كامونيزم روحئندا تەربيەلەب كيلدئ، ئول بئيۆك ريۆليوتسيون بورستارئن ئوتەو ئۆتئنۆنە.

مۆنان هۆكئذا ئول ئودئنئڭ بالشۆبكلئق تۆتاقلئعئ، يەشتەرذئڭ كۆسلۆ ئينتوزيازمالارئ مئنەن ئئش كورر. بئذ شونئ تئلەيئذ. بئذ شوگا ئئشانابئذ.

ب. باىان.

Sit ildərđə huŋqь ađnala.

Amirika tavsьlarn pьrafin tirinqa.

MESKƏV. Amirika tav eşselərenen sajuzь pьrafintirinqa kerev turahьnda Məskəv də Amirikanan tybəndəgesə tiligьram buldь.

Amirikanьŋ tav eşselərə sajuzь 28 nse jьldьŋ sintəberendə ojoştoroldь. 15 aj bujьna huđьlqan Amirika tav eşselərenen zabastufkahь huŋьndaqьna rivəlytsejyn pьrafsajuzdar ojoştoroldь.Bьl vaqьt esendə ul đur uŋьşlьqtarqa osoranь tejelgən.

Kammunalarđь iħkə alьv.

PARIZ. 20 nse martta Pariz qalahьnda 3000 eşse qatnaşlьqь menən kammunalarđь iħka alьv mitingehe uđqarьldь.Hojləvse kaşen (Franseja kammunisь) 1871 nse jьldaqь Pariz kammunahьnьŋ xatalarь eħtendə ejrənep LININ jetəkselege menən jeŋep sьqqan Rəsəj rivəljytsejəhe ejrənegđ, V.K.P.(b) həm Səvittər xekəmətenenkese qoroslanqantartip tən qibarət rivəljytsejun saftarьn taşlap,burzьvazьja xeđmət itvđə qoralqa əjlənhələ Tьrutьski-tigən hyđđəre, kaşendьŋ, jalpь tarafьnnan qotlanьp alьhdь.

Nəmə esən qulqa alьnqan.

SUFIЬJA. 10 nьnse martta faşistarqa qarşь Birlində asьlasaq kungьrьsta ejəşterevkəmitəte menən jađьşqan esən MAIDAV jađusьhьn (straşimirefte)qulqa alqandar.

Pariz mitalsьlarьnьn jeneve

Rarizdaqь matur eşləj torqan „Lnum həm Rem“ zavutь eşselərə eş xaqьn arttьrьvdь talap itep eş taşlaqajnьlar. Başta eşselər menən həjələşergələ teləmegən diriksejə eş taşlavsьlarđьŋ ejoşqan qarşьlьqtarьna eserap tiđđən jul qujarqa məzbyr buldь ,eşselərđeŋ bətə talaptarь qəneqətlənderelde.

Herəttə: eşselər „Lnum həm Run“ zavutьnьŋ jabьq qapqalarь aldьnda. Qapqalarqa zadastufka kəmitətə xitap namalarь jəbeşterelgən.

Eşselər hyđen tьŋlahь kilməj.

LUNDЬN. Tərlə elkələrđən berər aj bujuna jəjev eşheđđər LUNDЬNQJA kilgəjnələr. Bьl diliqattarđь Angelejənəŋ (Lundьn) kammunistar, pьrafsajuzdar həm başqa ojoşmalar qarşь alьp hyjleneiər.

Diliqattar, ministerdər səvitə primjerə (rəjse) BALDUJЬN, xeđmət ministьre həm başqa xekəmət əelinđərə menən hyjləşəsəktəren beldergəs, BALDUJЬN eşheddərdeŋ milli paxutьndaqь qatnaşusьlarđьŋ vəkilđəren qabul ityne urьnlь tapmanь.

Tərkəjə Məskəv pьrtaqulьna quşьldь.

ANQARA. S. S. S. R. đьŋ Anqaralaqь vьkile, janьqьna Məskəvdə bulьp ytkən LATVIJA, PYLŞƏ, RUMINEJA, ISTUNEJƏ, həm SAVITTƏR SAJUZЬ vəkillərə tarafьndan qoralhьđlanьvturahьnda qul qujьlqan pьrtakuldьŋ tikestən, TƏRKƏJƏ neŋ tьşqь eştər ministerenə birđe.

Anqarqa qarşь Tərkijənəŋ tьşqь eştər ministьrь, Tərkəjə xekymətə tьnьsьlьqnь haqlavđa heđđeŋ eş kyrevegedgə bik đur baha birə, tьnьslьq haqlavđa beđđeŋ xekəmət bik şatlьq menən MƏSKƏV pьrtakulьna qatьşa tip,, javap birgən.

Faşistar menən sajuzda.

BIRNA (şvitsarьjanьŋ baş qalahь) kamrnislar partьjahь tarafьnan ejəştorolqan BISSIHA qalahьnda pasxa kəndərendə jahalasaq faşistarqa qarşь dimanstьratsьja xekymət tarafьnan tьjьldь. Juljəməqətselegenə aqsabirevđən baş tartьqьđ tip belderelgən.

Dimanstьratsьjaqa qatьşusьlar totolasaqtar.

Başqa il xalьqtarь dimanьstьratsьjaqa qatnaşa ikən qulqa alьnasaq, başqa jergə jebereləsək.

Şьvitsareja jerendə qьđьlfrantaviktar furmahьnda kejəm kajeqđe xekymət tьjdь.

بۇ گۆنگۆ تئلەك.

(«باش. يەشتەرئ»نئڭ 4 يئللئعئنا)

حورت يئل حونتاي ئئذ ئئيەرمەك،
تەبيئ، ئئذ ئول ئئشەلئ ئوتكەنئئ.
لەكين. . . .
هينئڭ بئلدار حئذمەت بولئنا
دەوگيگانتتار ئوو ذئرب كيتكەنئئمر.
حورت يئل بويئ بۆگۆك سەياح بولئب
شاولاپ كيتئتئڭ باشقۆرت دالائن
ياڭئ دەرتلەر مئنەن دەرتلئندئرئئك
حۆر تئلەگئنئ ئوراك بالامئ.
هينئڭ بيتئە بئرلانئنلار-
بئرلانئعان كوروش بئرذارئ
يئرذە فاينايب، فئذنە ،قۆرالدئ:
- زاۋوت، فابريك،
شاحتا ئولدارئ.
بئذئڭ تئلەە شوعا شوهرەت ئالدئ،
شاولاپ ئوتكەن بئلەكەي عۆمرۆڭ.
كيلر كۆنئە ئاعئ سبوتترمئك:
- سئيۆ تئلەگەن كوروش قئلدارن،
حئذمەت ئاربئامئ ئۆتئ تئلەي،
ئونئ تئلەي، كيلر بئلدارك!!!...

مۆسلیم مارات.
29 - يئل ئۆفۆ.

Berləşeged bətə don'ja pralitardarь!

4 نچی یل سنعا.

Başqortostan JƏŞTƏRE

1929 نچی یل
25 مارت دوشەمبی
№ 11 (125)

یادذلو حاقذ بر ئایعا 15 تین
3 ئایعا 45 تین 6 ئایعا 80 تین
یللق حاقذ 1 هوم 50 تین.
ریداکسییەنڭ ئادریسی:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштәре"

کامساموللک باشقورتوستان ئوبلک کەمیتەتی تارافنان سنعا رلا تورعان ئاذنالق گزیت.
Еженидельный орган Башоб-кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштәре.

Uꞑьş kytərev paxutьnda səvittər es'jьzьna kamsamul rapьrtь.

V.LK.S.M. dьꞑ baqortostan ɵlkə kəmitəte kerəħtəjən xuzalьqtarь kəlliktiflaştьruđa, səvit jalandarьnьꞑ uꞑьştarьn kytərevđə bətə başqortostan paxutьn iqlan ittə.

Jadqь sәsevgə əđerlənevđə baştaqьş əterəttər qəməli eşkə kereştelərđe inde. Avьlqa jarđam esen qalanan 400 aktif kamsamul məbilizavajt itelde.

Avьl xuzalьqь maşinalarьn tedətevđə eşsən jəştərə berigadь tedelə Ufa qalahьnda kamsamul kesə menən vaqun mastəreskujь ojoştьrla, „Urazaj kytərev paxutьnda" kalxuzdar tedevđə iꞑ jaqşь jəcəjkələrgə bylək esen Ufa, Bilarit, Bajmaq kamsamullarь tьraqtьr alьrqa aqsa jьjalar. Bьl məhim məs,ələlə partьja, xekəmətkə jarđam itevđə kamsamuldьn bətə ərmajəhe məbilizavajt itelgən. V.LKS.M. dьꞑ başqortostan ɵlkə kəmitəte jəcəjkəler esen aqra-minimum eştəp sьqarđь. Alьqa qujьlqan burьs ytəlgəndə uꞑьştar tə,min itələsək.

Aqra-minimumdь qəməli revestə ytəvselərgə byləktər menən jarьş iqlan itelde. Avьl xuzalьqьn kyməkləşterevđə, urazajdь kytəryđə partьja həm başqortostan xəkəmətə qujqan burьsь ytərgə tulь revestə məmkinlektər bar.

V.L.K.S.M. DЬN ƟLKƏ KƏMITƏTE.

Linin kamsamulьnan sələm.

VI-nse bətə Başqortostan səvittər esjeđenə həm Başqortostandьꞑ bətə eşsandarenə Başqortostandьꞑ X jьldьqь menən V.L.K.S.M. dьꞑ ɵlkə kəmitəte jalqьndь sələm jebərə.

Gьrazdandar huqьşь.fьruntьnda kərəşkən, urdin alqan kamsamul' kapitalist ildərenenꞑ səvittər ilenə hezym itьven aldan nьqtь kyrəsək. Xəkəmət həm partiajьnьꞑ berense saqьrьv bujьnsa uq başqortstoan jəştərə «dajuꞑ» tigən juqarьnqь tavьş menən javap birerdər həm bətə donja kammunahь esen kərəşselərdenꞑ aldьnqь saftarьnda bulьrdar.

satsijalizьm tedəleşendə, ratsijanallaştьruđa səvit ilenenꞑ urazaijьnkytərevelajəştərdenꞑinirgijə həm intuzijamasь qəməli eşkə jynəldereler tip kamsamul şeldere.

JƏŞƏHENꞐ SƏVITTƏR JЬTƏKSEHEꞐ LININSEꞐ V. K. P. (b)

Başqort balşivige BAHAV NARIMANЬF.

Beđđə uqu jaqşь bara·

Iđəkəj avьlьnda (Arqajaş V. K.) 26- jьlda Xəmidyllin məvlitten tьrьşlьqь menən nadanlьq deterev məktəbe asьlqajne, oşo məktəp đurajьp (ike esminə) kis kenə qatьn-qьđdar arahьnda uquđarjaqşь bara.

SALAVATЬF.

Jəş bьvьn yđə həm nьqьj

Səvittər başqortostanьnьꞑ 10 jьllьq jybələjendə başqortostan kamsamulijəhe.

(başqortostan V.L.K.S. M. ɵlkə kəmitətenenꞑ məs'yl sikritarь Əxmət iptəş Xədisef məqələhe).

Bəjək yktəber rivəlytsejəhe natiməhendə tuqan kammunistar partьjahь jetəkselege aħtьnda, eşse kerəħtejənderden yđđərə tarafьnan idara itelgən səvittər xəkymətenəgenə jəş bьvьnqa səjəsi həm iqtisadi jaqtan tulь xoquq birep, jəş bьvьndь kammunizьm ruxьnda tərbejələvđə kerək bulqan bətə abjьktif şarttardь tьvđьrđь. Eşse həm eşsən jəştər Linin bajraqь aħtьnda yđđerenenꞑ kammunist jəştər sajuzьna ojoşop, partьja jetəkselegendə tərbijələnələr.

Yktəber rivəlytsьjəhe həm səvittərdenꞑjetəksehe kamunistarpartьjahь jəş bьvьndь sinfьj, lininizem tərbejəhendə tərbijələv burьsьn, bejek rivəlytsəjə qьrazdandar huqьşь midgelderendətuqan ul fьrunttarđьꞑ aldьnqь pazitsьjalarьndatorop kerəşkənsinfьj kərəş utь esendə, sьnьqьp sьqqan Linin kamsamulь ul bejək burьstь tormoşqa aşьrьv julьnda 11 nse jьl inde kerəşə.

Sajuz səvittərenenꞑ 12 nse jьl, başqortostan jəmhyrijətenenꞑ 10 jьllьq jəşəv tarьjxь dəverendə Linin kamsamulьnьꞑ „jəştər esen kerəş" ulardь Lininsə tərbijələv fьruntьndaqь uꞑьştarь şikhed həm şikhed kyp.

Kamsamul oşo ytkən tarixьj midgildər esendə ydenenꞑ sьndanda səvittər xəkymətə həm kamunistar partьjahьnьꞑinjaqьn,iꞑ ьşanьslь jardamsь bulьvьn, təzribələ, eş kerəşfьruntьnda aktif qatьşьv menən kyrhəttə.

Bətə sajuz kamsamulь, partьja jetəkselegə arqahьnda 2 miljundan artьq hanqa yđkən bulha, unьꞑ ber eleşə bulqan başqortostan kamsamulьjəhe başqortostanꞑ səvittərenenꞑ 10 jьllьq jybələj kenenə 33 menꞑ eşsə həm eşsən kerəħ. jəştəren yđ safьna ojoştora. Unar menꞑ menən hanalqan tərləmillət eşsən jəştəren jetəkselek itvsəmassavaj ojoşma buləp everelde. Başqortostan kamsamulejəhe ə şul unar menꞑle eşse, batьraq həm jarlь jəştərđe lininizem ruxьndatərdejələj. Ulardə satsьjalizьm tedəleşenenꞑ kondəlek eşenə tarta, qatьştьra. Rivəlytsьjun eş kerəş fьruntьndasьnьqqan aldьnqь kəstərə menən Linin partьjahьnьꞑ safьn nьqьta.

Kamsamuleja, partьja jetəkselege aħtьnda satsьjalizьm tedəv menəndə səjəsi xuzalьq, mədəni tormoş həm idjalugьjafьrunttarьndaosoraqanbətə avьrlьqtar menən kerəşevdə balşaviktarsa eş kyrə. Bьl fьrunttarđa sajuz kamsamulьnьꞑ kyp uꞑьştarь bulqan kevək, başqortostan kamsamulьnьꞑda uꞑьştarь bar. Bьlar esen tik tybəndəge qajhь ber fakьttarđь kyrhətep ytərgə kerək:

Başqortostan kamsamuləjəhe yđenenꞑ sastjьь tərlə millət jəştərenən bulьp, milli jəmhyrejət şaraitьnda jəşəvenə yđevenə qaramaħtan unьꞑ sastaħь tьqьđ. Unda berlek. Ul milli nizaqьlardan tada. Sənki, ul partьjanьꞑ milli səjəsəten dereħ aꞑlaj. Unь tormoşqa aşьrьvđa səvit həm partьjaqa jardam itə.

Başqortostankamsamulejəhenenꞑjəđer həm menꞑ menən hanalqan aktiftarь səvit urgandarьnda, pьrəfsajuzdarđьꞑ jetəkse urgьndarьnda, yđ,ara jardam kəmitəttərendə, kapiratsьja idarьlarьnda hajlanqan aqza bulьp eşləjđər,

Jəđer həm menꞑ menən hanalqan kamsamul aqsalarь tərlə, xəkymət həm ixtijarьj jəmaqət ojoşmalarьnda eşləjđər,

Bigerəktə hunqь jьldarđa partьja həm xəkymət tarafьnan uđqarьlqan səjəsi bigerəktə hunqь jьldarđa xuzalьq (igen əđerləv. naluk həm başqa ьsburđar jьjьv, yđ ara balьm) kampanьjalarьnda başqortostan kamsamulь partьja həm xəkymətteꞑ iꞑ eşlekle jardamsьhь urьnьn totte həm totar. jьl hajьn ytkərelə kilgən il qurqavsьlьqь atnahь ytkərep eşsən massa həm eşsən jəştərə xarbiləşterev eştərendələ kamsamul eş məkərlege unь ojoştorьvsьlьq urьnьn alьv fakьttarь juqmeni, şəbhəhed bar. kyp. bigerəktə hunqь jьldarđь kiꞑ massa təħen alqan şənbe eməlәrә (ykhed balalar, məktəp fajđahьna) ytkərevdələ başdortostan kamsamulь sittə qalmanь.

Sajuz kamsamulьnьꞑ 10 jьllьq jybələje, yktəberdenꞑ 11 jьllьq bajramь uꞑajь menən başlanьp, xəđergə kendə kendəlek eş sifatьndadavam itkənbətə sajuz mədəni paxutь menꞑər menən hanalqan kamsamuldarđьꞑ satsьjalizьm mədənejətə fьruntьndaqь kerəştərə kamsamul tarixьnda kiꞑ urьn ala torqan rivəlytsejun eş rivəlytsejun xedmət bjlgelərə bit ular.

Bьna səvittər başqotostanьnьꞑ un jьllьq jybələjə kenenə, sajuz kamsamulьnьꞑ ber eleşe bulqan başqortostan kamsamulь tarafьnan jьldar bujьnsa əđerləngən rivəlutsejun eş xedmət-bylək. Bьlar bətəhelə kamsamuldьꞑ səvittər tedeleşen nьqьtьv, satsьjalizьm xuzalьqьn, satsьjalizьmmədənejəten buldьrьv julьnda eşləngən eştər, ular.

His şikhed, kamsamul bьlar menəngenə qənəqətlənməj. Qənəqətlənergələ tejeş tygel. Sənki ul „kammunizьm jəmqejəten tetevse" jəş kestərđenꞑ avangardь kamsamul, partьja həm xəkymət aldьnda jaꞑьnan jaꞑь burьstar torqanьn jaqşь aꞑlaj. Satsьjalizьm tedeleşendə avьrlьqtar torqanьn, ul avьrlьqtardь beterergə kerək ikənen belə həm şul julda xəkymət həm partьjaqa jardam itə.

Bьna begen başqortostan səvittərenenꞑ 10 jьllьq jybələjə kenendə, bətə sajuz kamsamulьnьꞑ „uꞑьşьn kytərev paxutь„başlaqan, ul dəvam itə.„Səvit baħьvđarьnьꞑ uꞑьş birevđərən kytərev, kerəħtejən xuzalьqtarьn kapiratsьja həm kalliktiflaştьrьv„ uꞑьş paxutьnьꞑ tep burьstarьn təşkil itələr.

Başqortostan Kamsamulejəhьlə paxutta. Beđđenꞑ bətə ojoşmalarьbьđ, 33 menꞑle lininsə jəştərebeđ, 19 menꞑle jəş pьjanirđarьbьđ, taqьlь unar menꞑ menən eşsən jəştərebeđ kiꞑ fьrunt bujьnsa, jadqь sәsev kampanьjahь həm uꞑьş paxutь ytkərev menən məşqəldər! Şulaj itep beđ lininsə kamsamuldar, başqortostan jəmhyrejətenenꞑ 10 jьllьq jybələjen avьl xuzalьqьn kalliktiflaştьrьv, unьꞑ urazajьn kytərev—avьldь satsьjalizьm nigeđenə jaꞑьnan tedev fьruntьndaqь rivəlytsejun kerəşebeđ menən qarşьlajbьđ.

V.K.P. (d) nьꞑ başqortostan ojoşmahь, başqortostan xəkymətə, bətə başqortostan səvittərenenꞑ VII nse *

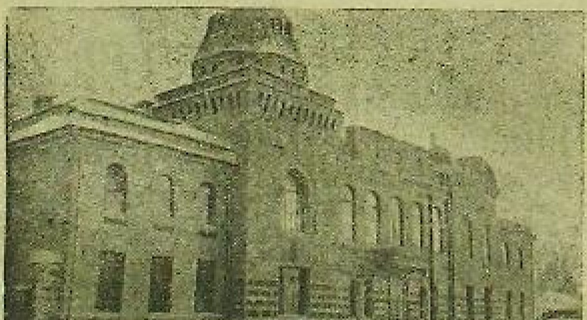

Başqortostan ydək başqarma kəmitəte jorto.

---

*es'jezdь belhenkiIninin kamsamulьnьꞑ başqortostan ojoşmahьkinfьrunt menən satsьjalizьm esen kerəş fьruntьnda, ul linin vəsəjəttəren ytəvjulьnda alqa bara—kamunistarpartьjahь jetəkselegendə jəş bьvьn yđə nьqьj.

Jybələjgə tavsьlar təbrige.

Ytkən mixnəttərdə taşqan qandan
Jeregemdə sirdər qalmahьn.
Əjtəm barь ber jadam teləgemdə,
Ykenstə jatьp qalmahьn.
Jəşlegemdə jarhьp tipkən jerək
Jьldar menən bergə baħьlьr.
Irkələnep yđkən bьl midgeldə
Ytkən mixnəttərem ərseler.
Il tedevgə bulqan hunqь midgel
Tir tygevdər bedgə jəl tygel
Eştər esen tipkən jəş jərəktər
Jaꞑьlьqqa qarap talpьnьr.
Minem duħtar ana şaxtalarđa
Ojemer bujь altьn qađqandar.
10 jьl tykkən tirlə qəjrəttərən
Ьsьn tormoşqa bylək itkəndər.
Kykrəktərgə terəp maşьjnahьn
Qatь taşqa burdar batьra.
Ьskьvasdar jahap dinam halьp
Tav jeregen jarьp attьra.
Ana şulaj itep ul şaxturđar
Arkьlarđь qьrqьp ytələr.
Jer aħtьnan tura juldar halьp
Tav teterətep vagun jərtələr.
Başqortostan 10 jьl qəmerəndə
Nisə jerđə şaxtь huqьlqan.
Jaꞑь zavuttarьꞑ halьnьp jata,
Atvaldarьꞑ tavdaj ejelgən.
Kygərep jatqan Ural tavdarьnda
Jьldar bujь ruda qađьrbьđ.
10 jьl tuldь taꞑь alqa bahьp
Odaq julqa kyper halьrbьđ.
Taştar jarqan tavьь eş uldarь
Đur jybələjde təbrik itələr.
Teren şaxtalarđa zabuj qađьp
Altьn eđləp alqa kitələr.

Əxmyş Salix.

BAşQORTOSTAN X - JЬLDA XUƵALЬQ FRUNTЬNDA

xuƶalьq fьruntьnpa 10 jьl.

Əd kəvek kyrenə. Ləkin eşləgən eştər, uŋьştar, təƶribələrgə qarap ip. Bulaşьf ajtmeşləj „əd jьl esendə, əlkən uŋьştar"ьbьđ bar tibeđ.

Başqortostan jəmhyrejəteneŋ 10 jьllьqьna arnalqan tantanalь jьjьlьşta, səvittərđeŋ VII nse betə başqortostan es'jьzenьŋ utьrьştarьnda həjləngən hyđđər, daklattarđa bьnь jəd, meŋ tapqьr ьrađlajdar.

Sənəqət, avьl xuƶalьqь, mədəni, istimaqьj fьrunttarda rьjal uŋьştarьbьđ bar.

Məŧələn: başqortostan xalьq xuƶalьqьnda đur urьn totqan avьl xuƶalьqьn alajьq. Avьl xuƶalьqь beđđə huqьştan elekke sama menən saqьştьrqanda 80,5 pьr. təşkil itə. Avьl xuƶalьqь elekke samaqa barьp jetməhələ, anda satsьjalizьm sintьrьnьŋ kiŋejty,nьqьvь jaqьnan əlkən uŋьştar bar. Avьl xuƶalьqь satsьjalizьm nigeđendə ər jaŋьnan təđələ.

Başqortostanda ojoştorolop jatqan ike đur orloq safxuƶь bьnьŋ tərə faktьrь bula alhalar kərək.

Sənəqət hьđьŋь bujьnsa əlgəşevđərebeđgə tuqtalqanda şunь əjtev kərək: bьl jaqtan beđ huqьştan elekke samanь uđьp kittek. Sənəqətteŋ təp kilere huqьştan elekke samanan 1,8 pьr. qa artьq bulqan. Bьjlqь jьlda sənəqətteŋ təp kileren 34'3 pьr. qa kytərergə ujlanьla. sənəqətkə kapitalnaj maja halnda jьldan jьl arta. jaŋa zavьt-fabriktar, mərkəz iliktərik"ьstansa halьna. Sənəqəttə tьranьspьrt menən tə'min itev eşendələ uŋьştarьbьđ bar. Kiləhe jьldan başlap Əfə Ьrumbur, Bajmaq, Saratimer juldarь halьna başlanasaq. Avьl xuƶalьqь həm sənəqətteŋ dəjem alqanda ilebeđđeŋ iqtisadi xəle jaqşьrьv nьqьvь arqahьnda eşselər, kerəŧtijəndər jalpьhьnьŋ sajəsi, mədəni yŧeştərelə kiŋəjə.

Eşselər həm top qatlam kerəŧteijəndər jalpьhь arahьnda aktiflьq arta alar xəđergə tədəleştəŋ betə tarmaqtarьnda eşməkər qatьşalar, səvit hajlavđarь igən əđerləv, apparattarđaqь sittarqalqan iliminttər menən kerəş, terlə kampanjala (zajьm yđ ara halьm həm başqalar) - bьlar ifьrat dərəzələ đur hedəmtə birđelər. Bьl əlgəşevđər betə başqortostan eşsenđereneŋ berđəmlek millət ajьrmahьna qaramaj ber tabandan xəđergə təđələşkə qatьşьvđarьnьŋ hedəmtəhələr elek bulьp kilgən nizaqlar Liniđeŋ milli sajəsətenə partьjanьŋ şul səjəsətə bojomqa aşьruda dərəŧ jul başsьlьq itvenə səvittərđeŋ şul səjəsətə dərəŧ şul bojomqa aşьruđarьna kilep bərələp juqqa sьqarьldьlar.

Ikense 10 jьlqa ajaq beŧqanda bьl uŋьştar, bьl təƶribələr taqьla kiŋəjhen, taqьla tərənəjhen,, taqьla-taqьla, kəndəlek eştərebeđđə pьraktik rəveştə rьjal teŧ alhьn, Beđđeŋ telək şul.

Oj. Ilbaj.

Jarьşqa saqьrabьd

V.L. K. S. M deŋ Baimaq ojoşmahь (jьlajьr k.) uraƶaj esən kerəş paxutьnda iqьlan itə:

1. Eşse jəştərđeŋ kesə menən „Bajmaq kamsamulь" tigən tьraktьr alьrqa həm anь 1 nse aprildanda qalmaj kamsamul kammunahьna tapşьrьrqa.
2. Kamsamul kammunahьna Tьraktьrsьlar əđerlərgə.
3. Bajmaq, tybinskiđə ike invintar bar tədətev berigada təđərgə, ber masterьskuj buldьrьrqa.
4. Səsьv orlьqtarьn aqьvlav esən jəştərđən 5 berigada təđep avьldarqa jьbərergə.
5. Avьldarqa agitatsьja menən jьbərev esən 30 kamsamuldь mablizavait itərgə. Meneŋ eŧtenə bed jaqьn tirə avьldarьn şifqa alabьđ. Berense pьraktik paxut 27 nse fivьralda baş'andь.

Jьlajьr V. L. K. S. M. kantkumь jarьşqa estarle kantun ojoşmahьn saqьrđь. bed estərle k. Kьrasnьj Usul Zavutь kamsamul kalliktifьn saqьrabьđ.

Heđđeŋ javaptь kətəbeđ.

V. L. K. S. M. deŋ bajmaq Rajkumь.

كاممونا حوژالئعى ئش ئۇتئننده

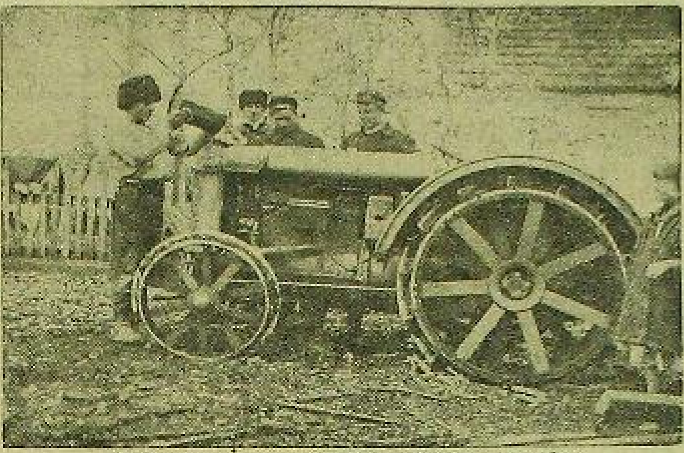

Kammuna xuƶalьqьnda TRAKTRĐЬ əjrənələr.

ber sirkəv jabьldь.

Şafьran avьl qьrazdandarь, yđ avьldarьnda bulqan sirkəvđe mədənej jortqa əjlənderev turahьnda qarar sьqarьp, başqortostan yđək başqarmahьna derьlətergə jebərgəndər ine.

Şuluq məldə Safьran avьlьndaqь jəməqət ojoşmalarь bьl avьldaqь xalьqtarđь hьjđьra alqandaj mədənej jort bulmavьn bigerəktə jəj kəndərendə kurrutqa kilgən xalьqtarqa aŋ jorttarь bulmavьn iqtibarqa alьp bьl avьldaqь sirkəvđe mədənej jortqa əjlənderev turahьnda ajьrьm qararqa kilgəndər ine.

Başqortostan qatьnqьđđar X jьlda

-„Qatьnqьđđarđь səjəsətkə tartmaj torop, kiŋ jalpьnь səjəsətkə tartьv momkin tygel,, tine-iptəş Linin.

Bьna bьl Inььnqь Başqortostan jəmhyrijəte teđəlgəstə beđđeŋ ilebeđđələ eşkə aşьrьla başlanь. 19nsь jьl dikəber ajьnda estərle qalanьnda Başqortostan qatьn qьddarьnьŋ berense jьjьlьşь bulьp ytte həm partijə jəcəəjkəhe janьnda qatьnqьđđar arahьnda eştəv bojorahь tədelep eşkə başlaj.

Qatьnqьđđar arahьnda hər jьl diligatkalar hajlanьp, balar jəslələre həm balalar baqsalarь asьp jəş buvьnqa jaŋь tьrbijə birydəđ urjardamdar kyrhəttelər. nađanlьq beterev mektəptərenə inep aŋ-belemmenən huqarьldьlar, Səvit teđev anь idara itev eşenə əjrəndelər.

Xəder beddəŋ Başqortostanda 13,000 ləp diligatka, 19,278 pьrafsajuz aqzahь xatьnqьđđar bar.

Bьjьl avьl səvittərenə persidətel bulьp hajlanqan qatьnqьđđar arahьnda kyptekyrgən kisergən. kyp avьr jaqtarđь başьnan kisergən, təzribələ urtə jəşər jeŋgələr bulqan kyvek, Başqortostan tuqanda elə hikrep ujnap jərəgən bala dulьpta oşo 10 jьl esendə səvit qoseqьnda yŧep, kamsamul bişegendə tərbijələngən jəş qьđđər kamsamulkalarьbьđđa bajtaq handalar, đьlar begen Başbortostanьŋ X jьllьq jybələj esjьzeda urьndardaqь jəteşhedđektər turahьnda satnatьp həjləjdər.

Qaiьn qara urmandar, bejek ьskalalь ural tavđarь arahьnda quş javlьqtarqa terənep, duvattar aujьnsa bernəmə belməj, aŋьbđ xəldə jəşəgən bisələrebeđ,jeŋgələrebeđ begən tədev eşendələr.

Bьjьl higeđense martta bik kyp avьldarda qatьnqьđđardьŋ jьnalьşьp, qьđьl karvandar menən artьq igendəren Xəkymətkə iltydər bьvlarđьŋ xuƶalьqtь nьqьtьvđa nitiklem đur bulьşlьq kyrhətyđərən kyrhətə.

Utkən jьl bik kyp qatьnqьđđar baqsasьlьq, qoşsьlьq həm hetselek kurьstar arqьrь ytkərələlər. 80 qoşsasьlьq ərtil tədelep, arala soqadьtamaqavnь qatьnьđđarь 4000 pot jəşəlsə yŧterep betə avьldarqa yrnək kyrhəttelər.

X jьlda beđđeŋ uŋьştarьqьđ kyp. bed bolardь ikense X qьlda taqьla kiŋəjtev menən bergə berge qatьnqьđđarđь ainxorəfet qəllьqьnan betənbəj qotqarьvda,kalxuzđarqa ojoştьrьvda, qьđđarqa - ьsьn kamsamul tərbijəhe birep, alar arahьnnan-keslə jəş kadьrđar əđerləvđə đur eşməkərlek kyrhəterqə tejeşbeđ. Betə kamsamul jacəjkələre bьl julda yđək iqtibardarьn birerđər tip ьşanabьđ.

Ə. MƏSLIMЬVA

Berense allahьđdar esjьzьnda qatьn-qьđđar.

Başqotostan X jьllьqьna beđ kysep bətəbeđ.

BaşqortostanJəmhyrejətejaŋь Əlifba xərəkətenə təv başlap quşьlqan jəmhyrijəttərđeŋ berhe. Senk rivəlytsijənən elgəre başqorttь yđ teləndə ədəbijəte juq ine.

Ləkin bəjək UKTƏBER RIVƏLYTSIJHE bьl xəldə betenləj yđgərtte; Başqort telenə başqa teldər menən ber tigeđ gьrasdanlьq xoquqь birđe; başqort tele tulь xoquq menən yđeneŋ ədəbijat tьvdьrьv eşnə lə kereşte.

Bьl eş başlanьvь menən majđanqa xəref məs''ələhe sьqtь. Sənki elgəreneŋ başqort xalqь ađьqlanqan tərək - tatar matbuqatenda quilanьlqan qərəp xəreftərə başqort teləndə betenləj jaraqhьđ ikənlegə, başqort teleneŋ betkəl enđəren birep betərə almaj torqanlьqь, başqort teleneŋ betə saflьqьn, maturlьqьn birergəjetərlek tygellege berense ađьmdarđan uq asьq aŋlaşьldь. Şulaj uq qərəp xərəkəttərə nəj tiklem genə təđətelhə lə, başqort telenə xeđmət itə almajasaqь kyrendə.

Ikensenən jəŋə qərəp xəreftərəneŋ tixnikə qalьbьna jatmavьnan həm xəđergə mədənj timpьna jəteşheđləgənən şul osorđarđa quđqala başlaqan JAŊЬ ƏLIBA xərəkəte başqortostan jəmhyrejəten bik jəhət yđ jaqьna avđardь. Azərbajzan jəmhyrejəteneŋ jeŋel qulь menən başlanqan jaŋalif xərəkəte bik jəhət başqortostanda la tarala başlanь.

BЬL-TƏBIQI INE- Şuŋa kyrə bьl xərəkət Başqortostanda bik tid yŧərgə kereşte. Urьnđarđa, xatta iŋ qaraŋqь bosmaqtarđala juqarьnan his ber kyrhətev bulmaqan kəjənsə, fəqət jalpьlarđьŋ yđ telektərə menən kyŋelle jaŋalif tyŋərəktərə, ojoşmalarь tedəlьvgə kereşrte; kurьstar udqarьla başlanь. Məktəptərđə uqьvsьlar yđlərə eşkə kereşməjənsərək torqan uqьtьvsьlarьn jaŋalif uqьtьrqa məzbyr ittelər... Jaŋalif xərəkətenə jetəkselek itev esən tip tədəlgən dəvlət urgьndarь jetəkselek eşendə arttta qaldьlar. Arganik rəveştə elgəşə almanьlar.

Jalpьlar jaŋlifte beten məqənəhe menən yđ eştərə itep aldьlar. Bьnь kyrgən Başqotostan xəkəmətə Jaŋalifte tanьrqa, uqa rəsmej dəvlət əlifbahь teŧen birergə məzbyr buldь həm 5 jьllьq pьlan tədep eşkə kereştə. Bьl pьlan bujьnsa əŋь əlifba ber jaqtan xəkəmət saralarь menən tormoşqa uđqarьla torqan itelhələ, ikense jaqtan hamanda elkəndərgə nisbətən ixtьjarilьq julь qaldьrьlqajьь. Şulajtьp elek elektən tetolop kilgən ixtьjarьj jul hamanda qaldьrьldь. Jaŋalif məs'ələhendə his ber vaqьtta administьratif xarakterđa həm başqa berər teŧtə qьŧьv, kesjəv kevek ber xərəkət kyrhətməne. JAŊЬ ƏLIFBAQA kysev eşe betenləje menən eşsan jalpьlarđьŋ yđ ixtьjarьna qujьlьp kilde.

JAŊALIfKƏ KYSEV - UL ŞƏREQTƏ BƏJƏK RIVƏLYTSEJƏ.

LININ.

JAŊALIf - EŞSE, KERƏŦTEJƏN ƏLIFBAHЬ. Beđ xəđer eşse həm kerəŧtejəndərđeŋ teləktərən tormoşqa aşerabьđ.

Bьl eşte ođaqqa hudьv - sabataƶ jahav, jəki jalqavlьq nətjzəhe bulasaq,

AQAMALЬ-UQЬLЬ.

Xəkəmətteŋ 5 jьllьq pьlanь jalpьlarđь qənəqətlənderđeme huŋ?

Bьnda təvlə keskəj genə ber mamintte əjtep kitergə kərək. Jaŋь Əlepejđe Başqortostanda bьş jьlə esendə, uđqarьp beterevgə qaratь pьlan tədegəndə, qajhь ber iptəştər bьŋa mexal per eş tip qaranьlar həm yđđərenən bьl eş esən kemendə 10-15 jьl, jəki betenləj30 jьl qujarqa kərək

Şunьŋ menən bergə Başqotostanda 1a bьl eşte 2 jьl esendə eşləp beterergə qaratə jaŋь pьlan tədəlgən həm bьl bojomdaştьrьla başlaqan da ine. Jaŋalifteŋ jeŋellegen, qərəp xəreftərenən kyp artьqlьqtarьn, şunьŋ eŧtenə unьŋ kyltura, tixnikə talaptarьna lь teşenəp alqan jalpьlarđьn kərək xəkymətkə, kərək Yđək Jaŋalif Kəmitəte aldьna qujqan horavđarь bьl eşte bigerəktə nьq aşьqtьrьv məs'ələhen alqa qujđь. Xəkymət jalpьnьŋ rivəlytsəjun talaptarьn şikhed xaqlь taptь həm jalpьlarđьŋ teləktəren ytəv julьnda, Jaŋalifte Başqortostanđьŋ un jəşe tulqan jьl esendə tormoşqa uđqarьp betep, jalpьlarđьŋ Yktəber rivəlytsəjəhenən hun qađanqan iŋ đur əlgəşevđərəneŋ berehe bulqan kyltura rivəlytsəjəhe nigeđen bьjьl qьrqa nьqьtьp beterevgə qarar[illegible]đe. Mьna Başqortostan xəkymətə: „Başqortostan un jьllьqьn jaŋalifkə kysep betev menən bildələrgə" tigən qararь şul rəveşlə Başqortostan eşsənđereneŋ iŋ xaqlь talaptarьnan berehen iŋ qьđьv rəveştə tevəldevđe kyđđə totə. Şunьŋ menən bergə bьl eşte qьrqa uđqarьv esən qətqi saralarьnda bildələv. Xəkymətteŋ kyrhətken saralarьna qaraqanda bьl eşte uđqarьv hər ber məəssəsəneŋ yđ eŧtenə jəkmətelə. Timək, bьnan huŋ hər məəssəsə yđ hьđьqь đujьnsa Jaŋalifte iŋ qьŧqa der vaqьt esendə tormoşqa uđqarьp betərev esən qətqi saralarьn kyrergə tejeşle

Məs'ələne bьlaj qujьv qabalan bulmajmь huŋ?

Bьlaj qujarqa jetərlek xəđerlek barmь?

Şundaj soal qujьvsьlar bulьr əlbittə. Ləkin beđ inde ul soaldarđan juqarьraq yŧkənbeđ. Sonki, Jaŋalip xərəkəteneŋ başlanьvьna beđđə bik kyp-ber nisə jьldar vaqьt ytte. şul vaqьt esenbə his kemgə his kem tarafьnan Janalif turahьnda ber tərlələ qьŧьnqьlьq kyrhətelməne. Şulaj bula toropta avьldaqь eşsən kerəŧtejən jalpьhь həm qalalaqь eşsələr məs'ələne bik jaqşь teşəndelər; teşəndelərgenə tygel, Jaŋalifte nьqlap əjrənergə başlanьlar. Elek qərəp xərefe menən uqьj-jađa belməj qalqan bik kyp eşse, batьrak həm jarlьlarđьŋ xeler Jaŋalipsə uqьj-jađa beləvə bьlər.

(Dəvame 3 nse bittə).

Jybələj es'jeze asьlqanda.

16 - mart

ydək başqarmala ajьrьm ber jənlek.

Begən unda il xuzalarь jьjnalqan. Ular avьldarđan, zavuttarđan, qьđьl ərmejə saftarьnan kilgəndər. Ular səvittər başqortstanьnьŋ un jьllьqьna jomqaq jahajasaqtar, unьŋ kiləsəgenə diriktiftar birəsəktər. Ul diriktiftar qadej bulmaħtar. Bəjək satsьjalizьm tormoşona barqan səvittər başqortostanьnьŋkiləsəge esən ular şnndaj jul hьđardar:

Ildəindustьrijalaştьrьv,tixnikalaştьrьv;

— Avьl xuzalьqьn kalliktivizьm nigeđendə qorьv, [başqort eşsən jalpьhьn alqь tormoşqa əđerləv.

— Unьŋ esən unьŋ məđənejəten kytərev;

— Bəjək satsьjalizьm tormoşona barqan ilebeđđeŋ qorqavsьlьqьn nьqьtьv...

Bьlar, jađqandaqьna jeŋel eştər, unь tormoşqa atqarьv esən milijundarđьŋ kalliktif kesə, milijundarđьŋ izadi eştəre kərək bulasaq. Senki beđ keşelek tarixьnda bьqasa bulmaqan jaŋь niged, jaŋь tormoş qororqa barabьđ. Beđ jaŋь donja, jaŋь keşe, jaŋь qasьr tьvdьrьvqa əđerlənqənbeđ. Bьl idejə ber başqortostan. ber S. S. S. R qa genə xas tygel, bьl betə donja keşelegeneŋ alqь julь. Beđ berense başlap səvittər tupьraqьnda ana şul baħqьstarđь kisəbeđ.

Өħtən qaraqanda unьŋ keşelərsə qadьj, bik qadi keşelər. Avьldardьŋ, zavuttarđan kilgəndər, əmmə unьŋ mendərəzəhe bəjək, mendərəzəhe tarixьj, mendərəzəhe jaŋь.

— Nisek hun qadi keşələr. şundaj bəjək eşkə əđerlənələr;

— Ul qadi keşelər, qalaj itep hun şul bəjək eşte başqarьrđar?

Ul horavđar, rivəlytsejəneŋ kendərendə, səvit tədeleşeneŋ berense osorđarьnda burzьva qalimdarьnьn baştarьn əjlənderələr ine. Xəđerđe nigeđgə qorolqan kamunizьm fənc ul horavđardь kyptən keşelek başьnan sьqarđь.

Ana, kyrəheđme? avьl xuzalьqь akadimьjəheneŋ vəkile! ul diligattar jalpьhь esendə butala. Ul Məskəvđən kilgən. Ul Başqortostan şifь. Ul begən Başqort ileneŋ xuzalarь menən, ulardьŋ alqь idejələre turahьnda hejləşəsək.

— Avьl xuzalьqьn satsьjalizьm nigeđendə jaŋьnan tedev...

Unьŋe sən xeđmətte fəngə nigeđlərgə kərək. Bьna bьnda fən menən xeđmət elemtə jahaj. Fən menən xezmət berləşə. Ul fən ajьrьm ber sinьf fəne tygel, bəlki xezmət jalpьhь fəne. Fənden bьl tərlə toroşo fəqət səvittər vьlasь nigeđendəgenə bulьvь memkin.

Ana anda, başьna təlkə qьjьvlь, jəşel bərxət tьşlь qolaqsьn kigən qađaq vəkile. Ul qadi qađaq. Ə, totqan urnь altь milijun qađaq eşsəndərenen ydək başqarmahь rəise.

Ul qadaq jarlьhь iħemenən, Başqortostan jalpьhьnьŋ 10 jьllьq bajramьn qotlav esən kilgən. Unьŋ qotlavь, qadi qəjet qotlavь tygel:

— Ike millətteŋ tuqanlьqь, bergələşep satsijalizьmqa bara torqan tuqanlьq bulhьn — tigən đur telək menən kilgən ul.

Bьna ul səqəttərđə ydək başqarmala şundaj tarixьj kyreneştər, qabatlanmaj torqan tarixьj kyreneştər ber, ber artlь ytələr ine.

Il xuzalarь dəvlət tьjatьrьnda.

Kəndedgə səqət 3.

Begengə hava, jyrьi bajramqa xaslaŋqan kevek matur, jьlь.

Mart qojaşь teşkən ьşьq urьndarđa tamsьlar tamalar. Jaŋь javqan qarđar jeveşlengəndərđə ajaq aħtьna tyşəlgən mamьq kevek mьrtlap jatalar.

Əle bəjək tarixьj esejzь asьlьvqa ber səqət vaqьt bar. Ə, dəvlət tьjatьrь aldьnda xalьq terkəmə qajnaj başlaqan inde. Tьjatьr aldь:

— Esejezqa sələm.

— Başqortostan jəmhyrejəteneŋ 10 jьllьqь.

Tigən luzьnqьlar menən biđəlgən. Ular iliktir lampьlarь menən jaqtьrtьlqandar. Tьjatьr esendəge il xuzalarьn qarşьlav qaharmanlьqtarь menən səvit vьlasь. pьralitarьjat diktaturahьn haqlav julьnda kerəştelər Dinikin, Judinic, Aq Pyləə fьrunttarьnda iŋ berense kerəşse qьđьl qəskər buldьlar. Unan qajtьp yđ ildərendə səvit tədeleşən nьqьtьv julьna taşlandьlar.

Bьl esjez beđđeŋ juqarь kytərelgən 10 jьllьqьbьđđa jьjьldь. Beđ, səvit tədeleşeneŋ nьqlь ajaqqa baħqan miđgelendə jьjьldь.

Begən beđ aldьbьđđa ikanumika həm mədəni jaqtan nьq kytərelgən 10 jьllьq daşqortostan səvittər jəmhyrejəten kyrəbeđ·

Jəşəhen səvittər vьlasь!

Jəşəhen bəjək jetəksebeđ kamunistar partijahь!

Jəşəhen kam intirnatsijanal!

(Xalьq qul saba, muziqa ujnaj)

Teđmə buradnalarqa.

Sələm hiŋə haban
Jađqь jeldər menən
Taş uramlь sьbar qalanan.
Hineŋ menən jadqь eş irtəhe
Kyŋeldərđe mineŋ qətьqlajđar
Haqьndьrь irken jalandar.
Uqьp jatam, tiđđən taqьla qajtam
Eş qajnaqan tьvqan ilemə.
Hineŋ menən haban
Taqьla irtə taŋda
Tororbьđ beđ qojaş qrasь alьp
Qara jerđe jьrlap herergə.
Əjjj !
Teđmə buradnalar quŋqьrkykrək
teren
Əjlənderep qьjьq halqanda
Tađa bertəktərđeŋ, jьmqьldaşьp
Kəħ aħtьna hibelep qalqanda
Jəmlelə hun
Şatlьq dərttər kyŋel tyrendə
Niŋə şatlanmaħqa
Tađa orloq səsheŋ
Uŋьş birə kyplep keđendə.
Şatlьqlь keđ esen
Eşlekle jađ kərək
Tađartьrqa orloq alьnan
Syp-sarđarьn
Qьrqa betəvgə
Farmalindav
Səsep orloqtarьn barьnda.
Ataj!
Teđem buradnalь eş qьrьna
Kyp qalmanь inde sьqarqa
Bvjək bejrəm. Ejje
Eş bajrəme
Buradnalar herev taŋdarđa
Ix—
kyplep uŋьş alьv, jaŋь eşkə
Tьrьşьvlь keskə bajlengən
Juqarьnan allalarđan horav
Juq fikergə kyptən ejlengən
„Tьrьjьrđaŋ„ ytkən bertəktər
Jьmqьldajđar
Kəħ aħtьna hibelep qalqaьda
Bajram bulьr-
Dərtle kyŋel hikerep
Đur vaqьtь jьjnap alqanda
Eş qьrьnьŋ dərtle arkistarь
Bud turqajđar
Jьrlavsьlar inde qьrđarqa.
Ataj—
Ənə qьrđar, teđmə buradnalar
Tađa orloqtarđan
Uŋьş bulhьn esən
Tьraktьrđьŋ kətə jьrlaьsь

Ql. Sakaj·

---

qa jetərlek şəhit. Xəđer Jaŋalif uqьj jađa belgən bajtaq xalьq bar. Bьl fakьt. Bьna bьl Jaŋaliften memkin tiklem tiđerək tormoşqa uđqarьlьvьn teləjđər. Bьl telək-şikhed xaqlь.

Uqьvsь jəştərgə kilhək, ulardьŋ xəkəmət dikrite bujьnsa Jaŋalipte uqьrqa tejeşle bulqanьla uqьj, bulmaqanь la uqьj. Bьlardьŋ vaqьtьn, kesəŋ juqqa ərəm itməħkə tihəŋ, jənə Jaŋalifte xəterđən tormoşqa uđqarьrqa kərək. Ike qarəp xərefe menən gьramьtnaj keşelər Jaŋalifsə ejrənep betməgəndər ikən, ulardь jənə tiđerək ejrənep beterev esen qьrqa saralarь xəkəmət qararьnda kyrhətelgən. Xəkəmətteŋ Jaŋalifte tormoşqa uđqarьv eşən aşьqtьrtьv turahьndaqь qararь bik urьnlь həm vaqьtlь ikənen kyrhətev esən menə şularđь jetərlek dəlil. Bьl xəldə bulьp torqanda, Jaŋalifte tormoşqa uđqarьv eşən ołaqqa hudьv Aqamalь Uqьlь əjtkənsə, ьsьlapta sabataz jahav jəki jalqavlьq netizьhe bulьr ine.

Inde ber tərkəm kulak, mulla-muntəqaj həm ulardьŋ ejərsendərə qalala ikən, beđ ulardьŋ teləge menən iđəpləşьv tygel, bəlkem iqtibarqa la almajbьđ. Senki Yktəber rivəlytsejəheneŋ yđenə qarşь bulqan ul xalьq, ul rivəlytsejəneŋ birgən qənimətterenə lə qarşь bulьvьnda şik juq. Jaŋalif-ul eşse, kerəħtejən dərđeŋ yđ mənfəqəttərə nigeđenə qorolqan yđ əlifbahь. Şuqa kyrə uqa eşse-kerəħtejən mənfəqətenə qarşь keşegenə qarьşь. Ləkin beđ ul qarşьlьqtarđan kyptən ytkənbeđ inde. Beđđe berəvđə qəjepləidə almaj. Senki beđ berəvđələ keslemenek. Jaŋalifte qabul itkən eşsəndər unь yđ teləktərə yđ ixtьjarđarь menən qabul ittelər. Eşsəndər Jaŋalifte tormoşqa uđqarьvđa la şikhed qəjrət həm qaharmanlьq kyrhəterđər bьqa beđđeŋ eşənesebeđ tulь. Ojoşqan eşsəndər - parteja, kamsamul həm pьrafsajuz aqzalarь bytən eştərđə bulqanь hьmaq, bьl fьruntta la aldan barqanda, eşsən kerəħtejən xalqь la yđeneŋ aldьnlьqьn kyrhətəsək. Jaŋalifte tormoşqa uđqarьv julьnda đur pьraktik eştər, sikhed elkən burьstar alda tora. Ləkin beđ səvit ile eşsəndəreneŋ bulьşlьqь menən burьstarđь başqarьrbьđ, betə qьjьnlьqtarđь jeŋerbeđ.

Ike hyđ bulьrqa memkin tygel.. Jaŋalif jeŋərgə tejeş ine həm jeŋde.

ABDRAŞIT.

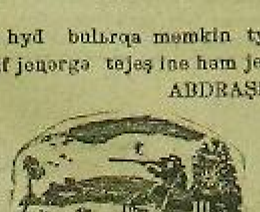

Z. Vəlidef həm ip'təştəre nigə sərit Başqortostanьn taşlap qastьlar?

Başqortostan eşsəndərə qara reak sьjaqa başlaqan Vəlidef həm iptəştəreneŋ jeđən asьq tanьv menən bergə, ulardьŋ kuntьr rivəlytsejəgə başlaqanьnda asьqtan asьq aŋlaqas pьralitarьjat vьlaşьna qarşь xərəkətkə başlavьь afiristarqa jul birməj, turanan-tura pьralitarьjat vьlasьna qul birgəjnelər.

Başqortostan jarlьhь pьralitarьjat diktaturahьna quşьlьp səvittər Başqortostanь tədəlgəs Vəlidef həm unьŋ iptəştəre hamanda yđđərenen burzьva idjəlugejalarьn qəməlgə aşьrьv julьnda təzribələr jahap, xatta partьja aqzalarьn xəbeskə alьv dərəzəhenə barьp jette. Ləkin kedətken burzьvazьsj idejələren ytkərə almaqas, unь ytkərevgə ikense jul eđləp, zagranitsaqa Ənvər Ximajahьna qastьlar.

Pralitarejat idjalugьjahьn yđləştərə almaqan Vəlidef iptəştəreneŋ kybehe yđe menən bergə qasьv menən bergə Başqortostan esendə qaldьrьp kitkən terev urьnьndaqь iptəştəre lə juq tygel, bar ine.

M. Bulatьf. Ə. Qləmərəf, Qləpdəraxmanьf həm Qazan məəzineneŋ ulь Bulat Ali, mьna şul qasqan Vəlidef həm iptəştəreneŋ qaldьrьp kitkan jəşeren ədəmdəre ine-, ular.

Ə mərkəzgə Estərletamaqqa kilhək unda qajhьber başqort partejəs həm partьjahьđđarьn ber jepgə teđep kьraivaj Apkum teđepmataşqan Vəlidef merittərə buldь...

Bьlardьŋ tөp maqsattarь: Zagranitsanan torop kuntьr rivəlytsejəselər menən Vəlifde səvitkə qarşь xərəkət ithə, Başqortostanda qalqan idejələş iptəştəre Vəlidef fajdahьna agitatsьja jahap, betə Başqortostan eşsəndəren Vəlidef başlaqan eşkə qatnaştьrьv, taqь Vəlidef afjyrahьna ejərtev ine.

Ləkin Vəlidef həm unьŋ yeridilkə iptəştərə Başqortostan eşsən xalqьn bьl hunqь tapqьrьnda alđaj almanьlar, senki kalcak tərilkəhen jalaqsь Vəlideften Başqort jarlьhь aldьnda bitə asьlьp betkəjne-, inde.

Vəlidefselər qasqan osorđa bulьp jatqan Berjən tyngəverberense kantun səvit esjereneŋ, qasqan Vəlidef xəkymətəŋ pralitarьjat sutьna birergə, tip sьqarqan-qararь Başqort eşsəndereneŋ Vəlidef həm unьŋ iptəştərenə qaraşьn asьp birətorqan jeŋle şəhit.

Şulajtьp Ənvərximajahьna hьjьnьp hьrttan hezym itkən Vəlidef, Başqortostan esendəge kulak, mullalarđan ojoştorьlqan S. Murzabulatьf bandalarь Başqort eşsəndərenen qatьatpurьna osorap jemereldə.

Vəlidef afiris, kuntьr rivəlytsejanirdarьnan qotolqan eşsəndər səvit Başqortostanьnьŋ un jьllьqolo bajramьn ytkərə-, beđ unь jalqьnlь sələm menən qarşьlajbьđ.

Jəşəhen v. k. p. (b)!
Jəşəhen unьŋa almaşь v.l.k.s.m.!
Jəşəhen pralitarejat diktaturahь!
Sələm kerəşse kamsamul, pьjanirđarqa!

X. Qəbitef.

Urmandarđь jandьrьvqa jul qujmaqьđ!

Kamsamuldar bьqa aldan saralar kyregeđ!

Şunьŋ esən vaqьtta kyp qalmanь inde. Avьldarđa janqьnqa qarşь kerəşy saralarьn kyrə başlarqa kərək. Senki beđđeŋ Başqort avьldarьnda urmandarđь aqastarđь həm sabьnlьqtarđь jandьruđarđь april ajđarьnda bik kyp osoratьrqa bula.

Şul arqala beđđə jьl-hajьn nisəmə jəđər giktarlap xəkəmət (xalьq) urmandarьn (aqastarđь) jandьrьvđar bulьp tora.

1-Bьl eştər qajhь avьldarđa ber keşe yđeneŋ, mənfəqəten kəđətep, xəkəmətenen (xalьtьŋ) haqlapkilgən urmandarь (aqastarь) arahьnda besən sabьvqa jaqşь bulhьn esən yrtəp jьbərevđərə bula.

2-Jađqь səsevbaşlanqanvaqьttarđa igen başlarьndaqь qьjđarđь yrtəgən vaqьttarđa, uttь hyndermaj kitevdər arqahьnda ut sьqьp kiteusən bula.

Bьqa tybəndəge fakьttarđь alьrqa kərək:

1. M-qoloj avьlьn (Arqajaş k.) ьŋ nadilendaqь bulqan urmandarđь (aqastarđь) ike jьl erəttən, jandьrьp jebərev arqahьnda xəđer bik kyp yħep kilgən, aqastar qorop. jalan bulьp qalqan. Bьl 27 nse 28 nse jьlda bula.

2. Qəđer avьlь (M-qoloj j.) jerenə 27 nse jьl jađ sabar esən təđa bulhьn tip ut halalar. (Jađqь kəndər beləheged kəndər qorə bula, şunьŋ menən bergə ytkən jьldan qalqan qavđa şəp bula). Şul ut aqas arahьnan janьp kilep, Qəđer avьlьnьŋ əvendərenə ine.

Avьldь ut qaplar vaqьtta tirə avьldan xalьqtar jarđamqa kilep, Qəđer avьlьn qoroldotop alьp qalalar. Bьl avьldala bik kyp urman, (aqas) janьp ərəm buldь.

Urmandarđь (aqastarđь) jandьrьvqa tybəngə xəkəmət urqьndarь beđđeŋ iqtibar itməvđərenen kilə. Bьl turala vaqьtьnda sara kyrməvđən həm urman eşselərə bьl turala xalьqqa jaqşь julbar kyrhətməjđər. Bьlajbulqanda bik kyp jaŋь yħep kilgən urmandarđь (aqastarđь) həm yħkəndərendə jandьrьp betergə memkin. Şunьŋ esən urmandar (aqastar) jandьrьp şajarьvsьlarqa qarşь kerəş başlarqa.

Aqastarđь jandьrqan keşelərđe xəkəmgə tartьrьqa. Taqьla igen başlarьnda qьjđarđь yrtəgən vaqьttaqь uttarьn hyndermaj jerəvselərgələ sara kyrergə kərək·

Bьl eşse betən səvit vlasьnьŋ aŋlь qьrazdanь eşkə jaqьnban torop qatnaşqanda aqastarđь jandьrьvsьlar menən qarşь kyrəşə alasaqьđ.

Bьl julda kamsamulda teşenderev eşen alьp barьrqa tejeştər.

Kəsəkf.

Өfə həjləj!

Өfələ sьqa torqan jəştər gəzittərə tarafьnan ađna hajьn „ŞƏMBE KƏNDƏRENDƏ“ səqət 6 nan başlap 7 nse 55 minutqa tiklem radiju gəzit birelə başlanьldь. Şuŋa lajьq matirialdarьn turь „BAŞJƏSTƏRE“ idarahьna jebərevgeđđe horajbьđ·

Mədəni fьruntta 10 jьllьq eş.

10 jьl esendə mədəni uꞑьştar həm alda torqan burьstar.

Başqortostandьꞑ 10 jьl jəşəvendə sənəqət həm avьl xuzalьqьfьruntьndauꞑьştarьbьđ bulqan kəvek aꞑ-blem fьruntьndalə bьqa tiklem tarixta kyrelməgən uꞑьştar bar. Məƀələn 184 uqu ejə həm kətep xana, 891 qьđьl mejeş, 76 kinu-tьjatьr, avьldarqa jərep torqan 55 kysmə kinular... Bьna bьlar barhьla aꞑ-belem esen xeđmət itələr, eşsən jalpьnь tərbejə itələr. Şulajuq batşa manarxejahьnьꞑ ƀara səjəsəte iđelgən başqortostan eşsəndərenen balalarь unar meꞑərləp aꞑ-belem usaqьnda-məktəptə uqьjlar, kiləsək tormoş, esen fən menən qorallanalar.

28 nse jьlqa betə başqotostan I-nse baƀqьs məktəptərenenꞑ hanь 2.495kə jetep, 154,693 eşse kerəƀtejən balahьn esenə ala. II-nse baƀqьs məktəp 87 gə jetep, unda 12,915 uqusь. Bьlarđan başqa məktəptərđə jəştərđən 4,786 keşe uqьp, başqottar 21,7%, tatarđar 23,7 urьƀtar 42, başqa millətter 12,6 iƀəptənələr.

Bьnan kyrenə urta məktəptərđə başqorttarđan uqusьlar ađ əle, qənəqətlənerlek tygel.

Xalьqtьꞑ aꞑ-belemen kytəry xuzalьqtь jaꞑьsa qorьv julьnda partejə həm səvit vьlasь tərlə saralar kyrə. Ana şul julda jerle xalьqtьꞑ yđenən belgestr jetştery ifrat đur urьn tota.

Əgərdə bed alьp qarahaq, başporttarđan I-baƀqьs məktəp uqьtusьlarьla bik əd. Bulqandarьnьꞑda xəthed eləşə jə mulla, jə kulak, səvđəgər şikelle, bedgə sit bulqan keşelərđeꞑ balalarь. Jaki iƀke dini mədrəsələrdə din menən aqulanqan xəđergəsə nađan xəlfələr.

Ə, inde agranum, duktьr həm başqa şunьꞑ kevek belgestər turahьnda telgə aləp torahьla juq.

Bьna şunьꞑ esen eşse krəƀtejən qailəhenən sьqьp kamunizьm ruxьnda tərbejələngən qьđьl belgestər jeteşterep sьqarьv alda torqan burьstarđьꞑ sikheđ əhəmejətle həm məs'ylejətlehe.

Eşse. kerəƀtejən jəştərenən xəđer jьldan jьl uqusьlar yƀə, meꞑləgən jəştər urta məktəplərgə ьmtьlьp toralar. Ləkin ul jəş teləktər barhьla məktəptərgə inep betə almajdar. Berđən əle məktəptər ulardьꞑ barhьnda esene alьp betə almajđa, ikensenən batьrak həm jarlь kerəƀtejən jəştəre xəđerlekheđ bulьp, belemdəre məktəptər horaqan qulmaj kire qajtьrqa məzbyr bulalar.

Hunqь vaqьttarda m ktəptərđe sit iliminttərđən tađartьv julьnda eştər eşlənde.

Məƀələn: 28 nsь jьldьꞑ jađьnan alьp dikəber başьna qəđər urta məktəptərđən 80 sit ilimint balalarь sьqarьldь. Ləkin bьnьꞑ menəngenə uqu jorttarь bətenləj tađarqandar tip əjtə almajbьđ. Ular jəşeren erəveştə jəşəjđər. Şunьꞑ esen bьl juldaqь kerəş jomşartьlmaj, kirehensə kəsəjtelergə tejeş. Bьl julda bigerəktə urьndarđaqь kamsamul jəcəjkələre həm upusьlar jebərgən ojoşmalar ajьrnsa iqtibar menən eş kyлergə tejeş. Bьqa tiklem kyreugən fakьttarđa tajaqtьꞑ avьr başь ular eƀtenə teşərələr.

Şunьꞑ menən bergə batьrak həm jarlь kerəƀtejən balalarьn urta məktəptərgə jebərelepte kire qajtmahьndar esen kamsamul jəcəjkələre aldan xəđerləv eşe alьp barьp, ularqa betə memkin bulqan jarđamdь kyrhəthendər.

kamsamul jəcəjkələre artta qalqan millətterđən kammunizьm ruxь menən huqarьlqan qьđьl belgestər jeteşterep sьqaruqa həm məktəptərđe sit ilimintərđən tađartuqa betə kestəren jynəjtergə tejeştər. Bьlar barьla beddeꞑ alda torqan mehim burьstar.

„N. Jəmil“

Kina avьlda.

Bьlarqa iqtibar itelhen

Usmanqəli jorto jarđam kəmitətenenꞑ 4 atь, ber ygeđe bar. Bьl xajvannar xəđergə kəndə ylərgə jetəşkəndər. 4 at, ber yged ber sana besən menən 5kən toralar.

Bьqa əhəmejət birev kerək.

BELMƏRĐƏK.

Jəş rəssəmdər

„Nindəj hyđđər menən miꞑə yđebeđ turahьnda yđebeđđeꞑ jəşev həm kerəşəbed xaqьna həjlərgə“!
Sibidinesej

Ul jəş bik keskəj. Şulaj bulhala un jьl esendə rivolytsejəgə tiklem bulmaqan rəvştə qьđьv timp menən yđev, „ydebeđđeꞑ turala nisek həjlərgə„ - tigən ataqlь kammunist jađьvsьhь LIBIDINSKIDЬN fekerđəren xəterlətə.

Əgərđə bed hər nəməgə rьjal rəveştə jaqьnlap tikşerə başlahaq qəzəp juqarьlьqtar kyrerbeđ.

Keskəjgenə ber məqələgə betə uꞑьşlьqtarđь hьjđьrьp bulmaqanlьqtan min fəqət jəş rəssəmdər içadьna tuqrajьm.

Rəssəmdər turahьnda bьqa xttle bik ađ həjlənde buqaj. Ulardь ədəqəjət həm eş majdanьna tartьvđa passivnьj bardь.

Bьl əlbəttə beddeꞑ əhmejətle ber noqtaqa qarmaq hala belməvebeđđən kile.

Batşa zamanьnda mexəmət ьsxalastiklarьna həm din miftarьna jotolqan jer jəđendəge 240 milijun mosulman aqajƀar arahьnan kypmegenə jədə yd jortonda rəsem tottola, kypmegenə meꞑe balahь qəlьna rəsem dəftərə menən qələm alьp birđə ikən. Əlbəttə əđđьr.

Ləkin, rivelytsejə hunьnan tuqan eş məktəptərendə rəsem dərestərə xoquqlь „gьrazdan“ bulqas, beđđeꞑ jəştər jerəktərendə qajnaqan jarlauđarьn uratьlqan mexitkə sestələr. Quldarьna kistəşkə totop, taqtalar, qaqьđđar eƀtendə hьđьqtar hьđđьlar. Rəsemdər teşərə başlanьlar.

MINEM KYĐ ALDЬMDA ƟFƟ QALAHЬNDAQЬ 1-nse BAƀQЬS 16-MƏKTƏP UQЬVSЬLARЬNЬꞐ 4-nse SINЬFTA EŞTƏGƏN ZURNALDARЬ JATA.

Bьlar həmməhedə 7—8 keşelek 6 xvina tarafьnan başqarьlqan. Əgərđə nьqlap qarahaꞑ zurnaldarđьꞑ hər ber bitendə kemeş kevek rəsemdər, LININ rəsemlərə, qьđьl ərmesjəs şəkəldərə jarьlьp kyrenə. Ulardьꞑ palitьrdarь qalaj matur qujьlqan.

BЬL EŞTE BAŞQARЬVSЬ JƏŞ RƏSSƏMDƏRĐƏN:

Başmaqьf, Valitьva Əxmədejf həm Əmineftərđeꞑoƀtalьqa barmь? Əlbəttə bar!

Bəqzelər ular tik inistinkьt qeslegə menən eşləjđьr əle tip ujlarđar.

Bьqa javap furmahьnda Amirika pesixalugьnьꞑ „istikьt gaspadalar kevek, ə perislugalar kevek mərxəmətle„ tigən jəmlənen kiterev jətə.

Bьnan instikьttь tərbejələhenəlkən dahьjđar ььqa, tərbejələməheꞑ xuliganlьqqa bьlьp bara tigən nətizələ sьqarьp bula. Qьjьq seəldər tьvdьrьp əllə niđer ujlajhь juq inde.

Jəştərđeꞑ bьl tiklem kes menən buldьrьrqa tьrьşьvdarь ber qьvanьs. Jnde tixnikumdar həm II-nse baƀqьs məktəptər tirəhenə jaqьnlahaq ulardьla jeş rəsemđər barlьqьn kyrəbđe. Tixnikumdьꞑ betə mətbyqəten həm dьvardarьn argumintlap barqan Iarahimьf Ojirfanьf ipteştər, Linin məktəbendəge „Kьrasin“ paraxuttarьn teşərgəni Bilalьf, Usmanьftar rəssem rygeldərmeni. His şikheđ rəssemtde.

AXЬR HYĐĐƏ BEĐĐEꞐ RƏSSMDƏRĐЬꞐ UNЬŞLЬ KYRNEŞTƏR BIRgƏNDƏREN MƏTBYQƏTKƏ TARATЬVDA qjlaьvdь əgərđə kerən. Bətə başqortostan kyləməndə ber kustьrəftь həjrəp jerev ojat ul. Qьƀqahь jəştərđə nisek bulhala tərtьv sarahьꞑ kyrer esen şьqasaq „Qьđьl jul“ zurnale əhmejət birhen. II- „Babp“ ergəhendə joş rəssəmdər bylegə ojoştorolhьn. Şundaqьna „jaqşьnan jaqşьnь hər kem tьvdьra ala, nasardan jaqşьnь tьuđьrьvqa kərək“ tigən Şillir hyđđəren saqьlđьrqan bulьrbed.

Beđđəndə Rafail, Rubins kevek keşelərđe bər itərgə vaqьt kilde. Un jьl bajramьnda bьlda qolaqtarđa zьꞑlahьn əle tejem min!

Ə, IXSAN.

SSSR jaꞑьlьqtarь.

Səsev orloqtarь tađartьvđьꞑ barьşь

Məskəv. RSFSR đa jadqь səsygə əđerlek kyrьv eşləren alьp barusь kəꞑəşmənenꞑ jьjьlьşь bulьp urьndarđasəsьv orloqtarьn tađartьv eştərenenꞑ barьşь xaqьndaqь daklat tьꞑlanь, Əle vrьndarđa səsy orloqtarь haman tađartьluđa bulqanlьqtan tulь xisap juq. Şulajđa berensə martqa tiklem 5 milijun sitnir - 35 pr. orloq tađartьlqanlьqь belende.

Səsevgə əđerlek eşenənꞑ barьşьna qaraqanda betə orloqtьn 50% tađartьlovь ketelə.

Seberđə iꞑ đur safxuz

UMSKI. Orloq teriste, Umski uqьruqьnda jaꞑьnan 3 safxuz asa Bьlarđьꞑ berhe seberđəge iꞑ đur, safxuzlarđan bulьp oşo jьlda 34 meꞑ giktar igen səsəsək. Xəđer bьl safxuzqa 100 tьraktьr kilde. Aprildə 400 keşe tьraktьr kursьn beterep sьqasaq.

Jaꞑь zakun səsьvđe arttьra

PAKRUVSKI. Nimes jəmhyrejəttərьndəge urta xəlle kerəƀtejəndərgə avьl xuzalьqь turahьndaqьjaꞑь zakun səsьvđə arttьrьrqa dərt yƀterde. Krasnavul kantunьnda kerəƀtejəndər hьjьl səsьvđe 15 pьr. qa arttьrьrqa torələr ine xəđer (jaꞑь naluk zakunь menən tanьşqas) taqьla eƀtəmə 10-13 pьr. qa arttьrьrqa bulqandar.

Rivvajansəvit persidatele:
K. J. Varaşilьf

Qatьn qьđđar partejəqa inələr.

KLINTSIJ. 8 nse mart unajь qatьn-qьđđarđən 50 tuqu eşsehe partejaqə ingənlər. Kybehe 15şər jьllьq pьrajьzvutьstьva estazь bar.

QAZAN. Tərlə pəridperejətejəlarđəge xatьn - qьđđarđan 100 eşse partejəgə inərgə horap qaza birgəndər.

Başqortostandьꞑ 10 jьllьqьna

iꞑ kəmendə 1000

ESTƏRLE-TAMAQ TATAR-BAŞQORT KAMSAMULDARЬNЬN KƏNƏŞMƏHENDƏGENƏ„JƏŞ JUQSЬL“„BAŞQORTOSTANJƏŞTƏRE“ GƏZITTƏRE TURAHЬNDA QAJHЬ ‚BER TELƏKTƏR HƏM TARATЬV JULЬNDAQЬ QARAR.

GƏZITƏLƏREBEĐĐENꞐ BARЬŞЬ TURAHЬNDA.

13 nse fibrəldə, Estərle şəhəre Tatar - Başqort kamsamuldarьnьꞑ kəꞑəşmələrendə xəđerge kamsamul matbuqatь həm unь kytərev,taratьv julьnda daklat bulьp, kamsamuldar jьjьlьşь jəşlər gəzitələreneꞑ barьşь xaqьnda kypkenə əratьrđarđьꞑ hьjləvđərəhuꞑьndatybəndəgetelektərđe kertte.

Kamsamuldar kəꞑəşmehe, xəđerge kendə jəştər esen kerəşteꞑ kiƀkinləşevə, bьl julda jəştərmətnbyqətenenꞑ totqan urne mesylejtle həm kerək bulьvь, şulajuq jəştərđe tərbejələvđe massa arahьna bьqa xətle jəştərđenꞑ matbyqaten taratьv qənəqətlənerlek bulmavь (bьda birevenə qaraqanda Estərlelə 250 Tatar - Başqort kamsamulь bulьvqa qaramaƀtan ni barь 16 „Jəşjuqsьl“ ber Başqortostan jəştəre“ uldamərkəz ketəpxanaqa alьpkilə) iƀkə alьp, 14 nse fibraldan alьp bьl julda keslə kampanьja başlarqa, BAŞQORTOSTANDЬN UN JЬLLЬQЬNA Estərle şəhərendə iꞑ kəmendə 300 kantundarđa iꞑkəmendə 700 dana jəştər gəziten taratьrqa. Hər ber kamsamulqa ber gəzit həm hər ber kamsamul qulьnan kilgən qəđərə padpisciktar tabьvda saralar kyrergə tigən qarar ber tavьştan ytte.

Şunьꞑ menən bergə jəştər matbuqatьn şəhərdə massalaştьrьv esen kamsamuldar paxutь jaharqa bulьp bьl julda 10 kamsamul yđe teləp jadьldь.

Bьl julda batьrlьk kyrhətevsə kamsamul jəcəjkelərenə kunkursь iqlən itelde.

Ojemymən kəꞑəşmə kuꞑelle ytte. Massa, mətbyqətte, kytərev, taratьv julьnda bulqan jeteşheđlekteren matur kyrhəttelər. Xəđer kampanьja başlanьp maturqьna nətizələrđe bjrevən əjtte.

Tik Estərle kantkumьna bьl julda nьqiap eş kyrəhe — vəqədene 1500 itep torahь qala. Senki eşləgəndə bьnь tormoşqa ytkərev ul şikheđ bulьvь memkin. Tik beddeꞑ kamsamul ojoşmalarь bьl julda taşbaqa kevek qudqalala. beddeꞑ bьl julda betə sirəbeđđə şunda. Jəştər matbuqaten taratьvđa xođer đur memkinlektər bar.

Tik jꞑ bьđqanьp eşkə totonorqađa massanь ojoştora, massa arahьnda bьl juldьqь eşte alьp ƀara belergenə kerək.

Xəđer beddeꞑ luzьnqa dajuş 5000 „Jəş juqsьl“ 2500 „Başqortostan jəştəre“

Bьna beddeꞑ bylək!

Estərle tamaq: Oj. Ojezajeref.

ئيپتەش!

«باشقورتوستان يەشتەرى»

گەزيتنە ياذلدنگمذ؟

Javaplь Ridaktьr: LSMAQ DAUT. Отв. редактор: И. Даут
УфаТипо лито графия „Окт. Нат.“ Башглавлит №92

BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE

Abkum V.L.K.S.M. urgьnь
atnaqa ber tapqьr sьqa
torqan gəzit.

Ədris Ɵfə Zinsuf uramь 26.

Jađьlu xaqь

Jьlqa	1 hum 50 tin
6 ajqa	80 tin
3 ajqa	45 tin
1 ajqa	15 tin

KAPIRATIFTARQA HAJLAVĐARDA SINFEJ HЬĐЬQ HAQLANHЬN!

Barьqьđqala Barьqьđqala

JƏŞTƏR

4 يئللئققا 2500 4 يئللئققا

مارتقا «باشقۇرتۇستان يەشتەرى»

گەزيتئ 1,400 دانا تارالا.

28 - مارتتا «باشقۇرتستان يەشتەرئنئك» 4 يئللئقى بئتە. ئوشو ئوكئاي مئنەن گەزيتەبئنئك تيراژئن 2,500 گە يئتكئرئرگە تئيئش بئز. هەر بر كامسامول هەر ئئسەن يەشتەرى ئوزى ئزدئنئك بوررئسى هاناعئن.

يەگئنئا! كومەكتەب گەزيتە تاراتو ئئشئنە.

Tybən kapiratifka hajlavdar.

Berense marttan baştap, başqortostandьꞑ bətə təbəktərendə tybən kapiratif urgьndarьna jaꞑьnan hajlav kampanьjahь başlandь. Bьl kampanьja ajəsi məhim kampanьja.

Timək bьl kampanьjalala linin kamsamulь başqa eştərdəgekevek yđen burьsь hanarqa tejeş.

Tybən kapiratif urgьndarьna bedgə jaraqlь eşməkər sinfьj totanaqlь, sit tə'ьirđərgə birelməvsən keşelər hajlanьrqa tejeş. Bьna bьl beđđeꞑ məhim burьs.

Hajđav başlanьr aldьnan uqa nьqlь əđerlek kərək. Kapiratiftaqь jarlь, batrak aqzalardьꞑ ajьrьm jьjьlьştarьn udqarьp, bьl jьjьlьşta kapiratif idaralarьnьꞑ daklatьn tьꞑlav, kiləhe saıstafqa jaꞑь keşelər təqəjenləp qojьv, kapiratif ateutь bujьnsa jarlь, batrak aqzalardan eşmekərle tənqit jahatьv, kapiratiftьꞑ bətə funksьjalarьn jenteklәp tikşerev, jarlь batraktarđь kapiratifqa ьlьqtьrьv eşen ajьrьvsa nьqlь tikşerev həm başqalar.

Kapiratiftarqa jaꞑьnan hajlav ajqanь kamsamuldar avьlda kapiratiflaşьp bətməgən jarlь, batraktarđь urta xəllelərde kapiratiftarqa ьlьqtьrьv-bьnьꞑ əsən bətə keste fajđalana belergə. Taqьla ber tapqьr kamsamaldardan kapiratifta aqza bulьp tormavsьlarđь tikşerьp ytərgə, undajđar bulha, kapiratifqa begendən ьlьqtьrьv məs'elələren qujьp qəməli eş kyrergə kərək.

Kampanьja uꞑьşlь ythen əsən, əlbəttə, ber kamsamul qatnaşьqьna jetməj.

Tik kamsamul avьldaqь bətə bulqan keste fajdalana belergə, partьja jəcəjkələrenə nьqlь jarđam itərgə tejeştər.

Hajlavdarqa qarata mexsys estinə gəzitələren sьqarьrqa, uqьv ejdərenə avьl səvittəre, məktəp, kьlup, ketəpxana binalarьna kapiratiftьꞑ eş xisaptarьn, diaqьrammalarьn tedəp qujarqa, diaqьrammalar menən qullanьp kiꞑ kerəđtejən qatlamь arahьnda aꞑgəmə, aꞑlatmalar - pьrapaganda eşen alьp barьrqa kərək.

Kamsamul bьl saralarđь bojomqa aşьrqanda, hьjьlqь kapiratif hajlavđarьndala ydeneꞑ eƅtənə jəkməgən burьsьn ytəjəsək həm bьl məhim kampanьja, partьja hьđqan dereƅ jul menən uꞑьşlь uđasaq.

VƏKIL QIRFAH.

ئاولدارئدا كينا كەرەك.

Xəderge vaqьtta Başqortostandьꞑ iꞑ qaraꞑqь avьldarьnda, kina turahьnda nərhə həjləjđər: şul turala ber ađ həjləp kitərgə kərək.

Beđđeꞑ elcke vaqьtta mədənijətteꞑ ber nərhəhen kyrməgən həm belməgən Başqort avьldarьndaqь jəştərebed kinanьꞑ həm tьjatьrđьꞑ xalьqtь aqartьv əsən xeđmət itkənen aꞑlajđar.

Şuꞑa qaramaƅtan qajhь ber kantun məqərif idaralarьbьđ bьqa iqtibar itməjđər. Bьna bьl tybəndəge ber kantundь alьrqa bula.

Məƅələn:

M-qoloj jorto (Arqajaş kan.) na kantun tarafьnan avьldarqa aьqьp kyrhətə torqan kinalarda onotqanda ber kilep kyrhətep kitə. Qajhь vakьttarda berđə bulmaj torqan saqtarьla bula.

Şunьꞑ əsən avьlqa qajtqan saqta jəştərđən kina turahьnda tərlə hyđđər işetergə tura kilde. Ular kinanьꞑ avьlda bik hirak bulьvьn həm qajhь ber vaqьttarda bulmavьn həjləp aldьlar. Aralarьnan berəvhe, „iptəştər hed belmajheqed, min ber ajđan birle kina jort başqarmaqa kilhə bələn tip ber 30 tin aqsa jьjьp jərhəmdə kilməgəs, kina urьnьna ber asmuxa təməke menən başqa əjber aidemda qujdьm“ tiphylənе.

Şunьꞑ əsən kantun məqərif şeqbəhe həm jort başqarmahь palitpьrasvitь vulьs bulqan həm bytən durraq avьldarda kina kyrhətev saralarьn kyrhenđər.

Kəsəkəf.

Avьlьma.

Jьl jomqaqьn jahap ytep kitte.
Şatlandьrьp buntar jərəkte.
Jaꞑь jьlda jaꞑь səskə attьq
Bidəkləjbed bəjək teləkte.

——

Odaqlamaj qьştьꞑ jeregen jarьp
Haqьnьşьp ketkən jad kiler.
Jer jəşərer,
Kyktən bedgə qarap
Qojaş kelər; qojaş jьlmajьr.
Qьş bujьna arьp-talьp jьjqan
Belemdərđən jomqaq jaharbьđ
Belem jemeştəren bagaz itep
Meje handьqьna halьrbьđ.

——

Baqsalarđa gəldər səskə atqanda
Alhьv qojaş nurđar səskəndə.
Taꞑqь adan menən beđ kitərbeđ.
Avьldarqa jəjge təqtilgə.

——

Kiꞑ kykerəkle avьl
Jəştərendə.
Irkələtep həjđə-tirbətte.
Tirbəldek bed
Uƅal bulьp yƅtek
Batьr itte qujen jərəkte.
Batьr jərək jəştər-beđ bulabьđ
„KIM“ taqabed kykerək eƅtənə.
Belem bagazdarьn yꞑgərep
Qьđьv eşkə! tьvqan ildargə.

——

Hьlьv qojaş.
Zəꞑgər kyktən qarap kelgəndə
Min bulьrmьn „Ьrqьđ“ bujьnda.
Kiske hava jəngə dava bulьr
Eş menən ytər kənəm tenəmdə.
Kymakləşep qьrđa-kymək eştə
Jьrlaj-jьrlaj bergь eşlərbed.
Hineꞑ esən tьvqan-uldarь
Eş jaratьp yƅkən jəştərbeđ.

Bajtyrin Sadiq.

Qьđьl ərmejəneꞑ 11 jьllьqь.

Un ber jьldar iđe qьđьl qəskər,
Turь juldan bara tajşanmaj
Bişat jondođ taşkan al bajraqьn
Nьqlь haqlaj haman taşlamaj.

——

Jьldar ytər əle ber-ber artlь
Qьđьl qəskar taqьla nьqajьr
S. S. S. R. tygel bətə ildə
Kapitaidar məꞑge juqalьr.

——

Hineꞑ jəş almaşsьꞑ-pijanirđar
Qorəslanьp nьqlap yƅəbed.
Səvit denjahьna teş qajraqan
Burzujlarđьꞑ julьn kiƅərbed.

M. ZƏJNƏQABTINEF.

Beđđeꞑ jьrđar.

Bejek tavđьꞑ başьnda
Yƅə qьđьl səskələr.
Şul səskələr-kamsamuldar,
Məꞑge jəşəjəsəktər.
Ural tavьnьꞑ başьnan,
Kyrenə Məskəv qalahь.
Kamsamulqa alьna,
Eşse-kerəƅtejən balahь.
Kamsamuldьꞑ tyşendə
Ьznacugь jaltьraj.
Kamsamuldьꞑ eşləvenən
Kulak-mulla qaltьraj.
Kamsamuldar bergələşep,
Jeꞑ hьđqanьp eşləjbed.
Pьjanirđar-kamsamuldar,
Jaꞑь tormoş tedəjbed.

Qafar Şakirьf

Sit iliminttərgə səvit məktəptərendə urьn juq.

بۇندانق ئاسودنى كىرەتتىفىن يشنەرى مەكتەبىندە يات ئىلىمىنتتەرعا ئادارتىو بولھالا حەلىمە واھابئوا (حاجى بالامى) سەعيدە ئاسكاروا (ئۆتەمار بۆرتۆئوك مەشھور كولاك بالامى) كئموونك تەنەي قتندار بىل باكئىر تيكرمەيئنسەگئنە ئوقب باتالار. تيكشرلمەگئن حەبەرچەرگە قا-

راعئدا بىلداى يئندەلەر حەدئر دوورت بۆرتۆك حيساپلانالار مەكتەپتئك فيزمات ئوقئتئدوسئھى مەريەم تيريەولئوا ئيبتەش بەلىيەى كانتوننى بوزدەك بۆرتۆە باقسا (باكئى قارعالى) ئاوئلى مئردە بالامى.

ئول مەكتەپتە ئودئنئك توعانى مەفئوحا تيريەولئواھلا تەربيەلەى،

IKƏVLƏR.

Bьlar hərəldələr

بۆرۆ تيمئيكومئتئدا ئوقئئوسى يوپ، موللا، مۆئەززىن، هەم باشقا شوندای يەندئئك بالالارئنان: 1- ئاعلوباينا، 2-شەريپوا 3-حائئوا، 4-حائئوا، 5-باشيروف ف، 6-سايئئوا ن، 7-ۆحەمەدئيئوف ر، 8-شەريپئف ر، 9-ئەمبرئوا م، 10-موللابارئف ج، 11-موللابارئوا ازئيا، 12-موللابارئف ف، 13-گەرەيئف ەبدوللا، 14-گەرەيئوا م، 15-سۆلتانئف ع، 16-كيلمبئتئوا ع، 17-ئيسماقئف س، 17-گەايدانئيئف ع، 16-كئراسئاپيورائوا 20 كيلمايئف يە، 21-سالرائئف س، 22-سيوتكينا ۆ، 23 ئاندئرئرئئوا ت هەم باشقالارعا كئزەرلەتئ بيرئلدئ. بئل حالقئار تاعى قابئدا بارئب كئرمەئئندەر كوزئتە تورئۆرعا كەرەك.

س. تا

„Linin“ məktəbe pьjanirđarьnan yrnək alьqьđ.

1924 نسى يئلدا «لينين» مەكتەبى ئاسئلئو مئنەن پئيانيردار ئاتئوتئى ئۆدئلۆب حەدئرگى كۆندە ئولاردئك ئئشتەرى بيك يەنلى ئۆرەئئشتە بارا.

بۆئەمى 4 ئەتۆرەت، بولئب 120 بالانان تۆرا.

مەكتەب ئە پئيانيردار ئۆس-ۆن تۆرلۆ تۆگەرەكتەر (موزيكا دئرام، كولەك كولەكتەر، شاحمات، رەسئم هەم باشقالار) تۆزئلئوب، توگەرەكتەردئنك ئئشتەرى باقشئعئنا نەتيجەلەر بيرئئوى كورئنە.

شولاى ئوق تۆرلۆ مونەر توگەرەكتەرى (ئينك تئگئو، ئستەلەر، كيتاپ تۆپلەو) بار. بئل توگەرەكتەردە كوبئھى پئيانيردار بولئب، مەكتەب ئۆس-ۆن باياتقئنا كودگە كورئنگئن نەمەلەر ئئشلەتئلەر.

كولت باموت هەم باشقا كامپانئيالاردا پئيانيردار ئوئدئرى ئابئرئم كيسەلەر ئويئب تۆرالار. كيسە قوبئوداعى ماقساتتارى ئيئتب، فيرقەمئف يەتيم بالالاردى پئيانيرعا ئارتئرودئى ئالالار.

ئوئئك مئنەن گئنە قالماى تيلموردا، ئاوئالئن شەفقئعا ئالئب، ئوندا پئيانير ئەترەتتەرئن ئۆيۆشتئرئدئلار. تۆرلۆ كامپانئيالار وافئتئندا پئيانيردار ئارائئنان كئتئئلەر يئيەرئلئب داكلاتتار ياسالئب تۆرئۆلا.

شولاى ئوق «حۆدابيردئن» بالالار بۆرتولا بئلار قاراماعئندا، بولئب، ئونداعى ئەكتيبوەتتەردئنى، ئوئدئرئئە كيلەسەككى ياقنئ ئالئشئئلارئن ئيئتب ئەدئرلئنەر.

ئۆدۆ پئيانيردارئئئك هەر وافئت تۆرلۆ بارئشتارئن بولئب تۆرا. بئل بارئشتارئدا هەر وافئت ئئيەرلئك يئرئئىلەكئى ئالئب كيلەئلەر، بئل ساكئى بارئشئنا، شولاى ئوق بئلئئر يئرئئىسئ مايدا ئالئن سئئئئلار، ئوشو ميئدئلدە پئيانيردارئئك شاحمات بارئئى بارا. بئندالا يئرئئسلئكئى ئالئودارئئا ئشانئس بار.

حەدئرگى كۆندە باشقۆرتوستانئاق 10 يئلئئمن قارشى ئالئرعا بيك ئور حەدئرلئك مئنەن ئەدئرلەنەلەر. تۆرلۆ ئشلەگئن ئئشتەرئنەن كۆرگەزمەلەر ئۆيۆشتۆرالار.

باتيورين ساديق.

Urazaj ɵsən paxut.

Jьlajьr qalahьnda fivral ajьnda kantkamuldьꞑ jetəkselege menən jьjьlьş udqarьlьp jorttarqa, paxut udqarьrqa kantun kamsamul aktiftarьnan kamsamuldar sьqarьla. Alarqa urьnda kalxuzdar ojoştьru 1-2 ađnalьq kurьstarь asьv həm başqa şundaj eştəər jklətelasək.

A. F.

Kapirətif eşləj.

Sərmən.. kim, uqusьlarь kapiratifьnьꞑ xəđerge kəndə 105 - aqzahь bulьp tep summahь 65 - həm. Jaꞑaqьna ojoştorolovьna qaramaƅtan aqza bulьp jadьlьsьdar yƅə. Kərəkle əjberdər əshьđ xaq menən birelə.

S.

Pijanir ɵterəte ojoştoroldo.

Juqarqь usьl avьlьnda (Estərlek.) kyptənən yk xəđerlek barqajnə, qьđьl ərmejəneꞑ 11 jьllьqьnda 36 balanan pьjanir ɵterəte tedeldə. Tantanalь vəqədə birgəndə 150 ləp kerəƅtejən kilgəjne, bik şatlanьp qajtьp kittelər.

Xəđer pijanirđar maturqьna eşləp kilələr.

Hasьrьj BARЬJMЬF.

Javaplь Ridaktьr: ЬSMAQ DAUT. Отв. редактор: И. Даут.

УфаТипо лито графия „Окт. Нат.“ Башглавлит №92

Səvit lər ilendə.

مەسكەو سەويتێ.

يئل يئلمێ مەسكەو سەويەتێنا 101 كشێ هايلانئپ، شولاردئنٔكٔ 19 قاتئن-قئئذار، ئسناۆكتان 62 ئشسێ، 20 يەمەعەت ئشسئهێ، 19 حئذمەتكەر هايلانعان.

ساگئەسئلار ريكورتێ.

پيتئرازاۆودسكێ. بۆتە كەريلئيە ساگئلار يارئشئندا حاتئوتيكەن كشێ بۆ سەعەت 54 مينوتتا 57 سيكونتتا بئر كيلاميتئر يئر كيتكەن. بۆتە سايوز ئسپارتاكئيالا ۋاسيلئف بئر سەعەتتە 56 مينوت 93 سيكونتتا بئر كيلو ميتئر كيتئپ بئرئنسئلئكتێ ئالعان ئينێ، حاتئو يئنانئا ئارتئترذێ.

يەمەعەت ئشسەهێن ئوتئرئوسئلەرگە ئولئم.

ۋينيتسئيە ،ئوكروگێ ،سوتئئڭ كوسەيەسێنيەمێ ئيزبيركوم ئاعزاهێ قاتئن بيلينجولە تيگەن يەمەعەت ئشسەهێن ئوتئرئوسێ كولاكتارعا ،سوت ياهانێ. ،سوت عينايەتئوسئلەرئن 4 كئشئنێ ئاتارعا حۆكۆم ئيتتێ.

سەسئوگە ئەذئرلئك.

هامار. ئۆلكە ر. لە. ئێ، كامسامولدئئكٔ ئۆلكە كەميتەتێ هەم «ئورتا ئيدئل كامسامولێ» بۆتە ئۆلكەلەگێ «ديگئل كاۋاليرئياه ئەترەتئرئنە تۆچەرۆدينئيەلەرگە، ياذعێ سەسئو كامپانئياهێ ئوراهئنداعێ ئشتەرذێ قارارعا ئيعلان ئيتتێ

تاو يئمئرئلئو.

تيفليس. دينگيذ-ووردا (ئەرمەنئيە) كۆسلۆ قار باۋئوذان ،هۆلە تاوذار يئمئرۆلگەن. شيسەكيرت تيگەن ئاوئلدا بئر نيسە ئۆى هەلەكەتكە ئۆسۆراپ، 13 كشێ ئولگەن. 14 كشێ يارالانعان.

كرەشئيەنەرگە ،ئۆرلۆق.

سيۋاستاپول. كرەشتئيەنەرگە سەسلو ئۆرلۆعۆن ئويەگەن قئذئل كارواندار يولما سئقتێ. ئافتامابيل كارۋاندارئن كرەشتئيەنەر تانتانالێ ئوسوئشئنە قارشێ ئالعاندار.

ئرێ ئۆرلۆق سافحوزێ.

هامار. مەلەكەس قالامئنان (ئورتا ئيذئل ئۆلكەهێ) 40 كيلوميتئر يئراقلئقتا ،ئور ئۆرلۆق سافحوزێ ئويۆشتۆرۆلا. سافحوز 22500 گيكتار يئر ئالئپ، ماشينالاناساق.

قئرئمداعێ ئشسێ بئريگادالارێ.

سيمفيروپول. قئرئمدئڭ بارلئق پئروبئرئيدتئيەلەرئندە ئاوئلدارعا ياذعێ سەسئوگە يارذەمەلە ئشسێ بئريگادالارێ ئوذئۆلە.

Pьjanir ətərəte tədəldo

Jьlajьr kantunь, uƀərgən vulьsь abyləs avьlьnda kamsamul jəcəjkəhe 24 balanan pьjanir ətərəte tədene. oşo pьjanir ətərəte pastanufka qujьp gəzitə zuraldar aldьlar. Nərajđa „almaşnь“ isemle estinə gəzitəhe sьqьrdь Z. Xəlitьf.

---

eşse jəştər kyrşegeđđəge jatqan qaranqь başqьrt avьlarьndaqe kerəƀtejən jəştrenə kyđ halьqeđ.

كرەشتئيەن بەشتەرئ مئنەن ئشسێ يەشتەر ئاراهئندا ئئفلئ بەيلەنئش بولرعا كەرەكە.

ئاوئلدارذا كولاكتار ئئرناعئنذا ئيئلگەن باتراق هەم باتراچكالاردئ ئوئوتماى پرائيزۆۋدستۋالئعێ كامسامول يەچەيكەلەرێ يئل ئورئلا سارالار كورئرگە ئئيئلئ. قارانعێ باشقئورت ئاوئلئنداعێ كامسامول يەچەيكەلەرێ يئوائيزۆۋدستۋا وەكيلەلەرێ شيفئا ئالو، شولايوق كامسامول يەچەيكەلەرێ ئويوشئرئلماعان ئورئندا كامسامول يەچەيكەلەرئ ئويوشتئرئپ ئولارعا ماتئدى هەم مەعەنەوى يارذاملار بيرئپ ئوروذئ ئيئتئن سئمارئرعا ياراماى. ئشسێ يەشتەرێ شيفئا ئالئنعان ئاوئل كامسامول يەچەيكەلەرێ فايئاهئناسوبوتنيكتار ياهاپ ئولارعا كيتاپ ژورنال، گەزيتەلەر ئالدئرو كئولە يارذاملاردێ ئشسێ يەشتەرێ ئودگەنذئكٔ بئرنسێ بورسەمئذ ئيتئپ هانارعا ئئيشەمئگئذ.

زاۋوت، فابريك، شاحتالارعا ياگئێ ئشسئلەر ئالو پرافسايوزدار مئنەن شول ئاوئلداردان كيلگەن باتراق، باتراچكالاردێ ئشكە ئورنئاشتئروذا سارالار كورئرگە، ئذەتتە ئوتكەرئلە ئۆرعان ريۋالوتسئيون بايراملاردا ئشسێ كامسامول ئاولعا بارئپ ئاوئل كامسامولدارئ مئنەن بئرلكتە بايرامدار ئوتكەرئرگە ئاوئلدارعا ئيكسكورسئيەلەرگە بارو كئولە، شولايوق ئاوئل يەشتەرئن پرائيزۆۋدستۋاعا ئيكسكورسئيەگە ساقرو ئولاردێ سەنعەت ئشسەلەرێ مئنەن ئانئتو كئوئكٔ يولدارذێ ئئقاى يولما قويمەذ پرائيزۆۋدستۋا ياقئنێ قارانەێ ئاوئل يەشتەرێ ئاراهئندا ئالە ئەربيەئشلەرن كۆسەيئمئگئذ.

س. ئەحموش

گەزيتە ئالدئرماعان بئرگئنە يەچەيكە قالماهئن.

ئستەرلێ ئاماق كانتونێ ئائلان ،بۆرتۆ ئارئلان ئاوئلێ ۋ.ل.ك.س.م. يەچەيكەهئندە بارلعێ 20 ئاعزا ،يولئپ شولاردان بئرو نيسەگئنە كامسامول گەزيت ئالدئرماى. قالعاندارێ بۆتەمئلە «باشقۆرتۆستان يەشتەرێ» هەم «يەش يوقسول» گەزيتەلەرێ ئالدئرالار. كۆستەرێ يئتمەگەن باتراق باتراچكالار 2-3 كشێ بئرگە ئالدئرائئف. كامسامول گەزيتەلەرئن كويەرەك تاراتئو ئۆسۆن ئوبەتئەگێ يەچەيكەلەرذێ ساقرائئف

1- هارئش ئاوئلێ ۋ.ل.ك.س.م. يەچەيكەهێ. 2- حۆذاييبيردين يەچەيكەهێ، بوليائش يەچەيكەهێ (مەلەوئز ،بۆرتۆ) مەلەوئز يەچەيكەهێ (ئاذنايئذان) بايمۆۋا هەم مئرذاش يەچەيكەهێ (ماقاردان) ماقار هەم كۆذەن يەچەيكەلەرئن.

،ئۆشۆ يەچەيكەلەر ئوذذەرئنئكٔ گەزيتە ئالدئرئوذارئ ئوراهئندا گەزيتە ئارقئلێ بئلدئرئوذئن ئۆرايئف.

نيسكايئۆا.

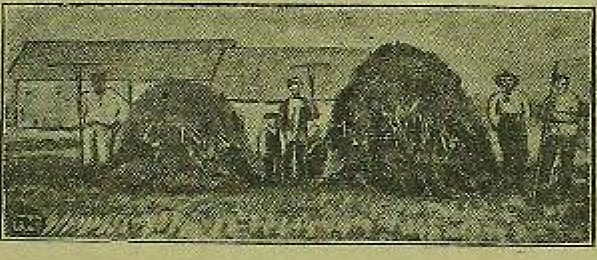

بنذكٔ بئوات هۆزاى، فەن كۆسۆن.

مۆلدۆرەگەن كودنەن تيامگرئپ
بۆرەك زارئن هالئب يۆذۆنە.
مئكن ئەسە دينهف بالاعا:
حۆذامئنان تەوفيف مۆراتا.
حەلهف كوذئن ئتكەب كەعبەمئنە
كولە كلەمگە تئذئن سوگەلەپ،
ئيزگێ باوعا ئتذگەن ئالفا تاشئن
ئالفا تاشئن هاناى ئتگەلەپ.
تەسبيح تارتا،
ئيزگێ ئتلەك ئتلەى
دينەمەن ياعمان دينهئف بالاعا
- دينگە تل تيڤرمە بالام،
ئتل تيڤرمە بالام ئاللاعا!!!..
ساف بۆرەكتەن بالام، تودئرئپ
كوكلەرئك مۆئوم مئنەن ئوئتئرذئم.
ناماذ تارتێ هاين حۆذانان
تەوفيف مۆراپ يلدار ئولتئرذم
ئيپ زارلانا مئكن ئيزگێ ئەسە
تئل تيڤرمەى توذئێ ئاللاعا.
باوعا ئتذگەن، يۆذلەپ تاشتێ هاناپ
يەحت قساناق بولا بالاعا.
ئەسە!!..
قايمرما مين ئەسە بوق ئۆسۆن
بوق ئاللانان تەوفيق مۆراما
ئالقالارئكٔ هاناپ، تاشتار ئتذئپ
تەوفيق بيرە ئالماتيكٔ بالاكا
ئەى!!..
قارت ئەسە، حەذئر بئذكٔ بئوات،
تاشتار هاناپ ئوتمەى ئەرمگە.
بئذكٔ بئوات، ئتذەفەن تاشتارئن
نيگئذ قۆرا فسەمەن ئەرەنگە.
بئذكٔ بئوات مۆارى فەن كۆسۆن
بوق ئاللانان تەوفيق، مۆراماى.
باوعا ئتذگەن ئالقا تاشتارئنان
بەحمئت كۆتو بئذگە باراماى.

م. قارتەبەف

Kemgə əilənergə?

(Ber iptəşkə javap filjətyne.)

Əjlənev məs,ələhe maturlьq menəndə bajləngən tirhegeđ. Ejje, maturlьq ul ike jelkə eƀtendə qavьn qəđərlegenə başь bulqandarđьŋ barlьqьn qьđđьra, barlьqьnьŋ kyđđeren tondьra torqan ber nərƀə ine. Iməş nəđek bildər, imes dingeđ kevek tulqьnlanьp torqan şьmort qara kyđđər, ujmaq avьđđar həm başqalar bulhьnda hin şuqa qarap qьđma imeş.

Şunьŋ əsən bulha kərək, abivatel, səvđəgər nipman qьđьnьŋ jartь qemere kedgə janьnda ytə bit. Ulajoqьnala tygel əle, tatar səvđəgəre, tatar burzuvahьnьŋ mətbyqəte yđelə zamanьnda bьna əsolaj qьđđar turahьnda qajqьrьp ularqa kəŋəştər jađьp seləqəjđəren aqьđa torqan ine.

MATUR bulahь kilev, biđənəhe kilev keslə ine ul saqta. Şəp ine ul ularđa.

JEGET QARATЬR əsen rumandar uqьv, undaqьsa itep qьlanuđar ejrənev, rumandar bujьnsa xat jađьv, qaşiqtar-“qaharmandarsa„ bulьp inəlep sьtьjьp həjlərgə ejrənev bьlar tege sinьf yƀmerđərenəŋ itenuştəre ine.

Unьŋ ədəbj məktəbe bulqan ramanizьm yđelə bьna şuqba ik đur bulьşlьq itte· şuqa kyrə ul ədəbejət bьl sinьf qьđđarьnьŋ jьjnaq kəştələrendə jeđ totqalь kamuttarьnda pudьra, pamada menən bergə jərej, şunda bergə jəşəj torqan ine.

Tatar ədibe FƏTIX ƏMIRXAN mərxym buldь. Urьn qəberdə bula kyrhen. Arьv keşe ine. Əjteged zinhar, tatar burzuva qьđđarь arahьnda Fatix Əmirxandь belməvselər nisəvgenə bulьr ikən. Unьŋ əƀərđərenə qarap hoqlanmaqan şunьŋ bujьnsa qьlanьrqa ejrənməgən nisə gimnaziskaŋь kyrerheged ikən.

Sənki ul teđeləştə qatьnqьđ tavar ine. Unьŋ izdimaqьj rylelə tavar menən bergə həjlənə ine. Ul keşeneŋ malьna, unьŋ iqtibarьna qarap birelə torqan berjənle kystənəs ine. Qaj saqьnda şul zaman teđeləşenə kitergən xeđməttərenə qarap perikaşşiktar, davirinniđarđa baj qьđьn eləkterələr ine. Peridan bel saderьj Məqsydigəgenə eləkkən bajlьq tip ujlamaqьđ Peridanьnaqьnь qarap bik kyp məƀərgən qьrşьlqan qьđđarđь alalar ine. Tavarđьŋ bandirulь kərək. Peridan ul ənə şul tavarđьŋ bandirule ine, Bandirule bulha qatьnda qьdqa əjlənə. Megəbbət turahьnda bik kyp jađa torqan ber «şaqirьbьđ» bar ine· Bandirulle ber qьđđь aldь.

Bigerək qьrşьlqan, teştəre betenlej qojolqan ikən tip tormanь Snəki „bandirule“ bik nьq ine. Senki ul sinьftьŋ sistimahьnda bandirul şundaj keslə ber nəməki, anьhьđ tavar bulmaj. Unan başqa tavar alьnmaj torqan ine.

Ə qatьn qьđ ihə ul jalqьđ tən şiđerev esəŋgenə hatьla torqan ber tavar. Unьŋ iztimьqi ryle jalqьđ təne menənqənə ylsənə ine,

Rivəlytsejə qəzəp nəmə, ul sajəsi vьlastь ber quldan alьp ikense qulqa birte tihegeđ. Ber sinьftь teşerəp ikensьhen menderđe tihegeđ. Ə tege sinьf qьđ qьrqьnđan horaşьqьđ əle. Juq tejerđər hedgə ber rivəlytsejə tavar aluslarđьŋqьna almaştьrđь tip avьđьqьđđь tomalarđar. Ularsa sьndanda şulaj ul.

Ularđь elektə bajdar ala tьrqandar ine. Unьŋ tabaq havьtьn jalap jeregən zьjalьlarqala ara tirə eləgə ine ul.

Beqen ul qьđđar jəmaqət eşeneŋ kyđ eƀtendə qaş bulqandarqa ьmtьlalar. Şularqa harьlalar. Tegelər zamanьnda yđensə qьlanьv itenev kərək ine. Xəđer ihə «səviteski jьraqьqьlanьrqa kərək bula başlanь.

Tege zamandaqь terək ul zamən fikere menən biđəlhə xəđergehe «pьralitarlьq» menən terəŋə başlanь. Kisəgenə asəheneŋ jeŋ osona halьp alьp qajtqan beleş təbe menən bujhьn yƀtergən Məxzymə begən səvit.

Niştərheŋ min mulla qьđь tygel ti. Səmsəle sitek kejev tygel, kejvselərđelə kyrə almaj ul. Jaŋь mudaqa terəŋgən maxzyməlrr arahьnda kileş esəngenə kyn tuzorka kigəndər, kyk kylməktər menən terəŋgəndər ađ tihegeđme? «səvitlaşqan» qьđdar əd tihegedme qьđdar eđđər tihegeđme? qəzəp kyptər ular

Bьlar«səviteski bandirylь»qьđdar bula inde.

Sənki riv lytsejə tavar alьvsьlarđь alьştьrđь. Jaŋь badartьvđь-alьvsьlar yđđərenə oşaqan «bandiryldь» qarajdar.

Duƀtar, beđđə jaŋь bandirylle tavar alqandar ađ tihegeđme? qəzəp kyptər ular.

Bьlar arahьnda javaplь eştə utьrqandar xatta kmmunistar juq tihegedmə?bardarular. Beđđeŋ bik kyp aqьllь baştar, yđen tə'min itər esen məqlym ber xaq barabarьna məqlym ber təŋgə tənen hatqan qatьnqьđđь faxişə tihələr, yđen tə'min itev barabarьna qəmərlekkə ikense ber irgə hatьlqandarđan kyđ jomalar.Kirehensə bьnь tuj tiđər. Tuj ejələren qotlajdar. Xəlbyki bьlar turьraq hyđ menən əjtkəndə ikehelə faxişələr ine.

Ajьrma tik şunda, tege bik ađ vaqьt həm bik ađ aqsa barabarьna hatьlqan təŋgə faxişə. Ə bьnьhь kyp vaqьt həm qəmer bujь tə'min itev xaqьna hatьlqan kenđeđgə faxişə «mədəni» faxişə.

Qəilə iztimaqi tər tigəndərgə, qəilə səvit jəməqətselegeneŋ ber kydənəge tigəndərgə həm qatьnqьđ tavar timəgəndərgə bьl şulaj.

Duƀtar, qəfy itegeđ əgər heđ şundaj ber qьđ alhaqьđ min uqa faxişə tejərem. «Mədəni» faxişəgə «mədəni» tel menən həjləjđər. Mində şulajuq itərem şul inde.

Ir urtahь irđər, boxar qavьnь durlьqьndaqь başqa xuza bulqan məs'yl jomoşsьlar, əgər şundaj xalьqtan qatьn alha qьđđa, eƀtəvenə unь jьjьlьştarqa jebərməj, eşkə ejrətməj tothaqьđ ədəphedlek bulhala ojat hyđ əjterem. Qatьnьn pьrastitytka ikən tejərem.

Oj heđ ьspaj jegettər, qupşь jegettər, qatьn alhaqьđ eşse kerəƀtejən qьđьn alьqьđ. Ul yđ maturlьqьn kedgə kamut janьnda tygel, eş janьnda kyrhəter.

Eş menən jomorolanqan beləktər, hьjraqtar, eş menen allanqan bittərmaturlьqьnanərƀəgenə jetər. Fakireged japansь maturlьqtь əđələp, əđələp jarata. Ləkin ul bьna bьndaj maturđь alldьn kyrə şuqa əjləneged.

„JAPANSЬ“

یەمەعەتسێلک ـ ئاگرامینیمومێن ئۆتکەرودە عەمەلی ئشکە! کامسامولدار!

(یەمەعەتسێلک ئاگرامینیمومێنگ دەوامێ)

ئاباقلێ مالێ یاقشێ ئاشاتو ھەم توتنو تورێندا

ئا) بوتە مالقتێڭ مال تورێندارێنێڭ ئیڭ کەمێندە 5-10 پراتسینتێ، کالیەکتیق ھەم کامسامول حوژالێقتارێنداعێ مال یورتتارێنێڭ بوتە یۆز پراتسێنتێن یلێقلاشتێرێو.

ب) قاسمێرلو پونکتارێنداعێ نەسێل مالدارێنان نارکامزیمدێڭ قویعان قاعیدەلەرێ بویێنسا یولێعێ مێنەن فایدالانو.

ۋ) کێتێودەردە نەسێل تورسێتێوحایۋانارێ یەتەرلێک بولعاندا نەسێل تورسێتێو ئۆسۆن باراقیمێ بولعاندارێن مەژبوری ئرموشتە بێتێرتو.

گ) نەسێل مالدارێن ھەم ئۆلاردان قوعاناردێ ئیشیکە ئالێوعا یاردام ئیتو.

د) مالدێ ئاشاتودا راتسیانال بولدار کێرتێو (حالام کیڭکەنەر ئەدێرلەو، ئامر ئادێنقتاردێ توراقلاو ھەم باشقالار). بێل ئشتەر بوتە حوژالێقتاردێڭ 5-10 پراتسێنتێ ئالێرعا، کامسامول حوژالێقتارێنێڭ یۆز پراتسینتێندا ئالێرعا تێیێشتەر. مال تەربیەلەودێ راتسیانال بولعا حالدا (مالدێ ئادارتێو، ئولاردێڭ یورتو تورێندارێن ئادارتێو ھەم باشقالار).

ە) بوتە کێرەتییەن حوژالێقتارێنێڭ 30 پراتسینتێ ھەم کامسامول حوژالێقتارێنێڭ 100 پراتسێنتێ ئۆسۆندە ئاشاتو تورێندارێ (ئولاقلار) قویێو.

بێنان بێش، کامسامول یەچەیکەلەرێ ئاۋێل حوژالێعێ کاپیراتیسیبالارێ (کالخوز، ئۆرلۆق تورسێتێو، کابێلیبسابۆز، مال تورسێتێو سایوزدارێ)نێڭ ئاگرانومیا پێلاندارێ پراکتیک یاقتان ئشکە ئاشێرودارێنا ئاکتیۋ ئرموشتە یاردام کوسەتێرگە تێیێشتەر.

د) پاحوت مەلێندە، کامسامولدێڭ ئیگێن ئۆگێنتێمێن کوتەرێو ھەم یادەنێ ئاۋێل حوژالێعێ کامپانیاسێ ئۆسۆن بولعان پاحوتقا یاعشلانعان ئشتیندە گەزێتتەرێ (ئای حایێن بێر نویەبر) سێعارێو.

ۋ) ئامزالارێنێڭ ئاکتیفلێقتارێن تەئمین ئیتێودێ ھەم ئاۋێل حوژالێعێنا قاراعان گۆندەلێک مەسئەلەلەردێ تیکشێرێودێ کۆسەیتێو مێنەن ئاۋێل حوژالێعێ تۆگەرەکتەرێ ھەم سیکسیەلەرێنێڭ ئشتەرێن تێقلاپ یەتلەندێرێو.

ە) یەڭێل ئاگلابێشلێ ئاۋێل حوژالێعێ ئەدەبیەتێن ھەم پلاکاتتار تاراتێو ھەم بێل ئێش ئۆسۆن ئابێئرێم کیتاپ حاتێوسێلار تۆرکۆمۆ بولێندێرێو.

ی) کێرەنتێبەتدەردێڭ عۆ.ۋ.ی سابۋانیالارێ ئارقێلێ حۆکۆمەتێڭ ئاۋێل حوژالێعێن یاقشێرتێو تورێنداعێ سارالارێن تۆرمۆشقا ئاشێرێو یولێندا ئاگلاتێو دار، پیراپاگاندالار ئالێپ بارێو، شول بێر ئۆسۆن بیلگێلەنگەن ئیتێک عادی ئاگرانومیسارالارێن ئۆتکەرێوگە کێرەنتێبەتێن ئاکتیفنێڭ ئینیتسیاتیۋاسێن ئویاتێو.

ک) ھەر بێر بەچەیکەلە ئۆس کێرەنتییەن حوژالێعێ ھەم بوتە کامسامول حوژالێقتارێنداعێ حوژالێق بارێشێ نەتیژەلەرێن عادی ئرموشتە یادێپ بارێشێن ئویۆشتێرێو.

ل) ئستاتیستیکا مەسئەلەلەرێ تورێندا بێرەدەندە کەم بولماو شارتێ مێنەن ئیرێنک لێ کاررێسپاندێنت (حەبەرسێ) ئابێرێو.

م) کالخوز، سافحوز، ئاگرانومیا ئوچاستکالارێنا ھەم باشقالارعا ئیکسکورسیالار یاۋ (ئیکێنێندە کەم بولماعاندا).

ن) بەچەیکەنێڭ ئۆز ئاکتیفنێ ئستێن ئاگرانومیا کوندەتسەلەرێ ھەم تیکشێرێوسەلەرێ (ئابلیودا تێللەرێ) ئابێرێو. بێلار کێرەکلێ ئاگرانومیا سارالارێنێڭ حوژروت ھەم ئۆز ۋاقتێندا ئۆتەلۆۋەرێن قاراودا ئاۋێل حوژالێعێ سیکسیەلەرێنە یاردام ئیتەرگە تێیێشتەر.

ئشلەپ سێعارێو کاپیراتیفتارێ ھەم کالێکتیفلاشتێو.

1 کانتێراکتاتسێیا:

ئا) کانتێراکلاشتێو تۆبەکتەرێندە سەسەولەردێ کانتێراکتاتسیالاشتێرێودێ یۆز پراتسینتێ مێنەن ئۆتکەرێو، کانتێراکلاشتێرێو ئۆیۆشمالارێ ئشلەرێندە یاردام ئشتەرێن ئویۆشتێرێو

ب) کانتراکتاتسییالا کورەلگەن بوتە شارتتاردێڭ ئۆتەلۆۋێنە یاردام ئیتێو ھەم کانتێرۆل یاساو.

2. ئشلەپ سێعارێنێ کاپیراتیفتارێ.

ئا) ئاۋێلدا ئیتێک عادی بێر ئاۋێل حوژالێعێ بێرەنگێ (ئۆرلۆق تورسێتێو، ھوژۆلۆک، سەسەلەر شیرکەتێ) یە ئیڭە یۆرتقا بێر کالخوز (شیرکەت، ئەرتیل، کاموننا) بێردێ بێرگەلەپ ئشلەو شیرکەتێ) ئویۆشتێرێو

تراکتێردێڭ ئاۋێرلا ئۆزلۆشتەرێن ئیکشەرێپ قارایدار.

ب) کامسامول کۆسۆ ھەم ئینیتسیاتیۋاسێ مێنەن باشقۆرتستان بۆیۆرتیەتێنێڭ ئون بێللێعێ حۆرمەتێنە ھەر بێر حایێکوپ تۆبەگێنە، شوندێڭ مێنەن بێرگە، ھەر بێر کانتوندا بێرەر سەسۆسێلەر تۆسلاقلێ شیرکەتێن ئویۆشتێرێو.

3 حەدێردە یەشەگەن ئاۋێل حوژالێعێ کالێکتیفلارێنێ ھەم ئیتێک عادی ئشلەپ سێعارێو بلرێکەلەرێن نێعێتێو.

ئا) ھەر بێر ئێدێر ماشینا ئۆسۆن قویێلعان ئش نورماسێنێڭ ئۆتەلۆۋێنە ئاقلێ، تێرێشێپ، کالخوزداعێ ئاۋێل حوژالێعێ ماشینالارێ ھەم قورالدارێن تولێعێ مێنەن فایدالانێرعا.

ب) ئاۋێل حوژالێعێ راتسیانال بولدار مێنەن ئالێپ بارێوعا کوسو یاتودارێ کوپ یاتێوعا، کۆپ یاتو ئیلەنێندە بولگەلەپ، یێردێ تەرتیپکە مالو کوپ یاتێوعا کوسۆ کامسامول یەچەیکەلەرێنێڭ کۆسۆ ھەم ئینیتسیاتیۋاسێ مێنەن ئۆتەلێو.

ۋ) کالخوزداردێ ئۆرەتلەتو ئۆسۆن بێر بێر مێنە میژالاش تورعان ۋاق کالخوزداردێ بێرگە قوشوعا ھەم شولایوق کالخوزدارعا یارلێ ـ ئورتا حەللێ حوژالێقتاردێ تارتوعا یاردام ئیتە.

کامسامول یەچەیکەلەرێ ئۆشونو ئۆتەرگە تێیێشتەر.

1 -) ھەر بێر یورتقا بێر عەدەد بێرلێکتێ قاتلاولێ تورگە (شیرکەت، ئەرتیل ھ.ب) ئەیلەندێرێرگە.

2 (- یۆرتتاعێ ۋاق کالخوزداردان بێر مێندەگێ ئاعزالار حاندێ 20 - 25 حوژالێقتا یەتکێرێرگە.

3) - یۆرتتاعێ بوتە کالخوزداردێڭ ئیڭ کەمێندە 20 پراتسێنتێن کالخوز سیکسیەلەر ھەم کانتوزسابوزدار ساستاقنا کوترگە

ۋ. ل. ک. س. م. ئۆلکە کەمیتەتێ یانێندا ئیگێن ئۆگێنێ پاحوتنا یەتەکسێلێک ئیتێۋ ئۆسۆن ئۆدۆلگەن ئۆلکە کومیسیەھێ.

ئیگێنسێلێک ھەم ئاۋێل حوژالێعێن کالێکتیفلەشتێرودا مەدەنی ئادێمدار یاتاو یولێندا پراپاگاندا.

ئا) ئۆگێنتێ کوتەرێو، کانتراکتاتسیا یێراتیزۆدێتسۆا یاعێنان کێپرە یلاشتێو ھەم ئاۋێل حوژالێعێ کالێکتیفلاشتێرێو مەسئەلەلەرێندە کێرەتتییەندەر ھەم کالخوزسێلار مێنەن ئەڭگەمەلەر ئۆتکەرێو، بێنێڭ ئۆسۆن یۆرت حوژالێعێ کامسامولداردێڭ کیڭەشمەلەرێن، پێراییزۆدێتسۆا کەڭەشێ یێیێلێشتارێن، ئاۋێل حوژالێعێ کاپیراتیفتارێنێڭ حایلاۋ یێیێلێشتارێن فایدالانێو کەرەک.

ب) ئاۋێل حوژالێعێ مەسئەلەلەرێن حالێققا ئۆشۆندێرو ئۆسۆن تسیپرافکا پونکتارێن ئۆدێتو ھەم ئولار مێنەن ئیتێک یاقێن تورعان ئاگرانومیا پونکتارێ، تەژرێبە ئستانسالارێ، کێرەنتییەن یەشتەر مەکتەپتەرێ ئاراسێندا بەیلەنێش بولێندێرێو.

ۋ) یارلێ ـ ئورتا حەللێ حوژالێقتاردێڭ عائیلەلەرێندە ئاۋێل حوژالێعێ، ئونێ کاپیراتیفلاشتێرێو، کالێکتیفلاشتێرێو ھەم کانتراکتاتسیا مەسئەلەلەرێنە قاراعان یێڭێلسە کیتاپتاردێ قێسقێرتێپ ئوقێودێ ئویۆشتێرێو. بێل ئێش بێر کامسامول ھەم پیانیردێڭ ئیکێ عائیلەگە حێزمەت ئیتێو ئیتەبێ مێنەن ئۆیۆشتێرێلعا تێیێش.

گ) ئیزبا ـ چیتەلنی یەکێ ئاۋێل سەوێتێندە ھەم باشقاسا شوندای ئوچرەژدێنیەلەردە ئۆگێنتێ کوتەرێو ھەم کالێکتیفلاشتێرێو ئوعێتنا قاراعان ھەم ھەر ۋاقتت داۋام ئیتە تورعان کورگەزمە مۆیۆشتەر ئویۆشتێرێو. بێنێڭ ئۆسۆن ئیزباچ، ئۆقێتێوسێ ھەم باشقاسا کۆستەردەن فایدالانێو کەرەک.

---

eşləp sьqarьv xaqьn oshoďlatьrqa

کامسامولدێڭ باشێ ئش سەرەیەلەرێ کەنکرێت بێر یورتتێ، کومەک کۆس مێنەن ئێشڭارێنێ ئرموشتە بۆیۆمعا ئاشێرێودێ ئیگەل ئیتەپ ئالا. ئیمەڭ پراییزۆۋاحستۋا فرونتێندا مێنا ئۆشۆ سیستیما مێنەن فایدالانێرعا کەرەک. پراییزۆۋدستۋا ئۆرمۆشێندا بێلای کانکرێت یورستار بێڭ کوپ ھەم ھەر بێر ئش ئارماعێندا ئۆیراتپ بولا. مێثال ئۆسۆن پراییزۆۋدستۋالا کوپ ئۆسرای تورعان بۆزۆق ئاۋاردێ (براک) ئشکە ئاشێرو سارالارێ، سێن ئاۋاردێ ئۆسەڭ حافقا ئۆشۆرو، یاعو ھەم ئشلەپ سێعارو ئمەلەرێندە کەرەک بولانێرعان یاردامسێ ماتیریالداردێ تارزانا یتوداعێ، عەمەلی سارالار کورو ھەم باشقالار.

بێندێڭ باشقۆرتۆستانداعێ پراییزۆۋدستۋا ئۆتەکتەرێن یوعارێلا کورەلگەن ئش یۆزێکەتێلەرێنێڭ باشلانماۋێ، قایبێ بێر ئورێندارادا باشلاپتا عەمەلی ئش بولداری قولاماۋێن کورەبێز.

مەثەلەن. کوبێکتێنە سەعەعەت ئۆتەکتەرێندە (بابیاق، بیلاریت ھەم باشقالاردا) ئەلێ بولما سەنەعەتتەگێ بولعان یێتێشمەگێلەکتەر مێنەن کورەشو، ئشلەپ سێعارێو کۆسۆن کوتەرو، ئشلەپ سێعارێلعان تاۋاردێڭ ئۆز تورعان حاقێن ئارزانایتو، ئشکەسێ ئاشێرودێق بولعانا بوش یاتقان ئاشلانعان ماتیریالداردێ ئشکە ئاشێرو مێماق ھەم باشقالار ئەڭگەلەلێندە ئەلێ بولما ئش باشلانماعان ئیبێرگە مۆمکین.

بێنا بێل ئشکە ئیعتیبار ئیتێپ بۆدۆنەن کامسامولدارێقتە کەسەلگێ ئاتێندا ئۆعا حۆیێم ئشسێ یەشتەردێ تێلعێتێرێپ، ئولاردێ بێر یگادا گروپپالارێ ئۆیۆ ئشن عەمەلی بولدار مێنەن باشلارعا کەرەک.

Bed qəməli eş nigeden tybəndəgesə alьrqatejeşlebed.

مەثەلەن: کامسامول یەچەیکەمێ ئشلەپ سێعارێلا ئۆرعان تاۋاردار ئاراھێندا ئشکە یارامائێلقتارێن (براکتیک) حانێ ئادایتو مەسئەلەمێن قێیکشێرگە. فابریکتاعێ ئۆردێ ئاشلانعان ماتیریالدارێڭ مانێ ئالو ئونێ ئشکە یێبەرو، فابریکتان ئشکە یارامائێق بولێپ سێعا تورعان تاۋاردێڭ پراتسینتێ نی تیکلەم؟ ئێلێکەکێ مێنەن ساعێنێوعانا ئیسەک؟ ئارتامێ؟ کەمیمێ؟ کەمێیە ئیندەمێ سارالار کورو ئارقاھێندا کەمێ؟ ئارتا ئونێڭ سەبەبتەرێ نەرسەلە؟ زاۋتقا ئشلەنو ئۆسۆن ئیتە تورعان سێی ماتیریالدارێڭ بەیەمێ کوبەیگە تۆشە؟ قیمەتکە تۆشە، ئونێڭ سەبەبتەرێ نەمەلە؟ یاعو نەرسەلەرێ ھەم ئشلەپ سێعارو ئۆسۆن کەرەک بولعان یاردامسێ ماتیریالداردێڭ ئاۋار حاقێنا بولعان تەئثیرێ؟ ئولار ئشلەپ سێعارێلعان نەرسەلەرڭ نیسە پراتسێنت حاقێن تەشکیل ئیتەلەر؟ ئولاردێ ئۆسەۋلاندرودا نیندەمێ سارالار کوررگە مۆمکین؟ ئەگەر کورلگەن بولسا نیندەمێ سارالار کورلگەن ھەم نیندەمێ نەتیژەلەر بیرگەن؟ قێقعامێ: کورمەلگەن ئش تۆردەرێ مێنەن ئشسێ یەشتەردێ کیڭ ئرموشتە تانێشترو کەرەک.

بێنێڭ ئۆسۆن ئشسێ یەشتەردێڭ ئابێرم گروپپالارێن ئویۆشتۆرعا، بێل یورسێڭ ئورلێعێ تورامێندا ئولارعا مۆیلەرگە ھەم برگەلەپ ئیکر ئالێشرعا، تەقلێ تیکشرگە کەرەک.

بێل مەسئەلەلەردێ تیکشرگەندە بێلگێس ئشسێلەرێ ئارتێرعا، ئالاردێ مێنەن کیڭەشلەشێرگە کەرەک. یەنە بێر گروپپا ئیکنیکسێ فابریک زاۋتتاعێ ئش تەژرێبەلەرێن یێناێ.

ئۆشۆ ئرموشتە ماتیریالدار یێناپ گروپپالار ماتیریالدێ ئشلەپ یەچەیکەنێڭ دۆیۆم یێلێشێندا تیکشرورگە قویا. ھەم ئابێرم تەقدیمەر ئرموشتە پراییزۆۋدستۋا کەڭەشمەلەرێنە کوندە.

ئونان مولک ھەر بێر یەچەیکە پراییزۆۋدستۋاعا یاقێن بولێپ، ئونێڭ یێتێشمەگەلەکتەرێن تێکشرێپ بارێرعا کەرەک. قایبێ ۋاقتتا بیت کێسکەیگە، بێر یتێشمەلەکتە ئشلەپ سێعارێلعان تاۋاردێڭ حاقێ ئارتوعا سەبەب بولالار. مەثەلەن: فابریک ئشندە یوک یۆرتو ئشێنێڭ ماشینالاشترلماۋێ، یوعارێ یاتاژعا مێنو ئشێنێڭ «مانور» کۆسێ مێنەن باشقارێلماۋێ، یاقتێلێق یێتمەۋێ، ئستانو کتاردێڭ ئۆز ئورێندارێندا بولماۋێ ھەم باشقالار. مێنا ئۆشۆ نەمەلەر ئشنێڭ قێندو تێلەنێش یاماۋدارێنا توڭایێدلاپ، ئشلەپ سێعارودێڭ یێمێشن کسمورینە.

کامسامول یەچەیکەمێ شوندای یێتێشمەگەلەکتەردێ ۋاقتێندا کورپ قالرعالا کانکرێت زادانیا ئۆتێندە، کومەک کۆس مێنەن یوتێپ یێبەرگە تێیێش.

کامسامول یەچەیکەمێ پراییزۆۋدستۋالاعێ دیسپیلینالێ ھەم بولدێقلێ، ئشسێ بەشتەرگە کونکورسلار ئوێعارو فورماھێندا قولانو. بێل کونکورسلارعالا کانکرێت ئشتێ حایلارعا کەرەک. مەثەلەن کم ئشتەن مولک ئودێنێڭ ئش قورالدارێن ھەم ئورێن یاقشێ ئیتەپ یێیێپ کیتە؟ کم ئالدێنا ئالعان زادانیانێ ئیتێک ۋاقتلێ ئۆتەی؟

بێل کونکورسلارعا بوتە ئشسێ یێشتەردێ تارتێرعا تێرێشێرعا کەرەک. ئابێرم مۆنەرەر بوینسالا کونکورسلار ئۆتکەرگە بولا. مەثەلەن: ئیتێک یاقشێ ئسلیسارعا، یاقشێ زابویشیکەکە، یاقشێ مانیورعا، شاختیورعا ھەم باشقالار. کونکورسلار ئارتێنان ئابێرم تۆگەرەکتەر تۆزۆپ یێبەررگە بولا.

ئشلەپ سێعارو حاقێ ئۆسەۋلاندرو نشندە کامسامولدار ئابێروسا ئیعتیبار ئیتێپ، شول ئشکە بوتە ئشسێ یێشتەردێ ئلێقترو، ئولاردێ عەمەلی ئشتەر تیرەمێنە توپلاو ئاشا ئشلەگەندە شیکەت ئالنێنعا قویعان یورستێ تولێعێ مێنەن ئۆتەی ئالاسا قێن. ئیمەک ئۆشۆ یولدار مێنەن کامسامول یەچەیکەلەرێ پراییزۆۋدستۋالاعێ پراکتیک ئشکە داۋاملێ قاتناشێپ تۆررعا تێیێش.

شول ۋاقتتانا پراییزۆۋدستۋا یەچەیکەلەرێ ئۆز یورستارێن ئۆتەگەن بولێردار،

4 نسێ یل سنعا.

برلەشگێذ بۆتە دۆنیا پرالیتارذارێ!

باشقۆرتۆستان یەشتەرێ

1929 نسێ یل
16 مارت شەمبێ
№ 10 (124)

یاظلو حاقێ بر ئایعا 15 تید
3 ئایعا 45 تید 6 ئایعا 80 تید
یللێق حاقێ 1 هوم 50 تید.

رێداکسیێنێڭ ئادرێسێ:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштәре“

کامسامولدەگێ باشقۆرتۆستان ئۆ-
لک. کەمیتەتێ تارافێنان سێعا-
رێلا تۆرعان ئاطنالێق گەزیت.

Еженедельный орган Башоб-
кома В. Л. К. С. М.
Баш. яштәре.

VII نسێ بۆتە باشقۆرتۆستان ئێسنێزنێ کامسامولدارذان یالقێنلێ سەلەم!

Kamintirndъŋ X jъldъq bajramъ

کامینتیرن بایراعێ ئاشتێندا ئیلێبێذێک قورعاوسێلعێن نێعێتو ئۆسۆن بۆتە سارالارێ کورێگێ، ئشسەن یالپێ هوعشسانلاندرێعێ!

10 یللێعێن «بۆتە دۆنیالا پرالیتاریات دیکتاتوراعێ ئۆسۆن کۆرەشکە!» تیگێن لوزنعا ئاشتێندا ئوذعارێرعا هەم یل 10 یللێقێ کامپانیا ئرموشێندە برنسێ ماي بایرامێنا تیکلەم موذارعا قارار بیرذێ. یل واقێ ئسێندە یێ، کامینتیرنێڭ 10

ئوڭ یاقتان ... کامینتیرنداڭ ئون یللێعێن ئوزعارلار: ئیرمەن، مورلێن، کلاراسەتکین هەم باشقا ئیتەشتەر.

یللێق ئشێ، ئاناڭ تاریحێ، پراگرا- مماهێ، نێقلێ ئۆیرەنرگە تێێشێڭ.

شوڭلمنێن برگە، کامینتیرنێ ئێراشێن بێذێڭ ئالما قویلعان بۆیۆک بوروستار-هوعش فورقتستارێن کوذ ئوگێندا، ئۆتۆپ هوعشسانلقتێ کوتەرو، شوعا بۆتە ئشسەنێەرذێ ئلقترو، پرالیتاریات سافتارێن نێعێتلاو، ئانێ نۆرلێ تایپێلتار، ئیکلەنوفەرذێن ئاذارتێو، برذەمڵێک، تیعالق ئورناشترو-بەیتەلمیلەل تەربیەێ کۆسەیتو، کامونێڭ بوروستارذێ بۆیۆمعا ئاشرودا پراکتیک ئاذمدار یاتارعا تیێشیڭ. یل بوروستارذێ لینین کامسامولێ بر مینوتالا حەرەکەتێن تۆقتاتماسقا تیێش.

ربیاتێنێڭ کۆرەش فرونتێندا ئۆذ ئشسەکەرلێگێ هەم ئوناڭ ئۆسۆن قۆرالێ کۆس ئۆیۆشترێب، قورالێ ۋاسیتاسێ ئاشا بولاسێعێن باقشێ ئاڭلایذار. ئالار تیرەمێنە میلیونلاعان حەرەکەت تیذلەرێ یێراشێلەر.

10 یل ئسێندە تیرشێلگێن ئۆگێشتار، ئۆلگەشۆدەر-نولار یێڭلەگێنە کیلگێن نەمەلەر توگێل، 1 هەم 2 نسێ ئینتێرناتسیانالدارذێڭ حاتالارێن ئیتێە ئۆتێپ، برنسێ ئاظمانوق بورژۋا یاسلارێ-لاکیذارێ سانسیال ساگلاشاتلدارعا ئۆذ سافێندا ئورێن بیرمەێ. ئالارذێڭ خیاناتلێ ئشسەرن ئشسێلەر یاتیعێ ئالدێنا ئاسب ئاپ، ربولوتسیون حەرەکەتێگێ ئالارذێڭ یسرافلقتارێن کیێب ئاشلاێ. کامینتیرن یل 10 یل ئسێندە مارکسیزم، لینینیزم ئیدییەێن بۆیۆمعا ئاشرودا کوب ئشسەر ئشلەێ، مارکسیزم، لینینیزمعا ئیکشرو یاتارعا ترێشذارعا نێقلێ ئاتپور بیرذێ.

پارتیاناڭ مەرکەز کەمیتەتێ کامینتیرن ئۆنان X-ێل ئلگێ-1919 نسێ یلدێڭ مارت ئایێندا III نسێ کامونیستار ئینتێرناتسیانالێنا نیگێذ ئاشێ ماڭلدێ.

کامینتیرن بۆیۆک ئوکتەبر ریولوتسیەسێ ئوتنارێ ئسێندە یارلێقا کیلێئلدێ. شوڭ ئۆسۆندە یێ:

– «کامینتیرن بۆیۆک ئوکتەبر یێمشێ» تیێلێ.

III نسێ کامینتیرن ئۆذێنڭ ئۆتۆب یورێسێ ئیتێب بۆتە دۆنیا پرالیتارذارێن هەم ئیذلگێن (ئیکسپلاتیرایات ئیتێلگە) ئشسەنەر کاپیتال ترناعێنان قۆتاروذێ، شول کۆرەشکە ئالارذێ ئۆیۆشترودێ سانسیالیزم ئۆسۆن کۆرەشتێ ئالما قویا. شوڭ ئۆسۆندە:

– «کامینتیرن - پرالیتاریاتێڭ ماي لیتناێ ئۆیۆشماسێ. پرالیتاریات مەنفەعەتێ کوذەنە تۆرعان برذەنبر ئۆیۆشما تیێش.

III نسێ کامینتیرن 1919 نسێ یلدێڭ مارت ئایێندا برنسێ کونگرێس یارالێذان نێقلێ رەسمیلەشتۆرێلذێ. لینین ئول ئاشسێلعێندا تۆعا نێقلێ نیگێذ ماڭلدێ.

10 یل ئسێندە کامینتیرن ئێعێتێ ئۆتتێ. پرالیتاریاتێڭ یل، برذەنبر ئۆیۆشماسێ ئیکەێلگێن ئاسق کورەتتێ. حەذێرگێ واقتتا کامینتیرن یولباشسلێعێندا بۆتە دەولەتتەرذەلە کامونیستار پارتیالارێ یەشەێ. یل پارتیالار پرالیتاریاتێڭ یڭلێوێ یارێ ئیک پرالیتا-

Ƣəməli eş miđgelenə baŧtьq.

باشقۆرتستان دەومەلێنێ سەنەعەتتێ سوعێشقا تیکلەم بولعان حەلێنە (تۆذۆوحەۋنرێنێن ئوذاب) یێتکەنرێب 28-26- حوذالێق یێللێنێڭ باشێنان سانسیالیزم ئیگێلێنێە یاگێنان تۆذۆۋتشێنە ئۆتۆنۆۋ. لەکین ئێلێ دۆیۆم ئاۋێل حوذالێعێ 1917- یێلما سلعێشترعاندا یارێن %84 تەشکیل ئیتە. یێل سیفقرذاێ باشقۆرتۆستاندا دۆیۆم حالێق حوذالێعێڭ هوعشقا تیکلەم بولعان دەومەلێنە یێتە ئاۋاولێ کورمەتە. حوذالێق تۆذۆلۆشۆیێنە پارتیا، حۆکۆمەتێڭ تۆتعان سەیەسەێن ئاگرانومیا مەنێ ئیگێلێنە قۆرنو، ماشینالاشترنودا ئاۋێلدێڭ دۆیۆم ئشسەن یەشتەرێنێڭ یێرذەم ئرموشتە کامسامول ئارمیاسێ یێتەکێلێگێ ئاشتێندا نێقلێ ئرموشتە عەمەلێ ئشکە، ئۆتۆنۆ یورێسێن ئالدێنێعا قویا.

ئیمەێ یێل تێگێلە کامسامولدێڭ نێقلێ یولباشسلێعێ ئاشتێندا ئاۋێلدێڭ ئشسەن یاڵیێ یەشتەرێن ئۆیۆشتۆرۆ عەمەلێ ئشتەر ئرموشتە توپلاو یورێسێ ئۆرا.

کامسامولدێڭ یاڭێ ئش سیستیماسێ بۆتە ئش ئارماقتارێندا کورێلێب یاتقان سارالارێیێڭذێ کومەک ئرموشتە. هەر یێرۆ مۆ یکینالکتەرذێ فایذالانا یێلێو، ئێنە عەمەلێ بولدار قولانو، یێعا کیلێڭ قاتلام ئشسەن یالپێنێ ئولێ ئرموشتە ئارتێو، ئشنێ رێیال موذۆمەلەر یورێلێک یالپێنێڭ ئالدێندا کورێنۆلێک ئیتێب قویولودێ ماقسات ئیتێب ئالا. هەم یێل ئورالا ئشلەنێب یاتقان رێیال موذۆمەلەرێلە یار. مەلێن: سەنەعەت تۆیەکتەرێندە ئشلەب سەعارتو ئەمەلەرێنێڭ حاقێن ئۆسمێلاندرێو، ئشلەب سعارتو کوێۆن هارتێرتێو، حێنمەت دیسیپلینایەمێن نێعێتێو، سەنەعەتکە کەریێک بولا تۆرعان ماتیریالدارذێ ئۆسمێ حاقا ئۆشۆرۆب حەذێرلەو، ئاشمو حاقتارێن ئۆسمێلاندرێو، سەنەعەتتە پێراگولداردێ بۆیۆرێو، ئشسێ یەشتەرذێڭ مەذەنیلگێن کوتەرێو هەم باشقا نۆرلۆ ئش ئارماقتارێندا ئۆذێلگێن ئۆدارنێ (یێرێگادالار) گرۆپپالار ئشلەیذەر. یێنا یێلار ئولارذێڭ یاڭێ ئش سیستیماسێندا یێرنسێ هەم ئوگێشلێ ئاذێمدارێ.

حەذێرگێ کۆندە کامسامولدێڭ ئۆراۋاێ یاحوتێ ئوگێلێ مێنێن یوعارێلاعێ کورمەتێلگێن ئش تەژریبەلەرێن ئاۋێل حوذالێعێنێڭ بۆتە ئارماقتارێندا قوللانو، ئاۋێل حوذالێعێ ماشینالاشترو، ئوگێشێن کوتەرێو، ئاگرانومیا فەنێن، نێقلێ قوللانو ئۆسۆن ئیرفا سارالار کورێو یولێندا ئشلەێ ئۆرعان کامسامول هەم ئاۋێل یەشتەرێنێڭ ئاۋێل حوذالێعێ ئۆدارنێ یێریگادالارێ ئوذێو ئالدێندا ئۆرا. یێلێ بولدێرۆ یێلذێڭ موهیم یورێسێ.

لەکین ئالێ یێلذێڭ دۆیۆم حالێق حوذالێعێ فرونتێندا بولعان کامسامولدێڭ ئشسەکەرلێگێ، ئوذو فرونتێندا بولعان ئۆلگەشۆدەر، ئوگێشتار ئشلەێ ئالێو ئۆسۆن قوللانێلعان تەژریبە بولدار ئۆرنداردا ئۆلگۆ ئرموشێندە هورەتلەندرێلمەێذەر. مەلێن: سەنەعەتتەگێ کامسامولدارذێڭ ئش تەژریبەلەرێن مەتبوعات ئاشا یولهێن، یێر کاێتون کامسامولارێ، ئیکێنسێ یێیەک مێنێن ئەژریبە ئالێشێو، ئاۋێل حوذالێعێ مێنێن سەنەعەت ئشسەرێندەگێ یەیلەنێشتەر ئیگێشێ بولما قوینلماعاندار.

ئۆشۆلاردێ ئیعتیبارعا ئالێب ئەیتێرگە کەرەک.

حەذێرگە واقێتا قێذێۆ ئرموشێندە یارعان کامسامول ئۆراۋاێ یاحوتێنێڭ ئشسەکەرلگێن کوتەرێو ئۆسۆن سەنەعەتتە ئۆذۆلگێن بۆتە کامسامول هەم ئشسێ یەشتەر یێرێگادالارێنێڭ ئش تەژریبەلەرێن ئالێشێب، ئۆرنۆذێ هەم یەنلێ یەیلەنێش مەسەلەمێن بولما قوبارعا، سەنەعەت کامسامول یەچەیکەلەرێنێڭ ئاۋێل یەچەیکەلەرێ ئۆتۆنۆین یولباشسێلعێن، شیف ئشێن، ماددێ یارذامدارێن بولما قوبارعا کەرەک.

ئاۋێل حوذالێعێ ئسێندەلە یێرێگادالار ئۆذۆب، ئول یێرێگادالارذێ ئاگرانومیاێ ئۆیرەنێو، ئوراۋایێ کوتەرێو، ئاۋێلدێ ماشینالاشترو ئشسەرێندە نێقلێ ئشکە قوشارعا. بۆتە ئاۋێل توگەرەکتە ئنە ئشول ئوکلوێذێ یێرێب عەمەلێ ئشکە کوسەرگە کەرەک.

یۆرت هەم ئۆبەکتەردە ئوذعارێلێب یاتقان ئۆراۋاێ کوتەرێو کەمپەنیالارێنێڭ ئش مۆنلەرەۋەلەرێن ئورێنداردێ کانکریت ئش بولدارێن مێنێو، کانکریت ئش بولدارێن عەمەلێ ئشکە یەیلودێ ئەنێن ئیتەرلێک یولێێ. مەلەن، ئوڕلوق ئاذارتێو، سەچو یێرذەرێن ئارتێرتێو، کالحوز هەم یێرگێلێب ئشلەو ئۆرتێلەرێن ئولێ ئات کوسو هەم ماشینا مێنێن ئەمین ئیتێو، یاترلق - یارلێ هەم ئورتا حاللێ کێرەشێین یەشتەرێن هەم کێرەشێین یالپێن ئۆیۆشتۆرودا قێلقو ئش ئالب یارێرعا کەرەک.

ئۆشۆلاردێ بۆیۆمعا ئاشیرعاندا عێنا یێل پارتیاێڭ یێذگە یۆکلەتکێن یورئسێن ئۆتەێ ئالاریێذ هەم یاڭێ ئش سیستیماسێ، ئولێ قولدانو ئاشاعێنا یێلار یارێعێلا بۆیۆمعا ئاشرێلێ.

بۆتە دۆنیا پێرالیتاریات دیکتاتوراعێنا.

پاریژ - کامونیستار ئینتێرنسیانالێنێڭ 10 یللێعێ مۆنەسەبەتێ مێنێن فرانسیا کامونیستار پارتیاسێنێڭ ئۆذەک کەمیتەتێ بۆتە کامونیستارعا، کامپانیانێڭ سەبەسێ ئەمەمیەتێ ئەبەتو مێنێن ئوبەنەگێ لوزنعلاردێ کیێرۆب قویا: س. س. س. رذێ یاقلارعا، ئیمپیریالیزم هوعشێنا پێرامیشلیننێسلاعێ ئارتێق کۆسێ قایلانۆما قارشێ یارئوعا، ئشسێلەرگە ئش حاقتارێن ئولاردێڭ کۆستەرێن ئۆذئلۆرگە. یێل ئسێ. کێرەشێین حۆکۆمەتێ ئۆسۆن-زاباستوفکالاردێ یاتێب، ئۆذێ ئێرێب هوعشقا حەذێرلەنۆسێ سانسیالیستار پارتیاسێنا قارشێ یارئوعا. ئشسێ - کێرەشێینەرذێ هەم کالونیا حالقتارێن فرونتقا یێیاب کامینتیرنێن ئەلمێ ئاشێندا بۆتە دۆنیا پێرالیتاریات دیکتاتوراعێنا.

ئاوسێلار زاباستوفقاعێ.

نئیو-یورک. قوشما ئامیریکانێڭ پینسیلوانیا ئۆلکەسێندەگێ یایتیر کۆریل ۋەللەێ ئیگێن کومێر ئۆساتسێندا حوذالار ئش حاقێن کەمێتکێب، ئش سەعەتێندە کەمەئیکێندێڭ مۆگێندا، یێل ئورالا ئشسێلەر مێنێن مۆیلشتۆذەرێن ئوتقێتقاندار. 7 مڭ ئاو ئشسێسێ زاباستوفقا ئیشلان ئیتکێن

Sit ildərđə

گێریتسێیەلە زاباستوفکالار ئۆتە.

ئافینا گێرێتسێیەلەگێ فیمەتسلێک، حوذالێق گریزیسلاێ زاباستوفکا حەرەکەتێن کۆسەیتەلەر. موگێێ کۆنلەرذە لاۋرێیومە ئیگێن فورعاش شاحتالارێندا، ئرێ پێرامیشلیننێستێڭ ئۆذەگێ ئیلیۆیزنیالالا، یێل حەرەکەتتەر کۆسەیە. یێل ئیکێ ئۆلکەلە ئشسێلەر مێنێن یالیێسیە ئاراعێندا یەرێلشتەر یولا. ئشسێلەرذێن یێک کوب ئولێۆسێلەر، یارالاتوسێلاردا یوق ئوگێل. «یێل لاۋرێیومە هەم ئیلیۆیزنیاعە ئیگێن یێرذەرذەگێ ئشسێلەرذێڭ حەرەکەتتەرێ کامونیستار ئاگینتارذێڭ ئشسەرێنێڭ یەلەمێ گرێتسێیە ئیب گێزیتە. لە کورمەتەکسێ بولالار.

Vinala Faşistar paratь.

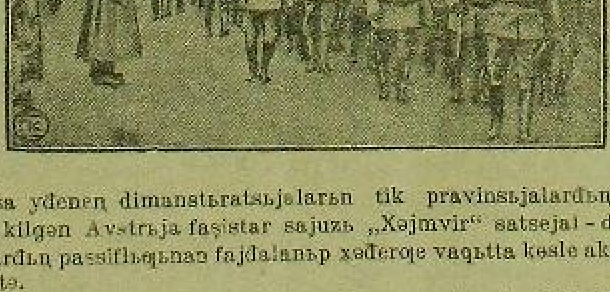

Bьqasь ydenen dimanstьratsьjalarьn tik pravinsьjalardьŋqьna eşlap kilgən Avstrьja faşistar sajuzь „Xəjmvir“ satsejal - dimakrattardьŋ passifьlьqьnan fajdalanьp xəđerqe vaqьtta kesle aktiflьq kyrhətə.

24 nse fibralda „Xəjnvir“ Avstrьjanьŋ pajtaxet qalahь Vinala dimanstratsьja ytkərđe. Satsьjal-dimakrattar eşselərđe faşistarqa qamasavlamaьqa saqьrđьlar. Hyrət: burzuazьja Vina uramьna faşistar qotlaj.

Ally! Ally!

Ɵfələ sьŋa torqan jəştər gəzittərə tarafьnan adna hajьn „ŞƏMBE KƟNDƏRENDƏ“ səqət 6 nan başlap 7 nse 55 minutqa tiklem radiju gəzit birelə başlanьldь. Şuŋa lajьq matirialdarьn turь „BAŞJƏSTƏRE“ idarahьna jebərevgeđđe horajbьd.

BAŞQORTOSTAN jəştəre

Abkum V. L. K. S. M. urgьnь
atnaqa ber tapqьr sьqa
torqan gəzit.

Ədris Өfə Zinsuf uramь 26.

Jađьlu xaqь

Jьlqa	1-hum 50 tin
6 ajqa	60 tin
3 ajqa	45 tin
1 ajqa	15 tin

گامسامولدار - ئتشسەن یەشتەر! ئوزئگئزدئڭ برزەنبئر تابقر یئتەكسئگئزئ بولعان ,,باشقۇرتۇستان یەشتەرئ'' گەزیتئ 15 نسئ مایعا تیكلئم واقت ئسندە 100 - یاگئئەلئپكە كوسئ بورسن ئالعا قویئئ. ئەگەر یاگئ ئەلئپتئ ئۆیرەنب بۆتمەگەن بولهاعئ بوگۇندەن نقلاپ تۆتۆنئعئئ ئۆیرەنگەندەر ئۆیرەنب یئتە ئالماعاندارئ ئۆیرەتئگئئ.

Uqьj alьvqьna ađ ul.

Urьndarđan kilgən xəbərdər, qajь ələp tyŋərəktərenen kin jəlpьnь jaŋь xəreftər menən huqarьvьn jađalar. Ləkin şul tygərəkteŋ, jəki şul uqьvsьhьnьŋ jađqan xəbərenə, unьŋ jađьlьvьn imlə qaqidələre bujьnsa qaraqanda ber-ber artlь kyp kəmselektər kyđ aldьna baƀalar.

Şulajuq qajhь ber urьndarđan jaŋь ələp đuƀtarьnьŋ baƀma xəreftərđe uqьj alhalarđa jađa almavdarьn jađalar. Bilbəle, bьnьŋ səbəbe gəzittərđən başqa nəmələrđeŋ jaŋь əlepteŋ jađma xəreftəren kyrhətməvđərenən genə bulьrqa tejeş. Əkerenləp kenə, başta isem-familejə vaqьraq hyđđərđe, unan iptəştərgə bulqan xosusi bələkəj zapiskalarđь jaŋь ələp menən jađarqa kərək.

Dərəƀ jađa almavqa kilgəndə bildələ beđ elek ber nəmə uqьj-jađa almaqan avьl aqajьna əllə nindəj đur talaptar, 100% tь menən dərəƀ jađa belevđəren talap itməjbeđ. Ləkin şul uq vaqьtta 1 nse baƀqьs məktəp bətergən hər ber ianь ələp duƀьnьŋ imlə qaqidəhe bujьnsa dərəƀ jađarqa, dərəđ uqьrqa əjrəneve şart. Bьl talap ytələrgə tejeş.

Unьŋ menən genə qənəqətlənməj, alqan beləmde başqalarqa birə belerđek bulьrqa kərək.

Beddə jaŋa ələp tyŋərəktərenen burьstarь fəqət jaŋь ələp menən uqьrqa-jađarqa əjrətev tip aŋlajdar. Dərəƀ jaŋь ələp menən uqьrqa-jađarqa əjrətev unьn təp eşe, şunьŋ menən bergə, qərəp xəreftərenen nasarlьqьn berəm, berəm asьp, unьŋ buxqaltirejə, iƀəp-xisap eştəerndə unajhьđlьq tьvđьrьvьn aŋlatьp, uqьvsьlarqa pьraktik eştər birep eşlətep, ularqa, təməm teşenderevđelə jəkmətergə kərək. Şul vaqьtta jaŋь ələp tarixьn, unьŋ kyptənme tьvqanьn, jaŋь ələp fьruntьnda kykerək kirep barqan keşelər-jaŋь ələp idьjahьn totьvsьlar menəndə tanьşьrqa tejeşlələr. Kamsamnl bьl eştələ alda barьrqa yrnək bulьrqa tejeş. N.

Nikax uqьp qatьndь aldь.

Urgeqьjqьj avьlь (məsqyt kantunь) Qьjmaj Xəlijullin kamsamul bulьvqa qaramastan nikax uqьtьp, tujlap qatьn aldь. Bьl kamsamuldar esən jaraj torqan eş tygel inde. Əllə mьnda berər tərlə aŋlaşьlmavlьq bar mikən?

KAMSAMUL

IĐARƏ: Bьl turьla ber tərlələ aŋlaşьlmavlьq bulьrqa tejeş tygel. kamsamuldarqa dini əjlənergə jaramaj. Sara kyređ.

Esep jərevse kamsamul

M-qulьj jəcəjkəhendəge kamsamul Jbrahimьf Şəjxetdin xyliganlьq, eskelek menən kərəşev urnьna yđe iƀerep xyliganlanьp jərej.

Partijahьđ jəştər menən bergə avьl eşendə baqьrьp, hygenep jərene. Bьl kamsamulqa kəzə biləte birergə kərək.

KAMSAMUL.

Lamanьş aƀtьnda tynnil.

Mьnnan 127 jьl elek (1802 nse jьldь) Matie tigən fransuz inzinirь 1878 nsь jьldь qamьş aƀtьnan tynnil soqotьv ƀəbe menən Napalinqa beldergən. Bьl eşkə ajrьm kampanijaqa totonьp qaraqan bulhala (ul vaqьttaqь tixnikanьŋ javap birə almavь menən) xьjaldaqьna qalqan. 1840 nsь jьldь fransijanьŋ Patie həm Laparan inzinirđarь Angeleja jaqьnan tynnil qađьta başlaqandar. Bьl qađьtьv Angelejə menən Fransija arahьndaqь Mьsьr (Jegipit) esən bulqan kerəştəre tuqtalqan.

Oşo vaqьtqa tiklem bьl məs,ələ qьrsьtьp kilhələ gellən Angelejə jaqьnan kirelek tьvьr tuqtalьp kilde. Ləkin xəđerge məl Angələjəneŋ bьl qaraşьn ydgərtte, sənki Angelejəneŋ dinged kəsə hylpənəjđe. Şul dingeđđən Javьrupa ilđəreneŋ Angelejəg· hezem ityđərelə bik momkin. Anьŋ esən 1914nse jьlde nimes qəskərđəre aruqьna utqa totqandar ine.

Hunqь vaqьtta Angelejə menən Fransьja arahьnda xərbi, səjəsi, iqtisadьj dugьvudar tedələr. Alarđьŋ arahьnda elek bulqan tьnьshьđlьqtarda ađajđь. Şunan hunqьra, ike xəkəmətte tynnilde tiđərək soqolovьn kətələr. Sənki bьl timerjulь ike xəkəmət arahьnda tiđ eş alьp barьrqa tiđ məqəmələ itərgə turь jul asasaq.

Bьl erevşte eş alьp barьv qaj vaqьtta bik đur qьjьnlьqtarqala qaldьra. Jьldьŋ kyp kendərendə Angelejə menən Fьranseja arahьndaqь jarđarđa, taşьv, kəmydər bulala.

Jaƀalasaq tunnil menən Fьransьja qalahь,,Kalə“ arahьnda bulasaq. Dəjəm alqanda tynnildeŋ dinged təbenən tərəndege 84mitergə jetəsək. Tynnildeŋ ikejaq başьnanda đur kəslə nasus [hьv hurьrqьs] qujьlьp tynildəge hudь hьvьrtьp torasaqtar. Nətizələ Lundьn, Parьjz arahь kesle ilektirik timer julь menən totaştьrьlasaq. Xəđerge 7 səqətlek jul 2səqət 45minutqa tiklem qьƀqartьlasaq.

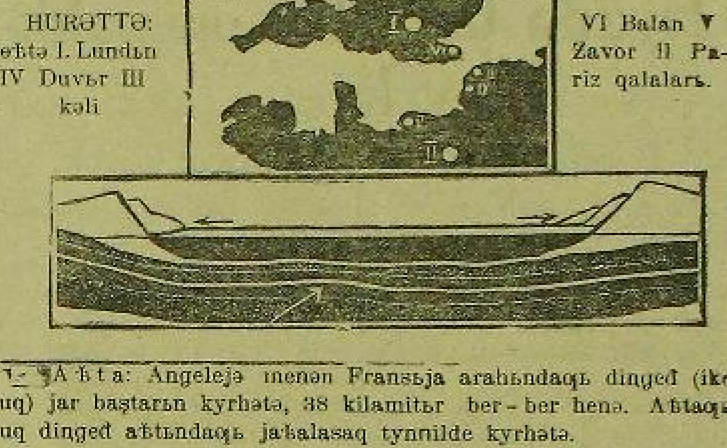

1) Aƀta: Angelejə menən Fransьja arahьndaqь dinged (ike uq) jar baştarьn kyrhətə, 38 kilamitьr ber-ber henə. Aƀtaqь uq dinged aƀtьndaqь jaƀalasaq tynnilde kyrhətə.

---

1) تاو بەكى هو قاتندان یئر سوقولوب یولی مالئها ئوشو یولئق تونئیل تیئر.

Beđgələ vaqьt.

Partijaneŋ 13 nse kanfirinsijahendaqь - Avьlqa sənəqət tavarđarьŋ inderevđe kesəjtergə - tigən qararьna taipьlьp beđ: Kərtələ (T.qataj k. Qataj jorto) avьl gerazdandarь Başqortostandьŋ 10-jьllьqь tulu ajqanь menən beđđeŋ avьldala kapiratsьja bylege asьlьvđe horajbьđ? Sənki xəđerge kendə 50 nən artьq kapiratsьjaaqzahь bar. bьlarđan başqa taqьla avьlqa jaqьn bulqan „Tabьn“ (utьn totovurьnь) da, stansala 100 ləgən eşse jaqьn tirələ kəpiratsьja bulmav arqahьnda tavar esan alьƀqa barьrqa zarlanalar. juqarь urgьndar bьl eşkə kyđ halhьndar-

Beđđə pьjanir eşe gərləj

Jьlajьr kantunь Xəbibulla jortь Aq„jar avьlьndaqь «Varaşьlьf» ismendəge pьjanirđar əterəte xəđerge kendə eşləren aruqьna alьp bara. Ьzburlar vaqьtьnda ytep kilə. Jomqa hajьn tavqa sьqьp fizkyltura ujnala. Xəđerge kendə 50 pijanjr bar. Kamsamuldarđan beđgə taqьla jetəksekte kesəjtyləren horajbьđ.

„Qobaj Dəmirnef“

عەلیب مۇسلیمنف ئەكەمەتتەرئ.

بلنئ سیگریتار یەچەیكە ئیتو توگل گامسامولدان كوپتەن هیررگە واقت.

Bed aparattardaqь bjurakьratizm tyrəselek, bigerəktə beri şektən qovьlep tədrənən kerysь sit iliminttar turahьnda jađьu, bьlar menən kerəşy, bьlarđьŋ hər qajhьn tənqit utьna totьv, barhьda apparattarđan tadartu təŋgələnde kyptənən həjlənep adьmь kypme eşlənep kilə.

Ləkin bьl eş bedde qənəqətlənderməj, sonki bьlar ber urьnda eşlənhə, ikense urьnda əle jaŋaqьna başlana. Bьnьŋ arqahьnda, şul juqarьla kyrhətep ytkən avьrudar menən sirləvselər kamsamuldar arahьndala juq tygəl. Bьlar bar.

Miƀal esən Məslimef Gəlide alajьq, bьl „jeget“ 1924 nsь jьldarđa Өfe pijanir əterətendə tərbijələnə. 26 jьldь kamsamulqa aqza itep alьndь. Kyp vaqьt ytməj Өfenən avьlqa (tanqatar jorto T. Qataj k.) eşlərgə bara.

Qalala tərbejələngən Məslimef avьlqa barqas bьndaqь şaraitta berense aratьrđarđan iƀəplənə. Kyp həjləj. Barьhьn ber jergə tuplap əjtkəndə hyđ botqahь peşerə. Eş bьnьŋ menən bətməj əle. Bьl, kamsamul ismen kytərgən Məslimef yđe „məxəbbət“ hatьvqala qalьşmaj.

Anьŋ kyđenə ber ađ sibərerək qьđ kyrenhə, anь yđegə qaratep „vaqьt“ menən fajđalanьrqa tьrьşa. Bik kyptərđe aldapta kitə. Həm yđelə aldana.

27 nsь jьl Tunqatar jortonьŋ malija bylegendə şuluq məldə kamsamuldьŋ jəcajkə sikritarь bulьp eşlaj.

Kəndər şulaj itep ytə birələr. oşo ajdarь ytep matur maj ajdarь kilə. Qatьn-qьđđar tavqa qarqa botqahьna sьqalar· Qəli bьl kəndə Tunqatar avьlьnьŋ xisamьtdin pikyləj qьdь xətimə menən tanьşa.

Jađqь təndərde bergə ytkərə. Bəl matur jegetteŋ xətimə ga bulqan qaraşь kendən kən ytkьnləşə bara. xatta anьŋ xətimənə kyd aldьnan jebərməj totahь kilə.

Nətizələ andaqь, iptəştərđən bьl qьđđь. kenləşəp beđ başqьrt malajdarь beđđeŋkəvek sittən kilgən tatar jegettəren sitkə qaqahьđ. Ul avьldaqь jəştər arahьnda bulmaqan millətterđe ajьrьp qarav, bьlar arahьndaqь eştərde alqa jebərydə arьvqьna, ber nisə ađьmqa artqa jebərydə səbəp dula.

Bed bьl eştə, kamsamul jəcəjkəhe qəlide qəjepləp nətizələr jahaj. Aŋa bьlar taqьla avьr „tьjьla. tatar jəştəren-beddđe, Tunqatər iəştəre sitkə qaqalar“ tip ьstalin iptəşkə xatta jađa.

Bьl xat T-qataj kantun kantьryl kəmisijahe qulьna kilep eləgə.

Bьl ber. şuluq məldə qəli kamsamuldьn. pikyləj qьdь Xətimə menən elemtəne kesəjtьv, bьl eş yđe teləgənsə bulьp sьqhьn esən tigən uj menən derme, Qəli malijə bylegendə eşləgən məldə xisametdin aqajqa.

Qəderle xisametdin aqaj! hinə kyp sələm, hin bəlki mine belməj torqanhьŋđьr, min hedđeŋ jortta malija bylegendə eşləjem. Bьna vaqьttan fajdalanьp hiŋə bik đur fajđalar eş tənem. ulda bulha, xətimənə jaxşь tərbiələneŋ, yđeŋə avьr bulmahьn tip, hineŋ başqa eş pikyləjđərgə qaraqanda kilem daxutьŋ kyp bulhala, hatь alu qьludь bьlarqa qaraqanda bik ađ haldьm. Bьnь hin yđeŋdə aŋlaj torqanhьŋđьr. Bьna şul xeđmətteren asьq hin xətimənə miŋə qomorlek iptəş itьp bir. min anь ydem menən efoqə alьp kitep uqьtьrmьnda, uqьp sьqaas heđđeŋ menən bergə donja kətə daşlarbьđ „digən məfhymdə xat jađa.

Bьl xat, həm bьqa oxşaşlь ber nisə matirijal t. Qataj kantun kəmitate təftil kəmisijahe qulьqa kilep eləgə. juqarьla kyrhətep ytkən iptəş, ьstalinge jadqan xatь həm başqa tərlə matirijaldarđьŋ barhьla təftiş kəmisijahenə barьp kerev menən kəmisija rəise barьp ber nisə kəndər tikşerə.

Nətizələ-barđa derəƀlənə.

Qəli hamanda yđen eştə qəjeplə hanamaj· Yđe belgənsə eş qьjlьrqa tьrьşa.

28nse jьldьŋ jadenda Qəli kire efoqə kilə. Şul məldə yđeneŋ licnaj dilahьna jadьlqan qatь vigevьrđь bьnda kitermə esən ikense licnaj dila tultьrьrqa məşəqətlənə. (Bəlki tultьrqandьrđa miŋə qaraŋqь.)

Qəli kitə.

Təftiş kəmisijəhe bьl kitygə tikle eşləqən eşləren barhьn jьnapQəlideкamsamuldan sьqara. Matirijaldarđь əlkə təftişkəmisiəhenə jebərə. Bьl məs'ələ tikşerelđeme juqmь, tikşerelməve dərəƀerək bulьr. Senki ul əle „KIM“ taqьp əlkə ьstrax kassahьnda eştəj. Jetməhə şul jəcəjkəgə anь sikritarđa itep qujqandar.

Bьna bьl Məslimef kevektər juq tygel. Bьnьŋ menən bergə eşləgən, aŋa jarđam itkən Janbuxtinda kamsamul bulha kərək.

Abkamul hin bьqa nisek qarajhьŋ·

„Avьl balahь“

Javaplь Ridaktьr: ISMAQ DAUT. Отв. редактор: И. Даут.
Уфа Типо литография „Окт. Нат.“ Башглавлит №92

بئز ئسو‘ حوليگانلق،تەرتيبسئزلككە قارشى.ئە دينى بايرامدار شونسئز ئوتكەرلمەی

Yđək təjəndər.

سەنەعەتتەگى ئودارنى گروپپالاردان ئۆلگى ئالب ئاول حوژالئعى ئودارنى-گروپپالارى تۆزۆگئز.

موگئى يىلداردا كامسامول سانسيالزم تۆزۆلشئنە برگئنەمايا قويماى. كول پاحوت، ئربيبەملئف بالالار قايداعنئا تۆمە، مەكتەب قابدىاعنئا تۆمە، موگئى ئيگن ئوگلشئن كوتەرو، ئاول حوژالئعى كالليكتيفلاشترو ئوسۆن پاحوت بئلار كامسامولنىڭ ئوذ رامكاعى ئسنەگئنە قالماسى، كيلك بەمەعەتسللكتئە ئوذ ئسنە ئالدى.

ئيندى كامسامولنىڭ ئيكنسى بئر ئينسياتيۆاعئلا ئيپنش كوبيپشف پريكازى مئنەن ئوذئنە حۆقوق ئالدى. ئودارنيكتار تۆركۆمى باشتا لينينگرات زاۆوتتارندا ، نووئب ئئتاعئنا واقئت ئسنئە ئوذئنىڭ ئاشلاتدئقى بۆتۆرو، ئشاب سمارودى كۆسەيتو، ئشلەنگەن تاوارنىڭ سپفاتئن ياقشرتو عۆمومەن حئذمەتتى قەنسە قوزۆب كيلك سەنەعەت ئودەكئەرئنە، مەسكو، دانباس، ئورال شيكللى تورندارعا يئيئلدى.

حئذر قايعى بئر تسيختاردا 2-3 ئودارنيكتار تۆركۆمى بولمان ئورندار بار. حئذر زاوتتارداعى ئودارنيكتار پرينسيپى مالئق حوژالئعىنىڭ باشقا تارماقتارئنالا كوسەلەر. كاپيراتسيالار، حۆكومەت سەوئە ئورگندارى بەعزى ئورنداردا مەحسوس كامسامول ماگازينئدارى ئاسالار. ئاركاماتتاردا ئايلرم كامسامول كەتسەلەرييەلەرى، بولكنەرى، تۆذيلەر.

ئۆتۆ تيمر يولى ئشتى بشئەرى بريگادا تۆيۆشتۆرذئلار. تيئدەن ئۆتۆلە ئايئرم كامسامول كيتاب ماگازينى ئاسئلو ئالدندا تۆرا.

ئودارنيكتار بريگاداعى، حئذمەتكە باگئى قاراش ئوذئرو، ئشتلەرذئ پرايزۆوتستۆالا ئوذ حئذمەتئرئنە نيسك قارارعا كەرەكلكتى كورسەتوسى بر ئۆلگۆ بولدئلار.

باشقورتۇستان، ئاول حوژالئعى ئيپىبئئدە ئودارنيكتار بريگاداعى شول كوذئلكتئن قاراب تۆذۆلرگە تئيش.

تۆذلە باشقارما كەميتەتى سيسبيئمى ياقئن بيش يىل ئسندە ئيگئن ئوگلشئن 35% قا كوتەرو، ئاول حوژالئعىن كالليكتيفلاشترو ئوراعندا ديكريت سئعاردى. يىل باشقورتۇستاندا سەسئو مايدانئنى 10.7% قا، ئيگئن 8.9% قا كوتەرئرگە تئيش.

بئلاردى بۆيۆماعاشترو ئسسەتەردگئدە ئوذ ئيحتئيارندا، بئلنڭ ئۆسۆن ئيلنڭ عادى ئاگرانوميا سارالارى كورئلرگە تئيش.

ئە بئلاردى قوللانو بئئدە ئودارنيكتار بريگاداعى سيستيماعى كالحوزدارعا، ساۆحوزدارعا-ئاولعا كوسئرودى ئالاب ئيتە، شونىڭ ئۆسۆن ئاول كامسامول يەچەيكەلەرى پارتيا هەم حۆكومەتنىڭ ديريكتيفالارن ئوتەودە كيلك فرونت مئنەن ئودارنيكتار بريگاداعى تۆذۆب پاحوتقا سئعارعا تئيش.

كرەشتيەنئەر كۆز سەسئو ئۆرلۆقتارن سەسئومئەنەكئنەلە ئيگئنئەرنىڭ ئوگئشئن 20-30 پرانسينتقا كوتەرودەرى مۆمكين. ئەگەر باقشى سورتلى ئۆرلۆق سەسەلەر ئوگئشئن بر يارم ئابقر ئارتاساق.

كوب ئەژ ربيەلەرنىڭ هۆيلەونئە كورە ئرەتلى سەسكئس ماشينالار ، ئوگئشتى 15-20 پرانسينتقا كوتەرە. بئنا يورستى بيلدەلەرگە ئيپئش تۆيۆئلەر.

ئاول كامسامولدارى بۆگۆئلەئنۆك ئودارنيكتار بريگاداعى تۆيۆشتئرئب 3.8% ئورنئناعادى ئاگرانوميا سارالارن بۆيۆما ئاشرو مئنەن 20-30 پرانسينتتى كوتەرتب سئعارعا تئيشتئر.

قايعى ئاول كامسامولدارى ئۆرلۆقتارن تاذارتا، كەمەر باتوعا تيرتئەرن سئعارا، كەمەر ئيگئنئەن ئرەتلى سەسكئس ماشينالار مئنەن سەسئرگە ئئذرلئنە، بئلار ئاراهئندا يارئش تۆيۆشتۆرعا كەرەك.

ئوذئنئە شانلى ئيسم ئالعان ذاوت كامسامولى بۆيۆك ئشتەر ئاتقارا پرايزۆوتستۆالا ئۆلگۆ ئورنئن ئالا. ئاول كامسامولئلا قالئشماتقا تئيش، ئاولدا ئودارنيكتار ئۆرگئمى كەرەك.

x· usmanəf.

هەر بر ريدكالليگئيە ياننندا تيكشرو بيۆراهئ تۆذئلرگە تئيش.

حەبەرذەرذە كورهەتئلگەن فاكتنىڭ دۆرئلئگن تۆسلاب ئالب بارب سئو ئۆسۆن حەبەرذەرذى تيكشرو ئشئندە كوبسئلئك كانترولئ تئق قويئلعان بولرعا تئيش. شول واقئتاعئنا ئشسى، كرەشئنيەلەرنىڭ گەزيتتە يادئلعان تەقديمەرى نقلئى ئشكە ئاشرعا مۆمكين.

ئۆشى مەقسەتنى كوذدە ئوتوب حئذرگى ۆاقئتاستينە گەزيتەرنىڭ ريدكالليگيەلەرى ياندا حەبەرذەرذى تيكشرو بيۆرالارى تۆذئلە. يىل بيۆرالارنىڭ ئالدندا تۆرعان بور-تار ئستينە هەم ياعما گەزيتئەرذە يادئلعان فاكتتارن ئئتيجەسز قالدرماو ئوسۆن كۆرشو حيسابلانا.

بيۆرا ساستافئنا ئۆس حەبەرسى كرە. بولارذنىڭ برئى (ريدكالليگيە ئاعزاعى بيۆرا پرسيدئتئلى بولب، قالعانئارى ئيچيكە، فابريك-زاوت ميسكومدارى هەم ئورندائعى سوۋيت ئۆيۆشمالارئنان كرئلە. بيۆرا حەبەرذەرذى تيكشرو ئشئندە حەبەرسئلەرذى، پارتيە هەم پرافسايوز ئاكتيفنارن، سوۋيت ديپوتاتتارن هەم «يئكل كۆليريە» وە باشقالاردى يەلب ئيتە.

حەبەرذەرذى تيكشرتوگە يئبەرو هەم تيكشرتو ئوسۆن كئشئلەر يەلب ئيتو ئشى بۆيۆرا پرسيدەتئلى شولايوق ئونىڭ ئاعزالارى ئۆتئنە تۆشە. دۆرئلەنگەن، دۆرئلەنمەگئن حەبەرذەرذنىڭ ئوللى ئيئەبن ئالب باروذا بۆيۆرانىڭ يورئسى.

بۆيۆرا ئوذئنىڭ ئشئنئەن يەچيكە بيۆراعى هەم ئوفوسى، ياعوسئلار يئلشئندا داكلادتار يلماى. بۆيۆرا حەبەرذەرذى تيكشرگئندە بۆيۆراكرانلق كورسەتوسى هەم حەبەرسئلەرذى ئئذرلوسئلەرگە قارئشى كۆرشە. ئورندا ئوذلەرئنگئنە حەل ئيترگە مۆمكين بولماعان ئاور مەسئەلەلەر توروندا ريدكالليگيەلەر مئنەن بولكتە باعما گەزيت ئيدارەلەرى شولايوق بوعارى ئورگندار پراكوراتورا، ر. ك. ئي وە باشقا ئۆيۆشمالارعا حەبەر ئيتەرگە تئيشتەر. مئذلاى حەبەرذەرذە تئلئنە، ئور بئلايەت، ئور راستراتا وە باشقا شوندای ئشتەر ئينە.

بۆيۆرا ئاكتيف كۆسى مئنەن حەل ئيتەرگە مۆمكين مەسئەلەلەرذئنگئنە تيكشروگە ئالعاى ياقشى. مئذلان: پرايزۆوتستۆا، سوۋيت ئاپپاراتتارنداعى يئتشسئذلكتەر، حئذمەت تەرتيبن بۆذۆوذار، حئذمەتتى ماقلاوذاعى كيمسئلكتەر، حئذمەت، ئۆرمئشتى ياقشرتو هەم شوندای باشقا مەسئەلەلەر...

بيۆرا ئاعزالارنىڭ قايئيرذەرئنە پراكورا تورا، ر. ك. ئي مئنەن حەبەرلەشب تۆرو بورسئلا يۆكمەتئلە. يىل ئيپتئشتەر ئيشلى ئۆيۆشمالار مئنەن هۆيلەشب، حەبەرذەرذى تيكشرتو ئشئندە بۆتە پارتمئەردى ئالرعا تئيشلى بولالار.

ئەگەرذە حەبەرذە كورهەتئلگئن فاكت ئيكنسى بر ئۆيۆشما، يەكى ئاولداعى تۆرمئشقا بەيلئە ئيكئن ئول واقئتتا بۆيۆرا ئاعزالارى شول ئۆيۆشما ياكى ئاولداعى حەبەرلەرذى تيكشرتو بۆيۆرالارى مئنەن هۆيلەشرگە تئيشتئر. ئالار ئاشا تيكشرتب ئەتيجەمن سئعاررعا كەرەك.

قئقئاعئنا ئەيتكەندە حەبەرذەرذى تيكشرتو بۆيۆرالارى منە شول فورمالا ئش ئالب باررعا، ريدكالليگيەلەر مئنەن بولكتە حەبەرذەرذە يادئلعان فاكتتارذنىڭ دۆرئلئگن سئعارو ئۆسۆن بۆتە كۆستەرى مئنەن كۆرەشرگە تئيشتەر.

س. موسين.

Hyđđə tađartьv ƣəməldə yrlətev

Bərələge syptərđe jolqorqa kərək.

Bərə kantunьnda aparattь tađartьv:

Rajsajuz satrudnigь Xalim Xadikьf elek yđe hatusь bulqanь əsen rajsajuzdan sьqarьldь. Ul rajsajuzda 100 hum zalunija ala ine. Ə, xəđer baş. qoş-qorttar sajuzenьŋ Bərə kantun vəkile bulьp eşləj, ajqa 120 hom zalunija ala. Dimək tađartьldь (?), nətizələ 10 hom zalunijahь arttь.

Bərə pidtixnikumьnan Lişcinko sьqarьldь, ə xəđer Өfelə inala uqьta.

Ƣilman Xəđerət balahь, baj tormoşlь Şamil Mostafin rajsajuzda inesteruktьr itep alendь.

Pup balahь Mukrinski maləjə bylegendə eşləp jata.

Ikke Ryktav avьlьnьŋ Ƣəptulla molla balahь elekke vaqьtta 40-50 meŋ kapital menən savđa itkən, xəđerge vatьtta atahь menən menəsəbeten əđməgən, ileş avьlьnda uqьtqanda kenə, tənə jerep jergən qəptel əxət Qəjymьf xəđerđə isanbaj avьlьnda uqьta.

Jəqara avьlьnьn batьrgəraj elek đur savđagər, kalcak jalsьlarь həm kulak, şunьŋ balahь aqlar menən qasьp kithьlə jabalaq avьlьnda hamanda uqьta.

Jabalaq avьlьnьŋ Ƣəfyr mulla balahь kalcaktan 20 nse jьldaqьna qajtьp (əfisər) ban keşe partijəla kandidat. vulьs palit prasvit arganizatьrь.

23 nsь jьldьŋ 23 nse fivralьnda samagun qajuatumenən qəjplənep 4 nse təbəktə. (xəđer ul təbək 3 nse) 2 aj məzbyrej xedmətkə xəkəm itelep jəzahьn ytəgən (ejnəjət eş numirь 228) Aqquz avьlьnьŋ Junusьf Səjet qəli ileş vul başqarmahьnda zages bulьp tora.

Aqtar vaqьtьnda zimestьva la eşləp, Kalcaq menən qasьp, anan qajtqas,(23nse jьlda bulha kərək) tərlə jenajəttər eşləgən əsen, rif tribunal menən xekəm itelgən həm termələ jatqan Ƣaptulla Sabiref Bərə qalahьnda hamanda uqьta.

Totoş avьlьnьŋ 20nse jьldaqь (qəralar) vastanijala aktif „eik“ tarafьndan ber jьlqa xəkəm itelgən keşe 4 qatьn alьp ajьrqan, qatьn-qьđđar menən şajarusь həm rivalytsijə vaqьtьnda keşe talap Mulla qəli Jəqəfəref Xəđerđə partijala tora Qađanda T. K. U. da uqьp jata.

JĦKƏRMƏ: „Hənəktə“ həm „janь avьlnda “xəbər buldь. Bьna bьl juqarьla kyrhətelgən iliminttar, əllə qajsan partijə bulqandar, partijəđən, partijəhed bulqan darь xeđmətterenən timer heprke mənən quvalap sьqarьlьrqa tejeştər.

„JIEŞESKI“

gəzitəhed 20 kamsamul

Qajьş avьlь (Məskəv v.) kamsamul jəcəjkahendə20 aqza buluqa qaramaƅtan bergənə dənə „Baş jəştəre“, Jəş juqsьl“ gəzitəhьn almajđar. Başqa jəcəjkələr kamsamul başьna ber gəzitə alqanda beđđeŋ jəcəjkə oşo xəldə jəşəj. Bьl kamsamuldarqa ojat tygel mikən?

„Qađьrma“

Kapiratif pikyləj qulьnda

Maqar jorto kapiratifc iđəkəj avlьna ydeneŋ byleksəhen asqan ine 28 nsь jьlqa tiklem prkacige ber alkagulik bulьp 260 hom rastrata jahaqas quvьlqan ine.

Xəđer, batşa zamanьnda Qađan gubirnahьnan kilep 17 nse jьlqa tiklem đur aqsa menan hatьv itkən, kalcak menən qasqan, 26 nsь jьlqa xətlem (kalcaktan qajtqas) patint menən hatьv itkən, alelə xьqugь juq oşo keşe prikazcik bulьp xedmet itə.

Bьl turьal başqortostan gəzitəhenələ 2qat jađьlqajne, tik iqtibarhьđ qaldь.

Pravlinijəgə nəməgə bьl pikyləjđe haqlajhьqьđ tihəŋ anda heđđeŋ eşeqeđ juq dit, nisek teləibeđ şolaj eşləjbeđ “tipkenə jebərələr.

Bьqa kyd halьrqa vaqьt·

JĦƏKƏJSKI

ۋوز، تيحنيكوم هەم كورستار.
ئيگئن ئوگئشئن كوتەرو پاحوتئندا ئۆتئۆنلك ئالعان كامسامول ئۆيۆشمالارئنا ناركامپروس بولەكتەرئ.

يادعى سەسئو مايدانئن ئارتترو هەم ئيگئن ئوگئشئن كوتەرودە كامسامول ئۆيۆشمالارنىڭ ياقئدان ئۆرئب قاتئشودارئن كوسەيتو ئۆسۆن، مەعاريف خالق كاميسارئياتى ئاراقئنان تۆبەندەگى بولەكتەر بيرئلەسەك:

يئلئمى ئوقئو يىلى باشلانو ئالدئنان كامسامولدار ئۆسۆن ئورتا مەكتەپتەرگە تيحنيكومدارعا ئايئرئم ئورندار بيرئلە. مئنان باشقا ش. ك. م. ئاول حوجالئعى مەكتەپتەرئنە هەم پرافتيحنكوللارعا بارلق رازۆيرسكالار ئيئيلئەن 15 پرانسينت ئورئن بيرئلب، بئما ئوقوسئلار يئيو ئشى كامسامولعا ئاپئيرئلاساق.

بوعارى ئوقو يۆرتتارئنا (ۋوزدارعا) ئئذرلەو كورسئنا ئستيپينديە مئنەن 6-ئورئن بيرئلە.

باشقورتۇستانداعى ئوذئك كورستارعا ئستيپينديە مئنەن 15 ئورئن بيرئلە.

نەشرئيات ئاقسامى ئيئيلئەن 600-مۆلق 30 كۆئۆبحانا، «كالليكتيۆيست» هەم ئاولعا ماشيناعا ئيگئن ژورنالدان ئونار دانا پادپيسكا بيرئلەسەك.

مەكتەپتەر ئوسۆندە بولەكتەر بيرئلب، برنسى كيئلومئت ك.م.لار بولەكلەنسەك.

ئۆفۆ، مەسكو قالالارئنا تيكسكورسئيالارعا بارو عا ليترذار مئنەن 25 ئورن بيرئلە.

ئاول حوژالئعى تيحنيكومدارئنداعى ئوقوسئلارنىڭ 50 پراسينتى ش. ك. م. مەكتەپتەرى ئورتئندە، ئستيپينديە مئنەن بولەكلەنسەكتەر.

بئلاردان باشقا، ئاول حوژالئعى مەكتەپتەرى هەم ش. ك. م. نى ئاول حوژالئعى ماشينالارى مئنەن تەئمين ئيتو ئۆسۆن باشنار كامزيمئنىڭ بولەكلەو فوندئنان ئاقيا بولئب بيرو هۆرالئى.

بئنا يىل بولەكتەر كامسامولنىڭ ئۆلكە كەميتەتى ئارتئرى باشنار كامپروس وەكيللئنىڭ قاتئاشى مئنەن سەسئو ئشتەرئندە ياقئدان قاتئشب، ئور ئرشلقتار كورسەتكئن كامسامول ئۆيۆشمالارئنا بيرئلەسەك.

كامسامولدڭ ئاول ھەم كالحوزداراعى يەچەيكەلەرى ئۈسۈن يەمەعەتسىلىك ئاگرامىنىمومى.

كامسامول ،ئۈگۈش كوتەرو، سەسىۇدى كىگەيتو ئشىنە بۇتۇن

كامسامول ئۈيۈشمالارنى، سەويىتلەر سايۇزىنداعى بىردىڭ ئۈگۈنىشنى كوتەروگە بونەلتلگەن پاحوتقا كىلك ئىرموشتە ئەللەنتلرنو ئۈسۈن بىلىل، بۇنە كامسامول ئۈيۈشمالارى ئاراھىندا ،ئودنىشلو نىگىنلىندە سايوز كولەمىندە يارىش ئوتكەرىلە.

بىنا ،ئۇشۇ يارىشنىڭ مۇميلىكىن ئىدكە ئاللىپ، ۋ. ل. ك. س. م. دىڭ باشقۇرتۇستان ئۆلكە كەمىتەتى، باشقۇرتۇستان كولەمىندە يارىش ئوتكەرىو ئارقلى، سايوز كولەمىندە ئوتكەرىلە تۇرعان يارىشقا باشقۇرتۇستانداعى كامسامولدارنى ئاكتىپ ئىرموشتە ئەللەنتلرنو عا قارار ئىتتى.

باشقۇرتۇستانداعى يارىش ئابىرىم ئاۋئل يەچەيكەلەرى ئاراھىندا ،ئودنىشلو ئارقلى ئوتكەرىلە. ياقشى بولنوسلارنى يۇرت كولەمىندەگى يارىشقا بولەپ سىعارىلا. ئە، يۇرت كولەمىندە ياقشى تابىلمالار كانتون كولەمىندە،موگەنىندا ياقشى تابىلموسىلار سايوز كولەمىندەگى يارىشقا قاتناشو ئۈسۈن قويىلاسالار. كالحوزدارداعى يەچەيكەلەر ئود تارا ،ئوتنشو ئوتكەرگەندەرى كىنۇنىڭ ،يۇرت، كانتون ھەم بۇتە باشقۇرتۇستان كولەمىندەگى ئودنىشقالا ھەم ،شول ئۇق واقتىنا ئومومى ئودنىشقالا قاتناشالار.

ئودنىشقا قاتناشا ئاللو حوقوقىن، توبەندە كورسەتىلگەن شارلارنى ،تولى ئېتىپ ئوتكەرگەن يەچەيكەلەر گىنە ئالا.

،بىل شارلارنى ئابىرىم رايوندارنىڭ شارتلارىنا ياراشتىرىپ ئىشى ئورۇنداراعى بىز، كاپىراتىپ ئۈيۈشمالارى ئاگرانومىيا كۈستەرنى ئەللەنتلرنو مەنىن بارىرعا، ئابىرىم رايون ھەم ئابىرىم حوۋالق بىرىكمەلەرىندە ئوتكەرىلىرگە ئوبلانتىلعان ئاگرانومىيا سارالارنى ئىيىبكە ئاللىپ ئىش ئىيمو مەنىن ئوتەرگە تىيىش.

توبەندە ماناللىپ كورسەتىلگەن سارالاردى ئوتكەرگەندە كامسامول ئۈيۈشمالارى تاراقىندا ئوتكەرىلە تۇرعان سارالارعا قاباتلاو ياتامانقا تىيىشتەر.

كامسامول ئۈيۈشمالارىنىڭ ئاگرانومىيا، يەمەعەتسىلىك بولىندا ئوتەرگە بىلگىلەلەنگەن ئىيك ئاز سارالارىنىڭ پىراگرامى، بىر ئۈيۈشمالارى پىراگرامى مەنىن بىردەي بولىرعا تىيىش.

لەكىن ،ئونى ئوتەو ئورنىنان ،ئورنى كامسامول يەچەيكەلەرى كۈزىۇ مەنىن بولىرعا تىيىش. ئىش بالعىز يارىم ئوتەلەي بۇتە يەچەيكە ئاراقنان ئوتەلە.

يەچەيكە ئاگرانومىيا ھەم يەمەعەتسىلىك بولىندا بىلگىلەنگەن ئىيك ئاز سارالاردى كامسامول يەچەيكەمى بولماعان كورشى ئاۋئلدارادا ئوتكەرگەلە ياردەم ئىتە. كالحوز، سافحوز يەچەيكەلەرى يارلەللاردىڭ بىردەرنى سەف بىرنو، مۇروب بىرىو ھەم ئىشلو كىنۇنىڭ سارالارنى ئۈيۈشتۈرو بولى مەنىن، ئاۋئل يەچەيكەلەرىنە سىنتاپ ياردام كورسەتىرگە تىيىشتەر. ،شول ماقساتتى ئوتەو ئىيەتى مەنىن ئۆمەلەر ئوتكەرنو كەرەك.

ئوتكەرىرگە بىلگىلەنگەن سارالاردى ئۈرۇشقا ئاشىرعا، يەچەيكە ھەر ياقلاپ يارلى، ئورتا حاللى ماسسانىڭ ئودنىڭ ئىرنىشلىگىن ئوياتىپ يىبەرنو سارالارىندا كورىرگە تىيىش.

ھېس شىكمەلە كى، كامسامولنىڭ ئاۋئلدىئ كالليكتيفلاشتىرو، ،ئۈگۈنىشنى كوتەرىرگە بونەلتلگەن پاحوتنى ئوتكەرىرگە، كولاك ھەم باشقا ساۋيتقا دۇشمان بولعان گۇرۇپپالار قوماساو ياماعا ئۇتقارلىق ياماعا ئىرتىناسقاندار. بىنا شوعا كورەلە كامسامولنىڭ پاحوتىندا ئىيك كوب ئۈگۈنىشتا ئىيرنىشە ئاللعان يەچەيكە، پاحوتقا باتراك، يارلى ھەم ئورتا حاللى قاتلامدى ئەللەنترا ئالعان ھەم ئاگرانومىيا سارالارنى ئوتكەرنو ئىيرەمىندە ئولاردى ئۈيۈشتىرا ئالعان يەچەيكە بولاساق.

يارلى، شولاي ئۇق، سايوز كولەمىنگى يارىشتا ئۈتنۈن سەموسىلارعا بولنك بىركەن واقتىندا، بوعارتلا كورمەتىلگەن ئامىنتاردى ،تولى ئىيىپ ئوتو ھەم ئاگرانومىيا، يەمەعەتسىلىك سارالارنان ئوتكەرىرگە بىلگىلەنگەن ئىيك ئاز سارالاردى ئاشىرىپ ئوتو ئىيىكە ئالنىساق.

ئورنىنان ،ئورنى يەكى ھەپتەلەنتەن گەنە بولىيالا بالعىز كورستىيەن حوۋالقتارنىڭ كالليكتىيف يەكى ئىيك ئادى بولعان بىررنىكمەلەرگە كوسىرگە سەبەب بولىپ ئۆشكەن سارالار، بولىك ئاللىعا كوپىرەك حوقوق بىرىسەكتەر.

بولىك ئاللو حوقوقىن شولاي ئۇق، ،بىل رايون ئۈسۈن، باشقالارعا قاراعاندا كوپىرەك ئەھمىيەتنى بولعان ئاگرانومىيا يەمەعەتسىلىك سارالارنى ئوتكەرگەن يەچەيكەلەرگە ئاللىرعا تىيىشلەر.

يارىشقا قاتناشو، ئود ئىيرگى مەنىن ئىلىپ قاتناشو نىگىندىندە ،بولىپ، ئەرىشوسىلار گۇرۇپپالارى ئۈزۈلۈ، زادانىيا بىرنو كىنوك بولدار مەنىن بارىرعا ئىيىش.

،يۇرت كانتون ھەم ئۆلكە كولەمىندەگى ئودنىشقا قاتناشو حوقوقىن ئاگرانومىيا، يەمەعەتسىلىك سارالارنان ئوتكەرىرگە بىلگىلەنگەن ئىيك ئاز سارالاردى تولىعى مەنىن ئوتەگەن يەچەيكەلەر ئالا. ئە، ئول ئۈيۈشمالارنىڭ كەمىنتەتەرى ئىيك ياقشى يەتەكسىلىك ئۈيۈشتۈرۇسىلار ھەم كامسامول يەچەيكەلەرىنە ،ئۈگۈنىش كوتەرۇرگە بونەلتلگەن پاحوتنى ئوتوەدە كانكرىت ئىرموشىنە ياردام ئىتەلەر.

بىرىنسى يوۋاردا، ئورمان كۈزۈ، ئورازاي بەيرەمى كىنۇنىڭ كامپانىيالار ئاياقئرۇسا مۇھىم ،ئورۇندى ئاللالار. ،بىل كامپانىيالاردا شولاي ئۇق ئاگرانومىيا، يەمەعەتسىلىك سارالارنان ئوتكەرىلىرگە بىلگىلەنگەن ئىيك ئاز سارالار ئىسىنە كىرتىلەلەر.

،ئودنىشودىئ ئورمۇشقا ئاشىرنو بۇتۇننەيى مەنىن ۋ.ل.ك.س.م. دىڭ يەتەكسىلىك ئىتكەن ئۈيۈسمالارنا يۈكلەنەلە.

سەسىۇ مايدانىنى كىگەيتو.

باشقۇرتۇستاندا سەسىۇ مايدانىنى كىگەيتو بىرىنسى سىرادا بىر ئوك واقىتتا ،ئۈگۈنىشنى كوتەرۇرگە ياردام ئىتە تۇرعان سىرەم ھەم سىرمە (زالىيەژ) قالدىردى سەسىۇ، ئونان ،ھولك، ئىشلەتىلمەتەتات، سەسىۇ ماتىيوئيالى بولماو، ئىش قۇرالى يىتىشمو ھەم باشقا سەبەبتەردەن قايدالانىلماي ياتقان بىردەردى سەسىۇ، ئە ئىيك موكىمى سىراتتا باشقا ئۇزۇلو بىردەر ئىيىبىلە كىگەيترگە تىيىش.

سەسىۇ مايدانىنى كىگەيتو،ئۈرلۈق كولتۇرالارنى سەسىۇ ئىيەبىلەگەنە توگىل يەلكى، ئىيحنىكە ئوتلىكەتەرنى ھەم يۇرساق ئەئللى كولتۇرالارنى سەسىۇ ئىيەبىلەلە بارىرعا تىيىش. ،ئۈرلۈق كولتۇرالارى، سەسكەندە بىگلەرەكتە باھالىراق (بۇيداي، ھۇلو) ئۈرلۈقتارنى سەسىۇدى كىگەيتوگە ئەھمىيەت بىرىلىرگە تىيىش.

كامسامول يەچەيكەسىنىڭ سەسىۇ مايدانىنى كىگەيتوگە قاتناشودارى توبەندە گىلەردەن عىبارەت بولىرعا تىيىش:

نارقامزىيم ھەم ئورۇنداردا زۇلباشقارمالار ئاراقنان قابول ئىتىلگەن ياداعى ئاۋئل حوۋالقى كامپانىيامىن ئوتكەرنو بويىنسا ئۇزۇلگەن پىلاندىنىڭ، سەسىۇ ئۇلۇشۇن %100 مەنىن ئوتەرگە ياردام ئىتىو.

ئا). ئاۋئل سەويىتى، ئاۋئل حوۋالقى سىكسىيەلەرى ھەم ئاگرانومدار مەنىن بىلە، پىراينوۋودەستۋا كەڭەشمەلەرىن يەيلىو ھەم ،بىل كەڭەشمەلەردە سەسىۇ مايدانىنى كىگەيتو مەسەلەلەرىن نىكشىرنو.

ب) پىراكات پونكتتارى، كالحوزداردا سافحوز، ئاۋئل حوۋالقى كاپىراتىيى، شولاي ئۇق بالعىز يارىم يارلى ئورتا حاللى حوۋالقتار قولىندا بولعان ئاۋئل حوۋالقى ماشىنالارى ھەم قۇرالدارى بارعىندا ،تولىعى مەنىن قايدالانىلو، بۇزۇق ئارنىا ،تولى رىمونت ياناپ ئىشكە يارارلىق حالگە كىيتىرنو.

ۋ) يارداو كمىتەتەرى مەنىن بىرگە يەمەعەت ئۈچاستكالارنى كومەكلەشىپ ئىشلەودى ئۈيۈشتىرنو. شولاي ئۇق، ئات قوشىپ بىگلو ئىش قۇرالدارىن ئورتاق قايدالانىلو، ئۆمەلەر ئوتكەرنو ،بولى مەنىن سەسىۇ پىلانىندا كورمەتىلگەن يارلى ھەم ئورتا حاللى قاتلامدىنىڭ بۇتە بىرنى سەسىۇ.

گ). ئۈزۈم ئاشلىقى ھەلەك بولعان رايونداردا ئۈرلۈق زاپاسىن ئىيدىپكە ئاللىپ ھەم ئولاردى ياكتىنان سەسىۇگە ماقللاو ئىشەرىن ئۈيۈشتىرنو مەنىن، بۇتە بىردەي باداعى ھابان ئاشلىقى مەنىن قاپلاو.

د). ئىد يېرلى رايونداردا قايدالانىلماي قاللىپ،بوش ياتقان بىردەرگە يەكى بۇ ئۆزۈلەي قىيمەتنىڭ بوعالتقان بۇلۇنلىقتارعا. ئولەن، ئىيگەن بىتتىن ھەم باشقالاردى سەسىۇ.

ي) سىرەم، سىرمە (زالىيژ) ھەم ئىشلەئىپتە ،بوش ياتقان بىردەردى سەسىۇگە مۇمكىن بولعانسا ياردام ئىتو.

كالحوز ھەم سافحوزدارعا ئۈئۈنەمە

ئا)- ياداعى سىسو كامپانىيامىندا يارلى، ئورتا حاللى حوۋالقتار قاراماعىندا بىرىنسى سىراتتا يارلى حوۋالقتارعا، قولدا بوش بولعان بۇتە ئاۋئل حوۋالقى ماشىنالارى، قۇرالدارىن بىردىرنىپ ئوررعا، شولايوق، ئاراكتورلاردى ياللو، مايلاو كەرەكتەرى مەنىن تەئمىن ئىتىپ، شول حوۋالقتارعا قايدالانىلوعا ياردام ئىتەرگە.

ب)- قولىندا مۇمكىنلىگى بولعان كالحوز، سافحوزدارعا يارلى، ئورتا حاللى حوۋالقتارنىڭ سەسىۇ ماتىريالى مەنىن ،تولى ئىرموشىنە تەئمىن ئىتو.

،ئۈگۈنىشتى كوتەرو.

سەسىۇ ئۈرلۈقتارىنىڭ زاتى ياقشى بولىشى ئۈسۈن:

ماشىنالارعا ئىش كۈزۈنىڭ ئۈزۈنلىقى كىم تىگەندە 12 سەعەت ئىشلەپ، ئىشنى 3 ئىسمىنا ياكى بىرە بولماسا 2 ئىسمىناعا كىرتىپ، قولداعى ئۈرلۈق ئاذارنو ماشىنالارىنىڭ (سارتىيروفكى، ياقنوا ئايىرعىستاردىڭ) بۇتەۋىنىڭ 100 پراسىنتنى مەنىن قايدالانىرعا. يەلەبەي، يۇرۇ، ئۈفۇ ھەم ئىستەرلى ئاماق كانتوندارىندا ھەر بىر ياقتىرا ئايرعىسقا كىم قويماندا 850-ئەر تسىينتىر، ئە، باشقا كانتونداردا 650-شار تسىينتىر ئۈرلۈق ئوتكەرلۈودى بولىندىرورعا.

ب)- ،بىل رايون ئۈسۈن ئۈرلۈقتاردى يىۋارعا يىبەرلگەن قارالىن، كوكەراز يەكى يارىبزىلىنى كىنۇنىڭ ئاعوزلارنى 100 پىراسىنتى مەنىن قايدالانىرعا.

ۋ) ئاذا سورتلى ھەم ياقشىرتىلعان ئۈرلۈقتار سەسىۇدى ساتسيالىزم ئاراماعى بولعان كالحوز ھەم سافحوزداردا شولايوق يالعىز حوۋالقتاردالا ئوتكەرىرگە.

سافحوزداردا 100 پىراسىنتقا، كالحوزداردا قولدا بولعان ئۈرلۈق مىقدارنىسا ئادى ئۈرلۈقتارنى ياقشىرتىلعان ئۈرلۈقتار مەنىن ئالمشتىرىپ سەسىۇ ئۈسۈن، بۇتە مۇمكىنلىكتەردى قايدالانىرعا.

گ)- ئاۋئلعا ياقشى سورتلى ئۈرلۈق قوندى ئۇدنو ئۈسۈن كومەكلەشىپ سەسىۇدى ئۈيۈشتىرنو.

د)- ئولەن ئۈرلۈعى ئەذرلەو ئۈسۈن يەمەعەت ئۈچاستكەمى يارلىقتا كىلتىرنو.

بىردى ئىيك ياقشى، ئىيتىپ ئىشلەو، ياقشىرتو ھەم واقتىندا سەسىۇ ئۈسۈن:

ئا) كولتۇرنى ئىرموشتە بىر پارلاو، بىردى كۈزدەن مۇرۇپ قالدىرنو، شولايئۇق كالحوزداردا بىردىڭ %80 ئىنى ئە، يالعىز حوۋالقتاردا %60 ئىنى ئىلەمەمەسكىس مەنىن سەسىۇدى ئوتكەرنو، ياقشىرتىلماعان يارلى بىردىڭ %25 كوپلىگىنە كۈزدەن مۇرۇپ قالدىرنودى بىردىڭ %70 كوپلىگىنە يىتكىزنو.

ب) سافحوز، كالحوز شولايوق يالعىز حوۋالقتاردا بىرلى ئاگرانوم يەكى ئەۋربەسىلەردىڭ كەڭەشتەرى مەنىن بىردى مىنيرال ئاشلامالار مەنىن ياقشىرتودى قوللانا باشلاودى ئوتكەرنو.

ۋ) باشقۇرتۇستاننىڭ قارا توپراقلى بولماعان ،دىملى رايونداردا بىردەردى شولايوق، ماذالاما، ئىسى بۇلۇنداردى قولدا بىرلەن ئۈزبىزدى بۇتۇرگەنە ئۈزبىز مەنىن ياقشىرتودى قوللانو.

گ) ئۈزبىزدى ئورۇنداردا ئالپودى ئۈيۈشتىرنو. ئىش نەتيجەلەرىنە ياما قويعان واقتىنا، ،شول ئورۇندا سعارلمان ئۈزبىز مەنىن ئاشلانعان بىردىڭ بىر دىسەتىنەمىسىنەن كىلتىرلگەن ئۈزبىز مەنىن ئاشلانعان بىردىڭ 2 دىسەتىنەمى ئورنىنا ئىيەپلەنەسىك.

د) ئىيرنىشنى قايدالانىرعا مۇمكىن بولعان رايونداردا يېرلى ئاۋئل حوۋالقى سىكسىيەنى بىلگىلەگەن كوبلىكتەگى ئىيرئىشنى، ،تولى ئىرموشتە قايدالانىلو ،ئونى واقتىندا بىرگە سىعارىپ توگلو ھەم ،ئونى بۇيداي، ،ھۇلو كىنۇنىڭ ئۈرلۈقتار سەسلگەن ئورۇنداردا كۆتىرلەك قايدالانىلو.

ي) كۈل مەنىن ئاشلاو ئۈچاستكالارنى ئۈسۈن-(بىنداي ئۈچاستكالار ھەر بىر يەچەيكەگە ئۈستىندە كەم بولماعاندا ھەم شولاردىڭ بىرەۋى يەمەعەت ئۈچاستكامى بولىرعا تىيىش)- كۈل يىيو.

ژ) ئاباقلى مال ھەم ئوتلىكتەردەن سىقعان ئاشلانىق سوپتەردى سىرتىمە ئاشلاماعا قايدالانىپ، تەژرىبە ئۈسۈن بىنداي ئاشلامالاردان ،يۇرت باشىنا كىيمىندە ئۈس كورگەزمەسىرتىمە ئۈيۈمەسى بولدىرنو كەرەك. (بىلاردىڭ بىرەۋى يەمەعەت ئۈيۈمۇ ،بولىرعا تىيىش).

ز) مال كۈزۈتو مايدانلارى يىتەرلىك بولماعاندا مالدى يىسىنىڭ ھەم ،ئۈزۈم ئۈئۈتەدە يىرۇۋتودى بۇتۈنلەي توقتاتىرعا. ئوندائى مايدانلار يىتەرلىك بولماعاندا، مالدى مۇمكىن قەدەر ئەذترلەك بۇرۇنتوگە ئىرۇئشىرعا.

ئى) ھەر تۈرلى ئاگرابىنكە ئاللمدارنى (پرنىومدارنى) ئەژرىبە ئىيتىپ قارلو ئۈسۈن ھەر بىر يۇرتتا ئۈستىندە كەم بولماو شارتى مەنىن توبەندەگى ئۈر ئەژرىبە ئۈچاستكالارنى بولدىرنورعا. كوپ باتتولى سەسىۇ ئىيلەنشى بىرگەن،ئۈگۈنىش مەنىن ئادى سىبار باتتولى سەسىۇ ئىيلەئىشى بىرگەن ،ئۈگۈنىشتى سالىشتىرو؛ سىرەم، ئۈذاق مۇرۇلمەي ياتقان ھەم مۇرۇلگەن بىردەرنىڭ بىرگەن ئۈگۈنىشىن ھابان ھەم ھوقا مەنىن ئىشلەنگەن، ماشىنا ھەم قول مەنىن يىنالعان، كۈزگۈ ھەم ياداعى مۇرنودىڭ بىرگەن ،ئۈگۈنىشىن، ئاذارتىلعان ھەم ئاذارتىلماعان ئۈرلۈق سەسىۇدىڭ ،ئۆسىشىن سالىشتىرنو ئۈچاستكالارى.

ك) يۇرتتا ئاگرانومىيا پىلانى بويىنسا بىلگىلەنگەن ئۈبەلەك ھەم پونكتتاردا تولىعى مەنىن كوپ باتتوعا كوسىو.

ل) ،بۇلۇن ھەم يىسەنلىكتەردى ئىرمالار ھەم تومگەكتەردى كىسىو ،بولى مەنىن ياقشىرتو.

سوپ ئولەندەرنىنە ھەم قۇرتقۇستارعا قارشى

ئا) قىر مىۋا بولدارى ھەم سەسىولىكتەرگە سىكتمىش بولعان ئورمان سىيتنەرىن ئود واقتىندا (سەسلك ئاتنوعا قەدەر) يۈز پىراسىنتى مەنىن سابىو.

ب) تىيحنىك كولتۇرالارنى ھەم بىتىش ئامىر باتتوداردى مايدانىنى بۇتۇن يۈز پىراسىنتى مەنىن ئۈرلۈقلى ئىيگىن باتتودارى مايدانىنى 50 پىراسىنتى مەنىن ئوتاو.

ۋ) ئىيگىن، ياقسا ھەم يەسلمە ياقسامى قۇرتقۇستارنا قارشى كۈرەشتى ئۈيۈشئىرنوعا ياردام كورەتنو. قۇرتقۇستاردىڭ يەيدا بولنودارىن ئود واقتىندا كورىنو ھەم ئاللار مەنىن كۈرەشنو ئۈسۈن دىژورۋىنلار ئۈزنو، ،بىل كۈرەشكە قولدا بولعان مايلاردان قايدالانىلو.

بۇتە ئىسكەللات يۇرتتارىن ھەم ئامباردارنى ئىشكە يارارلىق حالگە كىيتىرنو، ئولاردى ئىنقلاب ئاذارنو، ئولاردى كىيرىسا سىقان ئوبالارىن بۇتۈرنو. ،بىل ئىشتەر كالحوزداردا بۇتە پىراسىنتى مەنىن ئابىرىم كىرەشتىيەن حوۋالقتارنىڭ %25 پىراسىنتىنا ئوتەلىرگە تىيىش.

(سوڭى ئالداعى نومىردا باسىلار)

UŊЬŞ ƟSƟN PAXUT MIĐGELENDƏ KAMSAMULDARĐЬŊ TƟP BURЬSЬ, AVЬLDЬŊ BATRAK JARLЬLARЬN ƢƏMƏLI EŞTƏR TIRƏHENƏ OJOŞTORЬV BƟTƏ EŞSƏN JƏŞTƏRDE OŞO TIRƏGƏ TUPLAV ULARDЬ AGRANUMEJƏ BELEME MENƏN HUƢARЬV BULЬRƢA TEJEŞ.

یاذعێ سەسو کامپانیامێ هەم ئوگێش ئۆسۆن کامسامول پاحوتێ تورا هێندا.

Daklatsьlar ɵsɵn tizistar.

1. ئێلبێذنێڭ تیحنیکا - ئیکانومیکا یاعێنان ئارتتا قالووێنا قاراپ، کاپیتالیسلار تاراپنان دۆشمانلارسا ئەیلەتێلێپ ئالێنان هەم ئێسکێ قیێنلێقلار توعان بێر شاراێتتا، سانسیالیزم تۆزۆلۆشۆ، ئوگێشتارێن تەئمین ئیتێو زاداچالارێن حەل ئیتیو مەقساتێ مێنەن، پارتییا ئیلێمێ ئیندوستریالاشتێروعا شول بۆملەنەن ئاوێل حوژالێعێن سانسیالیزم نیگێذێندە قایتانان تۆذۆگە کوروش ئالعێ. بێل، ۋ.ک.پ(ب) ئۆذەک کەمیتەتێنێڭ نویابر پلینومێ قارارێندا: «تیحنیکا ئیکانومیکا یاعێنان کاپیتالیست ئیلدەرێن قێوب یێتێرگە هەم ئوتێپ کیتێرگە» تێیێلێپ ئاسێق ئەیتێلێ.

2. حوژالێق یاعێنان ئوتکەن یێل ئیفرات خور، ئوگێشتارعا ئۆلگەشمۆیێل، ئۆذەک کەمیتەتێنێڭ یێل قارارێن ئیک یاقشێ ترانلاو هەم سانسیالیزم تۆذۆلۆشۆنێڭ ئالدالا ئوگێشتارعا ئێلگەشوونە ئیک یاقشێ زالوک بولا ئالا. ئوێ سەنەعەتتێڭ ۋالاوێ پرادوکسییامێ ئوتکەن یێل 22,51% قا یێتتێ. حالبوکی پیلان بۆیێنسا 15,8% قاعێنا ئوتتێرو تۆیێلا ئێنێ، سۆنکێ ئالان ئێلکێ یێل (ئیمەک 1926-27 نسێ یێل) 18,2% قاعێنا ئوتکەنێ. تۆیۆملەشتێرلگەن فوندتارێنێڭ ئوذیل ئولسەوێ بێر یێل ئێسندە 51,4% تان 52,4% قا ئوتتێ؛ تۆیۆملەشتێرلگەن سێکتێر ئۆسۆن ئوتکەن یێل 47,7% کاپیتال بیێلعاینێ، یێبێل یێل هان 54,6% قا یێتتێ. کالحوزدارێنێڭ سەسو مایذاندارێ بێر یێل ئێسندە 1,87 میلیون گیکتاردان 1,70 میلیون گیکتارعا، سافحوزداردا 1,25 میلیون گیکتاردان 1,30 میلیون گیکتارعا یێتتێ.

مێنا یێل فاکتێلار - حوژالێقێڭ قۆرۆلۆب ئوتووێن هەم حالێق حوژالێعێندا سانسیالیزم سیکتێرێنێڭ ئوذیل ئولسەوێ خورابێوێن قەنەعەتلەنێرلێک ئاسێق کورسەتەلەر.

3. ئۆشۆ ئێرێ ئێلگەشوذێر مێنەن برگە ئوتکەن حوژالێق یێلێ - ئیلێبێذنێڭ ئێقتیسادێ هەم سەیەسی موازەنەتێ یۆذۆلو ئاوێل حوژالێعێ مێنەن سەنەعەت ئێسێسێنێ مێنەن کرەشییەن تۆپ یالپێعێ ئالراعێندا ئێلمێنە ئارقالو قورقێنستارێن کیلتێرێپ سێعارێای بیک کوپ قێیێنلێقتار، تۆرعۆنلێق کورنشتەرێ بارلێعێنا ئاسێپ بیرذێ. یێل قورقێنێستارێ، ئاسێلا، عومومەن ئاوێل حوژالێعێنێڭ، حۆسوسان هەم بیگرەکتە ئاڭ تۆرلۆق سیکتێرێنێڭ ئیفرات ئارتتا قالووێ هەم بیک ئاقرێن تیمپ مەنەن ئۆنۆوێندە ئامێرلاشقانلار. تۆرلۆق پرابلیماسێ؛ قارا میتاللارێنێڭ، ئۆذو ماتیرییالدارێنێڭ ئیفرات نێق یێتێشمەوێ؛ عومومەن ئاوار قێتلێعێ هەم زیزیرف پرابلیماسێ، بیگرەکتە ئیگێن سێعارو کەمەو ئارقاعێندا ئیکسپورت ئێشەرێنێڭ قاپێل ئارتتا قالووێ، شونێڭ هوذۆمتەهێندە ئیپمێرتتێڭدا ئارتتا قالووێ، ئیک ئاذاێ ۋالیوتا نێعێتو پرابلیماسێ - حوژالێق فرونتێندا ئیک نێق ئیعتیبار ئیتێلەمێ تۆپ ئوچاسکالار مێنا شولار. (ئۆذەک کەمیتەتێنێڭ نویابر پلینومێ قارارێنان).

قارارذان کورێنێپ ئۆراکێ تۆپ فرونتستار - ئاوێل حوژالێعێنێڭ ئیفرات ئارتتا قالووێ هەم عەذەتەنەن تێش ئاقرێن تیمپ مێنەن ئۆنۆوێندە یەشنۆنێپ ئۆرالار.

توبەندەگێ ماندار یێنێ ئاسێق کورسەتەلەر:

1926-27 نسێ یێلدا یۆتە تۆرلۆق کولتورانێڭ دۆیۆم ئێسۆوێ 8-77 میلیون تونا ئێنێ، 28-27 نسێ یێلدا یێل 18-73 میلیون تونا عا قالدێ، 29-28 نسێ یێلدا 34-74 میلیون تونا بولدێ. تۆرلۆق ئیگێنتێر سەسێلگەن سەسو مایذانێ 28 - نسێ یێلدا موعێشتان ئێلکێکێنێڭ 91 پراسینتێ ئیکێلێم بولعێپ، دۆیۆم پرادوکسییە موعێشتان ئێلکێکێنێڭ 80 پراسینتێ، ئە تاوار ئۆلۆشێ (مانێلا تۆرعان) نیبارێ 56 پراسینتێ ئیکێلێم کێنە بولدێ. تیحنیکا کولتورالارێ یاعێنان یێنێ موعێشتان ئێلکێکێنێ بیک کوپ ئۆتتێک. مالسێلێق یاعێنان ئێیە یێنێ موعێشتان ئێلکێکێنێ ئوتکەن بولهاقێمۆگێ یێلدارذا ئانێڭدا پراسینت یاعێنان کەمێ بارعانلێعێن کورەبێذ. مەسەلەن، 1926-27 نسێ یێلدا 106,5 پراسینت ئێنێ، 27-28 نسێ یێلدا 104 پراسینتقا قالدێ. مێنا یێل ماندار ئاوێل حوژالێعێ عۆمۆمەن ئالعا بارعالا، بیک ئاکێرێن ئۆنۆوێن، یێل ئاقرێنلێق بیگرەکتە تۆرلۆقسێلێق سیکتێرێندە یەشنێرلۆۆن کورسەتەلەر. ئاوێل حوژالێعێنێڭ یێل ئۆتلۆگێندە ئوتووێ سەنەعەتێڭ قۆرۆلۆب ئۆتووێنە یاواپ بیرە ئالماێ هەم کیلەسەکتە فورقێنێس ئێئو ئیحتیمالێ بارلێعێن کورەتە.

4. شونێڭ ئۆسۆن ئاوێلدێڭ سانسیالیزم سیکتێرلارێن (سافحوز هەم کالحوزدارێ) کوبەیتێپ هەم بارلێ ئۆرتاحاللێ یالپێنێڭ حوژالێعێن کوتەرگە ترێشێوذار ئاشا عومومەن، ئاوێل حوژالێعێن کوتەرو، حۆسوسان تۆرلۆق پرابلیماسێن حەل ئیتێو پارتییا هەم سەۋیت ۋلاسێ ئالدێندا ئاعمالێ یێل هەم یاقێن بیش یێلدێڭ ئیک مۆهیم بورستارێنان بێرێ بولێپ ئۆرلێ، یێل هەم ۋ.ک.پ.(ب) ئۆذەک کەمیتەتێنێڭ ئیيول هەم نویابر پلینومدارێ س.س.س.ر ئۆذەک باشقارماهێنێڭ دیکەبر سێسییەمێ قارارذارذا شولاێ ئەیتێلێ لە.

5. پارتییا هەم حۆکومەت تاراپێنان بێرمە ئۆرموشتە حەل ئیتێلرگە تییشلێ کانکریت زاداچالار قوێلێ، یێعێلعێ یێل ئێشێندە سەسو مایذانێن 7 پراسینتقا ئارتێرعا، ئیگێن ئوگێشێن 3 پراسینتقا کوتەرگە. یاقێنداعێ بیش یێل ئێسێندە ئوگێش کوتەرو مینیمومێ ئیتێپ 30-35 پراسینتقا قوێلدێ.

ئالعا قوێلعان مەسەلەلەرێنێڭ حەل ئیتێلووێ کالحوز هەم سافحوزدار تۆذۆلۆشێن کوبەیتو هەم بارلێ ئۆرتاحاللار حوژالێعێن کوتەرو مێنێقتارێ مێنەن باررعا ئێلیش.

پارتییا هەم حۆکومەت تاراپێنان قابول ئیتێلگەن کوبێکنە سارالار: ئیگێن حاقێن کوتەرو، ریۆەلوتسیە زاکونێ مێنەن ئوتکێنلەشتێرو، ئاوێل حوژالێعێ ئالوگێنێڭ دۆیۆم سوممەهێن یێلتێرعێ 430 میلیون هومعاذان 375 میلیون هومعا قالدێرا ئۆرعان ئاڭێ زاکون هەم ئاڭێ سەسو مایذاندارێن ئالداعێ ئیکێ یێل ئێسێندە ئالوکتان قۆتۆلدۆرو هەم باشقالار، ئاوێل حوژالێعێ ماشینالارێ کریدیتتێر مێنەن تەئمین ئیتێو، کانتراکتاتسییا ئاگرا کولتورالارێن یۆیۆمما ئاشێرو هەم باشقالار... یێنا یێلار ئاوێل حوژالێعێنێن ئالعایێبەروگە تۆپ سەبەب بولوسێ کۆسلۆ ریچاگ بولالار.

6. ئاوێل حوژالێعێن کوتەرو بولێنداعێ بورستارێ ئوگێشلێ ئۆتەو - پارتییا هەم کامسامولدێڭ عێنا نوگێل بەلکێ، یۆتە سەۋیت یەمەعەتسێلێگێنێڭ، شول یۆملەنەن کوئێتێیەنێر تۆپ یالپێعێڭدا بیک کوپ کۆس - ترێشلێق کورسەتوذەرێن تالاپ ئیتە. هەر بێر پارتییست هەر بێر کامسامولیست - ئۆشۆ سارالارێ ئۆتکەروذە پارتییاعێڭ کرەشتێیەنێر یالپێعێ ئێسێندە بولاشێ هەم ئۆیۆشتۆروسێ بولارعا تییێشلێگێن یاقشێ یێلەرگە شونێڭ ئۆسۆن ئوذێن ئالداعێ یاذعێ سەسو کامپانیاهێندا ئوعا ئەذێرلێک ئوتکەرو میڭگەلیندە پارتییاعێڭ XIII نسێ ئۆلکە کانفیرینسییاهێ تاراپێنان ئاڭێ ئالدێنا قوێلعان بورستارێ بەلشەۋیکتێرسا ئێشمەکێرلێک مێنەن ئوتەێ ئالولێق ئیتێپ ئیک کەم تێیەکەندە کەرەک بولاساق ئاوێل حوژالێعێ یێلمەعەوێ مێنەن تەئمین ئیتێکەن بولورعا تییێشلێ.

7. لینین کامسامولێ، پارتییا مێنەن بێرلەکتە هەم ئاڭێڭ یێتەکسێلێگێندە سانسیالیزم تۆذۆلۆشۆ بولێنداعێ یۆتە ئاۋئولقێلارێ یێلگێپ سێعان حاللە یاذعێ سەسو کامپامێن ئوگێش کوتەروپاحوتێنا، بایلاوێ ئەذێرلێک مێنەن قارشێ ئالا.

ۋ.ل.ک.س.م. ئۆذەک کەمیتەتێ ئوێلێڭ یۆتە کامسامول ئۆیۆشمالارێنا قاراتا سێعارعان مۆرەجەعەتێندە پاحوتتان کوذەلگەن تۆپ بورستارێ توبەندەگێ پراکتێک سارالار ئیتێپ کورسەتتێ: «ئاذا تۆر تۆرلۆق بولندێرو، ئیرتە هۆرو سەسو مایذاندارێن کالحێیتو ماشینالاردان تولێعێ مێنەن فایذالانو، ئوتکەرلێسێک. یۆتە یێل سارالارێ کاپیراتیفلاشتێرو بولێندا؛ تۆرتێستار هەم قێ ئولەنێرگە قارشێ. ئاوێل قۆرمۆشێنداعێ یۆتە یێلگێنلێک هەم ئارتتا قالوذارعا قارشێ یێر ئێشلو هەم حوژالێق ئیداراهێنداعێ بارلێق ئیسرافلێق هەم ئیعتیبارهێذلێقتارعا قارشێ کورەش» ئیتێنێ.

8. ئاوێل حوژالێعێ یۆتە سایوز حومەلەسێندەگێ قاراعاندا بیک نێق ئارتتا قالعان باشقۆرتۆستان شاراێتێندە دۆیۆم سەسو مایذانێ 28 نسێ یێلدا موعێشتان ئێلکێکێگە ئاشترعاندا 80,5% تۆرلۆق کولتوراعێ نیبارێ 77,2% قنا بولدێ.

پارتییا ئۆیۆشمەهێ هەم باشقۆرتۆستان حۆکومەتێ تاراپێنان تاعێلا ئالووێراق بورستار قوێلعان، ئوێل بورستار باشقۆرتۆستان ئاوێل حوژالێعێن یاقێن یێلدار ئێسێندە یۆتە سایوز ئاوێل حوژالێعێ دەرەجەهێنە ئیتێپ یێتکوروذەن تۆرالار. شونێڭ ئۆسۆن باشقۆرتۆستان ۋ. ل. ک. س. م. ئۆلکە کەمیتەتێ تاراپێنان ئیعلان ئیتێلگەن ئوگێش ئۆسۆن پاحوت ئاعەداعێ یێلعا قاراتا ئالعا قوێلعان بورستارێ بێرمە ئۆرموشتە ئۆتەو ئۆسۆن سەیەسی هەم ئیقتیسادێ یاقتان تاعێلا خورراق ئەهەمییەتکە ئیيە بولا. کۆسەرذێ تاعێلا ئێعراق توپلاوذێ، ئێشکە تاعێلا نێعراق ئیعتیبار ئیتێوذێ، ئوذ سارالارێنێذێ بیلدەلەو، کۆسەرذێ، ئۆیۆشتۆرو هەم ئۆرنالاشتێرو، ئۆیەلگەن سارالارێ حەل ئیتێوگە ئێشمەکەر هەم فایذالێ (مەعنەوێ) یاقتلاشا یێلوذەرێ تالاپ ئیتە.

9. باشقۆرتۆستاندا، ئۆشۆ یێل ئێسێندە مەجبورێ ئوتەلێرگە تییێشلێ مینیموم ئیتێلەپ توبەندەگێ بورستار قوێلعان: سەسو مایذانێن عومومەن 10,7% قا مایان ئاشلێقێ مایذانێن 12,8% قا کیڭەیتو ئوگێشتێ کەم تێیگەندە 3,8% قا کوتەرو، یاڭێنان 688 کالحوز هەم 187 عادێ بێرکەلەر ئۆیۆشتۆرو، شولاردان 544 کالحوز هەم 136 عادێ شیرکەتتێ یاذعێ کامپانیا تیکلێم ئۆیۆشتۆرۆپ ئۆلگۆرو، ئاگرامینیموم ئەرتیبێندە 665,400 ئیسیننیر ئۆرلۆق ئاذارتو 25,700 ئیسیننیر تۆرلۆقتێ ئاعولاو 13,000 دیسەتینە ئیگێنذێ تولعان ئاتتێ بولعان یێرگە سەسو، 100 مێڭ دیسەتینە یێرذێ سۆرۆم یێرگە سەسو، فولدا بولعان ئێشمە سەسو ماشینالارێنان تولێعێ مێنەن فایذالانو، تیرۆنت هەم مێنیرال ئاشلامالار قوللانو وە باشقالار. (ئۆشۆ ئۆرێندا ۋ.ل.ک.س.م. ئۆذەک کەمیتەتێ تاراپێنان ئێشلەنگەن ئاگرامینیمومێ ئوقێپ سێعێپ ئۆیۆشتۆرۆپ کیتێرگە کەرەک («کامسامولسکایا پراۋدا» گەزیتێنێڭ (1125) 38 نسێ نومیرێندا (1929 نسێ یێل 15 نسێ فیبرالدا باسێلدێ).

10. باشقۆرتۆستان ۋ.ل.ک.س.م ئۆلکە کەمیتەتێ، یاذعێ سەسو کامپانیاهێ هەم ئوگێش ئۆسۆن پاحوت ئایقانلێ، تاعێلاداعێ یێلعا قاراتا قوێلعان بورستارێ ئوتەو ئۆسۆن کامسامول ئۆیۆشمالارێ هەم گروپپالارێنێڭ مەحەللێ ئینیسیاتیۋالارێنا هەم ئایێرێم کامسامولدارێنێڭ ئینیسیاتیۋالارێنا تاێلێق ئێنەنێن، مینیموم ئۆرموشتا یێل سارالارێ یۆیۆمما ئاشێرواذا کانکریت بورستارێ ئیتێپ - کامسامول ئینیسیاتیۋاهێندا کوبەرەگێ قاتنارلێ (بوعارێ) بێر کەمەلەرذەن تۆرعان 80 کەلەکتیۋ ئۆیۆشتۆروذێ قویا. شونێڭ مێنەن بێرگە کامسامول پارتییاعێڭ کرەشتێیەنێر هەم کرەشتێیەن یەشتەرێ ئاراهێندا، کورێلمەگێ یۆتە سارالاردا ئالدان بارۆسێ ئیڭ ئاکتیۋ قاتناشوسێ بولورعا تێیێش.

11. کامسامولدێڭ ئوگێش کرەرو ئۆسۆن پاحوتقا بەیلەنێشلێ یۆتە ئێشتەرێ ئۆرنێداعێ پارتییا هەم سەۋیت ئۆیۆشمالارێ تاراپێنان ئوتکەرلە تۆرعان پلاندار (سەسو کامپانیاهێ هەم ئاگرامینیموم) مێنەن بەیلەنگەن بولورعا هەم ئیکێ فرونتقا بولێنێرگە تییێشلێ: یێرذەن - باشقۆرتۆستان 10 یێللێعێنا ئیکێلێم ئیگێن ئەذەرلەو پیلانێن 100% ئوتەرگە ئیگێن مۆرێن ئاڭێندا ئیگێن ئەذەرلەو کامپانیاهێنا کامسامول قاتناشووێن یۆمشاتماعا، یەلکێ یێنێڭ کیرۆهێنە کۆسەیتێرگە، ئیکێنسێذەن - کامسامولدێڭ ئوگێش کوتەرو هەم یاذعێ سەسو کامپانیاهێن ئۆتکەرو ئۆسۆن پاحێن بێرمە بایلاوێ ئۆرموشتە ئۆیۆشتۆرو هەم پراکتیک سارالار کورو. (ۋ ل ک س م ئۆلکە کەمیتەتێ بیوراهێ دیریکتیفالارێنان).

12. کامسامولدێڭ ئوگێش ئۆسۆن پاحوتێ بورستارێن ئوگێشلێ ئۆتەو: یۆتە کامسامول یالپێعێنێڭ پاحوتقا ئاکتیف هەم کوبەرەک قاتناشوذارێنا پاحوت مێنەن یێتەکسێلێک ئیتیوسێ ئۆیۆشما هەم ئایێرێم یێتەکسێلەرێنێڭ ئعمالێنلێ. هەم یێلدێک کورسەتە ئالوذارعێنا، ئوذ بورستارێن بیلدەلەوذە میڭگەرلێک کورسەتوذەرێنە، کۆسەتەرذێ ئیتەبلەی ئالاردان رانسیانال فایذالانا، هەم ئۆرنالاشتێرا یێلوگە، ئیتێپ باێرێپ پارتییاعێڭ کرەشتێیەنێر، بیگرەکتە کرەشتێیەن یەشتەر یالپێعێن پاحوتێنێڭ کانکریت زاداچالارێ ئەیلەنەنە ئۆیۆشتۆرا، ئالارذێ کوبەرەک ئێلمێنا یێلوگە بەیلەنگەن.

لینین کامسامولێ، یەیلگەن فرونت مێنەن «ئوگێش ئۆسۆن پاحوتقا!» ریۆالیوتسییەسێل ئاذێم هەم بالشاۋیکتەر ئێشمەکەرلێگێ مێنەن ئێشکە!

باشقۆرتۆستان ۋ.ل.ک.س.م. ئۆلکە کەمیتەتێ بیوراهێ.

کەێتەر ئەیلەنێر.

ئێعار سەبەپ تۆرعان حالێن قێشتار،
ئۆتێپ، کۆلێس یۆذلێ یاذ کیلەر ئێلدە
مۆڭ - موزیکا مێنەن تۆرلۆ قۆشتار،
سالقار کولدە یۆذۆپ یەیلەر.

کوذێن ئاسیپ سەسەکتەر کورێنەر،
یێرذەر مانورلێقعا کومێلەر؛
ئایعانان یۆمشاق نور توگێلەر،
یاذعێ، یاڭێ ئۆرموش ئۆرۆلۆر.

ئاعێن هێوذار ئاشلاپ مۆذ بورعانێن،
قۆیاش سێواعێندا یالتێرار.
ئاپپاق پاراحوتتار هێنعۆرعانێن،
ئالیپ ئۆسقان ماوا قالتێرار.

پیانیر مارات یێشلێک ئوتێن یاعێپ
یێرلار مانور یاذذێڭ کیلگەنێن،
یۆذ تۆرعاینار سرلاپ، قانات قاعێپ،
هاوالارعا ئۆسۆپ منگەنێن.

کوذێن تێگێپ یاذذێڭ یاقساهێنا
مۆقلانێشێپ بارێنێ قارارذار،
کامسامولکالاردا، کامسامێلا،
یێلێڭ مێعانێپ ئێشکە بارێرذار.

شاتلانێشێپ شولاێ، ئێشێن حالێن،
کیلەپ یێتەر یاذعێ ئێر کێنلێک.
قولاق سێنتێپ، تۆرعان قێشقێ حالێن،
ئۆتێپ کیتکەس کورێنەر بێر کۆنلێک

ئۆیێنە ئۆرمات ئێشسێن یێل ئۆسۆنذا
ئێل یالپێعێ ئێشکە یەیلەنەر.
ئێرکێن قێرذا یێیێر تراکتێرذا...
قارا ئاڭلێ کەێتەر ئەیلەنێر.

حەبیبوللا عابیدێ.

كامسامولدڭ: 3-باشقۇرتۇستان ئۆلكە پلينومى ئالدىنان.

دۆيۆم حالق حوژالعن نعمتو، بيگرەكتە ئانڭ ئايرم تارماقتارى: سەنەعەت، ئاول حوژالعن يۆگۆنەن ياحشئلانو نقلى ئيگئذگە هالئۆتۆرالارئندا پارتيا-سەويت قارارذارى سارالارى يارئعالا بيلەنلى. بىل تورالا ئۆذاق توقتالوذڭ كەرەگى يوق. بئذگە پراكتيك ئش، رئيال مۆذمەتەلەر كەرەك.

ئۆلكە كەميتەتنڭ تيذەن بئلەلاساق نوبەتتەگى پلينومى ئوذ ئالدئنا بايتاق مەسئەلەلەر قويا. ئۇل مەسئەلەلەر حەذرگى كۆننڭ ئۆذەك مەسئەلەلەرى بولىپ پراكتيك ئرەوشتە حەل قيلنوذى ئالاپ ئيتەلەر.

كيسكنرلمەى تۆرعان بورستار.

كامسامولدنڭ ئوراژاى ئۆڭئشن كوتەروذەگى ياحوتن يالپلاشترو، ئاتى موذدەن ئشكە كوسرو، سەنەعەت ئۆذۆلۆشۆنئە كامسامولدنڭ ئاكتيفلئعن كوتەرو ئانى سەنەعەتنڭ ئسن ماقسئى، ئسن ئينستياتوى حەلئنە كيتەرو، هەم باشقالار.

بىل مەسئەلەلەر پلينومدنڭ كۆن تەرتيبئنە قويلعاندار. پلينوم بىل مەسئەلەلەرذى ئۆتكئنار، يئشهئلكتەرذەن سەعەب حەل قئلو، كيلەسەككە يول هئلار.

لەكين ئيپتەشتەر، بوعارعى ئۆيۆشمالار ئارافنان، ئيزدار، كانفيرينتسيالار، پلينومدار ئارافنان قارارذار سئعارو، سارالارذڭ كوروگلنە يتمەى، ئۇل قارار، ئۇل سارالارذڭ توبەندە يۆيۆمعا ئاشئرولئونان كۆذەنەلك ئۆرمۆشتا ساعلئرلوۈئنا ئايرائا ئيحتيبار ئيتو كەرەك.

ديريكتيف بيرئلە. قارار سئعارئلا، پراكتيك ئشتەرگە كيلسەك، ئەذرەك يلكە قاشىرعالا تورا كيلگەن سافقارذا بولاييت.

مەثەلەن: ئوراژاى ياحوتى تورامئندا كوپ يازئلدى. ياحوت 15 نسى نيبرالدان باشلانىرعا تييش ئيئنى توبەندە، ئۇلهوكلانى. ئەلەلە قايهبر يەچەيكەلەر ياحوت تورامئندا ئئذ ئويلاناالار. پئلان يوق. يەكى، كامسامولدڭ ياڭى ئش سيستيماهن ئالايق. بىل تورالا كوپ مۆيلەنە، ئورئندارذا، بىل سيستيمانڭ يۆيۆمعا ئاشرلمووى يۆمشاق.

بۇنڭ سەبەبى نەمەلە هوڭ؟

تاىق بيلەنلى نەمە، كوذ يۇمئپ تۇرامى بوق.

قايهبر ئورندارذا كامسامول ئۆيۆشمالارئنڭ يالپى قارشئندا ئاقتاربئتتارى يوق، تەرتيب يوق. تەربيە ئاسار.

بئنا بلار، برئەن پارتيا بولباشئلئڭمئنڭ، بەلشويزم تەربيەمئنڭ يۆمشاق بولعوئنا هئيئنهالار، ئيكنسئمئن كامسامول سافقندانعى ئارئالعان، سيت ئيليمينت سينفى يۆذىن، ئاگى، تۆبەۈمى تۆمالانعان تويانلانعان ئيليمينتتاردڭ كامسامولعا قارشى حەرەكەتەرئنە بەيلەنگەن، شوئان كيلئپ سئققان مۆذمەتەلەر.

بئنا شونڭ ئۆسۆنەن پلينوم، كامسامولدا سينفى. بەلشويزم تەربيەمئن كۆسەيتو تورامئندا پارتيانڭ XIII نسى باشقۇرتۇستان ئۆلكە كانفيرينتسياهى قارارذارئنان سئعئپ پراكتيك يولدار هئذارعا، بىل تورالا بولعان تۆكئش هەم يئنشەلكتەرگە تايروسا توقتالئرعا تئيش.

بۇنڭ ئۆسۆن توبەنگى مامينتتاردى قرقولاشترعا كەرەك

كامسامولدڭ ئالدئنا قويلعان بورستار، بارى تيك، كامسامولدڭ نقلى برذەملى، قۆرۆس ديسيپلينالى بولووى ئارقاهئنداعئنا تولئهى مئنەن يۆيۆمعا ئاشئرئلئپ كيلەنئلەر. هەم كيلەلەر.

بىل ئۆتكئشتى تاعئلا نقلى تەرەنەيتو، تاپيئلو هەم ئئكئەلەنوذەرگە هيس بر يول قالدئرماو ئۆسۆن كامسامول سافن تارقالو سينفى بولىنى يۆذو، هەم ئارتقا تابا مۆيرەرگە ئوئشوسئلارذڭ مەرحەمەتهئذ ئرەوشتە تئذارتو كەرەك.

بىل تورالا كامسامول ئۆيۆشمالارى بيك ئاقرن قوذعالالار. بيگرەكتە ئورئندارذا بىل تورالا فيكر ئالئشوذار، فيكر قوذعاتوذار بيك هيرەك ئەلى.

بيگرەكتە حەذرگى مەلدە، ئيلدە ساتسئياليزم تۆذۆلۆشن كيڭەيتوگە، نقلى تيذ ئيگەگەالوعا يۆتە ئيحتيبار يونەلدرلگەن بر مەلدە، كاپيتال ئيليمينتتارئنا مەرحەمەتهئذ هۆژۆم بارعان ساقتا تارقالو، ئيكئلەنو سينفى يۆذذنڭ تۆمالانووى بئذذنڭ ئۆسۆن ئايرم قورقئنسلى.

پلينوم بىل تورالا هوذن ئەيتىرگە تئيش. پارتيالا ئوذعارئلاساق كنبرالناى ئاذارتو كامسامولدالا ئوذعارئلرعا تئيش.

ئاكتئار يئنى ئالاپ ئيتەلەر. كامسامولنى تيكلم ئاذا بولها، نى تيكلم بالشۆيزم ترادينتسيالارن ئوذلەشترهە، نى تيكلم قۆرۆس ديسيپلينالى بولها، شۇل تيكلم، ئۇل ئۆتكئنتارعا ئيرئشەسەك، شۇل تيكلم، ئۇل ئوذ ئۆذئنە ئۆشكەن بورستارذى ئوتەى ئالاساق.

ع. ئيلباى.

ياڭى ئاول تۆذۆسنلەر

ئەلى كوبەن توكلگنە ئاگرانومدارذڭ ئيكنسى يۆتە ئرمەى ئيزذى بولىپ ئۆتتى.

ئيزذا ئورئندارذان 600 ئاگرانوم، ئاول حوژالعى بولئندا ئئشلەوسى 400 كئشى ئاولدى ياڭئنان ئۆذرەدە كوبكئنە عەمەلى سارالار كورهەتتئلەر. حەذرگى، سەويت يەمعەتەملەگئنە تولقئلانعان، 1) ئاولدى ساتسئياليزم ريلسەهئنە قۆرو، 2) ئوراژاينى كوتەروذە ئاگرانومدارذڭ بورئسى. 3) ر. س. ف. س. ر. داعى ئاول حوژالعئنداعى ئۆرئيبەلەرذى كيڭەيتو هەم ئالارذڭ حەلى، 4) سەويت ئاگرانومدارئنڭ ئش مەئنەتارى، پئلاندارى، ئۆيۆشتروئشى. 5) ئاگرانومدارذڭ ميتود-سيستيمالارى. 6) ئاگرانوميە ئئشئلەرن ئۆيۆشترو ئالارذڭ كئۈاليفيكاتسيالارن كوتەرو. 7) يئر ئوذو ئشى هەم ئاگرانومدارذڭ يارذامى. 8) كالهوز-سانحوز هەم كاپيراتيفتارذڭ تۆيم ئاول حوژالعنڭ ئيتەپ سئعارئنن ئەئمين ئيتو مەسئەلەلەرن بارئندا برەم-برەم ئيكشرپ ئوتتئلەر. بئنا ئۆتئۆلارذى ئيحتيبارعا ئالپ ئوراژاينى كوتەرو ئشئنە ئاگرانومدار ئوذذڭ ئيحتيبار بيرەگە تيشتەر.

حۆكۆمەت ئالداعى بيش يل ئئسندە ئوراژاينى %30-35 قا كوتەرەدى بورئس ئيتئپ قويذى. بئل كوتەرلئش عادى كوتەرئلئشكئنە توگل، ئۇل ئاول حوژالعئندا ريۋاليوتسئيون بورئس ئەئمين ئيتو.

ئالعا قويلعان بورئسى ئاول حالقئ مئنەن بر ئاگرانومدارعئنا ئوتەرگە تئيش توگل ئيكەنى بيلگئلى. لەكين ئاگرانومدار بئل ئشتە، يول كورهەتوسى يئلان هئذئوسئى بولالار. بئل ئش بيك ئاور. لەكين، ئاوللئڭ ياتوالئ بارلئ، ئورتا حەللئلەرى مئنەن برلكتە ئوراژاينى كوتەرو ئشئندە ئاگرانومدارعا مائلى هەم مەعنەوى يارذامئڭ كۆسەيئو، ئيرەهئنە نق ئشتەگئندە بيلگئلئ ماقسات يئكئل ئوتەلەسەك هەم ئالاذئل، ئورئنلا ذور ئورئن ئۆتالار.

ئيزذ ئاول حوژالعى كاپيراتيسلاشترو كومەك حوژالقتار (كالهوز سانحوزدارعا) ئەيلەنئو ئشتە ئاگرانومدار نقلى رەوشتە ئشەكەرلئك كورهەتتەرگە تئپئشلئكئن ئەيتتى. بئل بورئستارذى توللئئ مئنەن ئوتەو ئۆسۆن مۆمكيئلكتەرذى تۆلئئ مئنەن فايذالانو، كەمبليكتيف رەوشتەگئنە ئش كورو ئەئمين ئيتئلەسەك.

سەسو ئۆسولدارن، ئورلوقئى ياقشرتو، تۆپراقتئ (يئرذئ) ئشئو، ئاشلاو، ئيگئنگە زارار ئيتوسى حەشەرەتلەر مەن كۆرەشودەگى ئاول حوژالعن كوتەرە تۆرعان تيحنيكالارعا ئيگئذلەرگە ئسيز ذور ئيحتيبار بيرئپ كيتئتى.

ئاگرانوميەنڭ عادى تيحنيكامئ (ئۆرلۆق ئاذارتو، ئاعولاو، سورتئن ياقشرتو) ئوراژاينى كوتەروگە ذور سەبەب بولا ئالا.

ئاگرانومدارذڭ ئۆلك قولى بولعان سەويت يەمعەتەملەگئنڭ يۆتئۆتئەهى، نوبەتتەگى سەويت ئۆيۆشمالارى: پارتيە، كامسامول ئوگئذارى، كاپيراتيف كالهوز ئۆيۆشمالارى، ئاول حوژالعى ئوگرەكتەرى حالقى يۆرئتارى، ئوقو ئۆيلەرى، ئاول حوژالعى كەگئشمەلەرى بئل ئشكە ژەلپ ئيتئپ ئاگرانوم ئۆزئالعئ مئنەن بئل ئشنى حوتقا يئيەرپ، ئاول حوژالعن كوتەروذە نقلى ئشەكەرلەكتەرن كورهەتهئەر، دينا ميكا قوذعالهئن، حوتقا يئيەرلەن، ئش باشلانهئن.

ئاول حوژالعئندا ئوئولعان سەيەسەت ئاگرانومدارذڭ ئوئقان ئورئندارن ئەيتئپ كيتو مئنەن ئاولدئ ساتسئياليزم ئيگئذئنە قۆرۆرعا ئاول حوژالعئندا ئئلەپ سئعارو كۆسئەرئ كوتەروذە ئياسئ ئينقيلابئ ئۆلەشئرودە، ياڭئ تيحنيكا ياڭئ مەدەنييەت كرئوتەدە ئاگرانومدار پارتيە، كامسامول پرالئتارييات حۆكۆمەتى، ساۋيتنڭ يۆتە يەمعەتئلئگئ مئنەن ئاكتيفئ ئالئب بارئلئئار ئيئب حۆكۆمەتكە ئئانئس بئلدرەدئلەر. ع.

Allahьdlar sajuzьnьŋ Ufe qala savite prsibatele həm „Allahьd“ Ƶurnalьnьŋ ridaktьrь Işemqulьf iptəş avьl kerəhtəjəne menən əŋgəmə jahaj.

عەيت - دينى ديمانستراتسيا

دينسئلەر «ئراماذان» ئايى بويئنا ئالئب بارئلعان دينى كاميانيالارن «عەيئت» مئنەن ئۆسلايئذار. ئوراذا دينئڭ كوب ئارماعى ئوراذا- برئنسئئن موللالارى، دين قوذعمۆئدارئنا كئلئە يائن قالقنايتو ئۆسۆن حئذمەت ئيتيە، ئيكئنسئئن بىل ئوراذا «كامپانياەئڭ» دين ئۆسۆن مارال-ئئملاقى ياعئلا بار.

روحانيئار بئئذاى دين مامينتتارذى ئوئذئرئنڭ يالاۋيئيامن نئمئتو، ئۆيئى تامرئ مئنەن قاقئاب ئاوارعا بارعان دينسئ ئاياقلانئئرو ئۆسۆن فايذالانالار.

دين ئول-قور ريياكسييون كۆس. ئول بئئذئڭ ساتسئياليزم ئۆئۆلۆئئ يولئندا قور ئارماز. بئنا ئۆشونئڭ ئۆسۆنەن بئئذئڭ كۆئەلئك بورستارئبئذئڭ برئهئ- دين مئنەن كۆرەش. لەكين، دين مئنەن كۆرەش ئشئ كوب هۆيلەو، قۆرئ ئئل بوئقامئ بئشرو مئنەن توگل ئە كرتئيەئگە فايذالى ئش كورهەتو مئنەن ئالئب بارئلرعا تئيش.

بئئ فيكوئبئئذئ ئوذئبئئئڭ كۆئئەلئڭ پراكتيك ئشتەرئبئئ ئئعايئنا ئالئب بارايئ. بئنا بئذذئڭ نوبەتتەگى مەسئول هەم شونڭ مئنەن برگە ئاور بورئسئمئذ- ئيگئذئڭ ئۆڭئشن كوتەرو ئۆسۆن كۆرەش. كامسامول حەذئرگئ كۆئنئى ئوڭئشئئ كوتەرو ياحوئئنا سئقئى. بىل ياحوئنا بئئذئڭ ئيڭ ذور دۆشمانئارذئڭ برئهئ حالقئڭ دينسئلئكن هەم روحئيئارذئڭ حالقئئ ريياكسييون ئاعو مئنەن ئامولاوذارى بولاساق. ئۆڭئشئى كوتەرو ياحوتئئڭ نەتيژەلئ سئعئوئ ئۆسۆن بر توك واقئئا بئئ دينگە قارشئلاى كورەش ئالئب بارعا ئيئشئبئئ.

بئنا دينسئلەرذئڭ ئوراذا عەيئئئ بئئ دينگە قارشئ كۆرەش ئۆسۆن فايذالانوعا، ئۇل مامينتتا حالقتا دينئڭ ريياكسييون كۆس ئيكەنئن، ئانڭ ياڭئ ئۆرمۆش بولئندا ئارماز ئيكەنئن ئۆشئندئرورگە كەرەك.

ئوراذا بويئنا روحانيئارعا، ئەرويحئارذا «ئاوئڭ ئاسو» كيسەلەرئنئە، ئۆڭئشئى كوتەرو ئۆسۆن ئاگيتاتسئيا ياهاب يۆرگئنەرئر. ئالار ئوذئەرئڭ مەۋلئئتئ رئئئە «بئنا كامسامولدار ئۆڭئشئى كوتەرو پاحوتئنا سئقئئلار، ئالار ئۆرمۆشئى هئن قوشئقئئا ئوذئو بولئندا ئينسيياتيوا كورهەتەئلەر، بئڭ ئالار ياقلئبئذ، يۆتە حالقئ پارتيا، كامسامول ئارئئئان بارئهئ «يئتەگئئلەرئ» بىل ئالار ئئشئ توگل.

ئالار، كيرئهئئسە:

كامسامولدار ئارەئئلا دينگە قارشئ سئعالار. ئالالا قوشماعا بر نەمەلە بولماى... ئيئب لەرذاوذارن قويايئذار.

شونڭ ئۆسۆنەن بىل دۆشمانعا قارشئ بئئگە ئوياو بولئوعا كەرەك. دينگە قارشئ كۆرەش كوبراك ئش مئنەن، كرەشئيەنئئڭ ئۆرمۆشن ياقشرتودا كانكريت فايذا كيلترەسەك سارالار كورهەتو يولئ مئنەن ئالئب بارئلئر تئيش تيئذ بئذ.

ئوراذا عەيئئ كۆئنئە قارانا ئيگئئئڭ ئۆڭئشن كوتەرو ئورامئندا بيسيذا، مۆراو ياواپ كيسەلەرئ ئوئكەرو، ئيگئن ماشينالارئن ئۆذەتئو پونكتتارئ ئاسو، بر گەئەب ماشينالار ئالو شير كەتەرئ ذۆيرئشتئرو، عەيئت كۆئنئئ ئيرئولە كالليكتيفئ ئوئوشتئ سەسو ئۆرلۆقتارئن ئاذارئو، ئيرئەگە عەيئت ئيكئئن كيستە «ئۆڭئشئى كوتەرو كيسەهئ» ئوذعارو، (بىل كيسە ئەلئئئنە، حەئلئلك مئنەن قئئاسا داكلات موراو ياوابتار، مۆمكيئن بولعاندا كانسيرت نومبرذارئ مئنەن بولهئن)

قايهبر ئورئندارذا ئۆيۆشترلعان كالهوزدارذئڭ ئائئلو ئائئئامئ عەيئت ئيرتەهئنە تورا كيلترو، بئلار بارئهئ بئئڭ دينگە قارشئ كۆرەشتە كانكريت سارالارئبئذ بولاساق.

ژ. سارابييانئڭ ئيبتەش ئەيتئشلەى، يەى ئاذاعئئا ئيئئئ بئئئڭ سارالارمئئئ موللالار كەگئشئئك، ئەۋزەلەرن ساعئئرب قارارعا مۆمكيئن بولاساق.

كامسامولئار بىل ئشئە ئاللاهئئذار يەچەيكەلەرئ مئنەن قوللا قول ئۆيۆئئب ئئلەرگە شولايوق ئاللاهئئذار يەچەيكەلەرئئڭ ئاعزالارئ بىل ئشتەرذئ ئوذئەرئڭ ئورئالان، ئورئ بورئستارئ ئيئب بلهئئەر. شونڭ مئنەن برگە كامسامولدارذئڭ بىل بورئستارذئ يۆيۆمعا ئاشئرو ئەكگەلئنە ئاوئلئئڭ يۆتە مەدەنى كۆسئەرئ ئيڭ ئئولە ئاگرانوم، ئشكە ئئقترئلرعا تيئشتەر.

عەيئت، ريياكسييون كۆس بولعان دينئڭ ديمانستراتسييامئ. عەيئت، ئيكئئ، ئئئرلە، ئۆرمۆش ديمانستراتسييامئ. بئئ ئاگا ئوذتبئذئڭ دينهئئ ئۆرمۆش، ياڭئ ئۆذۆلۆش ديمانستراتسيياهئ قارشئ قويارعا تيئشئبئذ. شونڭ مئنەن برگە بئئئئڭ دينگە قارشئ كۆرەشئمئئ قۆرئ موذذئئكئئ عيبارەت بولماهئن. بىل كۆرەشتئ بئئ مۆمومئن ساتسئياليزم ئۆسۆن كۆرەشئئڭ بر ئارماعئ ئيتئب ئالئب بارايئق. دينئڭ ريياكسييون كۆس ئيكەنئن حالقتا مئنە قول مئنەن، ئۆتۆب قاراب بلوئڭ نەتيژە مئنەن ئاگلاتو ئۆسۆن ئيندەيئەە بولها بر مەئئى سارا كورەيئك. دينگە قارشئ پراپاگانداسئئ پراكتيك ئيگئذگە قويايئق.

ئە ئوراذا عەيئئئ مەلئئە بىل پراكتيك ئيگئذ نەمئئەن، روحانيئارذئڭ ريياكسييون ئشتەرئ حالقى ئالئندا ئەرسئئب هالئهئن.

كامسامولدار ئالداعئ بورئس- ئيگئذئئڭ ئۆڭئشئئ كوتەرو هەم بىل ئشكە ئورماز بولئب ئۆرعان دين ئاموونئالا كانكريت فايذالئ ئش مئنەن قرقا كۆرەش ئالئب بارو.

ئا. سكارناى.

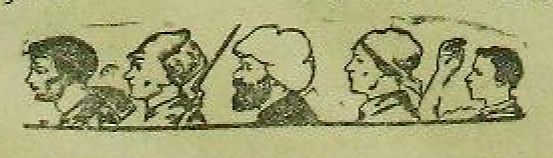

برلەشڭز بۆتە دۆنيا پرالىتارذارى!

باشقۇرتۇستان يەشتەرى

4 تين يد سنعا.

1929 نسى يىل
8 مارت، ئۆلى يۆما
№ 9 (123)

ياذلو حاقى بر ئايعا 15 تيد
3 ئايعا 45 تيد 6 ئايعا 80 تيد
يىللق حاقى 1 هوم 50 تيد.

ريداكسيەنڭ ئادرەسى:
гор. Уфа, ул. Егора Созонова
ред. газ. „Баш. яштаре"

كامساموللەك باشقۆرتستان ئۆلك، كەميتەتى قاراقىنان سنعارىلعا تۆرعاق ئاذنالق گەزيت.
Еженидельный орган Башобкома В. Л. К. С. М.
Баш. яштаре.

ھەر بر كوحاركا دەولەت مەن ئيدارا ئيتە بلرگە تێيش. (لينين)

بۆگۆن ئشسەن قاتنقىذدار كامينتيرن بايراعى ئاتتندا تۆپلانو كۆنى.

بۆگۆن بايرام بۆتە دۆنيا قاتن قىذدارنڭ كاممونيستار ئينتيرناتسيانالى ھەم كاممونيستار پارتياھننڭ بايراعى ئاتتندا تۆبلانو، ئشسەن كرەشتيەن حاتن قىذدارنڭ بۆرگەنسكەرذەن سنعب، ئوذلەرنە تيڕكلك تيكنلكتى ئالو، كۆرەشكە تەزىيەلەرن تۆپلاو، كيلەسەك ئۆسۆن ئش بيلگلەرن هلب قالدرو كۆنى.

بل بايرام بذذڭ باشقۆرتستان پرالىتارىياتننڭ X - نسى بل سەوبيتەر بۆهوربيەتى بوبەلەين ئوذعارو مەلمنە تورى كيلە. شونڭ ئۆسۆنە باشقۆرتستان ئشسەن قاتنقىذدارنڭ ئش ئوكشارن ھەم بيشەتلكەرن تۆبلاو، ئالار ئاراھندا ئشلەوذى كۆسەيتو نيگذندە ئوذعارلعا تيش.

باشقۆرتستان سەوبيتەر بۆهوربيەتى ئوذنڭ 10 - يەشتن تولعاندا قاتن قىذدارذان سەوبيت ئەرگندارنا ئوزلەتو، پارتيا، كامسامول ھەم سايوز ئاكتيفتارى حەذرلەو ئشندەلە بايافقتا ئۆلگەشودەرگە ئۆسۆراى ئالدى. ئالارذى ئانقتاو ئۆسۆن بۆتە باشقۆرتستان دەوەلندە ئوذعارلعان ئاول سەوبيتەرنە هايلاوذارعا قاتناشوسى ھەم سەوبيت ساسناقتا هايلانعان قاتن قىذدارذڭ بر ئيكى سيعرن كورەتب كيتو بيلە.

مەئەلەن: ئوذعان بل ئاول سەوبيتەرنە هايلاوذاردا 8230 قاتن قىذ قاتناشقان بولوب دۆيم هاندڭ 17,96 پراسيتن تەشكيل ئيتكەن بولها بيل 13,67 قاتناشقان ھەم 26 22 % تەشكيل ئيتەلەر. ئاول سەوبيتەرى رەئيستەرى ئوذعان بل قاتن قىذدارذان بارى 0,45 % تەشكيل ئيتكەن بولها بيل 5,93 % تەشكيل ئيتەلەر. ئيمدى بل سيعدار قاتن قىذدارذڭ سەوبيت ئاپپاراتارنا هايلانوذالا كيگكان ئاذملار مەنەن ئالعا كيتكەنن كورهەتەلەر.

بنڭ ئۆتەوۆنەيەنە پارتيا، كامسامول ھەم پرافسايوز، سەنەعەت پريدپرييەتتەرەنە تورلەتلگەن ئاكتيف حاتنقىذدارذى قوشهاق حەتهذ ئۆلكەن ئوكش كورەمەكبذ.

ئاعلا بۆتە تارماق مۆنەر توقو يورتتارندا ئوقب ياتوسى تيذ كۆندە ئشكە بيرلەرن قاتن قىذدارذى بنعا ئۆئتەرگە تورا كيلە.

ئيمدى بل فرونتتالا بذذڭ حەتهذ تۆكشاربذ بار. لەكين ئەلى بذنڭ مەنەذگنە قەدە-ئەتلەرگە باراماى ئوشو ئش ئوكشارن تۆبلاو، بيشەتلكەرذى ئاسو ئاشا بيگرەكتە تورال ئاولدارنڭ ئارالارندا سەدلگەن قارانعى ئاولدارذا مەدەنى ياقتان ئارتتا قالعان ئاول قاتن قىذدارى ئاراھندا ئشلەوذى كامساموللك ئوذارنى بورسى ئيتب قويارعا تورى كيلە.

بۆگۆن بذ قاتن قىذدار ئاراھنداعى ئشتى حوزالق تۆذۆلۆشيذذڭ هەمى نيگذە ئالعا بارشى مەنەن بەيلەب، ئولاردى بۆرت ئشەرن، باقسلق، مالسلق كەلليكتيف حوزالقتارذا ئشلەو بورستارنڭ ئايرم ئەھميەتكە ئيەبولوون ھەم ئالاردڭ تولى ذاۋاشلامن ئەئمين ئيتەرلك ئرەوشتە كونكريت ئش پلانلەرى مەنەن قالدررعا تيشبذ.

شولايوق كامساموللڭ ئوكش باحوتندا ئاول قاتن قىذدارننڭ توعان ئورنى ئالاردڭ ئۆلكەن بولشلق ئيتەسەكن ئالدان ئوشنب ئش كوررگە، باتراچكالارذى تولمهى مەنەن كامپانيياعا تارتورعا ئولاردى كامسامول ھەم پارتييا ساففتا ئلقتوررعا، ئالارعا مەدەنى، سەيەسى تەربيەبيرودى كۆسەيترگە تيشبذ.

بل كۆن ئشسەن قاتن قىذدارذى پارتيياعا، كامسامولعا ھەم كەلليكتيف حوزالقتارعا ئلقتو كاپيراتسييالارعا تارتو ئالاردى حۆكۆمەت مەنەن ئيدارە ئيتەرلك حەلگە كيترو دەھەملى سارالار كورو لوزماهى ئاتتندا ئوتەن.

بولعا هالو، ئۆزەتو ماتيرسكوبدارنڭ ئشندە كانتروول بولب باررعا تيش. شولايوق ئستينە گەزيتەرندە ئيگكن ئوكشن كوتەرو تورامندا ئەنقيت ئش ئايرم تق قويب، كامپانيا مۆنگلدندە بۆتە يێتشەنلكەرذى بۆتۆررگە قرقو سارا كوررگە كەرەك.

حەذرگى ميذگلدە بذذڭ ئاولدارذا سەمى كۆرەش كيسكنلەشكەن، كولاقتار ئاراتەان كامپانيياعا ئاياق حالو تۆراھندا ئۆزلى سارالار كورەتە. يالعان فيكرذەر تاراتالار. منا بذنداى ئوتال ئوبذا بولعوسلارعا قارشى حەبەرسلەر بۆتە كۆسەرى مەنەن ئاگيتاتسيا ئش ئالب باررعا تيشتەر.

حەبەرسلەر ھەم ئستينا گەزيتلەرنڭ ئۆئتۆنە بنا شونداى مۆھيم بورستار يۆكمەتلە. ئيگكن ئوكشن كوتەرو تورامنداعى حۆكۆمەت ديكريتن ئشكە ئاشرودا بذذڭ حەبەرسلەر ئەرمياھنڭ كۆندەلك ئشندە، يللق ئش پلانندا قندل يپ بولب داواملى رەوشتە مودتلب باررعا تيش. حەبەرسلەر ييك هنعانب سەسو كامپانيياھندا.

ج. ى.

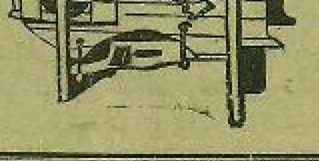

Savittər ilendə.

MƏSKƏV SƏVITENƏ HAJLAV BAŞLANDЬ.

26 nsь fibralda Məskəvđə, kamsamuldarđьŋ Məskəv səvitenə hailavdar başlanьv ajqanь jahaqan kyp meŋle dimanьstьratsьjalar-fakil kyterep jərəvđəre buldь.

Hyrəttə: Dimanьstьtatsьjasьlar Məskəv səvite janьnda.

Eşselər 8 nse marttь bajram itələr.

VEJƏTKƏ .tipagьrafija eşselərenen dojom jьjnalьştarь, dini bajramde itməjsə, 8 nse mart bajramьn itərgə buldьlar.

Jaŋь đur kalxuz

_RASTOF-DON. Kamьsivatьsqiđa 151 xuzalьqtan təđəp đur ber kalxuz ojoştьrьldь. 2800 giktar səsy jerebeđ jaqьn arala kalxuz qa taqьn şuluq handa xuzalьq tar inəsək.

100 kalxuz.

Jaqьn arala ukьraijьnala 100 yrnək kalxuz ojoştorola.

Alarđь ojoştьrudan məqsət-kerəŧtijəndərgə, oşono jaqşь qujqanda kalxuđđarđьŋ fajđahьn aŋlatьvđьr.

liningьrat eşselere jađqь səsvgə

LININGЬRAT. Eşselər jađqь səsygə nьqlь əđerlek alьp baralar . kerəŧtijjən darqa uŋьş kytərydə jardəm jəmqijəttəre tədələ. Avьldь a. x. maşьinalarь menən təəmin itevgə, đur iqtibar jvnəltelə.

Bilarusijala eşse beriqahь.

MINSKI. Bilarusijanьŋ yđək pьrafsajuđđar səvite kerəŧtijəndərgə jardəm ity əsən 7 eşse berigadahь ojoştьrasaq.

قاتنقنذ ئاذاتلنعى يولندا بۆيۆك ئاذمدار.

بۆگۆن هيگذنسى مارت - بەينەلميلەل حاتنقىذدار كۆنى. كاپيتاليزمدڭ ئق ئوئب ئشسى قاتنقىذدارذى كەرەگەندەن ئش ئشلەتو، ئيذەو ئەتيژەمەندە سەيەسى حۆقوق، 8 سەعەتلك ئش، حذمەت كۆسن هاقلاو لوزمملارى ئاتتندا توواى. ھەم 11 نسى يل باشلانعان يذل تاريخ بيتندە قانلى ئذذمر، باترذارسا كۆرەش بيلەلەرى هلنب قالدرا.

8 نسى مارت بذذڭ روسييەگە 14 نسى يل ئيتب، نيكالاى ۋاندارمدارى، پاليتسيەلەرنڭ قانلى قامسلارى ئاتتندا قارشى ئالقا ھەم ميۋرال، ئوكتيبر ريوليوتسيە كۆرەشتەرنە مليونلاعان ئشسەن قاتنقىذدارذى ئەذرلەب ئۆيتلار ۋلاسن ئالوذا، پرالىتاريات ديكتاتوراهن ئورنلاشتروذا نقلى قاتناشتروا. فنقاهى كاممونيستار پارتياهن، ئشسى، كرەشتيەن ئالدنا نيندەى بورستار، نيندەى مۆهيم لوزمملار قويها، هيگذنسى مارت ئەنە شول بورستارذى بۆيۆسا ئاشرووذا مليونلاعان ئشسەن قاتنقىذدارذى قاتناشترو، ئالاردڭ ئاكتيفلقتارن كوتەرو، تۆرمۆش شارتتارن ياحشرتوذا عەمەلى سارالار كورو. لەكين كاپيتاليس ئيلدەردە بەشەگەن ئشسەن قاتنقىذدار عايەت ئاور حەلدا يەشەيذەر. گەريت، ژورنالدار، ئاندا فابريك، زاوتتاردا ئشلەگەن ئشسى قاتنقىذدارذڭ تۆتەش حاققا 10 - 12 شەر سەعەت ئشلەودەرذەن، ئەسە بالالقتى هاقلاوعا هيسبر ئيعبار ئيتلمەوذەن حەبەر يذبيرەلەر.

ئولار هيگذنسى مارت بايرامن يا پاليتسيە، ۋاندارم كوتەتوتەرى ئالاردڭ قانلى قامسلارى ئاتتندا قارشلايذار.

بذنا شونڭ ئۆسۆندە بذذڭ ئيركلى ئيلدڭ ئيركلى يەشتەرى، كامسامولدارى ئالدنا ذاعن ذور بورستار كيلب باسا:

بردەن بذ ئوزيذذڭ ئەسە، ئاپالارذڭ پاتشا زامانندان ميراث بولب قالعان ناذانلق، شەريعەت بۆعاودارنان تارتب ئالب، ياڭى تۆرمۆش تەربيەمى بيررگە تيش بولهاق، شولوق واقتتا، سيت بورژووا ئيلدەرندە بۆركو هاوالى زاوتتاردا سيكهذ ئاور شارتتار ئسندە ئزلەگەن ئەسەلەرگە: ئالاردڭ هاتتق پادۋالدارذا، ئتيشلى ئەربيە كورە ئۆلماعان بالالارنا مانەى يارذمدار كورهەتەرگە بورسلبذ.

ساتسياليزم تۆزو ئۆسۆن بذگە ئاذا بوون كەرەك. ئول بوون تيك، بەسلى، بالاسجادكالار قوشاعندا ئونەسەك. ئوقسان، ياڭى تەربيەلى ئەسەلەر قولنداعنا يتشەسەك.

شونڭ ئۆسۆندە بۆگۆن بذذڭ ذور تلەكتەرگە نيگذلەنگەن مەدەنى پلموتتارنبذ سنعا. ئاگا مكلەرسە كامسامول، كامسامولكالارنبذ قاتناشا، بورژووازيانڭ سول نيگذنە قورۆلعان مەعنەهذ سيمييەدن هاتو، مەهەر، كوب قاتن ئالو، ئاذانلق، بسراقلق كوۆك سيرذەرگە قارشى تاعنلا نق ئانپور بيرە.

بۆگۆن ئاذات ئيلدڭ ئاذات كرازدانكالارى، ئالاردڭ سەوبيت، پارتيە قۆساعندا تەربيەلەنگەن پيناير كامسامول بالالارى سيت ئيلدەرذە كاپيتال ترناعى ئاتتندا سينفى كۆرەش ئالب بارعان ئەسە، هنگلەرنە يالقندى سەلەمدەر يبرەرە، ئارالاعى ئلمتە يتەرن نعلتا.

8 نسى مارت ئول قاتنقىذدارذڭ ئاذاتلق ئۆسۆن كۆرەش كۆنى بولب، قودى پرالىتارياتنڭ دۆيم حەرەكەتندە ذور يارذامدار كورەتتى. بنان مەئلدا ئول شولاى بۆيۆك كۆرەش كۆنى. شول بولدا ذور رول ئوينعان ئشسەن قاتنقىذدارذڭ كۆسەترن هناو، يارلاو ھەم ئالاردى كاممونيزم ئلاكى ئاتتندا تۆبلاو كۆنى بولب باراساق.

ئەسمە مۆسليموۋا.

سەسو كامپانياسى ھەم حەبەرسىلەر.

سەوبيت ۋلاسى ئۆشى يذلعى سەسو كامپانيياھندا ئيگكن ئوكشن كوتەرو تورامندا ديكريت سعاردى. ديكريت بوينسا ئوشى يذل سەسو قترى 7 پراسينتقا، ئيگكن ئوكشى 3 پراسينتقا كوتەرلەرگە تيش.

يذل ديكريت گەزيتە ئوقوسى-ياذوسلار يذلعنشارندا، ئستينە گەزيتەرندە شولايوق ئاوىل ئسموتتارندا، سەوبيت يلشنارندا قويب تيكشرلووى ئيك كەرەكلى شارتتاردڭ برهى.

يلشنارذا يذل مەسەلە تيكشرلگەندەن هوڭ ئشكە ئالو مەنەنگنە قالماى ئاوىل بەكى ۋولس كولەمندە نق ئورەونشەدە ھەم نيساك ئوكشنى كوتەرو تورامندا پراكتيك قارارلار سعارلعا، بولارذا هلمللارعا تيش. بيگرەكتە ئستينا گەزيتەرندە سەسو قورى كيگەيتو، بلو ئشلەوذى ئاذكى قاليتنان سعارو، ئۆرلوقتى ئاذارتب سەسو، قول مەنەن سەسوگە قاراعاندا ماشينا سەسكتس مەنەن ئشلەوذڭ هايذاهى ذور ئيكەنلگن ئاولى كەوذەلەندرو گە كەرەك.

ريدكالليگييە ھەم بۆتە ئاوىل حەبەرسلەرى كومەك حوزالقتا كوسۆرو سلەرذڭ ھەم ماشينا يكرمەلەرنڭ ياقن باردامسلارى بولورعا، ئۆرلۆق فونتتارى بولماعان ئورنلاردا ئالارذى بولدررو، بەشنەر ئاراھندا زارارلى قورتقوسارعا قارشى كۆرەشوسى دروۋينالار ئوذۆرگە كەرەك.

ئستينا گەزيتلەرى سەسو ماشينالارنڭ بارلى، ئورنا حەللەتلەر ئاراھندا تيگذقايدالانو، پراكات بونكتتارنڭ ئشن

BAŞQORTOSTAN jəştəre

Abkum V. L. K. S. M. urgьnь atnaqa ber tapqьr sьqa torqan gəzit.

Ədris Üfe Zinsuf uramь 26.

Jadьlu xaqь

Jьlqa	1 hum 50 tin
6 ajqa	80 tin
3 ajqa	45 tin
1 ajqa	15 tin

یاڭی ئەلیپتی دۆیم بۆیۆمداشترا باشلارعا واقت.

Partijanьŋ həm xekemətteŋ jaŋь ələp turahьndaqь sьqarqan diriktiftarь bəgendən, başlap 100% te menən qəməlgə aşьrьlьrqa tejeşle.

Xəđerge vaqьtta xalьqtьŋ nadanlьqьn bətery turahьna kilhək, bəten uqьj jađa belgən keşe belməgən keşene jaŋь ələpsə ɵjrəterge kərək tibeđ, yul jəmlənən bedgə tybəndəge jaŋь ələp məs'ələhe turahьnda tuqtalьrqa tura kiler.

Beđđeŋ mətbyqətenedđə urьndarđa jaŋь ələpte ɵjrənv turahьnda jadьlьp tora. Eşte mьnьn menən bətərergə jaramaj, sənki jaŋь ələp məs'ələhe tybənge urьndarđa jəmeşaq bara tip əjtergə kərək. Əle juqarqь urgendarьbьđđala jaŋь ələpte qullanqan urьndarьbьđ juq tip əjtergə bula.

Mьnь „Başqortostan" gəzitəheneŋ 15 nse Fibьralьnda sьqqan Idel xuza aqajđьŋ məqaləhe urьndarđa jaŋь ələp nisek barqanlьqь turahьnda asьq kyrhətə. Şulaj tьp beđđeŋ xekemət tarafьnan sьqarьlqan qarardar əlegə xətle qaqьđđaqьna qalьp kilde.

Şunьŋ əsən jaŋь ələpte iŋ elek juqarqь xekemət urgьndarьnda, tybəndəgelərgə yrnək bulьrlьq erəveştə bejomqa aşьra başlarqa kərək tybəndəge xekemə: urgьndarьnda bəgendən başlap jaŋь ələpte qəməlgə aşьra başlarqa tejeşlebeđ. Şulaj bulqas tybənge urgьndarqa jadьla torqan qaqьđđьŋ barьhьnda jaŋь ələp menən jadarqa kərək. Jaŋь ələpte şul vaqьttaqьna tybənge avьl sevittərendə qəməlgə aşьra alьrbьđ.

Vulьs jaŋьndaqь həm başqa sprafka birə torqan urьndarđa xalьqqa qarizalarđь jaŋь ələp menən jađьp birevđe kesəjtergə.

Jaŋь ələpte qəməlgə qujov esen tybənge eşse-krəđьijandar arahьnda tərlə vaqьtlь kurьstar asьp alarđь jaŋь ələp menən eş alьp barьrlьq itep xəđerləp sьqarьrqa tejeşlebeđ sənki beđđeŋ avьl sevit eşseləre jaŋь ələpte əđ belələr şulaj itməgəndə jaŋь ələpte avl səvittərendə qəməlgə aşьrьp bulmaj urьnlarđa jaŋь ələp duttarь ojoştorop, alar arahьnan aktjftar sьqarьudь kyđ aldьnda totarqa kərək.

Bьl eştə iŋ aktif bulьp, vulьs palit prasvit eşseləre hem bəten uqьtьusьlar, partьja-kamsamul hem pьrafsajuz ojoşmalarь berdəm qatnaşqan vaqьttaqьna 100 p-ntь menen qəməlgə aşьra alьrbьđ.

K. SOKOF.

یەشتەر گەزیتەهن یالپنعا.

Vaqьtlь mətbyqətteŋ tormoşta totqan urьnь turahьnda hejləp tormajьnsa, gəzit-zurnaldarđь eşsən xalьq arahьna nindəj mitudtar menən taratьrqa həm bьl kəngə xətlem gəzitə-zurnaldar taratuda bulqan jeteşhedlektərgə tuqtalv kərək.

Qlemymən alqanda gəzitə-zurnaldar əşsən xalьqtьŋ iqtisadьj səjəsi həm mədəni tormoştarьn kytərev əsəsenə qorolqan şulaj buluqa qaramaђtan mətbyqət eşsən xalьqqa tejeşensə ydləşep jetməgən əle.

Bьl eşte kyrhətkən fakttar bar. Məђələn saqmaqoş vulьsь kyləmendə başqortostan əxvalendə jəştərgə intьrnatsijanal tərbijə birv qoralь "Başqortostan jəştəre" gəzitəhen belysələ juq. Bьl kyrneştərđe başqa jerđərdələ osьratьrqa bula.

Gəzitə-zurnaldardь taratьvesən urьndarđaqь ojoşmanьŋ jarđamь qьna kərək. Sənki min ydem "jaŋь Baqaj" avьlьnda jьjьlьş udqarьp gəzitəgə 11 jadьlusь taptьm unan başqa keşelərđə jađьlьrqa hyđ birđelər. Bьna bьl faktьtar gəzitə-zurnaldarqa jađьlьrqa məmkinlektər bar ikənen asьqtan asьq kyrhətep toralar.

Gəzitə-zurnaldardь taratqanda tybəndəge mitudtardь qullanьrqa kərək.

1- Xalьq jьjьlьştarьnda həm başqa şundaj urьndarđa vaqьtlь mətbyqətteŋ, tərmoşta totqanurьnь turahьnda kəŋəşmələr ødqarьrqa həm gəzitəne uqu mitudtarьn ɵjrətergə kərək.

2- Kyp urьndarda eşsən xalьq gəzitə vaqьtьnda urьndarqa barmaj tiđər. Bьna bьl eşteŋ səbəbtəren urьnlarđaqь puşta byleksələrenən tikşerep ajьrьm tygərək teđergə.

3- Jort başqarmalarь, səjəsej aqartьv ojoşmalarь, ajьrьm avьl səvit aqzalarьn jьjьp, gəzitə zurnaldar taratuqa nakazdar biry həm oşo eştərgə jomqaq jalav kərək.

Hər ber jortqa ber gəzitə bulhьn.

X. Jaxin.

یاڭی ئەلیپتی ئۆیرەنەبۆز.

Beđ Arqavьl məktəbendə III nse torkomdə uqvsь balalar jaŋalepte keđđən yk yjrənə başlanьq.

Kitap bulmavьna qaramajьnsa zurnaldarđan qarap uqьp-həm kysərep jađьp uqьnьq. Jəjge məktəptən alqan jaşelsə baqsahьnan 10 humqa „Başkniga" nən vaq kitaptar alьp ketəpxananь tutьrđьq. Xəđer 32 isembə 50 kitabьbьđ bar.

Jdelbaj məktəbenələ bylep birđek. Xəđer beđ gelən jaŋalep menəngenə jađabьđ. Etsinəg zitenələ jaŋalep menən jađabьđ.

QINƏJƏT XƏKIM.

یاڭی ئەلیپكە كوستك.

Ufalaqь Dezirzineskьj ismendə bulqan II baђqьs olkə tatar məktəbendə 1929-jьldьŋ 1-qinvarьnan baştap, jaŋalepkə kystek.

Ana telendə bulqan hər der nərђə, jaŋalep menən bara.

Məktəptə sьqa torqan „Catqьlarь" estinə gəzite həm „Sigenal" „Seberke" zurnaldarьla bətendəje menən jaŋalepsə jađьla.

Başqa mektəptərđə, beđđeŋ menən tiŋdəşhendər ine

ŞƏRIP FƏJZI

Beđđəŋ əterət.

بذنگ ئەترەت ,ئۆشۆ حەلدە.

Qataj jorto Sərmən K. J. Məktəp ergəhendəge pejanir əterəte xəƀerge kendə jaqşь eşləp kilə, xəđerge kendə 60 pijanijrь bulьp barhьla başqorttar. Əterət hər vaqьtta avьl xalqьna jardam itep tora. Əterətkə 6 danə „Baş. Jəştəre" 12 danə „Jəş Lininsь" həm başqa gəzitər kilə. Juqarqь ojoşmalardan jardam bulha eştər taqьla jamanьp kitər ine.

„UJЬSKI"

بریگاتاری ئاوللاردا.

BRƏNESK. Brən həm Bizitsa qalalarьndaqь jəş eşselərđeŋ avьldarqa sьqьp kittelər. Alar, 9 kalxuz, 12 maşina berge, 5 ərtil ojoştorasaqlar. Skaput jəsəjkəhe 72 jorttan kamuna tedəgən.

AŞXABAT. Tərekmənestan kamsamuldarь urazajqa paxut ɵjeştьra başlanelar. Bьl kampanьjala (9 kalxuz 28 maşina bereye 6 baqsasьlьq ərtile tedəsəktər.

بیكمیتفقا كمه تیگلەشە.

تامیان تاتای كالتونی بلاریت تالا.
منداعی تاتار-باشقورت یەشتەری ئورا-
منتا قونی-یاذا بلەوستلەر ئوۋ-ون ئارم
ئورشتە كیسكی ئوقودار بولهلا، ئیلار
بارهلا بلعا كاقترلب یۆزمەگەنعەر بلار
ئارامتا ئشتەر یۆموشلق بارا ئینی.
[illegible]
بول تاراقتان ،یل ئشتە بر ئعا ئیەتیبار
ئیە باشلای.
ئوشی مۆتابی II نسی باتقر ئوزەوسق
بیكمیتقی ماژهار [illegible]
كوب ئشتەر یۆ مولە، تارمانتان ییلا-
ریت تالامنداعی قونی یاذا یل-گی كامسامول
ئعم [illegible] 40 [illegible]
[illegible]
یەشقەر بل [illegible]
بنا بلنی [illegible]
[illegible]
یە كم بیكمیتقە تیگلەشە؟

ئە. فەیزی.

تیگدەشرگە ساقرام.

Jomaquzaqa (jьlajьr k.) 6 „Baş. Jəştərə", Ytəqulqa 6 ajlьq „Jəş juqsьl", Zijancuraqa ber jьllьqajalsь M-mb tejgə „Jəş juqsьl", Idəşengə 6 ajlьq „Kerəstejən", Sablajaqqa (Arinbur ɵjəđe) ruђ telendə „Batьrak" gəzitələren ydxisabьma qinvar başьndan jađđьrьp bylək ittem. Başqaaŋ belem julьnda eşləvselərđenđəydem menən tiŋləşergə saqьram. "Z. JANALIN"

شعرەی قلنشمای.

ئینكی شعرەی ئاولی (قرشالی ق)
گرازدانارق 47 یۆزلە قتل ئابوددار
ئویلنترنب ئارتق ئیكنسرن حۆ-
كومتكە تابشردلار. كامسمول
ئاللامنذار ئوكرەگی ئوذنك.
قاتای یۆرتی كرشتیون بشتر مەك
تەبندە ئاللامنذار وكرەگی توذلتب
تشكە باشلاتی حەرگە 21
ئامنالی بار.
عۆمەر سیتیقف.

Pьragul menən kerəştə „jeŋel keyəlirejə"

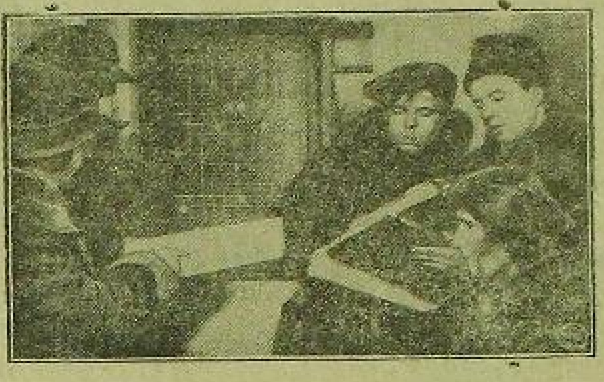

„Jeŋel kevalirejə" hər jerđə nьqlь eş alqьa bara.
HYRƏTTƏ: Pьragulşiktardь jadalar.

یەجەیكەنگەن ئویلار.

Berəvđə juq julđa..
Javьn... tavьn
Tik jalqьđəm
Jəjəvlənep tavđar arqьь...
Sьdatmanь jarhu jərəgemđe
Səskələngən ujđar jalqьnь.
Qajalarđьŋ ьrьn tьŋlaj-tьŋlaj!
Kilьp jettem „Taşlь" tavьna...
Aq jorttardь kyrgəs
Kytəreldem tormoş təbenən,
Uraldanbasьqmaђbajlьqaldьm
Taqь şaştьm
Ut jəgergən kevək qanьma.

—

Đur bəxetkə jettem!
Đur bəxetkə,
Kitap astьm qara qul menən.
Səskələngən ujđar alqa kilde.
Đur bəxet şul avьl ulьna.
Belem julь menən kytərelbem!.
Tən joqtamaj şaşqan kyŋelgə.

„B. BIKBAJ"

ئورنەك كورهەتنب كیتتنلەر.

مسموت كانتونی II نسی ئیلی یۆرتی قولباق ئاولنتا ئوقو باشپیتمنیكومنان قایتقان مرزاحان كامالی، وافا ساقرنار ئاول مالایذاری منەن بركە تسئب، ئیترب، ئوز بویی تمیف تلەز منان هوگ نب، ئۆرلم بویندا ئاقرب برذاب یۆرتلەر. بۆندای ئیترك – قوش كامسالدارعا یازا بیرلورون هورایق.

كوروسی.

* *
*

قرمنقالی یۆرتی بیشول - ئۆنعار ئاولاك كامسامول، كامسامولكالاری ئیلب، ئوقا هالقلارذا بال قوبلب ئسەلەر یشمەندبال قوبلب هالار بال قوبهان كنتارلك بالدارن ئورلاب تسەلەر. ساىرانیلارعا یۆرتمدیقەر قتل مۆبۆشتە بر گەزیتە، كیتاب بوق ئیكەنی ئیشنرانە ئینمەی رادیو ئشتەموكەماندا یوق. ئیترك كامسامولدار ئاولاق ئوینەرذە، مونسالاردا كیرت ئویناب ،ئۆموذ رن ئوذعارالار. بۆلاردی كامسامول تیب ئاتارعا بارایمی هزك؟

„گراۋدان"

تاتارستان كامساموادارن باشتانلار.

قازان. سەسو كامپانیاسندا تاتارستان كامسامولداری 50 كالحوز، 70 ماشینا شیر-كەتی ئوزیۆشترالار. یاموتتا باقشی قاتنا-شقان یەچەیكەلەرگە یارش ئوتكەرئلە. تاىلدان یاروبلاردنی بولەكەو ئوسۆن ترا-كتر تالارتا ئاقا یقناو ئوتكەرئلە.

Javaplь Ridaktьr: ISMAQ DAUT. Отв. редактор: И. Даут.

SƏVIT ILE.

S. S. S. R. xalьqtarьnьŋ ədəbi-xuduzьstva əlmanaxь. (urьђ telendə)

Maksim Gurki đeŋ dojom ridaksiiahьnda. Ridkalligejələ: P. Q. SMIDЬVIC, A. B. Xalatьf S. D. Asfandьjarьf həm Başqalar

1929 nsь jьldь „Səvit ilendə": Ukrajьn, Bilarus, Gьruzin Tərək, ərmən, Yzbək, Tərəkmən, Tatar Qazaq, Başqort, Taçik, Jaqut, Vatjək, Cirkas, Qəmi həm başqa jadusьlarđьŋ şaqirdarьnьŋ pavist, xikəjə, şiqьrđarь baђьla.

SSSR xalьqtarьnьŋ Linin turьndaqь izadi xalьq ədəbejəttərenə.

SSSR xalьqtarьnьŋ matur ədəbijəttərendəge uerьktarqa urьn bireiə.

Jađьlu bəjəhe: jьlqa 4 hum 50 tin. (jьlqa 4 almanax) ajьrьm numirь 1 hum 50 tin.

Jađьlu əsən ədris: Москва, Центр, Ильинка, 3. Периодсектор Госиздата.

Уфа Типо литография „Окт. Нат." Башглавлит №92

MATUR ƏDƏBJJƏT JALPЬQA!

بەندىنىڭ كۈندەر.

(ستۇدېنت بىلەكوتىنان)

رەشىت

قىش قۇتۇرغان ئەيلە،
يەل ئويناپ،
قاردار ئۇيىغىن ئورام بويىدا!
ئىنە سەنسەلەردە قۇلاغىما،
- بىر يىلىلايمى،
بىرسى بولام ئىنىنى غۇمۇرگە!!!
«ئازوى» ھاسىردارنى قاراڭغۇدا،
يىللەر يىرگە قاردىق سەسلەر.
بۈگۈن شول،
غوراز كالى باشتىڭ قۇلاغىنا،
قىلدىرىلغان ئىنە سەنسەلەر.
بەندىنىڭ كۈندەر يۈزە دولقەدارا،
كۈندەر مىنىن بەندە يۈكىدىن.
باينىكاننى ناشتار كىمىرمەلە
ئىلامايدۇن،
قىشنىڭ ھالقىنىنا توزمىدىن!
ھەر بىر قىشنىڭ ھالقىن كوكرەككىندە،
ئاقىل قايراۋ - بەيرەم، يويەلدى.
ئىك شوئىي...
باينىكالان سىغىپ ئاياق بارماقتارى،
ھەر قىش ھايىن قاردىق ئويەلەر.
رابفاك ماتور!
يېڭىنك ئاك يولىندا،
بەش يۈرەكتەر ئۈسۈن بوداغا.
يىنگە ئاتىن،
تس.ر.ك. ئان كيلگىن ئىكمەكتەر،
كومۇر ھىماق كۈيگەن بولۇلا!...
سوكنا سالبار ئۆيۈن، ئولتىرغاندا،
يارنا ئاقلارنى ئىشلەر.
ئانا شولاى...
يەل ھاسىردىڭ تيمىر كىشىلەرى،
ئيشاك سالبار كىيىپ ئويغەلەر.
ئە، شولايدا يۈرەك ھامان باتىر،
بولدى ئاشلاپ قاتتو - باراماك!
ئەلى كوپتەر ۋ نا ئىش ئۈنتۈندە،
بەندىنىڭ ھىماق گۈزلەپ ئۈتىتلەر.
ئە - بىلا! ئوزدىلەسەك ئيلىنى،
ئوزە ئۆرغان يا ئىر كىشىلەر!
تېمىنكاننىڭ قاتتى يۈرەكى،
يىلگە كيلىپ، يۇمشاق باش ئېير.
ئەلگىنلەرنىن قۇياش توگەرەگى،
بەندىنىڭ قولدا ئيدىرىپ ئويناقلار.
بەن بولاساق، ھاسىردا ھىبلارنى،
بىلىك بۆلامى تيمىر گيگانتار!
ئول واقتتا بولغان ستودينتار،
20 ھوم ئالىپ يۈرمەت.
گيگانت بولىپ ئۆوارەر كىلەمىدىن،
مىليون ئەديسونغا بيرئەلمەت!!!
ئوقتو ماتور!...
سالبار يولغانالا،
ھامان يۈرەك ئالغا ئالىپنا.
نى ئيپ ئەيتەر،
ئەگەر بەندىنىڭ كۈندەن،
ئالىبوت بېرەمەك تاريخ قارتىنا؟!
ئەلى ئىرمىن باردىڭ ئىك ئاتنان،
ئيك باشىنا كوندەر يۈگىرە.
بار بيك يەمىك...
لەكين يۈرەك باتىر،
شوندا تاپان يۈرەك تيپمەنە!
بىلا!
بەندىنىڭ يۈرەك شوتنى تىلەي،
دەرلى يۈرەك شوغا ئالىپنا:
شاق ئاتولەي،
گيگانت ئىش كورمەتى،
مىليون يەشلى تاريخ قارتىنا!!!

ئيلاما قىزى!

هىين!
شەل ياۋلەنىڭ مەندىن
بينىڭ بۈركەپ،
«ئەسەم كورمەسىن» ئيپ شىبىلەندىك.
ئاق شاقداغىن كۈتىپ
ئيلاي - ئيلاي،
ئار شارشاۋغا ئير كىمىد بيكلەندىك.
قارا ئوزدىك ئوتمەت يوئوتارنى،
يەماۋ ھالىپ يەشاك ۋ غىلدى.
ئىكىپ ئاغىپ ياتقان
«دين» باغلامى،
كوكرەككىنگە ئاغۇ ئامىندى...

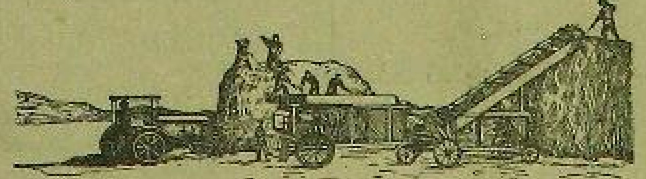

يىلام ماتور يىلىم!
كوكرەككىنە،
يىلدار بويى ئەمە كيزگەنىن،
يىلام ئيرەك يىلىم!
شەرىمەتنىك
يىماۋدارنى ھيىنى ئيدگەنىن.
ئالما يىتكەيگىدنى قوياش كورمەن،
ئاشنا يەمەتندەگە شەلكىنى!
يە بولماھا
تيغرەك كوددىن بوعال!
ئاژداھالار ئالا يەنگىنى.
ئار ھاراپدا مينىڭ كوكرەككىمەن،
قاياپ سغا
قارغىش قاندارنى.
ئيك كوكلىكتە
يەشرن -ۋەغەر يانا،
ھاغىپ كرقۇپ ئاتار ئاكدارنى.
يىلىم ماتور!
تۇرمۇش ئامسيدنان،
قاندنى يەشتەر يىرگە ئامغانى،
يىلىم قىدقاي
ميحنەت يەشتەگىلكتە
يۈرەككىڭ ھىلاپ، ئوتنا يانغانى.
قاللار شول ئوزمۇشنىڭ
ئۈن شارشاۋن
ترۋار ئيلدەك ئۇزن بۆدالار.
كوكەل سيكەنردەك
ھاشارانتار،
ترۋاينىپ ئاۋد ھىرەدالار.
يۈرەككىڭ ياتا قىدقاي،
يۈرەككىڭ ھىلاي،
ئاغولانغان تۇرمۇش قايندا.
بار قاراڭغى ئاقنا ئەيدەنر،
ھىن ھاندوعاس يەشلەك ئاتندا،
ئيلاما قىد يەيەنغ ئاكىندى!!

سەلەخول بايماق.

قىزىل كالونالار.

ذرر كۈرەشتىك ئىعغ ساقىندا
قلى ماشب كۈرەش ئوتىنا
كوكرەك كۆسۈن يۇر كۈپ دۈشماننى
كواد كوكرەتىپ، فاشيس لوزتنا.
سينقى يۈندۈز قاداپ ماگھايما
پاترون ئالىپ ھارنى قايتا.
كۈرەش فرونتىندا كالونالار، قىزىل
كالونالار ساقىندا.
كىمەر ئينى ئالار، كيك كوكرەكتەن
نق يۈرەكتەن كۈرەش ئوتىندا
دۈشمان رياسەمنە ئوت ئاسىپ
قۇرال ئالىپ كۈرەش پوستىندا.
ئۈنكە ھيبكەن دۈشمان يامرن،
كۈسلۈ قولدان ئاشلاپ ئارت ياققا
ئوت ئوكۇرتوپ دۈشمان ئوتتونە
كوكرەك كيرىپ دۈشمان ئوتنا.
سينقى كۈرەش يىرن يىرلاپ
ھالقن ئاپگالاردنى يوبلاپ.
كيلك ئورالدك ئيركن كوكرەكتە
يىكو يىرن يىرلاپ شاۋلاپ
ئىعغ ساقنا يىنداو ئەزلەپ
ئور كۈرەشتىك يىكو بايرامى
ملك ئاوددان تەبريك ئيتتلەر
يەشەتريك مەگگى!!..
قىزىل كالونانىڭ بايراعن.
بۈگۈن ئينىدى قىزىل كالونالار
ئويېر يلى، بايرام ئيتەار.
قىزىل كالونالار ئاوار ئوندا
يىر شارندا تەبريك ئيتەرمەر.

«ئاشمۇ ھەممەت»
1929 يل ئۇفۇ.

ئوتەر يولدا.

ئەنوس.

ئەيت گۈلسۈمكەي!
نيلەب كيسە ئاكدا!
ئاقرنتنا يرەدك ئاستىگدا
دولقىنلانغان سەماك ترای - تارای
ئويسان كوڭلگ يراق ئاتتگدا:

يىتەر ئينىدى ئۆرمۇش،
كوب ئويناڭ!
لەننت باراق ئيشكى دۇنياغا!
يۈرەككىمە قايناي ئۆرمۇش ئوتى،
ئاشتنامن يەيك قيبلاغا!...

ئيپ يرلاڭ ئودك
يۈرەككىنە،
ھامان - ھامان سولەر ئويناتى!
ھنلەب سققان ئەرمن مۆلك ئاتنا
يەش يۈرەككىڭ نيتەر ئويلانى!...

شاپان كوڭل يەلكى يۆدمەيۆدە،
ئلەنگىنى تۇرمۇش ئۆيۈنە
ئاپقاندردا!...
سەككە موكىمى كۆزنى
قارشلاين يەشلەك گۈزانە...

بۈگۈن بايرام!
گۈلسۈم ئۈيف، قالىپ
مۇكلانىرب يرلار يرلاڭ
ھين يرلاڭ
يۈرەك دولقنلارك
كوكرەكمە ئەرمن ئىڭ ھالىنى
حتيالىدا...
مەنگى يرلاپ ئۈرغان
كوك كولەكانى ئويسان قد قالدنى!

ئاج گۈلسۈمكەي!
ئەگەر مۆمكين ئيكەن
قول ھلتردە بۈئۈن بارلقتا
بۈگۈزنەن ئورك
دەرنلى سيحنار بولپ
قاير ئيىم مينە زاوندا!...
ئە مين حەدر
ئاور كۈرەش ئاشا
يرلاپ ئوتەم ھەر بر كۈنمدنى
ئوتەر يولدا سينقى يولداش ئيتپ
ھيگە، بيردم ئۈنئو يەرمدنى!

ئوفا

شيعرلار ئاراھىندا.

«مين ئەلى يۆرن يل ئشلەد، ھلەمەت
ياد سى مىنەن موعارلمان بر شيعر ئۆشە
راتقانام يوق»
كالينين.

مەتبوعات، ئىسمىن ماساك ئود قولدا نا كوسو مىنىن، تۇرمۇش ئۆيلىمن ئوزلتتىلانىپ كوترلگەن شاعرلارنا، ير سەلارئنا كيك ئورن بردى. كوبلەرگە ياش كەنگىنى ئارقامىندا كيلمەك كۈنتەر سيماقورن ئاسنى. ئەدەبييات مىنەن قىئىقىنو، شيعر يادو، يۈرەك مۆكدارن كۆزلەو، ئيزادبياتن يالپىلاشترو نييەتى مىنەن كوبلەر ياندىلار. كوبلەر قەلەم ئالىپ گەزيتەرگە، ژورنالارغا يۈرەك ئەئەسىزرەتى -مى يراھوكلارن يوللاندىلار. ئۆشۈلاردان 15لەب دانەسى مينم كرد ئالدىدا ياتا. مين ئولاردنى ير نيسە يولكىكە ئايرام

بردىسى يەش ياذوسىلاردا ئومۇتھىداك دۇنياغا ريال كوز مىنەن قاراماو. مەنەلەن ئوتوغا يارينا ئيلدىنى ھاغىپ مۆكلانو.

ھاغىماندا كىكى ئيلكەى ھىيى
قاراپ ئۇرام ئولەن ئايدارغا
ئىسم يۆشا نيكتر يۈرەككىم يانا
يىر يرلايم ناعن درئتارغا - تى

«حەسەن».

شيعردا بركنەلە ئايتىمزم قاراشى ئۆسراعان. ئيك ئيلكە «ئاينو» بولا؛

ئويناپقتنا ئۈرغان يل يوتەلەر
كيتەر ميكەن ئەللە عومرگە- تى

«ئيساكاى».

ئيتەش يۆئەلى ئوراھىدا ئيلاى. ئە، ئونى داراولو سارامىن كورمەي.

«يمتهد مالاى» شيعرندا موللاقايدى ئوقرغا ئينە ئالماوى ئوراھىدا ھىقراى. ئۆرت ئوقرغا ئينە ئالماو ئق ئەئير قالدرغاندار. لەكين، يەنگە مەكتەپكەلە ئينىپ ئوقرغا ئيكەن «قيبلا» قويماعان. يۈرەكلىدە بولغان كىشى كلويتا، ئوق و ئويغىرندەلە ئوقى ئالا. ئيلاماى، ھىدلاماى يول ئىلەى.

ئيكنسىھى مەدەبيەت كامسامولكالاردنى ماتاپ يرلاو.

يىل ئش مۆكنى واقتا مودا غا ئەيلەنىپ كيتتى. ئالاردنى قايرغانان ئالداندا ئەيلەندرپ ئەسويرلەنتلەر:

ئاح... كامسامولكام ھىنى كوررگە
ئاراء، يراق ئەللە ھاعتام

ئي. فەيزى

مىندا يەشتەر كامسامولكا ماسكاھى ئاشندا مزيەشوندى كيترپ قويالار. ئيكى ميشچان ھادەتەرن قىلما يوياب سعارالار.

ئۆسۆلسى: تەنقيت ھەۋاوسى ھەم حىممەت ياذوسىن ئەسويرگە ۋ باق ھالوسىلار: ئۆشۆغا قەدەر يەشتەر ئەدەبييەتى، يەشتەر سەحنەسى ئۇسۈن ئەنقيت بولماغانى يوق. يىل ئورالا ئىد ئەيتمەيلەر. ئاحردان يۈرەكلەردەن ئاشقانلانىپ:

يەش ئەنقيىسى ئالدنى ئەلە
كورئمەيىسە، ياعنتلا ئيلدا؟

ح. سەيت.

رەوشتە دۇنيا ئودنى. موددە يوق. ئەنقيتىلەر كەرەك. يىل ئيتەشتىڭ داولاوى ئورنلى. شيعردا حىممەت ئيمىن ئەيتىپ بيروگە ئۆمتلو ئەحموش سەليمكا ئۆسراى. ئول بيك ماتور ئالا.

ئىن ھاراڭ بر ئاديمنى باراپ
شار - شاو ئيتپ
ۋاگونلاردا يۈرى
كيلب ساتىپ ئوشلپ شلتا مەسە...»

ئەحموش سەليم.

مىنداقۇرلى ئيتترنپ ئەسويرلەپ بيرو بوق. ئە، شولاى بولماالا، بولسرغا ترئشو بار. يەشتەر ئەلەگەن يۆئە ئەمەسنى بولسرا ئالالار. ئيك شيعردنى ئشكە يەيلەى يلو كەرەك. «حىبيرە» ئيگەن يو ئيتەش بيورالار ھاقندا يادنپ ئى يادغانن ئاكلاماى قالا. كامسامولما يەيلەگەن بولا. لەكين ئودنى ئوننك ئشكەنن كورمەييشرە. شيعر يادغاندا مىنداى پريت يالاژينياەنە قاسارغا واقت. دۆيم ئالماندا؛

1- يەشتەر ئەلى كوبرەك كشى ئارتنان سابالار. ياكى ئەمە ئۆذۆمەيەر.

2- واقتلى كامپانيالار ئيقانى مىنەن يادالار.

3- واقتىھن ئيلايدار، ھارغابالار.

4- ھەر واقتتا شيعرغا يادىپ ئەدەبيەتنىڭ باشقا ئارماغن ئۆنۆتالار.

5- جىنسەت بردارن يرلاۋغا ئيعتيببار ئويلامايدار.

يىل يەلالەردىن قۆئىلار ئۆسۆن، يەشتەر كوبرەك ئوقرغا، ئستيل. قافيە مونلەرەژە ئورالارندا ئويلارغا كەرەك. يىنە كرس بار. لەكين ئاشقاپ ئشلەو قاياق سالا. حەدر يادپ حەدر ئاشلغان يولرغا تلەيمد. ئاولان يادوسى ئيتەشتەر ئاولداغى ئىش بارشنارن، سافوز ئوزۆلۆشتەرن برلارغا ئۆئوتامىندار ئيمى. شول واقتتا يەلكى لينيندەك ئەوگنى موذئە، ياۋاب بيوە ئالغۇيدن. يەشتەردنى عەيلەود، مۆمكين ئوكتل. شونكى ئولارغا يول كورھە ئالمەدى ئە، ئوننك ئۆسۈن يەشتەرگە مەحسوس بر ژورنالڭ بولوۋى كەرەك. ئوندا يۆئە ئاورو ماينتارغا ئوقرالار ئيمى.

قىقامى- «شيعرگە ئيحتياز ئيتەرگە يول بيرنگنتى داستايوسكي. ئولارغا كيك يول ئالا؛ يىن بردملك، بر كۆس ئارقامىندا ئاسق ريلمس مىنەن يارماو بار. يەلكيگنە بر ئەمە ئۆئتۆندە يۆئە مامينتارغا ئوقراپ يۆئۆپ بولماى. كيلەسەكتە ئيركنك بولها، ئستيل، قافيە ھەم ئا ئمدار ئورندا ئوقراپ ئەلى،

ئيرتۆبەك.

سايوز كولەمندە سەسو كامپانياهنڭ بارۇشى توراهندا.

(يەش رودزوتاك داكلادنان قىسقارتب ئالندى.)

ئيپتەش راتزوتاك: ئيكن ئوكشن 3 پراتسينتقا كوتەرو ديريكتيۋا هئنان باشقا حۆكۆمەتتئنڭ شولا يىرق ئوتكەن يلعا قاراعاندا سەسئو مايذانندا 7 پراتسينتقا ئارتترو بورسن قويعاننن ئەيتب كيتە.

بئل ر. س. ف. س. ر. 48 ميلليون. ئوكراينا 12 ميلليون گيكتار يئر سەسەرگە تئيشئەر. بيلاروسسيە باراۋوي كلينگە بر ميلليوندا 600 مڭ گيكتار بيلگئلئنە زاكاۋكازييالا 836 مڭ گيكتار بينگئلەرگە سامالاى ئورتا ئازييالا بر ميلليوندا 981 مڭ گيكتار بولرعا تيش،

ئورلۇق يارذامى.

بۆتە سايوز حۆكۆمەتئنڭ قارارى بويىنسا ئورلۇق مئنەن يارذام ئيتەر ئۆسۆن 17 ميلليون پۆت سەسو ئورلۇعى بيلگئلەنگەن.

ماشينا مئنەن تەئمين ئيتو پلانى.

بئيل 277 ميلليونلق ماشينا ئارتئلاساق ئوتكەن يلعى پلانعا قاراعاندا قرق پراتسينتقا ئارتا لەكين ئالاينا بئنڭ مئنەن ئاول حوژالعى ماشينالارئنا بولعان هئراو تولعى مئنەن تئمين ئيتئلە ئالماى. ئوعا قاراماستان ماشينالارذى فايذالئ بولو ذەرەجە بار، بئنى بۆتئررگە كەرەك. سەسئو كامپانياهئندا بارلعى 37 مڭ سامامى تراكتئرذار ئشلەيەسەك. بئيئلدا 9000 تراكتئر بيرو كود ئوكئلدا تۆتئلا. شورذاڭ 67000 ئى كامپانييا باشلانوعا تئكام بيرلەسەك.

كامپانيياعا قاراتب بر نيسە ياڭئ تراكتئر كالونئلارن ئوذئرو كود ئوكئذا تۆتئلا. بئل كالونئلار كالحوزدارعا هەم يارلى حوژالئلارعا ذور يارذام بيرەسەكتەر.

بولعان ماشينالار مئنەن راتسييانال ئەشتە فايذالانو مئنەن بەرگە، ئولارذى ئۆذئرتوگە لە ئايروسا ئيعتيبار بيررگە كەرەك بولر.

كانتراكتاتسييا

ئۆذعان يل كانتراكتاتسييا 170 ميلليون هەرملق بولعا بئئل 247 ميلليون هەرملق بولوعا تيش ئورلۇق كولتورالارى ئاتئئنا كانتراكتاتسيياعا بارى ئيلى بيش ميلليون هەوم ئاقسا تۆتئلرعا ساملانا.

ئاول حوژالئعنڭ سى ماتيرييالدارى ئاتئئنا كانتراكتاتسيياعا 186 ميلليون هەوم ئاقسا تۆتئلرعا ئويلانئلا.

ئاول حوژالعى ئالوگئ تورنداعى ياڭئ زاكوننڭ تۆتقان ئورنى.

ئاول حوژالعى توورنداعى ياڭئ زاكون سەسئو مايذانن ئارتتررعا. ئيكن ئوكئلش كۆسەيتوگە ذور يارذام كورسەتەسەك. بئل ياڭئ زاكوندا ئوذئمەرئنڭ حوژالئرندا ئاگرونومييانڭ ئيڭ عادى سارالارن ئيندرگەن بئر ئوييشتوالارى موهئنا 10 تين ئسكيدكە ئالاياقتار. ئالبرملانا ئيندرگەن حوژالقارعا هەوهئنا بيش تين ئسكيدكە بيرلەسەك.

تەژرىبە ئوچاسكالار ئويۋشترعان حوژالقار، كالحوزدار ئالوكتان بۆتئولەى ئازات ئيتئلەر زاكوندا تاعئلا بر نيسە ئئلگوتالار بيرئلە. سەسئو كامپانيامن ئوكئلى ئوروشتە ئوذعاروعا قاراتئلعان سارالارذى بويۋسا ئاشئرو ئۆسۆن حۆكۆمەت ئاراقئان كانتراكتاتسييا ئۆسۆن بيرئلە تورعان ئاقسالارذان باشقا 116 ميلليون 354 مڭ كريديت بيرئلدى. بئل ئاقسالارذاڭ كوبەى تراكتئرذار، ماشينالار ئالوعا كيتەسەك. ئونان باشقا ئش حايواندارى ئورلۇق ئالوعا.

مينيرال مئنەن ياقشرتوذارعا

لاسسودا هەم نيدا ئيمكالارذى بيناو كەشەبەنەر تاراعئندا كريديت هيسبلىنامى نئلئو سارالارن كوررگە كەرەك. كريديت بويئسا نيدا يەكئلا، ئئڭ سومامى هەذر 100 ميلليونعا يئتە. بيلگئلى بئئل ئسسودئلارذى فايذاب ئالعانا سيفى مئذئق بۆذئلمائقا تيش. كولاكتارعا هەم ئوئاللاق مئنەن تولەرگە تئلەمەوسئلەرگە قاراتقانى سارالار كوررو كود ئوكئندا تۆتئلعن. يايق.

سەسو ئۇرلۇعن يئبتو.

سەسئو ئالئدنان كرەشتئيەنئەر يئبئلگئن ئۇرلۇق مئنەن سەسئلگەن يئر كيشەكتەرئنەن 25-30 پراتسينتقا ئارتق ئوكئش ئالئدئلار. بيگەركتە قئزئلئ مەلئذە يئبئتئلب سەسئلگەن ئۇرلۇقتار ياقشئ نەتيژەلەر بيرذئ. بنذاي ئورنذارذا ئۇرلقئ يئبتب سەسوذەن ئوكئش 30 پراتسينتقا تيكلەم ئارتق ئالئندئ.

يئبئتو ئارقاسئندا ئۇرلۇقتاعى كراحمال هئماى ماتدەلەر شەكەرگە ئەيلەنئب، ئونئڭ ئيئئب سەرون تيئلەتئلەر. قايئ ئواقئتئا ئيرتمەلەرذەن ئۇرلئقا ئۆتئسە تۆقلئلئ ماتدالەر ئئلەگەلەر هەم ئۇرلئقتاعى قايئ بر زەهەرلى ماتدەلەر ئيرتمە مئنەن يووئلالار.

ئئلاڭ يئبئتئلب ئوكئئلان كيئرلگەن ئۇرلۇقتارعا قاراعاندا تويراقتا هودئ بر ميئگل (مئتەلەن بر سەعەت) ئسئئە 30-40 پراتسينتقا ئارتق بۆتالار. شولقتان يئبئتلگەن ئۇرلۇقتارعادى ئۇرلۇقتارعا قاراعاندا بر نيسە كۆن ئئلاڭ ئيشئب سئەلار. يئبئتلگەن ئۇرلۇقتارذاڭ بئل حاسيئەتى ئوكئنئڭ كوئەرئلووئ ئۆسۆن ئئكئسى ياقتان بيك مۆهيم.

تەژرىبە ئئلەگەن بر كرەشتئيەن يئبئتلگەن ئۇرلۇقتار سەسئلگەن يئرذە يئبئتئلمەى سەسئلگەن ئۇرلۇق بئيرەرئنە قاراعاندا سوب ئولەنەرئنڭ كوب كيم بولعانن بئلدرە. ستانادا ئۇرلۇقتارذى يئبئتو سوب ئولەنەرن كئەئوگە ذئئير ئيئە ئالاۋئئكى يئبئتئلب سەسئلگەن ئۇرلۇقتار ئوذئمەرئنڭ ئيئ ئيشب سئەوذارئ هەم ئوئوذەرئ ئارقاسئندا سوب ئولەنەرذئ باسئب كيتەلەر.

ئيستيعمال ئيتو ئالئذئنان ئيرت شئئەمن ئاياس كرئەككە يەكئى ئولاقتا ئاعئلب بر ئيكئ تەۋلئك يالى ئاعايارذا تۆتو كەرەك. شئئمئئ يالى ئورنئا ئوذاق قالئررعا ئارامان، ئۆنكى ئونئڭ ئاتئا سئرووئ مۆمكين. سئرتئكەن يئلئراقتان ئاشئر ئسپيرتئ كووك بر ئئرذئ يئت كيلب، ئول ئئراۋق يئبئتو ئەژرىبەمەن ئوذعاروعا يارامائ. ئيرت شئيەمن هوكئمئان 3-تيمر سيائك هو مئنەن قاتناشترالار. هو، ياڭئماوعان هۆت كووك يائئ بولعن. شيئق مئنەن ئۆئئلاى ئيئئب قوشلعان هودئ بر نيسە قات بۆلعاعاذان هوك ئۇرلۇقتاردئ يئبئەلەر. بل ئيرتمە ئسئئە تورئئس هەم كيئۆر ئۇرلۇقتارن بار ئئار سەعەت، بۆرساقئى بر سەعەت بويئائى 5، ئاريانئ 6، هولئئئ 7-8، ئارئئئ هەم سۆكئئر ئۇرلۇعن 10 سەعەت ئۆئئو كەرەك. قۆرئلقئى ايوئارذا ئۇرلۇقتارذئ ئۆذاعئراق ئۆئب يئبئتو كەرەك. بئل كەكئئئى ئئكئرو ئۆسۆن قۆرئلقئى رايوندارذا بل ئۆلش ئۇرلۇقتارذئ ئيرتمە ئسئئە يوعارئلا كورگەئلگەن ئوذاقلئقئا ئۆتارعا، بر ئۆرگۆم ئئرلئئارذئ ئيكئى ئۆلوش ئوذاق ئوئب قارارو هايذالئى بولاسئق.

يئئلگەئەن هولئ ئسكە قالئو ئرو شئئە ئۆق ياكئى برويئت ئۆتئئئە هيئلئب ئاسق ئورئەقويئلار. ئەگەرذە ئۇرلۇقتار ماشينا مئنەن سەسئلسەئ بولعا ئولارذئ يئنكەئەن هولئ ياقشئ ئەمنا كيبئرو كەرەك. يئبئلگەن ئۇرلۇقتار، قۆرئ ئۇرلۇقتار مئنەن بر قويئلقئا سەسئلرگە تيئش.

كۆل هۆژۆۋى نيسك ئەذرلەنە

ميسئن سارلئان 4 قاذاق كۆلئنى بر قاذاق ئۆيئر ياكئى واقئالئن كيبئى، يەكئى بارئئى قاذاق مائنى ئالئى ئۆذئى مئنەن قوشئب ئاعاس كونەككە 5-6 تيمر سيلئك قايئار هو مئنەن بوتاينار. ئيرتمەنئى شول حەلئ، 3-4 سەعەتكە قالئرئب ئارا-تيرە بر نيسە تابقر بولعاب ئالالار. ئيرتمەنئى يئلئئلەئئ ياڭئ ماوعان هۆت دارۋەمئئەن ئۆشكەس (ئونان بيك ئاذەمئا ئئى بولئالايئى) ئونان هولئ ئۇرلۇق هائئا. هوكئمان ئۇرلۇقتئ ئيرتمە ئسئئەن ئالئب هووق هو مئنەن يووالار هەم كيبەرگە يەيئلە.

ئۆذ ئيرتمەمئن ئەذرلەو ئۆسۆن بر تيمر سيلئك قايئار هو هەم بر قاذاق عادى ئاش ئۆذئى ئالالار. بئل ئيرتمەلە ئۇرلۇقتار كۆل، هۆۋى ئيرتمەنەكئى كووك ئوئ يئبئئالر.

ئاول حوژالئقتارئ ئوئئرەكتەرئ، كرەشتئيەن يئشتەرئ مەكتەپئەرئ كاسابول يەچەيكەلەرئ، ئەژرىبەمئ كرشئبئ ئئەرذەن هەر قايئئى بل ئەژرىبەنئ ئئلەرگە كەرەك.

«Burambaj»

ئۇرلۇقتئ نيسك يئبئترگە؟

تەژرىبە، ئۆسۆن ئيرت شيكئللى، كۆل هەم عادى ئاش ئۆذئ ئالرعا بولا.

ئيرت شئيەمن ئات ئاذبارئنان ئاقئان بيرذەن ئالو ياقئئراق بئئاى شئيئئا حايوانارذاڭ ياڭئ هيئئكى كوبئرەك بولا

سەسو پلانن تولى ئوتەۋدە ئاكتيۋ قاتناشەيق!

باشقۇرتۇستان شارايئئئئا ئۆئئكەرئلرگە تيئئلى بولعان كانكريت سارالار ئيئئب: سەسئو مايذانن كيئەيتو، ئۇرلۇق زاتن ياقشرتو، ئوكئشتئ ئارتترو هەم ئاول حوژالئعندا ساتئو ئالئئو سيكتورئارن (كاليكتيۋ حوژالقار ئويۋشترو) ئوئئرو، ئولارذئ سيئئئى ئاذا ئيكئئگە قۆرو ئئئى ئۆب بورس ئيئب ئالئا.

بل بئيئك بورستارذئ تولعى مئنەن ئوتەو ئۆسۆن بر ئيئارەلەرئ، كەپيراتيف سەويت ئورگانئارئ، بيگەرەكئە كامسامول ئەرمئيەمئ ئاول بەشئەرئ مئنەن بولكئە ئالئئئى سافئا ئوئب عەمەلى ئئئئە ئاكتيق قاتئرعا ئئيشئەر.

باشقۇرتۇستان دومەلئە ئاول حوژالئعئ هوعشا ئيكلم بولعان حەلئە بئئە ئالعانئ يوق ئەلئى. 1917 نسى يئلدا س س س ر دا سەسئو بارئى هوعشا ئيكلم بولعان هائئڭ 98 پراتسينتئا بارئب بئئكەئە، باشقۇرتۇستاندا 77 پراتسينتئا ئيئئ. مال ياعئئان قاراعاق هوعشا ئيكلم بولعان هائئڭ 79 پراتسينتئا ئاعئئايئكەيئئ.

باشقۇرتۇستان ئيگن ئوكئئئن كوتەرو ياعئئان باشئا بۆيمۆرئەتەرگە قاراعاندا شيكئئئ ئوبەن ئورا. ئورتا حيساپ مئنەن 1915 نسى 1924 نسى يئلدار ئسئئە ئارئئ ديسەتيئەگە 46 پۆت، ياذعى بوذاى 34 پۆت، هولئ 41 پۆت، ئارئ 32 پۆت، قارا بوذاى 33 پۆت بولعانئن كورەئئ.

بئئا بئئاى ئوبەن ئوكئئئار ئالئذئ كۆئئئئش يالى بۆيمۆرئەتەرەكئى كرشئيەئئو كوبئەئ ئۆئئئئئار ئيئئى. سۆنكى ئەلارذاڭ ئوكئشتارئ هەر بئر ديسەتيئەگە 185 - 200 پۆتقا بارئب يئئە.

بئئاڭ كانكريت بورستار.

بئيئل باشقۇرتۇستاندا سەسئو مايذانئ 1928 نسى يئلعا قاراعاندا، 10,7 پراتسينتقا، ياذعى سەسئو مايذانئن 12,8 پراتسينتقا ئارتتررعا ئيئئئ.

ئەگەرذە ديسەتيئە ئيئئئى مئنەن ئەيئئكەئئە كيلەمئى ياذ سەسئو مايذانئ، بۆئە باشقۇرتۇستاندا، 196,450 ديسەتيئەگە ئارتررعا ئيئش.

حوژالئق ئۆرذەرئئە قاراب پراتسينت ئيئەپئ مئنەن ئالئئەن ئۆذولگەن كالحوزدارذا سەسئو مايذانئ ئالئئئا 41,8 پراتسينتئە ياكئئان ئۆيۋشئئرولعانئارئ مئنەن يولئكئە، يارئئئ 118,3 پراتسينتقا، عادى شيركەتتەرذە 41,3 پراتسينتقا، ئئلكئئئ ئويۋشئئرولعان عادى شيركەتتەرذە 18,5 پراتسينتقا ئارتئرلوعا ئيئش.

بئيئل ياذعى سەسو كامپانياهئئا باشقۇرتۇستان 50 101 هولئ 47 تراكتئر ئالئئاق. بئئل تراكتئر بارئلا كانتونلارعا بولئئب بيرئلە. بەلارذئ بر نسى يارلى، كالليكتيف حوژالقارعا بيرو كود ئالئئا ئوئولا.

1929 نسى يئلدا باشقۇرتۇستاندا ئاول حوژالعى ماشينا قۆرا مالئارئ مئنەن ئەئمين ئيتو ئۆسۆن كريديت برلى مئنەن 3 ميلليون 251 مڭ هوم ئاقسا بيئلەئگەن. بئل كريديتئەر ئۆئۆن قئئئا هۆئەت مئنەن بيرئلەسەك.

ئەوەذى

كانتوندارذا سەسو مايذانن ئارتترو بيلگئلەرئ.

باشئار كامزيەئڭ بئيئلعى باشقۇرتۇستان شارا ئيئئئا قاراتئب ئۆذولگەن ياذعى سەسو پلانئ 28 نسى يئلعا قاراعاندا 10,7% قا ئارتئرلرعا تيش. ئەگەرذە ئايرم كانتوندارذا بئيئل ياذعى سەسو مايذانئ (دويم سەسو مايذانئ) ئاميان قئئاى كانتوندا (ئونكەن يئلعا قاراعاندا) 34%، ئارعاياش كانتوندا 27%، بەلەبەى كانتوندا 11%، بئلايئر 20%، مەسموت كانتوندا 14%، ئستەرلى ئاماق كانتوندا 15%، ئا بۆرذۆ كانتونئ 5% هەم ئوفۆ كانتونئ 5 پراتسينتقا ئارتترعا تيئش.

شولايئق ئايرم حوژالئقتارذاعى ئاگرا كولتورالارذاڭ ئوكئشئن 85% تيكلم ئارتتورذئ تيشلى ئابئلا.

يوعارئلا كورسەتئلگەنسە، ئارعاياش، ئاميان قئئاى بئئايئر كانتوندارئنداعى ئوذەرئئڭ ياذعى سەسو ئۆسۆن ئۇرلۇقتارئ ئئئ بولئو سەبەبلى، ئۇرلۇق فونذ ئيئەيئئەن ئالئئا: ئارعاياش كانتونئنا 60,000 هوم ئاميان قئئاى كانتونئنا 60,000 هوم هەم بئلايئر كانتونئنا 30,000 هوم يارذام كورسەتئلەسەك. ئۇرلۇق ئۆسۆن بيرئلگەن سەرمەيەلەرذاڭ ئۆذ ئورئئارئئا ئۆئولوئئا بيك ئئئ ئيعتيبار ئيئرگە ئيشئەر.

ئاو-ئورمان ئۆبەكتەرئئە يارذام.

بئئا ئيكلم ئاو ئورمان رايونئارئئاعئ حالئقئارذاڭ ئيگئئ، ئاگاروت ئشئەرئئئئ سيئئە ئۆرۋذارن ئيئئيبارعا ئالئب بئيئل ياذعى سەسو كامپانيالئ مئلئئە بئئل ئاو-ئورمان ئۆبەكتەرئئە 12 ئەرئيل كوسئار ئۆيۋشئئرئلا. بئئاڭ ئۆسۆن حۆكۆمەت ئاراقئان ئيئئ ئۆيۋشئورو ئۆسۆن 19 مڭ 200 هوم يارذام بيرئلە. بئل كوسئارذاڭ هەر

برئئە 4 - ئەر يەچەيكە بولئب بئلارذا 240 گيكتار بئرلى كارتوف سەسئلرگە ئيئش.

بئئاڭ ئۆسۆن حۆكۆمەت ئاراقئان هەر بر يەچەيكەگە 400 پۆت كارتوف ئۇرلۇعئ بيرئلە.

ئاو - ئورمان ئۆبەكتەرئئە ئاگاروت ئشئەرئئ ئالئئرو ئش ئوكئئئى سئفئن ئۆسۆن، بئلارعا 9 مڭ 600 هوملق ماشينا قۆرا ماللارئ ئالئئروعا حۆكۆمەت ئاراقئان، ئۆذئئ مۆذئەئى كريديتئەر بئبەرئلەسەك.

بئئا بئلارذئ تولعى مئنەن ئوئئو ئۆسۆن كامسامول ئەرمئيەمئ هەر بر ئشئە ئورئەك بولئرعا ئيئش.

ئە. فەيزى.

بەرلەشئگئز، بۆتە دۆنيا پرالىتارلارئ!

1929 نسئ يئل
28 فيۋرال كئسئ يۆما
№ 8 (122)

ياذئلئو حاقئ: 1 ئايعا 15 تين، 3 ئايعا 45 تين، 6 ئايعا 80 تين، يئل حاقئ 1 هوم 50 تين.

باشقۇرتۇستان يەشتەرئ
Başqortostan jəştəre

٤ نسئ يئل سئنئ.

كامسامولدئڭ باشقۇرتۇستان
ئۆلكە كەميتەتئ تارافئنان
سعارئلا تۇرعان ئاتنالئق گەزيت.

Еженедельный орган
Башобкома В. Л. К. С. М.

ريداكسيە ئادريسئ:
г. Уфа, Зенцова, 3 ред. газ.
„БАШКУРТСТАН ЯШТАРЕ"

كامسا، كالحوز هەم سافحوزتۇزئو فرونتندا.

بئيل كالحوزداردا سەسئو كولەمئ 132,8 پراسينتتا، سافحوزداردا 17,31 پراسينتتا ئۆتتئ. بيش يئللئق پئلان بويئنسا كورالگەن سارالار ئاول حوژالئعئندا سانسياليزم تارماعئنئڭ ئاعئلا يئتئلدئرئوئك ئۆتۆوئنە مۆمكئنلئك بيرەلەك. مەنەن تامپان قانئندا هەم يئلايئرذا ئور ئۆرلۆق سافحوزدارئ ئشلەي باشلاياساق.

شولايوق بئذلئڭ كالحوزداردا حوژالئق ئيتوئڭ قويئلئشئ ئرئ كالحوزدار بيرە تۇرعان مۆذۆمئەنئ بيرولئك بولعئئندار. لەكين بئذلئڭ كالحوزدار ئشلەب سئعارا ئالو ياعئنان ئەلئگە تيكلەم بيك تۈبەن تۇرالار. بئنئڭ سەبەبئ ئاول كرئشتيينئەرئنئڭ كومەك ئرەوئشتە يئيئگل بوللار مئنەن ئشلەوگە كۆنئگئب يئتمەونەر.

تيمەك يئل يولدا كامسامولدار، ئاول يئشتەرئ هەم كرەنئيئئن ئاكتيفدارئ مئنەن بۆلكئتە ئق ئشلەرگە كەرەك. يئل يولدا يئئو تۇذو، ماشينا مئنەن ئەئسن ئينو، ئاگرانەمئيا يارذامئ كورگەذو ئاشا حوژالئق ئالب باروذا يئعا تيكلەم قايئئ بر ئۇرنداردا هامان قوللانئلا تورعان ئئئكئ عەدەتتەر، ئيئكئ بوللار مئنەن ئيگئن ئيگوئير ئشلەوئەرگە قارشئ قاتئ كۆرەش ئالئرعا كەرەك.

ئونان موڭ يئذگە كالحوزدارذئڭ ئرئلئئنەرو، شولايوق كالحوزدارذئڭ ئرئ ئئنئە بولعان قارئشئقلارذئ يۆرئو سارەهن كورەو كەرەك. يئل مەسئلەلە ئيئك مۆهيملەرئنئن بولب. ئشئ كۆسئنئ قايئالاو، ييرئئن قايئالاو ئرەوئشن قئئنئ نيگئذگە قۆرو هئذئۆمئەلە كالحوزداردا مەدەنئ كۆسئنئڭ يئتئشمەوئەن تۇعان قارئئلئقتارذا بار. شولاي برلاماتئڭ هرگئئدا كالحوزدارذئڭ ياقشئ ئۆيۆشتۆرۆوسئلار مئنەن تەئمين ئيتو ئولارذئ حەذرلەو كامسامول ئۆيۆشمالارئنئڭ يۆكۆنگئ ئۆلەكەن بورئئ هانارعا تيش.

لەكين ئەلئ كامسامول يئل ئەڭگەلئە بيك ئاذ ئشلەگەن مەنەن: 30 مەڭئەن ئارئق هانالعان كامسامول ئەرمئيەمئ بولعان باشقۇرتۇستان دومەلئنە كالحوزداردا ئاعزا بولئب تۇرعان بارئ 654 كئشئ (دۆيم كالحوز ئاعزالارئنئڭ 0,9 پراسينتئ) هانالووئ ئيئكە ئەلئاي ئونە تۇرعان بر نەرئە توگئل. شولايوق يئل تورئلا ئاولدا يئشەوسئ كامسامولدارذئڭ 100 پراسينتئ مئەن كالحوز، سافحوزدارعا ئلقئنئلوعا تيئشلئ ئيكەنن كامسامول ئۆيۆشمالارئنئڭ مۆهيم بورئئ هەم كامسامول پاحوتئ ئۆتكەئئ مئنەن بر نسئ نوبەتئە ئشلئنە تۇرعان ئشتئ ئيئب قويارعا كەرەك.

—دحوژالئعئ بولعان هەر بر پارتئيا ئاعزاهئ كالحوزعا ئينەرگە تئيئش. مئنا يئل ئيئك مۆهيم بورسئارذئ ئەلئ بئرئئنئئ بولئب ئيئبەلەرگە تئيئش،» تيئئ پارتئيانئڭ موڭگئ پايئئومئندا ئيئتئش مولوتوف. بئنا بئنداي ئار يوعارئلا كورەئكەئن فاكتئقا قاراعاندا كامسامولدار ئاراهئنئالا تولئب ياتالار. تيمەك ئونداي ئاول حوژالئعئ مئئئس كۆن كوريئە كالحوزدار سافئئ تيمەوسئ كامسامولدارذئڭ «يئذئئڭ يولاوسئلار (پاپوتچيكتار)»نيەرگە تورئئ كيلە.

تيمەك يئل بئنداي يرلاوسئلارعا قارشئ قاتئ كۆرەش ئاسارعا، بئنداي ناسرايئنئئ كامسامولدار ئاراهئندا قوعا يئئەرگە كامسامولدار يئل فرونئئلا ئالدئئعئ ساقا ئۆرۆب بولباشئئلئق ئيتەرگە، ئاول كامسامولدارئن بۆتەمئنە كالحوزدارعا ئارتورعا تئيشئئئ. شول واقئتاعئئئا بئئ سانسياليزم سيكتورئ مئنەن ئاول حوجالئعئ تەئمين ئيئە هەم ئۆگئش ئۆسۆۆن سئقان پاحوتئبئذئ، ئونئ يئيئومعا ئاشئرو ئۆسۆن مئعان پئلانئارئن بئئئذئ، تولئهئ مئنەن ئوتەئ ئالرئئ.

مەسعوت كامسامولدارئ سەسئو پاحوتندا.

هوڭگئ كۆنئەرئە ئالئئعان مەعلومەتكە قاراعاندا كامسامولدئڭ مەسعوت كانتون كەميتەتئ يازعئ سەسئو كامپانئياسئ ئشئ تورامئندا، ئورئئاعئ يەچەيكەلەرگە ئار كازدار بيرئب، تيئك كانتون قولامئئئا بولعان كامسامولدارذئڭ تيئك ئشەكەرذەرن مايلاب 20 كامسامولئئ ئۆولئستارعا سەسئو ئشئ مئنەن سئعارئب بيرذئ.

بئلار ئورئئداردا سەسئو مايئئئئئ كيگئيئو (كالحوزداردا «41%» يونگئب سەسئو شيركەتئەرئئە 30% سەسئو مايئئئن، ئارتئرو) ئشئئئە ياقئئان تورۆب قاتئاشئو. سەسئو ئۆرلۆقئارن قارمايئئار مئنەن يئئو ئاذارئقس هەم ئئرەيئرذەر مئنەن ئاذارتو، يۆرت كولەمئئەگئ كالحوزداردا كويئئ ئش مالدارئ هەم ماشينا قوراللارئنئڭ يئئشمەون ئيئيكە ئالئو. بئلاردان دۆرۆئ ئرەوشتە فايئالانو، بيگرەكئە واق كالحوزدارذئ ئرەئئئرو ئشتەرئنە ياقئئان تورۆب قاتئاشئو، بئلارعا عەمەلئ ئش بولدارئ كۆرەئتوئە ياقئئان قاتئاشاساقتار.

مەسعوت كامسامولدارئ يازعئ سەسئو پاحوتئن باشلاعئ. يئئئ يئشلاو ئ كوب وافت بولعاملا، ئئئە بر نيئيكلم ئۆتكەشودەر هيئئلە باشلانئئ.

ئەگەردە ئشتەر شول ئرەوشتە بارعا، كامسامول پاحوتئئئڭ بيك ئور ئۆتكەشودەر باعارئئا ئشانئسئ ئور.

ئە. ف.

SƏVITTƏR SAJUZЬNDA.

«نوۋينكا» ياڭئ سورت بۇعداي يئتئشتئردئ.

دەولەت ئينستيتوتئنئڭ ... تەجرئبە ئستانسئياسئ «نوۋينكا» ئيسئملئ ياڭئ سورت بۇعداي يئتئشتئردئ. يئل سورت بۇعداي گيكتارعا 3 تونعا (180 پۇت) ئۆڭئش بيرە. شونئڭ ئۈستئنە مرونتا يئاڭ سئئئئئ هەم ئيرتە ئئلگئرە.

رەسمەدە: ئينستيتوتئنئڭ سيليكسئيە لابارئتورئياهئندا «نوۋينكا» بۇعداي ئيكشئرەلەر.

ئۆراژاي كوتەرو زايەمئ هۆرايئذار.

Rəzən. Mьnda urazaj kytərydə berensə gubirna sьjьzь ytte. Sьjьz Kalinin, Rьjkof iptəştərgə urazaj kytərydə eske zajьm sьqaruđь horap tiligьram birgəndər.

پاحوت يارئشئ.

Liningьrat. Urazaj kytərydə əlkə kəmitəte aldьnqь jəcəjkəgə jarьş iqlan itte. Jarьşta bətə avьl jəcəjkələre qatnaşalar.

سيركەو فيزكولتورا يورتئنا ئەورلئئ.

Kereljə elkəhendə Pitьrazavьtьski tigən qalala nimes sirkəve fizkultura jortьna əilənderelde. Xəđergə vaqьtta avьl eşşelərə xəđerləvdə, fizkultura kursь asьldь.

ئور كالحوز

Qarqalь avьlьnda (Tvir ukruqь) „internatsianal„ ismendə 618 xuzalьqtь ojoştorqan dur kalxuz tədəgəndər. Bьl kalxuzdьŋ 2 meŋ qiktar jere bar. 45 tьraktьrdanь tьraktьr kalunnahь tədəlgən.

ئۆرلۆقسئلئق ئينستيتوتئ.

MƏSKƏV. S. S. S. R. savnarkumь orloq tikşerə torqan qilmi institut asьrqa bulqan.

Inistituttьŋ burьsь orloqtarđьŋ surttarьn tikşery, ilivatьr, kelət-tərendə aşlьqtь haqlav juldarьn həm başqa (orloqqa tejə torqan) məs'ələlər menən eş alьp barasaq.

25 ۋاگون كليۋير ئۆرلۆعئ

Bьjьlda Ukrajьnanan R. S. F. S. R. əsən 25 vaqun klivir oroqь xəđerlongan. Θşə orloq səsy vaqьtьna tiklem taratьlasaq.

11,238 كيلاگرام ئاگاروت ئۆرلۆعئ كيلدئ.

بئيل باشقۇرتۇستان دەرەلئنە يازعئ سەسئو مايذانئن ئارتئرو مئنەن بيرگە، ئاگاروت ئشئنەرئنە كيگئيئو، بئنئڭ سەسئو مايذانئن ئارتئرو ئرال سارالار كورئلە.

حەذرگئ كۆنئە باشئار كامئيئگە 8120 كيلاگرام سۆگۆلدۆر، 2,818 كيلاگرام تورنيپس (بووكين شالقئن) ئۆرلۆقتارئ كيلدئ.

بئئ يئل ئۆرلۆقتار هەر بر كانتونعا ئۆزلەنا قاراب: ئرعايش كانتونئا 500 كيلاگرام سۆگۆلدۆر، 24 كيلاگرام تورنيپس ئۆرلۆعئ؛

بەلەبەي كانتونئا سۆگۆلدۆر 1,234 كيلا. تورنيپس 100 كيلا. بۆرۆ كانتونئا سۆگۆلدۆر 3230، تورنيپس بر مئڭ كيلاگرام.

بئلايئر كانتونئا 295 سۆگۆلدۆر، 195 كيلاگرام تورنيپس، مەسعوت كانتونئا 305 كيلاگرام سۆگ. 480 كيلا. تورنيپس، ئسەرلئ ئاماق كانتونئا 1000 كيلاگرام سۆگۆلدۆر، 320 كيلا. تورنيپس، ئابيان-قاتاي كانتونئا 16 كيلاگرام سۆگ. 8 كيلاگرام تورنيپس، هەم ئۆزۆ كانتونئا 1700 كيلاگرام سۆگۆلدۆر، 475 كيلاگرام تورنيپس ئۆرلۆقتارئ بيرەرگە بولئئئ.

بئنا يئل ئۆرلۆقتار ئورئئارعا قايئئل بولكسەلەرئ ئارقئرئ بورس شيركەتئەرئنە يئبەرئلئب بورس شيركەتئەرئ ئوئئئرئئڭ ئۆبەگئئئەگئ كوستئ هەم ئۆيلەرعە بولئئئب بيرئلەرگە تئيئئ.

بئ يئئئ ئۆلەشكەن مەئلە كامسامول ئاعزالارئ ئئئ كانترولئق يامارعا هەم تئيشلئ يارذامئ كورەئتەرگە تئيشتەر.

ئالو! ئالو!

10 نسئ مارتئن باشلاب ئسئئئا هايئئ باشقورت، ئاتار تئلئەرئئە كامسامولدئڭ راديو گەزيتەهئ سئعا باشلاي. شوعا بەيلەنئئئ ماتيريالدارذئ كامسامول گەزيتەرئ ئيدارەلەرئنە تابئئر يئبەرئئئ.

قاتئنئئار كۆنئە ئەئرا ئەمئگئئمئ؟

8-مارت قاتئنقئئار كۆنئە كامسامولدارعا نيئەر ئشلەرگە.

بئيلعئ ميگئلئنسئ مارت-بەيرەملەل قاتئنقئئار كۆنئنئڭ نيئەمئ ئالەكئئر نيگئذئئئە ئوتكئرئئئەگئ تورامئندا ئۆتكەن نوميرئە بر قات يازئلئب ئۆتكەنئئ. مين ئونئابئل كامپانئيالا كامسامولدار نيئك قاتئاشئئعا، نيئەر ئشلەرگە تيئشلئكەنئئ تورامئئئاعئنا توقئالام.

هەگئلئنسئ مارت كامپانئياهئ ئوگئئئ مئنەن هەر بر ئورئئا ديليگاتكالارذئڭ مەدەنئ، تۆرمۆش پاحوتئ ئۆزۆشەرئلا. مۆئا يئل پاحوت ئەلئ ياڭئ بر نەرئە بولعالئقئان، ئورئئاردا قاتئئئار، حەتئا ئلاردئڭ يئئەكئئلەرئئئەئە يئل ئشئە تەژريبەلەرئ يوق. ئە كامسامولدارذئڭ مەدەنئ پاحوت، عەمەلئ ئشئە ئئذمئ، كۆيمئ پراكتيكالارئ بار. ئالار هەر بر ياكئئق مئنەن قاتئئئارعا قاراعاندا ئالدارئق تانئئب بارالار. مۆئا شونئڭ ئۆسۆن كامسامول يەچەيكالارئ يئل مەسئلەئئ ئوذئرئڭ سابرانيالارئندا كامساملكالار مئنەن بيرگە تيكشئرئب، ديليگاتكالار سابرانيالارئندا يئل پاحوتئڭ نەرئە هەم يئنئئ بورئئئئارذئ ئسئئئالئئ ئۆشئئئرئرعا، پاحوتئنئ ئۆيۆشتۆرووذالا، ئشئئئلە ديليگاتكالارعا يارذامگە كيلەرگە تئيشلەر.

ئۆئئ كامسامولكالارئئڭ يئئئئ ... ئاولئ ... يئل ... مەوليحە يئيئگئئ ئئعم تولئئيئا.

قئئئاردان ياڭئ ئاعزالار توپلاو، كانديداتلارذئ چاپئلئكە كۆسئرو، ئاكتيف قئئئارذئ پارتئيەگە بيرو.

كامسامولدئڭ ئاسق يئلئشتارن يامەب، ئوندا فيرقەعئ قئئئارذئ ئارتو، باشقۇرتۇستاننئڭ 10 يئللئعئندا، قئئئارذئ سايئزعا ئارتوذا نيئەر ئشلەگەن، قئئئار ئاراهئندا ئشتەرئە نيئئئ سارالار كورئلەگەن، بۆئەمن ئسئئە ئالئب داكلات قويو.

باشقۇرتۇستاننئڭ 10 يئللئعئ مئنەن بەيلەب 8 نسئ مارت تورئئئا داكلاتتار ئۆتكەرو.

قاتئنقئئار ئۆرمۆشئئا بەيلەنئشلئ پيەسا ئەذرلەب، ديليگاتكالار مئنەن بيرگە شول كۆنگە قاراتا كيسە قويو.

ئاتئا هەم بالالئقئ هاقلاو ئادئاهئئ ئوتكەرئ، ديليگاتكالارعا يولئئئو، حافئلئ تيپيكاكئل هەم باشقا يولدار مئنەن تانئئو.

يئئئئان ئانالارعا يئش بوونئئئ ئەربئيە يۆرئئارئ يەسلئئئەر، بالالار باقئالارئ ئاسوذا يارذام كورەئو.

هەگئلئنسئ مارتقا قاراتا كلوبئارذئڭ مەكتەبتەرذئڭ بيئەو، شول كۆنگە قاراتا قاتئئئ مۆيۆشئەرئئ ئۆيۆشتۆرو.

يئل كۆنئە قاتئنقئئار يۆرت ئشئئئن ئازات بولورعا، كلوبتاردا، مەكتەبتەردە ئانئانالئ يئلئشتارعا بارورعا، مەدەنئ پاحوتقا سئعارعا تئيشتەر، هەر بر كامسامول يئل تورالا ئۆذ عائيلەسئندە ئاڭلاتورعا، ئانالارئ، ئاپا هئئئلەرئن ئۆئئ، بالا يئمئئئان سئعئب ئۆذ بابراماذارئن كۆرئ، كوتەرئكئ كوگئل مئنەن ئۆتكەروذەرئئە يارذامسا كيلەرگە بورسئئلار.

تەسمە مۆسلئم.

BAŞQORTOSTAN jəştəre

Abkum V. L. K. S. M. urgьnь
atnaqa ber tapqьr sьqa
torqan gəzit.

Ədris: Øfe Zinsuf uramь 26.

Jađьlu xaqь
Jьlqa . . . . 1. hum 60 tin
6 ajqa . . . . 80 tin
3 ajqa . . . . 45 tin
1 ajqa . . . . 15 tin

كولت پاحوت داوام ئيته.

كامپانيانى-دەواملى عەمەلي ئشكە.

yđək kəmitət agitprabь urьbatarь ipt Јəvintef' kyltpaxut enen barьşьna jomqaq jahav klatьnda tybəndəge nəmələrə'ejtep ytə:

Kylt paxut eşenen barьşьna jomqaq jahav esən tulь erəvştə maqlymәttər jьjnap bulmanь. lajda qaj ber nəmələr turahьda ajьrьm təzribələrđə kyrhəep ytərgə məmkin. Məđələn sizdat ydənen pьlanь bujьnsa miljun 200 meŋ bitlek əlifba ьbarqa tip ujlaqan bulha, xəərge kəndə barlьqь 3 miljun 00 men baђьp tarattь. Radьj qabul ity aparattarь 50 pьratsinьtqa artqan.

25nse jьldan başlap nađanlьqtь beterydə qənəqətlənerlek jalpьnь ьlьqtьra aldьq. RSFSR. ledəvməndə 616mengə jetə.

Əđ uqьj-jada belyselərđe ьlьqtьrьv xəderge kəndə es tapdьr arьttь. Avьldarqa taratьlqan barьsq 100meŋ kitaptь, Şulajuq jalpьqa kitap taratьv eşendə bajtaq efgutələr jahalutьmьqь ebtərgə kərək. Bьna bьl nəmələr bedden kylt paxut eşendəge ketəlmagən ərəveştə elgəşuđərgə ireşəalqaɥuqьđьddь kyrhətələr.

كوگۈللك ئەتتەرەت ،ئۆيۆشتۈروعا كەرەك.

Kylt paxut bəgenge jalpь alьnda tərqan məhim mamittarь bergə toplaj aldь.

Ydənen eş barьşь menən Lininrat kamsamuldarь dur insijava kyrhəttelər. Јəştər jalpьhьn ojoştora aldьlar. Kylt paxuttь ьhь menən jalpь aьlьna rejal ber təђ itep oaђьrьv ьn, kyŋelle əterəttər ojoştorьa kərək. Başta bьl eşkə qarşь lyselər bulhala, bьl eşteŋ marqьna hedemtə birgənlege elende. Kyŋelle əterət tedy ydemtəhendə, bed kypkenə jalьnь bel eşkə yđ teləktəre menən ьqtьra aldьq. Bьndaj jul menən eşkə başlaqan ojoşmalar başqalar an eş təzribələre urtaqlaşu arqaьnda kypkenə elgəsyđərgə osoraьlar. Hunqь kenlərđə bьl eşkə alqьn qaravsьlarđa hiđelde. Bьl eştə ken tərtibenə qujarqa kərək, kendəlek eşpьlanьna inderep xəl itərgəkərək bulьr. —

Bəđ bəgenge kendən başlap betə ojoşmalarьbьđ aldьna oşo eşlərđə jəkmətergə tejeşbьđ: 1930 nsь jьlqa qəđər betə qalalarđa nađanlьqtь betererge avьl jerləernde bьl eşte betonləje menən qulqa aluvь məhim eş itep qujarqa. Qalalarđa 16 jaştan 14 jaşkə qədər uqьj jađa belməvselər 10% təşkil itə.

Saratьf, Samara, Timpьn ißkə alhaq bьl eşte başqaru məmkinlege bar. Alqagalizьm menən kərəş eşndə xəderge bed pivaxanalardь jabu julь menəngenə barabьđ. Alkagalizьmdь tamьrьnan alьp taşlaj almaqanbьđ əle.

kiləsəktə bьl eşte mədəni juldar menən almaştьru mitudьn qulla nuqa, jəştər arahьna turizьm ъspurt ujьndarьn kiŋəjtergə kəərk.

مەدەنى تۆرمۆش كەرپيرەتيف تۆذۆرگە كەرەك.

Tikşeryđərden hedemtəhendəjəş ər arahьnda Yđđərenen mədəni tormoştarьn jaqşьrtu turahьnda kallikitif aşa urьndarđa, balalar, jəsləbe ojoştoru teləge kyrenə. Ləkin nisek başlap kity turьhьnda aptьraşta toralar. Mьna bьl nəmənə bedgə boldьrьrqa xəkəmə tarafьnan bьl jьlqa iqtisadi jardam kyrhətergə kərək bulьr. Bьl nəməgə tьrьşьp jatqa jəştər teləgen tormoşqa aşьruda hər jaqtan julpaşsьlьq eşen kyrhətergə, eşkə qьđьqhьnqan, tьrьşьp jatqan jalpьnь ojoştьru məs'ələhen kytərergə kərək·

ميتود-سيستيماهن نۆرقا ئشن ئۆذگەرترگە.

Kamsamul kəmitate bəgenge eş qujьlьşь ham eş barьşь menən paxuttan ketəlgən hedemtəne ala almaj.

B đ bəgendən başlap eş mitudьn ydgərtergə kərək. Hər ber kəmitət bəgendən jaqşь eş jərətə belyse jaqşь keşelər talap itə. Bьl eşte başqaru məs'ələhe jahь eş mitudь_ђaraj.

Bьqa qədər bedđeŋ hər ber arganizatsьjalar bьl eştə vəkildər aşaqьna eş kyrep kildeler. Xəder bedgə hər ber ojoşma aldьna şul teləkte qujarqa tejeşbedki, bьl eştə vəkildər aşa bəjlənəş totu menəngenə qənəqətlənməjnsə xəkəmət urgьndarь menən daimi tavştə eş alьp barьrqa.

Bigerəgendə bьl juldaqь eşebeddeŋ uŋьşlь hedemtə birevь, tuqtavhьđ erəveştə eş alьp barudrev iqtisadi jaqqa bəjləngən. Şunьŋ esondə bəgendən başlap bed, xəkəmət apparattarь aldьna, bьl təŋgəldə bis ber tərle jul menən kisekterməђtən bьl paxutqa iqtisadj juldar menən julbaşsьlьqtь kəsajty məs'ələhen bvrьs itep qujarqa tejeşbeđ.

Kylt paxut eşendəge eş təzribələre beđđeŋ alqa kiləsək oson kendən ken jaŋьnan jaŋь burьstar qujalar. kiləsək eştə bedgə bьl turьla jalpьnь mədəni eşkə tartьv aşa paxuttьŋ tulь uŋьşlьqtarьn tə'min ity burьsь tora.

Ojoşmalarđa, peritperijatejelərđə, eşselər jortonda, kymək torlaqtarda kylt paxut jahav menən genə qənəqətlənep qalu ramkahьnnan bəgendən başlap sьqarqa vaqьt. Bigeregendə kylt paxut eşenə plan tedeb birьv aldьnqь burьs bulьrqa tejeş.

مەثكەو پرتاكولننا قول قويالار.

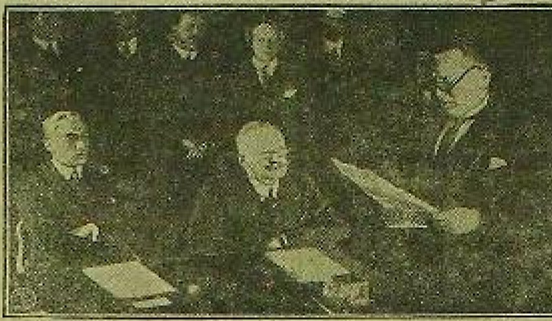

هۆرەتتە تپ. ليتۆينى برتاكول ئيكتنشۈنى؛ ئولترعاندار: (سول ياقتان برنسى) رو-
ينتب ۋەكيلى داويلا، ئيكتنسى [illegible] س.س.س.ر. داغى ۋەكيلى پاتيك ئەفندىلەر.

ئورندارذان خەبەرسلەر نيلەر يازالار.

پييانيرذار كورسى ئوتكەرلدى.

Məsqyt kantunь jəş pijanirđar biurahь ergəhendə 10 kenlək vaza tьjđar xəderləv kurьsь ytkərelde. Kurəsta barlьqь tatar-başqьrttarđan 30 keşe buldь.

Udqarьlqan kurьđt ŋjeteşhьđъgь itep uqьtusьlarđьŋ, şulajuq barlьq dəresiek qullanmalarđьŋ ŋrьđ telendə bulьvьn əitergə kərək.

Dejəm alqanda kurьs qənəqətlənerlek ytte.

Kiləsəktə aşьlasaq kurьsta kant bjura juqarьlaqь nəmələrde ißkə alьrqa tejeş.

Aptullin.

ۋولكامول يۆقلاپ.

Yђərgən jurto jьlajьr k. kamsamul eşe hylpən bara. kamsamuldьŋ jort kəmitəte jadьvsьhь ђərtlanьf his ber tərlələ julbaşsьlьq itməj. Avьl jəcəjkəlerenə kilhe kitaptar eləş pkenə qajtala kite. Bьjьl səvit hajlavđarь kampanjahь vaqьtьnda bikbirđe avьlьnda der nisə ken jathala kamsamuldararahьnakilepte ajlənməne.

Avьl kamsamul jecəjkələre jurt kemitətenen əşkə bьlaj qaravьnan zarlanalar. kankum bьl eşkə iqtibar ithen ine. TATЬBAJЬF

ئاقسانى كنئەهەندە يۆرۆتە.

Məsəqət kantunь d. m setle avьlь kamsamul jəcəjkahe aqzahь qьlьsbajьf əxəm, valkamul sikritarь, həm v. malija byleqe mədire bulьvьna qaramađtan, kamsamul jəcəjkəheneŋ 10 ham aqsahьn yđ keђəhendə jərətə. Ə, jecejkəneŋ gəzitə, zurnaldarь juq.

Bьl aqsa espiktekei qujьp jьjьlqan aqsa ine. bьl eşkə kankamul berər sara kyrergə kərək ine.

„PIRA“

ئوقوسى تـوگل حـ ليگان.

Tamjan qataj k. Tanqatar jorto Muldaş avьlь kamsamulь Uђman Sadiqьf efeləge savit partja məktəbendə uqьp jata. Јne jьl savit partjə məktəbendə uqhala hamanda elekke xuliganlьqьn taşlap betməgən. Bьjьlqь qьşqь kanikulqa avьlqa qajtqanda ber tuqtavhьđ esep iђerep bisəhen tuqmavdan buşamanь. Өj esendəge qailələrenə tьnьsьq kyrhətməne. Јəştər arahьna qatnaşlьq itep jul kyrhəty urьnьnda həjləptə torahь juq.

Səvit partjə məktəbe uqusьhь iђem kytərep jəregən bьndaj uqusьqa, uqu jortь, kamsamul jəcəjkəhe əlbittə təjeşle sarahьn kyrer tip ьşanabьđ. ABЬGGILDIN

تـمـب يۆرۆنى.

Məsqyt k. d. məstle avьlь jəcəjk sikritarь savittərg hajlav barqanda avьl jəştəren jьjьp esep jerəne

Јəştər arahьnda undaj eşkə kerəş asahь urьnda yđe jul kyrhətə. Valkamul bьl kamsauqa jul kyrhəthen ine.

KYRYSE

شولاى ئشندەگس، ئاراكمى ئاول كامسا-
مول يەچەيكەلرى نيسك ئش ئالپ بار-
مەدار موك. ع. ئوپسكى.

كلوپقا گەزيتەلەر كەرەك.

س. ت. س. ئوتو يۆرۆندا يۆتدسايوزدا هەم ۋولكدەسنا ئورعان گەزيت، ژۆرنلدار ئولب ئۆرعاندا «باشقورتۆستان يەشتەرى» منەن بيش يونسل، گەزيتەلەرى ئالدرلمى بلنى نيگەئش؟

— مۆدير ميىن نمە قارايھاڭ؟ ع. س.

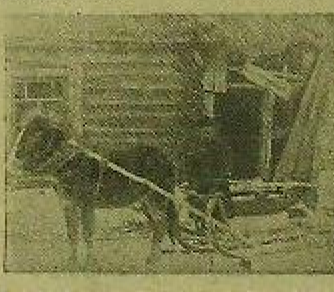

Jarь kerəђejən aqaj keridit alqas taj alqan.

ئشتەر ناسار بارا.

تاميان. ق. كانتونى سەرمەن ئاولنى كامسامول يەچەيكەسى، بوذن ۋولس يەچەيكەسى، ئيكەنسىن ۋولكوم لۆ كەمنە بولوعا قاراماستان، حيساب هەم سەويتتەرگە هابلاو كامپانيەسى ئشندە يەچەيكە هەم ۋولكومدڭ ئاتنافلمى بولمادى.

كامسامولدار ئاراهندا تعربيە ئشەرى تۆراهندا ئيبتب تۆرامىلا يوق.

ۋولكوم ئۆركەمندە تۆرغان يەچەيكە

مەكتەبتەن دالوى!

ماعاريف ئورگندارى سيرات هذگە قالدى.

«باشقورتۆستان يەشتەرى» ياواب كۆتە.

1 - ئۆفى باشبيت تيحنيكومندا ئوقوسى ئسكەندەر ۋازەيتونە ئۆزىمەن ئاتزوت كيلگەستە قالىپ ستىب كيتكەينى حەذر ئۆفى كانتونى ئاپوربن ۋولستدا ئوقتا.

شولايوق ئاتاهى قانيما ئوجمەتولينالا ئوقتا. ئاتاهى ئوبريكات يەلديفەراوتتار ئۆنتى. بيك كوپ ئشنى كۆسى منەن ئابلەن ئينەرذن بايغان كشى.

2 مەعوحە ئارسلانۆا 23-1927-يل ئاتاهى موللا. باشبيت بولعانلقتان ئۆفى باشبيت تيحنيكومغان قوولعان ئينى. حەذر ئوفا كانتونى شەريب ۋولسى ياڭى عومەر ئاولندا دوكتورنى مەكتەبنە ئوقتا.

3 - بيلار - ئلتك ئاتالارى ساودەگەر بولئب «بالار» ئيسى منەن يۆرگەن قوربانعاليفتار. ريۋلوتسيەنەن هوڭدا ئاعاهى موللاعەمەت قوربانعاليف ساودا ئيتب يۆرگەن. بر قتى رەئيسە قوربانعاليۋا تروييتسكى تيحنيكومندا ئوقى. ب)- گۆلشاد نەمس هۆنەر مەكتەبندە ئوقى. ف) ئولى شەريفەن قوربانعاليف زيلابرد فين ئەتديلدە ئشلەى.

4 - زيلابر مۆرتازين دار ياميدشبكتەو. كوپ نەمەلەرذن كانفيسكاۋيت ئيتكەندەن هوك تەمس يۆرتى حەليل ئارلننا كيلەب تورا. شولاردك مۆرتازين يەرذن تيگەن مالاين «نەجىريە» كورعتمە مەكتەبندە ئوقى.

5 - بەلەبەى ك. قارعالى ئاولى سەوذەگەر بالاهى حۆذەوكى عەلى ئۆفى باشبيت تيحنيكومندا ئوقى. حەذر ئاتالارى قارعالى كانتوننا تۆرالار.

6 - بەلەبەى ك. رەئيسە دبكيبۆا مرذاقلنى برنسى نومېرلى ئلنسى باتقس ئۆفى مەكتەبندە ئوقى.

7 - بۆتـە يۆرتە داى سقان هەم پريسكالار ئرتئب تۆرعان دانلى شەكيرباى رەميف ئۆن بالاى ئەكرەم رەميىق زيم تيحنيكومندا ئوقى.

8 - ئيشيولاتق زەكى ئاتاهى ئشەن سققان بالذئنن ئيفەن ئاتنا بيكلەپ كوتمپ ييوپ يۆرگەن حەذرت. حۆقوققتان مەحروم. حەذر يلابر كانتونى تەمس ۋولسدا II-نسى ب ئقس ئش مەكتەبندە مۆدير شولايوق ئوقتا. منەبۆل ئيلەكتەن سياسى كەنافارب يورونى ئيذرلك بۆزتورپ، ئورئنان، تورونى ئلك ئسكى دوشمندارنى يالبا ئوگەرگە كەرەك.

«يەران»

يەچەيكە يۆقلاپ.

ئوسماتەلى ۋ. (ياميان قاناى ك.) بۆبلك هەم ئوسمانەلى ئەاولدا ئندا كامسامول يەچەيكەلرى بولىالا، ئالاردك ئاعزالارى بر كەمب، بر ئارتب ئ.دالار. كوب واقتتا ئاعزالار كولك مەللار قۆيرعندا هۆيرەلەلر. سەبەبى بلم بيرو تۆگەرەكەرى يوق.

ع. ئافاو.

Отв. редактор: И. Даутов.

باواپلى مۇهەررىر: ئسحاق داوت

Уфа Типо литография „Окт. Нат.“

Башглавлит №92

کامسامول بئل کامپانیالا سیتتە قالماس

VIII-مارتقا ئەذرلك ئایقانئ مئنەن.

بەش یۇرەکتەر دەرتلئ بولالار. بەش کوڭلئمدە ئیەکئ تۇرمۇش مئنەن کۇرەش، یاڭئنئ تۇتو، ئۆتئ کوسلئ بولا. شۇڭا کورەلە بەشتەر، کامسامولدار برگە توبلانهالار، تۇرمۇشتاعئ بیك کوب سئرلئ قالدقتارئئ ئاقتارئب سئعارئب، تاشلاو، ئاذارتو-تۇذو فرونتئندا خورعئنا ئشەر ئئلئب تاشلایئدار.

بئنا ئیبتەشتەر، 8 نسی مارت بۆتئە دۇنیا قاتئنقئنذارئنئڭ کۇرەش-ئش بایرە-مئ بیتە.

- «بئتەنیە» قاتئنقئنذار کۇنئنە بئذئنئڭ نی ئشئبئ بار...» تیب قولعئنا هئتئب قوبالار - ئایئرمئذمئر.

بئلار تیئکئ قاراشئان ئەلئلە ئاذارئنئ ئالئاعان وابئمئئ هالقئار.

بەشئەر بیگرەکتە، کامسامولدار ئاراهئنئا بئئذای یاڭئلئش قاراشتار بولوعا تئیش توگئل. ئالارئڭ بەش بوونعا تەربیە بیروسئ ئابالار، قئذدار ئاراهئنئا بیك خور ئشتەرئ بار. ئاولدارذا قئذدار ئاراهئنئا ئش ئالئب بارو، ئالارذئ کامسامول پیانیر ساقئنا ئئلئنترو، دیلیگاتکالار سابراۋاهئ، ئەدەبی کیسەلەر، توگەکتەر ئارقئلئ ئالارئڭ قئذدارئنا یۇعرئتو یاهاو، قاتئنقئنذارئڭ ئیئلوفەرئنە، بەش قئذدارئئ کۇسلەب هاتو ئامۇنئنارئنا توقئلو کئروك ئیئکئ بئۋلایئیابەتەرئنە قارشئ کیئکئن کۇرەش ئالو کامسامولدارئڭ کۇندەلك بورسئارئنان هانالا.

قاتئنقئنذارئڭ تۇرمۇشتارئن یاقشئرتو، بەش بوونعا ئاذا، کەللیکتیف تەربیە بیرە تۇرعان یەسلئلەرذئڭ، بالالار باقسالارئڭ هانئن کوبەیتو ئشئندەلە کامسامول ذور یارذام کۇرهەترگە تئیش.

8 نسی مارت کامپانیاهئ ئئنە شول مۇیاهئگەن بۆتە ئشتەرذئ ئسئنە ئالا. شول نیگئذئدە ئوتکەرئلە.

ئیلبئئذە بر یاقتان مەدەنی فرونت کیك مایدان ئالئب بارها، شولوق ئئذئۇ لئکە، کئرتە هالوسی، سینفی دۇشمانلار ئئلئە، بئئذئڭ هەر بر ئاذئملارئبئذا قۇما-ساۋلایئنار. شولایوق قاتئنقئنذارذئڭ ئاذالئقتارئ، دینی شاوقئنذاردان ئاذارئنا ئاماوذارئ ئشکە تاعئلا ئاورلئق کیلتئرمەلەر.

ئەنە شۇنذای قانلاولئ، تۇرمۇش ئسئنئە قاینئپ، شول ئیئمئن کۇرەشتەرذئ کوذئ مئنەن کورگەن کامسامولدار ئئلیەتئە قاتئنقئئ حەرەکەتئنەن، ئالارئڭ ئۇمئوئلئشتارئنان کوذ یۇمب سیتتە قالئنار.

قاتئنقئئ حەرەکەتئنە، سائسیالیزم تۇذۇلئشئنئە خور تاریخ خور ئورن توتقان 8 نسی مارت کامپانیاهئن ئالارئ ئاپا هئئڭلەرئ مئنەن برگە خور ئئذرلئك مئنەن قارشئلارذار.

یئئل مۇهیم کامپانیالا، بۆتئە ئیئکئ ئالئقئارعا قارشئ تونذئرئنئڭ ئۇیۇشقان کولت پامرئئارئ مئنەن یاواب بیررئەر.

تونذئرئنئڭ ئش کامسامولئقئارن بولدئئلئق برذەم ئش مئنەن کورهەترەر.

ئەسما مۆسلیموۋا

کامسامول ئیبتەش، تۇکئش پاجەتئنئ ساقئڭ پاجەت قۇرالدارئڭ برهئ گەزیتە. ئانئ پاجەتتا یانئعان قالدرما، «باشقۇرتۇستان یەشتەرئ» یاذئرب ئئقب بارا!

کامسامولدار ئستاتیستیکا ئشئنە یارذام ئیتەئگئذ!

بئئذئڭ سەۋیەتتەر ئیلئ بۆتئە ئش پلانئن حیساب مئنەن ئالئب بارا حۆۋالقئڭ بارلئق ئارماقتارئنا ئوئئشئ بر تیگئذ ئالئب بارو ئۆسۆن ئستاتیستیکا ئشئ ئۇلکەن ئورن تۇتا.

حۆکۆمەتئڭ وئلئئلئڭ بۆتئە کامسامول پارتیا، پرافسایوز ئاعزالارئ ئستاتیستیکئارعا یارذام ئیتەرگە تیشتەر» تیگەن بئل تورالا سیرکولیر ئئاتئ یاذئلعاننئ.

بئل ئش بئذئڭ باشقۇرتۇستان توپراعئنئا مۇهیم ئورن تۇتا تۇرعان بر ئەمەکەی سۇئنگئ ئول حۆۋالقئئ پلانلئ ئالئب بارودا بر قۇرال.

لەکین ئەلئ بئذئڭ کوب ئورئنداعئ کرەشتیەن یالئیئئئ بئل ئشئنئڭ ئەهەمیەتئن ۋ ئئلاب بۆتئە ئالمای.

کوب واقئ ئالوکتان قورقب یاڭئلئش مەعلومەتئەر بیرو، ئیگن ئوڭئشن مال هانئن یەشرو ۋالداشوذار مئنەن شۇعۇللەنەئەر. شول ئارقالا حیساب ئالو ئۇرگئندارئ یاڭئلئش مەعلومەت یئئناو، بر ئشئئ ئابات ئشئەب ۋالاکیئا تونذرالار. حۆکۆمەتئڭ بوعارئئلاعئ حائقلا شول تورالا یاذئلعانئئ.

شۇنئڭ ئۆسۆن کامسامول ئەرمئیەهئ حۆکۆمەتئڭ مۇهیم بورسئارئنئڭ بارئهئ بولعان بئل ئشئئ بۆیۆمعا ئاشئروذا یئئڭ هئئعائئب ئشلەرگە، بئل یوللا ئئقلاب ئشکە باشلاو ئالدئئذا ئئوررعا ئئیش.

کامسامولدار ئستاتیستیکا ئشئنئڭ دۇرۇئ یول مئنەن بارئئ حۆۋالق ئو-ئشئئذئڭ «ذیپمان» تیبئلە تودە، مۇهیم ئورن تۇتقانلئعئن کیئك ئئلام کرەشتیەن یالپئئئئا ئاڭلاتو. کەنکرەت یولدار مئنەن بۇیۇرماشترو ساۋامئنا کرشرگە ئئیشتەر.

و. عیرفان.

سەرمەن کرەشتئیەن یەشتەر مەکتەبئندە.

ئامیان-ق. کانتونئ سەرمەن ئاولئنذاعئ II-باسقئس میللی ئش مەکتەبئ بیلەئ ئوقئلو یئلئئذا کرەشتیەن یەشتەرئ مەکتەبئئە ئیبلەئئرلئئ.

کرەشتیەن یەشتەرئ مەکتەبئنئە بارلئعئ 96 ئوقئۇسئ بولئب ئۆزئیماعئ یاقئان ئۇشئۇ رەوشتە بولئئلەر.

بارلئ بالالارئ 40، باترەك 32، حئمئئکەر بالالارئ 4 قالعانئ ئورتا حالئئلەر.

میللی یاقتان باشقۇرتتار: 92. مەکتەب دومەلئئدە 45 ئاعزالئ کامسامول یەچەبکەهئ؛ 60 کئشئلئك پیانیر ئئترئئئ؛ 51 ئاعزالئ ئاسو ئاوباجیم بەچەیکەهئ ئشلەب کیلە.

مەکتەبکە برەر یئلئق 12 تۆرلئ گەزیت، ژورنال ئالدئرئلا. ئوقئلو ئشتەرئ هائور بارا. تیك ئوقئۇسئلارذئڭ ئۇت کیئمئلئرئ یوقلئعئ ئوڭایهئذلئق.

سەعیت.

ئاوذدارئنا یوذاق هالعان کامسامولدار.

ئوراذا ئیئدئ. سوفی مۆللالار، مۆئەن مۇئەوەللئلەر ئاماق توئون هئلائو، سی نیرئئەن ئئککەن قۇرماقلارئنا ئاشالئق تولئرذئ کۇئئۇذئرن پەرذئهئ قۇرئلعان ئیشکئەرئ ئئلە کئئن بولعئلەرگە کوستئلەر کیستەرن بیت میئباب ئوواتق یۇذاق مئنەن بیکتەلگئن ئارذئان ئالئرعا، حالق تورن ئاپاب یۇررگە ئئرئئئذئلار.

ئە، بر تۇر کۆم دین ئەعیوئئئا ئیرگئن قارت، شولایوق ئائئئذ یەشتەرذە کۇئئۇذئرن ئاوئئارئنا خور ئیئر یۇئاق هالدئئلار بئ ئالار ئورئئدا مۆیلەوذئ قویب ئوئرایق ئئلئ.

مئئا یۇذاقلانعان کامسامولدار ئورئئا ئاڭلائئ. بئ ئاڭلئ حالق، بیگرەکئە کامسامولدار دین هەم ئانئڭ عۆرف عئئەئئرئئە قارشئ کۇرەشئە ئیئك ئالدان بارئرعا ئیئشئەر ئئیئئ. دۇرۇئ ئول شولایئئا. لەکین، ئئلئەی ئاولئ (یەلەیەی. کا) کامسامولدارئنان حانگیر بەکیرەف، عەلی نورموحەممەتئار ئالای ئیئمئئلئر، کئئەلەرئئە کامسامول بیلیتئ ئائئرامالارذا دینکە هوذ تئل ئیئرمەئئئر. ئوراذامئئدا ئوئالار، مەسینکەلە بارالار. مەئئئئە قالمئئایئار. بئئلالا ئالار شولای ئیتئلەر. بئل یاروذا «کامسامولدار» باشقا ئاولئارذا ئۇ-ئامایئار. هئذ ئۇیۇشئعان یەشتەر ئوراذاعا ئوکرئئە بیرمەگەئلە بئل کامسامولدارذئڭ ئوراذا ئوئوب یۇرروذەرئ ئەمەگئە بارای.

مینمسە بئئئایئارذئڭ کامسامول بیلیتئەرن ئالئب قالرعالا، ئوذذئرن دینکە ئیئاعەئلی بولوذارن ئیئبکە ئالئب خور قئئذارئ یائئئا ئۇوارعا کەرەك. یارلئ.

بئ یەئل کۋالیریە ئویوشترئق.

بئئرەمئن یۇرئئئا (یئئ لایئر ك.) دیکەبر ئایئئئا کانئئکوم کامسامول ئاراهئئان ئینسترۇکتر ئیبەهئئ یەسانئ کیلب کامسامولئئڭ ئەوبەئئەگی ئشئ تورئئئا ئاڭلاشا ئالاعان مەسئەلەئئ تورئئا یایئاقئئا ئیبتەشتەربئذئئ ئۇشئئئروب کیتئئ. بئئئە ئیئك قیین بولعان مەسئەلەلەر یئئئئل کۋالیریە ئۇیۇشترو ئیئئ بل مەسئەلەئئ ئئقلاب کامسامولدار ئیکشر گئذئەن هولئ 7 کئشئئەن عیبەرەت یئئئئل کۋالیریە ئەترەئئ ئوبئشترلئئئ پارئیاهئ یەشئەرذە بئل ئشکە بیك قئئئئئئلار. یاڭئ ئۇیۇشترلوعا قاراماستان یایئاقئئا یئئئەنلکئەر تورئئئا، ئئیشلئ ئورئئا ماتیریالدار بیرئئلەر، بیرلگەن ماتیریالدارذئ واقئئئا ئیکشرۇوون هۇراب قالائ.

«یئئل کۋالیریە ئاعزاهئ»

ئاکازلارئئ تولئهئ مئنەن ئوتئئق.

بئئ سیرمەن ئاول I-باسقئس ترەك مەکتەبئئە ئوقئۇئئلار. سەۋیەت هایلاوذارئئا یئئلئ قائئاشئق.

شۇنئڭ ئارقاهئئا: مەکتەبەگئ بارلئ بالالارئ ئوسون یارذام فوئئئ ئۇذلئن،

-2 یوعارئ هەم ئورتا سیرمەن ئاولئئا (ئوبئن سیرمەئگە ئوقئرعا کیلب یۇرروئئ یئراق) بر مەکتەپ ئاسلو سارامئ کورلئن،

-3 مەکتەب ئۆسۆن ئاول ترگەمئئئئ بر ئوچاسکە بیرلئن.

-4 هەم شول بیرلگەن ئوچاسکە ئاالارئئ ئارائئئان کرئئلەئ بیرلئن تیلەر ئاکازلارئئئ هایلاو یئلئشتارئئا ئولئهئ هەمئن ئوئئلە. یوعارئلاعئ 3 نسی یوئکئئذاعئ کورەئکئن ئاذازئئ ئیەئئبارعا ئالب، یوعارئ هەم ئورتا سیرمەن ئاولدارئ ئوذ ئارا هالئمدارئن 100% مئئەن مەکتەبکە ئۇئارعا ئیگئن قارارذئ ئئعارذئلار.

ئوقئۇسئ: کازوان

دین قۇذعئندارئنا ئاتپور.

ئستەرلئ کانئونئ (ئاشقاذار و.) قوئاقبای ئاولئئا ئیکئئ مەرتەبە قئذئل توی بولئب ئوئئئ. ئاکئیف ئاولئاعایئارئئان برمو «دین مئئەن ئەذ ئاعولائئمائق ئیئئئ» کامسامولدار بار واقئئا مولئلامۇذئاعایئلار ئۇرۇب ئۇرهئئ» ئیب. بئش بالاهئ مەکتەبکە کیتوب ئیئم قوشئئرئئ.

قئذئل ئوی ئوئکئرگئئئە قوئاقبای ئاول کامسامولدارئ ئاکئیف قاذئاشئئلار. شۇنئڭ مئئەن برگە بۆتئە ئاول ئاعایئئارئئا «ئاولئئئئا برئسی ئابئئ قئذئل ئوی بیت ئۇلئ» ئیب بئش بالاهئ بوا، کئلئئلەر هەم «یەشەهئن قئذئل ئوی» ئینئلەر هەمئئ قۇذعئئئارئئا بئذ لیئینئئ یەشئەر، ئاکئیئدار یئئشئرو مئئەن ئائبور بیرمەکئئ. هەم بارلئ کۇسۆیئئئئ یاڭئئ ئاکئیف یئئشئروگە بیرریئ.

عەلییف بەعفەر.

ئورتا تئرمۇشلئ کرەشتیەنگە نالوك یئڭلەیتئلە

سەۋیەتتەر سایوزئ ئۇذەك باشقارماهئ 35 پراتسینت حۆۋالئقئئ ئاول حۆۋالئعئ نالوگئئان بۆتۆنلەی قۇتولذئرو هەم کرەمەك حۆۋالقئارعا بیرلە تورعان ئەگوتتەرذئ ئەوەلگئسە قالذئرئب ئورتا حال کرەشتیەن حۆۋالقئارئنا نالوکئئ یئڭلەیتو ئۆسۆن توبەئدەگئ قارارذئ سئعارذئ:

1- بۆتە سایوز کولەمئئدە 29-30 نسی یئلدا یئئئلا ئۇرعان نالوك سومماهئ باتوعئ 430 میلیون هۇمئورئئا 375 میلیون هۇمعا قالذئرئلا.

2- نالوك سەسو بیرئئە قاراتئلب هالقئئا ئۇرعان رایونئارذا 29-30، 30-21 نسی یئلدارذا. 29-28 نسی یئلعا قاراعاندا ئارئقان سەسوئەرگە نالوك هالئئای. بئل ئلگوئئار ئسن مەعەئمئ مئئەن کولاك حۆۋالعئ هانالعان حۆۋالقئاردان باشقا بۆتە حۆۋالقئارعا بیرئلەسەك. ئسن مەعئئەعئ مئئەن کولاك حۆۋالعئ هانالعان حۆۋالقئارذئڭ عەئلەمەئئەرن هەم ئوذئئڭ باشقارما کەمیئەئئەرئ بیلگئلەیئەر.

3. ئوکراینانئڭ ساحرا ئوکروگئئارئئا هەم ئوذئڭ قارا ئوپراقلئ ئولکەلەذئڭ نالوگئئ بارلئق بیرگە، قاراب هالئئا ئۇرعان ئورئئارئئا دیسەتینئئڭ داحوت نورماهئ 26 28 نسی یئلعا قاراعاندا 3-2 هۇمعا کەمئئلە.

یئئلاب سەسلگەن قاراقورای (زالیژ) هەم سیلەم بیرئئر ئیئکئ یئل یوئئئا نالوکئان قۇتولدئرئلالار.

بۆتە بیر ئوبشەستۋالارئ مئنەن ئیگئئەئ ئۇگئلشن کوئئرو ئۆسۆن ئۇرلۇقئئ ئاذالاب سەسو ئورمەئا هال یۇرئوذئ توقئائوئئرئە پار یاهاو هەم باشقا شۇئذای سارالارذئ تۇرمۇشقا ئوئکەروسئ ئاولدارعا نالوکئان 10 پراتسینت ئسکیئکا بیرئلە.

ئا- مئئذای سارالارذئ بۆتە ئاول مئئەن ئوئکەرمەگەن ئورئئارذا، ئایرئم حۆۋالقئار ئوذ ئئلەکئەرئ مئئەن ئیگئئ ئشئەرئئە شۇئذای یاڭئلئق کرتئەلەر ئالارعا نالوکئان 5 پراتسینتکا ئالا.

ب- ئایئرم هەم کەللیکئیف حۆۋالقئارذا یاڭئئ کولتورا سەسب یاڭئئا ئشئەو ئەرئیئئ مئئەن یاهالعان بارئئ دیسەئینئڭ 3 ئۇرییە یاتوذارئئڭ داحوئئارئ بۆتۆنلەی داحوئئا کرمەیئەر.

ۋ- نالوك سەسو بیرئئە قاراب هانالعان رایونئارذا کوب یائوعا کوسکەن حۆۋالئقئارذئڭ سەسو داحوئئارئ دیسەتینئەئ 1,5 پر. کەمئئلە.

گ- ر.س.ف.س.ر.ذئڭ قۇرعۇئئق بولا ئۇرعان رایونئارئئا هەم ئوکرایئالا 29-30 30-31 نسی یئلدارذا سەسئلگەن ئولئئەرگە ئوعای ئولئئەرئ مئئەن یئئر ئئرذئ نالوك هالئئا هەم کوب یئئلدار ئوئئە ئۇرعان ئولئئ سەسئلگەن یئئذەر بر نسی یئلدا نالوکئان بۆتۆنلەی ئازات ئیئلەلەر.

6- مالئاق حۆۋالعئ هەم ئیەئبکە ئوئئاکەرن سەسوذئ ئارئئرو ئۆسۆن مۇئئلئك سەئەعئئ ئوبەکئارئئە هئیئولارذئڭ داحوت نورماهئ 2 ئۇلۇش کەمئئلە. سەسلگەن ئولئئەرذئڭ داحوئئارئ ئوعای بئئەذەرئ مئئەن بر ئۇئلئ ئیئبئئلە.

ماقئ، یئئئ، سۇئگۇئئەر سەسلگەن دیسەتینەلەرئئڭ داحوئئارئ ئیگئن دیسەئئەلەرئئڭ داحوئئارئئا قاراعاندا 2 ئۇلۇش کەمئئلەر.

7- ئارئئداعا بیرئلە ئۇرعان ئەۋئ ئاول حۆۋالعئ هاشینالارئئڭ داحوئئارئ کەمئئلە.

ئ. بیر هەم ئۇراۋق ئاذارئقس هاشینالارئئڭ داحوئئار ئابرذە نالوك هالئئایاسئئ.

8- ئیگئئسئلئك، هالئئاق هەم بئئئەسئئلئك حۆۋالقلارئئڭ داحوت نورمالارئ 3 یئل یوئئئا 29-28 یئلعئ نورمانان ئارئئرئلمایاسئق.

9- خور عائئلەلئ حۆۋالقئارعا نالوکئئ یئکئئلەیئر ئۆسۆن حۆیم نالوك سوماهئئان 8-7 یەئلئ حۆۋالقئار 5% 10-9 یەئلئ حۆۋالقئارعا 15% ئسکیئکە بیرئلە.

ئا- نالوکئا نورمانان ئش پراتسینت ئۇئئئلمە ئۇرمۇشئئە هالئئا ئۇرعان پراتسیئئئ نورماهئ بۆتۆنلەی ئوذگەرئئلەب بارلئ حۆۋالقئارعالا بر ئیگئئ 500 هۇم ئیئب قالئئرئلئئ. بئل ئۇئئئلمە ئوئکئن یئلدا 5 ئەن 25% نا ئیکلم هالئئا ئیئئ. یئل 5 ئەن 10% قا قئذەر گئنە ئۇئئئلەسەك.

10- ئورتا حالئئ حۆۋالقئارذئڭ نورما بویئسا ئیئئوۋیدوئال ئابلاژ بئئیاعا ئیئئرو ئئرقا ئئیئلا. کولاك حۆۋالقئارئئڭ ئیئئوۋیدوئال ئابلاژ بئئیاعا ئئلەگوذئرئ حۆیم 3% ئان ئارئئاقا ئیئئش.

كامسامولدار بۆتەگذه ئوراژاي پاحوتئنا.

ۋلكسمدك بۆتە كانكوم هەم ئۆفۆ قالا كەميتيتئنە كامسامولدك باشقۆرتۆستان ئولكە كەميتەتئ ديريكتيفئ.

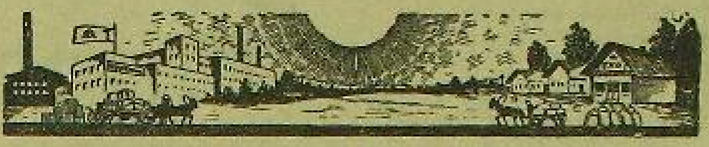

ۋ ل ك س م ئىرذەك كەميتەتئنك ديريكتيفى بويئسا، 15 نسى ئيۆلدان ئالئپ، كيلەهي كۆزگى ئوراژاي يايرامئنا تيكلئم، سوۋيت يادودارئنك ،ئوكتشئن كوتەرو، كرەشئيەن حوۋالئقتارن كاپيراتيفلاشترو هەم كاليكتيفلەشترو ئۆسۆن بۆتە سابوز دومەلئدە پاحوت ئوتكەرئلە.

پاحوت ئوتكەرودەن كودەئلگەن پراكتيك سارالار: ئاتا سورت ئۆرلۆق سەسو، ئيرتە مۆزرو سەسو، مايدانئن كيڭەيتو، ماشينالاردان ،تولئهى مئنن فايذالانو هەم يل سارالارذنك بۆتەمئدە كاپيراتيفلاشقان حەلئە يۆيۆشما ئاشئرو بولئدا؛ قۆرتقۆس هەم قى ئوا ئەئمرگە، ئاوئل ئورمۆشئداعى بارلئق بۆلگۆنلۆك هەم ئارتتاقالوذارعا، يئر ئشلەو هەم حوۋالئق ئيدارامئداعى بارلئق ئيسراف هەم ئيغتيساتهذلئقتارعا قارشى كۆرەش تەن تورا.

(ۋ ل ك س م ئوذەك كەميتەتى مۆراژەعەتئنەن).

ئاوئل حوۋالئمى بيك ئئق ئارتتا قالعان، ئواق ئايرئم حوۋالقتارى ئيغرات كوب بولعان باشقۆرتۆستان يۆمهورييەتى شارائيتئدا يل پاحوت ئيغرات ئور سەيەسى ئەهەمييەتكە ئينە.

بوتئن گوبيرنا هەم ئۆۋاكەلەرگە ساعشترعاندا حالئبئذنك بيك ئادان هەم مەدەنييەتئەن ئيغرات ئارتتا يولووى يئذگە ئاگراكولتورا سارالارئنك ئيك ئەدىئمرلگئئە يۆيۆمعا ئاشئرو، عالا قاساولاى، ،شونك ئۆسۆن. ئيەلان ئيئلگەن ،يل پاحوتنئك حوۋالئق ياعئئان قاراعانذا ئەهەمييەتى يئك ،ئور.

باشقۆرتۆستان ئا. ح. شارئيتئدا، يادعى ئاوئل ح. كامپانياسى واقتئدا سەسو بيگرەكتە ئۆرلۆق كواتورالارئ،مايغانئن كيڭەيتو؛ ئاوئل حوۋالئقئنك زاتئن يافئفرئو، ،ئوكتشنى كوتەرو هەم ئاوئل حوۋالئقئدا سانئپاليزئم سيكترئن ماكسيموم كوتەرو ـ كاحوز مانى ئارتترپ ئالاردئك ئشتەرئن يافئرئو نا هەر يافئان يارذام ئيتو ،يورئسى ئورا.

باشقۆرتۆستاندا سەسو مايدانى عومەمئ 10.7 پراتسيئتقا ماپان ئاشلئمى 8.21 پرا كوتەرئلرگە ئيشى.

ئۆشۆ .. ئستئە كالحوزدار مانى 688 گە، عادى بركەلەر مانى 187 گە ئارتئرعا، شونئك مئنەن برگە يادعى سەسو كامپانياسئئا تيكلئم 544 كالحوز، 136 عادى بركەلەر ئۆذۆلۆپ ئولگۆرگەن بولئرعا تيئشلى.

مئنا يل بورسئارذى ئاتقارو ئۆسۆن يادعى سەسو كامپانياسئئا قاراتا باشقۆرتۆستان ئۆسۆن ئوبەئدەگى ئاگرامينيموم بيلەئلەئە:

1- 665.400 تسينتنير ئۆرلۆق ئاذارتو؛

2- 25.700 ئيئتنير ئۆرلۆق فارمالين مئنن يئذوتو؛

3- 130.770 ديسەتينە ييرذى يقشى سورت ئۆرلۆق مئنەن سەسو؛

4- ئئلمە سەسوذى ماكسيموم قوللانو هەم قوللئا بار تيكئم سەسو ماشينالارئنك يۆتەمەن فايذالانو؛

5- 13.900 ديسەتينە ئيگئدى ئولئن سەساگئئمن قالعان يئرگە سەسو؛

6- 100.000 ديسەتينە ئيگئدى ياڭى مۆرگئن سيرەكە سەسو؛

7- ئيرئك هەم مينيرال ئاشلامالار قوللانو؛

مئنا شول ئاگراميئيمومنى قوللانو ئيكئن، ئوكتشن ئيك كەم ئيگەئدە 3.8 پراسيئتقا كوتەررگە تيئشلى.

حۆكۆمەت هەم پارتيا ئارافئندان باشقۆرتۆستاندنك حەذرگى شارايتئدا ئورموشقا ئوتكەرو ئۆسۆن بيرلگەن ئۆپ يورئسى هەم ئاگراميئيموم ئۆشۆلار.

مئنا شونك ئۆسۆن، كامسامولئك ئوكتشن كوتەرو ئۆسۆن پاحوت ئوتكەرگەنە كورەسئك بۆتە سارالارى ئەئە شول ئورذە كورەئكەن كانكريت سارالار بويئسا ئشلەئرگە تيئشلى.

ۋ.ل.ك.س.م. دنك ئايرم (كانتون، يورت) ئۆيۆشمالارى ئارافئنان ئوتكەرئلە ئورعان سارالار، شول كانتون يەكى يورتئاردئك يادعى سەسو كامپانياسئن ئوتكەرو ئۆسۆن ئۆذۆلگەن كانكريت سارالارى مئئەن يەيلەئگەن بولرعا تيئشلى.

كامسامولداردئك ،ئوكتشنى ئۆسۆن پاحوتتا ئۆلگەشوذەرى يۆئەئەن بيگرەك بۆتە ئۆلكە ئۆيۆشمالار مئەن يئتەكسئلمئكتە هەمئالئلق هەم يئتئشهذلكتەرئئە؛

كامسامول پارتياسئذ يەشتەر كيك يالئهن پاحوتقا قاراتا قوبلعان كانكريت بورسئار تەيلەئمەئە ئۆيۆشتۆرا يئلوگە يەيلەئگەن.

ۋ.ل.ك.س.م. دك بۆتە باشقۆرتۆستان VII نسى ئسئيزئئك: كاپيراتسييا هەم كاليكتيف ئۆئۆلۆشئەئن سيتتە قالعان يئر گئئەلە يۆرت حوۋاهى كاسامەرل بولماققا تيئش؛ ئيكەن قارارى يادعى سەسو كامپانياسى ميئ گەئلئئدە هەر يئر ئۆيۆشما ئارافئنان ،تولئهى مئنەن ئوتئئرگە تيئشلى. ۋ.ل.ك.س.م. ئۆلكە كەميتەتى ،يئل ئوذئك مەسئەلەنى كامسامولداردئك ،ئوكتش كوتەرو ئۆسۆن پاحوتئارى ميئ گەئلئئدە ئالعا قويا هەم تەقديم ئيتە:

1) كانتونلارذاعى هەر يئر يۆرت ئۆيۆشماسئئا قاراتا ئوكتش ئۆسۆن يايواى پاحوت تەذئولئگى كۆئو ئيەلان ئيتەرگە. يئل كۆن ئسئدە (ياۋيسكالار ئاراتو، قوۋعئسئلار يئبەرو هەم باشقا يولدار ئاشا) موبلزاتسييا تەرتيبئدە يۆرت ئۆيۆشماهئداعى بۆتە كامسامولداردئك ئسبزئن ئيەلان ئيتەرگە هەم يۆرت ئسبزئدا پارتيا ئاعزالارى، سوۋيت ئاگرانومىيا ئشسئلەرى هەم يەشتەر ئارافئنان ئوكتش ئۆسۆن پاحوتئك ئۆپ زاداسالارن ئۆشئەرو ئۆسۆن يەمشتار يالئلوعا (ۋ. ل. ك. س. م. ئوذك كەميتەتئنك مۆرەۋەعەتى س س س ر ئوذك باشقارماهى سيسئيەئئك قارارى هەم شول يۆرت ئۆسۆن ئۆذلگەن كانكريت پئلان. ئاگرامينيموم مئنەن ئائئشرعا)

2) ئسبزدان موك، كامسامول يەچەيكەلەرئدە پارتيا،هئذ يەشتەر مئنن برلكتە يئلئش يامپ، كرەشتيئئەر ئاراهئنا ئاراتو . ئالارذى ئۆشئوئرو ئۆسۆن . س س س ر ئوذەك باشقارماهى سيسيئەئئئك ئوكتش كوتەرو سارالارى ئوراهئداعى قارارئن هەم ئاول حوۋالعى ئالوگى ئوراهئداعى ياڭى زاكوئئى ئيكشرئبسئارعا.

3) بو نسى مارتتان 15 نسى مارتقا تيكلم (يۆرت ئاگرانومدارى قاتئاشلمئدا) پارتيا،هئذ كرەشتيەن يەشتەرئك يۆرت كەنفيريئسئيەلەرن ئوتكەررگە هەم يئل كەنفيريئسيەلەردە شول يۆرتتا ئوكتش كوتەرو سارالارن (شول يۆرتتا سەسو كامپانياسئن ئوتكەرو ئۆسۆن ئۆذئلگەن كانكريت پئلان هەم ئاگرامينيمومدارذى) ئيكشررگە.

4) شولايوق، يۆرت حوۋاهى كامسامولداردك ئايرم كئكشمەلەرئن ساقررعا (يئئما پارتياسئذ يەشتەرذئە قاتئشئورعا) كالحوز،سى يەشتەرذئك هەم ياقسالئق ئشتەرئن ئالعا يئبەرو ئۆسۆن قئذارذئك كەنفيريئسيەلەرن ساقررعا.

5) يئلاير، يۆرۆۋ، مەسمون، يەلەبەى هەم ئۆفۆ كانتونلارئدا «كامسامول» ئيسمئئە ئاتاب 5 كالحوز ـ باقسئهى ئاول حوۋالعى ئەرتيلەرى ئۆيۆشتۆرۆرعا

6) هەر ئۆرلۆ كاليكتيف بركمەلەر (ماشينا شيركەتتەرى، يئر ئشتەرن برگە ئشلەو شير كەتتەرى، ئاول ح. ئەرتيلەرى، كامونا هەم باشقالارذى) ئۆئۆشترو ئشتەرن كۆسەيتررگە.

ئابكوم، كامسامول ئينسيياتيۋاهى بويئسا 80 كالحوز ئۆيۆشترۆذى كانكريت بورئس ئيتب قويا:

يەلەبەى	ئۆيۆشماهى	20	كاليكتيف،
يۆرۆۋ	»	17	» »
يئلاير	»	10	» »
مەسمون	»	7	» »
ئارعاياش	»	6	» »
ت. قاناى	»	6	» »
ئۆفۆ	»	12	» »
ئستەرلى	»	12	» »

ئۆيۆشتۆررعا.

ئش كەلليكتيفئار ئۆيۆشتۆرۆو بولئداعى ،شول كانتونئدا كەلليكتيفئەر ئۆيۆشترو هەم سەسو كامپانياهى ئوراهئدا ئۆذئلگەن پئلانئذى ئوتو يولى مئەن هەم ئانى ئوئوذە ۋ.ل.ك.س.م. دئك بۆتە يەچەيكەلەرئنك ئاكتيف قاتئاشلمئدا ئوتەرگە ئيئش.

7) ئۆرلۆق ئاذارتو ئايۆزدارئدا ئشلەو هەم سەسو ئۆراۋۆقتارئن برذە قالدئرماى ئاعولاو (فارمالين مئنن يئوو) هەم ئاذارتو ئشتەرئن ،ئۆيۆشتۆرو بار تيكلم ،ئۆرلۆق ئاذارتو ماشينالارئ ،تولئهى ئاگروزكا مئنن ئشلەئمەو ئۆسۆن عەذەنى كرذۆذگى ئش واقئئداعئنا ئوگئل حاتتا ئۆئەرذەلە ئسمينا مئنن ئشلەو ئۆسۆن يەچەيكەلەرذە كامولدارذان ئايئرم گروپپالار بولئرگە.

8) سوبوتنيكتار ئرۆكەرو ،يولى مئنن يارلئلارعا، قئئل ئەرمىيس هەم ئينۆاليئدار عائيلەلەرئنە ئۆمەلەر ئۆيۆشتۆررعا سەسو كامپانياسى واقتئدا كالحوز هەم سافحوزدار ئارافئنان حذمەت يارذامئارى يەمەعەت ئولئپ مۆرو، سەسوذەر ئۆيۆشتۆررعا؛ يل سارالارذى ئوتكەرودە يەچەيكەلەرذە زادانيالار بيررگە.

9) ،ئوكتش ئۆسۆن كۆرەش ئيگئلئئە ۋ.ل.ك.س.م. يەچەيكەلەرئنك ئشئدە ئاگرانوم مئنن بركتە ئشلەئەن كانكريت زادانيالار ميتودى قويئلارعا (كامسامولدار گروپپامئئا هەر بر رايون هەم يۆرتقا قاراذ ئاگرانومدار قاتئاشلمئدا ئۆذلگەن پئلان بويئسا سەسو هەم كالحوزدار ئۆيۆشتروذى يۆكمەئئىگە) تيئشلى.

ۋ.ل.ك.س.م. يەچەيكەلەرئنك هەر قايهئهى يائئدا كامسامولدارذان ئودارنى ،ئوكس كوتەرو بريگادالارى ئۆيۆشتۆرعا ،يل بريگادالاردئك بورسئارى ئاگرانوم ئوقئئوسى هئلاق ئاوئلداعى مەدەنى كۆسئەر مئنن يەيلەئش ئۆذو هەم ئاگرانومدئك كۆئەلك يارذامى بولعان حالئە ئۆشۆ سارالارذى كانكريت زادانيالار بوينساهئئا ئوگئل حاتتا ئوذ يئگەرى مئنن،دە ئوتكەروسى بولرعا ئيئش.

11) ئۆفۆ قالا كەميتەتى هەم باشقا كانتون قالالارئداعى كەميتەتەر، كامسامولدئك ،ئوكتش ئۆسۆن پاحوتى، يادعى سەسو كامپانياسئن ئوتكەرودە كوذ ئوكتشئا ئۆئئلعان سارالار ئوراهئدا ئاكتيفتارئ كئشمەلەرى هەم يەچەيكە سابرانيالارى ئوتكەررگە تيئشتەر.

ئشسى يەشتەرذەن گرووپا بريگادالار ئۆيۆشتۆرۆپ، ئولارذى يارلئلار هەم كالحوزدار قولئدا بولعان ئا. ح. ماشينالارى هەم قۆرالدارئن ئۆذەتو ئۆسۆن يئبەررگە.

ئابكوم، يئلاير كانتون ئۆيۆشماهئنا 2 بريگادا، يەلەبەى كانتون ئۆيۆشماهئنا 1 ميان ـ قاناى كانتون ئۆيۆشماهئنا 4، ئۆفۆ قالا كەميتەتئنە 7 بريگادا ئۆيۆشتۆرۆذى ئۆلكە كەميتەت بورئس ئيتب قويا.

12) ۋ.ل.ك.س.م.دك باشقۆرتۆستان ئۆلكە كەميتەتى يەلەبەى كانتكومئنك ئستەرلئماق كانتون ئۆيۆشماهئ مئنن يولى پيرەكليچكەمئن يارافئ ئايپ، يەچەيكالار ئاراهئدا، ئونان ،مولك يۆرتتار هەم كانتوندار ئاراهئدا ئيكن، ئوكتشن كوتەرو پاحوتئدا ئيك يافشى قاتئشوعا يارشى پيرەكليچكەلەر ئۆيۆشتۆرۆذى كرەكئ تابا. ئايئرم ئۆيۆشمالارعا بولەكەر بيرو لمسەلەك.

حەذرگى كۆئدە، كامسامولدئك ئش ئيكى فرونتقا قاراپ كيڭەيترگە. باشقۆرتۆستاندە 10 ،يئلئئنا ئيگن ئەئرلو پئلانئئن 100% ئى مئنن ،ئوئرو ،يورئسى ئالعا قويئلو ئيقانلى بوياقئان ،يل ئشكە كامسامولئك قاتئشووى يۆمشارئلايئئة كيرئپئسە كۆسەيتئلرگە، ئيكئسى ياقئان ،ئوكتشنى كوتەرو هەم عۆمۆمەن سەسو كامپانياسئن ئوتكەرو بولئدا كامسامول پاحوتئئك پراكتيك سارالارن ئۆيۆشتۆرو هەم ئوتكەرودە ئئقلى ئش ئالئپ بارئلرعا ئيئش.

ئۆلكە كەميتەت ئشئك بارئشى ئوراهئدا ئايئئا كەمئدە ئيكى ئاپقر ئۆلكە كەميتەتكە حەبەر بيرئپ ئوررعا تەقديم ئيتە.

ۋلكسم باشقۆرتۆستان ئۆلكە كەميتەتئنئك سەكريتارى: حەديسئ.
ئۆيۆشتۆرو ئش ئالب بۆروسى: پليحانق.

41 كالحوزعا ئش پلانى.

رەۋسكى ئۆيەزئدە كامسامول ئورگانى بولئپ سئئا ئورعان «Путь молодежи» هەم ئۆيەذ يئر ئيدارەهى مئەن بركتە بۆتە ئۆيەذذە ئاول حوۋالعئ كاپيراتسيالاشترو هەم كالحوزدار ئۆيۆشترو ئوراهئدا پلان ئشتەئى.

1929 ـ نسى يلعا بارلعى 41 كالحوز ئۆيۆشترورعا ئيئيپلەئە.

يل كەلليكتيفتارعا يئرگەلپ يئو ئشلەو بركەلەرئ ئينەلەر.

حەذرگى كۆئدە، ئۆيەذ كامسامول كەميتەتى يادعى سەسوگە ئەذرلك ئشى ئالب بارا. شولايوق كامسامول يەچەيكەلەرن ئيلشلى قوللانمالار هەم ئوسئافئار مئنن ئەئمين ئيتو بارا.

ئۆيەذ كامسامول كەميتەتى، ئاوئل ئۆيۆشمالارئنا عەمەلى يارذامدار كورهەتو ئۆسۆن ئۆيەذذا كيتفارن ۋولستارعا سارا. ئايرم ئاول كامسامول يەچەيكەلەرن، كەلليكتيفتار ئۆيۆشترو ئشئئە ئئلەو ئۆسۆن ئۆيەذ كامسامول كەميتەتى، بولەكتەر بيررگە ئۆيلاى.

ئوراژاي پاحىتن بىريۆمعا ئاشرعاندا ئاگرانومدار مئنەن نيـك ئشتەرگە كەرەك.

ئاگرانومىيا فەننى قوللانىپ ئش ئيتمەى تۆرب، بۆيۆك ئوراژاي ،ئوكتشنن كوتەرو پاحوتى قەنەعەتلەنرلك مۆنۆمەتلەر بيرمەيەسەك.

ئۆشۆ ئشتە يئتەكى، ۋولـت حومەلئە ئاگرانومدارىذ بار. لەكىن بذ تەلىگە حەتئام،يل ئاگرانومدارىذى كەرەگئىسە فايذالانماينذ يوق. ئولار مئنن بركەلپ، يل ئشكە ئۆتونمانئبذ يوق ئەلى. كامسامول يل پاحوتتا ئوذ ئۆيەگئدەگى ئاگرانوم مئنن ئش ئينەهيس شيكهذئۆلكئن مۆذۆمئە بيرمسك. پاحوت نەتيژەمئدە يالچى قارشئدا ئۆلكۆ بولرلق ئش ئشلەو ئۆسۆن، عەمەلى ئشتە ئاگرانومدار مئنن ئئتلى بەيلەنش يامب، ئولاردئك بولباشسئلمى مئنن ئالب بارىعا كەرەك.

باليى ئاراهئدا ،ئوراژاي ،ئوكتشنى تورامئدا ئۆنمو ئالب بارعاندا داكلاتتارذى ئەگگسەلر ئاگرانومدار قاتئاشىمئن،ئرذعارعا كەرەك. كامسامولدار كرئتيبەئەر مئنن بركتە ئەرئل،كالحوز كامونالارعا ئيكسكورسيەلار يامار عا، يل جوۋالقنارذى ئيكشرگەندە، ئاگرانومدان حوۋالقتاك قوبئلشى، ئوكتشـ يتشەئلكتەرى حاقئدا مۆيلەودى مۆزارعا كارەك.

پاحوت مەلئدە قوللانمان كيتاب ۋورلدارذاعى ئانك يتشەئ برذەرذى فەقەت ئاگرانومدانعئنا مۆراب ئۆشۆنرگە.

پاحوت مەلئدە، ئشكە ئائالبز هەم تەفتيش يامەلوذى فەقەت ئاگرانو،دان مۆرارعا كەرەك. ئول ئش بارشئدا يتشەئلكتى ئۆرۆث كورەئب، كەئمسەكئكەئە ئۆرث بول هئب بيرمەسەك.

بۆبۆك ،ئوراژاي ،ئوكتشن كوتەرو پاحوتئدا ئۆشۆ بولدار مئەن ئاگرانومدارذان فايذالانماندا هەم ئانك مئەن بوعارئلا ئەيلگەنسە بركەلپ ئشتەگەئدە هيس شيكهذ پاحوت ئوكتشنى مۆذۆمئە بيرەەگئئە ئئلدان ئشانرعا كەرەك. بئذئك لوزنگى پاحوت مەلئدە ئاگرانومهذ ئش ئي،وسئلەر بولمامئ.

و. عيرئئان

4 ئنسى يل سنعا.

کامسامولدڭ باشقورتوستان
ئولكە كەمیتەتى تارافننان
سعارنلا تورعان ئاتنالق گەزیت.

Еженедельный орган
Вашобкома В. Л. К. С. М.

ريداكسيه ئادرسى:
г. Уфа, Зенцова, 2 ред. газ.
„БАШКУРТСТАН ЙӘШТӘРЕ"

لەشكەڭ، بوتە دونيا پرولیتارلارى!

باشقورتوستان یەشتەرى
Başqortostan jaştare

1929 نچى يل
23 فیورال شەمبى
№ 7 (121)

ياذلو حاقى: 1 ئايعا 15 تین، 3 ئايعا 45 تین، 6 ئايعا 80 تین، يل حالى 1 هوم 50 تین.

Kitap Palatası Kotübhanası
Башкирская Книжн. Пал.

قذل ئەرمنیەگە XI یللق بایرامى ئوگایى منەن كامسامول سەلەمى

سەویتتەر سایوزندا

كوپ باڭو بایرامى.

بارسلاۋل. ساقورن ۋولستندا كرنتيەن بالیپەنڭ ئاكتيوى قاتناشلىق مننەن كوب باڭو بایرامى ئوتكەرلدى. بوتە ۋولس كوپ باڭوعا گوستى.

حاركف. بوتە ئوبوك هەم ئاولداردا سەسو كەمسیيەرى ئوڭشترلدى. بارلق يەرحالە سەسەرگە تيكەن ئورلقى ئادارتو بارا. باقشى ئشلەگەن ئەرەبردەرگە بارش ئوتكەرلە.

سڤیردلوۋسكى. ئوبەندەگى ئاۋوئاۋبیاحیەنڭ ئاول يەچەیكەمى سەسو ئۆسوروۋنا سوعشىلقى كوتەرو ئوندنا ئابدرم سەسو ئوبزشترا. ئورلقى كرەن ئيەن باردام كەمیتەتى بوشلارعا بيرە.

ئاوىل حوژالغى برلشەلەرى هەم تلاۋینشیر ئوبەگننده ئيڭ يەشترەگننە بر كامونا ئوبوشترنلا.

كامسامولار كانترول.

ئاديسسا بيلاروسيەنڭ فابير ئوبەكتەرندە ئورلق تادارنو ئوتكەذوذە كامسامول كانترول ئوبوشترا. لاۋۋبين ئوبەكتندە 5 كامسامول كالليكتيفى ئوبوشترلمان.

ئستودینتتار كامپانیالا

مەسكەو. حاليم-ئو، لينينگرات ئاۋل حوژالغى ئينستيتتندا ئوقوسى 100 ئستودینتتى سەسو كامپانيەسنا ئابليزاتساپ ئيتتى.

ئوزبەكستان كامسامولى پاحوتتا.

سەمەركانت. ئوزبەكستان ئوكش ئوسون كوزەش پاحوتى ئيعلان ئيتتى. مارغلانلق رايوننا، ماتقسى كامسامولدارلڭ كەكشەلەرى ئوتكەرلە. پاحوتتا باقسى قاتناشوسلارعا يارئش ئوزشمەرئلا. بەلارعا بر ئلعى بولەكتەر ئاراهندا 2-تراكتوردا بار.

ئارەوم ۋولكسەمدەڭ ئاكروژكومى پاحوت ئيعلان ئيتتى. هەر بر رايوندا

ئشسزلەر بریگاداهى تزذوله.

حاموف ئوبەد شرف يەمعيەتى كەمیسیەمى ئوذنڭ 5 الدنا 250 كشنڭ، ئسلیبار، تیمرسلەر، ئاگرانومدار بریگاداهى ئوبوشتروذى ئوب، بوروس ئیتب قويلى، يل بر بگاداعا، نادانلقى بوتورو ئشلەرى ۋراچنار، ئلقتراب ئالار مەدەنى ياقتان باردام ئيتەسەكتەر.

ئوبەد دەرەجەلنده ئوذو ئەسەك بريگادانى براماله يەرو ئشن تيذلەتو تورامندا بوتە پرديپريەتيەلەرەن تلەكتر ئالندى.

بریگادا ئوذنڭ ئالدنا، ئوراۋاى پاحوتى ئوبوشتروذى مقصد ئيتب قويا.

يل پاحوت رايون، شەهر، پرديپريەتيەلەر هەم ئابرم سعاد بولى مننەن باراساق ئودعارئلاساق پاحوتقا ئورلى ياقتان ئورلى باردام ئيتوتەقدىمى ياعالدى.

باشقورتوستان ۋ. ل. ك. س. م. ئولكە كەمیتەتنڭ III ئنسى پلینومى 2 ئنسى مارتتا ئاسلا.

كون تەرتیبى:

1. كامسامولدڭ ئوراۋاى پاحوتى تورامندا. (پلحازىدا كلاتى. قوشما داكلات بەلەبەی كانتكوم كامسامولننقى.
2. ئشلەب سنعاروذى حاقن ئارزانايتو، ئشلەب سنعارونى كوتەرو هەم پرائيزوۋدستوا يەچەيكەلەرنڭ بورستارى تورامندا. ئاستاحق داكلاتى. قوشما داكلات تاميان-قاتاى كانكامولنان.
3. باشقورتوستان كامسامولننڭ 10 يللق بوبەلەیى تورامندا. كلنيدكوف داكلاتى.
4. باشقورتوستان كامسامولننڭ VIII ئنسى ئسيزدن ساقرو تورامندا.
5. ئوبوشترو مەسەلەلەرى.

باش ئابكامول بيوراهى.

ئوكش ئوتەرو ئوسون عەمەلى ئشكە

پارتيانڭ XIII-ئولكە كەنفرينسيەسى ئاۋل حوژالغى ئوكش كوتەرو، سەمايدانن كیڭەيتو، بارلى-باتراك هەم ئرتا حاللى كرەشتيەن حوژالقتارن كە ترف حوژالقتارعا ئلقترو حماق م بورستارذى ئلدعا قويلى.

كامسامولدڭ باشقورتوستان ئولكە بەنى ئوشو ئەگەلەر كامسامولدڭ ئراۋاى پاحوتتندا باشقورتوستان دەو ندە سەسو مايدانن، 10,7 پراسينتقا ن ئاتەمى، 12,8 پراسينتقا كوتە ى كالحوزداردڭ ماتن 688 گە، برلكب و ئەرتيلەرنڭ ماتن 187-گە ئا و، سەسو كامپانيەندا تيكلم 544- بوز، 13-برلكب ئشلە و ئەرتيلەرنى ب ئولكەرو بورستن ئالدنا قويدى.

مقنا يل بەرستارذى ئوكشلى ئرمو ئاتقارو، ئوشى يادەى سەسو كامپانيا ك كەنكريت بورستارن ئيرەهننە كيڭ و كرشتيەن بشتەرن توپلاو، دۆ رەشتيەن باليپەنڭ ئيحتيبارن ئا ئينبابۋالارن، ئوشى ئشكە يەاب ە عەمەلى سارالارڭ نى تيكلم بو نا بەيلى.

اذى سەسو كامپانياهننڭ ئەهمیەتن ن ئاتلاو بشتەر، كرشتيەنەر ئا ندا ئتلى ئكلاتو، كامپانيانڭ با نا بلپى ئوت بيرب كامسامول ئوذى ئتە عەمەلى ئشتەرذە قاناشو ئاشا ئاڤب بارو ئابرم ئەهميەتكە ئيە بو ير ئە.

ئونڭ ئوسزندە كامسامول پاحوتقاتيك ئانبا مننەنگنە توگل بەلكى عەمە ن مننەن سەمارعا ئتيلى.

ئوراۋاى پاحوتننڭ توب يوكەەكتەبى كامسامولدڭ بوتە يەچەيكە هەم كەمیتەتەرنڭ عەمەلى ئشمەكرلكەرن ئارترودا ئابرم كامسامول حوژالقتارى ئولگۆ بولو لق ئش ئالب بارو، شونڭ منەن بر قاتاردان كرتتى ئيەنەرڭ، كالحوز هەم ساحوزداردڭ بارلق قوللارنداعى پرائيزوۋدستوا قورالدارن سەسوگە ئذرلب تزرو، هەم كامپانيا بارعان ۋاقتتا ئالاردان ترلى ئيتالانو، ئيڭ بارلى حوژالقتارعا ئولاردڭ حوژالقتارن كوتەرو بولندا بارلاشو، ئولاردى ئوشوندورو ئشن ئالب باررعا كەرەك.

سەسو كامپانياهننڭ دۆيم كەنكريت بورستارن (ئوكشتى كوتەرو، سەسو مايدانن ئارتترو، ماشينالاشترو، كەللكتيفلاشترو هەم باشقالارذى) بوبوسا ئاڭ و ئشنە كيڭ قالام كرەشتيەن باليپەنڭ ئوذ ئشمەكەرلەكەن ئاعا كەرەك.

كامسامول يل پاحوتقا ئمو مننەن ئوذنڭ نوبەتتەگى داوامى ئشلەئورعان ئشتەرن ئونوترعا تيش توگل.

مەثەلەن: كونەنڭ ەبەسى ئەرب يە ئشترى، ئيكەنڭ ئەذرلو ئشندەگى دا ئاشلەمى هەم باشقالار.

ئيڭ مؤهيمى بوتەنڭ بارئشن ئاگ رانومدار كەڭەشى مننەن باشقارو، ئيڭ يگل بولعان ئاگرانومیە سارالارن قوللانو، ئالارذى بوتەسەما ئاشرودا فترقەو سارالار كوروگە كەرەك.

بوتە، كامسامول پارتيا هەم كامسامول سەسو پاحوتى تورامنداعى دير كتيفتارن ئتلى ئوترذنب ئش كورهە سيكهذ ئالعا قويعان ماقساتتى توترا ساقبذ.

«باشقورتوستان يەشتەرى» هنذذەن ئوراۋاي پاحوتندتورا ندا ئورندارذا نيذەر ئشەەنوون هەم نى دەي سارالار ور اوون ئورهەتكەن حەبەر، پاحوتقا بەيەنشت حيكەيە، عرذار، پاحوت يرذارى كوتە.

ئون تماعذ، پاحوتبار شندۋنكڭ ئوكش، يتشهذلكتەرى ئان حەبەر، حيكەيە شيعر، يرذارعا «باشقورتوستان تەرى»، «يەش يوقسل» ئيدارەهى بولەك تەذرلەي.

بوگون قذل ئەرمنیە توذولوگە XI يل.

11 يل فاكتتار كاپيتال ئيلەرنڭ نيسك قزرالهەلانودارن كورهەتە كەرەك. ئوتكەن يل ژينوەلە بولعان قزرالهلانو كەنفيرينسيەمى قارارلارن هەم ئيتمش ليتوبنقنڭ كيللوگ پاكتنا قول قويوعا ساقرعان ئەقدىمەرئن ئورلوسە بورعالاو، ئافغانستان ئلندە موعش سماروعا باردام بيرو، ئەرديتەرذى ئورلوسە ئوتەلوذى ئالهاڭ، قانى ماكلاينارذڭ سەيەسەمى ئاسق كورەنڭ.

ئە بذذڭ ئيلدە بوتە كوستى ئيندوستريەگە هەم حالق مەدەنيەتنە تونلا. بذدە حەقرتە 56,200 قذل ئەرميس هالا. بذ توذبذذڭ تنس يەشو سەيەسەتيبذذى ياقلايذ.

بذل بذيك كوندەرذە بذذڭ بورستار قذل ئەرميە ئوروشن ئوبرەتو، كازارمالارعا ئيكسكورسيەلەر ياساو مننەن ئوتكەرەبذ. بذ بوتە مقصەتى قزرالهلانوعا بيرو مننەن بوگە كاپيتال ئيلەرى بذگە موعش باشلاما پرالينار ئيلن قذل ئارميە ماقلارلق حەلگە كيلهەسر قيبذ.

ئوشونڭ ئوسوندە ئيال ئاۋياحيم توگەرەكتەرن پاكارترعا قۋرال مننەن ئش ئيتە بلرگە ئوبرەنوگە كەرەك. III ئنسى سەويتتەر ئسيزدندا كاپيتال ئيلەرندە كرەبەى قزرالانهالار ئول قەدەر ئشلەرذى تنس حەرەكەتەرى ئوندە ئياى ئيبەدش فرونزە. بذل يۋلەر بوتە دونيا ئشسەن باليپەنڭ بر بايراق ئاستنا كيلەسەكتەرنە ئاسق دەليل. بذ بذل بوبوك كوندەر بذذى ئوشونداى ئشەر مننەن قارشى ئالايذ.

رانمير.

قذل ئەرمیەلەر يال ئيتكەندە، كيتاپ ئوقويلار.

بزگون ئشسى - كرەشتيەن ماساسنڭ ئيمر ئولدارى ئارافنان تزذولگەن قذل ئەرمیەنڭ بەشەوتە ئون بر يل تولا.

بذل ئون بر يل بەينەلمىلەل حالنڭ ئيكڭ سرالتن دورتنە توري كيلە. سونكى كوذذەرذە هر ميذرت هاين ماياي قانيا كورەنگەن بورژاوا ئيليمينتتەرى كالونيالار بذرعا ياكتنان بكى بولەر ئارتترعا ترسالار. «قزرالهلانو» ماسەكەهى ئاتندا ئينب كرسيولەرى، ئارسينا لدارا تزبنار، پولەمبەتر قويلار. هاوالارعا ئابرويلاندار ئوسالار. 27 ئنسى يلعى حيساب، فاراعندا فرانسيەنڭ 6,114 پولتڭ 498 موش ئابروپلانى بار.

بذذ هەر بر ملڭ گراۋدانعا 4 قذل ئەرميس ئورا كيلهە پولشە هەم رومينيەلە 10ار، ئە فرانسيە، ئانگليەلەرذە 20 ئابقر ئارذراق. كورهەتكەن فاكتتار كاپيتال ئيلەرنڭ نى دەرەجەلە قزرالهلانودارن ئاسق كورە ئەمود ئوكايذانەرمیەئوسون كوپەي راحوت ئوبلماننذا ئەيتو كەرەك بذذ. موعش راحوتتارنا هر گراۋدانعا 2 سوم 97 تين ئاتسا ئورا كيلهە، بذل هان فرانسيەلە 13 هوم 70 تينگە، پولشە 11 هوم، رومنيەلە 5 هوم 30 تينگە يتە.

1918 - 14 يل ئاراهنداعى موعش ئوسورلارندا ئالدنمى كاپيتال ئيلەمرندە بيش ميليون يتى بوذ ئيلاى توعڭ ملڭ عەسكەر بار ئيتى. حەذر موعش بولماعان ساقتاندارذا قۋرال مننەن بيش ميليون ئيكى بوذ ئوتذ ئيكى ملڭ كشى، عەسكەر تورا.

ئەگەر ئوشوننان ئيتكى ياتتا هەم يڭگەن دولەتتار ئەرميەمن ئالهاڭ، ئانگليە، فرانسيە هەم باشتا ئالدنمى مەملەكەتتەرذە ئەرمنيە بذر ميليون بوذذە توقوان ئيكى ملڭ هالدات ئارتاتشن كورەبذ.

BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE

Abkum V. L. K. S. M. urgьnь
atnaqa ber tadqььr sьqa
torqan gəzit.
Ədris Өfə Zinsuf uramь 26.

Jadьlu xaqь
Jьlqa . . . . . . 1 hum 50 tin
6 ajqa . . . . 80 tin
3 ajqa . . . . 45 tin
1 ajqa . . . . 15 tin

ئش ئاريفاهندا

Kamsamul yđeneŋ hər jaqtan ktif eşse bulьvь arqahьnda,paьja eşendə bulhьn başqa urьđarđa bulhьn kesle insijatifan quja aldь. Kamsamul kiləkte aldan kyrə beleve, uqa negə alьvь arqahьnda ketelagən heđəmtəle eştər başqardь.

Kyptən bulьp ytkən timer-tor jьjnav əməhendə ber ӨFӨ AMSAMULDARЬƢЬNA 30 tua nəmə jьjnap birđelər. Bьl beđđə bulqan berđəmlek həm kə aktjf qaraj belevđeŋ əlkən aduktahь. Xəđerge kendə bətə SSR kyləmendə qaqьđ krizese ra, bьl krizisteŋ qaj ber eşrgə ajaq salьvьla məmkin.

Ө, alarđan qotolьv esən bedŋ məssəsələrđə başqa urьnrđa bulhьn iħke qaqьđ qaldьarь kyp, əgərđə şul taşlandьq qьđđarđь jьjnap tejeşle urьnrqa ođathaŋ əlbattə tiŋnəşə maħlьq ber eş bulasaq. Bьl da qaj ber urьndarđa kypke nəmələr başqarđьlar.

Məħələn Tiflistə kamsamul tarafьnan ojoştorolqan əmələ 30 vagun iħke qaqьđ jьjьlьp qaqьđ fabrigьna uđatьldь.

Fivral ajьnda iħke qaqьđ jьjnav kampanjahь başlanьp 70 vagun jьjarqa tigən tiljgьramdar bar, həm alar eşlənqəndər. Tiflis kamsamuldarь kyrhətkən əlgə beđgələ habaq bulьrqa tejeş.

Şuŋa kyrə başqortostan kamsamulь bьl turala quđqalьrqa vaqьt. Anьŋ esən qala dəvmələndə həm avьldarđa jəşəgən kamsamul ojoşmalarьn mablizavajt itev kərək. Əgərđə berđəm eşkə başlaqanda kampanjanьŋ uŋьşlь yteve ap-asьq kyrenep tora.

Kampanjanьŋ uđqarla torqan kendərđə ajьrьm bilgelərgə, aŋlaşьrqa vaqьt.

Kamsamul yđeneŋ eşsənlege menən taqьla javap birer, taqьla qujьlqan pьlandar ytəler.

Bьl eştə Başqortostandьŋ 10 jьllьqьna həm kamsamuldьŋ bulasaq əlkə kənfirinsejəhenə qəđər başqarьv kərək.

RATMIR.

حەبەرسىلەر ئەكرم قوذغالالار.

-„ Bjьlqь səvit hajlavđarьn nifь julđь nьqlь rəvştə kyđ unьnda totarqa" tigən bajavaj ьzьnqь urndarđaqь kamsamul, rafsajuz, avldьŋ əktif qatlamь ьđьna partija tarafьnan bajavaj urs itep qujьlqajnь.

Oşo əlkən səjəse burьstarđь qara alьvđa, partьja tarafьnan ajlavđar təŋgəlendə birelgən driktivələrđeŋ ytəlev, ytəlməve urьndaqь bulqan eş uŋьşlьqtarьna, dəjəm ber jumqaq jahap ytərgə tejeş inek.

Ləkin beđđeŋ urьndarđaqь xəbərselərbeđ bьl turala bik ŋylpən quđqalalar, səvit sastafьnda jaqьđ ilimintтərđeŋ urьnaşьp qalьvđarь turьnda, yđ vaqьtь menən hyđ asьp, matbuqat aşa tejeşle urgьndarqa faşitə barьvdь huŋlatalar.

Beđđeŋ bьjьlqь səvit hajlavđarьna avldьŋ kamsamul, batrak, eşsə krəħtejən jəştəren ьlьqtьrьv, kamsamuldardan səvit eşselərə hajlap qaldьrьv burьsь tora ine. Bьl turala kypme uŋьşlьqtarqa osoraj alqanьbьđđьr, əle urьndardan xəbərđər əđ kilə.

Urьndarđaqь xəbərselərđeŋ səvithajlavđarьndaqьuŋьşlьqtarđь jəştər gəzite aşa xəbər birevđəre begəndən başlap alqa baħqan burьstarь bulьrqa tejeş.

Bьl turala urьndarđaqь xəbərselərđeŋjьldameşkyrevđərekərək.

بىز نمەر ئشلەنك؟

Arqajaş II-daħqьs məktəp kamsamul jəcəjkəhe ergehəndəge „Bucarin" ismendege pjanir eterəte 10 kenlek „məđəni" paxut kampanjahь uđqardь.

Arqajaştan alьħ tygel hattьq avьlьna barьp, avьl xalqьn jьjьp: „məđəni" paxuttьŋ əhəmijəte turahьnda daklat jahaldь. Nyrkin avlьndaqь uqьv jəşendəge balalarđьŋ iħəbe alьnьp ikə avlda barlьqь 17 bala uqьj almaj şulardan fəqir ber nəməheđ 11 bala barlьqь bələnde.

Bьl nasar xəlde iħkə alьp espiktəkelqujьp, jьjьlqan aqsaqa davar alьp hattьq avlьnьŋ məktəbendə uqьqan ike jətim balaqa avьl xalqь aldenda tantanalь əraveşte kejem kejđerđək.

Hattьq avlьndaqь balalar həm əlkəndər məktəbnə uqьv əjbərđəre alьp birelde. hattьq avьlь upьvsьlar, kamsamuldar menen berlektə hajlav kampanejahь ajqanlь menən đur dimanstьrasьja jahaldь. Məktəpergəhendəkypkenə „kamsamul əməhe" ytkərelde.

Hattьq avьl xalqьn jьjьp. vrəş mənən berlektə: esevđŋ xuzalьqqa bulqan zararь, joqoşlь avьrьvđardan haqlanьv turahьnda, likśijə hojləttek.

S. KӨCƏKӨF.

باللار ئاقساهن ئاشاي.

تامیان ق. كانتونى تۇۋالى كورتىيان بەشتارى مەكتەبى ئۇرگەنلەنە، 2-. بىل باللار كاپېراتىسيەسى ئوتوزلگىينى.

بىتەكەنلەك ئشن، شولرق مەكتەب ئوقوسلارى ۋاسباى سوبلوقا نابىرالا.

مۇدۇمتەلە: سوبلوف باللار كاپيراتسيامىندان بيلمان ئاقسالاردى ۋەاسپسكام يادب بيرگەن بولاب ئوز كەرەگنە، تۈتونا باشلانى.

باللار مىنەن مۇعەمەلەمن، تىسلىپ ئېنوب مەكتەب كولەمندە قوش قوبارب بۆروۋندە كىلەرب قوشۋاق، مەسەلە ناعلن قرقولاسا توشۇر.

ئاتاك تاتامىلا ئىلكەكى واتمتا. تۆشۇ نبرەلە لاتکەلار ئامب كىتى حاتى ئاشاپ تۆروسلالاردان بولمان. ئورال تەرەلى

kemdər ni teləj.

Şavlaj donja, qan qьlьsьqajrala,
Jan qьjarqakəslə əđerlek bara.
Arsinalqa tup qujьlha kən hajьn
Kerəjserđər bejejđər jьlqala.
Qanlь kyđđər qotorona aşqьna
Jul vatarqa həmməhe ber uj qora.
Tik arala jəlqьnlь qojaş bulьp
Tьnlьq'teləp berqəjerəna ber tora.
Kypme qьħmaj beđgə ular teştəren,
Sьqmaqastan his nətizə bergenə;
—Ьvalajđar arlь—birle' estəren
Kem kiler hun arqa ,kem kiler, qarşьl
Beđđə berlek, beđđəv nurđarь, -jeŋe
Beđalьrbьđkeslekammunaħtьna.
Ber vaqьttь, đer vaqьttь donjanь..
Nьvьq şimaldan eħkə jənypkə qəđər,
Eđ hьđьlьr — kamunanьŋ eđđəre.
Ьralitarijattan teđelgən ərmijə:
—Qurqaş itər burzьvanьŋ kyđđəren!!...

"RATMIR„

بىزدە ئەترەت ياقشى ئشلەي.

Arqajaş k. Mətəl avьlьnьŋ Məvlejar ıp. arqajaşta pjanirđar kursьnda uqьp qajtьla avьlda ətrət ojoştьrьp jebərđe. Xəđerge kendə ətrattə barlьqь 30-40 lad pjanir bar.

Yđ ara aqsa jьjnap galьstuktar aldьq. Başqasa eştərđə jaqşь bara, Balalarđьŋ pijanir ətrətenə inevđəre kendən-kən arta bara.

ƏBTRƏŞITEF

رەحمەت ئەيتەبىز.

Kəlser tebьn jorto estərle k. Uħman avьlь uqьvsьhь Qjymaref Əfə rapfagenan kanikylqa qajtqan araja avldaqь bətə jəməqət eştərenə jaqşь qatnaştь. Məsələn: ike tapqьr jьjьlьş jahap terlə məs'ələlər turahьnda biђidalar ytkərđə. Kamsamul jecəjkəheneŋ eştəren julqa halьştь.

Avьl səviteneŋ eştəren julqa halьvđa kypkenə eş məkərlek kyrhətte.

Kanikyl kenendə yđenьŋ alqan belemdəren bedeŋ menən urtaqlaşqanь esən ip. qymərefqa avьl xalqь iħmənəŋ rəxmət ajtəbeħ.

X. qABDEJEF.

ئشتەر ياقشىرا.

Arqajaş 2 nse baħqьs başqort məktəbe ergəhendə kamsamul jəcəjkəhe tarafьnan ALLAHЬDdar tygərəge ojoştьrьldь. Oşo arala məđəni paxut turьnda ber nisə tapqьr daklat tьŋlandь.

Kamsamuldar tarafьnan şifka alьnqan avьldarqa sьqьp, partьjahьđ jəştər arahьnda. dingə qarşь kərəş, prapaganda eştəre alьp barьla.T. QӨZƏJEREF.

بىل حەبەر دۆرۆۋئلەندى.

ھالتقۇر قزسان بەشمرچەنك 9 نسى ھەتتىنا يالقان حەبەر بويشا باماتى مەكتەبى ئوقوسلەرى عاليە بورھانۇانك دەلا ئيقق بولودنى دۆرۆۋئلاندى.

1 قالمى حەزتوتونلە شونك ئۆرسەنى عاليە بۆرھانۇا مەكتەبەن معارلادى.

بۇرھانۇالان مەكتاب رلسىوتن قابيلان ئرلتو مارالمى كورلە.

مەكتەب مۇدىرى: ح. ينكيف.

سەويت ئيندوستريه گيگانتتارى.

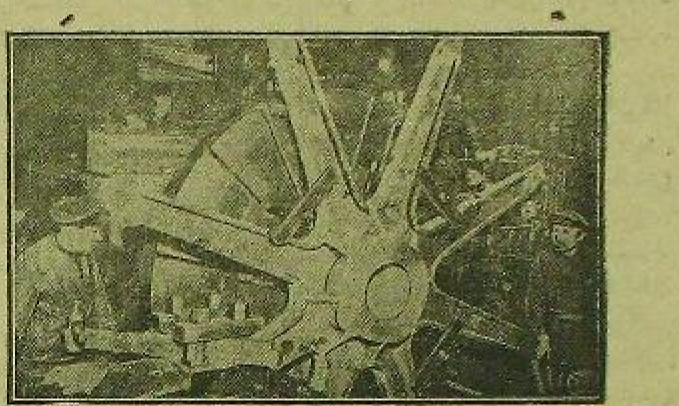

HYRƏTTƏ: Liningьrattaqь „Krasnьj Putilunis" zavutьnda altьn jьvьv đuragtarь şistirnalarь esən đur espistar eşləv kyrhətelə.

يەشتەر ئارتتا قالالار.

T· Q. kantunь qataj jorto kərtəle avьlь, qataj jorto dəvmələndə artta qalqan ber avьl.

Mьnan ike jьl elek avьlda dugavarlь məktəp jəşəgəndə, məktəp uqьtьvsьhь jəştər arahьnda, ajoştьrьv eştəre alьp bara torqajnь

Bьjьl məktəp bəterelev arqahьnda jəştər aŋ-blemdən artta qala baştanьlar. Qьđьl məjəş uqьv əjđəreneŋ bulmavь taqьla uŋajhьđ. Vulьs səjəse aqartьv byleqe bel avьlqa kyđ halhьn ine.

B. TAJЬЬF.

كامساموول كولاك كيەوى.

Tanalьq jarto (j. k.) xəsən avьlь Q. Bijeşef axun balaqь. 25 nse jьl kamsamulqa inələ, Bajmaq Fab-zave məkrəbenə uqərqala jul asьla.

Tatlьbaj avьlьnьŋ kulaqь Biktimiref həm bisəhe ylqəs barlьq mal qьđ qulьnda qala. Q. Bijeşefteŋ bajьqьv teləge arta. militsejə menən barьp kulak qьđьn kyserep alьpta pajta.

Bijeşefteŋ atahь əldə bulha, səvit xokomətenə qarşь alamalьqtar taratьp, aŋ-bejeш eştərenə ajaq salьp jatьvsь axun.

Mьndaj axun balalarьna, kamsamul safьnan kəzə bilete birep qьvьvđan başqa nəmə eştərge hun?

"SƏSƏN"

ئابرويىن توشە ئيمش،

Arqajaş kantunь m. qolь v. terək məktəbe uqьtьvsьhь kackina salixapjanirđar arahьnda eşləp kilə. pjanir balalarqa nasar kyđ menən qaraqanlьqь esən balalar estinə gəzitəhenə jađalar.

Kackina gəzitəne kyrelə: məktəp medirenə — „min dəreskə inməjem, heđđeŋ firqəheđ uqьvsьlarьqьđ, abrujьmdь teşərđelər" tip qəriđa birə. Yđe mulla qьđь bulьvьna qaramaħtan, jəş Yħmerlərne firbəhedlektə qəjepləməkse bula. abrujь təşə imeşl

BEIEVSE.

فايداهىن توقتوسن.

Hadьr jurtь jənteş avlь uqьtьvsьhь Đəxirə Өmətbajьva yđe kamsamulka bulhala avьl xalqь həm jəştər arahьnda julbaşsьlьq itəhekilməj. qьđьl məjəşkəjaŋəlep əjrənergə barhaq „qьđьl məjəştə keşe gəzitəgenə uqьj" tip qьvьp sьqara.

Bajram kendərendə jəştər esbiktəkel qujarqa ujlahalar məktəpte asmaj „kəjfem" juq tip jebərə. hed mine keslərgə kiləheged, sutqa birəm tip tavьş quptara.

Beđđəŋ kamsamulka uqьtьvsьbьđ, qaraŋqь avьl jəştəre arahьnba şulaj eş alьb bəra. Mьna hiŋə jəməqət eşsche. „A. A."

نيرى تورلنا. بيسەمن قويىزلار.

Bərə qalahьndaqь 9 nsь nymir I-nse baħqьs məktəp uqьtьvsьhь Zakir Qizzatyllin aqtar menən jerəgənlege esən urьnьnan sьqarьlqajnь. Ləkin nej esənder, anьŋ urьnьna bisəhen qujđьlar, xəđergə kenpə məktəp ergəhendəge kvərtirđə ərəxətlənep toralar.

„BEIEVSE"

زاريپ موللانىنك نەسلدەرى.

Malaj mujnaq avьlьnьŋ(T.q.k) mulla balahь Zьja məzəveref Vəznisineski avьl məktəbendə uqьj. Şuluq vulьs, Abzaf avьlь mullahь səlejmən Zaripuf balalarь Fazьl Zaripuf, Zьja, Rəjsə, Hədijə Zaripuvalar malaj mujnaq avьl məktəbendə uqьjđar. Məktəp idərəhe kyđ halhьn ine,

„NƏDƏRI"

بىزنك ئەترەت يوقلاي.

T. Tanqavьr jurtь I- asqar avьlьnda tedəlgən „Frunzь" iħmendəge pьjanir ətrətə eşləp kilə ine. Vazatьj bulьp xajat Zahidьva qujьlqas eştər betenlaj hynep qaldь. Planirđar jьjьlьşь bulqanь juq.

„ŞAJAN„

Отв. редактор: И. Дәутов.
ياۋاپلى مۇحەررير: ئىسحاق داۋت
Уфа Типо литография „Окт. Нат." Башглавлит №92

يادعى سەسوگە ئەذرلەنەبذ

ئوذعان يلعى يۇتشەذلكتەر قاباتلانماهن.

ئوذعان يل سەسو كامپانياهندا ئالدان ئنقلى ئەذرلك كورە ئالداو ئارقاهندا تولى هۇذۇمەبيرە ئالمانى بۇعا سەبەب، كامسامول ئارمنيەهن يڭل ئشكە ئالفترو ئەڭگەلدە كەنكريت دير يكتيۆلار بيرلمەنى. بيرلگەن فذرنهلە هەو كلاتپفدا بيرلدلەر. ئالكتەن بەشەب كيلگەن كالخوزدارذا ئاعذا بولئب تۇرعان كامسامولدارذڭ ئش تەۋربيەلەرى تورامهندا داكلاتتارى تنڭلاتئپ، يۇتشەذلكتەرذن ئاسو، ئالداعى ئش ئۇسۇن بولدار ههنو بولى تۇتۇلمانى.

ئاول حوۋالئعى مهنەن كۇن كوروسى كامسامولدارذڭ ئيتەبەن ئالئب تۇلارعا بالپى ئاراهندا حوۋالئق تۇذۇلۇشن باڭى بولعا قۇرو تورامهندا ئش يۇكمەتكتلەرى بيرلمەنى هەم باشلالار.

بۇينڭ يادعى سەسو كامپانياهندا نەمەلەر ئشلەرگە.

كامسامول يەچەيكە هەم كەميتەتتەرى تۆرلازاينى كونترو بەحوتى ئوذعارعاندا توبەندەگى ئش يۇكمەتكتلەرن ئالعا قويارعا تيشتەر:

1- يۇرت حوۋالئعىندا بولعان كامسامولدار مهنەن يڕگە كالخوز ئاعذالارنڭ ۋولس كەنفيرينسيەلەرن ساقرب، ههندا كالحوزدارذا تۇرۇسى كامسامولداردان داكلاتتار تنڭلاپ ئۇلارعا كەنكريت بولدار كورەتەرگە.

2- كامسامولدارذڭ ئوذذەرئنە تيگەن ئولۇش يەرذەرى 100 0/0 ئورۇق تاشلاۋ تارى ساريتيوفكا مهنەن تاذارتئلب عارمالين مهنەن يئوولسان بولئهن.

3- يڕ ئايلو مهنەن كامسامول ياقسالارى تاذارتئلهن هەم كەرتە فۇلدارى تۇنەتئلئب ياقسالار بر يارئالق كورەتئلئب تۇرهن.

4- سەسو كامپانياهندا ئاگرانومدارذى نق ئلفتررعا، ئلارذى ئاول حوۋالئعى توگەرەكتەرئنە، كامسامول سابرانيالارئنا ساقرب ئالاردان داكلاتتار ياترعا هەم ئالارذڭ كورەتكەن يولدارن بۇيۇمعا ئاشرعا.

5- حۇكۇمەت تاراعذان يارلئلار ئۇسۇن بيرئلگەن ئۇرلۇقتارذى ئولەشكەندە، نقلى بولشلق ئيتەرگە هەم يارلئلارعا ياردامدى ئاعذا كوسەتيرگە.

6- كامپانيا ئايعانى مهنەن كامسامول ئۇمەلەرى (سوبيوتنيك) ياهاب يارذام كەميتەتى ئاشلق سەسوگە هەم قىذىل عەسكەر عائلەلەرئنە ياردام ئيتەرگە.

يوعارئلا ماناعان مۇهيم مامينتتارذى هەم تۇرۇوث بۇيۇمعا ئاشرعاندا، يئيلعى سەسو كامپانياهندا قىنعەتلەنرلك رەوشتە قاتناشلق ئتكەن بولئربذ.

مۇناكاشق.

بر بورادنا يئرذە ئەرەمە ياتماهن.

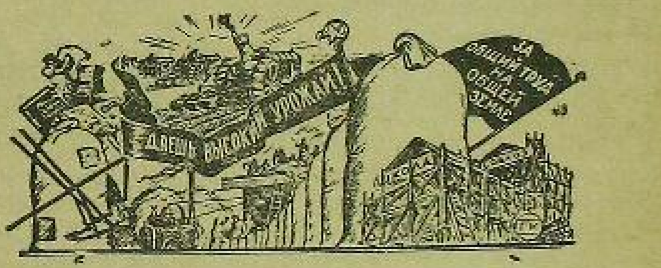

ئاول حوۋالئعى قئذئ ئاقابالار تەرتيبەن باڭى تيگئە، ئۇرمان واقتاعندا ئيتەلئك يۇرئتئن كوتەرئەيك.

ئستەرلى كانتونى سەويتتەرگە هايلاو كامپانياهندا كامسامول قاتناشلعى.

(كامسامولدڭ كانتون كەميتەتى حاتنان)

بيلعى يئلدا كامسامولدار هايلاو ئالدى يئلئندا بارلق مەسئەلەلەرذى نقلاب تيكشرب، حەذرلك كورو مهنەن ئشكە تۇتوندلار.

هايلاو كاميسيەلەرئندە كامسامولدارذڭ قاتناشلعى ياقشى بول مهنەن باردى، هايلاو كەميسيەهنڭ رەئيسى هەم سيكريتارذارى كامسامولداردان قويلب، هايلاو حوقوقتان مەحروم سيت ئيليمينتتەر مهنەن كۇرەش ئالئب بارلدى.

بارلعى 12 ئۇرئندا پارتيالالار مهنەن برلكتە كامسامولدار سابرانيامى ئوتكەرئلب، ئاندا كانديداتورالار تيكشرئلدى.

شەعەرذە كامسامولدارذڭ قاتناشلعى مهنەن ئۇر كوامەدە سەويتتەرگە هايلاو لوزنعامى ئۇتتندا ديماناسترانسيە ئوذەرئلب، يئل ديماناسترانسياعا 5 مڭدەن ئارتق يەشتەر قاتناشلق ئيتئلەر. حاتن - قىذذار سابرانيامى ئوتكەرئلب، سەويتتەرگە هايلاو تورامهندا حاتن-قىذذار ئاراهندا ئنقلى ئرەوشتە ئاڭلاتودار ئالئب بارلدى. ساۋر، قاعذذارى ئاراتودا كامسامولڭ كئنيف قاتناشنى، كلوبتار، ئوقو ئۇيئرەرى هايلاو تورامهنداعى پلاكاتتار مهنەن بيذەلدى هايلاوعا قاراتا كوب ئۇرئندا مەحسوس ئستينە گەزيتەلەرى سئعارلدى.

بايتاقتنا يئتشەذلكتەرذە بار.

ئاذناى ۋولسندعى كامسامولدار يۇذەيى مهنەن هايلاو سابرانيالارئنا قاتناشماى سيتتە ئۇرۇپ قالدئلار. ۋيرحاتۇم يۇرتۇندا هايلاو سابرانياهى ياهاعاندا كامسامول يەشتەر گەرمونلار مهنەن تۇرام بوۋلاپ يۇرۇگەندەر.

ئۇرشەكەيەن يۇرتۇ يۇزۇيلاز يەچەيكە مهندە يارئلار سابرانياهندا كولاكتار قاتناشلعى بولئب هايلاو تورامهندا كامونيست كانديداتورالارعا قارشى سئعئلار، كامسامولدار تاراعذان كولاكتار سئئئندا يۇمۇشاقلق كورەتئلدى.

حانتا قاى بر كامسامول يەچەيكە سيكريتارذارى قاى بر موللالارذڭ حوقوقتارن كيرى قايتارو تورامهندا تاوش قويئتار ذئلار.

«ئەڭگل كۇاليوبيە» ئەترەتتەرى هايلاو كامپانيالارى بارعاندا يۇمۇشاق ئش كوردئلەر. هايلاوعا ئئيە بولمان سيت ئيليمينتتەر مهنەن كۇرەش بولئندا، قىرقو سارالار كورە ئالمائلار. كوبرەك ئشتى ئايرم زاداتيالار يولى مهنەن ئوتەيئر، «ئەڭگل كۇاليوبيە» ئەترەتتەرئنڭ ئۇذئۇذن كامسامول يەچەيكەلەرئنڭ يئتەكسلك ئشتەرى يۇمشاق.

يۇمعاق ياهاعاس.

بيلعى هايلاو كامپانيالارئنڭ بارئهئندا يۇمعاق ياهاعاندا، ئوتكەن يلعا قاراعاندا كريكئندە ئوڭشتار بار، مەسەلەن: يۇرئتو نارحوۋسكى يەچەيكەهئنڭ بارلعى 60 كامسامولدڭ 50 0/0 ى هايلاو كامپانياهئندا قاتناشلق ئيتتى. شولوق حەلدى ديبيترى يەچەيكەهئندە كورب بولا.

ئاول سەويتتەرئنە هايلانئب قالعان كامسامولدارذڭ حانى ئوتكەن يلعئعا قاراعاندا ئۆلكەن ئۇرئش كورئنەى، يل ئوگنتى توبەندەگى ئۇرئندارذا كوب بولا: مەسەلەن: بوراگان ئاول يەچەيكەهى بارلعى 15 كامسامولدان ئۇرا، ئوتكەن يل سەويت ساستاهئندا 2 كامسامول هايلانعان بولها يئيل 7 گە تولا.

شولوق واقئتتا ئاول سەويتئنڭ سيكريتارى كامسامولدان هايلانئى. پيتراپاول كامسامول يەچەيكەهئنەن ئوتكەن ئيل سەويتكە ئاعزا برلئب برگئنە كامسامولدا ئوتەگەن بولها ئيل 4 كامسامول ئوتئنى 3 هى كامسامولكالار. ههندالا سەويت سيكريتارلق ئشئنە كامسامولدان ييلگەلەندى.

ئيشرك ئوقوسئلار.

كانيكولعا تارالوسى ئوقوسئلاردان پارتيا هەم سەويت يەمەعەتتلئڭگى ئيلعيف ئالدئندا ئۇرعان يورستارذى ئوتەشئو، يۇيۇمعا ئاشئرئشودا يارذەم كۇتە. لەكين، ذايير ئوقوسئلار ئاولدا يەمەعەت ئشى ئشلەو ئورئنئا، كونذەرن قالايئداندرب، ئاوذ موذارن ئاعئب، بال، ئاراقى ئسئب ئوكرئب يۇرئئلەر. مەئەلەن يەلئبەى پيتەيتجنيكومئنان ئسلاق ۋ. گدينە ئاولئندا قايتقان رافموتيبتوفلار وافيعەمى («بشيوقسل» ئنڭ 5 نسى نويبرئندا يازئلعئ) باشپيدتيجنيكوم هەم كرەتييەن يەشتەرى مەكتەبئنەن قايتقان ئوقوسئلارذڭ ئسب-ئيئرب يۇرودەرى بارئلاكورئنرلك فاكتتار. بل فاكتئار ئوقوسئلار ئاراهنداعى قايير ئليمينتتەرذڭ بئذذڭ ئالداتۇرعان ئۇب يورستاردى ئوتەوذەن قاسئب ئاولدا سەيەسى مەذەنى ئشتە باشئارو ئورئندا ئيشرككلك توبئ قۇرب ئوذذەرئنگئنە توگل يەلكى ئاولڭ يەشتەرئنە ئاعولاب يۇرگەنەرن كورەتەلەر بلارعا نيسبەتەن قاتئ بارا كەرەك ئيكەنن يئذ ئوقو يۇرتتارى قارشئنداعى كامسامول يەچەيكەلەرئنڭ، پرافكومدارذڭ قولاعئنا مالايئذ. ئالار بئذگە حەبەر ئيتەرگە تئيشتەر.

«ديمە»

ئيڭلەشرگە ئەذر تۇرئعئذ!!!

ئابيان قاتاى كانتونئنڭ نارا كەى مۇبئشتئسيەتەگەن.

ئاذناعول قارلئنداعى هئنگئم سامى ئاژتەمنتواعا فيۋرال باشئنان

6 ئايلئق «بەشى يوقسل»، 6 ئايلئق «باشقورتۆستان يەشتەرى» گەزيتەمەى يبەرب توبەندەگى ئيپئشتەرذى ئيڭلەشرگە ساقرام:

1- ئەمسا موسليمۇا، 2- بايان، 3- سەعى موسير، 4- س. قوداش، 5- ع. عومەر، 6- ر. عۇبەى (باڭى ئاول گەزيتەهى).

1- ئيلبائى، 2- م. قاگيش، 3- بانر ولىس، 4- ئوذئوش، 5- ح. فوسمانوف، 6- سعيتى، 7- ئيئەتول، 8- حافيزوف، ۋ. باشقالار (باشقورتۆستان گەزيتەهى).

1- ف. حەدرسفى، 2- ئيساى داوت، 3- ميلدانى («بەشى يوقسل»، «باش يەشتەرى») ساقرعان ئيپتەشتەرذڭ تيذ قارالا تلەگەن قورئندارئنا 6 شار ئايلئق «يەشيوسلە» «بلئى. يەشتەرى» ۋ. باشقا گەزيت، ژورناللار يازذرب يەشتەر گەزيتەى ئاشا يلدوذەرن كوتوب ئالام.

م. ئاژتەمينوف.

ئستودېنتتارذڭ سەيەسى يەمەعەتتلك تەربيە مەسئەلەهى.

(پرالياتارييات ئستودينتلارئنڭ V باشقورتۆستان ئوۆلكە كەڭەشمەهئندە مەعريف كاميسارى ئورن باتارى ئيپ. مارچينكو داكلاذى)

حالق حوۋالعى كونەروەذە پارتيانڭ ئوتقان گينيرال يولى ئيللەيئذى ئيندوسترەيەلەشترو ئئشلە.

كاپيتاليست ئيللەرذە ئيەيكە يەنذڭ ئيل تيحنيكەهئندە قاراعاندا كوب ئالدا بارا. شوڭ ئۇسۇندە يئذڭ ئلدا، كاپيتاليس ئيللەرئندە كاليرنيا هەم ئيقتيسادى تابيع بولب قالعات ئۇسۇن، حەذرگى كۇندە ئالعا قۇيئكەن كاپيتاليست ئيللەرذەگى تيحنيكەنى قۇوب يئتكرو شولايوق ئۇذئتو مەسئەلەهى تورعا ئتيش. ئاڭ ئۇسۇن ئاول حوۋالعى باكئنان ئوذئونشن كوسەتيرگە، ئوئى تيحنيكە نيگئذئندە ماشينالانترو تراكتودار مهنەن تەئمين ئيتو، كاليكتيفلەنترو ئشن كەنكريتلەشترو گە، ئيذلەتو يولئندا عەمەلى سارالار كورۇرگە تيئش.

يئذڭ ئۇذئولۇ شئئذ تورلى قتيلئارعا يەيلەنگەن. ئشئئ ياقتان سيئئى دۇشمان بوتە دۇنيا بورژوازياهى هەم ئيسكى ياقتان ئوذ يئذذەگى كاپيتاليزم ئيليمينتتەرى (روحانى كولاك، نيپمەندار) يئذڭ قيئلئارئ مهنەن قايئلانالار. حوۋالق ئوئئيئدە يئذڭ، مەذەنيەتتەن ئارتتا قالوۋئئدا ذور فينانسلارذڭ بئ مهنەن حيساپلانا.

سانتاپ ئۇرعان ئشئى مۇحيتتان سئقان قاتل بلگەستەرذەلە يەشتەرە ئالعا يئف ئذاى. كوب ئاقسالار تولەب بئلكەستەرذى سيت ئيللەرذەن ساقرابئذ. هۇذوم تەلە شاحتين ئشئى كتووك واقيعالارعالا ئوسرايئذ. شوڭا كورەلە سەويت باڭى بلگەستەرذى يئشترو يورسى ئالئلا كئذ كئنلەشە ئوذئشە. «تورت ريۋالوتسييون قاماولعى ئاميريكالالارذڭ ئشلئكلئلگى، پارتيا حوكومەت ئشئندە قرشو بر كەنو ئوراۋو تي ئيبە. ئستالين. يئذڭ حۇكۇمەت ئشعارى ئوذذەرئنڭ ئشئئندە لنين ئيتيلى بولر ئۇسۇن هئئا ئۇئشو ئيكى سيفاتئى بركئتە ئۇرعان تيپئئ ئايرعا ئيتلو كەرەك» تى.

يئذ ئستودينتتار ئاراهئندا ئاڭلاو مالقارعا ئوسرايئذ.

يورهى حىمۇيە فيزيكە حيسابئنا ئوكو- رەلەرە ئيزنيماعييت قىذىنڭدە ئالعا ئالب بوتەئذئ بار تيپتە يلمەئئسە يەمەعەت ئشئندە كينو، كيرئپسە زيميتجنيكومدا، «بر ئولسوذئى» گئنە ئالعا ئالئب، يەمەعەت ئشئن ئارتقافويپشەرميلگس بولرعا ئمئلوسئلاردا بار.

يئذاى بلگستەر ئاولدا سانسياليزم ئۇذو ئورئئنا، ئولب يوتكەن كاپيتاليزمعا يئن ئيئدروۋۋئ بيك بيلگئلى. هئئى ئەيئئب ئوتەرگە تئيشئبذ.

ئوقوسئلار ئوقو يۇرتتارن بئتئرو مهنەن، ئشانساى ساتسياليزم ئوذوسئلەرى بولئودار تيب تايانرعا، ئستودينتتار ئاراهئندا يات ئيليمينتتارذڭ بولوفارئ يئذگە ئيرك بيرمەى: شوڭ ئۇسۇندە نقلى رەوشتە ئوقو يۇرتتارن تاذارترعا كەرەك.

كانيكولدا بولئب، ئوقو يۇرتتارئنا كيلگەن ئستودينتتار ئاراهئندا: «ئوذئميئ كرئەرلەيئذ» تيب ئەيتەمئگئ ئە ئاولدا: «سەى يوق، تارار يوق، ئيگن يئمەى» ئيگەن موذذەرذە ئيشتەرگە بولا. يل هەم موذذەر ئەلبەتتە، كولاك، روحانيلار ئيدئيالوگئئامئنان كيلب سئقان نئمە. يل ئيك مهنەن ئۇيئئاڭ ئە موشتە كۇرەشو كەرەك، يل كولاك يەرى.

ئستودينتتاردان، كونەرگئئى تاوش مهنەن «ئاللا يوق» تيگەن موذذەرذى ئيشتەرگە بولا. تە، ئوذئ ئوك نيكاح ئوقئتا سير كەوگە بارا، يوماناو مەكتەبئندە يئسئ كەرتئەنسە كيتوذئلە كورذك. ئوذڭذئ موعارو، بلگستەرذئ حەذرلەۋ، ئو. ههئاكار «بالا ئابو» مهنەن شوعوللەنب يانالار. يل فاكتلارذڭ بارهئلا يەشتەرگە پورژووا ئيديالوگياهى يۇعۇتئئ ياهاعانى كورەتئب تورالار.

فيكرئە يئذڭ ئستودينتتار تيب بالو گئيە باعئئئان تاذالار، نياك قابر شەحستەرذڭ يئتشەذلكتەرئ بار، ئالارذئ ئەيترگە تيئشلئبذ.

ئستودينتتارذئ ئيجتيماعى هەم سەيەسى تەربيەلەو-ساتسياليزم ئوذو يورستارئ ئۇتئوذە بولئرعا تيئش. يۇئەئوقوواهئذئ پرائيزۋودستۋاعا بەيلەپ، ئوقو پراگرامالارئنا ئورمۇش مەسئەلەلەرن ئيندەرە بارعا كەرەك.

ئوئيم ئالعاندا يئذڭ ئوقوسئلارذڭ ساسئافئ كاموونيزم روحئندا توگلەمەر. ئالارذئ ئوس كاتيگورييەگە بولرگە بولا:

1. سەويت حۇكۇمەتئنە ئسن كوڭلدەن يئ. لب ئشلەوسئلەر.

2- ئيكى ئارالا بايئلوسى، 3- يئذگە قارشى دۇشمانلق مهنەن ههئارئلب ئاقسا ئۇسۇنگئنە ئئلەوسئلەر.

ئوقوسئلار ئالعاندا ئوذذەرئنگئنە تەربيەلەمەيئسە، ئوقئتوسئلارذئلا تەربيەلەو يۇرسى ئورا. ئاذارلئلارذئ ئەلبەتتە ئوقئ يئذڭ ئارابان ئالئب تاشلارعا كەرەك.

دينئلك ئشئ يوتاررعا، موللالارعا قارشى كۇرەش مەيئتئگئئە سيكتەنەمەن، ئورموشقا مانيربياليزم كوذئ كئئەن قاراماوسى ئوقئوسئلار مهنەندە كۇرەش ئالئب بارو كەرەك.

ئۇشئ يورستارذئ ئوتەوذە ئوقوسئلارذڭ ئوذ ئارا ئيذارە (Самоуправление) لارى رول ئوينارعا تئيش. ئاول ئستودينتتارذڭ يەلەكەيگئئە ئشئئلە سانسياليزم ئۇذوذتەۋربيەلى ئشلەر ئەذرلەى تورعان ئۇيئشما.

بلگستەرذئ حەذرلەو ئشئندە ئستودينتتارذئ ئيجتيماعى هەم سەيەسى تەربيەلەوگە نق ئەهەمييەت بيرمرگە كەرەك.

1918
23 FIURAL KƏN
ŞƏMBE

قىزىل ئارمىيەنىڭ XI يىللىعى.

1929
23 FIVRAL KƏN
ŞƏMBE

(قىزىل ئارمىيە سەيەسى ئىدارەسى (پور) هەم پارتىيانىڭ ئۆزەك كەمىتەتى ئاگىت پروپى
ياراشترىپ ئۆزدۇرگەن تېزىستار.)

قىزىل ئارمىيانىڭ XI يىللىعىن ئۆتكەرو ئۈسۈن تېزىستار.

1. ئىشچى - كرەستىيەن قىزىل ئارمىيەسى ئۆزىنىڭ 11 يىللىق بايرامىن ئىمپېرىيالىس دەۋلەتلەردىڭ س س س ر غا قارشى دۇشمانلىقلارى ئارتقان بىر شارتتا، ئىمپېرىيالىس دەۋلەتلەر ئاراسىداقارشىلىقلار ئۆتكەن هەم ئىمپېرىيالىس دەۋلەتلەر ئىچىندە كاپىتالىستار مىنەن ئىشچىلار ئاراسىدا سىنفى قارشىلىقلاردىڭ كىيك ئىرۇشتە قىرقولاشقان واقتىدا، شولاي ئۇق ئېلىمىز ئىچىندە ساتسىيالىزم ئۆزلۈشىنىڭ كېڭەيۈۋىندە كاپىتالىزم ئېلېمېنتلەرنىڭ قارشىلىق ئۆرۈودارى ئارقاسىدا سىنفى كۈرەشنىڭ قىرقولاشقان بىر واقتىدا ئۆتكەرە.

كاپىتالىزم ئىچىندەگى قارشىلىقلاردىڭ ئۆتۈۋى هەم قىرقولاشۇوى، ياڭى بازارلار ئۈچۈن ئىمپېرىيالىزم ھوجىشى، سىنمو قورقىنىشى؛ ئىمپېرىيالىزمگە قارشى بولغان بۈتە كۈرەشلەرنىڭ ئاۋانگارتى س س س ر غا قاراتا دۇنيا ئىمپېرىيالىزمى تاراپىدىن دۇشمانلىق ئۇتۇ؛ كاپىتالىس ئېللەرنىڭ ژېنېۋادە سوۋېت وەكىللەرى تەقدىم ئېتكەن يول مىنەن قورالسىزلانۇودان باش تارتۇدارى؛ كاپىتالىس ئېللەردىڭ ئىنقىلاق ھاقلايىدىگەن يالمان - وەزىر ئاتتىنا بۇركەنەپ ئۇخشەرنىڭ قۇرال هەم ھوجىش بودجەتلەرىن قۇۋۇرغان ئىرۇشتە ئارتتۇدارى؛ تۇپ ئىمپېرىيالىس دەۋلەتلەردىڭ كورەتۇوى بويىنچا كورشىدەگى دەۋلەتلەر ئاراسىدا سوۋېتلەر ھۆكۈمەتىنە قارشى بلوك هەم سايۇزدار تۈزۈلۈدەر - بۇنىڭ بارلاردىڭ بۇتە هىلە ھوجىش قورقىنىسى دەھشەتلىگى بەنە لىيلىل ھالىتدىڭ تۇپ كوسەرى ئېنپ تورادلار» (كامىنتېرىنىڭ VI نچى كانگرېسى تېزىستارىندان) بۇنى شوغا كورەلە، قىزىل ئارمىيەنى هەم سوۋېت ھۆكۈمەتىنىڭ قورغاۋچىلىق سەلاھىيەتى ئۆزلۈكسىز ئىرۇشتە كۆسەيتۇ هەم نىمىلتۇ ماھىنداينىڭ بۇتە ئىشچى دالىڭ ئۆزدەگىندە تورغا ئىيش.

2. سوۋېتلەر سايۇزىنىڭ قۇراللى كۈشتەرىن ئۆقۇدەگى ئۆزىنان يىلمى ئىشنىڭ پرالىتارىيات دەۋلەتىنىڭ قۇراللى تايانچى بولغان قىزىل ئارمىيەنىڭ ھوجىقا ھەلى بۇتە ئېلېمېنتلارى ئۆزدىن ئۆزكەن ئىرۇشتە باردىلار.

ئىشچى-كرەستىيەن قىزىل ئارمىيەسىنىڭ ئەھۋالى ئونى يىلدەگى ھالەتدىن كورىنەدە:

ئا) قىزىل ئارمىيەنىڭ دۇزۇم سەيەسى ھالى قىنەتلەنلىك ئىرۇشتە تۇتاناقلىقى بولۇۋى؛ ب) ئارمىيەلەگى پارتىيا ئۇيۇشماسى ئۆتۈدە هەم پارتىيا ئۇيۇشمالارىندا ئىشچى يادرامى كوبەيۇدە؛

ۋ) پارتىيا هەم سوۋېت ۋالاسىنىڭ ئارمىيە مىنەن فلوت ئالدىندا ئېتىبارى ئۆتۈدە؛ گ) ناچالستۋا ساستاۋىنىڭ ھوجىش هەم سەيەسى ئالىگ دەرەجەسى ئۆتۈدە؛

د) ئەسكەرى بولكتەردىڭ ھوجىش هەم سەيەسى ئەدرلىكتەرى، شولاي ئۇق ئەسكەرى دىسىپلىنالارى ئۆسۈدە 8: 19نچى يىلدا بولغان دۇزۇم ئەسكەرى مانيۆرلار ئۈچۈن يىل يالىق ئاسق كورىندى؛

ې) قىزىل ئارمىستەر هەم ئاچىسلاردىڭ ماتىنى يافتارى باياتاق يافشرودا؛

ۋ) ئەسكەرى بولكتەردىڭ تېخنىك كۈرەش مايالارى مىنەن تەمىن ئېتلۇۋەرى ئۆزلۈكسىز ئىرۇشتە ئۆتە بارودا؛

ز) ئەسكەرى بولكتەر، ھەنفرگى ھوجىش سەنەتى تالاپتار ئاياۋاب يولۇق ئىرۇشتە تاكتىقاغا بونەتلۇدەم تاكتىقاغا تابانۇدا دۇزۇت يول ئۆتۇدارنىدا؛

ئې) بوغارى ھوجىش مەكتەپلەرىندە ئىشچى يادرامى باياتاق ئارتۇدا.

قىزىل ئارمىيە ئۆزىنىڭ 12 نچى يىل عۇمرىنە پرالىتارىيات دىكتاتوراسىنىڭ يەڭىلمەسلىگى قۇرالى تاياغىسى بولۇپ ئاياق باسا.

مەنەدىن ئەرمىيەلەگى پارتىيا ئۇيۇشمالارى هەم ساستاۋىنىڭ ئىدىيىۋى ياقتان ئۇيۇشقانلىقى، قىزىل ئارمىيەلە پارتىيا بىتەكچىلىگىنىڭ نىقلىمى هەم تەيەمدەتەرلىك ئىرۇشتە ئەدرلىگى، سەيەسى ئۆزاناقلىقى بولغان كاماندا ساستاۋى كەدرلارى بولۇۋى مىنەن برگە قوشلماسا، قىزىل ئەرمىيەنىڭ پرالىتارىيات دىكتاتوراسى تاياغى بولۇپ بۇتان هولىدا نىمىتا باروونا كەرەكلى بولغان مايالارى بېرەلەر. شول تايىغان مىنەن پارتىيا ئۇيۇشمالارىنىڭ سەيەسى ئورگانلاردىڭ هەم ناچالستۋاسىنىڭ ئالدىلارىدا تۇرغان ئېنىك ئىرۇشۇرۇ، ئەسكەرلەردىڭ تاكتىچىسى ياقتارىن تولىلانۇرۇ مىنەن برگە، تۇرلۇ ئەسكەرى بولكتەردە هەم يەتەكچى كادرلاردا كورىلگەن بۇتە يېتىشمەسلىكلەردىڭ قورقا بېتەرەرۇ بولىرغا ئىيش (مەدەنى، تەربىيە ئىشلەرىندە سىنفى ھەقتى تۇمالاۋ، ھوجىش تايبارلانلارنىڭ قايتالدىغان بيوراكراتىزم يۈزلىنەلەرى يولۇۋ، قىزىل ئارمىيەستەردىڭ ئلەكتەرىندە تۇز واقتىدا كۆز ھالىلاۋ، ناچالستاى ئىشنى. كەلتۇرا ئۇلەگە شودەرنىڭ يەتەرلىك بولماۋى، قىزىل ئارمىيەنىڭ ھوجىش ھالىتىن ئەلگەتە ئۆسۈن كەرەك بولغان ئۆز ئارا ئەنقىت مېتودىنى كەرەكتىنە قاينىلانماۋ هەم باشقاسا يېتىشمەسلىكتەر)

4. ئىشچى كرەستىيەن قىزىل ئارمىيەسىنىڭ بىتەكچى كادرلارى ئالدىداغى بۈرنچى بۇرستاردان ئېتىپ توپەنىگەنلەر قاتنىرغا ئىيش: قىزىل ئارمىيە يالىپىن پارتىيا لوزۇنگلارى ئالدىدا سىنفى ياقتان ئۇيۇشتۇرۇ ئون كۆزەيتۇ، ئولار ئاراسىنان قالا هەم ئاۋلدا ساتسىيالىزم ئۆزلۈ يولىدا ئاكتىپ كورەشچىلەر ئېشتەرو، ئاۋل خوجالىقى ساتسىيالىزم يېڭىلەنىدە ياكتىنان ئۇدۇزۇسۇن كورەشچى، ئاگىتاتورلار، پارتىيا هەم سوۋېت ۋالاسىنىڭ ئاۋلدا كولاك ئېلېمېنتىرغا قارشى بولغان ئايالاسىن تەنقىراۋ بورىتنا ئىسروسا دىققات ئىتۇ، ئېللەندىكدىڭ بۇتە ئۆزدۈلۈش ئارماقتارىدا ساتسىيالىزم ھىزۈۋى كۈسەيە بارغانلىقان، كاپىتال ئېلېمېنتلەرنىڭدە ئۇغا قارشى مۇزۇمەرى كۈسەيە بارا. شونىقتان ئالىدە، شونىڭ مەن برگە ئاۋلدا سىنفى كۈرەشتە قىرقولاشا. بىنا يىل ھالىر ئىچىندە يىل بورسنىڭ تەمەرىزى قەتلا ئارتا تۇشە.

5. شولايىنا يىل بورستاردىڭ ئىشچى كرەستىيەن قىزىل ئارمىيەسىنىڭ قىزىل ئارمىستەرى ئاراسىندا ئۇتكەرلە تۇرغان سەيەسى تەربىيە ئىشتەرى مىنەن ئىدارە ياڭى ئۇرۇشتە ھال ئىيتىلماۋى مۇمكىن تۇگل.

پارتىيا ئۇيۇشماسى، كامسامول هەم ناچالستراساستاۋىنىڭ قىزىل ئارمىيە يالىپىنا سەيەسى بۇعەنتى باھاۋ سىستېماسى، قىزىل ئارمىيا مىنەن يىندىگ زاۋوت - فابرىكتاردا-عى ئىشچى يالىپىنىڭ نىقلى ئىلمەسى هەم قىزىل ئارمىيە، يالپىنا پرالىتارىيات ئۇيۇشمالارىنىڭ ئۆزدۈلكەن ئىرۇشتە، بۇعوزنتى باھاۋدارى مىنەن تولترلرغا ئىيش.

6. ئىشچى، پرىيەپرىيەتلىيە هەم ئۇيۇشمالاردىڭ ئەسكەرى بولكتەر ئۇنتۇنۇن شېفلىق ئېتۇدەرى، يىل ئىلمەنىڭ ئىك مۇھىم تورمالارىنىڭ برسى بولۇپ تابىلا. تەجرىبە كورەتكەنىنە ئىشچى شېفتار ئاراسىنان قىزىل كازارمانىڭ، تۇرمۇش هەم بەشمو شارتتارى مىنەن قىنەشتۇدارى شېفتا ئالغان چەستەرگە مەدەنى هەم برنى ئېكلم ماتىنى يارداام كورەتو ئىشچى ئۇيۇشمالاردىڭ مانيۆرلاردا ئاتنىشۇدارى، قالا سوۋېتى سېكسىيەلەرىندە برگەلاپ ئاكتىپ ئىرۇشتە قاتناشو هەم شېفتاردىڭ چەستەر مىنەن ئلەتە ئۆتۆدا باشقا تۇرلۇ بولىلارى قىزىل ئارمىستەرگە سىنفى ياقتان ساستاۋىن ئەدىلانۇ توشەرگە هەم ئىشچى مىنەن كرەستىيەن سايۇزىندا پرالىتارىياتنىڭ يولباشچىلىق ئورنىن ئۆتنوون تۇشۈنرگە يارداام ئېتە.

شولايىنا ئەلى ئىشتەر شېفلىقنى يالىپى توپ ئالمانى يوق. ئول واقتى واقتىندا ئۆتكەرلە هەم كوپ واقتاردا بىتەكسى هەم ناچالستۋا ساستاۋىنىڭ ئىود ئارا بەيلەنش ياماۋدار ئاتىمىنا ئىبارەت بولا. شېفلىق ئېتۇدنىڭ يىل ھەلەتە، ولووى قىزىل ئارمىيەگە پرالىتارىيات بۇعوزنتىن ئىمە-نوعا كەرەك بولغان شارتتارنىڭ بېرە ئالماۋى ئۆدۈنەن ئۆدنى ئېك كورنىپ تۇرا. شوعا كورەلە، شېفلىق ئېتۇ ئىشى ئىشلەر مىنەن قىزىل ئارمىستەر ئاراسىندا ئىسىلاپ ئانقلى ئلمەتە بولىدەرو ئۆكتەمىنەن قاراپ ياقىشان ئېكشرلرگە ئىيش.

11 يىللىق بايرامغا قاراتا پرىيەپرىيەتلىيەلەردىڭ ئەسكەرى بولكتەرگە شېفلىق ئېتۇدەرن قاراپ ئەمودارى شېفلىق ئىشىندە يېڭىلىك ئالدىنقا قويلغان يورشنى ھەل ئېتۇدە يېك تىق يارداام ئېتەسەك.

7. قىزىل ئارمىيەنىڭ 11 يىللىق بايرامىن ئۆتكەروۋ، ئىشچى ئۇيۇشمالارى مىنەن قىزىل ئارمىيە بولكتەرى ئاراسىنداعى ئىلمەنى بۈتۈن هولىدا نىمىتا بارو بولى مىنەن پرالىتارىياتنىڭ قىزىل ئارمىيەگە بولغان تەئسىرن دائىمى ئىرۇشتە نىمىتو كەرەك، تىگەن لوزۇنگى ئاستىندا بولاساق. يىل، پرىيەپرىيەتلىيەلەر مىنەن ئەسكەرى بولكتەردىڭ دا ئېمى بەيلەنش، ئۆتۇدارىنا ئىيگى بولىرغا ئىيش، يىڭ ئۈسۈن ئىشلەر كازارمالارغا قىزىل ئارمىستەر فابرىك، زاۋۇتتارغا بارىپ كىيلىپ يۈرەرگە، قىزىل ئارمىيە بولكتەرى فابرىك، زاۋۇتتارغا ئېكسكورسيالار ياسارغا تىيشتەر. قىزىل ئارمىستەر پرىيەپرىيەتنىڭ ئىشلەۋى، ئىش شارتتارى ئۆكتىشتارى مىنەن، يىل سەنەعەت تۈرۈنىڭ ئاۋل خوجالىقى ياڭى تەرتىپكە سالۇدا هەم ئىشچى سىنفى مىنەن كرەستىيەن ئاراسىنداعى خوزالىق ئلمەتەن ئىتتۇدا ئۆتقان ئەھمىيەتى مىنەن تانىشىرغا تىيشتەر.

8. 11 يىللىق بايرام، س س س ر نىڭ ئەمەرنىڭ ئۆكتىشتارىنا، قىزىل ئارمىيەنىڭ ئۆزدۈلۈشىندە هەم س س س ر دىڭ ھوجىش ھالەتى ئىيتىلتوۋىنا بۇعماق ياماو مىنەن برگە ئىلدىڭ ھوجىش ھالەتى نىمىتو ئىشىندە قالا ئىشچى يالپىلارنىڭ هەم ئاۋلدىڭ يارلى، ئورتا ھالدى يالپىلارنىڭ شولاي ئۇق پرافسايۇز، كاپىراتىپ هەم يەمەعەت ئۇيۇشمالارنىڭ ئاعلا ئىمىراق قاتنشودارن تەئمىن ئېتەسەك.

9. س س س ر دىڭ ھالىق ئۆزدۈلۈشىندە هەم ھالىق ئاراسىندا ھوجىش بىلمىن تاراتوعا يارداام كورەتوۋى يەمەعەت ئۇيۇشمالارى (ئاساۋاۋىياخىم، «قىزىل كرېس» يەمعايەتى). شولاي ئۇق كامسامول، پالىتپراسۋېتتار (ئىزباچېتالنىلار) ئىشچى-كرەستىيەن قىزىل ئارمىيەسىنىڭ 11 يىللىق بايرامىنا ئېك ئىشكلى ئىرۇشتە قاتناشرغا تىيشتەر:

كامسامول ئالغ - يىللىم هەم يەمەعەت ئۇيۇشمالارى بويىنسا بىرلگەن دىرېكتىۋار، لوزۇنگلار، پراگراممالار هەم كورەتمەلەردىڭ نى دەرەجەلە هەم نى ئىرۇشتە ئوتەلۇدەرن ئېكشرو كەرەك. ھەر بىر ئۇيۇشما، ھەر بىر كامسامول هەم ھەر بىر ئىزباچچەدرگى مىڭ گەلەك ئېك خوربورسى - دۇيم دىرېكتىفتار هەم رەسملو تىسيەلە توگلەگەن، بەلكى بىعا ئېكلم بولغان كورەتمەلەر بويىنسا بەنى هەم پراكتىك ئىشتەر ئىتكەنى هەم يىل ئىشكە كىيك ئۆسەن يالپىنى تارتو ئىتكەنى ئۆشۈنرگە، ئاڭلارغا ئىيش.

يىل ئىشتەردىڭ بۇنەمىلە تورنىاعى پارتىيا هەم كامسامول ئۇيۇشمالارنىڭ ئېك باشىدان تۇرۇپ قاتنشودارى هەم تورنان تورا يەتەكچىلىك ئېتۇدەرى مەھەن بارىرغا تىيشتەر.

ئاگيتاتر بلوك - نوتئنان.

قىزىل ئارمىيە سانى
(مىڭ ئېيەبى مىنەن)

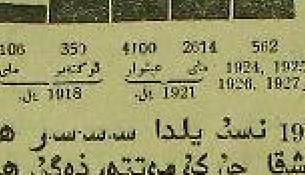

1917 نچى يىلدا س.س.س.ر هەم باشقا حۆكۈمەتتەردەگى ھوجىش حدمەتكەرلەرنىڭ سانى ھەر بىر 1000 يەنگە ئېيەبىنە.

س.س.س.ر.دا 1000 يەنگە 3.8، پولشە 10.4، لىتوا 6.5، ئەنگلىيا 8.4، ئېستونىيا 12.7¹، رومىنىيە 9.6، فرانسىيا 10.0¹، فىنلاندىيا 9.7، لاتۋىيە 11.1.

1917 نچى يىل ئايرىم حۆكۈمەتتەردىڭ ھوجىش بودجىتى % ئېيەبى مىنەن.

س.س.س.ر. دا 12.7%، فرانسىيا 20.8، ئانگلىيە 15.0، ئېستونىيا 12.5، فىنلاندىيا 15.3، لاتۋىيا 2.5، قوشما ئامېرىكا ئىشتاتى 18.0، ياپونىيا 27.0، رومىنىيا 20.7، پولشە 35.0.

ئاۋلدارىدا يەن باشىنا توشكەن ھوجىش بودجەتنىڭ ئاۋرلىق چىرۋونىس مىنەن.

س.س.س.ر. دا يەن باشىنا 4.3، پولشە 8.3، ياپونىيا 7.2، قوشما ئامېرىكا 12.1، فىنلەندىيە 8.3، فرانسىيا 23.0¹، ئېستونىيە 8.3، ئانگلىيە 25.2¹.

پاتشا ئارمىياسىنىڭ كاماندىر ساستاۋىنىڭ ساتسىيال سىنىش يانى ناپ % ئېيەبى مىنەن.

نىسلدىن كېلگەن دۋارىندار	54.3%
« ھاپچىرنتاى گرازدانىدار	13.7
روھانى ئېيىنى ئالۇسىلار	3.6
كوپىس ئېيىنى ئالۇسىلار	3.3
ئۇاق بورژۋالار	24.9

قىزىل ئارمىيانىڭ كامانتناي ساستاۋى.

1920 نچى يىل ئىشچىلەر 17.2، كرەستىيەن 48.5، باشقالار 34.3.

25- يىل ئىشچىلەر 20.7، كرەستىيەن 47.3، ب. 32.0
26 » » 21.7 » 49.4 » 28.9
27 » » 25.9 » 33.2 » 40.9

كامسامول مەكتەپلەرىندە ئوقۇسىلار،

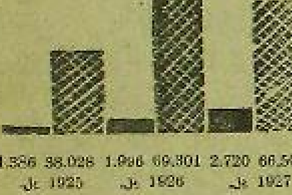

پارتىيا ياعنىناي كام. ساستاف.

25 يىل كامسا. 2.4، پارت. 40.8، فىرقەسز 56.8، 26 يىل كامسا. 3.1 پارت. 42.9 فىرقەسز 54.0، 27 يىل كامسا. 4.8 پارت. 48.1 فىرقەسز 47.1.

21 نچى يىل قىزىل ئارمىيە ساپىندا ئېنوسى كاماندىرلار ساستاۋى (ملاتشى ساستاف تان باشقا) بارلىقى 83.7%.

ھاۋا ھەم دېڭىز ھوجىش ۋوزدارىنان تشۋوز بۇتۇرپ سىققان كاماندىرلاردىڭ پارتىيا ھەم ساتسىيال بولشەرى.

1918 نچى يىلدا دۇزۇم ئارمىيەگە نىسبەتەن پارتىيالى ئاعدا هەم كاندىداتتار 70.0%، فىرقەسىزلەر 30.0%، كامسامولار بۇتۇنلەي بولماعان بولىما. ئەمدى 1927 نچى يىلدا پارتىيا ئاعدا هەم كاندىداتتارى 50%، فىرقەسىزلەر 19.1%، كامسامولدار 30.5% تەشكىل ئېتەلەر.

ئارمىيەلە پارتىيا ئۇيۇشما تولتروزدا كامسامولدارنىڭ تۇتقان ئورنى.

بۇتە بىرلگەن عارىزالار؛
1926- يىل 46154- 1927 يىل 40412
كامسامولدارنىڭ عارىزا بىروسىلەر؛
1926- يىل 27845 -27- يىل 20714

قىزىل ئارمىستەردى كامسامولغا ئالو.

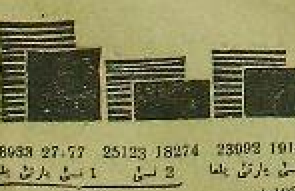

ھەرگىمى 3 يىل ئىچىندە، قىزىل ئارمىيەنىڭ ساستاۋىندا كامسامولدار ئۇرتاسىا ئېرعىنى 20% تىن ئارتقان تەشكىل ئېتەلەر.

4 نسی یل سنعا.

کامسامولدڭ باشقۇرتۇستان
ئۆلکە کەمیتەتێ تارافنان
سعارلنا تۆرعان ئانڭلقگەزیت.

Еженедельный орган
Башобкома В. Л. К. С. М.
ریدا سیە ئەدرىسی:
г. Уфа, Зенцова, 2. ре. газ.
„БАШКУРТСТАН- ЙШТАРЕ“

باشقۇرتۇستان یەشتەرێ

Başqortostan jəştəre

بر لەشڭگز، بۆتە دۆنیا پرالیتارلارێ

1929 نسی یل
16 فیۋرال شەمبی
№ 6 (120)

یازدلو حاقی: 1 ئایعا 15 تین، 3 ئایعا 45 تین، 6 ئایعا 80 تین، یلق حاقی 1 سوم 50 تین.

БИБЛИОТЕ
B. A. S. S. R.
Kitap Kenegxanəse

قذل ئەرمییە کۆنۆندە قذذل ئابوزدار.

XI یللق بایرامڭ قذل ئابوزدار منەن قارشلایق.

مۆگێ مێنگێللە رە ئیگێن ئەذوللو ئشنڭ ئەکرنلی باروۋێ، ئۆرنداعی کامسامول ئۆیۆشمالارێنڭ بێل ئشتە عەمەلی، ئشەکەرلکتەرن ئاعێلا ئارتروۋێ مۆرای. بنا ئیکلم کامسامولدڭ ئۆرن ارذارداعی ئابرم یەچەیکەلەر ھەم کە یەتەرێ تارافنان حەتیتگێنە حاندا قذل ئابوزدار ئۆیۆشتۆرب حۆکومەتکە کوبێکلنە ئیگێن تابشرودار بولحالا ای بر ئۆرنلاردا بێل ئشتە بیك ئاقرن وخالو ھەم بۆتۆنلەی ئش کورمەی ئو کوۋك کونشتەرڭ لە کورە ئالابذ.

ئۆشێ ئارقالاحۆکومەتکە ئاعا تێیش ولعان ئیگێندەرڭ بێنەرلك ھاندا بولو ئنا قاراعاننان 6-فیۋرالعا یلق پلاننڭ 72.5° قاعێنا ئوتەلوۋێ، بێل بولدا ئاقرن وخالوڭ ئاعێلا بر تابقر رالای.

کوبتەن تۆگل بولب ئوتکەن رتیانڭ XIII نسی ئۆلکە کەنفیر- سنیەھی وباشقۇرتۇستان سەویتتەر رمھورییەتێنڭ 10 یللق بایرامنا 2- فیۋرالعا) یللق ئیکمەك یناو لنڭ 100 پراسینتلا تۆترلرعا وش» تینێ.

پێرتیانڭ بێل باباۋێ زادانیاھن رتەۋتۆسۆن کامسامول بۆتە کۆسن یناب، لق ئشەکەرلکگەن ئارتترو، ئۆرنداعی شارتتارعا قاراب بۆتە مۆمکینلکتەرڭ قولدانو ئاشا پارتیانڭ زادانیاھن قرقا بۆیۆمعا ئاشرعا تێیشتەر.

23-نسی فیۋرالدا قذل ئارمیەنڭ XI یللعن بایرام ئیتو ئانتانامی ئالدنندا تۆرا. بێل کۆنگە ئیلبنڭ قۆرعاوسلعن نعتتو ئشلەنە بۆتە ئشسی کرەشتەن یەشتەرن ئتللەنترو، ئالاردن ئۆشی ئشکە ئارتو بۆتە ئاول یەمەعەتسلگن تۆیلاو ئیکەننە ئوذەارلرعا تێیشبذ.

ئیگێن تەذرلەو پلاننڭ تولۋێ ئرەشتە بۆیۆمعا ئاشرلوۋێ ئیلبنڭ قۆرعاوسلق ئشن نعتتو، ئیندوستریە ئیمپن تیذلەتو ئاول حوژالعن ماشینالاشترو ئشن تەئمین ئیتو ئکرەك بولعان شارتتارڭ برنھی.

شونڭ ئۆسۆندە قذل ئارمیەنڭ XI- یللق بایرامن تۆذەارعاندا کامسامول ئۆیۆشمالارێ، بێل تورالا ئنق تەعمییەت بیرب سارا قوروۋ گە تێیشتەر. کامسامول ئۆیۆشمالارێ کرەشتەن یەشتەرێ، بیریمەنڭ ھەم دابر یۆنیك یەشتەر قذل ئارمیەنڭ XI یللعی ئیگێن ئەذرلەو پلانن ئوترعا تایان نرڭ ئادەمدار ئاتلاو، قذل ئابوذدار ئۆیۆشترو منەن قارشی ئالرعا تێیشتەر.

شقۇرتۇستان ئون یللعنا ئەذرلەنگەذ.

باشقۇرتۇستان حۆکۆمەتێنڭ تۆذۆلو- نە (23 نسی مارتتا 10 یل تولا. ئون لق بویەلی ئوتکەرو ئۆسۆن باشقۇر- ستان یۆمھورییەتێنڭ ئوذلەنۆرگەنداری رلۆ حەذرلك ئشتەرێ باشلانتلار. بێل ربحی بایرامعا بۆتە ئشسن حالق یاقن ن دۆ اشاق ئیتەرگە تێیشتی.

بێل بایرام کۆنۆندە، باشقۇرتۇستاننڭ ن یللق ئیقتیسادی ھەم مەدەنی ئوتشمنە عاق یامارعا ئۆتش یولندا بولعان شھیذ لکتەرڭ بۆترب ئوتو ئیمپن تیذ- تو ئۆسۆن کانکریت بولدار منارعا یدیذ. بنا شوندای مۆھیم بایرامعا سن ماسسانی تولاق منەن قاتناشترو ۆسۆن ئالدان حەذرلك ئالب بارعا کە- ك بولا.

مۆھیم کامپانیا، بایرام ئوتکەرو ترڭ بیگەوك ئۆلدارذا ئاۋاب قالعالی ىڭ بر بایرام کۆنەرن کرەشەنەر بەنە ئالالار. شونڭ ئۆسۆن کوبرەك ئتبیار کامسامول یەچەیکەلرنە یونال- رلۆ. بنذای مۆھیم تاریحی ئەھمییەتی بایرامعا قاتناشای برگێنە کامسامول یەچەیکەھێ لە قالرعا تێیش تۆگل. بۆتە کامسامول یەچەیکەلرێ بۆگۆنەن حەذرلك ئشێ باشتارعا تێیشتەر.

1 - ئالدان ماتیرییالدار یئیب، ئۆتو کۆنگە قاراتا ئستیە گەذینن سعاروذا گەذیتکە ئاوالڭ ئیقتیسادی، مەدەنی ئۆسلشی تورندا مەقالەلر ئورناشترو؛

2 - ئرفو ئزینەرنە تۆرلۆ دیاگراممالار ئشلەب یەشترو. مەدەنی، حوژالقنڭ ئوتشی، ئوقی یادا بلموسلەر گەذیت ژورنال ئالدروسلار کوبێیۋ، ئالمرماعان، بۆرت منەن سائعشترو ھەم باشقالار.

2- یەچەیکەنڭ حالتنا قاراب گەذیت ئوقو ئۆسۆن بیانەلنگەن کامسامولدارذڭ ئشن ئاعێلا یەبەلندرە قرشۆب، باشقۇرتۇستاننڭ حوژالعی حاقندا یاذلعان مەقالە ھەم حەبەرەرذی تایم ئرەشتە کرەشنیەنەرگە تۆشۆندرە بارعا کەرەك.

ن یەمیل.

رادییو ئشتەھێ.

28 nse jьl jьlajьr k. haqьr jortь, habьr avьlьna radiju qorolqajnь. başta xalьq radijunь bik jaratьr tьŋlanьlar. Ноцоь kənbə

nişləpter radijunьq aparatь nas
eşlaj baştanь cratləp tьŋlap b
maj.

„BALANЬSKI

ئالکاگولیزم منەن کۆرەشو توراھندا یاڭی زاکون.

ئالکاگولیزم منەن کۆرەش بەھییەتێنڭ زاکون پرایکتاری، ئۆشۆکۆنەرذە سایوز ساۋنار کومندا قارالب ئوتتێ. یاڭی زاکون بوینسا ئسملك ئەمەلەرێ قالالا، ئشسی ئاولدارندا بایرام ئالدنان، شولایوق بایرام کۆنەرندە ئشسلەر ئش حاقی ئالعان کۆنەرذە ھاتوذان قرقا ئیبلا.

پرامشلیننی قالالاردا ھەم ئشسلەر ئاولدارندا ئسملك ئەمەلەرێ ھاتا تۆرعان یاڭی ماعازیندار ئاسو قرقا تیبلا. زاکون بوینسا ئشسلەر کلوبندا، کینو، تیاتر، بوفیت، حالق یاقسامندا، ئاشحانالاردا حۆکۆمەت مونسالارندا، عۆمۆمەن حۆکۆمەت مۆئەسسەسەلەرنە یۆگۆنەن باشلاپ ئسملك ئەمەلەرێ ھاتو توقتاتلا. شولایوق یەشی یتمەگەن یەش ئۆسمەرذەرڭ یۆۋاحالارعا ئیندەرمەنکە.

شونڭ منەن ساۋنار کوم گوسپلانعا، بیش یللق حوژالق پلانڭا ئالکاگولیزم منەن کۆرەشو توراھندا ئایرم ئرەشتە ئیعتیبار بولەلدرپ، ئسملك ئەمەلەرێ ھاتوذی قذقارتپ، ئانڭ ئورننا ئشسی رابوندارندا، شولایوق قالالا، ئالکاگولیزمعا قارشی کۆرەشو دیسپانسیرذارێنڭ سلتەرن کیگێیتو مەسئولییەتن یۆکلەتتی.

شولایوق ئسملك ئەمەلەرێنڭ کیلە تۆرعان داحوتنڭ ئیکسی داحوتلار منەن ئالماشترو توراھندا بارڭ یللق مۆدەت بیرلدی. بۆتە سایوز حوژالق کامیساریاتنە ھەم گوسپراسایوزعا، ئسپورت ئەمەلەرن شولایوق ئوین قۆرالدارن یاپلاشترو ھەم ئالاردڭ حاقتارن ئۆیۆذلاترو واذیفاھێ یۆکلەتلدێ.

شولوق واقتتا سایوز حوژالق کامیساریاتنە، ئسملکتەرذن یاشقا بولعان (مەسەلەن: فروکتا ھەم یلەلەك مێوۆۋێ) موذاردڭ ئشلەپ سعاروون ئارتترو، ئار کامفیتگا، بێل ئەمەلەرذی ئشلەپ سعارو توراھنداعێ ئۆیۆشمالارذڭ ئالوگێن یڭێلەیتو، ماولق حانلاو حالق کامیساریاتنە ھەم ساوذا حالق کامیساریاتنە ئەمەن موذارذڭ حاقتارن ئۆسھذلاتو مەسئولییەتێ یۆکلەتلدێ.

یاڭی زاکون مەدەنی سیماسە ئورندارن کێکەیتو، ماتور تەذبییاتیئنڭ حاقن ئوسھودلاتو مەدەنی ئۆرنادارعا ئاربندا تولەتو ئالوگێن ئۆلە گۆتە منەن تەئمین ئیتو ئشن حەل ئیتەلەك.

بەینەلمیلەل قاتنقذار کۆنۆ 8- مارتقا.

پارتیانڭ ئۆذەك کەمیتەتێ لوزنعالارێ.

1- بۆتە دۆنیا پرالیتارلارێ! کامینتیرن لینین بایراعی ئاستندا ئالعا، قاتن-قذذارعا، تولی ئیرڭ کیتروسی بۆتە دۆنیا ئوکتەبرێنە تابان ئاتلاعذا!

2- بۆتە دۆنیانڭ حذمەت ئیەھێ- قاتن- قذذارێ سەویتتەرڭ تێنسلك ئۆسۆن ھەم ھەر یێرذە بۆتۆنلەی قورالانو ئۆسۆن ئالب بارا تۆرعان کۆرەشتە بولشعذ!

3- ئشسی کرەشتەن قاتن- قذذارێ! ئوکتەبرڭ ئوکتتارن ھاقارعا ئۆیرەن! س.س.س.ر.ذی ھاقلاوذی ئنعت!

4 - بۆتۆن ئشسلەر سینفنڭ کوذن تۆ-الاوسی پاتسیفیزم! بۆتە دۆنیا پرالیتارێ، ئسلن، سۆلوح، تۆذترو ئۆسۆن کۆرەشی سافترعا ئیندیگذ!

5- بۆتە دۆنیا پرالیتارلارێ! ئیمپیرییالیزمگە، موعشتارعا قارشی سەویتتەر سایوزێن ھاقلاو ئۆسۆن سینفی کۆرەش فرونتنا تذلگذ!

6- ئشسی- قاتن- قذذار لینین پارتیاھنا کرگذ! ئول منذی ساتسییالیزمعا ئالب بارا.

7- سەویتتەرذی یەڭلەندرەیك! ئالار ئارقڭ حذمەت ئیەھێ قاتن- قذذارڭ ساتسییالیزم تۆذۆلۆشی ئۆسۆن بیرگەن کۆسەرن کوتەرەیك!

8- ئشسی باتراك ھەم کرەشتەن قاتن- قذذاردێ یتەکسی ئورندارعا قیوراق کوتەرگذ!

9 - ساتسییالیزم راتسیانالیزاتسیاھن ئوتکەرو، پرائیزۆودستۆا دیسسیپلیناھن کوتەرو یولندا ئشسی قاتن- قذذار ئالدا بولعذ!

10 - ئشسی قاتن- قذذار پرائیزۆودستۆا کەڭەشمەلەرندە قاتنشو ئارقڭ پریتپرنیەتیەنی ئیدارا ئیتەرگە ئۆیرەنگذ!

11 - راتکور سیلکور قاتن-قذذار! بیوراکرات، ئیمان ھەم کولاکتارذڭ ئۆسلو قذ مەدەرنگذ! منەن دینلەرڭ ئاعوون ئاتپور بیرگذ!

12 - ئوکتەبر ئارافنان ئازات ئیتلگەن ئشسی قاتن- قذذارذڭ قیلقتار قورقتا ئالا، ئیالیاریلت سافتارن ئیکەلەتو کرتوسنلەرڭ بارندا یولدان ئالب ئاتلاعذ! کامونیزملڭ یڭکووی یولندا ئالعا!

13 - ئیگێن ئوکتشلن کوتەرودی، ئاولدی ساتسییالیزم ئیگێنە یاکنان ئۆذۆذی ئشکە ئاتقارعذ! کرەشتەن قاتن- قذذی، بێل ئشتە ئالدا، ئۆر!

14 - باتراك ھەم باتراك قاتن- قذذاردڭ ئاکتیفتارن یوعارێراق کوتەرەیك! کولاك منەن کۆرەشو ئۆسۆن ئالاردی پارتیا سەویتتەر تیرەھنە ئۆیۆشترایق!

15- کرەشتەن قاتن- قذی، ئەینە کاپیراتیفقا! ئاولدا کالعوز ئۆذۆ ئشنە یاردام ئیت!

16- حذمەت ئیەھێ قاتن- قذذارڭ ھۆرلارڭ ئیعتیبارھذ قاراوذارعا رەحیمھذ کۆرەش ئاسلعذ!

17 - کولتورھذلق، ئاذانلقا ھەم یئسراقلققا رەحیمھذ ئاتپور بیرەیك! ئۆر مۆشقا کولتورا ئیندرو ئۆسۆن یاحوت یاعایق!

18 - ئوقی- یاذا بلمەوذەرذی بۆتۆرەیك! ئشسی- کرەشتەن قاتن- قذذارڭ کولتورنیلعن، بلعمسلکتەن کوتەرەیك! ساتسییالیزمدی ئاکتیف ئۆذۆسی یاڭی کادرذار منەن ئیلمبەنذی بایذایق!

19 - حذمەت ئیەھێ قاتن- قذذرذی میللی ھەم دینی عەذەتتەن قۆتقارایق! ئانتیسیمیتیزمگە قارشی کۆسلو ھۆعش ئاسایق!

20 - بۆتەھۆن چادرا، قالم ھەم کوب قاتن ئالو دینی عەذەتتەرگە ھەم شەریعەتکە قارشی سعایق! کۆنسعش حذمەت ئیەھێ قاتن- قذذارڭ تۆرمۆش قۆللۆعندا ئوت ئاسایق!

21- بایذارعا، موللالارعا، ئیشاندارعا قارشی رەحیمھذ کۆرەش ئاسایق! ئالاردڭ قۆللۆعننان کۆنسعش حذمەت ئیەھێ قاتن- قذذارن قۆتقارایق!

قذل یۆکتەر.

کبلو کۆنەر
نیسك ئوتەر ئیکەن؟
بیگرەك قذو ئوتتێ، کانیکول.
ھەر بیلش داکلات منەن
شولۆی ئیندێ یال ئیتو.
شول- شول!.
یلذڭ یالدار
کومەك مەن بێرگە ئالدنا
یلذڭ یالدار -
بار کۆسکەنڭ ئشکە مالوذا.- شولای
بر کۆن شاۋشو منەن
ئیگێن ئەذرلەنڭ کومەکلەب

باردق کوسنێ ئشکە قوبعاس
ئلیف یئملدێ کۆنکەن نلەکتەر.
قشقی بولدا -
قشقی ئۆذۆن بولدا
ئیگێن ئیبب کێنتێ تاعایدار
قذل یۆکتەر کاروان ئڭر قاذنداای
ئلذنلشب ئیندێ ئالاعا،
ھاومی قالا؟.
منە کورەنگەی؟.
میڭە بولار ئیگێن تاشیدار
ئیردەر ئوکەب تایقان بایلمبەذ
داوای یلذڭە ماشینا !!.

ب داول

BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE

Abqum V. L. K. S. M. urgьnь
atnaqa ber tadьr ьsqa
torqan gəzit.

Odris Өfə Zinsuf uramь 26.

Jadьlu xaqь

Jьlqa	1 hum 60 tin
6 ajqa	80 tin
3 ajqa	45 tin
1 ajqa	15 tin

ذور ئاذمدار مننەن

Xəđerge kəndə jaŋe əlep məs'ələhe kiŋ eşse-krəħtejən xalqь arahьna taraldь - tamьr jəjđe. Bьl turala đur uŋьşlarьbьđ bar. Jaŋь əlepteŋ başlanqьs deverenđə qarşь torovsьlarđa kyp buldь, Ber qađandaqьna 82 keşe jaŋь əlepkə qarşь kilep, qerəp xəreftəren beđđeŋ arala qalьvdь talap ittelər.

Bьl julda đurqьna kərtə bulьrqa telənelər. Ləkin beđ jeŋdek. Pralitarijat kyltyra rivəlytsejəhen ajaqqa baħtьrьvđa, anь kytərevđə đur ađьmdar menən alqa barabьđ, əđerbajzan bətendəle menen jaŋь əlepkə kyste. Barlьq uqьv jurttarь yerizdinjələr, pritprijətejələr, jəməqət ojoşmalarьnan qərəp xərefen bətondəj alьp taşlanь. Xeđer inde eđerbajxan artьnan başqa jəmhyrijət, əlkə, gobirna ukrьktar toralar.

Xəđerge kəndə I-II baħqьs urta juqarь məktəptərđe ajrьm erəveştə jaŋe elep dərestəre inələr, partьja, səvit xykymətenen qoralь bulqan, gəzit-zurnaldarđa jaŋь əlepkə đur urьn birelə, alar xalьqtь jaŋь əlepkə tartьvđa, đurđur juldar kyrləsəkter, ə urьndarđaqь kamsamul jəcəjkelərelə tik jatmajđar, jəştər əlkəndər menən berlektə tygərektər teđəp, kurьstar asьp jaŋь əlep menə-xalьqtь uqьrqa, jađarqa yrətələr.

Bьl eştə uqьtьvsьlar əlkən urьn totalar, kyp xedmətter kyrhətelər. Bьjьl dikəber ajьnda Qađan şəhərəndə, jaŋь əlep ydək kamitəteneŋ III-plinumь bulьp ytte. Oşo plinumda bətə jerđərđən, jaŋьəlepkə kysevđe 2 jьldanda arьqqa huđarqa jaramaj tinelər.

„Ike jьlda kysə almabьđ, kyp urьndardaqь xalьq jaŋəelep menən tanьş tygel“ tjgən fikerđər menən kerəşergə kərək tigən heđemtəgə kildelər.

Aldьbьđđa torqan burьstь tulьhь menən ytəv beđđeŋ eħtə. Şunьŋ esendə begengə kendən barlьq jəməqət-ojoşmalarь, anlь qьrazdanđar bьl eşkə nьqlь əhəmejət

Kamsamuldar VIII-başqortostan kamsamul es'jezeneŋ qararđarьn qəməlgə aşьralar tigən hyđ; ləkin nej esen şul tyŋərəktərgə kamsamuldarđьqьna alьrqa nej esen partьjahьđ jəştər đurđar alьnmaħqa?

2 jьl esendə kamsamyldarđьqьna jaŋьəlepkə əjrətep, barlьq eştərđələ jaŋь əlepkə kysep bətə almajasaqbьđ. Jaŋa əlep tyŋərəgenə eşsəndərđeŋ bulqan jəştəren əlkəndəren, xatьn-qьđđarьn balalarьnda jəlep itərgə kərək.

Jeteşheđlktər bətərgə tejeş.

Өaj bər urьnqarđa ajərьm kamsamuldar (xəttə jəcəjkə sikrətarьla) bьl eşkə barmaq aşa qarap minen başqala eşlərlər əle byetək nəmə ul!..-tipkenəjebərələr.

bilgele kamsamul eşkəbьlaj ŋalqьn qaraş menən, qorь isem bilet kytərep jərəvselərđən hanala, əbit kamsamul ul barlьq eşte başlavsь jalpeqa əlgə bulьvsь teibed.

Beđ inde bьl eştə hyđđəgenə qaldьrmajьq eştə kyrhətəjek.

Şuuьŋ esəndə hər berkamsamu' ojoşmahь ajrьm kamsmuldar eşlekle saralar kyrhendər.

Bətə beđđeŋ bьl eştə, đur, đur uŋьştarьbьđ bar.

Alar yħərlər, kiŋəjerđər. yrsərđər kamsamuldar jaŋьəlepte xalьq arahьna taratuđa eşməkərlek kyrhəterđər.

Julda bulqan sypsar barđьgərtələrđe alьp taşlarqa.

3 plinum qararđarьn qəməlge aşьrv julьndaaktjf eşkyrergətejeştər. XƏSƏJEN.

ئاول ئستينه گەزيتەلەرندە ياڭى ئەلبتى نيسك ئالب باررعا كەرەك؟

Jaŋьelep menən jađv eşe avldardaqь bətə estinə gəzittəre gəzitə uqьvsьlarrđь anь tidrek jalpь arahьna ydləşterevđe alqa qujqan inelər. Heđəmtələ kyp urьndarđa jaŋьelep jalpь araŋьna inə aldь.

ləkin bik kyp handa estinə gəzittəre jaŋь əlep məjəşən alьp barьđa jaŋьlьş jul aldьlar.

Kyp estinə gəzittəre təv daştaq baş məqələlərđe jaŋьəlep menəu jadьp, gəzitə ergəhenə xereftər tedməhen qujmajdar.

Bьl estinə gəzitəhen qьjьu xəlgə qaldьra, anь uqьv qьjьnlaşa.

Jaŋьəlep bylegen nisek alьp barьrqa kərək

Jaŋьəlepte baştaqan saqta uqьvsьlarđь xərəfter menən, anan huŋ der nisaqlь uqьrlьq jaŋь hyđđər menən tanьştьrьp detkəs, đur məqələgə kysərgə jaraj.

Uqьvqa jeŋel bulhьn esen jaŋь əlep menən jađьlqan nəmələrđe-xəreftərđe ere asьq itep jadarqa kərək.

Hər qer numir gəzitə esənhər vaqьt jaŋь elep xəreftəreneŋ tedmənen jađьptormaj, jaqşь qaqьđqa terlə bujavda ere itep hər numir gəditə ergəheuđə qaqьp qujьv esen berdegenə jadьp dujarqa məmkin.

Jaŋь əlebtə bigrəkta xəbərdər iħəbene bulhьn. Dəzitələ jađьlqan hər ber xəbər məqələneŋ baş hyđđəre qərəp xərfendə jađьv kərək, sənki bьl vaqьtta uqьvsь xəbər məqələrđeŋ nemə turahьnda ikənen tьrьşьp-tьrmaşьp uqьp sьqarqa qьđьqnьua,

Estinə gəditələrendə jaŋь əlepsə jađa barьvdь oşo erəveştə alьp barqandaqьna uŋьşlь heđemtələr kyrergə bulьr V. ƢIRFAN.

حەبەرسڭ ئيپتەش!

ملتك پۆرت هوبعلف باذى سەموگە [illegible] باشقلاتلنلو؟ [illegible]

[illegible] كرەستيەن يەشتەرى بتما [illegible]

[illegible]

Beđđən əlgə alьqьđ.

Boraj kamsamulbarь, səvit xisap birev kampanjahьnd avьl səvite menən jaqьn qatnaşlьq ittelər.

Avl xalqьn sabranьjaqa tartьvda jul başsьlьq kyrħəttelər.

600 jorttan torqan Boraj avьlьna saqьrьv qaqьđь jađьp taratьvđь yħ əħtərenə alьp başqarđьlar.

Kilesək səvit sastafьna kamsamuldardan 6 keşe ber tavştan aqđa itəp hajlap qaldьrđьlar. S.

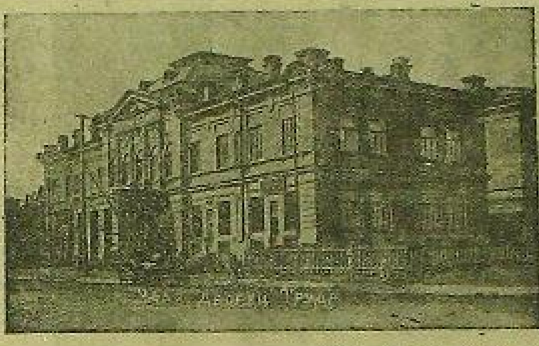

ئۇفالە «حذمەت هەمسە نەيع نەفيسە» مارايڤ هورەتە:

باشقورت دولت تياترنڭ ئشقى سيز وندق قوذعارو هەم يەڭگى كوسمە ترو- يا ئۇسۇن رىپيرتووار تعزلەى تورعان ئش مارايى.

قذل مۇيۇش ئاستق.

Qonşaq v. harь avьlьnda kamsamuldar, uqьtusьlar avьl aktftəreneŋ qatnaşlьqь menən qьđьl məjeş asьldь,

Qьđьl məjeştə 14 kə jaqьn gəzit zurnalbar aldrьla.

Оьđьl mejəşte hər tərle erəsemdər menən biđəkləp qujьldь. Avьl xalqь uqьrqa kyŋeldənьp jərəjđər.

Tejeşle ojoşmalardьŋ jardam itevđəren ketəbeđ. "Kamsamul,,

ناسار ئشلەى.

Narь avlь (Q. A.) agintь Ş. Idrisef gəzitə, zurnaldardь vaqьtьnba tapşьrmaj, ydeŋ barьp ьlmahaŋ adnalap jata.

Şul arqala avьlda gəzitə taratu eşe hylpən. Kerəđtejəndər barьber gəzitə juqalьp bətə tip jadьlmajdar. Tejeşle urьndar bьl eşkə sara kyrhendər.

"Qaldь,,

كولت پاحوت ياقشى بارا.

Jьlajьr qalahьnda „kylt paxut“ uŋajь menən tybəndəge əlgəşevđər bar. məħələn: yrnək bulьrlьq itep „bəthən nađanlьq“ məjeşə teđeldə. Qalalaqь, kamsamul jəcəjkələre 5 avьlqa paxut jahap, avьl səvittəreneŋ eştərenə hьnav jahap, juldar kyrhəttelər. Avьlda „qьđьl mejəştər“ ojoştoroldo ber kamsamul jəcəjkəhe teđeldə, uqa 10 aqza qabul itelde. Oso-avijaxim jəcəjkələre ojoştoroldь, qьđьl ərmejes qailələrenə, utьndar taşьp birev hьmaq eştər eşlap qajttьq. Avьl xalqь bik đur qьvanьs menən qarşь aldь həm ođattьlar.

F. ABDULLIN.

ياڭى تۇرمۇشقا ئاياق هالوسئلار.

Təməs II-baħqьs eş məktəbendə uqьusь Məxəmət Bajnazarьf, kamsamul səvit mədtəbendə uqьvsь bulьvqa qaramaħtan yd avьlьnь Fazulla Rasylef (ataqlь mulla kulak) qьđьna əjlənde.

Mьndaj, mullalar sanahьna ulitьrqan kamsamulqa ni əjtergə nde!!... "Irəndek,,

Adnaj v. kinjəbulat avьlьnьŋ Bahavttinef Ş. bisəhe menən berlektə (ikəhelə kamsamul) eskelek menən bulьp, kamsamuldar arahьnda nasar jaqtarь asьlьp:

Kamsamul safьnan qьvьldьlar.

I. Ismaj.

ۋ.ل.ك.س.م. دڭ باشقۇرتستان ئۆلكە كەميتەتى
ئورگنى.

«باشقۇرتۇستان يەشتەرى»

گەزيتنە 1929 - يل ئۈسۈن پاديسكە ئالو بارا.

كامسامولدڭ كۆندەلك ئشندە يولباشسى ماتيريالدار بيرب، ئشسى هەم كرەستيەن يەشتەرنڭ سيەسى - ئيژتيماعى هەم مەدەنى هۆراودارن ئوتو منەن برگە «باشقۇرتستان يەشتەرى» گەزيتنە ئاى هاين ئەدەبيات بيتى بيرلب بارئلا.

بۆتە ئشسى - كرەستيەن يەشتەرى - كامسامولدار «باشقۇرتۇستان يەشتەرى» گەزيتنە يادئلرعا تيش.

يادئلو حاقى ئۆسەنلە.

بر يلعا . . . 1 هوم 0 تين	3 ئايعا . . . 45 تين
6 ئايعا . . . — 80 تين	1 ئايعا . . . 15 تين

ريداكسيانڭ ئادريسى:

Г. Уфа ул. Зенцова № 26 ред. газ. «Башкирдстан Яшлары»

Башглавлит №92 Тип-лит. "Окт. Нат.,,

باتراچكالارعا ئورن يوق، موللا قنذارى ئوقيدار.

Məsqət k. yrge qьjqь v. tybən kьjqь avlь Myxəmətdineŋ mullanьŋ qьđь Qađandauqьpjata. Şuluq vulьstaqь kamsamul jəcəjkəhe sikritarь Məlik Ƣəbderəxmənьva tigən batracka, bьjьl uqьrqa kitər esən kantun məqərif bylegenə qariđa birə·

Kantun məqərif byleg batrackanь yrge qьjqь kerəħtejən jəştəre məktəbenə jebərə.

Hyđemtələ batracka Ƣebderəxmənьva qьjqь kerəħtejən jaştəre məktəp mədirenən: "hinən başqala uqьvsьlar jetərlek„ tjgən javaptь ala şunьŋ menən eş bətə.

Sənki mədir Ş. Fatixьf Nikalaj balahь aq bagunlь bendit, jardьlar menən bik qatnaşьrqa teləməj torqan keşe.

Valkum, kanьtkumdardьŋ iħenələ teşkəne juq.

"Kamsamul,,

كامساموول ئيپدەش!

«باشقۇرتۇستان يەشتەرن» ئالدرا هگمى؟

هەر بر كامسامولعا هەم هەر بر ئوقى بلگەن يەشتەرگە بر «باشقۇرتۇستان يەشتەرى» ئيگكەن لوزماى [illegible]

[illegible] ئالدرا باشقلارعالا يادذرا!

يوعالتقان.

[illegible]ونوسف شەريب 1931 62نچى نومبرلى پرافسايوز (پالبگراف) بيليتن يوعالتقان. ئشتەن سقتان حيسابلارعا.

(ئورازاى پامىتنك داوامى)

كامساموول ئوكلش پاحوتن ئوتكەرو ئۆسۈن سوويت بەمعەتسىلگى بۆذۆن يانلى كۆستەردى ئويۆشتررعا تيش.

پاحوت بۆتە كامساموول بەچەيكەلەرى ئويۆشمالارنڭ ئيذادى تشتەن كونەرەن كامساموللڭ ئوذەك كەميتەتى پاحوتتى ئوتكەروذە «كامساموول پراۋدامى» گەذيتە. مى ئاشا كانتروللق تشى ئويۆشتراساق.

پاحوتتان -يتتە قالوسئلار، قارا ئيسملككە تركەلب، گەذيتەنڭ «پازور» باعاناعتندا يافئلاساق.

پاحوتقا حەذرلك تشى بل كۆندەردەن باشلانرعا تيش. پاحوت واقتندا يادەنى برنسىۋبورازنا، بەيرەمئاه ئوتكەرئلرگە تيش. كامساموللڭ ئوذەك كەميەتى ئارلئى ساتسياليزم نيگذندە باشلغان ئوذو، ئوكلشتى كوتەرو، كرەستيەن حوۋالقتارن كالليكتيفلاشترو بوانئدا ئارماى ئالماى ئشلەرگە بۆتە ئويۆشمانى سافرا.

پاحوت ئوتكەرو ئشتە بۆتە سوويت بەمعەتسلگى كۆسەرن ئارتو منەن برگە، ئورنداردا پاحوت ئوتكەرو كەميتەتنى ئوذەرگە تەقديم ئيتە.

بۆتە كامسامول هەم بەچەيكەلەر، تەيتەگك ئوذەك كەميتەت ديريكتيڤن عەمەلگە ئاشرو ئۆسۈن حەذرلەنەيك، ئاول حوۋالقتندا يئيك ئوكلش بولدئرو ئۆسۈن كۆرشەيك.

واقتلى باولبلى مۇحەرير: ئيسحاق دوات.
Вред. атв. редактор: И. Даутов.

كانتراكتاتسئیا منەن سەسو كذسەیەن.

باش حلیبسایوز بئیلعئ یاذعئ سەسوئذ 31 مگ 820 گیكتارعا كانتراكلاشتراساق. كانتراكت یاذئشو مەلندە ئاولدگ بۆتە یەمەعەت هەم كامسامول ئۆیوشمالارئ یاقئندان قاتناشرعا كامپانیا-نگ ئوگشلئ ئوتوئنده یارذملاشرعا تئیشتەر.

- پارتئیانئك XV-نسی ئسیزئ حالقئ كاپیراتسئیەعا ئئالقترو ئوسۆن ئیك بئكئل یول كانتراكتاتسئیە تیگەینئ، هەم كانتراكتاتسئیە ئشن بۆیۆمعا ئاشئروذ بۆتە پارتئیا، كامسامول هەم یەمەعەت ئۆیۆشمالارئنا یۆكمەنئ. شونئك ئوسۆندە بۆتە ئۆیشمالار بئل ئشكە یقئندان قاتناشئب، یارذامدا بولرعا تئیشتەر: بیگرەكتە كامسامول ئاولنئك باتراك، یارلئلارنئ ئوشعا یاقئنئودا ئوقو سارالار كورر گە تئیش.

باش حلیب سایوز باشقۇرتۇستان دەومەلندە ئاول حوژالئعئ كاپیراتسئیالارئ برئكمەمئنئك ئونئك ئورنئ بولئب ئول بۆتە ئشن كاپیراتسئیالار ئاشا یۆرئتە.

بئل ئیگن ئەئرلەو كاپیراتسئیاعئ باش حلیب كوب سایوز هەم ئانئك ئورنداعئ ولەكەلەرئ باشقا ئیگن ئەئرلەو ئۆیۆشمالارئنان ئۆذلەرئنئك كرەئتلەن ئاراعئندا ئوتقان ئورئنلارئ، ئیگن ئەئرلەودە حالقئا یاقئن ئورووذارئ منەن ئایرئلالار.

قئئقاعئ حلیب سایوز نیك ئیگن ئەئرلەو مەئدەنگلە قەئەعدەتانەمەئ بەلكی حالقئا سەئلمودە ئۆزلئ بولئدار منەن یارذام ئیتو یارلئ قاذام-حەلئب كرەشتئەن حوژالقتارئنئك كوتەرئلمودە، ئنە كەللیكتیوبۆزەك ئالعا باروورئنا، ئەقلئ ئیگئذگە ئوتوروئنا بولئدار كورەتە هەم یارذام ئیتە.

بئیل نەمەلەر ئشلەنرگە تیش.

باش حلیب سایوز بئیلعئ سەسوئذئ كانتراكلاشتروئشنە تویەئدەگی كانكوبت سارالارئذ بۆیۆمعا ئاشئرو بولئندا قئرقئو سارالارعا كرشئ.

ئالدان زاذئنئكئ بیرو بولئی منەن، باقئئ سورتلئ بۆذای 25 مئك گیكتار، عادی بۆذای 10 مئك گیكتار، ئاذا سورتلئ هۆلئ 10 مئك گیكتار.

ئاول حوژالئعئ بانكاعئنئك كریەدیتئ بوینئا عادی بۆذای 20 مئك 50 گیكتار، ئاذا سورتلئ بۆذای 825 گیكتار، ئاذا سورتلئ هۆلئ 175 گیكتار. عادی سورتلئ هۆلئ 24 مئك 351 گیكتار، قارا بۆذای 420 گیكتار، كیندر 406 گیكتار، كۆذباعش 1 مئك 425 گیكتار كانتراكلاشترئلاسئ.

شولایوق حەئرەئن زاذانئكا بیرەئیە ئوگشنئ یئیئاس كومەكلەب هۆكومەتكە ئاتقان هەم ئاذالئعئ ئوسۆن قیممەت حاقئا ئالو شارتئ منەنئه حەئهف ئاذئا كانتراكتا یاذئشو ئوذعارئلاساق.

كانتراكتاتسئیانان ئوب مافسات تیك دوكئوور یاذئشوعئنا تۆگئل، بەلكی ئیگن سەئلمودە عادی ئاگراتوئەئیا بولئدارن قوللانو، ئولارذئ بۆیۆمعا ئاشئرودان عیبارەت بولعانعا ئیگن كاپیراتیفتارئ بۆگۆندەن ئۆرلئقتارن ئاذارتا، سورتتارن ئایئرا باشئلارعا تئیشتەر.

بئل ئشتە ئورئنلارذاعئ باش حلیب وەكیلەرئنئك كانتراكلاشترو، ئۆرلئق ئایئرو، ئاذارتو هەم باشقا ئشتەرئندە كامسامول یاچیەیكالارئ یاقئننان ئۆرئب قاتناشرعا، یارذام ئیترگە تئیش.

ئۆرلۆق ئاذارتو تەگگەلندە.

بئیل باد سەئلەسەك ئۆرلۆقنئك ۉمئك گیكتارعا یئتەرلئكگی سە ئوئوافقئا تیكلم ئاذارتئلب ئۆلكوررگە ئئیشلئ بولعان ئول ئشنئ بۆیۆمعا ئاشئرو ئدمهیف ئولكەن كۆس هۆرای. شوعا كورە بئل ئشكە بارلئق یەمەعەت، پارتئیا هەم كامسامول ئۆیۆشمالارئ هەم ئاولداعئ بۆتە پارتئیا ئاكتیفئ یاقئننان ئۆرئب قاتناشرعا تئیش.

كانتراكلاشترو ئشندە سینفی یول دۆرئ ئوتكەرئلرگەتئیش.

فەن ئوگشتئ كوتەرو یولندا.

ئوئشلكتەر هەم حایوان ئاثراودئ سیلیكسییەلەشتو ئشتەرن قاراو توراهئندا ئینینئیرات قالاعئندا بۆتە سایوز ئسیزئ ئیولب ئوتتئ.

مەرەتتە: قاییم مەروینانە ئۆئلەئەرذئ مەرعئب قاراي ئۆرعان سیلیكسییە مالائیلكاعئ كورسەتلكەن. بئل مالائیلكا ئسیزعا قاتناشئلارذان ئم. سیۆیدئ تاراقئنان یاسالعان. بئل كۆئگە قەذەر بئذ، مئنذای مالائیلكالار یوق ئینئ ئەلئ.

ئالداعئ سەسو ئوگشئ ئوسۆن ئاذمئار یاهایئذ.

بەلەبەی كامسامولئ

بۆتە سایوذ كامسامولئنئك قارارئنا قوشئلئب، كامسامولئنئك بەلەبەی كەمیتەتندە كانتون دەومەلندە ئوگشنئ ئارتئرو هەم كالیكتیف حوژالقتارذئ كوبەیتو ئورندا ئشكە باشلانئ.

قاییر ئورئنلاردا حەئر ئیندئ ئش ئالئب بارئلا.

كانتون ئۆیۆشماعئ ئاراقئنان منلعان پلانعا توبەندەگی كانكریت یۆلدار كرەلەر:

كامسامولدارذئك ئشلكلئ گروپپالارئن ئۆزئو، ئاول حوژالعئ ئشنئ كەگشەئنئ سافئرو.

- ئۆرلئقتارنئ ئاذارتو توراهئنداعئ ئشنە گەزیتەلەرئندە ئاكلانئا ئالئب بارو. كرەشئیەن ئۆرلوقتارئنئك سئفئن تیكشرو.

ئاییر یەشئەرذئ كالحوز ئوقو، ئوئذلئكەئدەرن ئەئتو ئشئندە قئرقئو سارالار كورو ئوگش ئوسۆن ئاذئعا بۆتە یەش ئشسئلەر هەم مەذەنئ كوسئەر ئلقترئلئ. ئشتەگئ ئوگشلقئەر توراهئندا، تەژریبەلەرذئ ئورتاقلاشوئو ئۆن بەلەبەی كانتوق كامسامولئ ئشتەرلئ كانتون كامسامولن سافرا. بەلەبەی كانتون كامسامولئنئك ئش ئوگشلارئ دەوامئ رەوشتە گەزیتە بیتەرئندە یاذئلئب باراساق.

عەلییق

بورئنذ نی تیكلم ئاشاتماگدا ئورمانعا قاراي.

ئستارشینا بالاعئ شول. نی تیكلم سەویت مەكتەبندەنەر بئیەلەمە نی تیكلم حۆكۆمەت ئیكمەگن ئاشاتب ئوقئا ئولعامان ئوذئئكن ئشلەى بیرە.

ئئیاتر ئیحنیكومئ ئوقوسئهئ بولات ئیباشفئئ ئەیئەم ئئلئ.

ئەوئلە نیدەئى مافسات مەئن بولعانئئر، پالیكراى مەكتەبئە ئینب ئوقئعان بولهالا ئشئئ یواب یئتئشب ئەمو ئوقئعانئای بولعانئر ئاحرئ-ئئیاتر ئیحنیكومئ ئاشئلماسئا ئوندا ئینب ئالا. شول واقئتا ئوذئئك هۆیەگەئنئ كولاك قئئئ ئاسكارئوالا شول ئیحنیكومعا ئینئرە. (بئل ئشئی كامسامول یەچەیكەهئنئە ئیكشرئلب ئئیشلئ ئارئف بیرلمەی قالئئ.)

ئائئئ یاراى هۆیەگەئنئ بولعاس ئینئرگەندر ئئیەر ئینئك ئول ئائئك منئئگنەقالئاي كامسامول یەچەیكەهئنئە بیۆرا ئاعذاعئ بولووئئا ذاراماقتان ئوذان بەى كوسئە ئئیاتر مئنەن سققئندا ئاولدار دا حاقئئ ئسپیكتاكلگە بیلیت هاتوئئ بولب ئەعەپئلەئئ. هۆذۆمئەلە هاتلعان بیلیت كاریئكتارن یئرتیب ئاشلاب قاییى بر ئۆلۆش بیلیت ئاقئلارن ئوذئئە. ئروپیا ئیداەرەهئ مئنئ ئوسقئا یۆمب قالا.

ئاذان هەوك ئیاتر ئیحنیكومئنا ئینئه ئالماى دیئنەلەب بئرلئ باشقۇوت هەم ئاتار بالالارئ مئقئاب قاینب كیتكئئئه ئیحنیكوم مۆدیرئنئك بوكسیرئ (قازاقتان ئئیەرتب ئالب قاینئئ) دئاذئئ مەكتەبئەن قوولعان، تیكئ ئوقوسئنئك ئیحنیكومئا بولووئئان كود یۆمۆب یاتا. مئئئاڭ ئشتەرذئ تیكشرب ئول بەئدەگە ئئیشلئ ئورئندار ئاشئا سارا كوررو كەرەك.

«ئوقوسئ»

«باشقۇرتۇستان یەشەرە»ئنە یاذئلرعا ئۆنتما؟

كامسامول ئوراژیذئ كوتەرو پاحوتئنا، بیئك ئوگنش ئوسۆن كورەشكە!

(كامسامولئنئك ئوذەك كەمیتەتئ دیرەكتیفئنەن)

كامسامولئنئك ئوذەك كەمیتەتئ بۆتە سایوز «ئوگش پاحوتئ» ئوتكەررگە قارار بیردئ. پاحوت 15 فیورالدان باشلانئب كۆذگۆ «ئوگش بایرامئ»نا قەذەر دەوام ئیتەسەك.

پاحوت ئالدئنا: سەویت باتوذارئنئك ئوگنش (ئوراژاین) كوتەرو، كرەشتئەن حوژالقتارن كاپیراتسئیالاشترو هەم كومەكلەشترو (كەلیكتیف). ورئنئ قوئئلا.

ئاذا سورتلئ ئۆرلئق، بیرذئ ئبرئە هۆرو، سەسو مایئانن كیگئەیتو، ماشینالاردان تولئ فایئالانو. بئل سارالارذئك ئارمئئدا كاپیراتسئیە بولئی منەن ئوتكەرو، ئوب سار زارارلئ قۆرتتار، كولاكتار، ئاول ئورمۆئنداعئ بۆتە ئارتئا لقیارلئقئ، حوژا ئیتودەگئ ئیئكئ میتوئدار منەن كۆرەش، ئوگش پاحوتئ ئوتكەرودە ئوب مەسئەلەرەن هانالاساق. بئئذئك ئیلەگئ كرەشتئەنئەرذە یالبئی ئوقئ. یاذئلمەوسئلئك مەسئەلەهئ لك ئارقاهئندا. كرەشتئەن حوژالقتاعئ ئوگنشئ 10 پراسئنتقا كوتەررگە، شولوق سەسودەرئیەنئەن مئلیوئلاب ئۆئنا ئارتئق (ئاوارئئ) ئیگن ئاللو مۆمكئنلكگن بیروسئ. ئیاڭ عادی سارالاردا قوللانئلماى، حوژالئق ئیتە بلمەو بئرەن فایدالانوذاعئ ئاشلئانئق میتوئتاردا یۆئئرو ئئاەگئ ئوئوارمانئیش.

بئئدەگئ سەویت بئرذەرئ، هەر بر گیكتار سەسو یاعئئئان 6-7 گئئئە سینتنیر ئیگن بیرەلەر. ئە شولوق واقئئا یاوروپاداعئ كوب دەولەتتەر هەم ئامیریكالا؛ ئارش، بۆذای، هۆلو هەم شوئذای ئوئوق ئۆرلوقلئ كولتورالاردان بئئدەگئنە قاراعاندا 2-3 ئاپئئ ئارتئق ئوگش ئالالار. بئئدە بئل هاین یاموذاعئ زارارلئ قۆرتتاردان میلیارت هوملق زارار كورەبئذ. سورتهئذ ئۆرلوقتار سەسو ئارقاهئندا هەر بر گیكتار سەسو یاذئوئئان 10% 15 نەن ئوگش ئالابئذ.

بئئدەگئ ئاول حوژالئعئ ماشینالارئ بئئئئ هەئئئ $\frac{1}{1}$ واقئئداعئئا ئولئ فایئالانئلا. بئئئئ $\frac{1}{2}$ واقئئئا ئالار ئاحرئ گەئیەف یاتالار؛ بئئدە ئراكتئرذاردان فایئالانا بلمەو ئارقاهئئا بر نیسە مئك قیمەتلئ ماشینالار، لاپات ئاشتارئئا قالالار؛ بئئدە بئئەرلك ئیمیە قوللانئلماو ئیرئئە. رئئئن فایئالانا بلمەو ئارقاهئئدا، بئرذئر ئاشئئلانئلار، ئوذالار، كۆذۆلگەئدئن بر نیسە ئاپئئ كەم ئونئرەلەر.

بئئئگەلە كوب ئوگئش ئالئرعا واقئ. ئالدئئئ كرشتئەن حوژالقتارئ، كالحوذار، سافحوذار ئەژریبەئئ، ئەژریبە ئستانسالارئنداعئ بۆتە ئەژریبەلەر، بئذ ئشن ئیكنسئ ئورلئرەل ئشلەگەئدە. ئوگشئئ ئیكئ، ئوس ئاپقئ ئارتئق ئالئو مۆمكئنلئگئ بارن كورسەئەلەر. ئیاڭ مۆمكئ، ئیاڭ عادی ئاگراتومیە ئیحنیكە سارالارن ماسا ئوذئ ئاكلامئ. بئل-ئوگشئئ ئیف ئرموشئا كوتەرودە ئوب سارا.

بئذ كامسامولدار-ئشئئتەر، ئالارئئك ئۆیۆشمالارئ منەن برلكتە ئول بلئذئ ئاولعا كوتەرگە، باشلانعئ ئەژریبەلەرذئ بیررگە ئئیشبئذ. هەر ئۆرلۆ قۆرالدار: ئراكتر كالونالارئ، ئۆرلئق ئاذارتو ئالبوذارئ، ئسئەرذئك شیف بریگادالارئ ئاول هەم زاوت ئاراهئنداعئ حوژالق دوگاوارذارئ، ئاگراتومیا پراپاگانداهئ، رادیو، كینو گەزیتەلەر بارهئئلا حوتقا بئئئرلرگە ئئیش. بۆتە سایوز ئوگش پاحوتئنئك ئوب بورئسئ كیڭ قانلام یئتئەر، ئوقوسئلار، ئور ئشسئ هەم كرەشتئەنئەرذئ، ئاولدئ ساتسیالیزم نیگئئئئ یئئگئنان ئۆزئو ئشئئئ ئارئئودان عیبارات بولاساق. كامسامولئنئك ئوذەك كەمیتەتئ پاحوت ئوتكەرو ئشئئئ ئورئئلارذاعئ بۆتە سەویت یەمەعەتئلگئ كوسئەرئن ئارتو منەن برگە، پاحوت ئوتكەرو كەمیتەتئ ئوذئرگە ئەقئیم ئیتە. ئوگش ئوسۆن كۆرەشكە، بۆتە ئاول هەم شەهەر یەچیكەلەرئ كیئك رەوشئە قاتئاشرعا ئیش. هەر بر یەچیكە، پاحوت ئوتكەرو ئوسۆن كانكریت سارالار كوررگە ئیش.

(ئۆرلئق ئاذارتو ئالبوذارئ، ریمونت بریگادالارئ، دوگاوارذار، رادیو هەم كوسە كینولار، كیتاپتار منەن ئەئمین ئیتو كرەشتئەنئەرذئك پرائیزوودستواعا كەگەشەلەرن ئۆیۆشترودا یارذام ئیتو هەم باشقالار). كامسامولئنئك ئاول ئۆیۆشمالارئ، ئاولذئ كالیكتیفلاشترو ئوئتوئئدا ئشلەوسئ كامسامول گروپپالارئ ئۆیۆشتررعا قۆرئئار هەم باشقالار منەن كۆرشرگە ئئیشتەر.

كامسامولئنئك بوعارئ ئۆیۆشمالارئ، توبەن ئۆیۆشمالار ئوسۆن كانكریت زادانیالار بیررگە، ئالارذئ عەمەلگە ئوتكەرو سارالارن كورەئرگە ئئیشتەر.

ئاول یەچیكەلەرئ، شەهەر بریگادالارئ شیف ئۆیۆشمالارئنئك هەر بر عەمەلئ ئشن، باشلانسا سارالارن-ئاولذئ كالیكتیفلاشترو یارئئلار گروپپاهئئئك ئشلەرن ئئتو كولاكتارعا قارشئ هۆژوم ئیتو بوروسئارئئا بەیلەئگەن بولئرعا، هەر بر ئش یارلئ هەم ئورئا حەلئئلر مەئئەعەتئ گئئەئوئو رەوشئە بارئرعا ئئیش.

كامسامولئنئك ئوذەك كەمیتەتئ ئوگش پاحوتئنئك سەبەبی ئەهمییەئئ قور بولوون ئاییرم ئاسق ئەیئئب ئوئە. ئاول یەچیكەلەرئندە ئیك ئاگرا-ئیحنیكا سارالارئنعئئا ئوقئالب ئشئئ كرەشتئەنئەرذئ بۆئۆئلیى منەن كاپیراتیفلاشترو هەم كالیكتیفلاشترو بورسئ ئۆئۆئودار بولعاس. سایوذ ذۆرۆت سەبەبی یوان بوئوذار، ئانان سیئكە سئعوذار بولعاس ئۆسۆن ئوذەك باشقارماهئئك سیئسئیە قارارن كالیكتیف ئۆرلۆقتارذئ یەمەعەت منەن ئاذارتو. ماشینالاردان كالیكتیف فایئالانو، كالیكتیف منەن هۆرو، ئشلو، بیرذئ ئاذارتو نیگئذئندە عەمەلگە ئاشئررعا كەرەك.

پاحوت هۆذۆمتەئئئە ئگئەر منەن هانالمان یاكئئ ئرتیلەر، ماشینا شیركەتەرئ هەم كالیكتیف حوژالقتار ئوئئرگە ئیئیش. بئئدە ئاییرم یارلئ هەم ئوراتا حەلئئ كرەشتئەن حوژالقتارئئداعئ ئوگش كوتەرئلو كوبكئئە هۆذۆمتەلەر، بیرهەلە ئول حوژالقتارذئئ ئەذ داحوئلئ ئوبەن یئئشترولئ بولئوون بیك ئق بئلەبئذ. ئراكتئر هەم ئۆئئ ماشینالار قوللانو وەقئت كالیكتیفلاشقان حوژالقتاردا سەویت حوژالقتارئئداعئئا هۆذەكین. ئیئك، ئاول حوژالعئ، ئاەرئئئان باشلاب، ساتسیالیزم نیگئئدە یاكئئان ئۆزگئئە، ئاول حوژالعئ كوتەرو ئاول هەم شەهەر ئاراهئنداعئ گرانئئئ بۆئرەسەك.

(ئاذاعئ 4 نسئ بیتتە)

پارتئيانئڭ XIII نسئ باشقورتۇستان ئۆلكە كەنفيرينسئيەهئندە كامسامولدا

پارتئيا يئتەكسئلئگئ تورندا ئيبتەش ئورازايف داكلاتئ.

پارتئيانئڭ موگئمئ ئسيبزئلە، كەنفيرينسئيەلەردە كامسامول مەسئەلەسئ كوبكئنە تيكشئرئلدئ.

بل مەسئەلەلەردئڭ ئەللئگەمە ئينكورگەندەرئ يوق، كيرئمسە كيئكن ئوت ئالدئلار،

هئ ئيل مافلاو ئشئندە يەشتەردئڭ قاتناشوئارئ تورنداعئ پارتئيا ئسيبزئ قارارئارئن ئالئب قاراعئئ. بيت يئئ مەسئەلەلەر، بوئەمئلە بۆگۆنگئ كۆندئڭ توب بورسئارئ بولئب تورالار.

يەشتەر ئۇسۇن كۆرەش

هەزرگئ كون ئاولدا بولعان، شەهەردە بولعان سيئفئ كۆرەشئنئڭ كيئكئنلئشووئ، ساتسئاليزم تۆزئولۆشئنئڭ توقتاوهئئ كوسەيە تۆئە باروئ مئنەن حاراكتيرلئ.

مئنا ئۆشئنئڭ مۆئومەتئندە، ئينئدئ موعش قورقئنئسئ، كاپيتاليست ئيلەمەرئنئڭ بئئدئڭ تۆزئولۆشئنئ يئمئرگە ئرشوئارئ كيلئب سئعا. بئئ بئلەبئئ، كولاككا هۆزوم تورندا بولعان پارتئيانئڭ موگئمئ قارارئارئ ئايرم مۆئيم ئەهەمييەت قازانالار. كولاك ئول هۆزۆمگە هەم بئئدئڭ تۆزئولۆشئبئزگە قارشئ ئاكتيفلئئمئ كۆسەيە. بئئدئڭ ئالدا ئۆرعان قارشئلئقتار، تۆرئش قارعئلئقتارئ، بئئدئڭ پارتئيا ساقداعئ قايبر ئيليمينتتەردە ئيكئلەنئو، ئاپئلودارئئ كيلتئرب سئعارالار.

ئە، يەشتەر سيئفئ كۆرەش هەم موعشار ميئگيلئندە سئئفا ئان بولعانئا كورە، بئئ ئيكئلەنئوگە يات تەئسيرگە ئيئرلئ بيرلوسئن بولالار. بئئ مەسئەلە شونئڭ ئۇسۇندە، يەش بئونئئ تەربيە ئيتو بورستارئ ئشئندە ئيڭ مۆئيم مەسئەلە بولئب حيسابلانا.

سۆڭكئ. بئئدئڭ دۆشمانئارئبئئ كاپيتاليزمئئ كيرئ قايتاروئا يەشتەرگە ئايانئاقئ ئالارعا ئشانئس بئياسەكسئ بولالار،

بئئدئڭ ئالدا كيئڭ قاتلام ئشسئن يەشتەرئئ ساتسئاليزم تۆزئولۆشئنە ئارتو كوولەئبئيلك بورس تۆرا. ئالماشسئلارئئ تەربيەلەو، شونئڭ مئنەن برگە ئولە سيئفئ دۆشمانئا قارشئ حەرەكەت ئيتو بورسئ تۆرعان ساقتا ـ كامسامول ئ نەرئئ برئئسئ نەوبەتئە ئيعتيبارئئ بەئلئب ئيتەلەر.

نيپمان، كولاك روحانئ هەم ئاپازيتسئيا ئيليمينتتەرئ يەشتەرئئ ئوز تەئسيرئەرئنە ئالئو ئۇسۇن كۆرەش ئالئب بارالار.

مئنا بئ موئ ئاسئعراق ئاڭلاشئلعان ئۇسۇن بر ئيبسە ميئالدا كيلتئرەيئك: مەنكەو و. ئومەر ئاولئ كامسامولدارئ موللاعا حوقوق بولداب بئرگەنئەر. ئيگئلين ۋولسئ بر كامسامول سيركوەدە نيكاح ئوقئعان. مئنا بئ فاكتلار بيت كامسامولسيت تەئسيردئڭ كرە باروون كورەئەلەر. تاعن، هئئ قايبر كامسامولداردئڭ ئيگئن ئەدرلەو كامپانيياسئندا كولاك يئرئ، شيرلاۋدارئئلا، بۆرۆ ئيبتيكومئندا دينئ ئۆيئشمالاردئ ئۆزئولووئ، كامسامولدئڭ سەوييت حايلاودار يۆمشاق قاتناشوئارئندا ئالئب قاراعئق. مئندا بئئدگەبات ئئلئپ ئەئەردئڭ قولئ يئرگەنئ ئاسئاۋاق كورئمئگئئ، بئلار بارئئ بئئدئئ سيئفئ دۆشمان مئنەن ئئقلئ كۆرەش ئالئب بارودئ ئالاب ئيتەلەر. بئئ، بئئدئڭ تۆزئولۆشئبئزگە ميلبون هاتلاعان ئئسەئەر ماسساهئ ئارتودئ ئايئرم بورس ئيتئب ئالابئئ. بل ئشئە ئۆلكەن ئيعتيبار يەشتەرگە بوئەلتوگە تيئش.

دەشتەر ئۇسۇن كۆرەش هەم ئالارئئ ساتسئاليزم تۆزئولۆشئە ئارتو توردئا پارتيەنئڭ ئيبزئ ئوئ قارارئ ئەيتئئ پارتيە ئۆيئشمالارئ بل ديريكتيۋالارئئ ئۆرمۆشقا ئاشئرعا تيئشتەر،

باشقۇرتۇستان كامسامولئ ئوتئشئ.

كامسامول ئشئ مئنەن بئئ نيسك يئتەكسئلئك ئيتەبئئ؟

مئنئڭ ئۇسۇن ئەلبەتتە، كامسامول ئشئنئڭ بئ نيسە مەسئەلەلەرئنە حاراكتيريستيكا بيرئب قارايق. باشقورتۇستاندا بارلئعئ 1500 كامسامول يەچەيكەهئ بار. 72 هئ قالالاردا قالعانئ ئاولداردا.

كامسامولدا قورعئنا تۆتئش بار. ئۆيئشمالا ئشسئلەر %18، باتراكتار %17، بارلئلار %41. ميللئ ياقتان باشقورتتار %24؛ تاتارلار %25، قالعاندارئ ئورئس هەم باشقا ميللەت يەشتەرئ.

مولئ بئئ سەردارلان ئيندە موئۆمتە سئعارعا بولا؟

كامسامولدا ئشئ يەشتەر ئاز. باتراك يەشتەر هەم قئئدار ئازسئلئق تەشكيل ئيتەلەر. قايبر يەچەيكەلەردە تۆرئاحالئئلئ يەشتەرئئ بورئ كامسامولعا كرتمەو كئووك فاكتئارئ بار.

قايبر يەچەيكەلەر مئئڭ كيرمئئدە ئشلەيئەر. كامسامولدئڭ VIII- بۆتە سايوز ئسيزدئ كامسامول ساستاۋئ ئئقلئ بولعا مالودا يئئرلئك ديريكتيۋالار بيردئ. لەكين، بئلار تولعئيئ مئنەن عەمەلگە ئاشئرلمايئار ئەلئ. كامسامولعا ئالودئ كامپانيا ئرموئئندە ئالئب بارو كئووك ئاووروئاردا بئئدە بۆئە ئالعانئ يوق.

باتراكتارئئ ئارتوو يۆمۆشاق. ميئال ئۇسۇن ئورگئقيعئ كامسامول ئۆيئشماهئ ئالايق: ئاندا نيبارئ 15 باتراك كامسامولدا، ئە، ئاولدا كامسامول يەچەيكەهئندە 100 لەب باتراك بار.

ياڭئ ئش فورماهئ تورندا.

كامسامولدا ئش ميتودئ هەم سيستيماهئ نيسك قويلعان؟ بارئئعالا بيلگئلئ كامسامول ئۆيئشمالارئ موگئمئ واقتتا ياڭئ ئش سيستيما بويئسا ئشلەرگە تئئشتەر ئيئئ.

بئئ سيستيمانان مەقسەت: ئاكتيفئئ ئەقلئ تەربيەلەو، حاقلئ ئشسئلەر كەمئتئب، بۆئە كامسامولدارعا ئش بيرو، بيگرەكتە ئەهەمييەتلئ بولعان كامسامول ئشسئلەرئنئڭ ياللئ مئنەن يەلەئئبولودارئن ئەئمين ئيتوو.

بئئ سيستيما كامسامولداردئڭ ئشكە بولعان ئينسئاتيۋالارئن كوتەرئرگە، بۆگۆنگئ كۆندئڭ مۆئيم سەيەسئ بورستارئن، بۆيئئعا ئاشئرودا ئئقلئ ئشسەكئرلئك كورەئەئەرئن ئەربئەئرگە تيئش ئيئئ.

باشتا سيستيما قاي بر ئشسئلار ئاراهئنان قارشئلئقئا ئۇسۇراوئ، ئۆرمۆشقا ئاشرئلا باشلاعاندا تاعئلا قارشئلئقتار، يئودئ قايبر پارتئيا ئشسئلەرئنە حاقلئ كامسامول ئشسئلئئ بولئوون تەلەبئەر. بئئ ئئلئە ئەڭلە بۆتۆب يئمكەندئ يوق.

ياڭئ سيستيما كوسوئە ئالدان ئئقلئ حەزرلئكتەر كورلمەگەن. كيلئب سئققان قارشئلئقتاردئڭ ئامرئلاتا شوكئابەيلەنگەن.

ياڭئ ئش فورماهئنئڭ باقئشئ مۆئۆمەلەر بيرگەنئ، يئڭئل كاليفيە، ئيكەنئن ئيئترگە كەرەك. شەهەرزەردە گئئە حەزر 250 لەب يئڭئل كاليفيە ئەئرەتئەرئ كورەبئئ. شولايئا پرافيزوزيستئوالا ئوداسائارئ گروپپالار يۆمۆشاق ئوزلەشترئئەر ئيئئ.

كامسامول ديريكتيۋالارئن نيسك ئوتەئ؟

سەيەسئ هەم پارتئيا مەسئەلەلەرئن ئۆيرەنئو ئشئ كامسامولدا قەنەعەتلەنئرلك حەلگە قويلماعان ئەلئ. مئنئ قايبر يەچەيكەلەردئڭ ئيگئن ئەدرلەو ئشئندە هەم ئود ئارا ئەنقيت ئوزئەلارئن ئۆرمۆشقا ئاشئروئا بارماقئۆئە قاراو فاكتئارئ ئاسئق كورەئەلەر. شولايوق ئاول حوۋالئن ساتسئاليزم ئيگئئندە ياكئنان تۆزو ئشئ حەلە كامسامول قاتناشئعئ قەنەعەتلەنئرلك توگئل، يۆمۆشاق ئەلئ. 307 كامسامولدئڭ حوۋالئن ئيكشئرو مۆئومەتئندە بئئ شولاردئڭ %88 ئ نئڭ ئوس باشئو ئۆئسوالئندا ئئئنو ئەرئن كوردئك. بل حوۋالئقتاردئڭ كوبئئ كالحوز ئۆزئولۆشئندە قاتناشماعانئار. مئنا بئلاردان كامسامولدئڭ پارتئيا ديريكتيۋالارئن يۆمۆشاق ئوتكەرلگەنئ كورەبئئ ئيندئ.

پارتئيا يولباشسئلئعئ قەنەعەتلەنئرلك توگئل.

كامسامولدا ئاكتيف %20 قا ئوتئئ. لەكين ئالار ئشئندە ئشسئلەر بەئرەمئئ بيك ئەكون ئوئە. شولايوق يئرلئ حالقتان بولعان ئاكتيفئ هانئلا يئئرلئك توگئل. بلئو ئاكتيفتار پارتئيا يەئرەمئئ %15 ئيئئ بئيل %16. بۆئە كامسامولدارعا نيسبەتەن پارتئيا يەئرەمئئ %6,8 ئەشكيل ئيتە. كانتوندارئئ ئالعاندا بئئ % سئعارلانالار. مئندا ئيبتەب كيتەرگە تيئش بولعان بر مەسئەلە بولعا، ئولدا مۆگئمئ يئئلاردا پارتئيا يئتەكسئلئگئنئڭ يۆمۆشارا باروونئئلار.

XII- ئۆلكە پارتئيا كەنفيرينسئيەهئنئڭ قارارئارئ قەبەئدەگئنە ئۆرب قالدئلار ئيبەرلك.

تاميان-قاتاي كامسامولدارئ ئوئئتوسئلار تورندا هود قوئعاتقاس، بئئ حەلدئ ئئئگئئ توگئل، پرافسايوز ئشئ نيكە ئندەر. مەسەلەن كانتوننئندا كامسامول يەچەيكەهئندە بر كئئلگەن بر پارتيس يەچەيكەنئڭ كەئسەلەرئ يەهئن ئيكشئرب سئو مئئدئگئئە قەنەعەتلەنە ئيكەن.

ئستەرلئ كانتوننئدالا شولوق حەلئەر بار. پارتئيانئڭ شەريب ۋولكومئ سيكريتارئ «ميڭە حاقلئ كامسامول ئشسئهئ بيرمەهەگئئ، مين كامسامول ئشئ ئۇسۇن ئود ئۆئئتومە مەسئولئيەت ئالمايئم» تئ. مئنداي بئتشيئلكئەردئ هەر قايئئا، ئۆزلئ فورمالا ئۆسراتئرعا بولا. بئئ فاكتار پارتئيا يئتەكسئلئگئ كۆسەيتوئاڭ ئيئئەئ ئەهەمييەتلئ مەسئەلە بولعانئ ياحشئ ئاڭلاتالار.

بئئ كامسامول مئنەن يولباشسئلئقتئ ياقشئرتاق، ئالاردان شول قەئەر كوب ئشئە ئالاب ئيتە ئالابئئ. XIII- كەنفيرينسئيە بئئ تورئلا موڭئن ئەيتەر.

يەمەعەت ئشئ هەم ئالداعئ بورستار.

كامسامولدئڭ يەمەعەت ئشئندە بايئاق ئوگئئلئ هودمەتلەرئ بار. لەكين بايئاق سئپارلئقتاردا كورئئە. يەمەعەت ئشئەرئندە ياحشئ قاتناشقان يەچەيكەلەر بولعان كئووئ، يۆمۆشاق قاتناشقانئارئ دا بار. سەيەسئ ئوقئودار ماتئئئ بارقان بيك ئاز تەئمين ئيتلگەنئەر. باشقورتۇستان كامسامولئ ئۇسۇن سەيەسئ ئوقئودارعا نيبارئ 2 مئك هەم ئاقسا بولعان.

بئئ كامسامول باشئنا 7تئن ساماهئئا تورئ كيلە ئيگئن هەد.

مين كامسامول ئشئنئڭ ئيڭ مۆئيم بولعان ئارماقئارئنئئا توقتالئم. بئئ ئارماقئارعا باهالعان ئانئليز، كامسامول ئشئندە بايئاق بئئشهئئ بافتار بارئن كورەئە.

XIII نسئ كەنفيرينسئيە كامسامولعا ئشئئ يەشتەردئ %100 قا ئارئو، ئۆيئشمالا باتراك هەم بارلئ يەشتەردئڭ هانئ ئارتترو مئنەن برگە، ئالاردئڭ ئۆتقان تورئئارئن ياقشرتو، ئورتا حەلئئلەر ئيئەئئئە ئۆئئوئئ يولعا هالئو، پارتئيا يەئرەمئن %10 قا يئتكرو تورئدالا ئئقلئ ديريكتيف بيررگە تيئش.

كامسامول ئۆيئشمالارئ ئوتئش مەسئەلەئەن ئئقلئ بولعا هالوعا، ئشسئ ـ باتراك ئاردان ئشسئلەر بئئشترو، ئالاردئ يولباشسئ ئشئەرگە ئۆرلەئئو، ئاكتيفتئ تەربيەلەو كئووك مۆئيم ئشئەردئ توئئئ مئنەن ئۆرمۆشقا ئاشئرعا تيئشتەر. ئشئە بولعان ياڭئ سيستيما ياڭئ فورمالار، ميتودلارئ كامسامول ئۆيئشمالارئ ئئقلاب ئۆزئەشترمەئەر. بئئ ئشئەر حەزرگئ كۆندئڭ مۆئيم مەسئەلەلەرئنئ هالالار. پارتئيا يولباشسئلئعئ ئئقلئ يولعا هالعانئا كامسامول ئانئ عەمەلگە ئاشئرا ئالر.

(ئۆزئاق ئالقئشتار)

پاحوتقا!

ئالدا قۇرعان يادعئ سەسو كامپانيياهئ مەلئندە ئوراۋاينئئ كوئەرو ئشئندە بۆئە يەش بئووئ قاتناشلئق ئيئرگە تيئش.

كامسامولدار مئنەن برلكتە، پيپانيرزار، مەكتەب بالالارئ، كرەستيەن حوۋالئقتارئنئڭ ئيگئن ئيكو ئولئن ئاگرانوميا يولئ مئنەن ئالماشترودا كيئڭ كرەستيەن باليكتئ ئاراهئنئا ئۆيۆشترو ئشئ ئالئب بارعا تيئشتەر،

هەر بئر ئەترەت، هەر بئر مەكتەب بيگرەكتە ئاول يەرئەرئندە، ئوئەرئنئڭ كوئەلك ئش بارئشئارئن ئاولئئ كالليكتيفلاشترو، كاپيراتيفلاشترو ئئئئن كوتەرو، ئوعا حالقئ ئئقترو ئەگەلئئە ئاكتيف قاتناشرعا، ئۆيۆشترو ئشئندە ئەگەبئەلەشرگە تيئشتەر.

كامونيست بالالار ئۆيئشمالارئئڭ ئوزئئڭ يۆئۆراهئ بۆئە تورئدارداعئ ئۆيئشمالارعا ياعاعان ئەقديمئئە: «بالالاردئ كامپانيالارعا، ئاول حوۋالئقئئڭ سەسو ئشئەرئنئڭ كوتەرلئش ئەئمين ئيتو ئۇسۇن كەنكريت پئلان مئنەن باروئا، بالالاردئ ياقئنئان قاتناشترعا كەرەك» تئ.

واقتئئ ئەرم ئيتمەئ ئش ئۇسۇن كۆرەشكە!!...

كامسامولدئڭ سەسو پاحوتئئا پيپانيرزار برئئسئ ساقتا بولئرعا تيئش! م. ئ.

پيپانيرزار مۇيۇشئ.

پيپانير ئشئن كۇسەيتەرگە كەرەك.

بيعا قەئەر بئئدئڭ پيپانيرزار ئسبورندا ئشئ ميتودارئ بر ئوئلئ يول ئالئب كيلئئ. ئەتورەت ئشئەرئ پيپانيرزار قئئقئرلق بر حەلگە كيلترو بولئ قوللانئلماعئ. شول ئارئالا پيپانيرزاردئڭ ئسبورعا يۆووئەرئ بيك مولئئن بارا.

پيپانير ئەترەتئەرئئە ئسبوردار ئوئكەرگەن ساقتا، كامسامول ئۆيئشماهئ يە بولماسا باشقا بر تورئئان كيلگەن داكلاتسئلار كوب واقت بالالاردئڭ يەش هەم ئاڭئارئ مئنەن ئيسەبلەشمەئ، تەربيەوئ سەيەسئ داكلاتئارئئ، كەرەكئئەن ئارتق ئۆئۆن تورئ هوئئەرئ قاتناشترئب مۆيلەئ بيرەلەر. شول ئارقالا يەش بالالار ئالئئندا بئئ داكلاتتار ئەهەمييەتئئ قالئوسان بولالار. كوگئئل ئاسارلئق پيپانير بالالار ئوبئئدالا هامانئا بر قئزئلئق داوام ئيتە. بالالاردئ قئئقئرلق ياڭئ ئوينئار مئنەن پيپانيرزارئئ ئەئمين ئيتە ئالمايبئئ.

پيپانير ئشئەرئندە مئنا بئئ يئئقئلئكئەر مئنا قەئەر بولا كيلئئ. بئنا بئلار بئئدئڭ پيپانير ئشئندە ئۆب يئئقئلئكتەربئئ.

سونئڭ ئۇسۇن كيلەسەكتە:

ئەترەت بيلئشتارئنا قەئەر ۋاۋانئارئئڭ ئئقلئ يۆشتە حەدرلەئئب كيلوئەرئ برئئسئ تورئئا بولئرعا تيئش.

ئايرم ئۆزۆنالار، ئەترەت سەوييتئنئڭ قوشقان ئشئەرئ كوبئئ تونكەرە ئالالار ئئ ئەمەگەن ئەفتيرئە نيئئەئ ئاورلقتارعا ئوسئرالا، بئئ ئەمەئەر قورامئئا ئنقلاب ئيكشئرو ئشئ ئالئب باررعا.

مۆگئمئ كۆئەئرئە كامسامولدار ئاراهئنئا ئۆيۆشترو ئشئئە برئئ بر، ئور ئۆرئن ئۆئئقان ئەمە ئولدا بولعا ئۆئين قورالدارئنئا ئوينئودئ پيپانيرزار ئاراهئنئا ئارائو. ئسبور ئاعاقتارئئا بالالاردئ قئئقئرلق ئوينئالار ساقرو ئش، پيپانيرزار ئاراهئنالا ئوينئالار بولئرودئ ئالعا قوبارعا كەرەك بولئر.

پيپانير ئشئنئڭ باقئلئووئ كۆئولگەئ هۆدمەتئ بيرە ئالئووئ، ئەترەتئڭ ئش ميترقئ پيپانيردارئئڭ قئئقئئودارئنا، ئالارئئڭ ئەلەكتەرئنە قاراب ئالئب بارعا بيلەئگەئ بئر ئەمەكەئ.

بۆئە ئشئە ۋاۋانئاردئڭ ئرشئئعئ ئۆب ئيكئئ ئۆرئ ئۆئالار.

ئ. شاكيرف

برلەشلگز، بۆتە دۆنیا پرالیتارلارئ!

4 نسێ یل سئغا.

کامسامولدڭ باشقۆرتۆستان
ئۆلکە کەمیتەتنڭ ئارافنان
سعارئلا تۆرعان ئانئالئق گەزیت.
Еженедельный орган
Башобкома В. Л. К. С. М.
رەداکسییە ئادرەسئ:
г. Уфа, Зенцова, 2[illegible]. ред. газ.
„БАШКУРТСТАН ЙӘШТӘРЕ"

باشقۆرتۆستان یەشتەرێ
Başqortostan jaştəre

1929 نسێ یل
9 فێۋرال شەمبی
№ 5 (119)

باھالو حاقئ: 1 ئایعا 15 تین، 3 ئایعا 45 تین، 6 ئایعا 80 تین، یل حاقئ 1 سوم 50 تین.

مارتقا دایوش 2,000 پادپیسشیک

«باشقۆرتۆستان یەشتەرێ» گەزیتەنڭ نیرازئ فیۋرال ئایئنا 1280-گە یئتتئ. ئەگەر دە بۆتە حەبەرسەلەر، ئاۋل ئاکتیفئ هەم کامسامولدار بر قودرەتلەما مارت باشئنا شیکەل 2,000-گە یئتەسەک.

یەگئذ! تاعئلا ئەمراق گەزیت ئاراتو ئئشئنە!!

کامسامول ئۆرازای پاحوتئنا!

قاتناشماعان بر گنە یەش بوونا قالماسن.

Avьl xuzalьqьnьŋ urazajlьqьn kytəry turahьnda kamsamuldьŋ paxutь iqlan itelde. Bьl paxut yđeneŋ jəkmətkehe itep jadqь səsev kampanjahьna bəjdəleşte bulqan bətə eş tarmaqtarьn esenə ala,

Uđqan jьldarda kalxuzdar ojoştrьv, ere səvit xuzalьqtarь teđev, səsev majđanьn arttьrьv kevek məhim eştər kampanjanьŋ tep eş nigeđđərə itep alьnhala, bьl təŋgəldə kamsamuldьŋ eşməkərlege tik qajhь ber ojoşmalarđa, şulajuq farmalni kampanja itep qatnaşьv julь menən genə udqarьlqajnь.

Bьl paxut yđeneŋ tep burьstarьnan itep avьl xuzalьqьnьŋ eşləp sьqarьvsьlьqьn kytərey, kəlliktif xuzalьqtar ojoştьrьv eşen kənkritləşterey ere səvit xuzalьqtarь teđev eşen kesəjtev, səsev majđanьn dəjəm xuzalьq tarmaqtarьnda 10 pratsintqa arttьrьrqa tigən xəkəmət saralarьn ytəvđə qьrqьv saralar kyrev jaqşь surtlь orloq səsev eşen kesəjtev, krəstejən qulьndaqь orloqtьŋ bətəhendə tađartqьs maşinalar aşa ytkərep səsevđe tə'min itev həm başqalarđьla.

Hanalqan eştərđe bojomqa aşrьvđa sinfi juldь nьq haqlavđь tə'min itevđə, bətə kamsamul jəməqətselege, avldьŋ jəməqətsel aktif eləşe, yđen javaplь hanarqa tejeş, həm oşo tirəgə bətə batrak jarlь həm urta xəlde krəstejən jalpьhьn tuplap əndəv eşen julqa halьp, dəjəm eşsən jalpьhьoşoeşkəanlaqan erəvştəqat naştьrьvđь t'əm initərgə kərək.

Səsev kampanjahьna xəđerlek başlanьv menən kamsamuldar bətə jəştərđen midgelde eşlənə torqandarьn ajrьm julь menən eşkə kreşergə tejeştər.

Kampanja ytkərev planьnьŋ brense nəvbəttə torqan məs'ləhe. Jaqşь surtlь orloq bulьndьrьvđa sara kyrev, krəstejən qulьndaqь bergenə bot orloqta tađartьv maşiualarьnan ytkərelməj qalmavđь tə'min itev əsən qerqьv saralar kyrev bulqan qəđər tađartqьstarđь eşkə quşьv alarđь tulьhь menən eşlətevgə begəndən saralar kyrev planlaştьrьv kərək.

Səsev kanpanjahьnda bojomlaştьrьqa tejeş bulqan məhim mьs'ələlərđən beravhe,igende kantrak tatseja jađьşьv julь menən səsevđər.

Partьjanьŋ 15-nse esjьzь bьl məş'ələ xaqьnda: „jalpьnь kapiratsejalaştьrьv eşendə iŋ jeŋel jul kantьraktatseja" tigəjne, Həm kantьraktatsija eşen julqa halьvdь bətə ojoşmalarqa jəkmətte.

Timək kamsamuldьŋ urazaj paxutьn kantьraktatsьja məs'ələhendə ajrьvsa nьq bəjle bulqantultьrьvlьqtan, bьl turala xəkematebeđđeh hьđьlqan pьlanьn đa qьrqьv saralar kyrevgə kərək bulьr.

Qьđqahь paxut tulь ytləhən esen bətə məmkindektərđən fajđalanьrqa, bətə avl aktifьn, batrak-jarlьlarьn tuplarqa eşkə tartьrqa kərək.

Bətə jəştər kamsamulđьŋ urazaj paxutьn uđqarьvđa jarđamqa.

مەکتەب تیکشەرلەی.

نیر کوتسکی: بارلق یەمەعەت ئئشلەرئنڭ قاتناشلعئ ئمنەن مەکتەبەرگە تیکشرو ئوتکرلدئ. هۆکۆمەتلە تەربیەوئ ئئشتەردڭ یۆمشاق بارعانلعئ، ئوقوسئ یەش ئوتئودەر ئاراهئنداء یەشرن ئوەشتە یلسینیستەلەر، ئوکئرەگئ ئابرم ژورناللار یەشەب کیلگەنلگئ بئلندئ.

ئوقوسئ یەشتەر ئاراهئندا روح تۆشۆنکئنلک، بل ئشکە نقلاب ئیمنیبار بیرمەوئەرئ کورئلدئ.

* * *

ماکیلوف. یەارسوکسکئ بالالار کالونییاهئندا بالالارعا ئیشلئ تەربیە ئئشئنڭ ئاسار بولعانلعئ هیئلدئ. بالالاردئ هوعو، ئاس ،ئۆنو، کالونییا یۆرتن یئلتماو وە باشقالار. شول ئارقالا بالالاردڭ کوبئهئ ئاورب باشقالارئ کالونییانان قاسب یۆتکەندەر. تیکشرو هۆدوەتەعئنە: تەربیەسئلەردئ ئورئندارئنان ئالئبە ئئشتەرن سوتقا بیرئلەسەک.

* * *

کئیف. ئاوئل هۆژالعئنڭ ئۆلکە تەژربیە ئسنانساعئنڭ مەعلومەتئنە قاراعاندا، کۆزدگئ ئاشلقتئڭ یێک یاقشئ بولوۋئ بر ئۆرلۆلە ئورقس بولعئئ بئلئندئ.

کۆزدگئ ئاشلقتئ یاقشرتو بولعئندا تەژربیەئڭ 100 پراسینت هۆدۆمتە بیروۋئ بار.

کۆزدگۆ هاوانڭ یاقشئ بولووئ، شولایوق بیيامئ قارئڭ ئارمال برحەلدە ئۆشۆۋئنەن: کۆزدگئ ئاشلق هەم یادمئ ئاشلئقئڭ یاقشئ ئوکئشلئ بولاسائ مۆبادئ.

حارکف. ئوکراینادا ئاوئل حۆژالئعئن کوتەرو ماقساتئ ئمنەن، بارش باشلاناساق.

بارشئا، یئر ئۆئو ئوبشستۆالارئ، کالیکتیفتار هەم مەحسوس ئاوئل حۆژالئعئ سەنەعەت کەپیرەتیفتارئ قاتناشسئلئ ئیئەلەر.

ئارکازیم ئارافئنان هەر بر ئوکروکڭ 5 بولئڭ: بولەکتەردڭ 1 ەمئ 2,000 هومئلق 2 ەمئ 1,500 هوم هەم ئیکئئ 1000 رەومئلق.

سیت ئێلدەردە

Lundьnqa eşheddər paxutь.

23 nse qinvarda Glazgu [Şatlandьja] qalahьnan eşheddərđen beren se ətrəte Londunqa paxutqa sьqtь. Paxutta tav eşselərə, kəmə eşləv eşselərə həm başqalar qatьşalar. Bьl ətrətta eşheddər qudqalьşь jetəksehe ib. Xol ganningtan kamadahь astьnda. [HYRƏTTƏ: Şatlandьja ətrəte paxutqa sьqa. Plakatta: „Şatlandьjanьŋ eşhed tav eşselərə". „Bedgə eş jaki tulь tə'min itelev".

س. س. س. ر. ئەنگلیا لاتۋییا.

ئەنگلیانڭ «دەیلی ئیکسپرێس» تیگەن گەزیتەهئ:

— ئەنگلیانڭ کیلەسەکتە مایلانئاساق هۆکۆمەتئ س. س. س. ر. ئمنەن مۆنەسەبەت باشلایاساق. یل ئشکە مەژبۆرئ باروعا قاراعاندا، کانسیرۋاتزلار (قارا گورۆهتار) دڭ حەدەرتوک س. س. س. ر. ئمنەن کیلئشۆدەرئ کەرەک تیب یاذا.

لاتۋییانڭ «سوتسییال دیماکرات» تیگەن گەزیتەهئ لیتۋینڭ تەقدیمئ تورئندا یاذعان مەقالەهئندە: «پولشە هۆکۆمەتئ سەۋیتتەرگە قارشئ پولشە ـ رومینییە ـ ئیستونییە ـ لاتۋییە برلگئ ئۆذەرگە ماتاشا. بئ مئگا بارمایسا، لیتۋینئڭ پراتاکولئنا پولشەئەن باشقاعئنا قول قویارعا تئیش.» تیب یاذا.

پولشە ئوکرینەهئندا کرەشتئیەن سئوالشتارئ.

ۋارشاو، 1 نسئ فیۋرال. کۆنباتئش ئوکرایناداعئ کرەشتیەنەردڭ پالیتسییە ئمنەن بەرلەشتەرئ کۆنەمەن، کۆن یئشابارا.

کوپەن ئوکلگئنە باراچیچاغا بەرئلڭ شو بولعان مەلدە پالیتسییە ئارافئنان 4 کرەشتئیەن ئۆلترئلگەن.

پولشە لیتۋانی باشئب ئالرعا یینا.

کوۋنا، 31 عینوار. لیتۋانڭ بارئم رەسمئ گەزیتئ «لیتوۋیس ئایداس» پولشە لیگییونلارئنڭ (فاشیس ئەترەتتەرئ) 1928 نسئ یلدئڭ 10-13 ئاۋء-تارئندا بولیب ئوتکەن یەشرن کەنفیرینسییەلەرئنڭ پراتاکولدارن باسئب ئاراتئ.

مئندا پولشەنڭ پراگرامئ 1872 نسئ یلعئ سیکئنەردئ قایتارو تیکەنلگئ، س. س. س. ر ئمنەن کۆرەش ئۆسۆن رومینییە هەم بالتئق بویئ ئیلەرن برلەشترو کەرەکلگئ کورهەتئلە.

پراگرامدا ۋیلنا مەسەلەهئ شونڭ ئمنەن برگە، لیتۋانئ فیۋرال کۆسۆ ئمنەن پولشەگە قوشو مەسەلەهئ دە بار.

سەۋیتتەر سایوزئندا.

* * *

حارکف. حەذرگئ کۆئدە حارکئفتا بارلق بالالاردڭ (8-12 یەش ئاراهئندا) 93% ئئ مەکتەب سئتەرئنە ئلقئرئلعان، ئۆڭ ذور یئئشئەلکتەردەن. مەکتەب بینالەرئنڭ بولماوئ، بولعان مەکتەپتەردڭ ئیقتیسادئ یاقئان، وە باشقا ئوقو ئسبابتارئ ئمنەن ئیئمشلئ ئەرەشتە ئەئمین ئیئلمەوئ.

یئل ئەمەلەر ئەربییە ئئشتەرئنڭ پلان ئمنەن ئالئب بارئلوئنا قاماساولق ئیئەلەر. بالالار ئاراهئندا 55% ـ ئاماهئ ئوییرو کولوز ئمنەن ئاورو، بولعانلعئ یئلئنە.

لینیگراتتا قایعئ میتینگئهئ:

1905 نسئ یئل «9 عینوار» قانلئ یەکشەمبئ کۆئنۆ ئایقانئ ئمنەن یرئیبراوینسکئ قەبەرلگئندە لینیگرات ئئسئلەرئنڭ قایعئ میتینگئهئ یاهالدئ.

ئوعاندار قەبرئنە قاراب یێک کوب ئئسسئلەر ئۆذ زاۋئتارئنان، گروپپالار قئئل ئلاکتار کوتەرب سئقتئلار. قایعئ میتینگئن لینیگرات سوۋیتئنڭ ئورئنباسارئ ئیئتش کاندراتییف ئاستئ.

9 نسئ عینوار ئوراهئندا ئیئکە ئالو ئەڭگەلەئە یێک کوب ئئسسئلەر هـ ئۆذ ئالب مۆیلەئئلەر.

حەبەرسئلەر توگەرەگئ ئورئندا ـ ئوقئوسئ ـ یاذوسئلار یئیلشئ.

کوبەن ئوکل بۆتە سایوز کولەمەندەگئ ئئسئ، ئاوئل حەبەرسئلەرئنڭ 4 نسئ کەڭەشمەهئ بولئب، کیلەسەک ئشکە یوللار بئئب قالدئردئ.

کەڭەشمە، ئەلا سافلئ یەشەب کیلگەن حەبەرسئلەر توگەرەکتەرئنڭ پراکتیکالا ئارقئ قایدا بیرەگەنلگئن کورهەتب، ئانئ گەزیتە ئوقوسئ هەم ئاکئا یاذوسئلار یئیلشئ ئمنەن ئاالشترعا قەرار بیردئ. یئنان هولڭ حەبەرسئلئک ئئندەگئ مەسەلەلەر ئوقوسئ ـ یاذوسئلار یئیلشئندا ئیکشرئلب حەل قئلئنا. یئل یئیلشئنا ئسئنا گەزیتەئڭ ریدکالليگیيەهئ یئیلشئارن یئیناب ئاندا کەرەکلئ مەسەلەلەردئ ئیکشرتە.

ئشئڭ یۆلای قویئلئئ، توگەرەکتەر یئلەن ئئس ئیتوگە قاراعاندا قاینالئ. سۆزئکئ توگەرەکتەر ئمنا ساقئلئ قاعئیداعئئا یەشەب کیلئشئلەر. ئسئنا گەزیتەمن یاقئشونو، ئو یا یاڭئ یاذوسئلار کادرن تابودا ئارتق قایدالئ ئئشتەر کورهەتە ئالماتئلار. ریدکالليگییەنئڭ ئوقوسئ یاذوسئلار قارشئندا قئدەرئ ئارتق بولمانئ. ئەگەر دە ریدکالليگییە ئوقوسئ ـ یاذوسئلار یئیلشئندا هایلانعان، ئسئنە گەزیتەهئ یئل کیلڭ ئەرەشتە یاحالعان یئیلشئارذا تیکشرئلەهە، ئەلبەتتە ئانڭ ماسسا قارشئندا قئدەرئلە ئارتاساق. ئوکئشلئ ئئس ئالب بارئلاساق.

شونڭ ئمنەن برگە، کەڭەشمە، ئسئنا گەزیتەرئئە پارتییا، پرافسایوز ئۆیۆشمالارئ ئاراهئنان یئدکەمکلئ کۆسەترگە، مائدئ یاردامئە بولورعا تئیشلکتئ ئەیئتئ. ئوبەنگئ پالیتپراسۋیت، پرافسایوز ئورگەندارئ ئسئنا گەزیتەرئ ئۆسۆن ئابرم ئوئد بولندررعا ئالار ئۆذلەرئنڭ ئسئنالارئنا مۆئڭ ئۆسۆن ئاقالار یئیەرودئ ئیندررگە تئیش ئیئئ.

شئقامئ کیلەسەکتە پارتییا هەم پرافسایوز ئۆیۆشمالارئ یاردامگە کیلرگە، حەبەرسئلەر ئاراهئندا ماسساوائ ئئشئئ کۆسەیترگە تئیش. یئل یئر.

ئیکئنسئەن حەبەرسئلەر توگەرەگئ ئیکەن ئیئمەئ یۆترب، ئوقوسئ ـ یاذوسئلار یئیلشئ ئمنەن ئئس ئیتەرگە کەرەک. شول شول واقئتاعئنا یئذڭ ئئس ئوکئش ئمنەن ئەئمین ئیئلەسەک.

یلوکئنسکی.

BAŞQORTOSTAN jƏŞTƏRE

ırgьn V. L. K. S. M. Abqum
atnaqa ber tadьr sьqa
torqan gəzit.

Ədris Ɵfə Zinsuf uramь 26.

Jadьlu xaqь

Jьlqa	1 hum 50 tin
6 ajqa	80 tin
3 ajqa	45 tin
1 ajqa	15 tin

29 nse jьl — 30 nse Ƣinvar şərşəmbe — № (118) 4

کەڭەشمە ریداکسیە ئشندە تۆبەندەگی ئوگلەشوۋلەر بولوون. هنذب ئوتە.

1 Huŋqь midgelelərđə ike gəzitteŋ mendərəzə həm sifat jaqь aqşьrqanьlьq hidelə.

2 - Gəzitələrđŋ tirazь arta.

3 - Gəzitələrđə mədani Riva- ytsejə həm bьl julda jeştər ja- pьhьnьŋ bьrsь turьhьdaqь məs'ələlərgə kiŋ urьn birelgən.

4 - Kamsamuldьŋ betə sajuz ьđəm paxutь məs'ələhe hər ike ezittərđeŋ eravestə jaqtьrtьldь əm jaqtьrtьla.

5 - Kamsamuldьŋ esjəz hamkafirinsejə şulajuq plinum qarardarь, tybən jəcəjkələr hem aktif kamsamuldar eşendə quldanma bulьrlьq matirjaldarqa hər ike gəzittə kiŋ urьn birelə.

6 - Hər ike gəzittə jaŋь əlepte rigylər birep barьlə huŋqь midgeldə ul bylek kiŋəjə başlanь.

7 - Parteja həm xekymət tarafьnan ytkərelgən səjəsi-xuzalьq kampanjalarqa taqəlləqlь, tybən kamsamul esen mehim bulqan məs'ələlərgə kiŋgenə urьn birelə başlanь (səvit hajləvdarь, ikmək əderləu həm başdalar).

کیگەشمە ریداکسیە ئشندە توبەندەگی یەشۋەلکەلەر بار لغمن کورهەتە.

1 Yrьnlardaqь partьja hem kamsamul ojoşmalarьnьŋgəzittərĥe qşьrtu julьndaqь qatnaşlьqarь jomoşaq. (gəzittərđeŋ mendərəzələren kytəry. mətpuqat əklđərenəŋ eştəren julqa halu əbərsələrđə ojoştoru. gəzitələre taratu, urьn turьnda matьraldarn kydəren həm başqalar).

2 - Bigerəktə Başqurtostandьŋ rta ugu jorttarьndaqь uqusьlar alpqhь gəzitələrđen mendərəzə əm sifattarьn kytəryđə. həm ike əzitəne kiŋ uqusьlar jalpьhь rahьna taratu eştərenən sittə oralar. Kamsamul jəcəjkələre bьl rala eşləməjđər.

3- Hər ike gəzittə urьndaqь amsamul ojoşmalarьnda bulqan ər tərle eş təzribələrenə, ber joşmala bulqan təzribəl rđe, baqa ojoşmalarqa biry-kysərye as,ələlərenə, jetərlek urьn birlməgen.

4 Jəş xəbərselər qudqalьşьn janlandьru alar me·ən bəjləneş totu həm jetəkselk eşe jomşaq.

5 - Gəzitələrđeŋ xəbərse həm uqusьlar jalpьhь men·n, Ridaksejə nьŋ elemtəhe jomşaq.

6 - Gazitələrđe jaqşьrtu eşendə elkə kyləmendəge javaplь esselər-kammunistardьŋ qatnaşlьqь bətenləj jьq dərəzehəndə. şulajuq ydəktə bulqan təzribəle kestər(qart jədusьlar gəzittərgə qatnəşmajdar. Bьl julda Ridaksejə həm aqkamul tarafьnan ber tərđelə sara kyrelməgən.

7 - Gəzitələrđeŋ ədəbi bylektəre, sifat jaqьnan aqhajdar.

8- Ƣəzitələrđeŋ qajhь der handarь vaqьtьnan huŋqa qalьp sьqv jeteşhedlektərə bar.

9- Qatьn - qьđđarđan xəbərselər jeteşteryđə saralar kyrelməgən.

10- gazittərgə jadьlqan məqələ xəbərdər tejeşte urьndar tarafьnan tikşerelməj.

ریداکسیەنڭ کیلەسەك ئشی ئۆسۆن ئنکریت تەقدیم

1- Ƣəzittərđen mendərəzə həm ikə jaqьn kytəry, hər NUMJЬN vaqьtьnda sьqaru esen nemkin bulqan saralar kyrelhen.

2- Ƣəzitələrđə kamsamul ojoşmalarьnьndəjəmeşlər·turьndaqь matirjaldardь, tulь birely menən bergə, ajrьm ojoşmalarda bulqan eş təzribələre turьnda kiŋ urьn birelhen. Ber ojoşmala bulqan eş təzribələren, ik·nse ojoşmalarqa kyseryđə hər ike gəzit - nьŋ əm elkən urьn totьhьn.

3- gəzittərgə kamsamuldьŋ uarnьi burstarьnan hanalqan; ьi xuzalьqьn tedy, arь kəllik-tiləştery eşendə qatnaşьn tə'min erlek, jəcəjkələrđə jaŋь eş mið, sistimalarьna kysy turalanda matirjaldar biry eşen kləttergə kərək.

4- Xəbərse həm gəzittərđe uqulər menən Ridaksejə arahьndaь elemtə janlandьrьlhьn. Rigyr (3 aj hajьn) kiŋəşmə həm anfirensejələr udqarьrqa, alarkn ken tartiptərenə jəştər-kamsuldar tormoşьnda elkən urьn ian - alar qьđьqhьnьrlьq məslər qujьp tikşery (16- nsь ber kəŋəşməhe) praktikahьn am itterergə kərək.

- Jəş xəbərselər qudqalьşьn ndandьru, alar menən ridaksejə rafьnan bulьrqa tejeş elemtə m jetəkselək eşen kəsəjty julьnda məmkin bulqan saralardь kyrerqə kər k.

6- gəzitələrđeŋ eşləren-mendərəzələren jaqşьrtu eşenə, urta məktəptərđə bulqan uqusьlar jalpьhьn tulьhь menən ьlьqtьrьrqa kərak.

Alar arahьnda, hər ike gəzitəne taratu julьnda məktəptər ergəhendə bulqan kamsamul jəcəjkələre tejeşle saralar kyrergə tejeştər.

Kəŋəşmə „Başqortostanjəştəre həm jəşjuqsь!" gəzittərenə padpiscik bulmaqan anь uqьmaqan bergenələ uqusь - ьstudint juq!" tigən luzьnqanь taşlap, ul luzьnqanь tulьhь menən ytəv eşenə kantryllьqtь - kamsamul jəcəjkələre həm məktəp uqusьlar kamitəttərenə tapşьra. Bьl luzьnqa bujьnsa gəzittər bittərendə saqьru eşten julqa halьrqa.

7 - Gəzittərđe janlandьru eşenə elkə kyləmendə eşləuse javablь eşselər kammunistardь jəlp itue, alardь turьnanturь qatnaştьrerqa. bьl julda abkum partəjənьŋ mətbuqat byleksəhe aşa kənkrit saralar kyrergə.

8 - Şulajuq qalalar bulqan dur təzribələ ədəbi keslərđe gəzitələrđə jaqьndan qatnaştьru sarahьn kyrergə.

9 - Gəzitelərđe ədəbi bittərđe birep barudь rigylərləştereu menən bergə, ədəbi matirjaldarđьŋ (sıqьr, xikəjə) sifattarь jaqşь buluqaajrьusaiqtibar tell u.Xikajeər birgəndə xəđergə tormoş şartlarьnan alьnqan, jəştər jalpьhьn tərbejələvdə dur əhmejjəte bulqan nəmələr birə barьrqa kərək

10 - Yrьndada bulqan parteja kamsamul jeməgətselegneŋ gəzittərgəbulqan ıqtibardarьn-pratik eşteren kəsəjty julьnda kankrit saralar kyrelhen.

11 - Uqьu jorttarьnan kanikylqa taralusь-qaj tevsь uqьvsьlar, sənəqətteŋ kəndəlek eşendə qathesu menən avьl həm bergə. „Baş jəştəren həm" jəşjuqsьl, gəzittəren kiŋ qatlam eşsə həm avьl jeşt·re arahьnda taratu julьnda kənkrit sarlar kyrergə, aktij qatnaşьrqa tejeşt·r.

12 - Qьđđarđan Xəbərselər jetesureu turahьnda saralar kyrergə, qatьn-pьđdar tormoşьnan xəbər. maqalələr birə barьrqa.

13 - Hər ike gəzittə jaŋь imləgə kysev saralarь kyrelhen. Jaŋalep byləgə jaqşь eşləp birelhen. h·m ul bylək· kiŋəjelhen.

14 - Başburtostan j·ştəre„ gəzit·hen 12 kigelgə (şiref) kysərev turahьnda məs'ələ qudqatьrqa vapьt.

15 - Məmkin bulqanda gəzitələr aşa ankitalar birep, gəzitələrđen jeteşhedlektərə turahьnda fikrdər alьnhьn.

Kəŋəşmə kanikulaqa qajtusь hər der uqьusьqa əđtigəndə 5 danə padpiska tabьp kiləregə tejeş tigən qarardь sьqarьp-unьŋ ytəleuen hər ber bajusь uqьusьnan talap itərge.

Tьn avьlda.

Ujđar ujđatalar tərən ujđar
- qart avьldьŋ qəmər iteve.
Kypte kyrgən, ujqa sumqan
qart avьldьŋ tьnlьq uramь.
Ɵj baştarь, haraj tybələre
halam kiđəktərn, qultьq ađqa
qьđьp
əkerem ergən jelgə hikrenə
Avđьn asqan qart merjələr:
- Kykkə qarap tetən təkerə.
Merjələrđən atqan esqen uqtar
Kykkə qarrp jьldam esalar,
Qart avldьŋ vram bujlatьp
Alьђtarqa barьp teşələr.
Uram tьnlьq hərə!!
Avl tьnqan ujqa tabьnqan
Şav - şov betkən şьqhьđ tormoş
filtələrgə uttar qabьnqan.
Jьlt, jьlt janqan jьltьr şəmdŋ
Şəvləlare nurdar hibələr.
Ber səqəttən tormoş başqara
Jьltьr şəmdər berəm hynələr.
Tərən ujqa sumqan avl eđten,
Bertək qarđar jaъьp sьbarlaj.
Tən jeldəre saba uram bujlap
Asьv qatьş ilap azarlap.
Qaraŋqь tən, bələkəj e; esendə
Qlt itk n juq iendə tereŋ n.
Ɵj xuzahь, təmle ujqa qatьp,
Qьptьr luŋqa ььqlap uranqan
Uram tьnlьq hərə!!
Avl tьnqan ujqa tabьnqan.
Qlt itkən juq, tьnlьq xekem
hərə
Tən qaraŋqьlьqьna uranqan.

M. Tazi

K. J. M. baqsahь.

Begən jaqьn kyrgən ber duđtьŋ
Jadqan xatьn aldьm·
xatьnda
Ođaq həjləj kamsamuldar tedə
gən
Hədemtələ baqsa xaqьnda
„- Jptəş!
Yđ nda dar inen, jəşel jadda
Kuluptaqь kiske jьjlьşta
Hyđ əsqəjnь battal
-„Bədden"K. I, M. le ojoşma.
Moŋa qədər avьl esen
Matur yrnək fajđa bircrlek.
Eşlər eşləməne tejerlek.
Şunьn esen jađđan fajđalanьp
Bujьl yrnək baqsa qorajьq
Eştə hən joldarь qullanьp
Avьlsьdqa elgo bulajьq...
Tigьjnebit şunda ber tavьştan
„Yaharqa" tip qarar taşlanьq.
Həm də
Jirtəhe yk ber qailə hьmaq
Kyməkləşep eşkə baştanьq.
Jerdə jaqşь itep jomoşartьp.
Bergə-bergə tytəl kytərdek.
Orloqtardь hibtek, kertələnek
Jьjьlьştьŋ hyden vtənek.
Qajberəvdər beddeŋ 'ьl eşte
Fşheđlektən hanap jerenelər.
Qajqerəvđər, tavьq,qəđđərəsəu
Eştap bulьr təjəp keldelər.
Bed „ kelhendar!" tinek, uqa
qarap
Tuqьratmanьq tьvqan eştərĥe.
Midgelendə utap, kymə kildek,
Birə kildek kərək kestərđe.
Eştər menən bergə, jəjge kendər
Hiđelməjsə artqa yttelər.
- Vət ismaham!
tejep baqsabьddь
Maqtap kitte bik kyp keşelər
Bojoranьŋ eşkə saqьrьp
Jadqan beldermahe qaqьlqas.
Jьjьldьq ta jəjge jemeştərđe
Jьjoap aldьq ber keh barьnda
Xəđer rəxət malaj,şunьŋ menən
Kyreşəavьldan ođta urьđtan.
Nrta barmaq hьmaq şaqьrap
torqan
Səxnə eşləttek jaŋь kəjupħn
Ranijo əldьq, jьraqtarđan
Kendə daklat, kansirt totabьđ
Diđtə jarьm gəzit zurnal kilə
Donja xəlen beleb torabьđ.

X. N

یەڵڵ مۆیۆشتە سیت ئیلیمینتتەر.

بۆلدۆك گەزیتەلەردە، میدتینجینکوم
ها ئوقوسی «قارا پەلانذى» کشیلەر
تورامندا بیك کوپ یادلا کیلە ئیندى.
لەکین تیخنیکومداغی کامساول، پراف-
سابوز، مەکتەپ ئیدارەلەرنڭ «بارماق
ئوتە» - «تنس، تون» منن قاراوداری
سەبەبی هیت ئیلیمینت بالالاری یەڵی
ئۆیابان هالقلارغا سئعارئلعانداری یوق
ئەلی. بۆ تاغنلا یەڵی ئویاغا سوغان
«ئیلیمینت» تەر تورامندا ئیشمکلك
بیرو منن برگە ئالارغا نیسبەت ئلیشنی
سارالاردی کوروودی هەم تەتبرەمنن
ئیدارەگە بلدرودى مەکتەپندەگی کامسا-
مول هەم پرافسابوز ئۆیۆشمامننا یۆکمە-
تیەلر. 1. زاکیرۆوا سارا - تلککی ذور
ماتوسی قلذى. II نسی یل ئوقی.
2. ئیسحاق ئەحمت - بەلەبەی ك.
موسا ئاوللنك موللا بالاهی. ئاتامنان
بالعان ئاکتا مەنکنە ئابرئلمان.
3. ئیشبولاتئۆا جەمیلە - موللا
قلذى ئستیپیندییە ئالئپ یاتا.
4. وافینا راوزا - کولاك قئذى.
ئشمسی قذی تیگەن بالعان ئانئما منن
ئوقئپ، ئستیپیندییە ئالپ یاتا.
5. ینیکیئوا رەئیسە - قارەالی
دەۆرمنی، کولاك قئذن.
6. واحیتئوا هاجەر - موللا قئذی.
بالعان ئابرئلشو ئاکتامی منن ئالداشپ
ئوقی. 7. بیکموحامەتۆوا یامال - کولاك
- کونتر قئذى.
تیحنیکوم ئیدارەهی، کامسامول
بەجەیکەهی، پرافکوم، مۆبا مذکە بەلەک-
کنە ئیشمئلك، رەحیم ئینب - ئۆلار ذئك
سئعارئلرداری تورامندا، ذور ئیشمئلك
ئوذذئگف- بۆ کۆئەئیف هەم تالاپ ئیتەبذ.

کما سا

Врид. редактор: И. Даудов. — واقلی ریداکتور: ئیسحاق داود

ۋ.ل.ك.س.م.دك باشقۇرتستان ئۆلکە کەمیتەتی
ئورگنى.

«باشقورتستان یەشتەرى»

گەزیتنە 1929 - یل ئۆسۆن پادپیسکە ئالو بارا.

کامسامولدك کۆندەلك ئشندە یولباشچی ماتیریالدار بیرب، ئشچی هەم کرەشتیەن یەشتەرنڭ سەیەسی - ئیژتیماغی هەم مەدەنی هۆراودارن ئوتەو منن برگە «باشقورتستان یەشتەرى» گەزیتنە ئای ساین ئەدەبیات بیتی بیرئلب بارئلا.

بۆتە ئشچی - کرەشتیەن یەشتەرى - کامسامولدار «باشقورتوستان یەشتەرى» گەزیتنە یازئلرغا تیش.

یازئلو حاقی ئوسئلئ.

بر یئلغا ... 1 هوم 50 تین	3 ئایغا ... 45 تین
6- ئایغا ... — 80 تین	1 ئایغا ... 15 تین

ریداکسیانڭ ئادریسی:
Г. Уфа ул. Зенцова № 26 ред. газ. «Башкирдстан Яшляри»

Уфа. Типо литография „Окт. Нат," Башлавлит № 92

ياذعى سەسو كامپانياهنا ئەذرلكتى ئنقلاب باشلارعا واقت.

باشقۇرتۇستان دومەلندە 28 - يلعى سو كامپانيامى قايهى بر كانتوندارذا ئاينڭ 15تەرندەگنە باشلاندى. ئۇلارعاتقان ئاول حوژالعى سانتسياليزم يگندە ياكتا ئۇذو تەگگەلندە كالحوذ ئۆزۈشنوو، ساحەرذدار قرذو هەم سەسو تتارن ئارتترو هتماق حەتهەذ ئۆلگەشو تلەى ئالدى.

لەكين سەسو كامپانياهنا ئەذرلك مولڭ باشلاو، ئاولدڭ تۆپ باليهى ارلى هەم ئورتا حەللەردى ئۆيۆژترو، ئولارعا كامپانيانڭ ئەهمييەتن ئۆيۆشقان حوژالقتار ئۆذو ئشتڭ ئۆتقان ئاڭداتو (ئۆشۆنذرو - ئۆذنذو) تڭ ياليى تۆت ئالب بذنە ئالماوى قايهى بر كەمچلكتەردە بولدى. پارتيا هەم حۆكومەتتڭ سەسو كيگەيتو، يارلى، باتراك ئارذى مەنەن كالحوذدارعا ئۆلەشترو، ئورتا حەللەرذى ئۆيۆشقان حوژالقتارعا قرذو بلاندارذڭ (باتراك يارلى ئورتا حەللى كرەتتيەنلەرذڭ حۆكومەتتڭ سەيەسەتتە، تولى ترەوشتە قرشۆنب بذنە ئالماوذارنان فايذالانب كولاكتارذڭ قوتقى ياهاوذارى ئارقاهندا ئاورتا حەللى كرەتتيەنلەرذڭ كولاكتار ياعنا ئاوشلوذارى سەسوذەرن كەمتتوذەرى، حاتتا قايهى بر باتراك يارلىلارذڭ كالحوذدارذان سەموذارى هەم باشقالار) تولى ئوتەلمەوندە شاوقم ياهاى تۆرعان سەبەبتەردە بولدىلار.

بل كامپانيالا كامسامولدڭ ئايوم كەميتەت هەم يەچەيكەلەرنڭ بايا اقتا ئشمە كەرلنگى ذ قاشتى. لەكين كامسامولدارذڭ ئۆيۆشقان حەلدە كامپانياعا قاتناشتارن تولى رەوشتە تەئمين ئيتو، ئوعا ياليى تۆت بيرب، ئاولدڭ كيڭ قاتلام باتراك - يارلى يەشتەرن ئۆيۆشترو، ئولارذى ئۆشۆنذرو ئاشا ئۆشى ئشكە تولەهى مەنەن يەلبئيتوئشى هولپەن حاتتا قايهى بر ئەرذەرقرذندەى يوق تلەيەرذڭ ئيەى مەنا ئۆشى يوعارئلا كورهەتلگەن يەتشەلكتەرذى قذرقا بۆترو ئۆسۆن بذگە بۆگۆنذەن ياذعى سەسو كامپانياهنا حەذرلك ئشن باشلارعا، كەنكريت رەوشتە پلاندار ذەب ئشكە ئۆتونرعا واقت.

ياذعى سەسو ئوگەتى 10 پر. قا ئارتترعا تنيش.

حەذرگى كۆندە باشقۇرتۇستان دەوەلندە ئورندارذا 309 ئۆرلۆق تاذارتقس «ساراتوۋوقكا» 711 ترير بار. بذلار ئۆذتەمونذە فيۋرال باشڭنا 60 تاذارتقس هەم 128 ترير كيلەسەك. يذيلعى سەسو پذلانى بوينسا هەر بر تاذارتقس ئذ تيگەذذە 500 سيتنير، ترير 850 سيتنير ئۆرلۆق تاذا ترعا تيش. شولاي ئيتب ياذعى سەسوگە 840 مڭ سيتنير ئۆرلۆق تاذارتقلاساق. بذ هان يارلى سەسەلەسەك ئۆرلۆقتڭ 48 پراسينتن تەشكيل ئيتە. ئەگەرذە تاذارتو ماشنالارن بوشقا قويماى، واقتنذى بولب ئشلەتە بلگەنذە تاعظلا كوبوڭ ئۆرلۆق ئارتساق.

ئيمەك ئۆراۋاينى كوتەروذە ياقشى سورت ئۆرلۆقتار بولذرو ئشى نى تيكلم ئۆلكەن ئورن ئۆتقان شيكللى ئۆرلۆقتى تاذارتب سەسوذە ئۆلكەن فايذا بيرەتۆرعان نەمە. مەذەلەن: ئۆرلۆقنى تاذارتب سەسكەندە ئيگنذەى سوب باشماى، ئيگن تاذا بولعان هاين ئانڭ ئۆنتشى ياقشى بولا هەم باشى ئۆشلى بولا.

شونڭ ئۆسۆن، سەسو كامپانياهنا ئەذرلك ئشن ئالب بارعان واقتتا ئۆرلۆق تاذارتو ئشنە ئايروسا ئيهتيباه ئيتە. ماشينالار قوكوگەن قذر ئۆيۆشقان هەر ئايرم كرەتتيەن حوژالقتارنڭ سەسو ئۆرلۆقتارن تولوى مەنەن سەسوذى تەئمين ئيتەرگە كەرەك.

قذقامى ئاولدڭ ئشسەن يالپمنڭ ئۆيۆشوون برذە مذنگن تەئمين ئيتو ئاشا حوژالقتارذڭ كيگانت ئاذماار مەنەن ئالعا باروونا ئاياق هالوسى كولاكتارعا قاتى تابور بيررگە كەرەك. ئي. د.

ياذعى سەسو گامپانياهنا حەذرلك مەلنە.

كامسامول پارتيا بذنە كسئلنگى ئاتت حۆكومەتيذنڭ جۆيم سەسو مايذانن ئارتترعا تگەن پلانن ئۆتەوذە قوسارالار كورر ئونى بويۆمدا ئرو تەگگەلندەگى حەذرلك ئشن تولى بذنە تەئمين ئيتەرگە تيش.

كامسامول ئاولدڭ باتراك، يارلى يال 100 پراسينتى مەنەن كالحوذعا ئۆيۆ ساحوذدار ئۆذو ئشنە ئۆلەشترو، ئورتا حەللى كرەتتيەنلەرذڭ ئۆشۆ تواى قاتناشلعن بولذرو ئورالارندا ئلى ئشن ئالب بارعا تيش.

كامسامول سەسو مايذاندارن كيڭەيتو حالقتڭ قولذاعى ئۆرلۆقتارذڭ تولى رەوشتەسەسئلوون تەئمين ئيتوذە ئنقلاى رەوشتە ئۆتەمو ئشن ئالب بارعا تيش. ئۆرلۆقتارى بوتماعان يارلى حوژالقتارعا كوپسى ئۆرلۆق كەرەك بولاسعن حيساپقا ئالوذا ئاول شورالارنا ئنقلاى ياردامدا بولب، سەسو ئشتەرن ئورندارذاعى شارتتارعا قاراب پلانلاشترو، ئانى تولى بويۆمدا ئاشرو تورالارندا ئاكتيف قاتناشرعا تييش.

* * *

ئيگن ئەذرلەو ئشڭ هولپەنەيە

كامسامول ئشمە كەرلنگىن ئارتتر!

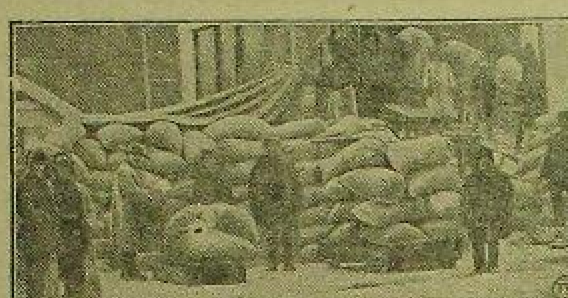

حۆكومەتكە ئيگن ئەذرلەو كللەتتە.

جۆيم ۋزئلشڭ يەمنى حەنەعەتتى هەم ئاول حوژالعن كوتەرو، ئالارذڭ پراحوكسەيەلەرن ياقشرتو ئيگن ئەذرلەوگە بەيلەنگەن. ئوذعان يل يذ ئيگن ئەذرلەوذى كۆسەيتوذە تۆرلى سارالار كورذڭ. شول كورئلگەن سارالارذڭ نەتيجەلەرى ئارقاهندا توكتەبر، سينتەبر ئايذارندا ئيگن ئەذرلەوذە قورعتا ئالعا كيتوذەرن بذ بولدى. لەكين، هوگعى واقتتاردا ئيگن ئەذرلەوذڭ يارعانهين يۆمشارعانن كورهەتەلەر. يل فاكتتار بذنڭ ئالمان پلاننى ئۆتەوذە ئنقلاب تۆتلمەيب ئشن كورونيذى تالاب ئيتەلەر.

ئەگەرذە نويەبر هەم ديكەبرذڭ ئەوگى يارتلارندا ئيگن ئەذرلەوذڭ يۆمشاروونا يول ئاسارلعن ئەذرلڭ سەبەب ئيتب كورهەتە ديكەبر عينوار ئايذارندا بر تۆرللە ئاقيكتيف سەبەبتەر كورگەذرگە مۆمكين توگل. لەكين ئيگن ئەذرلەو ئشى ئول سەبەبتەرگە بەيلەنمەگەن. هذ ذ الب قاراعذ.

عينوارذڭ 1-2-3-4نسى بيش كۆنلك تەرندە، هامانذا ئيگن ئەذرلەوذڭ كەمى باروون كونگە يەرئلە بذ سيلاذڭ 15 ئنە ئايلق پلاننڭ 50% ئوتەرگە تيش ئيكەنى بارى 37% عنا ئوتەلگەن. سينتەبرذە ئايلق پلانى 81% قا ئوكتەبرذە 129.4% قا، يللق پلان 477 % قا ئوتەلگەن ئيذى. ئەنويابرذەن ئۆلۆكەگەن ترەوشنەنارتقا سيگتنو كيتتى. مەذەلەن نويابرذە يللق پلان 75.4% قا، ئوكتەبرذە 47.8% قا، عينوارذقى ئەلى 37 % قا عنا ئۆتەلگەن. عينوارذڭ برنسى 5 كۆنى 1016.2 ذيكاتون بيرهە 3 بيش كۆنى 165 ديكاتون، 4نسى بيش كۆنى 2% قا كەمگەن باشقۇرتوستان ئۆسۆن ياكتتان ئۆتەلگەن 50 ميليون پۇت ئەذرلەرگە تيش بولووئنئلا ئۆتتەمەك 64% قاعتنا ئوتەلگەن. بذ يۆمشارا بارو يوعارئلا كورگەزلگەن سەبەبتەرگە بەيلەگەن. يل ئيگن ئەذرلەو ئاپپاراتلارنڭ ياقشرتلماعانلقتارن، ئوگابلاشترلماعانلقتارن كورهەتە.

ئيمەك كامسامولدڭ كەميتەت هەم يەچەيكەلەرى ئيگن ئەذرلەو ئشنە ياقندان قاتناشلق ئيتەرگە، ئيگن ئەذرلەو پونكتتارئنڭ يعا تيكلم بولعان يتشەلكتەرن ئۆيرەتو هەم ئولارذى بۆترو تەگگەلندە «يڭل كۆالبر» گروپپالارن ئاياقعا باتترعا هەم جۆيم كامسامول يەمەغەتچلكگن ئۆشۆ ئش تيرەهندە توپلاپ، يۆنە مۆمكيندكترذەن فايذالانو يولى مەنەن ئيگن ئەذرلەو ئشنە ياقندان قاتناشلق ئيتەرگە تلبشتەر.

بذنڭ ئۆسۆن ئاولدڭ يارلى هەم ئورتا حەللەرى ئاراهندا ئۆتذەو ئشن ئالب بارعا، قۆللق ئاپوذدار مەنەن حۆكومەتكە ئيگن ئابتترو ئشندە ياليى تۆت بيررلك ئنقلى سارالار كوررگە كەرەك. ئەگەرذە ئاولدڭ ئشسەن قاتلامنا پارتيا هەم حۆكومەتتڭ ئاول حوژالعن كوتەرو تەگگەلندەگى ئورى سەيەسەتن ئۆشۆنذرب ئالارذڭ فيكرن توپلاى ئالهاق ئەلبەتتە، كورنگەن ئيتشەلكتەرذى بۆترو هيس شيكهذ مۆمكين بولاساق.

كامسامول ئاولدڭ كولاكتارنڭ ئيگن ئەذرلەو ئشتەرنە ئاياق حالوذارئنا قۆتقلارنا «يڭل كۆالبر» ئەترەتتەرنڭ ميڭكرلنگن ئارتترو، قەيەمەتلكتەرذى ئاشو، تليشنى ئورگندارنا ئارپوليوقسييون ذەكوتسنلعن تولى قوللانو مەنەن ياواب بيررگە تيش.

باشقۇرتۇستان يەشتەرى ياواب بيرە.

ئيسكەندەروفكە.

1 بر عائيلەنەن ئيكى ئشلكلى كشى بولها شولار سەوېتكە ئاعذا بولب هايلانا ئالامى؟

بر سەوېت ساسئاهنا ئيكى بر تۆعان ياحوت بر عائيلەنەن ئيكى كشى ئاعذا بولب ئيتە ئالماى.

ئيشكەرمە: ئەگەر ئيكەهى ئيكى سەوېتكە ياحوت بر ومى ئاول سەوېتندە ئيكنسەهى يوعارى سەوېت ئورگندارئنا ولها هايلانا ئالا.

2 شيركەتكە حۆقوقهذ كشى ئاعذا بولب ئيتە ئالامى؟

حۆقوقهذ كشى بر يذگە ئاعذا بولب ئيتە ئالماى.

3 - سەوېت ئاعذاهى بولب هەم باشقا يذگە بذگە سيت ئيليمينتتەر هايلانها، ئول كەندەرذڭ ئۆتنسەن عەرينا بيرب بولامى هەم ئالار ئالار ئورندارنان سەمارئلالارمى سەوېتكە هەم باشقا حۆكومەت ئاپپاراتتارئنا هايلانو يولى مەنەن هەم باشقا يوللار مەنەن بولها لايذگە سيت ئيليمينتتەر ئينگەنن كورهەتب تيشنى ئورگندارعا بيرب بولا هەم ئول تيلشتە. ئەگەر تيكشرو ئورگندارى سەوېت زاكوننى بوينسا ئولارذى سەمارروعا تيش تابا ئيكەن ئالار سەمارئلالار.

«كيم» يايراعن كوتەرەيك.

Jьrla qala:
Hinə quşьlp avьl jьrlahьn,
Kərəş jьrьn işetep --
Kapital ile,
Əjdə xurlanhьn.
„Kim“ bajraqьn kytər,
Bejek kytər!..
Beđđeņ safqa jəştər jьjьlhьn:
Miljun—miljun jəştər
kamsamulqa;
Saf—saf bulьp alqa barajьq;
Beđđeņ ələm donja jəştərenə
„Qьđьl“ majaq bulьp kyrenhen.

S. SALIKYF.

ئيگنلەرذڭ فەن مەنەن يگەيك.

«كامسامول پراۋداهى» فەن هەم تيحنيكا كۆنۆ ئوذعارو هەم ئوعا كۆن تورامندا كيڭ قاتلام كامسا بەسەتسئلنگندە مۆرەجەعەت ئيتتى. حەذر كيڭ قاتلام ئشسەن س-س-ر. نى ئيندوستريە ئرو تورامندا بۆتە كۆستەرن ئيتكەندە بذنە فەن هەم تيحنيكا ئوذعاروذى تەئديم ئيتەبذ. كۆن دينى بايرامداردى ئالمشسى، حلەمەتتى ئازات ئيوسى م بولئب قالرعا تيش - تيلە.

بذنڭ باشقۇرتۇستان كامسامولئلا كۆننى بايرام ئيتوذە، كيڭ قاتلام تۆرەوشنا فەن هەم تيحنيكا ئۆلكەن يڭودەرن ئوزئلاشتروذا، تەرذى نەتنى مەسئەلەلەرذى كومەكگە ئلقتروذا شيتتە تۆرۆپ قاتيش، بذنى حەذر بيلئشتارذاكو ئونى ئوذعاروذا كانكريت بولدار عا تلبشبذ.

ل كۆنذى تانتشب قالايق.

بذل كۆندە بذنذڭ شاحتالاردا، فابريكتاردا تيمر بولدارندا، يافرذاردا، مەكتەب كلوپتاذا، تۆركۆن كورتنتە فەن هەم تيحنيكە موگعى مودذەرن بۆيۆمالاشترو عا بول حالوعا ئەذرلەك كورلهە، يذل بايرامدا ئۆرۋ پرابزوودستوا ئشسئلر هەم يەشتەرذڭ ئلمتە - دوئلق بايرامدا رئلا بولرعا تيش.

ئەلى بذنذڭ ئيمەر يولدا ئشلوسى يەشتەر ميذيكنەرذى يلمەى. ئينستيتوتتاعى يەشتەر پرافتيشكولانى يلمەيذەر، ئوررمانچلار، يۆرسئلار، موذيوكانتتار ئاول حوژالعى تيحنيكومى، كرەتتيەن يەشتەرى مەكتەبندە ئۆقوسى يەشتەرذى يلمەيذەر. ئە يذلار بارعلا برنسى دەولەت زاۋوتن، ئاعاس بارو، كون ئشلەو زاۋوتتارى، فانيرزاۋوتى، ئوذداعى ئشسارتتارى مەنەن تانش توگلدەر.

فەن هەم تيحنيكا كۆنۆ بذلارذڭ تانشو كۆنەرى بولهن. ئۆرلۆ پرابزۋودستوا يەشتەرى بىر-برهنە ئيكسكورسيا ياهارعا تلبشتەر.

«مەسنت» كەرەك يذگە «مەسنت».

حەذر يذنذى ساقلب تۆرعان مەدەنى يذقرتوسى ئۆيۆشمالار، شاللى يوواتنارذڭ تراكتر، ئايروپلان ماتورذارى كيگانت ئيليكتريك ماشينالارى شاولاماندا، سەوېت مەدەنيەتنى تۆم - تۆم كيناپارى، كۆتوبحانالارى، فەن يۆرتتارى مەن قوزعەرتب ئۆتكەنلە، بذنذڭ ئاولداردا يذگە يەيشكەن هالام ئەقيبالى ئۆيذەرذە كرەتتيەنلەر كوبسئلنگى كەكريەب قاتقان قزمەنە كوذئەرى قان باتقان، يەشلل ئاياقتا ئاياتعان، سينذى دۆشمان موللاعا ئيهروب بارما يذل ئشكە كم عەيبلى. داوللى كۆنەرذى يارتيانڭ يارذامسەى بولعان ئۆردينلى كامسامول يذل ئشكە هالقئن قان مەنەن قاراب قالا ئالامى هۆك؟ ئەلبيتتە قالا ئالماى! سۆڭكى يذنذە «مەسنت مەنەن سەركو هانى 1974»، ئە كلوبتار 24 كنە يۆرتۆك. ئەذە شول «مەسنت»تەرذى حالق ئۆذى مەكتەب كلوپ ياهاعاندا، ئول ئشتى قذذترو كامسامولدڭ ريۋەليوتسييون يورئسى.

فەن هەم تيحنيكا كۆنۆ مەسنتتەرذى كلوبقا، ئيلەندرو كۆنۆ، ياليى موللالار قوللئن يۆتۆنلەى تارتب ئالو كۆنۆ، ئينكئلەرذى يۆتۆنلەيگە يڭو كۆنۆ بولرعا تيش. كامسامول كەميتەتتەرى، كلوبتار، ئوقو يۆرتتارى كيڭ قاتلام ياليى قاتنشى مەنەن فەن هەم تيحنيكا كۆنۆنە فەنتى داكلادتار، ئۆيۆشترو، مەسنتتەرذى مەكتەبكە - كلوبقا ئەيلەندرو كوبك كانكريت ئش ئشلەرگە تلبشتەر. باشقا ئيبيتەشتەر تاعذلا كانكريت يورئشتار كورهەترەر ئەلى.

د. ئوسمانوف.

تاعئلا كسامولدا پارتئيايتە كسئلئگئ توراهندا

كامسامولدا پارتئيا يئتەكسئلئگئن كۆسەيئتو توراهندا مەنبوعاتتالا كوبكئنە يازئب كيلەيئز. ئولايوق پارتئيا، كامسامول كەنفيرينسيەلەرئ هەم كامسامول كەميتەتتەرئ، يەچەيكەلەرئنئڭ حيساب داكلاتتارئ بويئنسا سئعارلعان قارارداردا لا يئل توراللا كوبكئنە نەمەلەر كورب بولا. ئەگەردە كامسامول يەچەيكەسە هەم كەميتەتەرئنئڭ داكلاتتارئ بويئنسا مۆيلەگەن، ئيپتەشتەردئڭ كوركەزگەن يئتشەنلئكتەرئنە كوز عالياق ئەلبيتتە پارتئيا يئتەكسئلئگئنئڭ كيرەكلئگئ كوز ئالدئنا تاعئلا ئۆلكەنتەرەك بولب باناساق.

پارتئيا يئتەكسئلئگئن دۆيم ئالعاندا بادما ئورنەشتە بولبن، يەعنی يەيلەنئش ئورنوشئندە بولبن قەتنعەتلەنرلك كورئنە. ئە ئيندەئ ئشكە كيلگەندە، كوبكئنە ئويئشمالار كامسامول ئۆزئتئەن پارتئيا يئتەكسئلئگئ يۆمشاق تيئەر. ئالار ئۆسۆن ئوزعاندا گەزيتە بيتتەرتەگەۆدەلەتلەرلگەن فاكتتار ميثال بولا ئالالار.

نی ئۆسۆن هوڭ يدگە مۆتلاق ئۆزشئ مەسئەلەتەگەلندە ئۆران «تريۆۆگا» هالرعا هوڭ؟

مئنانی ئۆسۆن: رئنستئەن فرقئولاشا بارعان سئيمئ كۆرئشئنئڭ يەشتەرگە سيت ئيدەيالوگئيە كيترودە قايئق بئر شاوقم باماراعا مۆمكين (دینی قوزعالئش كۆسەيۆ، ميشئانئلئقا بيرئلۆ هەم باشقالار)

ئيكئنسئنەن: حەئر سەبەبئ يەمەعەت تورمۆشئندا كامسامولدئڭ قاتناشماعان، كۆزئ سارئ ئيتلەگرن بئرگەنلە ئئش تارماعئ يوق. كامسامول سانسيالئزم تۆزئۆلئشئنئڭ كۆئتەلئك ئشئندە قاتناشا، حۆكۆمەت هەم پارتئياعا باردام ئيتە.

مئنا ئۆشۆنئڭ ئۆسۆنندە پارتئيانئڭ كانتون كەنفيرينسيەلەرئ ئالدئندا كامسامول ئشتەرئ توراهندا تايوم مەسئەلەلەر قويئب تيكشئرلدئ. شونئا كورەلە پارتئيانئڭ 13نسئ ئۆلكە كەنفيرينسيەسئ يئل مەسئەلەگە نئق ئەهەمئيەت بيرر گە ۋيئدئ ئورئوشتە تيكشئرب تورئرگە تيشئ

قايئق بئر ئيپتەشتەر پارتئيا يئتەكسئلئگئن پارتئيا تاراقئنان بيرلگەن سيستيمالائئقئنا تيئەر. لەكين ئئش سيستيمالاعنا توگل، ئە ئئقلاب تيكشرب قاراۋدا قايئئ واقتتا كامسامولعا بئركئلگەن پارتئيا ئاعئزاسئ «ئئشئئن مۆيرمەگئندە» كامسامول ئشئنە بارماي. يئل دۆرئلەنگەن نەمە قايئئ واقتتا كامسامول يەچەيكەسئنە بئر كئلگەن پارتئيا ئاعئزاسئ ئۆنئ پارتئيا ئاگروزكاسئ تيبئتە ساناماي: مئنئئلا دۆرئتەلگەن فاكت.

مئنا مئنداي ناسار كورنشتەردئڭ ساناب كيتەلئڭ سەئتئ كوب ماكتار كيترگە مۆمكين. يەعنی قايئق بئر ئيپتەشتەر كامسامول يەچەيكەلەرئنە بئركئتئلگەن پارتئيا ئاعئزالارئنئڭ يئتەكسئلەك سيستيمالارئ بارلئقئ بولودا تيئەرلەك. لەكين ئول دۆرئت توگل، بەلكئ يۆتە عيب ئالاردئڭ بئرئرئلئئ ئئش ئئشلەمەرئندە. سيستيمانئ مئندەرمئنسا مئنا يئل يئتشئيلكئئن قۆتئلب بولامئ؟ ئەلبيتتە بولا. ئانئڭ ئۆسۆن

تويەندەگئ كەنكريت مامينتتارنئ قولدانو كەرەك.

1 كامسا يەچەيكەلەرئنە بئركئتئلگەن پارتئيا ئاعئزالارئنئڭ كەئگەشەلەرئن يارعا هەم ئادنا كانكريت بولدار مئنئارعا

2 پارتئيا ئۆشمالارئ تاراقئنان كامسامول كەميتەت هەم يەچەيكەلەرئنئڭ داكلاتتارئن تئئگلاعاندا، پارتئيانئڭ كامسامولعا بئركئلگەن ئاعئزالارئنئڭ ئشلەگەن ئشئ توراهندا قوشمئا داكلادئن تئڭلارعا.

3 كامسامول يەچەيكەلەرئنە بئركئلگەن پارتئيا ئاعئزاسئن كامسامول مەنبوعەتئن ئوقورعا مەجبور ئيتەرگە (ئيقتيسادئ مۆمكئنلئگئ بولعاندا) هەم باشقا مۆمكئنلئكتەرئن ئايتالانو بولئ مئنئن ميس بولماعاندا «كامسامول پراۋداهئ» گەزيتئن دەۋاملئ ئوقئب بارعا.

4 يئل ئئش پارتئيا ئئشئنئڭ مۆهيم بر تارماعئ ئيكەنئن ئيئكە ئالب، پارتئيا ئويئشمالارئ يئل ئئشكە كئشئلەر بيلەلەگەندە ئيانئڭ باقئئ، پارتئيا ئاعئالارئن بيلەلەرگە ئيئيشتەر.

5 كامسامولدا پارتئيا يەدرەهئن ئۆئترو تەگەلندە دەۋاملئ ئئش ئالئب بارعا كەرەك مئنا يئل كور گەنداگئن «ريتسيپت» لار كامسامول ئۆئتئۆئەن پارتئيا يئتەكسئلئگئنئڭ مولايەن يئردەرن يەئلئدرو ئۆسۆن يئتئپە كەرەك.

پارتئيانئڭ ئۆلكە كەنفيرينسيەهئ كامسامولدئڭ يۆتە ئئش ئارماقئارئندا كانكريت هەم عەمەلئ بولدار مئنئب قالدئرعا ئيئش شونئڭ مئنئن برگە كامسامولدار ئارالئندا بولعان قايئئ بئر يئتشئنلكتەردئ يەئورگە بارلاماي مئئەلەن: قايئئ بر كامسامولدار يئئگە سيت بولعان ئيليمينتتار مئنئن كيلئشئو ئورنوشتە يەشەيئنەر هەم قايئەلارئ مئلەئ شولاي ئئشلەيئنەر هەم باشقالار. ئيمەك يئلاردئ بۆئوررگە كەرەك.

پارتئيا كەنفيرينسيەهئ بولعان ئوكئئتارئئعا ئادا ئوقئاب كۆيئرەك كەمسئلكتەرئئئئ ئالئئۆئولاردئ بۆئووەعەمەلئ بولدار مئئار تيب ئئشانئئ.

نەستەحق.

كامسامولدا پارتئيا يئتەكسئلئگئ توراهندا ئۆلكە پارتئيا كەنفيرينسيەهئ تيكشئرر يئتشەنلكتەردئ ئاسار. كەنكريت يولدار هئذب قالدئرر.

ئۆفۆ قالا كامسامولئ حەلئنەن.

كامسامولدئڭ ئۆفۆ قالا ئويئشماسئندا 1928 يئلدئڭ برنسئ ئاپريلئنە يۆتە ئاعئالار سانئ 3 مئڭ 535 كانديداتتار 437 بولا. شولاردان ئيرئر 2 مئڭ 523 قاتئن قئزدار 1 مئڭ 11 كئشئ سانالا. ئشسئلەر 64،4 پراسينت باتراكتار 4،1 پر. بارلئلار 16 پر. كرەئتئيەنئەر 9 پر. كوستاردار 3 پر. باشقالار 5، 14 پر. تەشكيل ئيتەلەر:

ئيندە 29 يئلدئڭ برنسئ عينوارئنا كامسامول ئاعئالارئ 3 مئڭ 938، كانديداتتار 460 كئشئ بولا. ئيجتيماعئ ياقتان ئشسئلەر 54،5 پراسينت، باتراكتار 3،7 پر. بارلئلار 15،5 پر. كرەئتئيەنئەر 8،6 پر. كوستاردار 3،1 پر. باشقالار 14،5 پر. تەشكيل ئيتەلەر.

ميللئ ياقتان: باشقۇرتتار 15 پراسينت ئورئتتار 60،9 پر. تاتاردار 19 پر. باشقا ميللەتتەر 5،1 پراسينت.

يئنئس ياعئنان: ئيرئر 64 پراسينت. قاتئن قئزدار، 46 پر.

ئيمەك قالا ئويئشماسئنئڭ حەرەكئ ساسئناقئ ئادا ئويئشمالا پرالئتارييات يەرمەئئ قەئتەملئئگئرلەك.

قالا ئويئشماسئ ئوكتئمئ 8نئ ئئسئندە 455 كئشئگە ئوتكەن. شولاردئڭ ئشسئلەر 59،5 پر. باتراكتار 26 پر. بارلئلار 15 پر. ئورتا حەلئئلەر 8 پر. كوستاردار 2 پر. قالعانئ 13 پر. باشقالار (ئوقوسئ هەم حئزمەتسئلەر. گورەدەلگەن سيفردار ئويئشمانئڭ ئۆسۆنئ ئئسئ، باتراك هەم بارلئ يەشتەر هاندنا بارعانئن كورسەتەلر ئوئئو نارمال. لەكين، ئشسئ يەشتەردئ كامسامولعا يەلئب ئيتو يولئندا بابئقلئقئندا ئشلەو ئالئئ ئورا ئەلئ. مئزئكئ بيگەكتە تايئرم يەچەيكەلەردە ئيل بولئاعئ ئشتەر يۆمشاق ئالئب بارئلالار.

ئئرتئئئ كونئمرئ، بولئب ئودعان 100 ميتر يرالئقتان يالعان كانئكئ يارئشئندا ئيسكرانئ ماتياعامئ ئشئئدئ ئيرئ. ميعيف برئشئلئكئئ قالدئ. ئول 1000 ميتر يرالئقتان 18 مينوت، 3،54 ميكوندتە كيلدئ. شولا يئلئ ئول يئعانا [illegible] [illegible] هاناب كيلگەن ئيدئ. ميليكردە قالعانئ 24،4 ميكوندتە ئالدئ كيلدئ.

ياڭسا ئئش-يئتەكسالگ مەسئەلەهئ.

ئوزعان ئايلاردا، ئويئشمانئڭ ئالدئندا تورعان مۆهيم بورئستاردئڭ برومئ كەميتەت هەم يەچەيكەلەردە ياڭئسا ئئش سيستيمالارئنا كوسئو مەسئەلەمئ ئيتئ. بل يولدا يۆلايئندە، ئيش گئنە ئوقئئتار كورەيئد.

بئگئل كۆليرئيەتەر، قەرئئۆقۆ، ئالاردئڭ ئئشتارئ بئر قالئپقا ماللو يولئندا ياياناق ئئشلەر بار. بيگورەك هوكئمئ واقتتا يائئش كيڭئيە هەم هەر بئر يەچەيكە ئۆرگەهئندە ۋيب ئەيتەردئڭ «ئبگئل كۆليۆيە» ئەتوەتەرئنئڭ تۆزئئلگەنئن كورئد. ئالار بئل «بئگئل كۆليرئيەهە گورۆپپالارئنئڭ ئئشلەرئ حۆكۆمەت مۆئەسسەسە هەم پروپرئيەتئيەلەرئنەگئ يئتشئلكتەردئ ئالئو، ئولاردئ بۆتۆرۆز، بيگورەكتيبيراكرتيزم، ۋالاكيتالار مئنەن كورەش يولئندا ئالئب بارئلا ـ ئولاردئڭ ئئشەكەرلكتەرئن كورەهئتورعان فاكتئار كوب بولها، توقئالئب تۆرمايئڭ. ئيلئڭ شوئئئدا ئيتئرگە كيرەك، دوريئم ئالماندا «بئگئل كۆليرئيەلەردئڭ ئشلەرئ دۆرئت يولئان بارا. ئولار ئشكەئقئيئتالار. لەكين

يئتشەئلكتەر بار.

قاي بئر يەچەيكەلەردەگئ ئەئوەتەردئڭ رئلئ ئويئشمالارئ مئنئن ئئقلئ ئالئئتەلە بولماوئارئ: ئيستەنە گەزيئتەرئ هەم يانئا گەزيتەر ئاشا «بئگئل كۆليرئيە» گروپپالارئنئڭ ئئش تەجريبەلەرئ توراهندا باقئتئلماوئ پارتئيامئنئڭ يەشتەردئ ئۆشئ ئئشكە ئئلئئترو سارالارئ كورئلمو مئناق ئولگەن يئتشئلكتەردە بار.

تيمئڭ كيلەسەكتە بئگئل كۆليرئيە ئئسئنە يالپئ توزئت بيرپ، ئئشئن يەشتەردئڭ ئاكتيف قاتناشلئمئ تەئمين ئيتەرگە كەرەك.

هئزدئمئتە.

ئونكئن ميئگئل، قالا كەميتەتئ ئۆسۆن برنسئ ئئش ميئگئلئ ئيئئ. بل ميڭگئلدە يئ ئالكئكئ تويئئ كەميتەتەرئ، برگەمەنە قالا كەئەتئنە ئيورئالرب يئئڭ تۆرمۆشئنا بارالئئ يەكئ بارالئيئ بولوۋئ كوررگە باشلاتەس تەجريبەلەرئ ئالرعا ئيئش ئيئئڭ مۆدئۆمئەلە يئ ئول تەجريبەلەردئ ئالدئق. قالالا بئرگئنئە كەميتەت بولو كيرەك ئۆيۆشمانئ يئتەكسئلئك ئيتو كيرەك يەچەيكەلەردئڭ ئئشلەرئن يائئلدا ئوزدا بولهن برنسئ تەجريبەنئ بيردئ. قالا كەميتەتئ ئوزئنئڭ تۆرمۆشئا قولايلئ بولوۋن تەجريبەلە كورمەتئئ. سۆئكئ كەميتەت يالپئئا ياقئنايئئ. كەميتەت تيرەهئنە ئاكتيفتار ئئئلئ ئويۆشا ئالدئ. دۆيئم قالا ئويئشماسئنئڭ ئئشلەرئ يانئلئشئا ئالعا بارا.

كيلەسەكتە بولعان ئوكئئتاردئ ئئتئئو ياكئ ئوكئئتارعا ئيرئئو يولئندا ئئشلەرگە كيرەك.

مەيەرذەك.

كامسامولدان سئعارعاندار.

1927 يئلدئڭ ئيئون ئايئنان 1928 يئلدئڭ برنسئ ئاپريلئنا تيكلەم كامسامول سافئنا بارئ 478 كئشئ سئعارئلئب، ئولاردئڭ 113 ئشسئلەر 33،2440 نسئ باتراكتار 13% بارلئ هەم ئورتا حەلئئلەر 37% - سيئت ئيليمينتتار 10% تەشكيل ئيتەلەر.

باشقۇرتۇستان كامسامولئ سيفردار.

(1928- يئلدئڭ ئوكتئبرئنە ئالئنعان سيفر) باشقۇرتۇستان حۆمۆمەتئندە كامسامولدارئڭ سانئ 28. يئلدئڭ برنسئ عينوارئنا 28 مئڭ 64 بولعان بولها (ئون ئاي ئئسئندە)، ئوكتيبردئڭ بر نە 30- مئڭ 324 كە يئتكەن. شولاردان كانديداتتار 1 مئڭ 318 بولب دۆيم سانئئڭ 4، 34 - پراسينتن تەشكيل ئيتەلەر ئۆشئلاردان:

ئيرئئ- 24- مئڭ 87: كئشئ (80، 42 پراسينت) قئئدار 5 مئڭ 937 كئشئ 19، 58 پراسينت) بولا.

ميللئ ياقتان: باشقۇرتتار 7 مئڭ 512 كئشئ (24،77 پراسينت) تاتاردار 7 مئڭ 693 (25، 37 %) ئورئتتار 12 مئڭ 55 (39،75 %) سئۋاشتار 1 مئڭ 33 (3،41%) ماريلار 908 (2، 99%) مارتئۆلار 275- (0، 91%) تئ ۋانياكتار 108 (0، 36 %) ئوكراينسئار 380 (1،25%) ئيستونيستار 34 (0، 11 %) يەۋرەيلەر 45 (0،15%) لاتئشتار 104 (0، 34%) باليەكتەر 11 (0،04) نيمسەر 25 (0،08) باشقالار 141 (0،47%) تەشكيل ئيتەلەر.

ئيجتيماعئ ياقتان: ئشسئلەر 5 مئڭ 593 كئشئ بولب (18، 44%) باتراكتار 5 مئڭ 295 بولب (17، 46%) بارلئلار 12 مئڭ 590 كئشئ بولب (41،52%) ئورتا حەلئئلەر 4 مئڭ 464 كئشئ بولب (14،27) پر. كوستار ريميسلينيكتەر 451 (149%) باشقالار 1933 (6،37%) تەشكيل ئيتە.

كامسامول يەچەيكەلەرئنئڭ دۆيم سانئ 1 مئڭ 515 يئتيلەر. ئەترەتتەرئ 506 يئتيليۆدار.

ئۆسئش.

1928 يئلدئڭ عينوارئنان ئوكتيبرئنە (ئون ئايدا) ئاعزا ئيتئب 4 مئڭ 387 كئشئ قابول ئيتئلگەن شولاردان عاريئا بيرب ئيئوسئلەر 4 مئڭ 153 (9،74%) كاندئداتتار ئاعزاعا 34: (5،3%) ئوتكەرلگەن بولا. جينس ياعئنان: ئيرئر 3 مئڭ 440 كئشئ بولب (78،4%) قئئدار 947 بولب (21،6%) تەشكيل ئيتەلەر.

ئيجتيماعئ ياقتارئ: ئشسئلەر 1 - مئڭ 130 (25،8%) باتراكتار 827 (18،9%) بارلئلار 1 مئڭ 647 (37،5%) ئورتا حەلئئلەر 539 (12،3%) كوستار ريميسلينيكتەر 55 (1،2%) باشقالار 189 (4،3%) تەشكيل ئيتەلەر.

يەچەيكەلەردئڭ «تيپئ» هەم ميللئ ساستاۋئ.

ئۆشئ يئل بر نسئ ئيۋلگە ئالئنعان هان بويئنسا بوتە باشقۇرتۇستاندا 1 مئڭ 515 بولب باشقۇرتۇستان يەچەيكەلەرئ دۆيم سانئڭ 445 كئشئ (29،5%) ئئن تەشكيل ئيتئب، ئاول يەچەيكەلەرئ 435 مەكتەبتەردە 6 بولا. تاتار يەچەيكەلەرئ 315 (20،88%) ئاول يەچەيكەلەرئ 305 مەكتەبتەردە 3، سەۋيت يەچەيكەلەرئ 2. باشقالار 3 بولا.

ئورئت يەچەيكەلەرئ 501- (33،22%) سەنەعەت تيرەهندە 72 ئاولدارداعئ 359، مەكتەبتەردە 25، سەۋيت يەچەيكەلەرئ 26، قالعانلارئ 9. سئۋاش يەچەيكەلەرئ 65 كئشئ (4،31%) ئاولداردا 63، مەكتەبتەردە 2 بولا. باشقا ميللەتتەر هەم قاتناش يەچەيكەلەر بارئئ 182 (12،07%) ئاولداردا 38 مەكتەبتەردە 13، سەۋيت يەچەيكەلەرئ 2. قالعانلارئ 7.

كامسامولدا پارتئيايەدرەهئ

باشقۇرتۇستاندا كامسامولدا ئورئسئ پارتئيا ئاعئالارئنئڭ سانئ 2 مئڭ 86 كئشئ بولب، كانتونلارعا بئلگئنئە تويئنەگئسە بولئئلەر.

ئامئيان قاناندا كامسامولدار 2 مئڭ 924 كئشئ بولب شولاردان 231- پارتئيالا تورا (7،8%). مەسەعوتتە 1 مئڭ 455 كامسامول شولاردان 136 پارتئيا ئاعئزامئ 9،3 ر. ئئسئرلئ تاماقتار 4 مئڭ كامسامول بولب شولاردان 381 پارتئيالا تورا (9،5%)، ئۆفۆ كانتونئ

ئۆفۆ كانتونئدا 4،702 كامسا پارت (46%) ئۆفۆ گاركوم 3737 كامسا 530 پارت (14،1%)، ئاراياشتا 1،224 كامسا 119 پارت (9،8%). بئلابر 2،596 كامسا 77 پارت (3%) بەلەبەي 5،293 كامسا 104 پارت (1،9%) يۆزئ 4،640 كئشئ بولب 289 پارت (6،2%) مۆئۆمئلە باشقۇرتۇستان كولەمئ دۆيم ئالعاندا كامسامولدا بارئ 6،8%- پارت يەدرە بولا.

4 نچێ یێل سێغێ.

بەرلەشگێز، بۇتە دۇنیا پرالیتارلارى

کامسامولدڭ باشقۇرتۇستان ئۆلکە کەمیتەتێ تارافێنان سەغارێلا تۇرغان ئادنالێق گەزیت.

Еженедельный орган
Вашобкома В. Л. К. С. М.

رێداسیە ئەدریسێ:
г. Уфа, Зенцова, 7. ред. газ.
„БАШКУРТСТАН ЙӘШТӘРЕ"

باشقورتۇستان یەشتەرێ
Başqortostan jaştare

1929 نچێ یێل
30 عینوار شارشەمبێ
№ 4 (118)

یازێلو حاقێ: 1 ئایغا 15 تین، 3 ئایغا 45 تین، 6 ئایغا 80 تین، یێللێق حاقێ 1 سوم 50 تین.

ۋ.ک.پ. (ب) نڭ XIII - باشقورتۇستان ئۆلکە کەنفیرینسیەهێنە کامسا سەلەمێ

کامسامولغا یاقشێ پارتیا یێتەکسێلێگێ.

(ۋ.ک.پ.(ب) نڭ XIII- ئۆلکە کەنفیرینسیەهێنە قارارێ)

باشقۇرتۇستان کامسامولێ یێلدان-یێل کیڭ ئاغزدار مەنەن ئوتە. سەیەسی حوژالێق هەم مەدەنی تۆرمۆشتاغێ قاتناشلێغێن ئارتتێرا. پارتیا، حۆکومەت ئالدێندا تورغان مۆهیم سەیەسی بورسالاردێ یۆیۆمغا ئاشێرو ئالا تیرمەنە کیڭ قاتلام ئەشسێ، کرەشتێن هەم یەشتەر یالپێن ئێلگەتو بولێنا ئاکتیف ئەش کورە. یەشتەر یالپێئێن سانسیالیزم تۆزو ئەشێندە، کۆرەشێندە قاتناشتێرو مەنەن تەربیەلەی. پارتیاغا یاڭێ کادرلار ئالماشێلار ئەزێرلەی.

بیگرەکتە مۆهێم: یێلدا یێلێ باشقۇرتۇستان کامسامولێ ئەشێندە خور، خور ئۆگێشتار بولوون کورێنە.

هیس شیکلێ، کامسامولدڭ ساغی کیڭەیو، ئەغایو، دویێم سەیەسی ئاکتیفلێ ئارتو نیگێزێندە. پارتیانڭ تورێ یێتەکسێلێگێ یاڭ. دوئم ئالعاندا یێنە باشقۇرتۇستان کامسامولندا پارتیا یێتەکسێلێگێ تۆرێ تەئمین ئیتێلگەن، کامسامول ئەشێندە بولغان ئۆگێشتار تورێ پارتیا یێتەکسێلێگێ بولودڭ یێمێشێ-تیپ.

لەکین، ئایێرم کامسامول ئۆیۆشمالارێ ئالعاندا شولوق پارتیا یێتەکسێلێگێنڭ قویێن، یۆمشاق بولوێندا کورنێ.

یێندڭ کوبێکنە پارتیا یەچەیکەلەرێنێ حەتتا قاییبر کەمیتەتلەرێنێ، بیگرەکتە کامسامولدڭ مۆهیم ئەش تارماقلارێنا (ئوتلاردێ ریگولەرلەشتیرو، ئەشتە سێنفی یول، سێنفی تەربیە هەم یوتەندەر) ئاز ئیعتیبار ئیتەلەر ئەلێ.

کوبێکنە تورندارداغێ یەچەیکەلەر ۋالکومدار پارتیا یێتەکسێلێگێ تورندا؛ ئتواق نەپیتکونلێق، فارمالسێلێق کامسامول یەچەیکەمێ هەم کامسامولداردڭ ئوز ئەشەکرلێکتەرێن یێغا تۆرغان «یێتەکسێلێک» قولدانودار تولێب یاتالار.

کوبێکنە تورندارداغێ، کامسامولدا بولغان پارتیا یەذرەلەرێ، کامسامول ئەشێنەن قول هەلتەی، پارتیا یەچەیکەلەرێ ئوعا ئیعتیبار ئیتمەیتەر، کامسامولدا پارتیا یەذرەمێ ئوتتورو سارالارێ ئاز کورنێلە تەلێ (بەلەیێ کانتونێندا 1,9%، زیلابردا 3%غێنا پارتیا یەذرەمێ) کورەتێلگەن ئورموشتاغێ یێنە کیڭ یێشتەگەن تورندارداغێ کامسامول ئەشەرلەکورە رلەئالمای. ئایێرم تورندارداغێ ئایێرم یەچەیکەلەر ئەشلەوەن توقتالیپ ئالالاێلار.

ئایێرم کامسامول ئۆیۆشمالاردا: سانائاتداڭ ئالعارلێغێ، سێنفی بولداردڭ یوقولوداری، سێنفی تەربیە ئەشلەرێنڭ ئاتقاولارێلا ئول تورندارداغێ پارتیا ئۆیۆشمالارێنڭ یەتەرلێک تیکلێم یێتەکسێلێک ئیتمەوندەرێنەن کیلەب سەعالار تیبەک میسحاز لانماعان بولوب، هەم ئول شولایێ!

شول ئوروش یێنە- کامسامولدڭ ئایێرم ئۆیۆشمالارێندا پارتیا یێتەکسێلێگێنڭ یۆمشاق بولوون، ئول یۆمشاقلێقتاردڭ بیگرەکتە کامسامولدڭ مۆهیم ئەش تارماقلارێندا دویێم پارتیا ئیعتیبارێنڭ ئاز بولوێندا کورێنێ. شونڭ ئۆسۆزندە پارتیانڭ XIII ئۆلکە کەنفیرینسیەمێ یێل مامیننتارغا ئایێرم ئیعتیبار ئیتەرگە تەرش ئیتێ.

ئولیێندە سانسیالیزم تۆزۆلۆشێنڭ کیڭ ئادمدار مەنەن ئالغابارووێ، هۆدومەتەهێنە، کەرلەک ئاولداردا بولوێ، کەرلەک قالالا بولوێ سێنفی کۆرەشکە کوسیدێ. سێنفی دۆشماندار قودعالێشێ ئارتا. ئالار یێندڭ دویێم تۆزو ئەشەرێنگە ئاپاق هالاقسێ بولالار. یەشتەر یالپێنا ئوذ ئوذ یۆغۆنتیلارێن ئارتترو بولندا سارالار کورەلەر دین هەرەکەتە، سیت ئیدیالوگیە هەم باشقالار). یێل شارائیتتا کامسامولدڭ رولێ تاعێلا کوتەرێلە. کامسامول کیڭ قاتلام یەشتەر یالپێن سانسیالیزم تۆزۆلۆشێنە تارتتێرعا، ئالاردێ سێنفی تەربیە مەنەن تەربیەلەرگە سێنفی دۆشماندار قودعالێشێنا قارشێ ئاپۆر بیرێرگە ئۆیرەت. یەشتەر یالپێن سێنفی تەربیەمێنەن تەربیەلەو، سێنفی دۆشماندارڭ یەشتەرگە قارشێ بولعان هۆژۆمەرێنە قارشێ تورقو کۆرەش- کامسامولدا پارتیا یێتەکسێلێگێنڭ تاعێلا کۆسەیوون، باشقارو تالاب ئیتە.

پارتیا یێتەکسێلێگێنڭ هەر بر تورندا یاقشێرتو ئوسون کەرەکلێ کانکریت یوللاردێ XIII- ئۆلکە کەنفیرینسیە کورەتەر تیب ئیسانا.

سیت ئیلەردە لەنین ئیشتەلێکتەرێ.

گالاندیادا کا پارتیەهێ لینین ئولگەن کۆننۆ لینین هەم لینینیزم تورندا داکلاتار یاساو مەنەن ئوزدێرعان.

ئولان-یاتار. 23 نچێ عینوار. لینین ئولوگە بیش یێل تولو ئوڭایێ مەنەن مەدولیەتڭ ئونە یێرە ئەرتە، یێیێلێشلار هەم میتینگلار ئوتکەرلێ.

بیرلین. 22 نچێ عینوار. ئەوگەنێ کۆنلەرە بۆتە گیرمانیالا لینین، کارل لیبکنیخت هەم روزا لیوکسیمبورگلاردێ ئەشکە ئالو میتینگلارێ ئوتکەرلێ. میتینگلارعا کوب خالێق قاتناشتێ.

> **کامسامول یەچەیکەلەرێ:**
>
> VIII-نچێ بۆتە سایۆز کامسامول سییەزێ قارارلارێن ئۆیرەنو ئیشلێگێنە، ئەشلەر ئەشلەگەندە ئولارغا نیگێزلەنێگەز، کورەتەرگە یادارعا ئوذلۆتێپ.

هۆگعێ ئاذنالا سیت ئیلدەردە

فرانسیەنڭ کۆن یاعندا ئاو ئەشسەلەرنڭ زاباستوفکاهێ.

فرانسیەنڭ کۆن یاعندا کومر قازوسێ ئەشسەلەردڭ زاباستوفکالارێ داوام ئیتە. «کاراە» باسسەیندا ئاغێ ئەشسەلەردڭ 90-پراسینتێ ئەش تاشلاعاندار. ئەش تاشلاوسەلار ئوسون قالا کامونستارنڭ یاردامێ مەنەن بر نیسە یەردەم جەمعیەت ئاشخانەلەرێ ئوذۆلدێ.

«لاتوراە» کومر ئوساعێنداغێ ئەشسەلەردڭ ئەش تاشلاودارێ شاختێ حۆژالارێن قورقتوعا ئوشرەمەلە، ریفارمیستاردڭ زاباستوفکاعا قارشێ کامپانیا ئالب بارودارێ ئارقاهێندا یێل شاوقم بر ئاذ کمێ توشتێ.

ئاوبرون کومر ئوساعێنداغێ ئاو ئەشسەلەرنڭ پارتیدان کوبرەگێ باستاوایت ئیتەلەر.

یاپونیالا کرەستیەندەر قوزعالێشێ.

یاپونیانڭ کیعور تیگەن ئوکروگندا کرەستیەندەر قوزعالێشێ برلب ئوتتێ. قوزعالێشنڭ تۆپ سەبەبێ مۆنا تەرزەنەن کیلب سێعان:

یێل ئوکروگنڭ بر یاعێندا خور بنوا ئەشلەتب، بنوانڭ تیگەنن هەقێ کرەستیەندەردڭ ئیکێنلێکتەرێنە یەینلب حەتەف ئیتکەن هەلەک برلا. شول تابەنلێ یاپونیە مەن کرەستیەندەر ئاراهێندا ئیک قانلێ بەرەلەش بولب، هەر ئیکێ یاقتان 30- کشێ یەرەحەتلەنە هەم 100-کرەستیەن قولغا ئالێنا.

پولشە گەزیتتەرێ قووق ئۆسورالار

ۋارشاو 23 نچێ عینوار. ئەوگەنێ کۆنلەردە پولشە گەزیتەرێ س.س.س.ر. تارافێنان رومینیەگە قور قورقێنس بولووێ تورندا خەبەرلەر تاراتا باشلانێلار. گەزیتتەر «برۆوا»، «تسیبون ۋانی سەویت هەم کامینترن ئاگینتتارێ فیبرال ئایێندا یسارابیالا بر نیسە باش کوتەرولەر یاعارعا حەذرلەک کورەلەر» تیگەن قۆنقوج حەبەرلەرێ تاراتالار.

«تاکە تیگەن گیرمانیا گەزیتەنڭ بوحاریستاغێ خەبەرسێسێ: «حەذر پولشە حۆکومەتێ ئوکراینا مەسەلەمەن قۇرال کۆسێ مەنەن ئوذێ ئوسون کەرەکلێ ئورموشتە سیسو تورندا ئێک ئەذرلەک کورە.

روماندیا حۆکومەتێ مابلیزتسیا یاهانێ.

ۋینا. بر سانسیال دیماکرات دیپوتاتێنڭ روم نیا پارلامیننتێنا کتەرگەن زاپروسێنان رومانیا حۆکومەتێ مینسترسنوالەمنڭ 48-49- هەم 50 یەشلەک قارت زاپاسارنێ مابلیزاوات ئیرووێ ئاڭلاشێلا.

رومانیالا ئامنیتسیا ئوسۆن کورەش.

رومانیالاغێ ئامنیتسیا ئوسۆن کۆرەش کەمیتەتێ بوحاریس هەم ئاراد یاعارا قالالارێندا بیک خور یالپێ دیماناستراتسیالارێ ئۆیۆشتۆردێ. بوحاریستا دیمانستراتسیا یاعاوسێلار عەسکەر تارافێنان تاراتێلب کوب کشێ قولغا ئالێندێ.

سەویتتەر سایوزێ یاگێلێقتارێ

عەمەلي ئەش ئۆستندە دەوامێلێ تەژریبە.

ئیژان-ۋازنەسین قالاهێنداغێ ئیچنیکە مەکتەبەرندەگێ ئوقوسێلار 14- نچێ عینواردان باشلاب سەنعەتتە دەوامێلێ ئورموشتە عەمەلێ ئەش ئالب باروذێ باشلاعاندار، ئوقوسێلار تەژریبە ئەشێنە مەکتەبکە یاقێن بولعان بۆتە زاوت-فابریکتارعا تیمرێول ئستانساهێ ماستیرسکویلارێنا هەم «کاۋروف»ئینستروومینت زاۋوتینتابۆر ئیسەکتەر

یارلێ یەمەعەت ئەشسەهێ ئوترلگەن

ۋیلیکی- لوکی ئوکروگێ تیتکێ ساکولنیک ئاولێنڭ یاروف تیگەن یارلێ یەمەعەت ئەشسەهێ ئوترلگەن. یاروفنڭ ئوترلوێنەن بر نیسە کۆندەر ئێلگێ ئاولدڭ ئیک خور کولاکتارنان بولغان کەرۆیۆنیکێ یێتەکسێلێگێ مەنەن سەویتتەرگە مایلاو یێلتارن تارقالدارو تورندا یێشرن گرووپپالار تۆذۆپ ئەش ئالب بارعاندقتارێ تاسقلانێ.

شولایێ بولوعا تارامێتان ئوکروگ پراکارورێ یێل ئەشێ حولیگانستوعا ئیتەبلەی ئیکەن. تیک ئوتروسێلاردڭ عەیبەلەرن مەتبوعات ئاشا یێلدرگەسکێنە ئوکروگ تەفتیشسەهێ ئنقلاب تیکشرگە قرتوعان

تەژریبەمرذێ یێیناو.

ئستالین قالاهێ. کامسامولدڭ ئوکروگ کەمیتەتێ ئیک ئاذنالێق ئەش تەژریبەهێ ئوپلاو ئیعلان ئیتکەن. ئوژێ ئایعان مەنەن کریککەنە ئۆیۆشمالاردا فیسەدلێ ئەش تەژریبەلەرێ کورنێکەن. ئوژێ یێنعان تەژریبەلەرگە کورگەذمە یاسالعب ئەش تەژریبەلەرن یەدا بارش قویاسقتار.

تۆشلۆک ئسلاوییالا یاڭێ ئوروێلگەن گینیرالدار یکەتاتوراهێ هەم حۆکومەتێنڭ مینیستەرلەر سەویتێ رەئیسێ گینیرال زیفکوویچ.

تۆشلۆک ئسلاوییالا ئاپپازیتسیا پارتیالارێ بۆتۆرۆلە.

بیلگرادتان ئالنعان خەبەرگە کورە، تۆشلۆک ئسلاوییە پالیتسیەهێ ئسلاوییس دیمەکرات، ئسلاوییس کرەستیەن هەم بوسنە (مۆسلمان) پارتیالارن تاراتتێ.

س. دیماکراتتار بورژووا یاعێنا تاوش بیرەلەر،

پاریژ. فرانسیالا ئشپوتا قالاهێندا کامونیست کاندیداتێنا قارشێ سانسیال دیماکراتتار مەنەن، مول بورژوازیا برلەشێ، ئاذۆاکات ئاربسقا تاوش بیررگە بولعاندار. کامونیست هایلاسمانێ تیب ئیکێ تۆرلۆ پارتیالاردا ئوددەرنەن کاندیدات کورەتمەی ئاربسقا تاوش بیروگە قوشلرعا بولعاندار.

کولاکتێ ئاتو.

ئارشا. کالخوز ئاعزامێ کامپالێۆسینڭ حۆژا ئمن یاندرعان ئوسون تسنابکووسکی ئیسمدێ کولاکتێ ئوکروگ سوتێ ئاتارعا حۆکۆم ئیتکەن.

ئورنەک ماگاذینێ!

دنیپر-پیترا. کامسامولدڭ کانداک تۆبەگێ ئۆیۆشماهێ شولوق تۆبەکەنڭ ئورونێ ئاولێنا برنسێ ئورنەک کەپیرەتیفێ ئاسێ. یۆنە ماغازیندار کامسامولداردان. کاپیراتیف یوتە حوژالێق راسحوتارن ئێللێ کەمێتوەن، یالپێ باقشێ ذاتێ ئاولار مەنەن تەئمین ئیتودێ هەم ماگاذیندڭ ئیکێ کورنشێ، ئۆذۆلۆن مەدەنی بولعا، راتسیانالاشتورودێ ماقسات ئیتب قویا.

7- سەعەتلێک ئەش کۆنێ

قذل ئوردا. قاذاقستانداغێ «قذل قاذاقستان» ئسملێ ئیک خور یاقر زاوئتارتنان ماحالعان 5.000 توننالێق یاقر بیرە تورعان زاۋوت 7 سەعەتلێک ئەش کۆنێنە کوستێ.

AŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE

[illegible] V.L.K.S.M. Abqum
atnaqa ber tapьr sьqa
torqan gəzit.
Ədris Ufə Zinsuf uramь 26.

Jazьlu xaqь
Jьlqa . . . . 1 som 50 tin
6 ajqa . . . . 80 tin
3 ajqa . . . . 45 tin
1 ajqa . . . . 15 tin

29 nse jьl
20 nse Qinvar Jəkşəmbe
№ 3 (117)

فیۋرالعا دایوش یاڭننان 1000 یادپیسچیل

«باشقۇرتۇستان يەشتەرى» گەزيتنىڭ تيراژى عينوار ئايئنا ئارتتى. كانيكۇلعا تارالعان ئوقۇسىلار ھەم ئاۋل ئاكتيفتارى ئاعى تى عالووى مەندەن، فيۋرال ئايئنا ياڭننان 1000 گە ئۇتتەلر گە تلۆش.

يەشتەر گەزيتەلەرنىڭ تۇفتلەگى حەبەرسىلەرنىڭ ھەم ەۋل ئاكتيفتارنىڭ كەڭەشمەھى.

. 6 nsь qinvar.
lə sьqa torqan jəştər
re „Başqortostan jəştəre“
əş juqsьl“ gəzittərenen
ərə həm aktif kamsamul-
ənən, jahaqan kəhəşmə-
barlьqь 45 keşe qatnaşьp.
n ridaksejə infarmatsijə
bujьnsa 16 keşe həjləp
ge jeteşhedlektərgə tuq-

INEF Q. Hər ike gəzit-
xnikə jaqь hylpən. Bьl
gəzittərdeņ ad taralьvьna
ula. Avьl xuzalьqь tura-
jadьlqan məqalələr tulь
lar. Kylt daxut uņajь
əzit taratьv eşenda jəştər
əhe tejeşle sara kyrə
n.

MILEF. Jəştər gəzittəren
təņqəlerdə ridaksejə kən-
alar kyrməj. Xəbərselər
elemtə məs'ələhe hylpən.
də qьddardь ojoştorov,
kamsamulqa ьlьqtьrьv
nda ber nəmələ birelmej,
ləgə kysev məs'ələhenə
itelməj. Jaņalep bylegen-
əqalələrden məndərizəhe
karriktьr xatalarь kyp

rfanьf. Gəzitələrdə tərbe-
əs'ələlərgə ad urьn birelə,
qədərehelə huņlatьp bi-

ƏDELŞIN. Jəştər gəzittə-
janirdar tərmoşonan ber
birelməj, birelgən qədə-
praktik eş tirəhendə bul-
, nadari nəmələr bula.
kənfirinsejə qarardarь bik
birelələr. Pьjanir tura-
kyp jadьlhьn.

AJANЬF. Jəştər gəzitəhen
bulmaj tejev buş hyd ul,
ьnьņ əsən gəzitə taratu
hendə kiņ kamsamul jal-
tartьvqa, gəzit eşe menen
ьnqan kamsamuldardan
aratьv aginttarь buldьrьr-
ak. gəzittər taralьvqa qo-
aqan ber nəmə bulha,
amsamul aktiftarьnьņ ul
rde ydlərə uqьmajьnsa al
a ul gəzittər ber nəmələ birməj“ tip qaraqdarьlьr. Ikensenən puşta həm xat taşьvsьlar gəzitteņ xaqь oshod bulьp yddərenə % ad kilgənlektən, uqa padpiska jьjьvqa halqьn qarajdar. Xatta „jadьlmaђqa“ dimləv fakьttarьla bar. Vəqьtьnda tapşьrmajdar.

MƏSLIMUF. Dəjəm alqanda jəştər gəzittərenen tixnikə jaqьn jaqşь jəştər qьdьkhьnьrlьh rəsemdər menən sьqa kilde tejergə tura kilə. Sənki arunqьna rəsemdər birələ.

Annan huņ ridaksejə xosusan avьl xəbərselərə menən xat jadьşьvđarqa bik haran, bьl xat jadьşьvdь kesəjtev kərək ine. Ridaksьjanьņ iņ əlkən kəmselegenən berehe jəştər gəzittərendə matur xikəjələrđeņ ad bireleve səbəple ul jaqь menən jəştərđe qənəqətləndermaj tejergə tura kilə. bьl bylekte kesəjtergə kərək.

TAZITDINEF. karriktь xatalarь kitev gəzit taralmavqa fakt bula almaj. Sənki gəzitteņ məndərizəhe əlkən urьn tota. həm anь tybəu uqьvsь jalpьla aņlaj, Anan huņ gəzittər vaqьtьnda sьqa almajdar, tərbejəvi məqalələr tybən jalpь həm aktif aņlarьq itep direlməj, aņlajьşlь tel menən jadarqa kərək.

ساڭعنسى ئلد.

بىنداڭ تىلەك، ئيشلى بىر گەلى.

qasьlь jəjdər ytte kitte—
jeldər jekət ihtelər.
blottar kyktən tənkə qardar
manьq jergə hiptələr.

——

yrendə qojaş kyd qьђqalaj
nurdar jerdə jьlqьldaj,
pьhьn japqan appaq—
qardar
ktəj janьp—jьlmьldaj.

——

səsle bejek qara tavdar
qarqa kymelep qaldьlar,
lqan hьmaq urman—
fuqaj,
kyddər jəmolьp qaldьlar.

——

ьqqa şikhed nəfrətləngən,
lə tolqa tapmaqan,
aqaj jəri utьn edləp
it ul biş kən jaqmaqan.

——

juq anьņ utьnьla
a moxtaz kyrəheņ,
əndə aldan edlənməgən,
ənder yde xəstəren.

——

Jəj eşləhen tьrьşьp berəvdə bit.
Eşləmə tip hiņə qaqьlmaj,
Berləşməhəņ—kymək eşləməhən
Jalqьd başqa maldar tabьlmaj.

——

Avьlda bar kalxuz barь beryk
Beddeņ hьmaq qadi keşelər,
Nindəj matur, nindəj erəxət jəşəj
Erəten həlgən kymək işlələr.

——

Kejemdə kyp anda utьnda kyp,
Irmaktə kyp bergə jьjьlqas,
Niqə alar şulaj bulmahьn:
Tapqandarь bergə əjəlgəs.
Məktəptə bar anda —
Klup a bar!..
Gəzit zurnal tihəņ ixtijar,
Anda qajqьņ bətər barьhь bulqas,
Ujьnььqqa bala qьvanqandaj —
Jəş jərəgeņ tibər... ix, tijər.

——

Axmaq timə aqaj tьņla şunь
jalqьd başьņ aljap jərmələ,
Xədər tormoş inde şunь teləj
Beddeņ telək işle—bergələ.

F. QЬRQЬDBAJ.

ھايلاو يىيلىشندا.

Klup aldь.
Gəzləp xalьq qajnaj,...
Daklat bara anьņ esendə,
Vintilətər fьrlap tьnlьq bəda
Bətə ujlar alaj kysengən.

——

Ənə Sadiq babaj fьrhajqanda
Anьņ irenegenə qьjmьldaj,
Min hidenəm, ul bit
Daklat betkəs nьqlap həjlərgə itə,
Tik ujdarь nikter jьjьlmaj.

——

Ənə Fərxej jengə qolaq arqahьna
Usьn jəjet hyddər jyqəndəj,
Rə'is hyddər avlaj his berhendə
Ьsqьndьrmaj artqa jebərməj.

——

Qilmetdində avьdьn alqa hudьp,
Sumqan ine hyddər kylenə,
Tik kemdərđer şavlap tьnlьq
bəđđə,

Ix! jynheddər:
„Curtu“ tilenər.

——

Şul vaqьtta daluj tavьştarь
Helkenderđe qolao pərđəhen,
Jьltьr teştər aşa barsa teldər,
Ьrqьttьlar nəfrət jədrəhen.

——

Sənki anda hajlav tuphahьna
Atlaqandar kulak—mullalar,
Dajuş xoquq tejdər qotoronalar.
Ax parazit dinle qarqalar.

——

Dajuş militsejə qođqondardь.

Bьsьraq baştar zalqa baђmahьn
Heperep taşlaņ juldan jul
tađarhьn
Beddeņ eşləp alqa atlahьn.
Ber minuttan qьdьl furaşkьlar
Qođqondarđь jəlqəp aldьlar,
Alar ođatьldь—tьņьs zajdan
Tik jarlьlarqьna qaldьlar.

——

Ə... anan huņ inde hajlav buldь
Kamitətkə jarlь fərxej jengə
Rəislekkə kamsa Səqit hajlandь,
Sejəl quldar cyp—cyp ybeştelər
Şavlanьlanьlan şajan alqьştar;
Ix.. kyņelde lə huņ həņqь jeņev
Gerlənelər şatlьq tavьştar.

M. MARAT.

يەچەيكە ھونە باشلانى.

Bərə kantnь, Qalmьq vulьsь Qajьnlьq avьlь kamsamul jəcəjkəhe bətenləj hynevgə jul tota, baslanь. Məђətən: aqzalar arahьnda tərbejəvi„ səjasi həm mədəni eştər berehelə alьp barьlmajđar. Jəcəjkəneņ sikritarь mulla balahь Seləjmanьf tigən berəv bulьp, ul kamsamul aqzalarьn bergə alьp jərətəp, esərgə əjrətevđən aaşqanь helməj.

Avьlda ike uqьtьvsь bar. alar yđđərə kamsamul aqzalarь bulhalerda kamsamul eşenə ajđanьpta qaraqandarь juq.

Valkamul bьl jəcəjkəņə kyđ hat elə.

X. QIZZƏT.

پىيانيردار كەنفيربىسيەھى.

Kilemdə: (30 dikəber) kamsamul jəcəjkəhe janьnda tedelgən pьjanir ətrəte, avьldaqь ojoşmaqan balalar menən berlektə kənfirinsejə udqardь. Kənfirinsejə pьjanirdar eşen janlandьrьv, ojoşmaqan balalarđь pьjanirdar safьna tartьv, məktəp ergəhendəge far pus menən pьjanir ətrəte tarafьnan janle bəjləneşte kankeritləşter v hьmaq mehim məs'ələlər tikşerelde. Kənfirinsejə hvnьnda 15 jarlь—batьrak balalarь pьjanirqa jađьldьlar.

Z. XƏSƏNEF.

Girmanejə jaņь ilsehenen ьşanьs qaqьđьn (viritilnajagramьta) tapşьrđь.

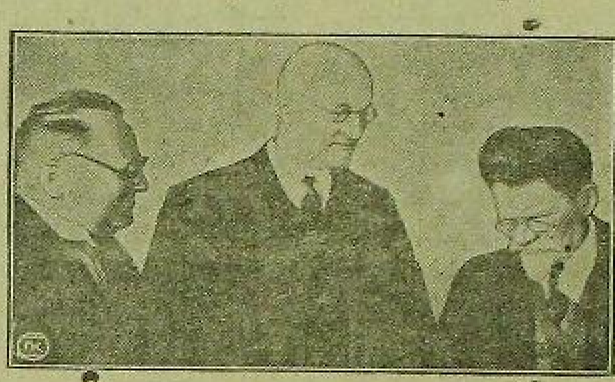

[illegible] تابشردى.

—[illegible] ل ماراینا.

Bylək

Maqar vulusь, kedən avьlь, qəbidə naђьjqьva tigən ber jeņgəj, ber nisə jьldan birle jəşelsə baqsahь utьrtьp, yđenən artqanьn kərək - jaraqьna totonьp yrnək bulьp kilə. Xəđer qəbidə jeņgəjđən kyrməkse, avuldaqь başpa bisələrdə baqsa utьrta başlanьlar. Вьjьl kedən avьlьnda bulqan avьl xuzaluqь kyrgədməhendə kypkenə byləktər aldь.

* *
*

Taņdar atьp kendər qьddьrqansь,
Joqtap jattьņ jəmhed mьşьldap
Hin jatqanda urьь qisələre,
Eşkə kitə ine ahьldap.

——

Odaq joqlav hiņə zarar buldь
Kəndənkəngə jarqa həjrəne,
Kyđen məldərəjtep ike bala
“əsəj ikmək bir„ tip horanь.

——

Balaņ horaqanda birergə,
ikməgəņdə hineņ juq ine.
Keşe balalarь aşaqanqa
Hineņ balalarьņ tuq ine.

——

Kəbeђtə, bərəngeņ bulmaqas
Ikməgeņgə hiueņ jetmənе;
Şunьņ əsən hineņ balalarьņ;
Ujnap, hekrep irken ybmənе.

——

Xđer inde hiđep ujandьņ
bьlaj qalьvьņa ujlandьņ!
qnidarьņa timer kərək totop
irtyk eşkə kitep juqaldьņ.

——

Hin utьrtqan baqsa ybep kitte
ədəm hoqlanьrlьq tulqьnьp,
hər kən barьp baqsaņ janьna
qarap tora ineņ huqtanьp,

——

Kuptə ytmənе baqsaņ əlgərđe
təmdəpkenə anь aşanьņ,
aşav menəngenə qalmanьņ
arttьrьp kərəgeņde jamanьņ,

——Xəder . . . .
Hinən kyrep bətə bisələr
jəşelsə baqsahь səsələr.

——

Jeņgəkəjem hiņə qəbiđə
ni birəjem ikən bylәkkə?
qabul kyrhəņ oşo şiqьrьmdь
alьp haqla qajnar jərəktə.

«K DƏN»

Ответ. редактор: А. Хадисов. یاوابلى ریداكتر: ئە. حەدیسف.

ۋ.ل.ك.س.م. دڭ باشقۇرتستان ئۆلكە كەمیتەتى
ئورگنى.

«باشقۇرتستان يەشتەرى»

گەزيتنە 1929 - يل ئۇسۇن پادپيسكە ئالو بارا.

كامساملدڭ كۆندەلك ئشندە يولباشسى ماتيريالدار بيرب، ئشى ھەم كرەشلەن يەشتەرنڭ سەيەسى - ئۆژنيماعى ھەم مەدەنى ھۆزاوڭارن ئوتەو مەقن برگە ،،باشقۇرتستان يەشتەرى“ گەزيتنە ئاى ھاين ئەدەبيات بيتى بيرئلب بارئلا.

بۆنە نشسى - كرەستيەن يەشتەرى - كامسامولدار «باشقۇرتۇستان يەشتەرى» گەزيتنە يادئلرعا تئيش.

يادئلو حاقى ئۆسۆند.

بر يىلعا . . . 1 سوم 50 تين
6- ئايعا . . . — 80 تين
3 ئايعا . . . 45 تين
1 ئايعا . . . 15 تين

ريداكسيانڭ ئادريسى:

г. Уфа ул. Зенцова № 26 ред. газ. «Башкирдстан Яшляри»

Уфа, Типо литография „Окт. Наг.“ Башглавлит № 92

ماتور ئەدەبيەت يالپۇعا

كۆرەش دەرتى يانها يۇرەكتە ـ يەنتپ بولا شيكوف تىلەككە

بالىق بولوپ ئوينىم ـ
بارلى بولماس!...
يالغز بولنىم يانىاق بولماماس،
بابای بولماس كلم مولك بارتون!...
بىشلەيىك ،مولك!!..
ياگدايىڭا بەمت قونماماس.

—

تيب «ئشانمانىغز»
برنى كورب بلمەگەس.

—

شلنغن كوڭل ئشكە ئاتلغهالا
كۆرمش تللب يۇرەك تيبهەل،
قودعان ئاوتر بولعان كورەلك،
«يالعزلقنڭ» باينف بوقانەزان ـ
بارنى بولعا ،توۋب قالعاندر ـ

—

يرمنگز!..
يوق!......
ۋاداى بارتى يولدا ئش يالقننى
كۆرمش ،ئوتى يانها يۈرەكتە.

—

ئتلب كوڭلم بولك كومەگن!..
گۆرلـەب تۆرعان ئشتاڭ ئودەگن،
توقتارمنبولك يۆرش بارتى يولدا
كورمشى ئولى!..
ئش بالاهى كورمەى تىلەگن.

—

تلالاردان،تۆرب قارانىم
كورخم شوندا!..
پۆرداب تۆرعان زاووت تۆتۆنىن،
نول هتلدنىمە مين يالعزلقتان.

شوندا ئينى مينم مۆكيو بۆردەن:
كومەكلكىكە تاپان كيتووم.

II

كيلدم ئشتاڭ قىنو ئودەگنە
قايناب ئشلەر يەلينف كۆس مۆراى
ئاشتار تيوب سەسرەى ،تۆسقونلاب
يالقن زاوت ئەسى تير مۆراى.

—

كومەك ،ئوتىيانماس قنو بولا
يالقن يانماس ئاشتار موردلا،
ئاعا قنفل قۆرس بلمالارى
قالبنارعا ئۆشب قوبدلا.

—

ئاشتار ئاشب ـ تەرەن شاختالاردان
«دومناەلارعا كوبلەب مالئنا ـ
ماڭ بارمعا يانمان قنزلق ـ
ئوتتار بۆركب تۆرعان ۋولقاندای
بارب بولماك تيرەاڭ يانئنا.

III

بارهتو يۆرەك ئالعا ئالپەاندا
يەشل ئولەن ئوتب يەمەندەى،
هلەت «فوسقتل» ئيتب ياپراق ياردى
سەسەك ئاتب ئيدوك هالداندى.

—

يوقبار يوقان كوڭل قارايماڭ
ئۆلكەن ئلكلا بولها كوكرەكتە،
تۆرمۆش ئاستلارى قان ماوزرماڭ ـ
ئالعا مەيدل بولها كوڭلدە!
كۆرمش ،ئوتى يانهايۈرەكتە.

م. يايىق.

ئش كۆندەرى.

ع ،يەنل بلملم دوتتار شونداى تەرەن،
ئيتب تۆپتەرنتە تۆروۆنگەن.
ومدار ئاشب كوڭل يۆكتەرنەمدە،
ئتار يەيام تومدار تۆيۆنەن.
ى ماندتى شونداى ،خور كورنە.
تررلەگەن تومدار بولالار.

يەنل ئوينىانقان ئوتال تولقندارداى،
تومدار يۆنلا..
تاعى، تاعى تومدار ئتوالار..

—

هابان مۆرتب ئوتكەس يۆرەك ئاذا،
ئاذا يۆرەك بيرگەن قتر ـ دالا.

كيتاب ناشتارنا ئاققل قايراب،
ئاڭ نورندا كوڭل نورلانا.

—

بلملم ـ ،ئول ،خور ديكگەنى،
تولقنندارى،
يۆرەكتەرگە قاعدلب سايقالا.
قۆلاس هالب يۆذگەن هەر بر يۆرەك،
،شول تولقنندار مەنەن ئايقالا.
يۆرەك يۆتا بلملم تولقنندارن،
ئە ـ تولقنندار تاعى قۆتەرا،
يۆرەك تاعى يۆتا،
تاعى تولقنن قالقا...
تاعى يۆنئلا...

ئيسح!
هابان هۆرۆب ئوتكەن يۆرەك مەنەن،
ئاقتل قايراو، نيفدەى كوڭلدى!...
ئوذال تولقنندارذا ئوكرئب يۆذۆب،
ئوتكوادگنم كيلە كوڭلدى...

II

گۆرلەپ ئوتكەن هەربىر يۆگترنك ئاتنا،
يەكشەمبىلەر مەنەن كيلەلەر.
يقراق يولها ئەذقان ـ يۆرەكتەرگە،
بال هۆتنان دەرتتەر هيبەلەر.
ئش كۆندەرى بيرگەن يەكشەمبىلەر،
شونداى تەملى بولا كوڭلگە..
هەر ئاتنانڭ شاولى يەكشەمبىهى،
بيگلىرەك ماتور ،بولئب كورنە.
شوعا كورەلە ،شول يۆرەك يقولاى،
ئاتنالارعا ،ئوهرئب يئلكەندى.
ئاسنيا قنذا،
هەر يەكشەمبى هاينن،
هاعنب كۆنە مينڭ كيلگەندى...
قنذنذاى ئەملى شولاى هاعننا، هاعننا.
يەكشەمبىلەر كورئب يغواندو.
يلذەن ئيندى،،
ئوكنەيرذەن ئتوعان ئش كۆندەرى،
پيتۆنيرذار ياهاب سذعارتو.

رەشيد نيعمەتى.

ئاولدان حات.

(بر ئيبتەشتڭ يادعان حاتتنان).

هاعندرعان ئينى ئاول حەبەرذەرى
باحشى بولدى يۆگۆن حات ئالدم،
ئوقيق ئەلى ئەيلە برگەلەشئب
نى يازا ئيكەن ،توعان ئالدم:
«سەلەم مەنەن ميڭا حات يازارعا
قىلدم ئالدم منە قولدما،
ئوكشلاردى شولاى حاتقا يازو
كوڭلدئلە ئيندى... دەرتئلە.
ئشلەر يايلى حەذر ئاول گۆرلەى
ئەللە كوذى باحشى كيلگەنگە،
ئەللە هارى ئالئن كۆشۆلەرذەن
كۆللت بورالارى تولعانما.
يندئڭ ئاول حەذر بيك ئۆذگەردى،
كۆندەرمەنەن ئتوا ياڭلق،
بيئل ئيكن ئوكئدى قرلب يانب،
بيئل بايلق، بيئل كۆر حالق.
يئا ئەلى كۆذگى بايلق مەنەن
يئيلشب كاوب هالدرذق،
كلوب يۆلمەهئنە «ئيزباچ» ئاسئب
گەزيت، ژورناليك كوب ئالدرذق.
كۆن بايئيا ئاول يەشتەرى
يئيلشب كيلە كلوبقا،
شونداى دەرتلى، شونداى ياتلى بولا
يلم ئۆيۆ ـ ياڭى كلوبدا...
ئاول حەذر تەمام سوتلەشدى،
كامساموللار حەزر كوبەيدى،
،خرر قۆرماقلى قارون كولاكلاردنڭ
يۆرۆنلارى ئۆشنى ـ هيكمايدى.
كامسامول باتراك، يارلى هەم ئورتالار
يرگە يولب ئشتى يابلاتى.
ئەرمبيەنەن قايتقان هاريفجاندى
رەئيس ئيتب ،يئيل هايلانق.
كولاك يارلقلارعا قارشى تۆردى،
لەكين ئالا هوذى ئوتمەنى،
هايلاو كامپانيامن ئوكش مەنەن
يئرئنڭمەنەن يارلى يابالار ئوتكەردى
هوذەريۆتمتشوندا ئوقتايق ئيندى،
قالماندارن قايتقاس كوررەلك،
حوش حەزرگە!
كامسەلەمم يلەن ئيبتەشتڭ!»

حۆسنى ـ ئەيلى.

كۆرەش كۆيتە.

ئتوار يئلدار قئوئب باراينف
ياڭى ،ئۆرمۆش ،يولدن هالايئف
كيلەسەكتى هاعنئب، يۆرەك يارهئب
كوب كۆسەردى توكئب ئالايئف.

—

ئتوار يئلدار، ئالعى كۆنە
كۆرمشەرذەن كۆسلۆ كوكرەكتەرذەن
قۆرۆس يلەكتەرذەن كۆس بيرب
هوعا، يئذ ئتلى موسقوللاردان كۆس يئيب

—

كۆرمش كۆيتە، يئذذى كيڭ فرونتلى
«كۆرمش فرونتلارن تولقنذرب
رايرت» بيرب كيڭ فرونتقا
قارشى كيلگەن كۆسئۆ توخذرب
كيتر يئذ!!

فرونت بوبلاب، موڭلاب هذرب
ئوتكەن كۆرمش، قانلى كۆرمش
يەش يۆرەكتە ئنذەر قالدرعان
ئەيى!!
،شول كۆرمش، ئوتكەن كۆرمش
ئونۆئولتانلق ئىذە قالدرعان
ئتوار كۆرمش كۆنۆن، دەرتلەر بيرب
دەرتلندرب، ئنو يۆرەكتى
كۆتەملەر قالدى، كۆستەر يئيب
كيڭ فرونتلى يۆتە كۆرمشتى. (1)

(1) يۆتە دونيا ريۆلوتسيەى

م. ناۋتەيف.

ئازربيجان ياڭى ئەليفباعا كوسۆ ئايقانى مەنەن

1928 نسى يلدڭ برنسى عينوارئنان
لاب، ياڭاليف حەرەكەتنڭ ئودەگى
م يئەگى بولمان ئازربيجان يۆمهور
ى ئودئنڭ بۆتە مانبوعانن ياڭاليفكە
ئمردى.

يۆگۆن يئذ ئازربيجاندڭ ئيك ئۆلكەن
يلەرئنەن بولعان «كاموبست»
ئينڭ، 1929 نسى يلدڭ برنسى عينوا
نان سقفان، برئنسى هاـن يۆتۆنلەيى
ن ياڭى ئۆرۆك ئەلفباعنذا ئوقيئف.

يئل كۆن، ئازربيجان ساتسيال سەو
ئر يۆمهوريەتى ئۆسۆن گئنە ئوگل،
لكى يۆتە شيرق يۆمهوريەتەرئنڭ مەدەنى
ۆليوتسيە بولئنداعى يۆيۆك يئگو
ونلەرئنڭ برەـى بولئب ئيئەلەنگە
ئن.

تلى، كويئن گئنە ئوگل، ياڭى ئەليفبا
مندارى، ئول حەرەكەتتى «بر ئۆركوم
ى» حالقنڭ فيكرى تيب قارايدار
ئ ،ئول يالبى ئوئن ئالا يانلاو مەنەن،
يەنف رەوشتە كۆرەش ئاسـئلار. لـە
ن ئەرقنڭ ديـن ئيذگئئدكتەرئنەن،
ئانالڭ ئۆرئەن حەرئتنەن تەمام يئذ ـ
گەن. ياڭلققا، ياڭى مەدەنى ئادئما موئا
عان كيڭ ئسەن يالپى، يئل ئش مەنوعا
قارشى ئودئنڭ قەنەى باواين بيردى. ئانى
ياڭـى ئەليفباعا بولعان «مەحەببەتى» ئاڭا
ئيجادى ئئئئشى مەنەن ئيئات ئيئتى.
ياڭاليف دۆشمانلارى مەحەرەلى ئرموشتە
يئگئلدئلەر. ئاذاعندا ئـول «فـرونت»
كشلەرئنڭ كوب ئۆلۆشى ئوذئلەكتەرى
مەنەن ياڭاليفى مەيدانئنا كوسئەلەر.

يۆيۆك ساتسياليزم ئۆذۆلۆشئرى، ئينتەرناتسيانال كشنڭ مەدەنييەتئنە ئاذاعان
تاريحى كۆندە مئڭ شولاى بولاووى تابيعى
هەم شولاى بولرعا ئيش ئينى. مئا يۆگۆن
،يئئنڭ ئاريحى يرفاكتئهى ئالئندا شەرقئڭ
ئيڭ ئۆلكەن هەم مەدەنى يۆمهوريەتئرئنەن بولعان ئازربيجان يۆمهوريەتئنڭ يۆذ
پـراتسيئنتى مەنەن ياڭاليفكە كوسووى
قاـنلەى ئالدندا ئۆرايق.

زاكاوكازيا پارتيا ئۆلكە كميتەتئنڭ
يئل ئايقانلى ئتمارعان مۆرەجەعەتئنە تويە
ئنەگى موذەر ئيتئلە:

ـ يئل حەديسە ياڭى ئازربيجان ئۆسۆن
گئنە ئوگل، يەلكى بـۆتە زاكاوكازيە
ئۆسۆن بۆيۆك ئەهمىيەتلى بر مەسئەلە.

ئۆرۆك ئاتار سارف هـەم ئەحوونلە
ئيسلاحات ئشتەرى ،مەدەنى ريوەليوتسيە
فرونتندا بۆيۆك بر بيئگودەر.

يئل ئيسلاحات ئشتەرى هۆذۆمئەمئنە،
ئۆرۆك ئسەن ياپنهئنڭ ئارتنا قالعان
ئولۆشۆ قارامدا ،اذانلقتى يۆتۆرو ئشتە.
رى كوب هەرتەبە يئگئلەسەكتەر، نادانلقتى
يۆتۆرئو هۆذۆمئەمئنە ئشسەنەرذى سا
تسياليزم ئۆذۆلۆشۆنە ئلقئرئو ئشتەرئلە
تەئمين ئيتئلمەسەكتەر.

شول ئوق فيكيرذەرذى كيڭئرەك ئرموشتە
ئسئذئالعان، ئازربيجان حالق كاميسارذارى
شوراهى رەئيسى موسايبكف هەم ئـوذەك
باشقارما رەئيسى ئاعامەلى ئوعلئنڭ مقالەلەرى هەم ئول ئاريحى كۆندى قوتلاعان
ئەبريك حاتتارى يار.

يلاردڭ بارهئلا بۆيۆك ئاريحى كۆندڭ
ئەهەمييەتن كورهتو مەنەن يرگە، باشقا
شەرق يۆمهوريەتەرذەگى ياڭى ئەليف
حەرەكەتى ئۆسۆن كوسرگس يول كورهەتەلەر.

يئ يۆگۆن ئازربيجاندڭ ياڭاليفكە كوسو كۆنـن ئودئبئذڭ ئورناق بايراغئذ
ئيتئب، ئول كۆندى يۆيۆك يئگو كۆرئيئذ
هاناب، ئودئبئذذە ئول حەرەكەتنڭ تـ
ئيذلقن كوتەررگە، تيذ كيلەسەكتە يـۆذ
پراتسيئنتى مەنەن ياڭاليفكە كوسو بايرامى
ئوتكەرئو يولندا ريال سارلار كوررگە
ئيئشيئذ.

،يول ئاسلدى، سيگنال بيرلدى، يئذذە
شونڭ ئارئنا يولعار يئذذى ئينكى عەرەب
حەرفتەرئنەن ئەرسرگە فـەن، ئيحنيكە،
يوعارى كولئورارعا يارئورعان ئولى يرماقلا
ئابان ئامدار ئيئذذى يئشيئرعا ئيئشيئذ.

ـ «ياڭاليف ـ شەرقتە ريوەليوتسيە»
لينين ئيبتەشتڭ ئۆشۆ لوزئنگئهى ئئتندا،
يـۆتە مەعاريفـى، ئـوقوسى، كامسامول،
پارتيا ئاعزالارى هەم سەويەتحۆكومەتئنڭ
ساف گراژدانارى ئۆيۆئۆرعا، كاليكتيف ئرموشتە كۆنئ، ئاڭ ئـۆرمۆشئنڭ
هـەر ئارماعندا، هەر حەرەكەتندە، مەدەنى
ريوەليوتسيەنڭ يئذذەگى ئيڭ ذورفاكئورى
بولعان ياڭاليفتى يۆيۆمعا ئاشئرئو يولندا
كۆرەشئرگە ئيئشيئذ.

سيگنال بيرلدى.

ئەذلەنگەن يۆذ پراتسيئنتى مەنەن ياڭاليفتى
ئوتكەرئو مايدانئنا!

د. يولتى.

كۆرەش قىلسنز فەنگە قايرايىز.

يئلدار ياللاب، يۆتۆب ئاينى كۆندۆ،
ويۆواتتاردى ئتوب يئتەلەر
دەوردەرذە يئا شوندا كيلئب
ياڭى ئۆرمۆش نورئن هيبەلەر.
يئا هوكگى دەور ئودۆ بولماس
يۆتۆن ،ئۆرمۆش ئشكە يەيلەنگەن،
ئينكى يولدار شوندا ئالتا قالئب
فەن يولنا قاراب ئيئلەنگەن.
توگللگەن تيوذەر تەرەن شاختى ئسفدە
رودالار مەنەن يۆلماعان
ميليۆن تيرذەر قوشلئب، يۆماق،يولئب
ياڭى ئۆرمۆش مەنەن يئوانمان
ميهنەت كەرئدلەرن ميكرب ئۆشۆپ
دەور مەنەن يئرگە ئاليئنئم،
،ئسئن ئۆرمۆشتاڭ قىذل بافـاعنذا
كۆرمش ئواى بولئب ئورلنم.
كاليكتيفتە بولئو يئذلڭ ياينذئ
ئيحنيكەلە بولئو ئنلى ئىرەك
قولما قول ،ئۆئۆشۆپ، ئيل ئۆذۆريك
ميليۆنلارسا بادر «بەش» يۆرەك
يئا شونى ئتلب ئالپئنايئذ
يئرلك مەنەن عۆمۆر ئيئەرگە
كۆرمش قىلسن فەنگە قايرايئذ
ئيئكئلەكتڭ ئانون ئوذەرگە.

ئەحمۇش. سالىح.

ئۆلكە پارتىيا كانفىرىنسىيەھىڭ ئالدىدان.

پارتىيا يەتەكسىلىگى كۆسەيتىلھەن.

«كامسامول ئاۋانگارت جوۋالعان، ئىشنى ھەم تۇر- مەدىن باتارتودا پارتىيىعا ياردام بېرىشكە تەيەر»

ئاول كامسامولىنىڭ ئىشى، باتراك، يارلى يەشتەر، شولايوق ئۆلۈلار ئاراسىدا يالپىغى ئىش ئالىپ بارىپ بولۇرعا تىيىش. يەچەيكەنىڭ ئىش پىلانى باتراك ھەم يارلى يەشتەرنى ئويۇشتۇرۇش تىرەمسىگە كىرگۈزۈپ ئاكتىپلارنى پارتىيە، سەۋيت تىرەمسىگە تىلىتىرو، سەۋيت سىكسىيەلىرىنى ئىشكە يەتلەندىرو، كرەشتىيەنلەردى كاپىراتسىيەعا تارتو كىلەك ئىشتەردى ئوتنوگە قاراپ ئۆزگەرتىشكە تىيىشلى.

بىراق بىزنىڭ ئىشتەر ئەلى بىزنىڭ كامسامول يەچەيكەلىرىندە تىقتىقنا ئاقماي. پارتىيا يەتەكسىلىگى ياقتىن قويىلعان قايىقى بىر ئورۇنلاردا ئىشلەر ئاۋوعدا بارمالا. كوپ ئورۇنلاردا پارتىيا يەتەكسىلىگى ناسار قويىلعانلىقتان بىزنىڭ ئىشتەر بىر سىستېما پىلان مەنەن بارمايدار. بىزنىڭ ئاۋۇللاردا، بىيگرەكتە باتراك يەشتەرن كامسامولعا تارتو ئىشى يەۋمۇشاق تۇرا. مەسەلەن، تاجون ئاۋۇلى كامسامول يەچەيكەسىنى (تا. ئاتاي كا) 67 باتراكتان دەفەقەت بىرگىنە باتراكنى، يوعارى قىيمى، ئاۋۇل يەچەيكەسى (مەسىوت كانتونى) 190 باتراكتان دەفەقەت 15 باتراكنى (يەكى 8% نەنغا) كامسامولعا ئىلغىرا ئالعان.

شولوق كانتوندا، لايىشتى يەچەيكەمىندە 112 يارلىقتان 5 كىشى، 30 باتراكتان 6 كىشى ئاعزا بولوپ كوپسەللىك (47,8%) ئورتا ھالدىلەردەن تۇرا. مىندىداي يۈرەك ئورنتكس سىفردارىدى ھاماي كيتەھەك بيك كوب ئالار.

پارتىيا ئىيعتيبار ئىتمەي.

بىزنىڭ ئورۇندا، بىيگرەكتە بىزنىڭ پارتىيا يەچەيكەلىرى، پارتىيا ئاكتىپى ئىسىپلەرگە تورا كىلە. توبەندىگى پارتىيا يەچەيكەلىرى، (ھەتتا بىزنىڭ ئۇلىس كەمىتەتىرىندە) كامسامول ئىشىنە بارماق ئاشاعىنا قارايدار. كامسامولار ئاراسىدا تەربىيە ئىشى كۆسەيتو، يەچەيكەلە كامسامول ئىشىنەن داكلات ئىڭلاپ، يول كورسەتۇين ئۇد بورسىنى ئىتىپ ئالمايدار. دۇرىت، قايىقى بىر پارتىيا يەچەيكەلىرى ئوزدەرىنىڭ ئاكتىپى ئاعزامىن كامسامول يەچەيكەسىنە [illegible] قوشا. لەكىن مىندىداي بىر كىشىلگەن ئىپتەشلەر ھېرەك – ھېرەك بىۋرا ئوتورشتارىندا، كامسامول يېلشتارىندا قاتىناشۇ مەنەن ئەنەعەتلەنەلەر. كامسامولنىڭ مۇھىم ئىش تارماقتارىن (ساباق، ئوقۇۋدى رېگولىرلاشتىرو، ئىشتە سىپىنى يول) ئۆتنالار، يول كورسەتمەيدەر. پارتىيا يەچەيكەسى ئوزىلە، بىزنىڭ كىشىنىڭ داكلاتىن تىڭلاماي ئاناقى ئىش ئالىپ بارو، بارماۋىن كوزەتىپ بارماي. شونلىقتان، يول ئىش كامەيىداعىنا تۇرالا قالا. ئە كامسامول ئۆيۈشماسى بۇتە ياعى مەنەن ئاقماي. ئاز كامسامولدارنى تەربىيەلو، سەياسى ئوقۇلارعا تارتو، سىيەسى توگەرەكتەرنىڭ ئىشتەرن يەتلەندىرودە بىك ئەز ئىشلە.

بۇ ئاعلا كوزگە بەرلىگەن يىشەپ پاقتار بولعا، ئۇلدا كامسامول ساقىندا [illegible] كەرەك مەسەلەن. فاراعوزا كامسامول يەچەيكەسىندە، ئۆيۈشكۆنگە تىكلەم قىنداردان دەفەقەت بىر كىشى ئاعزا بولوپ تۇرا. بارعاياش كانتونىندا بىرگىنە كامسامولكامى بولعان يەچەيكەلەرنى ھاناپ بۆتۈرەك توگل. باشقا ئورۇنلاردا مىندىداي فاكتتار تولوپ ياتا.

برنسى سيراتتا پارتىيا يەتەكسىلگى.

كيلەسەكتە ئاۋۇلدا باتراك يەشتەرن ھەم قىزدارن كامسامولعا تارتوعا ئايرانا ئەھمىيەت بىرىپ قارارعا كەرەك. مۇنىڭ ئۆسۈن برنسى نەۋبەتتە پارتىيا يەتەكسىلىگى نىق يولعا قويىلارعا تىيىش. پارتىيا يەچەيكەلىرى كامسامولدى تەربىيەلەوندى ئوزدەرىنىڭ ئىش پىلاندارىنا ئىندىرىپ، تىشمەكەر ئاعزالارن كامسامولدار ئاراسىدا ئىشلەوگە بەركىتىپ ئالار ئارقىلى ھەم كامسامولنىڭ ئوزىنەن، ئىشىنىڭ قويىلشتارىنان رېگولىردا كلاتتار تىڭلاي بارىندار. باتراكتاردى كامسامولعا تارتوسۇن يەچەيكە يىلشتارىنا سەبەسى ئوقۇدارعا، ئالاردى ئىلتىرعا، ئالار ئاراسىدامى ئىشتى كۆسەيتىرگە كەرەك. (سايرانتىيا كانفيرينسىيەلەر ئوتكەرو) پارتىيا يەچەيكەلەرى كامسامولىنىڭ سەيەسى بىلىم ئالو توگەرەكتەرىنىڭ ئىشن يەتلەندەرو، ئاندا پارتىيامىق يەشتەردى ئىلغىروعا ئايرم ئىيعتيبار بەرگە تىيىشتەر.

قىسقاسى، كامسامولدا پارتىيا يەتەكسىلىگى ياقىشى قويىلماعانلىقتان، لىنىنسى يەشتەردىن سەيەسى بىلمىدى، ئۆتاناقلى كەمەلە يىتىشتورگە حەذرلكلى يەش ئاكتىپ ئارتىندى پارتىيا ساقىنا بىرو ئىشلەرن كۆسەيتە ئالوبىد.

بىزنىك ،بىزنىڭ يۇمۇشاق ياعىندىعا پارتىيا ئۆلكە كەمىتەتىنىڭ XIII نسى كەنفىرىنسىيەسى ئوزەك ئىيعتيبارنى بىرو تىيىپ تۈشانابد.

س. م.

بار ئىعىندا يادعى سەسو كامپانىياھىنا حەذرلككە!

پارتىيىۋدەك كەمىتەتنىڭ نويابىر پىلىنومى ئوزم ئاول خوۋالقىن ئىندوسترىيەلەشتورۇشنىڭ، سەنەعەت ئوسۇشىنە قاراعاندا كيكەنە ئارتتا قالعانلىعىن ھەم ئانىڭ ئالعا ئارتىمپىن ئىندەنو تورامىدا كىسكن سارار كوررگە كەرەكلىگىن ئەيتىپ ئۆتتى. ئۇشۇ ئۇگاي مەنەن بىزنىڭ ئالدىبىزعا ئۆدنى مەسىلە بولۇپ يادعى سەسو كامپانىياسى قويىلعا تيىش.

بۇ ئوتقاي يىل يادعى سەسو كامپانىياھىن فيۇرالدا ئاقلارنىڭ ئاعىننا باشلاۋق. شوعا قاراماي، كويىكنە ئوكشالارنىبد بولدى. ھەم حەذرلك ئىشىن ئالدان كورمەو ئارقاسىندا قايىقى بىر يېتشەن ياقتار ئىيدە ذا كورىندى مەسەلەن: (قايىقى بر ئوبەكتەرگە كولاكتار قوتقوعى مەنەن سەسو باتردارن كيگەيتو ئىشندە ھەتلعان پىلانارنىك تولتىرلا ئالماۋى، كالخوز ئوزدولوشۇندە شولايوق قايىقى بر باتراكتار، كولاكتار قوتقوعىنا ئىيەرپ، كالخوزداردان سىعپ كىتودەرى ھەم باشقالار) سەسوۋدى كيگەيتو تورامىدا قۇرعان پىلاندارنىڭ بر ئاذى كەمسلك مەنەن ئوتەلو كووكتەر بولدى.

بۇ گۆلمەن حەذرلك باشتارعا. پلاننى ئىش كوررگە.

تيمەك ئە، ئالداعى يادعى سەسو كامپانياھندالا شول يتشەنلكتەر قاباتلانماھن ئۆسۈن بوگىنەن حەذرلك ئىشن باشلارعا تيىشبد. سەسو باشئون ئوذدك گوس يىلاتنك ئوذوگەن پىلانى بويىسا 10% - 7% - كيگەيتو، يادعى سەسوذى قا كانتراكلاشتىرو، كالخوز ئوذو ئىشندە يارلى - باتراك ھەم ئورتا حەلدى كرەشتيەنلەردى شول ئىشكە قالدان حەذرلەو، ئويۇشتۇرو يولى مەنەن تارتو - توالى ئرەمشتە ئاكتداتو ئىش ئالب بارو. ئوشو كورسەتلگەن توپ مەسەلەلەر يالپى ئوت ئالراق نىقلى حەذرلك كوروذى بوگىنەن باشلارعا ھەم بىزنى ئورتلا پلانلى ئرەمشتە ئىش كوررگە كەرەك.

قىسقاھى بىل ئىشكە پارتىيە يەتەكسىلىگى ئاستندا كامسامولك ئىشلەگەن تولعىم مەنەن تەھىر [illegible] كە ئەك. ئاولدا موقعى واقىتاردا ئايروسا كينكىلەشە توشكەن سىنفى كورشتىڭ سەبەبىتەرن نىقلى ئويوھنب، كولاك موللا تارافىنان حوكومەتنىڭ تەدبىرلەرىنە ئاياق ھالو، خوۋالق ئونمشنك فنو ئرەمشتە ئالعابارو تيمپەن ئاقرنلاشتىرو ماقساتى مەنەن ياعلعان قوتقولارنا مەرھەمەتەڧ ئرەمشتە كۆرەش ئاسو، قانى ئايور بيرودى دەۋلەتكە ئىش ئيتب قويارعا كەرەك.

شونك ئۆسۈندە ئاولدك فاكلى يەشتەرنى ھەم كامسامولدارنى پارتىيەيەتەكسىلگى مەنەن حەذردەن ئىشكە باشتاپ سەسو واقتنداپلان تولى ئوتەلەمن ئوسون، بىر تورلەلە قوماسلودار بولماوذى تەتمىن ئيتەرگە تيىش.

بىلاردك ئوتەمونە يادعى سەسو كامپانياھننا حەذرلك واقتندا برنسى كوذ ئوكتندا ئوتلارعا تيىش بولعان مامنتتار ئيگنلك ئوراۋايلعن كوتەرو، ئاگرانومىيا بولن قوللانو، ئايرم خوۋالق تارماقتارنا ئوشكەن پراتسينتنى مەسەلەن: ئايرم كرەشتيەن خوۋالقتارن 6% - تلت ئوذولگەن كالخوزدار 20% - قا ئوذولسك كالخوزدار 100% ئرى سەۋيت خوۋالقتارى 207% سەسودەرن ئارتترعا تيىش تيىلگەن پلاندى تولتىرعا ھەم ئاۋۇلدا. بىرگە نىگە سەسمى قالعان خوۋالق بولماعن تىيەگەن ئوزنەانى ئوتنودە نقلى سارار كوررگە كەرەك بولاساق.

بۇلاردى تولى تەتمىن ئىتو، ئوزعان يېلداعى كووك ئۆرلۇق ئاذارتقىسنارنىڭ ئوڭگۈرمەۋدەرى بولماعان ئۆسۈن ئۆرلوق ئاذارتو ئىشن حەذردەن باشلارعا كەرەك بولاساق. ئانان ھولك مەدەنى ئۆرلوقتار ئوراۋايىنى كوتەروندە خور ئورتىن ئوتالار، نىمەك بىل ئورتلالا حەذردەن مەدەنى ئۆرلوقتاردى ئاول خوۋالنىنىڭ بۇتە تارماقتارندا قوللانا باشلاۋدى كوذ وكتندا ئوتوپ، ئانى بولدندو سارامن كوررو كەرەك.

بىل حەذرلك ئىشندە كامسامول نىق قاتناشرعا تىيىش ھەم بۇتە ئىش تارماقتارنداعى قارشىلقتارعا، كامسامول ئوزنىڭ ھىنك كورلگەن ئارتىروپ «ئىگىل كاۋالىريەلەرن» ئوياقتا باترپ، باتراك يارلقلاردى ھەم ئورتا حەلدلەردك بىرلەگەن تەتمىن ئىتو، يەمەعەت فىكرن توپلاو مەنەن ياواب بىرگە تىيىش.

قىقاھى يادعى سەسو كامپانىياھىننا حەذردەن كانكىريت ئرەمشتە پىلان ئوذوپ ئىش باشلارعا، پارتىيا يولباشسىلىعى ئاستندا ئاولدك كىلڭ ياليى ئاكتىپلعن كوتەرو، ئاولك بۇتە ئاكمى كۆسۈن يەمەعەت فىكرن يارلى - باتراكتاردى ئويۇشتۇرۇ، ئالاردى يادعى سەسو واقتندا ئىشلەرگە تىيىش. كالخوزدار ئويۇشتورو سافخوزدار ئوذو، ئالدان ئوندەو، نىق ئاكتاۋ بولى مەنەن ئىشتى كۆسەيتو، كامسامول يەتەكسىلكن تولى قولتىپ بۇتە يەمكىنلكتەردەن فايدالانو ئىگنى ئونەرگە تىيىش.

ئسماق داوت

رەفيقفيننا يەتن توردا ياواب بيرھن.

كامسامول بۆتە ئىشتە ئوترۆقلى بولرعا، ئىسكتلكك ھەر بىر ئيشكى، سرك قالدقتارعا قارشى كۆرەش ئالب باررعا تيىش تيبد. لەكين كوبكىنە ئاول كامسامولدارندا، مننك كيرتهن كورەبد.

مەسەلەن، ماقار ۋولسىنى ئىرمت رەحيم ئاولندا كامسامول سولتان رەفيقى 27 نسى يىلدى ئىسەرلى قالامندا سودئيا ئالدندا ئۆرعان باتراچكا ميگنيسا باكتيۋاعا ئۆيلەند.

- بيك ياقشى باتراچكانى سايوزعا ئيندروپ، لىنىن تەربيەمى بيررگە، برگەلب باگى، ئوزموش ئوذوپ، باشقالارعا ئورنەك كورسەتورگە ئويلاعاندر تيەرەھگد.

ئسن لىنين كامسامولدارى عائىلە ئوذذاتىندە شولاى قارايدار. ئە رەفيقى مننك كيرتهن ئىشلەي.

ئول بيك نق ئسە، ئيىرە، ئىشدەر ئسندەگى ھېلترەدار ئانك سينفى كوذلەگن ئوۋالايدار، سيتكە تايلىشرالار.

ئاھردا ئانى ئاولدك بردەنبر باى قىزى ميك بامال ياننا ئيلب بتكرەلر...

ئانك كوذندە باتراچكا يەمهنە ئوكميونى بولب كورنە باشتا. بادارعا بۆرعان ماين ئيرب قاينب ميگنيسانى نرفماى:

- سەنسب ئوتدرم... تيب بساق ئولب، ئويتمن قوواب سغارا.

ميگنيسا ئايتراعان، ئىستراتكە كينە.

يالمف بولها تاعى بر حال ئىيني، ئوذاق ئاتوتمدى، بالا تووا.

- ئاتالق شيعقتى كيلر، بالاهن قدعانر... تيب ئوملەتپ، ياكتان ماقارعا بارا.

لەكين ميشجان بوعوتهندا بيرلگهن، نيگەنمد، سرك «مەحەبەت» ئاعووى ئسب ئيترگن رەفيقى ئيلنبتە قاراماى، ئايرب يبەرە.

بالاعا ئوذافلاماى بيش تولا. ئاتاسى بولعان كسامول رەفيقى بالاعا بر تين ئاقسالا بيرگەنى يوق.

مەنە مۆنداى قوبشى بكتەر بىزدك كامسامولدار ئاراھندا يابناق ئۆلى. ئسب، ئيدرب، كامسامول ئيەمن برانتان، عائلە مەسەلەھندە يگل قاراعان مىنداى بلقوازدار كامسامول ساقندا بولرعا تيىش توگل. شولايوق كامسامولدان كيترذە ئذ بولاساق. ئانلايدارعا.

باتراچكادك تمندن فايدالانب، بالا ياه بنا، بر يارذامهىد ئوراعا تاشلاعان رەفيقى. پرالپتارئيات ،سوتى قارشندا شنايەتى تورندا ياواب بيرمن، بوذاعا بارلهن.

ئە. ياپال.

ۋاۋاتيندار كورسى ئوتتى.

Bedden kyp urьndarььda pьjanir ətrəttərə jəşəp kilə. Bьl fruntta dəjəm alqanda kypkenə unьştarьbьd bulqan hьmaq, bajtaqqьna jeteşhedlektərebəddə bar. Şunьŋ esendə pьjanir vazatьjdar kurьsь aldьnan oşo jeteşhədlektərde kyrhətep ytərgə tura kilə. Iŋ təp səbəp: pьjanir eşenə kamsamul jəcəjkələreneŋ barmaq aşa qaraq, tejeşle tiklem jetəkselek itməvdəre, anan hun pьjanir eşen jaqşь belevse vazatьjđarđьŋ bulmavь.

Məna oşo təp jeteşhedlektərđeŋ eşkə ajaq salьvdarьn kyđđə totop Arqajaş kantun pьjanir bjurahь 15 kənlek vazatьjdar kurьsь ytkərde. Kurьsta 20-ləp kursant buldь. bьl kurьsta pьjanir eşendəge kyp jeteşhedlektərde asьp qiləsək eş esen juldar hədəv menən bergə, ətərəttərdə eşlərlek vazatьjdar sьqtь. Alar menən beđ yrdə kyrhətkən kəmselektərde betererbeđ.

BIKMIT.

ئورندك ،بولدى.

Məsəqyt kantunь Mьrtalar jorto Idelbaj avьlь Bari Xammatьf (Dьvan—Məs. II-nse bьŋqььnda uqьvsь) jađ jəşelsə baqşahь utьrtьp agranum quşqansa tərbejələne. Atalarьla bətə buş vaqьttarьn şul baqsanь tərbejələv menən ytkərgəjnelər. Şul baqsa əməlhed ere jemeş birđe.

Bətə avьl xalqь kamsamuldar tьrьşa şul alar, Xammatьf baqsahь yrnək buldь ul. bəđgə tinelər.

X. ABDULLIN.

SƏVITKƏ HAJIAVDAR JAQŞЬ BARA

ئاديسا. 12 - ئينوار. ئوكروكتا 280 ئاول سەۋتىنىڭ 40 ندا ھايلاۋدار ئوتكارلدى. ھايلاوعا قاتناشوچىلارنىڭ ھانى 50 - نان 90، پراسىنتقا يىتە. ھايلانعان سەۋيىتتەر ساندىنا ئاتن - قىزداردان 15 - پراسىنت ئىنگەن.

IGEN ƏDERLOV FRUNTЬNDA

ھامار. 11 - ئينوار. ساتا يولى ئوشۇ مەنەن سامار ھەم ئولياننى ھەم باشقا قالالاردا قىنتىل ئىلاكتنى ئىگىتنى ئىيەگەن يۇكتەر ئىيگىتىن ئەدرلو بونكتىنا كىلە باشلادى. ھەر كۈندىنى 100 - خەر ئىلاو كيلىپ تۇرا. ئىيگنى تاپشۇرودار بىكىنى، داۋوش ماشىناھ ئىيگەن لوزنەا ئاتتىندا بارا.

4 ئنچێ یل سنعا.

كامسامولدڭ باشقۆرتۆستان
ئۆلكە كەمیتەتێ تارافنان
سعارنلا تۆرعان ئاتنالق گەزیتە.
Еженедельный орган
Башобкома В. Л. К. С. М.
ریدا ...ییە ئەدرەسێ:
г. Уфа, Зенцова, 2? ред. газ.
„БАШКУРТСТАН ЙӘШТӘРЕ"

باشقۆرتۆستان یەشتەرێ
Başqortostan jaştare

...ەشنگە، بۆتە دۆنیا پرالیتارلارێ!

1929 ئنچێ یل
20 عینوار یەكشەمبی
№ 3 (117)

یاۋدلو حاقێ: 1 ئایعا 15 تین، 3 ئایعا 45 تین، 6 ئایعا 80 تین، یللق حاقێ 1 سوم 50 تین.

كامسامول-یوەرێ ئوراژای ئۆسۆن كۆرەشكە!

ئاول حوژالنمن باكنان ئۆژدو، ئانێ كاپیراتسیا هەم كالليكتیف ئیگنن كوتەرو، ئاوار هەم ئوراژای ئۆگێشمن ئارتترو-پارتیا هەم حۆكومەت ئالدنداعێ مۆهیم بورستارذڭ برنهێ. بل بولدا بن بیگرەكتە هوكمێ یلدارذا ئۆلكەنگکنە ئۆكێنارعالا ئۆسۆراتق. كالليكتیف، ئۆێ سەویت حوژالقتارێ ئۆژدو، ئولاردێ ئنعتو، دۆیۆم كرەشتیەن حوژالنمن كوتەرو ئوراژاینێ ئارتترو مەسەلەلەرندە، حۆكومەت هەم پارتیا تارافنان بنعا ئیكلمدە یاتاق سارالار كورنلە، بۆیۆمعا ئاشرلا كیلەنێ.

ئالدنبنذا، تاعنلا مۆهیم، سەیسی ئەهەمیەتلێ بورس.

بۆتە سایوز باشتارمەنتڭ دیكابر پیلیبعمێ كرەشتیەن حوژالنداعێ ئوراژاینێ، بیش یل ئسنذە ئاز ئیگندە 30-35% قا كوتەرودێ قویدێ.

بنعا ئیكلم كورنلگەن تەژربە بۆ- مانقارێ: فەننێ مۆئەسسەسەلەر، ئاول حوژالنداعێ بلگێستەر، تەژربەلێ كرەشتیەنەر، كالليكتیف حوژالق سەویت حوژالقتارنداعێ ئشمەناوارێ. ئالدنبنداعا قویلعان مۆهیم بورستێ ئوتەو مۆمكیندەكتەرێ، قولنبذا بولعاندێن ئاسق كورەتەلەر.

ئاول حوژالنن كوتەرو بولندا كورنلگەن ئش تەژربەلەرن ئیگذكە ئالو كیڭ قاتلام ئاول هەم قالا ئشسەنلەرنڭ ئاكتیف قاتناشلقتارێ منەن پ، پارتیا هەم حۆكومەت تارافنان قویلعان بل مۆهیم بورستێ، تولنهێ منەن ئوتەی ئالووبنعا ئشانابن.

كامسامول بیگرەكتە هوكمێ ئیكێ یلدا ئاول حوژالنن ئۆژدو، ئانێ كالليكتیفلاشترو بولندا ئاكتیف ئش كورذێ. منەن: هەدرگێ كۆندە، تیك باشقۆرتۆستان كولەمندە، ... مڭ یارمەدان ئارتق كالليكتیف حوژالق بار. ئولاردێ ئۆیۆشترو، ...دا باشقۆرتۆستان كامسامولنڭ ئشمەكەرلگێ هیس شیكهنز بار. كرەشتیەن حوژالقتارن قەننێ ئیگندە یاڭنان ئۆژدو، ئاندا ئاگرانومیا سارالارن ئیندرو، ئوراژاینێ كوتەرودە، حۆكومەت تارافنان كورلگەن سارالار، ئیڭ ئلك كامسامول تارافنان قابول ئیتنلە، ئولاردێ یاڭلاشترودا كامسامول ئورنەك بولا كیلەدێ.

موعەتەلە بنعا ئاول حوژالنن یاڭێ ئیگندە قۆرو، ئوراژاینێ كوتەرو ئشندە كامسامولعالا كوپكنە تەژربەلەر بولعانن كورەبنز.

ئالدنبنذا تۆرعان ئوراژاینێ 35% قا ئیكلم كوتەرو بورسێ، كامسامولدان تاعنلا كوب ئشلەر تالاپ ئیتە.

كامسامول، پارتیە هەم حۆكومەت تارافنان قویلعان بل مۆهیم بورستێ بۆیۆمعا ئاشرودا ئۆلكەن ئشمەكەرلگ كورەتەرگە ئیتیش.

كیڭ قاتلام ئشسەن یاللێ هەم ئشسەن یشتەرگە، ئاول بورستڭ نێ ئیكلم مۆهیم ئیكەنلگن ئاڭلاتو، ئونێ بۆیۆمعا ئاشرو ئیرەمنە كیڭ یەمعەت فیكرێ توپلاو، كامسامول ئالندا.

كامسامول، ئاول حوژالعنڭ ئوراژاینن كوتەرو بولندا ئوتكەرلگەن هەم ئوتكەرلەسەك بۆتە سارالارذڭ، ئیڭ ئلك ئاول حوژالنمن كالليكتیفلاشترو، ...ئانسە ئشندە بورستل ئنابنل بولوون ئۆنێ ئاڭذارعا ئیتیش. سۆڭعێ ئواق، ...یئرم كرەشتیەن حوژالقتارن، ئرێ كالليكتیفلارعا ئۆیۆشترعاذماعنا ئرێ سەویت حوژالقتارێ ئۆژ كەنەكننە بنذ. ئالدنبنذا تۆرعان بل مۆهیم بورستێ تولنهێ منەن ئوتەی ئالاساقبنذ.

بنذ، ئواق كرەشتیەن حوژالقتارن، ئرێ كالليكتیفلارعا ئۆیۆشترو، ئرێ سەویت حوژالقتارێ ئۆژدو، ئاول حوژالعنذا تراكتر، ماشینالار قوللانو، ئاذارتلعان باقشێ، سورتلێ ئۆرلۆق، یڭێ ئاشلاو پراكات بونكتارێ ئۆژدو، ئالاردان تولێ فایذالانو، هەم ئاگرانومیە سارالارنن تولێ قوللانودار منەن ئاول حوژالنداعێ ئوراژای ئۆگێشنن كوتەرەسەكبنذ.

كامسامول بنتڭ ئوراژای ئۆسۆن كۆرەشكە.

سیت ئەللەردە.

میكسیكەلە دیماستراتسیا

میكسیكە. كامونیست «میلە» ئوترلو ئۆگێ منەن میكسیكەلە زور دیمانستراتسیا ئوذعارلدێ. ۆیر - كروتس - تا ئشسێ هەم ئستودینتتار، قوشما ئامیریكا ...لق كونسلدارێ ئالدنذا دیمانستر... ...لار. یل ئیكێ كونسلستۆالك ئیەوەنلە یابلێ، ئیكەوەنلە پالیتسیا تارافنان ماقلاتالار. مۆنتە - رەیدە (قالا ئیتێ) دیمانستراتسیا مەلدە، حالق ئینتەرناتسیانال یرلاب یۆرنێ. «بۆتێن ئامیریكا ئیمپیریالیزمێ» ئیگەن تاوشتار ئیشتلدێ.

میكسیكە بورژوازیاسێ ئوترو ئشنئنق ئیكشرو ئورندا یۆزۆرۆق سعاردێ.

فرانسۆز كومر؛ قانوسلارنڭ زاباستوفكاهێ.

فرانسیالا ئوقلدە باسینندا كومر شاحتالارێ (...)، ... حاقێ قارتتروێ تالاپ ئیتب، 20 مڭ كومر قانوسێ ئشسەلەرذڭ زاباستوفكاهێ بارا.
هوروتتە: ئش تاشلاعان ئشسەلەر یێلگەن.

ساتسییال-دیماكراتتار حۆكومەتێ لیبكنیحتكە هەیكەل هالدروعا قارشێ تورالار.

بیرلین. بیرلین قالامنڭ پالیتسییە نەسەلنیگێ «سیرالیبیل» قالالاعێ بۆتە پرالیتاریات قاتناشێ منەن كامونیستار پارتیاهنڭ ئوكروگ كەمیتێ تارافنان ئۆیۆشترلب، یەكشەمبی كۆنئگە بیلدەلەنگەن «كارل لیبكنیحت هەم روزا لیوكسیمبورگكە» دارلێ زیارەتنا بارو ئۆسۆن ... كومەنداتێ رۆحسەت ئیتمەیەسەگن بلدرگەن.

كامونیستار پارتیاهنڭ ئوكروگ كەمیتێ، س-دیماكراتارذڭ «لیبكنیحت هەم لیوكسیمبورگكە» دارلێ ئوترودەگێ بولعان ئوذلەرنڭ قەبەحەتلكتەرێ ئاشلعووێ ئالدان كورنب تۆرعالقتان یل دیمانستراتسیانێ تیيوعا مەجبور ئیكەنلكتەرێ تورامندا بلدرب بنعا قاراماتان پارتیاهنڭ ئوكروگ كەمیتێ 13-عینوارعا بیلدەلەنگەن كیڭ یالبێ دیمانستراتسیامن ئوتكەرودە قاتناشلق ئیتو ئۆسۆن بۆتە ئشسەلەردێ ساقردێ.

فرانسیە «تاو» ئشسەلەرەنڭ زاباستوفكاهێ

...بولعان ها-دی - كالی «كومر شاحتالارێ» ریڤولیوتسیون پرافسایوزدار ئۆیۆشمەهێ ئشسەلەرذڭ بۆتە كاتیگوریالارنا ئایرمالەنسا 8 فرانك كۆنلك ئش حاقێ ئارتترودێ تالاپ ئیتب شاحتا حوژالارنا ئولتیماتوم بیرگەن. هەم بۆتە ئشتەن سعارلعان ئشسەلەردێ قابات ئشكە ئالودێ قانێ تالاپ ئیتكەن.

ئانگلییە كامپارتیاهنڭ ئۆكلنق، ئاپپلنشێ تورامندا

لوندن. ئانگلییە كامونیستار پارتیاهنڭ ئۆذلك كەمیتەتێمندە كامینتیرن ئاگیتپروپینڭ ئیفقارمانسیا حاتێ هەم گیرمانیا كامپارتیاهێ وەكیلنڭ ئوكلنق ئاپپلنشێ تورامنداعێ داكلاتێ تنگلاب ئیكشرو موحاكەمەتێمن مولڭ گیرمانیا كامونیستار پارتیاهنڭ كا... حەق ئودێ منەن ... قارارێ تولۆهێ منەن ئۆرموشقا یاراقلێ تاپالار، هەم گیرمانیالاعێ ئوكلنق ئاپپلنشێنا قارشێ ئالیب بارعان گیرمانیا كامپارتیاهنڭ كورەش فرونتنداعێ قەهارمانلقتارن قۆتلاێ. شولایوق ئۆشێ یول منەن ئانگلییە كامپارتیاهێ ئسنذە كورەش ئالب بارورعا قارار ئیتەلەر.

لینین ئۆلنوگە بیش یل تولعاندا بنذذڭ بورستار.

پارتیا هەم كامسامولعە، لینین كۆنەمرندە ئوذە راساق یاللێ ئشلەرذنڭ ئیگنلندە زور سەیاسی بورستار یاتا یل كۆنەمردێ ئوذعارونشنە یاللێ ئۆت بیرب، ئشسێ هەم كرەشتیەن یشلەنارێ، مەكتەب، كلوب هەم ئوقو ئۆیلەرندە، شولایوق كامسامول یەچیكەرندە داكلاتتار قویو، یل ئشسێ سەویتتەرگە سایلاو منەن بەیلەو ئرەوشندە ئوذعارعا ئیتیشلەن.

ئشسێ لەر، سینفتێ، ئاولنڭ یارلێ-باتراكتارن، ئۆیۆشتۆرب ئالاردڭ ئاكتیفلەن، بولندرو هەم ئالاردێ سەویتتەر ئاشا پارتیاهنڭ تۆپ بورستارن ئوتەوگە تولێ ئرەوشندە ئلقترعا كەرەك.

ئاول حوژالنمن سائتسیالیزم نیگذەئنذە ئۆژدو، ئشسێلەر سینفێ منەن ئشسەن كرەشتیەن یاللینڭ ساۋوزن نیعنتو، یۆپراكواتسیم هەم ئۆژ ئۆذلیكە ئایاق ماللوسێ كولاكتار، موللالار، قالالێ نیپمانلارێنا قارشێ كۆرەشتێ قرقولاشترعا هەم كۆسەیترگە كەرەك.

سایوزنیذڭ قۆرعاولاق ئشن كۆسەیتو - ئەمنتو، ئوذ ئارا تەنقیت ئشن توبەن یاپتان كوتەرو گە كۆسەیترگە، كامسامول یەچیكەلەرنڭ ئشن، ئشسێ باترك هەم یارلێ یەشتەرذڭ ئاسلق بیلشتارندا ئیكشرو یولن قولداتورعا كەرەك.

پارتیا هەم كامسامولدا لینینیزم تەربیەمن كۆسەیتو، ئاپپلش هەم سەیاسی ئیكێلەنودەر بیگرەكتە ئاپپارتونیساق كیلێشوسانلق منەن لینینسە كۆرەشتێ قرقولاشترو لینین پارتیاهێ سافنا ئشسێ، باترك هەم یارللاردڭ یاڭێ كادرذارن ئارتو، یل كۆندڭ تۆپ بورستارنن برەهێ بولب ئالالار.

باشقۆرتۆستان پارتیا ئۆیۆشماهنڭ ساستافندا ئستانوكتان ئشسێلەر 20%- باتراكتار 3%- قنا تەشكیل ئیتە. بنعا یل تەنگێلگە ئاپروسا ئیەنبار ئیتب ئالاردێ پارتیاگە، تولمێ منەن ئارتو كامسامولدڭ حەذرلكتێ ئاكتیفتارن پارتیاعا بیرو، هەم ئولاردان قانێ - فلذدارذێ شولایوق پارتیاعا ئلقترو تەنگەلئلندە بەق ئش كورو كەرەك.

لینین كۆنێ ئارتا قالعان ئاول حوژالنن كوتەرو تەنگلندە كنكریت بولذار منەن، بنعا ئیكلم بولعان ئیتشلدلكتەرذێ ئالو - ئونێ بۆیترو، كالحوزدار ئۆیۆشترو، سافحوزدار ئۆژدو، دۆیۆم كرەشتیەن حوژالنمن كاپیراتیفلاشترو، ئاول حوژالعنڭ ئوراژاینن كوتەرو بولندا، (ئۆرلۆقنێ یاقشرتو، ئاگرانومیە مەنسەسەودێ یاپلاشترو) بەلدار ملنو، ئوذعاندا پراكتیك تەژربەلەردێ بۆیۆمعاشترو ئیگەندە ئوذعارلرعا ئیتیش. ئوذڭ پارتیا كەمیتەتنڭ ئوپیابر پلیومێ قارارذارن ئۆیرەنو ئیگندە یاپمعا ئاڭلابشێ ئرەوشندە داكلاتتار ئوذعارروعا.

ئنعاعاننا ئیگیەكەندە: لینین بابراعێ ئاستندا سائتسیالیزم تەزۆلوشێن هەم كامونیزمگە بارو یولدارن، كۆرەش قورالارن ئۆ وەنوسێ كامسامول ئرمیمێ بنیڭ بولابشەمن یوعالتان كۆندە، ئانێ ئیڭكە ئالو منەن برگە، ئانڭ هاباقتارن «لینین یزمدێ» دەرامەڭێ ئرەوشندە ئۆیرەنو بیلگێهێ هەم كۆرەش فرونتنداعێ تەژربەلەرنبرذێ توپلاو ئورندا ئوذعارعا، ئشسێ، باترك هەم یارلێ یەشتەرذێ ئوذ سانذا. شولایوق لینین پارتیاهێ-فنا ئارتو، كامسامولدا پارتیا بەذرەمن كۆب ئلەر، تۆپ بورستارذان ئالالار، ئیەد.

سەویتتەر ساۋوزندا.

دنیپر - پیتروۋسكیلا 7 سەعەتلك گیگانتتار.

دنیپر - پیترا و قالاعنداعێ لینین هەم پیترووسكی، ئیسمنندەگێ بیتاللورگییە زاوتنێ - گیگانت 10نسێ عینواردان یڭێ سەعەتلك ئش كۆنەنە كوستێ. یل زاوتنڭ برنسێ ئوو... دومنا، سوین قویو، تاپاق ئیمر بەیلەو، هەم ئیمر سزق ئیسیحتارێ 7 سەعەتكە كوسرلكەندەر. ئیمەك یل زاوتتا برعارێ مانالان ئیسیحتاردا بارێ 5,000 ئشسێ 7 سەعەتلك ئشكە كوسەرگە تیبشتێ.

NЬQIЬ KAIXDZ.

ئامبوف گوبیرناهێ كیرسان ئۆیەزنەگێ ئیلكنندە باتێ مالالان 10 - كالحوز برلەكەندەر. هەم ئولەرنە 4,050 - گیكتار یەر قرقرب ئالالار.

ئەرتیوم قالاهنداعێ «تسیمینت، كراماتور، تسلاژیان هەم كرامیچسكی» ئیسمەنێ زاوتتار 10 نسێ عینواردان 7 سەعەتلك ئشكە كوسكەندەر.

BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE

Abqum V. L. K. S. M. urgьnь
atnaqa ber tapьr sьqa
torqan gəzit.

Ədris Өfe Zinsuf uramь 26.

Jazьlu xaqь

Jьlqa	1 som 50 tin
6 ajqa	80 tin
3 ajqa	45 tin
1 ajqa	15 tin

1928 nse „ьl 12 nse Qinvar Şenbe № 2 (116)

Gəzitəbeđđə jaŋalep byləge kiŋəjə barьvь menen uqutьlarьbьđđeŋ əjrəneve ber qatarđa barьrqa tejeş.

کامسامـول ئـاپپاراتتارندا یاڭو - هئنو ئشلەرن یاڭ ئەلئپسەگە کوسئروگە بیك‌واقت ئیندی

VII-nse Başqortostan kamsa-l esjьzьnьŋ "Hər ber kamsa-ol VIII nse esjьzqa tiklem jaŋь əpte əjrəner gə tejeş„ tigən arь bar. Xəder bьl julda jtaqqьna uŋьşlь hedəmtəlaređđə kyrenqələj inde. Kyp kam-muldarьbьđ jaŋь əlipse uqьjđa ala belələr, xəttə jaŋь əlipsə k-punkttarьbьđđa eşləjđər. Kyrenə estinə gəzittərebeđđə jaŋь əlepkə kyp eleşe menən kysep elgerdelər.

Ə huŋ niqə bed kamsamul urgьndarьnda kənsələrijə eştəren jaŋь əlepkə kyserə başlav turьnda ujlamajbьđ. Əgər kənsələrijə eşləren kamsamul yđe başlap jebərməhə, bьl eşte kem başlap jebərer? Kənsələrijələ jadьv hьdv eşen başlap jebəryđe kamsamul perenselekte alьrqa tejeş - bit.

Mьnьŋ əsən nəmə eştərgə kərək.?

Mineŋsə, begendən, bətə kam-mul ürgьndarь jadьv hьdv təren əkrendəp latьnsaqa kyrə başlarqa tejeştər. Bьl məldə jəcəjkələrđəge, vulkomdaqь ntkumdaqь isemlek tedmələren ьstma qaqьđđarьn jaŋь əlep ənən jada başlarqa vaqьt. Bьŋ arqahьnda beđ, berđən latьnsa əjrənergə jul asьaq, ikensenən latьnsa kənsələrijə esendə jaŋь əlepsə jərətergə əjrənəsəkbed. Өsensenən xəkemət həm xuzalьq urgьndarьndaqь eştejaŋь əlepsə jərtə başlarqa jul asьla, eştə alarqa jaŋь əlepteŋ fajdahь həm jeŋeldegen kyrhətep birəsəkbed.

Vəkil Qirfan.

موللا - کولاکتارڭ هرگئذ سەشتارنا برلك منەنتاتپو بیرەبذ.

27nse dikəberdə Өfe rabfak qьvsьlarьnьŋ uqьtьvsьlar me-ən berlektə, kulak-mullalarđьŋ đgə, beđđeŋ teđev eşebeđgə ajaq alьp mataşьvđarьna qarşь(pьra-st) mitingehe bulьp ytte.

Jptəş Kirionf:„Beđđen xuzalьqənəqət həm avьlxuzalьqьkəndən ən yŧə, nьqьj. Şunь kyrep avьlьŋ kulak, mullalarь, şəhərŧeŋ ipmandarь beŧŧeŋ eşkə ajaq alьrqa mataşalar. Bigerəktə xər, səvitkə hajlav vaqьtь bulьv enən, ular asьq həm qabəxət əvəştə kereşələr. Həm kəndəge gəzitələrŧeŋ kulaktar tarafьnan berər xəbərsenen jaki berər məsyi eşsenen yterelevən xəbər itevŧəre bьqa fakьt.

Xəđer sinьfj kerəşteŋ qьrьbьulaşqan vaьtь. Şunьŋ əsən rabfaksьlar kanikulqa qajtqan vaqьttarьnda, aulьdarda bьl sinьfj kerəş menən əsoraşьrdar.

Rabfaksьlar kanikul vaqьttarьn sinьfi kerəşkə, avьldьŋ jarlьbatrak urta xəlde keredtejəndəren ojoştьrьp, kulak, mullalarqa nьqlь atpur birergə tejeştər." Tejp hyŧen bətərə.

Kirjənef ipseş hyđe-nən huŋ rabfaksьlar tybəndəge hьđđe əjttelər.

Kulak, mullalardьn beddəneşkə jaqhalьp mataşьvdarь ber begen ygel, ular kyptən həm kiləsəktələ ьl q bəxət eşləren alьp berьrđar. Ləkin bed ularqa jarlь-batьrak urta xəldelərđe nьqlь ojoştьru menən javap birerbeđ.

Şifqa alqan avьldala jarlь-batrak, urta xəldelərđeojoştьrьp avdaqь kulak mullalarqa nьqьtьp, atpur birerbed.

Huŋьnan başməxkəmənen kazumьftь ytərevsələr əktənən sьqarqan qararьn təbrikitep, kiləsəktələ sinfi doşmandar tarafьnan bulqan jьrtqьslьqtarqa qatь saralar kyreleven horajbьđ,

RABFAKSЬ,

کولت کەمیسئیه قۇلاعئنا.

Beđđeŋ Өfe tipagrafija eşsereneŋ jal vaqьtьn uddьru əsən ədəlgən qьđьl mejəş bar. Bьl qьđьl mejəş tađalьq həm biđəlev jaqьnan berđə dьđьl mejəşkə oşap jetməj. Anda kyp vaqьt təməke tepsektəre tulь bula.

Anda hər tərdə gəzjt - zurnaldar bulьrqa tejeş bulhala tatar telendə "qьđьl jəştər„ menən "eşse„ gazitenən başqa hergenə gəzit - zurnalda juq.

Ə inde Başqurtsa gezit zurnal turьhьnda ujlapta qaralmaqan.

Kult kəmisejə bьnь işьt əle.

H BNIAT

بئنئ نیگه ئوقۇسئ ئیتب بیلدەلدینەر ئیکەن؟

EStərle kantunь, Ađnaj jortь, mьrdalat avьlь JəxaqьfQəjyjm 27 nsə jьl Estərlebaş avьlьnan uqьtьvsьlьqtap qajtqas kamsamul jəcəjkəhenə sjkritar itep qujqajenьq.

Anda ul, tik isem kytərepkenə jerene. Kyptə ytməjensə Estəlenən barьp ber bisə alьp qajttь, eş bətkənsegenə totəla quvьp qaj'ardь. 2-nse nyjəberdə kulaktar menən esəp iŧərep huqьşьp jerene. Şul keşene Ađnaj jortbaşqarmahь uqьtu-ь itep bilgeləgən. Kyde kyrməj mikənni.

S. B.

مەکتەپتەگئ سیت ئیلیمینتتەر منەن کۆرەش کۆسەیەن.
Sit iliminttər menən kerəşte jomoşartmaŧqa kərək.

1927-28 nse uqьv jьlьnda başlanqan „sit ilimintlarđan səvit məktəptəren tađartьv“ eşe bajtaqqьna hedəmtələr birđe. Jəqni rabfak, səvpart həm tixnikumdarđan bajtaq sittər qьvьldьlar.

Ləkin ular beđđeŋ arala haman uqьjdar, ulardьŋ bətkəne juq ale. Bьjьlqь uqьv jьlьndala ular beđđeŋ araqa kilep kerđelər.

Məŧələn rabfak, bьjьl kergəndərdən ber - ike sit bulqan ilimintь sьqardь. Bьl fakьt. Ə inbe eşselər məktəbe bulqan rabfakka kilep kergən xalьq, Tixnikumdarqa kybtən həm bajtaq kilep kergəndərđer tejəhe kilə. həm derədtə.

Ləkin, nej esender ular menən kerəş mes,ələhe jomoşarđь. Tixnikumdarđan bьjьl qьvьlqan sit xalьq juq dərəzəhendə. Ə aŧar bardar.

Şunьŋ əsən əjtergə kərək: tixnikum arganizatsьjalarьnьŋ bьl eşkə iqtibar itməvđəre, alarđь kyrə belməvdəre arqahьnda bьl xalьq (sit ilimintər) rəxətlənep uqьj birə.

Bigerəktə bьl eşkə ber iqtibar birməj, tьnьs joqlavsь midtixnikumdь ujatьrqa kərək bulьr. Senki unьŋ uqьvsьlarь turahьnda kypme gəzitəgə jađ, ber fajđahьđ. Meŧələn: Arqajaştan Həzər Vaxitьva həm Vafinalardь jađđьlar. Ular kyptən səvit məktəbenən qьvьla torqan keşelər. Ləkin juqarьla əjetkənsə midtixnikum arganizatsьjalarьnьŋ joqlavđarь arqahьnda ul xalьq rəxətlənep uqьjlar.

Xəđer sinfi kerəşteŋ kəndən-ken qьrqulaşqan məle. Kulak, mullalar beđđeŋ eşlekle eşselərebeđgə, xəbərselərebeđgə hozymen kesəjetkən, dəjəm teđəleşebeđgə barlьq kestəre menən ajap salьrqa mataşьp jatqan ber məldə, ul xalьqtьŋ balalarьn səvit məktəptərendə uqьtьv, ulardan ydebeđgə ahlь doşmandar xəderləv beđđeŋ pьralitarьjat zakunьna hьjmaj.

ۋاستوك کینا ئیکسپیدیتسیاهی ئش ئۆستندە.

کینو ئاپپاراتتار توفقی مەتباعەسی ئۆکتەبر ناتیسکاەن نۆشئرب ئالئان ەسئ.

ئش یاقشئرا بارا.

Estərle kantunь, Kalsertabьn jortь, Səjetbaj avьlь tavtəbəktərendə bulьp, mədəni artta qalqan iŋ qaraŋqь avьldarđan hanala. Şulaj bulьqa qaramŧatan 1928-nse jьldьŋ başlarьnba kamsamul jəcəjkəhe ojoştorьlqan ine. Xəderge kəndə avьldьŋ jarlь - batrak jəştəre kamsamul safьna kəndən - kən aqьla başlaьlar. Jarlьlar sabranjalarь uđqarudьŋ hedəmtəhe kyrelə başlanь. Kyptən tygel uqu eie asьlqan ine, xəđer ul uqu eienə kypkenə jəştər h m ololar jəriđər. Huhqь kəndərdə elekke bulьp kilgən "esev„ "xuliqanьq„ hьmaq nasar qədəttər bətenləj hirgəjde.

Fazlьj-Əxmət.

باۋاپلئ ریداکتر: ئە. حەدیسف.
Ответ. редактор: А. Хадисов.

بئذنڭ یەچەیکە ئشئ نیسك تۆرا.

Qataj jorto „Sərmən“ krəŧtejən jəştəre məktəbne ergəhendəge Kamsamul jəcəjkəhe eştərendə uqu başlaqanda bire bajtaqqьna uŋьştar kyrende. məŧələn: uqu başlanqanda jəcəjkələ barь 20 kamsamul bulha xəđerge kəndə 42 aqzahь buldь, jke tabqьrđanda artьqьraq yŧkən. Alarđьŋ iztimaqi jaqtarь bьlaj: batraktar: 14 keşe, jarlьlar ; 24 keşe, urtaxəldelər: 1, xeđmətkərđər; 3 keşe.

Jəcəjkə ergəhendə sejəsi tygərək bulьp jaqşьqьna eş alьp bara Bьlarđan başqa jəcəjkə ergəhendə „Asuavьjaxim“hem„mupьr“jəcəjkələre bar. Bьlarđьŋ eştəren xalьqtarьla arьvqьna alьp baralar. „Asuavьjaxim“ aqzalarь 68 keşe şularđan qьđđar 14. „mupur“ aqzalarь 38 keşe şulardan qьđdar 9,

Jəcəjkə ergəhengə estinə gəzitəhe sьqa həm 61 balanan teđelgən pьjanirđar əterəte bar, bьlardьŋda eşləre kyŋeldegenə bara tik eş alьp baruqa quldannalar juqluqь eşte avьrlaştьra

Sitdiqьf Qymər.

یاکڭ ئش باشلاندئ.

Arqajaş kantunь qenşaq vuləsь qorman avьlьnda kyptən məktəp həm kamsamul jəcəjkəhe jəşəhələ pijanir əterəte juq ine. Bьjьl kilgən uqьtusьnьŋ tərьşlьqь menən pьjanir əterəte teđelde. Jaŋь jьl başьnda tantanalь vəqđə birđelər.

Aŋ-belem byləge şif itep alьp 30 hum aqsa birđe. pijanirđar ydləre espiktəkel qujьp 4 hum aqsa aldьlar. Oşo 34 hum aqsanь barahəm galstuk aldьrьrqa jebərđek. Mьnan hunda aŋ-belem byləktəreneŋ şulaj jardam itep torovьn əmet itəbed.

KAMSAMUL MƏSQUTЬF.

ئستانو کتاردان یئرم

Ьsьn tormoştь taptьm eştəngenə
Şuqa bit min eşte jaratam,
Kəjlə totqan qulьm qələm jađьp
Mьna hedgə jьrdar taratam.
Kykkə qarap ođon qara merjə
Jaŋьrattь bətə dalanь,
Eş tulqьnь qajnap jerəgemdə.
Jьrsь itkən eşse balanьn.
Ьstanuktar minə jəştən tanьş.
Hanhьđ tirđər tyktem jəlpəməj,
Xəder nisek tyđhen jəş kyŋelem
Guduk menən bergə jьrlamaj.
Kyŋelemdə bulqan aŋ-belemem
Hibelep torhьn jarlь jalpьma,
Ьstanukta eşiəp tiren halqan
Tuqandarьm eşsen xalqьna.
«K. I. M.» majaq itep tura atlap
Jaqtьlьqqa juldar asarmьn
Tirgə manьp timer qələmembe
Belem qojolarьn qađarmьn.

S. ƏXMYŞ.

ۋ.ل.ك.س.م.دڭ باشقۇرتستان ئۆلکە کەمیتەتئ ئۆرگنئ.

«باشقۇرتستان یەشتەرئ»

گەزیتئنە 1929 - یل ئۆسۆن پادپیسکە ئالو بارا.

کامسامولدڭ کۆندەلك ئشندە یوابانسئ مانیربالدار بیرب، ئشسئ هەم کرەستیەن یەشتەرئنڭ سەیەسی - ئیجتیماعی هەم مەدەنی هۆراودارن ئوتەو مەمن برگە „باشقۇرتستان یەشتەرئ„ گەزیتئنە ئای ەاین ئەدمیەیات بیتئ بیرئلب بارئلا.

بۆتە ئشسی - کرەستیەن یەشتەرئ - کامسامولدار «باشقۇرتۆستان یەشتەرئ» گەزیتئنە یادئلرعا ئتیش.

یادئلو حاقئ ئۆسەئئ.

بر یلغا . . . 1 سوم 50 تین	3 ئایغا . . . 45 تین
6 ئایغا . . . — 80 تین	1 ئایغا . . . 15 تین

ریداکسئیانڭ ئادریسئ:

Г. Уфа ул. Зенцова № 26 ред. газ. «Башкирдстан Яшляры»

Уфа, Типо-литография „Окт. Нак.“ Башглавлит № 92

کامسامولدار یاڭی تۆرمۆش تۆذۆسىلەر.

«یەش یوقسل» دگ ئوتکەن هاندارلنگ بر نیسەهەنندە بو دیمیان ئ. بتەشتک «شلتەوذەن قورقام» تیگەن مەقەلەهەن بوینسا فیکر ئالىشوذار بولعاین.

کامسامولدارعا، سیت ئیلیمینتتار مەنەن عائیلەوی مۆنەسەبەتتە بولرعا یارایمی-تیگەن ،بل مەسئەلە 16نسی دیکابرذە (28 یل) ئوفوۆلەگی باشقۆرت.تاتار کامسامول ئاکتیۆتارێ مەنەن تیکشرلگەینی. گەزیتەبذگە شول تیکشروذەر هوڭندا سعارلعان قاراردی باثابذ.

سیت ئیدیالوگیە یۆعۆنتەهەن مەنەن کۆرەشرگە!

1. بذ تیندەیگنە مەسئەلەنی بولعلاحەل ئیتکەندە، سینفی ئۆقتاذان سەبب حەل ئیتکەن کوروك تۆرمۆش مەسئەلەلەرێ ۆتتندە قیکشرگەندەلەرگن ئیتب، سینفی یرلنێ هەم کاموونیستار ئەحلاقی ترگەن یونەنی ئالاید.

کامونستار ئەحلاقی شونان عیبارەت: حەزرگی شارتتار ئستندە پرالیتاریات دیکتاتوراهن نعتوعا، پرالیتار ریوەلیوتسیەهلنە خذمەت ئیتکەن هەر بر ئش هەر بر سعش یذگسە ئەحلاقلق تیب ساالا هەم هەر بر کامسامول، کامسامولکا بذ ئشتی قەتعی ئوتەرگە تیئش.

نەگەرذە ئلار بذ ئشتی ئشلەمەینەر ئیکن، ئلار، پرالیتار ئەحلاقن بۆذذئلار، یذڭ بولدان نایعقلئلار تیگەن هوذ.

2. ئیلە مەسئەلە.ئدەلە، ئۆشی ئۆقتاذان قارایق. کامسامولدارڭ شەحسی تۆرمۆشتاری عائیلە تۆرمۆشتارێ ئلارڭ یەعب ئشتەرێنە، ساتسیالیزم تۆذۆلۆشنە یاردام ئیتەرلك ئیتب قۆرۆلعان بولرعا تیئش.

3. کامسامولدارعا تۆرمۆشندا ئێ کشی، یاڭی بوۆنن، ساتسیالیزم ۆلسی ،ئسن کاموونیس کشەلەردی تەربیەدی بورس ئیتب ئلالار.

4. شوعا کورە عائیلە تۆذۆوسی کامسامولە ئی.بلمشتگەندە ئول واقنی ئۆذ ئیدیالوگیەهەنە پرالیتاریات ئیدیالوگیەهەنە بولونا برنسی ئعتیبارعا بیورگە تیئش.

5. منە شونك ئۆسۆنلە کامسامول ئترسربۆذلیوتسیون ئیدیالوگیەلی، ئشسە دۆنیاعا قاراشنی کشگە ئۆیلەنەلنی. سۆذکی بل ئرۆذ سینفنڭ ئشمنە تیت ئیکمن، ئوذ بوۆرن ئۆنۆتقان، ... یولدان ئیلتو بوار ئینی.

ئاسنقنان ئاسنق کونترریۆلیوتسیون ئیدیالوگیەلی سیت ئیلیمینتتا عەیلموی بەیلەنو مەنەن قەتعی کۆرەش ئالبارعا، ئۆزذای ئەئثیرذەرگە بیرلسەلەرذی مەرحەمەتهەذ ئرموشتە ئۆذ.ێذڭ ئارانان هۆذورگە تیئشبذ.

ئەندای سیت ئیلیمینتتا ئۆیلەنوسی کامسامولدڭ ئیدیالوگیەسی ئنقنی بولووێ هەم ئانڭ ئذی سیت ئیلیمینتتی تۆذەتورگە تەربیەلەرگە وەردە بیرووێ بذذڭ ئۆسۆن مۆهیم ترگل. سۆذکی ئاسنقنان ئاسنق بذگە دۆشمان ئیدیالوگیەلی کشنی باراتو،لابذڭ کامسامول ئوعا ترعذا بولاسلاق توگل.

بل بذذڭ ئەساسی ،بول، بۆتەکۆسی مەنەن بل تەرتیبتی ئورناشترعا، مەسئەلەنڭ ،ئۆشۆذنذای قویلش،یکلندە کامسامولدار ئاراهندا ئیدیا.پلینا ئورناشترعا کەرەك.

بیك هیرەككتە، ئیرم ترموشتە ئوذن تودرعان بورژووا یەکی ئوواق بورژووا سینفنڭ ئیدیالوگیەهن ئاشلاعان، حەذرگی بۆتە فرونتتاردا پرالیتاریات ئیدیالوگیەسنڭ ئشن ئالب بارو هەم ئەکرنەلك مەنەن باشقا ئیدیالوگیەلەردی یکگلب یاڭی دەوردە، شول پرالیتار ئیدیالوگیەهی مەنەن موعارئلب ئاك، بابالارذڭ دۆنیاعا قاراشتارن یوقا سعارعان هەم ئاکتیف ترموشتە حەذرگی ئۆذئولۆشکە حذمەت ئیتکن ئیلیمینتتار بولرعا مۆمکین. لەکین بذلار بیك هیرەك هەم شونڭ مەنەن برگە ئالاردی ئەدلە قاینان ترق ئانب بولا. مەندای ئیلیمینتتار مەنەن عائیلەوی مۆنەسەبەت تۆذۆرگە مۆمکین. سۆذکی بل ئیلیمینتتار ئیندی ئیقتیسادی یاقتاندا ئذنکی تۆرمۆشتان ئایرلعان بولالار:

شولای ئیتب سیت ئیلیمینتتار مەنەن مۆناسەبەتتە بولو بیك هیرەك ئوسوارعا مۆمکین.

عۆمومەن پرالیتاریاتقا، ئشسەذەرگە باشقا قابلام ئیلیمینتتار مەنەن عائیلە تۆذو مەنەن قەتعی کۆرەش ئالب بارعا کەرەك.

سۆذکی هۆکمی واقتتا کیسکنلەشب بارعان سینفی کۆرەش تیگەندە کولاك، موللا، نیپمان کوروك ئیلیمینتار بەشتەرگە ئوذذەرئنڭ یۆعۆنتەلارن یاهارعا ئمتلالار. یەشتەرگە ئوذ ئیدیالوگیەلەرن تاعارعا ترشالار. ئە ئالار مەنەن عائیلە مۆنەسەبەتتە بولعان کشلەر بل یۆعۆنتعا بیرلمەئلەر تیب ئەیتب بولمای، بل بیك مۆمکین ئش. ... پرالیتاریات دیکتاتوراهی ئۆسۆن ئیك قورقنس ئەرسە.

— سیت ئیلیمینتتاردی ئالپ یەکی ئالارعا، تۆرمۆشقا سعب ،بل یول مەنەن ئالاردی تەربیەلەرگە کەرەك تیگەن تەقدیمدەرگە کامسامولدار ئاراهندا ،ئورن بولماهن.

سۆذکی ئیدیالوگیەلە ئوذگەرش فقەت ئیقتیسادی ،ئوذگەرش، ئشلەب سعارو مۆنەسەبەتتەرندەگی ئوذگەرش نیگذندەگنە بولرعا مۆمکین.

بذنڭ حوۆالقعا ئشلەب سعارو قورالارێ حوسوسی میلکلکتەن سعب بوتە حوۆالق(،شول حیسابتان ئاول حوۆالقلا) کالیکتیف فورمالارنا کوسکەندڭ هوگندانعا سیت ئیلیمینتتار تورندا هوذ بۆنەمك. شول واقتتا ئیدیالوگیەلە بۆتە یەمعییەت ئۆسۆن بر بولاساق. بذل واقتتا ئیندی بذگە سیت ئیلیمینتتار مەنەن عائیلەوی مۆنەسەبەتتە بولرعا یارایمی تیگەن مەسئەلە تورندا هۆیلەشوذەردی قالاررعا مۆمکین بولاساق.

ئیدارەگە حات.

حۆرمەتلی ریداکتور ئیبتەش!

بذ، ئۆشۆ حەتنی گەزیتەگذگە باثب سعارئو ئەنذەنی ئوتنەبذ.

«باشقۆرتوستان یەشتەرێ» گەزیتەهنڭ 42-هاندندا «کامسامول ترامکامنتان ریکتروسنا،ێ» موضوعی ئاثتندا ئەمە ئیبتەش مۆسلم.ۆانڭ مەقەلەهی باثلب ئوتکەننی.

مەقەلەلە، بذذنڭ تورالاذۆرت کورهەتلگەن ئمتشار ئذذنڭ حانا ئیکەنلکتەرن یالپی ئالندا ئیعتیراف ئیتەبذ.

شونڭ مەنەن برگە ئۆذۆ سەحنەلەرندە مۆیلەنگەن بسراق دیکلامەتسیالارئذڭ ئۆسۆن دە کیلك قەتلەم ئوذئوسلار هەم ریکلاوسلار ئالندا بذو ئوتکنبذ کیلەسەکتە بذذای ئەمەلەرذڭ قابالانماو ئسا کامسامولدارسا هوذ بیرەبذ.

رەشید نیعمەتی.
ئەحتەم ئیحسان.

ئیدارە:

بل ئیبتەشتەر ئوذذەرنڭ سعەشتارن هامانذا قاباتلابذار ئەلی. ر. نیعمەتیذڭ ئیدارەگە باذعن حاتنان هوڭ لینین مەکتەبندە بسراق دیکلامەتسیالار مەنەن سعووێ بعماشامید.

کامسامول ئۆبۆشمانی بل ئیبتەشتەرگە ئیشلی سارا کورر تیب ئویلایعە.

باشقۆرتوستاندا ئیندوستریەلەشترو

B. A. S. S. R. ... Kitaptane
46

بایماق زاوتندا کاپیتال تۆذۆلۆشی.

سەویت هایلاوذارندا قاتناشاید.

ئاسمودی ۆولۆسی (تامیان-قاتای) توراد ئاوێلی کامسامول یەچەیکەسی سەویت هایلاوذارندا ئنقلی رەوشتە قاتناشتی. ئۆشێ ئاولا ئیکی ئابقر بارلی، باتراکتار، ئیکی ئابقر قاتن ئلنذار، ئیکی ئابقر دۆیم ئاول یەشتەرێ مەنەن بولکتە کامسامول سایرانیالارێ ئوذعاردی.

کۆن تەرتیبێنە ئورعان تۆب مەسئەلەلەر بالپعا هایلاو کامپانیاسینڭ ئەهمیەتن ئنقلی ئۆشۆندرو، هەم هایلاوذارذا ئوذعارئلعا تیش بولعان سینفی بولەنێ یالپلاشترو ئینی. شولایوق هایلاو ئالدننان باتراك یارلەلاردان، قاتن ئلنذ هەم کامسامولدارذان سەویت سایلاقتا قولابلی هەم ئشلکلی ئاعلالار ئوذعارو توراهندا کەندیدانتار تیکشرلدی. کامسامول یەچەیکەهی هایلاو کەمیسیەسنڭ ئشندە یاقندان قاتناشلق ئیتب، حوقوقتان مەحرومدەردڭ دۆرت ئەشەهن ئالو هەم ئالاردی ئاشتاو تەگەلندە ئولکەن یاردام ئیتتی. هایلاو کامپانیاسی ئوگایی مەنەن کامسامول یەچەیکەهی ئرگەشتندە ۆتە ئاول، یارلی باتراك یەشتەرێنڭ قاتناشی مەنەن «قنذل هابانسی» ئیسملی ئشتینە گەزیتی سعارئلدی.

«حەبەرسی»

کوبەلەك-تیلەو کامسامولی هایلاو کامپانیاهندا ناسار قاتناشقان.

کوبەلەك تیلەو بۆرتندا (تامیان-قاتای) بارهی 22 کامسامول یەچەیکەهی بولب، 255ئا ئەعزای بار. (کەندیدانتاردان باشقا). ئۆشی ئیکلم حان تەشکیل ئیتکەن کامسامولدارذڭ هایلاو کامپانیاهندا بارێ 88-کەنمگنە قاتناشا. شولایوق دۆیم یەچەیکەلەردە هایلاو ئالدێنان حەذرلك ئشی ئالب بارلمای. ۆالکامول بل تورالا ئالدان بر ئۆرذلە سارا کورمەگەن.

ئیمەك کوبەلەك تیلەو کامسامولی هایلاو کامپانیاهندا یۆقلاب قالدی ئیکەن هوذ. بل کورنش بر یاقتان کامسامول ئۆنتتەن پارتیا یولباشسلقنی هولبەن ئیکەنن دە کورهەتە.

حەبەرسی.

ئیذڭلێ میلی ی تۆرمۆش یوللارێ مەنەن کۆرەشەبذ.

لوتفی یوماعوزینعا سەیەسی سوت.

م. قولوی ۆولۆسی کامسامولدارێ ئاندا ئیبك ناسار کورنشتەرذڭ برئهی ب کوبکنە کامسامول ئرذە ئیکی د ن، ریعت، میللی تۆرمۆش عادەتەرئنە ئیدذرن، ئالارعا تورا کیلە.

ئالدا، کوبکنە کامسامول ئاعزالارئە مسبتکە یۆرذەرێ، ئوراذا ئۆئوذائ قالقن، مال بیرئب کەلەش ئالوذارێ، لاڭ ئرلا ئیکاح ئوقتوذارێ، بالاعا ئیئم وذارێ، ئسو-تەربیەلەگکە بیرئلو کلوك ئشلەرذڭ ،تولب یاتقانن کو ،بل تورالا فاکتار تولب یاتالار. ڭ بۆتعشندە هاناب یاذارعا مۆمکین یوق.

هن فاکتاردڭ برئهی ئیتب شولوق لس مۆستافا ئاولی کامسامولی لۆتفی مۆنذڭ ئشلەگەن یۆ ئیتەرن ئاعا کەرەك. واقیعا توبندەگسە بولا:

لۆتفی یۆماعۆزین، 1925 نسی ن کامسامولدا، لەکین قایدامذ کامسامول..... ئودنی ئیرکلی حوۆا. ئورتا کوللمدە تۆرمۆشۆ بار. (ئیکی ئات، ئیکی هئیۆ، ئوۆاق ماللارئلا بار 2.5 دیسەتینە سەسکەن ئیگن ئالان) سیلاۆیت سا..افەذدا ئیکی یالان بیرای هایلانعان ئاعزا، پر یزید ئومدا حاقلی سیکریتار بولئب ئورعان. لەکین سەویت ئشندە ۆالاکیتالار ئودئرعان، پراگولدار ئاعان. بذلار ئۆسۆن یۆرت ئاذقارمعنان ئەئیعەلەر ئالەان. ئوتکەن یئلعی حوۆالق کامپانیالارنا قاتناشماعان.

بذل یێلگتە، ئوذ ۆولسی سەوۆت ئاولئنان کەلەش ئالعان. 4 باش مال (ئوۆاق ماللار مەنەن) 60 هوم ئاقسا تولەگەن. 4 دوعانان قاتن بیرئب ئسکنلك مەجلیسی ئوذعارعان. 60 هوم ئاقسانی ئابو، قالقن راسحوتتارن قایلاو، ئۆسۆن بر عکیرن هۆیب ماترعان 50-60 پۆت ئا شنی، حوسی هاتۆسنلارعا هاتقان. کامسامولدار ئاراقتان بیرلگەن کەڭەش ئانڭ ئۆسۆن کەڭەش بولماعان. سۆذکی ئول، کەلەش ئالو فیکرندە کوسکەستە کەمسامولدان قول هاندگن سۆذکی «کامسامول کشلەرگە قنب بیرمەینەر ئیمش... یاڭلان ئارتق یەچەیکەنڭ سایرانیالارنا قاتناشماعان، ئاعزالق حاقی تولەمەگەن. «کەلەش بولعا. بوتەن بر ئەمەلە کەرەکمەی» ئیکەن ئوی ئ.

ئوگنسکە قارشی لۆتفی «ئیبتەش» کەلشکە ئەسقنا قونعلا، کەرەو بولو ئاتتلعن کورە ئالمای... قولوی ئۆیۆشماهی یەنەبەتتەرنڭ حیسابن ئیدگنە ئاللب ئۆلگۆرذلە. ئانڭ ئۆنتۆذەن «سەیەسی-سوت» ئیسلان ئرتتی (16 دیکابر 28یل)

سوت، ئوذئنڭ ئیحنیکامی مەن حالق سوتنڭ کۆسرمەهی، مۆندەریجەهی مەنەن ئسن ئاگیت سوت ئینی. م. قولوی ئاولنڭ کسکەیگنە کلوبی ئادعنا واقت ئسئندە حالق مەنەن شعئرم تولدی. یەشەر کامسامولدار، قذ، حاتندار حەتتا قارتتاردا، سوت،ئنلەرقئهئنەئلار، سوتقاکیلەئلەر هۆذرمەتلە:

لۆقتی بوماعوزۆن یاشلان ئالناو شا رتیمەنەن کامسامولدان قوولدی سیاسەویتنەن قاتی رەوشتە (یاڭی هایلاوذی کۆتمەینسە) سعارعا، هایلاو کەمیسیەهندە سیکریتار بولب ئوزروئتان ئیورتەگی کۆذدمن قالدرمای قوارعا، ئیکی یل سەویتتە ئشلەب سەویت ئادمینستراتسیا ئەرتیبن بۆذعان، والاکیتلار تودرعان ئۆسۆن ئۆئتەلمە ماتیریالدار یذیارعا، سەویتنڭ نیکاح تورنداعی زاکۆن ب وذ ان یەئیمە قذذی هانب ئالعان قالقندار ئوذعارئب، ئسکنلك مەجلیستەرێ یاهاعان ئۆسۆن شولایوق، ئۆئتەلمە ماتیریالدار بیرێدێ میلیتسیە هەم حالق تەفتیشسمی تورگاندارئنذا ئەشلورعا تیکەن قرار، سەیەسی سوت ارالعنان ئوقلدی.

«کامسامولیبذ» لۆتفی باشن ئوبەن ئیذی، ئستەنگنە، ئشەگەن بذنایەئەرئنە ئوکذی ئملك ئوذن عیبای هانامای ئیئی) «ئۆ ئولعان راسحوت تولان، ئاشاعاندار ئیکەن ئاشاعاندار، قذلارێ ئوذلەرئنە بولهن....» ئینی بوعای.. ئە کامسالار، پارتیاهن یەشتەر شالانی.. کولدئلەر ئە ئولکەن ئاعایدار «مذ.. ئوذەرئنکن ئشا ەی بیت، کامسامولدار ئینئلەر. مئاشولای قولوی کامسامولی ئوذنڭ یەشئو ئاریعندا برنسی ئابقر کامسامولدڭ ئۆرنەکلی ئاگیت سوتن ئۆتکەردی. مئنان هوڭ ئابلمیتوتنی ئولدانهالار ئارو بولساق.

حەدیسی.

كامسامولدا پارتىيا يولباشسىلىعى كۆسەيتلهن. ئۆلكه پارتىيا كەنفىرىنسىيەهى ئالدىنان.

13نسى ئۆلكه پارتىيا كەنفىرىنسىيەهى ياقىنداشو ئۇڭايى منەن كامسامولدا پارتىيا يىتەكسەلىگى تورااهندا.

كامسامولدا پارتيا يىتەكسەلىگىنىڭ نى تيكلەم ئەەمەلىيەتلى يولو مەسەلەهى بىنڭ ئۇسون بيلەلى ئبەى. ئوشۇعا كورەلە، ئاڭ ئەەمەليەتنى تورامندا توقتالىب ئۆروڭ حەۋەتنى يوق تيب قويىنايىلە شوعا كورە تورانان تورا ئاسل ماقساقا كوەرگە كەرەك.

كامسامولدا پارتيا يىتەكسەلىگىن كۆسەيتو مەسەلەهى حەر واقتتا بىڭدەك كۆن تەرتيبنگە قويلا كيلەى. بە بولدا حەر واقتتا، حەر ئورتەدا تيكشرەتەيتە سارلار كورمەك. ئول بارلار كامسامولدا تارافنان ئابولا. (پلينوم، كەڭكەشمەلەر)

لەكين، كامسامولدا پارتيا يىتەكسەلىگىڭ يەيەراك بولماوى، ئول يىتەكسەلگىنڭ بيگرەكتە ئاول يەچەيكەلەرنتە يۇمشاق بولاووى، ماماندا بولها يىتەمى ئەلى.

ماماندا بولها بيگرەكتە ئورندارداعى كامسامول ئۇيۇشمالارى، پارتيا يىتەكسەلىگى يۇمشاقلقتان، ئالا يەيەراك بولماونان زارلالار. ئرنىگنده ئاول كامسامول يەچەيكەمىنە (حاتا ۋوەس كەمبىتەنتە) بارماگىنا ئول زارلاندارنى ئيشتەمەڭ ئول يىتەكسەلكنڭ ئاوتووى يولنداعى مۆراودارڭ تولقب يانقانن كورەمەڭ.

كامسامولدا پارتيا يىتەكسەلىگى نى دەرەژەلە تۇرا هولڭ؟

ئۆرۆتلگنە ئەيتكەنتە، كامسامولدا پارتيا يىتەكسەلىگى (بيگرەكتە ئاول يەچەيكەلەلەنتە) سيكهف يۇمشاق تورا. ئول يۇمشاقلقتى، بيگرەكتە، پارتيا ئۇيۇشمالارىنڭ، كامسامولڭ مۆهيم ئش تارماقلارىنا (كامسامولڭ سينفى ساستاۋى، ئورتوڭ ريگولەرلەشتورو، كامسامولڭ كۆتەلەك ئشنده سەيەى يولە يەيندلميلەل تەربيە، كامسامولدا ئش فورمالارى، سابيرۋانيالارى) ئاد ئيعتيبار بيرودى، كامسامول ئشنده بارماق ئاشا قارااودى كوب ئورندارداعى يىتەكسەلك ئورنتا ئەواق وە بيكونلق، كامسامولدارڭ ئۆزدەنە بولقنو كتولە مەسەلەلەردى يەكسەلك كورنبولا. شيكهف كامسامولڭ دوبلم ئشلەرن يانلانترو ئاور مەسەلە. يەتنداى يىتەكسەلك تارقامنلالا بف كامسامول ئشنە نەە ئەەملهف كوب يتشهەنلكتەر كورمەف.

كامسامولدا مۆهيم ئش تارماقلارىنىڭ بەرەتمەي بولعان ئوتو حەم ئانى ريگولەلەشترو مەسەلەمن ئالابق. بىنڭ كامسامولڭ VII بوتەباشقۇرتستان ئسيفنتان ئالقىب حەقرگى كۈنگە تكلم واقت ئسندەلە. نق ئۆتنە و منەن ئوتنن.

مەماندا كوتاەن كون ئۆتنو، ئالعابارا. دۆيم ئالمادا ئۇيۇشمابىڭدڭ ئوتنشى تارمال. ساتسيال ياقتان ئەسى باشراك حەم بارلى يەشتەر رەتتنە ئۆتنەبدڭ، ئوتنوده سەدەنى يول ماقلاتقلا تيكەن موۋ ميللي ياقتاندا تيكەن بارا.

لەكين كامسامولڭ ئابىرم كانتون حەم ۋولس ئۇيۇشمالارىنىڭ ئوتنشى حەم ساستاۋن تولقوك تكشرب قاراعاندا كوبكتنه يەتە يەنلكتەر كورمف. مەسەلەن: بيوسكي كانتون ئۇيۇشماهى قالابف: ئاندا ئوسەى بللاعى ئوتنوڭ 24 ئەەى سوعا كوردىنتيەن بەشتەرى مانتنابوتاتەر. ئاتتندا بل سيفر بيرسكي ئۇيۇ 18 مەنلك، رتا حەلدى كرتتيەن بەشتەرى ەلتنا قە مەلهەلك شەب ئوتنەرن كورمەتە. شولۇوق واقتتا ئولكه كامسامول كەمەتەتنلڭ مۆزكەى پلەنومنلا منب ئوتكەن ئوتنى. نيكنسى ميثال. ئارەلياش كانتونى مۆقولۇى ۋولىسى ئويۇشماهى. ئاندا 160 كامسامول بار. شولارڭ 42 نى ئورتا حەللنى كرتتيەن بەشتەنان عيبارەت.

ل نەمە ئيتە مولڭ؟ بڭدا م قۇلۇى ۋولسى ئۇيۇشماهىڭ ئورتا حەللنى كرتتىيەن بەشتەرى مانتناشەب ئوتكەن بولوون كورەمە. بىڭلار ئۆتتنە، كامسامولڭ ئابىرم ۋولسى ئۇيۇشمالارندا، كامسامولدارڭ ساتسال حەلنى بيلەلەو ئشتەنڭ سيكهف بوتالى بولوون، شول مۆزوتتەلە؛ باشراك كامسولدار ماقنا كوب ماقداعى بارلقن، بارلقلار ماقنا ئورتا حەللەرە ئورتالەلەرىيسى منەن بوعارى قاتلام حەم بانە سيت بولعان ئيليمينت بەشتەرڭ تەبوقيتمالقن (بل مەسەلە لەماكتارىبان) حەترەلك، شولوق مەلدە باشقلار (ئۆپكس) ڭ پراتيسنى بوزتۆزەمى بولا، نيتيجەعا ئالهاق - ئابىرم كامسامول ئۇيۇشمالارىندا ئورتا قاتلام يەشتەر ماقنتبنم ئەەلهف شەب ئونموھرڭ فاكتولووى، كامسامول ساستاۋنندا ئابىر ئۇيۇشمالار ئالاربر، كوتەرنكلك تاعتاسىنى ئابىرم ئۇيۇشمالار كورنە.

ي، نى ئوسون نيگەن مۆرو ئالعا باتاباب سۆنكى بىڭدڭ ئابىرم ئۇيۇشمالار (ۋالكوم، كانتكوملار) ئونتودى ريگولەرلەشتورو، ئوتنوردە نقلا سينفى يول، مەسەلەلەرى بويمنا ئاد ئيعتيبار ئيتكەر، ئاد ئشلەگەندەر.

سقنەن، بىڭ مەسەلەلە، بل موەن تارماعندا پارتيا ئۇيۇشمالارنلا ئاد [illegible] يىتەكسەلك كەن هود.

[illegible] بىڭ ئەيتيف پارتيانىڭ [illegible]شمالارىندا كامسامولڭ [illegible]ەرنەن ماتالعان، ئوتنو ريگولەرلەشترو مەسەلە[illegible] [illegible]ەتيبار ئيتلە.

كرۆتنە، پارتيا يىتەكسەلىگىنىڭ ياقشى[illegible]منتاوشۆنداى مۆهيم ئش تا مەيداندا بولنرعا تيش. ح.

«يەڭل كۆاليرىيە» ئەترەتتەرى ئشلەرىنە نىق ئيعتيبار كەرەك.

كامسامولڭ حيگەندسى بۆتە سايوز ئسيوزندا تيكلم قايهى بر ئابىرم ئۇيۇشمالاردڭ ئوز ئشمەكەرلكتەرى منەنگنە حۆيداعا سەققان «يەڭل كۆاليرىيە» ئەترەتتەرى 8ـنسى ئسيز موگندا كامسامولدار تارامندا بالهى ئوت ئالدى.

يەڭل قودعاتش ساويت ئاپپاراتتارن ئابلانىنرو، بيوراكراتيزم، ۋالاكيتا منەن كۆرەشو، يەڭل ئشكە ئشسەن بالهنى، بيگرەكتە بەشتەردى تارتو بولندا ئەمەليەب ئولكەن ئورن ئزتتى حەم ئزتا.

«يەڭل كۆاليرىيە» ئەترەتەرى، بىش حەم ئش تەۋريبەلەرى ئاد بولوعا قاراماتان ئۆزدەرىنىڭ ئۆرمۆشقا بارالى «ئەەمييەتلى» ئيكەنن كورمەتتى. پارتيا حەم كامسامولنڭ ئوتەدە كەمبتەترى، كانترول كەمبيسيەهى حەم ر. ك. ئى. ئاركاماتارى «يەڭل كۆاليرىيە» گروپپالارىنىڭ ئشلەر سينفى ئالدىنندا ئابوينى كوتەرلوون، ئولنڭ ئشى بۆيوراكراتيزم حەم ۋالاكيتالار منەنگنە كۆرەشتە سيكتەلمەي، بەلكى ساويت ئاپپاراتلارنداعى ۋينايەتەردى ئاسئودا حەم ئالاردى بۆترو ئشندەلە موۋومتدلى ئشلەر كورمەتە ئالوون ئەيتب ئوتكەنلەر. ئسفلابيتا بڭ «يەڭل كۆاليرىيە» ئەترەتەرنىڭ ئشنە، بوعار ئالامۋيەلەنكەن قايهبر ئوتكنتاردى كوربز.

باشقۇرتستان كولەمن ئالهاقتا يەل ئوتكنتار كورنە. ئۆزو قولامنان ئالب كانترن قالالارندا يەكەنى، شولايوق ۋولس ئوتەكتەرنەلە «يەڭل كۆاليرىيە» ئەترەتەرى ئوزدلگەن. ئالار ئشلەيدر.

«يەڭل كۆاليرىيە» گروپپالارىنىڭ يتشهى ياقتارىنلا حەتهى گنه ئەلى.

گروپپالار ئوتتەن كامسامول حەم ئۆنڭ ر. ك. ئى. ئۇيۇشمالارنڭ يولباشسىلق ئيپ ودەرى مولەبن تورن - ئورنى منەن بزتۆتلەى يوق دەرەوەمنە. كوبكتنه ئورى ئاولداردا (حەتتا ۋولىس ئوتەكتەرندە) ئەترەتەر تۆزلەگەن بۆرەر بار. ترۆۆاگتتەرى مولهن ئشلەي. ئەترەتەردڭ ساستافتارى تولى توگل، پارتيامف بەشتەر يەڭل ئشكە ئتلترلماي.

ئورندارداعى ئش شارايتتارن ئويرەنب ئش كورودر ئاد. يەڭل يتشهەنلكتەردڭ باشقى كامسا ولعا توشە. سۆنكى كوبكتە، كامسامول ئۇيۇشمالارنڭ «يەڭل كۆاليرىيە» ئشنە ئوتتەنگنە (يەڭل بر مەسەلە ئيتب) قاراودارى ئشنڭ كيگيبوتنە زارارتيە. ر. ك. ئى. و. كارلەرى شولايرق پارتيا ئۇيۇشمالارنلا يەڭل كۆاليريە ئشنە تولى يارداماكيلرگەنيش. بيوادەلى ئورنداعى پارتيا يەچەيكەلەر. حەم ئۇنڭ يارداممى، تولى يولباشسىلقى بولماعاندا «يەڭل كۆاليريە» ئەترەتەرنىڭ ئشتەرن كيڭەيتو ئاور بولاساق.

شونڭ ئوسوندە «يەڭل كۆاليرىيە» ئەترەتەرنڭ ئشلەرن كيڭەيتو ئالار ئۆئۆتنەن يتەكسەلك ئشن كۆسەيتو مەسەلەلەرنتە، كوب ئيعتيبار بيرو ئوتدڭ كەميتەت حەم ر. ك. ئى. ئاركاماتى ئارافنان بيولگەن ديريكتيفتا ر. ك. ئى. ئورگىندارنڭ «يەڭل كۆاليرىيە» گروپپالارنا تورانان تورا يولباشسىلق ئيتەرگە، ئشنە باردام كورەمترگە حەم ترلى قولداقمالار بيرگە يتشللەكتەرى ئاسئى ئيەتلە. تيمەك ئول ديريكتيفتار تولۇى منەن بوبومعا ئاشرلرعا تيش. بيوراكراتيزم منەن كۆرەش مەسەلەنڭ مۆهيم گنى «يەڭل كۆاليرىيە» گروپپالارى ئشلەرنتە ئايروسا ئەەمييەت بيرب، قايهى بر «يەڭل» قاراشتاردى قترفا بۆتوردى ئالاب ئيتە.

«يەڭل كۆاليريە» گروپپالارى ئاد واقت ئسندە ئزدارنڭ ئورمۆشتا موهيم ئورن ئوتقانلقتارن كورمەتتەلەر، پارتيا يولباشسىلقى ئاتتندا تاعلا كوبرەڭ ئشلەر كورمەتە ئالاساقار. «يابق»

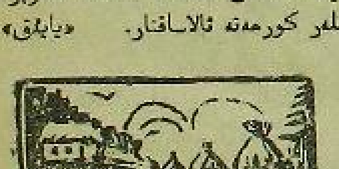

تيكلەشرگە ساقرام.

مين قالاى بۆرزى سەرمەن كرتتيمن بەشتەر مەكتەبنە، ئوتوسىنى عومەر سيتەبەقىن. شولوق مەكتەبتە ئوقوسلار قارامەقان ئورى كريت ۋورنالارعا (باشقۇرتوستان بر يلعا بر دانە، 6 ئايلق 6 دانە 3 ئايلق 3 دانە، 11 دانە يەش لينينسى 3 ئايلق، باش يەشتەرى 6 دانە 3 ئايلق 3 ئايلق بر دانە قازات ئاتتى بر دانە بر ئايلق ئالان.) 29 پاتن سوك تاليب ئوب بەقنڭگى بەشتەرگى قوەشتەرنى، ئورقم منەن ئيكلەشگەگە ساقرام: ساني ئۆرامسين، عەلى ئەھەميسۇ (ئورلى) ئەنيو ساسۇرى (ئۆرلنلۇر ئيلسى) عيبولىئ ئۆرامسين (ئۆناب ئۆلۇ) موگمور ئيليياسى (ئوراسئەمىت ئولسى، زيناي تاگيوف (قازان حەۋى مەكتپ.)

عومەر سيتەبيق.

كالحوز تۇزۇ ئشنده كامسا ئالدىنعى سافتارلرعا تىيش.

پارتيانىڭ XV-كامسامولنڭ VIII- بۆتە سايوز ئسيزدارى قارارلارن ئويرەنو ئانا ئولاردى بۆيۆمعا ئاشرو ئەگكەللتە كوبكتنە ئوگكنتارنيف بار. ساتسياليزم حوۋالقن باڭى يەكنلە تۆزو ئشى كۆنەن كۆن كيڭ ئادىملار منەن ئلعا بارا كالحوز تۆزو قوۋعالشى سينفى ئتقلى حەم باليى ئوت ئالا. پارتيا حەم ساويت حۆكومەتنىڭ دۆيم حوۋالقنى ئرونتندا كورگەن تەبيرلەرى نيقلك منەن بۆيۆمعا ئاشرلا بارا. ئاولدا باتراك - بارلى قاتلامى ئۇيۇشتب، ئورتا حەللنى كرتتيەن منەن ئرالعى سايوز نىعى، نتعلاتا بارا حەم ئوزلەرنڭ ئش شارتتارن، مەنفعەتەرن ئاڭلامان ئرموشتە حوۋالقتارن بولەشترە كومەكلاشترە بارلار. منە ئرشى كورشتەر ئاولدا پرولتاريات ديكتاتورا قاتلامى كولاك - مولا، ماتوسقلارعا ئوقشاماي. ئشسەتتعرڭ ئوز مەنفعەتەرن تولى تاكىيان باشلاودارى، ئيقتيسادى ياقتان برنكب ئش كورو ئارقاعندا كولاكتارعا ئيعتيبارارى قلماي كولارنى موگمي سيكسكه كيرب ئلدناي. ئابو ئۇرلقلە يول قالماعلى. ئشلار ياڭگى قيباو.

مولا بالاهى سەعيدبان نب

پارتيا حەم ساويت وەكيللەرنتە، شولايوق ئارلىقڭ بەشتەر ئالپهقىنا ئياڭباقتى تورعان، ئولاردڭ بۆتە كەرەكتەرنتە يولباشسىلق ئيتوسى كامسامول ئاكتيفەارنا مۆزوم ئيتەلەر. ئابريزكلاردان ئالار ئوتكرەلە.

بىنڭ ئالارعا يىنابىنلاى ياواب بيردف.

بىنڭ ئالاردڭ بىنداى حەرەكەتەرنتە بۆتە بارلى باتراك-حەم ئورتا حەللەردڭ بردەملەگن ئەتنو، ئالاردى ئۆيۆشترو، پرالتارياتنڭ ريۋاليوتسييون زاكرنسەللەن تولى قولدانو مەن ياواب بيرەبف.

ئالار مەوگمى ئاسترعا تۆ منەن ياماعان سەعتتارنا سەبەب بولعان فاكتار دۆيم ئاولدا ساتسياليزم نيگنندە تۆزو ئاول حوۋالقن كەلليكتيفلەشترو ئشنەگكەلانت ئادىمدار.

باشقۇرتستان دەۋلەتنده كەلليكتيف حوۋالقتار 27- ياعا ساعتنلرعاندا 28 يانا نويەبرىنتە 236 قا ئارتقان.

ئەگەر برنكب ئشلەو ئعرلەرن ئالهاق 46% - ئارتقان كورەبز.

بىڭماندا دۆيم ئاول حوۋالقن كومەكترو ئشندە حەتهى ئالعا كيتكەئليبلدىنۆرمەتە. كالحوزداردا پارتيا، كامسامول زالارئلا حەتهى گنە. مەسەلەن:

شول نويابرگە ئالنعان سيفرعا قاراعاندا بە باشقۇرتوستاندا كالحوزداردا ئاعزا بوب تۆرووسى پارتيا ئاعزالارى 756- كامسامول ئاعزالارى 654- كشى بولا. بىنڭدى دۆيم كالحوزدار حەتتا بولگەنتەبر كالحوزعا 1,1% پارتيا ئاعزامى م 0,9%- كامسامول ئاعزامى ئورا كيلا.

تيمەك كالحوز تۆزۆلشندە پارتيا شاوقلمى ئوتە، كالحوزداردا يىتەكسەلك ئشى پارتيا حەم كامسامولدار يولباشسىلمىا بارا. منە بىڭ كورنش كولاكتاردى حەم ئالارا ئتبەر سولەردى نيرئلەرنتە هەيشا ئالاتىق مەلگە كيرب يتكردى. كالحوز تۆزۆلشندە سينفى شارتلەرنى كۆسەيە تيكن هود.

بىنڭ ئش بىنڭ مىنەن گنه سيكتەلمەهى.

شولايدا ئالى بىنڭ يەل ئرگشتار منەن فانەعەتلەرگە تيش توگل. سۆنكى (31- مكئەن ئارتق كامسامولداردان كالحوزداردا ئوروسهلارڭ مانى 654- گنە بولووى ئەليتتە بىڭدى قەنەعەتلەندرمەى، بەلكى بىڭل تەگكەللە، تاعلا ئشتى كۆسەيتە تۆشەرگە تاعلا كەنكريت سارالار كوررگەعەمەلى ئشلەرگە كەرەك بولاساق. بىڭل ئش كامسا بالپهلنڭ تولى ئا.ئاشەمن كۆرە. قشاقى بىڭدڭ سينفى دوشمانلارعا ونەلدنرلگەن كۆرەش قتا، قترقراشا بارووى منەن بەرگە بىڭ تاعلا كوبەرەك كۆستى كەلليكتيف حوۋالقتاردى پارتيا يولباشسىلقى ئاتتندا ئالارعا كامسامول شاونعن كۆسەيترگە، كامسامول حەم پارتيا ئاعزالارن كەلليكتيفلەرگە ئونترگە تيب.

باتراك - بارلى حەم ئورتا حەللەردى بىڭل ئشكە تولهى مەن ئلەلدتىرعا، ئالارعا ئشلى سينفى تەربيە بيرگە، ئالاردى ئوزلەرنڭ ئش شارتتارن، سينفى مەنفعەتەرن تولى ئاڭلارلق حەلگە كيتوب، ساتسياليزم حوۋالقن تۆزوسى نۆب كادر ئيتب يتشترو گە، بىنڭ ئوستن پارتيا يولباشسىلقى ئاتتندا كامسامول ئاكتيفەلقن كوتەرو.

بىندىش لينينسلار كولاكتارڭ موگمي سنستارن ئاش منەن ئاتوپ بيرگە ئشنش.

ئسماق داوت.

بەرلەشئڭئز، بۆتە دۆنيا پراليتارلارئ!

4 نچئ يئل سئعئ.

كامسامولدڭ باشقورتۆستان
ئۆلكە كەميتەتڭ تارافئنان
سئعارئلا تۆرعان ئاتنالئق گەزيت.

Еженедельный орган
Башобкома В. Л. К. С. М.

ريداكسيە ئادريسئ:
г. Уфа, Зенцова, 21 ред. газ.
„БАШКУРТСТАН-ЙӘШТӘРЕ"

باشقورتۆستان يەشتەرئ
Başqortostan jaştəre

1929 نچئ يئل
12 عينوار شەمبى
№ 2 (116)

ياذئلو حاقئ: 1 ئايعا 15 تين،
3 ئايعا 45 تين، 6 ئايعا 80 تين،
يئل حاقئ 1 موم 50 تين.

فيۋرالعا دايوش ياگئنان 1000 پادپيسچيك!

«باشقورتۆستان يەشتەرئ» گەزيتەنڭ نيراۋئ عينوار ئايئنا 500 گە ئارتتئ. كانيكولعا تارالعان ئوقوسئلار هەم ئاول ئاكتيفئنارئ ئاعئ ئئمراق قوذعالوئ مئنەن، فيۋرال ئايئنا ياگئنان 1000 گە ئۆتئەلرگە تئيش.

بۆتە حەبەرسڭ كامسامول ئاكتيفتارئ ديققەتئنە

ئيدەن، باشقورتۆستان ئۆلكەپرتئيا كەميتەتئنڭ XIII نچئ كەنفيرينسيەهئ بولا كەنفيرينسيە ئالدئندا. باشقورتۆستان كامسامولئنڭ يئما ئيكئلەم بولعان ئشئ هەم ئيراقتا تۆرعان بورسئتارئ تورامئندا ئالئبئرم مەسئەلە تۆرا.

شونڭ ئۆسۆندە يئن، كەنفيرينسيەگە يئكئلەم قالعان ئەذەگئنە واقت ئئسندە، گەزيتەبئذدڭ ئۆشو مائەدان باشلاب، كامسامولدا پارتئيا يئتەكسئلئگئ» تيگەن تيما بويئنسا، ئاكتئار مئنەن ئەئئلەن مەقالە هەم مەبەرذەر بيرئب بارودئ ئۆگالئ تابتق.

يئنداى بولعئنئ بارودئ كامسامولدا پارتئيا يئتەكسئلئگئنڭ ئيندەمئ دەرەجەلە بولوون كورو ئاذئا بولمان يئشمالكتەر تورامئندا ئالئ ئاكتئار يئيو، كيلەسەكتە پارتئيا يئتەكسئلئگئن كۆسەيتو بولئندا ئيكر توپلاو، كەنفيرينسيەگە ئاتيرئبال يئرو بيگئەكئنە ئۆشو مەسئەلە تيرمئنە كەنفيرينسيە وەكيلئەرئنڭ ئيتيبارذارن يالئب ئۆتئردئ مەقسات ئيتەبئذ. شونڭ ئۆسۆندە كامسامول حەبەرسئلەرئ كامسامول ئاكتيفئتارئ، كامسولدار ئشئندە يافئدان قاتناشقان پارتيست ئيپتەشتەرذك يئل تورالا ئوذ فيكرذەرن، ئيذلك مئنەن ئيدارەگە تابشرووذارن هۆرايبئذ.

مەقالە، حەبەرذەر ياذعاندا توبەندەگئ مەسئەلەلەرگە توقتالوعا كەرەك.

كامسامولدڭ ئۆلكە مۆهيم ئش ئارماقتارئنان هانالعان: كامسامولدڭ سياسئ فئ، كۆئندەلك ئشئندە سينفئ يول، يەيئەلئمئنەل تەربئيە، باترالئ، بارلئ يەشتەر ئارامئنداعئ ئشتئ يولعا هالو، ئالارذئ كامسامولعا يەلب ئيتو، ئشتە ياگئ ميتوت، سيستيمالارذئ قوللانو، ئيمتئيارئ گرووپپا هەم ئەترەتتەر ئۆذو، ئالارذئ يولئاشئلئق ئيتو پارتئيا يەرذەمئ ئائيرم ئورئندارذا ئيسك ئوئە، ئالارذان ئيسك فايئدالائئلئ، كامسامول ئاكتيفئ، ئالارذئ تەربئيە هەم شوئنداى ئوق باشقا مەسئەلەلەر.

ئۆشو مەسئەلەلەرذە دۆيم پارتئيا ئيتيبارئنڭ ئيسك بولوون كانكريت فاكتار مئنەن كورهەتئب ياذو، كيلەسەك ئۆسۆن كانكريت تەقديمەر، فيكرذەر يئبەروو ئئلئذئ هۆرايبئذ.

ئيدارە.

«يەش يوقسل»عا 6 يئل تولدئ.

تاار - باشقورت يەشتەرئنڭ هۆيئۆپ ئوقئ تۆرعان گەزيتەرئنەن «يەش يوقسل»ءا بۆگۆن ئالتئ يئل تولدئ.

ئالتئ يالئق كۆرەش، يەشتەرذئ ئەرپيەلاو. ئرلارعا دۆرۆت سەيەسى يونەلش بيرئب بارو يولئندا ئالتئ يئل حەمەت ئيتو، ئەلبەتتە كئسكەى ئش توگئل.

يئنڭ يئل واقت ئئسئندە ئور توكشتارئ، ئور ئۆلكەشودەرئ يواووئ بۆتە ئرئى ئوتئب بارو‐ئلار عايلەلەلئ يئ، ئول تورالا ئاذمايئذ. يئ «يەش يوقسل»دڭ ئالتئ يئلدئقئ ئايئنئ مئنەن، ئونئڭ ئالداعئ بورسئتارئ تورامئنداعئنا بر ئيكئ هوذ ئەيتئب ئوتەرگە تئلەيبئذ.

بۆتە فرونت بۆيلانا باشلانعان كۆئلۆ سانئالئزم هۆژۆمئ يئنداڭ سيناى دئ- شمانئارئبئذ ساقئارئدا لا ئاكتيفلئق ئوياتئ. ئرلار سانئالئزم هۆژۆمئن تو- ئرائو هيس يولعاندا ئونئ يئمشارتو يولئندا بۆتە مۆمكينلئكەرذەن فايئدالا- نرعا ئئلار. يئندا يەشتەر ئۆسۆن كۆ- رەش ئيئك ئئور هەم ئەهمئيەلئ ئوچاق- سئكئلاردڭ برئهئ هانالا. يئل ئوچ سئكلا ئيكئ، كيلەسەكتە بۆتە فرونتالا يئكئو يئكئن هوذ. شوعا كورە، يئل فرونتنا ئرشتئ كۆسەيتو مەسئەلەمئلە بيك ئئق ئيتيبار ئيتئلرگە تئعئلئ.

يەشتەر ئۆسۆن كۆرەش فرونتئندا يئك ئەئئيرلئ هەم ئيئك ئەهمئيەتلئ قۆرال- دارذڭ برئهئ يەشتەر مەتبوعاتئ ئئتئلو. حەذرگئ واقئتا يەشتەر مەتبوعاتئ يئل بورسئتئ ئوتەى ئالامئ؟

يەشتەرذڭ مەدەنئ دەرەجەلەرئ قئئلو كوتەرلئش مئنەن كوتەرئلە بارا. بۆلاردڭ ئئلەكتەرئ ئوذ. يئذدڭ يەشتەر مەتبوعاتئبئذ يئما ياواپ بيرەرگە تئيشلئ. لەكين هوگئعئ يئلدارذا يئذ يەشتەر گەزيت، ژورنالدارئنڭ يەشتەرذڭ مەدەنئ هۆراودارئنا تولئئئ مئنەن ياواپ بيرئب يئتە ئالماودارن كورەيئذ. يەشتەرذڭ بر ئۆر كۆمئ ئاكتيف ئئلۆشۆ يەشتەر گەزيتەرئ مئنەن قەنعەتلەنمەى باشلائئلار.

هوگئعئ بر-ئيكئ يئل ئئسئندە دۆيۆم گەزيتەژورنالدارذڭ تيراۋدارئ ئيفرات ذور بر ئمئولئق مئنەن ئوئئب بارعاندا، يەشتەر گەزيتەرئنڭ تيراۋدارئ ئوتە ئالماوئ يئل قاراشتئ دۆرۆئلەئ.

يئنايئل مەسئەلە، يەشتەرگە گەزيتەرئنڭ مۆئدەرەجەمئن ياقشئ يانقا تابا ئوذگەرتو تورامئنداعئ مەسئەلەنئ كيلتوب قويا (يئندا هوذ كويئرەك «يەشيوقسل» تورامئندا بارا ع. س). «يەشيوقسل»دڭ كيلەسەكتە، ذور ئوكشتار مئنەن ئالعا بارووئ، ئوذ تيرەمئنە ئاعئلا كويئرەك مانلئ يەشتەرذئ ئوقماشتروو ئۆسۆن يئل يوعارئلا كورهەتلگەن مەسئەلەگە ئئق ئيعتيبار ئيتئلرگە تئيشلئ.

ع. سيراجيتدينئف.

هوگعی ئادنالا سيت ئيلدەرذە.

ئبۆلا ئالدئنان هۆيلەشو.

گامينداڭ ياقلئ حەربى ليدەرذارذك كانفيرينسيەهئ!

شانحاى.: (قئتاى) 3-عينوار‌ذا ئاسئلعان حەربى بولياسئلارذڭ كەنفيرينسيەلەرئندە شان-كاى-شى توبەنەگئ مەردەرذئ هۆيلەنئ. «يئذ هوعش يئسئلارئ هەر واقئتا بر ئۆبەكتئ (ئۆكەنئ) قولعا ئالئب شوئندا حاكيمەلك ئيتئن يئاراتايئذ. ئەگەر بر ئاشكەن ئودەك كۆمەت قۆرو تورامئندا هوذ قوذعاتقا، مەسئەلەنئ يئل كۆئئ بارعاندا، ئاحەل قيلو مۆمكين توگئل. شونڭ ئۆئلە ئايرم ئۆلكەلەرذە حاكيمەلك ئيتو بۆتۆرگە كەرەك. ئالارذڭ يئمئدە بر بۆتۆن ياعاب يالئ عەسكەر ذۆب ئيدارە ئشن ئودەك حۆكومەتكە ورعا كەرەك، هەم يئل مەسئەلەنئ ئۆشۆئنيەرئنسئيە حەل ئيتەرگە تئيش». ئشولايوق حەبى هەم ماليا تشتەرئنئۆب ئيدارا ئشن حەربى بولياسئلارئنان ئالئب، ئودئا حۆكومەتكە ئابشركەرەكالئگن ئەيتئ.

برئنسى گرووپپا: نانكيندا شانكاى-شى گرووپپاهئ، يئل گرووپپا «ئودەك حۆكومەت باناى». لەكين يئل ئۆزئ شولوق واقئتا شئزانسو-چۆ يئسزان هەم سيزەنسى ئۆلكەلەرئندە حاكيمەلك ئيتە.

ئيكئنسى گرووپپا گۆوانسئلار ئيسەمەلەگەن گرووپپا. بئلار قولئندا حوبى، حونان، گوانسون هەم گوئنسى ئۆلكەلەرئ بولوب، يئل گرووپپالا سزون-جيلى، سزون-ژان هەم باشقالار حاكيمەلك ئيتەلەر.

ئۆسۆنسى گرووپپا: سانچۆرۆريە ميلئتاريستارئ چژاق-سيو-ئۆ-لين يئتەكسئلەگئندە ئش ئالئب بارالار. شولايوق كوبەن توگئل ئودلەرئنڭ كانتون مئنەن فوشانئودارئ قەرامئندا ئيسلان ئيتئلەر. لەكين، مئنان بۆتۆنلەى قوشئلرو تيكەن حودئى ئاگئئارعا باراماى.

يئل گرووپپالار ئۆز ئارا ئۆتقان بو-[illegible]

قئتاى عەسكەرذەرئنڭ گامين[illegible] مئ ئۆلئ مئندا «بئرلەشمرويئ». فيكونسه ذارارهف ئەرهە، سۆ[illegible]سەرو فۆرا، بۆلالار بولئب ئۆرا. هەم هەرعش يئى ئودئى ئودەك حۆكومەت ئين سەب بومئووئلا بيك مۆمكين. سۆڭكى ئيكئنسەن حۆكومەتئ ئمۆالتفاتكايشى بۆتە كۆسن ئۆشۆ بولالارذئ ئالر ئۆسۆن كۆرەشكەن ئۆس[illegible]بكەندەك بولدرماتقا هەم نيكتە ئولفودمالشتاردئ ئايوم گرووپپا بار. بئلاردئلا ئكم حو- كومەتكە باش ئيندئرو تيكەن [illegible]

[illegible]ەرعا مۆ- هەم بئلاردان باشقا ئئۆاق مايلاۋذر [illegible] ئارامئندا ئود ئارا حەۋامئى ترە- مۆگداتوعا قاراب بونەلدرگەن. ئۆزئ ئۆرگاى مئنەن يئل كەنفيرينسيە يئلئنەن

قئتاهى يئل كەنفيرينسيە ئودەك حوكومەت مئنەن گرووپپالار ئارامئندا ئش حۆقۆقئ بيلگئلەرگە ماتاشا، لەكين گرووپپالار ئۆعا ئرويزا بولمائتار.

ئوكلق هەم كيلئشوسئلئككە قارشئ كۆرەش.

پارتئيانڭ «گامبورگ» توكروك ئۆيۆشماهئ گامبورگ هەم ديگئئ يويئ پارتئيا ئۆيۆشمالارئ ئرسۆن كامونيستار ئينتەرناتسيونالئنڭ ئادئق حائئن تەبريك مئنەن قابول ئيتوون ئيعلان ئيتتئ.

كامونيستار ئينتەرناتسيونالئنڭ «ە» قئندا گيرمانيا كامپارتئياهئ ئئسئندەبولعان بولعانو خەرذئ بۆترب، پارتئيا ئشئندە تەرتيب ئئذذرو كەرەكالئگن ئەيتب ئوتە. توكروك پارتئيا كەميتەتئ كامونيستار ئينتەرناتسيانالئنڭ ئۆتقان بولن تەربكلو مئنەن برگە، گيرمانيا كامپارتئياهئ ئئسئندە بولعان ئۆرلئ «ئاپپارتونيستار»ساقاراشتارعا قئرقا سيك قويوئئ تەقديم ئيتە.

ريزەلوتسيەلە گيرمانيا كامپارتئياهئ [illegible] ناتسيانالئنڭ ئۆتقان بولن ئئگئن يەلشويكتەرسە تيب تابا هەم ئودەك كەميتەتئنڭ كوب-ئلئگئ شونئ قووەتلەئ.

پارتئيانڭ توكروك كەميتەتئ بۆتە «ئيكئ يوذ ئئلار» هەم ئاپپارتونيستار ئيدبالوگئيە مئنە تئيەروسئلەر مئنەن دەۋامئى هەم قئرقئنو كۆرەش ئالئب بارورعا ئوذ بيرە.

ئي. د.

سەوئتەر سايوزئ ياگئلئقتارئ.

«قئذئل» ئابوزدار.

سامار گوبيرناهئ قارامئو، نيكالايف، لوپاتين ئاولدارئ هەم «قارامئو» ئوتارذارئنڭ كورەئمينەرئ راۋديسئۆا يئرامئندا 400-يوكلئ «قئذئل ئابوز» ئۆيۆشتروب شئهەرگە. ئالئب بارئب حۆكومەتكە ئيگئن تابشئرعانئار. ۋارونيژ قئلاهئ: هوگئعئ واقئتارذا سئواش ئۆلكەمئنە «قئذئل ئابوز» مئنەن حۆكومەتكە ئيگئن تابشرو ئشئ يايئ ئۆت ئالعان. ۋارانيژ گوبيرناهئ بيرباسا كليۆسكى‌هەم تيليتسكى ئوكروكتارئ هەر گئعئ واقئتا دەوامئئ رەوشتە حۆكومەتكە «قئذئل ئابوز» مئنەن ئيگئن تابشرو ئشئ ئالئب بارالا. هۆئۆمتەلە يەسەمەلئڭسينئائ ئيگئن تابشرعانار.

كانتراكتاشترو مئنەن ئيگئن سەسو ئشئ ياقشرتلرعا تئيش.

مەئكەو: 23 29نچئ يئلعئ كانتراكتمئنەن سەسودئ ئارتترعا هەم باشلئسا ئاولمۆۋالتئ، راۋكتامئ بادارعا كوبرەك سئارۆسئ ئۆبەكتەرذە يئلئئ ئشكە ئاشئررعا هەم دۆيم ئاول حۆۋالتئن كوتەرو تورئندائئ دۆيم يئلان مئنەن يئلب ئالئب بارعا قەرار بيرگەن.

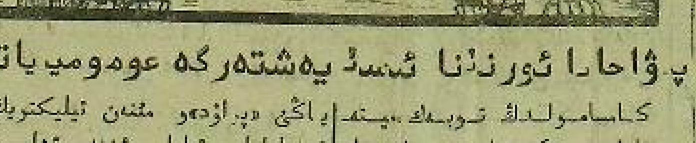

پ. ۋاحابا ئورئندئنا ئسئئ يەشتەرگە عومومى ياتاق

كامسامولدڭ توبەك ئيتە‌نئ (قازان) توبەكئنە ئيك ذور بولن «ئائمور» ئيسلى پئۋاحانئئ يابئرو ئائمئندا مەسئەلە قۆذعاتقئئئ.

ئۆئئ ئوكئاى مئنەن مەسئەلەر ئاوشقا قويعاندا ئۆس ملئ يارم ئشم يەشتەر پيۋا حانەئئ يابئرعا ئاوش بيرذئ. يئل ئشتئ بۆيۆملاشترو ئۆسۆن بيلاك وب ئۆيۆشمالار مئنەن كيلئشو-يئلەشو كەرەك ئيتئ. ئاحرذا يئل مەسئەلە، ئدلە ئيندەمئ ئاورلئق مئنا حەل ئيتئلدئ‌هەم كوبەن توگئل دۆيم ياناقئاندەئڭ ئالئلو ئوگئئ مئنەن ئاتنئئالئ ئولئروش يئلئعان.

بۆتە ياناقئ تەرئيبكە كيرو ئشئ كامسامولدار كۆسئ مئنەن ئئلەنئئلەر.

ياقئ «پراۋدە» مئنەن ئيليكتريك‌تەر ئۆذارلعان. ئاعاس ئشئندە ئئلوسئلەر ئولكەن زالدارذئ ئۆواق بولمەلەرگە بولدئەر.

«ئابوئ» يەيشتروسئلەر «ئابوئ» مئنەن يەئشتوب سئقفاندار، ئاشئمئلار، مئتمئنەرن ياگئئان مالئئلار، ياتاق بولمەلەرئ يئك ماترو-كوگئلئئ ئوئ ئالئئ.

ياناقئا 33 ئشئ ئايعا (2 ر. ومعائئكلم ئش حاقئ ئالا ئۆرعان يەش ئوئو ئشئلەر ئالئئئئر.

پراۋسايوزدارذڭ ئرشلمئ مئنەن قائيئان بولعا ئانان كاراواتتار تابئ ئورئنا ئشترلئئ. ماتراس كاراواتتارذئ بورسقا «كويئيئيكە» ئالرعا موۋەففاق بولئئ.

9 مەسيت مەدەنى يورتقا ئەۋئرلگەن.

باكو. 8-عينوار لينكاران ئۆيەذئنئەگئ 9 ئۆلكەن مەسئئ ئاول كورئئئئ يئنلەرئ دۆيم يئلئئئئا مەدەنى «كلوب» ئيتەرگە قارار بيرگەنئەر.

BAŞQORTOSTAN JƏŞTƏRE

Kələm.

Jьldar kilde!
Hьl jaq menən torop
Kykrək kirdek beđđə jarhuđan
beđđə beldek iƅke keşelər kevek
jaꞑь kendər həjenə. . . . .
. . . .

——

Berəvdə juq julda . . .
javьn javьp . .
tik jalqьđьm! . . . .
jəjəvđenem tada tartьldьm .
sьđatmanь jarhu jərəgemde
səskələngən ujđar jalqьnь . .
Qajьndarđьꞑjьrьntьnlaj tьꞑdaj
kilep "jettem taştь,, tavьna
bejek jorttar kyrgəs
taqь şaştьm
Ɵn jygərgən kevek qanьma .
dur bəxetkə jettem! . . . .
dur bəxetkə,
kitap astьm kesle qul menən
səskələngən ujđar alqa kilde
dur bəxet bit avьl ulьna .

——

Belem julь menən kytəreldem
kytəreldəm tormoş təbenən
hisbətməƅtəj elkən bajlьq aldьm
tən joqlamaj şaşqan kyꞑelgə .

B. BIKBAJ.

Tədogəndə.

Jurqa jeldər ujnap qar tuđđerьp
Buran itep avьl arahьn
Xərlek jьrьn jьrlap her tavьştan
Təđerə qapqasьnan xəbər itep,
Kitə qotlap avьl qalahьn.

——

Kən amirikkə kitep şəm utalqan
Beđđə buran menən bergə jьrlaj,
jьrlaj

Klup qarap juldь totabьđ
Anda qьđьl məjeş kitap, gəzjt
Bergələşep uqьp belem, alьp
Ilden nađanlьqьn-bətəbeđ.

Oƣələm Ioqman.

— —

Paxutta.

Kərəş utьn səsep jaꞑь eđđən
Kamsa bara!...
Kylt paxut!...
Urra!!...
Iƅke tomos,
Oƣərəf qədət,
Barhь bergə
gjgant kəstər tapap ytələr.
Alar bətələr.

——

Kən keđendə jaꞑь tьva bara
Kərəş selər berlek kəsenən
Radju həjləj
Əlly!
Ɵfə. Qađan
Kino, tьjatьr,
gəzit belem birə
Əjdəged! kyməkləşep.

* Bьqa tiklm Aqsa menən ajlьq pasubьja alьp kilgən qьđьl ərmijes simjələre bьnan hьꞑ qьđьl ərmijələ buluьь vaqьtlь atpuskaqa qajtqasta ike aj şulьq pasubьjanь alasaqtar.

Qьđьl fьluttьꞑ hьv aƅtьnda jəđev məktəbenə un jьl.

21nse dikəberdə, Liningratta ojoştorolqan qьđьl fьluttьꞑ hьv aƅtьnda jəđev məktəbenə un jьl tuldь. Gьrazdandar huqьşь jьldarьnda jəş hьv aƅtь dinqedselərə yđđərenəꞑ hьv aƅtь kəmalərə menəndə, qorolala Liningrattь haqlavda qatьştьlar. Xəđerge vaqьtta bьl məktəp kvalifikatsejalь hьv aƅtь qьđьl fьlutsьlarь əđerləp sьqara.

HYRƏTTƏ: Məktəpteꞑ turbin (minalar menən eş itərgə əjrəny) sinfьnda zənətejə vaqьtь. Ɵjrənyselər mina apparatьna mina (turbin) halalar.

Kamsamul garkumь qolaqьna.

Ytkən jьl Ɵfə garkum kamsamul klubь ergəhendə xəbərselər tygərəge tedəlgəjne. Xəđerge kəndə bьl tygərək jaqşьqьna eşləj başlahala unьꞑ janьnda sьqa tərqan estinə gəzitəhe kypkenə avьrlьqtarqa osoraj. Məƅələn:

Gəzit vaqьtenda sьqalmaj, kyp vaqьtta əs ajqa ike sьqьp qujqalaj. Uqa səbəp gəzitəgə qaqьđ həm başqa,, bujav, kevek" nəmələrđen bulmavь.

Belməjem daşqa nərƅəgə aqsa tapqanda rajkum şul ber gəzitkə tabьr ine. Bьlaj bujavhьđ-nihed genə sьqarьv ədəm kelkehe bit ul. Bьqa rajkum kyd halhьn ine.

„Min"

Beđ yƅəbeđ.

Beđ yƅəbeđ jəştər talpəuьp-
Kən-tən alqa ađьm alabьđ,
Qulda qьđьl ələm jelberđətep
Iƅkelekkə!...
„Iƅkelekkə" qarşь kərəş astьq:
jeꞑep kiꞑ ađьmdar alabьđ,
jaꞑь tormoş nigeđen halabьđ.
Beđ yƅəbeđ şulaj „Lininselər,,
Ɵjrənəbeđ kərəş jullarьn,
LININ habaqtarьn ejrənьbeđ,
Alqь safta
Bergə tedelgənbeđ
Berđəmlekkə eşsən uldarь.

„Sabit Salikf"

حەبەرسىلەر، ئوقوسىلار قۇلاعىنا

6-نى عينوار يەكشەمبى كۆن كيسكى سەعەت 2-لە بلش پيدتيخنيكوم زالىندا «باشقۇرتۇستان يەشتەرى» هەم «يەشيوقسل» گەذيتەرنىك كەنگەشمەلەرى بولا. بىذل كيكەشمە گەئۆذۆلە بولعان حەبەرسى ئيبتەشتەر، گەزيت ئوقوسى ئاكتيفنارذك كيلودەرى هۆرالا. ئيدارە.

ئيبتەش!
ئەگەر دە
باشقۇرتۇستان يەشتەرى.
گەذيتنە عينواردان يازىلرعا ئۆلگرمەگەن بولهاك فيۇرالدان باشلاب گەزيت
كيلهن ئۆ-ۆن 20-عينوارعا تيكلم ياذذرب قالرعا ئاشىق!

برمەكتەبتە - 59 ياذيسقا

دەوان مەسعلى يۇرتى مەسعوت ئالنو-نى ئرەك مەكتەبىنك بالالار ئيدارامى ئارا-هىنان ئوقوسىلار قاراهىندا گەزيتەقالدرودى كوذ قالدرعا ئوتب 1928 نسى يلدك عينو-اردان باشلاب بلشقرتستان يەشتەرى گەذيتە-هىنە ئوذذبىذدك ئوقوسىلار قاراهىنان 59 باذيىسيك ئاتىق يادىسكار توبەنتەگە

1 - قايما ياذلوسىلار 40 ئوقوسى
2 - قايما ياذلوسىلار 17 ئوقوسى
3 - قايما ياذلوسىلار 1 ئوقوسلاك
4 - مەكتەب ئيسەنەن بر يلعا 1 دانا

شول گەذيتەلەرذى قالدرو ئوراهندا ئورد بىذلك د-مەسعلى يۇرتى كومەسەكى ئاسى باتقس مەكتەبتەرى گى ئيشينا گەذيتەلرنە مەبور يۇرەلى قالالارذلا گەذيت قالوعا ساترذى.

ئوذبىذذك 59 دانا گەذيت قالدرو بىذمەن برگە مورذالار، قالماقولا نسى ئىلى، ئو-لو قاق، هەم ئۇرگى قيمى ئرەك مەكتەبى ئوقوسىلارذا بىذمەن قالىسقتا ساتراذ.

„Jungştrum" kejəbeđ.

Beđđeꞑ arqajaş 2nse baƅqьs kamsamuldarь „jungştrum" kemdəre aldьrьv əsən MƏSKƏVGƏ 10kejemgə zakaz birđek.

Beđ oşo kejemde aldьrьvbьđ menən yđebeđđeꞑ huqьşsanlanьv eştəre beđđe kesəjtəsəkbeđ həm Burzьva ilđərenə, xəđerlekte nьqьtьv menən javap birəsəkbeđ.

I. Bikmit.

ئوقو يۇرتتارنداعى سيت ئيليمينتتەدى تاذار توذا قىرقىنو سارالار كورو كەرەك

بۇ كوب يادايى، كوب مۇبلەيىد لەكين عەمەلدە كوبىھى ئىشلەنمەى قالا. شول سەبەبلى باشلانعان ئىش قايىھى واقتتا ئورتا يولدا قالوسان بولا.

دۇرۇث سەوبيت مەكتەبتەرن سيت ئيليمينتتەرەدەن تاذارتو يولىندا مۇكمەلى بلەلاردا ئاروعىنا مۇذوۇمتەلەر ئېنىبار. لەكين ئالار قىنەعەتلەنمەيىنمەر. مەثەلەن: بىۇ مەكتەبىنەن برىوەردى قوماق باكىلالارداك ئورمەلەوذەرن كورمىذ. قايىھى بر حەبلەكەرەدەر بىر مەكتەبىنەن قلووسلالاردا دۇكەمىت ياماتب باشقا مەكتەبتەرگە بارىب ئينب ئوقى باشلايىذار. ئانك سەبەبى باتراك، يارلى يەشتەردەن ئوقو يۇرتتارنا ئينەراك ئىدارەكلەى يەشتەر ئاذ بولودا (ا-ى يانقىس مەكتەبتەردەن ئوقب سەموسى ئىشسەن بالالارىبوق) تىلەرقايىھى برموذەر. لەكين بىذل هيكردى قىووەتلەو-سەلەر ئاستقتان ئاستق حالالانالار ئالار.

ئانك سەبەبى ئينب بىذلك مەكتەبتەرگە ئوقوسىلار ئالعان مەئلەەكى يىۇمشاق تيكشرونىيىذى ئالرعا كەرەك بىۇ. ئانان مولىك كاماسامول هەم باشقا تيىشنى يەمەعت تۆزىوشالارىنىك بىذل ئىشكە تولى ئەھمىيەت بىرىب بىذا تيكلم تولى ئاكتيف قاتناشما وندا ئيبتو ئارتق بولمات. تيمەكەحەزرگى كۆنلە ئوقو يۇرتتارندا ئوقب ياتقان بىذگە سيت ئيليمينتتەردى تاذارتوذا كاماسامول يەچەيكەلەرى قىرقىنو سارالار كورەتلەر. هەم ئالداعى ئوقوبلىقتا مەكتەبتەرگە ئوقوسىلار قابول ئيتو ئىشنە ئالدان حەزرلك كورب، برنىسى بائىستان باشلاپ بوعارى مەكتەبكە تيكلم ئالنعان ئوقوسىلارذك سينفى باعىنا ئيمىبار ئيتوذە كاماسامول ئوذنىك باوابلى ئيكەنن ئيشە ئوذمب، بىذل ئىشتە ياقىندان قاتناشرعا تيىش. هەم ئاندای دارذك ياكىتنان ئالناون تەئمين ئيتەرلك ئىق كوذەتو-كانترول ئالب بارىرعا كەرەك

شولايوق بىذا تيكلم ئاولىدارداعى سەوبيت ئورگاندارى قارامىذان سيت ئيليمينت بالالارنا دۇكەميت-ەر يامساو، ئاكتيار ئۇذب، (ئاكذاشلماو ئارقاهىندا) بيرو بولىى مىنەن ئالارعا مەكتەبتەرگە ئينب ئوقو مۇمكين داكى ئوذروذارعا قىرقا سيك قويارعا هەم ئاندايدار قاباتلانىا ريۋەلييوتسيون زاكونسيلىكى مەرجە قىذ ياذالارعا تيىش. «ھدى»

ميليانير بالاهى سەويت مەكتەبندە.

ميليانير شاكير رەمييف بالاهى ئەكرەم ئيسەمە بلدان بيرى ئۇفى قالاهىنك برنىسى نومير سەويت مەكتەبندە ئوقى ئيكەن. بلمەيم، بىذل يىذنعەهى (مۇحەممەتىين ئەذەمق) نك قاتاى ئائىندا اشونك عائيلەهى بولب» توقى ميكەن. ئاذهى ئاسق ئەيىب بولماى. لەكين وبرحنى ئورالدا ئوذىنك نۇب عائيلەهى ئەسەمى» يانىدا (وبرحنى ئورالدا بىذلەر شول ئەكرەمدك شاكير بالاهى ئيكەنن) ئوقو يۇرتنا ئينە ئالماعان ئەكەمەمەرذك مىندا كيلب هىيئووى عەرۋبولغ. ر.ك.ئى. كوذ مال ئەلى شوعا تاعىلا شوندای يىذنەلەرى قاناتى ئائىندا سەويت مەكتەبتەرندە رەحەتلەنوسىلەر بوفى؟

«يايىقلى»

كاماسامول بيسەهن ئايرذى.

قۇنشاق ۋولىتسى ئەمين ئاولى نافيعوللين ن. قىذل ئەرمىيەدەن قايتقلا 3 يل دۇنيادن كۆتب ئۆرعان بيسەهن ئايرب «ميكە بايذار قىذن بيرە» تيب بر نەرتە بيرمەى ئاولتىا ئالب بارب ئاشلانى. نافيعوللين قىذل ئەرمىيەلە يۇرب، 24-يلدان بيرى كاماسامول ئەرييەهى ئالبنا(؟) ،ئۆذسى كورنشتەرەدى ئىشلەوى ئۆذۆن بىذ بل كىشنى كاماسامول ساقىنا بولرعا تيىش ئوكل تيب قارايىذ. «كاماسامولدار»

بىلار سەويت مەكتەبتەرنەن قوولهن.

ئاسوذى ۋولىتسى (ت ق ك) مولداش ئاولىنك كولاكى ئەحمەت وەلى موللانك تولى ئەسعەت ئيكى يلدان بيرلى ئۆبسكى • يلدق مەكتەبندە ئوقب ياتا.

لەيلە ئيسلى قىذى مولداش ئاولى ئترىك مەكتەبندە ئوقى. ئەحمەدوەلى موللا ئاسوذى ۋولستدا برنسى كولاك. يلدا 3 2 باتراك يالداب، يالسى كۆسى مىنەن نايىلالى. حەذرگى كۆنلە 2 باتراكى بار. 600-سوم ئالراك تولەى.

مىندای كولاك-موللا بالالارن سەويت مەكتەبتەنەن مەجبوب ئاشلارعا كەرەك. «هاعىذە»

كاماسامول رامكاهىنان هيكروسىلەرگە سيك قويلهن.

قاناى يۇرتى (ت. ق. ك.) بارتشكولالا ئوقب قايتقان موللاعەلەمف سابيت كوبتەن توكل سەرمەن ئاولنىك دانىلى شامشەرىب موللا قىذىن ئۆلكەن مەهر تولەب ئالدى، هەم توبعا تيك مين بلگەنى 9 بوتيلكا ئاراقى ،ئوتتى. ئول ،ئۆذسى كۆنگە تيكلم ۋالكامول سيكرىتارى بولب كىلدى. بىندای ئاى ماين قاتن ئالب ئايرب «كاماسامول رامكاهىنان هيكروسىلەرگە» سيك قويارعا كەرەك. «كوروسى»

تيكلەشرگە ساقىرابىذ.

بىذ ئاميان-ئانماور يۇرتى شەريب ئاول مەكتەبىنك ئوقوسىلارى ئوذ ئارابرگەلە، شب بىر يلدق «باشقۇرتستان يەشتەرى» گەذيتەهى ياذذرب توبەنتەگى 1) قاذماش، 2). ئوتەكەن، 3). بورانئول، 4). برنى ئاينار ئترەك مەكتەبى 5). قىزداس، 6). تاشنير، 7). ئيشقول، 8) يارلقاب، 9). حەميت،هەم 10).قاناى يۇرتى-حۆسەين ئاول مەكتەبى ئوقوسىلارن ئوذنىذ مىنەن تيكلەشرگە ساقىرابىذ.

مەكتەب بالالارى ئيشمىنەن: ع.ع.يسمەتى هەم عەشورە عەبينوا.

موللا بالاهىنان نيندەى ئوقىتوسى سىقهىن.

ياكى قباو ئاولى (ئيكلين ۋ.) نك موللا بالاهى سەعيدبان ئيكىيف ئۆذقۆلەيىد تيخنيكومدا ئوقى. موللا بالاهىنان نيندەي-گىنە ئوقىتوسى سىعار ئيكەن.

ياوابلى ريداكتر: ئە. حەديسف.
Ответ. редактор: А. Хадисов.
Уфа, Типо литография „Окт. Нат."
Башглавлит № 92
589

دۇنيا يەشتەر حەلى

ئسكاندىناۋىيالا قىزىل ئسپورتسىلار قۇزعالىشى.

ئشسى قىزىل ئسپورتسىلار بر كەمەنىڭ نارۋىگىيەلەگى سيكسيەسى بۈنە پرالينار ئسپورت تۈيۈشمالارىنا مۈرەژەعەت ئيتب، ئولاردىڭ بورژۇوازئيانىڭ پرالينار يىياتقا يونەلدرلگەن سينفى سوئلىدا قارشى قاتى كۆرەش ئالب بارو فرونتندا تاكتيكى قاتناشوعە ساقرا.

بۇ مۈرەژەعەت زولمىن منەن كاموئيستار پارتيامى ھەندەمىنا تاب ئشلەنگەن.

تۈب لوزنما ئيتب ھەركىنە ئشسىلە ئۆرەگە بايلماعن، بر تبندە ئشتراك تولەتو بونامن، بىل بەر تغساق توقتاتلمن، تيگەن ھىناق قىرفو بورستار يۈكمەب ئش ئالب باررعا ساقرا.

نارۋىگىيە پرالينار ئسپورتى ئۆيۈشماھى تيف ھەم نىقلى بولب ئوتە. بورژۇوا ئسپورتى موئە تارقالا.

شۋيتسيە ھەم دانىيەلە قىزىل پرالينار ئسپورت بر كەمەلەرنىڭ سيكسيەلەرن تۈزۈ تالدىدا تورالار. نارۋىگىيە ئسپورت سيكسيەمنىڭ بيلگىللوسە ديكەبر تايدارندا تۈزۈلب، رەسمى رەوشتە تودەك بر كەمەگە قوشىلرعا نيەمشتەر.

بلعارئيا فاشيستارنىڭ ياڭى پادرتى.

بلعارئيا فاشيستارى تقلى تۈيۈشقان كۆس منەن ئشسەلەر سيىقىنا ھەم ئشسى يەشتەرگە قارشى پاھوت باھاعاندار. ئالار كامپانيانىڭ تۈب مافانى ئيتب ئاسىق ئورەوشتە ئشلەگەن ئشسى تۈيۈشمالارن تاراتو، ھەم يەشەرن ئورەوشتە ئشلەوسى كاموئيستار پارتيامى، تۈيۈشمالارىنا قارشى قوتقى ئش ئالب بارودى ئالعاندار. تۈرمەلەرگە بابودار يالپى تۈت ئالعان. مەتەلەن: «سوفيا»قالاھىندا 30- ئشسەنى يەشەرن ئورەوشتە، كاموئيستار پارتيامىندا ئشلەوگە عەيلەبلەر (يىلاردىڭ بايتاعى تودەك ك. پ. كەميتەتى ئاعزالارى) «سىلۋىيە» مەعنو سەناعەتى ئشسەلەرنىڭ ريۋەليوتسيون «پرابيست» باھايدار. ئشسەلەر تۈيۈشمالارىنا ھەم ريۋەليوتسيون پرافسايوزدارنا تۈروسلاردان 40-ئشسى قولعا ئالنعان.

يەشتەر سايوزى تودەك كەميتەتىنىڭ بۈنە ئاعزالارى تۈرمەگە بابلماعاندار. يەشتەر گەزيتى «يسكرا» توقتالعان.

ھول ئستودينتارنىڭ «ئستودينتار تريبوناھى» تيگەن گەزيتەسى يابلعان. ريداكتىرن بىر يلعا حۆكۆم ئيتكەندەر. «بيديك» كونى تۈگايى منەن «ۋازۋانيا» تاراتوسى بالالاردى تۈرمەگە ياب ئشتەرن سوتقايبەرگەندەر. بۇل ھەل يەشتەردى قوزعاتقان ئالار سابرانيالارندا يىل ئشلەرگە

پولشەلە، يەشتەرنى حزمەتكە ئالو تۈگايى منەن قانلى واقيعا.

چيەلياديزى قالاھىندا يەشتەردى حزمەتكە ئالو تۈگايى منەن يەشتەر پاليتسيەگە قارشى بيك نىق بەرلەشب ئالعاندار. بەرنىش واقتندا پاليتسيە تاراھنان قىلس منەن مۈزۈوم ئيتو ھەم ئاتودار بولعان. شولوق واقتتا حزمەتكە ئالنىرعا كيلوسەلەردەن پاليتسيە تاراھنان بر ئوتولگەن، برەو قاتى يارالانعان.

ئانگلىيە مەكتەبتەرنى ھوعشانلاندرنىلا.

ئانگلىيە ئارمييەمەنىڭ ئافيسارلار كادرى، بۈنە ئانگلىيە، توفوبورتار نداعى ئوقوسىلار ئاراھىندا نويابر ئايىندا ھوعشانلاندرو كامپانيامى تودعارعاندار. ھوعش بىلمەن تۈيرەتو كامپانياھىندا 15000 ئوقوسى قاتناشقان

«يىڭل كۆليرييا»نىڭ بورستارى تەگگەلىندە.

ۋ. ك. پ.(ب) ھەم ۋ.ل.ك.س.م. ئودەك كەميتەتەرنى قارارىدارى.

«يىڭل كۆليرييە» ئوردىنىڭ ئىدگىنە واقت يەشەۋىنە قاراماتان تۈرمۈشنا «سەۋيت ئاپپاراتتارنداعى بيۋراكراتيزم، ۋالاكيتا ھەم باشقا يتشھەلكتەردى، بۇترو بولىدا ئوگىشتارى بار.

شونىڭ منەن بر گە ئوق پارتياعاھىڭ يەشتەر «يىڭل كۆليرييە» ئشتەرنە يوق ماندامعا ئىلىقىترلعاندار. ئاولدا «يىڭل-كۆليرييە» ئشى كەرەك تيگەلەم يالپى تۈت ئالماعان. كامسامول ھەم ر.ك.ئي ئوركندارى يىل ئشتە يەتەرلىك حەرەۋەلە قولدانمالار بيرمەگەن. يىلار بارھىلا يتشيەن باقتاردان

«يىڭل كۆليرييە»نىڭ تۈب بورستارى، سەۋيت ئشسەلەرنىڭ حالقنا ئاسار مۈرەژەعەت ئيتو، بيۋراكراتيزم، ئشكە حالقن قاراشتارعا قاتى كۆرەش ئالب بارو.

يىل تۈيۈشماعا ئاعزالاردى ئيمپار منىدنگەنە قابول ئيتەرگە كەرەك. يىل ئشكە پارتيامەك يەشتەردى تارتو، يالپى منەن ئش كورو كەرەك. ئاولدارندا «يىڭل كۆليرييە»نى يارلى-باتراكتاردانعا تۈزۈب، كولاكتاردى يىل تۈيۈشماعا يافن يەرمەنكە كەرەك.

ر.ك.ئي ھەم كامسامول تۈيۈشمالارى يەتەرلىك رەۋشتە قولدانمالار بيرئيب، باقشى «كۆليربستار» يىلشتەرگە ھەم سەۋيت ئاپپاراتتان كوتەررگە تيش.

«يىڭل كۆليرئيە» ھايلاۋدارندا.

تۈيىر ۋيشنى-ۋولوچكالا «يىڭل كۆليرئيە» ھەم ر. ك. ئي. سەۋيتەرگە ھايلاۋ كامپانياھىندا ئاكتيىق قاتناشالار. «كۆليربستار» قالا سەۋيتىنە «ئاليوت» كەميسيەلەرنىڭ ئشلەرن تيكشرگەن. «يىڭل كۆليرئيە» ھايلاۋ كەميسيەلەرئنە ھايلاۋ حوقوقتان مەحرومەدارنى ئاسودا ئولكەن يارذام كورھەتكەن ھەم كوب ياماب، بۈنە سيكسيەلەردىڭ ھەم ھايلاۋ يتشھەلكتەردى ئاسقانار.

,,ئيزگى تىلەك منەن سەفەر.''

تۈنيىق ئاميريكا قوشما شتاتتارىنىڭ ياڭى ھايلانعان پريزيدينتى **گوۋير**دىڭ قوشما شتاتتارنىڭ سەياسەتى بۈتو، ئانگليا تەئثيرن يۈمشارتو ئۆسۈن لاتين ئاميريكامى ئىلنە سەموون شرلاپ ئيب قايتقان. **گوۋير يولعا** سقانىدا نيو-ئيوركتا **كامسامولدارى** ئاميريكا ئيمپيرياليزمىنا قارشى ديمانستراتسيا ياھاعاندار. **رەسمدە** پاليتسيەيكيلار كامسامولدار تولتعانارىب ئالعان پلاكاتتى قاراب تورالار. پلاكاتتا «توتون ئاميريكا ئيمپيرياليزمى» تيب ياذالعان.

مەكتەب فايداھىنا، شەمبى ئۆمەلەر نەنەمەلەر ئشلەندگىدى؟

كامسامولدىڭ تودەك كەميتەتى ھەم مەكتەب فايداھىنا شەمبى ئۆمەلەرنى ئوتىنعارو كەميسيەسى تۈرنداردامى كامسامول تۈيۈشمالارىنا ھەم يەچيكەلەرگە ئودنەرنىڭ، تۈيۈشى تەگگەلەگى ئشمە كەرلكەرن تويلاعاندا تويەندەگى ماتيرياللارعا ئابرم-ئاسق توقتالب مەعلومەت بيرورگە تەقدىم ياماتى.

ئۆمەگە كوبمى كشى قاتناشقان، ئۆمەلە يىتالعان نەمەلەر ھەم ئاقسالار. (يىنەمەنەمەلەر يىنالعانى ئاسىق كورھەتورگە) يارذام يىنالعان مەكتەبتەك تودعان يەرذەرى. كوبمى پراسينتى تودعان، ئانى تۈذەتو ئۆسۈن كوبمى نەمە ھەم ئاقسا ئالاب ئيتەلە، يىنكى تيمر تۈمۈر بيناۋ ئۆمەھىندە يىنالعان تيمر تۈمۈر ئۆسۈن مەكتەب فايداھىنا كوبمى حاق ئالنعان. ھەم يىل ئۆمەلەگى ميتال تورگ ناردىڭ قاتناشووى، يىل ئۆمە تۈگايى منەن كاپيرەتيف تورگندارى يىنەمى يارذامدار ئيتكەن (ئاقسالاتا ھەم نەمە منەن ئيانو ھەم كينولاردان داين الانلامى فايدالانهانى رەۋشتى فايدالانعان ھەم باشقالاردى كورھەتورگە. يىنالعان نەمەلەردىڭ ماقلانووى ھەم تۈتولووى، يىنەمى تۈرندارعا تۈتولعان، ئۆمە تۈگايى منەن ئشلەنگەن ئش حاقتارى ئالنعانى ھەمان ئابرم ماتيريالعا توقتالرعا تيش.

شونىڭ منەن بر گە كامسانىڭ 10 يىلدىعى ئوكتەبردىڭ 11- يىلدعىنا تويلانمان ئش مەلەتيف ئالدا بولعان ئوكش يتشھەلكتەر كورھەتلرگە، ئشتە بولعان مەلەتيفلدىڭ بيلگىللەرن كوررىڭ بولرعا تيش.

مەعلوماتنى تۈذگەندە تولى ھەم ئاسق تۈذو ئۆسۈن ئاولدىڭ ھەم قالانىڭ يۈتەئاگلى كۆسۈنەن (ئوقوسى ھەم ئوقتوسلار) فايدالانو كەرەك.

يىل مەعلومەت تيف كۆندەر ئسندە بيرلب بۈتۈرلرگە تيشى.

«بايقلى»

حەبەرسىلەر تۈگەرەگى ئۆيۈشتۈردىق.

ت. قاناي كانتونى قاناي يۈرتى-سەرمەن كرەتتايەن يەشتەرى مەكتەبى ئرگەھىندە يىنما تيكلم حەبەرسىلەر تۈگەرەگى يوق ئيتى. كوبتەن توگل ئوقتوسىف قاسم ئاذنا بايەف ترشلىعى منەن حەبەرسىلەر تۈگەرەگى تۈذولب ئشكە باشلانى. 38 ئاعزاھى لا بار.

شولوق كرەتتايەن يەشتەرى مەكتەبى ئرگەھىندەگى پيانيرذار تەرتەنى-سەرمەن ئاولىندامى بر ئيزۋالىتى شيفقا ئالب. شەمبى ئۆمەلەرى ياماب ئالعان نەمەلەردى يارذام ئيتب تۈرايق. ع. سيتديقف.

* * *

شيشمە ۋولنسى ئسين ئاولى ميرعەلى موللا ئولى بيلالف مۈنير (ئودى كامسامول ئاعذاھى) ئودعان يل كلنو تۈيەگىندە وەكىل بولب ئشلەگەن ئيتى. شول واقتنان بيرى ئاولدا بر باتراكتىڭ 18-ھوم ئش حاقى تولامەي، ئەگەر مۈرارعا بارعا «حەبورسى» تيب ئير گەب، قوۋوب سىارا. كاپيرانيفقا لافكا كاميسياھىندە ئاعزا بولب تۈرعاندا تۈكميت ياماب 3 ھۇم ئاقسا ئۈذلەشتىرب قالدى.

م. ئۆعمانف.

كانيكولاعا تارالوسى ئوقوسىلار قۇلاعىنا!

Kanikulaqa taralusь uq usьlar nəmələr eşlərgə tejeş

ئيذىن ئوقتو يۈرتارنداعى ئوقوسىلار ئاولدارعا، سەنەعەت تۈيەگىندەگى كانيكولاعا تارالالار. شول تۈگاي منەن ئالارعا تەمەلەنى كوب ئشلەر يۈكمەلە. سۈنكى، ئەلى يىندىڭ ئاولدار مەدەنى ياقتان ئارتتا. ئوندا كرەتتيەنلەردىڭ مۈراۋدارىنا تولى ياۋاب بيرردىڭ كۆستەر يوق. پارتيا ھەم كامسامول يەچيكەلەرى يولماعان ئاولدارذا حەتھەنگىنە. دۈرۈت، كوبكنە ئاولدارذا كامسامول يەچيكەلەرى بار. لەكين ئەلى ئولاردىڭ ئشتەرى كوب تۈرندەردا يۈمشاق بارا. حەذرگى مەلەلە قىتنو بارعان مەدەنى ريۋاليوتسيە مەدەنى ياحوتاردىڭ يۈنەھىندە كوذ ئالدىنا كيتورەك، كانيكولاعا قايتوسىلار قىقا واقت ئسندە ئشەرگە تيش بولعان ئشلەر ئاللىنىعا كيلب بانر. ئولار تويەندەگىلەر:

ئاولدارداعى كىنايعانە، ئوقتو ئۈيى، قىزل مۈيشەر، ئشن يونعا ھالو، ئالار ئيرەھىندە ئستىنە گەزيت تۈگەرەكتەرى ئويۈشتورو، يولعان يەرذەرذ، ئشتى يولعا ھالو تورامىندا عەمەلى يولدار كورھەتتو.

حەبەرسىلەر تۈگەرەكتەرى ئشلەرن بر قالپقا - پلانعا ھالو، سيت ئيليميىنتەردىڭ حەبەرسىلەرگە بولعان مۇژومەرتە برەھ ملەك ئاتا قاتى ئاپور بيررردىڭ حەلگە كيرو.

واقتلى مەتبوعاتنى («باشقۇرتۇستان» ھەم يەشتەر گەزيتەرن) تاراتو يالپىلاشتىروعا نىق ئيتيبار ئيتو ھەر بر ئوقوسىھى بار يۈرتقا بر گەزيت!... لوزنەمەن يۈيۈمعا ئاشترودى كوذھەتۈتب، ئورندارذا يلنى يالپىما ئاكلانو.

كامسامول يەچيكەمى يەكى قىزل مۈيۈشتەر يانندا ياڭى ئەلب تۈگەرەكتەرى ئويۈشترو. تۈگەرەك منەن بولباشىلىق ئيتو ئۆسۈن ئابرم برەر كشنى نىق تۈيرەتب كيتو «ياڭلىق ژورنالى شول تۈگەرەككە ئالىرو، ياڭى ئەلپنى تۈيرەتو ئشلەرن يولعا ھالودى كاما يەچيكەمەنىڭ ئش پلانىنا ئندرو ھەم باشقا ئشەر، ميس شيكلەنە، قايتوسى ئوقوسىلاردىڭ كۆنەلىك ئشلەرنە كورئرگە تيش.

Jlqorqavsьlьqь

بيگرەكتە تيرە ياعنىقىدى ئاينادرب ئالعان كاپيتال ئيامەرنىڭ، سەۋيت ئيلىنە قارشى بر توقتاوھىز حەذرلىك ئالب بارعان بر مەلندە ئيل قورعاوسىلىق ئشى تەمەلەھىز ئۈلكەن ئورن ئوتا. لەكين ئورندارذامو-عش يىلمنى تۈيرەتو تۈگەرەكتەرى يۈمشاق ئشلەي. كوب برذە ئۈيۈشتۈرلماعاندا ئەلى. بولعان قەذەر ئۆنەمەلە ئشلەرى پلانىن. ئيمەك كانيكولاعا قايتوسى ئوقوسىلار تۈشۆ ئەگگەلەلەنىق ئشلەرگە، تۈگەرەكتەردىڭ ئشلەرن يانلاندررعا، پلانعا ھالرعا، ئارميەنەن قايتقان يەشتەردى ئۈشى ئشتە قايدالانو يولدارن كورھەترگە، تۈگەرەك ئۆسۈن كەرەك بولا تورعان قوراماالداردى ئالو-ھوراو، قايدا مۈرەژەعەت ئيتو بولدارن كورھەترگە تيىشتەر. باشلانعس تەژريبەلەر بيرب قايتھىدار.

Sənəqət təbəktərenə qajtusьlarqa

پرائيزۋودستۋا كەنكەشەلەرندە كامسامول ھەم يەشتەردى، ئوذتارا تەنقيد لوزنەمەنىڭ بارئش تۈيرەتو، ئانى يالپىلاشترودا ئشەكەرلكتەر كورھەترگە.

پرائيزۋودستۋالاعى ئوكىش يتشھەللكتەردى بايقاو تۈيرەتو، ئشلەب سەمارودى ئارتترو، حەمەت ديتسيپليناھىن كوتەرو بولدارندا عەمەلى تەقديمەر ياھاو.

پرائيزۋودستۋالا تودارنى گروپپالار بريگادالار ئشن تيكشرب يتشھەلكتەردى ئاسو، ئالارعا كەنكريت يولدار كورھەتو عەمەلى ئشلەرندە قاتناشو، ئەگەر ئالار ئۈيۈشترلماعان بولھالار ئالاردى ئۈيۈشترب ئشلەرن پلانعا ھالشب بيرورگە كەرەك.

«يىڭل كۆليرييە» گروپپالارىنا قاتناشو، ئالاردىڭ ئشلەرندە كورلگەن ئاورلقتاردى يۈترودە عەمەلى سارالار كوررگە باشقۇرت، تاتار ئشەلەرى ئاراھىندا واك، يلم ئشلەرنىڭ قويللىش تۈيرەتب، بولعان يتشھەلكتەردى يۈترودە عەمەلى يارذامدار كورھەترگە. جەميل.

حەبەرسى ئيتەش:

كامسامولداردىڭ ھەم تۈيم يەشتەردىڭ سەۋيت ھايلاۋدارندا قاتناشودارى، سەۋيتكە ئيتكەن يارذامدارى ھەم باشقا يەمەعەت ئشتەرنىڭ بارئشى شولايوق يۈتەكامسامول ئۆمەلەرنىڭ نيساك ئودعارئلودارى، تورامىندا گەزيتكە ياذب تۈرۈرعا، ئۈنوتما!

كامسامولدڭ كانتون كەنفيرينسييەلەرى يومعاقتارى.

ئارعاياش كامسامولننڭ X - كانتون كانفيرينسيياسى.

3- 6 نسى ديكەبر كۆزلەرنلە ئارعاياش كامسامولى ئوذننڭ 10 نسى كانتون كانفيرينسيياسن ئوتكەرتب، مۆڭعى بلدا بولعان ئشتەرن يۆمعاقلادى. ئشتە بولعان ئوكش، يتشەلكتەر، تەۋريبەلەر مالالدىلار. سيراتاعى بورنستار، ئالاردى بۆيۆمعا ئاشىرو يولارى مەنالدىلار.

هيس شيكسز، ئوتكەن 10 ئايلق ئش دورندە كانتون ئۆيۆشمامننڭ ئالعا روعنا ئوكشتارى بار. ئۆشۆ 10 ئاي (1928 بل عينوارنان برنسى نويابرگە) واقت ئسندە، كانتون ئۆيۆشمامننڭ ئوسۆشى دۆيىم ماناعا ساعشترعاندا %16 تەشكيل ئيتە (267) ئوذننڭ كوبسللگى باتراك هەم يارلى يەشتەر هانقنا (باتراكتار %29، يارلىلار %50) بولعان. ميللى ياقتاندا ئيگكلك بار. بۆيلەمى ئوتو مننەن برگە، برنسى نويابردە كانتون كولەمندەگى كامسامولدار 1270 كشى بولا. بۇلاردان: ئشچلەر %3،3، باتراكتار %28 يارلىلار %48، ئورتا حەللىلەر %14 بولوب، قالعانلارى كوستار هەم حزمەتچىلەر تەشكيل ئيتەلەر. باشقورتتار %60 ئورىستار %22، تاتارذار (ميشەر) %18.

ئوشتى دۆيىم ئالعاندا ئوكش بار.

كورەتلگەن سيفرذار، ئوتلودڭ نارمال بولوون، دۆيىم كانتون ئۆيۆشمامننڭ شولايوق نارمال هەم ساعذا بولوون كورەتەلەر.

لەكين، ئايىرم ۋولسى ئۆيۆشمالارى ساستاۋندا مۆهيم بولعان يتشەلكتەر بار. قايىبى بر ۋولسى ئۆيۆشمالارى باتراك، ئونتو ئورنلنا يەشتەر هانقنا، ئورتا حەللى شەب ئوتەلەر.

ئورتا حەللى يەشتەر ئيسمى مننەن، ئاولڭ يوعارى قاتلاو يەشتەرنەن كامسامولعا ئورمەلەونەر بولعانى يتشقنا ئوسراتورعا مۆمكين. مەسەلەن: م. قولوى ۋولسى ئۆيۆشماسندا ئورتا حەللى يەشتەر %24 تەشكيل ئيتە. ئەگەردە ئۆشى ئورتا حەللىلەر سافندا يوعارى قاتلام، يارلىلار ئسندە ئورتا قاتلام كرەتتيەن يەشتەرى بولوذارن ئيسكە ئالعاندا كورە، ۋتلگەن پراسينت تاعلا كيگيەسەك، ئايىرم ۋولسى ئۆيۆشمالارننڭ ساستاۋندا اسۋارلق تاعلا ئايذق كورنەسەك. شونڭ ئوسۆنەـ ئايىرم ئۆيۆشمالاردا ئورتا حەللى يەشتەر هانقنا سيكتەن تش شەب ئوتولەرذڭ فاكت بولووى، كيلەسەكتە بل ئرەوش (ئورتا حەللىلەر هانقنا ئوتوەرگە سيك قويو بل يولدا 8 ـ سايوز سيەزى هەم ئۆلكە كەميتەتڭ نويابر پلينومى قارارذارن تولى ئرەوشتە بۆيۆمعا ئاشىرو، ئۆيۆشمانڭ ئوذار بورنستارنان ئيتب قويىلالار. ئالاردى موتلاق بۆيۆمعا ئاشىرعا كەرەك.

سەياسى-يەمەعەت تۆرمۆشندا.

پارتيا هەم حۆكۆمەت ئارافنان ئوتكەرلگەن سەياسى-حوۋالىق كامپانيالارندا، ئاول حوۋالقن كوتەرو، ئانى كالليكتيولاشترو فرونتارندا، كامسامولدڭ قاتناشى ئاكتيولى، دۆيىم ئالعاندا كوتەرنلە، ئالعا بارا.

بل يولدا، بيگورەكتە ئايىرم يەچەيكەلەردە بۆى فاكتتار بار. لەكين، كورەتلگەن مۆهيم ئش ئارماقتارندا بولعان قاتناشلق كامسامولدڭ ئاكتيف ئرلوشو، ئالاردڭعا ئاذاعنا قالامى ئوتوندە يولعب، كامسامول يالپى ـ يتتە، كۆندەلك ئش، پلانلى ئش، يالپى قاتناشى يوق. ئايىرم يەچەيكە، ئايىرم كامسامولدار-ئونترنڭ سينفى هاقلقتارن يوعالتو، سينفى دۆشمانذار (كولاك، مۆللالار) قويرىعنا تاعلو فاكتتارنا ئوسۆرايىدار. بل ئورنلاعى فاكتتار، ئوتكەن كامپانيالار مەلندە كوبەرلەك بولعانذار.

كانفيرينسيا، كامسامولنڭ بل مۆهيم ئش ئارماقتارندا بولعان يتشەلكتەرذڭ بارنهقندا هالاو مننەن برگە، كيلەسەكتە ئشتە ئنقلى سينفى يول ئالو، سينفى هيدەگرلك بۆذولو كورنشتەرى هەم ئيحتيمالدارى مننەن كورەشو يولندا ئوذ ديرەكتيف بيردى. ئالاردى تولقى مننەن بۆيۆمعا ئاشىرعاعنا كەرەك.

ياڭى ئش ميتودى-سيستيماسنا كوسو تەگگەلىندە.

كانفيرينسيالەنى تيكشەرلگەن ئيك مۆهيم مەسەلەلەرذڭ برسوسى-كامسامولدا ياڭى ئش ميتودتارنا، سيستيماسنا كوسو مەسەلەسى ئوراعندا بولدى. بل مەسەلە ئايكوم هيم كانتكوم داكلاتتارننڭ يوبلەرلەرنندە ئيك ئوذەك مەسەلەلەر ئرەتتندە، تيكشىرلدلەر.

كامسامول ئشنن ياڭچا قويو-كانتون كولەمندە يەك مولهين بارعان. ئۆيۆشمانڭ كوبسللك ئۆلۆشى ئونڭ مننەن تانشى توگل. سوڭكى بل ئورنلاعى قارارذار (8 سايوز سيەزى) دۆيىم يۆمشاق ئويرنلو مننەن برگە، بايناقلقنا يەچەيكەلەردە تيكشىرلمەگەن. دوروت، قايبى بر يەچەيكەلەردە (ۋولسى ئوذەگى) «ينگل كۆاليريا» گوروپپالارى تۆذۆلب، قايبى برريال مودمنە بيرو فاكتتارئلا بار-لەكين ئالارذڭ ئشتەرى كيگيە ئالماعان ئەلى.

ئوشونڭ ئوسۆنە كانفيرينسيا، ياڭچا ئشلو ميتودتارنا، سيستيمالارنا، ئشلەنى ئرەوشتە كوسو ئوراعندا قەتعى فيكرن ئەيتتى. هەر بر يەچەيكە ئوذەنڭ ئشنن، كيڭ يالپى مۆراون ئيسكە كەرلگەن حيسابقا ئالو، يالپىنى سايوزذڭ كانكريت ئشتەرى تيرەەنە ئۆيۆشترو و نيگنذەـ ياڭچا ئش ميتودتارنا موتلاق كوسەرگە تيش تيبنى.

ئوللڭ باتراك، يارلى يەشتەرى ئاراهندا كامسامول ئشى يومشاق. باتراك يەشتەرذڭ ئيقتيسادى حقوقتارن هاقلاو، مەدەنى ئلەكتەرن قايلو، سەياسى ئاكتيولقتارن كوتەرو يولندا يەچەيكەلەرذڭ كوبيەهى ئشلەمەى. ئش فورمالارى (سابرانيا، كانفيرينسيا) تولى قولدانلماى. ئالاردى كامسامولعا ئلقترو ئشى مۆلهين بولو فاكتتارى كوب هانالدىلار.

بل ئش ئارماعندا كامسامول ئشنن كۆسەيتو مەسئەلەسندە بوتە ئش فورمىلارتتان تولى دايالانو - سيراتاعى مۆهيم بورستارذڭ برىسى.

ـ م. ئزاۋى ئاولندا كامسامولعا ئالنعان باتـ ۇورت قنق ـ م. كۆمسوكاۋا.

كانتون پيانيردار ئۆيۆشماسننڭ دۆيىم حالى يومشاق ئابلدى. ئوتلشى ئاسار، پارتيا كامسامول ئيعتيبارى، تولى يەمەعەت فيكرى يوق. كاموونيست بالالار فودەالننى ئاور دەور ئوتكەرە. كەنفيرينسيه بل ئارماقعا ئايرم ئيعتيبار بيردى. كيلەسەكتە ئاعلا ئنق ئيعتيبار ئيتو، پيانيردار ئۆيۆشماهن بۆگۆنگى حالدەن سئعارب ئانى نيشلى ئرەوشتە ياللانتورو-ئارعاياش كامسامولننڭ ئيڭ مۆهيم بورنستارى قاتارندا بولهقن.

ئوذ ئارا تەنقيت تەگگەلزلە.

بيگرەكتە موڭعى ئايذاردا كامسامولدا ئوذ ئارا تەنقيت ئشى كوتەرنلو بيلهەلەرى بار. بل حال كامسامول يالپىمننڭ، بيگرەكتە يولباشى ئاپپاراتارنا بولعان مۆراوذارى، رئيال ئالاپتارى ئارتو، كامسامول ئشندە بولعان ئاورو كورنشتەرذى ئاسو، ئالاردى بۆتۆرو ئشلەرندە قاتناشوذارى مەسئەلەلەرندە كورنەلەر.

لەكين، بل يولدا كوب ئشلەيهى بار. سۆڭكى كوبكلدە يەچەيكەلەر ئەلى، ئوذ ئارا تەنقيت لوزنعهن كيگەيىوذڭ ئەهميەتن ئاڭدا مايذار. بل ئورنلاعى ديريكتيفتار كوب ئورندارذا تيكشىرلمەگەن. كامسامولدا ئوذ ئارا تەنقيت-كامسامولدڭ دۆيىم ئشنن ياخشىلاندىرو، كامسامول يالپىهن بالشيۋيزم تەربنيەهى مننەن تەربيەلەو قۆرالى بولارعا ئتيش. بل كۆندەلك بورنس.

ئوشۆ ئرەوش، ئارعاياش كامسامولننڭ 10 نسى كەنفيرينسيەهى، كانتون ئۆيۆشماسنڭ بۆتە ئشن، ئشتە بولعان ئوكشن يتشەلكتەرن، ئالـدا تورعـان بورنس، كانكريت ئش يولدارن كۆسلى ئاكتيفلق كيڭ تەنقيت نيگنذدە تيكشىردى. شولايوق ئابكامول داكلاتى، ساويت مايلاوذارى، پيانير مەسئەلەلەرى بارنهقلا كۆسلى تەنقيت ئاشا ئوتتلەر.

بەلەكەيگننە مۆذۆهتە.

دۆيىم كامسامول يالپىهنڭ ئاكتيفلمى كوتەرنلو مننەن، كەنفيرينسيەلە ئاكتيفلق يوعارى ئيتى.

كامسامول يالپىهنڭ يولباشسى ئورگندارنا بولعان رئيال ئالاپتارى كۆسلو بولدى.

كۆن تەرتيبندە تورعان هەر بر مەسئەلە كيڭ تەنقيت ئاشا ئوتتى - ئوذ ئارا تەنقيت تولقنى كوتەرنكى بولدى.

ياڭىنان ياڭى ئوكشتارعا:

كامسامولدڭ يڭلايىر كانتون كەنفيرينسييەهى

7 نسى ديكەبردەن 10نسى ديكەبرگە تيكلم يڭلايىر كامسامولننڭ 6 نسى كەنفيرينسييەهى بولـب ئوتتى.

كانتون ئۆيۆشماهى ئوذعان يلعا قاراعاندا 23 پراسينتقا ئوتكەن هەم بارلق ئاعذاهى، كەنفيرينسييە واقتنا 2،566 كشى. ساستيياب هەم ميللى ساستاۋتڭ ياقشىروون، ئوتتشى ريلگوليرلەشترووگە ئيعتيبار مننەن قاراوذى كورهەتە. ئوذعان يلدارذى ئورث حالقنا نيسبەتەن ئوتتش باشقا ميللەتتەرگە قاراعاندا ئارتا بولـ بل يلدا ئورث يەشتەرى حيسابنا ئوتتش %51 تەشكيل ئيتە. ساتسيال ياقتان قاراعاندا ئيك حاراكتيرلى ماميەت شول كوبرەك ئشسى هەم باتراك يەشتەر حيسابنـ ئوتكەن. كامسامولعا بۆتە كروسللەرذە بۆذەەن 53 كشى، باتراك يەشتەر. ئە ئۆيۆشمالا ئالار بارلقى %35،5 تەشكيل ئيتەلەر. بايماق رايوننذا ئشسى يەشتەرذى كامسامولعا يەلب ئيتو %30 ئار ساماهى.

ئشتە يەتشەن ياقتارذا بار.

مەسەلەن، ۋاسكريسينسكى يەچەيكەهندە 16 كامسامولدان 10هى ئورتا حەللىلەر، 4هى يارلى، برهوهى ئوقتوسى هەم برهى باتراك. بل باتراكتا كوبتەن ئيندەى كامسامولدان قاسارعا يۆرنهەلە ئەلى تۆتالار، ئەلبيتتە، يەچەيكە ئاولدا كولاكتارذى كورە بلمەگەس باتراك قاسار ئيندەى ئاول. «هندڭ ئاولدا كولاكتار كوبمى؟» تيگەن مۆراوعا يەچەيكە سيكريتارى «بذڭدە بر كولاكتا يوق» تيب جاواب بيرە. ئە ئاولدا 10 باتراك بارلقمى بلمەى. دائيمى ئرەوشتە باتراكتار بولعان واقتنا كولاكتار يوق تيبو ئسندانذا عاۋملەنرلك ئش.

ئە ئوتكەن يل ئوذ ئارا هالم ئوتكەرگەندە ئاول ئيكى گە بولنگەن: كولاكتار باينارهەيەرلىلار-ئورتا حەللىلەر. ئاولدا سينفى دۆشماندى كورە يلمەو- كامسامول يەچەيكەهى ئۆسۆن يينايەت. VIII نسى سيزدڭ كامسامولعا ئيك ياخشى ئورتا حەلللەرذى بيگرەكتە ئالاردڭ ئوذنڭ ئشن يانيەنڭ كانترولى ئاستندا قويا بلگەنەرذى ئالرعا كەرەك تيگەن قارارن ئۆنوترعا يارامايا.

كانتون پيانير ئۆيۆشماهنان بذر وەكيل، بر ئاولدا كولاكتارذڭ كامسامول يەچەيكەهن ئوذ قول ئاستارنا ئالوذارى هەم يەچەيكەنڭ 70-60 پراسينتى ئورتا حەللىلەرذەن ئورعانن هۆيلەنى. مننان نەتيژەلە ئاسق: پراليتار يەشتەرذى كامسامولعا ئلقترو ذاعى توكشتاردى نەتيب باتراك-يارلى قاتلام ئوتتەن بيتەكسللكنى كۆسەتەرگە كەرەك. ئۆيۆشمالاىتشەلك. پارتيا يەدرەهننڭ ئاذلمى. بۆتە ئاعزالارذڭ 3 پراسينتمنا (77 كشى) پارتيا ئاعزامى هەم كانديداتارى؛ شونڭ مننەن بذرگە پارتيا يتەكسللگەنڭ يومشاق بولووئلو.

پارتيانڭ كامسامولعا كوبرەك ئيعتيبار ئيتووى، ئوراعندا مەسئەلەلەرذى قويا هەم پارتيا يەدرەهن %10قا يتكرونە كەنفيرينسييەنڭ قارارى.

سايوزدا يتەكسللك هەم ياڭى ئش ميتودتارى مەسئەلەلەرى كەنفيرينسيەنڭ ئشتەرتندە پاچوتتى ئورتندى ئالدىلار. ئۆلكە كەميتەت داكلاتى بوينسالا بل مەسئەلەگە ئور ئيعتيبار بيرلدى. بر ئيپتشنڭ «ئابكومعا ياقشقنا قابتى» تيگەن مودى هەم داكلات بوينسا 30 لاب كشى هۆيلەوى، ئابكوم ئشنڭ تسيزدا باشلانعان كريتيكا ئارافنان ئى تيكلى توبقا ئوتولعانن ياقشى كورهەتەلەر.

ئورنذارذا كوبرەك بولرعا

يافو ئورماهنداعى يەتەكسللكنى ئورنذاعى ميللى شارتتارعا قاراتا قويارعا، يڭگل كاۋاليريا مننەن كوبرەك بەكللك ئيتو، ئوذارناى گروپپالار ئۆيۆشترو، ئشكە ئاكتيفتى يەلب ئيتو، پارتيادن ئينستروكتاژذى ئۆيۆشترو ئوذ ئارا تەنقيد تولقنن توبەنەن كوتەرو، منا بذلار ياڭى ئش ميتودتارى بوينسا ئۆلكە كەميتەتكە بيرولگەن ئاكاذدار.

تورنهن ئەيترگە كەرەك، ئشتى ياڭچا ئوذو بيك ياى بارا. ئاكتيفتڭ بل ميتودتى ئاڭلاماو، ئانى نەوبەتتەگى ديريكتيف ئيتبكنە قاراو فاكتتارى بار. بل ئورالا بر ۋولكومدڭ سيكريتارى هۆيلەندى.

كەنفيرينسييە سويتترگە هايلاوذاردا كورگەنمەلەر بيردى، بۆتە ئۆيۆشمالارعا ئانڭ مۆهيم سەياسى كامپانيا ئيكەنلگى ئەيتتى. ئەگەردە ئوتكەندە سەويت ئۆزۆلشندە كامسامولدڭ ئشى قەنەعەتلەنرلك بولماعا كەنفيرينسييە بل نەمەنى ئيعتيبارعا ئالب سەويت ئسندە ئيعتيباردى يۆمشارتلاقا هەم ئيك ئاكتيف، ئافتارىتيتلى كامسامولدارذى دائيمى ئشكە بيررگە قوشتى.

نەوبەتتەگى بورستار ئوراهنداعى داكلات بوينسا كەنفيرينسييە، تولى مننەن، كوبنەن توكلگنە يولب ئوتكەن پارتيا كەنفيرينسييەهى قارارذارنا قوشلدى. شولايوق ئولگ تاپشلش، كامسامولعا بولعان ئوكلق تاپلشى هەم كيلشوناسترانيەلەرى مننەن كۆرەش ئشندە كەنفيرينسييە پارتيا كەنفيرينسييەنڭ قارارذارنا قوشىلا.

كەنفيرينسييە ئوذ ئارا تەنقيت لوزنعهن، تولقمى مننەن، تۆرمۆشقا ئوتكەرو كئولە، كامسامول ديماكراتيهمى بەولنذرو بيلگيهى ئاستندا ئوتتى هەم ئۆشۆنڭ مننەن توبەن ئۆيۆشمالارعا كوسرگس بولدى.

ئۆيۆشما ئوذنڭ كيلەسەك كەنفيرينسييەهنە ئاعلا كوبرەك ئش تەۋريبەهى باگاوى مننەن كيلە تيب ئشانا. سۆڭكى دۆيىم ئالعاندا ئۆيۆشمانڭ ئاذا، هەم ئاكتيفلكنا بولووى ذابول تيلگەن قارارذارذى بۆيۆمعا ئاشىرووذڭ ذالوكتارى.

م. ئاستاحف.

4 نسئ يئل سئعئ.

پرلەشئگئز، بۆتە دۆنيا پراليتارلارئ!

كامساموللئڭ باشقۆرتۆستان
ئۆلكه كەميتەتئ تارافئنان
سئعارئلا تۆرعان ئاتنالئق گەزيت.

Еженедельный орган
Башобкома В.Л.К.С.М.

رەداكسيه ئئدرەسئ:
г. Уфа, Зенцова, 2[illegible] газ.
„БАШКУРТСТАН- [illegible]"

باشقۆرتۆستان يەشتەرئ
Başqortostan jəştəre

1929 نسئ يئل
4 عينوار يۆما
№ 1 (115)

باداۆلو حاقئ: 1 ئايعا 15 تين، 3 ئايعا 45 تين، 6 ئايعا 80 تين، يئل حاقئ 1 سوم 50 تين.

463

ياڭئ سەۆيتتەر هايلايبئز بۆتە كۆس - پراليتاريەت ديكتاتوراهئن نئعئتوعا، سەۆيت هايلاۋدارئنا!

يالپئ ئشمه كەرلئكئ نيگئزئنده.

20 نويابردەن ئاللب 10 نسئ ديكەبرگە تيكلئم بولعان ميڭگئللده (1928 يئل) باشقۆرتۆستان كامساموللئڭ كانتون كەنفيرينسيەلەرئ ئوتكەرلدئلەر. بئل كەنفيرينسيەلەرگە تيكلئم ئوتعان ماللدا، VIII نسئ بۆتە سايۆز، VII نسئ بۆتە باشقۆرتۆستان كامسامول ئسئيزدارئنئڭ قارارلارئن بۆيۆمعا ئاشئرو ئشلەرئ مئنەن شۆعۆللەندئك.

كامساموللئڭ، سەياسي-يەمەعەت ئشلەرئندەگئ قاتناشلئعئن كۆسەيتو، بيۆراكراتيزم، تورەلئك سيرئمدەرئ مئنەن كۆرەش، يئگئل كۆاليرنيەلەر تۆزئو، ئالارزئڭ ئشەرن حودقا يئبەرو، سەنعەتتئ راتسئيانالئزاتسيالاشترو، يئتئشترو حەم قئن كرئرو (پرۆيئزۆودستوا كەڭەشمەرئ، ئيقتيساد كەميسيەلەرئ ئشلەرئندە ياقئندان قاتناشو) ئاۋل حوجالعئن كالليكتيفلاشترو، كاپيراتسيەلاشترو ئشلەرندە ئاكتيف ئش كورو، مەسەلەلەرئ، ئۆيۆشمانئڭ ئالدئندا تۆرعان مۆهئم بورئستاردان هانالدئلار.

كيڭ قاتلام ئشئئ، باترالئ حەم بارلئ يەشتەرئن كامسامول ئوكەمئنه ئاعئلاكيتك تۆرۆشتا ئۆيۆشترۆب، ئالارعا كامسامول بۆعۆنئنۆئ ئيندئرو، ئشئئ حەم باترالئ يەشتەرئ 100 پر. مئنان كامسامولعا لوزنامئن بۆيۆمعا ئاشئرو يولئندا ئاعئلا كانكريت سارالار ئاشا، رئيال حۆزمەتلەر كورو، كامسامولدا پراليتار يەدرە، پراليتار بۆعۆنئنئڭ كوبەيتو، كۆسەيتو حەر بر ئش ئارمائعئندا سينفئ يول ئوتكەرو مەسەلەلەرئ كۆندەلئك ئش قاتارئندا ئيندئله.

كامسامولدا، توز ئارا تەنقيد تواقئن كوتەرو، ئئ-ئانئ-كامساموللئڭ بۆتە ئشئن ياڭالاندئرو، كامسامول حەم يەشلەر يالپئهئن بالشۆيزئم تەربيەهئ مئنەن تەربيەلەو قۆرالئ ئيتو، يالپئ مۆراۋئن، ئشمه كەرلئكئن حيسابعا ئالو، ئالارزئ كامساموللئڭ كانكريت ئشلەرئ ئر كەمئنه ئۆيۆشترو نيگئزئنده ياڭئ ئش مەتودئن سيناعئنا كوسو حەم باشقالار بارئمئلا، ئوتكەن ميڭگئللئڭ ئۆدار بورئستارئ ئيتئلەر-ئالار. بئل ئش ئارماقتارئنا بۆتە كامسامول يالپئهئن تلقئترو.

ئالارزئڭ ئاكتيف قاتناشلئقتارئن تەمين ئيتو يولئندا ئش كورزئك، بئز.

ئوتكەرلگەن كانتون كانفيرينسيەلەرئ، منا ئۆشۆ ئش ئارماقتارئندا ئابئرۆم ئۆيۆشمالارئبئزدا بولعان ئوكئش يئتئشلئكتەرزئ عارلو ئابئرۆم ئش تەجريبەلەرن توبلاۋ، كيلەسەك ئشلەرگە كانكريت يوللار هئنو - بيلدەلەرئ ئاتئندا ئوتئلەر.

هيس شيكهئز، كيڭ بالشۆيزم تەنقيزئ نيگئزئنده ئوتكەن كانتون كانفيرينسيەلەرئ، ئۆز ئالدارئنا قويئلعان بۆتە مەسەلەلەرزئ، تولئ ئۆرۆشته حەل ئيتە ئالدئلار. مۆزئۆمتەلە، حەر بر كانتون كامسامول ئۆيۆشمالارئنئڭ بيلدەلئ ميڭگئللده بولعان ئوكئش يئتئشلئكتەرئ، ئابئرۆم ئش تەجريبەلەرئ هانالدئلار، ئالدا تۆرعان بۆتە بورئستارزئ بۆيۆمعا ئاشئرو ئۆسۆن كانكريت ئش يوللارئ كورهەتئلدئلەر. باشقۆرتۆستان كامسامولئ ئالدئنئعئشۆلوق يوعارئلاعئعان مۆهئم بورئستار تۆرالار. بئزئڭ ئۆيۆشمالارئبئز 8-بۆتە سايۆز 7-بۆتە باشقۆرتۆستان ئسئيزدارئ حەلئب قالدئرعان بورئستارزئ كانكريت قارارزئ بۆيۆمعا ئاشئرو ئشئن ئاعئلا كيڭئيتترگە تئيئشلەر.

حەر بر يەچەيكه ئۆزئڭ كۆندەلئك ئشئن باڭئلا ئۆزگەرتە، كيڭ قاتلام يەشتەر يالپئهئن كانكريت بورئستار، كانكريت ئشتەر تيرەمئنه ئۆيۆشتئرا ئالعاندا، ئالدئندا تۆرعان بۆتە بورئستارزئ تولئهئ مئنەن بۆيۆمعا ئاشئرعا مۆمكئن.

ئئبئ بار، لەكين، كامسامول ئۆسۆن تولارعئنا ئاز. ئەلئ بئززئڭ كوبەكئنه يەچەيكەلەر ئئيئنيادەلئ كامپانيالاترلئ ئشكەرلئك كورهەته ئالدئ. كوبەكئنه يەچەيكەلەر ئۆزئڭ قودعالدئلار. ئيئزدارزا، پارتيا يەچەيكەلەرئنده: كامسامول يالپئهئنان تۆلئ ئۆرۆشته قايئلانو، ئالارزئ ئاكتيفئ ئئتكه ئارتو مەسئلەمئنه يئتەرلئك ئيعتيبار بيرمەلەرئ، يئتەكسئلئك ئيتوزەرئ هولپئن بولدئ. بئل مامينتتار، يەچەيكەلەرنئڭ ئشئنده ئۆزلئكئن يئتئشلئكتەرزەن هانالا. ئالدئعئ ئشته بئلار قاباتلانا ئقا تئيئش.

ئيندئ بئز سەۆيتتەرگە ياڭئنان هايلاۋ ئشئنه تونوندئق. بئل هايلاۋ ئشلەرئ پراليتاريەت ديكتاتوراهئنئڭ بر نسئ يەچەيكەلەرئنه - سيلاۋيتتەرگە هايلاۋدان باشلانا. ئول يەچەيكەلەرگە ساف پراليتار، ساف ئشسەندەر وەكئللەرئنڭ كئنه هايلانوعا تئيئش. ئالارزا، كيڭ قاتلام ئشسەندەر يالپئهئنئڭ بۆتە مۆراۋزارئنا ياۋاب بيرزئك، تيالئبئنده ساتسئياليزم حوجالئعئن، ساتسئياليزم مەدەنيەتئن تۆزو، تۆرمۆشتا يئتەكسئ بولئرلئق، ميليونلار مئنەن هانالعان ئشسەن يالپئهئ ساتسئياليزم تۆزۆۆزئڭ كۆندەلئك ئشلەرئنه ئلقئترا ئالئرلئق كئشلەرگئنه بولئوعا تئيئش. ئالارزا بولعاندا ئشسەلەر، باترالئ، بارلئلار، پارتيا حەم حۆكومەت سەيئسەتئن تولئ ئاڭلاوسئ، دۆرۆث بۆيۆمعا ئاشئرا بئلوسئ ئورتا حاللئ كرەستيەن وەكئللەرئ كئنه بولاساق.

ئوتكەن يئللارزاعئسا، بئزگە سيئت دۆشمان بولعان گروپپالار (كولاك، موللالار حەم باشقالار)، هايلاناساق سەۆيت ساستاۋئنا ئۆز وەكئللەرئن ئيندئرئب قالو ئۆسۆن بۆتە كۆسەرئ مئنەن تئرئشاساقتار، بئل يولدا ئالار كوبئهئن ئيندئ تەدبئرلەندەلەرزە. بئزئ، سينفئ دۆشماندار تارافئنان بولعان حەم بولاساق بۆتە حۆجۆمدارعا بۆتە قارشئلئقتارعا ئاۋئلدئڭ باترالئ، بارلئ حەم ئورتا حاللئ كرەستيەندەرئ يالپئهئنئڭ ئۆيۆشقان كۆسئ مئنەن ياۋاب بيرەبئز.

سەۆيتتەرگە هايلاۋدار مەلئندەلە بئز، شولاي ئيتەربئز.

بئز، ياڭئ سەۆيتتەر هايلايبئز.

بئل ئش، هايلاۋدارزئڭ بر نسئ دۆرئندە بولعانعا قاراعاندا كوبئرەك ئيعتيبار مۆراي، ئۆيۆشقانلئق تالاب ئيتە. ئول كۆس بئززە بار.

كامسامول، سەۆيت هايلاۋدارئندا، ئيڭ ئشمه كەرلئ قاتناشوسئ، پارتيانئڭ ئڭ يارزامسئهئ بولئهئن.

كامسامول، هايلاۋدارعا بۆتە ئشسەن يەشتەرزئ حەم ئۆلۆلارزئ ئلقئتروزا ئاكتيف ئش كورهئن.

كامسامول، سينفئ دۆشماندار تارافئنان بولعان حەم بولاساق بۆتە حۆجۆمدارعا، بۆتە قارشئلئقتارعا ئئئقلئ ئاتئور بيرەرگە تئيئش.

بۆتە كامسامول حەم ئشسەن يەشتەر سەۆيت هايلاۋدارئندا ئاكتيف قاتناشئعئز!

كامسامولدار سەۆيت هايلاۋدارئندا ئاكتيف قاتناشئعئزدا

سەۆيتتەرزئڭ حيساب بيرو كامپانياهئ بۆتتئ.

ئشسەن يالپئ هايلاۋسئلار، تودامئرئنئڭ ئالدئنان ئيكئ يئل ئلئك هايلاپ قالدئرعان ئاپپاراتتارئنئڭ ئشلەرن تيكشئردئلەر. ئيلئندە ساتسئياليزم حوجالئعئ، ساتسئياليزم مەدەنيەتئ تۆزو، دۆيلم ئشسەن يالپئهئنئڭ تۆرمۆشئن، كۆن كورئشئن ياقشئرتو تەڭگەلئنده سەۆيتتەر تاراۋئنان كورئلگەن پراكتيك سارالار تيكشئرلدئلەر. ئشته بولعان ئوكئش يئتئشلئكتەر كورهەتئلدئلەر. كيلەسەك ئش ئۆسۆن كانكريت يوللار، ئاكازدار بيرئلدئلەر.

كامسامول، سەۆيتتەرزئڭ هايلاۋسئلار ئالدئندا حيساب بيرو كامپانياهئندا ئشمه كەرلئ قاتناشودئ، بئل يولدا پارتياعا ياقئندان يارزام ئيتودئ ئۆزئنئڭ ئۆدار بورئستارئنئڭ بر وەئ ئيتب قويعان ئيدئ.

كامسامول ئالدئندا تۆرعان بئل مۆهئم بورئستئ، تولئهئ مئنەن بۆيۆمعا ئاشئرو ئۆسۆن كەرەك بولعان پراكتيك سارالار كورئلئب ديريكتيفتار ئالدان بيرئلگەن ئيتئلەر. حۆزمەتلە:

بئزئڭ كوبەكئنه يەچەيكەلەرئبئز سەۆيتتەرزئڭ حيساب بيرو ئشلەرئندە، ئشمه كەرلئكئنه قاتناشئق كورهەته ئالدئلار. ئوزئن ئۆرئندار مئنەن كامسامول پارتيانئڭ ياقئن يارزامسئهئ بولا ئالدئ. (بئلئ ئاۋئر حەم ئاراعاياش فاكتتارئ) ئالارزئڭ كيڭ قاتلام بارلئ حەم ئورتا حاللئ كرەستيەندەرن، بيگرەكتە يەشلەر يالپئهئن سەۆيت هايلاۋدارئ مئنەن تانئشترو، ئالارزئ سەۆيتتەرزئڭ حيساب بيرو سايرانئيالارئنا ئلقئترو، پارتيا تيرەمئنه ئۆيۆشترو ئشلەرئندە، قايهئ بر توكئشتار-

ئەذربەيژاندا.

هئو كۆرمئ مئنەن ئشلەي تۆرعان ئيليكتريك ستانساهئ "هالو تەمالئقئ" بارا رئ، عەملە تراكتورلار ستانسا هالو ئۆسۆن كەرەك بولعان ترانسفارماتورزئ ئالوعا تئيئشلەر.

سەۆيتتەر سايۆزئندا

مەسكەوگە ئەفعانستاننئڭ ياڭئ وەكيلئ كيلدئ.

23-نسئ ديكەبردە ئافعانستاننئڭ س.س.س.ر.عا بيلگئلەگەن ياڭئ وەكيلئ (پاسولئ) عۆلەم نەبئ حان كيلدئ. عۆلەم نەبئ حان ئەفعانستاننئڭ پاتشاهئ ئامانوللا حاننئڭ ئيڭ ياقئن حەسەتكەرزەرئنەن.

1922-يئلدان 1924-يئلعا تيكلئم عۆلەم نەبئ حان ئافعانستاننئڭ س.س.س.ر.داعئ وەكيلئ بولوب تۆرعانئ. ئول واقئتتا ئاناڭ تئرئشلئعئ مئنەن سەۆيت - ئافعانستان ئارامئنداعئ دوستلئق نئعئتئ.

عۆلەم حان تاسس ساترۆتنيگئ مئنەن ئولتئرشئندا بئلاي مۆبەلەگەن. «ميڭگه تودئ بئزئڭ حۆكومەت ئيسمئنەن سەۆيتتەرزە وەكيل بولوب ئشلەو يەنەنئ ئيكئنسئ مەرتەبە توري كيلەئ. بئزئڭ سەۆيت حۆكومەتئ مئنەن دوستلئق ئئمئ مەعنەهئ مئنەن بولعا قويلئعا ئيشلئگئن ئەدئب كيتەرگە تيشمئن» تئ.

ئالكاگوليزمعا قارشئ ديماانستراتسيا.

پادولسكئ كامسامولئ ئاراهئنان ئالكاگوليزمعا قارشئ زور ديماانستراتسيا ياهالعان. ديماانستراتسياعا بۆتە پئيانير ئۆيۆشمالارئ، ئاڭئ ئشسئلەر حەم قاتئنقئزدار قاتئشقاندار.

تايپينلو حەم ئيكمەلەنوچئلەرگە قارشئ.

تولا قالاهئ.

برئ، ئالا كامسامولدارئنئڭ دۆيئم بيلئشئندا ۋ.ك.پ.(ب) كەميتەتئنئڭ نوبابر پلينومئ توراهئندا داكلات بولوب پلينوم قارارن تولئهئ مئنەن قوتلاعاندار. بئل سايرانئيا ئوتكەندەگئ سايرانئيالارعا قاراعاندا ئابيروسا ئاكتيف بر توت ئالعانئ.

سايرانئيالا هۆيلەۆسئلەر بۆتە تايپينلئقتار حەم ئيكمەلەنودەر مئنەن رەمئسهئز كۆرەش ئالئب بارئوعا كەرەك تيئئلەر.

«ئاللا ئيسمئنه بر گنەلە پراگول بولماهئن».

دنيپر-پيتروۆسكئ.

دينئ بايرام (راۋديستۋا) مۆنەسەبەتئ مئنەن پراگولعا قارشئ كامپانيا ئاسلعان. كامپانيا دين-«ئاللا ئيسمئنه بر گنەلە پراگول بولماهئن.» لوزنامئ ئاستئندا ئوتە. تەجريبەلەدينگە قارشئ حەرەكەت كۆسەيگەنئ ميڭگئللەيكەن: ئۆشۆتو كئي مەدەنيەتهئز پرۆزمئنە ئۆرۆۆزەر كوبەيگەن

«قۆيۆعا هالعاندار».

مينسكئ.

ئيسمور كئ ئاۋلئندا (ياريسوف تۆبەگئ) بارلئلار سايرانئيامئ بولوب كومەك حوزالئق حاقئندا تيكشرگەندەر. شول سايرانئيانان ئاۋل رەئيسئنئڭ قاپئقانئن ئاكئپ يۆرئب كولاكتار ئونئ قۆيۆعا هالعاندار. قۆيۆنان بيك كوب واقئتتان هوڭ بر كرەستيەن ئالعان.

بر نسئ فيۋرالعا 900 دانه.

ئاراعاياش كامسامولئ باشقۆرتۆستان يەشتەرئ حەم يەش بۆلشئڭ گەزيتەرن تاراتو ئۆسۆن بيك هئعئلئب ئشكه باشلانئ.

ديكەبرزئڭ 3-5 هئندا بولئب ئۆتكەن كانتون كامسامول كانفيرينسيەهئ بر نسئ عينوارعا 250 دانه گەزيت تاراتوعا نيگئز كانكريت تەقديم ئيندئرگەئ. حوكمئ ئادنالاعئندا بولعان كانتوكامول بيورامئ ئوتوئشئ بئل زادانيانئ 900 دانەعا تيكلئم كوتەرئب، حەر بر ئۆيۆشماعا كانكريت زادانيا ئابشرئب، ئاشئئ ئۆرۆشته بۆيۆمعا ئاشئرودئ تەقديم ئيتتئ. پارتيا كانتوكوملا يئل بولدا سارالار كورە.

حيمەك، ئاراعاياش كانتونئ باشقۆرتۆستان يەشتەرئ حەم يەش بۆلشئ گەزيتئن 1-فيۋرالعا تيكلئم 900 دانه تاراتوعا تئيئش.